

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

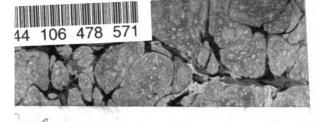
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

FR.9 1478 1806

HARVARD UNIVERSITY

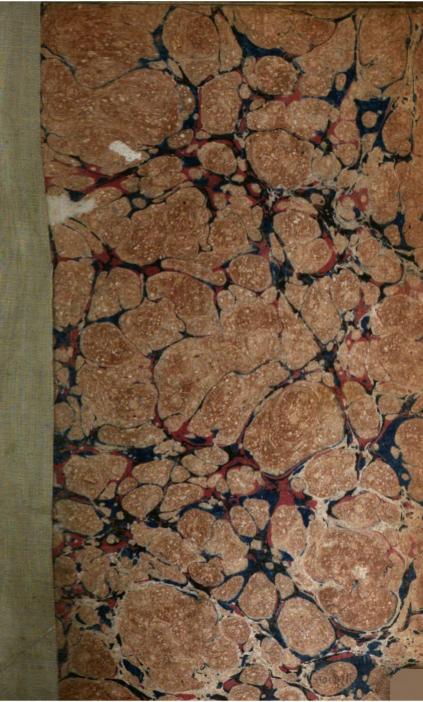
LIBRARY

OF THE

GRAY HERBARIUM

Received

Seren G. Sienen Amad Hillown Jahrahman Jaar

Sorfog in identi.

dansk oekonomisk Plantelære. R! Petersen.

Et Priisffribt

J. B. Sornemann, Lector i Botaniten og Gecretair i landhnusholdninge Gelffabet

Risbenhaun, 1806.

Ernft paa Boghandler E. Q. Buchs Forlag bos G. Dopp.

Digitized by Google.

Deres Ercellence

Geheimeraa >

J. Búlow

. + 1 1.

Sanberumgnard,

Raturbidenffabernes Dyrfer

D B

gavmilbe Beforbrer

tilegnet

a f

Forfatteren.

Digitized by Google

Forerindring,

Naret 1793 ubfatte B8. Ercellence Br. Geheimeraad Bulow til Sanderumgaard tvende Premier for be to bedfte danfte oeconomiffe Plantelærer og overlod til Nasturhistories Schfabet at bedømme de indfomne Priisstrivter.

Dette opmuntrede mig til et Arbeide, som gab Ans ledning til dette Stribt. Det blev i Aaret 1794 forelagt dette hædrede Selffab og, fronet med den første Priis, uds givet i det følgende Aar.

Det blev min heldige lob fiben den Lib, ganffe at finne opofre mig til den Bidenffab, Sfrivtet omhandler; jeg havde derfor ofte Leilighed til at rette, berigtige og forøge mit Arbeide, til at indfee dets Ufuldtommenheder og til at blive opmærksom paa den bedfte Maade, hvorpaa diffe kunde rettes.

Af denne Grund og fordi Strivtet havde temmelig god Affætning, befluttede jeg at fremlægge en ny Udgave for Publi: Dublicum og, efter Anmobning af abffillige Botanifens Dore fere, at forege benne med holfteenfte, norfte, islandfte og grenlandfe Planter. Dette og ovennavnte Forans bringer foreger Strivtet fra 46 til mere end 60 Urf oa Uns tallet vaa de indeholdte Planter fra libet over 900 til 1500. Denne Ruldstændighed vilde jeg iffe bave funnet opnaae ligefom eiheller funnet levere paalidelige Beffrivelfer ober De Planter, jeg iffe felb havde hapt leilighed til at fee vilde porende paa deres Sobefied, berfom iffe min uforglems melige Lærer, bores nu tabte Babl, med ben bam egne Belvillighed, habbe tillabt mig, faavel at bruge hans fjeldne Samling (hvorved endog adffillige forben ubeffrevne Arter probe benne Bog), fom at benotte band optegnede Bemærfs ninger. Meb Safnemmelighed maa jeg og næbne Br. Prof. Schumacher, fom bar tilladt mig at underfoge bans meget fulbstandige Samling af banfte Planter, ligefom jeg og ftplder affentlig Saf til Dr. Geheimeraad Bulom, be herr. E. Asfens, Bigen, Bredeborf, Deine boll, hofmann Bang, Solbsil, Arnger, gund, Dluffen, Rathte, Smith, Thonning, o. fl. fom have meddeelt mig adflillige Jagttagelfer angagende Plane ter i gandets forffjellige Provindfer.

Jeg har benyttet alle de mig befjendte Sfribter, fom indeholdte Jagttagelfer om Planter inden diffe Rigers Grændfer, men har dog udeladt nogle af de Planter, fom diffed Forfattere have anførte, deels fordi jeg iffe torde ganfte fole paa den Autoritet, fom anførte bem, deels fordi

. Digitized by Google jeg habbe Grund til at troe, at en anden Plante bar bler ben antagen for ben anførte.

Sil be forfte regner jeg abftillige Planter i Same mers Floræ norvegicæ Prodromus og til be fibste Valisneria spiralis, som neppe er funden i Morden, ba ben Plante fra Lapland, fom man bar antaget berfor, efter Brof. Babis Jagttagelfer er en Afart af fpids Diilblad med linieformige Blade; ligeledes er Axyris prostrata ubeladt paa Bable Autoritet. Blanter, fom fun anføres af Rolling og andre glore Botanifere, bar jeg iffe optaget, da man beels for nere værende Sid iffe finder diffe Planter paa de angione Ctes ber, deels ifte engang er fuldfommen vis paa, hvilfe Blans ter diffe have meent, f. Er. Atriplex portulacoides, Artemisia cœrulescens, Inula Oculus Christi, Asplenium Scolopendrium &c. De Planter af Flora Danica, fom bleve fundne i Bertugdemmene Dibenborg og Delmenhorft, f. Er. Teucrium Scorodonia, ere naturliquiis ubelabte, da diffe Lande for narbarende Lid iffe ere Dele af bette Rige.

Senfigten med benne Ubgave er omtrent ben samme, som bed ben første, nemlig: at forene, san meget mueligt. Korthed med Kuldstændighed, i at give Planteelstere en Reiledning til at lære at kjende be indensands ste Planter og berek veconomiste Unvendels se, samt af de uden landste saa mange, som enten for derek veconomiste Rytte byrkes eller fortjene at dyrkes hos os, og af Saveptanter saadanne, som

ere meget alminbelige, ja enbog findes i Benberhas ver. Derimod bar baabe ben almindelige Inddeling og den speciellere Ubferelse af benne Plan modtaget mange Forandringer, hvoraf jeg her ber nævne de vigtigfte:

I Benfeende til Classificationen har jeg ved Erfaring fundet mig overbeviift om, at Dovedafdelingen i Træer, Ur; ter, Græffer o. f. v., ifte medfører saa megen Lettelse for Begondere, som den foraarfager Vilderede for dem, som sten bruge den sædvanlige Methode. Jeg har derfor fores truffet den strængere systematiske Orden og henført Træer, Græsarter o. s. v. til de Classer, til hville de, efter deres Kjendemærter, henhøre.

Da ben 23be Claffe i bet linneifte Syftem beftaaet af Berter, fom have Blomfter med famlebe og med abs ffilte Rien, men biffe forffjellige Blomfter bos be Planter af denne Claffe, fom findes bos os, ere famtede paa eet Sndivid (Slægten Alf allene findragen) og besuben mange Dlanter, benbørende til andre Claffer, give Erempler paa benne Unomalie, bar jeg, ligefom Profeffor Babl, gans .ffe udeladt benne Claffe og anført de Planter, den bestod. af, i de Claffer, boor De efter Stovdragernes Untal bor benhore. Det bar mig iffe ubefjendt, at Engellenderen Smith bar beholdt i denne Claffe de Slægter, Punfroner have en anden Form end Panfronerne, men da Eremplerne berpaa ere meget faa og bos os fun findes ved een Glægt, nemlig Melbe (Arriplex), ber besuden bar faa megen Lighed med Glagten Baafe fob (Chenopodium), at den gjerne tunde udgjøre en Unders

afbeling beraf, bar jeg iffe troet, at benne Grund bar not til at beholde en Claffe, fom jeg forreften ansaae for Abstillige Glægter ere benforte til andre Claffer, nogle Urter til andre Siggeer. 3 Benfeende til Urtmærferne bar jeg fulgt be Rorfattere, fom eftet mit Cfjennende bave givet de bedfte; og ofte bar jeg i benne Benfeende maattet foretræffe de Caracterer, fom obennaonte Smith bar brugt i bans Flora Britannis Bed nogle bar jeg imidlereid felv forandret Caractes ren og ifær ved faadanne, bvor de brugte Mærter bavde Benfon til Urter, der ifte fandtes bos of. For Korts bede Cfold er ved Beffrivelfen iffe igjentaget, bvad fom er anført under Artmærfet. Bed bber Urt, fom findes i Flora Danica, er bette Bort citeret, og findes ben iffe der, ba en anden god Figur; ligeledes bar jeg citer ret Rumeret af Gunneri Flora Norvegica, om Planten Beb enhver Urt, fom iffe var optagen af Linné, er auført ben Botanifere Ravn, fom forft bar gibet Planten den ber brugte Benævnelfe. Bar en Plante faget er not Ravn, er bet ældre linneifte tillige anført. I Sciagraphien eller ben Overfigt over Glægterne meb beres Mærter, fom findes foran bver Claffe, vil man finde de Urter anforte, fom efter Untallet, Sammens Dorningen n: af beres Stoudragere eller Stouveie fulde benhore bertil, men af andre Marfager ere fatte under Slægter, benhørende til andre Claffer, hvorved tillige er gibet Unpiisning til ben Orden og Claffe, boor de ere Den fidfte Claffe findes ber, fint udforligere end i den første Udgave, dog meget ufuldstændig, hvil: feț

ket er fleet, ikke allene fordi benne Familie hibtil ikke er faa ndarbeibet som de vorige og Undersøgelsen af de Plans ter, den indeholder, er meget vanskelig, men ister sordi denne Classe er saa stor, at den behandlet paa samme Maade, som de foregaaende, ene vilde optage ligesaa megen, om ikke mere, Plads end alle de vorige. Indskræns ket i Penseende til Rummet, har jeg ogsaa maattet uder lade Physiologien, hvilket jeg saa meget lettere har ladet mig overtale til, som Pr. Ussessor Rafns udsørs lige og med Flid udarbeidede Plantephysiologie er aftrykt færkilt fra hans Plantelære, og sordi Forsatteren har sagt mig, at han arbeidede paa og snart vilde udgive en my Udgave deras.

Den veconomiffe Anvenbelfe er i benne Ubs gave noget ubførligere afhandlet, bog har jeg, ligesom veb bet svrige, maattet rette mig efter Rummet. Dr. Dolbsil, botanist Gartner, ftpider jeg megen Lak for den Beredvillighed, hvormed han har meddeelt mig fine Erfaringer i Denseende til adstillige veconomiste Planters Dyrkningsmaade, hvorved denne Udgave har faaet et markeligt Kortrin for den foregaaende.

Beb S6. Excell. Sr. Geheimeraab Bulows abels modige Understottelse er Bogen, uden berved at blive fosts barere, probet med tvende Robbere, forestillende Tegnins ger af de vigtigste Slægter af Græsarterne og berek Slægtmærfer, og besuden med tvende Bignetter.

I

A Benfeenbe til be banffe Glagt: og Art: Raone bar bet ved benne, fom ved ben forfte Ubgave, været mig en Soved: Regel, iffe at afvige fra be provincielle Ravne, undtagen naar diffe opvatte en urigtig Foreftils ling om Blanten. Som Sononpmer ere anførte be fors ffjeflige Ravne, fom gives abftillige Planter i be forffjele lige Dele af diffe Riger og ved et Bogstav er det tilfjendes givet, i bvilfen Brovinds ben navnes faaledes. D. betober D. Rorge, J. Jeland, L. Lapland, B. Danmarf, Bornholm, R. Særserne. Ligeledes ere de Ravne anførte, fom Profesor Biborg og Affesfor Rafn babe brugt, ben forfte i fit gorføg til fyftematifte banfte Ravne af indenlandite Blanter og den fidfte t fin Danmarte og Solfteene Rlora; B. og R. bes' tegne biffe tvende Forfattere. Derfom Planten i ben forfte Ubgabe bar anført under et andet Rabn, er bette tillige Ligesom i ben førfte Udgave ere 4 Registere til: et ober de laginfte og banffe Mabne, et over Ronfte ordene, et over Planternes Unvendelfe og et over beres Blomftringstid. Desuden findes og en Lifte over de bed benne Udgave brugte og citerte Sfrivter, for at man bes: lettere fan forftage De anførte-forfortebe Titler, famt en Korflaring over Robberne. Rogle Tilleg ere tilfsiede ved Slutningen af Bogen, hvoriblandt Glagten Soldblab (Veratrum) er bet pigtigfte; den er ved en forglemmelfe bleven udeladt paa fit rette Sted i den fette Claffe, Jeg bar ligeledes anmærfet nogle af de vigtigfte Erpffeil, fom jeg beber rettebe.

Pors

Forfatteren til ben i be lærde Tibender indførte Rescension over mit første Arbeide, takker jeg for den Oversbærenhed, hvormed han bedømte det, og for de Erindrins ger, som have givet mig Anledning til at gjøre dette fuldskomnere. Dil Slutning maa jeg bede dem, der ville bruge denne Bog som en Beiledning til paa egen haand at lære de heri omhandlede Planter at kjende, alvorligen at gjøre sig bekjendte med Ronstordene og Systems læren, de ville da først med Rytte kunne bruge det øvrisge af Bogen.

Forfatteren.

Indledning.

Bed at betragte Tingene i Berden, finde vi nogle i samme Tilftand, som Naturen frembragte dem, men andre forandres de ved Mennestene; hine kaldes Maturproducter (Naturalier), disse Konstproducter (Artefacter). I Maturhistorien blive Naturproducterne bestrevne i Hensende til deres Egenskaber og Udseende, og for at vi desto bedre kunne overskue og sammensligne dem, ordnede i stere Riger, Classer, Ordener o. s. v. Betragter man Naturlegemerne, vil man snart sinde, at nogle ganske mangle Liv, men at andre bestode Liv. Fra disse Bestragtninger salder man let paa den første Hoveding, i sivisse og sevende Legemer. Da de sidste besidde adskillige Redestaber (Organs), som ere nodvendige til Livets Bedligeholdelse, hine derimod ikke besidde disse, har man kaldet de Naturproduse

Digitized by Google

ter, som besidde Liv, organiserte, dem berimod, som ere live lofe, uorganiferte Legemer, brilfe tillige faldes Mineralier. Underspaer man neiere be organiserte Legemer, finder man, at negle besibbe Selvfolelfe og Bevibftheb, andre berimob iffe. Bi falbe biffe Planter (Vogetabilia), og bine Dpr(Animalia). Dag benne Subbeling grunde fig Maturproducternes fagfalbte 3 Riger: Mineralriget, Planteriget og Dyreriget. De forfte fee vi bverfen frivillia at foranbre beres Dlads (enten & Benfrende til bet hele Legeme eller Dele beraf) eller ved tiltagers Robe at forantre beres Stovrelfe og Sigur; vi anfee bem berfor for livlose Legemer. Planterne vore, ba vi finde, at beres Bert er en Birkning af tiltagen Rering, men vi fpore iffe bos bem nogen frie Billie, ingen Bevagelfe, fom bar fin Grund t en indvortes Aplelfe og Bevibfthed; vi anfee bem berfor fom levende, men ifte fom folende Legemer. Bos Dotene finde vi alle be Egenffaber, fom robe Liv oa Solelfe. -

Fornden Organisationen eller den Egenkab igsennem adkillige Kanaler og Kor at optage fremmede Dele og ubbrede dem over det hele Legeme, som derved dannes til Dele af dek (assimileres), hvilten Egenkab Planterne og Oprene have tils fælles, udmærke de sig og fra de uorganiserte Legemer ved dem Evne at kunne forplante deres Art. De Organet, som ere bestemte til denne Forretning, ere hos Oprene vedvakende, saallenge de leve, men hos de Planter, som leve stere Aar, fornyes de hvert Aar.

Da Mennestene kunde ved Planterne tilfredestiste Livets første Nødvendigheder, da de af dem fil Føde, Rixder. Hytter og Lægemidler, indsaae de suart deres Biglighed og lagde nøiere Marte til deres Egenstaber; derved fremkom den Bidenstab, som vi kalde Botanik eller Plantelære, hvilken naturligvits i Degyns delsen var meget indskrænket, og først sildig sit en videnskabes lig Korm.

Man inddeler benne Bibenfab i ben theoretifte og ans vendte.

Digitized by Google

hiin beles i Plantespstemet, Konftordene og Plantes physiologien.

Det vilbe være umueligt at overstue og kjende ben uendelige Mængde af Verter, som alt ere opdagede, dersom man ikke gjorde det lettere ved at opstille Planterne i en vis Orden; denne Orden kaldes System; (dets Brug bliver siden nærmere forklaret). Men for at kunne bestemme Planternes Plads i Systemet, og for nærmere at bestrive dem, er det nødvendigt at bestemme adskillige Kjendemærker, og da disse ikke altid kunne udtrykkes ved almindelige Talemaader, har man været nødt til at optage adskillige Konstord (Termini), som alle blive forklarede i Terminologien.

IPhysiologien betragtes Planternes ubvendige og indvens bige Dele, for saavidt som de have Indstydelse paa Planternes Rering, Udvilling, Befrugtning o. s. v.

Planternes Nytte og Stade, baabe deres Indflydolfe i Nasturens ftore Huusholdning og deres Anvendelse til Mennessenes Fordeel; Træernes Anvendelse til Alleer, Stove og Frugthaver; Beddets Brug til Brande, Gavntsmmer og Msbler; Buffenes til Gjerder og Patter; Kiskfenurternes og Kornarternes til Tsbe for Menneskene; de medicinste Berters Lægekræfter og de giftiges kadelige Egensfaber; alt dette tilligemed enhver Arts forstjele lige Dyrknings og Behandlingsmaade, er en Gjenstand for den anvendte Plantelære.

Terminologie eller Ronftorbenes Forklaring.

Roden (Radix).

Planterne ere befæstede til et vist Sted, f. Er. Jorden, Stene, andre Planter. Den Deel, hvorved de befæstes til disse Legemer, kaldes Rod, og, noge Arter af de Lønblomstrede undtagen, er der neppe nogen Plante, som ikke besidder den. Følgende Konstept anvendes paa den:

træet (lignosa), af en tat, tragtig Materie, f. Er. alle Erae og Buffarterne.

Fjødet (carnosa), af en kisbagtig Materie, f. Er. Sules

rummet (loculoss), fom indvendig er afbeelt i Rum, f. Er. Band Giftende.

huul (cava), fom er indvendig buul, f. Er. huulres bet Jordrag.

folid (colida v. integra), som er tat og iffe har nogen indvendig huulbed, f. Er. vild Eulipan.

entelk (simplex), naar den er udeelt, f. Er. Gulerod. grenet (ramosa), naar den er deelt i Grene, f. Er. de fleste Træers Rødder.

haarformig (capillaris), naar den bestaaer af meget tine Erepler, f. Er. almindelig Blarerod.

traadformig (tiliformis), naar den er fiin og everalt om= trent af lige Enttelfe, f. Er. green 186 Been brat.

treve .

trerlet (fibross), som bar mange tranbformige Smaarebeber, f. Er. næften alle Grasarters Robber.

valfeformig (cylindracea), som er trind og cens tyl vetalt, f. Er. Lag Ror.

ormformig (vermicularis), valfeformig og beiet ub og ind, f. Er. Enevreden Pileurt.

ranteformig (sarmentosa), valleformig, men meget . lang og fvag, f. Er. Rjar hottonie.

leddet (articulats) naar Roben paa nogle Steder har Anuder, min ved Mellemrummene er lidet smallere, f. Er. læg e Toeb br.

tandet (denticulata), fisdet, med fremftagende Taffer, f. Er. almin belig Des merurt.

Enippedannet (fasciculata), naar et Bundt fisdagtige, lige toffe Trevier ere forbundne med hverandre ved Hovedrodens Udfpring, f. Er. brunn Fliglabe.

haandformig (palmaca), en findagtig Rod, som oventifer beel, men i Enden deelt i flere enkelte Dele, f. Er. adfillige Arter af hornbrager.

tveknollet (testiculata), naar to affange eller runde, fists affige Knoller ete fammenvorne oventil, f. Er. tobladet forndrager.

tapformig (fusiformis), naar den er udeelt, tot oventil' 19 bliver tondere mod Enden, f. Er. Gulerod.

afbiot (præmorsa) naar ben er budt afftaaren i Enben og ligefom afgnavet, f. Er. afbibt Stabiofe.

kugleformig (globosa), rund som en Rugle, befat med smaa Teevler, f. Er. Reddite.

til smal tillebende Spids, f. Er. Roe Raal.

Fnollet (tuberoca), naar den bestaaer af kisdagtige Klums ver; bisse hange enten sammen ved Grunden af Stangelen, og taldes siddende knollede (R. tub. sessilis), f. Er. knollet Soels

. [11

-fiffe, eller be ere forbundne med traadagtige Trevler og falbes ba hængende knollede (R. tub. pendula), f. Er. Rartoff flen og røbblomftret Misburt.

Fornet (granulata), naar den bestaaer af smaa, fjødagete ge, runde Legemer, f. Er. fornet Steenbraf.

logformig (bulboss), naar den bestaaer af et fipbagtigt, rundt Legeme, som er sammensat af abstillige Lag eller Sfjæl (R. sqvamosa), og undertiden er hudet (R. tunicais), og paa Enden er forsynet med Trevler, f. Er. Arterne af Lug.

vandret (horizontalis), naar den ligger flad med Jorden, pa hverten ftiger op eller neb, f. Er. almindelig Engelfed.

lodret (perpendicularis), naar den gager lige ned i Jors ben, f. Er. Gulerod.

ffico (obligva), naar dens Stilling er imellem den vandrette og lodrette, f. Er. al mindelig gaareleger.

Frybende (repens), naar den gaaer horizontal under Jore dens Overflade og flyder Smaatrevler, f. Er. fryben de Svede.

arret (cicarricata), med Fordybninger paa Overfladen, som ofte fremtomme af be affaldne Bladfille, f. Er. alminder lig Engelsad og fantet Conval.

avnet (paleacea), fem er betlabt med hindeagtige Stjal,. f. Er. Bregnernes Roder.

Fremdeles kaldes Roben aarig (annua), toaarig (biennis) og fleeraarig (perennis), efter dens Varighed.

Stangel (Cormus).

Planterne have enten Blomsterne eller Blabene sibbende umibbelbar paa Roben eller be understottes af et Legeme, som efter bets Materie og Form faaer forstjellige Navne, f. Er.

Stængel (Caulis) falbes den i Sardeleicheb hos de egente lige Urter, ben barer Blade og Blomfter. De beelte Fortsats-telfer beraf kalbes Grene (Rami).

Stame

Stamme (Truneus), findes fun hos Etwer og Bufte,

Straget (Culmus), er egent for Gresarterne.

Stof (Stiges), berimob for Svampene og Breg.

Skaftet (Scapus), barer Blomfer men ingen Blade. Mosstængelen (Surculus), hos Mofferne.

Ranke, Snert (Sarmentum), lange, traabformige, blads lofe, golde Robfeud, fom med Spidfen flace Asbber og frems bringe en ny Plante, f. Er. hos almindelig Jordbar.

Vandgreen (Scolo). bladede, frybende, golde Robffud, fom ved Spidsen ofte frembringe en ny Plante, f. Er. frysbende Labeles.

Bladftillen (Petiolus), Stilfen, fom baret Blabe.

Blomfterftillen (Pedanculus), Stilfen, fom berer Blomfter.

Bed Stænglen (Caulis), man man marte folgende Ronftord.

a) I Benfeende til Stedet.

fnyltende (parasiticus), naar den er faftet veb Asbber paa andre Planter, f. Er. Augleliim.

frommende (natans) naar den hviler paa Bondets Overs fade. f. Er. bredbladet Bandar.

nedsankt (demersus og submersus), naar den er under Candets Overstade, f. Er. nedsankt hornblad.

B) I Benfeende til bene Gjennemfnit.

trind (teres), naar ben er valfeformig, f. Er. Bors giet migei,

halvtrind (semiteres), flaar ben er frind paa ben ene og flad vaa ben anden Gibe, f. Er. smalblad et Dungammer.

fammentipet eller flabtroft, (compressus), naar ben er fab fra tvende mobiatte Sider, f. Er. flab franglet Banbar.

treægget (anceps), naar ben er flabtryft og har tvende mobiatte farre Ranter, f. Er. tantet Ronval.

Fantet (angulatus), naar ben har fiere end 2 fremftaaens be hisrner, imellem hville ere fordpbede Sider, f. Er. Strand Ert. Den findes farps og budtkantet (acute v. obtuse angul.), 3:, 4:5 og mangekantet (tri- qvadr.-qvinq- et multangularis), efter hisrnernes Starphed og Mangde.

3fladet (triqueter), med 3 ffarpe Ranter og 3 flade Siber, f. Er. Strandfoglear.

3hjørnet, 4hjørnet o. f. v. (trigonus, tetragonus), naar den har 3 bubte Kanter og 3 flade Siber, f. Er. budte kantet Star.

leddet (articulatus), naar ben synes at bestaae af flere Led, f. Er. alminbelig hestehale, Benudret-leddet (no-doso-articulatus), naar bisse Led tillige ere ophewebe, f. Er. Inubret huulsvoh.

y) I henseende til Overfladen og Betladningen.

nogen (nudus), naar ben iffe bar nogen Befladning, frerten Blade, Beftetraade eller Bidele, f. Er. Berfilte.

bladlos (aphyllus), naar Planten mangler blot Blade, f. Er. Poleer Pabberoffe.

næften bladlos (subaphyllus), naar den har meget fan Blade, og bladet (foliosus), naar den har flere.

gjennembladet (perfoliatus), naar den gaaer igjennem Bladet, f. Er. rundbladet Baresre.

ffjællet (sqvamosus), naar den er befladt med Stjal, f. Er. Spelqualer.

vinget (alatus), naar ber paa to eller flere Siber af Stangelen neblobe binbede Forhoininger, f. Er. Band Brunrob.

fpruffet (rimosus), naar Barten er fpruffen til forffellige Sider , f. Er. hos Egen .

Portbartet (suberosus), naar Barten er bied og elaftiff fom Rort, f. Er. buftagtig Lun. bine

Digitized by Google

hindet (tunicatus), naar den er bedattet med en film ond, fom Killes af fig felv fra Barten, f. Er. Birten.

jæon (levis), naar Overfladen er uden Striber, Furer eller ophniede Puncter.

glat (glaber), naar den iffe har haar, Berfter eller Pigger. glindfende (nitidus), naar den tilbagetafter Lyfet, f. Er. alindfende Bandur.

ftribet (striatus), naar ben har fordybebe Linter, fom gage efter Langben, f. Er. Pabberotter.

furet (sulcarus), naar biffe Linier ere brede og bybe, f. Er. almindelig Suulfveb.

filtet (tomentosus), besat med tætte, forte, fine haar, fom ere saa tat filtebe i sverandre, at man ifte fan abffille be entelte haar, f. Er. Evighebeblomft.

ujevn (scaber), hvor man tan fole, ifte fee, smaa freme ragende, farpe Priffer, f. Er. bvas Star.

rue (asper), maar biffe Priffer ere meget farpe og tydes lice, f. Er. almindelig Lungeurt.

uldet (lanatus), bettebt meb lunge, tætte Baar, faaledes at man fan abfille Baarene, f. Er. tybft Saltetanb.

Laaden (villosus), befat med lange, blbbe Saar.

stinhaaret (hirsutus), tat befat med lange, Kive Saar. Porthaaret (hirtus), befat med flive, midbelmaadig lange

og iffe tætte Daar, f. Er. almindelig Glangehoved.

hvashaaret (hispidus), fom ben forrige, fun at Daas rene ere fivere og fortere, f. Er. Darf Korgietmigei.

Hadborftet (strigosus), med torte, tiltrofte, ifte tette Saar, f. Er. Grenene paa alminbelig Ulvefob.

haaret (pilosus), besat med lange haar, som iffe fibbe tot sammen, f. haarig hogener.

dun: eller fiinhaaret (pubescens), befat meb forte, tætte, fine, blobe Saar, f. Er. bunet Bebeblab.

filehaaret (sericeus), med fine, tattiltrifte, filfeagtige, finnende haar, f. Es. Gaafe Potentil:

.

pigger (aculeatus), naar Tornens fibbe faft i Barten, f. Er. Rofen.

tornet (spinosus)', nagr Tornene fibde faft i Bebbet, f. Er. Slagen Rrage.

bledwigget (mur'catus), naar ben er befat meb fmaa, torte, biebe Digge, f. Er. toaarig Rative:

Flebrig (viscidus), naar ben er overtruffen meb en fet ffuntigheb, f. Er. flebrig Pragtftjerne.

logdiagende (bulbiferus), naariden i Greenbiernerne barer togagtige. Legemer, f. Er, log berende Candvod.

d) I Benseende til Sammensatningen og Delingen.
udeclt (simplex), uden Grene.

grenet (iamosus), beelt i Grene. twedeelt (dichotomus), naar Grenene bele fig fere Gange i tvende Dele, f. Er. Arop Balbrian.

tredeelt (trichotomus): paa famme Maade deelt i 3 Dele, f. Er. Lage Baibrian.

Borsarmet (heachistus), naar de mobfatte Grene ere saalebes stillebe, at hvert Par banner et Rors med bet bveus Bunden for f.Er. almindelig Stjaller.

viisdannet (virgatus), naar den bar mange lange, beelte bg fpage Grene, f. Er. Mart Bynte.

e) I henfeende til Retningen.

opret (erectus), fom er temmelig lige opftagende, fom bes

lodret, ffjæp, f. Roben.

rant (atrictus), naar ben er fulbtommen lige opftagenbe, f. Er. Gran.

opstigende (ascendens), naar Grunden er liggende, Dibe ten frum opad, og Spibsen ret, f. Er. Rjar Rragefob.

nedbeier (doclinains), naar den paa samme Maade gaare ned ad, f. Er. Grenene paa adfissige Ragletreer.

nite

niffende (mitans), naar Spibsen er beiet mob Jorden, f. Er. fpraglet Reiferfrome.

ubbredt (diffusus), naar Grenene eller flere Stangler ere norbentlig ubfpredte, f. Er. abfeillige Arter Stortenab.

fremliggende (procumbens), naar hele Stangelen ligger ubftraft man Siorden, f. Er. liggen be Derifon.

nedliggende (decumbens), naar den ftorfte Deel af Stangelen, Grunden undtagen, ligger paa Jorden, f. Enwild Limian.

Frybende (repens), naar den liggende Stangel ftyder Robb bet paa fiere Steber, f. Er. wengebladet Fredlob.

rooffpoende (radicans), naar ben oprette Stangel fipber Rebber i fremmebe Legemer , f. Er. Bebbe n'ben .

bugtet (flexuosus), naar den er beiet ud og ind, f. Er. bitterfes Ratifpage.

smet (volubilis), naar den suoer sig om et fremmed Legeme, enten til hotre (deutrorenm), mod Solen, f. Er. als windelig Onerle eller til venstre (sinistrorsum), med Solen, f. Er. Sumle.

Plettrende (seandens), naar ben haver fig op veb at fafte fig raa andre Legemer, men ifte veb Robber, f. Er, Erter.

() I henseende til den indre Bestaffenhed, stiv (rigidus), naar den ifte lader sig bote. stap (laxus), naar den er let botelig.

sopbeformig. (flagelliformis), tond, lang, spag og lige gende, f. Ex. fremliggen de River.

, ranket (sarmentosus), fvag, apfligende og fisttende fig ved andre Legemer, f. Ex. bitterfed Matftygge.

tæt (sblidus), naar den bestaaer af en fast Substans, marvet (farctus), naar den er opfyldt med Marv, f. Er. Sylden.

huul (fiefflache), naar den i Stedet for marvet er inde vendig buul, f. Erig farnty ben.

trev

trevlet (fibrosus), naar den let lader fig bele i Trevler. træet (lignosus), naar den bestæner af fast Træe.

Pjodet (carnorts), naar dens Substans en bied og findagtig.

7) Efter Barigheden.

eenaarig (herbecens), naar ten fun fever et Zar.

fleemarig (perennis), naar Roben vedbliver, men Stans gefen gaaer ub hvert Mar.

træeagtig (arboreus), fom bar Grenene oven til, paa, en entelt Stamme.

buftagtig (fruticoeus), fom har Grenene neden fra ellek fere Stammer.

halpbuftagtig (anffruticosus), naar Stammen vebblie ver, men Brenene gaat aarlig ut, f. Er. Ifop.

Grenene (Rami).

modfatte (oppositi), naar be ftade lige for hverandre van mobfatte Sider, f. Er. Aft.

mobfatte Sibe mellem tvende andre, f. Ep. almin delig Welm. torabet: (distichi), naar be banne to mobfatte Raber uben

at være hverandre mobfatte, f. Er. Branen.

Prandsformige (verticillati), naar de staae i en Krands om Stangelen , f. Er. Fpr'.

adfpredte (sparsi), naar de faae uden Orden, f. Er. Lage Steenfree.

tæt (conferti), naar flere Grene faae tet fammen, f. Er. Rirfebær Rornel.

fjerne (remoti), naar Grenene ftabe i lang Afftand fra fverandre, f. Er. runbblabet Baresre.

lige boie (fastiginti). f. Er. Ribs.

tornagtige (spinescentes), naar Enden af bem er ftiv og fpide fom Corne, f. Er. tveffennet Brietorn.

aabne (patentes), naar de danne en naften ret, bog libet fpibs Bintel med Stammen, f. Er. Blaubat Boile.

uþ

ubspærrede (divaricati), naar de danne omtrent en ret Binfel med Stammen, f. Er. abstillige Gran Arter.

nedboiede (deflexi), maar de ere bueformig nedbstede, f. Er. Lerte Gran.

nedhangende (reflexi), naar de ere faa fartt nedbolede, at de nafeen lobe lige mob Stammen, f. Er. babyloniff Biil.

sammenknebne (coarftati), naar Enderne beie ind mod Stemmen og næften ligge paa hverandre, f. Er. ben italienfte Doppel.

oprette (erecti), f. Er. vild Eimian.

aarlebbebe (annotini), naar be for hvert Mar have es leb, f. Er. famrabet Ulvefob.

Om Straget bruges besuben folgende Rouftorb.

borfteformigt (seraceus), naar det ligner en Svineberfte, L. Er. berfteformigt Roglear.

omftedet (vaginatus), naar bet er emfattet af en Blade fiche, f. Er. be fiefte Grasgrter.

Encebeiet (geniculatus v. infractus), maar bet ved bet utberfe Led er indboiet, f. Er. fuaebsiet Ranchale.

uleddet (enodis), fom hverten har leb eller Anuder, f. E. Salvaraffene.

ftrace (obliquus), naar bets Stilling er imellem ben op: rette og liggenbe. f. Er. eta arigt Rapgras.

Benavnelserne, som anvendes paa Stafset, Stoffen, Mosstangelen e. f. v. ere allerede anførte i det foregaaende, tun maa anmartes, at Biabstilfen faldes tjertlet (glandulosus), waar den, som ved Sagebar Rrage, er besat med smaa, tjettelagtige Legemer.

Blomfterftillen (Pedunculus), berer biot Blomfter, ben felbes:

eenblomftret, 2:3blomftret (uniflorus bi-triflorus). fællede (communis), naar fiere famle fly paa een, f. Er., Aibs.

Smaa:

1:: ... Smaakill' (Podicellus), talbes be minbre Stiffe, som forene fig i ben ftorre.

Robstill (rudiculis), naar en entelt Blomfterftill tommer lige fra Roben, f. Er. vellugten be Biol.

mobsatbladet (oppositifolius) og over og underblas det (extra-: og intrafoliacous) forflaret sig selv.

fryndfet (fimbriatus), naar den i Randen ligefom er Befat med Arnnbfer, f. Er. One Roglear.

De verige Benavnelfer ere alt foeklarebe ved Stangelen. Blomfterftilkenes forkjellige Delinger og den forkjellige Maade, hvorpaa Blomfterne er fastede paa Stilken, kaldes ined et als mindeligt Navn:

Diomfterftand (Inflorencentia), ...

.Aret (Spice)-

Det bestager af en Sovedstill eller Arstill (Rachis), hvorpag sibbe i Raber uftillebe eller dog meget fortstillebe Blomsfter; det er:

envelt (rimplex), naar Hovedstilfen er ubeelt, f. Er. Byg.
fammenfat (composits), naar Smaaear (Spiculæ) sidds
paa hovedstilfen, f. Er. alminbelig Lamgras.

- Sadvanlig kaldes de af Bagerbalgene hos Grasarterne indstattede Blomfter ogsaa Smaasar og kaldes efter Blomftere nes Antal 1:, 2:, 3: 0. s. v. blomftrede (uni- bi-trifloræ).

buget (vontricosa), naar det er betydelig tyffere i Mida ten end ved Grunden og Enden, f. Er. Fjeld Rottehale.

nogleformigt (glomerata), naar det bestaaer af flere sammenhobebe Smaacar, f. Er. Bva & Bundegras.

eensidigt (secunda) naar Blomfterne vende til een Gibe, f. Er. ftlus Ratteftjag.

Mellembrudt (interrupta), naar ber imellem Blome fterne ere nogne Steber, f. Er. Lage Betonie.

... Frandsformigt (verticillats), near det bestantr af smaa Krandse, f. Er. almindelig Katteurt. 2., 6. og fleerradet, taglagt, valseformigt, linieformigt, ægformigt, bladet, fladtryft o. f. v. ete allerede forflarede.

Rlafen (Racemus).

Den bestaget af en Povebftilf, fra hvillen ubspringe efter Langden smaa, blomfterbarende og omtrent lige lange Stille te: ben er:

eenfloig (secunda), naar Blomfterne vende til een Sibe, f. Er. ee niibig Bintergran.

Balvftjermen (Corymbus).

Fra Hovedstilfen ubspringe mindre Stilfe, som bare Blomfter, hvoraf de nederste ere de langste. De ratte alle omtrent lige hoit. Den ligner den foregaaende deri, at Smaas stilfene sidde efter Langden paa Hovedstilten, og den solgende i det, at Blomsterne sidde omtrent i en Flade, f. Er. Rein fan.

Stjerm (Umbella).

Den bestaaer af abstillige, omtrent lige lange Blomsterstille elle Straaler (Radii), som ubspringe fra et Punkt. Den er entelt (simplex) og sammensat (composita), naar hver Straale bærer en mindre Stjerm; den første kaldes da Stors kjermen (Umb. universalis), og den mindre Smaaskjermen (Umb. pareialis, v. Umbeliula).

faaftraalet (depauperare), naar ben beftaaer af faa' Straaler, f. Er. Erpbende Stjermlille.

halvkugleformig og kugleformig (semiglobosa og globosa), siddende, skilket, tæt, hvelvet, flad, s. Bladene, Modderne o. s. v.

Braalblomftret, ligeblomftret, f. Aronen.

Ovaft (Cyma),

Dovebfillene ftaae ved Grunden nar hverandro og bele fig uordentlig i mindre Straaler, f. Er. Splo.

3: 5. 2c. deelt (tri-qvinqvifida), f. det forcgaaonde. . 281om.

Blomfterhovedet (Capitufum).

Det bestaaer af en Mangbe tat sammenbobede Blamster, uben eller pan meget korte Stilfe, f. Er. rod Rlever. Raat Blomsterne ere meget smaa, faa og danne et meget lidet Hoved, kaldes et saadant et Bogle (glomerulus), f. Er. hos nogle Arter af Melde og Gaafefod.

Rnippet (Fasciculus).

Den bestaaer af mange forte, omtrent lige lange Blomferstille, som staae tat sammen paa Enden af en Stangel, f. Er. knippeblomstret Rellike.

Brandfen (Verticillus)

bestaaer af flere Blomster, som sibbe i en Ring omkring Stangelen; ber fibbe sabvanlig flere Rranbse paa een Stangel, i fibrre og mindre Afstand fra hverandre, og faae ofte Tilnavn efter Antallet af Blomsterne, som be bestaae af; ben kaldes:

halv (dimidiarus), naar den fun omgiver det halve af Stangelen, f. Er. Deliffe.

blomfterbladet (bracteatus), naar den har Blomfterblas

nogen (nudus), naar ben hverten har Blomfterblade eller anbre Blabe.

Top (Panicula).

Den fremfommer, naar bet efter Langben af Sovedftile ten fremftpber minbre, fom ere uregelmasfigen beelte; den talbes:

forvende (flaccids), naar den har lange Grene, som forve bid og bid, f. Er. hir se Erekælg.

Duse (Thyrsus).

Den ligner den forrige i henseende til Stilfenes Stilling og Deling, men den er saa sammenpreffet og tat, at man itte kan see Stillene for Blomster, f. Er. Liguster.

Rafien (Amentum).

Bestaaer af en entelt Hovedstilf, som er tat besat med Stial, under hville Blomsterne ere finlte, f. Er. hos Pilen, Poppelen 20.; ben er: 1

tynd

tynd (gracile), naar ben er fiin og lang, f. Er. hos Eegen.

Blomfterplet (Sorus)

talbes smaa Pletter af Blomster eller Kapsler, som fibbe paa Understaden af Bregnerne. De ere rundagtige (subrotundi) hos Engelsed, linteformige (lineares) hos Nashelan.

Blabe.

1) Enfelte Blabe.

a I Benfeende til Spidfen.

spide (acutum), naar det poerfte af Bladet er fpibft, f. Er. tooff Evighedeblomft.

tilfpidfet (acuminatum), naar Spidfen af Bladet er freme truffen, f. Er. bvid Tvetand.

budt (obtusum), naar Enden af Bladet er afrundet, f. Er. Ager Galtetanb.

ftillende (mucronatum), naar Spibfen er faa ftiv, at ben fifter, f. Er. bredbladet Onerre.

afftumpet (truncatum), naar Spidfen er ligesom afftaat ten, f. Er. Smaabladene bos adftillige Biftet.

tretandet (tridentatum), naar Spidfen er afftumpet og bar 3 Eanber, f. Er. fremliggende Sibbalbie.

afbidt (premorsum), f. Roben.

ubrandet (emerginatum), naar Enden af et afstumpet Blad har en liden Udffjæring, f. Er. Smaabladene hos adfifelige Biffer.

inderpet (retusum), naar bet er indtruft i Spibsen med en rund Bufgt, mindre tybeligt end bos det foregaaende, f. Er. Baar Potentil.

B) I Benfeende til Grunden.

blerteformigt (cordacum), naar bet er agformigt, men wb Grunden beelt i tvende runde Lapper, f. Er. vellu grtende Biol.

nyreformigt (reniforme), naar det oven til er tifeundet, har ftorre Brebe end Langde og ved Grunden er beelt i tvende Lapper, som stage vidt fra hverandre, f. Er. almindelig Rorsenov.

ulige (inæqvale), naar ben ene Side af Bladet er fotlane get ved Grunden, f. Er. Elm.

piilformigt (sagirratum). naar et oventil spidft Blad ved Grunden er deelt i tvende lancerformige Lapper, som vende nedad, f. Er. spids Piilblab.

fpydformigt (hastatum), fom det forrige, fun at Lapo perne vende udad, f. Er. plettet Arum.

sporet (calcaratum), naar et Blad ved Grunden har tvende sporeformige Fremragninger, f. Er. alminbelig Lyng.

oret, (auriculatum), naar ved Grunden af et Blad fidder a rundagtige Lapper, f. Er. Bret Ptil.

y) Med Benfigt til Omfredfen.

Frederundt (orbiculatum), naar Bladete Gjenneminit er overalt lige langt, f. Er. rundbla bet Goeldug.

rundagtigt (subrotundem), naar bet nærmer fig bet foree gaaende, men Gjenneminittet fra Grunden til Enden er ubetpe beligt langere eller omvendt, f. Er. Bevre Asp.

aftangt (ovale), naar Grunden og Enden ere lige brebe; Breben er omtrent bet halve af Langben, f. Er. Brande Relbe.

langagtigt (oblongum), fom bilnt, fun at langden er martelig fterre end Breben, f. Er. Ager Sprbetaffe.

ægformigt (ovarum), naar bet et langere end bredt og bliver efterhaanden smallere mod Enden, som tilligemed Grunden er afrundet, f. Er. Bbg.

spadeformige (spathulatum), naar det mob Enden er runde agtigt og ved Midten med eet bliver smallere, f. Er. femfanetet Sjertelabe.

Hiib

Biildannet (cuneiforme), omtreut som det foreganende, fun at det efterhaanden bliver smallere og ved Enden er afftumwet, f. Er. Portula ?.

lancetformigt (lanceolatum), et langagtigt Blad, fom leber fpide til mod Enben og Grunden, f. Er. rod Diil.

foærdformigt (ensiforme), et langt Blad, som fra Bruns ben til Enden bitver libt efter libt smallere, f. Er. Gris.

linieformigt (lineare), naar det er smalt og lige bredt overalt, f. Er. almindelig Faareleger.

fmalt tillobende (attenuatum), naar det bestandig blivet [mallere mod Spidsen, f. Strand Erenpriis.

haarformigt (capillare), naar bet har en meget umærtes lig Brebe, omtrent fom en Eraab, f. Er. Band Ranuntell

fpelformigt (subulatum), naar det ved Grunden er linies formigt; men er tilfpidfet mod Enden, f. Gr. Strand Baar fefod.

naaleformigt (acerosum), et meget flivt, linieformigt, f. Er. Bran.

trefidet (triangulare), naar bets Omfrede udgier omtrent en Triangel, buis Spibse tillige er Bladets, f. Er. bvid Birf.

munrfeeformigt (deltoideum), 4fibet faaledes, at de tvende sverste Siber ere lange'og be neberfte næsten ligge i en ret Linie, f. Er. nogle Arter af Melbe.

rudeformigt (rhombeum), naar Bladet danner en langs agtig Fiirfant, hvis Sidehisrner ere omtrent midt imellem Spids fen og Brunden, f. Er. hvid Gaafefod.

lappet (lobatum), naar et rundagtigt Blad er ubskaaret til Midten i 2 eller flere Dele, hvorester det er tolappet (bilobum), trelappet (trilobum &c.), f. Er. humle.

haandformigt (palmatum), naar et rundagtigt Blad bar 5 eller 7 omtrent fige ftore Lapper, bvis Indfnit gaae dubere end til Midten, f. Er. Galdebar.

beelt

beelt (partitum), naar Inbsnittene af et ennbagtigt Blad gaae lige til Grunden. Dette indbeles igjøn efter Antallet af Delene, f. Er. liben Ranunkel.

fliget (laciniatum), naar det langagtige Blad har adfile lige Lapper, uden bestemt Korm, f. Er. almindelig Bernurt.

udbugtet (sinustum), naar det paa Siden har runde Ubinit, f. Er. Eeg.

halvfinnet (pinnatifidum), naar bet har abffillige Sibes Inbfnit, fom naften gaae til Mibten, og Lapperne ftaae lige ud, f. Er. alminbelig Stabiofe.

liredannet (lyretum), fom bet foregagenbe, fun at Ens befligen er ftor og rundagtig, f. Lage Melliterob.

hovlformigt (runcinatum), naar det har ftorre Sides Flige, som paa den sverste Rand ere hvelvede, og paa den uns derfte hule, f. Er. almindelig Lovetand.

ndeclt (integrum), naar Bladet iffe er deelt eller bar Indfnit. Det fan desuagtet gjerne være tatfet, f. Er, ftjer Diil.

5 Meb Benfigt til Randen.

heelrandet (integerrimum), naar Randen er albeles beel. Det fan berfor gjerne vare beelt, f. Er. Sprene, blaa-Anemone.

bruffrandet (cartilagineum), naar Randen er bruffage tig, f. Er. Rante Steenbrat.

bolget (undulatum), naar Randen verelviis er boiet op og ned, f. Er. frufet Streppe.

rundeallet (crenarum), naar Randen er befat med runde Taffer, fom faae lige ud, f. Er. almindelig Rorefnop.

tandet (dentatum), naar Randen er befat med smaa Lander, som staae lige ud og ifte sidde tat, f. Er. huultrapvet Roedriver.

fmaa.

smaatandet (denticularum), naar biffe Tander ere meget smaa, f. Er. haarstanglet Steffensurt.

faugtaffet (serratum), naar Canderne ere fpibfe, ftaae tat sammen og vende med Spidfen mod Bladets Ende, f. Er. Rirfebar Arage.

fiintaPPet (serrulatum), naar biffe Tonder ere overmaas be fine og totte, f. Er. Bladene hos adfillige Stararter.

dobbelt tandet, taffet eller rundtaffet (duplicatodentatum, serratum og crenatum) er, naar enhver Tand, Taffe eller Rundtaffe igjen er beelt i mindre, f. Er. Alm.

gnavet (erosum), naar Randen er ulige udffaaren, fom om den var udbidt, f. Er. Salvie.

tornet (spinosum), naar Randen er befat med Torne, f. Er. Tibflerne.

randhaaret (ciliatum), naar Randen er befat med Saar, f. Er. Sempervin.

e) Med Benfigt til Fladerne.

fladt (planum) kaldes almindelig et kiedet Blad, naar bet har en jevn Flade, men ofte ftaaer det og som Modsætning af et trindt Blad, og derfor bruges benne Benevnelse ved adfillige Græsarters Blade.

Fonfant (concavum), naar bet er fordybet i Midten. rendet (canaliculatum), naar bet er fordybet i Midten langs med hoved Ribben, og Siderne ere op; ede, f. Er. Strand Beibred.

rynket (rugosum), naar Bladet har en Mangde Aarer, som ligge dybt paa den sverste og staae frem paa den underste Side, f. Er. Salvie.

Brufet (crispum), naar bet er videre i Randen end i - Mibten og faaer berveb gregelmasfige Folder, f. Er. Ribs.

foli

foldet (plicatum), naar diffe Kolder ere ftorre, regelmassisgere, gaae lige fra Grunden af, og ere ftarpe, f. Er. Læge Koldblad.

me frem af Deidtribben, f. Er. de fleste Blade.

nervet (nervosum), naar be gaae fra Bafis af Bladet uben at were grenebe, f. Er. Beibreb.

aares og nerveløs (avenium, enerve) mobfatte be fore aggende, f. Er. Semperviv.

trenervet (trinerve), naar 3 Rar gane ub fra Grunden af Bladet, f. Er. trenervet Sandvaaner.

priffet (punchatum), f. Er. Entteber Bolle.

mat (opacum), naar bet er uben Glands, f. Er. haars franglet Steffen surt.

glindfende (lucidum), naar bet bar en marfelig Glands, f. Er, ffinnende Storfenab.

farvet (coloratum), naar det har anden Farve end ben arenne.

hvelvet (convexum). naar Bladets Midte er paa Overs fladen mere ophsiet end Randen.

() Med Benfigt til Stebet.

Robblad (Fol. radicale), naar det udspringer ved Roben. Groeblad (F. seminale). naar det udspringer af Froet.

Stængelblad (F. caulinum), fom fidder paa Soveds Stangelen.

Greenblad (F. rameum), fom fommer fra Grenene.

Blad vi^{Es} Blomftret (F. florele), naar et Blad staaer ved Blomsterne uden i Form at være forstjelligt fra de andre Blade.

n) Med Benfigt til Stillingen.

modfatte, verelvise, ftreete, fjerne, tætte, enkelte, taglagte, toradede, krandeformige f. Grenene.

3:, 4:, 5:, 6:0. f. v. hobede (terna, qvina, sena etc.), naar 3 eller flere Blade fidde ien Krands omfring Stængelen, f. Er. Strand Verenpriis og Arterne af Onerre.

stjernede (stellate), naar et ubestemt Antal af Blade staaer i en Krande omkring Stangelen i en vis Afftand, f. Er. Stonmarke.

Enippede (fasciculata), naar en Mangde Blade gaaer ub fra et Puntt, f. Er. Larfetraet.

tos, tres, fires, fems v. s. va radede (bi- tri- qvadri-qvinqvefaria), naar de ligge i 2, 3, 4 o. s. v. Rader og ere da sadvanlig tillige taglagte (imbricata), f. Er. Arterne af Jungermannie og Ulvefod.

6) Med Benfigt til Tilheftningen.

ftilfet (petiolatum), naar bet fibber paa en Stilf.

fiddende (sessile), naar det ingen Stilf har, f. Er. Lage Sundetunge.

tilvopet siddende (basi solutum), naar et tjedet Blad et voret til Stangelen saaledes, at dets Grund er fri, f. Er. bitter Steenurt.

Ejolddannet (peltatum), naar Stilfen er fæstet omtrent paa Midten af Bladets Flade, f. Er. Vand Ranunkelens werfte Blade.

nedlebende (decurrens), naar et siddende Blade Sub-

omfattende (amplexicaule), naar Bafis af Bladet oms fatter Stangelen, f. Er. tantet Conval.

gjennemboret (perfolistum eller rettere perforstum), naar Stangelen gaaer igjennem Bladets Flade, f. Er. run bebladet haresre.

omfedende (vaginans), naar Bladet danner en Stede

sammenvoret (connatum), naar to modsatte Blade ere sammenvorne ved Grunden, f. Er. Lødder Kartebolle,

tilvopet (adnatum), naar Bladet med Grunden er vopet til Stangelen.

i) Med Benfigt til Beliggenheden.

tiltrykt (adpressum), naar det er opftaaende og ligger med Overfladen til Stangelen.

opret (erectum), naar bet banner en meget fpide Binfel meb Stangelen.

ficet (obligvum), naar Flaben af Bladet ved Grunden faaer vandret og ved Enden lodret, f. Er. tornbladet Laftuf.

indboiet (inflexum), naar Spidfen af et fraftagende Blad er boiet mod Stangelen.

vandret (horizontale), naar bets Overflade banner enret Binfel med Stangelen.

tilbagerullet (revolutum), naar Randen af Bladet et rullet ind mod dets Underflade, f. Er. Enttebar Belle.

aabent, nedboiet, nedhangende, rodftydende, fooms mende, nedfantt, f. Stangelen.

2) Med Hensigt til Substansen.

Piddet, huult, trindt, fladtryft, toeægget f. Robent

hindet (membranaceum), naar Overhinderne af Bladets tvende Flader ligge saa tot paa hverandre, at der iffe er nogen marfelig sisdagtig Waterie derimellem, som de flesse Blade.

pibet (tubulosum), naar et langt, fisdet Blad er inds vendig huult, f. Er. Have Log.

evepibet (biloculare), naar et pibet Blad indvendig et deelt, efter Langden i 2 Rum, f. Er. tvepibet Lobelie.

leddet (articularum), naar et valseformigt Blad er inds vendig paa tvere deelt i flere Rum, f. Er. led det Siv.

puflet (gibbum), naar begge Fladerne ere hvelvede, f. Er. bitter Steenurt.

tuns

tungeformigt (lingviforme), naar et langt, sammentroft Blad er tilrundet i Enden, f. Er. nogle Arter af Log.

2) Sammenfatte Blade.

a) entelt fammenfat (compositum).

Maar flere Blade, fom da kaldes Smaablade (foliola), ere fastede til en fallede Bladfillf.

fingret (digitatum), naar flere Blade ftaae meb Grunden paa en falleds Still, f. Er. Beftefaftanie.

trekoblet (ternatum), naar 3 Blade stage paa een Stilf, f. Er. Rlover.

femkoblet (qvinstum), naar 5 Blade staae paa een Blads fill, f. Er. Solv Potentil.

finnet (pinnatum), naar der staae stere Smaablade paa begge Sider af en sælleds Bladstill, f. Er. Vikterne; det kale des ulige sinnet (pinnatum cum impari), naar det endes med etenkelt Blad, f. Er. guul Rund balle; parret sinnet (pinnatum cum pari), naar det endes med et Par Smaablade, f. Er. knollet Glatballe; modsat sinnet (opposite pinnatum), naar Smaabladene ere modsatte, f. Er. Glatballe; verelz viis sinnet (alternatim pinn.), naar de staae verelvise, f. Er. Ladder Lindse; mellembrudt sinnet (interrupte pinn.), naar Smaabladene asverle i Størrelse, f. Er. Gaase Potenstil; astagende sinnet (pinnatum soliis decrescentibus), naar Smaabladene astage i Størrelse imod Enden af Bladet, f. Er. Gierde Vikte; kamformig sinnet (pectinato pinnatum), naar Smaabladene sidde tæt og parallelle, f. Er. arblomssitret Lusind blad. Antallet af Smaabladene er sorssjelligt,

β) dobbelt sammensat (decompositum).

Maar Bladstilfen er deelt i minbre Stilfe, som hver bare flete Blade.

dobbelt trekoblet (biternatum), naar Stilken er beelt i 3 Dele, som hver bare 3 Blade, f. Er. ftotst Løvstilk.

, Digritzed by Google

dobbelt finnet (bipinnatum), naar Stilfen paa Siderne barer flere Stilfe, som hver udgiøre et finnet Blad, f. Er. DE del Angelif.

y) meer end dobbelt sammensat (supradecompositum), bertil borer:

tredobbelt trefoblede (triternatum), naar Stilfen er dobbelt 3deelt, og hver Decl bærer 3 Blade, f. Er. Have Roerignber.

tredobbelt finnet (ripinnatum), mar hovebstillen paa Siderne barer mindre Stille, biffe igien mindre, som ere fine nebe, f. Er. alminbelig huulfvob.

De Benavnelser, hvis Bemarkelse ligger klart i Orbet selv, eller som allerede ere forklarede, ere udeladte. Raar en Benavnelse ikke passer fuldsommen, men dog bedre end andre, tillagges Ordet: næsten (sub), f. Er. næsten ægformig (subovatum); naar det har den omvendte Figur af den, Benavnelsen udtrykker, lægges omvendt (ob) til, f. Er. omvendt hjereteformigt (obcordatum), naar Stilken er fæstet paa den spidse Ende af et hjerteformigt Blad; har Bladet en Figur, som staaer imellem tvende Benævnelser, bruges de begge, f. Er. ægformig, lancetformiat (ovato-lanceolatum).

Bed et enkelt Blad maae endnu mærkes folgende Ubtrpk: Lappe (Lobus), er en afrundet Fremraguing af et inde faaret Blad, f. Er. paa Eon.

Slig (Lacinia), omtrent bet samme, fun at den er mins bre regelmægfig og merc spids i Enden, f. Er. adfillige Eid fler.

Smaablad (Foliolum), Bladene ved sammensatte Blade, Sinne (Pinna), Smaabladene ved fjerede Blade.

Sjørne (Angulus), er Spidsen af et Indfnit.

Bugt (Sinus), er et huult, afrundet Rum mellem Blas dets Fliger eller Lapper.

Lovet (Frons)

Bladet hos Bregnerne, de derved brugelige Konstord ere allerede forklarede. Hos

Dos Lavarterne (Lichenes), kalbes Bladene ligeledes Lev, og diffe ere bos nogle geleeagtige (gelatinose), hundage tige (coriacea), navlede (umbilicata), naar et rundt, ube bredt Lev ved et fremtagende Middelpunct er fastet til det Legeme, hvorpaa det voter; korpede (crustacea), naar bele Massen er korpeagtig; støvede (pulverulenta), naar den bestaaer blot af Stev.

Bidelene (Fulcra).

ere fra de foregaaende adfilte Dele, fom beflade, forfvare og tilbeels holde Planten opret. De vigtigfte ere følgende:

Arelbladene eller Bibladene (Stipula).

Diffe ere smaa Blade, som ofte have en ganfe forffjels lig Dannelse fra be egentlige Blade, og staae ved Grunden af Bladet ester Btabstillen. De ere:

parrede (geminæ), enkelte (solitariæ), sidestaaende (laterales), under, og over Bladet (extra- et intrasoliaceæ), modsatbladede (oppositisoliæ), affaldende (deciduæ), naar de salde kort for Bladet, hensaldende (caduæ), naar de salde kort ester Udviklingen, og bestandige (persistentes), naar de visue med ester efter Bladet.

brandplettede (sphacelatæ), naar de have en bruun Plet paa Mibten, f. Er. Biffe.

omftedende (vaginantes), f. Er. hos Stedefna.

Blomfterblade (Bractez).

De have beres Sted ved eller imellem Blomsterne og ere forkjellige fra de egentlige Blade i Figur eller Farve, f. Er. hos Linden. Maar stere af bisse cre samlede i en Klump oven for Blomsterne, kaldes den en Bladdusk (Coma), f. Er. almins delig Reiserkrone.

Steben (Vagina)

faldes Grunden af et Blab, der omgiver Stangelen fom m Stebe, f. Er. hos Grasarterne

Blæ:]

Blæren (Ampulla)

er et libet, rundt, huult Legeme, fom fibber paa Roben af nogle Bandplanter, f. Er. Blarerod.

Seebehinden (Ligula)

er et libet hindeagtigt Blad, som sibber paa Randen af Grasarternes Stede.

Slyngtraaben (Cirrhus)

er et traabformigt legeme, der oftest er en Fortsættelse af Bladstillen og som tjener især til de klettrende Planters Befæsstigelse; sadvanlig er den snoet. Den nærnes efter Stedet, hvor den sidder, og exenkelt (simplex), eller 2: 3deelt (bi-trisidus). 2:4bladet (di-tetraphyllus) o. f. v., eftersom Bladet, den sidder paa, har 2, 4 eller siere Smaablade.

Biet (Gemma)

er ben Knop, ber bestaaer af smaa, fijalagtige Blade, some vise fif bos Erner og Bufte, ifar i de foldere himmelegne, og som indeholder Spiren til Studdene, Bladene og Blomsterne; Bladene ligge i biffe indsluttede pata forstjellige Maader, f. Er.

indrullede (involuta) hos humlen; tilbagerullede (ro-voluta) hos Pilene; sammenrullede (obvoluta), som et Kræmmerhuus hos Blomme Krægen; sammenlagte (conduplicata) hos Bøgen; soldede (plicata) hos Birken; sneglesormige (cirrcinata) hos Bregnerne.

Bjertler (Glandulæ)

ere smaa, runde Legemer, som sidde sadvauligst paa Blasbene og Stangelen og som tiene til Uddunftning og Safternes Affondring, f. Er. paa Bagebar Rrage.

Cornen (Spina) og Piggen (Aculeus) ere allerede omtalte ved Stammen.

Staffen (Arista)

er et borsteformigt Legeme, som sidder paa Grasarte renes Blomster, den er snoet (tortilis), naar den dreies t en Spiral, f. Er. Havre; Encebpiet (geniculata) ligeledes hos Have

een. Den fibber i Spidsen (terminalis) eller paa Ayggen (dorsalis) af Blomfien; hiin paa Byg, denne paa Heire. Haarene (Pili) -

findes Elovede (furceti), ftjerneformige (fasciculati), Progformige (uncinati). De svrige Arter af Saar ere forflattete ved Stangelen.

Bed Svampene maa endnu mærtes Satten (Pileus), et for det meste hvelvet, kisdet, udbredt Legeme, som sidder paa Enden af Stoffen, og som især er kjendelig paa Bladsvampene (Agarici). Sløret (Velum, Cortina) er en hinde, som er sæstet til Randen af Hatten, og forener den med Stoffen; naar hatten udbreder sig, bliver ofte noget af den tilbage paa Stoffen af en ringsormig Stiffelse, som kaldes Ringen (Annulus). Forend adskillige Svampe udvikle sig, ere de omgivne med en hub, som kaldes Dæffet (Volva).

Blomfteret (Flos).

Saaledes kaldes ben, oftest farvede, Deel af Planten, som viser sig førend Frugten og som indstatter Befrugtningsbelene, svilke dog ogsaa uden blin faae Navn af Blomste. De vigtigste Dele af Blomsten ere Blomsterdæffet (Calyx), Bronen (Corolle), Honninggjemmet (Neckarium), Støvdragerne (Stamina) og Støvveien (Pistillum).

Momsten er enkelt (simplex), som er Tilfalbet hos de fleste Planter, eller sammensat (compositus), naar flere Krosner med sammengroede Stoutnappe, uden egent Bæger, sidde paa et fallede Bæger, f. Er. de Rorhanne de; eller sammenhobet (aggregatus), naar flere Kroner med egne Bægere sidde paa et sallede Bæger, og uden sammengroede Stoutnappe, f. Er. Stabiose.

Blomften taldes nogen (nudus), naar ben hverten har Krone eller Bager, f. Er. Hanblomften hos Zanichellie; bladiss (apetalus), naar ben mangler Krone, f. Er. Arum.

bægeriøs (corollaceus v. aphyllus), naar den mangler Begeret, f. Er. Lilie Conval. Sanblomft (masculinus),

Sun:

Sunblomft (fæmininus) og tvekjønnet (hermaphroditus), eftersom ben bar hanner, hunner eller begge Rinn.

Den sammensatte Blomst kaldes tungeblomstret (semistosculosus), naar den bestaaer af blot tungeformige Rromer, f. Er. Løvetand; stiveblomstret (discoideus), naar den bestaaer af rorsormige Rromer, f. Er. Regnsan og straalblomstret (radiatus), naar den har i Midten rorsormige Rromer, soilte kaldes Stiven (discus), og i Randen tungeformige Rromer, som og kaldes Straalerne (Radii), f. Er. Tusindsryd.

Blomfterdæffet (Calyx).

Dette Navn indbefatter det eller de Blade, som omgive Kronen; de ere af en fastere Substans og sadvanlig ufarvede. Dets Arter ere: Bægeret (Perianthium), Bælgen (Gluma), sælleds Bæger (Anthodium), Skjællet (Sqvama), Inokket (Pappus), Mosbægeret (Perichætium), Sylsteret (Spatha), og Svøbet (Involucrum).

23 ægeret (Berianthium), omgiver umiddelbar den entelte Blomft; det er:

I: 2: 3: 4:09 fleerbladet (monophyllum di-polyphyllum). Svert enfelt Blad faldes og foliolum.

enkelt (simplex) vg dobbelt (duplex), naar een Blomft indfluttes af tvende Blomfterbægere, f. Er. Katoft.

pienende (marcescens), fom viener nogen Eio efter Blome ftringen, f. Er. Aprifofen.

henfaldende (caducum), som falber for Blomstringen, f. Er. Balmuen.

affaldende (deciduum), fom falber ftrar efter Blomftrins gen, f. Er. Linden.

udeelt, heelrandet, deelt, Plovet, f. Bladene.

2labet (bilabiatum), naar bet er beelt i tvende Dele, f. Er. Salvien.

gabente (hians), naar Bagerets Blade gabe vidt fra hver- antre, f. Er. Gabeflap.

tib

.tilfinttet (clausum), naar Bladene flutte fig tat om Kros nen, f. Er. Raal.

roret (tubulosum), naar Bægeret danner et Rer, f. Er. Brictorn.

udbredt (patens), maar Bladene eller Indfnittene ftaae i en flade, f. Er. Sen nep.

opblæft (inflatum), naar bet ertoft og huult, f. Er. Blete Smelle.

tilbageboiet (neflexum), naar Bladene eller Bligene ere tilbageboiete, f. Er. Rapungel Rlotte.

bruffagtigt (cartilagineum), naar det bestaaer af en bruffagtig Substane, f. Er. Bruffbager.

farvet (coloretum), naar det har en anden garve end ben grenne, f. Er. Sandfryber.

Bronbærende (corolliferum), naar Kronen fibber paa Bageret, f. Er. Ribs.

Maalebærende (staminiferum), naar Stoudragerne fibbe berpaa, f. Er. Raglebæger.

affortet (abreviatum), naar det er fortere end Kroz nens Ror.

valseformigt, s. Bladene.

overfædigt (superum), nagr bet fibber oven for grugten, f. Er. Avl; og

undersædigt (inferum), naar bet fidder neden for grugs ten, f. Er. Roedriver.

tragtdannet og fladfravet, f. Rronen.

Fantet og med 3 eller flere Sider (angulatum, prismaticum), naar det bar flere Sider og Ranter, f. Eg. Lungeurt.

De Afbelinger, hville fremkomme bos Bageret ved be for-Fiellige Indfnit, blive ligefom bos Bladene efter beres Form falbte Tander, Flige o. f. v.

Balgen (Gluma).

Saaledes kaldes Bægeret hos Graffene. Den indflutter sebvanlig flere Kroner; Bladene, hvoraf den bestaaer, kaldes Blaps

Blapper (Valvulæ), og face Tilnavn efter biffes og Blomfters nes Antal.

eenklappet (univalvis), f. Er. hos Raigras. toklappet (bivalvis), hos de fleste Grasarter. treklappet (trivalvis), f. Er. hos Trebalg. fammenhobet (aggregata), f. Er. Marchalm.

Det fallede Bæger (Anthodium, Calyx communis).

Saaledes talbes et Bager, fom indflutter mange Smage blomfter, hville derved faae Ubseende af een enefte Blomft; bet er:

eenbladet, mangebladet, enfelt, f. Begeret. lige (æqvale), naar dete Blade ere lige lange.

taglagt (imbricatum), naar dets Blade ligge paa hvers andre, f. Er. Storzonere.

udspærret (squarrosum), naar Smaabladenes Spibfer ere ubbsiede, f. Er. After.

topformig (turbinatum), naar bet ligner en Cop, f. Er. blaa Rnopurt.

Dobbelt (calyculatum), naar uden om det almindelige Bager sidder ved Grunden en Rad af fortere Blade, der inde flutte bette som et Bager, f. Er. almindelig Esvetand.

torhindet (scariosum), naar Bladene ere torre og lides five, f. Er. almindelia Anopurt.

brændt, (sphacelatum), naar de have en fort, ligesom brandt Plet, der sadvanlig findes i Spidsen af Bladene, f. Er. Brandbager.

Hos be sammensatte Blomfter (Aggregati), som have et folleds Bager og besuden et Bager for hver entelt Blomft, faldes det fibste det egne Bæger (Perianth. proprium), f. Ex. bos Stabiose.

Skjællet (Sqvama).

Saaledes taldes de Smaablade, som bedæffe Blomften paa Raflen, f. Er. Piil.

Snote

Inoffet (Pappus)

er en Sort af Bager bos de sammensatte Blomfter, og bes faaer af Haar eller af en fiin hinde. Det fortlates ubforligere ved Froet.

Mosbægeret (Perichatium)

Kalber man nogle smaa, taglagte Blade, som fibbe ved Grunden af Frugtstilken eller Berften og ere finere end be evrige Blade.

Spobet (Involucrum).

Det bestaaer af en Deel Smaablade, som udmarke sig fra Plantens svrige Blade, og omgive Enden af Blomsterstilfene, men i nogen Afstand, saa at Blomsterne dog indsluttes, for de udville sig. Det findes isar hos Stjermplanterne, og regnes af nogle til Bidelene; det er:

fællede (universale), naar bet inbflutter en Storffjerm, f. Er. Guleroben.

mindre (partiale v. Involucellum), naar det indslutter Smaaffjermen, f. Er. Sifty den.

halvt (dimidiatum), naar bet fun halvt eller paa ben ene Sibe omgiver Stjermen, f. Er. almindelig Salvfveb.

mangeborftet (multisetosum), naar bet bestaaer af mange fine Borfter, f. Er. gron Erebalg.

Sylfteret (Spatha).

Et langagtigt Blad, som inbslutter Blomsteret for Udvifslingen og med Grunden omfatter Stængelen, det er hindeagtigt og egent for adskillige af den naturlige Familie Litterne og nogle saa andre. Det aabner sig almindelig kun paa den ene Side efter Langden og kaldes da ibladet (univolvis, monophylla), undertiden paa begge Sider og kaldes da 2bladet (diphylla v. bivalvis).

halvdæffende (dimidiata), naar det fun tilbaffer Blom- firet pag ben ene Sibe.

Iblomftret, ablomftret ic., vienende, vedvarende f. Begeret.

'Aro:

Bronen (Corolla);

Den findes inden for Blomsterdækket og omgiver Besfrugtningsredskaberne. Den er sadvanlig af en finere Sammens satning og kortere Barighed, men næsten altid af en anden Farve end ben grønne. Rronens Blade kaldes Bronblade (Petala). Den er enten:

eenbladet (monopetala) eller fleerbladet (polypetala).

Hin kalbes saaledes, om ben endog har Indsnit, som gaae næsten til Grunden. Naar dens nederste Ende er valseformig og tyndere end ben svrige Deel, kaldes den Røret (Tubus). Denne Deel sindes hos alle eenbladede Kroner, den klokkeformige og hjula formige undtagen. Kronens udbredte Aabning kaldes Bravers. (Limbus), og Mundingen af Ræret, Svælget (Faux), hvors ved sølgende Ubtrift anvendes:

Fronet Svælg (F. coronata) kaldes det, naar det er indefattet med viffe Fremragninger, som kaldes med et Ord Svælge Frandsen (Corona), f. Er. Marcissen; hos Krebseloe kuldes Svælgkrandsen støvnaaleformig (staminisormis), formedelst bens Lighed med Støvnaale.

tillukt (clausa), sadvanlig med smaa, hvelvede Stjæl; et saadant Stjæl kaldes en hætte (Fornix), f. Er. Forgiets migei.

aabent (pervia), naar der iffe findes flige Legemer f. Er. gung eurt.

ffjægget (barbata) f. Honningkarrene.

Kronerne kunne deles i ligedannede (æqvales), hvis forstjellige Dele ere lige store, og uligedannede (inæqvales), hvoraf nogle Dele ere storre end de andre; en uregelmæssig Brosne (C. irregularis) kaldes enhver Krone, hvis Dele ikke have en ligedannet Figur. Arterne af de ligedannede, eenbladede Krosner ere følgende:

hjulformig (rotata), har en flad Rrave og ingen Rør, f. Er. Rongely 6.

tot:

rorformig (tubulosa), hvor Asret har ingen Krave; dette Navn faae ifer Stivefronerne hos de fammenfatte Blomfter.

fraderavet (hypocrateriformis), far en flad Rrave og et langt Rer, f. Er. Forgjermigei.

tilbagebrudt (refracta), naar Rraven ligefom er bræffet

tragtformig (infundibuliformis), naar Abret efterhaans ben bliver tyftere oventil og den sverfte Rand er nobredt, f. Er. Lungeurt.

Engleformig (globosa), naar den er snever ved Grunden og Nabningen, men vitt i Midten, saa dens Figur ligner en Angle, f. Er. Blaabar Bolle.

ægformig (ovete), som den foregagende, fun mere lange agtig og tyffere ved Grunden, f. Er Mose Enng.

PloPkeformig (campanulate), den er buget ved Grunden, mangler Ror og er udbredt ved Aabningen, f. Er. almindes lig Klokke.

De uligetannebe eenbladede Rroner ere folgende :

tungebannet (ligulato), med et fort Mer, som opherer med eet, og ender sig tet langagtigt Blad, f. Er. hjerteblas det Slangerob og Kronerne hos en Deel af de sammenssatte Blomfter.

tolæbet (bilabiata), bens Aabning beler fig i tvende tydes lige laber, som staae mob hverandre, f. Er. hos be fieste Tos mægtige af den første Orden. En saadan Rrone kaltes oms vendt, naar den har den omvendte Stilling af den sædvanlige, f. Er. Brunrod og Basiliken.

eenlabet (unilabiata), fom den foregagende, fun at den ene lebe mangler, f. Er. Rortlabe.

gabende (ringens), en tolabet Krone, holf merfte Labe a hvelvet og ubsparret fra den underfte, f. Er. Salvie.

mafteert (personara), naar Laberne af en tolabet Rrone futtes tat fammen, ifar veb den underfte Labes hvelvede Fort:

Digitized by Google

fætning, f. Er. Torffemund. Maar den sverste Lebe hos benne og den foregagende Krone ler hvelvet, da taldes den hielsmen (Galea); Ganen (Palatum) derimod er den fremstaaens de hvelving paa den underste Labe; Gabet (Rictus) er Aabsningen mellem 2 Laber hos en gabende Krone.

Mangebladede ligebannede Kroner.

Foreformige (cruciatæ), naar de have 4 Blade, som ere fartt forlangede ved Grunden og som ere hverandre modsatte, f. Er. Raal, Sennep 26.

rosenbladede (rosacex), med 5 rundagtige, ubbredte og ved Grunden iffe forlangede effer sammenhangende Blade, f. Er. Rosen.

Fatoftdannebe (malvacen), naar 5 Rronblabe ere veb Grunden lidet forlangede og sammenvorne, f. Er. Ratoft.

nellikeblomstrede (cariophyllacea), bestaae af 5 Blade, som ere vod Grunden stærkt forlængede og have et Ibladet Bæger, f. Er. Nelliken.

lilieformige (liliacex), hos biffe have 3 eller 6 Blade en flotteformig Figur; de have ingen Bæger, f. Er. Lilien.

hos diffe foregagende ubmarter man Aeglen (Ungvis), eller Bladets forlangede Grund, og Pladen (Lamina), fom er den verige flade Deel af Bladet, hpilfen er ftartere farvet end Neglen.

. Mangebladede uligebannede Rroner.

Brteblomft (Cor. papilionacea), den bestaaer af 4 Blade, hvoraf tun de 2 Sideblade ligne hverandre, og kaldes Vingerne (Alx). Janen, (Vexillum) er det sverste og sædvanlig det storste Blad; det vender Fladen mod Kanten af de andre Bladez Bjølen, som undertiden bestaaer af 2 Blade, er det underste Blad, det er huult, almindelig tvedeelt, omgiver Befrugtningss Redskaberne og staaer lige mod Fanen.

Gjøgeblomft (Cor. orchidea), bestager sabvanlig af 5 Blade, hvoraf de 2 overste oftest ere boiede mod hverandre og 2 paa Siderne, alle diffe Blade indsluttes af et eget labeformigt Blade.

Blab, som almindelig kaldes Somningkarrets Labe (labium Neckarii).

Sonning farret (Necterium).

Under dette Navn indbefattebe Linné alle de Dele af Blomfterne, som hverten benhere til de forhen anførte eller til Befrugtningsredftaberne. Omendstisnt itte alle virtelig indes holde honning, have de dog nogen Forbindelse og Lighed med dem, og anføres derfor her under eet. De egentlig honnings dragende Kar ere:

Sonningkjertler (Glandulæ neckariferæ), be findes ved Grunden af Stortraadene paa Frugtbunden, f. Er. hos Splodenlaf; be ere fiddende, stilkede, flade, sammentrykte, langagtige.

Sonningstjæl (Squame nectarifere), smaa, Pjatdannes be legemer, sedvanlig paa Grunden af Kronbladene, f. Er. bos Ranuntelen.

Sonningporer (Pori nectariferi) ere smaa honningsver bube huller, f. Er. hos Snacinthen.

De Dele, som egentlig itte afsondre honningen, men farere fpres at være bestemte til at modtage ben, have forffjele lige gigurer. Følgende ere be vigtigste:

Grube (Fovea), en Fordybning, som findes paa Blome firtbladenes indvendige Klade, f. Er. Reifertrone.

Sold (Plica), en mere aftang Fordphning, f. Er. hos Lilien. Sporen (Calcar), en hornformig Forlangelse af Rronen, f. Er. Ribberspore, Bornbrager.

Rappen (Cucullus), et huult, fakformigt, ofte ftilfet Legeme, fom er abftilt fra be vorige Dele i Blomften, f. Er. Stormbat, Breborn.

De Dele, som vel have faaet Navn af honningfar, men hverten affondre eller gjemme nogen honningagtig Materie, bur man givet folgende Navne:

Sætten (Fornix), f. Oualget.

Stjæg.

Stjægget (Barba) bestaaer af forte haar, som sidde oftest ved Aabningen af Bægeret eller Kronen, f. Er. paa Ir i f. Brandsen (Corone), f. Svælget.

Befrugtningered (Faberne (Partes fruetificationis).

De beftaat af de tvende sabvanlige Risn, som enten ere samlebe i een Blomft, eller i sarftilte, men paa een Plante; eller en Plante har Sans og en anden Sunblomfter. Organet, som udmarter be forfte, talbes:

Stovdrageren (Stamen), ben findes inden for Kronens Blade og beles i: Stovtraaden, Stovfnappen og Stovet.

Stovtraaden (Filamentum) er et langagtigt Legeme, som bærer Stovfnappene. Den er haarformig, traadformig, syelformig, Fileformig, Flovet, sammeneryet, s. Bladene.

fri (liberum), naar ben itte hanger fammen meb anbre, f. Er. bos be forfte Rlaffer.

fammenvoren (connetum), naar fiere ere fammenvorne, f. Er. ved ben 16de Rlaffe.

leddet, sammenboiet, ud. og indboiet, haaret, lige lange og ulige. Alle biffe Termini ere alt forhen forklarede.

Stovknappen (Anthera) er bet Legeme, som sidder paa Stovtraaden og indeholder en Mangde Stov. Den er langagtig, linieformig, Fugelrund, nyreformig, piilforsmig, Flovet, haaret, kantet, s. Bladene; torummet, s. Kapselen; opspringende paa Siden (latere dehiscens), hvilstet er almindeligst, og paa Spidsen (spice dehiscens), fri, sammenvoren, uden Stovtraad 2c. siddende paa Siden af Stovtraaden (lateralis), hvilse Lermini deels ere forhen forsklarede, deels forstaacs uden Korklaring.

ftaffet (aristate), med tvende berfteformige Spibfer veb Grunden, f. Er. almindelig Lyng.

med Ram (cristata), naar den har 2 bruffagtige, tans bede Legemer paa Siden eller ved Grunden, f. Er. graa Lyng.

bob.

dobbelt (didyma), naar den ligesom er sammensat af 2, f. Er. hvid Evetand.

Stovet (Pollen) er et meget fiint Legeme, der vifer fig for bet blotte Die som et fiint Stov, og sidder i og paal Stow knappen.

Raar en Blomft blot har Stoubragere og ingen Stouveie, kalbes ben Sanblomsk (Flos masculinus), on har en Plante blot Hanblomster, kalber man ben Sannen (Mas).

Den Deel, som ubmærter det ander Kisn, taldes Stove veien (Pistillum), den ftager sadvanlig i Middelpunctet af Blomfteret og bestager af Frugtknuden, Griffelen og Arret.

Frugtkunden (Germen) er den underste Deel, og ins beholder Spiren til den tilfommende Brugt, den faaer adfilslige forhen fortlarede Navne; stilket (pedicelletum) er den ved Borteurten. Man lægger ifær Mærke til, om den er oven ellen neden for Blomsten.

Paa denne fidder Griffelen (Stylus) i Form af en liden Stotte; ben faaer omtrent samme Silnavne som Stoutraaden. spiralformig (spiralis) kaldes den, naar den snoer sig i kom af en Spiral, f. Er. bos Bonne.

Arret (Stigme), er den pterste Ende af Griffelen, som er udeelt, spidst, budt, kuglesormigt, kjøllesormigt, kjolds dannet, trelappet, kantet, tandet, korsformigt, pensels sormigt (penicillisorme), naar det bestaaer af en Mængde korte, tætte, kisdede Trevler, s. Er. hos Græsarterne; huult, bledagtigt (petaloideum), naar det ligner et Kronblad, f. Er. hos Fris; sjæret, siddende (sessile), naar det mangler Briffelen, f. Er. hos Tulipan.

grugten.

Maar Frugtknuben, som indeholdet Spiren til den tils tommende Plante, fuldfommen er udviklet, kaldes den Frugt. Denne er enten indfluttet (tectus) eller nøgen (nudus). Alle Freets Bedækninger indbefattes under det almindelige Navn Stugtgjemme (Pericarpium), men indbeles i mange forfiels

lige Arter. De vigtigfte ere: Sindefrugt, Vingefrugt, Ballekapfel, Rapfel, 1760, Steenfrugt, Bar, Whlefrugt, Graskarfrugt, Skulpe, Balle, Buddike, Skjold, Skildt, Porte.

Sindefrugten (Utriculus) er et eenligt Free, som ome gives af en tynd hinde, saaledes at denne let filler fig dere fra, f. Er. Onerren.

Vingefrugt (Samara), er et eller to Free, som inbstute tes saaledes af en tynd, gjennemsigtig, flad hinde, at denne forlænger sig ud til Sterne, hville Forlængelser kaldes Vinger, f. Er. Wimen, Aften. Den aabner sig ikke af sig selv.

Bellekapfelen (Folliculus), er en langagtig Frugt, som aabner sig paa den ene Side og er opfyldt med Free, f. Er. Snalerob.

Rapfelen (Capsula), bestaaer af en fast hud; ben inde flutter almindelig flere Free, og springer op paa en bestemt Maade i flere Styffer, f. Er. Ber. Dene Dele ere:

Skillerummet (Dissepimentum), ben Bub, som afdeler Rapfelen i forffjellige Rum.

Rummene (Loculamenta), de Rum, fom findes imels lem Sfillerummene.

Stotten (Columella), Det Legeme, som ftaaer i Midten af Rapfelen, og hvortil Stillerummene ere befæstede.

Blapperne (Valvulæ), de udvendige Dele, som Kape seien adfiller fig i.

Sommen (Sutura), den Streg, fom vifer fig uppene big paa Rapfelen, ber hvor Rlapperne aabne fig.

Efter bens Figur og Sammensætning facer Kapselen abs fillige Tilnavne: eens, tos, très og mangerummet (uni-, bi-, tri-, multilocularis), tos tres og mangeklappet (bitri- multivalvis); tos tres mangekret (di- tri- polysperma).

elaftift (elastice desiliens), naar ben opfpringer med en vie Rraft, f. Er. Balfamine.

Digitized by Google

trekornet (tricocca) falbes en grummet Rapfel, fom bar Whitende af 3 fammenvorne, f. Er. Borteurt.

dobbelt (didyma), naar ben fones at være sammensat af 2 Kapster, f. Er. Bebbenbe Wrenpriis.

bæragtig (baccata), naar Suden er fisbagtig og bisb.

Efter Maaden, ben gabner fig pag, falbes ben operftage ren paa tvers (circumscissa), naar ben er horizontal overs kaaren, f. Er. Rod Arve; opspringende i Spidsen (aplce dehiscens). som be fleste Kapsler, og opspringende med et Lag (operculata), f. Er. Bulme.

1760 (Nux) er et Free, som er omgiven med en haarb Stal, ber itte fpringer op, f. Er. Saffel; Grallen (Putamen) er meer og mindre haard; Freet, fom den indflutter, faldes Rjernen (Nucleus). Dens Tilnavne ete forflarede t bet Foregagenbe.

Steenfrugt (Drupa) bestager af en haard Stal, biin, men benne er omgiven med et toft, faftigt, fisbagtigt eller laderagtigt Bafen. Den falbes:

bæragtig (baccata), naar Dinfvebet er meget fisbagtigt

M faftigt, fom bos Rirfebar Rrage.

halvtor (exsucca), naar Omfvobet er meer leberagtigt end fisbagtigt, f. Er. bos Balnebben.

cen, to, treffernet 2c. (mono-, di , tripyrens).

Bærret (Bacca), beftager af en faftig Daffe, fom ome giver flere Free og ifte aabner fig paa en beftemt Daabe. Det facer Lilnavne efter Substansen, Freenes Antal f. Er. eene, tox, tre: og fleerfret (mono- di- tri- polysperma), giguren :c. et fammenfat Bær (Bacca composita) finder Sted hos de Planter, som have mange Stevveie, og af hville efter hver bliver et Bar eller Born (Acinus), f. Er. bos Brambar Kinnger.

Eblefrugt (Pomum), er en fiedet Daffe, fom omgiver en hinder Rapfel, hvilfen almindelig faldes Bjernehufer;

aabner fig iffe i Rlapper.

Græskarfrugt (Pepo) er en tiebet, faftig Frugt, til

bois indre Flade Freene ere befaftebe.

Stulpe (Silique) er en tor, fabranlig langagtig Frugt, ber bestaner af tvende Rlapper (valvulæ), som hange sammen ved en Som paa begge Siber. Freene ere heftebe indvendig Daa Stillerummets Rant, faarel ved ben overfte fom ben neberfte Bam. Maar den er betydelig langere end bred, faldes den StorRulpe (Siligva), f. Er. Sennen; er ben berimod line fac bred eller naften lige fag bred fom lang. Smaaftulpe eller Runoftulpe (Silicula), f. Er. Sproetafte; bog abftillet bette meer eller minbre bem ifte ganffe tybelig, man maa berfor tilfsie, at biin bar et fiddende Ar, men benne ett fort Stulperne abftiffes efter Maaben, hvorpaa Stilles rummet (Dissepimenrum) fibber, om bet nemlig fibber pas rallel eller lige med bem (valvulæ dissepimento perallellæ), f. Er. Baar Sjesting blomft; eller lobtet mob bem (valv. diesepimento contraria), f. Er. Band Spelblab; unbertie ben er Spillerummet langere end Blapperne (Dissepim, prominens), f. Er. ved Bennep.

En Pnudret SPulpe (S. torosa) findes bos Rebbifen. Bos Taffeflap og Risftnagl er Rundftulpen uden Blape per (evalvis) og hos ben fibste bærformig (baccata).

Ballen (Legumen) ligner Stulpen, men Freene fibbe

fun paa bene unberfte Rant; ben er:

ophovnet (turgidum), naar begge Rlapperne ere opfvuls mebe, f. Er. Rragefloe.

feglformig (falcatum), naar ben er feglformig frum,

f. Er. Seal Onegleballe.

fnegliormig (cochleatum), nagr ben er invet fpiralfor

mig, f. Er. Liben Onegleballe.

Bællen er trummet (uniloculare), hviltet er bet febe vanligfte, eller anummet (biloculare), f. Er. Aftragel, eller halv arummet (semibiloculare), nage Stillerummet fun gager halv igjennem ben, f. Er. Rendeballe; pullet (gibbum), maar ben er hvelvet pag ben ene Sibe, f. Er. Aftragel; bueformig (arcustum), naar den er frum briet, f. Er. gugs Teffge; leddet (articulatum), nagr ben bestager af tybelige Leb, f. Er. Efparfette; benne Art af Bolle er af nogle ans feet for en egen Frugt og taldet Leddebælle (Lomentum). De svrige Termini ere allerede forflarede.

Budditen (Theca) er Moffernes Frugtgjemme. Den er en ter Brugt, fom i Opibfen aabner fig i et Laag. Den ber ftager af Sætten (Calyptra), en tynd Sinde af en bueformig Rigur, fom bedæffer Spibfen af Bubbifen. Langet (Operculuis tilflutter Budditens Anbning, der fpringer op af fig fels . ved Freets Mobning, bet er rundt, Fegledannet, fpioft, tilfpibfet, fladt zc. Mundingen (Peristoma) er ben Rand, fom omgiver Aabningen af Budbifen; ben er tandet og nogen Tilfætningen (Apophysis) et en ftorre eller minbre 113s videlfe ved Grunden af Buddifen, f. Er. ved Stuggefnop. Maar

Maar andre Dele af Blomften end Frugtknuben omgive freet, kalbes det en uchte Frugt (Fructus spurius) og faaer da enten egne Navne eller efter ben Frugt, det har meest Ligs hed med. De vigtigste ere:

Boglen (Strobilus), som egentlig er en Ratte, bvis

Ofiel ere blevne traeagtige, f. Er. Gran.

uægee Kapfel (Caps. spuria) falbes Arugten bos B s: gen, buis Free omgives, i form af en Rapfel, af bet forhære bebe Beger.

ucegte Steenfrugt (Drupa spuria) findes bos Taren, boor Robben balv er omgiven med ben fjodagtige Frugtbund.

uægte Bær (Bacca spuria) er f. Er. Enebærret, hvor Ratlens Stjal blive fisbagtige og omgive Arsene, og Jords bærrene, som have en fisbagtig, affalbende Frugtbund, hvorpaa Kreene fibbe.

Freet bestager af tvenbe, ligebannebe Styffer, fom bet let beler fig i, og fom, naar bet plantes, forvandle fig til Blade og falbes froeblade (Coryledones), mellem hville mod Siden ligger Spiren (Corculum), fom beles i ben sverfte Deel Blad. fjæren (Plumula), bvoraf Planten over Jorden fremfommer, og den underfte Deel Snabelen (Rostellum), fom danner Roben. Udvendig er Freet inbfluttet af tvende Sinder, bvoraf ben pherfte toffere talbes Broebuden (Tunica exterior) og ben inbrendige finere Groebinden (Membrana interna). Freene ere ubhulede paa Siden (scrobiculata) hot Mark Eren-Priis, ftotteformige (columnaria) hos Rartebolle; Pronede (coronata), med en ophavet Rand oventil, f. Er. Stifle; snegleformige (cochleata), naar de ere libet snoebe, f. Er. Salturt; fill paanformige (scobiculata), naar be ere langagtige og meget fine; tyfbindede (corticata), f. Er. Daalebager. Uden paa Froet fees en Plet, fom falbes Mavlen (Hilum), hvorfra gager en liben Traad, fom falbes-Navlesnoren (Funiculus umbilicalis), buillen forbinder bet med Atuaten.

Endnu maae anmartes adftillige Dele, fom findes paa

Freet:

Fredakket (Arillus) er en løs Hud, som indhylder Froene. De Free, som ere i Spidsen omgivne med en saadan Hud, fals bes da hættede Free (semina calyptrata), f. Er. Beenveb.

Inoffen (Pappus) er egentlig Bageret hos be sammensatte Blomftere entelte Kroner, ben er under Blomftringen fadvanlig utydelig og sees forft tydelig efter Blomftringen. Den er
siddende, stillet; staffet (aristatus), naar den ligner en Staf,
f. Er.

f. Er. Brenbfel: bægerformig (calyculatus), naar ben beftager af en hindeagtig Rand, i Spiblen af Freet, f. Er. Ra re tebolle; avheagtig (paleaceus), naar ben bestager af Smaa Stiel, f. Er. Cicorie; haaret effer udeelt, f. Er. Begeurt. fieret (plumosus), naar Sagret er befat med minbre Sagr. f. Er. Gebeffica.

Sreenlben (Coma) er et ulbagtigt Legeme, fom fibber paa

Spidfen af adffillige Free, f. Er. Dueurt.

Salen (Cauda) er et traabformigt Legeme, fom fibber paa Spidfen af abffillige Free, f. Er. Roebjelbe Anemone.

Grøenebbet (Rostrum) er egentlig en vedvarende Stovvei.

fom vorer med Freet, f. Er. paa Risr'vel.

Pingen (Ala) er en Binbe paa Enben effer omfring Freet. Ribber (Costa) ere ophsiebe Streger, fom findes paa Freene af nogle Stjermplanter. Duggen (Pruins) er et meget filnt holbt Stev, fom fin-

bes boe noale Brugter, f. Er. Blommer.

Brugtbunden (Receptaeulum), er bet Steb af Planten, bvorpaa Blomfteret eller Rrunten ftaacr; paa bets unberfte Sibe . Barer den flere Rroner, faldes ben en alminfitber Stilfen. belig Brugtbund (Recept. commune), barer ben fun een, fale bes den enkelt (proprium). Den er flad, conver, leglefore mig, haaret, ulbet, pigget (paleaceum), naar ben er befat med langagtige, bubte, torre Smaablabe, fom talbes Moner (Polea), og ere egne for ben almindelige grugtbund; Piobet (carnosum) f. Er. Jordbær; ftotteformig (columnare), f. Er Melliterob; fvampet (spongiosum), f. Er. Rras gefob; celleformig (favosum), naar den ligner en Bietage, f. Er. Efelfoder.

Srugtleiet Thalamus' er et meer eller minbre ubbredt Legeme, i bvis Substans Frugterne ere inbfluttede og i bois Overflade de gabne fig. De findes fun bos Esnboe Planterne.

Folgenbe ere be vigtigfte Arter beraf:

Skjoldet (Scurellum) et fladt, rundagtigt, randet Leges me, som indeholder Frugten hos Lavarterne. Fladfoldet (Pelta), fom er tyndere end biint og uden Rand, og Vorten (Tuberculum), en liben bvelvet Knop; begge findes ligeledes hos Lavarterne.

Enbnu maa anmærfes, at Maalet paa Planterne beels tages af bet almindelige Daal, f. Er. Linie, Comme, Bod, Alen o. f. v. eller af Delenes Storrelfe mod hverandre.

garven og Luaten bruges vel i Beffrivelferne, men

itte i Argernes enfelte Caracterer.

Om Systemet, og Anviisning til at bruge bet.

J

3 Inbledningen er allerede talt om Spftemets Uundværlighed; jeg tan derfor ftrar gaae til bete nærmere Beftemmelfe.

Man kan indbele Spftemerne i tvende Slags: det Bonftige og det naturlige. Hint grunder Inddelingen paa Overeense ftemmelfen i ganfe vilkaarlige Dele, dette derimod søger at indbele Planterne i Familier, efter den udvortes Lighed, de have med hverandre. Begge have deres Fordele og Mangler; ved det sørste er det vanskeligt at fastsætte almindelige Regler, og det sidste bliver ufuldskændigt, saalænge vi endnu itte have ops daget alle Verter.

Et fonftigt Syftem, som tillige, saa vidt mueligt, tager de naturlige Familier til Help, synes at være det fatteligfte, og da det Linneiste har dette Fortrin, har Jeg, med nogen Forandring, valgt det frem for andre.

Det kommer i det konftige Spftem ifar an paa Arternes 9 Slægternes tigtige Beftemmelfe.

Naar tvende Planter af forstjelligt Kisn blande sig sammen og frembringe en tredle dem liig, da ere disse af een Urt (Species). Finder man imellem stere forstjellige Arter en mærkelig Overeensstemmelse, da indbefatter man dem under Navnet Slægt (Genus). Formedelst Planternes Mængde kan man endnu ikke ganske overskue dem ved Hjelp af denne Inddeling; man undersøger derfor visse Deles Overeensstemmelse og danner berak Ordener, og af disse igjen paa samme Naade Blasser.

Endog de, som ikke ere Urtekjendere, danne sig selv et Spekem og naturlige Slægter. Biser man f. Er. en Bonde den basbylonike Piil, vil han strar sige, at det er en Piil, omendkinnt han aldrig forhen har seet den, og utallige Danske Slægtnavne vise, at man har gjort sig et Begreb om Arternes Overcensstems melse.

Digitized by Google

melle, om man endfeint intet bar tjenbt' til Spftemet, f. En. Beibred, Relbe, Stargras, Risver 2c.

Det lin neifte Spftem er grundet paa Planternes Risn. bvis Dele ere bestemte i Terminologien.

Rlaffernes Inbbeling grunder fig ifær paa Stovbragerne.

Mle befjendte Planter funne efter bet ordnes i foigende 33 Rlaffer :

Meralle				•
1 ste	Rlaffe	med cen	Støvbrager	(Monandria), Benhannede.
2ben		2		(Diandria), Tohannede.
3 die		3		(Triendrie), Trehannebe.
40e	-	4	` —	(Tetrandria), Sirehannede.
Ste		5	٠	(Pentandria), Semhannebe.
6te		. 6		(Hexandrie), Gerhannebe.
70e	-	7		(Heptandria), Syphannede.
8be	-	8	•	(Oftandria), Ottehannebe.
900		9		(Enneandris), Wihannebe.
1006		. 10	-	(Decandria), Tihannede.
Tite	01	ntrent 12	(Dodecandria), Tolvhannede.

12te meb flere end 12 Steubragere, fom fibde paa den indvens bige Rand af Blomfterbageret (Icosandria) Bægerhamnebe.

13be meb 20 eller flere Stoudragere, fom fibbe paa Brugtbuns ben (Polyandria), Mangehannede.

14be meb tvende lange og tvende fortere Stevdragere (Didynamis), Tomægtige.

15be med fire lange og tvenbe fortere Stovbragere (Tetradynamie), Siremægtige.

Ibbe meb fammenvorne Stevtraabe i et Legeme (Monadelphin). Sammenvorne.

17de med Stortraadene sammenvorne i tvende Legemer (Diadelphia), Tvedeelte.

18be med Stoutraadene sammenvorne i fiere Legemer (Polyadelphia), fleerdeelte.

19be med sammenvorne Støvenappe (Syngenesia), Rore hannede.

20be

20be meb Stsvbragere fibbende paa Stsvvelen !(Gynandria), Sunboe.

21de med serffilte hans og hunblomfter paa een Plante (Moncein), Benboe.

22de med han: og hunblomfter paa farftilte Planter (Diecis), Tweboe.

23de med utydelige Blomfter (Cryptogamia), Lonboe.

Orbenerne, som hver Klasse inddeles i, ere deels bestemts ester Stoweienes Antal, som i de tretten sorste Klasser, deels ester Froenes Bedæsning, som i den 14de og 15de, deels ester Stowbragernes Antal, som i den 16de, 17de, 18de, 20de, 21de og 22de. Den 19de Klasse, som indbesatter de sammens satte Blomster (s. de naturlige Familier) inddeles i 4 Ordener. Den sorste har blot tvetsonnede Kroner Lige Samboe (Polygamia Aqvalis). Den anden har i Kanden frugtbare Huntros mer og i Midten frugtbare tvetsonnede Kroner ulige Samboe (Polygamia supersua). Den tredie har golde Kroner i Rans den og frugtbare, tvetsonnede i Midten unyttig Samboe (Polygamia frustranea), Den sierde har frugtbare Huntroner i Kanden og ufrugtbare, tvetsonnede Kroner i Midten nødvens dig Samboe (Polygamia necessaria).

Ordenerne i den 23de Classe ere naturlige Familier, som talbes Bregner, Mosser, Carrer og Svampe, hvors om mere ved Fortlaringen over de naturlige Familier.

Naar man vil soge at bestemme en Plante, maa man als tid vælge et Eremplar, som er i Flor og har asle sine Dele i sulbkommen Tilstand; man undersoger derpaa, om den har kjens delige Befrugtningsredskaber, det er at sige, om disse Dele uden Bansketighed kunne kjendes eller ikke, og i første Tilsælde om Kronerne ere tveksønnede eller ei; om Støvdragerne og Støve veiene ere adskilte eller sammengroede, om Støvtraaden og Støvsnappene ere frie eller sammenvorne; om de ere lige i Størtesse; og tilsidst derøs Autal.

Bil man f. Er. oplede Kirfebartraets Plads i Syfte met, vil man finde, at det har tydelige Blomster, at alle Kronerne indeholde tvende Kinn, at Stoudragerne og Stouveien ere adskilte, at hverken Stoutraadene eller Stoutnappene ere sammens groede, at hine ere lige lange, at deres Antal er hviere end 12, og at de sidde paa den indvendige Kant af Vægeret. Efter denne Undersogelse vil man have fundet, at det henhører til den 12te Elasse. Ordenerne i denne Classe ere inddeelte efter Stouveienes Mængde, og da denne Vert fun har een i hver Blomst; horer den til den forste; af denne Orden sindes kun een Slægt hos vo, til hvilken og Kirsebartræet henhører. Har man nu siktert fundet Slægten, maa man soge at bestimme Arten, og man vil da snart sinde, at kortstilkede Blomstersterme, glatte, ægformigs lancetformige sammenlagte Blade ere dens Artmærke.

Planter af een og samme Art kunne undertiden ved Klima, Jordbund, Kultur o. s. v. blive lidet forstjellige; diffe kalder man Afarter (Varietates), og ofte er det meget vanskeligt at des stemme, naar de ber kaldes Afarter eller virkelige forstjellige Arter; saaledes ere Mnikirsebær, Moreller, Bonderkirs se bær 20. Afarter af een og samme Art.

For Begyndere er det uden Tvivl en ftor Lettelse at fjende abffillige af de naturlige Familier, ifer dem, som paffe til Classferne i det konftige System. Jeg vil derfor anføre de victigste:

- 1) Græffene (Gramina), have en trevlet, sielben knole let Rod; et huult, leddet, rundt, udeelt Straae; linieformige, udeclte, omfedende, flade, stribede Blade. Deres Blomstringss maade er et Ar eller en Top. Bageret bestaaer af Avner eller Stjal. Stovdragerne ere almindeligst 3. Oftest 2 Stovveie. Eet Froe. De steste blomster med Stat.
- 2) halvgræssene (Calamariæ). De have meget tilfalleds med hine; I Free, 3 eller 6 Stovdragere, I Stovvei, som oftest er deelt. Deres Straae er almindelig 3kantet, udeelt, opfoldt med Warv. Bladene ero stive og hvasse at sele paa. Blomsterne oftest taglagte. Froet er lidet haaret ved Grunden.

Fore

foruben endeel Slaater af 3bie Claffes forfte Orden, henhorer Dunhammer, Siv, Stargras og Pindfviinflag til benne Ramilie.

- 3) Gjøgeblomster (Orchidex). Deres Rod er tyk, knols let eller haandformig. Stangelen ubeelt, Kastagtig; Bladene ubeelte, verelvise, glatte; Blomsterne sidde i Spidsen i et Ax eller en Top, sieldnere eenliet; Kronen er gjøgeblomstret (s. Termis nologien). De have to Støvtraade og en Støvvel. De henhøre til den 20de Klasse.
- 4) Saftrige (Succulenta). De have meget faftrige, tyffe Blabe, Stængler og Blomfter. Hertil herer Semperviv eller huuslag, Steenurt, Portulat.
- 5) Wellikeblomftrede (Cariophyllatz). Deres Rob er trevlet. Bladene udeelte, moblatte, heelrandede, oftest liniefors mig-lancetformige. Stovdragernes Antal er ligefaa stort eller bobbelt, som Kronbladenes. Kronen nellikeblomstret. Frugten er en Kapsel. Hertil horer endeel Slagter af den 10de Klasse, f. Er. Melliken, Silvne, Smelle, Klinte, Pragtistierne 3c.
- 6) Mangeftulpede (Multisiliquæ). Bladene oftest mamgebeelte eller sammensatte. Kronerne fleerbladede; de have flere
 end 8 Støvdragere; kun saa af dem have Blomsterbægere. Brugs
 ten er sammensat af flere Stulper, som have eet eller flere smaa Free. Freene spire med tvende Freeblade. Deres Smag er bis
 bende, og ofte ere de gistige, endeel Planter af den I3de Klasse,
 s. Er. Ridderspore, Akteleie, Anemone, Kanuns
 tel, Freestjerne ze. here hertil.
- 7) Mistænkte (Luridæ). Bladene paa diffe ere verelvise, Bagerne sklovebe; Kronerne Ibladede. De have 5 Stovtraade og een Stovvei; Froehuset sidder oven for Bageret og er zvummet. hertil hore adskillige Slagter af den 5te Classe, f. Er. Bulmerurt, Pigable, Natskygge. De have alle en smudlig farve, en bedovende Lugt, en ubehagelig Smag, og ere giftige.

8) Erteblomstrede (Papilionacex). De have alle ertes Momftrede Kroner (s. Terminologien) 10 Stsvbragere, hvoraf, hos de fieste, 9 ere sammenvorne og I fri, een Stowei; Froes Huset en Balle. Hertil henhorer nasten hele den 17de Klasse.

9) Skulpede (Siliqvosa). Bladene ere verelvise, Bages ret 4bladet, Kronerne foreformige. Af deres 6 Steudragere, ere toende modsatte mindre end be 4. Freene ligge i en Skulpe. De bave en bidende Smag. Den 15be Classe bestager af biffe.

10) Mafteblomstrebe (Personatx). De have en uregelmass sig Krone (f. Terminologien). Bageret er 2labet, Stovbragerne ere 4, og oftest ere be 2 langere end be andre. Freene ligge i en Kaps sel. Rogle Slagter af ben 14be Classes 2ben Orden benbere herris.

11) Rrandsblomftrede (Verricillatæ). Bageret og Rranen er ibladet, 2labet, og af Stoudragerne 2 langere og 2 forte. De have 4 nogne Froe. Blabene ere mobiatte og almindelig ubcelte, Stangelen 4fantet; Blomfterne fidde i en Krands. Den forste Afdeling af 14be Classe, samt Salvie og Jernurt hore hertil.

12) Skjermblomftrede (Umbellata), de have 2 Kree, fom fidde neden for Bageret; 5 Kronblade, 5 Stoutraade og 2 Stove veie. Stangelen er huul, Bladene dobbelt sammensatte, verelvise; Blomfterne fidde i en Stjerm. De fleste af denne Familie bore til

ben ste Claffes aben Orben.

13) Stjerneblomstrede (Stellatæ). Roben er sabvanlig fleeraarig; Bladene mobsatte, hvasse at file paa; Stangelen sebbet, hovnet ved Leddene; Kronen ibladet, 4klovet, med modssatte Flige. De have 4 Stovtraade og I Stovvei. Fire Slageter af den 4de Classe, nemlig Blaastjerne, Mysite, Snerre og Krap hore hertil.

14) Sammenfatte (Compositæ). Bave sammensatte Blomfter (f. Terminologien). Den hele 19de Classe borer hertil.

15) Rakleblomftrede (Amentacea), hertil here alle de Eraer, hvis Blomftet fibbe i en Rakle, f. Er. Piil, Bsg, Eeg, Balnedtrae, Saffel, Avn og Birk.

16) Bregner (Filices), have utybelige Blomfter paa ben

nedvenbte Gibe af Bladet eller paa færftilte Ur.

17) Moffer (Musci). Blomfterne ere utvbelige, og fibbe i Blabhjørnerne; efter Blomftringen face be Rapfler, som ere bebettebe meb en hatte.

18) Tarrer (Alga), med utydelige Blomfter i Blærer,

Puncter, Rnopper eller Stjolbe.

19) Svampe (Fungi). Deres Blomster ere ganste utjens belige. Disse 4 sibste here til ben 23be Classe.

Digitized by Google

Lifte vaa Titelen af abstillige Strivter, som med Forforminger ere citerte eller bvis Forfattere blot ere nævnte i denne Ubaave.

Achard, g. E. Befdreibung ber Rultur ber Runtelrabe, 1799. 8. Acharius, E. Lichenographie Svecie Prodromus, Lincop. 1798. 8. Aiton, W. Hortus Kewensis Vol. 3. Lond. 1789. 8. Allioni, C. Flora Pedemontana Vol. 3. Tur. 1785. fol. Amoen, acad, v. Lin. Barrelier, I. Plantæ per Galliam &c. collecte. Par. 1714. fol. Bartholin, Acta medica er philosophica hafniensia - Vol. 4. Hafira 1671 et seqv. 8. Banhini, I. historia Plantarum Tom. 3. Ebrod. 1650. fol. Besler, B. Hortus Eystetteneis Norimb. 1614. fol. Blackwell, E. a curious herbal. &c. Lond. 1737. fol. Boccone Museo de piante rare &c. Venet. 1697. 4. Bolton, I. Filices Brittania P. 2. Leeds 1785. 4. Bulliard, Histoire de Champignons de la France Par. 1791. 4. Surgeborfe Anviening til at opelfe indenlandfe og ndenlandfe Erace arter i bet Brie, pperfat veb Dr. G. Schaffer, Abb. 1799.

Cam. Epit. P. A. Mathioli de Plantis Epirome aucta a I. Camerario. Frankf. 1586. 4.

Cavanilles, A. Icones et descriptiones plantarum &c. P. 6. Madrit? 1791 & seqv. fol.

- Dissertationes, ibid. 1790. 4.

Clusius, C stirpium pannonicarum historia. Antwerp. 1583. 8. - - stirpium hispanicarum historia. ibid. 1576. 8. Comment. Goett. v. Haller.

Curtis, W. Flora Londinensis Vol. 2. Lond. 1777. fol.

The boranical Magazine, Lond, 1787 et seqv. 8. Dalechampii, I. historia generalis plantasum. P. 2. Lugduns 1586, fol.

Dambourney, L. A. Recueil de procedes et d'experiences sur les teintures &c. Paris 1786. 8.

Dillenii, I. I. historia Muscorum. Oxonii 1751. 4.

Dolonzi, R. stirpium historia Pemptades 6. Antwerp. 1616 fol. Engl. Bot. v. Smith.

Ephemeridum Academiæ Naturæ curiosorum Decuriæ 4. Lips, 1670 - 1706. 4.

Chrhart, A. Bentrage jur Raturfunde te. 7 B. Dannover 1787e 1792. 8.

Espar, E. I. Icones Fucorum, Nürnb. 1797 et seqv. 4.

Evelyn. I. Sylva or a discours of forrest-trees; Ed. Hunteri. York 1776. 4.

Mbritins, 3. C. Reife nach Rorwegen Damb. 1779. 8.

Fle-

Flora Dan. Icones plantarum sponte nascentium in regnis Danie et Norvegie &c. Fasc. 1-22. Hafn. 1761-1806. Flor, Lap. v. Lin. Flore Lond, v. Curtis, Flore Norv. v. Gunnerus. Flora Rossic. v. Pallas. Froelich, I. A. de Gentiana. Erlang 1796. 8. Bunte, E. Db. Raturbiftorie og Rechnologie 3 Dele, overfatte veb Porneman, Rafu og Rielfen. Kjobenb. 1797. 8. Gartner, I. de fructibus et seminibus plantarum Vol. 2. Stutgard. 1788 et Tub. 1791. 4. Gesneri, C. opera botanica Norimb. 1751. fol. Bledited, 3. G. phyl. bot. occonomifche Abbandlungen g Eb. Daffe 1765 - 67. 8. Gmelin, I. G. Flora Sibirica, P. 4. Petrop. 1747-69, 4. Goodenough, S, observations on the british species of Carex Transactions of the linnean Soc. v. 2. Gouan, A. observationes botanica. Tiguri 1773. fol. Gunneri, I. E. Flora Norvegica P. 1. Nidrosia 1676, P. 2. Hafn. 1772. fol. Hammer, C. Floræ Norvegicæ Prodromus Sjøbenh. 1794. 8. Haller, A. Historia stirpium indigenarum Helvetiæ T. 2. Bornæ 1768. fol. de Allii genere Goett. 1745. 4. Genera, species et varietates Cercalium in Comment, nov. Goett. Hellenius de Hippuride Ab. 1786. 4. Hill. I. the vegetable System Vol. 26. Lond. 1773 et sequ. fol. Hoffmann, G. F. Historia Salicum Lips, 1790 et sequ, fol, Descriptio et Adumbratio Lichenum. 1790, fol, Deutschlands Flora. Erl. 1800. 12mo. Enumeratio Lichenum Erl. 1784. 4. Dolmberger, P. nagra vilbt - varande fvenfa ortere Susballs - Rotte i Bett. Acad. Hand. 1774. p.250. Hort. ups. vid. Linné. Hudson, G. Flora anglica T. 2. Lond. 1778. 8. Jaqvin, N. hortus vindobonensis T. 3. Vind. 1770-76 fol. Icones plantarum rariorum T. 3. ibid. 1781 -93. fol. Miscellanea austriaca V. 1-2 ib. 1778-81. 4. Observationes botanice. P. 4. ib. 1764. 8. Oxalis ib. 1794. 4. Rerner Abbildung occonomischer Pflanzen. Stutg. 1786 et seqv. 4. Kitaibel, P. et F. Waldstein icones et descript, plant, rarior. Hungariæ. Vien 1802. fol. Kniphof, I. H. Botanica in originali Cent. 12. Hal. 1757-64. fol. Konig, G. Flora islandica i Dlaffens og Povelfens Reife 2. D. Kylling, P. Viridiarium danicum. Hafn. 1688. 4.

de Lamarek 2 B. Encyclopedie methodique Tom. 4. Par. 1783 et

Landt Beffrivelse over Farverne. Tjøbenh. 1800. 8.

Leers, I. D. Flora Herbornensis, Herb. 1775. 8.

seqv. 4.

Lawrence Roses Lond. 1798. 4.

Digitized by Google

Light-

Lightfoot, Flora scotica. Lond. 1777. 8. 2 V. filieblab, S. fvenf flora. Upf. 1798. 8. Linne, C. Flora Lapp. ed. 2. Lond. 1792. 8.

Horrus upsaliensis ibid. 1748. 8.

Amoenitates Academica vol. 10. Holm, et Erlang 1749-1790.

spec. plant. V. 2. Holm. 1763. 8.

ed 4ta cur. Willdenow v. 7. 8. Berl. 1797 - 1805.

C. (junior) plantarum rariorum horti upsaliens, Dec. 2, Stockh. 1762-63. fol.

Lobelius, M. Plantarum icones Antw. 1591. 4. Loeselius, I. Flora Prusica. Regiomont. 1703. 4. Marryn, Th. Flora rustica Vol. 4. Lond. 1792-94. 8. Michaux Historie des Chenes d'Amerique Par, 1801, fol, Miller, P. the Gardeners Dictionary. Lond. 1768. fol. Miller, S. ic. Illustration of the System of Linnæus, ibid. 1779. 8. Dobr , G. E. Islands Raturbiftorie. Abb. 1786. 8. Monch, C. Enumeratio plantarum Hassie. Cass. 1777. 8. Morison, R. Plantarum historiæ universalis Pars 2-3.0xon. 1660-

99. fol.

Munting, A. de vera herba Brittannica. Amst. 1680. 4. Müller, O. F. Flora Friderichsdalina, Argent, 1767. 8. Pallas, P. S. Flora Rossica T. 2. Petrop. 1784-88. fol.

Petiver, I. Opera, Vol. 3. Lond, 1764. fol.
Plenck, Iccon. plant, medicinal. Wien 1798, fol, Cent. I-V. Pollich, I. A. Historia plantarum in Palat. Elect. sponte nascentium T. 3. Manh. 1776-78. 8.

C. B. Danmarts og holfteens Flora, 2 D. Riebenbaun Rafns, 1796, 1800.

Reyus, I. Synopsis stirpium Britannicarum 2 T. Lond. 1724. 8. Anter und Abel Abbild. 100 verich. deutsch. Solparten. Stutg. 1790. Retzius, A. I, Observationes botanice fasc. 4. Lips. 1779-91. fol.

Floræ Scandinaviæ Prodromus ib. 1795. 8. Rivinus, A. Q. Ordo plantarum Flore irregulari T. III. ib. 1690-

99. fol.

Roth, A. W. Tentamen flors germanice T. 3. ib. 1788 - 1800. Rotibell Afhandling om en Deel rare Planter, fom i Island og Grenland ere fundne i Bidenft. Gelft. Sfrifter 106e D. Scheuchzer, I. Agrostographia Tigur. 1719. 4.

Agrostographiæ Helverica Prodromur ibid, 1708. fol. Schlube, D. C. Beidreibung und Abbildung der Riedgrafer Dit-

tenb. 1801. 8.

Somidt, g. Defferreichs Baumgucht. Wien 1792. fol. Schousboe Jagttagelfer over Bartriget i Marotto. Abb. 1800. 4. Schrader, H. A. Spicilegium Flore germanice. Hannov, 1794. 8. Sorand, & B. Baieriche Flora 2 Eh. Mund. 1792. 8, Schreber spicilegium Flore Lipsice. Lips. 1771. 8.

Beidreibung der Grafer ibid. 1769. fol.

Schumacher, C. T. Enumeratio plantarum in partibus Sjællandiæ septentrionalis er orientalis P. 2. Hafn. 1801 - 3. 8.

Scopoli, I. A. Flora Carniolica P. 2. Wien 1772. 8. Sibthorf, I. Flora Oxoniensis, On. 1744. 8.

Gicf.

Sieffert, A. D. Berfude mit einigen Schwammen, um fie zur Seiffe anzumenden; Act. Acad. Mogunt 1778-79.

Smith, J. E. Flora Britanica V. 3. Lond. 1800, et seqv. 8.

— Plangrum icones ibid. 1789-91. fol.

and Sowerby English botany ibid. et seqv. 8. Sole, W. Menthæ Britannie. Bath. 1798. fol.

Strom, h. Beffrivelle over Gondmor 2 D. Goree og Sbb. 17620

66. 4. Underretning om den islandfe Dos, Marie-Græffet og Geitna

Stopen, deres Tilberedelfe til Dad. Sbb. 1785. 8. Sutton, Ch. A. description of five British Species of Orobanche z Transact. of Linn. Soc. Vol. 4.

Tabernæmontani, I. T. Eicones plantarum, Frankf, 1590. 4.

Preuterbuch ibid. 1588. fol.

Vahl, M. Enumeratio plantarum vel ab aliis vel ab ipso observatarum 2 T. Haun. 1804-5. 8.

Jagttagelfer paa en Reife i Rorge i Raturbift. Gelft. Strft. 2det B.

Vaillant, S. Boranicon Parisiense. Amst. 1726. fol.

Biborg, E. Efterretning om Sandverterne ic. Sbb. 1788. 4. Botaniff peconomift Afbandling om Bygget. ib. 1788. 4. Villars Historie des plantes de Dauphine, T. 2. Grenoble 1786-

87. 8. G. Indledning til Caricographien i Bettenft. Acad. Mablenberg,

Sandl. 1802. et segv. Bangenheim, 3.12. 3. Anpflangung nordamerican. Holgarten. Boett. 1787. fol.

Weber, G. H. Primitie Flore Holsatice. Kiel, 1780. 8. Weigel, C. Observationes botanice. Gryph. 1772. 8.

Willdenow f. Lin.

Wille, Beffrivelle over Gillejorde Braftegield. Riobenb. 1726. 8. Bilfe, Beftrivelfe over Spydeberg Præftegjeld. Chriftiania 1779. 2. Withering, W. Arrangements of the vegetables growing in Great Britain. V. 4. Birmingh. 1796. 8.

Woodville Medical botany. Vol. 3. Lond. 1790. 4.

Den

anvendte Plantelære.

Forste Classe.

Benhannede (Monandria) fom have een Stevbrager.

Førfte Orden.

Renhunnede (Monogynia) med een Stovvei.

Ifte Glagt: Salturt (Salicornia). Bageret buget, ubeelt. Ingen Rrone. Get Froe.

Udfeen de: Riedrig, lebbet, Strandplante. Grenene mobfatte. Blomfterne imellem Lebbene.

2ben Slagt: Sefterumpe (Hippuris). Bagerete Rand tvelabet. Entelt Ar. Frugten en Nob med ect Rum og eet Froe. Ubfeenbe: Bandplante med udeelt, lebbet Stengel. Blas

dene i Rredfe, siddende. Blomfterne siddende, i Bladhisrnerne.

3die S.lagt: Tang (Zostera). Inden for Bladfteben en its nieformig, paa den ene Side frugtbringende Kolbe. Ins gen Bager og Krone. Starknappene siddende, verelvise, modsatte Frugtknuden. Kapselen Ifrøet.

Ub feende. Linteformig, nedfankt Stangel og Blade. Liggende Løvefod, f. 4hannede thunnede.

Unden Orben.

Tohunnebe (Digynia) med tvende Steuveil. Paar Panbftjerne, fee Cenber ahunnebe.

Forste Elasse.

Benhannede (Monandria) fom have een Stevbrager.

Førfte Drben.

Benhunnede (Monogynia) med ten Stevvei.

Ifte Slagt: Salturt (Salicornia). Bageret buget, ubeelt. Ingen Rrone. Get Free.

Ubfeende: Riedrig, lebbet, Strandplante. Grenene mobiatte. Blomfterne imellem Leddene.

2den Olagt: Sefterumpe (Hippuris). Bagerete Rand tvelabet. Enfelt Ar. Frugten en Dob med eet Rum og eet Froe.

Ud feende: Bandplante med udeelt, leddet Stengel. Blas bene i Rredfe, fibbende. Blomfterne fibbende, i Blabbisrnerne.

3bie S.lægt: Tang (Zostera). Inden for Bladfteben en its nieformig, paa ben ene Side frugtbringende Kolbe. Ingen Bager og Krone. Stanknappene siddende, vereivise, modsatte Frugtfnuben. Kapselen Ifroet.

Ub fe ende. Linteformig, nedfankt Stangel og Blade Liggende Lovefod, f. 4hannede thunnede.

Anden Orden.

Tohunnede (Digynie) med tvende Stovvell. Paar Pandstjerne, fee Cenber 2hunnede.

Første Classe.

Benhannede (Monandria).

Ferfte Orden. Benhunnede (Monogynia).

Ifte Glagt: Salturt (Salicornia).

1. Aavig Salturt (S. herbaces) med aabne Grene. Leds bene i Spibsen sammentrykte, udrandede. Arene i hisrnerne, modsatte, skiskede. Stickene budte. Flora Dan. T. 303. Flora Norv. No. 274.

D. Glasurt, Salturt, Ralp.

Aarig Salting. V. og R. Eenaarig Salturt. Dec. Plantel, Beffrivelse. Roden flingrenet, treblet. Stængelen opret, grenet. Grenene modsatte. Inaen Blade. Arene tilspibliede; Hjørwaaret lidt fortere end Endearet. Blomfierne tre sammen under hvert Stiæl, modsatte. Bægerets Stiæl aflangt, budt. Planten et Ovarteer hoi, brunagtig, grøn, halv giennemsigtig. Zetaarig.

Man finder tvende Afarter af ben, een med aabne og een meb oprette Grene.

Den vorer temmelig almindelig i Danmart og Rorge ved Strandkanter, fom Bandet ofte overftoller, og varierer efter Jordbunden med grøn- og brunagtig Farve. Den blomftrer i Juni, Juli, undertiden og i August.

Egenstaber og Unvendelse: Bed at brandes giver ben en Deel mineralft Ludsalt til Sabespherier, Glashytter ic., hvors for den og paa nogle Steder dyrkes. I Engelland, Nordamerika og flere Steder nedsyltes og spises den som unge Augurker, hvors til de Planter ere tienligst, som staae nærmest ved Lavet. Dens saltagtige Egenstaber givre den til et behageligt Foder for Creature ifar Faar. Den er tilligemed Strand: Gaasesod blandt de første Planter, som indfinde sig paa de af Havet opsigliede Ryster ved Marsklandene. Bed at gnide sorte Tander med Aften af denne Plante stal de blive hvide, men mueligt tabe de og derved deres Glasur. Den er i Lægesonsten bleven anvendt mod Stiørbug.

2ben Glagt. Sefterumpe (Hippuris).

1. Almindelig Sesterumpe (H. vulgaris) med linte mige, spibse, talrige, frandsformige Blade. Fl. D. Tab. Fl. N. 275. D. Vandstudeknæe, Hesterumpe. N. E Kierzing : Rof, Hestrump, Bestegræs.

Almindelig Bandfpiir, B. og R.

Beffr. Roden leddet og frandsformig langtrevlet, veb Ledd Stængelen udeelt rank, trind, tætftribet, leddet, Halvparten n sankt uden Blade, Halvparten bladet. Leddene ere tættere mod k pen. Bladene frandsformige, omtrent 10 i hver Krands, linieform kilflofe, heelrandede, aabne, spidse; de nederste og sverste ere torteke. Blomkerne enkelte, uden Stilt, i Bladhiernerne, m smaa. Froene ægformige. Hele Planten er grøn. Fra 1 = 2 boi. Forend den kinder op over Bandet, har den længere Blade i ingen Blomker. Undertiden har den paa een Plante tvekjont og han, eller Hundlomsker.

Den vorer i Aaer og Baffe i Form af et Spiir, den blomfi Inni og Juli, og er fleeraarig.

Egenst. og Anvend. Den har en bibende Smag. He Ster og Vildgias stal ade ben. At ben er bleven anprisst Polering, er formodentlig en Forverling med Stav Paddel ten, da ben mangler bennes Starphed.

2. Strand Sesterumpe (H. maritima). De sverste Bitebse have 6, de nederste 4 Blade. Fl. D. Tab. 1261.

Beffr. Den adftiller fig fra ben foregaaende, som den ligni Rod, Blomfter og Stængel, ved mindre Bært, bredere, fort budtere, og færre Blade, bvis Kredse sidde længere fra hveran ifær ved Grunden af Geængelen. De overste Blade ægformige, nederste linieformig, lancetformige.

Den vorer ved Babice i Offfinmarten i Bandhuller ved Stra bredben!

3bie Slagt: Tang (Zostera).

1. Bandel: Tang (Z. marins). Linieformige, utyditrenervede Blade; Stangelen trind. Fl. D. T. 15. Fl. 317. D. Tang, Bandel: Tang, Marhalm, Tangbandel, Astab. N. Tang, Strandgras, Matlof, Siegras. H. Mibalmer.

Almindelig Bavbandel, B.

Beffr. / Roben trevlet. Stængelen foommenbe 1-2 Sob lang, fladagtig etrind, glat, leddet, lidt grenet, ved Grunden krybende. Bladene perelvise, omstedende, grædagtige, meget lange, budte, beefrandede, glindsende glatte; ved Grunden have de indvendig en Spræfte, som danner et Hylster, der indslutter en linieformig Kolde. Stovknappen, og Arugtknuden aslang. Evende Ur. hele Planten er brunggtig grøn. Bleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Den porer overalt paa Bunden af Savet ved Spfferne.

Agenst. og Unvend. Den ades af Qvaget og i Norge har man ashiulpet Fohertrang med ben. Paa Lasse takker man Huse bermed og paa abstillige Steder bruges den til at rykne. Huse. Den ertienlig til Sjerder, som ere meger varige, isar naar de ere stettede som paa Hinsholm i Kyen. Til Sjødning bruges den paa abstillige Oer. Til Brandsel har man anvendt den med Kordeel, men den maa da asstylles i ferst Vand og godt tørs res, hvilket bedst skeer ved at hange den paa et Stillads af Lægter. Mylig har man i Korening med Løv og Tørvesord dannet fors trasselig Tørv deras. Man kan og brande Salt af den og saae Potaske og Glaubersalt af dens Aske. Groende er den til Stjul for Biske, som deri sætte deres Leeg, og til Volig for Snegle og Optplanter; Løsrevet stopper den ofte Karvande, og opstyllet bis drager den til at forøge Kastlandet.

Anben Elasse.

Cohannede (Diandria) med 2 Strobragere.

Ferfte Orben.

Benhunnede (Monogynia) meb een Stovei.

* gulbfiendige Blomfer under Frugten, eenbladebe regel- maffige Troner.

Ift Clagt; Liguster (Ligustrum). Rronen 4ffsvet. Barret grummet; Rummene 2freebe.

Udsende: Stammen buffagtig. Grendne og Blomfterfillene oventil sammentrofte. Bladene stillede, modsatte, udeelte, heelrandede. Blomfterne i Klaser.

2den Clagt: Sprene (Syringa). Kronen tragtformig, 4flsvet, Rapfelen 2flappet, 2rummet. Freene have en hindeformig Kant.

Udse en de: Et Erae. Grenene oventil kantede. Blas bene ftillede, mobsatte. Blomfterne i Rlaser.

** Sulbfiendige Blomfer under Frugten, cenbladebe, regels meffige Kroner. Frugten en Sapfel.

4de Slagt: Werenpriis (Veronica). Rronens Rrave 4beelt, ben nederfte Flig smallere. Rapfelen! 2rummet.

Hofeende: De flefte eete eller fleeraarige Planter. Blas bene mobfatte eller frandsformige. Blomfterbladene verelvife. Smaaftilfene ved Blomfterne verelvife.

5te Clagt: Tvebor (Gratiola). Kronen uregelmaffig, oms vendt. 4 Stevnaale, hvoraf tvende golde. Arret 2labet. Kapfelen 2rummet.

Udfeendo: En Urt. Blabene mobfatte. Blomfterftilles ne enfelte.

ote Slagt: Pibefidt (Pingvicula). Kronen gabende med en Spore. Rapfelen trummet. Bageret 2labet, 5flovet. Ubseende: En Urt, med et opret eenblomstret Staft. Beefrandede, klebrige Robblade.

7de Slagt: Blærerod (Utricularia). Kronen gabende, med Spore. Bageret 2bladet, ligedannet.

Udfeende: Vandplante med et opret, udeelt, faabloms ftret Staft. Bladene mangedeelte, besatte med Blarer. Bed Blomfterne Blomfterblade,

*** Bulbitandige Blomfier under Frugten. Cronerne eenblabebe. Rogne Froe.

8be Slagt: Sværtevæld (Lycopus) Kronen rerformig, næs fen ligebannet, 4beelt: ben everfte Flig brebere, ubrandet. 4 i Enden indtrufte Free.

Ubfeender En Urt. Stangelen 4fantet. Bladene mods fatte, paa beage Siber flalrig priffede. Blomfterne i Rrebfe.

9de Glagt; Salvie (Salvia). Rronen gabende. Stortraabene heftebe pan en Tverftilf.

Udfeen de: Urt eller halvbuffagtig. Stangelen 4fantet. Blabene mobiatte, rynfede. Blomfterne i Rredfe, underftettebe af Blomfterblade.

**** Juldfandige Blomfer oven for grugten.

10de Glagt: Steffensurt (Circas). Rronen abladet. Rapfelen arummet. Rummene eetfroede,

Abfeende: En Urt. Stangelen trind, ubeelt. Bladene ftillede, ubeelte. Blomfterne i Klaser. Rapelerne ftivhaarede.
***** Ufuldfandige Blomfter.

3die Clagt Usft (Fraxinus), Ingen eller 4bladet Krone, tos rummet Bingefrugt, I eller fag bangende Free.

Udfeende: Stort Erae. Blabene finnede. Smaablas bene mobfatte. Blomfterne i Rlafer,

Aarig Salturt f. Eenhannede Cenhunnede. Svasbladet Stiæne f. Trehannede Trehunnede. Foid Stiæne f. ibd.

Stinkende Rarfe f. Firemægtige Ifte Orden.

Anden Orden.

Tohunnebe (Digynia) med 2 Stsopele.

Dlomftret. Rronens Sfial toflappet, meb Staf.

Ubseende: Et Gras. Straget opret. Blomfterne i et Ar. 2nden

Anden Classe. Tohannede (Diandria).

Forfte Orben.

Benhunnede (Monogynia).

Ifte Glagt: Ligufter (Ligustrum).

Ifte Art: Almin belig Liguster (L. vulgare). Blasbene aflang lancetformige. Rlaserne sammensatte, tatte. Fl. D. T. 1141. D. Liqustrum.

Beffer. Stammen 2.6 gob bei, grenet; Barten graa, temmelig glat. Grenene trinde, glatte; Ovifiene i Spibsen duunhaarede. Bladene modsatte, meget tortfiltede, heelrandede, 1-1\frac{1}{2} Comme lange(deunge lancetformige) ved begge Ender tilspidsede, fibe, mortgronne, glindsende. Blomferklaserne i Enden paa Ovifiene. Blomfierne bvide, lugtende. Bærrene sorte.

Sindes fom vild ved Lyngbye Soc, almindelig i Daver, vorer vild i Dolften.

Egenft. og Unvend. Den anvendes almindelig' til lave haffer og bliver ved Klipning meget, tat. Den taas kr godt indspærret Luft. Beddet er bridt, haardt og bruges til Dreierarbeibe, Stomager : Ploter 2c. Aften er god. Rullenc funne anvendes til Rrubt, og Qviftene til Rurvefletning. Bla= bene abes af Oren, Kaar og Beber, berimob ifte af heften og Efelet, men ba ben fagfalbte fpanfte Flue, fom bog er fielben her, opholber fig berpaa, tunne be være farlige at nybe. Barrene give med Tilfatning af Allun og Jernvitriol en grøn, med Urin en purpur, med Salmiaf en red, med ftarpe Oprer en fort Farve. De give og en god Band : Farve og anvendes af Korts magere og til at farve Bine. Bærrene æbes af forftiellige Sangs fugle f. Er. af Dompappen. Bierne trætte af Blomfterne. Eagefonften bar ben været anvendt fom et bittert, fammenfnærvens be Middel. Den trives næften i enhver Jordsmon og forplantes ved Stiflinger, Aflaggere og Rree.

aben Olagt: Sprene (Syringa).

1. Almindelig Sprene (S. vulgaris). Bladene ogfors mig-hierteformige. D. Sprene Fl. D. T.

Bestr.

Beftr. Stammen opret, af et libet Erces hoide med graagtig Bark. Grenene glatte. Bladene glatte, nervede, uden Marer, fulde kommen heelrandede, fpidse, mobsatte, ftilfede. Blomfterne fidde i Enden af Grenene i ftore, sammensatte Klaser. Bed Grunden af hver Blomfterftilk fidder et lidet, linieformigt Blad. Kronerne ere tod violette, men man bar og en Afart med bvide Kroner.

Den bar egentlig hiemme i Berfien, men findes nu fom vilb speralt i Europa f. Er. ved Elben i Nærheden af Altona.

Egenstab. og Anvend. Formedelst bens smuffe vellugtende Blomster og dens rene Blade, som ifte angribes af Insecter, har den lange havt Plads i vore Lysthaver. Beddet af aldre Stammer er guult, redssammet, haardt og modtager Polering. Det bruges til Piberer ic. og beiset med Stedevand, hvorved det antager en redlig Farve, til Indlagning. Anopperne ades af Huusdyrene, Bladene iffe. Den anvendes og til levende Gjers der, men'er iffe tat. Bierne traffe af Blomsterne.

Den forplantes fom ben forrige.

3bie Glagt: Aft (Fraxinus).

1. Almindelig Aft (Fr. excelsior). Smaablabene aflange, smalt tillsbende, taktede Blomsterne negne. Hins befrugten i Spidsen skraa, ubrandet. Fl. D. T. 969. Fl. N. 423. D. Aft, Left.

Soi Aft B. og R. Alminbelig Deft. obc. Pl.

Beffr. Roben udbredt. Stammen boi, grenet; Barten glat, graa. Grenene graae, i Spidsen verelviis sammentryfte, glatte. Knoppene sorte, tyffe, ulbhaarede. Bladfilfen bred, rue paa Kanterne, flad paa den overste og fivlet paa den underste Side. Bladeueulige finnede; Smaabladene 4 Par, lancetsormige, farp tatbede, spidse, glatte og sidde paa smaa Stilfe, der paa den underste Stade er paa begge Sider besatte med en hvid Uld, som er meest tydelig, maar Bladeuennlig ere udsprungne. Blomsterne sidde i Toppe, stere fra hver Knop, tvetsonnede, og hunblomster mellem hverandre. Stootnappene store, morterode. Froene stad, lancetsormige, Blomstrer i Mai.

Almindelig omtring Boer og hufe i Dannemart og Rorge, dog feldnere i bet nordlige Norge.

Rgenft. og Unvend. Bebbet er hvidguult, varigt, haardt, feit og naar det faldes om Vinteren, fal det mindre vare ubfat for

Orm:

Ormfiff; med Alberen bliver det brunt. Det tjener til Mobler, Sundgeraad, Agerdyrknings- og mange andre Redfkaber. Roden har Kisnne fiammede Aarer og kan bruges til indlagt Arbeide; beitfet rødt faaer Beddet Lighed med Mahagoni. De unge Afke bruges til Skafter, Slagler paa Pleile, Karbaand 2c.

Det brander let, giver ftart Bebe og gobe Rul og Affe. Enbog Lugten, fom bet ubbunfter veb Korbrandingen, er behagelig. Bladene abes af Befte og hornquag, bog fal Omerret faae en Blabene ftiffes af et Infect, (Blabfueren Cher-Affmag beraf. mes) som berved udsveder en Saft *), ifer i de varmere himmels eque, fom man talber Danna og fom ber fpifes. Barten fan bruges fom Garvemiddel, giver med Tilfætninger en smut-Chocolade: Farve, og er blandt dem, man falber farverige (f. Rafns Danm. og Solfteens Flora i D. p. 397). I Engeland fal Almuen fpife be umodne Arpe, fogte med Wobife og Salt. Rusland fal man bruge Bladene af Aft til at bedætte ulaftet Ralf, for at ben iffe Ral gage i Brand veb Regnen. meget ubfat for Infecter; Svepferne abe bene Bart og Blabc, og bruge bem til beres Rebe. Man ber iffe plante bette Erae paa Steder, hvor man vil borfe andre Eraer eller Planter, thi bets ftærfe Robber brabe alt, fom ftager omfring bet. I Benfeens be til lagefrafter ba ere Blabene afferende og Barten feberbrie vende famt ftprfende.

Den opelstes lettest ved Free, og hvor der findes store Afte, vil man sinde en stor Wangde Unger beraf. Freet saaes om Efsteraaret og ligger da ofte 1½ Aar inden det spirer, men kommer ogsaa undertiden frem næste Foraar; vil man udplante dem, da keer det bedst, naar de ere 4 Aar gamte. Den vorer temmelig hurtig og i 100 Aar stal den kunne kaae et Giennemsnit af 2 Alen. Man vil have lagt Marke til, at Træer, som blot have Lunblomster, vore hurtigere end de, som tillige have tvekinnede Blomster. Den faldes bedst fra November til Februar.

Digitized by Google

Degentlig indfue Insecterne Saften faf Bladene og affætte ben igien berpaa i em grunet Borm, som ba kalbes Bladmanna.

4be Olagt: Mrenpriis (Veronica).

- * Blomfterklaserne i Enden af Stænglerne, Bladene i Ereble eller modiatte.
- 1. Strand Prenpriis (V. maritima). Bladene 3:4 hobede og modfatte, agformig lancetformige, ulige taffebe. Fl. D. T. 373. Fl. N. 74.
 - M. Finnegras, blaat Farvegras, g. Suodnabaine. Bav Wrenpr. B. va R.

Beffr. Stængelen opret, 1:2 gob bei, lidt filtet, furet. Bladene ftillede, i Spidsen smalt tillsbende, ved Grunden ofte hiertesformige, dybt ulige eller bobbelt taggede, oven paa glatte, underneden lidt filtede. Arelbladene ægformig-lancetformige. Blomfterne sidde tæt sammen i en lang, linieformig, aragtig Klase. Bægeret 4deelt. Aronerne smaa i Forbold til Plantens Storrelse, blaae. Stortradene dodbelt saa lange som Aronerne. Blomfters bladene spelformige. Fleeraarig. Blomfter i Juli.

Den findes ved Strandbredden i Befifinmarten f. Er. ved Porsanger. Af Anling anfores den som vorende ved Leire og Rioge Kroc, anen ben findes nevve i Dannemart.

Egenst. og Anvend. Webes neppe af Quaget. Blomssterne farve Linned blaat, og Bierne trætte beraf. Bladene brus ges af nogle som Thee.

2. Arblomstret Brenpriis (V. Spicata). Bladene sans cetformige, rundtakkete, lidt budte. Stangelen opstigende. Blomsterbladene af Blomsternes Langee. Fl. D. T. 52.

Arbarende Wrenpriis B. og R.

Bestr. Roben krybende, grenet, trevlet. Stængelen trind, emstelt, dog undertiden stere fra een Rod, bladet, duunhaaret, 1 Fod hoi. Bladene flint haarede, i Spidsen heelrandede, ved Roden stilstede og modsatte, paa Stængelen stdende og verelvise. Blomsters klasen oftest enkelt, tæt, arformig, 2-3 Kommer lang. Blomsterbladene lancetformige. Bægeret 4deelt; Iligene aslange, spidse, i Randene uldbaarede. Kronerne himmelblaae, næsten ligedeelte, i Ridten kiæggede; de to dverste Flige ægformige, de nederste aslange. Fleeraarig. Blomstrer fra Inli til September.

Den vorer temmelig hyppig paa Derne i Christiania Kjord, paa Eger, og i Sielland paa nogle Holme i Jibstorben.

Egenft.

Egenft. og Unvend. Webes sielben af Creaturene. Bierne traffe af Blomfterne. Blabene ere foagt sammensnerpende.

3. Klippe Wrenprits (V. saxatilis). Blabene ags formig aflange, næsten heelrandede. Stænglerne ubbredte, bustagtige. Klasen faablomstret. Fl. D. T. 342 under Navn af Veron. fruticulosa. Fl. N. 829. N. Krat Flesme.

Beffr. Stængelen nebliggenbe, med opftigenbe, duunhaarebe, tætbladebe Grene, i Ovarteer lang. Bladene modfatte, 2 kinier lange, lidt tyfte og flive, mort-grønne, ved Grunden tillobende i en Stilf, tættest men mindst ved Grunden af Grenene; be overste sparsomt taktede, budte, i Randen haarede. Blomsterkiltene i Enden af Grenene og have 4.6 Blomster, som ere længere end Blomskerbladene. De nederste Smaaskilte ere kiendelig længere end de overste. Bægerets Blige lancetsormige, budte. Kronen større end paa trestægget Ærenpriis og mortere blade, i Midten rod. Kapsclendunhaaret, 4klappet. Bleeraarig. Blomstere Igli.

Den vorer hist og her paa Sjeldene i Norge og Island. Egenst. og Anvend. Ubefjendt.

4. Sjeld Erenpriis (V. alpina). Bladene affange, bestrandede eller libt tattede. Bagerne randhaarede. Stanges len enkelt, opftigende. Klasen faablomstret, tat. Fl. D. T. 16. Fl. N. 45.

Beft. Roben traabformigstrevlet. Stængelen, hvora der undertiden kommer flere fra een Rod, opret eller opftigende, lidt 4kanstet, neden til glat, oventil dunnhaaret, 3-4 Commer lang. Blades ne flerne, modsatte; de overste lidt taktede, siddende, spide; de nederste astange, heelrandede. Bægeret budt, næsten ligedeelt, randhaaret; daarene leddede. Kronerne smaa, blaae, ester Blomstringen lænsgere fra hverandre. Sapselen astang, siinhaaret og endes med en vedvarende Stovvei. Bleeraarig. Blomstrer i Juni.

Den vorer i Norge paa Sielbene f. Er. ved Kravif, Rummes balen, Balbers, Lome Prafegield i Guldbrandedalen, Bangefiels bit i Opdalen. Paa Færverne og Island.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

5. Glat Erenpriis (Ver. serpyllifolia). Bladene Mange, rundtaktede, ligesom Bagerne glatte. Klaserne lange. Bloms Blomsterne fierne. Fl. D. T. 492. Fl. N. 58. 6. liben Derenpriis. M. Glat Bursleif.

Beffer. Roben trevlet. Stængelen 3.6 Kommer lang, veb Grunden trybende, opftigende, ofteft entelt, glat. Bladene, be neberfie undtagen, siddende, sierne, undertiden heelratit de, oftest taketede, utydelig trenervede, 3.4 Linier lange. Rlaserne meget forlængede. Blomfternes Smaaskilke verelvise og have hver et lidet lancetformigt glat Blomfterblad. Bægerets 4 Flige ere aflange, uligedannede. Kronerne bleegblade, smaa. Kapselen omvendt hjerteformig, fortere end Griffelen. Fleeraarig. Blomftrer fra Mai til October.

Borer almindelig paa Folleder, Diger 1c. i Dannemark; i Norge

lige til Erondbiem.

Egenft. og Anvend. Den abes om Foragret af Avaget, ffer af Faarene. Bierne traffe af Blomsterne.

** Deb Sibe , Klafer.

6. Tykbladet Arenpriis (Beccabunga). Bladene afflange, rundtaktede, flade. Stængelen frybende. Fl. D. T. 511. Fl. N. 59. D. Bekkabone, Bekkabung, Ledmye, Lemmike, Bandarve. N. Bekbung, Bafarv, Bandarv.

Lemmife Werenpriis V. og R.

Bester. Hele Planten meget glat. Roben langtrevlet. Stander ten grenet, glat, trind, fremliggende, krybende ved Grunden, tyfz leddet ber, hvor Bladene og Klaserne sidde. Bladene fortstilkede, budte, tyffe, modsatte. Klaserne mobsatte, 3dobbelt længere end Bladene og fidde i Bladbiornerne. Blomsterkilkene smaa, traadformige. Blomsterbladene linieformige. Gægeret stredeelt. Kronen mortblaa. Kapselen aftang. Længden af Planten 6-10 Kommer. Bleeraarig. Blomstere i Juni og Jusi.

Alminbelig i Batte og paa vandrige Steder i Danmart; i

Morge ved Erondbiem, Chriffiania ic.

Egenst. og Anvend. Bladene spises om Foragret som Salat. Ung abes den kun af Kper. Den er Saarlagende og har pæret brugt mod Skiprbug.

7. Lancetbladet Atenprits (V. Anagallis). Bladene lancetformige, takkebe. Stangelen opret. Fl. D. T. 903. Fl. N. 1010. D. Bandlemmike. N. Bekbung.

Arve Wrenpriis B. og R.

Beffr. Stængelen glat fom bele Planten, kun ved Roben libt haaret, trind, grenet; ved Grunden robstydende. Bladene halvoms fattende, modsatte, aabne, 2-3 Kommer lange; Lakterne smaa, sierne. Alaserne modsatte, længere end Bladene. Blomsterfilstene oprette, uordentlige, traadformige. Blomsterbladene linieformige lancetsormige. Bægeret 4deelt med linieformige Flige. Aronerne bladeagtig hvide, stere end hos den foregaaende. Kapselen omvendte ægderig. Fleeraarig. Blomstere i Juli.

Den vorer i Grofter og Naer i Dannemart og det sphlige Porge. Egenst. og Unvend. Kan bruges til Salat som den fores ganende, især naar den om Vinteren styder Blade. Den ades af Koer. Lægende Kræfter som den forrige.

8. Smalbladet Wrenpriis (V. scutellate). Bladene linieformig-lancetformige, næsten heelrandede. Blomsterstile fene nedhangende. Fl. D. T. 209. Fl. N. 658. D. Bands arve. N. Hangstesme, Smalstesme.

Deftr. Roden krybende, Stangelen opret, kun ved Grunden krybende og grenet, svag. Bladene siddende, glatte, mobsatte, a komme lange; de nederste kortere end de overste. Klasestissen traabsormig, tilligemed Klaserne dobbelt langere end Bladene. 4-8 baarsormige Blomsterstisse. Bagerne hangende efter Blomstringen med 4 aflange næsten lige store Flige. Kronerne ureenblage; den sverke Flig har rode Aarer. Blomsterbladene liniesormige, kortere end Blomsterstissene. Lapselen omvendt, hiertesormig. Fleeraarig. Blomster i Juni. Man sinder en Afart med haarede Blade og Stængler.

Den vorer paa vaade Steber, men iffe faa almindelig fom den forrige. Afarten, fom findes i Borge ved Losten og i Sielland ved Bronchon, er fielduere.

Egenst. og Unvend. Webes af Ereature, Sviin undtagen. Y 9. Læge Brenprits (V. officinalis). Bladene affange, laddne. Stængelen fremliggende, laaden! Blomsterne sierne. Fl. D. T. 248. Fl. N. 46. D. Wrenprits, Veronica. N. Barsleif, Barleif, Busseif, Flesmegras, Norsk Thee.

Beffe. Roden trevlet, libt frobenbe. Stæniglerne trinde, libt frence og frubenbe, & Lommer lange. Bladene bleeggronne, tale

kede, aaret-nervede, rue, ved Grunden smallere, kortstilkede, een Lomme lange. Alasestilkene temmelig lange, verelvise. Alaserne arformige, mangeblomstrede. Blomferbladene linieformige, af Blomssterstilkenes Langde. Bageret laadent. Aronen bleegblaa. Bleersaarig. Blomstrer i Juni.

Almindelig paa torre Steber ifar i aabne Stove.

Egenft. og Unvend. Rogt med Vitriol giver den en fort' Farve. Bladene funne bruges som Thee. Faarene ade den gjerne om Foraaret, ligeledes ades de af Heste, Aser, Geder og Renss dyr. Bierne træfte af Blomsterne. Hele Planten er bitter, sammensnærpende, saarlægende, styrkende.

10. Tveskjægget Arenpriis (V. Chamædrys). Blas bene ægformige, siddende, rynkede: Stængelen har 2 afverlende Rader Haar. Fl. D. T. 448. Fl. N. 47. D. Bild Tencris. um, Gamander Urt. R. Rummer Twest, Smaa Klok, Smaa Bigs.

Beffr. Roben frebende. Stængelen frebende ved Roben, ops figende, trind med en Rad Saar paa hver Side, som asverle til de modsatte, mellem hvert Bladpar. Bladene ere modsatte, haarede, især i Randen, oven paa lidt surede ved Rerverne; de nederste mindere og rundere end de overste, een Romme lange. Alaserne modstatte, længere end Stængelen, haarede. Blomsterbladene lancetsormig-linieformige af Blomsterstiltenes Længde. Bægerets Flige næsten lige store, haarede. Aronen smut himmelblaa', hvid ved Grunzden, store end hos de andre Arter. Lapslerne omvendt-hiertesorminge. Længde 6-8 Rom. Fleeraarig.

Almindelig i haber, Krat ved Gjerder ic.; i Rorge ved Berg, Griffad ic. Blomfrer i Dai og Juni.

Egenft. og Unvend. Bladene funne bruges som Thee og Kulle være behageligere end Læge: Erenpriis. Den abes af Faar og Geder. Bierne træffe af Blomsterne.

11. Bierg Arenpriis (Ver. montana). Blabene ags formige, stillede, bubte, taffebe. Stangelen og Blabstillene korthaarede. Klaserne lange, traabformige, Fl. D. T. 1201

Beffr. Denne Plante har megen Lighed med ben tveffiæggebe Brenpriis. Den udmærter fig ved en mere fremliggende og frybende Stangel, som itte har hins tvende Raber haar, men er torthaaret

Digitized by Google

everalt, ved fillede, mindre rontede, fortere Blade, ved mindre, færre og losere farvede Blomfter, ved Blomfterblade, som ere fortere end Blomfterfiltene og ved Kapbler, som ere næften frede runde, sammentrofte og randbaarede. Eleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Sjelden i Danmart. Den vorer i boitliggende Stove f. Er. ved Anllefolle, Frederitsdal, i Then ved Ulritsholm, Dverringe og

Solfenbann.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

*** Ded enfelte Blomferftilfe.

12. Ager Evenpriis (V. agrestis). Alle Bladene ægfor, mige, indfaaren staffede, fortere end Blomfterftilfen. Bægerets Flige ægformige. Stænglerne fremliggende. Fl. D. T. 449. Fl. N. 954. N. Aafer Flesme.

Beffr. Roben traabformig. Stænglerne fremliggende 3,6 Tommer lange, haarede, grenede ved Grunden. Bladene 2-3 Linier
lange, modfatte, lidt haarede; de nederste kilkede, de pverste næsten
sidende. (Paa smaa Exemplarer ere alle Bladene siddende). Bladene ved Blomsterne verelvise, lidt fortere end de haarformige Blomsterkilke. Blomsterbægereth Blige lancetformige, budte, randhaatede; afblomstret er det ludende. Kronen blaaagtig poid. Rapselen dobbelt, buget, baaret; i hvert Rum 6 ronsede Grae. 1aatig. Blomstrer fra sidst i April til September.

Almindelig paa hollende Agre og torre Steder i Danmart, tgfaa i Norge f. Er. paa Sondmot.

Rgenft. og Unvend. Et ubetydeligt Ufrud. Brages ifte

13. Matk Arenpriis (V. arvensis). Bladene agformige, taffede. Bladene ved Blomsterne lancetformige, langerte end Blomsterstilfene. Bagerets Flige ulige store. Fl. D. T. 515.

Sadelands Verenpriis, B. og R.

Deffr. Boben trevlet. Stanglerne opftigende, grenede ved Moden, 4.6 Commet lange, haarede, i Enden glatte. Bladene vaa begge Sider haarede, budte; be sverste siddende, akange, saatandede; de nederste stistede. Bladene ved Blomsterne haarede. Spzerets Flige lancetformige, ulige ftore, spidse. Aronerne blege blade. Lapsterne fiddende, oprette, hjerteformige, sammentrykte.

Froene aflange, sammentrotte, paa Midten af den ene Side lidt udhulede. 1aarig. Blomftrer i Mai og Juni. Den findes meer eler mindre laaden og med meer eller mindre indftaarne Blade.

Almindelig paa dortebe Agre i Danmart, fjeldnere i Rorge.

Ægenft. og Unvend. Den abes af Huusdyrene, men er baabe som Foderurt og Ukrud en ubetydelig Plante.

14. Vedbendbladet Erenpriis (V. hederæfolia). Bladene hjerteformige; 5labede, kortere end Blomsterstilkene. Bagerets Flige hjerteformige, spidse, randhaarede. Fl. D. T. 428. Fl. N. 1015.

N. Risflesme, Femffjærflesme, hirrtflesme., Bebbende Erenpriis, B. og R.

Befte. Roben fiin, og langtrevlet. Stænglerne fremliggenbe, enkelte, dog ofte ved Grunden grenede, trinde, haarede. Bladene fillede, haatede, 3-slabede, (den midterfie labe den fiorste) nyresformige hjerteformige, fjerne; de nederste modlatte, de overfte verele vise. Blomferfiltene lange, ifær de froedærende, fjerne, aabne. Aronerne rodagtige eller blegblaae. Kapselen dobbelt, buget. Frome (2 i hver Kapsel) fiore, hule, udvendig ryntede. Længden 4-8 Companer. 1991.

Worge, bog felden i Broudhjems Stift f. Er. ved Berg.

Benft. og Unvend. Den abes af Faarene. Er som de tvende foregaaende ofte Ukrub i Kornet, men ubetydeligt.

15. Trebladet Arenprits (V. triphyllos). De nederste Blade udeelte, de sverste fingerformig deelte. Blomsterstilkene langere end Bageret. Stangelens Grene aabne. Fl. D. T. 627.

Beste. Roben siintrevlet. Stængelen opret, ubspilet-grenets duunhaaret, især i Loppen. De nederste Blade aslange, stilkede; de midterste siddende, hjerteformige, rund- og dybtaktede; de overste 3.5læbede. Bladene ved Blomsterne tredeelte, med linieformis ge, budte Flige. Bægerets Flige haarede, aslange; de overste toretere. Aronen smust blaa, stor i Forhold t.l Plantens Holde. Rapselen rundagtig, sammentryste, udrandet, mangefreet. Froene omvendt ægformige, sammentryste. Holden 2.3 Commer, understien

Digitized by Google

tien minbre, og ba er den ofteff udreit, taarig. Blomftrer i Spril, Mai bg Juni.

Den Andes paa hvilende Angland i Spen men ftelden f. Er. ved Ulriftholm og Upborg, hoppigere paa Salfter; er og fundet ved Roesfilde.

Egenst. og Unvend. Den ades af Quaget, ogl foges af Bierne. Den bliver fort ved at torres.

16. Vaar Werenpriis (V. verna). Blomsterne stilles be, be nederste Blade singerformig beelte, Bladene ved Blomsstrut fortere end Bageret. Stungelen rank. Fl. D. T. 252. Fl. N. 655. R. Baar Flesme.

Befte. Roben flintrevlet. Stængelen knap en Jinget lang, haatet, undertiden deelt. Bladene godende, de nederste halvsinnes de, de verlge trebeelte, med en akang storre Middellade. Bladene ved Blomkeene verelvise, liniesoemig-lancetsormige, kortere end Blomkeene, men langere end Blomkerstistene. Bægeret længere end Blomkerstistene, med liniesormig-lancetsormige, uliges store Riger. Kapselen hjertesoemig, næsten rund, dobbelt, af Bæskerst kungde. Aronerne meget smaa, smuft blaae; de sidde dobt web paa Geængelen, til op mod Spidsen. raarig. Blomster i kril. De mindre Exemplarer af denne Plante have mindre dobe Indint, og naar disse hade tabt Robbladene, tager man den let sor Ager Arenpriis, hvorfra den bog udmærker sig ved sin ranke Grængel.

Paa torre Steder, iffe alminbelig, f. Er. ved Charlottenlund, Louetolle, Brede, Ulrifeboim i Fren.

Egenft. og Unvent. Ubetfendt.

17. Fremmed Wrenpriis (V. peregrina). Blomfterne standede. Bladene linieformig lancetformige, tandede og heels fandede. Stangelen opret. Fl. D. T. 407.

Befter. Roben trevlet. Hele Planten glat. Stängelen fibt bedt ved Roben, ofte enkelt, trind, 3-6 Commet lang. De nederfie Blade mobilite, med 2-3 Kandet paa hver Side. Bladene ved Blomfierne verelwife, heelerandedes de nederfie fillede, aflanges de verfte verelwife, næffen siddende. Dægetets klige linieformige, næften lige flore. Kapfelen sammentroft, duwende hiertesormig, dutter end Bægeret. Kronen blaadgtig, raarig. Blomfier t Julis. Bei

Den Kal bære fundet paa Amager. Formodentlig er bet en indført Plante. Af Konig anfores den under Navn. af Ver. marylandica, at vore i Island.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

5te Glagt: Trebor (Gratiola).

1. Læge Tvebør (G. officinalis). Bladene lancetformige, taffede, utwoelig Inervede. Blomsterne stilfede.
Fl. D. T. 363.

Afferende Tveber V.

Beffr. hele Planten er glat. Roben trevlet, greuet og frembringer flere opftigende, deelte, og enkelte Stængler af 4:8 Kommers Længde, som ifær ved Grunden ere bladrige. Grenene 4kantede. Bladene siddende, budte, siernt tanded taktede; de nederske mindre, ægformige, heelrandede. Blomfterfilsene kouere end Blabene. Aronen blegrod, meget forre end Bægeret; Svælget haaret. Paa de tvende golde Stovnaale sidde tvende smaa Lugler, som mangte Stovet. Bleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Den findes ved Elbbredderne nær Altona og paa Derne i Elben; af Kylling anfores den at vore i kolland, og findes ligeledes i et gammelt lollande Herbarium, som gjemmes i den botanifte have.

Egenft. og Unvend. Den abes iffe af huusdyrene. Efeter Gleditich abe vel heftene hee beraf, men ftulle blive mavre berefter. Rensdyret aber ben. Den er afferende og opvatter Brakning.

6te Glagt: Vibefidt (Pingvicula).

1. Almindeligt Vibestdt (P. vulgaris). Honningsposten valseformig, ret, af Konens Langde. Den overste Labe klovet, den nederste tredeelt. Skaftet glat. Fl. D. T. 93. Fl. N. 385. D. Vibesidt, Haarvart. M. Tattegras, Melstefors, Feitgras, Slimgras. J. Listagras, Kjasesgras, Joussgras. F. Undslava Gras.

Beffer. Roden trevlet. Staftet oftest enkelt, trindt, opret, 20. 4 Commer boit. Bladene ægformige, budte, tæt samiede ved Roeden, indboiede i Randen. 121½ Comme lange, oversmurte med en sidiagtig Bædste og vortede, paa Overstaden loggronne. Blomsteret, ludende. Kronen mortblaa, eenvlader, sklovet; Svælget bridbaae

Digitized by Google

ect.

tet. Arret bladformigt, bredt, indbolet, med et haarformigt Sfiæl paa Roggen, medlem bris Grund og Arret er en liden Brube. Kape felen ægformig. Bleeraarig. Blomftrer fidft i Mai og i Juni.

Findes overAt paa vaade Enge.

Egenst. og Anvend. Naar Bladene lagges t Melt, læber den sammen, og med denne Melt, som i Norge kaldes Tatztemelt, kan man faae anden Melt til at løbe sammen, især skaldet være Tilsældet med Melken af Nensdyr. Man har forhen bestolt denne Plante for at forgarsage Leversyge hos Kaarene, men man veed nu, at den er en Virkning af vaade Græsgange. Dierne søge denne Plante, men Huusdyrene ade den ikke. Den kal farve guult. Den er et Tegn paa sugtig saakaldet suur Grund. Den anvendes nogle Steder blandet med Linolie som et huusraad mod Saar.

2. Laadent Vibefidt (P. villoss) Honningsporen spelformig, ret, spids, af Rronbladets Langde. Rapselen nasten hierteformig, sammentrykt. Staftet ulbhaaret. Fl. D. T. 1021. Fl. N. 641. N. bleegt laadent Tattegras.

Beffer. Fra den foregaaende ubmærker den fig derved, at ben es meget mindre, lidet over 2 Commer hoi. Roden finere trevlet. Bladen mere rundagtige og gjennemsigtige, ved Grunden smallere, have tode Aarer, og ere indvendig fiinhaarede. Staftet er børsteformigt, (5:6 fra hver Rod), beklædt med en klæbrig Duun. Blomsterne ere me et indende. Kronen fjobfarvet. Bleeraar a. Blomster i Juli.

Den er fielben i Finmarten f. Er. ved Baranger Fjorden imelstem almindelia Robmos.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

3. Sjeld Vibefidt (P. alpina). Honningsporen opstigens be, kortere end Kronen. Den sverste Labe er ubrandet; den nederstes Flige afstumpede. Fl. D. T. 453. Fl. N. 640. T. 4. f. 4-9. N. Qviit eller Hvidt Tattegras.

Beffr. Fra ben foregagende udmærter den fig, foruden det i Characteren anførte, veb smallere Blade, ved en gnulagtig Krone og ved Kapielen, som ender fig med et Reb. Dens Rod finder sieben mere end een Stængel. Fleergarig. Blomftrer i Juli.

Din

Den findes i Befffinmarten ved Loppen, habrig ic.; f Dort-

Egenft. og Anvend. Ubeffendt.

7be Slagt: Blærerod (Utricularia).

1. Almindelig Blærerod (U. vulgaris). Honninggjemmet fegledannet. Den sverste Kronlabe har tilbagebsiebe Sieber og er af Ganens Langbe. Skaftet rankt. Fl. D. T. 138. Fl. N. 683. D. Bandrøllife. R. Barville.

Almindelig Blærebrager, B. og R.

Beffr. Roben trevlet, besat med Blærer. Staftet opret, trindt, glat, brungtigt, besat med gkange Stjæl, 3-4 Kommer langt, 3-6 Blomfier i Spidsen deras. Bladene tredeelte, haarformige, besatte med mangfoldige, smaa, vedhængende, gjennemstigtige Blærer. Blomfiersissenistene I Komme lange. Blomfierbiadene lancetformige. Cronerne flore, gule, med-rode Striber, Honninggjemmet sidt frumt, spids, næsen af den underste tædet tængde. Stomnaalene nedboiede. Arret læbet, Fleeraarig. Blomfirer i Enden af Juni.

Den vorer i bybe Corvegrade, i Danmart itte fielden, i Rorge ved hittern.

Egenst. og Anvend. Den bæres ligesom de folgende af de Blærer, som sidde paa Roben og Bladene. Saasnart Blomsstringen er fordi, briste de, blive sorte, og Planten synker til Bunds. Den ædes itse af Lvæget, men bidrager tilligemed andre Planter til at frembringe Torv. Robtrevlerne indeholde en blaalig Saft, hvori Linned kan farves. Den er sorresten ligesom de folgende en meget smut Plante.

2. Storlæbet Blærevod (U. intermedie). Honnings farret kileformigt. Kronens Overlache flat, bobbeit, af Sanens Langde. Fl. D. T. 1261.

Beffr. I hensende til Storrelse faaer denne imedem den fores gaaende og falgende, men ligner dog meek den almindelige Blowerod. Staftet er tindere, og har færre Blomker. Det fremtommer af et ægformigt Rodkud, som er beflædt med tredeelte, i Randen haarede Sigel. Aronen længere end Blomkerfillen. Farven lose

tefere end paa biin. Donningfarret ganfte ret. Fleeraarig. Blond frer forft i Juli.

Den vorer tigelebes i Borvegrave f. Er. i kongbne Mofe og i en Dufe i Stoven mellem Rubergaard og Birferod.

Egenft. og Unvend. Com forrige.

3. Liden Blærerod (U. minor). Honningsjemmet putlet, fislet. Svælget agbent. Fl. D. T. 128.

Liben Blaredrager B. og R.

Beffr. Staftet kinder ud fea tugleformig-affange Robund, som ete af en Erts Storrelse og bedætkede med ægformige, brune, i Spidsen haarede Stjæl. Bladene finnede og faae langere fra hverandre end paa den almindelige. Staftet fingerlangt, med et lidet Stjæl oven til. Blomferbladene meget smaa, ægformige. Aronerne meget mindre end hos de tvende foregaaende; den overfte Labe udrandet, den nederfte hjertedannet. Fleeraarig. Blomfrer sidft i Juni.

Egenft. og Anvend. Som ben førfte.

8be Slagt: Sværtevæld (Lycopus).

1. Almindelig Swærtevæld (L. europæus). Bladene egformig : lancetformige, uldede, buget : takkede. Fl. D. T. 1081. Fl. N. 173. D. Bandmarru.

3. Branbe Stiar.

Europaist Svartevald, B. og R. Almindelig Marue, Da. Dl.

Beffr. Roben frybende. Stængelen rant, fribet, 4tantet, grenet, ulbet, 2:3 Bod boi. Bladene mobiatte, underneden flæbrig priketete, 2:3 Commer lange; de nederfte filfede, ved Grunden næften halvsinnede; de overfte fiddende, tortere og smallere, dybt taktede, frible til begge Ender. Blomfterne trandsformige, i Bladbjørnerne; te overfte nærmere fammen. Rrandsene mangeblomfrede. Bægestet spidstandet. Rvonerne hvide, 2læbede med rodplettede Flige. Bleeraarig. Blomfter i August.

Den vorer ved Nabredder og Gropter, biff og ber i Danmart. 3 Rorge ved Nafiorden.

Egenst. og Unvend. Planten er uben Lugt, men Blome in ligte libt sodagtig. Dens Saft giver med Jernvitriol

en bestandig fort Farve; og man paastader, at de Franskes sorte Farve saaes deras. Geder og Faar øde den, og Bierne drage af Blomsterne.

9be Slagt: Salvie (Salvia).

1. Læge Salvie (S. officinalis). Bladene lancetformig, Agformige, rundtaffede. Blomfterfrandfene haarblomftrede. Bargerne langere end Blomfterbladene, braadede.

Alminbelia Salvie, Dec. Dl.

Beffr. Roben trweagtig, grenet. Stængelen buffagtig, 1-2 Bod bei, ved Grunden grenet. Bladene filfede, mobiatte, rynkede, bleggronne, 1-2 Commer lange, budte, færktlugtende naar de gnisdes. Blomfertrandsene oblomfrede. Blomferne fortfillede. Blomferbladene ægformige, nervede, affalbende. Bægeret 2sabet, den overfte Læbe har 2, og den nederfte 3 spible Eænder. Aronerne blage. Bleeraarig. Blomfrer i Juli. Man har adkillige Ufarter af den, f. Er. med bvid- og guulplettede Blade.

Den bar hjemme i bet sphlige Europa, bos os burfes ben i Daverne.

Rgenft. og Anvend. Smagen bitter, libt sammensnær, pende. Naar Kaarene abe den, Kal deres Kjød saae en behagelig Smag derefter. Roghedt Vand, gydet paa dens Blade, Kal saae en Ramferagtig Smag; den bruges som Polseurt; i Ensgelland Kal man have brugt den som Thee. Af Blomsterne trakste Bierne megen Honning. Dele Planten er sveddrivende og modstaaer Forraadnelse. Man har urigtigen paastaaet, at Tudser, som gjerne opholde sig under dens Blade, kulde give dem giftige Egenskaber.

Den forplantes ved Free, men ifær ved at dele Rebberne, den trives best i en god, men er fraftigst i en ter Jord.

2. Eng Salvie (S. pratonsis). Bladene hierteformig afflange, rundtakkede, be sverste omfattende. Blomsterkrandsene næsten bladisse. Kronens Hielm klæbrig, Fl. D. T. Engl. Bot. T. 153.

Befer. Stængelen opret, lidt fiv, haaret, budt, 4hjornet. Blas bene agfermige, hjerteformige, spidse, bobbelt rundtaktede, lide indfante, rynfede, blegere paa Underfladen, uldhaarede; De nebers

berfie filtene; be overfie fiddenbe, lancetformige. Blomferblabene smaa, hjerteformige, tilspidsede. Blomfterfrandsene serblomftrede. Blomfterne fortfillebe. Kronen flor, smatt blaa. Hielmen flor, udrandet, besat med klabende Prikter. Den nederfie kabe kortere. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

Borer paa Enge. Efter Weber i holfteen.

Egenft. og Anvend. Den er tjenlig til Garverie, og kan bruges til at farve brunt

10be Glagt: Steffensurt (Circas).

1. Saarstænglet Steffensurt (C. lutetiana). Stanges len opret. Bladene agformige, smaatandede, matte, duunhaartede. Fl. D. T. 210. Fl. N. 320. D. Den store St. Stefffensurt. N. Storste Troldgras.

haarstanglet hiertefrone, B. og R. Laadenstanglet Stefs. fensurt, Dec. Plantl.

Beffr. Roden tandet; frebende, aagrende. Stængelen opret, lidt grenet, flibbaaret, i Bod boi. Bladene morfgronne, i Randen lidt rundbugtede, fjerne. Klasen lang, i Enden paa Stængelen, ofteff enkelt. Bægeret ifte hindesormigt. Kapsterne ægsormigs tugleformige. Fleeraarig. Blomftrer sidst i Juli og i August.

Den er almindelig i Stobe i Danmart; i Rorge ved Dragace fen ca ved Erondhiem.

Egenff. og Anvend. Bierne fue Blomfterne. Geberne, men ei de wrige huusdyr, obe ben. Den er uben Lugt og Smag.

2. Glatstænglet Steffensurt (C. alpina). Stangelen opftigende. Bladene hierteformige, tandede, glindsende. Baseret hindeformigt. Fl. D. T. Fl. N. 436. D. Den life St. Steffensurt. N. Bergtroffgras, lidet Troldfjerringgras, liden Natskade.

Fjeld Hiertefrone, B. Glatfienglet Hiertefrone, R. Glat Steffensurt, Dec. Wi.

Afart: storre glatstænglet Steffensurt (C. lutetiana intermedia) med agformige, hjerteformige, tilspibsebe, libt rundsingtebe, tanbebe, glatte Blabe.

Beffr. Roden frnbende. Stungelen ubbredt ved Brunden, med tode Anae, mindre haaret end ben forffe, 3:4 Kommer boic. Bla-

bene tonbere, losere end hos hin. Bladfillene hinded fantede. Den har flere Klaser, men de ere kortere og sidde paa Grenene og Stængelen. Bægeret hvidt, i Spidsen rodt. Kapsterne kjollesormtige. Afarten, som nogle gjore til en egen Art, har i henseende til Storrelsen og Farven kighed med den forste, og i henseende til Formen af Bladene og Bladstilkene med den sidste Art. Fleeraarig. Blowster i August.

Den vorer i heitliggende Stove, sielbnere end den foregagende f. Er. i Oprehaven, Gielftov, Oronninggaard, Birkered, Sorve, Frederikborg, paa Woens Rint 2c., i Then sielben. I Norge meaet boppig.

Rgenft. og Unvend. Som forrige.

Anden Orben.

Tohunnede (Digynia) med tvende Stovvele.
11te Slagt: Guular (Anthoxanthum).

1. Lugtende Guular (A. odoratum). Aret agformigsaffangt. Blomfterne libt ftillebe, langere end Staffen. Fl. D. T. 666. Fl. N. 5. M. Guular, Erydfels Thee, Baarbrodd. F. Roigreas.

Beffr. Roben treplet, lidt duunbaaret. Straget opret, glat, tondt, fribet, neberft fnæet, 1 : 1 Bod boit. Bladene meeft ved Roben, forte, linieformige, ftribede, tilfpibfebe, lysgronne; paa Stangelen 1 . 2, meget forte, aabne, ved Grunden haarede. Gteben lang, haaret, libt buget, furet. Stebehinden lancetformig, Aret 1 = 1 2 Comme langt, forend Blomftringen agformigt, efter Blomftringen lancetformigt eller linieformigt, entelt, optet, fpibft, mangeblomftret. Bagerete' Sfial ofte libt baarede, (pible, ftipbindede, rue med'en gron Siel; bet indvendige Sfixl fortere end Det udvenbige. Eronens Stial lige lange, rufffarvede, bagrede, fortere end Bagefet, i Spidfen floftebe, nar ved Grunden fattebe. Staffene ulige fore; ben langere tnaet. Sonningffiallet balv af Rronfficilets Langde, toblabet, agformigt, javnt. Stovenappene linieformige, gule. Stopbeiene lange, udbangende, bribe. Arrene traabformige, laabne. Efter Blomftringen bliver Aret guult. Borret lugter ben fom Stopmerfer. Aleeragrig. Blomftrer i Dai og Juni.

Almindelig paa Enge.

Egenft.

Lenk. og Anvend. Maar bette Gres er ungt, week bet af alle Huusbyr med Begjerlighed. Det roses for at ube rydde Woes paa Enge. Bierne sige meget dets Blomster. Da det især faæer sin behagelige Lugt, efterat det er tseret, bruger man at lægge det i Tobaksdaaser for at meddele Tobakken Lugten. Dyrket kan det slaaes stere Gange. Vildvorende blomstrer det sædvanlig tvende Gange. Det ber slaaes ferend det har asblomstret, thi saasnart Freet er modent, taber det Lugten. Freet indsamles, naar Apet bliver guult.

Tredie

Trehannede (Triandria) med 3 Stoudragere.

Førfte Orben.

Benhunnede (Monogynia) med I Stevvei. * Blomfterne oven for Frugten.

Ifte Slagt: Baldrian (Valeriana). Rronen offsvet, ved Grunden puffet eller fporet. Et Free, omgivet med Bas geret, fronet med Fnot eller Tander.

Udfeende: Oprette, trindftanglebe Urter. Bladene modfatte. Blomfterne i Toppen.

aben Slagt: Brop (Feedia). Bageret 3:4 tanbet. Rros nen Selsvet. Rapfelen fronet, 3rummet. Get frugtbart Rum.

11 ofeenbe: Smaa, grenede, tvedeelte Urter. Bladene fiddende, mobfatte.

3. Olagt: Safran (Crocus). Rronen Obeelt, ligebannet. Arrene sammenrullebe.

Udfeende: En liden Urt. Roben et Log. Blomften fibbende paa Roben, omfebet. Bladene linieformige.

4de Clagt: Iris (Iris). Rronen Sdeelt, hveranden Flig tilbagebsiet. Arrene fronblabformige.

Ub feende: Fleeraarigeftore Planter med finbet, vanbret Rod, fvarddannede, ftribede Blade, og Blomfter med Lylfter.

5te Slagt: Jomfruefinger (Gladiolus). Rronen beelt, tragtformig; Fligene omtrent ligestore, de overfte sams menstagende.

Ubseenbe: Roben legformig. Bladene sværdformisge. Blomfterne i eensibige Ur. Bitrplante.

** Blomfierne neden for Frugten, grædagtige. Eet Frec. bte Slagt: Skjæne (Schoenus). Bægerbælgene avneagtige, sammenhobede, de udvendige golde. Ingen Krone. Freet rundagtigt.

1100

Udfeende: Et Salvgras med trindt Straa og Blom: fter i et Hoved.

7be Slagt: fladar (Cyperus) Bagerbalgene avneagtige, torabebe, taglagte. Uben Krone. Freet uben Ulb.

Ubseende: Et Balvgras. Straget 3fantet. Bloms ftringen en Stjerm.

Be Glagt: Rogleap (Scirpus). Bagerbalgene avneagtige, weralt taglagte. Uben Krone. Mogent Froe.

Ubseende: Et halvgras. Stragene ofteft trinde. Smag-arene enfelte, i Stjerme eller i Toppe.

9be Slugt: Bjæruld (Eriophorum). Bægerbælgene avnes egtige, overalt taglagte. Uben-Krone. Froet omgivet med en meget lang Ulb.

Udsende: Et Salvgras. Blomftringen eet eller fere Ur i Enden af Straaet, omgivet med et Svob.

10be Siagt: Batteffjæg (Nardus). Ingen Bager. Rros nens Balge aflappebe.

Ubfeenbe: Et Gras med leddet, marvet Straa. Blomftringen et eensidigt Ar.

Unden Orben.

Tohunnede (Digynia) med 2 Stoweie.

13bt Slagt: Trebalg (Panicum), Bagerbalgen 3flap: pet, den tredie Rlap meget liben.

Udfeende: Et Gras med Ar eller Top.

15be Slagt: Ravehale (Alopecurus). Bagerbalgen 2: flappet. Kronbalgen Iflappet, med enkelt Spids. Ubseende: Et Gras med trinde Ar.

14be Slægt: Rottehale (Phleum). Bagerbalgen aflap: pet, afftumpet med tvende Braabe, siddende.

Ubfeenbe: Et Gras med trinbe Ar, uden Staf.

12be Slægt: Aprgræs (Phalaris). Bægerbælgens tvende, fislede, lige ftore Rlapper, indflutte Kronen.

u b= .

Ubseende: Et Gras. Blomftringen en arformig Cop uben Stat.

pet, buget, fterre end Kronbalgen. Arrene ulbhaarebe.
Ubfeen de: Et Gras. Blomstringen en Top.

17de Slagt: Svenegras (Agrastis). Bagerbalgens tvenbe Rlapper fpible, fortere end Kronbalgene. Arrene fferebe. Ubfeenbe: Et Gras. Blomftringen en Lop.

24de Slagt: Sundegras (Dactylis). Bagerbalgen aflappet,

Ubfeende: Et Gras. Blomftringen neglebannebe Ar.

tite Slagt: Leerfie (Leersia). Ingen Bager. Rroner aflappet, tilluffet.

Udsende: Et Gras. Slomstringen en ubbredt Top. Grenet: Bjerg. og Alitterepr s. den nastfølgende Undersafdeling.

Blitterap f. næfte Underafdeling.

** Baserbælgene ablomftrebe.

18be Slagt: Bunke (Aira). Begerbeigen affappet, 1:3
blomftret, uben Spor til ben anden eller trebie-

Ubfeender Et Gras. Blomftringen en Top.

20be Slægt: Slitterar (Melica). Bagetbalgen aklappet, oms trent ablomftret, imellem hville findes Spor til en trebis Blomft.

Ubseende: Et Gras. Blomstringen en Top med faa,

oftest ludende Omaarar.

Appe Slagt: Seftegræs (Holcus). Bagerbalgen Allappel. Rronbalgen staffet, 2blomftret, hvoraf ben ene er en Danblomft og uben Klapper.

Udseende: Et Gras. Blomftringen en tat Top.

*** Bogerbalgene mangeblomfrede.

23be Clagt: Bevregras (Briza). Bagerbalgen tlappet. Kronbalgen buget. Klapperne hjerteformige, budte. Bred et groet fast til Kronbalgen. Udfeende: Et Gras. Blomftringen en Cop med hans, gende, bevrende Smaasar.

22de Slagti Rapgras (Pos). Bagerbalgen 2flappet. Rront balgene Rlapper aafortnige, libt fpible, uben Braad.

Udfeen de: Et Gras. Blomftringen en udbredt Top. Smaa-arene agformige.

21de Slagt: Blacap (Sesleria). Bagerbalgen aflappet a oftest 3blomstret, staffet. Kronbalgene Stanbebe.

Ubseen be: Et Græs. Blomftringen et Ur.

26be Slagt: Svingel (Festuca). Bagerbalgen aflappet. Smaasarene aflange, trinde, uben Staf.

Ubfeende: Et Gras. Blomftringen en Cop. Smaas grene meeft linieformige, aflange.

27de Olagt: Seire (Bromus). Bagerbalgen 2flappet. Rronbalgen 2flappet. Den indvendige Klap randhaaret, den ubvendige ftaffet, neden for Spidsen. Smaa-arene aflange. Ud feende: Et Gras. Blomstringen en udbredt Top. Smaa-arene 2sidede, langstaffede.

48be Slægt: Savre (Avenn). Bagerbalgen 2flappet. Kronbalgen 2flappet, ben pherfte trind meb en snoet Stak paa Ryggen.

Ud feende: Et Gras. Blomftringen en oftest udbredt Top. Staffene fpiralformige.

29de Slægt: Ror (Arundo). Bagerbalgen 2flappet. Rrons beigene 2flappede, omgivne veb Grunden med Uld.

Udfeende: Et Gras. Roben ofteft frybende. Bloma ftringen en tat Top.

**** Deb Blomffer i et fulbfomment Mr.

20be Slagt: Raigras (Lolium). Bagerbalgen Iflappet, faft, fleerblomftret.

Ubseende: Et Gras. Aret sammensat af Smaarar, bvis Rant vender mod Stillen.

31te Slagt: Rottbøllie (Rottböllia). Bagerbalgen Iflappet, oftest tvebeelt, 1 : 2blomftret. Anstillen tandet.

Uby

Ubfeende: Et Gras. Blomftringen bestaaer af lange, naften traabformige Ar.

35te Slagt: Boede (Triticum). Bagerbalgen aflappet, ens felt, mangeblomftret. Arftillen tandet.

Udfeende: Et Gras. Smaararene sidde med Fladen mod Arstillen.

25de Glagt: Bundegræs (Cynosurus). Bagerbalgen aflaps pet, enfelt, mangeblomstret. Smaararene sibbe paa ben ene Sibe af Arstilfen, unberftsttebe af Blomsterblade.

Ud feen de: Et Gras. Omaararene eensidede, sammensatte. 32te Slagt: Marchalm (Elymus). Bagerbalgene aflappede, sammenhobede, mangeblomftrede.

Ub feende: Et Gras. Aret fammenfat af Smaa-ar.

84be Slægt: Byg (Hordeum). De aflappede, ibiomftrebe Bagerbalge, fibbe 3 fammen.

Ubfeenbe: Et Gras. Arene tatte, langftaffebe.

33te Slagt: Rug (Secale). Bagerbalgen 2flappet, 2blom: ftret, fortere end be 2flappede Kronbalge.

Ubf. : Et Gras med langstaffede Blomfter i et tofibigt Ar.

Eredie Orden.

Trebunnede (Trigynia) med tre Stoppeie.

36te Glagt: Montie (Montis). Bageret 2bladet. Rronen Ibladet. Rapfelen 3flappet, 3froct.

Ud feen be: En lille Plante. Bladene modfatte, Blomifterne enfelte, i Bladhiørnerne og i Enden af Stængelen.

37te Slagt: Spidsgab (Holosteum). Bagetet 5 bladet. 5, gnas vede Kronblade. Kapfelen valfeformig, i Spidfen gabende.

Ud feende: En lille Plante. Stangelen leddet. Bladene mobfatte. Blomftringen en Sfjerm med nebbsiede Straaler.

38te Olagt: Ronigie (Königia). Bageret 3bladet. Ingen Rrone. Et negent Free.

Ubf.: En lille Plante. Stangelen fammentroft, lebbet. Bladene udeelte. Blomfterne fammenhobede i Enden af Stangelen-

Tre

Trebannede (Triandria).

Forfte Orden. Eerhunnede (Monogynia).

Ifte Glagt: Balbrian (Valeriana)-

1. Toeboe Baldrian (V. dioica). Robbladene frateformig agformige, udeelte; Stangelbladene halvfinnede, med
lancetformige, budte, heelrandede og lidt tandede Flige. Fl. D,
T. 687.

Beftr. Roben sedbet, sidt frybende. Sele Planten glat. Stængelen opret, kantet, sie Consmer bei. Den ftyder undertiden Bandgrene wed Roben. Nobbladene kilfede, budte; heelvandede, korte. Stængelbladene modfatte, siddende i 2 sierue Par, længere end Robbladene. Bligeng paa de overke ere kangesformige, van de mellemste aflange; Endenigen storre end de ovrige. Sladene ved Blomkerne linieformige, udcelte, kortere end Plomkerne. Kronerne hvide. Hans og Hunblomserne sidde paa tvende adsiste Planter. Stovttaadene længere, men Stovveien kortere end Kronen. Hans og Planten er mindre og sinere end Hunnen, men har betydelig storre. Blomker. Bleeraarig. Blomsert i Maj og Juni.

Den vorer almindelig paa vaade Enge i Danmart; Veldnere i Rorge.

Egenft. og Unvend. Quaget aber ben med Begjerlighed om Forgaret, og Bladene funne bruges til Salat. Roben har en itte ubehagelig Lugt. Lage : Krafterne ere hos benne omstrent samme som hos den sølgende, fun svagere.

2. Læge Baldrian (V. officinalis). Alle Bladene fine nebe; Finnerne lancetformige, taffede. Fl. D. T. 570. Fl. N. 157. D. Baldrian, Hienrod, vild Nardus, Valerian, Belandsurt. N. Venderod, Vendingsrod.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen 3:4 Fod boi, opret, glat, fribet, grenet, trind. Grenene mobiatte, Bladene filfede, ulige taffede. Endefinnen næften af lige Storrelle med de ovrige; de tit alle fiddende, og de indvendige lidt mindre, de nederfte lancetformige, de overfte linieformige og sjeldnere taffede. Bladfillene uld.

Digitized by GOOQ

haarebe. Blomfterbladene linieformig-lancetformige, med hindebe Kanter. Halvstermen flere Sange tredeelt. Kronerne rodagtighvide. Fleeraarig. Blomstrer i Juni.

Den vorer alminbelig i Enge og ved Grofter, Maer tc.

Ægenst. og Unvend. Den abes af Koer og Faar, men itte af Heste. Bierne soge Blomsterne. Lagt innellem Klader stal Roden fordrive Mol, og af Rortesangerne stal den bruges til Moste Rotterne sammen. Katte holde meget af denne Plans tes Lugt. I Apothekerne bruges den meget; den er nervestyrkende, Sved- og Urindrivende, aromatisk, opløsende, krampestillende og modskaaer Forraadnelse.

2ben Slage: Zrop (Feedia).

1. Seld Arop (F. glitaria). Bladene heelrandede, budte, de nederste kileformige, be sverste linieformig lancetformige. Frugten nogen. Fl. D. T. 738. D. Feldfrop, Ferretaas, Raspungel.

Krop Baldrian, B. og Dec. Pl. Tandfrie Baldrian, R. Beffr. Roden trevlet. Stangelen opret, kantet, firibet, two deelt-grenet, glat eller fiinhaaret, 4.6 Tommer boi. Grenene aabine. Robbladene tat sammen, glatte, I Tomme lange. Stangels bladene lidt omfattende, ved Grunden undertiden lidt tandede og randhaarede, alle bleggronne. Kronerne meget smaa, tatte, spagt lobblaae. 1aarig. Blomfirer i Rai.

Dift og ber paa hvilente Marter, paa Diger te.

Rgenft. og Anvend. Den dyrkes undertiden for at an vendes til Salat; hvortil de unge Blade ifar ere tjenlige. Den ades af Husbyrene, og Frene af Fuglene. I Lagekraftæ er den fyrgere end Lage Baldrian.

2. Fretandet Arop (F. dentata). Bladene lancetformis ge, beelrandede, rue. Frugten tretandet, de 2 Tander meget forte. Fl. D. T.

Fretandet Baldrian, R.

Beffr. Den ligner meget den foregaaende. Stængelen rue, 6 Commer boi. De overfie Blade cte, ifar ved Grunden, tandede, rue. Kronerne meget smaa, svagt fjodsarvede. Frocne bave undertiden A Con-

Efter Rafn, findes ben ber paa fugtige Steber.

Egenft. og Unvend. Som forrige.

3die Olagt: Safran (Crocus).

1. Soft Safran (C. sativus). Arret ubbredt, tredeelt, med linieformige Blige. Engl. Bot. T. 843. D. Safran.

Beftr. Roben et heelt, fiebtraft Log, som oventil fremavler minbre. Kronen, som fidder paa Roben, er violet og har et meget langt, hvidt Ror. Bladene linieformige, 3-6 Tommer lange, i Randen tilbageboiede, paa Underfladen i Widten hvide; de fremfomme efter Blomften. Stovdragerne kortere end Kronen, oprette. Stovwieien af Kronens Længde. Arrett rode Blige ere udbredte mellem Kronens Afdelinger. Fleeraarig Blomftrer i October og November.

Den findes iffe vildvorende bos os.

Egenst. og Unvend. For af Arrene at erholde det une der Navn af Safran bekjendte Specerie, dyrkes den i det mils dere og sydlige Europa, og Forsøg anstillede i Nærheden af Aissbenhavn have viist, at den og lykkes hos os i milde Aar, men iste naar Vinteren er strang. Den fordrer en let, sandblandet, wi dearbeidet Jord. Løgene lægges ved St. Hans Dag i Nasdr., 4.6 Tommer fra sperandre, og Kronerne afpluktes, naar de begynde at blomstre. Den forfalskes med den saakaldte uægte Safran eller Sassoren (Carthamus tinctorius), ja endog med Kiødtrevler. Den bruges som Specerie og til guul Farve. Bierne trækte paa dens Blomster, og Qvæget skal æde dens Blasde. Den er forresten en Ziirplante. Den er fordelende, ops spsende og krampestillende.

2. Vaar Safran (C. vernus). Arret inbsluttet, 3flswt, med indstaarne, kilesormige Flige. Fl. Austr. Vol. 5. T. 36 App.

Beffr. Den ligner meget den forrige, men ubmærter fig foruben de ansørte Mærter, ved bredere og mindre, i Randen tilbagebeiede Blade; ved et opret, mindre beelt, blegere, ulugtende Ary bei Blige ere i Nanden indruffede, og i Spidsen indfaarne. Kros nen nen er hvid, guul, violet og blandet. Bleeraarig. Stomfrer forf

Egenft. og Unvend. Den findes almindelig som Bilrplante i vore Haver, og er endog nogle Steder udvandret derfra og er blevet vildvorende. Roben ftal kunne spises af Mennester, og Bladene af Huusdyrene.

4de Olagt: Bris (Iris).

1. Tydst Iris (I. germanica). Kronerne ffjaggebe. Stangelen mangeblomstret, hviere end Bladene. De nederste Blomster stillede. Fl. D. T. Fl. N. 1032. D. blaa Iris, Svardlilie, Blaalilie, N. Blaalilie, Svardlilie, blaa Svardlilie.

Beffr. Roden tof, fnudret, vandret, frybende. Stængelen opret, 121 Ilen boi, trind, glat. Bladene fortere end paa den folgende. Blomfterftiltene af Froehulets Langde. Kronerne violet blage, 6beelte, med 3 oprette og 3 nedboiede, figggede Flige. Arrene lysviolette. Bleeraarig. Blomftrer i Juni.

Efter Anlling fal ben findes i Lolland, efter Ramus i Ror. Den plantes almindelig i Daverne fom Bitrplante.

Ægenft. og Unvend. Kronen af denne ubmærkede Biirplante giver en meget smut grøn og blaa Farve, men som kun er brugelig til Bandsarve. Roden er afforende, fordelende.

2. Guul Iris (I. Pseudacorus). Rroncrne uden Sfiag. De indvendige Kronblade mindre end Arret. Bladene svardsformige. Fl. D. T. 494 Fl. N. 264. D. Flag, porsebonne, Svardille, Flaclitie, gunt Flaelilie, Loeblomster, Moegen, Mac, Rapirer. N. vild Svardlise, Savblomme, gunt Svardlise, Svardgrad, Kaardegras. F. Megia.

Kalmusartet Bris, V. og R.

Beffe. Roben tjotfulb, vandret, nedtroft. Stængelen opret, leddet, glat, trindagtig flad, 3, sblomftet, 2-3 god boi. Bladene lange, ved Grunden omfedende, stribede. Blomfterne verelvise, i Euden paa Stængelen tortstittede, omfattede ved Grunden af lancetformige Holftere. Aronen guul. Arrene gule, kortere end Kronebladene. Fleeraarig. Blomfter i Juni.

Almindelig ved Maer, Damme zc.

Egenft.

Rgenft. og Anvend. I Stotland bruges Roben blandet med Jernvitriol til sort Karve. Af Blomsten faaer man en guul Farve, som udtræffes ved Eddike. Rodens Saft'er tjens lig i Garverierne. Af Blomsterne brage Bierne. Bladene tunne bruges til Stroelse og Baand, og abes af Geder. Roden er laperende, sammensnærpende, bitter. I Engelland vil man have cureret Sviin, som vare bibte af gale Hunde, dermed.

3. Uægte Iris (I. spuria). Uffjægget Krone. Linies formige Blade. 3:4blomftret Staft, bhjørnet Frugtknude. Fl. D. T. 91.

Blag Bris, Dec. Pl.

Beffr. Roden som den forriges. Stængelen 13-2 Bod boi, 3blomftet. Bladene smallere og spidsere end bos bin. Blomfterne (omtrent 2:3 paa hver Stængel) fjernere og længere fillede. Aronerne smuft blaae, ved Grunden lidt rodagtige. Frochuset dybts bfuret, med 6 fremstaaende Kanter. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Den findes paa Galtholmen i for Mangde, ligeledes paa Ihole men mellem Laafinge og Iven.

Bgenft. og Unvend. Den er en Bitrplante.

Anm. Begyndere i Plantelaren ber lagge Marke til Charace twen hos benne Slagt: "Arrene front la bformige; thi biffe ligne virkelig saa meget Krontlade, at næsten enhver, som serste Sang underseger dem, antager dem berfor; man maa ligeledes vogte sig for ikke at antage dem for at være 3hunnede, thi dens Ar ere i Bunden af Kronen virkelig samlede i eet Legeme.

5te Olagt: Jomfruefinger (Gladiolus).

1. Almindelig Jomfruefinger (G. communis). Blas dene sværddannede, Blomfterne fierne. D. Rloffer Jomfrues finger, Fjervinger.

Alminbelig Swarblille, P.

Beffe. Roben et Log. Stængelen opret, trind, glat, weele; leif god boi. Bladene verelvise, ftribede, nervede, ftribe. Blomstingen en lang, eenstbig Klase, bois Hovedfilt er boiet ud og ind, 4 bois Blomfier sidde temmelig vidt fra hverandre. Holferet bar

2 ulige fiore Blade. Kronen violet - purpurfarvet, gabende; de nederfte Flige nedboiche, plettede, smallere end de overfte, som ere sammenfnebne. Stovbragerne opftigende. Arret 3deelt. Fleetaarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Den er endnu iffe fundet vilb bos os, men bortes almindelig i

Saper fom Biirplante.

Egenft. og Anvend. Roben, som er sødagtig, har i Oprtid været brugt til Brød. Den giver Bicrne, megen Naring. 6te Slægt: Skiene (Schoenus).

1. Frasbladet Skjæne (S. Mariscus). Straget trindt, Bladene piggede pag Anggen og Randen. Fl. D. T. Fl. N. 1082.

D. Stjane. M. Hvasstjane, Stjantong, Seenstjane. Hvasbladet Aunknippe, B. og R.

Beffer. Roden frybende, fiært. Straaet opret, jevnt, trindt, bladet, i Loppen grenet, 3.4 Fod boi. Bladene meget lange, linic, formig lancetformige, tillpidsede, med en fjoldannet Ryg, der lie gesom Randen er tæt besat med fine, stive, spidse Latter; ved Grunden ere de omstedende, beelrandede. De rustfarvede Blomster sidde i Datvstjerme paa Enden af Stængelen og Grenene. Blomsterbladene omstedende, verelvise. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den vorer ved Bredden af Soer og dybe Moser, f. Er. i knusbpe Mose, ved Prholm, Rpe Mose, Leerbets Mose ved Rochfilde, ved Slangerup. I knen ved Hofmansgave. Temmelia almindelis

i bet indlige Porge. 3 holfteen ved hamburgerbaum.

Egenst. og Anvend. Straaet bruges til at tæffe Huse, og Bladene til Straamatter; de unge Blade ades af Qvaget, men be albre ere meget kadelige, formedelst de karpe Pigge. Den opffplder dybe Huller i Moser og danner undertiden de saakaldte flys bende Der. Rødderne bidrage og til at frembringe Tørv.

2. Sort Skame (S. nigricans). Straget trinbt, nogent. Blomsterhovedet agförmigt. Susbet bladet; det ene Blad spelsformigt, længere. Fl. D. T. Moris. S. & T. 10. f. 28.

Beffr. Roden trevlet, sortagtig. Straaet udeelt, glat, trinbt, bladloft, 1 god boit. Bladene udgaae fra Roden; de ere halvtrinde, linieformige, rue, fortere end Straget, ved Grunden omfedende, alindo

₹.

glindfende, i Randen tyndere. Blomfterne fibbe i et rundagtigt, agformigt Doved paa Enden af Straget, som er sammensat af flere smaa, beunsorte, glindsende Ur. Det inderfie Gvob er meget tort, det poerfie har en bladagtig Spids, som er sængere end Dovedet. Froct kuglesormigt. Bleeraarig. Blomfter i Juni og Juli.

Paa sumpige Steder. Efter Beber iholfteen.

Egenst og Unvend. Edes i Mangel af andet af Suut byrene.

3. Sladtrykt Skjæne (S. compressus). Straaet trindagstigt, bladlost. Aret 2radet, kortere end bet ibladede Svob. Smaararene mangeblomstrede. Bladene flade. Fl. D. T. Leers T. I. f. I.

Sump Star, B. Everabet Roglegr, R.

Bestr. Roben krobende, leddet, besat med mange fine Erevler. Straaet omstedet ved Grunden af nogle saa Blade, lidt krumt, optet, glat, stribet, 3-6 Kommer langt, oventis utydelig trekantet vg nogent. Bladene ved Roden verelvise, kortere end Straaet, omssettende; de verste af Straaets Hoide, rendede, i Randen karpe. Uret, som sidder i Enden paa Straaet, bestaaer af 5-10 rodagtige, asversende Smaa-ar, som ere vendte til to modsatte Sider og faaer derved et stadtrost Udseende. De nederste Smaa-ar ere videre fra hinanden. Svobet under Aret er eenbladet, i Spidsen trekantet, i Randen rue, omsatter de nederste Smaa-ar, og er ofte længere end Aret selv. Arret 3deest, dunet. Froet 3hjørnet, ved Grunden haastet. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

hist og ber paa Enge i Danmart og holsteen; ogsaa i Island. Egenst. og Anvend. Den abes ikke af Qvaget.

4. Svid Skjæne (S. albus). Straaet 3fladet, bladet. Blomsterne i Knipper. Bladene bersteformige. Fl. D. T. 320. Fl. N. 824. N. Qvitaam, Qvit:ak, Noreak, Qvitskjæne Svidt Avnknippe, B. og R.

Bestr. Aoden frebende. Straaene opstigende, 4.8 Tommer lange, 2.3 bladede, stribede, glatte, i Toppen lidt grenede (ofte udeelte) og ved Grunden omfattede af brede, bule Stjæl. Bladene (sa ved Roden) fortere end Straaet, verelvise, liniesormige, borkfermige, tjølede, omstedende, lidt tilbageboiede. Blomsterfnip.

Digitized by Google

perne oprette, agformige effer lancetformige, for og unber Blomefringen brunladne. Bladet under Aret omfattende, libt langere end Aret, eller af bets Langee. Froene haarede ved Brunden. Bleersaria. Blomfrer fidft i Juli og i Angust.

Afart: Brunagtig boid Stjæne (S. fascus Lin.) er efter Smith iffe andet end en Afart af denne med brune Blomfter og som ligesaavel som den hvide Stjæne har et 3bladet Strag.

Den porer i ftore Mofer, hpppig i Norge, sjelben i Danmart, f. Er. i Lyngbne Mose, i Scori Mose ved Hjortespring, ved Giffens felbt, ved Helfingeer, ved Itaft i haurum herred i Julland.

Afarten findes vid Das Jernvart i Morge.

Egenft. og Anvend. Hunsbyrene obe ben kun af Mangel paa andet.

7be Slagt: Sladar (Cyperus).

1. Guulagtig Sladar (C. flavescens). Straaet 3ffas bet, bladisfi. Stjermen 3bladet. Arftilfene udeelte, ulige lange. Arene tatftagende, lancetformige. Fl. D. T. Moris. 3 s. 8. T. 11 f. 37.

Bestr. Roben trevlet. Straaet, hvoraf fiere fra een Rob, 4.6 Commer hoit, opret, glat, ved Grunden bladet. Gladene 3flades de, med en rue Ljol og spibs Braad. Svobene bestaae af fiere, ulige lange Blade, som ligue Robbladene. Arene gule, sidende, stade, budte. Wed Grunden af hvert Ar sidder en aflappet, liden, hindesormig, budt, gjennemsigtig Bægerbælg. Ervene smaa, rundsagtige, undertiden priffede. 1aarig Blomstrer i Juni og Juli.

Borer paa fugtige Steder i holfteen, efter Beber.

Egenft. og Unvend. Den abes af hunsbyrene.

2. Brun Sladar (C. fuscus). Straaet 3fladet, blads loft. Stjermen 3deelt. Arstillene ubeelte, ulige lange. Ares ne tatstaaende, linieformige. Fl. D. T. 179.

Morfebrun Fladar, V. og R.

Beffr. Noden trevlet. Straaene oprette, flere sammen, 4-8 Commer boic, glatte, ved Brunden bladede. Bladene trefladede, omftedende, spidse, med en glat Kjøl. Svobet 3bladet; de nederfte af Straacto Laugde, de overste fortere. Smaa-apene sneve. Bo-

aers

serbælgene lancetformige, fpible, meb en Mygnerve. Aronbælgene mortbrume med en gron Mygnerbe. Ergene treftadede, fpivle, glatte. 2007. Blomfirer i Juni og Juli.

Den voger i Moser og i ublobne Damme, temmelig sjelden, men tæt sammen hvor den findes, f. Er. ved Lyngbne, Fortunen, Fredensborg, Frederiksborg og i Brue Stov bag ved Bagibærd.

Egenft. og Anvend. Den abes af hunsbyrene: 8de Slagt: Bogleap (Scirpus).

* Deb et enfelt Mr.

I. Kjær Aogleap (S. palustris), Straaet trindt, ved Grunden omskebet, Aret agformigt. Bagerbalgene spibse. Roben frybende. Fl. D. T. 273. Fl. N. 546. D. Siv, stor Siv. N. Knap: Sap. Mpr: Sap. F. Stuagreas.

Beffr. Roben frybende, leddet, Kjællet, vandret. Straaene fere sammen, 1:2 8od boie, oprette, bladiose, udeclte, trinde, glatte, ved Grunden tæt omftedede af vallesormige, heelrandede, affumpede Steder. Ingen Blade, men ofte bladlignende, ufrugtbarte Straae. Aret mangeblomfret. Bægerbælgenes Rlapper brune, i Randen flivhindede, bvidagtige. Stovfnappene gule. Frost er wed Grunden omgivet med Haar. Fleeraarig. Blomstrer i Juni. Oppvia i Roser og Kiær.

Egenst. og Unvend. Den frifte Rob abes af Svinet. Planten abes af Beste.

2. Mangestænglet Bogleap (S. multiculmis). Straaet trindt, ved Grunden omstedet. Bagerbalgene budte, lige store. Roben-trevlet. Fl. D. T. 167.

Biffe Roben har lange tyfte Trevler og er kribende. Straaene tatte, aahne, 4-6 Kommer boie, udeelte, trinde, glatte; ved Grumben ftribede og tæt omftedede. Skederne vallesormige, rette, afflumvede, beelrandede, tidt tilipidsede, ofteft dobbelte, uden mellemliggende Stjæl. Ingen Blade. Aret aflangt, ægformigt, rnffarvet, uden Svob, mangeblomfiret. Bægerbælgenes Klapper alle lige flore, toglagte, ægformige, budte, mortbrane, i Spidsen fivhindede, med en utpdelig gron Kjol. Fleeraarig. Blomfirer i Juli.

Paa fugtige Steder fielden.

3. 1970fe Roglear (S. cæspitosus). Straget trinbt, fribet, ved Grunden omftebet, tat ffjallet: Bagerbalgene poers

ste Klapper meget store. Fl. D. T. Fl. N. 393. Bank. I. 2 p. 525 st 2. D. Koemule, Myresto, Tuesto. R. Sav, Tussav, Myresav, Myyrbust, Mynrbusting, Finking, Bjønsking, Hjæg, Bjønskaak, Bjønne Vaaku. L. Sidno, Nursme-Heine, Veldingh.

Beffr. Aoben tæt-trevlet. Straaene tætte, oprette, udeelte, trinde, glatte, fribede. Skeden rummelig, bladagtig, i Enden fraa, med en kort, budt Braad; omgivet med mangfoldige, hindeformige, brunlig spide, ftribede, hule, omstedende taglagte, vedvarende, udvendig storre Skal. Aret lidet, brunt. Bægerbælgens to udvendige Alapper ere af Arets Længde og endes med en budt, bladagtig Braad. Fraet ved Grunden besat med sine Borster. Bleeraatig. Blomstrer i Juni og Jusi.

Den findes i boitliggende Bedemofer.

Egenft. og Unvend. Den angiver Tervegrund. Den abes af Quaget, og flages paa nogle Steder til Bee for Faarene, men er af be flettere Grasarter, ligefom hele Slægten.

4. Saabsomstret Rogleap (S. Boothryon). Straaet trindt, stribet, ved Grunden omstedet. Aret faabsomstret, sans gere end Bagenbalgens udvendige Rlapper. Fl. D. T. Scheuchz. Agr. T. 7. f. 19.

Bester. Roben trevlet, sortagtig. Straaene naften oprette, udeelte, 3.5 Commer lange, trinde, tonde, ved Grunden omkeder de af en lige Stede, uden Braad. Robbladene (eller maafte rettere de golde Straae) fulbfommen lignende Straaene, kun ofte lidt lan, gere. Aret lidet, robbrunt, omtrent 4blomfiret. De tvende nederifte Bægerklapper omtrent lige lange, aflange, uden Braad. Elecraarig. Blomfirer i August.

Bed Mangelen af Stjæl mellem Stederne, ved færre Blomfter ver golde Straae adkiller den sig fra de tvende foregaaende. Af nogle Forfattere benføres Fl. D. T. 167 hertil, men Smith har i fin Flora brittanica, og som det synes med Rette, citeret denne Figur til den mangestænglede.

3 boitliggende Mofer, fielben i Danmart, f. Er. ved hofmansgave, boppigere i Rorge.

Egenft.

Egenft. og Anvend. Com forrige.

5. Taaleformigt Bogleap (S. acicularis). Straaet 4kanstet, ved Grunden singivet med en braadles Stede. Apet agformigt, spidst. De ubvendige Bagerflapper sterre: Fl. D. T. 287. Fl. N. 394. N. Ngale : sav.

Maale Roglear, B. og R.

Befr. Roben tat : trevlet. Straaene tonde, ubeelte, oprette, tobelig 4kantede, med glatte Kanter. Skeden inever, tond, uden Braad, i Spibsen indtroft. Bladene faa, af Straaetd Kigur men mindre. Aret lidet, spidst, ægformigt, 5 : 6blomfret. Bægerklapperne taglagte, kjølede, spidse, i Randen hindede; de sverste golde. Fleeraarig. Blomfirer i Juli og August.

Ded Bredden af Goer og Moser, f. Er. ved Peblinges og Junes

Egenft. og Anvend, Forend ben blomftrer, ades den af Quaget. Spor den findes under Bandet, er den Fiftenes Opphilosfied.

6. Slydende Roglear (S. fluitans) Stangelen bladet, flattet, flydende. Arftillene verelvise, bladlese. Arene enkelte., Fl. D. T. 1082.

Beffr. Roden fiintrevlet. Stænglerne ofte overmaade lange, innede, rodftydende og boiede ved Anwerne, ved Grunden overmaade fine, oventil tyffere, henftrafte paa Nandets Overflade. Paa Anwerne sidde i Anipper 2 Commer lange, linieformige, omstedende, slatte Blade; og i Hjørnerne derimeslem, dog blot paa den overste Deel af Stængelen, 3 Commer lange, entelte, rette, trinde, strisbede Arstille. Aret lidet, ægformigt, gronagtigt. De pderste Bægerbælge større, med en Braad. 2 Ar. Fleeraarig. Blomstrer i Juli og Anaust.

I Goer og Damme felben, f. Er. i en Biffebam i hareffor, og i Jolland ved Lille Ring famt paa Store Ring Mart veb Standerborg.

Egenft. og Anvend. I Mangel af bedre, abes ben af Avaget.

** Straget trindt meb flere Mr.

7. Soe Roglear (S. lacustris). Straget bladloft, med m sammensat Qvast af agformige Smag-ar i Enden. Fl. D. T. 1142.

1142. Fl. N. 948. D. Sw., Pak, Raul. N. Sissav, Basav, Loppesav.

Beffr. Roben-tyf, vandret, krybende. Straaene 4.6 Jodoie, trinde, glatte, fulbkommen lige, opfplote med en svampagtig, boid Marv, ved Grunden omgivne af flere, vezelvise Steder. Obaftens eller Rlasens Grene sammensatte, ulige lange, sammentryfte eller halvetrinde, i Enden lidt fryndsede. De 2 yderfte Blumsterblade flore, af ulige kangde, lancetsormige, bulftersormige; de indvendige minsdre, stere sammen. Smaa-arene tatte, næsten uden Stilt, ægformige, glindsende, ruftsarvede. Bægerbælgene hule, fyelede, braadede, i Randen frondsede. Froene paa den ene Side flade, ved Grunden besatte med Borfter.

Almindelig i Geer, Damme, Aaer og Bandfeber.

Ægenst. og Anvend. Svinet aber den gjerne, baabe tor og frift, og i Everrige foeres det dermed om Vinteren; de verige Hunsdyr kun i Mangel af bedre. Straaet er meget tjenligt til Fletarbeide, og man anvender det isar til Puder til Stantsi for Heste, til Senge: Gulve: og Stole: Maatter, til Flaske: Hylstere ic. Det kan og anvendes til Tækning. Bodstere bruge den til at gjøre forskjellige Kar tætte. Der kan af den tillaves ypperlig Kobbertrykkersværte. Af Marven kan ved Presning saaes en Art Papiir. Dens stærke Rodder befæske Bredder af Floder og Søer.

8. Anippe Roglear. (S. Holoschoenus). Straget blade loft, Blomsterhovederne noglesormige, stiffede og siddende. 2 ulige store Svobblade. Bladene rendede. Fl. D. T. 454.

Beffr. Roben tat etrevlet. Straaene oprette, glatte, fint fribede, ved Grunden omstedede af en laset hinde, 2.3 Fod hoie. Bladene sidde ved Roden og ere linieformige, kilkede, spiese, glatte, paa Overstaden boid rendede. Apstilkene kantede, ved Grunden omskedede. Arene mange, budte. Balgene spidse, stribede, i Randen sinhaarede. 2 ulige store Blomsterblade, hvoraf det overste synes at være en Forlængelse af Straaet, længere end hovedet; det neders fe fortere. Froene uden Borster. Arret 3deelt. Fleeraarig. Bloms ftrer fra Juli til Esteraaret.

Finoes paa feed Pave. Jord ved Gludftab.

9. 25ør:

9. Borfteformig Roglear (S. seraceus). Strager binds isft, berfteformigt, med omtrent 2 siddende Ar paa Siben uben Biemkerblabe. Fl. D. T. 311.

Berfte Roglear, B. og Dt.

Deffer. Nodenitat: flintrestet. Straaene tat sommen, magen fine, fribede, glatte, 2-3 Commer lange. Bladene ligne Stragets men ere fortere og have ved Grunden en firibet, vallesormig Stede. Strar neden for Spidsen af Straaet sidde oftest 2, undereiden ibb sieben 3-4 Ar uden noget Blomfterhlad; de ere aglimmige og glatz te. Bagerbalgene lige flore, brune, med en grap, spids, fjolfore, mig Angnerve. Froene uden Haar. Laurig. Blomfter i Juli og August.

Den vorer ved sandige Goebredder, iffe glmindelig, f. Er peh gangese nur Birfered, Lyngbye Gae ic., ogiaa i Jolanda.

*** Straact gfladet, Alafen bladet.

to. Strand Moglear (S. maritimus). Klasen sammens bobet i Enden paa Stranet. Begerhellgene floget: 3deeler sumed en Braad. Fl. D. T. 937. Fl. N. 3401. Q. Strandsto, Laufen. R. Hausen.

Hav Koglear, V. ag R.

Beffer. Roden rundagtig : knubret, frybende. Straaene 1:1 Tob boie, oprette, til Midten bladede, ftribede med farpe Kanter. Bladene fiive, linieformige, fjolede, lange, fpidie, og have i Annden tilbageboiede, fine, ffarpe Eander. Blomfrerbladene ligne virtelige Blade. Arene brunagtige, siddende og filfede, aaformige. Stillene zsidede. Bagerbalgene ztandede, hvoraf den midterfie Land er den florfte. Staufnappene gule. Froene have een Borfte, undertiden flere, ved Grunden. Elveraarig. Blomfrer fra Juni til August.

Ran finder den undertiden med trevlet Red, og 2 god boi Stangel; almindelig ved Savbredberne.

Egenft. og Unvend. Beb sine fiærte Rabber befæster ben Strandbreddene og giør Begyndelse til at vinde Land fra Havet. Porngvæget ader ben gjerne, naar ben er ung. Noden er sød, og kal kunne anvendes til Brød. Svinene ade Roben med Begjerlighed. Straaene kunne bruges til Tæfning og Fletning, isar

tfer af ben fierre Afart, hvortil ben anvendes i Efotland og wed Berlin.

11. Skov Bogleap (S. sylvaticus). Straaet 3flabet, blabet, med en bladet Quaft paa Enden. Apftilfene bladlose, meget sammensatte. Mange Smaa.Ar. Fl. D. T. 307. Fl. N. 604. D. Cypergras. N. Stoggras, Myrestaar.

Befer. Roben trevlet. Straaet 1-2 Fod hoit, enkelt, opret, glat. Bladene brebe, i Randen og paa Ryggen rue; Rodbladene totte; Stængelbladene omftedende, verelvife. Bladene ved Blomsferne siddende. Arkiltene 3sidede. Blomsterbladene lancetformige, sindeagtigte. Arene smaa, ægformige. Sægerbælgene tjelede, budte, udeelte. Frocne spibse til begge Ender, ved Grunden omgivne fich 4-6 Borfier. Bleetaarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Temmelig' almindefig i fugtige Stove i Danmart, seldnere i

Morge, f. Er. ved Bervigen.

Rgenft. og Unvend. Ung ades ben af Hornquag og Befte, men iffe af gaar og Sviin. Beet af ben unge Plante fan
bruges, men af ben albre er bet for haardt. Stilten spises i Norge af Benderne, naar be pberfte Blade ere aftagne.

9be Glagt: Rjæruld (Eriophorum).

1. Skedestænglet Rjæruld. (E. vaginatum). Stragene smffedede, trinde. Apet enkelt. Bagerklapperne torhindede. Fl. D. T. 236. Fl. N. 659. D. Kjæruld. N. Haruld, Nasuld.

Stede Ulbar, &. og R.

Befer. Roden tæt-trevlet. Straaene 1 gob boie, utybelige 3fidebe, oprette, glatte, med trende Steder, hvoraf den ene gaaer til Midten af Straaet, den anden ved Grunden af den forfie. Bladene fidde ved Roden, ere 3fiadede, linieformig, lidt filbageboiede, firibede, ved Erunden hindeformige, omfedende. Aret ægformigt, i Enden paa Straaet og for og under Blomfringen blyfarvet, efter Blomfringen behangt med en lang hvid Uld og underflottet af Blomfterblade. Fleetaarig. Blomfter i April og Mai.

Alminbelig paa vaade Enge og i Borvemofer i Danmart, fjelds mere i Rorge, hoor den findes paa Sondmoer og i Rummedalen; ogs faa i Island.

Ægenft.

Rgenst. og Unvend. Den stal i Sverrig ansees for at were tsenlig til Føde for Abæget, men dette maa da være førend den sætter Frøe, da Ulden skiffert er Avæget skadelig. I Føsge Prof. Stes me Esterretning, ædes den tillige med Roben om Foraaret af Avæget i Norge. Ulden anvendes som sød den føldgende, men er slettere.

2. Fladbladet Bjæruld (B. polystachion). Straget trindt, Bladene flade. Arene stillede. Fl. D. T. Fl. N. 174. Leers T. I f. 5. D. Ageruld, Enguld, Kjæruld, M. Myrlop, Mpr: stjæne, Myrtol, Hvidtol, Myr- uld, Myrsbun, Engeduun, Kjæruld, Kjerringerof, Myrfut, Myrsvel, Hvidlof, Harrauld. J. Myrasifa, Kisa. F. Murusifa.

Flabbladet Ulbar, B. og R.

Beffr. Roben trevlet. Straaet trindt, bladet, firibet, glat, 6-8 Lommer boit. Bladene linieformige, fortere end Straaet, javone, imod Enden ffarpt kjolede, ved Grunden omftedende, i Randen rm. Bladene ved Blomfterne (2-3) ved Grunden hindeformige, ubs videde. Arfiltene libt sammentrofte, af ulige Langde. Apene sorte agtige, foetfiltede for Blomftringen, langfiltede og hangende efter Blomftringen. Bælgenes Klapper, linieformig lancetsormige, flivbindede. Froeulden lang, hvid. Fleeraarig. Blomftrer i April, og faaer i Froe i Juni.

Almindelig paa vaade Enge og i Torvemofer.

Egenft. og Anwend. Utden paa Freet kan med Forbeel anvendes til adfilligt, f. Er. at udstoppe Synder og Dyner, hvortil den anvendes i Narge og Sverrig; til Hattefildt, Papillir og Lampevæger, hvortil man bruger den i Island, og i Stedet for Lindstrav. Bil man spinde den, maa den blandes med anden Uld, da den er stør og tort. Bladene ødes af Creaturene om Foraaret, og i Norge slaaer man den til Hee. Viers me træffe af Blomsterne. Hvor den vorer, tilsjendegiver den Lorvegrund, og i Island ansees det for farligt at ride over de Steder, hvor den vorer.

3. Smalbladet Kjæruld (E. angustifolium). Spaaene trinde. Bladene rendede, i Euden trefladede. Arene ftilfede. F1. D. T. Engl. Bot. T. 564. D. Kjæruld.

Beffe, Raden krybende. Straaet opret, rankt, 1.2 god beit, glat, ftriget, omtrent ibladet. Bladene næften af Stroacts kange be, glatte, ftive, halvtrinde, omfedende ved Grunden. Bladene ved Blomfterne eller Svobet 2.3, linicformige, flade, af ulige kangde; det ftorfte langere end Arene. Omttent 3 Ar, som ere ægformige, filtede, heldende og efter Blomftringen oprette. Bægerbælgene hem ne, i Randen torhindede. Ulben lang, hvid. Fleeraarig. Blomsftrer i April og flaaer i Froe sidft i Juni og Juli.

hiff og ber i Borvemofer, f. Er. i Ctoven ved Bagivær, wie

Birfereb; i horrebne Lung paa Falfter.

Egenft. og Anvend. I henfeende til Ulben som forrige. Til Græsning og hose minbre 'tjenlig formedelst Bladenes Stive bes.

4. Liden Kjæruld (E. alpinum). Stragene bladlofe, kantede. Aret enkelt, opret, kortere end Froculden. Fl. D. T. 620. Fl. N. 711. N. Sveltuld.

Fjeld Udar, B. og R. Kortuldet Kjuruld, Dec. Di.

Bestr. Den trevlede, krybende Rod, kyder mange, oprette, kaabsormige, 3-4 karpkaniede, 4-6 Tommer lange Strage. Blabene sibte ved Grunden af Straget og ere liniesormige, kjølede, bude te, omstedende, kortere end Straget, i Randen rue, omsattede af en rorformig, afstumpet Stede. Aret livet, ægsormige, faablomskret, i Enden pag Straget. Bælgklapperne ægsormige, kjølede, rustgarvede, i Randen hindesormige, den yderste omsattende og endes i en budt, grøn Spids. Frocne starpstrekaneede. Ulben tynd, meget bvid, lang i Forhold til Arets Storrelse. Fleeraarig. Blomstrer i Mai og har Froe sidst i Juli.

I fiore dobe Wofer temmelig sielben, F. Er. i knngdne Mole, veb Dronninggaard, Antvorfton, og paa Moen. I Rorge itte sielben, ifær i Nordlandene og paa Johnsknuden; hyppig i Islant.

Ægenft. og Unvend. Staaer i alle henfeender tilbage for be foregaaende, dog er Ulden finere og mindre bræffelig.

IOPE

10be Olagt: Batteffjæg (Nardus).

I. Stivt Battestjæg (N. stricts). Aret bersteformigt, ret, eensibigt. Fl. D. T. 1022. Fl. N. 221. D. Senes gras, Sivgras, Kattestjæg. N. Finnestjæg, Borst, Busting, Fintop, Finnetog, Hungertot. J. Finnuger, Esdus eller Sinus Finnuger.

Stivt Borftear, & og R. Stivt Senegras, Dec. Pl. Beffr. Roben bestaaer af tyffe, buunhaarede Trevler. Straaet glat, lidt kantet, stivt, krumt, opret, f. Bod hoit. Robbladene formere en tæt Gronswer, og ere borsteformige, fribede, hvidagtig, graac, gliudsende, ende sig i opblæste Steder, og ere omgivne med korte, badte Stjæl; de overste Blade ere sinere, spidse, trehjornede, sint duunhaarede, graacagtige. Aret enkelt, stint, i Enden paa Straaet. Blomsterne blaacagtige. Aronend-Bælgklapper linieformige, kattede, rue. kleeraarig. Blomster i Juni og Juli.

Dif og ber paa Lyngheder, f. Er. ved Rungfed, Dronninggaard, Charlottenlund, Bredensborg, Birfered.

Egenft, og Anvend. Den tiltjendegiver i Almindelighed en sandig, fun lidet frugtbar Grund. Den kan med Nytte saaes i Apvesand, hvor denne allerede er dampet, da den udbreder sig fartt ved Robderne. Hoset deraf er maadeligt, og dens stive, glatte Straa giver efter for Leen eller gist den stump. Den ades af Faar, Geder og Heste, men itte af Roser. Man sinder den tidt opryktet med Rod, hvillet nogle bestylde Pragerne, andre Faarene for. Af Straaet gistes Stovetoste og Pibetrabsere. Vaa dens Rod sindes i nogle Egne en Art Cochenille: Insect.

Anden Orden.

Tohunnede (Digynia) med tvende Støvbragere.

11te Olagt: Leersie (Leersia).

1. Risartet Leerste (L. oryzoides). Toppen ubbredt, Smaa: arene aabne. Balgklappernes Kipl randhaaret. Fl. D. T. Schreb. gram. T. 22 (Phalaris oryzoides Lin).

Beffr. Roben frobende. Straget opret, bugtet, 1.2 gob boit, stmet. Leddene haarede. Bladene rue. Stebehinden liden. Ste-

derne ftribede, rue. Coppen grenet, for Blomftringen veb Grunden indfluttet i det overste Blad, siden udbredt. Blomfterne fortsilfede., Bægerbælgen eklappet, sammentrytt, budt, altid tillukt. Froet aflangt, sammentrykt, sortagtigt, Ejult i Bægeret. Fleeraarig. Blomifter i August og September.

Paa vaade Steder i holfteen, f. Er. ved Rieburg og Preet;

efter Beber.

Egenft. og Anvend. Spor ben tager Overhaand, f. Er. paa Riisagrene i Italien, er ben et besværligt Ufrud.

12te Olagt: Aørgras (Phalaris).

1. Canarist Rorgras (P. canariensis). Toppen agformig : arformig. Bagerbalgene baabformige, heelrandede. Kronsbalgene' 4flappede. Fl. D. T. Leers herb. T. 7. F. 3. D. Canarigras.

Canariff Glandsfree, R.

Befer. Roden boid-trevlet; den Kyder flere, oprette, ranke, brune, leddede, fribede, 1.2 Fod boie Straae. Bladene omfeden, de, linieformige, blode. Skederne ftribede, i Enderne sammenfactine. Toppen har Udseende af et tæt Ar, da Stilkent, som ere korte, ere Kjulte af Blomfterne. Bægerbælgene færkt tjølede, hvidagtuge med en gron Stribe, betydelig længere end Kronen. Kronbælgene dobbelte, de to inderste de længste. Broene glindsende, gale, lidt sammentrykte, ægsormige. 1 aarig. Blomftrer fra Juli til Ausaust.

Den findes som vild omkring Liebenhaun. Den har egentlig hjemme paa de canarife Der. Den dortes paa nogle Steder, f. Er. norden for Odenje paa den saataldte Slette, i Bonderhaver for

Freets Stold.

Egenst. og Anvend. Freet ades som bekjendt af Canaris fugle og andre Sangsugle, som dog let blive for fede deraf, naar det ikke blandes med andre Freesorter. I Italien blandes dets hvide Meel med Dvedemeel til Brod. Faarene og formodentlig ogsaa de andre Hunsdor ade Planten.

Den saaes tondt i en les Muld Jord i Mai. Den affige

res, naar Freet bliver quult.

2. Sand Aprgras (P. arenaria). Aret agformig: lans cetformigt, bubt. Balgklapperne lancetformige, ranbhaarebe. Straaet

Straget grenet veb Grunden. Fl. D. T. 915. (Phleum arenar. Lin.)

Sand Rottehale, B. og R.

Beffr. Roben bestaaer af entelte, unbertiben libt grenede, dunns baarede Krevler, som styde flere, 1-3 Commer lange, bladede, ved Grunden stræebsiede, trinde, von til lidt rodagtige Straae, der ere omstedede, især ved Grunden, af forte, næsten lancetformige, graacagtig-gronne, i Randen rue Blade. Skederne opblæste, strivbede, glatte. Apet i Enden af Straaet, mere graacagtigt end Bladene. Bægerbæsgens Klapper sammentrykte, spidse, trenervede, paa Ryggen haarede, i Randen hindede, længere end Kronbæsgen, som er welappet, indtrykt, og taktet i Spidsen. Eenaarig. Blomsker i Juli.

Beb Strandbredden og paa sandige Steder i Danmart, Rorge og holkeen, f. Er. ved Lidevilde, Frederikowert, havtrug i hole feen, Lellemarken i Rorge.

Egenft. og Anvend. Den abes af Huusbyrene, men da ben savanlig groer i les Sand, opryfte de den med Rod.

3. Artoppet Rorgræs (P. phleoides). Toppen valses somig arformig. Bagerbalgene linieformig lancetsormige, glatte, indtrykte paa den indvendige Rand. Straaet udeelt. Fl. D. T. 531. Fl. N. 465. N. Asrgræs.

Artoppet Glandsfree, B. og R.

Beftr. Roden bar lange, glatte Trevler. Straaet ofteft entelt, ved Grunden bladet, trindt, glat, rodagtig-glindsende, 3-1
kod boit. Bladene have en lang, ftribet Stede, og ere torte, linieformig-lancetformige, i Randen rue. Blomftringen spued ved forste Dietak at være et Ar, men noiere betragtet er det en virkelig Top,
som i Midten er tokkere end ved begge Enderne. Bægerbælgens
Riapper ere ægformig-lancetformige, med en fort Spids, lidt dunnbaarede, og ligesom bos Slægten Rottehale, lidt indtrokte i Spidten. kleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Den vorer paa boie Banter, ifte almindelig; i Sjelland ved Rpe- Wolle; i Norge ved Gaarden Berg 2c.

Egenst. og Unvend. Den ades med Begjerlighed af Quusbyrene, Svinene unbtagne. Paa Sandklitter fortjener ben at byrkes; den er forresten et temmelig stribt Gras.

13be Slagt: Trebalg (Panicum).

1. Gron Trebælg (P. viride). Aret valleformigt; Smaa-arene tætstaaende. Smaasvebene mangeborstede, rue, 26lomstrede. Kronbælgen jevn. Fl. D. T. 852. (under Navn af P. crus galli).

Bestr. Roben trevlet; den koder stere, knachoiede, rue, operette, 3-8 Commer hoie Straae. Bladene lancetsormige, ruc, tilspidsede. Skedehinden tat-korthaaret. Aret tilspidset, gront, tat. Smaa-arene nasten verelvise, korte. Plomsterne agformige, filkede. Bagerbalgene nervede, agsormige. Aronbalgen utodelig rue. Smaasvobene sadvanlig langere end Blomsterne. 1 aarig. Blomstere i Juli.

Paa fandige Steder; ifte almindelig, f. Er. ved Charlottenlund, Stovehoved, ved Brederikswart; i Koen ved Lindftov; happigere i holfteen.

Egenst. og Anvend. Ung abes den af Qvæget. Fuglene sante Freene. Man fal ofte finde Brand i dem.

2. Stjægget Trebælg (P. Crus Galli). Aret dobbelt sammensat. Smaa-arene verelvise og sammenhobede, ofte beelste. Bægerbælgene stillede, stivhaarede. Arstillen omtrent 5: kantet. Fl. D. T. Leers T. 2 f. 3.

Beste. Roben, som er tæt. trevlet, sipber flere, oprette, stribede, jevne, stive, 1-2 Zod hoie Straac. Bladene af Stedens kange be, omfattende ofte Grunden af de nederste Ar, kribede, ujevne og bolgede i Randen, uden Stedehinde. Greden lang, stribet, med en haaret Aabning. Blomstringen for, sammensat af stere, i Komme lange, sensidige, ofte deelte Ar, af en morterod Farve. Arkilten har 3-5 rue Kanter. Bægerbælgene have et saadent Udseende. Statten mangler paa adstillige, afverler i Storreise og er undertiden ret, undertiden snoet. Kronbælgen glindsendeglat, sin-duunhaaret og ender sig i en Braad. Froet mortt. 1aarig. Blomstrer i Juli og August.

Paa. dyrkede Steder i feed Jord, efter Rafn paa Als, efter Kylling ved Karife, Steenlille; hopvigere i holfteen.

Egenst. og Anvend. Den abes af huusbyrene, men er iffe af de bedste Grasarter, og er paa nogle Steber et Ufrud. Finglene abe Froene med Begjerligheb.

3. **R**\$\$

3. Rod Trebælg (P. sangvinale). Arene fingerformige, indvendig ved Grunden knudrede, sammensatte af stallsse Evillungblomster. Bladfederne priffede. Fl. D. T. 388.

Blod Trebalg, B. og R.

Beftr. Roden trevlet; den frembringer mange, tonde, ved Grunden nedliggende, knæeboiede, J. 1 Bod lange, glatte, ftribede, grenede Straae. Bladene, som ere lide bolgede i Randen, spidstillebende, kortere end Skeden og ofte lidt haarede, have en lang Skote, som er besat med smaa, udhulede, haardragende Borter. Blomkerne sidde 2 sammen, verelvise; den ene er lange den anden kortsillet eller siddende, næsten eenstidige. Arene sidde i en aaben Stjerm. Arkisken boiet ud og ind, lidt vinget. 1 aarig. Blompfter i Just.

B4a fandige Steder i Solfteen, f. Er. ved Reumanfter. Be-

Egenst. og Anvend. Den er paa nogle Steder bleven dyrett for Froets Stold, som brugtes til Gryn og Meel, og stal være meget frugt ar. Faarene ade den som ung med Begjerlighed. I det sydlige Europa er den et besværligt Ufrud. Bed sine ud bridte Stængler bibrager den til Flyvesands Dampning, hvor den sam sig selv, men er itte meget tjenlig til Dyrkning derpaa, da den kun værer eet Aar.

4. Sirfe Trebælg (P. miliaceum). Med en flattet, sowe bende Top. Bladsteberne stivhaarebe. Klapperne nervede, med en Braad. D. hirse.

Befte, Roden trevlet. Straget grenet, opret, 2=3 Kod hoit, intt, farkt leddet, glat, haaret ved Leddene. Bladene lange, fris bede, omkedende. Blomkerkilkene lange, kantede, bviede ud og ind. Blomkerne budte. 1aarig. Blomkere i Juli og August; har modne Froe i September.

Egenst. og Anvend. Paa abstillige Steder i Enkland dyrkes den med Fordeel og giver mange Fold; men Frøene mods net ikke paa een Sang, i det mindste ikke hos os. Den maa derfor afskjæres og ikke afmeies. Straaet er kun lidet brugeligt. hirsen anvendes til Meel og Sryn, og er en ypperlig Føde for kjerkreature.

14be Clagt: Rottehale (Phleum).

1. Eng Rottehale (P. pratense). Apet valseformigt, meget langt. Bagerbalgene paa Ryggen haarede, langere end Staffen. Fl. D. T. Fl. N. 60. Leers T. 3. f. 1. D. Donhammergras. R. Kjampegras, Enge Kjampe, Aakers Kjampe, Muusrumpe, Rotterumpe. F. Sistos Sogo Greas.

Beffer. Roden trevlet. Straaene oprette, 3.4 god boie, ftrisbede, bladede, i Coppen bladlose. Bladene rue, især paa den oversfie Side. Stederne lange, fribede, valseformige. Stedehinden fort, budt, klarbindet. Apet opret, 3.5 Commer langt, tætblomfiret, suldommen valseformigt, budt, og har formedelft Haarene paa Bægerbælgene et laadend Udseende. Bægerbælgene gronne, med bvide Nerver og Rande. Stovknappene morkrode. Bleeraarig. Blomfirer fra Juni til ud paa Esteraaret.

Man bar beraf en mærtelig Afart.

Anollet Eng Rottehale (P. prat. nodosum Lin). Ff. D. T. 380. Fl. N. 741. N. Knut: Kjempe.

Rnollet Rottebale, Der. Dl.

Den ansees af mange for en egen Art, og ubmærter fig ved en mæften logformig, ægformig Rod, kortere, ved Grunden nedliggende Straae, og 1-2 Commer lange Ar.

Den er meget almindelig paa Enge. Afarten, som er mindre almindelig paa torre Steber, findes ogsaa i Island.

Ægenst. og Anvend. Under Navn af Thimothy Grass var den forben meget befjendt og dyrket i England, men da man har fundet, at den efter at være flaaet et Par Sange blis ver meget haard, dyrker man den ikke saa meget. Heftene æde den med Begjerlighed, men Faarene vrage den. Svinene æde Rodknollerne. Afarten synes formedelst sine stere Blade og mindre stive Straae, at være en bedre Foderurt, den er ander falet til Dyrkning paa Flyvesand.

2. Sjeld Rottehale (P. alpinum). Aret ægformig valses formigt. Staffene af Bælgenes Længde. Fl. D. T. 213. Fl. N. 150. M. Sjeldkjempe. J. Forgras, Refshali, Pyntr.

Bestr.

Befte. Roden næfen knollet, lidt krybende. Straaet enkelt, spfligende; ved Grunden haaret, oventil glat, a Fod hoit, omfedet af Bladene, især ved Grunden. Bladenes Stede lang, kortest ved Boden, dobt stribet. Bladene kortere end Steden, linieformige, spidse, topsgrønne, i Randen rue. Stedehinden meget kort. Aret ægformig:astangt eller rundagtigt, & Bomme langt, mortfatvet. Bugerbælgene randhaarede. Stakkene rette, morkrode. Krondælgene staklose, budte, ægformige, ulige ftore. Bleeraarig. Blamsster i Inli og August.

Paa Bjeldene i Norge, itte almindelig, f. Er. paa Tromsen og bed Bardoe i Offfinmarten paa Johnstnuden; ligeledes i Island.

Rgenft. og Unvend. I Island har man adftillige For-

15de Slagt: Ravehale (Alopecurus).

1. Eng Ravehale (A. pratensis). Straaet opret, sevnt. Aret lidt deelt. Bagerbalgens Klapper uldhaarede, ved Gruns den sammenvorne. Fl. D. T. Fl. N. 457. Leers T. 2 f. 4. D. Ravehale, Raverumpegras, Kattegras, Holsegras, M. Kavlegras, Muusrumpegras.

Eng Reverumpe, Dec. Pl.

Best. Roben trevlet. Straact opret, bladet, glat, 2-3 Fob hit. Bladene temmelig glatte, blaacagtig-gronne. Stedehinden bett. Aret 2-3 Kommer langt, spids, blodt, tæt, hvidgraa-glindstende, beelt i utydelige kapper, ofte ganste udeelt. Blomsterbælgene lancetformige, sammentryste, med 2 gronne Striber. Bægersbælgene blodhaarede paa Kislen, uden Stak. Aronbælgen mindre haaret, ved Grunden forsonet med en knæedsiet, dobbelt saa lang, meget sin Stak. Stovknappene violette, under Blomstringen purpursarvede, og efter Blomstringen gule. Griserne laadne. Fleersdarig. Blomstret sidst i Mai og i Juni.

Lemmelig almindelig paa Enge.

Egenst. og Unwend. Deni er ved bens blebe og saftfulbe Strace og Blade, ber ædes med Begierlighed af Quag og He, sed bens tiblige Fremtomst, ved bens betydelige Størrelse og berved, at ben blomstrer ofte flere Gange og holder sig, isar paa Steder, som ifte ere for tørre, lange grøn, een af vore bed

ste Græsarter. Man paastaaer, at ben ikke angribes af Græslar, ven (Phalæna graminis), berimod skal en mindre almindelig kars ve af Phalæna potatoria æde den. Nogle engelske Oeconomer ansætte den som den 5te Græsart, naar man rangerer den som Forderurt. Den fortjener derfor at dyrkes, og maa da saæs om Fordaret i en lidt sugtig, mulde eller leerblandet Josd. Josden bør forhen være pløiet om Esteraaret. Den giver en Mængde Frøe, som modnes temmelig eenstidige.

Man vil have fundet, at dens Soe er tungere end af andre Grasarter, og at det langere beholder den friffe Smag.

2. Ager Ravehale (A. agrestis). Straaet opret, libt rue Aret udeelt, tyndt. Blomfterbalgene naften uden haar, ved Grunden sammenvorne og ved Kislen udvidede. Fl. D. T. 697. D. Tamaras.

Beffr. Roden fiintrevlet, og kober fiere, glatte, 1 = 1 god wie, ved Grunden ujevne, i Spidsen bladlose Straae. Steden undertiden snoet. Bladene ved Roden længere end Skeden, paa Stangelen kortere, linieformige, rue paa den overfte Side, spidse. Stodehinden lancetformig, duunhaaret. Blomfterbælgene ftorre end hos den foregaaende; Bægerets ved Brunden lidt haarede, og Kronens faktede. Stakken har et utydsligt keed og er dobbelt af Kronens kande. Eenaarig. Blomfter i Justi.

Efter Fl. D. findes den paa Agrene i Danmart. 3 hertugbommerne er ben et hoppigt Ufrud i Rapfædagrene.

Agenft. og Anvend. Engellanderne anbefale den som Foberurt. Dog maa den staae tilbage for den foregagende. Der fal undertiden findes Meelbroier paa dens Ar.

3. Anæboiet Ravelyale (A. geniculatus). Straaet opes stigende, knaebsiet. Aret nasten lappet, valseformigt. Bloms sterbalgene indtrykte i Randen, haarede. Fl. D. T. 861. Fl. N. 605. D. Suppegras, Raverumpegras. N. Stakka.

Anaebsiet Maverumpe, Dec. Pl.

Beffr. Roben bestaaer af lange, udcelte Trevler. Straaene 1:2 Bod lange, meget boiede, opftigende, bladede, grenede, glatte, rodstydende ped de nederfie Anuder. Bladene forte, glatte, Steden den sammentrytt; Stedehinden tynd, hvid. Aret mindre end hos de foregaaende, rodagtigt. Blomkerbælgens Klapper ligeledes meget mindre end hos de foregaaende, omtrent lige flore, budte. Bægerbælgene haarede; Kronens næken glatte. Bleeraarig. Blomfrer fra fidft i Mai tie Juli.

Paa torre Steder bliver dens Rod logformig. Almindelig i Enge og veb Rofer.

Egenft. og Anwend. For Quag og Befte er bette blobe Gras et meget gobt Fober, men for Faar er bet, ligesom be fiefte Grasarter, ber findes paa fugtige Steber, ifte tjenligt. Det giver poperligt og meget Soe, ba bet vorer meget tat.

16be Clagt: Miliegras (Milium).

1. Udspredt Miliegræs (M. effusum), Med topdans nede, udspredte, statisse Blomster. Fl. D. T. 1143. Fl. N. 681. N. Luktibirs.

Beffr. Roben trevlet. Straaene fiere fra een Rod, oprette, trinde, glatte, bladede, fribede, 1.2 Alen hoie. Bladene brede, glatte, i Randen rue. Stedehinden agformig-laiet. Blomfertop, pen for, i Enden paa Straaet. Grenene haarformige, rue, meget deelte og næften i rette Binkler, i Enden boiede ud og ind, mange-blomfrede. Blomferbælgene ægformige. Bægerbælgene tyndere, trenervede. Kronbælgene have en modfat Stilling, ere glindsende og omfatte den ene den anden. Stovdragerne længere end Blomferne. Arrene sjerformige. Frøene tilrundede. Bleeraarig. Blomfrer i Juni og Juli.

Den er alminbelig i Stove, hvor ben er blandt be forre Brasarter.

Egenst. og Anvend. Bilbtet, Kaar, ligesom og de svrige Duusdyr ade den gjerne. Bladene have en behagelig Lugt. From indeholde en Deel Meel, som kan bruges i Mangel af andet. Straaet er tjenligt til Fletarbeide.

17de Blagt: Svenegræs (Agrostis). * Mcd Staf.

1. Langstakket Hvenegræs (A. Spica venti). Den poerfte Ktonklap har neben for Spidsen en meget lang, ret, stiv Stak. Toppen aaben. Fl. D. T. 853. Fl. N. 916. D. Hve:

Digitized by Google

Hvene, Hvenegras, Beihvene, Hvinegras, Kres. D. Aaterfjøfa, Rugtjøfa, Barar, Langtjøfa.

Langffjagget Svene, B. Almindeligt Svenegras, Dec. Dl.

Bestr. Roben bestaaer af mangfoldige Trevler, som ved Grunden ere lidt tyste, og i Enden meget sine; den kyder stere, bladede, ved Grunden knæbsiede, glatte, 3-4 Jod hoie Straac. Bladene beebe, paa Overstaden duunhaarede, paa Understaden rue. Stederne rue. Stederinden siget. Koppen meget udspredt, næsten eensidig, naar Froet modnes nittende. Grenene halvkrandssownige, mangedeelte, kantede, rue, ulige lange, mangeblomstrede. Blomsterbælgene hvidagtige med en rue Ljol. Bægerbælgens Klapper ulige lange, spidse, uden Stak. Aronens Stak rue, meget længere end Bælgen, som er lidt klostet i Spidsen. 1 aarig. Blomskrer i Juni og Juli.

Imellem Augen og paa hvilende Agre, hoppigere i Inland end i Sielland og Boen.

Egenst. og Anvend. Dens Ruehed er Aarsag i, at den prages af Huusdyrene, naar den ikke er meget ung; naar den er fuldvoren, skal den endog saare Tandkisdet. Straaene kunne anvendes til Fletarbeide, til Stovkoste og Piserensere. Apene give kogte en guul gron Farve. I Rugen er den ofte et kas deligt Ukrub.

2, Mellembrudt Svenegræs (A. interrupts). Den pberste Kronklap stakket. Toppen sneversammenknebet, mellems brudt. Fl. D. T. Vaill. Bot. T. 17 f. 4.

Beffr. Roden fort, trevlet. Straaet opret, glat, 1 god boit. Bladene som den forriges, tun mindre. Blomitertoppen fortere end hin, sammenknebet ved Grunden og i Enden, i Midten afbrudt. Kron-bælgene bele. Staften lidt længere end Bælgen. 1aarig. Blomp firer i Juni og Juli. Den ligner meget den foregagende.

Borer imellem Kornet. Efter Beber i holfteen.

3. Apragtig Svenegræs (A. arundinacea). Toppen aflang. Den pherste Kronflap er ved Grunden haaret og staffet. Staff ten snoet, langere end Bageret. Fl. D. T. Fl. N. 1028

1028. D. Pibehvene. R. Piptisse, Langkisse, Asirtisse, Enerfisse, Briffyiin, Piphvina.

Beffr. Roden freulet, lidt krybende. Straaet opret, 2.3 gob boit, glat, firibet, leddet, bladet. Bladene linieformige, lange, sammenruflede i Spibsen, rue naar man firnger ned ab. Blomskertoppen lidt sammenknebet, af et lyft Udseende. Sagerbalgens Alapper spibse, ulige ftore. Aronbalgen er mindre end Bageret, bed Grunden haaret. Fleeraarig. Slomfrer i Juli.

Den findes i Inland og holfteen, imellem Genebuffe og Lyng; i Rorge almindelig i Nordlandene.

Egenst. og Anvend. Den abes af heste, naar ben er ung, man har dersor forben tilraadet at dyrke den paa sandige Steder, men nu tjender man mere passende Planter. Straaet, hvormed Kalmuterne takte deres hytter, bruges til Pibesrensere.

4. Rob zoenegræs (A. rubrs). Den blomstrende Deel af Loppen meget ubbredt. Kronbalgens pherste Klap glat, med en snoet, tilbagebsiet Stat paa Enden. Fl. D. T. Fl. N. 712. D. Asd Hvene. M. Robbissa, Engegræs.

Beftr. Noden frevlet; ben finder flere oprette, 1 2 2 800 hoic Strage. Bladene ere rue i Randen og paa Underfladen; torrede sammenrulle de sig. Gledehinden fliget. Stederne fribede. Coppens Grene fidde i Aredse og have, naar de blomftre, en vandret Stilling, men er forend Blomftringen axformig indknebne, efter Blomftringen end mere sammenknebne, rodagtige. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

Baa fugtige Enge i Sjellard ved Birtered, Rudergaard, Bresberifsborg.

Egenst. og Anvend. Den ades af Hunsdyrene, isar ung. Ældre er den mindre tjenlig til Grasning end til Hose. Den stal og vore i Flyvesand.

5. Sunde Svenegræs (A. canina). Bagerbalgene agformts ge, haarede. Kronbalgen negen, med en indhviet Stat paa Nygsen. Straaene fremliggende, libt grenede. Fl. D. T. Leers T. 4 f. 2. Fl. N. 793. N. Hundfipsa.

Beffr.

Beffr. Straaene 1.2 Fod lange, fremliggende, i Enden oprette, bladede. Bladene rue, de nederfte smallere end de overfte. Toppen opret, halv frandsformig. Blomsterne ægformige, glindsende, ved Grunden roddrune i den blomstrende, men blegere i den frugtbærende Tilkand. Bægerbælgens Alapper lidt ulige, den yderste rue paa Ryggen. Aronen lidt fortere end Bægeret. Staffen omtrent dobbelt af Aronens Længde. Stovknappene blaaeagtige. Rieeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

En liden Afart af denne Grædart er aftegnet i Fl. D. T. 161. Remmelig almindelig, baade paa torre og fugtige Enge og Rarter.

Ægenft. og Anvend. Denne almindelige Græsart, som ifar findes i Overstsdighed paa sandige Marker og giver dem uns der Blomstringen et redagtigt Udseende, ades af alle Huusdyr, og giver et fiint, temmelig godt Bee. Efter Blomstringen blir ver den haard og vrages da af Hestene men mindre af Keer.

6. Sjeld Svenegræs (A. alpina). Bladene linieformiges borfteformige. Blomftertoppen sammenknebet. Bagerklappenestivs haarede. Den pherste Kronklap har en leddet Stak paa Ryggen. Fl. D. T. Scheuchz. gr. App. T. 4. f. I.

Beffr. Roben bestaaer af lange traabsormige Trevler. Straasene Erumt oprette, ved Grunden leddede, glatte, 6:10 Commer lange. Pladene samlede ved Roden og ved Grunden af Stængelen, mez get smalle, dog mere liniesormige end borstesormige, stribede, glatte, omstedende. Paa Roggen af Bægerets Clapper, som ere graacagtigs rode, sidde stive, pigsormige Haar. Stakken paa Kronklappen sidder næsten ved Grunden deras og er lidt snoet. Blomstrer i Juli.

Porer paa Fjeldene i Rorge.

Egenft. og Anvend. Den abes af huusdyrene. ** Uben Stat.

7. Almindelig Svenegræs (A. vulgaris). Blomftertope pen aaben, uden Staf, med ubspillede, haarformige Grene. Bagerbalgenes Rlapper lige store. Kronfælgens in dvendige Rlap dobbelt, kortere, indtrykt i Spidsen. Fl. D. T. 163. Fl. No. 458. (begge Steder under Navn af Agr. capillaris). N. Haars kipsa, Haarhveen, Kiinhvine, Kiinhveen, Libraad.

Haars

Haaragtig Svene, E. Saar Svene, R. Saarformig Svenegras, Dec. Dl.

Beftr. Roben fiins og mangetrevlet, ofte frybende. Straaere 1.3 Fod hoie, oprette, bladede, glatte, firibede. Bladene smalle, spible, rue, med en lang, temmelig jevn Stebe. Stedehinden kort, gnavet, nedløbende. Koppen opret, temmelig lang, brunrod for Blomftringen, men lysviolet efter den, med veretvise, halvtrandsformige, uds og indboiede, mangedeelte Grene. Blomfterne ægformisge, lancetformige. Sægerklapperne lancetformige, aabne, i Randen fivhindede, ved Grunden rodagtige. Kronklapperne hvidagtige, meget tynde, den yderste næften lige stor med Bægeret, den indvensdige meget mindre. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Bas Acre, Enge og Overbreve meget almindelia.

Egenft. og Unvend. Den er som Foderurt een af de beste af benne Slagt, og Engellanderne anbefale den til Dyrkning, da ben begjerligen abes af Rreaturerne, og giver et siint Loe. Wan paastaaer og, at ben qualer Mosset paa Engene.

8. Lav svenegræs (A. pumils). Blomsfertoppen emsidig. Stragene oprette, knippesormige. Fl. D. T.

Befte. Roben mangetrevlet; ben finder et Bundt af Strage, som ere oprette, 1-3 Kommer hoie, ved Grunden lidt indboiede, bladede. Rob- og Stængelbladene ligedannede, forte, spidse. Anæerne rod-agtige. Stederne ftribede; ben overfte lang, buget. Stedehinden tort, budt, indftaaren. Koppen 1-1 Komme lang, meget aaben, med sevne Grene, som ere vendte til een Side. Smaa-arene ægformige, spidse, gronagtig-rode, glindsende. Blomfterklapperne lige flore, uden Haar. Froene rundagtige, lidt tilspidsede. Fleeraarig. Blomfter i Juli.

Den findes paa torre Steder. Efter Weber i Solfteen og efter Mobr i Island.

Den anfees af nogle for at være en Afart af den foregaaende, af andre for at wære en Monfrofitet af det frybende Spenegræs.

Egenst. og Unvend. Stjønt den danner en temmelig tat Grønfvær, er den dog for liden til at regnes blandt de gobe Foderurter.

o. Bry

9. Arybende Svenegræs (A. stolonifera). Blomftertop: pen sammenkneben. Straget grenet, krybende. Blomfterne tat samlede. Bagerklapperne lige store, lancetformige, duunhaarede. Fl. D. T. 564. Fl. N. 1065. D. Geene. N. Arppfipsa, Arpphyline.

Rryb Dvene, B. og R.

Beffr. Roben lang, frebende, med duunhaarede, meget grenes de Krevler. Straaene nebliggende, grenede, glatte, bladede, med fammenknehne, robbrune Anæe, pvoraf de nederfie ere robstydende. Bladene temmelig brede, lidt rue paa begge Sider, nervede. Stedbehinden mangedeelt. Blomftertoppen opret; Grenene verelvise, halvtrandsformige, lidt eenstdige, tætblomstrede, meget teelte, boice de lidt ud og ind; de overfie lidt sammentnehne, de nederste aabne. Blomsterne linieformig- lancetformige. Bægerbælgene kjolede, rodagtige. Aronbælgene ulige store, kortere end Bægerets, undertiden ved Grunden kortkilsede. Fleeraarig. Blomster i Juni og Juli.

Man finber en Afart med mere oprette Straae.

Almindelig paa Agre og veb Beie.

Egenst. og Anvend. Den abes af Huusdyrene, og bor ben iffe er meget frybende, giver ben temmelig godt Hoe, derimod er den frybende Afart meget forbeelagtig til Flyvesansets startere Befastning, ved dens lange udbredte Rod og fremsliggende, bladrige, ofte rodstydende Stangel. Den er ofte et Ufrub, som mag behandles paa samme Magde som Qviffen.

10. Soid Svenegræs (A. alba). Blomstertoppen flattet. Straaet krybende. Bagerklapperne lige store, lancetformige, glindsende, med en rue Kisl. Fl. D. T. Leers T. 4 f. 5.

Bestr. Roben har lange Trevler, som ere besatte med mindre. Straact nedliggende, rodkindende ved de nederste Ance, og bladet, oven til opret, bladlost, ujevut. Bladene rue, Bladkederne jevne. Gebehinden budt, klovet eller laset. Blomstertoppen grenet, udstredt, mangeblomstret, hvidagtig. Aronksapperne ulige store, den ene budt, den anden spids, kortere end Bægeret, undertiden, men sjelben, stakkede ved Grunden. Bleeraarig, (efter nogle raarig). Blomstrer i Juli.

Den vorer paa fugtige Steder i Danmart, ifte almindelig; ogfaa i Island.

Egenft. og Unvend. Den abes af Quaget.

11. Skov Svenegræs (A. sylvatica). Toppen sammen: fneben. Bagerklappene lige store, forend Blomstringen kortere, men under Blomstringen langere end Kronens. Fl. D. T.

Beffr. Den ansees af adkillige for at være en Afart af den Foregagende, den er imidlertid meget udmærket ved den anforte Characteer af Aronens Storrelse mod Bægerets, som dog undertisden varierer saaledes, at baade Bæger og Arone efter Blomskringen sorsorens, men især Aronen, som og bliver tykkere. Den uds mærker sig og ved Coppen, som er guulladen og hvis Grene ikke ved Grunden ere tætblomskrede, og ved Straact, som er længere. Bleersaarig. Blomskrer i Juli.

Den findes hoppigere i de holfteenfte Stove end ber.

Egenft. og Unvend. Som forrige.

12. Guul zoenegræs (A. flava). Toppen aaben. Bagers flapperne spelformige, lige store, stivhaarede, ufarvede. Fl. D. T. 751.

Beftr. Den kommer meget nær til den almindelige Hvenegræs, men nomærker fig især ved dens guulagtige Karve, og ved Kronklapperne, som ere næften af Bægerets Storrelse. Fleeraarig. Blomftrer i Juli. Efter Fl. D. porer den i Lagland.

Egenft. og Anvend. Ubeffendt.

mig. Liven zwenegræs (A. minima). Toppen traabfors mig. Blomsterne asiange, indtrokte. Kronklapperne laadne. Fl. D. T. Moris sect. 8. T. 2. f. 10.

Bestr. Aoben hvid og meget stintrevlet. Straaene 1 - 2 Loms mer lange, rodagtige, oprette, meget sine, udeelte, uden Knæe, glatte, med et omsedende Blad ved Grunden. Rodbladene linicsormige, budte, halv af Straaets Længde, ved Grunden hindeagtige, omstedende. Stedehinden budt, soldet, med en nedløbende hindeag, tig Kant paa begge Sider. Loppen klaseagtig, i Enden paa Straast opret, med eensidige, tiltrokte, oprette, budte, sammentrokte, gronagtig rode Blomser. Lopsissen boiet ud og ind. Kronklapper-

ne fortere end Bægerets, nervede. Stovknappene i Spidsen tohornede. Grifferne duunhaarede. Laarig. Blomfrer i April og Mai. Paa sandige Steder. Efter Weber i Holstein.

Bgenft og Anvend. Ubefjendt.

14. Rue Svenegræs (A. aspera Web.). Toppen sammens Inebet. Sideflaserne verelvise, stive. Bladene rue. Fl. D. T.

Best. Da seg ikke bar seet benne Plante, ansver jeg Prof. Webers Bekrivelse: Den har et rorformigt Ubseende. Straact er 1.2 Job boit, vod Grunden indboiet, tyftere end paa den almindelige, vonskedet lige til Blomskertoppen. Bladene brede, sade, uden Rerver, rue naar man kryger fra Spiblen af. Stederne firibede, glatte. Roppen 3.4 Kommer lang, graacagtig gron, sammenkneben. Stiftene spæde, verelviis knippeformige. Bægerklapperne lige store, tilspidsede, kjolede. Kronklapperne mindre, ulige kore; den længske toborsket, den kortere udrandet, tandet. Bleeraarig.

Paa fugtige Steder ved Wick og holtenau, og ved Giberen nar

Mensburg i holfteen.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

15. Siin Svenegræs (A. tenella Hofm.). Toppen udfpilet, haarformig, faablomftret. Bager: og Kronklapperne fpid: fe, lige lange. Fl. D. T.

Befte. Roben trevlet. Straaet opfigende og knæedsiet, ved Roben glat, flint, bladet, 1 - 1½ god boit. Bladene smalle, linieformige, spidse, ved Roben flere, paa Stængelen 3.4, af lige langde med Skeden. Stedehinden næsten beelrandet. Blomfertoppen
meget flingrenet, udbredt, hvidagtig. Blomfter i Juli og August.

3 Stove og paa finggefulde Steder ifte fjelben.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

16. Sammenkneben Svenegræs (A. coarctata). Toppen sammenknebet. Bægerklapperne lige lange, af lige Langde med Kronens, bubte, stivhaarede. Bladene traadformige, borsteformige. Fl. D. T.

Beffr. Roben trevlet. Straaet opret, fivt, faabladet, ½.1 Tob boit. Bladene flive, halv af Straaets Længde eller lidt derover, spidfe, indboiede i Randen; 2.3 paa Straaet, som ere langkedende; det operfie sidder ved Grunden af Blomftertoppen og er kun 1 Kom, me

melangt. Blomftertoppen sammenkneben, 2 Commer lang, blade, agig. Bleeraarig. Blomfter i Juni og Juli.

Efter Schumacher, ved Birfered.

Egenft. og Unvend. Ubetjendt.

18be Glagt: Bunte (Aira).

* Uben Staf.

I. Vand Bunke (A. aqvatica). Slomstertoppen aaben. Kronklappene jevne, budte, langere end Bagerets. Bladene stade. Fl. D. T. 381. Fl. N. 742. N. Karbunke, Ss. bunke.

Beste. Roben meget langtrevlet, krubende, bvib. Straaet svommende, 1-2 Fod langt, i Spidsen opret, ved de nederste Knæe rodkydende, bladet. Bladene glatte, tynde, svommende, omstedende. Stebehinden udeelt, hvid, tynd, hindeagtig. Loppen opret; Genene halvkrandssormige, ulige lange, glatte, mangeblomstrede. Bagerklappene ulige lange, afkumpet-kantede, rodagtige; den ydersste ved Grunden nervet. Kronklappene meget længere end Bægerets, lige lange, trenervede, foldede, i Spidsen hindeagtige, indtrykte. Bleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Almindelig paa vandrige Steber.

Egenst. og Anvend. Den ades af Huusdyrene og giver paa fugtige Steder meget og godt Hee, og en sed Græsning, der af engelste Deconomer ansees for at give meget godt Smer og Ost; den anbefales derfor til Dyrkning paa lave Enge, som kunne sattes under Band.

** Med Staf.

2. Ar Bunke (A. subspicata). Bladene flade. Tops pen arformig; den midterste Blomst har en tilbagebsiet, libt flattet Stak. Fl. D. T. 228. Fl. N. 422. M. Arbunke, Kringr.

Beffer. Roben bestaaer af lange, sine Trevler, som fremfinde en Mangde Blade og Straae. Straaene af 3-4 Commers Langde, had. etbe bed Loppen og leddede ved Grunden. Bladene ere linieformisge, glatte, omfatte det halve af Straaet og sidde tat sammen ved Grunden. Steden haaret, af Bladets Langde. Blomstertoppen er saat, at den har Udseende af et Ar. Smaasarene have en lysses.

graaguul Farve, og sibbe paa torte, grenede Stilke. Bægerklappene glatte, glindsende. Kronklappene glatte; den poe fie har paa Ryggen en Stak, som især ved Grunden er boiet ud og ind og som er 2 Gange længere end Klappen. Diffe Stakke give Blome kertoppen et laadent Udseende. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

Den findes i Rorge paa Fjeldene; f. Er. i Gulbbrandebalen.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

3. Mose Bunke (A. cæspitosa). Bladene flade. Toppen aaben. Kronklappene ved Grunden ulbhaarede. Stakken ret, kort. Fl. D. T. 240. Fl. N. 262. D. Benuskraa, Bunke. N. Fræeng, Fronbunke, Engebunke. F. Puntale Strage.

Bester. Roben tættrevlet. Straaene oprette, 2.3 80b boie, jewne, bladede, stride, '2seddede. Bladene smalle, paa den underste Side jevne, paa Overstaden i Randen og paa Nerverne rue. Robbladene udbredte ved Grunden, omstedende. Stedehinden temmelig lang, spids, flovet. Stederne jevne, stribede. Toppen stor, solwglindsende. Grenne meget deelte, halv frandssormige, haarsormige, rue. Bægerklappene af lige Længde, paa Roggen ujevne. Om ene Arondælg kilset, den anden næsten siddende. Stilsen laaden. Den ene Alap bredere i Spidsen, lidt gnavet, og har paa Roggen en kort, indbooet Staf.

Borer i Enge og Mofer temmelig alminbelig.

Egenst. og Unvend. Faarene og Kberne samt Gebeind ade den med Begjerlighed, isar naar den er ung, thi aldre er den vel strid. Svinene ade den ikke. Den giver godt Hoe, og Straack kan bruges til Fletarbeide. Den qualer Mosset paa Enge, men da den ofte vorer bustvils, gjør den dem og ujevne. Frak ades af Duer.

4. Bolget Bunke (A. flexuosa). Bladene borfteformige. Straaet næften bladioft. Blomfterftilfene bugtede. Staffene knabbiede. Fl. D. T. 157. Fl. N. 261. R. Markebunke.

Bolgeftanglet Bunfe, Dec. Pl.

Beftr. Roben trevict; naar den vorer paa torre Steber, ete Erevierne filtede. Straget opret, trindt, 1-11 Tob boit, glat, robe agtigt. Dens fine Blade, som ere tæt samlebe ved Roben, ere i Rans ben

sen rue, i Midten rendede, ved Grunden udvidede, omffedende. Stedehinden kort, budt, klovet. Toppens Grene tredeelte, meget bugtede, næften retvinklede. Smaakilkene verelvise. Slomferne verette, solvalindsende. Blomferklappene næften lige ftore, i Spidifen gnavede, ved Grunden haarede. De indvendige Aronklappe smallere. Stakken lidt længere end Klappen. Fleersarig. Slomifter i Juni og Juli.

Paa boie Enge og i Stove itte fjelben.

Man har en Afart med mindre aaben Cop og ubetvelig bugtes be Blomfterfille, som af nogle er anseet for at være Bjerg Onnte. Denne Ufart findes i holfteen.

Egenst. og Anvend. Den abes af alle Hunsbyrene, Svinet undtagen. Ogsaa for Rensbyrene er den en tjer Fsbe. Den giver et meget siint men ifte meget broit Hoe. I Engels land agtes den som et godt Gras for Faar.

5. Bjerg Bunke (A. montana). Bladene berfteformige. Toppen snever. Blomsterne haarede ved Grunden og staffebe. Staffen langere end Smaasarene. Fl. D. T. Fl. N. 474. Leers T. 5. f. 2. N. Bergbunke.

Beffer. Roben har lange Trevler og frembringer fua, temmelig tante, 6:8 Kommer lange Straae. Bladene fidde tot sammen ved Moden og ere five, surede, libt rue i Randen. Paa Stongelen sidde 2 Blade af samme Farve, hvoraf det ene tot under Bloms sertoppen. Blomsternes Udseende ligner den dolg ed e Bunkes, men Smaa-arene ere mere trofte til Stongelen og mere glindsende; Gtaffen morfere. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den findes happig paa boie Steder i Rorge og Island.

Egenft. og Anvend. Som Foderurt ligner den den forer sacende.

6. Sjeld Zunke (A. alpina). Bladene spelformige. Loppen tat. Blomsterne haarede, ved Grunden kortstakkede. Fl. D. T. 961. Fl. N. 917. N. Helbbunke.

Beffr. Roben libt frybende, trevlet; ben fremftyder abstillige torte, fremliggende Bandgrene og faa, opstigende, trinde, glatte Straae, af 6-8 Commers Langde, som have et Leed ved Grunden af det overfie Blad. Bladene meget smalle, spids tillobende, glatte, i

Nanden rue, ftribebe, de overfie meget torte, med en lang, ftribet Stede tæt neben for Blomfierne. Coppen er i Begnndelsen af Blomfiringen sammenkneben, siden aaben, med-meget sine, meget sint haarede, mod Spidsen lidt tyffere Grene. Bagerklappene meget forre end Aronend, lancetformige, spidse, udvendig violette. Imelsem dem og Aronerne sidde Bundter af sine haar. Kronklappene ulige store; den storke er taktet i Enden, og har ved Grunden en sin, næsten umærkelig snoet Stak, som er kortere end Alappen; den mindre Alap er mere tilspidset. Af Aronerne er den ene siddende, den anden stiftet. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den nærmer fig meget til Bjerg Bunten, men bar brebete Blabe, robere Blomfer og fortere Stat.

Den findes paa Fieldene i Porge ved Missen, paa Sundmer og Johnsknuden ved Kongeberg; i Finmarten ved Balbers, i 34-land.

Egenft, og Anvend. Eil Grasning og See har ben formobentlig Fortrin for ben Foregaaende.

7. Graa Bunke (A. canescens). Bladene bersteformige. Straaet bladet. Toppen sammenkneben. Stafferne i Enden fiskleformige, kortere end Bageret. Fl. D. T. 1023. Fl. N. 918. D. Hvas Sivegras. N. Bleekbunke, Kloubunke, Flugsandsbunke, Liibraad.

Best. Dele Planten bustformig. Roben lang, og tættrevlet, den fremstyder stere, opstigende, aknudede, 4.6 Commer lang; bladede, jevne, glindsende, ved Grunden knæbsiede Straae. Bla, dene meget sine, stive, oprette, rue, blaaegraae, omstedende paa Straact, tætte ved Roden. Stedehinden lancerformig, spid. De sverste Steder opblæse, de nederste rødagtige. Loppen opret, af et graacagtig-glindsende Udseende, lancetsormig, lidt eensibig, vereligis grenet, under Blomstrungen mindre sammenkneben. Kronerne ere ved Grunden haarede; den ene stodende. Sægerklappene spidse, solvylindsende, paa Roggen sinhaarede, dobbelt længere end Kronens. Nær ved Grunden af den udvendige Kronslap sidder en tustsarvet, nedentil snoet Staf, som i Spidsen er tystere og hvivagtig. Bleeraarig (efter andre 2aarig). Blomstrer i Juli.

Almindelig paa fandige Marker, ifær paa Slyvefand.

Egenft.

Egenft. og Unwend. Den abes, naar den endnu er ung, af Ker og Faar, som oprofte den med Rod. Formedelft benne Omftandighed og bens Stivhed, fortjener den neppe at anbefales til Dorfning, hvilfet dog er feet af nogle Oeconomer. Dag Sandflitter er den nottig.

8. Tidlig Bunke (A. præcox). Bladene bersteformige. Stederne kantede. Blomstertoppen arformig. Blomsterne sibedende, paa Ryggen staffede. Fl. D. T. 383. D. Muk, liben hvene.

Liben Bunfe, Dec. Dl.

Beffer. Roden flintrevlet. Straaene oprette, sjelden mere end 213 Lommer lange, bladede, blege som bele Græsset, jevne. Bladene ved Roden henvisnende; Stængelbladene langkedende; Skederne opblæste, nervede. Skedehinden budt. Koppen i Komme lang, snever, opret, saablomstret. Blomsterne hvidgronne glindsende. Bæzerklappene lige lange, paa Ryggen rue. Begge Kronerne uden Stilk, de pderste Klapper har en Stak, som er knæboiet, og dobbelt af Bægerets Længde. 1 aarig (efter nogle 2aarig). Blomster i Mal og Juni.

Almindelig paa Banter og torre Steder i Danmart og Solfteen; ogfaa i Island.

Egenst. og Anvend. Den kal i Jylland ansees for et kadeligt Ukrud og efter Rafns Angivende vore der til en Hside af I Job, hvilken Storrelse aldrig er forekommet mig, endog vaa det Halve nar. Den ades kun i Mangel af andet af Huusdyrene.

9. Udspærret Bunke (A. caryophyllan). Bladene bors fieformige. Toppen tredeelt, udspærret. Kronerne siddende, med en knabsiet Stak paa Ryggen. Fl. D T. 382.

Bestr. Roben sintrevlet og kober enkelte, glatte, glindsende, grenede, sine, bladede Straae, af 1.3 Commers Langde. Bladene 1½ Comme lange, faa, meget spidse, lidt krumme; de ved Roben benvisnende; de paa Stangelen have en stribet, rue, lidt opblak Skede. Skedehinden lancetformig, temmelig lang. Coppen abeelt, Grenene 3beelte, udspilede; den udgiør næsten det halve af bele Plantens Langde. Blomsterne meget smaa, glindsende. Statsten

Digitized by Google

ten langere end Blomfterne. ragrig. Blomftrer i Juni og Juli. Pag torre Steber iffe fjelden.

Egenft. og Unvend. Den ades af huusdyrene, men er for liden til at funne vare af nogen betydelig Mytte.

19be Glagt: Seftegræs (Holcus).

pene laadne. Den tvefisnnede Blomst staffes. Hanblomsternes Staf bueformig tilbagebsiet. Fl. D. T. 1181. Fl. N. 378. D. Laadent Gras, Holfegras. N. Fleielsgras.

Uldbladet heftefryd, 2. og R.

Beste. Roben trevlet; ben kipber mange, oprette, stribede, blas bede, i Spidsen glatte, neden til laadne Straae. Haarene tilbage-boiede. Bladene langstedende, blodhaarede, især i Randen og paa Understaden. Stedehinden afftumpet, tandet. Koppen er forend Blomstringen arformig, siden opret, udspredt, blod, rodlig-hvid, og efter Blomstringen bleeg. Grenene sine, mangedeelte, sinhaarede. Bægerslappene lige lange, farvede, spidse; den indvendige gnervet. Paa een Still sidde to Blomster, bvoraf den ene har blot Stovdragere, den anden baade Stovdragere og Stoveie. Panblomsten er den overste. Recraarig. Blomstrer i Juni og Juli. Paa Enge temmelig almindelig.

Lighed af Rreaturene, erformedelft bets saftfulbe Stangel og Blasbe, og berved at det flere Gange fan flages, en af vore bedfte Græsarter. Det trives endog paa sandige Steder og formeres let af Free. Det fan med Jordeel sages paa dampet Physesand.

2.316dt gestegræs (H. mollis). Blomstertlapperfie omtrent lige ftore, næsten uden haar. Den tvetisnnede, statisfe Blomst sidder nederst. Hanblomstens Stat knabsiet. Roden krybende. Fl. D. T. 1059. D. Holkegræs.

Blød Hestefryd, V. og R.

Beffr. Roben meget lang, frybende. Straaet glat, laabent paa Anuberne, enfelt, opfigende, bladet. Bladene næften glatte eller meget fiint duunhaarede. Stedehinden tilrundet, tandet. Roppen under Blomfringen opret, udfpredt, rodlig brid. Grenene fiinhaas rede, fine, deelte. Bægertlappenes kjol haaret, forreffen glatte. Arons

Arenklappene flivhaarede ved Grunden. Staffen itte bueformig, men Invoviet, snoet, længere end Bægeret. Bleeraarig. Blomfrer i Juli og August.

Den vorer paa fandige Marter og t Stove.

Beenft. og Unvend. Stient den er et temmeligt blobt Gras; faaer den bog langt tilbage for den foregadende, fordt bens Rod er frybende, og driver fun eet Straa. Den ades fore teften af Rreaturene, og gier Mytte paa Sandflitter.

3. Vellugtende Seitegræs (H. odoratus). Bagerbale gene 3blomstrede, stafisse, tilspidsede. De tvekisnuede Kronbals ge 2hannede. Fl. D. T. 963. Fl. N. 934. N. Marigrass, Lügtgrass.

Bellugtende Hestefryd, B. og. N. Lugtende Hestegras, Dec. Pl.

Beffr. Roben trevlet, krybende. Straact opret, faabladet, glat, I 800 boit. Bladene næften af Straacts Langde, glatte. Blamskerne rundagtig fade. Bægerklappene bugede, og indflutte sædsaulig 3 Aronbælge, hvoraf den midterfte er en hun- eller tvekjonsut Blomft; de svrige Hanblomfter. Fleeraarig. Blomftrer forst i Jun.

Den findes paa fugtige Steder og i Stovmoser, f. Er. ved Lundehuset, Oprehaven ic. i Norge ved Missen, ogsaa i Island.

Egenft. og Anvend. Den abes med Begjerlighed'af Quas get, men giver iffe saa mange Straae og Blade som ben første. Forresten anbefaler ben sig ved sin behagelige Lugt, ber ligner Guularets, og som isar markes, naar den er tørret. Paa nogle Steder lægges ben imellem Klader for at fordrive Møl.

20de Slagt: flitterar (Melica).

1. Benblomstret glitterap (M. uniflora). Toppen eene siblg, grenet. Bageret eenblomstret. Fl. D. T. 1144.

Beffr. Roben langtrevlet, ben Ander flere, oprette, blabebe, fine, glatte, 1 - 1 2 Bod lange Straac. Bladene tynde, flade, i Ran's den og paa Underfladen rue. Stederne dobbelt fortere end Bladene, harede, frisede, i Mundingen tæt haarede. Stedehinden fort. Loven faablomfret; de nederste Stilfe sidde 2 sammen, de overste milite. Bægerbælgen rodagtig, 2blomfret. Klappene ulige store,

glatte, nervede, budte. Den tvefjonnede Kronbælg er fiddende, ben golbe har en tof, indboiet Stilf, og bestaaer af tvende, tomme, smaa, afftumpede Klappe. Fleeraarig. Blomftrer i Juni.

Den er temmelig almindelig i Stove.

Wgenst. og Anvend. Den abes af Quaget, og herer til be bedre Stongraffer.

2. Miffende Slitterap (M. nutans). Toppen sammen fneben, eensibig, ubeelt. Blomsterne hangende. Bageret 2:3 blomstret. Fl. D. T. 962. Fl. N. 463. D. Havregras.

D. Hanggras, Hangslof, Luutflof.

Beffr. Roben trevlet. Straaet opret, blabet, sammentroft, rue, kantet, 2 Fod boit. Bladene flade, i Randen og paa Lielen rue. Skedebinden meget kort. Ecppen eller rettere Rlasen niffende. Blomfterfilkene haarfornige, bugtede. Smaa-arene ægformige, budte. Bægerklappene rode, i Randen lidt flivhindede, utydelig nervede. Kronbælgene gronagtige. Stoutraadene sammenvorne ved Grunden. Froet fladt, suret paa den ene Side og hvelvet paa den anden. Fleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

3 Stove mindre hoppig end den foregagende, f. Er. ved Bag-

fper, Dyrchaven, Roffedal, Gorse ic.

Egenft. og Anvend. Den ades med Begjerlighed af Quag og Bilbt, og er not saa bløbt et Gras som den foregaaende.

3. Blaa flitterar (M. coerulea). Kronklappene spibse. Toppen sammenkneben. Blomsterne oprette, valsesormige. Fl. D. T. 239. Fl. N. 259. D. Plaatoppet Gras, Piberen ser, Lveen, Lviin. N. Ledelss, Blaabunke.

Best. Roben lidt løgsormig, med lange Trevler. Straarne oprette, ftribede, trinde, glatte, stride, mod Grunden bladede og 15 stræede, 1-4 kod hoie. Bladene lange, stive, imod Enden lidt ind, rullede, tilspidsede. Stedebinden er en haaret Rand; Koppen opset, med sammenknebne, violette Grene og Blomster, hvilken kar, ve udmærter den fra alle andre Græsarter. Bægerbælgene lige store, budte, nervede, kjølede, omtrent 3blomstrede, hvoraf 2 frugt, bare. Kronbælgene sidde, ligesom den forriges, verelvise vaa en sælleds kort Stilk. Stovknappene mort violette. kleeraarig. Blomsstrer i Juli og August.

Den vorer paa Corngrund, iffe felben; ligeledes paa Sand-flitter f. Er. ved Brande i Inland.

Egenst. og Anvend. Straaet anvendes til Piberensere, Kofte 2c. Den ades af Quag og Heste, men ikte af Sviin. Den anprises som Foderurt paa Sandklitter og tilkjendegiver i Almindelighed Torvegrund.

21be Slagt: Blaceap (Sesleria).

1. Sjeld Blaasar (S. coerulea). Aret agformigt: aflangt, taglagt. Blomsterbladene verelvise. Fl. D. T. Fl. N. 610. Iaqv. Icon. V. 1. T. 21. (Cynosurus coeruleus Lin). N. Blaaaring.

Blaa Bundehale, B.

Defer. Roden langtrevlet, libt krubende og frembringer sjelden mere end eet, opret, ved Roden bladet, i Spidsen bladlost, trindt, kribet, knælsk, k-1 god hoit Straa. Bladenes stive, spelformige, rendede, budte, tilbageboiede, stribede, i Randen rue; den har sjelden mere end eet Blad paa Straact, med en lang torsormig Skoden werden utydelig. Aret udmærker sig ved en lyd graablaa Tarve, og er budt, kort, sammensat af smaa Ar. Bed Grunden as hver af de nederste Smaa-ar sidder et hindeagtigt, i Spidsen udvidet og udgnavet, omfattende Blomskerblad. Bægerklavpene tige kore, kortskaktede, kjølede. Rronklappene nervede, hindeagtige, den vderske 3-, den inderske 2tandet. Fleeraarig. Blomskrer i Rai og Juni.

hift og ber paa fugtige Steder i Rorge og Island.

Egenft. og Unvend. Bladene abes af Qvaget, men Stragene ere for ftribe.

22de Slagt: Rapgræs (Pos).

1. Oand Rapgræs (P. aqvatica). Toppen opret, grenet, ubbredt. Smaararene oblomftrebe, linieformige. Den pberfte Kronklap budt, Inerved. Fl. D. T. 920. Fl. N. 200. D. Bandgræs, fort Bandgræs, Flak. N. Elvekonge.

Pand Fæensie, B. og R.

Beffr. Roben langtrevlet, hvibagtig; ben fender flere, oprette, 4-6 fod hoie, leddede, ftribede, glatte, bladede, tvewggede Straac, bils nederfte Leed ere robffydende. Bladene brede, næften swarbsormige, i Randen og paa Ljolen rue, spidse, med en jevn Sted:. Ste-

behinden fort, budt, heelrandet. Coppen meget-for, grenet. Gres mene halvfrandsformige, kantede, bugtede, rue. Bægerklappene lige fore, glindfende, hvidagtige. Kronklappene rodagtige, rue. Och inderfte Kronklap udrandet. Fleergarig. Blomftrer i Juli.

Almindelig ved Grofter og Maebredder.

Egenst. og Anvend. Denne Græsart, som tillige med nogle Arter af Ast er den storfte af denne Familie hos os, er, medens den endnu er ung, en meget god Foderurt for Heste, Aser og Faar, (efter Engellanderne ikke saa god for Keer som for Heste) og er derfor anbefalet til Dyrkning paa vaade Enge, hvor den da snarere maatte plantes end saaes. Naar den naaer sin sulde Størrelse, er den for strid; den maa derfor slaaes, førend den stydet Top. Den skal være udsat for Brand, og da være skadelig for Quæget, men da disse ikke æde den, naar den er i Frøe, vil denne Indvending mod dens Nytte ikke være betydelig. Det er ei heller beviist, hvad man i Tyskland har paastaaet, at den skuls de soraarsage Trommesyge hos Qvæget.

I knen og Julland bruges dens Strage til at binde Baand af.

2. Skor Rapgræs (P. sylvatica). Toppen ubbredt, mes get grenet; Smaa arene omtrent 5blomstrebe; Klappene meget spibse. Fl. D. T. 1145.

Beffr. Roben trevlet. Den fremfinder fiere, trinde, glatte, ranke, bladede Straae, af 2:3 Fods Hoide. Bladene flade, paa Overfladen glatte, paa Underfladen og i Randen rue. Skeierne firibede, glatte naar man firnger ned ab, af Bladenes Langde. Skedehinden fliget. Toppen for Blomftringen sammenknebet. Grennene 2koblede. Smaa: arene ægformig: aftange, sammentryfte, lydigronne. Bagerklappene snevee, ulige ftore, kjolede, med en Braad. Pleeragrig. Blomftrer i Juni og Juli.

Den benfores af Smith til Svingel Slægten. Den findes i holfteen i Stovene omtring Riel og Prech. Egenft. og Unvend. Ubefiendt.

3. Sjernblomstret Rapgræs (P. distans). Toppen grenet, udbredt; Grenene efter Blomstringen tilbagebsiede. Smaar arene

wede, glindsende. Fl. D. T. Curt. Fl. Lond. fasc. 6

Best. Denne Græsart, som ligner meget den folgende og som af Pollich kaldes Poa salina og af Curtis P. retrosexa, adstiller Smith ved folgende Bestrivelse: Roden trevlet; den kyder stere ved Grunden nedliggende, næsten i Fod lange, trinde, bladede, kribede, glatte Straac. Bladene ere langkedende, spidse, jevne, blaalig-graac, slade; Rodbladene lidt indbøiede i Randen. Stedebinden budt, udrandet. Toppen opret, med halvfrandsformige, tantede, rue, lidt bugtede, deelte, omsider tilbageboiede Grene. Smaa-arene liniesormige, glatte, 4-7blomstrede, rod- og hvidbrogede. Bægerksappene ulige kore, sjølede, smaa, budte, i Randen hindeagrige; de yderste utydelig znervede. Kronerne staae iste tæt sammen, og ere valsesormige, i Enden lidt skivhindede. De inderste Ksappe ere udrandede, og i Kanden rue. Fleeraarig.

Den findes efter Weber i holfteen.

Egenft. og Unvend. Den ftal formere Delfen hos Averne, men itte være tjenlig til Dyrfning.

4. Strand Rapgræs (P. maritima). Toppen grenet, libt sammenkneben. Smaa arene 5blomstrede. Kronerne utydelig 5nervede. Roben krybende. Fl. D. T. 251. Fl. N. 780 (uyder Navn af Poa cristata). N. Fryste, Rap, Sjørap, Fjære Rap.

Sand Fansie, B. og R.

Beffr. Roben frebende. Straaene opfigende, faa fra een Rod, glatte, trinde, bladede, I-1 Fod hoie. Bladene temmelig lange, glatte, spidse, med indrustet Rand (hvorved de blive spelsformige og rendede paa Oversladen) omstedende, graaeagtige. Grennene paa Blomstertoppen udbredte eller aabne under Blomstringen, men sielden som hos den foregaaende, tilbageboiede, omsider oprette. Smaa-arene linieformige, glatte, omtrent sblomstrede, lidt rodagtige. Bægerklappene ulige store, ægsormige, spidse, tjolede; den voerste anervet. Kronerne ikke tæt sammen, næsten valseformige, budte.

Det er efter Smiths Autoritet, at jeg har abfilt benne og ben foregaaende, som den efter ham udmærter sig fra ved Erpbende Rod, længere, spidsere og mindre indtrufte Aronbælge.

Egenit. og Unvend. Engellunderne anfee ben for et

5. Fladstænglet Rapgræs (P. compressa). Toppen eensibig, sammenkneben. Kronbælgene kantede, ved Grunden sammenfviede med siltede Haar. Fl. D. T. 742. Fl. N. 1004. D. Faaregræs. N. Bergrap, Fladrap.

Flabstanglet Fansie, B. og R.

Best. Roben krybende. Straaene nedliggende ved Grunden, siben opstigende, fladtrykte isw oventil, bladede, stive, imod Enden bladloje. Bladene smalle, spidse, i Enden rue, biaaegraae. Stedente wewaggede, glatte, af Bladenes Langde. Sted hinden kort, budt. Roppen 1 = 2 Tommer lang. Grenene sammentrykte, kantede, libt bugtede, rue, forend Blomstringen lidt aaine, efter den oprette. Smaa-axene lancetsormig-liniesormige. Bagerklappene omtrent lige store, tilspidsede, afformige, nervede, 4-6blomstrede. Aronbælgene tæt samlede, budre, af Bægerets Længde. Fleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Paa boie Enge og udprfede Banter, ifte almindelig; f. Er. veb Birferod; i Inen veb hofmansgave og Egenfe.

Ægenft. og Unvend. Denne Græsart ades I gjerne af alle Hunsdyrene, ifær af Faar, og har det Fortrin, at den vorer ret godt paa sandig Jord.

6. Sjeld Rapgræs (P. alpina). Toppen ubbredt. Smaar arene 4blomstrede, hjerteformige. Kronklappene agformige segle formige, ved Grunden abstildte. De nederste Stedehinder mes get korte. Fl. D. T. Fl. N. 600. Scheuchz Prod. T. 3. N. Fieldrap.

Fjeld Fæensie, B.

Beffe. Roben lang, og glat-trevlet; ben frembringer faa, oprette, ofte opstigende, temmelig tyffe, glatte, trinde, rodagtige, afnudede, oventil nogne, 6.9 Commer lange Straae. Bladene tæt famtebe ved Roben, bred-linieformige, nervede, budte, paa lindersstaden graaeblaae, i Randen rue, med forte Steder; de tvende und-

undtagne, som sidde paa Straaet. Toppen ægformig, meget grenet Arftillene boiede ub og ind. Smaa. arene flad sammentryfte, rodagtige, budte, glindsende. Aronerne have Borker, men ifte siltee be haar ved Grunden. Zleeraarig. Blomfrer i Juli.

Doppig paa Bieldene i Rorge.

Afart: Copspirende Sjeld Rapgræs (P. elp. vivipare) med topspirende Blomfier. Fl. D. T. 807. N. Slurvrep, Tuferap.

Doppig paa Fjelbene i Rorge.

Egenst. og Anvend. Ubekjendt, men formodentlig er ben en god Fjeldfoderurt.

7. Almindeligt Rapgtas (P. trivialis). Toppen uds bredt. Smaa agene 3blomftrede. Rronflappene lancetformis ge, Inervede, ved Grunden sammenssjede med filtede Haar. Stedehinden lang. Fl. D. T. Fl. N. 476. Leers Tab. 6 f. 5. N. Marterap. F. Hausgageas.

Alminbelig Frensie, B. og R.

Bester. Roden trevlet. Straacne nedliggende og ofte robstpatende ved Brunden, oventil oprette, 6-8 Commer lange, udeelte, fribede, bladede, rue. Bladene flat-oprette, paa Understaden og i Randen rue, spidse, sjolede. Stederne lange, fribede, rue, lidt sammentryste. Stedehinden lancetsormig, spids. Toppen langstraft, meget grenet, opret, med rue, meget deelte, under Blomstringen udsparrede Grene. Smaa-arene ægsormige, rodagtig-groune. Bægerklappene lige lange, paa Ryggen rue; den indvendige smal, spids; den udvendige ægsormig, trenervet. Tronklappene budte, snervede. Bleeraarig. Blomstrer fra Juni til September.

Almindelig pag Enge.

Ægenft. og Anvend. Huusdyrene ade ben meget gjerne, ben giver meget gobt Hoe, men ba ben varer kun et Aar, maa den staas tilbage for de folgende.

8. Eng Rapgræs (P. pratensis). Toppen ubbrebt. Smacarene 4blomstrebe. Kronklappene lancetformige, 5nervebe, sammenfsiede ved filtede Haar. Stedehinden kort, budt. Fl. D. T. Fl. N. 456. Curt. Lond. fasc. 2. t. 5. R. Engrap.

Eng Kaensie, B. og R.

Beste. Roben trevlet med krybende Bandgrene, ben frembringer stere, oprette, veb Grunden lidt indboiede, udeelte, bladede, jevne, trinde, 1.1½ Rob boie Straae: Bladene glatte, undragen paa kielen; paa den albre Plante blaagronne. Stederne glatte, ftribede, af Bladenes Langde. Loppens Grene temmelig glatte. Smaa wene afformige. Bagerklappene spidse, lidt ulige ftore, anervede, paa Ryggen rue. Reetsaaria. Blomftrer i Juni og Juli.

Afart: Smalbladet Eng Rapgræs (P. pratensis angustifolia, P. angustifolia Lin.). Leers. T. 6. f. 3.

Smalbladet Faensie, B. og. R.

Bester. Den er kun forffjellig fra Eng Rapgræs ved be neberfle Blade, som er meget smalle og lidt flivere, ved en mindre Lop og ved de neberfle Steder; som ere rue. Da bisse Mærker ikke ere not til at adfille den som Art, bar jeg ligesom Smith i Fl. Britan. am ført den som Afart.

Egenk. og Anvend. Eng Rapgras ades af Quaget som ben forrige, og har det Fortrin, at den er fleeraarig. Af adkillige engelke Deconomer holdes den for at være den bedste Foderurt blandt Græsarterne, da de ansee den for den sødeste og pppigste, og fordi den udmærker sig derved, at den groer paa alle Sorter Grund. De kalde den, great meadow Grass.

9. Etaarigt Rapgræs (P. annua). Toppen ubsparret. Smaararene egformige. Kronerne iffe tat staaende, Inervede, usammenhangende. Straaet Fraa, sammentryft. Fl. D. T. Fl. N. 609. Leers. T. 6. f. 1. N. Qviitrap, Kluurrap.

Marig Frensie, B. og R.

Bester. Roden siintrevlet. Den driver mange, opftigende, eller nedliggende, sammentrykte, glatte, bladede, ved Grunden ofte rodendende og grenede, 4.8 Kommer lange Straae. Bladsteden af Bladets Langde, glat, sammentrykt, fjolet. Bladene flade, linieformige, budte, flatte, undertiden rynkede paa tvers. Skedehinden tort, lidt udgnavet. Loppen opret, næsten eensidig, kort, med tverkoblede, i en ret Binkel udspieles, faa Grene. Smaararene glindsende, budte, sammentrykte, grone og hvidbrogede. Bægerklappene ulis

nlige fore, fjolede. Aronflappene uden Haar ved Grunden i Namben bindeagtige. 1 aarig. Den blomftrer fra Foraaret til hen paa Efteraaret.

Overalt ved Beie, i Buer, paa Marter, te.

Egenst. og Anvend. Den abes med Begjerlighed af Quaget, og anbefales til Dyrkning af de engelste Oeconomer, hvilket den dog formedelst dens korte Varighed og ubetydelige Størtese neppe fortjener. Den er forresten overmaade villig til at vore, og derved et meget skadeligt. Ukrud i haver, som Engelsandere ne have forestaaet at ødelægge ved at skolde den med kaagende Band.

10. Lund Rapgræs (P. nemoralis). Toppen og Blabene tynde. Smaa-arene lancetformige, 3blomftrede, Kronflappene utydelig 5 nervede Stedefinden meget fort, rundtattet. Fl. D. T. 749. Fl. N. 1047. N. Krofrap, Langrap, Lundrap, Lyndrap.

Lund Faensie, B. og R. Stor Rapgras, Dec. Di.

Beftr. Roben lidt frybende. Straaene næften 2 god bsie, opstette, svage, firibede, glatte, bladede, ubetydelig flattrifte. Bladene meget smalle, spidse, saa ved Roben; de sverfte i Randen rue. Stederne fortere end paa den foregaaende. Boppen meget ubbredt, spret, lang. Grenene fine, tantede, rne. Smaa-arene glindsens de, meget mindre end hos den etaarige. Bægertlappene spidse, 3nervede. Aronflappene lidet haarede ved Grunden. De indvensdige Randen duunhaarede, Fleeraarig. Blomfrer i Juni.

Almindelig i Stove i Danmark. I Rorge pag bjergige Steber, f. Er. blandt Lyngen i Rordland.

Egenst. og Anvend. Fortrinlig som grøn Foderurt isar blandt Stovgræsarterne, men giver fun lidet Hoe. Geder, Kaar, Koefte og Sviin abe den.

11. Tedliggende Rapgræs (P. decumbens). Toppen nassten udeelt, sammenkneben, opret. Smaaiarene agformige, 4blomstrebe, af Bagerets Langde, Skebehinden randhaaret. Fl. D. T. 162. Fl. N. 794. (Festuca decumbens Lin.) D. Liggende Heiregræs. N. Lagbsvingel.

Medliggende Svingel, B., R. og Dec. Pl.

Bestr.

Beffer. Roben grenet, trevlet, libt trobende. Straact fremlige gende, under Blomfringen frumt opftigende, næften opret, 8-12 Kommer langt, flivt, glat, bladet. Bladene flade, men indbbiede i Randen, flive, i Enden ruc. Stederne ftribede. Coppen faabloms fret, flaseformig. Stiltene bugtede. Smaa-arene bugede. Bægerstlappene lange, rue paa Ljolen. Kronklappene glatte, haarede ved Grunden. 3-5 Kroner paa hvert Bæger. De indvendige Klapspe randbaarede. Fleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Den vorer paa torre Marter, itte alminbelig, f. Er. ved Char-Tottenlund, Geelfton, Dirichbolm, Dorebaven.

Egenft. og Unvend. hunddyrene abe den, Svinet unbtas gen. Den anføres blandt de Foderurter, som ere passenbe til Sanbklitter.

12. Blaagraat Rapgræs (P. glauca). Blomftertoppen aaben, eensibig. Smaa:arene omtrent 3blomftrede. Kronbalsgene spilofe, ved Grunden sinhaarede. Bladene spelformige. Fl. D. T. 964.

Blaggrag Fæensie, B.

Beffr. Roben trevlet. Straaene opftigende ved Roben, Ince boiede, glatte, i Bod boie. Bladene meget smalle, spidse, langkedende. Blomftertoppen ægformig. Smaa-arene 3-4blomftrede. Basgerklappene ulige flore. Aronklappene lybbrune, usige store. hete Planten har et blaaeagtigt Udseende. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

Run fundet i ginmarten og i Bangs Præftegjelb i Balbers veb Soben af Bjergene, af Drof. Bab l.

Egenst. og Unvend. Formodentlig en god Foderurt.

13. Ajær Rapgræs (P. palustris). Blomstertoppen ubbrebt. Smaa arene omtrent 3blomstrede, fiinhaarede. Blasbene rue paa ben underste Flade. Fl. D. T. 750.

Beftr. Aben trevlet, frebende. Straacne opftigende ved Roben, derpaa oprette, 1.2 god lange, glatte. Bladene fmallinieformige, spibse. Stederne mere rue end Bladen & Underflade Stedehinden budt. Koppen snever for Blomftringen, ubbredt under og efter Blomftringen. Stilfene fine. Smaa-axene sammentrytte. Bagerklappene lancetformige, ulige flore, rodagtige. Aronklappene mindre, hvidagtige, glindsende. Fleeraarig. Blomftrer i Maiog Juni.

 $\mathsf{Dig} \mathsf{\overline{\mathsf{Mized}}} \, \mathsf{by} \, \mathsf{Google}$

Tredie Claffe, anden Orben.

Efter Prof. Schumacher i Grovter og vaade Enge, f. Er. veb Lundehuset, Bagivær ic.

Egenft. og Unvend. Efter engelfte Deconomer give Reerne megen Melt ved at nybe ben.

14. 17ervet Rapgræs (P. costata Schum.). Toppen sams menkneben, arformig. Smaas arene Agformige, omfrent 3bloms strede, lidt laadne. Kronklappene nervede. Straaet opstis gende. Fl. D. T.

Beffr. Straaet 1 Fod hoit, trindt, glat, næften bladloft, ved Grunden fnæboiet. Robbladene næften 1 Fod lange, oprette, traadformige, rue. Straabladene faa, meget forte. Loppen 1 Lomme lang, opret. Smaa-arene aflange, spidse. Bægerklappene lige fore, lancetformige, spidse, rue, 2-3blomftrede. Loppene næften af samme længde, fortbraadede, 3-5nervede, rue. 14arig. Blomstrer i Juni.

Denne Græsart, bois Bestrivelse er laant af Prof. Gebumachers Flora af Riobenhauns Omegn, er af bam fundet ved Strandbredden imellem Papiirsmollen og Springforbi.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

15. Glindsende Rapgræs (P. nitens). Toppen udbredt. Bagerbalgene 3blomstrede, meget glatte, storre end Kronbalgene. Fl. D. T.

Denne Art, der anføres af Prof. Weber som nye, nben Beffrivelse, Kal ubmærke sig ved fine glindsende Bagere. Efter Udseende Kal den ligne en Bunke. Den blomftrer, om Baaren.

Paa Enge ved Dyffernbroof nar Kiel. Kaenft. og Unvend. Ubefjendt.

16. Flad Rapgræs (P. planiculmis). Straaet fladstryft. Toppen sammenkneben. Bagerbalgene 3.4blomstrebe. Kronklappene paa Ryggen duunhaarede. Fl. D. T.

Beftr. Dette Gras bestriver Prof. Deber faaledes: Straaet fint, 1-2 god boit. Coppen firid, violet. Kronbalgene farvede, af lige Langde, den ene snevere.

Den fal ligne flabitænglet Rapgræs, men Smaaarene ere tortere og mere bubte, foruben bet i Characteren anforte.

Digitized by Google

Den vorer paa Bankerne ved Neumühlen nær ved Kiel. Egenft. og Anvend. Ubekjendt.

17. Bamblomftret Rapgræs (P. cristata). Blomftertoppen arformig. Bagerne libt haarebe, 2:4blomftrebe, og langere end Stilfene. Kronflappene fortstaffede. Fl. D. T. Moris 3. f. 8. T. 4 f. 7.

Ramartet Fæensie, R.

Beffr. Roben bestaaer af tætte, filtebe Trevler. Straaene enkelte, oprette, jevne, 6.8 Commer lange. Bladene langstedende, linieformige, glatte, lidt flive; de nederste Steder simhaarede. Stedehinden fort. Toppen 1.1½ Komme lang og er sammensat af tætte, sinhaarede, forte, oprette Grene, af en solvglindsende gron Varve. Bægerklappene ulige kore, spidse, tjolede, nervede, i Ramben stivbindede; de indvendige Kronbælge meget mindre end de udvoendige. Fleceaarig. Blomstrer i Juli og August.

Den bliver af nogle henført til Slagten Bunte. Den findes paa Agrene i holfteen efter Beber.

Egenst. og Anvend. Den er et Ufrud paa Agrene, og iffe tjenlig til Foderurt, da Quaget nødig aber den.

23be Glagt: Bevregras (Briza).

1. Almindelig Bevregræs (B. media). Smaa arene ægformige, 7blomstrede. Bægerklappene kortere end Rronens. Stebehinden meget kort. Fl. D. T. 258. Fl. N. 603. D. Bevregræs, Rystegræs, Kjerlighedsgræs. N. Fjelbskarv.

Mellemite Bevrear, V. og R.

Beftr. Roben langtrevlet. Straaet opret, trindt, glat, bladet, 1 Bod boit. Bladene flade, spidse, ftribede, rue, med en teminelig lang Stede. Loppen udbredt; Brenene afoblede, aabne, deelte, rodagtige, far Stiltene, fine. Smaa-arene hangende, nuftende, naften hjerteformige. Bagerklappene lige flore, bule, i Aanden lidt stivhindede. Aronklappene sidde verelvise, tosidige, de inderste udrandede. Blecraarig. Blomstrer i Juni.

Almindelig paa Grasmarter.

Ægenft. og Unvend, Den abes af Quag og Befte, men iffe af Sviin; er til Ubseenbe den smuffeste af vore Grassarter, men synes iffe at fortjene som Foderutt Deconomernes

Op:

Opmærtfomhed; bog panstage engelfte Deconomer, at ben giver gobt Bee.

24be Slagt: Bundegras (Dactylis).

1. Zvas Zundegræs (D. glomerata). Med eensibig, nogledannet Top. Fl. D. T. 743. Fl.- N. 478. D. hundegræs, Hvasgræs. N. Sund-Gras.

Almindeligt Moglear, B. og R.

Beffr. Roben tættrevlet. Straaet opret, ftribet, ledbet, glat, bladet neden til, rue. Bladene lange, samlede ved Roden, linico sormige, stribede, rue, især i Randen. Stederne sammentryste, unfen tveæggede, rue, stribede. Stedesinden lang, siget. Loppen lang, med asverlende megte rue, kantede, five, sammensatte Brene. Smaa-arene sidde i tætte Regler og vende til, een. Side. Bægerslappene meget ulige i kængde, spidse, spicke; den oderste snervet, baaret, den indvendigt hindesormig, glat. Inden soe hvert Bæger sidde 3 = 4, snervede, paa Kløsen kamformig haarede, spidse Krondælge, som ere større end Bægerne og hvis udvendige Klap er kløvet. Støvtraadene lange. Støvtnappene rode. Fleersaarig. Blomsteer i Juni og Juli.

Almindelig pan Græsmarter og tørre Enge.

Wgenft. og Anvend. Hundene abe den undertiben (hoile fet har givet den Navn af Hundegras) og kafte op berefter. Eil Foderurt er den for haard, bog abe Destene den.

25be Slegt: Ramgræs (Cynosurus).

1. Almindeligt Bamgræs (C. cristatus). Blomfters bladene finned togsibige, uden Stat. Aret udeelt, linieformigt. Fl. D. T. 238. Fl. N. 452. D. Sanekamgræs. R. Ramgræs.

Ramformig Sundehale, - B. og R.

Beffer. Noben tættrevlet; den finder flete, oprette, rante, tit Midten bladede, trinde, ftribede, oventil glatte, 1½ 3od boie, tenden ofte tidt bugtede Straae. Bladene spidle, jevne. Stederne glatte, trinde, ftribede. Stedehlnden fort, budt. Aret eenstott daa en bugtet Stilf. Smaa-arene verelvise, næfen fiddende, ægformige, under hvert sidder et taussormigt, finned Blomferfelad.

Bagerklappene linieformige, fpible, rue, tjolede. Rronbaigene vepelvife, fpible. Bleergarig. Blomfirer i Juni og Juli.

Almindelig paa Euge; i Rorge ved Johnsvatnet.

Egenkt og Anvend. Stjønt den ftyder mange Straae og ades af Huusdyrene, vil den dog neppe blive vigtig for Oeconomerne, da den har faa Blade og ifte danner nogen Grønfvar. Eldre Oeconomer paastaae, at Beder beraf stal faae et velsmagende Risd. Den trives især paa en feed, lidt fugtig Grund. I Engelland anbefales den til Dyrkning, hvor man holder Faar.

26be Glagt: Gvingel (Festuca).

r. Saare Svingel (F. ovina). Toppen eensidig, sammenkneben. Kronbalgene trinde, ved Grunden glatte. Straatt 4hjørnet. Bladene børstefornige, rue. Fl D. T. Fl. N. 453. Leers T. 8. f. 3. N. Sougras, Sougras, Smillie.

Beffr. Roben fiin- og sorttrevlet. Straaene oprette, paa Sjeldene nedliggende, 4.8 Commer boie, fine, five, udeelte, mod Spidsen 4hiornede, ved Brunden glatte. Rodbladene tætte, meget fine, tautede, spidse, graaeagtige. Stederne fribede, glatte. Stede inden meget fort. Loppen og dens Grene lidt bugtede, ruc. Smaa-arene 3-4blomfrede, oprette, glatte, lancetformige. Bargertlappene smalle, spidse, kantede, tjolede, ulige ftore. Krontlappene sammeutopfte, ved Grunden glatte, i Spidsen rue; den pderfte ofte kaktet. Fleeraarig. Blomstrer i Juni.

Almindelig paa boie, fandige Steder.

Egenst. og Unvend. Den ades med Begjerlighed af Kver, heste, og Geder, men isar af Faar, og for dette Dyr ans sees den i Spanien og Norge, for at være den bedste Græssart. Da Faarene paa de lavere Græsgange have ofte de saat faldte Faaresindere (Fasciola hepatica, saa har man troet, at denne, som kun sindes paa tørre Steder, forebyggede dem.

2. Topfpirende Svingel (F. vivipara). Toppen cent fidig, sammenkneben. Kronbalgene sammentrykt fislede, uden Staf, dunnhaarede ligesom Bægeret. Straaet 46isrnet, Blas bene

beme betfleformige, jevne. Fl. D. T. Fl. N. 453. β. (Fest ouina β. Lin.) Scheuehz. Prodr. T. 1. f. 2.

Beffr. Den ligner meget den foregaaende, og flere Botanitre bave anseet den for en Afart deraf, men Smith paastaaer,
at det er en sæffilt Art. Den udmærfer sig fra denne: ved
trumme, mindre stive, saftrigere, glatte, lyegrønne Blade; ved
en mere affortet og mindre grenet Cop, lidt bredere Bægertlappe, og ved tættere, laadne Kronbælge, hvoraf de overste fride ud i
Blade. De inderste Klappe ere i Randen duunhaarede. Bleeraarig. Blomfreer i Juli.

Almindelig paa Fjeldene i Morge.

Egenft. og Unvend. Som den foregaaende, og de den et faftrigere, har den formodentlig endog Fortrinnet for den.

3. Stivbladet Svingel (F. duriuscula). Toppen eenfis dig, udbredt. Blomfterne staffede. Straaet trindt. Straas bladene flade. Roden trevlet. Fl. D. T. 848.

Beffr. Roben bestaaer af lange, lidt haarcde Trevler; ben frem, kider faa, 1.2 god hoie, ved Roben opstigende, glatte, stribede Straae. Robbladene ere borsteformige. Straabladene imal-linies formige, lange. Loppen tot, forre end paa Faure Gwingel. Smaas arme fladtryfte. Blomsterne efter Blomstringen udsperrede. Bors gerbulgene oblomstrede, rue; ben pderste Klap forst. Aronklappene tue paa Kjølen, med en kort Stak paa Spidsen. Fleeraarig. Bloms steer i Juni.

Paa torre Enge og ved Grovter i Danmark og Fland.

Egenft. og Anvend. Den abes af Huusdyrene og isar af Faarene. Man paastaaer, at Paasugle gjerne ade dens Free-Endstisndt dens Blade ere temmelig haarde, andefales den dog t bet bathste Selskabs Okrivter som den næstbedste Græsart, da den skal give fortræffeligt siint Hose.

Som en Afart af benne anføre abstissige Botanisere: Dunnhaaret stivbladet Svingel (F. duriusc. \beta. F. dume-torum Lin.) Fl. D. T. 700. som og kuns ubmærker sig fra den ved glatte Bægerbælge og siint duunhaarede Blade.

Denne findes ofteft i Arat, dog fal ben efter Diller være fundet paa Kiebenbauns Befter Bold.

4. Rød

4. Ast Svingel (F. rubra). Toppen cenfittg. Kronerne trinde, staffede. Bladene paa Overstaden dubunhaarede. Roben frybende. Fl. D. T. Fl. N. 581. Schouchs. Agr. T. 6. f. 9. R. Ast Svingel.

Bester. Roden trevlet, paa sandig Grund kenbende. Straaene 1-2 Fod-hoie; nedliggende og bladede ved Grunden, lidt sammentrofte. Bladene Uniesormige, indrullede i Randen, hvorved de blive næsten borstesormige, spidse, stiffende. Rodbladene smallere end de faa, som sidde paa Straaet. Stederne dobt kribede, paa Straaet lange, ved Roden kortere, videre, stinhaarede. Stedehinden kort. Koppen har kantede, aabne, rue Stisse. Smaa-arene wyformig. lancetsormige, redagtige. Bægerslappene lancetsormige, spidse, ulige store, 5-6blomstrede, i Randen og paa Kjølen haare, de. Kronklappene lancetsormige, sammentrofte, fortstaktede. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Paa torre Steder ifte fjelden.

Egenft. og Anvend. Som forrige.

5. heireartet Svingel (F. hromoides). Toppen eenstig, spret. Rrypbælgene staffede, i Spibsen rue. Bladene borste formige, fortere end Stederne, Fl. D. T.

T. 6. f. 10.

Beste. Roben trevlet, tæt; ben briver siere, oprette, 1 fod hoie, trinde, glatte, ved Grunden bladede Straae. Bladene oprette, spid, se, kantede, korte, jevne. Stederne lidt bugede, glatte, surede, lange. Toppen arformig. Smaa-arene agformige. Bagerklappen ne spidse, glatte; ben pderste meget smal, ben indre langere, bredere og 3nervet. Hvert Bæger indsutter 5 : 6 Kroner. Kronklapper ne ere kortere end Stakken; ben inderste spids, sinhaaret i Kanten. 1200 ig. Blomstrer i Juni og Juli.

Paa heie, sandige Steber; sielben i Danmart, f. Er. ved Jægersborg og Ordrup. Hoppigere i Holsikku.

Kgenft. og Anvend. Den er finere og mindre bladrig end Vaaresvingelen, som den forresten har nogen Lighed med, endog i seconomisk Henseende.

6. Mufehalet Svingel (F. myurus). Toppen censiblg, Indende, lang. Kronerne spelformige, staffede, i Spibsen rue.

Bla:

Bladene borfteformige, tjølede, meget forte. Fl. D. T. Leers T. 10 f. 5.

Beffr. Den ubmarter fig fra ben foregaaende, som ben meget ligner, ved mindre, berfteformige Blade; langere Straae, og 400b. belt langere, mere grenet og ludende Cop. 1 aarig. Blomftrer i' Juni.

Paa fandige Steber i Solffeen.

Egenft. og Unvend. Som forrige.

7. Kjempe Svingel (F. gigantea Sm.). Toppen eensidig. Kronerne lancetformige, bugede, staffede. Bladene sværdformiste, nervede. Fl. D. T. 440. (Bromus giganteus Lin.)

Rjempe Beire, B. og R.

Beffr. Roben trevlet. Straaet opret, rankt, firibet, blabet, 3:4 8ob hoit. Bladene flade, temmelig brede, spidse, fiærkt ners bede, i Randen ruc. Skederne lange, glatte, uden haar. Skedehinden fort, lidt rodagtig. Koppen lang, grenet, i Spidsen luden de, sammensat af lange, kantede, rue Grene, der bære verelvise, linieformig lancetsormige Smaasar. Bægerklappene ulige flore. Staffen sidder næsten i Spidsen af Aronflappen; den er meget fin, og omtrent dobbelt saa lang som Aronflappen. Bleeraarig. Blomster i Juli og Angust.

Cemmelig almindelig i de danke Stove. 3 Borge sjeldnere, f. Er. ved Spodebjerg efter Bilfe.

Egenst. og Unvend. Den ades af Faar, Geber, Koer og heste, og er anbefalet af adskillige Occonomer til Dyrkning. Den et een af vore ansecligste Grasarter, faaer tidlig Blade, holder sig og lange grøn, og kan slaaes 2:3 Gange. Formodentlig vil den kunne trives godt paa Steder, som har temmelig Lae og Stygge.

8. Eng Svingel (F. pratensis Huds.). Toppen eensis dig, opret-stattet. Smaa-arene linieformige, sammentryfte, budte. Kronerne valseformige, utydelig nervede. Fl. D. T. Curt. Fl. Lond. fasc. 6. T. 7. (F. escendens? Retz.)

Beftr. Roben trevlet; den ftyder adfillige, ved Roden opftigen, de, five, trinde, glatte, ftribede, bladede, ved Grunden leddede, 1:2 3od hoie Straac. Bladene linieformige, 4:8 Kommer lange

og fortstedende ved Roden; 2 Commer lange og langkedende paa Straact. Boppen udbredt, opret, grenet, eensidig. Smaa-arene tortstilkede, linieformig-affange, tocsidige, sade, oprette, fraktaaende. Bægerklappene ulige store, tjølede, glatte; ben ene treneret. 6.8 Aroner paa hvert Bæger. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Paa Enge, f. Er, ved Fredensborg.

Begenft. og Unvend. Dette Gras anfees af be engelfte Deconomer for en fortraffelig Foderurt, og nogle fætte det som det 3die i Rangen. Det er født af Smag, vorer yppigt og hurtigt, og giver fortræffeligt høse.

9. Soi Svingel (F. elatior). Toppen libt ubbredt, ludens be, meget grenet, flat. Smaa-arene ægformig-lancetformige, spibse. Kronerne valseformige, utydelig nervede. Fl. D. T.

Fl. N. 930. Schreb. Gram. T. 2. M. Engfvingel, Troufvingel.

Befte. Roben langtrevlet, naar den flaaer i Band lidt frybende. Straaene oprette, 3.4 Fod boie, glatte, firibede, bladede. Bladene brede, aabne, i Randen ofte indrussede og rue, nervede. Coppen flor, 6 Zommer lang. Grenene 2fobblede, de overste entette, mangeblomftrede. I Hensende til Bæger og Arone ligner den den foregaaende. Fleeraarig. Blomftrer i Juni pa Jusi.

Ifte felben paa Enge og i Grovter.

Egenst. Og Anvend. Denne Grasart forener mange Egenstaber, som burde gjøre den vigtig for Deconomerne, hvorsor man og fra Linnes til vore Tider bestandig har anbefalet den udennogen Tid egentlig at dyrke den. Den er nemlig anseelig, blads rig, velsmagende for Huusdyrene, Faar undtagen (dog paastaae nogle engelste Deconomer, at Hestene ikte ade den gjerne), lever stere Aar, kan ofte slages og er let at dyrke.

10. Manna Svingel (F. fluitans). Toppen grenet, ubs sperret. Smaa:axene tiltryfte, trinde, mangeblomstrede. Kronerne budte, 7nervede, ved Grunden dobbeltnervede. Fl. D. T. 237. Fl. N. 409. D. Mannagras, Suppegras, Grass forn. N. Gaasgras, Andgras.

Beffr. Roden langtrevlet, frybende. Straaene fraa opfigende, ved Grunden rodftodende, trinde, fribede, grenede, glatte, bladede,

213 Job lange. Blabene oprette, jevite paa Underfladen, rue paa Overfladen, flade, fribede, langstedende; de nederste svommende. Stederne sammentrofte, glatte. Stedehinden tort, astang. Toppen lang. Grenene verelvise, under Blomstringen udstaaende. Smaarene ligesedes verelvise, trofte op til Grenene, siddende, budte, linieformige. Bægerklappene ulige kore, hvid hindeagtige med en gron Kjol, budte; den inderste Klap udrandet. Fleeraarig. Blomsfrer i Juni, Juli og August.

I filleftagende ifte dybt Band temmelig almindelig, ifar i Lole land og Kalfer; fielbnere i Norge. Den findes og paa Barve.

Raenft. og Unvend. Freet, bet koftbarefte af alle Ochs arter, bruges fom befjendt til Dad, og abes besuben af adffillige Bugle og Riffe, f. Er. Ender og Foreller. Den giver besuden et fortræffeligt Foder, som abes med Begjerlighed af Quag, Befte og Spiin , og fom fan flages abffillige Gange unber Banbet. Ran pagitager i Engelland, at bet ifer bibrager til ben Cottens bamer Ofte Fortrinlighed. For biffe Egenftabere Styld for: tiente ben at burfes, hviltet boa er forbundet med Banffeliafed, ba ben tun groer frodigt, hvor ber er stagende Band. plantes saavel ved Arse som Asbber. Arsene, be saafaldte Man. naarpn, indfamles, naar be ere modne, i Baar : Gold, fom om Morgenen, naar Dugen endnu er berpag, flages mod Toppen, hvor:ved Kroene falbe af. Derefter torres be paa et Lagen i Goelvarmen og renses fra de vedhængende Balge ved at støbes i en Eraes morter, efterat man bar lagt noget Rober berover. Indfamling, f. mere i Cobrebers Befchr. ber Grafer Pag. 40. Forben blev ubført en Manade Mannagron eller Grasforn, fom bet kaldes ber, fra Lolland og Ralfter, men i den fildigere Tid har benne Sandel aftaget berved, at man bar affebet Bandet fra en Deel Mofer.

27be Slægt: Beire (Bromus).

1. Almindelig zeire (B. secalinus). Toppen aaben. Grenene næsten udeelte. Smaa arene ægformig fammentryfte, smtrent 8: 10blomstrede. Kronerne adskildte, trinde. Fl D. T. Fl. N. 164. Scheuchz Agr. T. 5. f. 10. D. Heis

Heire, Heirehavre. R. Rugfvimling, Lodhavre, Havregras,

Rug Beire, 2. og R.

Bester. Roden trevlet, Straaet enkelt, opret, glat, trindt, bladet, 3:4 Sod boit. Bladene linieformige, flærkt firibede, haarede og rue, især i Randen og paa Overstaden. Skederne jevne, skribede. Skedehinden kort, haaret. Toppens Grene kantede, ruc, halvkrandsformige, efter Blomstringen nedhangende, i Spidsen ludende. Bægerklappene ulige store, uden Stak, budte, znervede. Den yderste Kronklap klovet i Spidsen, med en ret, kort, rue Stak, lidt neden for Spidsen; den indvendige mindre, i Randen kamformig haaret. Froene valseformige, surede paa den ene Side. raarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Alminbelig i Binterfornet, ifer i Rugen.

Ægenft. og Anvend. Ung abes ben af Heste, Kber, Kaar og Sviin; men naar ben er i Blomster, er ben alleres de temmelig strid. Wan har brugt dens Free til Brød, men fundet det noget bittert. Det giver desuden et sort Brød, og kjønt dets Skadelighed ikke fuldkommen er afgiort, er det dog mistankeligt. Svincne ade Frøene uden Skade. I Sverzig kal man bruge Toppen til at farve grønt. Den er forzesten i Rug og Hvede et meyet kadeligt Ukrud og qvæler dem ofte ganske isar den første. At den kulde kunne sorvandles til Rug, er en satterlig Fordom.

2. Blod Beire (B. mollis). Toppen opret, sammens fneben. Grenene deelte. Smaasarene agformige. Kronerne taglagte, nedtrykte, nervede, duunhaarede. Fl. D. T. Schreb. Gram. T. 6. f. 1. 2.

Befer. Roden hvidagtig trevlet. Straaet opret, trindt, firibet, glat, laadenknæct, 2.3 god hoit. Bladene og Stederne firibede, blodhaarede, graaeagtige. Skedehinden spide, laset. Toppen bliver forft efter Blomftringen aaben. Grenene halvtrandsformige, kantede, haarede. Smaa-arene meget blode, lidt sammentrykte. Bægerklappene ulige ftore, spidse, kjølede, oftest 6-blomftrede, grønnervede. Aronklappene af Bægerets Form. Stak-

kn af Rappenes langbe. Froet aflangt. 2aarig. Blomfrer i Juni og Juli.

Almindelig paa torre Agre og blandt Kornet; ogsaa i-Rorge,

f. Er. veb Rongsberg.

Egenft. og Anvend. Den er ligelebes et ftabeligt Ufrud i Seben; men forreften en god Foberplante, som Keer og hefte abe med Begjerligheb, naar den er ung. Da den noies med en sandig Jord, er den anbefalet til at give Grasning paa dampede Sandklitter.

3. Ager Seire (B. arvensis). Toppen aaben. Grenes ne beelte. Smaa arene lancetformige, 8blomftrede. Kronerne affange, taglagte, nedtrykte, glatte. Fl. D. T. 293. Fl. N. 812. R. Reensvimling.

Reen Seire, B. og R.

Deffr. Roben flintrevlet. Straaet opret, glat, trindt, ftribet, bladet, 3-4knæet, 2-3 god boit. Bladene flade, aabne, flins baarede, langstedenbe, i Randen lidt rue. Skederne tæt-flinhaaziede, nervede; Haarene nedboiede. Skedehinden meget kort, laset. Loppen udbredt, meget grenet; Grenene meget beelte. Smaa-arene ægformig-aflange, efter Blomkringen ludende, glindsende, rodagsige, spibse. Bægerklappene nlige kore, 6-8blomstrede, spibse, fisskede, nervede, i Randen hindede. Kronerne paa Kislen rue, 2nersvede; paa den pderfte Klap ender Kislen sig, lidt neden for Spibsen, i en ret, rue Staf, som er lidt længere end Klappen. Den indvendige Klap er mindre, budt, i Randen kamformig-haaret. Broet i Enden haaret. 1aarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Den findes paa Agre og ved Beie, iffe almindelig.

Egenft. og Unvend. Den abes af Qvag og Faar, og er paa fine Steder Ufrud i Kornet.

Prof. Schumacher anfører en Afart uden Stat med niffende Top, og hvortil han henfører den anførte Plade i Fl. D.

4. Rue Seire (B. asper). Toppen lubende, grenet. Smaas orene lancetformig strinde, uben Nerver. De nederste Blade stivhaarede. Fl. D. T. Curt. Lond. fasc. 2. T. 8.

Beffr. Roben toftrevlet. Straget opret, 3-4 Job boit, fivt, fivbaaret, fribet, trindt, lebbet lige til Coppen. Bladene flabe, alle

alle linieformige, lange, firibede, haarede, rne. Stederne nervede og flivhaarede, isar de nederste. Coppen flor. Grenene sadvanlig 2 sammen, lange, tynde, lidt deelte; rue, ludende. Arene linieformig aftange, nedhangende, ruc. Bagerflappene meget ulige ftore, den florste 3nervet. Over hvert Bager sidde 9-10 lancesformige, kjolede Krondælge, med en fort Staf neden for Spidsen; den indvendige Klap i Randen stiphindet og haaret. Frect suret. Elecraarig. Blomster i Juni og Juli.

Den Kal findes paa Amager og i Krattet imellem Ordrup Mofe og Oprehaven.

Egenft. og Anvend. Den er for stiv og rue til at bruges. som Foderurt.

5. Gold Zeire (B. sterilis). Toppen ludende, naften udeelt. Smaa arene Jancetformige, nervede, furete. Bladene duuns haarebe. Fl. D. T. Leers T. 11. f. 4.

Beffr. Roben fiintrevlet. Straaet opret, firibet, bladet tit Coppen, 2 Sod boit. Bladene flattede, lange, flade, smalle, spidse, meget flinbaarede, i Randen og ved Grunden rue. Paarene paa Stederne tilbazeboiede. Stedehinden tort, aflang, laset. Loppen lang; Grenene lange, rue, sæbanlig 3 fra et Punct. Smaa-arene hængende, flore, lidt sammentrofte, rue. Bægerklappene ulige flore, lametformige, kjølede eller nervede, rue, og bære 6-8 Kroner. Kronerne sidde tvesidig, den øverste gold. Stakkene r Lomine lange, rue. Froet furet. 1aarig. Blomfrer i Juni og Juli.

Paa torre Steder ved Gjerder, Mute o. f. v.

Ægenft. og Unvend. Den abes som ung af Huusdyres ne; den er forresten undertiden et Ukrud i Kornet.

6. Staklos Beire (B. inermis). Toppen opret. Smaas arene naften trinde, fyelformige, uben haar, og naften uben Staf. Fl. D. T. Schreb. Gram. T. 13.

Beffr. Roden krybende. Straaet opret, bladet, trindt, glat, 2:3 Fod boit. Bladene flade; de nederste haarede. Stederne firibede. Stedebeinden kort, budt. Loppen for, grenct, aaben, efter Blomftringen ludende. Grenene næften frandsformige. Smaas arene meget lange, omtrent 9blomfrebe. Bagerflappene meget ulis

Digitized by Google

ulige fore, budte. Den pherfie Kronflap bar i Spibsen en meget tort Stat, undertiden flet ingen. Fleeraarig. Blomftrer i Juli. Efter Weber i holfteen.

Egenft. og Unwend. Bladene, men ikte Straaet, abes af Quaget. Roben er tjenlig til at befaste Grøvter og Diaer, og maakee Klyvesand.

7. Tag Beire (B. tectorum). Toppen ludende. Smaas erene linieformige. Fl. D. T. Leers. T. 10. f. 2.

Beffer. Roben treulet. Stragene optette, innde, boiebe, bladeche, 1.1½ Joh hoie. Bladene smalle, flade, haarede, ved Grunden raudhaarede. Stederne taadue, robagtige. Stedehinden aftumpet, laset. Boppen meget ludende, næsten eenstig. Smaaarem meget smalle. Bagerklappene duuphaarede; paa hver Boser sidde omtrent 5 Kroner, som ere under Bomstringen noget udsparrede. Enden af den pderste Kronklap er spids, klovet. Stalken af Klappens kangde. 1aarig. Blomstrer i Juli. Den liguer den golde heire.

Paa Mure, Rage og fandige Steber.

Rgenft. og Anvend. Den ades af Quaget, ifar af Faarrene, og da den kan flaat flete Gange, anbefales den til Dyrksning paa dampede Sandklitter.

8. Saablomstret Seire (B. pauciflorus Schum.) Toppen libt sammenkneben, opret. Smaa-arene agformige, rue, fortstaffede, 4blomstrede. Bladene duunhaarede paa Overstaben. Fl. D. T.

Best. Roden langtrevlet. Stragene enkelte, libt frumme veb Moden, trinde, bladede, fribede, glatte, 1½-2 Fod hoie. Hladene 6-8 Commen lange, linieformige, i Randen rue, med en 4-5 Commer lang, glat, stribet Stede. Stedehinden randhaaret. Bloms fertoppen mere sammenkneben end paa Ager Heire, og er sammenssat af sinere Grene, som bære mindre, næsten glindsende Smaasar. Bægerklappene ulige flore, ægsvemige, nervede. Kronklappene mindre, smakere, med en spæd, hvid Stat, som er lidt fortere end de. Bleeraarig. Blomstrer i Juli. Har Lighed med Ager Heiren.

Fundet af Brof. Schumacher paa Kanten af Agre ved Birtered, Bagivar og Bernftorfveien. Egenft.

Egenst. og Anvend. Ubetjendt.

9. Stop zeire (B. sylvaticus). Blomfterne i en fus bende, eensidig Rlase. Smaa arene siddende, trinde. Stats fene langere end Klappene. Bladene haarede. Fl. D. T. 164. under Navn af (B. pinnatus).

Fjerbannet Beire, 3.

Bester. Abden tættrevlet. Straaet enkelt, opret, trindt, glat, bladet, i Spidsen traabsormigt, 2-3 Kod hoit. Bladene aadne, brede, blage-gronne, rue, især ved Grunden haarede. Skederne haarede, stribede, stive. Skedehinden tort, budt, laset. Smadagene (8-10) siddende paa en bugted Geilt, sierne, verelvise, linieformig. lancetsormige. Bægerklappene utige kore, kortkaktede, imod Enden stivhaarede, omtrent sblomkrede. Rronens poetste Rlap endes i en lige Stat, som et lidt længere end den; den indere Rlap er kort, indtrykt i Spidsen. Kleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den vorer i Stove ikte meget almindelig, f. Er. i Dyrehaven, ved Brede, Ravnstrup, Boeserup; paa Zalfter ved Corfelițe; i Zyen ved Davinde og Ulrifsholm; paa Boraholm ved Svanike.

Egenst. og Unvend. Den hører blandt de fierre og bedre Storgræsarter og abes af Quag, gaar og hefte.

10. Sinnet Seire (B. pinnatus): Smaa arene trinde, siddende i en opret, tvesibig, enkelt Klase. Staffene kortere end Klappene. Bladene uden Haar. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 730.

Beste. Roben trevlet, lidt krybende. Straaet opret, trinbt, bladet, 1-2 Tod boit. Bladene oprette, spidse, lancetsormige, stive, stribede, nervede, med enkelte Haar paa Overstaden. Skederne glatete, stribede. Skedehinden kort, budt, randbaaret. Artilsen boiet ud og ind, fribet, kantet, fladetyst, paa den ene Side rue. Smaaarene (6·10) siddende, vezelvise, duunhaarede og vende til tvende Sider, liniesormig-lancetsormige, oprette. Bægerklappene ulige store, lidt stakkede, haarede i Spidsen, nervede og dære 6-10 tætstaglagte Aroner. Paa Enden af den pderste Kronklap sidder en tort Stak; den inderste Klap er udskaaren i Spidsen, randhaaret. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Da jeg tun bar feet et torret Eremplar af Planten, bar jeg taget Befrivelsen af Schmits Flora britanica. - sammenlignet med meb hiint. 3 den danffe Ubgave af Brof. Schumachers Fora er ben falbet B. gracilis, men benne er ben famme fom Stop Deire.

Den groer i Stove. Eiter Prof. Schumacher ved Bagivær; i holfteen efter Weber; fal og findes i Finmarten og Island. Ron ben nordiffe itte er en forffjellig Art fra den fhbeuropæife?

Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

11. Ramformig Seire (B. cristatus). Smaararene tves sidigs taglagte, siddende, nedtrykte. Fl. D. T. Schreb. Gram. T. 23. f. 2.

Beffr. Roden hvidagtig : trevlet. Straaet opret, ved Roben libt fnæboiet, trindt, rodfnæet, 1 Fod hoit (i Haverne 2 Foo). Bladene langstedende, spiose, indfachne ved Steden, hvor de og ere lidt verdannede. Stedehinden fort, affiumpet. Aret 1 = 2 Kommer langt, fladt, lancetformigt. Smaa-arene vende til to modsatte Sider og fidde tæt sammen. Bægerklappene smake, glatte, lydgronne, med en sin Stat af samme kængde. Kronklappene lige ftore, den udvendige buget, staktet, den indvendige hindeagtig. Fleeraarig. Blomsfrer i Juli og August.

Beftrivelsen er taget efter en have- Plante, sammenlignet med ben, som findes i Sibirien.

Den ftal efter Konig findes i Island.

Ægenft og Anvend. Den udsveder i Sibirien en Saft, som ligner Mannatorn.

28de Slagt: Bapre (Avena).

1. Soi Savre (A. elatior). Blomsterne i en Top. Bas gerne ablomstrede, ben ene tveffsnnet, stafløs; den anden hans tisnnet, med Staf. Fl. D. T. 165. Fl. N. 492. D. Have tegræs, Frank: Raigræs. N. Draphavre.

Bestr. Roden tveknollet trevlet. Straaet enkelt, opret, glat, bladet, 3:4 Zod hoit, rodknæet. Bladene lange, i Randen og paa Overstaden rue, mort gronne, de unge Blade smust lys gronne. Skedehinden fort, tandet. Roppen stor, lang. Grenene ulige lange, halvkrandssormige, rue, efter Blomskringen udbredte. Bægerklappene ulige store, mindre end Kronens, skivhindede, paa Kislen rue, den indvendige kortere, 3nervet. Hankronen siddende, ved Grunden besat med smaa Borker; den har paa Ryggen nær Grunden en snoet og knæboiet Stak, som er dobbest saa lang som Klappen.

Den tvefjønnede Krone fortfillet, med en fort, ret Stat næffen i Spidsen. Froet aflangt. Bleeraarig. Blomfirer fra forft i Juni til Muguft.

Sift og ber i Enge og ved Grovter.

Egenst. og Anvend. Mange fortrinlige Egenstaber give denne Græsart, som er de Frankes Fromental, Plads blandt de beste Foderurter, og anbefale dens Dyrkning. Den naaer en meget anseelig Størrelse, har mange og saftrige Blade, grøns nes overmaade tidlig, kan slaaes tidt, giver meget og fortræsse ligt Høe, vorer villig, og giver meget Frøe. Alle Huusdyrene æde den med Begjerlighed. Frøene indeholde Meel, og blive spisse i Amerika. Svinene æde dens Rødder. Den lever i 6 Mar og derover. Den, som kommer fra Amerika, overgaaer vores i Vart, og grønnes tidligere. Den ligner den forresten suldkommen, og taaler godt vores Klima. Om dens Dyrkning, s. Rasns Flora 1ste Deel Pag. 562.

2. Pur Savre (A. strigosa). Toppen aflang, sammenfneben, eensibig. Bageret 2blomstret. Kronbalgene 2staffede; i Spidsen og paa Ryggen en knabsiet Stak. Fl. D. T. D. Purbavre.

Beffr. Roben trevlet. Straget opret. Bladene meget rue. Sfederne langhaarede i Randen. Sfedebinden budt, flovet. Coppen for, udbredt. Stilfene rue. Bægerflappene sadvanlig ablomfrede, med ophavede Ribber, den yderste mindft, Kronflappene glindsfende, mod Modenheden sorte. Stafferne ere meget forte, bvide i Enden. Staffen paa Ryggen er meget fiore. Freene sortagtige.

Efter Prof. Schumachers Rjobenhauns Blora findes den fom Ufrud mellem havren.

Ægenft. og Unvend. Den byrkes paa abstillige Steber i Tykland som Foderurt, ligeledes har man i Holsteen fundet ben fordeelagtig paa sandige Egne. Som Kornart er ben ikke saa fortrinlig som nogle andre Arter.

3. Ungerft Savre (A. orientalis). Epppen eenstolig, sammenkneben. Bagerne ablomstrebe, vandrette, jevnsibes. Arpene

Frene jevne. Comm. nov. Goett. T. 6. t.4. f. 32. D. Ungerft Savre, velft Havre, tyrkist Havre. Abskillige Forfattere givs ben bet spftematiske Navn A. heteromalla.

Beftr. Straact meget fort, vel saa boit som den folgendes Loppens Brene oprette, hvorved den bliver sammenkneben, tætte, med Blomfterne vendte til een Side. Hver Stilk har tvende 2-blomftede Bægere, som sidde ganfte jevnsides ved hverandre. Bægerklappene forre end hos den almindelige, meget spidse. Irpene lidt forre og længere, mindre haarede. 1aarig. Bloms frer sidft i Juli.

Egenft. og Anvend. Man paastaaer, at dens Dyrkning kal være meget fordeelagtigere end den almindelige Sadshavres. Den modnes liet silbigere hos os, men taaler derimod Nattefrost. Den giver godt og meget Mesl. Foderet kal være bedre end det af den almindelige.

4. Almindelig Savre (A. sativa). Blomsterne i en Lop. Bageret med tvende jevne Free, hvoraf det ene staffet. D. havre. Comm. n. Goett. VI. T. 4.

Sab Bavre, Dec. Pl.

Beffr. Straaet opret, fort, firibet, trindt, glat, leddet og indfnebet ved Leddene, 2-3 god boit. Bladene lange, linieformisse, firibede, rue naar man firnger ned ab. Coppen udbredt. Bagerflappene lidt udspilede, færkt nervede. Froene haarede. 1- aacig. Blomfirer fidft i Juli.

1. Afart: Almindelig hvid favre (A. sativa alba) med bleegqule glatte Free.

hertil henfores den engelfte havre, fom fun ubmarter fig

2den Afart: Almindelig fort Favre (A. sativa nigra) med sortebrune Kronflappe, som let falde af. Staffene ere sorte under Leddet. D. sort Havre.

August havren og Sandhavren ere Underafagter af benne.

At den forte havre kun er en Afart af ben almindelige, bevis id derved, at naar man fager den fiere Nar paa famme Sted,

blive Freene gule, og man vil have lagt Darfe til, at bette ifær feer, naar Jorden iffe er leret.

Dens Meel er libt bittrere end ben gules, og bens Korn not fact fiere, men be falbe lettere af Balgene.

havren tager til Lafte med flertere Jord end de flefte Sabarter, men giver naturligviis flere Fold, florre Korn og mere Foder i en god Jord.

: Den findes fun bortet i Europa. Paa Ben Juan Bernande; ved Chili Mal ben findes vild.

Rgenft. og Unvend. Dens Brug i Huusholdninger til Meel og Gryn er bekjendt. Af Melet bages det norfte Fladsbrob. Det blandes hos os ofte blandt Rugmeel til Brod, og Kornet selv blandt Malt til hvidt Hl. Eil Fednings: Middel for Fjerfreature er Havren meget tjenlig. Straaet deraf er meget godt til Foering. I Lægevidenskaben bruges Havregrynene formedelst deres fordelende og blodgisrende Egenskaber.

5. 17ogen Savre (A. nuda). Blomsterne i en Top. Bas gerne 3blomstrede. Frugtbunden sierre end Bageret. Krons flappene staffede paa Ryggen. Den sverste Krone staffes. Com. nov. Goett. VI. T. 2.

Best. Denne Art er mindre og tynbere af Bart end de fore, gaaende; Boppen er ikke ubbredt; Smaa-arene 3. sblomstrede. langere end hos de foregaaende, som er en Rolge af at Aronerne sidde inden for Bægeret paa temmelig lange Stilke. Froene, som ere mindre og glattere end de foregaaendes, falde let ud af Aronklappene. 19arig. Blomstrer i Juli.

Den byrfes paa fiere Steder i Europa, men bet er uvift, hvor den porer vilb.

Egenst. og Anvend. Den er fortrinlig i henseende til Frugtbarhed, og derved at Kornene tabe saa let Stallen, men modnes seent, og har meget mindre Korn end de svrige dyrkede Arter. Den anvendes i Engelland til Bibrygning, hvor man va aisr meget af dens Gryn.

6. Slyve Zavre (A. fatus). Blomsterne i en Top. Bagerne omtrent 3blomstrebe. Kronerne staffede, uden Mersver, beb Grunden haarede. Fl. D. T. Leers T. 9. f. 4. D.

D. vit Havre, Flyve Savre, Flue Savre. R. Fluhavre, Landhavre, Rryphavre, Falhavre, Flughavre, Flouhavre, Late bavre, Sviinhavre, Rychavre.

Bester. Noben trevlet. Straaet opret, ubeelt, kun libet blasbet, glat, stribet, 3=4 kod hoit, med 3=4 leed. Bladene linies speninge, bredstribede, rue, aabne. Stederne tynde, glatte. Stedebinden budt, laset. Aoppen for, meget grenet og udbredt, Enden nitkende; Grenene halvkrandsformige, rue; Stilkene rue, i Spidsen tyskere, ludende. Smaa-arene treblomstrede. Bægere klappene lige store, men sidrre end Aronerne, skærkt nervede, glatte. Aronerne ikke tæt sammen, haarede paa Ryggen og ved Grunden. De overste Blomster ere de mindste. Stakken er dobbelt saa lang som Bægeret, som især ved Korring er knæbsiet. 18aarig. Plomsker i Juli.

Den findes fom Ufrud bos os imedem Rornet, men ee formo. bentlig tilfort med fremmed Rorn.

Ægenst. og Anvend. Som grøn kan den bruges til Foerting, da Kreaturene ade den gjerne. Kornet, som ec temmes ig haardskallet, bliver abskillige Steder brugt til Brød, og i Norge har man i Dyrtid anvendt det dertil, men fundet at Brødet blev sort. Hestene ade den gjerne. Da Stakkene, efters som Lusten er sugtig og tør, breie sig frem og tilbage, har man anvendt dem til Hygrometre eller Instrumenter, som ans give disse Egenskaber hos Lusten. Den Lethed, hvormed Frøene som beine Egenskaber paa Kronklappene bevæges af Binden, gjør den til et besvæligt Ukrud.

7. Tynd Zavre (A. tenuis). Blomfterne i en Top. Smaa arene oprette, omtrent 3blomftrede. Kronerne alle frugtbare. De nederste har en indbsiet Stat, de sorige 2 totte, rette. Fl. D. T. Leers T. 9. f. 3.

Befer. Roden trevlet. Straact opret, 2:3 god boit. Blas dene meget rue. Stederne langhaarede. Stedehinden fort, rands baaret. Coppen 2:3 Commer lang. Smaasarene 2:3blomftres de. Bægerklappene næften lige ftore, længere end Kroncrnes, forstre end Froene, spidse. Kronklappene ulige ftore. Froene dugtes k, sorte, pribbede, rue. 1aarig. Blomftrer i Juli.

Efter

. Efter Beber i Solfteen.

Egenft. og Unvend. Ubeffenbt.

8. Dunet Savre (A. pubescens). Toppen opret, næften udeelt. Bagerne omtrent 3blomftrede. Frugtbunden Kiagget. Bladene flade, duunhaarede. Fl. D. T. 1203.

Laaden Bavre, Dec. Dl.

Beffr. Roben tættrevlet, libt frybende. Straaet opret, trindt, glat, ftribet, bladet, 2-3 god boit. Bladene temmelig brede, forte, bubte, duunhaarede. De overste Steder glatte, de nederste haarede. Stedehinden fort. Koppen næsten arsormig. Stilfene rue. Smaa arene for Blomstringen oprette. Bægerklappene meget ulige store, med en rue Kjol; den inderste er den sængste. Keonerne stade ikte tæt sammen og ere nervede, i Spidsen lasede, lidt gjennemsigtige, med en lang knædoiet Staf paa Ryggen. Den indvendige Klap uden Staf, i Randen rue. Fleeraarig. Blomsster i Juni og Juli.

Den vorer paa Enge, i Fnen ifte fjelben; mindre hoppig i Sjels land, f. Er. ved Lindholm, Brede, Jagersborg og Frederitsborg; i Norge paa Eger og Boten; ligeledes i holfteen.

Egenft. og Unvend. huusdyrene abe ben gjerne.

10. Eng Savre (A. pratensis). Toppen arformig. Bagerne omtrent 3blomftrede. Frugtbunden haaret. Bladene indrullede, fiint takkede, uden Haar. Fl. D. T. 1083. Fl. N. 716. N. Enghavre, Draphavre, Solhavre.

Beste. Roben tættrevlet, den kyder stere; oprette, nedentik bladede, stribede, lidt rue, 1:2 Sod hoie Straae. Bladene sidde næsten alle ved Roden og ere temmelig stive, krumme, spidse, og have i Randen starpe, næsten usvulige Kafter. Straabladet bredere, med en meget lang, nervet Stede. Stedehinden lancetsormig. Koppen, eller rettere Aret, enkelt. De overste Smaa-ar siddende, de nederste stilkede. Bægerklappene lige store, fortere end Kronerne, paa Kjølen rue. Kronklappene rue, i Spidsen hindesformige, nervede. Staffen dobbelt saa lang som Kronerne, druunstod med hvid Spids. Bleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Temmelig almindelig paa torre Enge.

Egenst. og Anvend.. Den abes af Faar, Geber, Keer og heste. At ben fulde ubrydde Enebartraet, som nogle have

pags

paaffaaet, er neppe trocligt. Da den og trives paa Sandjord, vilde den maaffee være en nyttig Foberurt paa Sandflitter.

10. Guul Savre (A. flavescens). Toppen grenet, flatstett. Bagerklappene lige ftore, omtrent 3blomstrede. Frugtsbunden haaret. Bladene flade, lidt duunhaarede. Fl. D. T. Fl N. 920. Schreb. Gram. T. 9. D. Guldshavre.

Bestr. Roben trevlet, libt krobende. Straaet trindt, firibet, bladet, ved Grunden frumt, 1-3 Fod holt, zleddet og haaret under leddene. Bladene firibede, meget sinhaarede, undertiden næsten glatte. Bladederne duunhaarede, libt ovhovnede. Stedehinden baaret. Roppen guulagtig glindsende, i Enden ludende, sør Blomskringen sammenkneben, siden udbredt, efter Blomskringen atter sammenkneben. Grenene rue, bugtede. Bægerklappene meget ulige forc, spidse, paa Kjølen rue. Kronerne iffe tæt sammen, lidt sammentryste, og have paa Ryagen en rue Stat, som har deres dobbelte kængde. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og Jusi.

Paa torre Steder fielden, f. Er. ved Beien imedem Lundehus fet og Lyngbye. Efter Muller ved Frederichedal.

Egenft. og Anvend. Den er af Occonomerne anbefalet til Dyrkning som Foderurt, og Quaget abet ben og med Besgielighed, men neppe kan ben sættes veb Siden af den forste Art.

29be Glagt: Ror (Arundo).

I. Tag Ror (A. Phragmites). Bagerne 5blomftrede. Toppen slattet. Fl. D. T. Fl. N. 222. Leers T. 7. f. 1. D. Ror, Blaatag. N. Roir, Baster, Baterst.

Bestr. Roben tenbende, trevlet, tæt. Straaene oprette, meget ranke, udcelte, trinde, jevne, bladede, leddede ved Grunden, lidt stadeiebe, 4-6 Zod hoie, indvendig hvide. Bladene lancetformige, tilstische, stribede, lidt flive, rue i Randen. Stederne ftribede, glatte. Stedehinden kort, haaret. Loppen næsten i Zod lang, abbredt, tæt og stingrenet. Smaa-arene oprette. Bægerklappene meget ulige store, tilspidsede, lancetsormige, jevne, kjølede. Bed Brunden of Kronerne sidder paa Frugtbunden et Bundt lang, glinds

fende Uld, fom hanger ved Freet; den indvendige Clap meget mindre, randhaaret. Bleeraarig. Blomitrer i Juli og August.

Almindelig i Damme og Soer; paa nogle Steder i Norge fjelzen; den findes hyppig i By- og Lievatnet ved Erondhjem; i Sollassen ved Koosnæs og i Vefferaalen i Nordland.

- Ægenst. og Unwend. Maar den er ung, ades ben af Heste og Køer; i Norge ade de endog Rødderne. Pad nogle Steder stjæres den til Haffelse til Heste. Maar Froct er mor dent, er Straaet meget tjenligt til at rore under Gipsning, til Tage, som derved blive overordentlig varige, til Besladning af Huusgavle, til Matter, til Stolesader, til Spolpiber for Bavere, og Kamme i Vaverstole. Den anvendes og til Brandsel. Af Roden har man i dyr Tid lavet Brød. Med Toppen farver man grønt i Sverrig og Norge. Det grønne Straae bruges til Baand, og Bødserne tætte deres Kar dermed. I Norge har man, efter Strøm & Veretning, bemærket, at dette Græs isar vorer paa Saltaarer.
- 2. Spæd Apr (A. gracilis Schum.) Bagerne Ibloms firede. Kronerne stakisse. Den pherste Klap lancetformig, libt afftumpet, rundtakket. Toppen opret, ubbredt. Straaet grenet, tynbt. Fl. D. T.

Beftr. Fra ben foregaaende er ben kjendelig udmærket ved bet faablomftrede Bæger og ved en finere Bygning. Den ligner berimod mere grenet Ror, men har en mere udbredt Lop og mangler Stak; hvilket, tilligemed de bele, ikke lasede Kronklappe, ogsaa adfiller den fra Bjerg Ror. Fleeraarig. Blomftrer i Juni vg Juli,

Vaa Strandbrinterne imellem Borbat og Springforbi, fundet af Prof. Schumacher.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

3. Bjerg Ror (A. epigejos). Bagerne Iblomstrebe, langere end Kronen. Toppen opret. Kronerne taglagte, tat samlebe, eensibige. Bladene lancetformige. Fl. D. T. Fl. N. 584. Engl. Bot. T. 402. N. Bergreie.

Beffr. Roben frybende, lang. Stranet opret, ved Grunden sfte grenet, bladet, trindt, glat, 2-4 Fod boit, under Toppen rue. . Blade.

Bladene brede, nervede, i Randen rue; paa Understaden, ligesom den forste Art, blaacagtig gronne. Stederne stribede. Stedehinden lang, fliget. Koppen ubbredt, rue, morkrodagtig. Bægerklappesne meget florre end Kronen. Kronen hvidagtig, paa Roggen kortsstaftet, hvilken Staf dog undertiden mangler; den udvendige Kronsklap laset i Enden. Ulden paa Frugtbunden længere end Klappene.

Rleergarig. Blomftrer i Juli.

Den vorer paa Strandklinter og andre hole Steber, f. Er. ved Springforbi, Birum, Tideville; i Jylland paa Albeden ved Compedal; i Norge ved Noraas.

Egenft. og Unvend. Ung abes ben af Qvaget; ba ben vorer paa sandige Steder og har en frybende Rod, kan ben være nyttig paa Sandklitter.

4. Grenet Ror (A. Calamagnostis). Bagerne Iblomistrebe, langere end Kronen. Toppen opret, ubbredt. Kroncrone oprette, iffe samlede. Bladene linieformige. Fl. D. T. 280. Fl. N. 486. N. Bustreir.

Bester. Roben trevlet; den driver stere, oprette, 3:4 fod hoie Straae, som ere finere end den foregaaendes, og grenede. Bladene smalle, indrustede i Randen, spidse, rue, især paa Understaden; de nederste meget forte. Stederne lange, stribede, glatte. Stedehinden budt, tløvet, kort. Toppen sammenknebet for Blomstringen. Smaa-arene meget smalle, og rodagtige. Bægerslappene næsten lige store, lancetsormige, spidse, tjølede, rue paa Roggen, større end Kronerne, som ere hvidagtige, i Spidsen lasede. Den større Kronslap har en liste Staf i Spidsen. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Bed Grovter og paa vaade Enge, ifte saa almindelig som den forfte, f Er. ved Frederichsdal, Charlottenlund, Flaffetroen.

Egenst. og Unvend. Denne stive Græsart ades kun af Qvæget i Mangel af bedre. Nogle Forfattere paastaae, at den foragrsager Durklob hos Koerne; i Rusland bruges Toppen til at farve grønt..

5. Graa Ror (A. canescens Web.) Toppen meget flattet. Bageret Iblomstret, med næsten lige store Klappe. Rrontlap: pene braadet staffebe. Fl. D.T.

Bestr.

Beffr. Denne Plante, der anfores af Prof. Weber som en ny Art, og som maastee kun er en Afart af den foregaaende eller maastee den samme som den ansort: Spad Ror, har ieg ifte havt teilighed til at see, og ansorer derfor Prof. Webers Bestrivelse: "Hele Planten er mere spad end det grenede Ror. Straaet er udeelt. Bageret storre end Aronen. Arontlappene hvidagtige. Troculden tat, lang. Aleeraansi".

Findes i holfteen ved Landsbyen Syfel, . Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

6. Aae'Aør (A. riparia Kitaib.). Bagerne Iblomsfrebe, af lige Storrelse med Kronerne. Loppen opret, noglesformig. Kronerne eenstbige, uden Stak. Bladene flade. Fl. D. T. 259. Fl. N. 700. (Phalaris arundinacea Lin.) D. Rorgras, Ror. N. Rorstof.

Rerftanglet Glandsfree, B. og R. Almindeligt Rerg gras, Dec Pl.

Beffr. Roben krybende, tættrevlet. Straaet rankt, trindt, glat, bladet, firibet, med 5 = 6 leed, 3 · 4 Alen hoit. Bladene lansetformige, spide, aabne, firibede, verelvise, paa Overfladen-lidt rue. Stederne nervede, glatte. Stedehinden tort, budt. Loppen opret, grenet, for Blomstringen arformig. Grenene tantede, rue. Smaa-arene rodagtige og hvide. Bægerflappene lige flore, sammentryfte, færtt tjolede, spidse, paa Ljolen rue. Lronen glindsende, med 2 Duffe sine Paar ved Grunden. Frose glindsende. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

· Almindelig i Goer, Damme og ved Aner.

Afart: Broget Aae Ror (A. riparia picta) med grøns og hvidbrogede Blade. D. spanft Gras, tyrkist Gras, Baandgras.

Denne findes fun i bore Saber.

Egenst. og Anvend. Den ades af Husbyrene, naar den er ung, undtagen af Svinet. Straaet anvendes til Takning, og i Mangel af andet Asr til Asrning. Den tiener og til at befæste Flovesandet. Afarten dyrkes som Ziirplante for dens smukke Blade.

7. Hjele

7. Sjelme Ror (A. arenaria). Bagetne Iblomstrebe, længere end Kronen. Toppen arformig. Kronerne opvette, uden Stat. Bladene't Nanden indrullede, i Spidsen stiffende. Fl. D. T. 917 Fl. N. 461. D. Hjelme, Klittetag, Sene, græs.

Rlitte Ror, Dec. Dl.

Beffr. Roben meget lang, ubbredt, leddet, frobende. Straaet opftigende, meget flint ftribet, stivt, trindt, glat, bladet, leddet, 2.3 Tod hoit. Bladene ftribe, flive, glatte, næsten trinde, blaacagtige, iswr paa Overstaden, bvor de og ere dobt ftribede. De overste naae hoiere end Straaet. Stederne glatte, nervede. Stedeninden lang, 3deelt, spids. Loppens Grene forte, tiltrofte. Blomsterne graaeagtige. Begerklappene næsten lige store, fjolede, sammentrofte, spids; den indvendige znervet. Axonflappene ulige fore, den ene omfatter den anden. Froeulden meget fort. Bleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Borer i Sandet ved havet, ifer i Alpvesandet, f. Er. ved Eidevilde i Sjelland; ved hele Befifanten af Inland, ved Grenace, ogsaa paa Broe, Falker, ved Bredden af Fuursoen i Sjelland. Paa Island.

Egenst. og Anvend. Dens overordentlig krubende Rod, som i løst Sand kan strække sig 20:30 Alen, og dens ligsgende Sideskud gjør den til een af de vigtigste Planter ved Flyvesandets Dampning. Den staaer frodigst, jo løsere Sansdet er, den gaaer derimod ud, naar det er dampet, hvorom samt om dens Plantning paa disse Steder maae estersees Prof. Vidorgs Ashandlinger om Sandværterne. Det unge Græs ædes af Heste, Køer, Kaar og Sjæs. Endog de ældre Buske kunne bruges til Foering, naar de have faaet Frost. Den bruges forresten til Brændsel, til Tækning, til at slette Baand af, Rødderne bruges til Brændsel, og de sinere Trevser til Larbørster. Da den holder paa det tilssprende Sand, er den ofte Aarsagen til Sandbjergenes Dannelse.

8. Strid Aor (A. stricta Schum.) Coppen opret, nogleformig. Bagerne Iblomftrebe. Kronerne staffebe. Straaet gres grenet. Bladene linieformige. Fl. D. T. Scheuchz. Agr. T. 5.

Beftr. Den udmærter fig ved meget firide Straae og Blade, som ere indrullede i Randen, og hvoraf det overfte omsatter Blomfertoppen og er betydelig længere end den. Grenene paa Coppen ere oprette. Blomferne sidde tæt sammen og jevnsides. Den hat et mere grønagtigt Udseende end be ovrige Rorarter.

Paa fandige Steder i Gelfton, imedem Papiirmellen og Censtum, fundet af Drof. Schumacher.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

30be Slagt: Raigræs (Lolium).,

T. Almindeligt Raigræs (L. perenne). Aret uden Staf. Smaa arene langere end Bageret. Kronerne lancets formige. Fl. D. T. 747. Fl. N. 709. D. engelfk Raisgræs, Raigræs. N. Reensiaf.

Bedvarende Cenbalg, 2. og R. Wegte Raigras, Dec. Pl.

Beffr. Roben trevlet, buunhaaret, tot. Straaet opret, blae bet, trindt, ved Roben ledbet, 1:1½ god hoit. Bladene linieformisge, fjolede, glatte, mortgronne. Stederne ftribede, glatte. Stez dehinden fort, budt. Aret opret, tvestidigt, sammensat af 10:15 Smaa-ax, som ere verelvise, fladtryfte og vende Kanten mod Arftilsten, der er bugtet og, der hvor Smaa-axene sidde, verelvise udhulet. Bægeret bestaaer af en lancetformig-huul, stribet, glat Klap og tve-stidige, verelvise, nervede Kroner. Bleeraarig. Blomstrer i Juni vg Juli.

Almindelig paa bbilende Marter og ved Beie.

Iste Afart: Tynd almindeligt Raigræs (L. per. tenue, L. tenue Lin.) denne ansace Linné for at være en egen Art, men den adstiller sig kun fra den Almindelige ved tyndere Blade og Ar, og ved 3-4bsomstrede Smaa-ar. Den er desuden saarig.

Den borer paa mager Jord. Den angives af Muller at vore ved Frederichebal, men er i de fildigere Sider ifte funden der.

2den Afart: Staffet almindeligt Raigræs (L. perenaristatum) meb staffebe Smagsar.

3bie '

3bie Afart: Grenet almindelig Raigræs (L. per. ramosum) med et grenet Ar. Smaa arene næsten agformige uben Staf.

Diffe tvende fidfte Afarter anfores af Prof. Gebumacher.

Ægenft. og Anvend. Denne i Engelland forhen saa bersmite Græsart har ifte overalt hos os fundet Deconomernes Bisald, og spines nu ogsaa i Engelland at maatte vige for andre Foders urter. Den er imiblertid altid en af de bedre Græsarter, og giver meget og meget godt Hee, naar den slaaes ferend den blomstrer. Man vil have sundet den fordeclagtigst, naar den blandes med Klever. Man har anbesalet den til Dyrkning paa Sandklitter i Forening med andre Græsarter, som kunne beseintte den mod Foraarskulden, som den ikke vel taaler. I Engelland anseer man dens Hee for at være fortrinlig til Jagtheste.

2. Giftigt Raigræs (L. temulentum). Aret staffet. Smaararene kortere end Bageret. Rronerne aflange. Straaet rne i Enden. Fl. D. T. 160. Fl N. 163. D. Svingel, Dude, Heire, Heiregræs. N. Bygsvingling, Stjag, Skjak, Stcak, Bygskjak, Skjærar.

Beft. Roben forttrevlet, bunet. Straaet entelt, opret, firibet, bladet, gleddet, trindt, flivt, 1-2 Fod boit, neden til glat. Bladene lancetformige linieformige, ruc. Stederne ruc. Stederbinden fort, budt. Arct længere end paa den foregaaende; Arfillen ruc. De nederfte Smaa-ar have undertiden 2 Bægerklappe; be overfte fun een, som er fladtroft, spide, ftribet, ruc. Den ligmer forreften meget den foregaaende. 1 aarig. Blomftrer i Juli.

-Den vorer i Kornagre, ifer i Baarfed, oglaa i hor; hoppig i ben veftlige Deel af Sjelland og paa Falfter; omtring Kjoben-havn fjelden, f. Er. ved Blaftetroen og paa Bronspoi Mark.

Afart: Staklos giftig Raigræs meb ingen eller meget liben Stak. Fl. D. T.

Denne ansees af nogle for at være en egen Art og er ubentvivl ben samme, som be engelste Botanikere kalbe Ager Raigræs (L. arvense).

Den findes i Rorge pan Eger.

Ægenft.

Egenst. og Unvend. Freet synes at have en fadelig Virkning paa Mennester og Dyr. Den er et besværligt Ukrud i Sæden, da den let tager Overhaand og vanskelig lader sig udrydde. Naar den findes i der og ikke tidlig udluges, kan den ikke siden skilles fra herskangelen, og giver tilberedt med herren en Tave, som kal foraarsage Striber i det deraf tilberedte Lerred.

31de Glagt: Rottbollie (Rottböllia).

1. Indboiet Rottbollie (R. incurvata). Aret trindt, spelformigt. Bagerklappene tiltruft fpelformige, 3beelte. Fl. D. T. 938.

Beste. Roben bestaaer af lange, sine, meget grenede Trevler, som fremstyde stere, 2.3 Tommer lange, grenede, tynde, leddede, trinde, glatte, bladede, frumme, nedliggende Itaae. Bladene ere 2 Tommer lange, flade, liniesormige, spidse, aabne, i Randen og paa Overstaden rue. Arene længere end Straaet, næsten traadformige, krumme, mangeblomstrede, glatte. Bægeret tiltryste sor Blomstringen, aabent efter den; det bestaaer af 2 lancetsormige. Klappe. Tronen enkelt med hvidagtig hindesormige Klappe, som ere kortere end Bægeret. Arstilken er leddit, og hvert led har een Blomst. Stovveiene haarede. Froene aslange, spidse. 1000st.

Den vorer ved Strandbretberne men fjelden i Danmart, f. Er. ved Liimfabrifen paa Amager, hvor ben dog itte er fundet i den fi:digere Sid. Meget hoppig paa Den Amrum.

Rgenft, og Unvend. Ubeffenbt.

32te Glagt: Marehalm (Elymus).

1. Sand Marehalm (E. arenarius). Aret opret, tæt. Bægerne lancetformige, af Smaa-arenes Længde. Bladene nied en stiffende Braad. Fl. D. T. 847. Fl. N. 199. D. Marehalm, Sandhavre, spids Hundegræs, blaaligt Hvedegræs, blaaagtigt Sandgræs, Strandgræs, Havgræs, vild Hvede, vild Mug, spanst Havre, tydst Sandgræs, spanst Græs, tyrkist Græs, Klit. N. Strandrug, Strandhvede, Sverug, Hvipppegræs, Ruggræs, Gaashavre. J. Melur. F. Ster.

Beffr. Roden frubende, meget ubbredt. Straact tuft, opret, trindt, bladet, ifer ved Roden, meget glat, leddet, 3:4 god boit, Bla-

Bladene flive, firide, linieformige, næften af Straacts Langde, med en fliv Spids, indrullede i Nauden og derved rendede paa Overfigden, Ins. blaagraae, hvidfribede paa Overfladen, nervede og glatte paa Underfladen. Stederne fribede, glatte. Stedehinden tort, rundtaftet, bruunagtig. Aret er & Job langt og beflaaer af tætte, blaacs agtige, sammentryste Smaa-ar, som fidde parrede. Arfisen har haarede Lantet. Bægertlappene omtrent af lige langde, "duunhaarede. Aronflappene bumhaarede; den indvendige udrandet, i Nanden flinhaaret. Froet aflangt-linieformigt. Fleeraarig. Blomskrer fidft i Juni og Jusi.

hift og ber ved Strandfanter paa Broe, Falfter, Laaland, ved Eidevilde og Bebef i Sjelland, i Then ved hofmansgave, ved hele Befterfanten af Inland.

Egenst. og Anvend. Sfisnt benne Plante ikke har saa Erpbende Asbber som hielme Astet, har den dog Egenstaber, som i visse Henseende gisre den overmaade vigtig for Sandklitterne. Den taaler nemlig bedre Fugtighed, er langere vedvarende, og vedbliver desuden at vore i Sandet, efterat det er dampet. Til hvilken Tid den paa slige Steder, da den som ung ades med Besgierlighed af Qvaget, tillige kan bruges som Foderurt. Den lasder sig forplante saavel ved Asbder som Free. Det sidste saes ved at lagge Arene i Jorden. Freene kunne bruges til Brød, hvilket skal skee i Island.

2. Skov Marehalm (E. europæus). Aret opret. Smaasarene 2biomftrede, staffede. Svøbet uden Striber. Fl. D. T. Schleuchz. Prodr. T. 1. f. 1.

Europaiff Marchalm, R.

-Beffr. Roden tættrevlet. Straaet opret, trindt, firibet, bladet, især ved Roden. Bladene lancetformige, firibede, rue, tilspidede. Gederne firibede, rue, haarede Sedehinden fort, tattet. Aret i Enden lidt ludende, budt, a Tommer langt. Arftillen tantet, furet, rue. Smaa-arene sidde parrede i 3 Rader. Bægerklaypene 6, lancetformige borfteformige, med rette, rue Statter, som ere lidt længere end Klappene. Kronklappene lancetformige, med Staffe, som ere dobbelt saa lange som de. Bleeraarig. Blomstrer i Just.

Den findes i Stove. Efter Beber i Solfteen.

Egenft.

Rgenft. og. Unvend. Uheffendt.

- 33be Glagt: Rug (Secale).
- 1. Almindelig Rug (S. cereale). Randen af Balgs flappene ruehaaret. D. Rug. Blakw. T. 424.

Gab Rug, Dec. Pl.

Beffr. Straaet opret, trindt, faabladet, omtrent 2-3 Alen boit. Bladene korte i Forhold til Straaets langde, og fidde meeft ved Rodens de benvisne naar Straaed bliver guult. Aret 3-5 Sommer langt, tveffdigt, Bagerklappene ulige ftore, ben poerfte lancetformig, tjolet, langkaftet; den indvendige spids. raarig. Blomftre fidft'i Juni.

Man bar beraf tvenbe Afarter:

- 1. Almindelig Vinter Rug (S. cereale hybernum) fom udfaces om Efteraaret og er fterre af Bart, og Korn.
- 2. Almindelig Sommer Rug (S. cer. estivum) fom ubfaces om Forgaret og er minbre.

Diffe Afarter ere fremtomne af be forffjellige Sagenings Siber.

Den fal findes vildvorende paa Creta.

Egenst. og Anvend. Dens Forbrugning som nærende Middel og til Brændeviin er bekjendt; ristet har man villet ans vende den som Casse. I Medicinen anvendes den formedelst dens nærende og fordelende Egenskaber. Rlidene kunne bruges til Mæskning, til at ubdrage Phosphor 2c. Straaene bruges som bekjendt under Navn af Langhalm til Tækning, foruden at de skaarne til Hakkelse give et godt Foder, ligeledes til adskillige Gorter Fletarbeide, til Brændsel og til Baand.

Rugen holber sig renest i en sandblandet Jordart, men worer forresten i enhver Sort ikke alt for udmarvet eller fugtig Jordart. At verle med Sæd fra andre Egne, især fra mere sandige, er en vigtig Regel ved dens Dyrkning. Paa de Steder, hvor den ikke kan taale Frosten, saær man Sommer Rug. Den er underkastet adskillige Sygdomme, om hvis Oprindelse, samt Midler derimod, de Naturkyndige og Oeconos merne synes at være lige uenige. For Ex. de saakaldte Mecsedresier og Brand. I de sildigere Nar har en Sort Rust, som først

forft fætter fig paa Blade og Stængler, og fom formobeligig en en Art Svamp, anrettet megen Boelæggelse blandt Rugen. "".

34be Glagt: Byg (Hordeum).

1. Almindelig Byg (H. vulgare). Alle Blomsterne tvekisnnebe, stakkeet; tvende Rader fremstaaende. Blakw. T. 423. D. Byg, Korn, Baar Byg, Sommer Byg.

Beftr. Stragene flere fra een Rod, trinde, firibede, glatte, knæde, bladede, 2.3 god boie. Bladene linieformige, rue, ifæt i Randen. Skedehinden affiumpet, lafet. Arct 2.4 Tommer langt. Bægerbælgen 6bladet, hvoraf 2 og 2 fidde fainmen, med en Stak. Kronbælgen aklapper, den inderfte meget langstaktet. Laarig. Blomftrer i Juli.

De vigtigfte Afarter ere:

1. Afart: Almindelig Vaar Byg (H. vulgare vernum) meb korte Ar, tykskallede Korn og faa Robskud. D. almindes lig Byg, Vaarbyg, Sommerbyg, Korn.

Den blomftrer, eller fom det almindelig taldes bræer, i Begnn. belfen af Juli. Modnes i August.

Ægenst. og Anvend. Den har et svagere Straae end. abstillige af de andre Arter og Afarter, og lægger sig derfor snarere i Leie. Dens Korn er og blandt de mindre; men den synes at taale bedre forstjellig Grund, at være mindre ubsat for Beirligets Indsindelse, og lader sig temmelig let udtærste.

2. Afart: Almindelig Vinter Byg (H. vulgare hybernum) med tyndffallebe Korn, og tyndere, fortere Straae. D. Binterbyg.

. Den dræer i Rai, og modnes veb St. Sansbag.

Egenft. og Unvend. Dens Korn ere vægtige, og dens Strage bedre til Foering.

3. Afart: Almindelig Simmel. Byg (H. vulgare cæleste). Froet er inft i Stallen, og Arene tabe Staffene mob Mobenheben. Viborg om Bygget T. I. D. himmelbyg, himmelforn, Ægyptist Byg. N. Davids Byg.

Beffer. Den udmærter fig ved fiere Strage, fiere Rodftub og tweere Blade. Kronerne ere omtrent lige ftore i de forfiellige Ra-

ber. Raar Sommeren er tolb og fugtig, ftal baabe Staften og Staken, blive fiddende paa den.

Egenft. og Anvend. Beb bens ftørre Korn og tyffere Straae, har ben naturligvils Fortrinet for de andre Afarter, og lader sig og lettere kjørne, men fordrer berimod og en federe Grund. Melet og Grynene ville nogle dog have fundet stettere end det af de foregaaende. I Norge bruges Kornet med Fordeel til Ds.

4de Afart: Almindeligt Buft Byg (H. vulgare fasciculatum) Med et langt, fornrigt og stærft niffende Ar. Mange Straae. D. Buffbng.

Egenft. og Unvend. Den byrtes i holfteen og Sonder-Inland, og anbefaler fig ved Frugtbarbed, men ubarter let.

Denne Art fal Andes vild pag Sicilien og i Rusland.

5de Afart: Sort almindeligt Byg (H. v. nigrum) med forte Free. D. Aftrakanse Bng.

Egenk. og Unvend. Den fynes at være meget frugtbar, ben maa saaes om Efteraaret.

2. Sepkantet Byg (H. hexasticon). Alle Blomsterne tvekisnnede, staftebe. Aret bradet og bkantet. Biborg om Byg, T. 2. D. bkantet og bradet Byg, Binterbyg. N. Balbyg.

Beffr. Roben fepter flere oprette, trinde, glatte, firibede, 2.2% Fob lange Straae. Bladene som bos foregaachte. Aret 2.2% Comme langt, pyramideformig. 6kantet. Staffene lange, imod Modenheden udspilede. 1aarig. Den blomftrer sidft i Mai, naar den saaes om Esteraaret, og i Juli naar den lægges om Foraaret.

Egenst. og Anvend. Denne Bygart ubmærker sig til veconomisk Brug ved store, temmelig tyfkallede Korn, som give fortræsseligt Meel og Gryn, og kunne med Fordeel anvendes til Brændeviin, men ere slettere til Malt. Den er tillige meget givtig og taaler temmelig got Vinterkulden, hvorfor den dyrkes endog paa Færse og i Norge. Den bør saaes temmelig tyndt og i nogensledes god Jord. Den er lidt vanskeligere at udtærke og kørne end ben almindelige. Da den modnes tidlig, er den og mere end de andre Arter udsat for Spurver.

Man

Dan har en Mfart med ftatlofe Blomfter. Det er ubetjendt, bvor den vorer vilb.

3. Toradet Byg (H. distichon). Siberaberne ere ftaf: isfe Banblomfter. Freene fantebe, taglagte. Viborg om Byg, T. 3. D. Torabet Byg, langaret Byg, femerst Byg, gom=meret Byg, Balleforn, Rulleforn, og efter Fleischer hims melforn.

Beffr. Straae og Blade fom paa de foregagende Arter, fun lidt førere og hoiere. Arct er tyndere, heldende, 4.6 Commer langt, fortere flaffet.

Afart: Apgen toradet Byg (H. d. nudum) Ded neg's ne Korn og mod Modenheden uden Staffer.

Egenst. og Anvend. Den er, tilligemed den følgende, af de forstjellige Arter den, som giver de største Korn; og som, ba de veite mere end de svrige, ogsaa betales bedre. Den driver mange Straae, som til Foering ere vel stride. Den er meget frugtbar, men man vil paa adstillige Steder have erfaret, at den meget udtærer Jorden.

Den findes vild ved Floden Samara i Cartariet.

4. Riis Byg (H. Zeocricon). Sideraderne ere ftaklese hanblomster. Freene kantede, udstagende. Biborg om Byg, T. 4. D. Riis, Riisbyg, Vinterbyg, Flynderbyg, Viftebyg.

Beffr. Straaet og Bladene som paa den ferfantede, fun libt lavere. Den fjendes især paa dens lancetformige flade Ur, hvis lange Staffe ere aabne, og udbredte til tvende Sider. 1 aarig. Blomfrer i Inli.

Rgenft. og Anvend. Riisbygget giver bebre Gryn og Malt, men mindre Korn end bet foregaaende. Det giver flere Robfkub, men lader fig vanftelig aftærfte og korne. Derimod gaaer bet ifte let i Leie.

3 Medicinen bruges bet formedelft fin formilbende og ftyrfende Egenffaber.

Det er ubefjendt, bvor benne Art findes vilbvorende.

5. Gold Byg (H. murinum). Siberaderne ere ftaffe: be hanblomfter. De midterfte Bægerklappe lancetformige, rands haa: haarede. Fl. D. T. 629. D. Golbar, Gold Byg, Byggras, Kanbens Ar, Bild Rug.

Beftr. Roben bridagtig, treplet; ben finder flere, oprette, ved Grunden lidt nedliggende, 1.52 Fod lange, indboiede, trinde, jewne, bladede Straac. Bladene flattede, linieformige, spidse, rue. Eterberne lange, glatte. Skedehinden meget kort. Aret bradet, 2 Lommer langt, tætblomfiret. Arftilken leddet, sammentryft, rue. Svobene eller Bægerklappene ere alle ftakkede, men de mellemite ere smallere, og have skive Haar i Randen. Stakken er dobbelt saa lang som Klappen, ret, rue. Sidebsomsterne ere golde. Stakkene paa Kronerne længere end Bægerets. 1 aarig. Blomstrer i Juni, Juki og August.

Almindelig i Danmark ved haver og Bner.

Begenft. og Anvend. Denne Grasart anbefales af nogle Deconomer til Foderurt. Det maatte ba vare ferend ben faaer Straae og Ar, thi efter den Tid ader Quaget den ifte gjerne, formedelft bene lange, rue Staffe.

6. Augartet Byg (H. secalinum). Siberaterne ere kortstakkebe Hanblomster. Alle Bagerklappene lancetformige, rue. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 409.

Beffer. Roben langtrevlet. Straaet opftigende, boiet libet ved Robinæne, tondt, glat, firibet, bladet neten til. Bladene smalle, finieformige, rue, aabne. Den ligner meget den foregaaende, men Aret er tondere, tortere ftaftet og mere boieligt. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

Paa Amager og imelem Kjobenhavn og De bef.

Egenst. og Anvend. Ung abes ben i Mangel af andet af Huusbyrene.

7. Strand Byg (H. maritimum). Sideraderne ere fortstaffede hanblomster, bvis indvendige Bagerklap er halv agformig. Fl. D. T. 630.

Hav Bug, Ri.

Beffer. Roben trevlet. Straaene fra Fob boi, fixeft boiche ved Anwene, oftest fremliggende, bladede, baade ved Roben og paa Straaet. Aret tættere end hos den foregaaende. Svohene eller Bægerklappene rue, men ikke randhaarede. Staffen paa Bægerne

og paa ben midterfie Krone omtrent lige lange. raarig. Blom-

Bed'Befferhavet paa Digerne, veb Dagesbolle; i det Schlesvigfte ved Juliane Marias Rog.

Egenft. og Unvend. Som forrige.

35be Glagt: grede (Triticum).

*) .Eenaarige.

1. Almindelig zwede (T. aristatum). Bagerne 4bloms firede, affiumpede, med en Stak eller Braad i Enden. Bloms fterne lidt haarede ved Grunden. D. Svede.

Bestr. Straatt opref, rankt, stivt, meget tystere end Augens, paa den overste Deel bladlost. Bladene som om Foraaret ere mindere og mortere grønne end Rugens, blive siden storre, men henvisne ligesom hine, naar Straaet bliver guult. Aret 4.5 Commer langt, duunhaaret. 1agrig. Blomstrer forst i Juli.

- 1. Afar t: Almindelig Sommerhoede (T. ar. Estivum) med 4blomstrede, bugebe, glatte, taglagte og staffede Smaa ar. Comm. nov. goet. Tom. 5. T. 1. f. 1.
- 2. Af art: Almindelig Vinterhvede (T. ar. hybernum) med 4blomstrebe, bugede, taglagte og næsten stafløse Smaarar. Comm. nov. Goet. Tom. 5. T. 1. f. 2.

Binne og fiere anfec bem fom forffjellige Arter, men haller gier bem til een Urt. Man paaftaaer og, at de ved Dyrkning kunne gaae over i hverandre.

Ægenst. og Anvend. Den sidste Afant er fortrinligere bos os end den første, og dyrkes og meest. Welets Anvendels se til Brød, Bagvært, Pudder, Stivelse, er bekjendt. Den giver meget Brændeviin. Rlibene ere og anvendelige, f. Excil Baskning. Straaet bruges til Langhalm, og iser til alle. Sorter Straaearbeide; til Foering er det slettere end de andre Kornarters.

Hweden er mere tjelen end Rug, Byg vg Havre, i Hens seende til Grunden. Den vorer gobt paa en lerig Jord. Den lider meget af Brand.

Endnu anfores af nogle fom

3. 21 fr

3. Afart: Almindelig engelft Goede (T. ar. turgidum) med 4blomstrebe, bugebe Bagere. Rronerne laadne, nuften ftattebe. Moris. hist. 3. f. 8. T. 1. f. 14. D. engelst Hvebe.

Ægenft. og Anvend. Denne Afart, som adftillige Betar nifere ansee for at vare en egen Art, byrtes ifar i Engelland og er bleven forsøgt paa flere Steder i Danmart, men har unbertiden ifte funnet taale plubselig Forandring af Barme og Rulde.

2. Sammensat Boede (T. compositum) med et sams mensat Ar og tætte, staffede Smaasar. Moris. hist. 3. s. 8. T. 1. f. 7.

Beffr. Den ubmærter fig ved fit fiore brede Ur, som er sammen, fat af 8:10 verelvise Smaa ar, som vende til tvende Sider. Klappene ere temmelig glatte, kjølede; Staffene lange. 1 aarig. Blomftrer i Juli.

Den vorer vilb i Wanpten, og burfes i bet Meavolitanffe.

Egenft. og Anvend. Denne udmærkede Hvede, som naar den udarter har nogen Lighed med den engelske, fortsener at dyrkes, kersom den i Marken vil trives saa godt som i haver, hvor dens Ar naae en uhpre Størrelse.

3. Polsk Hvede (T. polonicum). Bagerne ablomstrebe, uben haar. Kronens Staf meget lang. Tanberne paa Arstillen stjaggebe. Moris hist. 3. s. 8. t. 1. f. 8. D. polsk Lvede.

Beffer. Den er hoiere end de foregaaende og har et langere Ar. Rlappene ere meget ffore; Statken meget lang. Krouerne laadne i Spidsen. 1garig. Blomfter i Juli.

Dens Sedeland er ubefjendt.

Egenft. og Anvend. Den ankefaler fig ved et temmeligt ftort og meelrigt Korn og derved, at Fuglene ikke afpille dem, da de formodentlig hindres ved den lange Stak. I haver trives den, men modnes vanskelig. Den bør saaes om Efter arek.

4. Spelt Svede (T. Spelta). Bagerne 4blemftrebe, afftumpede. De frugtbare Blomfter med Stak. De midterfte hverkenkisnnede. Moris. hist. 3. s. 8. T. 6. f. 1 og 3. D. Spelk.

Beffr. Den bar ifte faa boit et Straae fom den foregazende. Aret er mere tegleformigt, og Staffene fortere. Kronerne hange meget fak ved Klappene, og have undertiden en' rodagtig Farve. x aarig. Blomfirer i Juli.

Dens hjem er ubefjendt. Den byrtes ved Rhinen og i det fpdlige Europa.

Egenft. og Anvend. Denne Svedeart er, i henseende til Melets Godhed og dens Givtighed, meget fortrinlig, men har en meget stiv Stal omkring Kjernen, som kun kan aftages ved bertil indrettede Møller. Melet bruges til Brød, Stix velse og Pubber; Klidene og Straaet til Foering.

Den saces om Esteragret, og taaler i det mindste i Has ver vort Climat, no stoll geen derlock store aus gene ** Bleeraarige,

5. Siivbladet grede (T. junceum). Bægerne afstum: pede, 5blomstrede. Bladene indrullede i Randen, med en stifkende Braad. Fl. D. T. 916.

Bestr. Roben krybende, leddet, glat; med lange, duunhaarede Sidetrevler: ved Leddene fremkyde de glatte, stribede, bladede, tyske, ved Grunden opstigende, 2-3 god hoie Straae. Bladene oprette, paa Straaet aabne, liniesormige, 1 god lange, glatte, af en graaeblaa Farve. Steden tys, stribet. Stedehinden kort. Aret af Bladenes karve, 6-8 Commer langt. Arstilken leddet, verelviis indtryst. Smaa-apene sidde itte kat paa hverandre, de ere verelvise, med Fladen vendte mod Arstilken og sidde paa 2 modstatte Sider. Bægerklappene budte, baadsormige. Aronslappene i Spidsen udkaarne, ulige store; den korteste haaret paa Ryggen. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den findes hift og her ved Strandkanterne., f. Er. paa Falfter, Broe, Amager, ved Gilleleie, Korsver, Ryborg; i Inland ved Gkalling Rif.

Egenft. og Unvend. Frøet kan bruges til Meel. Plansten giver Hoe, som Kreaturene gjerne obe, og kan anvendes til at dampe Flyvesand.

6. Qvik zwede (T. repens). Bagerne spelformige, man genervede, 5blomstrede. Kronerne tilspidsede. Bladene flade. Roden frybende. Fl. D. T. Fl. N. 201. Leers. T. 12. £ 3. D. Qviffer, Qvakgras, Qvikrodder, Qviksener,

Senegras, Hundegras, Grascod, Anoppegras, Anagras. N. Taggras, Taggras, Evroot, Ering, Stingras, Qviffetaae, Qviffen, Qviffuroot, Rootqviffe.

Rrybende Spede, B. og R.

Bester. Roben frobende, leddet; de finere Trevler duunhaarede. Straaot opret, leddet, trindt, stribet, glat, bladet, 2 = 2½ Bod hoit. Bladene aabne, tilspidsede, vende lidt mere til den ene Side, i Randen og paa Overstaden rue. Stederne glatte, stribede. Stedehinden fort. Axet 3 Commer langt, tondere end det foregaaende. Smaa = axene sidde som paa den foregaaende. Axsillen bugtet. Bægerklappene indslutte 3 = 8 Kroner, Oen udvendige Kronklap randbaaret. Alecraaria. Blomstrer i Juli og August.

Afart: Staffet Erybende zwede (T. r. aristatum). med speldannet Staf og en laaben Arstilf. Fl. D. T. 748. Almindelig ved Beie paa Agre og i haver.

Ægenst. og Unvend. Ligesaa stadelig som Quitten er for Jord, som dyrkes, ved dens krybende Rødder, der quale Saden og gjøre den vanskelig at arbeide i, saa nyttig er den til Flyvesandets Dampning, hvor den forplantes savel ved Frøe, som ved sønderskaarne Rødder. Roden anvendes i Rusland, naar den er skaaren i Stykker, tørret og malet, til at blande i Meel til Brød. I Rorge bruges den skaaren til Hakkelse til at soere Quag med; ligeledes i Italien. Paa nogle Sterder brygger man og en Sort Øl deraf, og Sasten af Roden skal sunse anvendes til at stille sværmende Bier. Planten selv ade Huusdyrene gjerne, og i Sachsen er den anseet som et meget godt Koeder. I Medicinen bruges Sasten som et oplæssende, urindrivende Middel.

7. Strand zwede (T. littoreum Schum.). Aret opret, 2:3 Kingre langt. Smaa arene lancetformige, sammentryfte, braadede, mangeblomstrede. Bladene spibse, i Randen libt indbsiede. Fl. D. T.

Beffr. 3 Straacts, Bladenes og Arcts Stivhed, samt i den blaacagtige Farve ligner den, efter Schumacher, sivbladet hvede; men i Smaa-arenes Borm, Arftilfens Laadenhed og svrige Udseende kommer den overeens med den krybende hvede. Bleer, varig. Blomftrer i Juli og August.

Der finbes en Afart beraf.

Staffet Strand Svede (T. I. aristatum). Deb Staffe, som ere fortere end Smaa : arene.

Bed Strandfanten, f. Er imelem Corbet og Bebet; paa Amager.

8. Junde Boede (T. caninum).. Bagerne tilspibsede, omtrent Inervede, 4blomstrede. Aronerne staffede. Bladene flade. Roben trevlet. Fl. D. T. Moris. hist. 3. s. 8. T. 1. f. 2. (Elymus caninus Lin.)

Sunbe Marehalm, R.

Beffr. Roben trevlet, ifte fenbenbe; ben Kober flere, oprette, fribe; bladede, 2 Bod boie, trinde, glatte Straae. Bladene aabne, smalle, spide, grønne, rue, nervede. Stederne glatte. Aret 3-4 Commer langt, lubende i Spidien. Bægerklappene lige flore, torts flaffede, lancetsormige. Kronerne ftaktede. Statten bobbelt af Rlappens Længde. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

Beb Strandfanterne fjelben, f. Er. imellem Papiirsmollen og Bebet; ogfaa i holfteen og i Island.

Egenft. og Unvend. Ung abes ben af Qpaget.

Tredie Orden. Trehunnede (Trigynia)

36de Glagt: Montie (Montia),

1. Rilde Montie (M. fontana). Bladene aflang: agfors mige, fjødede. Blomfterstilkene Iblomstrede. Frugtstilkene nedbsiede. Fl. D. T. 131. Fl. N. 80. D. Liben Bandsarve.

Rilbe Monti, V. og R.

Beffr. Roden sin- og langtrevlet. Stængelen fremliggende, tvedeelt-grenet, ved Grunden rodskydende, trind, glat, bladet, todagtig, 1.2 Commer lang. Bladene modsatte, siddende, heelrandede. Adonerne hvide, sjelden udbredte. Frugten opret. Froene myreformige. Hele Planten kjødrig, glat. 1garig. Blomfrer i Mai og Juni, og undertiden om Esteraaret.

hiff og ber paa vaade Enge og ved Kilder. hyppigere i Sjelland end i Byen, den findes og i Worge, Joland, og paa Færserne.

Ægenft.

Egenst. og Anvend. Landt anbefaler ben til at dyrfes paa Farseine for at bruges som Portulat, der ikte vil trives der. 37be Slagt: Spidsgab (Holosteum).

1. Skjermblomftret Spidegab (H. umbellatum). Blomfterne i en Stjerm. Fl. D. T. 1204.

Best. Roden trevlet. Stængelen opret, grenet og bladet, ved Roden glat, mod Loppen lidt haaret og klebrig. Bladene æge formige, spidse, glatte, heelrandede, modsatte, siddende, omfattende. Stjermen i Enden af Stængelen, enkelt. Straalerne (3-6) boit sig nedad, naar Planten er i Broe. Bed Grunden have de smaa, lancetsormige Plade. Bægerbladene hindede i Randen. Kronbladene hvide, lidt indsaarne i Spidsen. Kapselen standet. Den bat megen Lighed i det Udvortes med Slægten Honse tarm (Cerastium). Stængel, Grene og Plade ere blaagraaeagtige, 1 aarig, Plomoster i April,

Fundet af Br. Solbell, botanif Gartner.

Bed Dronninggaard og Frodenlund, Forreften itte funden i Danmart.

Egenft, og Unvend. Ubefjendt.

38de Slægt: Aonigie (Königin).

1. Islandst Apriigie (K. islandica). Bladene omvendte agformige. Arelbladene hindeformige, omfattende. Fl. D. T. 418. Fl. N. 1073,

Befer. Koden trevlet, og fremfinder i god Jord flere Stængler af 1-21 Commers Langde, som ere tvedeelte, lidt sammentrotte, leddede, glatte, rødagtige. Bladene tokke, budte, glatte, heelrandede, næften siddende. Rodbladene modsatte, Stængelbladene verele vise, og øverst i Hjørnerne af Stænglernes Deling krandsformige, bvor og Arelbladene sidde. Blomsterne meget smaa, i Coppen af Grenene, og stere sammen. Bægeret ibladet, 3deelt; Fligene langetsomige, ægformige, Krøet nøgent og sidder i Bunden af Bægeret. Arrene often 3, undertiden 2. sagrig, Blomstrer i Juli og August.

Den har megen Lighed med den næftforegaaende Glagt.

Den findes paa Island, paa Korverne og ved Barder i Rote ge paa fugtige Steber.

Egenft, og Unvend. Ubeffenbt.

Fferde Classe.

Sirehannebe (Tetrandria) meb 4 Stovbragere.

Aurste Orden.

Benhunnede (Monogynia) med I Stevvei.

* Genblabede, underfabige Kroner. 1 groe.

Ifte Slagt: Anglefrone (Globularia). Kronen uregelmaffig. Fronen uben Knof.

Ubfeenbe: En liben bladet Plante med grenet Rod, mobiatte Blade og Blomfter i et Hoveb.

** Genbladede, overfabige Kroner. 1 Bree.

, 2ben Slagt: Bartebolle (Dipeacus). Det fallebs Bager blabformig: mangebladet; det egne Bager oversabigt. Frugtbunden fegleformig. Fnotfen bagerformig.

Ud feen be: En anfeelig Urt med feglebannet Rob, fans tebe Stangfer, mobiatte Blade og fammenhobede Blomfter.

3die Glagt: Skabiofe (Scabiosa). Det fallede Bager fleers bladet; bet egne Bager oversadigt, dobbelt. Frugtbunden brelvet.

Ubfeende: En Urt med trevlet Rob, bladet Stangel, modfatte Blade og fammenhobebe Blomfter.

IIte Glagt: Operaurt (Sangvisorba). Bageret underfabigt, pa barer en oversabig Rrone.

Udfeende: En Urt med grenet Rob, bladet og arels bladet Stangel; verelvife, hindede Blade og arformige Blomfter.

*** Oversædige, eenbladede Kroner. 2 Froc.

7de Slagt: Brap (Rubia). Kronen flotfeformig. Frugten et Bar.

Ubfeende: En Urt meb grenet Rod; pigget, grenet, 4fantet Stangel. Blomfterne i Toppe.

6te Olagt: Snerre (Galium). Rronen flad. Frugten ter, fugleformig.

Udfeende: En Urt med grenet, 4fantet Stangel; frandeformige Blade og Blomfterne i Toppe.

Digitized by Google

5te Slagt: 17pfife (Asperula). Kronen rerformig. 2fugles formige Free.

Ubfeende: En Urt med Rod, Blade og Stangler fom forrige. Blomfterne i Anipper.

4be Slagt: Blaastjerne (Sherardia). Kronen rorformig. Frone 3tanbebe.

Udfeende: En Urt med trevlet Rod, 4hiernet Stansgel, frandeformige Blade og tætfamlede Blomfter.

**** Undersadig Blomft, ibladet Krone. 4 Free.

Almindelig Jernurt, fee 2magtige, 2ben Orden.

***** Blomfterne underfabige; Kronen ibladet. Mange Free.

8de Glagt: Bitterblad (Exacum). Rronen fladfravet. Raps felen 2rummet, gabende i Spidfen.

Udfeen de: En Urt med trevlet Rod, grenet Stangel, mobsatte Blade og eenlige Blomfter i Enden af Stangelen.

9be Slagt: Veibred (Plantago). Kronen tilbagebrudt. Kaps felen arummet, opspringende paa tvers.

Ubfeende: En Urt med Staft og Blomfterne i Ar.

Rapfelen Irummet, opfpringende paa tvers.

Udseende: En meget liden Urt, med verelvise Blade. Abstillige Arter af Entian f. Shannede, 2hunnede. Tobladet Conval f. Shannede thunnede.

****** Krenerne 4bladede.

rende, oversabigt. Steenfrugten 2rummet.

Udfeende: Et Erae eller Urt, med mobfatte, ftilles be Blade; ved Blomfterne et Svob.

Laaden Springflap f. 4magtige, ftorftulpede.

Almindelig Beemved f. Ihannede, ihunnede.

Tornet Borsved s. ibib.

14de Slagt: Springenap (Parietaris). Bageret 4flovet. Froet ffult i Bageret.

ud:

Udfeende: En Urt med grenet Rod, ubeelte Blade og tatftagende Blomfter i Bladarlerne.

15de Olagt: Lovefod (Alchemilla). Bageret 8flovet. Froet nogent.

Udfeende: En Urt med grenet Rod, bladet Stængel, lappede Blade, omffedende Areiblade og farvelsfe Blamfter.

12be Slagt: Innardie (Isnardia). Bageret 4flovet. Rap: `felen 4rummet, ffjult af Bageret.

Ud feen de: En liben Urt med trevlet Rob; leddet, forme mende Stangel; modfatte Blade og eenlige Blomfter i hisrnerne.

Unben Orben.

Tohunnede (Digynia) med 2 Stovveie.

Ibbe Slagt: Sprfilke (Cuscuta). Rronen og Bageret 4: flevet. Rapfelen tiebet, 2rummet, opfpringende paa tvers.

Ubseen be: En Onylteplante med traabformig, snoet Stangel, uben Blabe; nogleformige Blomfter; ffjalformis ge Blomfterblabe.

Dogle firetlovede Entian Arter f. 5hannebe, 2hunnebe.

Trebie Orben.

Sirehunnede (Tetragynia) meb 4 Stovveie.

17de Slægt: Criftorn (Ilex). Rronen Ibladet. Barret med 4 Froe.

Udfeende: Et Erae, med immergronne, verelvife, tornebe Blade og nogleformige Blomfter i Bladarlerne.

20be Glægt: Bitrling (Sagina). 4 Kronblade. Rapfelen

Udfeende: En liben Urt med trevlet Rod; lebber Stangel; mobfatte, ubeelte Blabe; enfelte Blomfter.

22de Slægt: Liinkuop (Radiola). 4 Kronblade. Bas geret mangebeelt. Rapfelen Brummet, 8flappet.

Ud feende: En liden Urt med trevlet Rod; tvedælts grenet Stængel; mobfatte Blade; eenlige Blomfter.

21be

21de Slægt: Tillie (Tillæs). 3:5 Kronblade. Flere Rapeler.

Ubseende: En liben Urt med grenet Rod; ubeelte, siddende, streede Blade og eenlige Blomster i Bladarlerne. 28de Slagt Vandar (Poramogeton). 4 Kronblade. In: gen Bager. 4 nagne Kree.

Ubsende: En Urt med febbet Rod; nedfanft, lebe bet Stangel; udeelte Blade; arformige Blomfter.

39be Slægt: Ruppie (Ruppia). Ingen Kronblad eller Ba: ger. 4 ftilfebe Free.

Ubfeende: En Urt med trevlet Rod; leddet, nebr fanft Stangel; verelvife, ubeelte, grasagtige Blade.

Fjerbe Classe. Sirehannede (Tetrandria).

Førfte Orden. Eenhunnede (Monogynia)

Ifte Slagt: AugleProne (Globularia).

1. Almindelig Auglekrone (G. vulgaris). Robblades ne tretandede, Stangelbladene lancetformige. Fl. D. T., Moris. hist. 3. s. 6 T. 15. f. 46.

Beffr. Roben grenet. Stængelen opret, enfelt, ubeelt, fanstet, glat, 4 Commer boi. Robbladene txt samlede, glatte, apformige, beelrandede, undtagen i Spidsen, hvor de have 3 Camber, fortfillede. Stængelbladene stodende, verelvise, spidse; de overfte mindre. Blomkerhovedet rundagtigt, og fidder paa Enden af Stængelen. Det sælede Bæger mangebladet; det egne Bæger stambet. Kronerne blaae. Avnerne lancetformige. Elecraarig. Blomsfrer i Juli.

Efter Sabritius i hans Reise in Morwegen, findes den i Rorge ved Roraas.

Egenft. og Unvend. Bierne traffe af Blomfterne.

2den Glagt: Bartebolle (Dipsacus).

1. Lodder Bartebolle (D. fullonum). Bladene same menvorne, taffede; Avnerne frumbsiede. Svobene nedbsiede. Lob. Ic. vol. 2. T. 17. D. Kardebolle.

Beffr. Roden tapformig. Stængelen opret, rank, fiv, gres net, pigget, kantet, 4:5 god boi. Rodbladene omvendt agformis ge, næften kilkede, ulige takkede. Stængelbladene jammenvorne emking Stængelen. Svøbbladene ulige fore, stive, spidse. Aros netne lydrode. Avnerne i Spidsen krumt tilbageboiede. 20arig. Blomftrer i Juli.

Onrfes hift og ber i haver; groer vild i Gydeuropa.

Ægenkt. og Anvend. Denne Plante, som sormedelst sine tilbagebsiede stive Avner bruges af Klædesabrikantere 2c. sor at reise Luen paa uldent Tsi, og som især dyrkes i Franskrige, Holland og Tykland til dette Brug, taaler godt vores Elima, men taber Hagen paa Avnerne, naar den ikke dyrkes

i meget god Jord. Den saaes i April, og omplantes i August-Planterne made pleies vel, ved Hypning og Lugning. Hovesberne afstjæres tagte Sommer og tørres vel, forinden de bruses. I handelen agtes de tydste for meget ringere end de hollandste og franke. Bierne træfte af Blomsterne.

2. Almindelig Kartebolle (D. sylvestris). Bladene mobsatte taffede. Avnerne rette. Svobene indboiede, fangere end Blomfferhovedet. Fl. D. T. 965. D. Kartebolle, Kartes tibsel.

Beffr. Roben tapformig. Stængelen opret, lang, grenet, tonbere end den foregaæendes. Robbladene rundtaktede. Stængels Pladene fiddende, lancetformige, paa Rognerven piggebe, mindre sammenvorne end paa den foregaaende. Blomkerhovedet ægformigt. Tronerne lysesde. Svobbladene meget ulige fiore. Avnerne meget sangere end Tronerne, haarede. 2007. Blomker i Juli.

Bed Gjerder og paa hvilede boie Marker ikte almindelig, f. Er. ved Larise, Balloc, Stevns Llint, Restred og i den spolige Doel af Sjelland, paa Falker ved Corseline, i Then ved Ulrifcholm, Stovsboe og hvidkilde, paa Thorsinge.

Egenft. og Anvend. Formedelft bens rette Anner er ben mindre tienlig til Kradsning end den foregaaende. Abstillige Sangfugle abe dens Free. Bierne traffe af Blomsterne. 3 de albre Sider blev den anvendt i Medicinen.

Den hat saa megen Lighed med den foregaaende, at man neppe vilde kunne ansee dem for 2 forstjellige Arter, naar iffe troeværdige Botanikere havde beviist, at de ved Dyrkning ikke gik over i hverandre.

3. Saaret Bartebolle (D. pisosus). Bladene stiffede, ved Grunden forsynede med Bidele. Soubene nedbuiede, af Usge Langde med Blomsterhovedet. Fl. D. T. Jaqv. Austr. T. 248.

Beffr. Roben tapformig. Stængelen opret, grenet, nedentil haaret, imod Enden pigget, furet, meget mindre end de foregagende. Bladene ægformige, taffede, tyndt haarede. Blomfterhovederne rundagtige. Aronerne hvide. Avnerne rette, haarede. 2aarig. Blomfter i August.

Den

Den er funden ved Obenfe af Dr. Biern, Swetr ved Realfold sammefiede. I holfieen findes den efter Beber ved Eutin og imehlem Spffel og Trempe. Aplling vil bave fundet den i kolland.

Egenft. og Anvend. Den er ligefom den foregagende en god Bieplante.

3die Glagt; Stabiose (Scabiosa).

1. Afbidt Skabiose (S. suceisa). Kronerne ligedannets 4flovede. Stangelbladene tandede. Blomsterhovederne kugles formige. Fl. D. T. 279. Fl. N. 187. D. Engeknop, Blaaknop, Djevelsbid, Fandensbid N. Fareblade, Grønskall, Blaakoll, Blaaborst, Blaakall, Stor, Store, Grønblad. J. Pukabet, Stuha. F. Blaakodla.

Eng Stabiofe, Dec. Pl.

Bester. Roden afbidt, med Sidetrevler, sortagtig. Stængelen 1 Sod hoi, opret, trind; nedentil glat, udeeltz, oventil duunhaaret, grenet. Grenene temmelig lange, iblomstrede. Rodbladene ageformige, tortstilkede, heelrandede, budte. Stængelbladene modfatte, omfattende, saatandede, undertiden heelrandede, sinhaarede, spiese; de overke linieformige, heelrandede. Oct almindelige Bæger hat smal-ægsormige Blade. Aronerne ere blaaeagtige, suglesormig samslede. Stovtraadene meget længere end Aronerne. Froet aflangt, suret, haaret, i Spidsen fronet med 2 sortagtige Borster. Bleeraarig-Blomstrer fra August til October.

Borer paa muldebe Enge.

Egenst. og Anvend. Bladene give en grøn, og med Jernvitriol en sort Farve. Roden og den tørrede Plante skal lis geledes sarve guult. I Bland lægges den lagviis med Garnet, Laages i kort Tid, afskylles i koldt Band, og koges igien som førsske Gang med friske Blade, indtil Garnet er grønt nok. Qvæget æder Bladene, og Bierne drage af Blomskerne. Den var i de ældre Tider meget, tildeels overtroisk, brugt i Medicinen. Den er sammensnerpende og hitter. Dyrelægerne have anvendt en Aftogning deras mod Springorm, og til at læge Saar af indtraadte Søm i Koden.

2. Almindelig Skabiose (S. arvensis). Kronerne 4floves be, straalende. Bladene halvfinnede, indskarne. Stangelen stiphaa:

Digitized by Google

Rivhaaret. Fl. D. T. 447. Fl. N. 186. D. Staburt, Stabios. M. Blaahat, Statten, Stabos, Asbitnap.

Mart Stabiofe, Dec. Pl.

Beste. Roben tapformig, lang, grenet, thitrevlet. Stængelen spret, trind, beelt i Enden, saabladet; besat, især ved Roden, med lange, tilbageboiede Haar; 1-2 Fod hot. Robbladene lancetsormige, taktebe. Stængelbladene siddende, lidt omfattende, dybt indkaarne; Bügene liniesormige; de oversie heelrandede. Kronerne rodagtige; paa dem, som sidde i Randen, er den yderste Flig meget storre end den indvendige. Stivetronerne mindre, ligesligede. Stovtraadene næsten af lige kængde med Kronerne. Froet laadent, tantet. Bleeraarig. Blomfrer i Juni og Juli.

Almindelig paa Marter, Diger, Enge, ved Beie og i Binter-fæben.

Egenst. og Anvend. Den ades af Quaget, ifar af Faar og Geder. Den farver grønt ligesom den foregaaende. En blaa Farve kan og uddrages derak. Aften af denne Plante indeholder meget Salt. Den er ofte et Ukrub i Vintersaden. Dierne trakte af Blomsterne.

3. Due Skabiose (S. columbaria). Kronerne 5lisvede, ftraalende. Rodbladene agformige og liredannede, rundtaktede. Stangelbladene halvsinnede, med linieformige Flige. Fl. D. T. 314. Fl. N. 726. N. Nartsfore.

Beffr. Roben tapformig grenet. Stængelen opret, tynbere og mindre end den foregaaendes. Bladene haarede. Stillene haarede. Kronerne blaaca ge. Paa Enden af Froet fidde 5 brunagtige Bots fter. Abnerne ere lancetformige. Fleeraarig. Blomftrer i Juli

Paa torre Steder iffe almindelig, f. Er. ved Charlottenlund, Brede, Lyngbne, Iagerspriis, Oppelundbne, Slangerup, Stevens Klint, Neftved, paa Moen, i Polsteen og i Jylland, i Norge paa Bedoen, i Romedalen.

Egenft. og Anvend. Hunsdyrene abe ben med mere Ber gjerlighed end be foregaaende. Bierne trafte af Blomfterne.

4be Olagt: Blaaftjerne (Sherardia).

7. Almindelig Blaastjerne (S. arvensis). Alle Bladene frandeformige. Blomsterne i Spidsen paa Stengelen. Fl. D.

T. 439. Fl. N. 1018. D. Blaaftjerne, fiben Farversde. M. Blaamaber, Smaamaber, Blaamouer, Smaafnelle.

Ager Blaastjerne, Dec. Pl. Almindelig Sherard, B. og R.

Deftr. Aoden langtrevlet, rsdagtig. Stængelen liggende, ubstedt, grenet, 4hjornet, rue, 3=4 Commer lang. Bladene sæbanlig 6 i hver Krands, haarede, ægsormige, spidse, i Randen og paa Kjolen rue, i Spidsen rodagtige. Blomsterstanden Kjermagtig. De sverke Blade (sædvanlig 8 i en Krands) ere dens Svob. Bæggeret oven for Frugten, vedblivende, og bestaace af 2 smaa standede Blade. Kronen blaaeagtig rod, med 4 spidse klige, og et sint Kor. Froene aslange, slade paa den indvendige Side. raartig., Blomstrer i Juni, Juli og August.

Almindelig paa Agre og imellem Kornet i Danmart og bet spblige Porge, men fjeldnere i det nordlige.

Egenft. og Anvend. Den abes af Geber og er forreften et almindeligt, men nbetydeligt Ufrud.

5te Slagt: Mysite (Asperula).

1. Krands Mysike (A. odorata). Bladene 8hokede, lancetformige. Blomsterknippene stilkede. Freene hvashaarede. Fl. D. T. 562. Fl. N. 270. D. Mysike, Bokar, Gkovs marke, Bukar. N. Muske, Amur, Sin: Soveren.

Lugtende Donfife, Dec. Dl.

Beffr. Roden fenbende, grenet, trevlet. Stængelen odret, ubeelt, 4hjørnet, leddet, furet, glat. Bladene fiddende i Krandse, spille, meget rue eller fiint taffede i Kanden. De midterste Krands is ere de florste. Bed Grunden af Bladene sidder en Krands af mag Daar. Kronerne hvide, tat sammen. Frøene besatte med opetet-aabne Borster. Fleeraarig. Blomstrer i Mai.

Almindelig i Stove.

Egenst. og Anvend. Frist lugter den ikte eller lidet, men meget stærkt, naar den er torret. Den woes af Huusdy: tene, men af Svinet kun medens den er ung. Dens Lugt sweriver Wel. Man kommer den og i Viin, for at gjøre denne vellugtende. Naar den torret lugter stærkere end sadvanlig, ans sees det for Tegn til Regn. Brændt, giver den en detydelig

Digitized by Google

Mangde Lubsalt. Den er en god Bieplante. Roben indes holder et esbfarvende Basen. Ung bindes ben i Krandse, som i Kisbenhavn salges under Navn af gesune Krandse, for Lugstens Stylb. Den er sammensnerpende, fortyndende, frampestillende. En Salve deraf, fogt med usaltet Smor, bruges til at læge Spræffer paa Kbernes Patter.

6te Glagt: Snerre (Galium)

* Alle Kroner tvefiennebe.

† Ded glatte Froe.

vendt agformige, ulige store, budte. Stanglerne ubbredte, i Enden grenede. Fl. D. T. 423. Fl. N. 931. M. Myrs mour, Dymour. J. Lilla Madra.

Rar Melfisbe, B. og R.

Beffer Roben trevlet, lidt-frebende. Stænglerne fremliggende, meget grenede, 4hjørnede, rue, 1-1 Bob lange. Bladene rue i Ramben, undertiden 5 i de nederfte Krandse. I Enden af Grenene fidde 3 Kjeruformige Stilke, som hver bære 3 smaa hvide Blomfter. Stovtraadene gule. Undertiden har den aklovede 3hannede cler sklovede 5hannede Kroner. Bleeraarig. Blomftrer fra Juli til August.

Alminbelig paa vaabe Enge.

Ægenst. og Unvend. Den prages af Geber og Sviin, men ebes af de sprige Huusdyr. I Rusland stal man farve rebt med dens Rod.

2. Erekloftet Snerre (G. trifidum). Bladene 45obes de, sinieformige. Stængelen fremliggende, rue. Kronerne trebeelte. Fl. D. T. 48. Fl. N. 788. N. Fjeldmoute.

Erefløftet Melfløbe, V.

Beffer. Roden trevlet. Stængelen fremliggende, meget grenet, haaret, 2=3 Commer lang. Bladene lancetformig-linieformige, budte, paa Underfladen lidt rue. Bladfrandsene tattere paa Grenene end paa Stængelen. Blomsterfilsene iblomstrede, fine 3 de stode 1-3 sammen i Enden af Grenene. Kronerne hvide. Fligene agsoemige. Sædvanlig 3 Stovdragere. 1 aarig. Blomster i Jule.

Denne fjeldne Plante, fom ogfaa bar hjemme i Cauada, fin-

des i Morge paa Filefjeloet.

Egenff.

Baenft. og Unvend. Ubeffenbt.

3. Sump Snerre (G. uliginosum). Bladene Shobes be, lancetformige, tilbageboiet stintandede og piggede, braadede, stive. Kronerne storre end Frugten. Fl. D. T. Fl. N. 78. Barrel. Ic. 82. D. Klammerurt. N. Smaaemour, Smaasuert.

Sump Meltipbe, B. og R. Eng Snerre, Dec. Ph. Beffr. Roben tervicagtig grenet. Stænglerne gernebe liggende, svage, absornede, rue paa hjornerne, 3-6 Kommer lange. Sladene 5-6 i hver Krands, lidt tilbagebolede i Randen, ved Grunden smalle, i Spidsen tortstattebe eller braadede, paa Kjolen rue. Paa Enden af Grenene sidde spavanlig 3 Blomsterfills, som ere 2-3deelte. Kronerne hvide. Frugten jevn, glat. Fleeraarig. Blomstere i Juli og August.

3 Sumper bift og ber.

Egenft. og Unvend. Dens Blade blive i Rusland bruge te til at farve Uld rod. Den ades af huusdyrene.

4. Lyng Snerre (G. harcynicum). Bladene omtrent bobbebe, omvendt agformige. Stangelen fremliggende. Greinene tatte, lange. Stillene Iblomftrede. Fl. D. T.

Beste. Aoden kenbende, trevlet. Stænglerne meget grenede, udbredte, glatte, glindsende, 3.6 Kommer lange. Bladene glatte, glindsende, i Randen rue, de nederste tæt sammen, de overste fjerenere. Blomsterstiffene tvedeelt-grenede, men paa hver like Stilk sidder kun een Blomst. Kronerne hvide. Froene glatte, sortagtige. Bed Korring stal hele Planten blive sort. Fleeraarig. Blomsfrer i Juni og Juli.

Almindelig paa Lynghederne i Schlesvig og holfteen, mere fjelben i Sonder Jylland. Dette er Webers G. saxatile og udentvivl er den kun lidet forffjellig fra Linnes Plante under dette Ravu.

Egenst. og Anvend. Ubetjendt.

5. Pommerst Snerre (G. pomeranicum). Bladene linieformig-lancetformige, rue; de nederste &., de melleuste 60 vog de overste 4hobebe. Stanglerne 4sibet fantede. Fl. D. T. Retzii Prodrom. p. 34.

Beffr,

Beffr. Roben langtreplet. Stænglerne beitbe ved Roben, libt oprette, glatte, te neberfte Anæ libt tyffe. Grenene forte, meget aabne. Bladene braadede, paa Underfladen bredere, med en buunhaaret Kjøl; i Randen meget flint tattede, oftest tilbageboiebe. Blomsternes Smaaskille i Enden fortyffede. Coppen har modfatte eller veretvise Grene. Aronen hvid, med spidse Flige, som i Ridten have en liben Fure. Arrene kuglesormige. Frugten ægsormig, iepn. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Fra Dr. Cand. Theol. Lund har jeg modtaget benne Plaute, fundet af ham ved Rerholm i Inland. Da jeg itte er fulbfommen wis paa, at det er Ret; i Plante, bar jeg ber fremfat hans Befrivelfe.

Egenft. og Unvend. Ubetjenbt.

6. Krat Snerre (G. sylvestre), Bladene 6: Shobebe, linieformig : lancetformige, libt rue, med en Braad i Spibsen. Fl. D. T. Bocconi Mus. T. 1012.

Beffr. Stangelen svag, fremliggende, grenet, Karp-4hisrnet, glat, ½-1 Fod lang. Bladene linieformige, 6, undertiden flere i hver Krands, tilbageboiede i Randen, glatte, fivspidsede; Krandssene paa Grenene tattest. Grenene 3- eller adeelte. Blomkerne meget smaa; Kronerne hvide. Blomkerfiltene meget sine. Frugten glat. Fleeraarig. Blomkere i Insi.

Bundet i Sjelland, af Profeffor Babl.

Egenst og Anvend. Ubefjendt.

7. Guul Snerre (G. verum). Bladene 8hobebe, ilnieformige, furede, heelrandede, rue. Blomsterne i tætte Toppe.
Fl. D. T. 1146. Fl. N. 105. D. Trættegræs, Klame
merurt, Marie Sengehalm. N. Guul Mour, Jomstue Maries Sengfoor, Maries Fægre, Opstreed Kægre, Mour. J.
Gula Madra.

Virtelig Delfiste, B. og R.

Beffer. Noden trevlet, opret-grenet, krybende, guul. Den Poder flere Stangler, som ved Roden ere liggende, derester oprette,
4 histnede, leddede, imellem Kanterne runde og glatte, 1=2 Kod
hoje. Bladene linieformig-lancetformige, lidt tilbageboicde, paa Overstaden rue. Koppen meget grenet, Grenene sammentnebne. Kronerne gule. De afblomstrede Stovknappe brune. Frugten glat. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Man

Man finder den unbertiden med lofegule Blomfer. Almindelig ved Beie og Gjerder.

Bgenft. og Unvend. Blomfterne bave, ifar mod Regn, en fart bonningagtig Lugt. Den abes af Geber og Reer, ngar ben er ung. Bierne trafte ftartt af Blomfterne. Dens vigtigfte Anvendelfe er til Farverie, hvorfor den udentvivl fors tiener at borfes. Roben indeholder ligefom Rrappen et robts farvende Bafen, og anvendes hoppig i Sverrig til at farve ule bent Garn redt. Eil ben Ende maler man den med Deel af Malt eller tyndt Bl. Den foges berpaa i Band; lagt lag: viis imellem Garnet, omtrent i en Efine, og afvaffes. Man vil bave erfaret, at naar Garnet var quult forub, bliver ben robe Karve smuffere. Stomfterne farve qualt og olivengrønt efter be forffjellige Tilfætninger man bruger, hvorom fan efter. fees Rafus Flora I D. p. 627. At ben fogt med Delf Rulde bringe ben til at lebe fammen, fom man fordum bar paaftaget, nægtes af abfillige nyere Forfattere. Blomfterne fatte paa DI, fal give en berufende Rraft. Den er frampes fillende, fveddrivende. 3 Gperrig anvendes ben mod Blod: pis bos huusdyrene. Der findes ofte tyffe fisdagtige Rnuder paa den, fom foraarfages af et Infects Stil.

8. Bredbladet Snerre (G. Mollugo). Bladene 860s bebe, aflange, budte, med en Braad, i Randen rue. Bloms stene i en udspilet Top. Fl. D. T. 455. J. Hvita eller Lros Madra.

Bredbladet Melfisbe, B. og R.

Beftr. Aoden fiin-grenet. Sownglerne flatte, glatte, 4hjør, nebe, grenede, oven for Leddene tifte. Bladene bredere end hos de evrige Arter, glatte, i Randen lidt rue, paa Underfladen blaac-14tig-gronne. Loppen meget grenet, Blomfterne hvide. Fleeraatig. Blomftrer i Juni og Juli.

Bed Gjerder og i Kratston ifte almindelig, f. Er. ved Springsorbi og Listiendabl; ogsaa i Island.

Egenft.

Egenft. og Anvend. Som de fleste Arter af denne Slagt, farper Roben robt. Planten abes af Ovaget. Den er krampestillende.

9. Stov Snerre (G. sylvaticum). Bladene 8hobebe, glatte paa Over: og rut paa Underfladen. Bladene ved Blom: sterne 2hobede. Blomsterstillene haarformige. Stængelen jevn. Fl. D. T. 609, (under Navn af G. glaucum).

Stor Melkløbe, V. og R.

Bestr. Stængelen opret, svag, bubt, 4hjørnet, glat, grenet, 2-3 Fod lang, lidt hovnet ved Knæerne. Bladene smal-lancetsormige, 6-8 i hver Kreds, spidse, graaeagtig-grønne, i Randen rue, de nederste Kredse have flere og bredere Blade end de overste. Bladene ved Blomsterne modsatte, lancetsormige, Blomsterne sidde som hos den foregaaende, tun er Koppen mere grenet, og Grenene længere, haarsormige, oftest 3deelte. Kronerne nittende førend de uda springe, hvide. Frøne glatte. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

3 Kratftove ifte fjelden.

Egenft. og Anvend. Som forrige.

†† Deb hvashaaret Frugt.

10. Trenervet Snerre (G boreale). Bladene lancetfors mige, 3uervede, glatte. Stængelen opret. Fl. D. T. 1024. Fl. N. 104. D. Glat Engrode. N. Mour, Moureblom, hvit Mour, Taagmilde, Fægre, Laattarotgræs. J. hvlta Madra, Krossi Madra.

Engrøde Melfløbe, V. og R. Glatbladet Snerre, Dec. Pl.

Befte. Roben grenet, ferbende, bruunagtig. Stængelen rant, næfien ubeelt, rue, 4hjørnet. Bladene budte, ulige ftore, beels gandede, i Rauden lidt tilbageboiede og ruc. Bladene ved Blomsferne. 2, modfatte, ægformige. Coppen 3deelt-grenet. Blomferne hvide. Brugten befat med forte, five, bvide haar. Bleeraatig. Blomfrer i Juli og August.

. Temmelig almindelig paa Enge.

Ægenst. og Unvend. Den ades af Heste, Kser og Faar. I Sverrig og Norge bruger man Roden til at farve Uld rød, ved at pulverisere den og foge den tilligemed Esiet I Time ktyndt

tonbt Bl. Farven ffal blive smuffere, om man forud har fogt Esiet i Birtelso eller flad Ulvefod, og mertere, naar man sætter Potaffe bertil. Bierne træffe af Blomsterne.

11. Burre Snerre (G. Aparine). Bladene Shobede, lancetformige; Kislen rue, med tilbagebsiede Pigger. Stanges len flattet. Fl. D. T. 495. Fl. N. 155. D. Snerre, Beiler, Smaaburre. M. Snerer, Snerpegras, Snerjegras, Tinner, Tenal, Drageren, Melbstof, Draagorm, Klenkie, herkiegras, Snerp, Bandel, Band, Aakerband, Tinner, Tenne.

Snerre Melflobe, B. og A. Burrebarende Snerre, Dec. Pl.

Bester. Roben tot, trevlet. Stængelen liggende ved Roben, og holdes opret af andre legemet, 2-3 kod lang; dens sine, karpe Kanter ere besatte med sine, tilbageboiede Pigge; Leddene paa Stængelen ere hvidhaarede. Bladene heelrandede, rue, braadede; de midterste ere de længste, og de nederste de bredeste. Blomsterskistene ere enkelte eller tvedeelte og sidde i Bladhjornerne og i Enden af Stængelen. Blomsterne smaa, hvide. Frugten større end ved de foregaaende Arter, besat med slive, i Spidsen krogede Haar, hvormed den hænger sast ved Llæderne, naar man kommer den nær. Fleeraarig. Blomster i Juni og Juli.

Almindelig paa dyrfede Steder i haver, i Rrat, veb Gjerder tc.

Ægenft. og Unvend. Naar den er ung, abe Huusdyrene den, Svinet undtagen. Gjeslinger nyde den isar gjerne. Freene har man villet bruge som Kaffe. Roden farver rødt. Dierne træfte af Blomsterne. Den er forresten, isar ved unge Plantninger, et stadeligt Ukrud.

** Deb Bleerboe Blomfter.

12. Laaden Snerre (G. cruciatum Web.) Blabene 4hobede, agformige, stivhaarede. Stangelen haaret, oventil ubeelt. Side Blomsterstilkene tobladede (Valantia cruciata Lin.) Fl. D. T. Engl. Bot. T. 143.

Beffr. Stængelen bladet, 4-budt bjørnet, ved Grunden grentt og lidt fremliggende. Bladene bred ægformige, blodhaarede, budte.

budte. 3 Bladhjørnerne fibde Blomfterne paa forte Stifte, hvoraf nogle ere blot Hanblomfter, andre tveffonnede. Man finder dem ofte aflovede, men og 4-stlovede. Frugten glat.

Bed Gjerder og i Krat. Den findes i holfteen efter Beber. Egenft. og Anvend, Ubefjendt.

13. Aynket Snerre (G. Valantia Web.) Blabene omtrent Shobede, Blomsterstillene 3deelte, ben midterste Blomst tvekionnet. Frugten rynket. Fl. D. T. Vail. Bot. T. 4. f. 3. (Valantia Aparine Lin.)

Beffr. Roden trevlet. Stænglerne fremliggenbe, ftivhaarede, i Sod lange. Bladkrandsene bestaae af 6.8 laucetformige, i Randen og paa den midterste Rerve piggede Blade. Blomsterkiltene sidde ved Bladene; de ere meget sine og 3blomstrede. Rrouverne smaa, guulagtig hvide, den midterste siddende, og har daade Stovdragere og Stovdeie; de tvende Sidekroner silfede og have kun Stovdragere. Frocne ere uden Haar, og have dobe Ronter, som give dem et kjendeligt Udseende. 1 aarig. Blomster i Juli.

Efter Beber findes den blandt Kornet i holfteen, men fielden.

. Ægenft. og Unvend. Ubeffendt.

7be Slagt: Arap (Rubia).

1. Sarve Brap (R. tinctorum). Bladene oftest 6hosbede, i Randen piggebe. Stængelen pigget. Blakw. T. 26. D. Rrap, Farversde.

Beftr. Roben grenet, tyf, krybenbe, brunrob, og giver Robftud. Stængelen svag, ubbredt, ffarphjornet og befat i Djørnetz ne med flive, tilbageboiede Pigge. Grenene aabne. Bladene 4-6 i hver Arands, paa Grenene 2,4, lancetformige; de myre ægformige, paa Understaden og i Aanden piggede. Aronerne 4, undertiden skløvede, gule, undertiden hvide. Fligene braadede. Bærrene sorte, kuglesormige, 2 sammen, med et Troe i hver. Fleeraarig. Blomfrer i August.

Bild findes den itte bos os., men vel forvildet, f. Er. imellem Bester og Nørre Port ved Kjøbenhavn. Den har hjemme i Afien og det sodlige Europa.

Ægenft.

Egenft. og Anvend. Dens Rod indeholber fom beffenbt, et root farvende Bafen, hvorfor ben og borfes i Levanten og over bele Europa. Dens Dyrfning betaler fig meget vel, naar ben plantes i en feeb, leret Jorb, og behandles rigtigen, hvorom findes udforlig Efterretning i Dietrich's practifche Unmei: fung jum Anbaue mehrerer Erbgemachfe. Reipzig 1804 p. 19. I Pfalt baver man 10.15, i bet babenfte 30 Centner af en Ennde Land. Den bebfte fommer imiblertib fra Levanten, boor ben falbes Bagala. Eprfernes robe Garn farves bermeb og bliver tilberedt med Eran eller Olier. Den bebfte Karne fages af Baften, fom fidder inden for Barfen. Man fan bruge Roden baabe torret, som er den sadvanlige Maade, oa aren, brilfet fibste man bar forfegt web Selb i Frankeria pa Rallundborg, og hvorved man bar bavt megen Fordeel. Das saa Malerne benge ben til en Farver Lat. Dens farvende Egenffab er fag ftart, at hos Dor, fom abe bep, blive Benene robe.

3 Mebicinen har ben forhen været brugt som et urindrisvende Middel og mod Korkoppelfer, Guulsot u.

8de Slægt: Bitterblad (Exacum).

1. Traadstænglet Bitterblad (E. filisorme). Bladene siddende. Stængelen traadformig-tvedeelt. Blomsterstillene lange. Fl. D. T. 324 (under Navn af Gentiana filisormis, som og er dens Linneiske Navn).

Smalftanglet Entian, B.

Befte. Roden treslet. Stængelen opret, flere Gange tvebeelt, ntybelig 4kantet, glat, siin, saabladet, 2-3 Lommer hoi. Bladene mobsatte, lancetsormige, hetlrandede, smaa, tyste, spidse, smallest og længst ved Roden, meget torte og parviss ved Grenenes Deling. Blomsterfilsene i Enden af Grenene, meget lange, iblomstrede. Bægeret 4hjørnet, med spidse, i Randen hindesormige Lige. Kronen guul, med budte Alige. Støvdragerne usige lange, kumme, leddede og sidde i Svælget. Arret hovedsormigt. 14arrig. Blomstrer i Juli.

Det er iffe befjendt, at den hos os findes ipaa andre Steber end paa en Eng ved Ribe.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

9de Slagt: Veibred (Plantago).

1. Blat Veibred (P. major). Bladene agformige, glatte, kortere end Stilkene. Skaftet trindt. Aret tæt, tage lagt. Mange Froe. Fl. D. T. 461. Fl. N. 389. D. Beibred, Faaretunge, stort Veigræs. N. Groeblad, Groeblokke, Groreblad, Groreblaakke. J. Græde Sura. F. Gotubraa, Læfoms Blokku.

Bester. Roden tot med mange Trevler. Bladene heelrandede, dog underuden lidt tandede, temmelig glatte, 7=9nervede, tæt samlede ved Roden, og tæt liggende paa Jorden. Skaftet trindt, sinhaaret. Aret langt, vallesormigt. Stovknappene purpurrøde. Stovknappene haarede. Fleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Almindelig ved Beie og paa boie Enge, bvilende Marfer ic.

Egenft. og Anvend. Planten abes af Quager, og Freene af Sangfugle. Bierne foge Blomsterne. Dens ubbredte Blasbe hindre Grassets Bart. Den er styrkende, sammensnerpende og Freene blødgiørende. Bladene anvendes som Huusraad mod Saar.

2. Saaret Veibred (P. media). Bladene agformige, dunnhaarede, langere end Stilkene. Skaftet trindt. Aret valsesormigt. Fronce enkelte. Fl. D. T. 581. Fl. N. 345. D. Laaden Beibred, Beibred. R. Soutunge, Kampe. F. Gotubraa.

Dunet Beibred, B. og R.

Bester. Roben tof med Sidetrevlet. Staftet opret, besat med bribe, fine haar, 6. 10 Commer boit. Bladene ligge flade paa Jorden og ere snervede, utodelig tandede. Bladfilfene meget forte, brede. Aret fort, tat. Stovtraadene violette; Stovknappene bride. Bleeraarig. Blomfirer i Juni og Juli.

Almindelig ved Bele og paa torre Enge.

Ægenft. og Anvend. Som den foregagende. Sviin abe Staftet. Den er et værre Ufrud end him, da Bladene ligge fladere paa Jorden.

3. Lane

3. Lancetbladet Veibred (P. lanceolata). Bladene lans cetformige, tilspidsede ved begge Ender. Aret agformigt. Staftet kantet. Fl. D. T. 437. Fl. N. 645. D. Spids Beibred, Faaretunge, Taterhug, Kjempegras, Stridsmand. N. Livgras, smaa Groeblade, spids Groblad. J. Selgrese, Fuglatunger. F. Jouanssgo: Greas, og Bladene: Langskora.

Bestr. Roben bybt nedgaaende med Sidetrevler. Staftet operet, stribet, glat, næsten i Bod boit. Bladene oprette, lange, 3-4 mervede, sparsomt haarede, tillobende i en Stilf, spidse, morkgronne. Aret ægformigt, fort, sortagtigt. Krouen bruunagtig-hindet. Sapselen 2rummet, 2froet. Blegraarig. Blomfrer i Inni og Juli.

Almindelig ved Beie og paa Enge.

Brof. Schumacher anferer folgende Afarter.

Iste Afart: Langstaftet lancetbladet Veibred (P. lanc. altissima) med Inervede, meget langstillede Blade; agdannet Ar, og 1.2 Fob hoit Staft.

2den Afart: Sovedblomstret lancetbladet Veibred (P. lanc. capitata). Med 3:5nervede, smalle, fortstillede Blade; bunede Bladstilfe; fugledannet Ar; I Fod heit Cfaft.

3die Afart: Topskydende lancetbladet Veibred (P. lanc. prolifera). Med topskydende Ar. S. Rafne Flora 1. D. p. 442.

Egenst. og Unvend. Den anprises af de engelste Oecos nomer blandt de Foderurter, som fortsene at dyrkes, men den maa da slaaes førend den sætter Frøe, da den ellers bliver for-kiv til Høe. Arstilkene eller Skaftet ædes af Faar og Geder, Bladene af Heste og Køer. I Island bruges dens unge Blas de som Salat og Kaal, og paa Færøe til at beise Esi, som skal farves grønt. Bierne søge den ligesom den foregaaende; den har og omtrent samme lægekræfter.

4. Strand Veibred (P. maritima). Bladene liniefors mige, næsten heelrandede, rendede, ved Grunden uldede. Aret valseformigt. Staftet trindt. Fl. D. T. 243. Fl. N. 198. D. Strandfragetæer, Ravnefod, spættede Rragetæer, Strands

Strandgras, Sut, Beipillefer. R. Strandfaal. 3. Kate tartunge.

Beffer. Roben tyktrevlet, unbertiben ffjællet; ben finder flere, flinbaarede, ved Grunden libt frumme Stafter, fra 2.8 Commers Langde. Bladene ksodede, runde paa den nederfte, og hule paa den overste Side, oftest heelrandede, undertiden lidt tangede. Uret 1:2 Commer langt. Bageret ved Grunden haaret. Rronbladene lidt langere end Bageret, hule. Fleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Almindelig ved Strandbredder og paa Splt. Enge; ben findes og i Infland og holfteen ved fandige Beie, f. Er, ved Sporring.

1ste Afart: Skjælrodet Strand Veibred (P. marsqvamata). Roben og den nederste Deel af Stængelen besat med Skjæl. Fl. D. T. 691.

2den Afart: Langaret Strand Veibred (P. mar. berpentina) med linieformige, flade, glatte, veb Grunden haare, de Blade; opret, langt, valfeformigt Ar; trindt, laadent Staft, med tiltrifte Saar.

Denne sidste anseres af de albre danfe Botanifere; bet er Plant, dubis, Flora svecica.

Egenst. og Unvend. Naar den groer paa Sylt=Enge, giver den et saftigt, godt Koder for heste, Faar og Koer, hvorfor den og amprises til Dyrkning som Koderurt i Engelland. Da den er saftrig, er den vanskelig at torre som hoe. Den hiels per undertiden til at dæmpe Flyvesand, og er blandt de Planster, som bidrage til at vinde Land fra Havet. Dens Blade spises paa nogle Steder som Salat og Kaal, dog ere de paa andre Steder lidt bittre, f. Er. paa Kærse, hvilket Landt paasstaaer, er en Folge af Strandtaagen. Paa disse Der anvendes den kogt i Nelk mod Durchlob, og kogt i Band mod Suulsot.

5. Sligbladet Veibred (P. Coronopus). Bladene linies formige, finned tandede. Skaftet trindt. Fl. D. T. 272. D. Navnefod, vilde laadne Rragetæer.

Ravnefod Beibred, B. og R.

Beffr.

Beffe. Roben trevlet, med et eller flere liggende eller opfisgende, haarede, 4-5 Commer lange Stafter. Bladene ligge ent, fjerneformigt paa Jorden, og ere halvfinnede, haarede, undertiden fun tandede. Uret fort, med færre Blomfter end de foregaaende Arter. Blomfterbladene have i Enden en Braad. raarig. Blomftrer i Juli og August.

Bed Strandbredder, i Danmart og holfteen ifte fielden; ogfaa i Island.

Ran byrter ben unbertiben for at anvende Bladene til Salat.
10de Slagt: Centunkel (Centunculus).

1. Liden Centunkel (C minimus). Med opret Stan, gel, og agformige verelvise Blade. Blomfterne siddende i Blads hiernerne. Fl. D. T. 177. Fl. N. 390, M. Mindste Arve, Hvasarv.

Liden Arve, Dec. Pl.

Beffr. Roben trevlet. & Stængelen enkelt eller tvebeelt grenet veb Roben, ½:1½ Komme bei, bladet, kantet, glat. Bladene siddende, aabne, heelrandede, glatte; de nederste undertiden modfatte. Blomkerne enkelte, uden Stilk, meget smaa. Kronerne meget smaa, bvidagtige, sielben aabne. Bægeret længere end Kronen. Kapselen kuglesormig, glat. Støvveien vedvarende, spids. 1 aarig. Blomster i Juni og Juli. Den er iblandt vore mindste Planter med tydelige Blomster.

Paa torre Steder, ifte saa sielben som man troer, ba ben undgaaer Diet ved fin Lidenhed; temmelig byppig paa Amager, ogsaa ved Birterod, Charlottenlund, uden for Ofter Port, paa Livbenhauns Boid, paa Damvoldene i Bagsvær Stov; i for Mængde ved Ribe og Barde.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt. Den nærmer fig i Ubsfeende til Slægten Arve.

11de Slægt: Ovæsurt (Sangvisorba).

1. Almindelig Ovæburt (S. officinalis), med agformis ge Ar. Fl. D. T. 97. Fl. N. 790. D. Pimpinelle, Quass urt, Bafterod. N. Ast Pimpernelle.

Almindelig Blodftiller, B. og R.

Beffr.

Bestr. Roben straa. Stængelen opret, ved Roben opfigende, bladet, grenet i Soppen, især paa byrkede Exemplarer, trind, glat, fribet. Grenene verelvise. Bladene ulige-sinnede, langstilkede. Smaabladene ægformig-hjerteformige, karp takkede, korrfilkede; de nederste de mindste. Blomsterne i et tæt Ar paa Enden af Grenesne, mortrode. De overste Blomster ere forst aabnede. Bægerblasdene lancetformige. Aronen udvendig ved Grunden haaret, med ægsformige Liae. Kleeraarig. Blomster i Inli og August.

Paa Enge. I Rorge ved Stavanger, pan Jedderen, Bandsoe og andre Steder i Christiansfands Stift. I Island. I holfteen

paa Derne ved Prees.

Egenft. og Anvend. Alle Husbyrene abe ben med Begjerlighed, og den fortjente maaftee at dyrkes, da den tager til Takke med sandig Jord. Roden er tjenlig til Garverie og er i Lægekonsten anvendt som et sammensnerpende Middel. Plans ten sættes af nogle paa Biin, for at give den en kryderagtig Smag.

12te Glagt: Isnardie (Isnardia).

1. Kar Isnardie (I. palustris). Stangelen sommens be eller frybende. Bladene modfat eensibige. Blomsterne t Bladhjørnerne, kortstilkebe. Fl. D. T. Boccon. Mus. T. 84. f. 2.

Beffer. Roben fin-langtrevlet. Stængelen krybende paa Bredden af Bandet, og svommende naar den staaer i Band, seddet, budt, 4hiornet, glat, rodagtig, 1-1 Fod lang. Bladene glatte, ægformige, heelrandede, nedlobende i en Stilk af Bladets kangde, og vende oftest til een Side. Blomsterne meget smaa og sidde enkelte i Bladhjornerne. Bægeret budt, 4hjornet, rodsridet. Ingen Krone. 1 aarig. Blomstrer i Juli.

Den ligner meget liden Bandernber, men abfeilles foruben Slagtmarferne, ved en forre Bart, ved fpidfere, merc oprette Blade og fillede Blomfter.

Den vorer i Sumper, hidtil tun fundet af Prof. Deber ved Olsburg i Politeen.

Egenft. og Anvend. Den tjener til at opfplbe sumpige Steder.

1396

13de Slagt: Borneel (Cornus).

- * Stjermformige Blamfter med Gbeb.
- 1. Kirfebær Korneel (C. mascula). Deb træeagtig Stamme. Stjermene af lige Storrelfe med Spobene. Blackw. T. 121: D. Korneeltirfebær, Karniol.

Beffr. Stammen af Anfeelse som Blommetræcie, med morts bruun Bark, naaer en Beide af 10 Alen og derover. Dviffene'4-kantede. Bladene ægformige, svidse, heelrandede; paa den overfte Flade lysgroune, paa den nederfte blegere, med tydelige Aarer. Blomfterkjermene smaa, gule, mangestraalede. Svobbladene 4, ægformige. Bægerbladene meget smaa. Aronbladene 4, lancetformig-ægformige. Bærret neden for Blomsten, aflangt, mortrødt. Blomster forst i April.

Den findes iffe vildvorende hos os, men dyrtes for dens Frugter. Den vorer vild i det fydlige Europa.

Raemit og Unvend. Frugterne bruges til Rebiblining. Maar de fpltes umodne, fal de lique Oliver. Blabene og Gres nene funne bruges til Garperie. Bebbet, fom har en guulage tig = rod Farve, er meget haardt og feit; bet bruges' berfor tie allehaande Inftrumenter, til Tander i Sjul, Rnivftafter ec.; af nogle vilde Nationer fal bet endog anvendes til Pile. Brandfel er det for toftbart. Eil haffer fan bette Erae anvene bes, og i Lyftflove fortjener bet en ubmartet Plads for dets tidlige Blomftring og for bets fmuffe Bar, fom modnes i September. Blomfterne, paaftaae nogle, føges af Bierne, og at diffe ftulle blive fpge ved at træffe meget deraf, andre paaftaae, - at de tete fage dem. Paa Alise troe Bonderne, med Roben af bette Erme, fom be falbe Peftrod, at funne curere Opgbom= me hos Sviin, ved nemlig at ftiffe et Stylfe bergf, af en Pennepofes Tyffelfe, igjennem beres Dren. Dens Engefrafter ere fammenfnerpende og finrtende.

Rornelen trives ret godt hos os, og Frugterne modnes als mindelig. Den moditader Binden og formeres ved Stiflinger, Rodftud og Free. Freene ligge sædvanlig 2 Aar i Jorden.

2. Hýn:

2. Sonsebær Aorneel (C. svecica). Med en urteage tig, tvedeelt Stangel. Sfjermen stiftet. Bladene nervede. Fl. D. T. 5. Fl. N. 300. D. Fruebar, honsebar. N. Strubbar, Kjerringstrub, Svinebar, Svinestrup, Bittiebars Gras. F. Rojubeer. L. Padnaf : Darie 9: Sundebar.

Beffr. Roben grenet, trevlet, træeagtig; den frembringer 2, 'ved Grunden samtede Stængler af 2-4 Commers Længde, som ere oprette, glatte, 4kantede, bladede, i Koppen grenede, dog undertiden enkelte. Bladene modsatte, bred-ægsormige, siddende, spidse, heelrandede, glatte, færkt snervede. Bed Siden af Koppen mellem Grenene fremkinder en flinhaaret Stilk, som bærer en mangeblomskret, enkelt Stjerm. Svobet bestaaer af 4, hvidagtige Blade, som ere dobbelt saa frore som Stjermen, og af samme Kigur som Stængel, bladene. Blomsterne smaa, kortstillede, 10 eller stere sammen. Sægeret meget lidet, 4deelt, affaldende. Aronerne sortagtig rode. Frugten helbende, meget større end Blomsteene; den bestaaer af mange, tæt samtede, rode Steensrugter af en sødagtig Smag. Fleersaarig. Blomsteer i Juni og Juli.

Paa hoie Stov-Enge: sjelden i Danmart, f. Er. ved Kronborg, Mariculyst, paa Mocn ved Ulfshale, i Insand, ved Apenrade i Devening Stov. Hoppigere i Norge, f. Er. paa Strimsfjeldet

ved Sandsvær. Paa Færse og i Island.

Ægenft. og Unvend. Blabene abes af Huusdyrene, bog itte af Kber. Paa nogle Steder i Norge roges de som Tobat. Barrene spises paa Farse, hvor man itte har fundet, at de forsaarsage Bratning, som nogle paastage. De ades ligeledes af Spiin.

** Blomfferne i Quaft.

3. Aod Rornbel (C. sangvinea) Grenene rette. Bladene agformige, paa begge Sider grønne. Blomsterquastene flade. Fl. D. T. 481. D. Bild Kornedtrae, Osnsebar, Reinbar.

Bild Rornel, Dec. Pl.

Beffr. En Buft med udbredt Red og opret, grenet Stamme, 8-12 god boi. Grenene mobfatte, trinde, rode, ifær om Efteraaret. Bladene modfatte, fillfede, ægformige, glatte, bectrandede, aarede, meget fiin- og forthaarede. Bladfiltene rodagtige. Dvafiftifene trinde, flinhaarede. Kronbladene boide, lancetformige. Brugten tuglefualeformig, fortrob, afel bitter. Blomftrer fibft i Juni og i Juli. Barrene wodnes i Geptember.

Lemmelig almindelig i Kratftove i Danmart og holfteen.

Maenft. oa Unvend. Blabene abes af Befte, gaar oa Beber, men ei af Roer; Borrene af Turtelbuer. Af biffe fan udpreffes en meget flar Die, og i Arabien laver man en Lim beraf. Den er, ligefom den forfte, tienlig til Garverie. Bebbet, fom bar en bvid Farve, er temmelig haardt og feit, og bruges til Piberer, Labeftotte u., ba bet ifte let fpaltes. Den indvendige Bark pulveriferet blandes i Mordamerifa med Onunetobat. Den bruges til levende Gjerder blandet med andre Buffe, ba ben iffe felv er tat not. Bierne fsae Blomfterne.

Den vorer temmelia burtia.

14be Glagt: Springklap (Parietaria).

1. Lage Springklap (P. officinglis). Blabene fone cetformig : agformige, ved Grunden cennervede. Sysbets Ali' ge agformige. Stangelen opret. Fl. D. T. 521. D. St. Beders Urt, Dag og Mat, Muurfrub.

Beffr. Den trevlede Rod finder fiere, oprette, redagtige, aabent grenede, bladede Stangler. Blabene verefbife, filfebe, til begge Ender smalle, fiinhaarede, gnervede, (faaledes at be to Merver fpringe ud fra Sovednerven oven for Bafis) heelrandede, lysgronne, blegere paa Underfladen. Gvobet, fom fidder i Bladbiernerne og fom er omtrent zfliget, indflutter 3, meget smad, aufen fiddende, frugtbare Blomfter, booraf den midterfe itte bar Stordragere. Raar Stordragerne endnu ifte ere udfprungne, ere de meget pirrelige, og fpringe med Kraft ud, naar man berører bem med en Raal, men træfte fig ved Golens Barme igjen til-Bleeraarig. Blomfrer fra Juli til September. 3 11bfeen. be bar den Lighed med Melder.

Den vorer ved Byer, Mure te. og er i Danmart fjelben, f. Er. paa et Steendige ved St. 366 Rirfe nær Moestilde, ved Myes tiebing paa Balfter, og ved Raftellet. Egenif.

Digitized by Google

Egenft. og Anvend. Man troer, at den lagt i Rornet fordriver Kornorme. Den ftal indeholde en Deel Salpeter. Den er blødgiørende, fislende og urindrivende.

15de Clagt: Lovef & (Alchemilla).

1. Almindelig Løvefod (A. vulgaris). Bladene foldes de, lappede, tattede. Fl. D. T. 693. Fl. N. 192. D. Esvefod, Synav, vor Frue Raabe, Marie Raabe. N. Raapegras, Maritaabe, Mariftat, Staat, Staatergras, Stugesgras, Raafegras, Fiblestat, Murristat. E. Marith: Mialfet. J. Mariustaturt, Lions: Lumma. F. Sieistsra.

Beffr. Roben tof, grenet, med mange Sibetrevler. Stangelen ubbredt eller opftigeude, grenet, bladet, haaret, 4.8 Kommer hoi. Bladene næsten frederunde, rundlappede, med 5 kore og 2 mindre Lapper, taktede, siinhaarede. Stængelbladene mindre, verelvise, fortstillede. Axelbladene indstaarne, meget store. Blomfterne tæt sammen, guulagtige. Bægeret 8. undertiden 6deelt; hveranden Ilig store. Stovenappene gule. Fleeraarig. Blomstrer Hoft i Mai og i Juni.

Mlmindelig paa bvilende Marter og i Rrat.

Afart: Laaden almindelig Lovefod (A vulgaris hybrida) ubmærker sig fra den foregaaende ved en mindre Bart og ved mere Laadenhed. Den findes selbnere end him; ogsaa i Norge, f. Er. paa Søndmør. Nogle have anseet den for at være en egen Art.

Egenft. og Anvend. I Rorge ades den af Quaget; her ade Kerne den itte gjerne, men berimod ade Geder og Kaarden. Sviin vrage den. Paa nogle Steder i Norge bruges dens Blade til Kaal. Den er nyttig i Gadverterne og i Farkverterne fan den bruges til guul bruun Farve. Paa Karse bruges dens Blade mod gamle Saar; den har sammensnerpende og styrkende Egenskaber.

2. Fjeld Lovefod (A. alpina). Bladene fingrede, tals febe, paa Understaden silfehaarede. Fl. D. T. 49. Fl. N. 193. N. Norristegras, Fjeldkaabe, Beste, lille Mariestal. S. Lionslappt, Lionsto. F. Mittelsskara.

Deftr.

Beftr. Roben tof, lang, meb mange Trevler. Stængelen greenet, tof, snart opret, snart opftigende, 3-4 Kommer boi. Bla, bene langfillede, dobt sdeelte, Lapperne i Spidsen taffede, paa den voerse Side mortgrønne, paa den nederste smuft sologlindsende. Blomsterne mindre og hvidere end paa den sorgaaende. Electaarig. Blomstere i Juli.

Almindelig paa Fjeldene i Norge, f. Er. paa Bangsfjelbet, i Norblandene ved Berg, Brettenæs 1c. Daa Island, Karoe.

Egenft. og Anvend. Paa Farse bruges den til at fors brive Havelfer i Bryftet og Halstjertlerne.

3. Liden Lovefod (A. Aphanes). Bladene trelappede, indstaarne. Fl. D. T. 973. Fl. N. 1013. (Aphanes arvensis Lin.) D. Jomfruefam. N. Aggerkaase, Ortykaase, Besselfaape.

Rambiadet Lovefod, R. Almindelig, Jomfruefam, B. Boffr. Roden fin, grenet. Stængelen ubbredt, meget grenet, leddet, haaret, trind, bladet, 2.3 Commer lang. Bladene tætter fær i Enden af Grenene, verelvise, fiistede, dybbetredeelte, indkaarne, rundtaftede, haarede, ftribede. Arelbladene indstaarne og omfatte Bladkiltene. Blomfterne meget smaa, grønne; de sidde i Bladhjornerne. Bægeret kantet, med 4 større og 4 meget smaa Blige, ofte og kun 4 i alt. Den har sædvanlig kun 2 Støvdrager. 1 aarig. Blomfter bele Sommeren.

Almindelig paa bvilende, torre Marfer.

Egenst. og Anvend. Et ubetydeligt Ufrud. Den fan bruges til Salat.

Unden Orben.

Tohunnede (Digynia). 16de Slagt: Horsille (Cuscuta).

1. Stor Sorfilke (C. europæa). Blomsterne næsten stöbende. Kronens Swalg usgent. Fl. D. T. 199. Fl. N. 639. D. Hsrsilke, Sturr. M. Liinfilke, Liinskorp, Snyltegtas.

Alminbelig Berfilte, Dec. Pl.

Befer. Roben fin, næften umærkelig, ba den firar benbienet. Stanglerne traabformige, 2.3 god lange, snoede i mange Bnge & 2

ter, sanstenbe, trinde, brime, blablose, glatte; med smaa Borter, paa hville sidde fine Rodtrevier, hvormed de fæste sig til andre Legemer. Blomfferne sidde i tætte Anipper paa Siden af Stænsgelen, og ere hindespringe, rodagtige. Kronen flotsesormig med 4 Stondragere (i de sydlige Lande sædvanlig 5) som sidde i Svælsget. Stonveiene udspilede. 19arig. Blomftrer i Juni og Juli.

Den vorer paa andre Planter, saasom Nelber, hamp, humle 1c., f. Er. i Sjelland ved Papiirsmollen, Birfered, Slangerup, gl. Kjogegaatd, Bordingborg, Goldenholm, Ovislemart; i Fren ved Raftenp, Odenic, Ollerup, Egense. Paa Thorsinge; i Rorge waa Eger.

Ægenfe. og Anvend. Den er et ffabeligt Ufrud for Hor, hamp og andre Planter, som den snoer sig omkring. Den fkal indeholde en rødfarvende Materie. Hornquæg og Sviin ade den friff, men isar tørret. Berne søge den. Den har, en bitter Smag og er forhen bleven brugt i Lægekonsten. Da Roden visner bort, saasnart Planten har naaet et Legeme at snoe sig om, saa have nogle paastaaet, at den slet ingen Rod havde.

2. Liden Sorfilke (C. Epithymum). Blomfterne fibbenbe. Stoudragerne have ved Grunden et rundtaktet Stjal. Fl. D. T. 427.

Beffr. Den ligner meget ben forrige, men er mindre og finere. Kronerne ofteft steelte, tragtformige. Gfjellet ved Stortraadene, fom fattes bos biin, er maaneformigt. Storveiene lange. Bleere darig. Blomftrer i August.

Den findes som Enplteplante pas Longen i den nordre Deel af Den Solt. Efter Dammer agfaa i Norge.

Egenft. og Unvend. Omtrent ben samme som ben forrige.

Trebie Orben.

Sirehunnede (Tetragynia).

17be Slægt: Christorn (Ilex).

1. Almindelig Christtorn (I. Aqvifolium) med agformte ge, spiffe, tornede Blade. Fl. D. T. 508. Fl. N 518.

D. Chrifitorn, Maretorn, Stoutibfel, Seffeltorn, Krontorn, Sprfreetorn. M. Beenveb.

Almindelig Mareved, V. og R.

Beftr. Et Eræe, der savanlig er buffagtigt, af 2-4 Tobs hoide, men som undertiden vorer til 20 Tod. Buffen er glat, gronagtig-blyefarvet. Bladene verelvise, ftiltede, immer gronne, five, glindsfende-glatte, tandede, i Nanden holdagtige med en fiv, spids, brunagtig Torn paa Enden af hver Land. Blomfterne ere hvide og sidde flere sammen i Bladbjørnerne. Bærrene ere rode. Blomftrer førft i Juni.

Den findes i Stove, sielben i Danmart, f. Er. ved Roborg og Taaborg, paa Wbelse ved Kren, imellem Krederin og Erinoe, ved Brenaae, i Ovening Stov ved Apenrade. Hoppig i de schlesbigste og holkeenke Stove. I Norge paa Sundmoer og i Tellemarken.

Egenft. og Unvend. Dens tornebe, tatte Blade vilbe giere den vigtig for bem, fom plante levende Gjerber, berfom ben iffe var overmaade vanskelig at dyrke, broptil og fommer, at Faa: tene og Bilbtet abe begjerligen Knopperne. Bebbet er maaffee det haardefte og tungefte af alle indenlandffe Trægarter, bet modtager ftært Politur, og er tjenligt til Indlaggerarbeide, Rat: tuntryfferforme zc. Maar bet beiges fort, har det Lighed meb 3 Morge gier man Diberer af Grenene. Farve er foid guul, og veb gamle Stammer bruunt i Mibten. Af Baften fages en fortraffelig Rugleliim, bois Tilberedelfe findes beffreven i Rafne Glora, Ifte Deel, Pag. 677. Bladene har man brugt fom Thee. Eil engelfte Unlag er ben formebelft bens altidgrenne og udmærfede Blade meget paffende-Man bar mangfoldige Afarter med plettebe og meer eller minbre tornebe Barrene abes af Turtelbuer. Bladene og Barten ere bittre og sammensnerpende. Den formeres bedft ved Free, som man gemmer Binteren over i ter Sand. De ligge unbertiben 2 Mar i Jorden. De omplantes i det 8de eller 9de Mar. Gaae be ub, maa man afffære dem ved Roben, ba be ofte igjen Apbe unge Stud. Den fal vore i 20 Aar og lever vist over 40. Den elfter meeft Leerjord og et finggefuldt Sted.

18be Slagt: Vandar (Potamogeton).

1. Swømmende Vandar (P. natans). De sverste Blade affang : agformige, stissede, svommende. Fl. D. T. 1025. Fl. N. 399. D. Flydende Beibred, Hundetunge. N. Aborsgras, Fistegras, Battenblad, Sjøblad. F. Iglagrêas.

Bredbladet Bandar, Dec. Dl.

Beffr. Roben langtrevlet. Stænglerne nebsænkte og svømmens de, trinde, grenede, glatte, bladede, meget lange efter den forffiels lige Dybbe, hvorpaa den vorer. De nederfie nedsænkte Blade liniesformige; de overfie verelvise, nervede, heelrandede glindsende: glatte, flade, langkilkede. Bladkilken flad paa den overfie og trind paa dem nederfte Blade. Imeliem Bladene og Stængelen sidde linieformige, spidse Arelblade af Bladkilkens Længde eller lidt kortere. Arfilkene entelte, trinde, tyfte, glatte. Aret er, som paa de fleske af denne Slægt, oven for Bandfladen. Blomfterne brunagtig-grønne. Froene bagede. Fleeraarig. Blomftere Juni og Juli.

Almindelig i Goer og Damme i Danmart. Sjelben i bet nordlige Rorge.

Egenst. og Unvend. Bladene abes af Sviin. Fift ops holbe sig meget under ben. Paa Farse troer man, at Faar faae be saataldte Faaressyndere ved at abe den, men da de kun nyde den i Mangel af andet, troer Landt, at denne Bestyldning er ugrundet. Hvor den sindes i Mangde, er den tjenlig til Gisdaning, men kader ved at hindre Fiskerne i at trakke Baad.

2. Slydende Vandar (P. fluitans). De nederste Blade lancetformige, tilspibsede, hindeformige; be sverste agformigs lancetformige, laberagtige. Fl. D. T.

Beffr. Roben som den foregaaendes. Stængelen længere end hins, fipbende, trind, grenet, bladet, glat. De overfte Blade næften modfatte, toffe, bredere end de nederfte, langfillede, tillspibsede til begge Ender, svommende. De nederfte meget lange, fortfillede, tonde, gjennemsigtige, fipdende. Bladfilfene finere, mere oprette end paa den foregaaende. Arelbladene lancetformige, i Randen hindede. Arfillene i Roppen af Grenene, af samme Længde eller fortere end Bladfilfene og toffere end diffe. Aret valseformigt. Bleeraarig. Blomfter i Juli.

Den ligner meget ben foregaaende.

3 bybe Goer og Maer, f. Ex. i Maen ved Saltoneergaarben og veb lidfered Rolle.

Egenst. og Unvend. Omtrent som ben foregaaende, men ba den er meget sjeldnere, er ben baade mindre vigtig og mindre fadelig.

3. Sorstjelligbladet Vandar (P. heterophyllum). De werste Blade stissede, aflange, paa begge Ender smallere; de nederste tætte, siddende, linieformige. Fl. D. T. 1263. (Fl. D. T. 222. er uden Tvivl en Afart af benne).

Beffr. Den ligner i henseende til de overfie Blade det fly. bende, og i henseende til de nederfie det græsblade de Bande ar. Alceraaria. Blomftrer i Juli.

3 Damme, men meget fielden, f. Er. i den trebie Dam i Bagfvær Sfov; ved hofmansgave i Byen.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

4. Spidsbladet' Vandar (P. neuminatum Schum.) Bladene agformig : lancetformige; ved Grunden ende de sig i forte Stille og i Spidsen med en speldannet Braad. Fl. D. T.

Beffr. Den ligner meget ben folgende, hvoraf ben maaftee blot er en Afart, men ubmarker fig ifar ved Bladene, som ende fig i en & Comme lang, naften fittende Braad. Arftillen fidder i Enden af Stængolen, og er tot, trind, 2 Kommer lang. Aret valleformigt, tæt, 1½ Komme langt. Den blomftrer sparsomt. Planten uden Blomfter har længere, insere Blade og Spids. Bleer, aatig. Blomftrer i Juli og August.

Fundet af hr. Prof. Schumaeher i Peblinge og Sahrum Soc.

Egenft. og Unvend. Som den Forfte.

5. Glindsende Vandar (P. lucens). Bladene agfor: mig-lancetformige, nedlsbende paa Bladstilfen. Aret mange-blomstret, sammenknebet. Fl. D. T. 195. Fl. N. 944. Engl. Bot. T. 376. N. Glindsende Aboraras. K. Marlsq.

Beftr. Stænglerne nedfæntte, trinde. Bladene heelrandede, fibt bolgede, verelvife, aarede, gjennemfigtige, glindfende. De

oversie næften modsatte, sibbende. Arelbladene fore, lancetformige, omfattende, hindeagtige. Aret opret, 2 Commer langt, bruunagtig-gront. Flecraarig. Blomftrer i Juli.

Den vorer i dybe Soer, f. Er. i Peblinge Soen, Lyngbye Soe; i Norge paa Sondmor. Bed Sorde Soe findes en Afart med langere Stilke og smallere, omfattende Blade; undertiden finder man den med Blade, som ved Grunden ere tilrundede som Figuren i Engl. Bor., undertiden ere de nedlobende paa Stilken, som paa Figuren i El. D.

Egenft. og Unvend. Som den forfte. Man har lagt Marte til, at Fiftene ifar opholde sig gjerne under den.

6. Sjertebladet Vandar (P. perfoliatum). Bladene hjerteformige, omfattende, alle under Bandet. Fl. D. T. 196. D. gjennemporet Beibred.

Best. Stænglerne nedsænfte, lange, trinde, stribede, glatte, verelviis grenede, tættere bladede end de foregaaende. Bladene verelvise, glindsende, gjennemstgtige, stjere, tætte, siddende, nervede. Årene oprette, forte, bruunagtige og sidde paa Stilke, som ere længere end Bladene, og næsten tystere end Stængelen. De sidde i Bladbjørnerne. Aronbladene sjerne, indbøiede. Den har kun Arciblade paa Enden af Stængelen. Bleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Iffe fjelden i Goer i Danmart; ogfaa i Island.

Rgenft. og Unvend. Geder og Faar ade den. Forsreften som den første.

7. Tæt Vandar (P. densum). Bladene agformige, tilspidsede, modsatte, tatte. Stangelen tvedeelt. Aret 4bloms stret. Fl. D. T. Engl. Bat. T. 397.

Beffr. Stænglerne undersankte, meget tat grenede, tættere bladede end den foregaaende. Bladene naften sammenvorne, glatte, i Randen bolgede, aabne, især i Enden af Stængelen, lysgrønne, gjennemsigtige, trenervede. Arkillene korte, tilbageboiede, lidt sammentrykte og springe ud mellem Grenene og Stængelen. Aret meget kort, bleggrønt, 4hjørnet, undertiden 2. 3blomfret. Bleeraarig. Blomfret i Juni og Juli.

Afart: Smalbiadet tæt Vandar (P. dens. angustifolium) meb lancetformig agformige Blade. Fl. D. T. 1264.

3 Markgropterne og i Corvegrave i holfteen. Afarten finbes

Egenft. og Unvend. Som ben forfte.

8. Bolgbladet Vandar (P. serratum). Bladene lans cetformige, mobfatte; de nederfte forte be sverfte langftillede. Fl.D. T.

Beffr. Den bar lighed baade med bet glindfende og fruusbladebe Bandar, men udmærter fig derved, at Bladene ere længere og smallere, de overfte aflang lancetformige, modsatte, five; de nederfte ægformig lancetformige, verelvise. Arftilfene ere sængere, og Arene tystere. Bieeraarig. Blomftrer i Juli.

3 Seer og Damme temmelig fjelden, f. Er. ved Bagfvær, i Beblinge Goen. 3 holfteen almindelig ved Prees.

Egenft. og Unvend. Som den førfte.

9. Bruusbladet Vandar (P. crispum). Bladene lancets formige, verelvise, bolgebe, taffebe. Fl. D. T. 927. D. Kroe Laktuk.

Beffr. Stængelen kantet, glat, bladet, firibet; den overfte Deel findende. Bladene glindlende, gjennemfigtige, halvomfattende, budte, med en tot Nerve i Midten, ofte overtrukne med en Storpe. Aret faablomfret, Blomfterne (4-8) rodagtige, fjerne. Froene fache, med en Cand ved Grunden. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

I for Mangde i Seer og Damme i Danmart, ogsaa i Rorge og Island.

Egenft. og Unvend. Som ben førfte.

10. Sladstænglet Vandar (P. compressum). Blade: ne linieformige, budte. Stangelen fladtryft. Arene faablomsstrede. Fl. D. T. 203.

Bester. Stængelen nedsankt, bugtet, af Bladenes Brede. Blasbene verelvise, budte, heelrandede, smalle, glatte, halvomfattende, meget langere end Arelbladene, som derimod ere bredere end hine, og budte, undertiden kløstede. Apkilkene staae oven for Bandet, og ere sadtrifte, kortere end Bladene, og bære saa, parrede Blomsker. Fleeraarig. Blomster i Juni og Juli.

Dift og her i Goer, men ifte almindelig, f. Er. ved St. hans hofpital, i Maen ved Reftved, ved Papiirs Mollen; ogfaa i Island.

Egenft. og Anvend. Som ben førfte.

11. Tang:

Dladene linieformige, budte, afverlende og mobsatte. Stans gelen fladtrift. Arene mangeblomftrede, lange. Fl. D. T.

Bester. Den ligner meget den foregaaende og er maastee blot en Afart deraf. Den er fiorre end biin, og har Ar, som omtrent ere en Tomme lange. Arene 4.6 Commer lange. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den findes i Naen, som gager fra Lyngbye til Papiirsmollen, ligeledes ved Refived og Slangerup.

Egenft. og Unvend. Som be foregagende.

12. Græsbladet Vandar (P. gramineum). Bladene linieformig : lancetformige, verelvise, siddende, bredere end Arelbladene. Stængelen trind, lidt tvedeelt. Fl. D. T. Rai. syn. T. 4. f. 3.

Beffr. Stængelen nebfankt, traabformig, trind, tvebeelt-grenet. Bladene tætte, verelvise, linieformige, budte, aabne. Arelbladene indboiede, og deroed næsten rorformige. Arene faablomfrede, tætte. Arkilkene næsten ikke længere end Aret. Fleeraarig. Blomkrer i Juni og Juli.

Man bar benfort T. 222. af Fl. D. herrif, men efter Smiths Anmærkning fines den at være en forstiellig Art, i det mindste har den ikke Lighed med den af Linn & ansorte Figur bos Rai. Maastee er det en Afart af det for fliellig bladede.

Biff og ber i Damme, f. Er. ved hirscholm, Birtered og paa Bornholm; ved Spydebjerg i Rorge efter Bille.

- , Egenft. og Unvend. Som den foregagenbe.
- 13. Lidet Vandar (P. pusillum). Bladene liniefors mige, modfatte og verelvise, smallere end Arelbladene, ved Grunden aabne. Stængelen trind. Arstillene i Bladhjørsnerne. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 215.

Beffr. Stængelen nebsankt, fiinftribet, verelviis grenet. Blas dene smallere end bos den soregaaende; de som sidde under Aret modsatte. Arelbladene omfattende, lose, mærkelig bredere end de andre Blade. Arkilkene & Komme lange, længere end Aret, som er ægformigt, saablomkret, tæt; den er mindre end den sores gaaende, som den forresken ligner. Fleeraarig. Blomkrer i Juli.

Bemmelig hyppig i Damme og! Grovter i Danmart; ogfaa i Rorge og Island.

Egenft. og Unvend. Som be foreganenbe.

14. Ramformigt Vandar (P. pectinatum). Bladene jeunsides lebende, nærstagende, tvesidede, ved Grunden omftes bende. Fl. D. T. 186.

Befte. Roden fenbende; 'ved Grunden fal den være knollet. Stængelen nedfænkt, trind, verelviis-tætgrenet. Bladene lange, vende ud til tvende Sider, borfteformige. Arelbladene ere hindeformige, kloftede og sammengroede med Bladene. Arfillene af for, fellig kængde. Blomfterne sidde i et afbrudt Ar, flere sammen, de nederffe pidt fra bverandre. Rleeraaria. Blomftere i Iuli.

Den, fom Linn & anfører under Navn af P. marinum, er fuldtommen den samme som benne; tun finder man den noget fforre i salt end i fere Dand.

Dift og ber i Damme og i Bugter af Davet, i huller, som Bandet overftyller, f. Er. paa Saltholmen, i Christianshavnsgrapene paa Amager; ved Ulrifsholm i Then; ogsaa i Island.

Egenft. og Unvend. Som'ben foregagenbe.

15. Borftedannet Vandar (P. setaceum) med lancets formige, mobsatte, tilspibsebe Blade. Fl. D. T.

Beffr. Det er en meget ubefjendt Plante, og mueligt er bet fun en Mart af en anden.

linder Nann af Borftebannet Banbar, anferer Prof. Sehumacher en Plante, som han antager for at være forseilig fra den linneiste. Han bestriver den saaledes; "Med linieformig-borkedannede, modsatte og afverlende Blade, som ere indrussede i Randen; en trind traadformig Stængel; traadformige, forlængede Arskilte; og Ar som bestaae af omtrent 3, sjerne, 2-3blomstrede Smaasnogler. Bleoraarig. Blomstrer i Juni.

Den ftal findes hoppig i Longboe- og Jur . Goe.

Egenst. og Anvend. Alle Arterne af denne Slægt give en god Sjødning, tjene Kistene til Skjul og til at sætte deres Leeg paa, og kade ved at opfylde Damme samt ved at forhindre fersk vands Kisterierne. Derimod er det rimeligt, at de rense den ved Kistene fordærvede Luft paa sige Steder.

Digitized by Google

19be Slagt: Ruppie (Ruppia).

1. Soe Auppie (R. maritima). Blomsterne arformige. Freene paa lange, snoede Stilke. Fl. D. T. 364. Fl. N. 731. N. Sisaras.

Beste. Denne Plante har megen Lighed med tamformigt Bandar, men'er mindre. Roben er trevlet. Stængefen nedeschit, eg naar Bandet gaaer bort, fremliggende, siin, leddet, glate grenet. Bladene borkeformige, verelvise, ifte som ved hiin tvestidige. Arelbladene omfattende. Aret oven for Bandet, 4blomstret indhyllet for Blomstringen i et temwelig kort, gjennemsigtigt Blomskerblad eller hylster. Under Blomstringen forlænges Arstissen, og naar den har afblomstret, kyde Froene frem paa ½ Tomme lange, spiralformig snoede, trinde, glatte Stilke, Planten er omtrent a Ovarteer lang, bleeggron. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Sift og ber i Stranden i grundt Band og i Bandhuller, som Bandet tan gaae over, f. Er paa Saltholmen, Umager, ved Befterfalled; hyppig ved Gronsund; i Boen ved Ulitsholm; i Intand ved Ringfjobing; i Marften; ligeledes i de norfte Fjorde.

Egenft. og Anvend. Den fan ligesom Bandaret, bru: ges til Gjødning.

20de Glagt: Siirling (Sagina).

i. I. Fremliggende Stirling (S. procumbens). Stængs lerne fremliggende, glatte. Kronbladene meget forte. Fl. D. T. 845. (under Navn af Sagina erccta). Fl. N. 505.

Beftr. Roben trevlet; ben finder mange, rodftodende, 1-2 Commer lange, fine, grenede, leddede, trinde, glatte, bladede Stængs-ler. Bladene sammenvorets modsatte, spessorige linieformige, glatte; ved Roben tætte. Blomsterfilsene enkelte i Hornerne, dobbelt af Bladenes Længde, iblomstrede. Blomsterne ludende. Bægerbladene aadne, budte, dobbelt saa lange som Kronbladene. Kronbladene heelrandede. Rapselen ægformig; bele Planten lydgron. 1 aarig. (efter nogle Fleeraarig). Blomstrer i Juni og Juli.

Den citerte Sigur i Fl. D. er egentlig en Afart, med utybelige ' Eronblade.

Egenft, og Unvend. abes af Faarene.

21de

21be Glagt: Tillie (Tillas).

r. Vand Tillie (T. aqvatica). Stængelen opret, tres beelt. Bladene linieformige, spidse. Blomsterne 4deelte, siddene de. Fl. D. T. Usteri neue Annal. d. Bot. T. 1. Fl. N. 1074.

Beffr. Roden fiintrevlet. Stængelen gen Comme boi, trind, glat, fnudret, meget grenet. Bladene mobiatte, fnap i Linie lange, beelrandede, fpelformige linieformige, lidt tyffe. Blomfferne meget smaa, fiddende i Bladhjørnerne. 1 aarig.

Ded Bandbredder. Den findes i Island. Prof. Bahl fandt ben og her i Sjelland. Den undgaaer let Spuet ved fin Libenbed. Den er forffielig fea den, mon under samme Raon bar i der foblige Europa.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

22be Glagt: Liinknop (Radiola).

1. Liden Lijnknop (R. millegrana Sm.) - Stanhelen tvebeelt, grenet. Bladene agformige, mobsatte. Fl. D. T. 178. Fl. N. 722. (Linum Radiola Lin.) D. minbste Arve. N. Bessel Liin, Liinknop.

Liben Spr. B. R. og Dec. Pl.

Beffr. Roben liden, fiintrevlet. Stangelen opret, ½-1 Kompme boi, sielden mere; meget grenes (Grenene bestandig twedeelte) trind, bladet, glat. Bladene siddende, heelrandede, glatte. Blomskerne sidde enkelte, paa smaa Stilse imestem Stangelend Delinger. De ere meget smaa og oprette. Bageret er 4deelt; Fligene 3deelte. Kronen 4bladet; Bladene omvendt agformige, hvide. Stovbeagers ne lige lange. Stovbeiene korte. Lapselen klappet, krummet. Frozne aflange. 1000 Blomstrer i Juli og August.

Paa torre, sandige, oversvommede Steder ifte almindelig, f. Er. ved Birtered, hirschholms Stov, Amager, Flafefroen, paa det saataldte Bed ved Lindersvold; i Then paa Seben Mart.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

Femte Elabse. Zemhannede (Pentandria) med 5 Stoudtagere. Kørste Orden.

Renhunnede (Monogynia) med I Stovvei.

* Kronerne ibladede, undersadige. 4 Froc.

D vasblad ede.

10be Slagt: Slangehoved (Echium). Rronen uregelmaffig. Svalget ungent. Arret tvebeelt.

Ubfeende: En bei, opret Plante, meb vortet Stangel, og Blomfterne i en Ifibig, arformig Top,

5te Slagt: Lungeurt (Pulmonaria). Rronen tragtformig. Svalget nogent. Bageret valleformig 5 bisrnet.

Ubfeende: Planter af Middelftørrelfe med grenet Rob; trind, bladet Stangel; verelvife, udeelte, priffede Blade. Blomfterstanden topagtig.

2ben Slagt: Steenfree (Lithospermum). Rronen tragtfore mig. Svalget negent. Bageret 5beelt.

Ubfeenbe: Planter af Middelftorrelfe med grenet Rod; trind Stangel; udeelte, verelvife Blade; eenlige Blomfter.

Ste Slagt: Bulfutter (Symphytum). Rronen buget. Svalget tandet.

Ub feende: Temmelig ftor Plante med tapformig Rod; fantet Stangel; enkelte, verelvise Blade; klaseagtige Blomfter.

7be Slagt: Borago (Borago). Kronen hjulformig. Svale get tanbet.

Ubfeende: Temmelig ftor Plante med tapformig, fisdet Rod; indeelte Blade; hangende, pralende Blomffer.

9de Slagt: Brumhale (Lycopsis). Kronen tragtformig. Svalget luft med Svelvinger.

11 d feen de: Plante af Middelsterrelse med grenet Rod og Stangel; ubeelte, verelvise Blade; verelvise, eenlige Blomster.

8be Slægt: River (Asperugo). Kronen tragtformig. Sval: get lutt meb Svelvinger. Frugten sammentroft.

Udfeende: En Plante med grenet Rod; nebliggende Stangel; udeelte Blade; fiddende Blomfter i Bladhists nerne.

abe Siagt: Sundetunge (Cynoglossum). Rronen tragtfors mig. Svalget luft med Svelvinger. Freene nebtryfte, med den indre Kant faftebe til Grunden af Stovveien.

Ub feen be: Temmelig ftor Plante med tot, grenet Rod; grenet Stængel; verelvife Blade; og Blomfter i Is fibebe Rlafer.

3die Slægt: Opetunge (Anchusa). Kronen tragtformig, med Ssibet, valleformigt Ror. Svælget luft med Hvels vinger. From indgravede i Frugtbunden.

Udfeenbe: En temmelig anseelig Plante meb grenet Rob; trind, grenet Stangel. Blomfterne i tfibige Ur.

The Olagt: Jorgjætmigei (Myosotis). Rronen flabfravet, meb libt ubrandede Lapper. Svalget luft meb Bvelvinger.

Udseende: Smaa Planter med trevlede Asbder; trind Stangel og verelvise, siddende Blade. Blomsterne i Rafer.

** Blomfterne underfadige med Froene i Sapfier. Sronet-

17de Clagt: Arve (Anagallis). Kapselen trummet, overs faaret paa tvers. Kronen hjulformig. Stoudragerne laadne.

Udseende: En liben fvag Plante med trevlet Rob; 4hiprnet Stangel; mobsatte, ubeelte Blade og eenlige Blomfter i hisrnerne.

Ibe Glagt: Fredlos (Lysimachia). Rapfelen Irummet,

Udsende; Smaa og. storre Planter med krybende Rod; modsatte eller frandsformige Blads. Blomsterne eenlige eller Ap. og topformige.

13de

13be Slagt: Boedriver (Primule). Kapselen Irummet, med 10flovet Munding. Kronens Svælg anbent; Rosret valleformigt. Arret kagleformigt.

Ubsende: Smaa Zirplanter meb grenet Rob. Stæn: gelen et Sfaft. Bladene tyffe, ved Roden. Blomfterne i en Sfjerm.

net, kugleformig, med Sklovet, gabende Munbing. Rros nens Ror ægformigt med fjertlet Munbing.

Udfeen de: Roben enkelt. Staftet ubeelt; Blabene ubeelte. Blomfterne i en Stjerm meb Sosb.

Aronen Rabfravet. Storbtagerne fibbe paa Svalget. Arret kugleformigt.

Ubfeen de: Sumpplante, med trevlet Rod; mangedeels te, sammensatte Blade. Blomfterne i Krandse.

14be Slægt: Bulleblad (Menyanthes). Rapfelen Irums met. Rronen laaden. Arret flevet.

Ubfeende! Sumpplante med lodret Rod. Stænger len et Staft. Bladene 3hobebe eller entelte.

28be Glagt: Pigable (Datura). Rapfelen trummet, 4: flappet. Rronen tragtformig. Bageret affalbende.

Ubfeende: Stor Plante med grenet Rod, indffaars ne Blade, enfelte Blomfter, piggebe Freehuse.

29de Stagt: Bulmeurt (Hyoscyamus). Kapfelen 2rums met med Laag. Kronen tragtformig. Arret fugleformigt.

Udfeende: Stor Plante med tapformig Rod, verele. vife Blade; Blomsterne vende til een Side.

30de Glægt: Tobak (Nicotiana). Kapselen 2rummet, 2s flappet. Kronen tragtformig med foldet Krave. Arret ubrandet.

Ubfeende: Store Planter med grenet Rob, bladet Stangel, ftore Blade og Blomfterne i Toppe.

27de

27be Slagt: Bongelye (Verbascum). Rapfelen 2rummet. Rronen bjulformig. Arret budt. Stondragerne nebboiede. Riagaebe.

Ubfeenbe: Store Planter, med rant Stangel, neb-Isbende Blade og Blomfter i Ar.

34be Slagt: Tufindgylden (Chironia). Rapfelen 2rum, met. Rronen fladfravet. Stovenappene efter Befrugt: mingen inoede.

Ubfeende: meget imaa Planter, med grenet Stangel, modfatte Blade, og Blomfter i Greenhiernerne.

obe Slaat: Sneele (Convolvulus). Rapfelen 2 : 3rummet. 2 Kree. Rronen flofteformig, folbet. 2 Ar.

Ubfeende: Slyngende Planter med frybende Rob, entelte, verelvife Blade og ftore Blomfter i Blabhiernerne.

20be Olagt: Slot (Polemonium). Rapfelen grummet. Rronen Sbeelt. Stovbragerne fibbe paa Rlapper.

Ubfe enbe: En Birplante af Didbelfterrelfe, meb finnebe Blade og flafeagtige Blomfter i Enden af Stans aelen.

- IIte Olagt: Sjeldpryd (Dispensia). Rapfelen grummet. Rronen fladfravet. Bageret Abladet, hvoraf 3 udvendige. Ubfeende: En liben Plante. Roben trevlet. Stane gelen grenet, bladet. Blabene ubeelte, fibbenbe, taglagte. Blomfterne eenlige, i Enden af Stangelen.
- 18be Slagt: Traadbund (Azalea). Rapfelen Srummet. Rronen floffeformig. Arret bubt.
 - Ubfeen be: Omag Buffe, med bladet Stangel; tatte, immetgrønne Blade, og Blomfter i Enden paa Stans gelen.
- 45be Staat: Singron (Vince). 2 oprette Balgkapeler. Rronen flabfravet.

Ubfeen be: Omaa fremliggende Balvbufte med mode fatte, bele Blade, og smuffarvede Blomfter i Bladhjør: nerne. 33be

Digitized by Google

33be Slagt: Matfrage (Solanum). Barret arummet, Rronen hjulformig. Stovbragerne i Spibsen 2hullede. Udfeende: Roden grenet, Stangelen bladet. Blasbene verelvije. Blomfterne i Rofte, mobsatte Bladene.

32de Slagt: Blærebæger (Physalis). Barret arummet, inden for et opblaft Bager. Kronen hjulformig. Stove bragerne sammenhelbende.

Ub feende: En Plante af Middelfterrelfe, med frysbende Rob, bladet Stangel, 2bobede Blade, rede Bar.

31be Stagt: Galnebær (Atropa). Barret arummet. Rronen floffeformig. Stwodragerne fjerne, indboiede.

Ubfeende: Stor Plante, med bladet Stangel, udeelete Blade, og Blomfter i Bladhjørnerne; forte Bar.

*** Oversæbige Blomfter, ibladebe Kroner.

35de Glagt: Samel (Samolus). Rapfelen trummet, i Spibfen Sflappet. Rronen fladfravet.

Ud feende: En liben Plante, med trevlet Rod, blabet Stangel, verelvise Blade, og Blomsterne i en Klase paa Enden af Stangelen.

23de Slagt: Blaamemunke (Jasione) Kapselen halve 2rummet, i Enden gabende. Kronen hjulformig, 5flsvet. Arret fislleformigt.

Udseen de: En Plante af Middelftorrelse med en taps formig Rod og næsten udeelt Stangel; Blomsterne sibbe paa Enden ai Stangelen i Hoveder.

22de Slægt: Rapungel (Phyteuma). Rapfelen 2 eller 3= rummet, med en rund Agbning pag hver Side. Kronen hiulfornig, 5declt. Arret 2:3beelt.

Ub feen de: En Plante af Middelftetrelse med tapf formig Rod; rant, bladet Stangel; udeelte Blade og arform ige Blomster.

24de Slagt: Lobelie (Lobelia). Kapselen 2 eller grums met. Kronen uregelmassig, klaver. Arret ubeelt.

Ubfeen be: En Bandplante med et Staft, entelte Blabe, og Blomfter i Rlafer paa Enden af Staftet.

21de Slægt: Blotte (Campanule). Rapselen 3 eller grums met, ved Grunden gjennembøret med huller. Rronen klotteformig; Arret Ilovet.

Udfeende: Planter af forffjellig Sterrelfe, meb blas bet Stangel, enfelte Blade og pralende Blamfter.

36be Slagt: Gedeblad (Lonicers). Berret arummit, meb mange Free. Rronen uregelmabfig.

Ubfeende: Buffe fied modfatte Blade; Blomfterne parrede eller hovedformige. Robe Bar.

**** Unberfædige Blomfter. Sbladede Rroner.

37be Slagt: Vrictorn (Rhamnus). Barret grummet; bet potteformige Bager barer Kronen.

Ub feende: Buffe med entelte, verelvife Blabe, og Blomfter i Blabfjørnerne.

38be Slagt: Beenved (Kuonymus). Rapfelen 4: 5rummet. Freene hattebe. Bageret fladt.

Ubseende: Buffe med 4hiernebe Grene; mobsatte Blade; og Blomfter i en Stjerm.

41be Glagt: Viinftot (Vitis). Barret ofreet. Kronen benvisnende, sammengroet. Ingen Griffel.

Ub feenbe: Rankende ubbrebte Buffe. Bladene en: telte, inbffaarne. Blomfterne i Rlafer.

- 25de Slagt: Balfamine (Impatiens). Kapfelen frummet, elastiff. Bageret 5bladet, sporet. Kronen uregelmaffig. Udfeende: Smut Styggeplante af Middelftvrelfe, med verelvise Blade og stilfede, hangende Blomster i Blade hiørnerne.
- 26be Slægt: Viol (Viola). Kapfelen trummet, 3flappet. Bageret Sbladet, fporet. Rronen uregelmaffig.

Ubseende: Emaa Planter med trevlet Rob, hiertes formige Blade og nedhangende, thlomftrede Rronftiffe.

AIbe

**** Undersabige Blomffer, sbladede Kroner.

41be Glagt: Ribs (Ribes). Mangefreet Bar. Bageret fronbarenbe. Griffelen 2flovet.

Ubfeen be: Buffe med og uden Corne; lappede, verels vile Blade. Blomfterne enfelte og i Rlafer.

40be Slagt: Vedbende (Hedera). Barret ffreet, omgivet af Bageret. Gripelen ubeelt.

Ubseende: En Buft med klettrende, robskydende Stamme; enkelte, verelwise Blade og Blomfter i en Stjerm.

***** Blomffer uden Krone.

43be Glagt: Sanderyb (Glaux). Rapfelen Sfreet oven for Blomften. Bageret farvet, Ibladet.

Ubseen de: En liden Strandplante med leddet Rod; bladet, liggende Stængel; mobiatte Blade og Blomfter i Bladhjørnerne.

42be Slægt: Bruftbæger (Illecehrum). Rapfelen ifreet, open for Blomften. Bageret bruftagtigt, 5bladet.

"Udfeende: En liben Plante med leddet Stangel; modfatte Blade og frandsformige Blomfter i Bladhierenerne.

44be Slagt; Maalebæger (Thesium). Et tyfhindet Free. Bageret naalbarende.

Udseen de: En liden üdeelt Baffeplante, med siddende Blade; flaseformige Blomster i Enden af Stængelen. Bredbladet Pileurt, f. 8de Rlasse, 3die Orden.

Unden Orden.

Tohunnede (Digynia) med 2 Stovveie. * Undersadige Bloinfter, ibladete Kroner.

46be Clagt: Svalerod (Asclepias). 2 Bagerkapster. Frees nt have langt Anot. Kronen tilbageboiet. Honninggiems met 5hornet.

Ubseende: En Plante af Mibbelfterreise, med modfatte Blade og Kjermagtige Blomster i Bladhiernerne og i Enden af Stangelen. 52be 52de Slagt: Swertie (Sweptin). Rapfelen Irummet. Rronen bjulformig med Honningporer ved Grunden af Fligene.

Ubseende: En liben smut Plante med treplet Rod, mobiatte Blobe, ftilfette Plomefter.

53de Slægt: Entian (Gentiane). Rapfelen seummet. Rro= nen veb Grunden rerformig, uden honningporer.

Ubfeenbe: Planter med finuffarvebe Rroner, mobfatte, fibbende Blade.

** Blomfterne uben Grone. ...

51be Slægt: Sodaurt (Salsola). Et snegleformigt Free, som er Sjult af Bageret.

Ubseende: Strandplante med grenet Rod; sibbenbe, faftrige Blade. Blomfterne fibbende.

48be Slagt: Gaafefod (Chenopodium). togennede uns bersabige Blomfter. Et lindfeformigt Free.

Ubseende: Almindelige Planter af Middesfferrelfe, med grenet Rod, bladet Stangel, verelvise Blade, og Blomfterne flere sammen, fipdende, i Bladhiernerne.

49be Slagt: Melde (Atriplax). Undersebigen tveffennes der gg Gunblomster. Et nebtrykt Free. Uhfeen de: Som, foregagende Slagt, fun hestager Hunblomstens Bager af 2 Blade.

50be Slag tig: Bede (Beta), Et inveformige Erpe innebfankt i et kisbagtigt Bager.

Ubfeende: Store Planter, som ligne be tyende fores gagende Slagter, med tapformige Robber, grenebe, fur rebe Stangler og negleformige Blomfter i Blabhiornerne.

47be Stæger Bridurk (Hurmigeie). Kanfelen Eftpet, tyfhindet; imellem de frugthare Stoudragene fibbe 5 golde.

Ubfeenbe: En liben Plante, med genner aimeblingende Stungel, ubeelte, mobsatte Blade, og pogleformige Blomefter i Bladhistnerne.

52be

52be Siegt: "Elm (Ulmus). Rapfelen Ifreet, hindeagtig, fammentroft.

Udfeende: Stort Erae med entelte, vereivife Blabe, pa fat famlede Blomfter.

*** Overfædige, 2freede, ffjermformige Plemfter og sblodet Krone, (Umbellatæ).

a. Deb follede og enfelt Goob.

54be Stagt: Mandstroe (Eryngium). Blomfterne i et Boveb. Blomfterbunden avnet.

Ubfeende: Planter af et tibselformigt Ubseende, med grenet Rob; læberagtige, tornebe, farvebe Blade.

55be Slægt: Vandnavle (Hydrocotyle). Stjermen entelt. Freene sammentrofte.

Udfeende: En liben frybende Bandplante, med ffjolde formide Blade.

56de Glagt: Sannikel (Sanicula). Stjermen naften fugleformig. Stweblomfterne golbe. Frwene befatte med hagebe Pigger.

Ubfeende: En Plante af Middelftserelfe, med naften blubles Stungel, og lappede Blade.

66be Clagt: Bjørnekloe (Heracleum). De straalformts ge Kroner golbe. Svobet affalbende. Froene ranbhins bebe.

"U Meren nbe: Stjermplante meb tapformig Rob', furet Stangel, verelvife, sammensatte Blabe.

71be Stagt! Alaseftserm (Oenanthe). Randfronerne straals formige. Stiveblomfterne golbe. Fronede, fibe benbe:

MBfeen'de': Bandffjermplante med faa Straaler. Smaaffjermene kugleformige. Roben afbibt. Blabene

78be Glæge? Jodangel (Caurulis). Ranbfronerne straals formige, golbe. Svebbladene ubeelte. Freene piggebe.

Udfeende: Stjermplante af Midbelfterrelfe, meb tape formig Rod, og verelvife, finnede Blade.

99de Slagt: Gulerod (Daucus). Randfronerne ftraalfors mige, golbe. Svebet finnet. Freene piggebe.

11 dieende: Stjermplante af Middelfterrelfe, med tapformig Rod; verelvife, finnede, mangedeelte Blabe.

72de Slægt: Aoriander (Coriandrum). Randfronerne ftraalformige, golbe. Smaafvobene halve. Frugten fugleformig.

Udseende: Stjermplante af Middelfterrelfe, med glat Stangel, finnede Blade og Ibladet Storfveb.

65de Slagt: Soldfroe (Laserpitium). Rogle Rroner golde. Rronbladene hjerteformige. Frøene 4vingede.

Ubfeende: En ftor Stjermplante, med tapformig Rob; verelvife, dobbelt finnede Blade.

64be Slægt: Svoolrod (Peucedanum). Kronerne ligedannede, i Midten golde. Svohbladene udeelte. Froene fammentrotte, vingede, stribebe.

Udfeende: Stor Stjermplante, med grenet Rod og finnede, fiintbeelte Blade.

61be Slagt: Skarntyde (Coninm). Rronerne ligebannede, frugtbare. Rronbladene hjerteformige. Freeue putlede, ribbet-furebe.

Ubfeende: Soi Stjermplante, med tapformig Rob, plettet Stangel og finnede, deelte Blade.

60be Slagt: Jordnod (Bunium). Kronerne ligedannede, frugtbare. Kronbladene hjerteformige. Smaasvohene borfteformige.

Ubfeende: Stjermplante af Mibbelfterrelfe med knols let Rod; verelvise, mangebeelt finnede Blade.

63de Slægt: Hjorterod (Athamanta). Rronerne ligebannede, frugtbare. Rronbladene hjerteformige. Fræne hvelvede, ftribede.

II D

Ubfeende: Stor Offermplante med tapformig Rod; verelvife, mangebeelte finnede Blade.

57de Slagt: Sarepre (Bupleurum). Kronerne ligebannebe, frugtbare, med indrullede Kronblade. Freene sammentryfte, ftribede.

Ubfeende: Mindre Stiermplanter med ubeefte Blade

69de Slagt: Merke (Sium). Kronerne ligedannede, frugte bare, med hjerteformige Kronblade. Froene naften ags formige, stribede.

Udfeende: Bandffermplanter med fnollede og tvebeelte Asbder; og verelvife, finnede Blade.

- 62de Slægt: Seline (Selinum). Kronerne ligebannebe, '
 frugtbare, med hjerteformige Kronblade. Froene sams
 mentryfte, i Mibten stribede.
 - Udfeende: Stjermplanter af Middelfterrelfe, med tres bobbelte finnede Blade; ftribede og furebe Stangler.
- 67be Slagt: Loestill (Ligusticum). Rrouerne ligedannede, frugtbare, med indrullede Kronblade. Svobene hindeag: tige. Bageret Standet.

Ud feen de: Stor Sfjermplante med grenet Rod; 'og verelvise, dobbeltfinnede Blade.

68de Slægt: Angelik (Angelica). Rronerne Ilgebannebe, frugtbare, med indkrummede Rronblade. Smaaftjermes ne kngleformige. Freene halvkugleformige, 3vingede.
Ubsende: Store Skjermplanter, med grenet Rod,

bobbelt finnede Blade.

70de Clagt: Skjermlille (Sison). Rronerne ligebannede, frugtbare, med inbbsiede Kronblade. Skjermene faastraas lede. Freene agformige, stribede.

Udfeende: Sejermplante af Middelfterrelfe, meb beelte, finnede Blade.

Digitized by Google

ь.

b. Deb Smaafoob, ingen follebs Gvob.

75de Slægt: Salvsvob (Æthusa). Randfronerne lidt ftraalformige, frugtbaue. Smaa-Svobene halve.

Ubseende: Stjermplante af Middelfterrelfe, med tap: formig Rod; verelvife, dobbett finnede Blade, og ned: hangende Svob.

77de Olæg t: Guulfvet (Chærophyllum). Randfronerne libt straasformige, golde. Smaasvebene 3bladede, hule, tilbagebeiebe.

Ub feende: Temmelig ftore Stjermpfanter, med taps formig Rob; tyflebbet Stangel vg. verelvife, finnede Blabe.

76de Glagt: Ajørvel (Scandix). Randfronerne ftraalfors mige, golde. Frugten fpelformig.

Ubfrende: Stjermplanter af Midbelfterrelfe, med tap: formig Rob, verelvife, finnede, mangebeelte Blade,

73de Glagt; Stiffle (Phellandrium). Rronerne ligebanne: be, frugtbare. Frugten fronet.

Ubseende: Temmelig ftor Banbffjermplante, meb afbibt, frandstrevlet Rod; ubspilet grenet Stangel; bobs belt finnede Blade.

78be Slagt: Storftjerm (Imgeratoria). Rronerne ligebans nebe, frugtbare. Ofjermen ubbrebt: fab. Frugten fams mentrott, randet.

Udfeende: Stor Stjermplante med fnollet, leddet Rod, tredobbelt trefoblede Blade og ftore Stjerme.

74de Slagt: Gifttyde (Cicuta). Kronerne ligedannebe, frugtbare. Frugten naften agformig, furet.

Ubfeende: Bandffjermplante, meb fleerrummet, tyl, Rob; tredobbelt finnede Blade; tyl Stangel.

Rundbladet Sarepre f. Afdelingen a.

Stov Angelik f. ibib.

Stillios Merte f. ibib.

Almindelig Blafeftjerm f. ibib.

c. Det folleds Sueb fieldent, bet egne albrig.

83be Slægt: Perfille (Apium). Svebet Iblabet. Rros nerne ligebannede, frugtbare. Frugten ribbet. Kroublas bone indbsiebe.

Udfeende: Mindre Stjermplanter, med afbibt Rod, furet Stangel, finnede Blade.

22be Clagt: Pimpernelle (Pimpinella). Rronerne ligedannebe, frugtbare. Frugten ftribet. Arrene naften fugleformige.

Ubfeende: Stjermplanter af Mibbelfterrelfe. Stiere

mene for Blomftringen, nebhangenbe.

\$4be Glagt: Busmetter (Ægopodium). Rronerne liges bannede, frugtbare. Frugten agformig, stribet. Arrene fpible.

Udfeende: Stor Sfjermplante, med frybende Rob,

3foblebe , ftore, brebe Blade.

Bobe Stagt: Dill (Anethum). Kronerne ligebannebe, frngts bare. Frugten libt sammentruft, paa begge Sider tres ribbet.

Udseende: Stjermplante af Middelfterrelfe, med baarformig finnede Blade.

79de Slægt: Paftinak (Pastinaca). Kronerne ligebannebe, frugtbare. Frugten sammentrykt flab.

Udfeende: Stor Stjermplante, med tapformig Rod, bobbelt : finnede Blade, og gunlagtige Stjerme.

Side Slægt: Bommen (Carum). Kronerne ligedannede, hvoraf nogle golde. Froene putlede, stribede.

Ubfeenbe: Stjermplante af Middelfterrelfe med tap: formig Rod, fiin finnede Blade.

Tredie Orden.

Trebunnede (Trigynia) med 3 Stovvele. * Overschige Blomfter.

85de Slagt: Qualfved (Viburnum). Rronen 5flovet. Barret Ifreet.

Digitized by Google

Udfeende: En Buft, med enteite, mobfatte Blade, Blomfterne i en Quaft.

\$6be Slagt: Spid (Sambucus). Rronen Stisvet. Bare ret 3freet.

Udfeende: Smaa Traer, med finnede, modfatte Blas be. Blomfterne i Quafte.

** , Blomfterne undersædige.

87de Slagt: Smat (Rhus). Kronen Sbladet. Barret 13 froet.

Ubseende: Buffe, meb oftest nebliggende Stangel; sammensatte Blade og Blomster i tatte Toppe.

88be Slægt: Lamarift (Tamarix). Rronen 5blabet. Raps felen 3flappet. Freene meb Fnot.

Ub feende: Riisformig Buft. Bladene smaa, entels te, taglagte. Blomfterne i Rlafer.

89de Stagt: Stoerem (Corrigiola). Rronen 5bladet. I, 3histrnet Free.

Ubseen be: En liben fremliggende Plante, med verels vife, entelte Blade, og negleformige Blomfter i Enden af Stungelen.

90de Slagt: Sonfebib (Alaine). Bageret gbladet, Rros nen 5bladet. 3:10 Stoudragere. Rapfelen trummet, 3flappet.

Udfeende: En liben Urt, med knæet Stangel. Entelte, mobfatte Blade og eenlige Blomfter i Bladhiørnerne.

Fjerde Orben.

Birebunnede (Tetragynia) med 4 Stovveie.

91be Slagt: Leverutt (Parnassia). Bageret 5beelt. Rrosnen Sbladet. Honninggjemmerne i Randen besatte med fuglebarende Borfter.

Ub feen be: En smut litte Plante, med ubeelt, eenblas bet Stangel. Hierteformige Blade og entelt Blomft paa Enden af Stangelen.

Fenite

Remte Orden.

Semhunnede (Pentagynia) med 5 Stovvete.

93de Slagt: Sor (Linum). Kronen Sbladet. Kapfelen

Ubfeende: Planter meb opret, bladet Stangel; ens felte Blade, og Blomfterne i Toppe.

94be Slagt: Sibbattie (Sibbaldia). Rronen Sbladet, Bas geret 10flovet. 5 nogne Froe.

Udfeende: En liden Plante med vandret Rod, 3hos bebe Blade, og Blomfterne næften i en Stjerm.

92de Glagt: Saareleger (Statice). Rronen 5bladet. I Fret, fom er befladt med et tragtformigt Bager.

uld feende: Planter med trevlet Rod; Stangelen et Staft; Blomfterne i et hoved eller en Top. Goldnaalet Sonfetarm f. Iohannede Shunnede. Agers, femhannet: og spelformig Spergel f. ibib.

Sjette Orden.

Serhunnede (Hexagynia) med 6 Stoweie. 95be Slægt: Soeldug (Drosera). Kronen 5bladet. Rapfelen Iflappet, mangefroet.

Udfeende: Omaa Mofeplanter, meb et Staft; Blas bene fjertel haarede, Blomfterne i eensidige Rafer.

Syvende Orden.

Mangehunnede (Polygynia) med mange Stovveie.

96be Slægt: Musehale (Myosurus). 5 Kronblade med rorformige, honningdragende Negle. Nogne Free.

Ubseende: En liben Plante med et Staft; liniefore mige Blabe, og Blomfter i Enden af Staftet, bvis Bund forlanger fig i Form af en Muschale.

Femte

Femte Elasse. Sembannede (Pentandria).

Førfte Orden. Genbunnede (Monogynia).

Ifte Slagt: Sorgjetmigei (Myosotis).

I. Eng Sorgietmigei (M. palustris) med budte, glatte Bægerslige, ber ere af lige langde med Kronens Abr. Lancets dannede nasten glatte Blade. Stangelen lidt grener. Fl. D. T. Fl. N. 583. (Myos. scorpioides & Lin.). Curt. Fl. Lond. fasc. 3. T. 13. D. Forgietmigei, Forglemmigsiffe, Musebre, Kattebie, Storpionsurt. N. Emailleret Bloms ster, Jomfrue Soelsie, Stolten Hendrik. J. Kattarauga. K. Gbiluus.

Glat haartippet Kjerminde, V. Eng Kjerminde, R. Fleeraarig Forgjetmigei, Dec. Pl.

Best. Roben trevlet, lidt frybende; den styder een eller flere, oprette, kantede, korthaarede, i Toppen verklviis-grenede Stængster, som undertiden ved Grunden ere liggende. Bladene siddende, randhaarede med en liden Borte i Enden af Overstaden, slinbaarede. Blomsterne sidde i tvedeelte, i Spidsen tilbagetrummede Klaser, som forlænge sig under Blomstringen og ere forend den meget kotte. Bægeret er aabent omfring Froene, naar de modnes. Kronerne himmelblaae og Gvælget tilsluttet med 5 guile Kjertler. 4 ægsormige, glatte Froe. Bleeraarig. Blomstrer om Sommeren.

Almindelig i fumpige Enge.

Afart: Zaaret Eng Sorgjetmigei (M. pal. sylvatica) med fpible, haarede Bagerflige af lige Langde med Kronrøret, Bladene agformig lancetformige. Fl. D. T. 583 ben ftorfte Figur. Roi. syn. T. 9. f. 2.

Stoufferminde (Myos. sylvatica), R.

Maar man undtager anforte Mærfer og en forre Laadenheb paa Bladene, ligner ben aldeles Hovedarten, faa den neppe fan anfece for andet end en Afart, fijondt adfillige have anfort den fom en egen Art.

Ægenft.

Rgenk. og Anvend. Den er en meget smut Plante, og fortjener berfor Sted blandt vore Zierplanter. At den ftulde foraarsage bedelige Tilfalbe hos Faarene, har man igjendrevet ved Korseg paa Beterinair: Stolen. Imidlertid bliver den dog itte abt af Huusbyrene.

2. Mare Jorgjetmigei (M. arvensis) meb tilspiblebe, torthaarebe Bægerflige, ber ere langere end Kronens Rør; agsformig : lancetformige; torthaarebe Blade; grenet, torthaaret Stangel. Fl. D. T. 583 ben mindste Figur. (M. scorpioid. arvensis Lin.)

Stivhaaret Saartippet Kjerminde, B. Mark Kjerminde, R. Forgjetmigei, Dec. Pl. -

Befte. Den er mere forffiellig fra den forfte Art end den ansorte Afart, Kiont Linn e antog ogsaa denne som Afart; ben ads Filler fig især ved en aarig Rod, mindre Bært, fforce Laadenhed, meget mindre, fladtrifte Froe og ved Bægerne, som ere tilsluttede om de modne Froe. Den blomftrer tidligere end biin.

Afart: Liden Mark Sorgjetmigei (M. collina Hofm. M. scorp. y Lin.) er iser forstjellig ved sin Lidenhed, da ben ikke er mere end 1.2 Tommer hei og har guulagtig blace overmaade smaa Blomster.

Paa torre Marter alminbelig, endog i Island. Afarten paa Batter.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

3. Toehaget Sorgjetmigei' (M. Lappula). Froene ber kladte med tvehagede Pigge. Bladene lancetformige, haarede. Fl. D. T. 692. D. Hundetunge.

Erehaget Kjerminde, B. Tvehaget Kjerminde, R. Trehaget Forgjetmiget, Dec. Pl.

Beffr. Roden tapformig trevlet. Stængelen enkelt indtil Coppen , hvor den er grenet; opret, trind, rue, £:1 Fod bei. Blasdene heelrandede, rue, siddende, budte, paa Stængelen verelvife, ved Roden tort samlede. Blomsterne i et Pr., modsatte Blomsterbladene, fortstillede. Bægerne aabne omfring de modne Broe. Kronerne blace. 4 Froc, fom ere befatte med a Raber tvehagebe Bigge. 1 aarig. Blomfirer i Juli.

Paa torre, grusede Steder, men sjelben, f. Er. uden for Amager Port; i Bren ved Odense; paa Bornholm; i holsteen ved Puts los; i Norge ved Brevig.

.. Rgenft. og Unvend. Den abes af Geberne.

2ben Glagt: Steenfree (Lithospermum).

1. Læge Steenfree (L. officinale). Freene jevne. Rronerne neppe fterre end Bagerne. Bladene lancetformige, spible, haarede. Fl. D. T. 1084. Fl. N. 1034. D. Steenbrat, Steenbratte, Steenhire, Steenbitte. N. Steens free.

Beffr. Roben grenet, rodagtig. Stængelen opret, fiv, rue, grenet, 1-2 Kod boi. Bladene heelrandede, tilspidsede, aarede, veretvije, siddende, paa Understaden bleeggronne. Arene (forsaabidt man ikke anseer Blomkerne for at være eenlige, siddende i Bladhjornerne) i Enden haa Grenene, bladede, tilbageboicde. Aronnerne guulagtig-hvide, ved Mundingen omgivne med 5 budte Borter. Bægeret kivhaaret. Froene ægformige, glatte, glindsende, meget haarede, perlefarvede. Fleeraarig. Blomstrer i Juni.

Paa torre, grusche Steder ikke almindelig, f. Er. uden for Offer Port, ved Bagsvær, Esrom, Rocskilde; i Anen ved Selles berg og Hofmansgave; ved Nyekjøbing paa Kalker; paa Moen; hyppig paa Bornholmt. Paa Eger og ved Kongsberg, samt i det sydlige Norge; i Holsten paa Derne ved Prees.

Egenft. og Anvend. Den ades af Geder og Kaar, men itte af de svrige Hunsbyr. Frome indeholde Olie og en melet Substants, som i Dyrtid er anbefalet til Brod. Barten af Roben farver rodt. Vierne soge Blomsterne. Den er bleven brugt som et steenoplosende, urindrivende og sammens snerpende Middel.

2. Apnket Steenfroe (L. arvense). Freene rynkebe. Kronerne knap ftorre end Bagerne. Bladene budte, uben Aaster. Fl. D. T. 456. Fl. N. 619. D. Steenklinte, Opaeklinte, Steenurt, Sterklinte, Koedrevler. M. ungte Steenfree, Sminkrot.

Beffr.

Beffr. Roben rob. Stangelen opret, grenet, befat meb tætte, fine hage, rue. Bladene Imalere end hos den foregadende, meget euchaarede, inervede. Kronerne boide. Broene rue, brine. Bleersarig. Blomftrer i Juni.

Temmelig alminbelig i Binterfaben.

Egenft. og Anwend. Roben, som farver robt, bruges i Finland til Sminte. Om Foraaret ades Bladene af Sviin, Geder og Faar, og kunne og bruges til Kaal. Bierne træfte af Blomsterne. Den er undertiden et besværligt Ukrub i Binters faben.

3bie Slagt: Oretunge (Anchusa).

1. Læge Opetunge (A. officinalis). Arene taglagte. 1stidige. Blomsterbladene agformige. Bladene lancetformige. Fl. D. T. 572. Fl. N. 1026. D. Opetunge. R. Opetunge, Huulnaste, Rutung.

Beffr. Roben grenet tapformig, fort. Stængelen ved Roben opftigende, flidhaaret, ligesom hele Planten, kantet, bladet, grenet,
1:2 Fod hoi. Bladene siddende, verelvise, tæthaarede, i Randen
lidt bolgede, besatte med smaa Borter; de overste tilrundede ved
Grunden. Blomsterstelltene tæthaarede. Blomsterbægeret ssidet,
tæt. hvidhaaret. Kronen morf, smuft violet. Man sinder og en
hvid Afart. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Bemmelig almindelig i Sjekand ved Beie og paa Diger, sielden i Inland og Inen, f. Er. ved Nyvorg, Middelfart, Katholm; I Norge paa Eger.

Bgenst. og Anvend. Som ung ades den af Keer, Sviin, Faar og Renedyr. I Everrig spises dens unge Blade i Kaal. Bierne træfte af Blomsterne. Saften af Blomsterne stal med Allun give en grøn Farve; Roben har megen Farvestof og brusges til Røbfarvning; man stal især anvende den til at farve den Biingeist, som bruges i Thermometre. Den har været brugt som et sjølende Middel.

2. Smalbladet Operunge (A. angustifolis). Blober ne aftang lancetformige, Blomsterne i Ar. Blomsterbladene linieformig lancetformige. Fl. D. T. Morisons Hist. 3. s. 11. T. 26. f. 4.

Beffr.

Beffer. Den ligner meget ben foregaaende, og ubmærker fig ifar ved Blomkerbladenes Form, ved en hviere og mere grenet Stængel, kortere og smallere Blade og mindre Bægere, som have smallere, spidsere og mindre dybt deelte Blige. Fleeraarig. Blomafter i Juli.

Paa torre Steber i holfteen efter Beber.

Egenft. og Anvend. Den ligner heri ben foregagenbe-4be Glagt: Sundetunge (Cynoglossum).

1. Læge gundetunge (C. officinale). Stoudragerne tottere end Kronerne. Bladene bred: lancetformige, filtebek siddende. Fl. D. T. 1047. Fl. N. 1014. D. Hundes tunge, Uloborre.

Beftr. Roben tapformig eller grenet, tyt. Stængelen opret, tyt, grenet, ulbhaaret, trind, lidt kantet af de nedlebende Blade. Bladene verelvise eller froede, omfattende, nedlebende, heelranded:, blodhaarede, morkgronne, de nederste fiilkede, glattere. Stilkene tendede. Blomsterne i en topformig, tilbageboiet Klase, i Enden das Stængelen og Grenene. Bægeret ulbhaaret. Kronerne bruuna tode, ildelugtende. 2anrig. Blomstrer i Juni og Juli.

Almindelig bed Beie og Gjerber, i en tor Bund.

Egenst. og Anvend. Roben giver en reb Farve, og med Jernviteiol en merkgraa. Huusdyrene vrage Planten, Gesterne undtagne. Bierne træffe af Blomsterne. Den er uns bertiden et Kadeligt Ufrub. Den har været brugt som et bes devende, smerteskillende Middel, men anvendes nu selden.

5tel Glagt: Lungeurt (Palmonaria).

1. Smalbladet Lungeurt (P. angustifolis). Stængels bladene aflang : lancetformige, halvomfattende; Robbladene elipstiffe. Fl. D. T. 483. Fl. N. 1115. N. Smalbladet Lungeurt.

Smalbladet Lungeftprfe, V. og R.

Beftr. Den har megen Ligheb med ben folgende, men ubmære fitt fig ved Robbladenes Form, og derved at de itte ere filfede, og bed Stængelbladene, som ere omfattende og itte halv nedlobens de. Figuren i Fl. D. forestiller en Afart med bredere Blade. Iteraarig. Blomfrer i Mai.

Den

Digitized by Google

Den vorer i Gfove, men temmelig fielden, f. Er. i Charlots tenlund, ved Dronninggaard; i holfteen og det spolige Norge.

Egenft. og Unvend. Omtrent fom ben følgende.

2. Almindelig Lungeurt (P. officinalis). Bageret af Rronrsrets Langde. Stangelbladene agformig-aflange; Rodsbladene naffen hjerteformige. Fl. D. T. 482. Fl. N. 612. D. Lungeurt; plettet Lungeurt.

Alminbelig Lungestprte, B. og R.

Beffr. Roben beels grenet, beels udeelt, med lange Sibetrevler. Stængelen opret, i Toppen grenet, haaret, trind og ved Blabene lidt kantet, 1 - 1½ Bod hoi. Bladene paa Stængelen ere verelvise, siddende, omfattende, nedløbende, aflang ægformige, flinhaarede, priffede; Nodbladene: filtede, ægformige eller hjerteformige, mere flivhaarede end hine. Blomfierne fidde i tvedeelte, korte Alaser i Enden paa Stængelen. Bægeret ssidet, besat med brune Porter, paa hvilke sidder et hvidt opstaaende Paar; Aronerne blaa rode. Man finder den med plettede og uplettede Blade. Fleeraarig. Blomsfrer sidst i April og i Mai.

I Stove, temmelig hoppig i Danmart, og ffeldnere i Rorge, boor ben fun findes i den folige Deel.

Egenst. og Anvend. Geder og Faar ade ben gjerne. De unge Blade spises paa nogle Steder som Salat, paa ans bre Steder farver man bruunt med bem. Bierne soge den. Brandt stal ben give megen Ufte. Den' har forhen varet ans vendt som et sammensnerpende, saarlægende Middel.

3. Strand Lungeurt (P. maritima). Begeret aftorstet, Bladene agformige, glatte, Stangelen grenet, fremliggene de. Fl. D. T. 25. Fl. N. 17. M. Hjer Portulat, Fjersva, Hilfo, Strand Portulat. J. Strandarvi.

. Strand Lungeftprfe, 3.

Beste. Roden træeagtig, næsten tapformig, sortagtig. Stænge lerne fremliggende, meget grenede, trinde ved Roden, fantede imelem Bladene, 1-11 Ovarteer lange. Bladene tyste, heelrandede, budte, smalle ved Brunden, af en udmærket graa-blaa Farve, bestatte med smaa, lidt rue Borter. Blomsterne sidde i bladede Klaser, i Enden af Grenene. Kronerne, ligesom undertiden Stænge

lerne, lys purpurrobe, og blace naar de blive ælbre. Bægeret forstere end bos den foregaaende, deelt til Grunden i 5 lancetformige Dele. Fleeraarig. Blomfirer i Juli.

Den findes i Rorge paa Derne ved Trondhjem, Porsanger, Bardoe, Sondmor; ogsaa paa Faroerne, Island og Gronland, men ifte i Danmark.

Egenft. og Unvend. Geder, Faar, Keer, hefte og Sviin abe ben meget gjerne; Gunnerus tilraaber berfor at saat ben ved Strandbredderne. Den bruges i Island som et hjers teftyrkende Middel.

6te Glagt: Aulfutter (Symphyrum).

1. Læge Aulsukter (S. officinale). Bladene agformig-lancetformige; nedløbende. Fl. D. T. 664. Fl. N. 382. D. Kongsalverod, Kulsukterrod, stor Consolida. R. Balgras.

Bester. Roden tot, tapformig, i Spidsen grenet, ophildt med Sliim, novendig fort. Stængelen opret, grenet i Enden, bladet, dinget, besat med flive, nedbaiede Paar, 2 god hoi og derover. Bladene heelrandede, rue, nedlobende. Rodbladene ftilkede, temmelig brede. Blomsterne sidde i tvedeelte Riafer. Kronerne bruunstode. Fleeraarig. Blomster i Juni og Juli.

Den vorer paa Apugefulde, lidt fugtige Steder ifte almindes lig, f. Er. i Sjelland ved forte Goe, Jægersborg, Kaftellet, Kjoge, Refived, Briderichsbal, hirschholm; ved Mnellobing paa Falfter; i Boin ved Odenfe og Nyborg; i Laaland; hyppig i det Schleswigke og holftenke; i Norge vaa Sondwoer og Nordmoer.

Egenst. og Unvend. I Engelland river man Roben til Pulver, koger og affer den, for dermed at udtræke den røde karve af Gummilak. I Angora tilbereder man Kameelhaar med den slimige Rod, og allerede i ældre Tider har man paastaatet, at et Afkog af Roden gjorde Læderet smidigt, hvilket nyere Forsøg stabsaste. Hele Planten men meest Roden er, især i Blomskringstiden, meget tsenlig til Garverie, og giver tilberedt med Bismuth en smuk, bestandig bruun Farve. Man har anvendt kroene til Grød, men Laller sinder dem mistænkelige Loppen af Planten bruges paa nogle Steder som Suppenre

Quæget aber den iffe, men Geber og Rensbyr. Den fordære ver endog hvet. Bierne traffe af Blomsterne. Den er forshen bleven brugt af Lægerne mod hoste og Durchlob; af Dyrelægerne bruges den som et blodgivende, sammensnerpende og fordelende Middel.

Den formeres ved Free. Om bens Anvendelse til at blodgiøre Laberet, s. Svenffe Videnft. Selftabs Strifter 4de B.
7de Slagt: Borago (Borago).

1. Almindelig Borago (B. officinalis). Alle Bladene verelvise. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 36. D. Borass urt, Boragen.

Beffr. Roben grenet - trevlet. Stængelen grenet, tyt, faftrig, befat med lange, stive, hvide haar, 1 - 1½ fod hei. Bladene ægformige, omfattende, tandet-udbugede, ligeledes stivhaarede. Blomsterne heldende. Kronerne himmelblaae. Tænderne ved Svælget
og Stevdragerne sortagtig - brune. 1 garig. Blomstrer i Juni og
Juli.

Den er almindelig i haver; har egentlig hjemme i Ofterlandene, men er nu fom vild paa flere Steder, f. Er. ved Elbbredberne.

Egenst. og Anvend. Den abes af hesten. De unge Blade og Blomsterne bruges som Salat. Vierne traffe af Blomsterne. Naar man kaser Bladene paa Ith, forpusse de ligesom Salpeter, hvoraf de indeholde noget. Den er anbefalet i Mesbicinen for dens kislende Egenskaber. I haverne dyrkes den som Zierplante:

8be Slagt: River (Asperugo).

1. Fremliggende River (A. procumbens). Bageret flabtryft omkring Frøct. Fl. D. T. 552. Fl. N. 508. D. Vild Orctunge. N. Gaasfoet, Ormsie. B. Bender.

Ubftraft River, B. og R.

Beffr. Roben traabformig trevlet. Stangelen liggende, fvobes foemig, fantet, besat med five, nedad boiede haar, bladet, 1.2 god lang. Bladene moblatte, sidende, opfligende, ved Grunden nedlobende, lancetformige, heelrandede, ifar i Randen flivhaarede. Blomfterne enkelte, fillede, i Bladhjornerne. Bagerne meget flade, ind.

indfaarne, i Randen fivhaarede. Kronerne blaae, fielden bride, smaa i Sammenligning med Bægerne. Froene aftange. aaarig. Blomftrer i Mai, Juni og Juli.

Temmelig almindelig i Danmart, Rorge og holfteen i Daver

Egenft. og Anvend. Den abes af huusbyrene, Roen undtagen. De unge Blade fpifes som Spinat. Som Ufrud qualer ben andre Planter ved sin liggende, rue Stangel, hvormed ben traffer bem ned.

9de Glagt: Arumhale (Lycopsis).

1. Almindelig Arumhals (L. arvensis). Bladene lans cetformige, hvashaarede. Bagerne oprette under Blomstringen. Fl. D. T. 435. Fl. N. 498. D. Bild Oretunge, liden Oretunge, Koedrevler.

Bester, Roden oftest enkelt, bobt nedgaaende. Stængelen opret, trind, grenet, tæt besat med stive Haar, ½-1 god boi. Bladene omfattende, i Randen bolgede, stivhaarede. Blomsterne sidde i bladede, dobbelte Alaser i Enden af Stængelen. Blomsterbægerets Flige liniesormig lancetsormige, tæt stivhaarede. Aronerne smaa, himmelblaae med et bridt, frumt Ror. 1aarig. Blomstrer fra Mai til August.

Almindelig ved Beie , Diger , Falleber og i Kornet.

Egenft. og Unwend. Den abes i Mangel af andet af Seefte, Koer og Sviin. Faarene abe ben gjerne, naar den endnu er ung. Den er ofte et fadeligt Ufrud i Kornet.

10de Slagt: Glangehoved (Echium).

1. Almindelig Slangehoved (E. vulgare). Stangelen vortet, hvashaaret, Stangelbladene lancetformige, hvashaaret be. Sidcarene tilbageboicde. Fl. D. T. 445. Fl. N. 1033. D. Bild Oretunge, Slangehoved. N. Bargflab, Ulvegab. J. Kisugras.

Beffr. Roden tapformig. Stængelen opret, rant, trinb. 2-3 gob boi. Bladene verelvife, vortet buabhaarede; de overfie fiddende. Rodbladene ftilfede. Bladene ved Blomfterne linieformige. Arene boiede nedad forend Blomftringen, men under og efter Blomftringen forlængede og oprette. Aronerne blade, fore, forend de nabnes rode.

robe. Stonbragerne langere end Kronen, boiede opab. 2aarig. Blomfrer i Juni og Juli.

Den er temmelig almindelig paa fandige Steder paa Agre og Diger, i Rorge fjeldnere f. Er. i ben fpblige Deel og paa Eger.

Egenst. og Anvend. Den abes ikke af Huusdvrene, men Bierne brage megen Honning af Blomsterne. Stænglers ne ftal give en Olivenfarve. Den er undertiden saa hyppig, at den bliver et stadeligt Ukrud. I haver anbefaler den sig ved sine pralende Blomster.

IIte Glagt: Sjeldpryd (Diapensia).

1. Laplandsk Sjeldpryd (D. lapponica). Deb stilfede Blomfter. Fl. D. T. 47. Fl. N. 118.

Bester. Roben trevset. Stængelen libt træcagtig, ved Roben ubeelt, oventil deelt i stere Grene fra et Punct, 2-3 Kommer lang. Bladene aftang-linieformige, ftive, altidgronne, trumme nedad, tilbageboiede i Randen, taglagte paa hverandre, pad Oversstaden prikkede, znervede. Blomsterftilken ibladet, enkelt, næsten af samme Længde som det obrige af Planten. Kronerne guulagstig-hvide. Froegjemmet ægformigt. Stovveien sammentrykt. Arstet budt. Kleeraarig. Blomster forst i Inli.

Denne smutte Plante findes tun i den nordlige Deel af Norge, f. Er. ved Kjollesjord, Sogstuen paa Dovre; paa Den Alften i Norde land paa Aalbygfielbet; og i Gronland.

Egenft. og Anvend. Ubeffendt.

12te Glagt: Bjertelmund (Androsace),

1. Mordist Ajertelmund (A. septentrionalis). Fl. D. T. 7. Fl. N. 618. N. Hjelbarv.

Beste. Roben treplet; den frembringer een eller siere oprette, ranke, trinde, sinhaarede Skaster, af 3-6 Commers Holde. Bladdene sidde alle ved Roden og ere lancetsormine, tandede, indskaarene, spidse, tæt sammen. Stængelen ender sig i en enkelt Skjerm, som bestaaer af 10-20 fine, trinde, glatte, 1-1½ Comme lange Straaler, som ved Grunden ere omfattede af mange, lancetsormige Svobblade. Cronerne ere hvide, smaa. 29arig. Blomster i Juli.

3 Rorge veb Bang, paa Debemarten, paa aabne Bafter oms fring Chriftiania og paa Perne i Bjorden berveb.

Ægenft.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

13be Glagt: Boedriser (Primula).

1. Fuulkravet Roedriver (P. officinalis). Bladene tandede, rynkede. Skaftet mangeblomstret. Kronens Krave huul. Fl. D. T. 433. Fl. N. 371 a (P. veris a Lin). D. Roedriver, Haneleeg, Hanekam, Koedrsvel, Møgleblom, vor Frues Møglebaand, Primler. N. Luesimmer, Koesimmer, Kumwesblom, Maries Noklebaand, Marie: Nykyl.

Huulfravet Baarlyst, B. og R. Lage Roedriver, Dec. Pl.

Bester. Roben trevlet, og fremstyder saa, trinde, duunhaarede, opretto Stafter, af 4.6 Commers kangde. Bladene duunhaarede, kilkede, i Midten sammenknehne, i Randen nedboiede, 2.3 Commer lange. Bladstilken vinget. Blomsterne i en enkelt Stjerm, nikkende. Aronerne morkgule indvendig, losere udvendig, med en liden Arave. Froehuset omvendt agsormigt, 10tandet. Bleeraarig. Blomstrer i April.

Borer almindelig paa Enge, fom ifte ere vaade og imellem Buffe.

Egenst. og Anvend. Blomsterne have en behagelig isde agtig Lugt. Man bruger at blande dem med The, som de mede bele en ikke ubehagelig Smag. De unge Blade spises af nogle som Salat. Af Blomsterne tillaves den sakaldte Schlissselblome viin, hvorpaa Recepten sindes i Rafns Flora 2den D. p. 53. Blomsterne give Bierne Honning. Roben, hvis Lugt lizner Anis, har man brugt til at sætte paa Bl. Pulveret deraf skal foraarluge Nosen, naar det opsnuses. Den er forhen bleven ans vendt i Wedicinen.

2. Fladkravet Roedriver (P. elatior). Bladene tan: bede, rynkede. Skastet mangeblomstret. Kronens Krave slad. Fl. D. T. 434. Fl. N. 371. β. (P. veris β. Lin.) D. Orendriver, vilb Roedriver.

Fladfravet Vaarlyst, V. og R. Spistanglet Koebriver, Oec. Pl.

Beffr. Den ligner meget den foregaaende, men foruden Krabens Dannelfe, ubmærter ben fig ved fin Storrelfe, som er næften dobbelt mod biins, ved førere Stafter, ved mindre ronfebe Blade, smallere Bægere og mere svovlgule Blomfer. Fleeraarig. Blomsferer i April.

Den vorer imellem den forrige i Danmart og det spblige Rorge.

Beb Sanderumgaard i Iven findes en Afart med rodgule Krosner, der og forefommer i haver fom Birplante.

Egenft. og Unvend. Omtrent som ben forrige, bog ans vendes ben ikke til Biin, da ben ikke har Lugt. Den Afart, som dpress i Haver, har undertiden dobbelte Kroner, da Bægeret er voret ud i Form af et Kronblad.

3. Robstilket Roedriver (P. scaulis). Med tanbede, rynkede Blade; Iblomstrede Stafter og flad Kronkrave. Fl. D. T. 194. Fl. N. 371 y. (P. veris y Lin.)

Robstilfet Vaarluft, 3, og R.

Beffr. Den ligner ligeledes de foregaaende, men har ingen Stjerm, da en entelt Blomft fibder paa Enden af hver Stilt. Bladene ere ifte sammenknebne i Midten; de ere af Rodfilkenes kangde. Blomfterne ere oprette. Aronerne bleg-fvoulgule, med sdeelt Arave, omvendt-hjerteformige og flade Blige. Naar man altsaa foreftilker fig den flad frave de Roed river flaaende saa dybt i Jorden, at man kun seer Straaserne af Stjermen, faaer man en Idee om denne Art. Bleeraarig. Blomstrer i April.

Den er fjeibnere end be foregagende. Den findes pag Als, Broen, i Raurdal veb Sabereleb; pag Farse.

Ægenft. og Unvend. Blomsterne søges af Bier og ere vellugtende. Geber og Faar abe den. Roben stal !foraarsage Brakning. Wan har en Afart med rødgule Blomster, der byrkes i haver som Zirplanter.

4. Melet Roedriver (P. farinosa). Bladene rundtafe tebe, glatte, paa Understaden melede. Kronens Krave stade. Fl. D. T. 125. Fl. N. 26. D. Engstjerne, Blaamat. N. Blaae Kusimmer, Norste Auriller.

Melet Baarlyft, B. og R.

Beffre Roben langtrevlet. Staftet trinbt, opret, glat, 3-4 Commer boi. Bladene omvendt ægformig-lancetformige, over- froebe

Broebe pag ben underfte Gibe med et bridt Decl, Join bedft fces, naar Staftet endnu ifte er udvoret, meget fortere end Staftet. Stiermen mangeblomftret. Blomfterne oprette. Rronerne piplette. blege paa Underfladen. Bligene langagtig omvendt bierteformige. Rleeraaria. Blomfrer i Dai oa Juni.

Diff og ber pag fugtige Enge, fieldnere end be a forfte Arter, f. Er. ved Ordrup, Lundebufet, Dambufet, Bringfrup ved Ring. fieb; ved Stranden nær Befterflierninge i Aven; pag Island; i Porge lige til Barbee.

Egenft. og Unvend. Den er een af vores meget smule fe indenlandfe Planter og fortjener at dprfes fom Biirplante. Maften alle Suusdprene prage den.

5. Morst Boedriver (P. norvegica). Meb heelrandes be, agformige, glatte, ftilfebe Blade. Rronerne tragtformige. Bagerne rerformige, budte, Fl. D. T. 188. Fl. N. 154. (vaa beage Steber under Dann af P. integrifolia).

Beffr. Roben treplet. Staftet opret, rantt, ligefom de opris ge Arter, trindt, glat, 4:6 Commer boit, deelt i Enden i en faaftraalet Stjerm, fom bar 2 agformige, torte Goobblade, Blabene brede, agformige, glatte, langftilfebe. Kronbladene violette, toefloftede. Bleeraarig. Blomftrer i Juni.

Denne meget fjeldne Plante vorer i Dft. og Beft ginmarten f. Er. ved Defvig, Maasoen og Bardoe, boor ben er funden af Gunnerus.

Egenft. og Unvend, Ubeffendt.

14de Slagt: Buffeblad (Menyanthes).

1. Almindelia Butteblad" (M. trifoliata). 3foblede. Rronernes Overflade meget lagden. Fl. D. T. 541. Fl. N. 623. D. Buffeblad, beeft Rlever, Uldblomft. D. Sedefist, Jetfist, Basfisver, Saltaras, Mprefonge, Mpres butien. 3. Sorbladta, Queifearas, Reidingaras. R. Buts fa : Blea.

Trebladet Laabfrone, V. og R. Rleverbladet Buffeblad, Dec. Dl.

Beffr. Roden tot, trind, leddet, fremliggende, fort, Stangelen faabladet, ved Grunden liggende, grenet, trind, glat, i

Boppen opret, & Fod hoi. Bladene langfillede. Smaabladene bred-ægformige, glatte, tandede, rundbugtede; det midterfte er det mindfte. Blomfterbladene ægdannede. Blomfterne sidde i en arformig Oust i Enden af Stængelen. Sægerne ægformige, glatte. Kronerne hvide, med 5 budte, tykle, paa Overstaden tæt-slinhaarede og paa Understaden roblige Flige. Stovveien lang. Fleeraarig. Blomftrer sidst i Rai og i Juni.

Almindelig i bybe Mofer.

Egenst. og Anvend. Roben har man i Sverrig ans vendt til Brod i dyr Tid, og i Rorge har man deraf tillas vet det saakaldte Misme Brod, som dog efter Gunners Vidsnesbyrd er ubehageligt. Den er meget stærk, og ofte saa sams mengroet, at man kan gaae og ride paa den, som f. Er. i Island. Bladene, som have en stærk bitter Smag, har man alt længe brugt i Nørre Jylland og i Davinde i Kyen, som Surrogat for Humle, og i Engelland skal de blive brugte til Porter, hvilket man med Held har efterlignet i Sverrig, og hvorom kan eftersees Rasns Flora Iden D. p. 60. Man har og her gjort heldige Forsøg dermed. Paa Færse, hvor Plansten meget sielden blomstrer, tykkes og røges Bladene i Mangel af Tobak, og i Island bruges de undertiden tørrede som The.

Saften af Planten stal give en grøn Farve, og Assoget af Bladene med Vismuth en smut guul Farve. Bierne seze hyppig til Blomsterne. For Quæget, isar Faaret, ere Bladene en sund købe. Morabser blive opsyldte ved dens Rødder, Stængler og Blade. Bladene blive formedelst deres styrkende, opløsende, afførende Egenstader meget anvendte i Medicinen. Stængesen stal foraarsage Bræsning. I Sygdomme hos Dysrene ere Bladene med held anvendte mod ster Fordsielse, Vandssot og Leverspge. Den er desforuden en overmaade smut Planete, men er vanstelig at dyrke som Zierplante, da den fordrer en moradsig Grund. Den visner og meget snart.

2. Hjertebladet Buffeblad (M. nymphæoides). Blas dene hjerteformige, rundbugtede. Kronen randhaaret, Fl. D. T. 339.

Aafande Laadfrone, B. og R.

Beffr. Roben mindre end bos den foregaaende, langtrevlet. Stænglerne meget lange, trinde, fremliggende under Bandet, i Enden bladede og blomfterbærende. Bladene mobsatte, filstede, eite telte, rundagtig hierteformige, glatte, priftede paa Understaden, sommende paa Bandet ligesom A af an den s, hvilte de ligne meget i Borm, men ere meget mindre. Blomfterne sode i Bladhjørnerne, stere fammen og ere filstede. Kronerne ere smuft gule, i Randen strudsede. Griffelen meget fort. Arret sklovet. Kapselen ægformig lancetsormig fadtryft. Electaarig. Blomfter i Juli og August.

Den findes i Goer og dybe Grofter i holfteen, f. Er. ved Eppen Molle, ogfaa i Alfteren ved hamborg og i Gravene omfring Glucks-kab.

Egenft. og Anvend. Det er en meget smut Plante, som man snavere efter Ubseende henregner til Aakande Slægten, end til Bukkeblad. En Plante, som er meget overeensstems mende med denne, bruges i Japan nedsaltet som Aryderie paa Suppe.

15be Slagt: Sottonie (Hottonia).

1. Bjær Sottonie (H. palustris) med mangeblomftret Stangel og frandsformige Blomfterstille. Fl. D. T. 487. Fl. N. 1062. D. Bandviol, Bandrollte.

. Ppramibeformig Bottonie, Dec. Pl.

Beste. Roben trevlet med rankende Sidestud. Den Deel af Stængelen, som er under Bandet, er fremliggende, bladet; den Deel, som er over Bandet, er rank, trind, glat uden Blade. Bladene ere kamformig halvsinnede, glatte. Blomsterduften opret, pyramides formig. Kronerne rodagtig hvide, med en guul Rand omkring Gvælget. Blomsternes Smaakilke iblomstrede, med et lidet Blad ved Grunden. Kapselen kuglesormig. Fleeraarig. Blomstrer i Jusni og Inli.

I dybe Mofer, Grovter og Naer itte fjelden i Danmart, hole feen og det spolige Dorge.

Egenst. og Anvend. Kserne abe den, men Sviin stulle vrage den. Bierne traffe af Blomsterne. Hvor den vorer i Mangde, give dens Blade og Stangler god Gjødning. Den er en meget smut Plante.

16be Slagt: Fredis (Lysimachia).

- * Blomfterftilfene fleerblomftrebe.
- 1. Almindelig Fredlos (L. vulgaris). Blomsterstandere en Top med klaseagtige Grene. Bladene agformig : lancetsormi= ge, spidse. Fl. D. T. 689. Fl. N. 250. D. Dueurt, Fredlos, Bastard.

Beffr. Roden krybende. Stængelen opret, rank, trind, bladet, 2.4 Fod bei. Bladene moblatte, kortfilkede, undertiden 3bobede, lidt rundbugtede, aabne. Blomfiernes Smaafilke fine, med et linieformigt Blomfierblad ved Grunden. Bægerstigene lancetformige, lidt haarede i Randen. Kronen smuft guul, aaben. Fleeraarig. Blomfirer i Juli.

Paa Enge og ved Grovter og Gjerder, almindelig i Danmart; fjelbnere i Norge, f. Er. i Overhalden, Aafjorden, Baranger.

Bgenst. og Anvend. Som ung ades Planten af Huuss byrene, Sviin undtagen. Bladene farve Uld guult, og Ros den giver en bruun Farve. Bierne traffe af Bloinsterne.

3. Dustet Fredlos (L. thyrsistora). Blomsterne sibbe i stilfede Klaser paa Siberne af Stængelen. Fl. D. T. 517. Fl. N. 82. D. Ducurt. N. Djøn Goupell, Goupla.

Beffr. Roben frybende. Stængelen opret, udeelt, rank, trind, bladet, glat, 1½,2 Fod hoi. Bladene modfatte, sidbende, liniefor, mig-lancetsormige, tættere sammen i Enden af Stængelen, spidse, glatte, heelrandede. Klaserne tætte, wodsatte, oprette, enkelte, stilkede, og komme frem fra Bladdjørnerne. Kronerne gule, meget mindre end hos den soregaaende, rodguul priffede i Enden af de lancetsormige Flige, hvoraf der undertiden ere 6.7, men sædvanslig 5. Imellem Fligene sidder en siden Kand, og paa de sine Blomsterfisse et meget lidet Blomsterblad. Støddragerne, hvorsaf der ete ligesag mange som Flige i Kronen, ere længere end denne og gule, Fleeraarig. Blomstere i Juni og Juli,

I Borvemoler ifte fielden, f. Er. ved Ordrup, Longbne, Birterod, Bordingborg; paa Falfter i horrebre Long; i koen ved Brolleborg og Odense; i Inland ved Aarblev; i holsteen ved Preen; i Rorge paa Eger, ved Brondhjem og i Baranger.

Egenst.

Egenft. og Anvend. Huusbyrene vrage ben eller abe ben fun af Mangel paa andet, unbtagen Gederne, som abe ben med Begjerlighed. Bierne traffe af Blomsterne.

** Blomferftilfene iblomftrede ...

3. Arveagtig Fredlos (L. nemorum). Blabene agfore mige, spible. Blomsterne eenlige. Stangelen fremliggende. Stoudragerne uben Kjertler. Fl. D. T. 174. D. guul Arve, quul Gaaseheel.

Beffr. Roben fenbende. Stænglerne robfindende, fremliggende, i Enden Lidt oprette, 4sidede, glindsende, glatte, sinftribede, greinede, & Sod lange. Bladene mobiatte, fortfilfede, heelrandede, glatte. Blomfterfilfene fomme ud fra Bladhjørnerne og ere lidt længere end Bladene, 160mftrede, mobiatte, fine. Bægerets Blade linieformige. Kronen gunl. Stondragerne fortere end Kronen. hele Planten ligner meget rod Arven, naar man undtager Kronernes Farve. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Den vorer i Stove; i Stelland meget fjelden, f. Er. ved Fres beriteborg; i Inen ved Stjoldmose og Arrefton; i Infland i Leers bet Stov ved Beile; paa Moend Klint; paa Bornholm; temmelig hyppig i bet Schlesvigfte.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

4. Pengebladet Fredlos (L. Nummularia). Blabene fredsformig : hierteformige. Blomsterne eenlige. Stangelen frybende. Stoodragerne besatte med Kjertser. Fl. D. T. 493. Fl. N. 1031. D. Pengenrt, guult Pengeblad. R. Pengesblad.

Befter. Roben trevlet, fenbende. Stænglerne fremliggende, 4. kantet fammentryfte, overalt besatte med Blade, oftest udcelte, glatte, ½-1 Bob lange. Bladene mobsatte, glatte, bubte, heels tandede eller utydelig rundbugtede. Blomsterftistene sidde i Bladehjørnerne og ere kortere end Bladene, iblomstrede, trinde. Bæsgersigene ægformig-hjerteformige. Kronen guul, større end hos de stregaaende Arter, besat med overmaade sine Kjertser. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Paa fugtige, finggefulde Steder deels og ved Beie; ifte hoppig i Sjelland, f. Er. ved Frederitsberg og Flastefroen, ved Dronning, gaard

gaard, ved Bringfrup og Cathrinebjerg; mindre fjelden i Spen, f. Er. ved Befterkjerninge, Egenfe, den odenfeife Ranal; hoppig pac Balfter, Wroe og i hertugdommene; fjelden i det folige Rorge.

Egenst. og Anvend. Roer, Faar og Seder abe den, men Heste iffe. Bierne hente Vor paa den, men ved denne som ved stere lave Planter blive de tidt fangne af Froer og Ludser. Man har paastaaet, at den oplost i Vand stulde fors drive Kornorme. Den har en svag sammensnerpende Smag, og lugter lidet. Forhen har den ligesom den anden Art varet anvendt i Medicinen.

17de Glagt: Urve (Anagallis).

1. Aod Arve (A. arvensis). Bladene agformige, paa Underfladen rodpriffede. Stangelen fremliggende. Fl. D. T. 88. D. Rod Arve, Gaaseheel, Grine ved Dag, Grine ved Middag.

Almindelig Arve, B. og R.

Best. Roden siintrevlet. Stangelen grenet, 4kantet, bladet, glat, 4=6 Commer lang. Bladene mobiatte, siddende, heelrandebe, glatte. Blomsterfillene sidde i Bladhjørnerne og ere fine, eenzlige, iblomstrede, langere end Bladene. Bagersigene lancetformige, i Randen hvidagtige. Kronerne aabne sig især ved Middag, ag ere hvirode, sjeldenere blaae, med en violet Rand omkring Gvælget. Stopdragerne violette, haarede. Lapsterne kuglesormige, glindsensde, med 5 Striber paa langs, og een mindre tydelig Kverstribe der, hvor de aabne sig. 1aarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Almindelig paa borfede Steder i Danmart og Solfteen.

Egenst. og Anvend. Koer, Geder og Faar abe den, og Smaafugle Froene. Dens Smag er bitter, og i Lagekonsten har den været anvendt mod Galenskab, Kraft, gale huns des Bid o. s. v. Den er forresten en meget smut Plante. I Haverne har man Afarten med blade Blomster.

2. Spæd Arve (A. tenella). Bladene rundagtige, lidt tilspiblede, stillede. Stangelen krybende. Arret spidst. Fl. D. T. 1085.

Beffer. Roben trevlet. Stænalerne fremliggende, ved Grunden frobende, traabformige, fantebe, blabebe, glatte, 1.3 Commer fange.

lange. Bladene smaa, mobsatte, tortfissede, næften treberunde, beelrandede, glatte, lysgrønne, hvert Par nær sammen. Blomferene eenlige i Bladhjørnerne, paa fine Stilke, som ere næsten dobbelt saa lange som Bladene. Bægerete Blige spidse, lancetsormige. Kronen rosenrod. Stovtrandene besatte med leddede haar. Stovveien spelformig. Lapselen kugelrund. Efter Biomskringen er Blomskerkilken snoet. Bleeraarig. Blomfrer i August.

Denne nydelige life Plante er furden af Rohr paa Baagee, een af Færeerne, tat ved ben fpblige Ende af Sorvaags Batu eder Borbala Ros.

Egenst. og Unvend. Ubefjendt.

18de Slagt: Traadbund (Azalea).

1. Laplandst Traadbund (A. lapponica). Bladene Bestantte med udhulede Priffer. Fl. D. T. 966. Fl. N. 1075. R. Grønlandst Ogenbrist.

Bester. Roben træeagtig-trevler. Stammen bustagtig, nedtryft, mjewn, meget grenet, fra 6 Commer til 1½ god lang. Grenene krumme, verelvise, aabne. Bladene aflange, flive, altidgronne, i Randen tilbageboiede, kiden gronne paa den overker, og rustgars ved filtede paa den underste Side, næsten siddende i Enden af Greanene, tæt sammen. Blomsterstiltene sidde stere sammen i Enden af Grenene, og ere ½ 1 Komme lange, traabsormige, glatte. Bægeret fort; standet, med rundagtige, haarede Flige. Kronerne klotkeformige, blaae. Stovbragerne, bvid Antal afverser fra 4-7, sidde paa Frugtbunden; Stovbraadene haarede oven for Grunden. Brugtsnuden ægsormig. Stovbraadene baarede oven for Grunden. Brugtsnuden ægsormig. Stovbraadene tangere end Stovbragerne, ved blivende efter Blomstringen. Lapselen rundagtig. Den blomstrer i Juli) undertiden endog paa Sneen.

Den er funden paa Ripperne i Rorge i toms Præftegjeld i Bulbbrandsdalen og i Gronland. Den er blandt de fjelbnere norsdifte Planter.

Egenst. og Anvend. Ubekjendt; ben fortjente at byrkes som Zürbuft.

2. Udstrakt Traadbund (A. procumbens). Grenene ubbredt : fremliggende. Bladene mobsatte, meget glatte. Fl. D. T. 9. Fl. N. 235. N. Hengbriff, Kreplyng, Hogn: briff, Fjeldbriff. J. Sauda Mergo.

Beffr.

Beffr. Stammen buffagtig, 3:6 Tommer lang, med mangfoldige, fremliggende, tæt sammenvorne, bladede, trinde Grene. Blazbene mobsatte, ftilfede, heetrandede, ftive, altidgrønne, i Randen meget tilbagerullede. Bladfiltene forte, rendede, ranohaarede. Blomfterne flere sammen. Stilfene iblomftrede, rodagtige, ved Grunden bladede. Kronerne mortrode, sdeelte, kloffesormige, minstre end hos den foregaaende. Kapselen rundagtigekgformig, spids. Blomftrer undertiden fra sidft i Mai til Juli; i Almindelighed sassnart Sneen er smeltet.

Itte fjelden paa Sjeldene i Norge, f. Er. Holtaalen, hofjelbet og Johnstnuden ved Rongsberg i hardanger; Island, Færeerne og Grenland.

Ægenft. og Anvend. I Island er den om Vinteren næften den eneste Føde for Faarene.

19be Slagt: Snerle (Convolvulus).

1. Almindelig Sneele (C. arvensis). Bladene pillfors mige, med spibse Bagslige. Blomsterfillene oftest Iblomstrede. Blomsterbladene smaa og kaae fjernt fra Blomsterne. Fl. D. T. 459. Fl. N. 721. D. Snerle, Lammetarme, Beibins der, Revelsg, Raaker, Gjerdetvinde, vor Frues Sark, vor Frues Manskjetter, Jomsrue: Sark, Jordhumle, Snerre, Smaasnerre, Fandens Halvermer. N. Binnelgras, Aakervins nel, Smaavinnel, Snarbandel, Aakerbandel.

Befer. Roden krybende, med bybtgaaende Trevler. Stænglers ne kantebe, svage, liggende og flyngende, isald den finder Støtter, glat, bladet, 1-2 Bod lang og derover. Bladene verelvise, kilkede, glatte, heckrandede. Blomkerbladene, som sidde paa Nidten af Blomkerkilken, modsatte, smaa, linieformiae. Blomkerkilkene vetest iblomkrede, tyffere i Spidsen og komme ud fra Bladhjørnerne. Bægeret lidet i Forhold til Kronen. Kronerne soldede, hvide med rodagtige Striber. Støvtraadene balv af Kronens Længde. Kapsselen tilrundet. Frøene kantede. Bleeraarig. Blomstrer i Juni, Juli og August.

Almindelig i Kornet, pag Beie og veb Gjerber.

Egenft. og Unvend. Toppen af den abes, naar ben er ung, af Koer, hefte og Faar. Caften af Blomsterne fal give en Orange Farve, hvilten forhoies med tistat Allun. Bierne isge til Blomsterne. Man har anbefalet den til Flyvesandets Dæmpning. Formedelft dens flyngende Stængel, som nedtræteter alle de Planter, den kan naae, og dens krybende, aagrene de Mod er den et meget stadeligt Ukrud, som vanskelig lader sig udrydde.

2. Gjerbe Snerle (C. sepium). Blabene piliformige, med stumpe Bagslige. Blomsterstillene 4kantebe, iblomstrebe. Blomsterbladene hjerteformige, og sibbe tat ved Bageret. Fl. D. T. 458. Fl. N. 960. D. Stor Snerle, Bor Frues Sark; Stor Jomfrue Sark, Snerre, Stor Snerre, Getving de. B. Jomfrue Sark. M. Gjarsvinda, Bild Spinat, Stogsvinnel,

Beffer. Roben som ben forriges, men fiærtere. Stængelen forre end biins, mindre grenet, henved 6 Bod lang. Bladene verel, vise, langftilfede; de bagefte Flige ganfte afftumpede. Blomftetbladene fierre end Bægeret, som be ffjule. Kronerne ere meget fierre end hos biin, mere udoredte, og ganfte hvide. Fleeraarig. Blomsfter i Juli.

Dift og ber ved Gjerber og imellem Bufte, dog ifte faa bops pig fom biin. I Rorge findes ben tun i den fydlige Deel.

Egenft. og Anvend. Som den forrige, dog er den mere Kadelig for unge Planter, f. Er. i levende Gjerder, end for Kornet, hvori den sielben findes. Den er en meget smut og anseelig Plante.

20be Glagt: Slot (Polemonium).

1. Sjeld glot (P. coeruleum). Bladene finnede. Bloms fterne oprette. Bagerne langere end Kronrøret. Fl. D. T. 255. Fl. N. 83. N Fjeldflof.

Blaa Stjønfrave, V. og R.

Bestr. Roden trevlet. Stængelen opret, beelt i Toppen, glat, bladet, 1-2 Fod bvi. Bladene verelvise, ulige finurde. Smaas bladene astang. lancetformige, spidse, heckrandede, glatte, 7-8 Par. Aronerne hjulformig-klotteformige, smust blaae, undertiden hvide. Bægeret sklovet, klotkespringt. Aapselen rundagtig. Froene kantebe. Blomsterne sidde i en tæt Top. Fleeraarig. Plomster ; Insi.

Den findes abstillige Steder i Norge paa Fjelbene, f. Er. pag Boten, Balbers, Ronningen ved Erondhjem, Basaafen ved Iders sen og paa Fjeldlierne ved Snaafen.

Egenft. og Unvend. Bladene, men iffe Stangel og Rod, ades af Sviin. Planten ades af Krer, Geder og Faar-Den er almindelig indført som Ziirplante i Saver.

21de Slagt: Bloffe (Campanula).

1. Benblomstret Alokke (C. uniflora). Stangelen - Iblomstret. Bageret af Kronens Storrelse. Fl. D. T. Fl. N. 1080. Kjøbh. Selft. Str. 10 D. T. 6. f. 19. D. Kielbklofte.

Genfronet Rloffe, 3.

Befte. Roden tot, lobret, libt grenet. Stænglerne ubeelte, ved Grunden belagte med Stjæl af de visnede Blade, oprette, undertiden lidt nedliggende, glatte, bladede. Bladene verelvise, beelrandede, budte, glatte; de nederfte ægformige, de mellemfte lancetformige, de overfte linieformige. Paa Enden af hver Stængel fioder een Blomft. Bægeret Standet, flort. Kronen tlotteformig, mortblaa. Kapselen ftor. Bleeraartg. Blomftrer i Juli.

Denne Plante, som tun bar hjeinme i Norden, findes i Gronland og fal ligeledes være funden i Norge, formodeutlig i Nordlanbene eller Kinmarten.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

2. Aundbladet Aloffe (C. rotundifol's). Robblades ne nyreformige; Stangelbladene linieformige. Fl. D. T. 1086. Fl. N. 362. D. Smaa Kloffer. N. Blaa Kloffe, Blaa Bjelle, Bjølle, Bjølleblom, Fingerborra. J. Blaklukka.

Beffr. Roden træagtig-trevlet. Stænglerne eprette, trinde, ftribede, bladede, glatte, 1 god hoie. Bladene glatte; Rodbladene ftilfede, rundagtige, nyres eller hjerteformige, tatfede; hvilte sædwanlig vidne, førend den blomftrer; Stængelbladene verelvise, sidwende, linieformige, beelrandede eller faataffede. Blomftrene sidde i en Cop, paa sinc Stilfe, og ete heldende. Kronerne smutt mortblade, sjelden hvide. Bægertænderne spidse, spelformige, vandretaadne. Bleeraarig. Blomftrer i Juli og August, ofte endog i September.

Ifte Afart: Cenblomftret rundbladet Blotte (C. rotundifolia uniflors). Med Iblomftret Stangel og oprette Bagertander. Fl. D. T. 189.

2ben Afart: Stiv rundbladet Blokke (C. rotundif stricta Schumach.). Med en stiv', opret Stængel; bladsulbe Grene oglinieformige, bersteformige Blade. Fl. D. T. 855.

Almindelig paa torre Marker og Banker. Den forfte Afart findes i Rorge og i Grønland, den anden ber i Sjelland.

Egenst. og Anvend. Saften af Bladene og Blomsterne give en blaa Farve, som tilsat med Allun bliver grøn. Paa nogle Steder i Norge farver man uldent og linned Est dermed, allene ved at valke Blomsterne og Esiet mellem hverandre. Planten ades af Huusdyrene, isar af Faar; dog ikke af Sviin. Bladene og Roden skal være spiselige.

3. Tandmærket Blokke (C. patula). Bladene ftride; Robbladene lancetformig agformige. Blomftertoppen gaben. Bageret tandet. Fl. D. T. 373.

Toaarig Kloffe, Dec. Pl.

Beffr. Roden tond, hvidagtig. Stængelen opret, kantet, rue, med topformig-deeite, aabne, lange Grene; bladet, 1-2 god boi. Rodbladene budte, filkede, rundtakkede; Stængelbladene fiddende, harvomfattende, verelvise, lancetformige, tilspidsede og ligesom hine rue. Blomkertoppen meget aaben. Blomkerne aabne. Bægerets Flige have paa hver Side en liden Kand ved Grunden. Kronen ikke saa smutt blaa som den foregaaendes. 2019. Blomkrer i Juli og August.

hiff og ber i holfteen, f. Er. ved Eutin og Lybet; ogsaa i Island. Efter Muller fal den være junden paa Brankebatten ved Erederitsbal i Sjelland.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

4. Rapunzel Alokke (C. Rapunculus). Bladene bele gebe. Robbladene agformig lancetformige. Blomftertoppen sammenfneben. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 283. D. Gemeen Rapunzel.

Beffr. Roben tapformig, buid. Stængelen opret, rant, riis. bannet, tantet, bladet, 2-3 Fob bei, ruebaaret; haarene tilbagebeiede.

Bladene fivhaarede. Robbladene aflange, filfede. Stængelbladene linieformig lancetformige, tandede, verelvife, fiddende, lidt nedlosbende. Blomftertoppen opret, tat. Blomfterfilfene smaa, 1-2sblomftrede. Krouerne blaae, mindre end de foregaaendes. Bugersfligene spelformige, undertiden tandede, undertiden hele ved Grunsben. 2aarig. Blomftrer i Juli og August.

Paa Marker og ved Gjerder. Den findes ved hofmansgave i Then. Anlling figer, at den vorer i Egnen af Frederiks-borg, og hr. Gartner holbell har og fundet den paa Jægerbansten sammefieds. Efter Weber er den i holfteen.

Egenft. og Unvend. Roden er fpifelig, hvorfor og Planten paa nogle Steder byrtes. Bladene funne bruges til Salat.

5. Smalbladet Alokke (C. persicifolia). Robbladene omvendt agformige; Stangelbladene lancetformig linieformige, libt takket, siddende, fjerne. Fl. D. T. 1087.

Beffer. Roden tond-tapformig, lang. Stængelen opret, rant, kantet, i Enden grenet, glat, ftribet, 1.1½ Alen bei. Rodbladene fiere sammen, kortfillede; Stængelbladene fiedende. Blomfter, filfene lange, iblomftrede, med 2 Blomfterblade ved Grunden. Blomfterbægerete Flige spelformige, lange. Kronerne smuft blaae, meget ftorre end bos den foregaaende. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

Afart: Skarpkantet smalbladet Alokke (C. persicis. acutangula Schumach.). Med en temmelig farpkantet Stæns gel; lancetformig-linieformige, tilbagerullede, halvomfattende, libt nedløbende, strøede Stængelblade; forte Kronstilke, og kant tede Frugtknuder.

Den vorer i Kratter, iffe fielben, f. Er. ved Frederitsbal, Kolletolle, Stielfior; paa Moen; i Tyen ved Ulritsbolm; i Norge paa Soten og i Tellemarten. Afarten findes her i Gjelland.

Egenft. og Anvend. Den ades af Hefte, Faar og Seber. De unge Blade funne bruges, som Spinat. Dens smutte Blomster har forffaffet ben en Plads i vote Lysthaver, hvor man finder den med hvide og fyldte Kroner.

6. Bred.

6. Bredbladet Rloffe (C. latifolis). Bladene agfore mig e lancetformige. Stangelen udeelt, trind. Blomsterstillene Iblomstrede. Frugten lubende. Fl. D. T. 782. Fl. N. 55. D. Rloffer. N. Guppel, Finnefaal, Kaale, Gouple.

Beffr. Roden tyf, grenet og trevlet; den giver Melt, naar den voerstigees. Stængelen cpret, budtkantet eller trind, glat, bladet, i Enden mangehlomstet, 1=1½ Zod hoi. Bladene fortfillede, mere æge env lancetformige, fearp og dobbe t taffede, rue, spidse, verele vise eller fræde. Blomsterne komme frem fra Bladhjornerne, i Ens den af Stængelen. Stiltene ere oftest iblomstrede, oprette for og nedboiede efter Blomstringen, fortere end Blomsten. Bægerete Tige lancetformige, sint taffede og randhaarede. Kronerne endnu florre end bos den sovegaaende, violetblaae. Den er den anseeligste af dem, som sindes hos os af denne Slægt. Fleeraarig. Blomsfrer sidst i Juli og August.

Afart: Svidblomstret bredbladet Aloffe (C. latifo-lia alba). Fl. D. T. 85.

Den findes i imaa Stove, men fjelben, f. Er. ved Papiiresmollen, Sophienberg; i Inen ved hofmansgave og Selleberg; hoppigere i Norge, f. Er. i Rudalen, Berg, Sochnus, Stoven og ved Longeberg.

Afarten findes allene i Dorge.

Egenst. og Unvend. Den abes af hefte, Geber og Faar. Dens unge Stud kunne bruges som Spinat, og Blasbene spises i Worge, iser af Finnerne, som Kaal. Den forstjente ligesaavel en Plads i vore haver som ben foregaaende.

7. Bensidet Kloffe (C. rapunculoides). Bladene hiers teformig : lancetformige. Stangelen grenet. Blomsterne eensis dede, stroede, ludente. Bægersligene tilbageboiede. Fl. D. T. Moris. hist. v. 2 s. 5. T. 3. s. 32.

Rapunzelartet Rloffe, R. Rapunzel Rloffe, Dec. Pl. Beffr. Roden afnolict-frybende, grenet. Stangelen opret, rant, tantet, i Enden grenet, bladet, rue, med nedboiede haar, 1-12 Sod boi. Bladene rue, ulige taffede, de overste sidende, de nederste kiltede. Blomfterne side i-Bladhiornerne i Enden af Stangelen, og ere flaseformige, fortstilfede og bende til een Side. Kronerne bigge,

blaae, libt forre end ben forftes. Bægerne rue; Bligene beelrans bebe. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

Bed Gjerder, meget fjelden, f. Er. ved Steengjerdet imellem Sorgenfrie og Gjelfov; ben findes og i holfteen efter Beber.

Egenkt. og Anvend. Roben bruges som Rapunzel Rlotfens, og ben er berfor og bleven byrket. Dens Blade kunne anvendes til Salat. Qvæget æber den. Dens krybende Rødber ere saa aagrende, at den berved er et af de værste Ukrub i Haver.

8. Almindelig Blokke (C. Trachelium). Stangelen kantet. Bladene hjerteformig: lancetformige, spids takkede, hvashaarede, ligesom Bagerne. Blomsterstilkene i Bladhistererne, faablomstrede. Fl. D. T. 1026. D. Halsurt, vilde Rlokker.

Befte. Roben tyf, grenet. Stængelen tyf, opret, fiv, furet, ffarpfantet, tyndt besat med bvide, five Paar, 2:3 30d boi. Grenene tynde, ftribede, haarede. Bladene ftilfede, dybts og ulige taffede, rue, spidse, verelvise, de nederste hierteformige. Bladkilztene nedlobende, haarede, brede ved Grunden. Blomfterftilfene 1:3 blomftrede. Bægerne meget ftivhaarede i Randen. Cronerne smute blaae, lidt mindre end paa den bredbladede Rlotte. Bleets aarig. Blomftrer i Juli.

Professor Schumacher anfører folgende Afarter:

Iste Afart: Smaablomstret almindelig Alokke (C. Trachel. parvistore) med meget smaa Blomster og korte Kronsstilke, be neberste Iblomstrebe, be mellemste 26lomstrebe, be sverste næsten nøgleformige.

2den Afart: Benblomstret almindelig Blokke (C. Trach. uniflora) med Iblomstrede, forte Blomsterstilfe; rands haarebe Bagere og dybt taffede, næsten tilspidsede Blade.

3bie Afart: Glatbægeret almindelig Blokke (C. Trachelium glabrata) med Iblomstrede, forte Kronstilfe; hvashaarede Frugtknuder, glatte Bægerstige; be nederste Blade hjerteformige, de sverste hjerte-lancetformige.

Hovedarten og ben 3bie Afart ere almindelige i Kratter i Danmart og Holften; sieldnere i Norge, f. Er. paa Eger og ved Kolberg berg i Tellemarten. Den forfte Afart findes paa Engene ved Springs forbi, og den anden i Lunden v-8 Farumgaged.

Egenst. og Anvend. Man paastaaer, at Roer og Sviin abe den, men hefte og Geder iffe. Roben kan bruges til Salat. Af Blomsterne hente Bierne Vor. Man feer den undertiden i Blomsterhaver, dog er den iffe saa smut som den brede og smalbladede Kloffe.

9. Etogleblomftret Blokke (C. glomerata). Stanges len kantet, ubeelt, og barer paa Enden et negleformigt Blomkerhoved. Bladene agformige, rundtakkede. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 90. D. liben Halsurt, vilde Rlokker.

Beffe. Roben træcagtig, med toffe Erevler. Stængelen opa ret, trind, rue, bladet, 1:13 Bod boi. Bladene haarede, ægformige; Robbladene hjerteformige, ftilfede; Stængelbladene fiddende, omfattende; de overfte lancetformige. Blomfterhovedet omfattes af flere ægformig-lancetformige Blomfterblade. Aronerne sinutt blaae, fiinbaarede. Undertiden fidde eenlige eller parrede Blomfter i de overfte Bladhjørner. Fleeraarig. Blomftrer i Juli og August.

Paa hoie, torre Steber, itte almindelig, f. Ex. i Sjelland ved Brederitsberg, Flaskefroen, Stielstjor og imellem Bagsvær og Kolletolle. I knen ved Ulriksholm og Mesinge. I Inland paa Braband Mark, itte langt fra Aarhuus. I Norge paa Langoen i Scheend kjord; ogsaa i holskeen.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

10. Sjørneblomstret Blokke (C. Cervicaria). Hvashaaret. Blomsterne sidde i Enden paa Stangelen i et Loved. Bladene lancetformig : linieformige, bolgede. Fl. D. ,T. 787. D. Halburt.

Beiftanglet Rloffe, B. og R.

Bester. Roden tot, tapformig, med Sibetrevler. Stængelen spret, rant, tantet, besat med stive og tætte Haar, bladet, i god bei og derover. Bladene rue, tæthaarede, budt tilspidsede, paa Understaden losere, verelvise; de nederste stiltede. Blomsterne sidde i Bladhjørnerne, stere sammen mod Enden af Stængelen, og i en tuglesormig Alump i Spidsen deras. Aronerne blaae, torte, udvendig haarede. Bægerets Flige budte, haarede. Fleeraarig. Blomskrer i Juli og August.

Den porer imellem Krat, men fielden, f. Er. i kaaland veb Myfied og Rodbpe; ved Odenfe. I Norge paa Langeen i Scheens Fjord, ved Beffossen og Mollenhof, paa Eger og imellem Oramsmen og Kongsberg.

Egenit. og Unvend. Roben bliver fpiff i Siberien.

Blomfterne foges af Bier.'

II. Baftard Bloffe (C. hybrida). Stangelen ved Grunden libt grenet. Bladene aflange, rundtaktede, bolgebe. Kronen kortere end Bageret. Kapfelen prismatist. Fl. D.

T. Engl. Bot. T. 375.

Beffr. Roden trevlet. Stængelen ofteft liggende, bugtet, blas bet, kantet. Bladene siddende, verelvise, anange, i Randen rue. Blomfterne uden Stilk, i Enden paa Stængelen, 2.3 sammen. Aronen violet. blaa. Frugtknuden bar 5 Sider og forlænges meget imod Modenheden. 1 aarig. Blomftrer i Juli og August.

Efter Beber findes den i Kornet ved Altona og Disburg.

Ægenst. og Anvend. Et Ufrub, som ikke er meget kas beligt. Den er en smuk Plante, som af den Aarsag er inds ført i Haverne, hvor den er vanskelig at adstille fra C. Speculum.

12. Vedbende Kloffe (C. hederaces). Blabene hiers teformige, flappede, stilfede, glatte. Stængelen slattet. Fl. D. T. 330.

Best. Roben trevlet; den koder flere, fremliggende, trybende, spæde, grenede, bladede, glatte, 3-4 Commer lange Stængler. Bladene mobiatte og verelvise, næften frandsformige, sine, glatte. Blomfterfilsene traadformige, lange, glatte, iblomstrede, meek i Enden paa Stængelen. Blomsterne ludende. Kronerne hvid-blaae, snart affaldende. Kapselen halv kuglesormig. Fleetaarig. Bloms frer i August.

Findes paa For og Snit.

Ægenft. og Anvend. Ubefjendt.

22be Glagt: Rapungel (Phyteums).

1. Arbærende Rapungel (P. spicata). Blomsteraret affang vallesormigt. Grifferne haarede, 3deelte. Robbladene bier-

Sjerteformige, dobbeit tandede Fl. D. T. 362. D. Ras punkel, Ravrumpe. N. Badderod.

Arbarende Travlefrone, B. og R.

Befte. Roben tapformig, lang: Stængelen opret, rant, ubeelt, furet, glat, 1=2 Fod boi. Robbladene filtede, glatte, rundtaffede; be nederfte Stængelblade fortfilfed nedlobende, tandede; de overske lancetformige, verelvise, heelrandede, siddende. Aret sidder i Enden paa Stængelen og er opret, tæt, 1=2 Lommer langt efter Blomstringen, men ægformigt, 1 Lomme langt for Blomstringen-Blomsterbladene linieformige, heelrandede. Aronerne bleggule med lange, linieformige Flige, som aabne sig forst ved Grunden. Bleetsaarig. Blomstrer i Juli-

Den vorer i Kratter og smaa Slove. Den findes iffe i Sjels land; men i Inen ved Lyttesholm, ftore Pederftrup og Middelfart; paa Fande; i Insland ved Beile, Horfens og Norholm; almindeligere i de schlesvigste og holfteenste Stove; i Norge paa Beschranden i Opre Bellemarten.

Egenft. og Unvend. Den byrtes paa nogle Steder for Robens Styld, der bruges fom Sellerie, og fom indeholder meget Meel, hvorfor den i Norge er bleven anbefalet til Brod. Bladene have en behagelig Smag. Bierne soge til Blomsterne.

23de Slægt: Munte (Jasione).

1. Blaa Munke (J. montana). Bladene linteformigs aflange, bolgede. Blomfterhovedet halvkugleformigt. Fl. D. T. 319. Fl. N. 823. D. Blaa Knapurt, Rapungel. R. Blaamunke, Soumunke.

Bjerg Honninggiver, V. og R.

Best. Roben træeagtig; ben koder stere, oprette, trinde, bladede, fribede, rue, i Enden grenede, ½.1 Fod hoie Stængler. Bladene rue, siddende; paa Stængelen verelvise; ved Roden temmelig store. Svobet under Blomsterhovedet bestaaer af omtrent 10, ægformige, spidse, taktede Blade. Hovederne langstistede, mans geblomstrede. Kronerne smuft blaae, dobt seelte. Stovenappene sammenvorne ved Grunden. Griffelen længere end Stovenappene. Lapselen ægformig, shjornet, fronet med det sklovede Bæster. 1 aarig. Blomstrer i Juli og August.

Diff og her paa torre Banter og boie Enge i Danmart, Solfteen og det spolige Norge.

Egenst. og Anvend. Faarene abe ben. Bierne traffe megen honning af Blomsterne. Den tilkjendegiver en sandig Jord.

24de Slagt: Lobelie (Lobelia).

1. Tvepibet Lobelie (L. Dortmanna). Bladene liniefors mige, 2pibede, heelrandede. Stangelen naften negen. Fl. D. T. 39. Fl. N. 522. N. Notgras.

Best. Hele Planten glat. Roben bestaaer af mange, udeelte, bvide Trevler. Stængelen opret, enkelt, udeelt, glat, trind, pistet, saabladet; Halvparten nedsankt, 1-2 Fod hoi. Bladene nedsssankte, tilbageboicde, hule og deelte midt igjennem paa langs ved et Stiskerum; de sidde næsten alle ved Roden. Blomsterne sidde paa Enden af Stængelen, temmelig vidt fra hverandre, og ere heldende, tortstiltere. Bed hver af Smaastilkene sidder et ægsormig-lancetsformigt, lidet Blomsterblad. Bægeret sbladet. Kronerne hvidagstige, ssligede. Fligene uligedannede. Roret langt. Stovknappene tæt sammengroede omtring Griffelen. Griffelen lidt sængere end Stovkragerne. Arret udrandet. Kapselen 2rummet, astang. Fleetsaaria. Blomstrer i Juli.

Den vorer i temmelig dybt ferst Band; sielben i Danmark, f. Er. ved Silkeborg og Nalborg samt i Sumperne imellem Sandklitzterne ved Rhisted i Inland, paa Lesse, temmelig hyppig i Norge, f. Er. ved Næs Jernværk, Lerdalsvandet, Nordalen, Nordmør, i Storsøen i Strøms Præstegjeld, ved Hvidesøe i Lellemarken, imellem Lyngdal og Uldal i Christiansands Stift.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

25be Slagt: Balfamine (Impatiens).

1. Spring Balfamine (I. Noli me tangere). Kronstilles ne eenlige, steerblomstrebe. Bladene agformige. Stangelens Knae hovne. Fl. D. T. 582. Fl. N. 134. D. Bild Balfamine, Springurt, Uroe, Springforn, Bugsmetker. N. Springfree, Norste Balfaminer, Leagras.

Beffr. Roben fiintrevlet. Stængelen opret, grenet, gjennemsffinnende, kjødagtig, glat, trind, firibet, knæt, 2 god boi. Grenene verelvise. Bladene verelvise, fillede, taktede, budte, glatte. Blomfiersfilkene komme frem af Bladhjørnerne og ere 2. 4blomfirede, haarsformige. Bægerbladene hule, lige flore. Kronerne smuft gule. Kronbladene uligedannede. Honningsporen lang. Kapselen aflang, hængende, grøn og springer op, naar Froene nærme sig til Modenshed, ved den mindste Berørelse, i 5 Klapper, som elastisk rulle sig spiralsormig tilbage, hvorved Kroene udkastes.

Den vorer paa fugtige Steder i Stove; temmelig almindelig i Danmart og holfteen, sjeldnere i Norge, f. Er. i Orfebalen, Deb balen, paa Eger og i Harbanger.

Wgenft. og Anwend. Den er en meget smut, og ved sine Blomster og Kapster ubmærket Plante, som fortjente at plantes i Haver, hvor den maa staae paa et styggefuldt Sted. Af Huusbyrene ade kun Sederne den, og i Norge troer man, at naar Faarrene ade den, saae de Stade i Benene. Paa nogle Steder skal den bruges til at sætte i Doner for Hjerper. Med Blomsterne sarves guntt i Nordamerika. Den bliver let til Ufrud. Den har været brugt som et urindrivende Middel.

26be Glagt: Viol, (Viola).

* Deb Robftilf.

1. Borthaaret Viol (V. hirta). Uben Stangel. De hjerteformige Blade og Bladstille haarede. Bagerne budte. Fl. D. T. 618. Fl. N. 619. D. Violer, Blaaviis. N. Buste viol.

Best. Roben træeagtig, trevlet; ben stoter Slabe, smaa Bandgrene og Robsilse, men ingen Stængler. Bladene rundtatstede, budte. Stilsen dobbelt saa lang som Bladet. Arelbladene lancetsormige, tandede. Rodsilsen af Bladenes længde, traabsormig, glat, iblomstret, med smaa, linieformige, modsatte Blomskerblade, som sidde neden for det halve af den. Blomstret nistende. Aronen blegblaa, temmelig for. Sporen budt. Bægeret glat. Kapselen haaret. Bleeraarig. Blomstrer i April og Mai.

Den vorer i Ubkanten af Stove, f. Er. i Charlottenlund, veb Kreberitsbal, Slangerup ze.; i Inen veb Ulriksholm; paa Falfter ved Corfelipe og Seminariet; i ben sydlige Deel af Norge og i harsbanger.

Langer.

Egenft, og Anvend. Den abes af Huusbyrene. Den bar ingen Lugt.

2. Vellugtende' Viol (V. odorata). Uben Stangel, men med frybende Bandgrene. De hjerteformige Blade og Bladftiltene glatte. Bægerne budte. Fl. D. T. 309. D. Marts Biol, Blag Biol.

Befer. Roden lang etrevlet, den finder meget lange, krybende, bladede Bandgrene; og flinbaarede, '3 Commer lange, 4kantede Rodfilke, som lidt oven for Midten have 2 lancetformige Blompkerblade. Bladene rundagtig bierteformige, rundtaktede. Bladpkilkene ligesaa lange som Rodfilkene, lidt haarede, rendede. Lesenerne morkblade med et purpuragtigt Star. Man har en fyldt og en hvid Afart. Bleeraarig. Blomstrer forst i Marts og sidt i April.

Almindelig i Rratter og paa Gjerder i Danmart; fjelden i Norge, f. Er. i Sardanger.

Egenft. og Anvend. Den abes af Rensboret. Biere ne traffe af Blomsterne. Man faaer og beraf ben befjendte Biolstrup, Violaddife ic. Bed at rive Blomsterne i en Morter, afpresse Saften i et Linned Klade og hensatte den i smaa Kobbertar, skal man kunne faae en ppperlig grøn Farve, som fremkommer deraf, at Violsaften opløser noget af Robberet.

Denne Plante er forresten betjendt for fin behagelige Lugt. Den er Kabelig for Sundheden om Natten i indstuttebe Barrelfer. Dens Rod foraarsager Brakning.

3. Eng Viol (V. palustris). Uben Stangel. Blades ne nyresormige, glatte. Roden krybende. Fl. D. T. 83. Fl. N. 170. N. Myrviol.

Kjær Biol, B. og R.

Beste. Roden trevlet : trybende; ben kyder ingen Vandgrene, men sirkantede, 2-3 Commer lange Robstilte, som paa Midten have tvende smaa Blomfterblade. Bladene langstiltede. Bladstiltene flade paa den verste og trinde paa den underste Side. Arels bladene ægformig : lancetsormige, taktede. Blomsten mindre end hos den foregaaende. Aronen blegblaa, undertiden bleg - rodstrie bet, som den eiterte Figur i Fl. D. Fleeraarig. Blomstrer i April og Mai.

Den vorer i Moser, Enge og Kjær, men ikke saa hyppig som ben foregaaende, f. Er. i Charlottenlund, ved Frederiksdal, Oronninggaard, Birkerod, Frederiksdorg, Slangerup; i knen ved Ulvischolm, Kjersgaard ic.; i Juland ved Frysenborg; i Norge paa Sondmor, omfring Trondhiem, ja endog i Nordlandene og i Linmarken.

Egenft. og Anvend. Aberne, men iffe Faarene abe ben. Den har ingen Lugt.

** Med Stangel.

4. Zunde Viol (V. canina). Den aldre Stangel opftisgende, furet. Bladene aflang hjerteformige. Bagerne spidse. Fl. D. T. Fl. N. 172. Engl. Bot. T. 620. D. Bild Marts Biol, blaa Biol. N. Hunde Fiol, Gautsto, Sou: Pira. J. Hunde Fiola, Ties Fiola. F. Blaafodle.

Beffr.- Roden træcagtig, trevlet. Stængelen vorer forft frem imod Blomfringstiden og er fantet, dybt furet, grenct, bladen glat, med den nederite Deel fremliggende og med den overfte Deel frumt opftigende, 4:6 Kommer lang. Bladene næsten glatte, rundtaktede. Bladstilfene lidt vingede i Randen. Arelbladene lanseetsermige, taktede og randhaarede. Blomferfilstene komme frem imellem Blads og Greenhjørnerne; de ere oprette, glatte, 4kantede og have tvende spelformige Blomferblade, som sidde nær ved Blomskeret. Aronerne lidt lysere blaae og lidt førre end hos den vellugtende Biol bar afblomskert.

Almindelig paa Anggefulde Steder.

Egenst. og Anvend. Huusdyrene, Hesten undtagen, abe den. Bierne hente Honning paa Blomsterne, som have alder les ingen Lugt. I Bestgothland bruger man at afsie Welken over den, naar den har faaet en Afsmag berved, at Koerne have adt visse Urter. Roden foraarsager Brakning.

5. Bjerg Viol (V. montans). Stænglerne oprette. Bladene hjerteformige, aflange. Fl. D. T. Fl. N. 503. Moris. hist. 2. s. 5. t. 7. f. 7. M. Berg Fiel, Hjertegras. J. Ly: Pyra.

Beste. Roben grenet, trevlet. Stangelen opret, bubt, zkanstet, glat, bladet, 6.10 Commer hoi. Bladene langere end hos de wrige Arter, stiftede, rundtakkede, glatte, lysgrønne. Bladstikkene lidt nedløbende. Arelbladene modfatte, store, lancetsormige, spidsetakkede eller indkaarne, paa den indvendige Rand hele. Blomsterskilkene 2.3 Commer lange, kantide; som de foregaaende Arter 1.2 blomstrede; de komme frem af Bladhjørnerne og have 2 snaæ Blomsterblade, som sidde nærmere Blomsten end Grunden. Cronerne temmelig store, blegblaae. Grisselen ender sig i et hovedsormigt Ar. De Blomster, som sidde overst paa Stængelen, have undertisden ingen Krone. Receaarig. Blomster i Juli.

Den findes hiff og her paa de lavere Bjerge i Rorge; tems melig hoppig i ovre Cellemarten og i Lapmarten.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

6. Sorffjelligblomstret Viol (V. mirabilis). Stangelen 3sibet. Bladene nyreformig-hjerteformige. Stangelblomfterne med og uden Krone. Fl. D. T. 1045.

Underlig Viol, V. og R.

Beffr. Stængelen opret, kort. Bladene brebe, rundtaftebe, glatte, spidse. Bladkilken af Bladets Længde. Arelbiadene lansetformige, modsatte, spidse, hindeagtig heelrandede eller utydeslig taftebe. Blomfierne sidde paa Stilke, som komme deels ud fra Roben og ere lange, deels fra Stængelen og ere korte; disse sidse Blomfier mangle undertiden Kroner, som forresten ere lyse med violette Narer. Bleeraarig. Blomfirer i Juni.

Den findes i Rorge paa Soten, og efter Bober i holfteen i en Cfor ved Benfioniffenburg ved Lantebnen Garten.

Egenft. og Unvend. Den fal have en behagelig Lugt.

7. Toblomstret Viol (V. bistora). Stangelen 1:2: blomstret. Bladene nyreformige, takkede. Fl. D. T. 46. Fl. N. 141. N. vild guul Fiol, Fjeld Fiol.

Beffr. Roben leddet erevlet. Stængelen 2-3 Commer boi, ubeelt, bladet. Bladene filtede, hjerteformig-noreformige, fiintattete, flere samlede ved Roben; paa Stængelen verelvise. Kronen guul, ved Grunden indvendig sortfiribet. Den findes baabe med 2 og 1 Blomft. Bleeraarig. Blomfter i Juli og August.

Piff

Dift og ber paa Fjeldene i Norge, ifær i Erondhjoms Stift, ligeledes i Finmarten.

Egenst. og Anvend. Ubefjendt.

8. Fleerfarvet Viol (V. tricolor). Stængelen kantet, ubbredt. Bladene 'aflange, tandet: rundtakkede. Arelbladene npreformig : halvsinnede. Fl. D. T. 623. Fl. N. 171. 'D. Stifmoders Blomst, Damastblomst, Floiels Blomst, Trefoldige beds Blomst, Blaamand, Skadeleger. N. Stifmoor, Svusluhat, den lyse Dag og morke Nat, Dag og Nat, Sink Moblom. J. Blod: Soley, Fiola, Prenningargras.

Beffr. Roden trevlet. Stangelen fort, tot, grenet, bladet. Blomfterfiltene tantede, ftribede, uden Blomfterblade. Bladene verelvife, ftilfede, i Randen duunbaarede; de nederste frandsformige hierteformige. Kronen ofte sfarvet, nemlig violetblaa og guul. Bageret blaaeagtigt, lidt langere end Kronen. 1 aarig. Blomftrer bele Sommeren igjennem.

Afart: Liden fleerfarvet Viol (V. tricolor arvensis) .
med et stivhaaret Bager af lige Langde med Kronen.

Den findes paa Marker og Agre temmelig almindelig; Afarten er meget mindre og af blegere Karve, den anfees af nogle som en egen Art.

Egenft. og Anvend. Den ades af Huusbyrene, heften unbtagen. Efter Gunner farve Nordlanderne robt med Rosben. Ligeledes har man med Blanding: faaet guulsgronne og bruunagtige Farver af den. Formedelst dens meget smutte Blomster indplantes den i Saver. Bierne drage Honning af dem. Den er brugt i Medicinen mod abstillige Bornespydoms me og som et afforende og urindrivende Middel.

27de Slagt: Bongelys (Verbascum).

1. Siltbladet Kongelys (V. Thapsus). Bladene nebls: bende, paa begge Flader filtede. Stangelen udeelt. Fl. D. T. 631. Fl. N. 349. D. Kongelys, Staadderins, Kongestjert, Betlerins, Lyfebrand. M. Lungegras, Lungfotgras, Lungerod, Lungefotrod, Kongstata.

Beffr.

Bestr. Roben tapformig. Stængelen opret, rant, bestædt med en fort hvid Uld, vingesormig-kantet sormedelst de nedløbende Blade, 2.5 kod hvi. Bladene overmaade tæt bestadte med en filtet, hvidaatig Uld. verelvise, siddende, næsten heelrandede, de overste lancets de nederste ægsormige. Blomsterne sidde i et tæt, valsesormigt, f. 1 kod langt Ar paa Enden af Stængelen. Kronerne smutt gule. Bægerne uldede. De 2 nederste Stodtragere ere kun haarede paa den indre Side og bviede ind mod Stovveien, 2000 rig. Blomstrer i Juli og August.

Den porer paa totre Marter, men ifar paa Jord og Steens gierder.

Egenst. og Anvend. Denne Plantes Blomster, som have en sad Lugt, kunne med Fordeel bruges til Suulfarvning. Med Tilsætninger saaer man adskillige Forandringer af denne Farve, f. Ex. med Allun citronguul, som ved tilsat Syps bliver høiere, med Rogsalt bleegguul, med Potaske viinguul 2c. hvorom kan estersees Porners Karbekunst.

De albre Urteknnbige paastaae, at naar man kaster dens Free i Vand, hvori der er Fist, stulle disse blive saa bedevede, at man kan kange dem med Handerne. Mogle paastaae, at Blomsterne og Roden fordrive Rotter og Muus, hvilket deris mod andre nægte. Filtet af Bladene kan bruges til Tender, Unter, Lysvæger og Papiir. Den ædes ikke af Huusdyrene, men Bierne sege til Blomsterne. Med Roden revet til Med kan man sede Hens og Kapuner. Plomsterne bruges mod Poste 2c. Bladene give et bisdgisrende Middel, og et Usfog af Roden bruges i Norge mod Svindsot.

2: Phlomisartet Kongelys (V. phlomoides). Oles bene agformige, paa begge Flaber filtede, be neberfte stilfede. Fl. D. T. Moench, Fl. hass. T. 4.

Beftr. Roben grenet. Stængelen rank udeelt, bladet, furet, filtet, 1-2 Bod boi. Biadene hvidfiltede, taktede, fpibsei; de overfte siddende, halvomfattende, ikte som hos den foregaacnde, hvormed den ellers har megen Lighed, nedirbende. Blomfterne i et langt Ux, som deles i mindre; hvert lidet Ux har et lancetsormigt spidst Blomfterblad. Blomfterne sidde 4 sammen, hvoraf den '
midmidterfe biomfrer forft. Kronerne ere gule. Bægeret filtet. Rap, flerne aflange. Fleeraarig. Blomftrer fibft i Juli.

Jeg bar fundet den paa flore Klint paa Moen, boor og Maller figer at den vorer. Mueligt er det den samme, som Rafn anseer for at være en Afart af den foregaaende.

Egenft. og Unvend. Formodentlig itte meget forftjellig fra ben første Art.

3. Smaablomstret Kongelys (V. Lychnitis). Blas bene fileformigs affange, paa Overfladen ufiltede. Stangesen kantet. Blomfterne i topformige Ar. Fl. D. T. 586.

Blegblomftret Rongelns, Dec. Dl.

Deffer. Roden grenet. Stængelen opret, rank, i Enden grenet og kantet, ved Roden trind og ubeelt, uldhaaret, bladet 2, 3 kob hoi. Bladene rundtakkede, filtede paa Underfladen, gronagtige paa Overfladen, de overfte siddende, men ike nedlobende, de nederfte næften filkede. Blomfterne filkede, flere sammen, melt, bide, med et rodt Skier. Stovtraadene guululdede. Stovknappene safrancode. 2aarig. Blomfter i Juli.

Den findes paa et Steengjerde ved Frederitsdals Molle; og i holfteen ved Ploen; efter Ramus er ben og i Norge.

Egenst. og Unvend. Den vrages af Huusdyrene. Bierne staffe af Blomsterne.

4. Mork Kongelys (V. nigrum). Bladene aflang: hjerteformige, stillede, bolgeformige rundtaffede, duunhaarede. Fl. D. T. 1088. Fl. N. 633. D. Rongelys, Lyfebrand. R. Lungestof, Guulrof, Lungesootrod.

Beffr. Roben grenet. Stængelen 2-3 gob boi, opret, rank, udeelt, bladet, kantet, firibet; Seriberne opfyldte med fine, uldagstige Haar. Bladene kruset aarede, paa den underste glade dunsbaarede, paa Overstaden morkgronne; Rodbladene langs og laadens kilkede; Stængelbladene kortstilkede; de overste sidende. Aret udeelt, ikte saa tykt-som bos den forste Art; og Kronerne morkere gulc, fortstilkede. Stovtraadene besatte med en violet Uld; Stovknapsbene safranrode. Fleeraaris. Blomstrer i Juli og August.

Almindelig i Danmark og holsteen vaa Gjerder, og Mure; fjelden van Gjerder, og Mure; fjeldentei Norge, f. Er. paa Eger, Søndmør, Nordmør og i Nomésbalen.

Egenft. og Anvend. Den abes af Sviin. Blomfterne soges mere af Bierne end de andre Arters; ogsaa om denne Art paastaae nogle, at dens Blomster fordrive Muus, Kjønt andre ville have i denne Henseende anvendt dem uden Nytte. Dens Lægefræfter ligne den førstes, men den bruges nu kun lidet.

5. Genligblomstret Bongelys (V. Blattarin). Blades ne omfattende, aflange, glatte, taffede. Blomsterstillene eenlisge, Iblomstrede. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 393.

Beffr. Roben tapformig. Stængelen opret, grenet, tat, blabet, glat, kantet, 2 = 2½ gob boi. Bladene dobbelt takkede, Rodbladene lidt fiilkede. Blomfterne sidde i Klaser van Enden af Stangelen og Grenene. Blomfterbladene agformige. Kronerne hvidags
tige, dog findes de og gule. Stovtraadene roduldede. 1 aarig.
Blomftrer i Juli.

Efter Beber groer ben veb Beien til Lybef. Rylling vil have fundet den ved Begnat.

Egenst. og Unvend. Rogle have anpriist ben for at fordrive Mol, andre pagstaae berimod, at ben tillotter bem.

28be Slægt: Pigæble (Datura).

1. Giftig Pigæble (D. Stramonium). Kapslerne optette, takkete. Bladene agformige, glatte. Fl. D. T. 436. D. Pigæble.

Giftig Foldtragt, B. og R.

Beftr. Roben grenet. Stængelen meget grenet, tvedeelt, bladet, trind, glat, 1\frac{1}{2} 2 80d boi. Bladene, som sidde eenlige under Delingerne af Stængelen, ere stilltede, store, bugtede, spidse, stortastede, ved Grunden ulige. Blomsterne sidde i Greenhjørnerne, vg ere kortstilltede, cenlige, oprette. Bægeret langt, valleformigte den overste Deel falder af ester Blomstringen, da den nederste Deel bliver tilbageboiet og slappet. Kronen stor, hvid, tragtsormig, soledet, hvorved den spines at være spidssiget. Kapselen 4suret, rundsagtig, besat med stærte Pigge, indveudig ved Grunden deelt i 4 Rum, og oventil i 2. Froene nyresormige. 1 aarig. Blomstree i Juli.

Beb Bper og Strandbredder i fandig Grund men temmelig spelden, f. Ex. i Sjelland ved Farum, Stovehoved, Neftved; hift og her i kaaland; hyppig ved Ronne paa Bornholm; ogfaa i holfteen.

Ægenft. og Anvend. Hele Planten, som har en ubehar gelig, songjørende Lugt, er meget giftig. De vrientalste Folz' testag hernse sig ved Froent af denne eller lignende Arter af samme Slægt. Man paastaaer endog, at Bierne Kulle blive sortumlede ved at trætte af Blomskerne. Af Huusdyrene kunne Geder og Sviin taale dens Blade. Den er i henseende til Lægetræfter bedøvende og frampestillende og er med Held bless ven anvendt mod Slag. Om dens Virkning paa Dyrene saafn & Flora 2den D. p. 120.

29be Glagt: Bulmentt (Hyoscyamus).

1. Almindelig Bulmeurt (H. niger). Bladene ome fattende, bugtede. Blomfterne fiddende. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 591. D. Bulmeurt, Bolmeurt, horfetander, Goebsuner, Sonsebane, Hundeurt, Kandens Punger. N. Tandvertgras, Feldurt, Bolmurt, Styggras, Stinkgras, Swone gras.

Sort Bulme, R. Almindelig Bulme, B.

Beffer. Roben tapformig, i Spiblen deelt. Stængelen opret, grenet, bladet, trind, tæthaaret, især i Spidlen, fidtet ligesom bele Planten, 1=2 god boi. Bladene verelvise, siddende, verelviss indbugtede fra Siden, næften halvsinnede, spidle. Blomsterne fidde i Enden paa Grenene i et, førend Blomstringen kort, men medens den varer meget forlænget, eensidigt, tilbageboiet, bladet Ar. Bægeret pottesormigt, i Randen skløvet. Kronen kidenguul med violette Narer. 20arig. Blomstrer i Juli.

Almindelig sed Daver, Sufe og Gjerber, ifar omfring Lands.

Egenk. og Unvend. hele Planten, iser Roben, et gift tig og foraarsager hos dem, som nyde den, et sjantet Raserse. Frene indebolde en Olie, som kan bruges til Lamper. Den n, efter Forsøg gjorte paa den danske Veterinairskole, skadelig

for Heften og formerer Webelysten, men uffabelig for Junde og Hons; Kiff stulle blive bedovede derved. Bladene vrages af Huusdyrene; de ere af nogle bleven brugte til at blande i Tobak, hvilket er farligt; man paastaaer, at de fordrive Bægs geluus. I kyen paastaaer man, at Planten, lagt paa Bunden af Laden, fordriver Muus og Rotter, men det var værd at uns dersøge, om den ikke meddeler Kornet noget af dens bedovende, giftige Egenskaber. Bed et Aftog af den skal man kunne afs holde Kluer fra Hestene, naar man vasker dem dermed. Den har en ubehagelig Lugt, som endog kan frembringe Hovedpine.

Smagen af Roden og Frøene er sødatig. Bladene, kastede paa Ilden, forpusse ligesom Salpeter. I Medicinen blive Frøene brugte mod Krampe, og Bladene mod Sigtsmerte.

30de Glagt: Tobat (Nicotiana).

1. Almindelig Tobak (N. Tabacum). Bladene lancete formig agformige, siddende, nedlsbende. Kronklappene spidse. Plenck Icon. med. T. 99. D. Tobak.

Beffr. Roben grenet: trevlet. Stængelen opret, rant, haaret, trind, bladet, i Koppen grenet, 3-4 god boi. Bladene siddende, verelvise, heelrandede, lidt haarede, bolgede, klebrige; de nederste ægformige, de overste lancetformige. Bægeret halv af Kronroret3 kungde. Kronerne tragtformig, lystode. Kapselen aflang. 19arig. Blomstrer i Juli.

Den vorer vilb i Amerifa.

Egenft. og Unvend. Gom ben fibfte Art.

2. Bonde Tobak (N. rustica). Bladene ftillede, agformige, heelrandede. Rronklappene budte. Blakw. T. 437.

Beffer. Stængelen mere grenet end den forriges. Bladene bredere, budtere. Bægerne langere hvashaarede. Kronroret fortere; Kronen mere udbredt, saa at Kronen, som er guul, derved blivet fladfravet. laarig. Blomsirer i Juni og Juli.

Den bar bjemme i Mordamerifa.

3. Jomfrue Tobak (N. paniculata). Bladene stiffes de, hierteformige, heelrandede. Blomfterne budte, fiolleformis ge og sidde i en Cop. Kniph. Cent. 2. N. 48.

Beffr.

Beftr. Foruben de anforte Marker er den kjendelig fra den foregaaende, ved en finere Stangel, langfilkede Blade, svibse Bagerfige og Kapsel, et langt Kronror og Krave. 1 aarig. Blomstrer i Juli.

Den vorer' vild i Beru.

-4. Soldater Tobak (N. glutinosa). Bladene stilkede, hjerteformige, heclrandede. Blomsterne sidde i Isidige Riafer. Kronerne lidt gabende. Kniph. Cent. 10. n. 65.

Bester. Stangelen er lavere og inklere, Bladene fiorre, mere hjerteformige og klebrige end hos de foregaaende Arter. Den er desaden kjenbelig ved Rialerne, som ere faa og lange, ved de uregelmæsfige Kroner, og ved Bægerne, som have ulige fiore Elige. Stovdragerne ere boiede opad. 1 aarig. Blomstrer i Juli.

Den bar bjemme i Deru.

Alle diffe Arter taale ret godt vort Alima, men det er egentfig kun den sorfie, som dyrkes almindelig i Europa. I det i 6de Aarbundrede blev den udbredt i Europa ved Frankinanden Nicot, boorfor den og paa spstematist katiu kaldes Nicotiana. Navuet To bak har den af Den Kabago, hvor Portugiserue sore andt den i Mangde. Ordet Pet um, som man sinder undertiden paa visse Sorter Tobak, er en brassilianst Benavnelse. Forhen har den været dyrket i Mængde de omkring Kisbenhavn vog paa andre Steder i Danmark. Nu er Brederis næsten den eneste Bye, der lægger Bind derpaa.

Robafsfroct, som man saaer bedit fra Holland, maa man saae i Mistbænke tidlig om Forgaret. I Begundelsen af Juni eller kolk i Mai udplantes Tobakken i leerblandet Muldjord, som kere Gange er ploiet og velgjodet. Paa en Londe Land sætter man i Rader omtrent 1400 Planter, hver Plante sættes i et lidet Pul, hor kan har lagt lidt Duemog. Gaaer nogen af dem ud, efterplantes de. Ukrud maa omboggelig borttages. Efter 2-3 liger hoppes de. Naar de har naact den Hoide, at Blomkerknoppene vise sig, afbryde nogle Toppen, andre derimod blot Hornekuddene. Naar Bladene i Begondelsen af September faae brunlige Pletter, afpluktes de og sorteres i 3 Sorter nemlig Robbladene, som ere de stettese, Messembladene og de overste Blade, som ere de bedike.

Ubforligere Efterretninger om Tobattens Opetning og videre Behandling-finded i Rafn 6: Flora, aben Deel : Pag. ,129. 0. 0. famt i Fun fes Naturhifforie og Technologie, adet Bind, Pag. 390. Egenft.

Rgenft. og Anvend. Denne Plantes Brug som Straas Msg: og Snustobak er bekjendt. Den har giftig bedøvende Egenkaber. Faarene kunne ade Bladene i Mangel af andet. Stanglerne kunne bruges i Garverierne. Af Freene kan man presse en Olie, som er brugelig til at brande i kamper. Blomsterne gipe Bierne megen Naring. Den renser, ligesom Kartosses len, Jorden hvori den dyrkes. Den er larerende, urindrivende, og besordrer Brakning. Tobakeregen kan for upante undertis den dampe Tandpine.

31de Slagt: Balnebær (Atropa).

1. Giftig Galnebær (A. Belladonna). Stangelen urter agtig. Blabene agformige, heelrandede. Fl. D. T. 758. D. Galnebær.

Gift Dvafebar, V. og R.

Beffe. Roben enf, fiedet, lidt frebende. Stængelen opret, grenet, trind, lidt flinhaaret, 2-3 god boi. Bladene fidde 2 sammen og ere fillede, spidse, feidengronne. Blomsterfiltene fidde cenlige omtrent i Hornerne af Grenene og ere iblomstrede, trinde. Blomsferne hængende. Aronerne fliden violette, udvendig lidt haarede. Bægeret klebrig, haaret. Storknappene flore, hvide. Bærret stet, glindsende sort. Fleeraarig. Blomsfrer i Juli.

Den findes vildvorende ved Christianssade i Laaland, og ved Mibbelfart i Inen. Den fal og findes som vild paa nogle Steder i den svolige Deel af Norge.

Egenkt. og Anvend. Den er magkee den allergiftigste af alle vore indenlandske Planter, især for Mennesket, og da dens Bar have et godt Udseende og ligne sorte Kirsebar, har man havt mange sørgetige Erempler paa at Ukyndige og Born ere blevne forsørte til at spise dem. Efter adkillige Erfaringer, deels ans sillede paa den danske Veterinairskole, taale Dyrene i det mindsste store Portioner af den. Af Barrene kan faaes en grøn Fars vetspry Malere. Den er smerteskillende og bedøvende. Roden er bleven auvendt mod Righoste og Hiensvagheder, og Bladene mod Kraft ic.

32be Slagt: Blærebæger (Physalis).

T. Tvillingbladet Blærebæger (P. Alkekengi) med beelrandede, spidse Tvillingblade. Stængelen ved Grunden greenet. Fl. D. T. Schfuhr. Handb. T. 45. D. Jede Rirsebær, Borborel.

Beffr. Noben frybende. Stængelen fvag, trind, ftribet, robe agtig, omtrent i Sod bei. Bladene fidde verelviis parrede, og ere hjerteformige, ftilfede, duunhaarede. Blomfterne ftilfede og fidde eenlige i Bladhjornerne. Kronen brid. Bægeret, som er libet og gront under Blomftringen, bliver efter den meget ftort, oppuftet og aflangt. Lugleformigt; det indflutter da Bærret og faaer, naar dette modnes, en zinoberred garve. Bærret fugleformigt, robt.

Efter Duller er den funden ved Frederitsbal, formodentlig for-

Egenft. og Unvend. I Spanien og andre Steder ftal man fpife Barrene, som have en sprlig Smag. Bageret er meget bittert. Den dyrkes undertiden i haver for dens besynderlige Bager. Den er urindrivende og kiplende.

33te Glagt: Matftygge (Solanum).

1. Bitterfod Matikygge (S. Dulcamara). Stangelen Gufkagtig, bugtet; be sverste Blade spybformige. Blomsterne i quastagtige Klaser. Fl. D. T. 607. Fl. N. 23. D. Bitterso, Hundebar, Beefkisde. N. Troldbar, Ripplyng, Bivang, Afteved.

Befer. Roden træeagtig, grenet. Stammen flongende, eller klettrende paa andre Træer og Buke, meget grenet, trind, glat, 3.6 kob lang; Barken lysebruun og sortagtig paa de unge Skud, som kun have Blade; Pladene kilkede, verelvise, beetrandede; be nederste hierteformige, de overste glappet sposformige, langstilkede. Alaserne modsatbladede og sidde i Enden paa Grenene, ludende. Kronerne violette, med tilbagedoiede klige, som hver have 2 grønne Pletter ved Grunden. Stovknappene gule, sammenvorne. Bærret aflangt, rodt. Blomkrer sidst i Juni og i Jusi.

I Danmark og holften almindelig paa fugtige Steder imellem Eke, Pile og andre Træer og ved Gjerder; i Norge sjeldnere, f. Er. paa Eger, i Tellemarken, i Glosbouen ved Trondhjem, i Opallen 2c.

Ægenft.

Baenft. og Unvend. Plantet ved Bredben af Damme og Ser, befafte bene Rebber Jorden. Dag nogle Steder brus ger man Grenene til Baand om Olfanber ic. 3 Rorge brus ger man, efter Billes Beretning, at togge paa Grenene, fom naar de udblebes i Band fal have en behagelig Smag. I levende Gjerber vinder ben fig om andre Buffe, og gier bem berved tattere. Den ades fun af Beber og Kaar. traffe of Blomfterne. Den fal traffe Orange : Luns fra andre Traer og plantes berfor i Portugal i haverne. Dens smuffe Blomft giver ben en Plads i Lyfthaver, hvor ben vorer meget Man bar paaftaget, at Borrene bave giftige Egenftas ber, men ved Forfog, anftillede paa den daufte Beterinairftole, fones be iffe at være giftige for Dyrene Plantens bitterfeds aatige Smag bar givet ben Davn. 'Den bar lagende Egenffaber pa er med Beld anvendt mod Bigtimerter og Bubingdomme.

2. Sort Watstygge (S. nigrum). Stanglerne urter agtige. Bladene agformige, tandet fantebe. Stjermene ere Indende 9g sidde paa Siden af Stangelen. Fl. D. T. 460. D. Gasser, Spineurt, Sovbar.

Beffr. Aoden grenet. Stængelen grenet, opret og liggende, kantet, ftribet, bladet, glat, 1 Kod lang. Grenene aabne. Bladene filfede, glatte, lidt rundbugtede og haarde. Stjermene faablamfrede, duunhaarede; Stilfene trinde, glatte. Kronbladene hvide, mindre end hos den foregaaende. Storknappene gule. Bærerene forte. 1 aarig. Den blomftrer fra Juni til ud paa Eftet-aaret.

Mimmbelig i haver og ved Bierber.

En Afart med gule Bar findes ved Selfingser.

Egense. og Unvend. Den bar været anseet for giftig, isar Barrene, men Forsøg anstillede paa Veterinair-Stolen have viist, at baabe Bærrene og Planten ere ukadelige for Huussdyrene, men prages bog af dem. Saften skal efter nogle Forskattere fordrive Muus. Den er ofte et besværligt Ukrud i Kjøtkenhaver.

3. Bare

3. Rartoffel Matftygge (S. tuberosum). Stangelen urteagtig. Bladene finnebe, heelrandebe. Blakw. T. 587. D. Kartoffer, Patater.

Beffr. Roben bestaaer af mange, forre og mindre, kugleformige eller aftanae, rode, guul- eller sortagtige Knoller, som ere heftede til Planten ved traadsormige Erevler. Stænglerne oprette, grenede, rodprikkede, kantede, bladede, 2-3 kod hoie. Bladene verelvise, uligesinnede. Smaabladene 5-7, næften ktederunde, budte, haarede; de mindste ved Grunden; bet forste i Enden, lidt tilspidsste. Bladstilkene nedlobende. Klasestilkene af Bladenes Længde og bære 3-6 violette Blomster. Stovknappene gule. Stængelen 1aastig. Roden secraarig. Blomster i Juni.

Denne vigtige Jordfrugt bar hjemme i Sphamerita, tom i Dibten af bet 16be Narhundrede til Europa og forft 1743 til Dapomart, hvor den nu dyrkes temmelig almindelig.

Der er neppe nogen af vore veconomike Planter, hvoraf man bar saa mange Afarter, og som saa vankelig lader sig bestrive, da den ene i umærkelige Nuancer gaaer over i den anden. Man inddeler dem almindelig i de Kidlig, og Sildigmodne. Af hine ansere Rasn 8 Sorter i den 2den Deel af hand klora pag. 156, 183, hvor han har givet ubsørlige Esterretninger om de vigtigste Asarter, dered Dyrkning og Anvendelse. Af de tidligmodne ere de støre lange gule, de flade gule eller engelste, de hvid gule glatte, og Sukterkartoslerne de meest bekjendte. Af Sildigmodne har man de lange røde, de runde røde, de store hvide runde, de lange hvide, de store hvide med røde Pletter eller Hovarts Rartosler, de sorte og Kastanie Kartoslerne.

Egenst. og Anvend. De mangfoldige Maader, hvorpaa denne Plante anvendes, dens Villighed til at vore og dens store Frugtbarhed har gjort den til een af vore vigtigste veconormiste Planter. Dens vigtigste Anvendesse er Brugen af Ros den til Føde for Mennester og Quag. I hensende til Smargen ere Suffer: og Kastaniefartoslerne, de store hvide runde, de lange hvide og de lange gule de vigtigste, men de første af disse ere iste saa frugtbare som de andre. Eil Koes

Foering for Quag, ligefom og ved Storrelfe og Brugtbarbeb, udmarte fig: Spinemaverne, be lange rebe og be ftore hvide med rode Pletter; be ftore bvidaule Mal vare be bebite til Meel. Koruben benne Unvenbelfe bar man og ifar i be filbigere Eider fundet, at man med Korbeel fan brunde Brandeviin af bem, hvortil man og har anvendt frone Rartoffer. Maar be males til Meel, fan be med Forbeel blandes imellem Ruameel til Brob, og ligeledes anvendes til Stivelfe og Pubber, famt til Bron, fom have nogen Lighed med Sagugran, og hvorom man finder Efterretning i phof. Bibl. April 1797 med en Tegning af en Maffine til at grone bein paa. Af froene Rartoffer bar man i Engellanb ubbraget Suffer. Daar man bruger dem til Kober for Qvaa. mage be ftobes eller feleres i Stoffer, hvortil man bar eane Maffiner. Stangelen og Bladene bruges til Gisbning, Strs elfe, Brandfel, ja endog til Koering for Quag. Did nogfe Steder i Sverrig bruger man at udblobe Stangferne i varmt Band og give Roerne bette. Faarene abe gjerne Bladene, og biffe bar man i Sperrig brugt til Tobaf. Mi Frugten vil man paa nogle Steber have lavet en Glags Fibt. 3 Solland blanber man Rartoffelmeel blandt Vor, fom man vil ftsbe Ens af, brille Lus iffe Rulle ofe, og iffe ped at druppe pag Rlader efterlabe Pletter berpaa.

Formeringen af Kartoster kan see ved Free, Dine, Kiim, Stangelstud og, som er det almindeligste, ved at lægge hele Kartoster. For at være sikker paa at faae gode Asarter, tilstrækker man dem undertiden af Free, men dette er langsommes re. De groe vel i enhver Jordart, men bedst i en les Jordart, som ikke er for feed. Man maa pleie eller grave Jorden dybt, og lægge dem om Foraaret i Rader, enten hele eller overskaarne, hvilken sidste Maade skal efter adskillige Oeconosmers Exfaringer være den fordeelagtigste. Vil man have vels smagende Kartosser, bør man ikke gjøde Jorden strax førend den bruges, men seer man blot paa Frugtbarheden, da er Gjøds ning

uing meget tjenlig, ifdr af Bornspaaner, Traetul, Sips, Rale Maar Stanglerne ere et Quarteer boie, hoppes Rartofferne med bertif Indrettebe Dlove, bvorved tillige Ufrudet borttages; er bet mueligt, finppes be tvende Gange. Stanglerne blive gule, optages de med en Spade eller ops Rogle Rartoffer iniage bebit for be modnet, andre face forft ben rette Sobbed, nagr de ere fulbtommen modne. Man' har troet, at be eve ufunde, naar be fpifes umodne, andre paaftage det modfatte. Frugtbarbeben af Rartofferne er overmaade ftor, ifar of be ftore Afarter; man vil have Eremplet paa flere 100 Fold og sødvanlig give de 20:30 Fold. Rogle troe at formere Brugtbarbeben veb at Inatte Stangelen, haar ben er fulbvoren, byttet imiblertib modfiges af mange. 3 Enbiffland bar man pnaftaget, at be modnes tidligere, naar man laber bem fpire om Forgaret paa et varmt Sted, fprend man lenger bem.

34be Glagt: Tufindgylden (Chironia).

1. Almindelig Tusindgylden (C. Centaurium Curt.). Stangelen thedeelt topformig. Blabene agformig-lancetformige. Bageret fortere end Kronrsret. Fl. D. T. 617. Fl. N. 723. (Gentiana Centaurium Lin.). D. Tusindgylden, Agestum, Aurin, Agerpost, Agerport, Tusinddyder. N. Kollagras.

Tufindgolden Entian, 23. og Dec. Pl.

Beffr. Roden flintrevlet. Stængelen opret, glat, 4hjernet, lidt flad, i Enden tvedeelt-grenet; de smallere Sider ere furede. Bladene mobiatte, sidende, næften omfattende, heelrandede, glatte, anervede. Blomferne siddende, imellem Grenene, oprette. Blomferbægerets Blige linieformig-spelformige. Kronen rosenrod; Ilisgene budte, bule. saarig. Blomfter i August.

.. hiff og ber paa Enge.

Egenst. og Anvend. Hunsdyrene abe den tiffe. Den har megen Bitterhed og kan bruges i Stedet for Humle, hvore til den bliver anvendt af Bonderne i Davinde i Kyen. De treffe den til den Ende op med Rod, veire den som Hose og

eil en Brygning tage de een Haanbfuld deraf, som de blande med Humlen. De satte den og paa Brandeviin, som de bruge mod Colif og Gigt; andre tishe Entian Rod paa Apochetet og blande den med Humlen til Di, men de, som ikke ere vandte dertil, skuse vomere derester. Den er efter Porners Forsog brugelig i Farverie og giver med Vand en gronagtig guul Kareve, som med Tissating af Kogsakt bliver bruungund, med Allun morkseitensfarvet, og med grop Bitriol gronagtig benun. En Affogning deraf Kal dræbe Luus. Den bruges i Medicis nen isar som et styrkende Middel,

2. Budtbladet Ensindgploen (C. Erythrma Schousboe). Stungelen enkelt. Bladene omvendt engformig eafinngs, budte, 3nervede. Bagerets Jiege lidt gabne. Rraven flad. Fl. D. T. Renealm. Speciene Tab. 76. (Contauxizum Erythrma Rafn).

Beffr. Den ligner meget ben foregaaende, men er i alle Dete meget fierre og over i god boi. Bladene, som have todeligere Nerver, ere i Enden bredere end ved Grunden. raarig. Blomftrer fra Juli til September.

Jeg anfarer denne Plante efter Rafn, som har fundet den pas Bornholm ved Boderne og ved Ronne, og som ansecr sin Plante for at være suldsommen den samme, som den Schousboe har fundet i Marosto og bestrevet i sine Jagttagelser over Bærtriget i Marosto. Det er forressen itte ganke afgjort, om denne Plante virkelig er en forstjellig Art fra den foregaacnde eller blot en mærstelig Afart.

Rgenft. og Anvend. Den' ftal vare et saarrenschide Middel.

3. Aronluffet Tufindgylden (C. inaperta Wild.) Blar bene affange. Stangelen meget grenet twebeelt. Bagerfligene naften spelformige, aabne. Kronens Krave naften luft. Fl. D. T. Vaillant. Bot. Par. T. 6. f. 2. (Centaurium inapertum R)

Befer, Uvis om man virfelig ber antage benne Plante for en egen Urt eller blot for en Afart af den forfie, anforer jeg ber en udforlig Bestrivelse af den.

Roben fin, trevlet-grenet. Stængelen opret, meget greneta bestandig tvedeelt, undtagen i Koppen, bvor den undertiden er tresdeelt, glat, 1-3 Commer hoi. Bladene siddende, modsatte, ægsformig aftange, budte, znervede. Blomsterne sidde i Greenbiers nerne, meest i Toppen paa smaa Stilke; og ere oprette. Bægerstiggen linicformig spelformige, lidt kortere end Kronrøret. Kronen meget liden med et langt, hvidt Kor. Fligene meget smaa, linicsformig lancetsormige, spidsere end paa den forste Art, smust rode og ere næsten bestandig lutte. 1 aarig. Blomstrer i August og Sepstember.

Den findes paa Enge, f. Er. paa Bornholm, ved Rjoge og temmelig almindelig ved Stranden henimod Blaftetroen, paa Amasger, paa Feddet ved Lindesvold og paa Falfter.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

35be Glagt: Samel (Samolus).

1. Strand Samel (S. Valevandi). Bladene budte. Riafen mangeblomftret. Paa Smaastilfene sibbe Blomfterblas be. Fl. D. T. 198.

Befr. Roden langtrevlet. Stængelen opret, udeelt, undtagen i Toppen, bladet, trind, glat, ligesom hele Planten, 1-1 god hoi. Bladene omvendt-ægformige, verelvise, heelrandede; Rodbladene fortfillede, tæt sammen; Stængelbladene fiddende. Blomsteitles serne i Enden paa Stængelen, oprette. Smaakilsene iblomstrede, knæde, med et lidet lancetsormigt Blomsterblad ved Knæet. Bægeret flosseformigt. Kronen liden, hvid, budt, ssliget. Stovdiagere og Stødvele meget forte, Kapselen rundagtig. Frøcne kanterde. 20arig. Blomster i Juli.

Bed sandige Bredder af havet og Aaer, men temmelig siels den, f. Er. i Sjelland ved Korporalesroen, Annebjergaard, paa Maenee ved Bordingborg, paa Moen; i Iven ved Ulriksholm, hof-mandegave og Seden; i Inland ved Aareler.

Egenft. og Unvend. Dens bittre Blade funne bruges fom Salat. Den ades af Kper, Geder og Faar.

36be Slagt: Gedeblad (Lonicera).

1. Almindelig Gedebted (L. Periclymenum). Blom: finhovederne agformige, taglagte, i Enden paa Grenene. Barrine tat samlede, Bladene naften glatte. Fl. D. T. 908.

Fl.

F1. N. 307. D. Gedeblad, Stovlilie, Løberose, Løbeltlie, Heffevie; Biinranter, Bibende, Kravlop, Onerreblomst, vilde Druer. N. Løberose, Ringtrae, Bivendel.

Almindelig Lonicer, B. og R.

Beffer. Stammen flyngende, ofte meget lang; Grenene flyngende, fvage, modfatte, trinde, temmelig glatte. Bladene modfatte, fortfillede, aflange, glatte, heckrandede, paa Underfladen blaaagtig gronne. Sægerne smaa. Aronerne flore, meget gabende, med et langt Ror, gule, og indvendig rodagtige. Særrene rode, tæt samlede, fronede med det vedvarende Bæger. Blomfrer i Juli.

Almindelig i Kratter og ved levende Gjerder i Danmart; fjelbmere i Rorge, f. Er. paa Agereen i Romedalen, ved Kjerringfund,

paa Sondmor.

Egenst. og Anvend. Den kan, blandet med andre Bufke, med Mytte anvendes til levende Gjerder, da den med sine slyns gende Grene holder dem sammen og opsylder Mellemrunumene. Dens meget smufke, anseelige Blomster lugte meget godt, især om Aftenen og forkasse den en Plads i vore Lysthaver, hvor den tillige bruges til at beklæde Lysthuse ic. Beddet bruges til Kamme i Baverstole og Piberst, og i Norge til Tander i Kis ver. Sasten af Roden farver blaat Papiir rødt. Bierne erækte af Blomsterne. Mange Insecter nære sig af denne Busk. Dens Bær have en sødagtig Smag og spises paa nogle Steder Iysland af Bønderne. Den har forhen været brugt i Nedicinen.

Den formeres veb Stiflinger, Affaggere og Free.

2. Dunet Gedeblad (L. Xylosteum). Blomsterstistene 2blomstrede. Bærrene adstildte. Bladene duunhaarede. Fl. D. T. 808. Fl. N. 1029. D. Løberose. N. Beent ved, Bratel, Leaved, Haardved.

Duunbladet Lonicer, B. og R.

Beffr. Stammen buffagtig, opret, 3:4 Alen bei. Grenene mobfatte, ifte flyngende, af en gracagtig Sarve. Bladene ægfote mige, budte, modfatte, beelrandede, filfede. Blomfierfiltene i Blabbjørnerne, haarede. Aronerne gule, tvelæbede, udvendig haarede, meget mindre end hos den foregaaende. Evende smufte, rode, glindsende Bær. Blomfirer i Dai og Juni.

Den

Den findes hift og ber i Kratftove, hoppigere i gren end 4. Sjelland; ogfaa i det spolige Norge.

Egenft. og Anwend. Den er iffe meget tjenlig til les vende Gjerder. Dens Bed er haardere end den foregaaendes, hvidt og modtager god Polering, men da det iffe opnaaer nogen betvdelig Tyffelse, fan det fun bruges til Spadserestoffe, Ladestoffe, Tobafsrør, Spidser paa Billiardstoffe, Pinde i Risver, Nagler og stigt. Lige Stud faaer man ifar ved, at kappe dem. Rullene ere brugelige til Krudt. Dens Blade ades iffe af Huusdyrene. Barrene ades af Fugle, og Bierne træffe af Blomsterne. Den plantes i engelste Anlag, men er iffe af sa udmærket en Stjønhed som den foregaaende. Den former tes som hiin, og trives isar godt paa styggefulde Steder.

37be Olagt: Prietorn (Rhamnus).

1. Toeboe Vrietorn (R. catharcticus). Stammen opetet. Tornene i Enden paa Grenene. Tveboe: 4deelte Blompfter. Barret 4freet. Fl. D. T. 850. Fl. N. 239. D. Brietorn, Korsbartorn, Briebartorn, Sjortetorn, Juttelbarstorn, Beentorn, Saartorn, Bigretorn. M. Geitbarf, Traet hvorved Fanden flaabbe Gjeten.

Brietorn Roreved, B og R.

Beffr. Roden ifte dob men udbredt. Stammen opret, fiv, buffagtig, 3=6 Alen boi, Barken bruun. Grenene verelvile, flive, trinde; de unge Stud ftribede. Bladene ftiltede, flere sammen i smaa Bunter, verelvise, og paa de pngre Stud næsten modsatte. Blomfterne 4=5 sammen i Bladbjørnerne, smaa, paa korte Stilke, guulagtig-grønne; han- og hunblomster paa forstjellige Planter. Barrene grønne til de modnes; da de blive sorte. Blomfter i Juli.

Den vorer i Kratter temmelig hyppig i gien og Inland; sieldnere i Sjelland, f. Er. ved Dyrehaven, Frederiksdal zc. i Norse ved Christiania, Bellemarten, Eger zc.

Egenft. og Anvend. Denne Buff fan bruges til hæffer og levende Gjerder. Beddet, baade af Stammen og Roden, er lmuft, rødlig: guult og bruges til Indlægning, Dreierarbeide, Plbehoveder, Tangenter paa Klaverer 20.; af de lige Etud

giøres Spabfereftoffe. Den giver besuben gobt Riisbrande. Buusborene, Svinet unbtagen, abe Blabene. 3 Gothland farver man Barred quult med Barten, og 'i Morge bruger man Baften bertil, hvoraf man fager en smuffere Farve. Karvematerial bruges paa nogle Steber i Rattuntryfferierne. Barrene, fom abftillige Rugle gjerne abe, fidde paa Buffen inde til ub paa Binteren; af biffe Bor laver man i Tranferia den faafalbte Saftaren pag felgende Maade. De mobne Bar foms mes i en Steenmorter, benfættes i 8 Dage og preffes igjennem en linned Rlud. Dette fies endnu engang igjennem Flonel, og Eoges i en Robber : Rjebel ved ftille 3lb og bestanbig Omrering, med tilfat Allun, til honnings Enffelfe. Det benfats tes berpaa i Blarer for at benterres. Saften bliver imuffere, ifalb man pag nye oplofer ben i Band, gjennemfier og torrer Med be torrebe Bar ubgnebne i Allunvand fan man farve quult, fom bliver morfere, naar man tilfætter Allun. faatalbte Stil de Graine er en Blanding af Rridt, Mergel og Saften af biffe Bær. Bærrene have og afferenbe Birfnipe ger, men mage bruges med Forfigtighed. Pag Dyrene er beres Birfning umarfelig, efter Forfeg anstillebe paa Beterinairfolen.

Denne Buft fan formeres ved Free, Aflæggere og Stifs linger. Froene fages om Eftergaret.

2. Tvekjønnet Vrietorn (R. Frangula). Uben Corne. Bladene heelrandede, glatte. Blomsterne tvetjønnede. Bars rene 2frøede. Fl. D. T. 278. Fl. N. 18. D. Tørs stetrae, Enstetrae, Spregner, sort El, hagettae, hag. N. Troldhag, Hundehag, Troldfjerringhag, Olsukhag, Hundeved, Brafal.

Eørste Koreved, V. og R.

Beftr. Stammen buffagtig, opret, meget grenet. 2:4 Alen boi. Barfen sortebrunn med hvide, langagtige, tætte Borter. Bladene filfede, omvendt: ægformige, budte, aarede. Bl mfterne fidde i Bladhjørnerne paa smaa Stilke, 2:3 sammen; de ere hvids agtige, smaa. Stoodragerne violette. Arret tvedeelt. Bærret violet: fort. Blomftrer i Juni. Almindelig i Kratftove i Danmart, fjelbnere i Morge, f. Er. ved Exonobjem.

Bgenst. og Anvend. Hundbyrene, Svineneundtagen, abe Bladene, iser i Norge. Vebdet er smuft indligt og guuls glindsende, temmelig haardt, og kan bruges til Indlæggerars beibe, Skomager Ploke 2c. Rullene ere fortræssesse til Arubt. Grenene anvendes til Baand om Plkander 2c. hviske Baand have en smuf guul Farve og ere meget varige. Barken, aftaget i Juni, tørtet et Aar i Lusten og ublisdt i Bøgeaske, giver Uld en kraprod Farve, naar den lægges deri og varmes, uden at kaages, i 2 Timer. Man bruger vg Barken, isør den inds vendige, til Guulfarvning. De grønne Bær give en spegnus Farve paæ Uld, som bliver smuk, naar Ulden er tilberedt med Vismith. De modne Bær sarve Uld granlig, men Farven blivet Hadlig ved en Tilsærning af Salpeter og sied Wedlet violet. Suppen af Bærrene, som har gsæret, gtvet nied Viske muth en smuk arm Farve. Bierne trækte dif Blomskerne.

Den formeres let veb Borrene og vorer omtrent i famme Jorbatt fom Ellen.

3. 28 Stagt: Beenved (Enonymus). Monfterne aftiff, 4 flavebe. Kronbladene futbfe. Greuene glatte. Fl. D. T. 1089. D. Beenved, Beenet. R. eftenfaum mer Ling. kingsand.

Befte. Stammen næften et Træe, temmelig lige, grenet; graacbarket 2.6 Men boi; de unge Grene akantede.: Bladene moblatte, kortfillede, ægformig-lancetformige, flintaktede. Bladene wed Blomfterne aftange, budte, beelrandede. Plomfterfilkene Wod i Pladhjørnerne og ere fine, ivedeelte, udipilede. Kronerne bidagtig-gronne, aklovede, undtagen de som forst aabne sig. Kappletne sammentrykt-kantede, rosenrede. Troene buide, og Brochinden vomerantsfarved. Plomfter i Juni.

Almindelig i Kratftove i Danmart; i Norge findes ben i Beffe-

Egenff.

Baenk. aa Unvend. Dens Bed er temmelig baardt og fmuft guult, hvilfet bet ifer bliver ved Polering og Alber. Det bruges meget til Spifeffeer, Dreierarbeide, Stremager: Diefe, Tanbftiffere zc. ligeledes anvendes bet af Inftrumentmas gere i Mangel af Burbom. Rullene beraf ere brugelige til Rrubt og Ribfetul. Deb 5 Dele af Barten, fat til en Lub af , I Deel Blinfteen og Robbervitriol, fager man en fegren Karve; Arsefanslerne berimod aine en morf guulbruun Farvefuppe, fom med Mun farver fvoolguult. Berrene, bvoraf man ben preffe en Olie, paaftager man opvæfte Brafning bos Menneffene, men abes af Redfjelten (Motacilla Rubecula). og panftaget, at be vare brubenbe for Geber og gagr, men bet mag ba vare & temmelig fore Portioner; thi & Lod ban efter Rafns. Sorfeg ingen Birkning havt paa et Faar. af Arpehufene, fal brade Luis. Unge Stammer funne bruges til Spabferefioffe, og hele Buffe blive ofte anvendte til levende Sjorder; til bet fibfte ere be imidlentid iffe meget tjenlige. Da be itte era tette, og Bladene næften bver Sommer blive afabte af Onerorme, fom holde fig mere til benne Buft end til anbre, bvorfor man endog ber plante den iblandt Bufte, fom man sne ffer befriebe befor, ba man, naar Bulten ret er fulb, tan af-Biffe va pbelagge : en: nhwe Danfabe paa tengange - & Eftere ward Plauftage en ben en fmul Buff, ba bens ubmedfibe Ber Affine feifefe ftengende paa ben. . . .

Den formeres ved Free, som lagges om Efteralite, og spire om Foracret berpaa, ved Robfind og Affaggeren. Den fab vore i.20 og leve i 40 Aar. Den trwes bedft ihnwandb.
39be Slagt: Ribs (Ribes).

* Uben Corne.

1. Almindelig Aibs (R. rubrum). Klaferne glatte, hangende. Blomfterne flade. Kronbladene emvendt hiertefors mige. Fl. D. T. 967. Fl. N. 94. D. Ribs, Johannissbar, Biinribs. N. Biinbar. L. Jaret, Jarjet.

Almindelig Ribstorn, Dec. Pf.

Beffr.

Befft. Stammen buffagtig, morkbartet, meget grenet, fabvanlig i. 2 Alen boi. Grenene lange, glatte, trinde, lpsgronne. Bladene fore, verelvife, fillede, slappede, dobbelt takkede, farkt aarede, ifar paa Underfladen. Bladkilkene rendede paa den overste og tilrundede paa den underste Side; ved Grunden besatte med lange hvide Haar. Klaserne lange, mangeblomfirede. Blomsterfilkene forte og have ved Grunden et meget lidet æformigt Bloms serblad efter Stoll. Blomsterne guulagtiggronne. Barrene kugefrunde, rode, hvide og kiodsarvede. Blomstern i Juni, modues sidt i Juli.

Man finder den som vild bift og ber i Stovene i Danmart; i holfteen i Stoven ved Rabren; i Norge almindelig ifær Nordens fields.

Egenft, og Unvend. Da benne Buft blades meget tibe lig, er let at borte og bærer ligefaa behagelige fom nottige Brugter, bliver ben borfet næften i enhver Save. Dan bar, fom allerede er anmartet ved Beffrivelfen, Afarter med robe. buide og ejebfarvede Ber, hvoraf de førfte ere de almindeligs fte, de bvide berimod be febefte; besuden gives ber og en Afe art med mere aflange Bar, fom ere fure og blive fildigete Foruben at Barrene fpifes rage, anvendes be pag mangfoldige Maader til Ribsgrod, Ribsfaft, Ribeiis, Marmes labe, Saucer, Rager ic. Eil at lave Ribsviin bar man mange Recepter, hvoraf folgende er provet som fortrinlig: Ribe fene afpluttes, naar be ere fulbfommen mobne, afftylles og knufes i rene Traetar. Dan gyber berpaa ftartt, togt, mein igjen tielet Rilbevand, bæffer bet til og laber bet ftage i 24 . Limer; bet preffes og affice berpaa, og til 3 Db. Bar fatter man I Db. Suffer; alt bette omrøres, indtil Sufferct er ope isft, berpaa hældes bet paa et Anter eller fligt, bog faaledes at ber bliver et ledigt Rum oven i Karret. Efter 6:8 Uger tape W Binen paa Bouteiller, fom tilproppes vol, efterat man hat fut et Stoffe Suffer til bver.

Af Bærrene kan og bestilleres Brandeviin og brygges en schagelig Lebdike, der kan bruges som Citronsaft. Med Saf-P 3

ten af de hvide Ribs fal man tunne borttage Blætbletter af Linned. Bebbet af Buffen er hvibt og bløbt, men fan fænt bruges fom Riibbrande. Reer, Geber og Rage abe Blabene. Bierne traffe af Blomfterne. Ribsbuffen trives naften i en-J hver Jordsmon, men barer natutligviis de bedfte oa ftorfte Arnater i en gob Baveford. Den nager en betobelig Bribe pa fager tibligere mobne Bar, naar den traffes fom Efpalier. Den barer fiorte Frugter, naar den ftager frit end i Saffer. Da Blas bene bibrage meget til at give bem Næring, ber Buffene iffe flipe pes; og man vil finde, at naar be flippes fartt om Somme ren, blive Frugterne tiblig robe, viene og opnage iffe beres fulbfomne Sterrelfe; naar man aarlig bortfffgrer be albfte Grene. fremtommer en Dangbe Robftub, bvoraf de fvagefte bortta. aes om Sommeren; berved fornnes Buffen ftebfe og ben giver ba flere og ftorre Bar; bette gjelber og om Goelbar og Stif-Felabær.

De forplantes ved Robffud, Aflæggere og Stiflinger. Man kan og træffe dem til ved Free, men bette gager meget langfomt. I Engelland inveulerer man Ribs for at fage fterre Frugter. I Denfeende til Lægekræfter ere Bærrene kjølende, mildt afførende og modstage Forraadnelse.

2. Sjeld Ribs (R. alpinum). Alaserne oprette. Blome sterbladene langere end Blomsterne. Bladene glindsende paa Understaden. Fl. D. T. 968. Fl. N. 2den D. 395. T. 2. f. 2. D. Corinther, Corendetrae. R. Fjeldribs.

Bester. Stammen grenet. Barten glat, mortbruum. Bladene glappede, tattede, glatte; de ligne meget Bladene van Stittelsbur Ribs. Rlaserne faablomfirede. Kronfilsene meget torte. Bægerstigene længere end Kronbladene, guikagtig-gromme. Blombskerbladene lancetsormige, randhaarede, florre end Kronerne, som ofte ere tretjounce. Bærrene lidt aflange, rode. Blombrer i Mai.

Den findes i Mangte i Norbland og Lapmarken ogsaa i bet sphige Borge f. Er. Hebemarten og Ram, og paa Moen ved Magle-vandet. Man finder den undertiden i Danmark i Gouderhaver, og man-

mange flace i den urigtige Formening, at bens Bor ere de factalbte Corinther, fom faces af en Art Bilmeante.

Egenft. og Anvend. Beddet er haardere end paa den foregaaende. Barrene naften smaglese.

3. Sdelbær Ribs (R. nigrum). Klaserne haarede, hans gende. Blomsterne aflange. Fl. D. T. 556. Fl. N. 351. D. Soelbær; Olbær. N. Soolbær.

Beffr. Den ligner meget den forste Art, men ubmærter fig ved bens lugtende Blade, som paa Overstaden ere mortere og paa Understaden' besatte med gule Kjertler, haarede Blade og Blomstere siste; rorformige Bægere; sorte, florre Bær og isæn, efter Smiths Bemærkning, ved en enkelt Blomsterfilt ved Grunden af Klasen og absilt fra den. Blomstver forst i Juni. Bærrene modnes i Juli.

Den findes bift og ber i Stove, f. Er. ved Ordrup Mole, Orbetm; i holfteen ved Schulenfee; i Rorge ved Hundloen.

Egenst. og Anvend. Barrene holdes af mange for en behagelig Spise. Man splter dem som Ribs, satter dem paa Brandeviin og laver Viin af dem. Veddet er holdere og haardere end af de almindelige Ribs, men bruges dog kun som Riisbrande. Barrene ades af Sviin. Bladene give Brans deviin en guul Farve, og medk Jernvitriol give de en sort Farve. I Lægekunsten ere Barrene roeste som rensende, urindrivende, smertestillende og mod Sigt.

Den forplantes fom den førfte Art.

** Deb Digge effer Barttorne.

4. Stiffelsbær Ribs (R. Grossularia). Grenene pige gebe. Bladstillene haarede. Blomsterstillene Iblomstrebe med 2 Blomsterblade. Frugten stiphaaret. Fl. D. T. 546. (under Navn af R. Uva crispa). D. Stiffelsbær.

Beffr. Stammen buffagtig, meget grenet, lavere 'end hos den bregaaende, med rue Torne, som fidde verelvise, enkelte ellet 2:3 immen. Barken losgraa. Blabene fidde 2:3 sammen og ere glappede, taktede, lidt haarede og meget mindre end paa den første Art. Bladsfilkne haarede, omtrent af Bladsnes Langde. Blomsterbladene, som fidde paa Kronstistene, ere ægsormige og randhaarede. Bægeret violet. Kronsladene guulagtig. Bærrene hængende, meget forstjellige i Stors

velfe bos be durfebe; bos de viltvorende flivhaarede, affange og mine bre end bos de dyrfebe. Blomfrer i April og Mai.

Dift og ber ped Diger og Gjerberg i holfteen ved Galgan.

Man bar abftillige Afarter af den, som ubmærte fig ved Bærrenes Storrelse, Farve og derved at de ere haarede eller glatte. I henseende til garven ere de rode, gute eller hvidagtige.

Ægenft. og Anvend. Dens Frugter nydes saavel raae som tilberedte, og i sibste Tilsalbe endog umodne. Man nedlægger dem og gjemmer dem Vinteren over. Af den udpressed Saft, af de suldsommen modne Bar, kan ligesom af Ribs laves en tems melig god Viin. Busten bruges til Hækter og sevende Hegn, men bliver vanskeligen ret tæt og altid svag. Beddet er kun bruges ligt til Riisbrande. Bladene bruges paa nogle Steder til den saakaldte Stiertorsdagskaal. Bierne træfte af Blomsterne.

De formeres fom Ribsbufte, og fager man Freet, fager man af een og famme Buft mange Afarter,

5. Krusbær Ribs (R. Uva crispa). Grenene piggebe, Blomsterstillene iblomstrede. Blomsterbladene sammenvorete rerformige. Frugten glat. Fl. D. T. D. Krusbær, Stiffelsbær.

Beftr. Den ligner overmade meget ben foregagende og abstiller sig neppe ved andet eud de ansørte Mærter og derved at Dawrene paa Bladfiltene have Kjertler paa Enden. Den burde derfor maaftee ansøres som en Afart af him. Næften alle Karfattere (Smith undtagen) auforer den 346de Cavle i Fl. D. hertil, men efter de angione Artmærter maa det være den foregaaende. Den blomftrer forst i Mai.

Sift og ber i Stovene, f. Er. ved Birtered, Hirschholm. Den

Egenft. og Anvend. Omtrent som ben foregagende, men Barrene ere itte saa smagfulbe.

40be Slagt: Bebbende (Hedera).

1. Almindelig Vedbende (H. Helix). Bladene agformige, lappede. Fl. D. T. 1027. D. Vintergrant, Vedbende. Forkfielliabladet Bedbende, B. og R.

Beffr.

Beffe. Dens Stamme er soag, indtil Toppen har naaet det legeme, ben ved mangfoldige Brevler fæfter sig vas. Grenene meget lange, næften overalt lige tyfte og kletter i en slangeformig Binie-op pas andre Træer; Barken akegraa, njevn. Bladene uden Orden eller verelvise, kive, glindsende, immergronne, kilftede, hestrandede; de nederke lappede, de overke udeelte. Blomferne sidde i Halvkjerme i Enden af de overke Brene og ere guulgeonne. Stilkene ere siltede. Pronbladene ægformige, tortere end Stodengerne, men længere end Stodeneien. Bærrene sorte, glatte. Blomstrer i October.

Den findes hift og her i Stovene paa andre Eræer, men er stelden saa for, at den blomftrer, sam f. Er. ved Miritsholm i Then. Man seer ben paa nogle Steder plantet op til Huse, og da opnaaer den en betydelig Storresse, som f. Er. i Befterkjerninge i Ihen og ikke langt fra Bornæsgaard i Insand.

kammer, hvis sprukne Bark det Kjuler, et smukt Ubseende, men skaber formodentlig de sidste ved de Robtrevler, som det holder sig kast med. Beddet er hvidt og meget svampet; man har gjort Bægere deraf til at sie Bæhsker igjennem: det bruges og paa nogle Steder til Fontenelle: Rugler. De unge Skud og Blade ere brugelige i Garverierne. I de sydligere Lande gisr man Indsnit i Stammen, og da udsveder en Saft, der er bekjendt under Navn af Gummi Hederæ, som har været brugt i Lægevldenskaben som et opissende Middel. Bærrene, som ere afførende og sammensnerpende, ædes af adskillige Kugle.

Den forplantes veb Affæggere og Free.

41be Slagt: Viinftofi (Vitis).

1. Almindelig Viinstok (V. vinifera). Bladene lap, pebe, bugtebe, uden haar. Blakw. T. 154. D. Biinstok, Blinranke.

Beftr. Stængelen rankeformig, fvag, grenet, fprukten paa barken; Grenene meget lange, de pingke meget glatte, lysbarkede 18 firibede. Bladene 2. slappede, indbugtede ved Grunden, glatte, ambe, i Nanden for- og ulige taktede. Stilken næften af Bladett kangde, furet paa Overfiaden. Arelbladene smaa, ægformis

ge, affalbende. Heftetraabene moblatte Gladene, af lige Langbe med diffe, tvebeelte. Blomfterne fidde i tætte Llafer moblat Bladene, Kronerne grongule. Stoudragerne langere end Repnerne. Frugten er et ziroet, saftrigt, gjennemsigtigt Ban. Blamftrer forft i Juli. Druerne modnes i October.

Man har mannfoldige Afarter, i Deufeenbe til Berrenes Form og Rarve, robe, aule Duscateller ic.

Biinftoffen vorer vild i den mere tempererede Deel af Berben, pot of giver ben fun grugter, naar den er optruffen til en Muur mod Golen.

Ægenst. og Anvend. Foruben den bekjendte Brug af bens Bar til Biin, Ebike og Confect, kan og Veddet af Rankerne anvendes, nemlig til Kul, hvoraf laves Bogtrykkers swærte. Den Saft, som om Foraaret flyder ud af Viinstokken og som kaldes dens Taarer, skal være skyrkende for Dinene. Det er bekjendt, at Rosiner og Corender eller Corinther faaes af de størske og mindste Afarter af Druerne. Vinens Anvendelse i Medicinen er ligeledes bekjendt. Blomskerne lugte som Reseda.

Her i Landet, hvor kun meget faa Afarter uben egne bertil indrettede Drivkasser i sardeles varme Sommere kunne opnaae fuldemmen Modenhed, dyrkes den kun til Taffelfrugt. Den udfordrer en soelrig Muur eller Plankeværk, trives bedft i en med hibfige Gjødningsmidler tilberedt Grund og maa om Sommeren ombyggelig udtyndes, at Rankerne kunne opnaae behørig Modenhed; ved strange Vintere maae Rankerne dæftes, og deres hensigtsmæssige Bestjæring udsordrer en øvet Haand.

Biinftoffen formeres meget let ved Aflaggere, ogfaa ved Stiffere.

42be Glagt: Bruftbæger (Illecebrum).

1. Rrandsblomftret Bruftbæger (1. verticillatum). Blomfterfrandsene uben Blabe. Stanglerne fremliggende. Fl. D. T. 335.

Rrands Bruftbager, B. og R.

Befer. Roben treplet, libt frybende; den finder flere, ubbrebte, grenede, triude, rodagtige, glatte, bladede, 2,3 Kommer lange Stang.

Stængler, som ere tæt besatte med Blomfierfrandse. Bladene modlatte, sidende, ægsormige, beelrandede, glatte, lidt toffe, budte. Inden for Bladene side smaa, kivhindede Arelblade. Blomsferfrandsene smaa, tæt samlede. Bægeret kivhindet, vednarende, med en Stat paa Fligene, hvidagtig. Toot. Rapselen hvidagtig. Froet bruunt. 1 aarig. Blomfirer i Juli.

Den ftal findes paa Falker ved Landeveien til Ryetjobing. I Holkeen findes den bift og her paa sandige Seder, f. Er. ved Bramked, imellem Schleswig og Rendsborg og imellem Rendsborg og Inchoe.

Ægenft. og Anvend. Dens Free ades af Sangfuglene. Dens henraadnende Stangler befrugte den golde Sandbund.

43de Glagt: Sanderpb (Glaux).

1. Almindelig Sanderpb (G. maritima). Blabene afformige aflange; be everfte mobiatte, de nederste afverlende. Blomsterne i Blabarlerne. Fl. D. T. 548. Fl. N. 62. D. Strand Isop.

Strand Sandfrob, B. og R. Almindelig Strands fryber, Dec. Pl.

Befte. Roben har lange, ledbebe Trevler. Stængelen opret, ved Grunden lidt liggende og krobende, leddet, trind, lidt grenet, glat, 3:4 Commer lang, tæt besat, især i Enden, med siddende, glatte, heelrandede, paa Understaden blege Blade. Blomsterne sidde enkelte i Bladaglerne og ere lystode. Kapselen kugelrund. Bleer; aarig. Blomster i Juni og Juli.

Den findes almindelig ved Strandfanterne.

Egenst. og Anvend. Den fan bruges til Salat. Quas get aber ben. Den bedatter Flyvesand, men er for liben til i benne henseende at fortjene Dyrkning.

44be Slagt: Maalebæger (Thesium).

1. Eng Maalebæger (T. pratense). Med linicformis ge, utybelig Inervede Blade, opret Stangel og Blomsterne i en bladet Top. Fl. D. T. 1205.

Haalebager, N. Dec. Pl. Mellem

Beffr.

Best. Roben stingrenet, næsen vandret; ben kipder en opret, ubeelt, trind, bladet, 6.8 Commer hei Stængel. Bladene fiddens de, verelvise, heelrandede, 1.1\frac{1}{2} Comme lange, smal-linieformige, guulagtig-gronne, ligesom Stængesen; de nederste spidere, kortere, vinfattende. Blomsterne i en klaseagtig Cop; paa hver Stilk sidder uden for Blomsten et Blad, som ligner Stængelbladene, men fr lidt smakere og spiciere. Blomsterstillen kort, kyktere mod Enden. Bægeret kuglesormigt ved Grunden; i Spidsen bar det 4.5, budte Cænder. Aronen hvid, med en ubbredt 4.5 sdeelt, Arave. The gene heelrandede. Støvdragerne 4.5, fortere end Kronen. Støvzbein sængere end Støvdragerne, budt. Kapselen aflang. Bleeraazig. Blomstrer i Juni og Juli.

Denne Plante bar Rafn i fin Flora 1 D. p. 205 benført til Schraders T. intermedium og kalbt den Mellem Raaleb ceger; berimod have Bahl og Schumacher benført den til Schraders T. pratonse. Da Beffrivelsen paa den sidste paffer bedft paa denne og da T. intermedium kal have tidelig zuervede, ja endog (est. Schraders Bekrivelse) znervige Blade, denne deris mod har utidelige Nerver; har jeg og anseet den for at være hans pratense.

Den findes fielden i Danmart pan hoie, torre Steder, f. Er. paa Banterne ved Brede, paa Ballerups Mart ned mod hares Moven.

Egenft, og Anvend. Ubetjendt.

45be Slagt: Sington (Vinca).

1. Liden Singron (V. minor). Stanglerne fremligs gende. Blabene aflang-lancetformige, i Ranben glatte. Bloms sterne stillede. Bagertanberne lancetformige. Fl. D. T. Curt. Fl. Lond. fasc. 3. T. 16.

Beffer. Roben frobende. Stænglerne grenebe, ubbredte, trinde, glatte, fine, bladede, de blomfierbærende oprette, 1-2 Fod lange. Bladene immergronne, modsatte, fortkilkede, beelrandede, ftive, glindsende-glatte. Blomfierne sidde verelvise, i Bladhjornerne og eenlige; Blomfterfiltene fra 1-2 Commers Længde. Bægeret stlovet, glat. Aronen for, violet blaa, rodlig eller hvid. sbeelt med budte Flige og en bvid Kant paa Svælget. Man har og Afaarter med syldte Kroner og med hvide og guulbrogede Blade. Bleeraarig. Blomfirer sidf i Mai.

Efter Beber i Solfteen.

Egenst. og Anvend. Den dyrkes i Haver for bens smuffe Blomster og immergrønne Blade. Den er brugt i km gevidenskaben som er sammensnerpende Middel.

Anden Orden. Cohunnede (Digynia).

46be Slagt: Svalerod (Asclepias).

1. Svidblomstret Svalerod (A. Vincetoxicum). Blæbene stillede, agformig hierteformige, tilspibsede. Blomsterne i Bladarlerne, stjermformige. Fl. D. T. 849. D. Svalerod med hvide Blomster.

Svalerod Brehorn, B. og R. Almindelig Svale-

Beffr. Roben grenet-trevlet. Stængelen opret, udeelt, trind, libt haaret, bladet, 13-2 gob bei. Bladene mobiatte, glatte, heelrandede; i Randen fiint haarede. Blomferkjermene verelvife, med en Still, som er fortere end Bladene. Aronerne hvide, smaa. Donningjemmet rorsormigt og ender fig med 5 smaa Dorn. Bælge kapslerne tancetsormige. Zuotten, som omgiver Froene, filseblod, bvid.

Den vorer paa Banker imellem Krat men sielben, f. Er. i Sjelland ved Brede, Slangerup, Roestilde, Abelersborg; i Iyen paa Romsse ved Hofmansgave; paa Bornholm ved Ronne; i Poleken paa Derne ved Preep. Efter Ehonnings occonomiste Flora sindes den og i Rorge.

Egenkt. og Anvend. Af Stængelen, som har temmelig ftærte Taver, kan man efter Holm ber gers Forsøg faae meget god Hør, ligeledes har man forfærdiget Tvier af Taverne i Roben. Gederne ode Planten, ligeledes Heften, men, som man paastaaer, først naar den har faaet Frost. Man har forhen anseet denne Plante for at være giftig. Roben er beede og urindrivende.

47be Glagt: Bridurt (Herniaria).

1. Almindelig Bridurt (H. glabra). Med glatte Stangler og Blade. Fl. D. T. 529. Fl. N. 926. D. Bridurt. N. Brubaras, Tufindforn.

Glat Golbnaal, 3. og R.

Boffer. Roben fiin tapformig; ben Kyber flere fremliggenbe, verelviis grenede, udbredte, trinde, bladede, 2.4 Commer lange Stængler. Bladene ægformige, beelrandede, glatte, lidt tyffe, randhaarede; de nederste mobiatte, de overste verelvise. Arelbladene bindeagtige. Dens meget smaa Blomster sidde tæt sammen, uden Stilf, i temmetig lange, axformige, bladede, verelvise Klaser; hver modiat et Blad paa Stængelen. Kronerne grongule. Delt Planten glat, lysgron. 1000, frer andre seeraarig. Blompfrer i Juni og August.

Almindelig paa torre Marter i Danmart, holfteen og det fpde lige Norge.

Egenst. og Anvend. Den indeholder Saltdele og abes af Koer, helte og især af Faar. Forhen er den brugt som et urindrivende Middel.

2. Stivhaaret Bridurt (H. hirsuta). Meb filvhaare be Stangler og Blade. Fl. D. T. Bauh. hist. 3. p. 379. f. 1.

Stivhaaret Goldnaal, R.

Beffer. Bra den foregaaende, hvoraf den formodentlig er en Afart, adfiller den fig blot ved et mere graaeagtigt Udfeende, smallere Blade og derved at Stængel og Blade, ifær Underfladen, ere besatte med aabne Daar. Fleeraarig. Blomfter i Juli.

Den ftal efter Rafn vore imellem ben forrige, tun fjeldnere. Egenft. og Unvend. Som forrige.

48be Slagt: Gaafefod (Chenopodium).

1. Stolt henriks Gaafesod (C. Bonus Henricus). Bladene triangulær pilesormige, heelrandede. Arene sammens satte, bladlose. Fl. D. T. 579. Fl. N. 611. D. Stolt hendrik, Algode, hundetunge. N. Bild Spenath, Bild Raal. Beffr.

Beffr. Roben grenet. Stungelen opret, trind, ved Grunden glat og grenet, i Koppen fribet, 1:2 Fod hoi, udeelt og beftrock med et boidt Stov. Bladene glatte, i Randen lidt bolgede, pas Underfladen melede, ved Roden langfilfede og modfatte, i Koppen verelvise. Bladfilfene kantede, glatte, surede paa den overfie Side. Blomfterne grongule og fidde i kilkede, mangeblomftede Ar, som i Enden af Stængelen, sidde tæt sammen. Stovknappene gule, Kleeraarig. Blomfter i Juni og Juli.

Almindelig ? Danmart og Solfteen ved Gjerder og Mure ? Landsbyer; fielbnere i Rorge, f. Er. paa Eger.

Egenst. og Anvend. De unge Robskud kunne spifes som Asparges, og Bladene som Spinat; ben bliver derfor der fet paa nogle Steder i Engelland. Devertig stal man have anvendt Roben mod hoste hos Faar. Geder og Faar ade den. Bladene ere blevne anvendte som saarlagende og smertestillende Mibler.

2. Rank Gaafefob (C. urbicum). Blabene triangur lare, tanbebe. Rlaferne tætte, ranke, lange, næsten bladlois trykte op til Stangelen. Fl. D. T. 1148. Fl. N. 924. D. Toftmelbe, Byemesbe.

Beffr. Stængelen opret, rant, furet, glat, rockelbet, tant tet, 2-3 god boj. Bladene næken Muurfteeformige, paa Midten tandede, i Spiden og ved Grunden heelrandede, spidse, ftillede. Blomfterne sidde tæt sammen i lange Klaser, som tomme ud fra Bladhfornernt og have samlede en pyramidesvemig Figur. 1 aarig. Blomftrer i August og Geptember.

Ifte fielden i Danmart, Morge og Solfteen / i Landsbyer paa grafebe Steber.

Bgenft og Anvend. Ontrent som ben foregagende, dog er den ifte san behagelig til Spinat.

3. Rod Gaafefod (C. rubrum). Bladene rubeformige triangulære, bugtet tandede. Riaferne oprette, sammensatte, bladede. Fl. D. T. 1149, Fl. N. 540, N. Svinmelde.

Bullen Stangelen opret, grenet, fantet, robfiribet, ifar ved Stunden, a. 3. Sob boi; imob Mobenfeden af Froet er Stangelen mortrob. Bladene pereloife, filfede, bobt tanbeba, libt melebe.

Rlaserne mere aabne og Resene ikke saa store som has ben fore, gaaende. Bægerne ere rodagtige og hele. Planten har et rodagtige tigt Udseende, især naar den vorer paa torre Steder. 1 aarig. Blomstrer i August og September.

Almindelig ved Laudsbier paa Gjødningsplabfer ic.

Egenft. og Anvend. Svinene abe ben, fijent man fors ben har troet, at den var en Gift for dem. Faarene abe den ligeledes i Mangel af bedre Planter. Bladene kunne spifes som Kaal.

4. Mur Gaasefod (C. murale). Sladene agformige, glindsende, spidse, tandede. Rlaserne meget grenede, quastformige, bladisse. Fl. D. T. Curt. Fl. Lond. fasc. 6, T. 20.

Befer. Stangelen opret, meget grenet, tantet, glat, melet. Bladene gtantet-agformige, bugtede, fpids tandede. Klaferne tomme frem af Bladhjornerne, og ere endnu mere aabne end ben forriges. Froene priftede. raarig. Blomfrer i August og September.

Bed Giegber og Mure itte fjelben.

Bgenft. og Anvend. Aserne abe den i Mangel af bedres. Den har en ubehagelig Lugt.

5. Sjertebladet Gaasefod (C. hybridum). Bladene hjerteformige, kantet tandede, tilspidsede. Rlaserne meget greenede, udspilede, bladisse. Fl. D. T. Curt. Fl. Land. fasc., 4. T. 23.

Blandet Gaafefob, B. og R.

Beffr. Stængelen opret, grenet, glat, tyndere end has den foa gegaacude, 2.3 And hoi. Bladene flore, verelvise, aame, bugtes de, glatte, glindsende, lysgronne og have en lang Spids. Alagerenes Brene meget udspilede. Froene have flore Priffer end den foregaaendes. Den er især kjendelig ved fine fulbtommen hjerteformige Blade, der ifte ved Grunden ere tudeformig forlængede. 1963 rig. Blomftrer i August og September.

Den vorer ved Mure ic. ligesom den foregaaende, men Er den sieldneffe af hele Slægten. Den er funden ved Glagelse, gusbenite borg, paa Amager og uben for Saftelsporten.

Agenft.

Egenft. og Anvend. Koer og Kaar abe ben. Den ftal have en ubehagelig Lugt, men at ben, ligesom andre Arter af benne Slagt, ftulbe være giftig for Sviin, er ifte bevift.

6. Svid Gaafefod (C. album). Bladene rudeformige agformige, ubgnavede, ved Grunden heelrandede, De sverste heelrandede, From jewne. Fl. D. T. Fl. N. 297. Curt. Fl. Land. fasc. q. T. 15. D. huidfinnende Melda N. hvid Melle, vild Mall.

Beffer. Stongelen opret, genet, glat, fribet, metet 2 2 3 gob boi. Bludene verelvife, laugfilfede, meget melede, buidant ge og paa Afarten mere granne; de overfte næften laueetfarmige, Alaferne oprette, grenede, faabladede. Broene uden priffer. 31 gap na. Blomfter i Juli, August og September.

Afart: Gronagaig hoid Gaafefod (C. album viride. C. viride Lin.) med smallere Blade og mere flatte Albfer. Ph D. T. 11500 IFI. N. 298. Deliden Stobmelbe. D. Reel, Moll, vild Melde, gron Welde.

Mmindelig i Daver ved Mogdynger, Gierder ic.

Egenst. og Unvend. Efter Pallas beuge be tydste Ess lonister ved Bolga bens Fros til Brod. Det Kal vore benne Plantes Fros, som bruges til at give Thagrin og Baffian de tornformige Indtryk, som findes deri. Roer, Geber og Faar, men isar Sviin ade den. Den er ofte et besværligt Ukrud i Saver.

7. Aundbugtet Gaafefod (C. glaucum). Alle Blabene aftange, bugtet udgnavebe; paa Underftaden hvidgraac. Blomfterne fidde i noglesomige, blablose Rlaser. Fl. D. T. 1151.

Befer. Stænglerne often liggende, ubbrebte, tyfte, kantede, glatte, I. 1 Bod lange. Bladene verelvise, budte, glatte, haa Overfladen gronagtige, pan Underfladen melede. Klaserne kortere end paa de foregaaende. Broene udhulet, priffedo. 1 garig. Bloms firtt i Angust og Soptember.

Den vorer i Danmart paa byrtebe, grusede Steber, Har paa Amager og uden for Kaftellet. I Norge er den funden i Spyder hjerg.

Egenft. og Unvend. 3 Mangel af andet abe huusdporent ben.

32: ** Med heelrandebe Blade.

6. Stinkende Gaafefod (C. vulvaria). Bladene ruber formig agformige, heelrandede. Rlaferne nogleformige. Fl. D. T. 1152. Fl. N. 925.

** Befte. Stunglerne nebliggende, udbredte, grenede, & fod lange; Brenene ubfpilede. Bladene verelvise, ftilkede, tat bestroede med & hoidgraat Stov. Alaserne sidde i Bladhjørnerne og ere forte, tætte og bladlose. 1-earig. Blomstrer i August.

Den vorer ligelebes nær bortebe Gteber, men er fielben. Den er funden i gien ved Moblinge; i Sicond ved Charlottenlund, paa Amager og ved Salpeterværket uden for Ofterport.

- Beenk. og Anvend. Den har en overmaabe ubehagelig Lugt, som hanger fast ved Kingpens, naar man gnider den. Med Tinoplesning kan man kappe. Ald citrongnul i et Affog af denne Plante. Den har forhen været brugt i Lægekonsten.
- 9. Tætfeset Gaafeso (C. polyspermum). Bladene wassormige, heelrandede. Blomsteine i tredeelte, bladisse Quasse. Bagerstigene aabne omkring det modne Free. Fl. D. T. 1153.

Aabenbageret Gaafefob, 3.

Befte. Stænglerne liggende ved Roben, undertiden ganffe frem liggende, 1.1½ gob boie. Bladene glatte, filfede, budte, morter er gronne end ved de andre Arter. Klaserne side i Bladbjornerne i Enden af Stængelen; de ere lange, flatte, mangeblomfrede. Basgeret flutter sig iffe om Broet foin bos de andre Arter. Froene meget fint priffede. 10arig. Blomfrer i Juli.

Den vorer ved Grofter og Gjerder; ifte almindelig. I koen ved Ulrifsholm og Odense; i Sjelland ved Klaffefroen, Præfise, Birferod; paa Falfter ved Korseline; i Worge paa Eger.

Egenst. og Unvend. Mogle paastage, at Fiff kunne blive febe af at abe bens Free. Reer abe ben.

10 Strand Ganfesob (C. maritimum). Bladene spele formige, halvtrinde. Blomsterne sibbende i Bladhjørnerne. Fl. D. T. 489. Fl. N. 296. D. liden Salturt. R. Strands melde.

Beffer. Roben trevlet. Stængelen opret, glat, grenet, tjoberig, rodagtig, 4.6 Bommer boi. Bladene ftode over hele Planten og ere tjobede, fiddende, budte, glatte, lidt fpible, verelvife. Blomfterne nogieformige meb tvende imaa Blomfterblade; de ere topteff fammen i Loppen. Froene glindfende, fint fridede. 1000 eig. Blomfter i Juli by August.

Almindelig bed Strandfanterne.

Wgenst. og Anvend. Den er iblandt de Strandplantet, som man med Forbeel kan brande Potaske af. Den har en sating Smag og spiles pan udgle Sveber vedlagt som Agura ter. Baar og doste abe ben. Den bibrager til at formere bet safte Land, ba ben vorer bebst paa Steber, som Havet vverskiller.

Aghe Slagts Melbe (Atriplex)

1. Rosenartet Melde (A. rosen). Blabene muurfleer, formige, tanbebes paa Underfladen mefede. De feugtbærende Bægerblude paa Overfladen og Randen tanbeber Fl. D. T. Gesn. op. p. 1. T. 7. f. 48.

Beffer. Sidingelen urteagtig, opret, meget grenet, tantet, glat, 2.3 fob hol. Grenene vereivife, ubbrevte. Bladene glatte, bugtet tandebe, tilfpibfebe, fime melebe, ifær paa Underfladen. Blomferne fibbe nogleformige i Bladbjornerne. Froet brugint, hoels vet paa den ene; og flade paa ben anden Side. 1000fg. Blomberer i Anauft.

Bundet ved Frederitssund og Longbye. Maaftee ubtommet af en Save.

Egenft. og Unvend. Ubetjendt.

2. Save Melde (A. horrensis). Stangelen opret, ute teatie. Blabene triangulare. D. Delbe.

Beffer. Stængelen opret, tantet, grenet, libt furet, mat gron, slat, 4.5 gab boi. Bladene pereivife, fillede, aftange, glatte, melebe, bleeganonne, heeleandede eller faatandede. Alaferne i En-

den af Grenene og mod Loppen i Bladhjørnetne, "rantig. Blome firer i August.

Man bar en blodeed Afart af ben.

Den vorer i det sydlige Endffland og i Kartariet.

Egenft. og Unvend. Den portes bist og ber i Saver, og bruges som Spinat.

3. Fliget Melde (A. laeiniata). Stangelen wreagtig, ubbredt. Bladene naften muursteeformige, besterntnabed, paa Underfladen solvfarvede. Fl. D. T. 1284. Fl. N. 1011. D. Strand Misine. J. Sarda Sol.

Beste. Roben grenet, langtrevlet. Stængtlen fremliggende, ubbrebt, trind, hvidagtig kjællet, i Zod lang. Grenene ved Grunden modiatte, tilbageboiede vg komme frem af en Anderpaa Stænslegelon. Bladend verelvise og kilkede. Bed Grunden undereiden modiatte og siddende; lidt forlængede ped Grunden; solvylindiendes, kjællede, især paa Understaden, hudte, haade i Enden og paa Kænderne, som ere store, undertiden næsten som Tisse. De tversonnede, Blomster sidde i korte Ur, og hundægerne næsten enkelte i Bladarsterne. From kannenervitte og indstates af et find, rudesormigt, tandet Bæger. Idarig. Biomster i Angust.

Bed Strandfanter, min meget fielden i Danmart, f. Er. pas Siedfer Odde paa Kalfter; i holfteen efter. Weber. Drof. Bab4 bar fundet den paa Den Bor; i Rorge ved Griffad.

Egenft. og Anvend. At bene Frugt ftulbe indeholde en fei, guul Saft, lignende Gummi Gutta, som Sehopf anforrer i fin Materia medica, har jeg itte fundeten Man passactu at Aver, Geber og hefte abe ben.

*4. Spydblodet Melde (A. hastara). Mindene trangus lare eller spydformige. De frugtbarende Bagerblade ere store, muurskecformige, tandede eller stigede. Fl. D. T. 1286. Fl. N. 1012. N. Geir Miglne.

Beffr. Moden grenet-trevlet. Stringelen optet, unbertiden lidt nedliggende, rodagtig, meget grenet, kantet, glat, oben for de fierre Grene besat med Blade, 1-2 god boi. Grenene ere fforft veb Grunden, ftemtiggende, lidt opfligende og modsatte. De fieder fte Blade spudsormig-triangulære, fillede, modsutte, budte, budte tandet: bugtede, fjodede, glatte, oftest rodagtig-mausgranut; de over-

sverste lancetformig piilformige, næsten heelrandede, verelvise. Bladene ved Blomsterne linieformig lancetformige. Blomsterne sidde nogleformige i Bladhjørnerne paa Grænene, men paa Grænegelen ere disse Nogler samlede i mellembrudte kilkede Ar, som mod Koppen blive tortere og tortere. De ufrugtbare, tvefjønnede, meget smaa Bægere, have 5 budte Blade, som ere tortere end Stovedeagerne. De seugebare Hundægere ere forst astange, spidse, meget smaa, men blive siden korre og triangusære; deres Korm og Kafter afverle meget hos de forstjellige Usarter. Froene sladtrott aggsformige. 1000s. Blomstrer i August.

Man finder mange Afarter i henseende til Storrelfe og be frugtbærende Bægeres Form af demie Blante, hvoraf Rafn har ubmærtet folgende som de vigtigfte i fin Blora, 2den D. p. 239.

nste Afart: Smaadægeret spydbladet Melde (A. h. microtheca) med triangulare, tandede Blade. Bagerbladene smaa, stærkt tandede og hvidmelede paa Randen og Ryggen. Fl. D. T.

Rærmer fig meeft til hovebarten; bar fantere, tonbene og tobe ligere Ur og flore Grundfige pag Hlobene.

2den Afart: Storbægeret spobladet Melde (A. h. macrotheca) med fuldsommen spodannede, næsten heelrandes de Blade. Fl. D. T. Bauh. bist. pl. 2. p. 974. f. 2.

Den er ofte nedliggende og faatandet paa be neberfte Blabe.

3bie Afart: Stjonbægeret spydbladet Mete (A. h. calotheca) med spydbannede, buft fligede Blade. Pagerblades ne dobbelt saa store som de foregaaendes, og dubt fligede. Fl. D. T.

Den er fierre, mere opret og vedagtig end be gnore, og forstiente maaftee at fremfættes som en farfile Art.

Hovebarten findes almindelig bed Mogdynger, i Kjoffenhavet

Afarterne vore ifmr ved Strandbrebber, boor Bandet har ope kniet Lang, som er forraadnet. Her omtring finbes de uben for Rafellet og pad Amager henimod Qvintus.

Ægenft.

Egenft. og Anvend. Deres tisbrige Blade, som have en saltagtig Smag, fal kunne spifes som Spinat. Sangfuglene abe Froet, men Huusbyrene node itte Planten. Dens tisberige Stangler og Blade formere, maar de henraadne, Mulbijorden.

5. Svine Melde (A. patula). Grenene udspilede, de neberste Olade spydformige, de verige lancetformige, næsten heefrandede. De frugtbarende Bagerblade rudeformige, tanzbede paa Ryggen. Fl. D. T. 1285. Fl. N. 489. D. Svinemelde. N. Svinekaal.

Erandbageret Melbe, B. Ubfpilet Melbe, R.

Beftr. Roben langtreplet. Stængelen opret og fremliggende, glat, grenet, 12:2 Bod lang. Grenene gaae i næften rette Binkler ub fra Stammen og ere frumt opftigende, de nederste modiatte og ved Grunden tyftere, meget lange; de overste fortere, verelvise og danne en mere spide Bintel. De nederste Blade tandede, de midterste have ded Grunden en temmelig for Land ved hver Side; de overste ere lancetformige, beelvandede; de ere alle længere, tyngdere og mindre saftsulve end paa den foregaaende Art. Blomsterne sidde i de overste Bladhjørner i kilksofe, smaa, astange Ar. Bægerbladene mere tilrundede end paa hin. Froet lindseformigt, sortglindsende. Laarig. Blomster i Juli og August.

Den vorer paa be famme Steder fom den foregaaende.

Egenft. og Anvend, Aserne ade den. Den formerer ligelebes Mubjorben. Er forreften et Ufrud.

strand Melbe (A. littoralis). Bladene meget sinalle, sinieformige, heelrandede. Fl. D. T. Fl. N., 725. Petiv. Herb. brir. T. 7. f. 6. D. Strandmelde. R. Strand Mjøine, Smal Mjørne.

Befte. Roden grenet etrevlet. Stængelen opret, grenet, kantet, glat, i - 13 god boi. Bladene lidt smallere ved Grunden, nafen kilfede, lysere gronne end de foregaaendes. Blomfterne i smaa Nogler, uden Stilt i Bladhjornerne, guulagtig gronne. De frugtbærende Bægere triangulære, færkt tandede paa Roggen og Randen. Froet kadtrott-tilrundet. Bladene ere undertiden sams menfoldebe og ligne Stulper, bviltet foraarfages af Infecter. zaaria. Blomfrer i August.

Afart: Takket Strand Melde (A. litt, dentata. A. marina Lin.) med takkebe linieformige Blade. Fl. D. T. Fl. N. 1101. R. Bessel Mjøine, Gras Mjøine, Gras Mielte.

Se Melbe, 3, og R.

Den er anseet af abstillige Borfattere som en egen Art, men ba man finder den med færre og flere Safter paa Blabene og den i svrigt ligner Strand Melden, er den fittert fun en Afart deraf.

Alminbelig web Stranbfanter. .

Afarten lidt fjeldnere,

Egenst og Anvend. Bladene kunne spffes som Salturten. Efter Director Viborg 6 Forsog giver den uldent Toi, som er beitset i Alun og kogt i Farvesuppen af denne Plante, en lys Olivenfarve. Behandlet med Jernvitriol bliver Farven morkere. Den kan maaskee, ligesom og de vorige Arter, tjene til at dampe Flyvesand.

7. Stillet Melde (A. peduneulata). Stangelen frems liggende, ubspilet. Bladene lancetformige, bubte, beelrandede, De frugtbarende Bagere stillede. Fl. D. T. 304.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen fremliggende, bagtet, verelviis grenet, kantet. Bladene næften eliptifte, hvidagtig guulgraae ligesom bele Planten; de nederfte modiatte, de sverfte lancetformige. De tvekionnede Bægere i smaa korte Ar i Enden paa Grenene og Stængelen. De frugtbærende Bægere ere filltede; Stilten pan dem, som sidde i Greenhjornerne, er 4dobbelt saa lang som Bægeret, hvilket er triangulært, saaledes at den sverfte Side er den bredefte og næften 2hornet. 18arig. Blomfrer i August.

Den vorer ved Strandbredder og i huller i Strandenge temmelig fjelben, f. Er. paa Amager ved Chriftianshavusgrgveus, vod Alaffefroen, Korfoer, Frederifsfund; i Bren ved Dofmansgave.

Egenft. og Anvend. Ubeffenbt.

:: •

50be Glagt: Bebe (Beta).

1. Almindelia Bede (B. volgaris). Stangelen oppet. De neberfte Blade aaformige. Blomfterne nogleformige. gerfligene tandebe ved Grunden. Blakw. T. 235. D. Bede, Rebbebe.

Beffr. Reden tat, tapformig, fjedrig, faftfuld, mertred, og bos hogle Afarter guulagtig eller bvid med robe Rredfe. len opret, fantet, furet, morfrodagtig, ligefom bele Blanten, 2:4\ Sod bei. Robbladene meget fore, næffen bierteformige, beelranbebe, glindfende, meb en buid Still og hovednerve. fidde i Bladbjørnerne i Toppen, og i bladede Rlafer. Bogeret se flovet, med en ophoiet Frugtbund. Froet glindjende, npredaunet. 2garig. Blomftrer i Juni og Juli.

Afart: Almindelig boi Bede (B. vulgaris altissima). Deb en Stængel af 6.8 Fobs Beibe og en hvid Rod med zobe Rrebie. D. Runfelbebe, Suffer Bebe.

Den Kal findes vildvorende ved Strandbredderne i Spheuropa. Mfarten er formodentlig fremtommen bed Dorfning.

Egenft. og Unvend Den almindelige saafaldte robe Bebe bortes fom befiendt for Robens Stold, fom nedlagges med Wolfe. Rreaturene abe baabe Roben og Blabene meb Begjerligheb. Mere vigtig for Deconomerne er Afarten, ber er en meget gob Foberurt, og fom ifær i Engelland er byrtet i benne Benfeende. Den fortrinligfte Maade at byrfe ben paa, er at ndplante ben paa Agrene i Mai Maaned, men sadvanlig udfager man ben i let Jord og oprneter bem, fom stage for tat. Man pluffer Blabene flere Gange af og bruger bem til Qvagfoder og optager Roben om Eftergaret, fom gjemmes til Bin-Reerne fal ved at nybe bette give megen og god Delf. Bladene fpifes i Pohlen som Guurfaal og Robberne som Roer. Diffe Rubber ere meget rige paa Suffer, og berfor bar man i de nvere Tider hoppig dorfet benne Afart, ifer i Todkland. Achard far af 100 Pb. frifte Robber faget 8 Pb. Suffer. Maat man dyrfer den for at udbrage Sufferet af Roben, ber man iffe omplante eller afblade den. Saavel af hovedartens **soln**

som Afartens Nob, kan beandes Beandeviin. Over Rabbeben dyrkes i Haver for Rodons Styld, ubsaaes ben tidlig om Forsaaret i bybt omgravet, ikte friffgsbet Jord, paa Sedet, hvor Planterne kulle forblive. Da Frøet ikke uben stor Møie kan renses, ubsaaes hele Frugten, men da denne indeholder mere end eet Korn, opkommer der sadvavlig stere Planter efter hver Frugt, hvoraf nødvendig de svageste maae oprykkes, som kunne anvendes til at plante paa Steder, svor Frøet er udeblevet, eller paa egne Beder; dog give de forplantede ikke saa fuldkomne Rødder som de urørt staaende.

2. Strand Bede (B. maritima). Stanglerne nebligs genbe. Bladene bolgebe. Blomsterne 2:3 samlebe. Bagers stigene heelrandede. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 285.

Seftr. Roben tapformig, tof, toorig, novendig fort, indvendig brid. Stænglerne rodfribede, dobt furede, tantede, i Enden grenede, bladede, 1-2 Fod lange. Bladene fillede, hierteformigtriangulære, i Ramben udbugtede, ifte saa glatte som den foregaaendes; de nederste ftore. Stængelbladene verelvise, næsten fiddende. Blomfterne groune og sidde i arformige Klaser i Enden af Stængelen. Undertiden 3 Ar. Fleeraarig. Blomfrer i August.

Bed Strandfanter meget fjelden. Proof M. Brebed orf bar fundet den paa den faataldte Sale ved Marffal paa Eroe.

Egenft. og Anpond. Formodentlig har den meget tils fælleds med den foregaaende.

51be Slagt: Sodaurt (Salsola).

1. Tornet Sodaurt (S. Kali). Med nebliggende Stangel; spelformige, tornede, rue Blade og randede Bagere i Bladhjørnerne. Fl. D. T. 818. D. Stiffende Salturt.

Ruebladet Saltyder, B. og R. Almindelig Sodas urt, Oec. Pl.

Beftr. Stanglerne meget grenede, toffe, tjobebe, five, 1 Fob lange. Bladene verelvije, siddende, tjobede, halbomfattende, five, surede, aabne, og endes med en fiv Braad. Blomfterne smaa, og sidde enkelte i Bladhjørnerne; ved hver 3 tornede Blade. Begerbladene rodagtige, ftivhindede. Froet topformigt. 1 aarig. Blomftrer i Juli.

Bib Strandfanter i Danmart og holfren ille finiben, f. Er. veb Stovehouch, Liege, van Zafker ved Gronfund; i Apen ved Ajertemiude; i Norge er den funden ved Balloe Saltwærk.

Egenst. og Anvend. Den tjener, ligesom flere Arter af benne Slagt, til at brande Soda af, da ben indeholder en Deel mineralst Lubsalt; hvorfor den og dyrkes paa nogle Steder i Sydeuropa og Asia. Efter Prof. Viborgs Beretning er den en ypperlig Plante til at standse Flyvesand, da dens tætte Grene slette sig i hverandre og danne ligesom et Gjerde mod Sandet; men da den er laarig, kan den kun nytte ret der, hvor Naturen selv frembringer den i Mangde. Huusdyrene vrage den,

2. Laaden Sodaurt (S. hirsuta). Med ubbredt Stans gel og trinde, budte, filesde Blade. Fl. D. T. 187. D. Laas den Salturt.

Laaden Saltyber, B. og R.

Best. Roben entelt, nedgaaende, med fine, haarformige Statervier. Stængelen trind, bladet, tæt flindaaret, rodagtig, greinet, \$30d lang. Grenene, som især sidde ved Grunden, halv af Stængelenk kængde, og lidt indboiede; de everste saa og torte. Bladene verelvise paa Stængelen og modsatte paa de nederste Grene, tjødrige, duunhaarede, rodtig-grønne. Blomkerne meget smaa og sidde centige paa Enden af Stænglerne og de overste Grene i Blade hjørnerne. Bægerstigene randhaavede, indvendig guulagtige, udvendig grønlig-mortrode. Stødtagerne omtrent af Bægerstigenes kængede. Arrene suglesormige. Den har, paa kaadenheden nær, megen kighed med Strand Gaases od. nagrig, Blomstrer i Juli og Mugust.

Denne Plante vorer ligeledes ved Strandbredber, men meget sieldnete end ben foreganende. Man finder ben i Sjelland ved Holbet og Stielfejor, pan Kalfter ved Bredden af det fankaldte Roe; i Lagland ved Robbye.

Egenft. og Unvend, Ubeffenbt.

520e Slagt: Alm (Ulmus).

z. Smalbladet Mim (U. campestris). Bladene bobs beit taffebe, rue, veb Grunden ulige. Blomfterne samlebe,

næs

naften fibbende. Fl. D. T. Reiter und Abel T. 3. D. 09 D. Beim, Aim / Almetrae, Bimetrae, Ulmetrae, Ppern, Eben, Ebnetrae.

Almindelig Elm, B. og R. Almindelig Alm, Dec. Dl.

Befer. Et fiort Fræe, af 20:23 Alens Soide, med ubbredte Grene og sprutten, ujen Bark, som paa Grenene er mere jebn. Bladene verelvise, kilfede, ægformige, tilspidsede; den ene Side af Bladet er bredere og tøber tængere ned paa Stilken end den anden; paa Underkaden ere de lysere grønne og haarede ved Aarer, ne. Blomkerne komme frem, sørend Bladene, af egne Anoppe; he sidde tæt sammen og ere næsten uden Stilk. Bægeret rødligt, ved Brunden grønt, tragtformigt, sklovet. Antallet af Stoddrastrue er paa denne Art oftek s. Brugten sad, kivhindet i Randen, akang, klostet i Spidsen. Blomstrer i April. Froene modens aus August.

Hist og ber i Stove, f. Er. i Ipen ved Reierup; i Sjellaud i Borreveile Stov; i Lagland; almindelig pag Bornholm,

En A fart med kappedannede Blade findes i Stoven ved Hofmansgave i Kyen, men biffe fees kun den firste Sommer efters, at Grenene ere ftavnede. De fleste Forfattere henfsre T. 632 i Fl. D. til benne Art, men ba ben har stilkede Blomster og naften kredstunde Frugter, har jeg med Smith anseet den for at henhore til den folgende.

Egenst. og Anvend. Bebbet af bette Træe er temmelig haarbt, modtager godt Politur, og er, især af knortede Træer og Robbullen, meget sinukt, hvorfor der og paa nogle Steder, sem f. Er. paa Falster, giøres overmaade smukke Meubler ders af. For at giøre det varigere og conservere det mod Orme, nedsanker man de tilkaarne Bjelle i Møddingvand; dets Farve er guulagtigt med brune Flammer. Det bruges og til adskillige Instrumenter, til Vogne og Savntømmer, i Norge f. Er. til Slædetræer og Stier. Efter nyere Korsøg er det ikke saa pægtigt og brænder ikke med saa megen Dede som Egens, men skal derimod give bedre Rul. Af Barken laver man paa nogle

Steder i Morge en Suppe med Brid, fom blandes i Ralpenes Drif for at febe bem, og naar Brobbeien iffe vil hænge fams men, alter man noget af benne Suppe beri. Barten bliver pa i Kornmangel malet og brugt til Breb, men er, ba ben bar fammenfnerpende Egenftaber, meget fadelig. Dag andre Steder bruger man Barten faavelfom Bladene til Binterfebe for Raar. Efter Siefert og Dambournen, aiver ben en bruun Rarve. Mf Baften fan inves meget ftarte Reeb, og i Rranferige har man gjott Papiir beraf. Roer, Befte, Geber pa Ragr, men ifar Sviln, abe Lovet med Begierlighed, og i Morge indsamles bet til den Ende i Mangde. af bete tiblige Blomfter. 3 Engelland og Frankerig plantes Wimetraet vod Beie, Gjerber og i Affeer, hvortil bet er meget tienligt. . Maar bet holdes farft under Garen, fan bet blive buffagtigt og anvendes til Sæffer. Bladene ere fammenfnerpende, og-ere brugte mod Sudfygdomme.

Man formerer Ælmen ved Free, Astængere, Rodstud og Stiklinger. Freet samles i Slutningen af Juli og saaes strar efter Indsamlin...en, men meget tyst, da mange Free ere golde. De Planter, som gaae op sam e Aar, komme da ikke frem ferend Jordsoppernes Tid er forbi, og de som ikke spire ferend næste Foraar, kiste allerede Blade, naar Jordsopperne komme. At saae Karsesree derimestem har ikke havt nogen Virkning. En vigtig Omstændighed er at give de unge Planter Skygge mod Solen. Vil man udplante dem, da keer dette efter tvende Aar, da de i Planteskolen sættes 2 Fod fra hverandre, hvor man lader dem staae, til de skal udplantes ved Gjerder, Alleer c. s. v. Man paastaaer, at Ælmen opnaaer sin sulde Vært i 70 til 80 Aar, og at dens hvieste Alder Kulde være 600 Aar.

2. Rortbarket Wim (U. suberosa). Bladene bobbelt taffede, ved Grunden ulige. Blomfterne naften negleformigs fiddende, 4hannede. Frugten glat. Barken paa Grenene korke

ageig minget. Fl. D. T. Schfuhr bot. Handb. Tab. 57. a. 6. f. g.

Rortbladet Mim; R.

Beffr. Den ligner meget den foregagende, men tjendes let ved de anforte Dærter, og derved, at den bar fiere Grene ned paa Stammen; maakee er den og kun en Afart. Den blomftrer i April.

Den findes ved Tuursven nar Aaningaarden; mueligt er det denne Art, som findes paa nogle Steder i Laaland i temmelig Mang- de, og hvoraf man gjør meget smutte Møbler.

Egenst. og Anvend. Bebdet ftal vare haardere og seiere end paa den foregaaende, hvorfor det i Engelland bliver brugt til Stidsbugningstommer, Lavetter til Kanoner, til Hjulmager-Arbeide, Mollevarter, Bandbugninger 2c. Til Mobler er det fortræffeligt. Det giver, ligesom den foregaaende Art, gode Kul. Faarene ade Bladene og Vierde tratte af Plomsterne. Den opelstes paa samme Maade som den smalbladede Elm.

3. Bredbladet Lelm (U. effusa Wild.) Bladene dobs belt takkede, ulige ved Grunden. Blomsterne udbredte, stilkede, 8hannede. Frugten randhaaret. Fl. D. T. 632? (Under Mann af U. campestris). Schkuhr. bot. Handb. T. 67. D. Hollandsk Alm.

Langfilfet Mim, R.

Beffr. Den ligner meget be foregaaende, men foruden be anførte Marter, adfilles den fra ben aben Art ved en glattere Bart,
vo fra den forfte ved bredere Blade og mere treberund Fringt, som
i Manden har hindragtige Saar.

Den feal findes blandt be andre Mrter.

Egenft. og Anvend. Dens Bed ftal være meget flette: tt end de foregagende Arters.

53be Slægt: Entian (Gentiana).

* Deb stlovede eller uæften stlovede, flotteformige Kroner.

1. Rod Entian (G. purpurea). Kronerne næsten 5flss webe, frandsformige. Bagerne afstumpebe. Fl. D. T. 50. D. Ens

Digitized by Google

Entian. R. Sobe, Sobrod, Sotfonge, Stjarfobe, Bfat:

Bestr. Roben tot, grenet, næsten dandret; ben Koder stere opftigende, i Poppen ranke, 1-13 fod hoie, glatte, trinde, bladede
Stængler. Robbladene eliptike, mod begge Ender tilspibsebe, filltede, tæt samtede; Stængelbladene ægformige, siddende, halvomfattende, modsatte; alle Bladene heelrandede, glatte, snervede.
Blomkerne i Arandse, sædvanlig 2, hvoras den overste er hovedsormig, 5-6hlomstret, den nederke omtrent 2blomstret; de ere omsattede af 4 ægformige Blade. Bægeret holkersormigt, Aronerne
kore, rode; Fligene ægsormige, budte, Fleeraarig, Plomstrer i
Rugust.

Semmelig alminbelig paa Gjelbene i bet fpblige Rorge; oglaa pag Sotfjelbet i Bubalen, i Grotten i Rombbalen, pag Sondmor.

Benft. og Unvend. Man har i de filbigere Siber funbet, at dens Rob kan i Lægekonsten anvendes i Stedet for den guie Entians Rod, som findes paa Bjergene i bet syblige Europa og som har styrkende urindrivende Kræfter.

2. Smalbladet Entian (G. Pneumonanthe). Kroner, ne mobsatte, stillede, Bladene linieformige. Fl. D. T. 269. Fl. N. 1108. N. Bindsøte, Forsøte, Smalsøte,

Beste. Roben langtreplet met sinere frandsformige Trepler. Stængelen ubcelt, opret, ofte lidt opkigende, bladet, i Coppen utydelig 4hjørnet, 4=5 Commer høi. Bladene modsatte, beelpandebe, glatte, bubte, temmelig vidt fra hverandre; de overke længere og smallere end de nederste. Blomsterne sidde oprette i Endeu paa Stængelen og undertiden i de sperste Bladhjørner paa smaa Stille. Bægertænderne spelsormige, lidt fortere end Bægerrøret, som er klokkesomigt. Aronerne smuft blaae, med grøngetige Folder, temmelig store. Støvenappene lidt sammengroede. Støvenene tilbageboiede. Bleeraarig. Plomstrer i August og September.

Den porer paa Enge, men sjelden i Danmart, f. Er, ved Johnkrup, Roestilde, Usholdt paa Kronborg Amt, Annedjerggaard i Obsherred, i Svenkrup Stov ved Kallundborg; i Inland paa Heber ved Næbbjerg i Ribe Stift, ved Erpsenborg; i Rorge er den funden i Guldbrandsdalen.

ægenft.

Egenft. og Unvend. Den er minbre bitter end ben for.
regaaende og er anbefalet som et saarlugende Middel. Dens
fortiente at borkes som Zitrolante.

3. Spobbladet Entian (G. aures Lin. G. involucrata Retz.). Kronerne stlovebe, tragtformige, indfattebe af et Sweb. Stangelen ffarpt 4hiprnet. Bladene aflang-agformige. Fl. D. T. 344 (under Navn af G. qvinqvefolia). Fl. N. 831 og 548. N. Guldste, Marie Vendr.

Befer. Roben enkelt, i Spiden trevlet. Stængelen grenet og kabet ved Roben, undertiden ganke ubeelt, glat, 6.8 Kommer bei. Grenene næken af Stængelens Længde, modatte, opftigende. Bladene fiddende, hecktandede, budte, tæt samlede ved Roden; modstent, vidt fra hverandre paa Stængelen. Bladene van Stængesilen omfatte Blomkerfillene, og af disse sidvenlig 4 paa Ensten af Hovedkængelen og 2 paa Grenene. Blomkerne sidde mange samlede i en Stjerm i Enden af Stængefen og Grenene. Undertiden fomme nogle faa Blomker frem af Greinhjornerne og af Stæde histonien nogle faa Blomker frem af Greinhjornerne og af Stæde histonien paa Grængesin. Blomkerkillene nlige lange (3-1 Bekke me), traadformige. Sægeret 3-5deett, med sneder, liniefotwich Blige, som ere lidt kortere-end Lonnen. Kronen gunlagsig, efter Fl. D. vsoletrod. 1 ester 20arig. Blomker om Esteraaret.

Den findes i Rorge, Sinmarten og Island.

· Egenst. og Unvend. Ubefjendt...

** Med fadfravede, stlovede Kroner.

vet, rundtaffet; Fligene have ved Grunden mindre Flige. Man: ge, agformige Blade. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 493.

Beftr. Roden lidt krobende. Stængelen opret, ved Grunden, grenet, undertiden udeelt, abjørnet, tætbladet. Bladene moda latte, spide, heelrandede. Blomken sidder i Enden paa Stænges lm. Bægeret stantet. Kronen smuft blaa, med hvidt Nor; Flis kene spide. Den har tun een Stønvei med tvedeelt Ar. Fleeraatg. Blomkrer om Foraarst.

Denne Plante anfores som vorende i Island og Gronland af Dlaffen, Dlavius og Erantz. Jeg bar albrig feet den berfra; ben findes ei beffer blandt islandle Planter i Bahls herbarium

rfum eller blandt dem , fom Konig famlede; maaftee bar man antaget een af de folgende Arter berfor.

Egenft. og Anvend. Ubefjenbt.

5. Snee Entian (G. nivalis). Kronen 5flovet. Bas gerete Kanter lige ftore, ftarpe. Stanglerne fleerblomftrebe. Fl. D. T. 17. Fl. N. 183. J. Dyragras.

Beffr. Roben trevlet, frag. Stængelen opret, beelt ved Rosden, ofte enkelt, 4kantet, bladet. Grenene oprette, næften af Stængelens Længde, iblomfrede. Bladene moblatte, heelrandede, glatte. Bodbladene omvendt ægformige, nænkaaende, budte, mindre end Stængelbladene, fom ere lancetformige, fridse, og kaae i korre Afkand fra hverandre. Bægeret heuved kænme langt, rorspermigt, shjørnet, slat. Hjørnerne meget fremkagende. Æronen liden, indvendig meget smutt blaa, udvendig grønagtig. raarig. Blomsker om Esterancet.

Denne smuffe Plante, som variever meget i Storrelse og Do Ling, findes hist og her paa Fieldene i Norge, f. Er. i Ovre Leles marten, i koms Præstegield i Guldbrandsdaten, ved Slider i Balsdape, ved Noraas nær ved Rugelshvien, paa Gronffeltet nær ved Nagen i Nordsapd. Almindelig paa Fieldens i Island.

... , Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

* *** Rronerne 4 - 5beelee.

6. Eng Entian (G. Amarella). Kronen 4: 5beelt, findfravet, i Svalget ffjagger. Bagerfligene lige store. Fl. D. T. 328. Fl. N. 95.

Soft Entian, 1. B. Eng og lancetblabet Entlan, R.

Befer. Roden flintreplet. Stængelen opret, kun libet grenet, abjornet, glat, bladet, 2-6 Commer hoi. Rodbladene flere sammen, mindre end Stængelbladene; znervede: Stængelbladene modfatte, temmelig lange, lancetformig agformige, 3-snervede. Bloms flerne fidde i Enden vaa Stængelen, og i Bladhjornerne paa enskelte eller grenede, 4hjornede Stilke. Bægeret halv saa langt som Kronen, med 3 spidke Elige, af næsten lige Længde. Kroners ne blaae med hvidagtigt Ror, budte Rige, rodagtigt Stæg. 1aas rig. Blomstrer i August og September.

Da denne Plante varierer meget i Storrelfe, Bagerbladenes og Stængelbladenes Form og Brede, have de Noere beelt ben i fere

fere Arter; men det har været mig umueligt at finde fafte Castacter, som kunne adfille dem. Den ber ansorte Pfabe af Fl. I). bar Rafn hensort til en Art, som de falbte G. pracesis, men baade Smith, Eieren af det linneiste Herbarium, og Nabl, hensore den til G. Amarella. Rafns lancetbladede Entian (G. lanaifolia) nomærter sig aldeles iffe ved andet end ved lidt smalstere Blade og derved at Bægersigene ere aldeles eensbannede, og den Zigur deraf, som sindes i Romers Archiv Tom. 1. Tab. 5. s. s. 13. viser tydelig, hvot lidet den er forstjellig fra Tab. 328. i Fl. Dan.

Denne Art findes bift og ber paa Strand Enge, f. Er. paa. Beffer Falled, ved Rlaftetroen, Adlereborg; paa Bornholm; i Nore se ved Grilftad og paa Kongshaven ved Brondhiem; i Island.

Rgenff. og Unvend. Ubeffendt.

7. W.F. Entian (G. campestris). Kronen 4: 5beelt, fadkravet, Svalget stingget. De poerfie Begerflige meget store. Fl. D. T. 367. Fl. Na 96. D. Entiam. M. Entian, Stingurt, Stinggras, Poligras, Halgers, Glaugurt, Ilinge gens. J. Mariu Sonder, Quetfe: Gras. F. Loppogras.

Befer Den figner- meget ben foregagende, men er febountig' tavere, thiere, mert greifet. Bladene ere og bredete, og Romifferne neue budte. De thende indvendige Bageiffige ere imag og lancetformige, be tvende udvendige mere end bobbeit fag flote og befibbige. inarig. Blomfrer i Angust og Geptember.

Den findes paa hvilende Marter og torre Enge.

Egenst. og Anvend, Den er meget bitter, og et ders for underziden bleven anvendt fom Qumle til Di. Den fal og vare brugt fam et affarende:Middel.

8. Spad Entinniff, tanolle). Rentene 4florebe, fabfradebe: Svalget ffidger: Stangelen bebeeft. Bloms ferfillene ausget lange. Binbene afformige, bubte. Fl. D. T. 318. Fl. N. 822. D. Norfpte.

Boffe. Moden tranbformig, tempete. Stængelen opret, 4hjorbet, blabet vob Roben og veb Defingerne, glas, viceff tvebeelt, 22 4 Rommer poi. Blabene obbi-Moden tær famlebe, affange; paa Stængelen faa, modfatte, agformige, ved Grunden trolbe til Stæne selen. Biomforfilfene langevo end Stangelen, 223 Kommer lange, ibiomfrede, i Enden af Stænglerne og Grenene. Bægerfligene ægformige, lidt ulige flore, meget kortere end Kronerne. Kronerne blaae, med lancetformige Flige. 1 aarig. Blomfrer i August.

Den findes paa Bjergene i Norge, f. Er. i Loms Praftegjeld web Saarden Stamfad, ved Baranger Bjorden i Jinmarten; i den pordlige Deel af Island.

Baenft. og Unvend. Ubefjenbt.

9. Hulfravet Entian (G. rotata Wild.). Kronerne 5flover be, hjulformige. Blabene lancetformige linieformige. (Swertia rotata Lin.) Fl. D. T. 343. Fl. N. 1077. N. Kuursete.

Furet Svertie, B.

Befer. Roben næken tapformig. Stængelen opust, rant, of teff ubeelt, glat, abjornet, bladet, 4-6 Commer hot. Bladene moblatte, af Mellemrummenes Længde, glatte, kjolede, ved Grunden inderpkte til Stængeken, aabne, og i Spidsen lide tilbageboice de. Imellem Bladhjornerne krentomme smaa, iblonkrede Blomstferfille, undertiden smaa Grene. Bagevet af Lonend Længdes med linieformige, spidse, aabne Blige. Lronen bleeghiga, med aflange, budte Blige og utydeligt Ror. Proetopselen næken af Lronneus Længde, sammentryft, paa begge Sider suren. Kreet haden Bleegaarig, efter andre saarig. Blomkver i August.

Den vorer paa totre Steder i Rorge, f. Er. i Gulbbrandie

balen. 3 Island er ben alminbelig.

· Egenft. og Unvend. Weffenbt.

10. Randhaaret Entlan (G. ciliata). Kronerne 4:56 flyuede, randhaarede. Jagu-Rh. austr. T. 113.

Af benne findes i Morge og Island folgende Afarier.

tste Afart: Afstumpet randhaaret Eitign (G. cill deransa) meb 4klovede Kroner og afstumpede Fligs. Fl. Ni 733. T. 2. f. 3. 4. 5.

Bestr. Aoben traabsormig meb fine Trevler. Stængelen spret, grenet ved Noben, bladet, abjornet, 2=4 Commer hoi. Robbim dene smal-astange, budte. Sangelbladene linieformige, spidles modsatte, glatte. Bagersigene ulige lange, 2 ægformigt og 2 lancetsormige. Aranen blaa; Bligene meget budte, overmaade fiint tal-

taffebe. Stoutraadene bride, Stoutnappene gule. Formodentlig

Den findes ved Stjærftad og Tromssen i Rordland; ogfag ? Island.

2den Afart: Takket randhaaret Entian (G. cil. serrata) med 5flovede, stintakkede Kroner. Fl. D. T. 317.
Fl. N. 819.

Beffr. Den ligner overmaade meget den foregaaende Afart og abkiller fig, foruden de anførte Mærker kun derved, at Fligene paa Kronen ere spidsere og Farven mørkere blaa. Darighed og Blom, kettid, som hos den foregaaende.

Den findes i Island; og i Norge paa Eromsoen imellem Consus og Storficensnes ved Strandbredden.

Wildenow og andre Botanifere have anieet diffe for for thelige Arter, men savel Tegninger som torrede Eremplarer vise, at de ikkun fortjene at optages som Afarter. Udentvivl er Guns ner i Sormodning rigtig, at det wordlige Climat forandrer haastene i Randen paa Kronerne til Takker.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

54de Slagt: Mandetroe (Eryngium).

1. Strand Mandstroe (E. maritimum). Robbladene nasten frederunde, foldede, tornede. Blomsterhovederne stille de. Fl. D. T. 875. D. Strand Mandstroe, Stiffel, Hunsbred Hoved, Christorn, Mands Hjelp, Hav Torn, Hav Tidssel, Klittetibsel. B. Strandtidsel.

Strand Tornknop, . V. og R.

Bestr. Roben lang, tynb, grenet, frebende. Stængelen opret, tyl, grenet, furet, trind, glat, bladet, I-2 Fod, boi. Bladene bred-freddrunde, verelvise, sidbende, stive, især i Randen, glatte, sigede, tandede, og Exnderne endte med flive Pigge; Rodbladene fillede. Blomkerhovederne kuglesormige; de sidbe i Spidsen af Stammen og have bladtignende Svob. Annerne ere længere end Kronerne og ztandet piggede. Bægerne ligeleded piggede. Kronerne lydblaae. Hele Planten har et blaaeagtigt lidsende. Bleers aarig. Blomstrer i August.

hist og her ved Strandfanter, f. Er. i Sjelland ved Arbect, . Helfingeer, Rjoge, Praftoe, Kallundborg og ved Arroe Soe; i
R

Inen ved Anborg, Kierteminde, Hofmansgave, Allerup; paa Born, bolm ved Ronne; hoppig paa Broe, Mannoe og paa Beffanten af Infand.

Bruges som Asparges, og de unge Blade som Kaal. Dens krybende Robber befaste Sandklitter, og dens stærfe Stængler og Blade ere som et Gjerde mod Sandet. Den fortjente maastee derfor at dyrkes paa Sandklitter. Den formeres ved Robber og Froe. Den er forhen brugt som et urindrivende Middel.

2. Bjerg Mandetroe (E. campestre). Bladene omfattende, finned fligede. Fl. D. T. 554. D. Bjerg Mandetroe, Mandetroe, Mandehjelp.

Beste. Den ligner meget den foregaaende, men er itte faa blaaeagtig og tof, mere grenct og libt boiere. Bladene ere mere aflange og næsten sinnede. Soobbladene ere smal-lancetformige, med lange stive Vigge paa Tanderne. Blomsterhovederne ægformige. Aronerne hvidagtige. Avnerne udeelte, lancetsormige. Bleeraaris. Blomstere i Juli og August.

Denne Plante er tun funden ved Biborg og i Benfpffel.

Egenst. og Anvend. I holland stal Roden spises af Kattige; bens Smag ligner noget Gulerodens. I Bohmen bembes ben til Soda. Paa nogle Steder spises de unge Stud som Salat.

55be Slagt: Vandnavle (Hydrocotyle).

1. Almindelig Vandnavle (H. vulgaris). Bladene Sijoldformige. Stjermene 3blomstrebe. Fl. D. T. 90. D. Bandkragetæer.

Beffr. Roben korttrevlet. Stængelen krybende; traabformia, kebbet, trind, af forfejellig kungbe. Bladene modfatte, ftilkede, glatte, glindfende, lysgronne ligesom bele Planten, frederunde, bobbelt rundtaffede. Stjermfilkene fidde entelte eller parrede i Bladhjørnerne. Den bar 2 hindeformige Blomfterblade. Stjermen liden, undertiden topftydende. Kronbladene hvide eller rodag, tige, spidse. Brugten lidt fladtryft, med 3 Ribber paa hver Side. Bleeraarig. Blomfter i Juni og Juli.

Itte

Iffe fielben ved Bredden af Grovter og Damme i Danmark by holfteen, dog finder man den iffe hyppig blomftrende. Den findes og i Island.

Blodpis hos Kaar og at Lugle blive sige ved at ade dens Trec.

56be Glagt: Sanitel (Sanicula).

1. Skov Sanikel (S. europæs). Robbladene ubeelte. Alle Blomsterne siddende. Fl. D. T. 283. Fl. N. 530. D. og N. Sanikel.

Europaift Sanifel, B. og St.

Beste. Roden næsten tapformig, med totte Trevler. Stange len opret, trind, glat, suret, udeelt ved Roden og grenet i Tops ven, saubladet, 1.1 300 boi. Bladene glatte, langstillede, 5.74 lappede, med 3deelte, taffede klige; Tafferne ende sig i smaa Bors ster. De tvende overste Blade udgjøre Svobet for den store Stjerm ver utige store, halvsinnede. Straalerne i den store Stjerm saa, utige lange; den lille Stjerm suglesprmig, mangeblomstret. Smaalvobene bestaae ar stere, lancetsormige, heelrandede Smaablade. Aronerne hvide eller rodagtige. Begertanderne spible. Fleers varig. Blomstrer i Juni og Juli.

Temmetig almindelig i Stovene i Danmart og holfteen; fjetbe nere i Norge f. Er. paa Sondmor.

Egenft. og Anvend. Af Hunsbyrene abe fun Faarens. ben. Bierne traffe af Blomfterne. Den er bleven brugt som et Mibbel mob Saar.

57be Glagt: Sarepre (Bupleurum).

1. Rundbladet Sarepre (B. rotundifolium). Ingen almindeligt Svob. Bladene gjennemborede af Stangelen. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 99. D. Gjennemvært.

Beffr. Stængelen opret, fiv, verelvits, grenet, trind, glat, bladet; i Bod boi. Bladene verelvife, agformig-tilrundede, braas bede, beelrandede, glatte, lidt guulgrace. Stermene fidde i Ens den paa Grenene og i Hornerne paa Stilte. Straalerne i de smaa Stierme meget forte. Kronbladene gule. De smaa Svob bestaat af 5, agformige, ulige store Blade, som ligne de egentlige Blade.

Frugten agformig, ftribet, mortfarvet. raarig. Blomfirer i Juni og Juli.

Den findes efter Beber i holfteen imellem Saden.

Egenft. og Anvend. Den har været brugt som Saars middel.

2. Smalbladet Zareore (B. tenuissimum). Sfjermes ne enkelte, verelvise, omtrent 3blomstrede. Svobene 3:5bla: bebe, svessoniae. Fl. D. T. 1090. D. Hareore.

Bestr. Roden singrenet. Stængelen liggende, undertiden lidt opret med Toppen, kiv, glat, grenet, bugtet, 2=6 Kommer lang; Grenene verelvise, aabne. Bladene verelvise, stive, lancetsormigesselsentere, meget spidse. Stjermene sidde næssen uden Stilk i Bladarlerne; de ere meget smaa og faablomstrede. Det sæleds Svob oftest 3bladet; det enkelte Svob sbladet, længere end Blomskerne, som ere gunlagtige. Svobbladene bave omtrent samme Korm som de egentlige Blade. Frugten kantet. 1 aarig. Blomsker i Juli og August.

Den findes ved Strandkanter i Danmark, ifer paa Enge hvor Gronfværen er bortfkaaren, og paa Tuer, men temmelig sielden, f. Er. paa Amager, Befter Fælled, ved Charlottenland, Annebjerg-gaard, Ablereborg; i Inland ved Ribe.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

58be Slægt: Jodangel (Caucalis).

1. Saastraalet Sodangel (C. daucoides). Storffjers men er twedeelt, uden Soub; Smaaskjermene 3freede. Smaas swedene 3bladede; Bladene flere Gange sammensatte. Fl. D.

T. Engl. Bot. T. 197.

Beffr. Roden smal tapsormig. Stængelen opret, tvedeelt.greenet, bugtet, kantet, bladet, 1 = 1½ god hei. Grenene aabne. Bladene verelvise, 3dvbbelt sinnede, de overfte siddende, de nederste stiftede. Smaabladene halvsinnede, glatte. Stjermene sidde paa temmelig lange Stilke, modsatte et kortere Blad. Den mangler Storsvobet. Smaassjermene have siere Blomster, men sædvanlig kun 3 groe; Smaasvobene sbladede, meget smaa. Eronerne ere rodagtig bide. Frugten astang, tæt besat med krossormige Pigsger. 1 aar'g. Blomstrer i Juni.

Den findes efter Deber i Solfteen.

Egenft.

Rgenft. og Unvend. Ubeffendt.

2. Svashaaret Jodangel (C. Anthriscus). Med mans ge og fleerstraalede Stjerme; mangebladet Svob; halvsinnede Smaablade, oprette Grene. Fl. D. T. 919. (Tordylium Anthriscus Lin.) D. Betlerluus. N. Storsfeit, Storfjer, Kobsleit, Robfjer.

Brasbaaret Ranbfrie.

Bester. Roben gunlagtig, tapformig, beelt i Spibsen. Stanselen oppet, meget grenet, bladet, suret, rue; besat med korte, five, nebboiet-tiltrokte Paar, 2-3 god boi. Grenene verelvise. Bladene verelvise, dobbelt sinnede, hvashaarede; det ydderke Smaablad langt. Stjermene i Enden paa Stangelen og Grenene, optette. Det almindelige Svobs Blade spessorige, linieformige, fortere end Straalerne; Smaasvobene næsten af Smaaskilkenes Langde. Rronerne lidt straalformige, hvide og rodagtige. Stodenetilbageboiede. Froene i Spidsen violette; de ere besatte med kive, pigagtige, indboiede Borker. 1 aarig. Blomstrer i Juli.

Afart: Lav hvashaaret Sodangel (C. Anthr. pumila). Stangelen & Bob bsi; Grenene ubsvarrebe, fantebe.

Den er almindelig i Rrat og ved Gjerber i Danmart og hol- feen; fjelbnere i Rorge.

Afarten findes efter Schumacher paa torre Agre ved Fla-

59be Slagt: Gulerod (Daucus).

paaret. Bladstilfene paa Unberstaden nervede. Fl. D. T. 723. Fl. N. 647. D. vild Gulerod, Derrerod, Derreurt, Fugsterede, Durreurt, Moorrødder, Karotte. N. vilde Morøtter. Gulerod Fuglerede, V. Gulerod Fodangel, R.

Bester. Roden tapformig, guul. Stængelen opret, grenet, trind, furet, haaret, 1-2 Fod hoi. De blomsterbærende Grene lange. Bladene 3dobbelt sinnede. Smaabladene indkaarne, tattes de. Bladssilkene haarede, ved Grunden glatte. Stjermen bestaaer af mangfoldige Straaler, som ere indboiede, og hvoraf de nder, se ere de længste. Smaassjermene stade. Svobene halvsinned. liniesormige. Smaassvobene oftest ndeelte. Kronerne hvide. Randeroge

tronerne firgalende; ben mibterfie ofte golb. agarig. Blomfirer I Juli.

Almindelig paa torre Marter og Diger.

Raenft. og Unvend. Foruden Gulersbbernes almindelig beffendte Anvendelfe fom Ristfenurt, give be en fortræffelia Roering for Rreaturene, hvilfet er meget minbre beffendt end De ere i benne Benfeende for lang Tid fiben anprifte og byrfebe i Engelland, og man paaftager, at be ere meget broiere end Turnips og labe fig lettere overgiemme end Rartoffer, ba be indeholde langt forre vandagtige Dele. De. febe burtig, og Riebet bos Dyrene, fom abe bem, fal fage en meget behagelig Smag. For at bruges fom Foeber mage be enten fnufes under en Dollefteen, fom gaaer paa Rant ligefom & Rrubtmoller, eller ffjares i Stoffer veb Sjelp af Maffiner. bvoraf man bar flere Gorter, af hvilte fremvifes Modeller paa Landhuusholdnings Gelffabets Modelfammer. Buleredber ins - beholde en temmelig Dangbe Suffer, og veb at Frabe, fam= pe og foge bem, berefter ubpreffe Gaften og indfoge ben, frems bringer man en gob Girup, fom fan bruges i Buusholdninger til Mad, og fom Medicin, ba ben er ormbrivende og god mob Bofte. Af I Sfjeppe Robber fal man erholde 11 Rande Sie tun, fom gjemt i Steenfruffer fan holbe fig i 3 Mar. XI. Redberne fan ligeledes branbes Branbeviin, og de bave i bur Tib paret anvendte til Brod. Strabebe Gulerobber bar man paar ftaget fulle fordrive Regnorme. Deb Blomfterne, hvoraf Bierne træffe, Ral funne farves robt. Abrend Planten gager i Blomfter, abe Buusdyrene ben.

Naar man dorfer dem i det Store, ber Jorden ploies meget dobt og fiere Gange baade om Fors og Efteraaret; man udsfaaer dem i April og bruger 3.4 Pd. Free til en Tende Land. Som alle Jordfrugter fijerne de Jorden og gjer den bequem til anden Sad. Om Dyrkningen i Haver er folgende at marke: De faaes paa Mistbeder, for tiblig at faae unge Suslerebber, da Udsaden steer i Decor. og Jan. Paa Frieland

bet

bor Dyrkningen fee i dybt omgravet, itke samme Aar gjodet Jord, da de i frist gjodet, mere end nogen anden Robfrugt, ere underkastede at angribes af Insectsarper (Orme) som foraars sager den saakaldte Rost. For længere at have unge Gulerode der skeer Udsaden saavel om Esteraaret som meget tidlig om Foraaret; men til Vinterbrug paa samme Eid som i Marken. De korte Gulerodder eller Karotter, som ere morkgule, ere de meest velsmagende, den blodrode Afart er derimdd slet af Smag og farver Suppen eller de Retter, hvortis den anvendes, med en ubehagelig sort Farve.

6ode Glagt: Jordnød (Bunium).

r. Spiselig Jordnob (B. Bulbocastanum). Spebet mangebladet, Stangelen veb Grunden ret, bladet. Fl. D. T. 220. Fl. N. 361. N. Jordneb, Jordfestanie.

Almindelig Jordnet, B.

Beffr. Roben rundagtigeknollet, med lange, traabformige Ereveler. Stængelen 1-11 gob boi, i Coppen verelviis; grenet, trind, slat, firibet. Blabene trebobbelt-finnede; Smaabladene linieformige, 3deelte; den midterste Elig er den længste. Stjermene i Loppen af Stængelen, oprette, mangekraalede. Smaastjermene sidde tæt sammen og have ligeledes mange Straaler. Svobet mangebladet, linieformigt, meget kortere end Straalerne. Kronerne hvide, ligedannede. Brugten ægformig, Bleeraarig. Blomstrer i Juni.

Den findes hift og ber i Rorge paa torre Enge, f. Er. paa Sundmor, ved Bergen og ved Stavanger.

Egenst. og Anvend. Robberne ere Ispiselige og kal i Smag have megen Lighed med Kastanier. Endog raae skal de være velsmagende. De kunde og bruges til at sede Sviin med, som robe meget efter dem.

61be Glagt: Skarntyde (Conium).

I, Plettet Starntyde (C. maculatum). Freene jevne. Stangelen meget grenet, glindsende, plettet. Fl. D. T. Curt. Fl. Lond. fasc. I. T. 17. D. Starntyde. M. Flate fitt, Flat Rjar.

Beftr.

Beffe. Roben tapformig, lang, bvid, kjedagtig. Stængelen opret, grenet, trind, glindsende-glat, især ved Grunden bestroet med
blodfarvede Pletter, buul, stribet, bladet, i Toppen meget grenet.
B'adene flere Gange sammensatte, indstaarne, taftede, glindsende,
glatte. Bladstiffen rendet. Stjermene mangefraalede. Svobet
bestaaer af 6.7, forte, lancetformige, tilbageboiede Blade. Det
lille Svob har 3.4 smaa, ægformige Blade, som sidde paa een Side.
Troubladene bvide, hiertesormige, indboiede, ligedannede. Stove
veiene forte, budte. Frugten suret, med bolgede Ribber i Randen.
2agrig. Blomstrer i Juli.

hift og ber ved Gjerder dog itte almindelig. Den ftal og fin-

Baenft. og Unvend. Denne Plante, ifer Roben beraf, er temmelia giftig. Rag bar Roben en bibende Omga, fom ben taber ved Rogning, og fal ba have nogen Lighed med Sules robber. Abffillige nvere Forfattere have vel gjort ben Paaftand, at ben fogt tabte meget af fin giftige Egenfab, men til at afgipre bette, bar man endnu iffe anftillet Forfpa nof. pag hvilfen ben bliver optaget, og Stedet boor ben vorer, ere Marfag i, at ben iffe altid vifer be famme Birkninger. Rraft fal vare ftarfeit om Forgaret, Blabenes berimod under Blomftringstiden; paa fugtige Steder er den giftigere end paa torre, hvilfet er Tilfaldet ved flere Sfierm bragende Plans Man vil og have lagt Marke til, at ben virfer minbre paa broutpagenbe end paa andre Dyr. Alle Buusbyrene vrage ben, naar ben er frift. S Lagevidenftaben er den med Seld bles ven anvendt mod Riertelhavelfer, ondartede Saar, Riighofte, Forstoppelfer i Underlivet 2c.; ligeledes bar den virfet imod Rraftens Fremgang. Den bruges ligelebes omtrent mob famme Sygbomme i Dpriagefonften.

62de Glagt: Seline (Selinum).

1. Ajær Seline (S. palustre). Roben naften ubeelt. Stangelen eenlig. Stoveiene efter Blomstringen udsperrebe. Rronbladene indbosede. Fl. D. T 237. Engl. Bot. T. 229. D. Bandmerke. M. Basemerke, finst Ingefar.

Beffr.

Beftr. Hele Planten er fuld af en boid, meltagtig Saft. Roben tapformig med Sidetrevler. Stængelen opret, huul, furet, bladet, glat, oventil grenet, ved Grunden robagtig, 2-3 kod boi. Bladene paa Stængelen dobbelt, do ved Roden tredobbelt finnede. Smaabladeneglatte, balvfinnede; af Ligene, som ere lan etsormige, spidse, er den oderste den længste. Stjermene sidde i Enden paa Grenene og Stængelen; de ere i Forbold til Plantens Størrelse temmelig store, mangestraalede, stade oventil. Svøbbladene mange, bindeagtige i Randen, lidt nedboiede, fortere end Straalerne. Aronbladene hoide, omvendt hjertesormige. Frugten astang, næsten tveægget. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Prof. Schumacher anfører en Afart med lav Stangel og minbre Stierme.

Den porer i dibe Mofer, ifte ffelben. Den findes i Rorge i Bordland.

Mfarten i en Corvemofe ved Birfereb.

Egenft. og Anvend. Formedelft Rodens bidende Smag tyftes ben af Lapperne. Paa nogle Steder i Rusland bruges den som Ingefar. I Lagevidenstaben er den anbefalet mod Kjertelhavelser.

2. Skov Seline (S. sylvestre). Den tapformige, mans gedeelte Rod ftyder flere Stangler. Fl. D. T. 412. Fl. N. 593.

Beftr. Den ligner meget ben foregaaende Art, og er maakee blot en Afart af denne. Dens deelte Rod, flere Stængler, som ere florre end Liwe Selinens og mindre furede, samt florre Rodblade ere de vigtigfte Adkillelies. Tegn.

Paa fugtige Steder, men sjeldnere end den foregaaende, f. Er. ved Charlottenlund, Lyngbye Soe zc., i Norge paa Eger.

Egenk. og Anvend. Da bens Rod ligeledes har en karp Smag, bliver ben formodentlig anvendt som den Fores gaaende, dog maa saavel denne som him bruges med Forsige tighed.

3. Kommenbladet Seline (S. carvifolia). Stangelen bybt furet og vinget. Det lille Svob fiinbladet. Smaablasbene

bene lancetformige, indikaarne, i Spidfen braaddede. Fl. D. T. 667.

Beste. Roben grenet. Stangelen opret, 2.3 Fod boi, glat, bobt furet, kantet; Kanterne vingede. Bladene tredobbelt finnede, glatte. Smaabladene indkaarne, de oberfie 3deelte. Stjermene mangestraalede, i Enden paa Stangelen og Grenene. Smaastier, mene næsten kugelrunde efter Plomskringen. Det store Svob eensbladet og henfaldende, det lille Svob bestaaer af mange, korte, traadformige Blade. Kronbladene hvid rodagtige. Frugten ægfor, mig. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Sift og ber paa vaade Enge, f. Er. ved glaftefroen, Serlov-

Egenst. og Anvend. Hunsdyrene og adstillige vilbe Dyr abe den.

4. Borftebladet Seline (S, lineare Schumach.) Med halvfinned deelte Smaablade og linieformige Flige, Fl. D. T.

Best. Denne Plante, som har megen Lighed med S. Chabræl Lin., bestriver Prof. Schumacher saalebes: Stængelen opret, fiv, suret. ftribet, 2-3 Fod hoi. Modbladene oftest 3dobbelt sinnede; Smaabladene halvsinned-deelte, med suldtommen linieformige, lidt budte Flige. De nederste Stængelblade dobbelt sinnede; de overste sinnede; med deelte Smaablade og lancetformig-linieformige, spidse, braadede, 1½ Komme lange Flige. Stederne 2-3 Kommer lange, hindede, stribede, blaagraae. Stjermene tætstaaende. Svobene borsteformig-haarsormige; det store Svob 2-3bladet; det lille Svob seerbladet. Fleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Bunden af Prof. Schumacher paa Digerimeffem glafefroen bg Commerplabfene, bvor den voger i Mangde,

Egenft. og Unvend. Ubeffenbt.

63be Glagt: Sjorterod (Athamantha).

1. Laaden Sjorterod (A. Libanotis). Bladene dobs belt finnede. Stjermen halvkugleformig, Froene laadne. Fl. D. T. 754. D. Vild Gulerod.

Beffr. Roben tapformig, i Spiblen grenet strevlet. Stænges ten opret, fantet, furet, glat, verelviis grenet, blabet, 1 = 2 gob boi. Bladene flere sammen ved Roben, verelvise paa Stængelen. Smaabsadene modsatte, fiddende, bybt indftaarne, taffede, spids, libt

libt haarebe i Randen og libt blegere paa Underfladen. Bladfille, ne brede, hindeagtige og lidt omfattende ved Grunden. Stjermftistene ftribede, ranke paa Stængelen, lidt frumme paa Grenene. Stjermene tætftraalede. Det ftorre og mindre Swob bestaaer af mange, linieformige, spidse, tilbageboiede Blade. Straaleene i Smaastjermene forte. Aronerne hvide. Stovveiene tilbageboiede, Bleeraarig. Blomstrer i August.

Den findes meget fjelden i Danmart, f. Er. ved Imgereborg; ved Strandfanten, i Lolland, og ved Baldbregaard i Nærheden af Sorfeer.

Egenft. og Anvend. Faar og Sviin ste ben. Roben bar en farp, bitter Smag.

2. Aarig Sjerterod (A. annua). Bladene mangebeelte. Fligene linieformig etrinde, tilspidsede. Fl. D. T.

Befer. Stangelen opret, fiinhaaret, firibet, grenet, blabet. Blabene abobbelt finnede. Smaabladene borfteformige, udipilede. Stjermftiltene lange. Straalerne graaagtig duunhaarede. Froeno aflange, tat besatte med fine hagr. 1 aarig. Blomftrer i Juli.

Denne Plante, fom egentlig bar hjemme paa Ercta, fal efter Beber findes i holfteen paa Agrene ved ber Bogelffange.

Egenft. og Unvend. Ubetjendt.

64be Slagt: Svovlrod (Peucedanum).

1. Læge Svovlrod (P. officinale). Bladene 5bobbete trebeelte; Smaabladene linieformige, ubeelte. Fl. D. T. Pet. H. Brit, T. 24 f. 7.

Beffr. Roben tapformig, indvendig hvidguul, Dele Planten glat. Stængelen opret, 2-3 gob boi, ftribet, grenet, bladet. Bladene ftribede; Smaabladene heelrandede, spidse, meget lange, Stjermen ftor, udbredt, mangestraalet; de pderste Straaler meget langere end de midterste. Storsvobet bestaar af faa, korte, sine Blade, Det lille Svobs Blade haarformige. Kronbladene guulage tig-bvide, indboicde. Stovveiene tilbageboiede. Freene fladtrotte, ftribede. Bleeraarig. Blamfrer i Juli,

Efter Weber findes den i holfteen ved die Broed.

Egenft. og Anvend. Roden har en svovlagtig Lugt og en bitter Smag. Den indeholder en guulagtig Saft, som fore tyfe

tyffes til en Summisharpir. Den blev forhen brugt imod Rrampe 2c.

65be Glagt: Solofree (Laserpitium)

1. Bredbladet Soldfrog (L. latifolium). Bladene Fjært hjerteformige, dybt takkede. Tanderne braaddede. Fresvingerne krusede. Fl. D. T. Jaqv. fl. austr. T. 146.

Beffr. Roben lang, af en Fingere Kottelse. Stængelen opret, trind, firibet, glat, 3-4 Jod hoi. Bladene 2-3dobbelt finnede, glatte. Smaabladene ved Grunden ulige, flint aarede, budte, siddende; Endebladet ofte 3declt. Stjermen for, i Enden af Stængelen og Grenene, udbredt. Smaakjermene tætikraalede. Svobene befaae af mange, smalle Blade. Froene have 4, hindede Binger. Bleeraarig. Blomfirer i Juli.

I Danmart'er benne Plante hibtil tun funden i Sjelland i Dageftoven , Johnftrup Bang og ved Slangerup.

Egenft. og Anvend. Formebelft bens frybrede Smag og Lugt er ben bleven anvendt i Mebicinen.

66de Glagt: Bjørnefloe (Heracleum).

1. Almindelig Bjørnekloe (H. Spondylium). Blade: ne finnede. Smaabladene halvsinnede, indskaarne, takkede. Fl. D. T. Fl. N. 218. Moris hist. sec. 9 T-16 f. 1. D. Hisrnekloe, Bjørneklap. N. Hisrnekjep, Bjørneklap, Bjørneklap, Bjørneklap,

Best. Roden tapformig. Stængelen opret, trind, furet, kanstet, stivhaaret, grenet i Toppen, sædvanlig 4-5 kod hoi, men unsbettiden meget hoiere. Bladene oftest sinnede, undertiden trehobede, tue, paa Understaden haarede. Bladkilsene haarede, rendede, brede, blode, omfattende-bugede ved Grunden og sammengroede med Arelbladene, stivhaarede. Stjermen stor, stad. Svobbladene lancetsormige, assaldende. Kronbladene hjertesormige, indboiede, rodagtig-hoide. Froene stade, med 3 ophoiede Nerver. 2013. Blomstrer i Jusi.

Man finder en Afart med smallere og mere indfaarne Smaablade.

Almindelig ved Beie og paa Gjerder. Afarten findes imellem Guffe paa Safferne ved Orholin og Brede.

Egenft.

Egenst. og Anvend, Roden bruges i Sibirten til Brandeviin. Bladene spises paa nogle Steder om Foraaret blandt Kaal. Kamschadalerne, Perserne o. fl. spise de raae Stængler, efter at have afstrabet Pderbarten, som er af en bidende Smag. Maar saaledes afstrabede Stængler ophanges i Solen, overdrages de med et meelagtigt Suffer. I Pohlen og Lithauen faages Planten i Vand, hvorpaa sattes Gjær, og som da driffes som Ho og kaldes Bartph. Kver, Geder, Kaar og Sviin ade de unge Blade og Stængler, men naar den er uds voret, er den for stiv.

Sofaane bruges den fom Buudraad imob Blodgang. 67be Glagt: Loeftilk (Ligusticum).

1. Almindelig Loestilk (L. Levisticum). Bladene steerdobbelt sinnede. Smaabladene indskaarne mod Spidsen. Fl. D. T. Schkuhr bot. Handb. T. 68. D. Loestilk, Louster.

Almindelia Louftill, B. og R.

Befte. Roben tof, udvendig guul. Stængelen opret, glindifende, glat, trind, ftribet, buul, 4=6 Sod boj, grenet. Bladene dobbelt, og tredobbelt finnede. Smaabladene glatte, lancetformige, affang-fileformige, ved Grunden smalle, mod Enden taktet ind-kaarne, og have paa Understaden fremstaaende Naver. Det ftore Gvob 7bladet, tilbageboiet; det lille Gvob 1bladet, mangedeelt. Kronbladene guulagtig-bvide. Broet har en hindeformig Sidevinge og 3 Rygribber. Bleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Den findes ofte i Bondernes haver, og fiont den not neppe egentlig har hiemme her, er den dog pan nogle Steder som vilds vorende, f. Er. i knen ved en Dam i Luftesholms Stov. Den vorer vild paa Biergene i Sudeuropa.

Rgenst. og Unvend. Stænglerne og Bladene kunne spifes, naar de ere unge, men de have en meget ubehagelig og stærk Lugt, naar de blive albre. Kærne ade gjerne denne Planste, men baade Melken og Rjødet faae en ubehagelig Smag ders af. Naar Køerne gnave paa Toiret, bruge Bønderne at gnide bette med Stænglerne af Loestilken. Saften af Roden fortyke

tes til en Gummi Harpir. I Morge troer man at foretomme abstillige Sygbomme bos Rreaturerne, ved at give bem benne Plantes Blade med Salt.

2. Sfotsk Loestill (L. Scoricum). Bladene bobbelt 3hobede. Fl. D. T. 207. Fl. N. 254. D. Strand: Peterssille. N. vild Lebstilk, vild Lubstilk. F. Maisterurt. Svssveurt.

Stotlandft Louftill, V. og R.

Beste. Roden tot, fort, med Sibetrevler. Stænglerne obetete, trinde, firibede, glatte, bladede, oventil grencde, 1-2 Fod boie. Bladene verelvise; Smaablabene kjæv-rudesormige, inde kaarne, taktede, spidse, ved Grunden deelrandede. Bladkilken ved Grunden hindet, omfattende. Stjermene, hvoraf der ofte er kun een paa dver Stængel, oprette, mangestraalede. Straalerne glatte, kantede. Det sæsed, oprette, mangestraalede. Straalerne glatte, kantede. Det sæsed Svob bar 4-3 ulige store Blade. Det liste Svob bestaaer af mange, omtrent liste store, liniesormige Blade. Revnerne smaa, hvide. Brugten aflang, med ophævede, hindeagtige Ribber. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Denne Plante vorer ved Strandbredder, men sielben i Dansmark, f. Er. ved Rodbne i Lolland, og i Inland ved Luffen. Dent er hoppigere paa Færserne og Island, og i Norge ved Aafjorden og Besteraalen.

Egenst. og Unvend. Hefte, Faar og Aver ade den. Ca mot anbefaler ben, i sin Bestrivelse over Farse, til at bruges som Persille og Raal. Den har en krybret Lugt og Smag, og er brugt som et vindbrivende Middel og som et Huusraad mod Rolik. Ligeledes har man brugt den mod samme Sygdomme hos Huusdyrene. — I Norge anseer man den som et Preservativ mod adstillige Sygdomme hos Kaarene, naar den gives dem blandet med Salt.

88be Glagt: Angelie (Angelica).

1. Woel Angelik (A. Archangelica). Bladene dobbelt finnede; bet ulige Blad trelappet. Fl. D. T. 206. Fl. N. 98. D. Angelik, Engelfiger, Engeluct. M. Quanne, Quanni rob.

tob, Slofe, Sisife. L. Fabno, Katno, Babno, Fabnoruse tas, Badnoraffe. I honn. F. Qvenn Bjergaquonn.

Beste. Roben tof, kjobrig. Stængelen opret, tof, huul, gres net, trind, glat, suret og redagtig firibet, 4-6 Zod hoi. Smaadladene ægsormige, indkaarne og dobt spids-taktede, glatte; det ulige Blad, er deelt i 3 klige. Bladkilken ved Grunden buged, tok og i Ranben hindeagtig. Den store Stjerm har en næsen kugles sommig kigur, og bestaaer af mange Straaler. Smaakjermene katte og hvelvede. Det store Svob har saa, askaldende, liniefor, mige Blade. De smaa Svob bestaae af omtrent 8, korte, lancetsor, mige, tilbageboiede Blade. Kronbladene gronagtige, indboiede, kroene brede, askange med 3 ophoiede Striber. 2aarig. Blomkret i Juli. Remmelig sielden paa Enge imestem Buke i Sjekand, ved kuglevads Mosle og Nestved, i kon ved Hverringe. Hyppig si Hjergdalene i Rotge, paa kæroe og i Island.

Ægenst. og Anvend. Roben kan bruges til at sætte paa Brandeviin, og er bleven, ligesom hele Planten, i der Tid brugt i Finmarken til Brød; den er bedst, naar Planten er ung, og da kaldes den i Norge Avan, tørret og lagt imellem Klæder, skal den fordrive Mol. Stængelen er i Norge, Færserne og Island anseet som en Delicatesse, før Planten blomstrer, og naar Yderhinden er borttaget. I Island spiser man den med Fløde, men den skal, naar den vorer paa vandrige Steder, være bitter. Om dens Tislavning, s. Landt & Bestrivelse over Fatse. I Norge bruge Bornene den til Vandsprsiter, og den skal og kunne bruges til Lysestøbersormer. De tørrede Blade bruger man i Norge som Todak. Naar man om Foraaret gipr Indsnit i Roden, udstoder en gunl, gummiagtig Saft. Den er opløsende, sveede og urindrivende, og er og brugt mod Bryste sygdomme.

2. Skov Angelik (A. sylvestris). Smaabladene lige kore, agformige, takkede. Fl. D. T: Fl. N. 217. Rivin. pent. T. 17. D. Baud-Angelik. M. Slotte, Glestaul, Giet Quan, Skovstuk, Dalissuk, Slotsuk, Joll, Geder

Gebe: Joll, Quette, Jent Jool, Rognegras, Luur, Sprut, Sprutfof. L. Affanboff. 3 Snotehvenn. F. Slotia.

Best. Aoden tapformig grenet. Stængelen opret, blaadugsget, trind, glat, suret-stribet, grenet, bladet, 3=6 Fod hoi. Bladene dobbelt sinnede, verelvise, af samme Farve som Stængelen. Smaabladene adkilte fra hverandre, starpt taktede, lidt dusnede paa Understaden, smallere end hos den soregaaende. Bladkilskene brede, ved Grunden omsattende og bugede. Stjermstilkene trinde, stribede, kinhaarede. Stjermene halv-kuglesormige, mangeskraalede; Straalerne lidt dunede; Storsvobet mangler oftest eller bestaar af saa, afsaldende Blade. Smaasvobene liniesormig, haarssormige, mange. Kronbladene rodagtig, hvide, indboiede. Frugsten astang med en vinget Rand og ophoiede Striber, mindre end bod den Boregaaende. Fleeraarig. Blomitrer i Juli.

3 Stove og ved Brofter omfring Stove, itte fjelden i Dan-

mart, Morge, Island og Faree.

Agenft. og Anvend. Den er i Krafter svagere end hitn. Aber, Sviin og Seder ade dens Blade, men til Hose er den for fitv. Bierne traffe af Blomfterne. Dens Stængel tan lingesom hitns bruges til Lysestoberforme. Uld, som er beiget med Bismuth, giver den en bestandig guulbruun Farve.

69be Slagt: Marte (Sium)

1. Bredbladet Mærke (S. latifolium). Bladene finnes de; Smaabladene aflangslancetformige, lige takkede. Fl. D. T. 246. Fl. N. 651. D. Bandpastinak. M. Baspastinak. Band Mærke, B. og R.

Bester. Roben beftaaer af lange, trinde, libt frebende Erevler. Den styder een eller stere, oprette; grenede, kantede, glatte, hule, bladede, 2.3 Sod boie Stængler. Bladene verelvise, ulige sinnede. Smaabladene 5.7, glatte, siddende. Stjermene i Enden paa Stængslerne og Brenene, flade. Storsvobet mangebladet; Bladene ulige, store, lancetsormige. Det mindre Svob mangebladet, kort og lidt bredere end biint. Kronbladene hvide, indboiede Kroene astange med opboiede Ribber. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Temmelig almindelig i Damme og Naer i Danmark og Polfteen;

meget fielben i Rorge, f. Er. paa Eromssen i Nordland.

Ægenft.

Egenft. og Unvend. Den ansees af nogle for at være gife tig. hefte, Sviin og undertiben Baar abe den.

2. Smalbladet Merke (S. angustifolium). Bladene, finnede. Smaabladene ulige, lappede og tattebe. Stjermene stillede og modfatte Bladene. Stangelen opret. Fl. D. T. 247. (under Naynaf S. nodlstorum).

Deftr. Roben tof, libt trobende, tættrevlet. Stængelen trind, fribet, glat, blabet, grenet, 1 = 2 Job boi. Grenene aabne. Blabene nlige finnede og bekaae af mange, aflang-lancetformige, meget glatte Blade, hvoraf Endebladet undertiden er libt zbeelt. Stjermefillene trinde, glatte, ftribede, fortere end det modfatte Blade Stjermene mangestraalede og sidde i Enden og paa Siderne af Stængelen. Det store og mindre Svob bestaaer af mange, tilbageboiede Blade, som paa det store ere lancetsormige linieformige, og undertiden libt tattede og paa det mindre beelrandede, forte og ægsormige. Kronbladene bvide. Frugten ægsormig. Bleeraarig. Biomstrer i Juli, og August.

Sift og ber i Danmark og Solfteen i Damme og Maer, dog fjeldnere end den forfte Art.

Egenst. Omtrent som foregagende. Unvend. Uber Bjendt.

3. Stilligs Merke (S. nodiflorum). Bladene finnes de. Smaabladene agformige, lige taktede. Stjermene fiddens de, modfatte Bladene. Stangelen fremliggende. Fl. D. T. Engl. Bor. T. 639.

Bester. Roden krybende. Stænglerne ved Grunden lidt keybende, udbredte, trinde, tvedeelt-grenede, stribede, bladede, 1-12 Bod lange. Grenene udspilede. Bladene ulige finnede. Smaablabene siddende, modiatte, 3.5 Par, ægformige, meget kint takkede, alle udeelte. Skiermene sidde i Greenhjørnerne, tenlige, undertiden paa en meget fort Still og bekaae af saa Straaler. Storspott er ibladet eller mangler. Smaasvobene bekaae af stere, bule, Agsormige Blade. Froene ægformige, med 5 ophævede Striber. Bletraarig. Blomstrer i Juli og Augusk.

Den vorer ligeledes pag vaage Steder, og ftal efter Weber vore funden iholfteen.

Digitized by Google

Edenft.

Egenft. og Unvend. I Engelland er Saften af Planten anvendt imob hubspgdomme.

4. Suffer Merte (S. Sisarum). Bladene finnede. Bladene ved Blomfterne trehobede. Dodon. pempt. 681. D. Sufferrod.

Beftr. Roben bestaaer af mange, valleformige Knoller. Stængelen opret, faagrenet, stribet, glat, 1-2 god bei. Bladene ulige sinnede, glatte. Smaabladene siddende, ægformig lancetformige, taffede, paa den underste Side blegere, paa den ene Side lidt forstere, undtagen Endebladet, som er næsten hjertesormigt. Stjermene i Loppen af Stængelen, modsatte Blavene og have stere Straaler end den foregaaende. Bleerdarig. Blomfrer i Juli og August.

Den Andes vild i China og byrtes bos os i haver, men itte

almindelig.

Egenst. og Anvend For Robens Styld, som har en behagelig sied Smag, indeholder en betydelig Deel Suffer og som kan anvendes til Brandeviin, Stivelse og Pubber, byrkes benne Plante i Riekkenhaver, Den fordrer en velbearbeidet og vel gisdet Jord; den formeres ved Free og Kime; hiint ubsaces om Esteraaret eller Foraaret, og omplantes om Foraaret. Ved Kiimformeringen afstjærer man Toppen saaledes, at et Stykke af Roden sølger med og sættes derpaa i et frisk gravet Beed indtil Hiertet, vandes ic. Den giver sieden Free hos os, dersor bruger man meest den sidsk Formeringsmaade.

5. Langfinnet Merfe (S. Falcaris). Smaabladene le nieformige, neblebende, sammengroede. Fl. D. T. Jaqv. Austr. T. 257.

Beftr. Roben lang, tond. Stængelen opret, grenet, især i Koppen, glat, stribet, trind, 1=2 god boi. Grenene verelvise. Bladene finne, glate; Robbladene finnede, zkobiede eller dobbelt halvsinnede, med linieformig lancetformige, lidt segtformige, næften pigget taktede Smaablade, som danne en vinget Bladkilk. De overke Blade menet mindre, zbeelte. Stjermene mangefraaslede og sidde paa Enden af Grenene. Det store og mindre Svoh bestaaer af smaa borkeformige Blade. Aronbladene hvidagtige. Frugten astang, stribet. Fleeraarig. Blomftrer i August.

Den

Den vorer imellem Saben. Efter Beber i Solfteer. Egenst. Roben og Frøens have en karp Smag. Ansvend. Ubefiendt.

70de Glagt: Stjermliffe (Sison).

1. Arybende Stjermlille (S. inundarum). Stanger len frybende, Bladene finnede, inbffaarne; de nebfantte haare formig : mangedeelte. Ofjermene tvedeelte. Fl. D. T. 89.

Liben Merte, R. Band Gifon, Dec. Pl.

Beffr. Roben trevlet. Stænglerne frybende, ubbredte, grenes de, undertiden svommende, trinde, glatte, 3.6 Commer lange. Grenene aabne. Biabene verelvise; Robbladene og de nederste Stængelblade overmaade fiindeelte; de overste Stængelblade finnede, med modsatte, kilesormige, 3dekte Smaablade. Bladkilkene næsten omstedende. Etjermfilten modsat Bladene. Stjermene 5.62 blouistrede. Gvobet faabladet, affaldende. Aronbladene hvide, spilfe. Trugten affang, glat, stribet. 1 eller 20arig. Blomfreet i Inti.

Dift og her i Kiar, ved Bredden af Goer og paa oversvommebe Steder; f. Er. ved Ermelund, Birterod ze. i Sjelland; ved horup i knen; og paa Brold Mart ved Standerborg i Inland. Den findes temmelig sjelden med Blomfier.

Raenif. og Unvend. Ubefiendt.

71be Slagt: Mlafeftjerm (Oenanthe).

1. Almindelig Blafeffjerm (O. fistulosa). Meb Bande grene. Stangelbladene finnebe, traabformige, pibebe. Fl. D. T. 846. D. Bandfleenbraf.

Dibet Rlafeffierm , B. og R.

Beffr. Roben knollet og ftyder Bandgrene. Stænglerne opretzte, spage, trinde, grenebe, bule, suret ftribede, glatte, blaacage tig-grønne ligesom Bladene, 1 = 1½ fod boie. De nederste Blade dobbelt : sinnede, med kade, linieformig-kleformigs Smaablade; de verste sinvede med trinde Smaablade, som ligne Stængelen og Blade kiltene. Stjermene sidde i Enden af Stængelen og have 2 - 3 Straaler af ulige kangde. Smaaksjermene mangeblomstede, tætte. Storsvobet mangler eller bestaaer af et lancetsormigt Blade. Sronetne rodagtigsbobene bestaae af stere, lancetsormige Blade. Sronetne rodagtigs boide.

boibe. Frugten affang, valleformig, fronet af Bægeret og de vede varende fpible Stevveie. Laarig. Blomfirer i Juli og August.

Lemmelig almindelig i Damme og Maer i Danmart og Polfteen.

Egenft. og Unvend. Roben holdes for at være giftig. Reerne ade den itte, men fal dog itte befinde fig ilde efters at man har indgivet dem den.

72be Slagt: Coriander (Coriandrum).

1. Save Coriander (C. sativum). Frugten fuglefore mig; Freene hatveugleformige. Engl. Bot. T. 67. D. Rosriander.

Beffr. Roben flin grenet. Stængelen epret, meget grenet, bladet, trind, flinstribet, glat, ligesom bele Planten, 1:2 gob boi. Robbladene dobbelt: finnede. Smaabladene rundagtig tuglesormige, indfaarne, taktede, fiddende. Stængelbladene 3dobbelt 3deelte eller 3koblede; Smaabladene linieformige. Stjermene mangebloms firede. Storsvobet ibladet, affaldende, linieformigt. Smaasvobez ne 3:5bladede, lancetformige og sidde paa een Side. Aronerne hvide med et rodt Stjær, uligedannede. Frugten glat med ophævede Geriber. Hele Planten har en egen finkende Lugt. 1aarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Den findes vild i Engelland og det spolige Europa; ber dyrtes den paa nogle Steder som f. Ep. paa Stronee og Broe for Froets Stold.

Egenst. og Anvend. I Egypten og Spanien bruges Toppen som Suppeurt. Freene have en aromatif Smag og bruges til Bagvært og adfillige Sorter Mab. De bruges lie geledes i Lægekonsten. Som grøn, har man den mistænkt for giftige Egenskaber, men disse skal den tabe ved Tørring og Rogning.

Den femver en gob Jordbund, som er gobt tilberedt. Man saaer den om Foraaret paa samme Tid som Gulerodderne og ofte blandt disse. De maae luges jevnligen. Naar Stængler: ne blive gule, opryttes de og hensættes paa et luftigt, tott Sted for at torres, hvorester de udtærstes.

73be Stagt: Stille (Phellandrium).

1. Vand Stifle (P. aqvaticum). Bladenes Delinger abipilede. Fl. D. T. 1154. D. Starntpbe, Beftebraber. D. Stifle, Stiffelgras, Besteftifle.

Band Billeboe. B. pa R.

Beffr. Roden tot, tapformig, budt, med frandfformige Gibetrepler. Stangelen opret, tvebeelt : grenet, tof, glat, furet, bug. tet, blabet, bunt, 1.2 Sob boi. Grenene udfpilebe. Sladene 3. Dobbe't . finnede, de sverfte bobbelt finnede. Smaablabene mobiatte, filtebe, inbffaarne, fjerne. Bligene finieformige, beelranbede, bubte. Stjermene mobfatte Blabene, mangefragiebe. Straalerne ofte langere end Stjermfiltene. Smagffjermene tatte. Den fore Stjerm bar ofte et ibladet Svob. Smaafvobene bestaae af mange, berfteformige Blade. Kronerne bride, uligebannede. Brugten ag. formig , jebn , fibt fammenerntt , tronet med Stovveien og Bage. rett Eander. agarig. Blomftrer i Juli.

Dift og ber i Damme og Borvemofer i Danmart og Bolfteen; den Ral og pære funden i Dorge.

Egenft. og Unpend, Da man erfarede, at Befte, fom havde abt af benne Plante, fit Lambed i Bagfroppen, aufage man ben for at være giftig, men ba man fandt paa benne Plante farren af en Onabelbille (Curculio Paraplecticus), troebe man at ben var Marfag bertil; ingen af Delene ge imiblertib bevilft. Roer og Geber abe ben. Den tiener bes. nden til at opfylde Morabfer. Freene ere blevne brugte med Febre, Stiprbug, Spindfot zc.

74be Slagt: Bifttybe (Cicuta).

1. Pand Gifttyde (C. virosa), Ofjermene mobiatte Bladene. Areibladene budte, fammengroebe med Bladftifene Fl. D. T. 108, Fl. N. 42 T. 2. D. Gand Paftinal. R. Selsnæppe, Sprengrod.

Beffer, Roben tof, bubt, indvendig beid og afbefft i fient Rum ubvendig fort og befat med frandsformige Erevler. Stangeten obret, grenet, glat, furet, bladet, buul, 1 . 2 god boi. Bladene dobbelt : finnede eller afoblede, glatte. Smaabladene lancetformige, til begge Ender fpipfe, tattebe, glatte, paa Underfladen blegere.

Arelbladene linieformige. Stjerment sammensatte af mange, ved Grunden rodagtige Straaler. Smaaftjermene tætte. Kronbladene bride, ligedannede. Frugten sammentrott, afftumpet, ribbet. Bleeraarig. Blomftrer i August.

Iffe fielden i Damme, Borvemofer, Goer ic.

Egenst. og Anvend. Denne Plante, ister dens Rod,
er meget giftig. Mangfoldige Mennester ere blevne dræbte
ped at spise Roden. Den er ligeledes stadelig for Dyr, hvils
tet Forsøg anstillede paa Veterinærstolen have viist. I Norge ftal imidlertid Geder og Sviin æde den. Roden indeholder om Foraaret en grønguul Saft, og naar den er bleven bestadiget, stal Vandet, hvori den vorer, være stadeligt for Quag. I Norge anvender man Roden som Middel mod adstillige Sygs domme for Sviin. Naar Planten er tørret, taber den i det mindste en Deel af sine giftige Egenstader. I Medicinen er den anvende til udvortes Brug mod Sigt 2c.

75de Slægt: galvivob (Æthusa).

1. Almindelig' Salvsvob (A. Cynapium). Smaablas bene indffaarne. Stjermene mobsatte Bladene. Smaasvobene Salve, tilbageboiede. Ft. D. T. Fl. N. 915. Curt. Lond. fasc. 1. T. 18. D. og N. Bild Petsille, Hunde Persille.

Befte. Roben tapformig. Stængelen opret, flinstribet, glat, Libb greget; bladet, 1+3 god boi. Bladene dobbelt sinnede, glatte, mortgronne. Smaabladene næften halvstnnede, nedlobende med lancetformige glige. Stjermfiltene lange; Stjermene have mange, aabne Straaler og ere flade. Den mangler Storivob. Smanvobene linieformige, lange. Kronbladene hvide, de nderste bide flepussormige. Fosene ægsormige, suede: 1aarig. Bloms keet i. But. 48 Angust.

Et almindeligt Utrub i haver.

giftig, men i en minbre Grad; da ben meget ligner Persillen von ben ofte findes imellem ben, er bet let for ben, fom ikke er Plantekjender, at forberle ben bermed. Dens giftige Egens

Kaber fal iser ligge i Roben og yttre beves Birkning ved Das veblimmel og en utaalelig Esehed i Munden. Den fal ligs ne Persillen i Smag, men være sebere. Man har imidlertid Exempler paa, at Folf have stuft den uden at mærke nogen Kadelig Virkning beraf. Foruden de ansørte Mærker kjender man den og fra Persillen ved Lugten, som er ubehagelig, og har nogen Lighed med Holdsg, og iser derved, at den tidlig skyder Stængel op inkellem de inderste Blade eller det saakaldte Hiere, hvorved dette haver sig imellem de svrige Blade, hvilket Persillen aldrig giør i den første Sommer. Man har paa Veteriaairskolen indgivet adskilige Dyr temmelig store Portioner dere af uden kjendelig Virkning.

- 76be Glagt: Biervel (Scandix).

I. Spanst Rjørvel (S. odorata) med furede, kankde Free. Fl. D. T. Fl. N. 370. Fl. Austr. app. T. 37. D. Kisrvel, Spansk Kisrvel. N. Bild Kisrvel.

Bellugtende Rortneb, R. Lugtende Riervel, B. Beftr. Roden tapformig. Stænglerne oprette, haarede, gremede i Loppen, bladede, 2:3 god hoie. Bladene fore, siedende, 3dabbelt sinnede. Smaabladene indkaarne, eller halvsinnede, takkee, lancetformige, stinhaarede, luggronne. Stiermene i Enden af Stængelen, oprette, mangestraalede. Smaasvobene lancetformige, tilspidsede, hindengtige, nedboiede, buidagtige. Broene f. Leomme lange, uden Neb, sortbrune, glindsende. Stooveiene ubsspilede, vedvarende. Electaavig. Blomstrer i Juni.

Den findes vildvorende ved hofmansgave i Then efter Babl; i Dolfteen efter Beber; og i Rorge efter Linne.

Egenst. og Anvend. Bladene bruges som den al minmindelige Kisrvels og ere stagtere af Smag. Roben kal kunne bruges som Sellerie-Roden. Freene, som have en meget stærk Lugt og som ligeledes bruges til Mad, kal man i Engelland anvende til at polere Gulve og Møbler, sormobentlig for at meddele dem deres ikke ubehagelige Lugt. Den saæs i April, men vil man tidlig siøre Brug af dens Blade til Raal 2c., kan man og saæ den om Esteraaret.

2. Lang.

2, Langnebbet Ajørvel (S. Peden). From ere rue og have et meget langt Neb. Smaabladene linieformig : mange beelte. Fl. D. T. 844.

Almindelig gangnet, R.

Best. Roben tond tapformig, lang. Stængelen fremliggene be og optet, bladet, stribet, rue, med vepelvise, aabne Grene; to Dvarteer til i 80d boi. Bladene 3dobbelt sinnede. Smaablades nes Flige verelvise, linieformige. Bladssistene brede og omfattende ved Grunden. Storssiermen bestaaer af 2.3 lange Straaler; Smaar kjermene af siere, men meget forte. Smaasvobene ere i Enden klostede i 2 eller stere Dele. Aronerne hvide. Det som ifær ude mærker denne Plante, er dens lange, lige; tveæggede Neb pag Ens den af Froet, 1aarig. Blomster i Juni og Juli.

Ifte fielden imellem Korner paa Salfter og Moen. Egenst. og Anvend. Ubekiendt.

3. Almindelig Riervel (S. Cerefolium). Frome glinde feitde, agformig fvelformige. Stjermene fiddende, paa Sibers ne af Stangelen. Fl. D. T. Jaqv. Fl. aust. T. 390.

Beftr. Seengelen opret, i Toppen grenet, gtat, ftribet, 2.3 800 boi, fræet; Anwene ophownebe. Bladene bobbelt finnebe; Smadbladene balbfinned indkaarne, budte, aflange, flinbaarebe; Bladfillene glatte. Sibekfiermene meget fortkillede, 3.4 ftraalede. Straalerne libt haarede, aabne. Aronbladene aabne, omvendt hiere teformige, i Randen lidt tilbageboiede, de 2 nderste lidt ftorre. Alle Blomkerne frugthare; Smaaisobiene abladede, linieformige lant cetformige, meget aabne, Froene trinde, glatte, fortbrune, 1age vis. Blomkrer i Juni.

Den er af Prof. Babl funden vilb ved Randere. Den dors tes almindelig i Kjoftenhaver.

Egenst. og Anverd. Brugen af dens Blade til Kaal, Suppe o. s. v. er bekjendt. Kver, Seder og Kaar æde den. Maar man afskjærer den tæt ved Jorden, skyder den snart igsen. Man saaer den enten tidlig om Efteraaret for at benytte den Vinteren over og om Forgaret, eller tidlig i Vagren i et Bed, som er udsat mod Solen; men man kan og sage den hele Sommeren igsennem. Den har opløsende og urindrivende Kræfter.

4. Vild

4. Vild Ajørvel (S. Anthriscus). Freene agformige, stivhaarede. Kronerne ligebannede. Stangelen jevn. Fl. D. T. 863 (under Navn af Caucalis scandicina). D. Bild Kiervel.

Bild Rodangel, R.

Defte. Roben tapformig, i Spiblen grenet. Stængelen opret, trind, ftribet, glat, theheelt-grenet, tokknæt, 2:3 80d hei. Blabene adobbelt finnede, ftilkede, spsgrønne, laadne; Smaabladene ægformige, balvfinned-indkaarne. Stilkene ved Grunden om kedende, i Randen hindengtige. Stjermkittene mobsatte Bladepie, i Enden og paa Siderne af Stængelen. Stjermene 5:6ftraalede. Straalerne af Stilkens Længde, Smaasdodene bestade af 5:6, korte, ægformige Blade, Kronerne smaa, hvide, Froene lanetetformige, besatte med smaa, stive haar og have et meget kork, glat Neb. raarig. Blomstrer soft i Mai og i Juni,

Alminbelig veb Bjerber.

7

Egenft, og Anvend, Roer, Geber og Faar abe ben. Rogle have paastaaet, at ben var giftig, hvilfet imiblertid ikke er bevift, og hvortil maaskee beng ubehagelige Lugt har givet Anleduin.

be Slagt: Suulfoob (Charaphyllum).

1. Clig Suulfoob (C. sylvestre). Stangelen ftribet, jer med lidt ophownede Led. Fl. D. T. Fl. N. 294. Jaqv. Fl. austr. T. 149. D. Bild Kiprvel, Starntyde, ftor Sfarntyde, Hundefer. N. Hundefere, Hunsbefarvel, Hundestange, Hundeffar, Hundesteit, Hundsleit, Biffeffer.

Beffr, Noben tapformig, libt grenet, Stængelen opret, grenet, trind, ftibet, blabet, ved Roden haaret, i leddene tot og libt boiet, hunt, 2:3 3od boi. Bladene dobbelts og 3dobbelt finnede. Smaabladene indstaarne, i Randen rue, spide takkede; den midsturfte Bladnerve haaret. Pladfissene korte, brede, ribbede paa Understaden og hule, rendede paa Overstaden. Stjermene i Enden paa Stængelen og Grenene. Smaasvebene bestaar af 5, tilbageboiede, ægformige, hule, randhaarede Blade. Kronbladene hvide,

fade. Brugten trind, aflang, glat, flinftribet. Bleerearig. Bloms frer i Mai og Jupi.

Et almindeligt Ufrnb i haver og ved Gjerder.

Egenst. og Unvend. Paa Landet anvendes dens Bloms
ster almindelig til Guulfarvning; hele Stjermen afpluttes til
den Ende i Blomstringstiden og tørres, men man kan og toge
den frift med Allun; Bladene og Stængelen give en grøn
Karve. For Blomstringen ade Koerne Bladene med Begjerligs
hed. Vierne sindes hyppig pan Blomsterne. Noden skal man t Engelland have anvendt som Kjøftenurt, hvistet, dersom man
itte har taget Kell af Planten, viser, at de albre Botaniseres
Bestyldning mod denne Plante, at den nemlig skulde være giss
tig, ifte er rigtig.

2. Løgrodet guulsvob (C. hulbasum). Stængelen jevn, ved Grunden stivhaaret; Leddene ophovnede. Fl. D. T. Fl. N. 460. Jagv. Fl. austr. 7. 63.

Seftr. Roden knollet, omvendt agformig. Stangelen opret, rodplettet, 3:4 Jod hoi. Bladene 4dobbelt finnede. Smaabladene fpible, indfaarne paa Oberfladen glatte; Perverne paa Underfladen boune. Bladfilfene befatte med hvide, tilbageboiebe Haar. Smaasvobene bestaae af 4.7 spessormige, ulige store, ved Grunden lidt sammengroede Blade; be er undertiden halve. Krosnerne hvide, Froene næsten volseformige, mod begge Ender smalleste, glatte. 2aarig. Blomstrer i Juni.

Efter Linne fal denne Plante findes ved Stavanger i Norge. Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

3. Anudret hunlsvob (C. temulum). Stangelen rue, med ophounede led. Fl. D. T. 918.

Anudret Kiprvel, R.

Befer. Roden tapformig grenet. Stængelen opret, grenet, trind, utpbelig fribet, lidt rodplettet, meget rue og ved Leddene under, Bladene meget tht, neppe saa for som den forfte Art. Bladene dabbelt finnede. Smaabladene halvsinned-indkaaene, haarede, biegere paa Underfladen. Stjermene i Enden paa Stænges len og Grenene, nittende forend Blomftringen. Smaasvobene beftage af omtrent 8, ægformige, tilbageboiede, ved Grunden lidt

fammengroede Blade. Aronbladene utige flore. Frugten glat, uden fonlige Striber. 2aatig. Blomfrer i Juni og Juli.

3 Cratter og veb Gjerber i Dammart og Solfteen.

Egenft. og Unvend. Rogle Botanitere have anfeet ben for at vere giftig. Af huusbyrene eber fun heften ben.

78be Glagt: Storftjerm (Imperatoria).

1. Bjerg Storstjerm (I. Ostruthium). De sverste Black mobsatte; Smaabladene 3deelte. Fl. D. T. Black w. T. 279. J. Sadehvon.

Almindelig Storffjerm, 3.

Bestr. Roden knollet. Stængelen opret, trind, glat, firibet, beelt i Toppen, 2-4 3od doi. Bladene dobbelt 3fobblede, verel; vise, ved Koden langstilkede, sverst paa Stængelen fiddende, modsatte. Smaabladene ægformige, takkede, indkaarne. Stjermstik kene furede. Stjermene tætte. Smaaswobene bestaac af smaa haavsormige, faa, snart affaldende Blade. Kronbladene bvibe med en indboiet Braad. Troene brede, i Spidsen og ved Grunden udrandede, glatte, og have paa Roggen 3-4 ophævede Striber. Undere tiden har Storsfjermen et faabladet Gvob. Bleeraarig. Blomstret i Juli.

Den vorer paa lavere Bjerge og fal findes i Island', og efter

Aplling paa Bornbolm.

Egenst. og Unvend. Roben har en farp, fryderagtig Smag. Planten fat i Swelf anvendes til schabziger Often. Benschret aber ben. Den er et sueddrivende og oplivende Middel og har været anvendt mod Kolit, Orm, Febre 26.

79be Slagt: Paftinat (Pastinaca).

1. Almindelig Pastinak (P. sativa). Bladene enkeltskinnede, paa Understaden dunede. Fl. D. T. 1206. Fl. N. 290. D. Pastinak, Pestinak. N. Hiol, Vild Pastinak, Pinsternakkelrod.

Beftr. Roben tapformig. Stangelen opeet, fito, grenet, tantet, furet, 2-3 Bob boi. Smanbladene auformige, indkaarne, tattebe; Endebladet glappet. Stjermfiltene fribede. Stjermene i Enden paa Stangelen, oprette, mangestraalede. Kronerne gule.

Digitized by Google

Freet ganffe fadt, lysgunit meh mortere Linier. Sele Plantenhar en guulagtig gron Berve, 2agrig, Blomfirer i August.

Sift og ber ved Grevter og Beic, almindelig omfring Sjeben-

hann; i Worge veb Norgas og i Opbalen,

Egenkt. og Anvend. Man dorker den almindelig fot Rodens Styld, hvis Anvendelse er befjendt. Den saaes i Marts og April og omplantes ikke. Planterne ber udtyndes til de staae 5 Tommer fra hverandre. Rodderne ere spiselige i Occober, men kunne blive staaende Vinteren over, da Frossten skal forbedre deres Smag. Naar de næste Aar skyde til Free, ere de ikke spiselige, og nogle pagstage endog, at de have bedøvende Virkninger, men magskee er en anden kjermdannet. Plante bleven sorverlet dermed. Disse Rodder ere, naar Planten er dyrket, en sortræsselig Bode for Roer, Sviin og Faan, og i den nordlige Deel af Island kal man anvende dem til en Orik med Humle, som, ester at have gjæret, skal have en ganke behagelig Smag. Den vilde Plante vrages af Husse dyrene. Froene have været brugte mod Plæresteen.

Man han en Afart af Paftinaten, hois Rob er tort, tof ag ender fig i en tond Sale, fom taldes Sufferpaftinat, forbi den har en isdere Smag end ben febranlige.

8obe Glagt; Dil (Anethum),

1, Save Dil (A.graveolens). Frugten libt sammentruft, Blackw. Blackw. T. 545. D. Dil.

Beffr. Roben grenet, Stangelen opret, grenet, glat, glindsfende, firibet, 2.3 god boi. Bladene glatte; de nederfte Smaablade small linieformige, de overfte borftesormige. Stjermene i Enden af Stangelen og Grenene, mangefraalede. Straalerne ulige lange; Kronerne gule, smaa. Brugten gflang, omgivet med en hvidagtig Rand. 1-aarig. Plomfirer i Inli og August.

Den vorer vild i Kornet i Portugal og Spanien; ben bort tes i vore Kjoffenhaver. Paa Amager finder man ben undertiden fom vild.

Egenft.

Digitized by Google

Egenft. og Anvend. hele Planten og ifer Freet har en frudret Lugt og Smag. Det er af benne Aarfag man bruget Freet og Stjermene til Nebsplitninger. Nogle paastaae, at bem formerer Melfen hos Keer. Den har krampestillende og vinds drivende Krafter.

Den ubfaaes om Efteraaret eller Foraaret i feeb Jord, Ovor ben eengang har ftaaet, f. Er. i Afparges Beber, nds saaer ben sig stebse selv i mere end tilstræffelig Mangbe, og maa ubtyndes, ba ben sabvanlig fremkommer for tat.

2. Sennikel Dil (A. Foeniculum). Frugten hvelvet; Stangelbladene tatte, nedbriede. Blackw. T. 288. D. Fens nifel.

Beftr. Roben tapformig, Stængelen opret, meaet mere greenet og bladet end den foregaaendes, trind, firibet, glat, 2.4 800 boi. Bladene 3dobbelt finnede. Smaabladene meget lange, glatite, mortgronne, haarformige. Stjermene mangefraalebe, mobiatte Bladene, i Toppen af Stænglerne. Blomfterne gule. Froene uden Rand, 'med 3 smaa Ribber paa hver Side. Fleeraarig. Blomfter i Juli og August.

Den vorer vild i Engelland og Sydeuropa og byrtes undere tiden bos os i Kjeftenhaver.

Egenst. og Anvend. Den har en mere sødagtig Smag vog Lugt end den foregaaende. Froet bruges som Arydderie i Mad, ligeledes af Conditore. Stjermene anvendes ligesom den forriges. Af de unge Planter kan laves en velsmagende Salat. Roden er blodrensende og urindrivende. Af Planten laves en Olie og det bekjendte Fennikel Vand.

Den ubfaaes om Foraaret i feed Jord, og forbliver, efter at være behørig ubtyndet, paa Stedet hvor den et saaet, eller forplantes. I strænge Bintere forfryser den.

81de Slægt: Aummen (Carum).

1. Almindelig Kummen (C. Carvi). Stængelen gre. net. Bladstederne bugede. Jugen Smaasvob. Fl. D. T. 1091. Fl. N. 352. D. Kommen, Rummen. N. Karve, Karvi, Karvefaal. L. Karnevaf, Kumina.

Beffr.

Beffr. Roben tapformig. Stangelen opret, grenet, kantet, glat, firibet, omtrent 2 Bod boi. Bladene dobbelt finnede, glatte. Smaabladene indkaarne med korte, linieformige Flige. Paa Enden af Stangelen og Grenene fidde mange Goob. Storfvebet, som undertiden mangler, har sadvaulig kun 2.3 Blade. Aronbladeite ere hvide, hjetteformige, indboiede; det yderfte Aronblad ildt fforre end de dvrige. Broene aflange, smaa, putlede, med 5 ophoiede Linier, brune naar de ere modne. 29arig. Blomfirer i Juni og Juli.

Dift og ber paa torre Enge og hvilende Marter. Den dyrkes byppig paa Bree, Strynoe og andre af de mindre Der.

Egenst. og Anvend. Som beklendt anvendes Kummens fret, formedelst dets krydrende Egenskaber, til at sætte paa Brænsbeviin, til Supper, til at stree paa Brød 2c., ogsaa destilles ter man deraf et Kommenvand, en Olie o. s. v. Naar den smplantes, skal Roden kunne bruges som Persille, og efter Bille indeholder den meget Meel. De unge Olade bruges i Suppe og i Rorge til den saakaldte Karvekaal; i Kingerige og Hedemarkon samles den i kor Mængde, og efter Strøm udsøres den endog fra Christiania. Hunsdyrene æde den med Begjerlighed. Naar den ikke endnu bliver bruun i Toppen, troer man i Rorge, at Græsset endnu vorer. De tørrede Stængs ser bruges til Koste. Blomsterne give Næring for Bier. Den er oplosende, vinds og melkdrivende.

Den trives bebit i en velbearbeibet Jord, ifer efter Karstofler og andre Jordfrugter. Den udsaaes om Foraaret og harves kun libet ned. Den fkyder forst i Stængler det andet Aar efterat den er saaet. Stænglerne afkjæres, naar Froene blive brune, men dette maa skee med Forsigtighed, da Froene let affalde, hvorfor man sædvanlig udbreder et Lagen, hvort man lægger de afskaarne Stængler. Naar den lykkes, er det en meget fordeelagtig Sæd.

82de Slagt: Pimpinelle (Pimpinella).

1. Almindelig Pimpinelle (P. Saxifraga). Bladene finnede. Robbladene have agformiger, og Stangelbladene Unier

for:

formige Smaablade. Fl. D. T. 669. Fl. N. 353. D. Quaseurt, Steenbrak, Bjergrod, vild Pimpinelle, liden Steens brak. N. Quasgras, Pimpernelle, Bitjenkary, Tannes Pingras, Tanbrod.

Beffr. Roben lang, træcagtig. Stængelen Tpret, fiv, gres net, lidt bugtet, trind, stribet, 1:2 Fod boi. Grenene aabne; be som bære Blomfier forkungebe, og næfen bladlose. De nes berne Stængelblade verelvise, ftilfede, de overfie siddende, modsatte. Bladfiltene omstedende, stribide. Stjetmene i Enden paa Stængelen og Grenene, lubende for Plomstringen. Kronbladene bvide, lancersormige. Arrene bovedsormige. Froene smaa, trones de med den fjodagtige Frugtbund. Electaarig. Blomstrer i August.

Afart: Kiinbladet almindelig Pimpinelle (P. Saxifr. dissecta). Alle Smaabladene feerdeelte. Fligene næsten segle darnede, spidse. Rerz. observ. Bot. fasc. 3. T. 2.

Denne Afart er af Prof. Retzius optagen som en egen Art, men ba den fun abftiller fig fra ben, boillen jeg antager som hoved, art, berved, at be nederfte Smaablade ere deelte omtrent fom Stængelbladene paa biin, og man finder umærkelige Dvergange fra ben ene til den anden, antager jeg ben kun for en Afart.

Hovedarten findes almindelig paa torre li't sandige Steder; Afarten er funden ved Orholm og ved Stangerup i Sjekand; paa Ween ved fore Maglevand; og i knen ved Ulritsholm. De findes begge temmelig almindelig i Norge.

Egenst. og Anvend. Roben bruges abstillige Steder til at give Brandeviin en blaa Farve; i Norge troer man at kunne curere Tandpine dermed. Bladene kan man bruge som Salat, naar de ere unge. Huusdyrene ade den, naar den er ung. Bierne træffe af Blomsterne. Den er sorben blevet meget brugt i Medicinen.

2. Sort Pimpinelle (P. nigra). Stangelen ftribet, bunet, Bladene bunede. De neberfte Smaablade naften hiers teformige, indfaarne, budt tandede. Stangeibladene dobbelt finnede, med linieformige Smaablade. Fl. D. T.

Beffr. Den ligner overmaabe meget ben foregaaenbe, hvoraf ben magfee er blot en Afart. Foruben be anførte Marter, er ben fienbe-

tjenbelig ved Roben, som indeholder en blaceagtig Saft, ved ftorre Robblade, bois Endeblad er glappet, og ved en garre Stængel.

Efter Beber findes ben i Solfteen.

Egenft. og Unvend. Omtrent fom den foregagende. Den har og været brugt i Medicinen.

3. Stor Pimpinelle (P. magna). Blabene finnede; alle Smaablabene agformige. Endebladet 3lappet. Fl. D. T. 2155. D. Stor Quafeurt.

Beffe. Roden tapformig, fiben guul. Stangelen opret, grenet, furet, glat, 2.3 god boi. Smaablabene bobt taffebe, los-gronne, ftilfebe. Stjermene florte end bos ben forfte Art, tætte, nitfenbe for Biomfiringen. I overigt ligner ben ben forfte Art.

Den vorer i Krat og ved Gjerder, sjeldnere end den almindelig Pimpinelle, f. Er. i Lundehuus. Mofen, Frederifsberg Dave, ned Reffred og Slangerup.

ægenft. og Anvend. Som den førfte Art, bog fvagere i Rrafter.

83be Slægt: Perfille (Apium).

1. Sellerie Persille (A. graveolens). Smaablabene pna Stængelen kilesormige. Stængelen suret. Fl. D. T. 790. Fl. N. 496. D. 6g N. Sellerie, Vandmerke, vild Sellerie.

Bestr. Abden tapformig, boid, bos ben vilbe Plante af en liden Fingers Apstelse, men bos den dorfede meget tostere. Stængelen opret, grenet, glat, suret, bladet, henved i Fod hoi. Grenene aabne. Bladene glindsende; Rodbladene dobbelt eller entekt sinnede; Stængelbladene 3hobede; Gmaabladene 3deelte, indstaatene, tattede, stilkede. Stjermene siddende eller fortstillede, deels i Enden af Stængelen, deels paa Siderne. Aronerne smaa, hvide. Frugten ægformig fredsrund, bruungraa, ribbet. 2aarig. Blomsfrer i Juli og August.

Den findes vild ved Strandbredderne paa Syltenge, f. Er. ved Flaskefroen, Bordingborg, Liege og Præstee; ved Bennerdlund pad Salzer; vaa Moen; i Losand; i Lyen ved Hofmandgave; paa Borne bolm i Rabbet- Stoven; paa Pen For og i det spolige Norge.

Digitized by Google

Den

Den, som dhetes almindelig i haverne, er af Miller bleven anseet for at være en egen Art, fordi han iffe ved Aultur har kunnet forædle den vilde; men hiin ligner den alt for meget endog i Lugten, tib at man kunde ansee dem for forfficlige; desuden tiender man for lidet til de kultiveerte Planters Historie, for at beskemme de Love, hvorester Naturen og Menneskene have forædlet dem, og til at kunne ansee Aultur for not til at bestemme, om en Plante er Art eller Afart. Af den dyrkede Sellerie har man tvens de Afarter, nemlig Copo og Anolo Sellerie.

Egenst. og Anvend. Baabe den vilde og den dyrkede Plante have en kjendelig stærk Lugt, dog er den sidstes Lugt mindre stram. I vild Tilstand er den af Smag meget skarp, og efter adskillige Forfattete endog gistig; dog ade Geder og Kaar Bladene. Anvendelsen af den dyrkede Plantes Rod og Stængler er bekjendt. Miller anbefaler at dyrke den til Kaarene, som deri sinde en sund Bode; nogle paastaad endog, at den skal forebygge Faaresygen. Den ansees for et godt Middel imod Skørbug. Bil man dyrke den i Marken, er den meget ndsat for at sdelægges af Harer. Den maa have en lidt sugtig, leeragtig Muldjord og saaes i Marks i Misks bede; Frøene ligge temmelig længe i Jorden; de unge Planter udplantes i giødet Jord.

Rnollet Seller's hyppesitke, Udplantningen ber ikke ftee tidlig, ba ben ofte, naar Freet ikke er af en fortrinlig Sort, vil ftyde Freestangel, hvorved Roden bliver ubrugelig. I November optages den. Efter Optagningen afpudses alle Trevlredderne, men Jorden, som hænger fast om Rnollerne, afstystes ikke; hvorpaa den plantes tæt i Sand eller i Jord, i en luftig Kjelder, eller endnu bedre i en Rule i Jorden. Bed milbe Vintere kan den leve i Frieland. Lop: Seller ie hyppes skere Gange, for at Bladene paa Stængelen kunne blive langere og tillige blegede.

2. Almindelig Persille (A. Peroselinum). Smaablas bene paa Stængelen linieformige. Smaasvabene meget korte. Blackw. T. 172. a. D. Persille, Petersillie.

Beffr.

Befte. Roben tapformig, boid. Stængelen opret, grenet, trind, furet, bladet, glat, morfgron, omtrent 2 god boi. Bladene finnede, glatte. De nederste Smaablade indffaarne, glatte, eller trusede, med ægformige Rlige. Stjermen hvelvet. Det ftore og lille Svob bestaaer af meget smaa Blade. Frugten er større end den foregaaendes. 2 aarig. Blomstrer i Juli og Angust.

· Afart: Aruset almindelig Persille (A. Petros. crispum) med bredere og meget frusede Smaablade. D. Rruus Verfille

Den vorer vild i Sardinien, men dyrkes almindelig i vore Kjokkenhaver. Afarten er formodentlig fremkommen ved Aultur.

Egenst. og Unvend. Nodens og Bladenes Brug er bestjendt. Aruspersillen dyrkes meest for Bladenes Styld, og den har det Fortrin, at man ikke let forverler den med alminstelig Halvsusb. Roden ades af Harer og Kaniner. Hele Planten, paastager Miller, er et Conservations Middel mod Sygdomme hos Faar. Wan har paastaget, at Freene skulle være en Gift for Fugle, men efter Forsøg, som Professor Vieborg har anstillet paa Veterinairsolen, synes det, at de ingen skalelig Virkning have paa dem.

Den almindelige Perfille ubsaces tiblig om Forsaaret, i dybt omgravede, itte frift gisbede Beder, og maa oms hyggelig ubtvides, naar Rødderne stal blive gode. Rruus Perfillen devimod tan saces tytt og behøver itte at ubtyides.

_ 84be Sla'gt: Busmeffer (Ægopodium).

1. Almindelig Busmetker (Æ. Podagraria). Robe bladene dobbelts og Stængelbladene entelt 3hobede. Fl. D. T. 670. Fl. N. 304. D Busmetker, Svinekaal, Squale derkaal, vild Angelik, Gerhardiurt, Himmelseng, Gaul. N. Svaldekaal, Squallerkaal. J. Geitna-Mioli.

Beffr. Roden frybende, grenet. Stængelen opret, furet, trind, leddet. Bladfilkene lange, rendede. Smaabladene filkede; de som sidde ved Roden ere enten ulige ftore, eller det mindre er sammengroet med Endebladet og tvedeelt. Stjermene i Enden af Stængelen; mangestraalede. Kronerne hvide, lidt uligedannede. Krugten eliptiff, paa begge Sider gribbet. Fleeraarig. Blemftret i Juni og Juli.

. Digitized by Google

Alminbelig i Paver, i bole Stove og veb Muwe.

Egenst. og Anvend. Blabene bruges om Forgarei Raal. De strallede Stille kunne spises som ander Grei ag smager som Snittebenner; bens unge Blabe ligeledes b bebe med Relbens. Aser, Kaar og Seder abe Bladene, sig bes Rensbyret. Bierne trakte af Blomsterne. I haver er sommebelst bens krybende Redder, ofte et besvarligt Ukrud.

Trebue Orden. Trehunnede (Trigynia).

.85be Clagt: Qualfved (Viburnum).

1. Almindelig Qvaltved (V. Opulus). Bladene pede. Bladstilfene befatte med Kjertler. Fl. D. T. (Fl. N. 7. D. Bandhyld, Ulvston, Juglebar, Qval, Qved, Sneboller, Ulfryffetrae, Ulvetrut, Stoudyld, Troste R. Ulvved, Beenved, Korsved, Korsbar, Troldbar, Hosti Krosved.

Best. Stammen opret, trind, meget grenet, 3=4 Fod Barken lysbruun. Grenene mobsatte; de pagre Stud stribsaded. Bladene mobsatte, næsen hjertesormige, zsappede, gi paa Undersaden blegere, stærkt aarede, og blive rode om Est ret. Lapperne dybt og ulige tokkede. Mod Enden af Bladkil som ere rendede og ved Grunden halvomsattende, sidde i Ac adkilige smaa Kiertler. Blomskerqvaskene sidde i Enden paa nene og ere mangeblomskrede. Aronerne hvide; de yderke kørre end de indvendige. Randblomskerne gosde, Bærrene ast rode. Froset sammentrykt, næsen hjertesormigt. Blauss Juni.

Den porer i Rratter paa fugtige Steder itte fjelben.

Egenst. og Anvend. I Rusland og Pohlen ! Berrene. Ogsaa abstillige Fugle abe bem. I Churlani man brænde Brændeviin af bem. Beddet kan bruges til ! me i Væverstole vg Stoemager, Pløte; Grenone til Pib det er lysbruunt med mørkere Striber og temmelig he Det kan og bruges til Riisbrænde. Rullene skal være t

ge for Kleinsmedde. Man seer benne Buft undertiden i le vende Gjerder, men bertil er ben ikke tjenlig, da den ikke er tæt not og uden Torne. Seer, Faar, Geder og Sviin ade Bladene, og Bierne trækte af Blomsterne. Man har en Uffart med tætte, kuglesormige Qvaste, som dyrkes i Haver, og som egentlig er ben, der har Navn af Sneedold.

Den formeres ved Rodftud og Free, som saces om Seften.

86be Slægt: Spld (Sambucus).

1. Sommer Syld (S. Ebulus). Qvastene 3beelte. Arele bladene bladagtige. Stangelen urteagtig. Fl. D. T. 1156. D. Sommerhyld, Attif.

Attif hyld, B. og M. Planteagtig hold, Dec Pl. Beffr. Roden krybende. Stængelen trind, furet, rue, blastet, enkelt eller deelt i Loppen, 1 kod hoi. Bladene moblatte, ulige-finnede, morkgronne; Smaabladene jevne, breedlancetformige, takket, ved Grunden ulige. Arelbladene ftore. Ovaffens Grene haarede. Aronbladene indboiede, hvide, med en rod Plet paa Overfaden. Stovknappene tvelappede, morkrode. Blomkerbægerets Lænder rode. Bærrene forte. Riegraarig. Blomkerbægerets

Cemmelig fielden, f. Er. ved Jægerspriis, Sorse; Anetjobing paa Salfter; Fredericia; og paa Digerne i Marften, f. Er. Chr. Albrechts Kog.

Egenst. og Anvend. Bladene fordrive Muus, og Bare fen Bæggeluus. Linnet kan farves violet med Barrene og Ulb forberedet med Vismuth faaer ved at koges med dem, en guulbruun Karve. Hunsdyrene ade den ikke, Gederne maaskee undtagen. Bierne trakte af Blomsterne. Den har en vammelig Smag og en ubehagelig Lugt; Saften af Barrene er afførende og urindrivende.

2. Almindelig Syld (S. nigra). Quaftene Sbeelte. Smaabladene agformige & taffede. Stammen traeagtig. Fl. D. T. 545. Fl. N. 407. D. og N. Hyld, Hyldetrae, Sort Hyld.

Beffr. Stammen meget grenet, 6:8 Fob boi. Grenene modfatte, trinde, graae, fin plettebe, leddede, tyfmarvede, rette. Blabene dene moblatte, nlige finnede, med sefpidfe, glatte Smaablade. Ovaffene i Enden paa Grenene. Blomfterne melkfarvede. Stone dragerne udspilede. Stonknappene gule. Bærrene purpur forte, glindsende. Den blomftrer i Juli. Bærrene modnes i September.

Almindelig omfring Landsbner ved Gjerder og Dure, i Danmart og holfteen; fieldnere i Norge.

Baenft. og Unvend. Stammerne ere tjenlige til Gjers bestaver og mobstage lange Forraadnelfe; Bebbet, fom er quult, fint, bagrot, og fpalter let, bruges til Linealer, Stafter, Beverfamme, Stomagerpløfe ic. ligeledes til Brande. og Rul. Grenene anvendes fom beffendt af Born til Bandfproiter, Splbeboffer. Rogen af Bladene og Grenene fal; efter nogle Das turkondiges Paaftand, fordrive Ragrekollinger og i Krankerige oll man bave ben Erfaring, at Bolbegvifte, lagte imellem Rornet, fordrive Rornorme. Faarene abe Bladene, fom og paa nogle Steber bruges til at farve Laber, og fpifes fom Salat K.; ogfga paaftage nogle, at naar man gniber Raal, Frugttreer ic. meb bem, opabes be iffe af Infecter og beres Larver. Barten fal indeholde et bruunfarvende Bafon. Linned, beits fet i Allun, fager, peb at toges i en Karvefuppe af Barrene, hvori lidt Spanffarent er tilfat, en bruun Farve, og Ulb tilberedt med Bismuth, fager beri en smut bestandig blagegrag Man fan og give hvib Blin en blodred Farve med Barrene; at de fulle brabe Sons, og Blomfterne Paafugle, er not itte hefraftet ved nyere Forfog. Bierne trafte af Blom: fterne. Da ben vorer meget burtig, anbefaler ben fig paa be Steder, hvor man i fort Tid vil have læe; men Stammen der fnart ud, og den taaler fun at bestjæres, naar ben vorer frodigt. IMedicinen bruges dens grønne Bart og Baften fom et urindris vende Middel; Bladene foraarfage Brakning. Af Blomfterne, fom have en sedagtig, lidt bedevende Lugt, laves et Band, be faas taldte Hyldekager og Hyldeabife; de bruges besuden som Thee t abffillige Sygdomme, og ere i frift Tilftand afferende, og terre: be fvebbrivende. Udvortes bruges de i Rrydderpofer. Af Bar:

rene laves den saafaldte Syldestrup eller Syldemoes, der vier fom et sveddrivende, oplosende Middel. Bladene fal vare et godt Middel mod Stab hos Faar.

Den forplantes let ved Free.

3. Rlaseblomstret Syld (S. racemosa). Stammen træeagtig. Blomsterne i sammensatte, agformige Klaser. Fl. D. T. Jaqv. I.on. rar. 1. T. 59.

Beffr. Et Erme af omtrent samme Storrelse som ben foregagende. Grenene kantede, rodagtige. Bladene ulige finnede, med 2 Par; undertiden 3hobede. Smaabladene næsten siddende, lancetformige, paa den ene Side lidt affortede. Klasefiltene i Enden paa Stængelen, med næsten mobsatte Grene. Blomfterne hvide. Blomftrer i Juni.

Dette Erae, fom findes i Endelland, ifær i bet indlige, Ral efter Beber ogfaa vore vilot i holfteen.

Egenft. og Unvend. Bebbet har samme Egenstaber som ben foreganenbes Barrene spises af Rramsfugle og andre Fugle og ftal kunne bruges til at farve Laber; beres smufte rede Farve giver ben Plads i Lystbustetter.

87be Glagt: Smat (Rhus).

1. Garver Smak (R. Coriaria). Bladene finnede; Smaabladene eliptifte, budte, tandede, paa Upderfiaden ulbhaas rede. Blackw. T. 486. D. Smaf.

Beffr. Stammen grenet, 5.28 Jod boi. Grenene haarebe. De finnede Blade ere næfen i Bod lange og bestaae af omtrent 5 Par. Smaabladene modlatte, siddende; de mellemste mindre, budterte, ved Grunden heelrandede; de nederste lidt snevere paa den ene Side. Bladstiltene meget haarede, de tvende sidst. Led lidt vingede. Klasen tæt, næsten af Bladenes Længde, i Enden paa Grenene. Blomsterbladene linieformige, budte, lidt haarede. Blomsterne rodagtige. Blomstere i Juli.

Den porer vilb i Offerlandene.

Ægenft. og Anvend. Da alle bens Dele have meget fammensnerpende Egenstaber, bliver den brugt meget i Garverierne og dyrkes i denne Hensigt i Spanien, Portugal og ved Berlin. Bladene og Grenene bruges ifær til Carduans Tils
bered:

Beredning og her anvendes den i Pulver af Garverne under Navn af Smak. Af Frugten faces en redlig og af Roden en guul Farve, him kan bruges til at forstærke Ædike, og Tyrs kerne anvende den som et Kryderie. Den Saft, som flyder ud af Grenene, naar de blive overskaarne, formoder Kunke at kunne bruges til Fernis. Da den vorer temmelig frodig i Paver hos os, er der neppe Tvivl om at den kunde dyrkes i det Store, hvilket fortjente at preves.

88be Glagt: Tamariff (Tamarix).

1. Tydst Tamarist (T. germanica). Med Iohannede Blomster. Fl. D. T. 234. Fl. N. 152. N. Klaaved.

Beffr. Stammen bustagtig, opret, grenet; Grenene tynde, lange, surede, glatte. Bladene ftroede omkring paa Stammen, tætte paa de mindste Grene, spelformige, kotte, spidse, stiftende, krumme ind ad. Blomkerne i Loppen af Grenene, meget tæt sammen; Bægerete flige linieformige. Kronbladene lystode, ægsormige. Froene besatte med lange Haar. 1 Stodde (efter Gunsnerus). Blomstrer i Justi.

Dag Derne i Bergens Bjord, i Overhalden og Barbalen.

Egenst. og Anvend.; Barten er brugelig i Garverie. Som Ziirbust plantes den i engelste Anlag. Er Decoct beraf bruges i Dalerne i Sverrig mod Stab.

\$9be Glagt: Sfoerem (Corrigiola).

į. Sand Skoerem (C. littoralis). Stangelen freme liggende. Bladene aflange. Bagerne hindeagtige i Randen. Fl. D. T. 334.

Beffer. Roden lang, fiin, traabformig; den fevder fiere, fremsliggende, næften udeelte; glatte, lidt furede, bladede Stængler. Bladene vexelvise, linieformig-kancetformige, lidt tyfte, budte, glatte, beelrandede, fiddende, ved Grunden smalle, blaaeagtige. Arelbladene hindeagtig: maaneformige. Bladene ved Blomfterne' haarformige. Bægerets Blade ægformige. Blomfterne knippeformige, hvide og falde, ligesom og Bægeret, fildig af. Kronbladene bule, runde. Froet kuglesormigt, omgivet af Bægeret. 1aarig. Blomftrer i Juli og August.

Den

Den findes i hertugbommene paa fandige Beder, f. Er. ved Reumunfter.

Egenft. og Anvend. Den er blandt de første Planter, som fremkomme paa tort Sand.

90be Glagt: Bonfebid (Alsine).

1. Almindelig Honsebid (A. modis). Bladene agfore mig hierteformige. Stangelen fremliggende, med en afverlens de Streg af Laar. Fl. D. T. 525. Fl. N. 191. D. Arve, Jordarve, Honsebid, Fuglegras, Huglesnere, Arild, Raalgaardarve, Arrer, Smaamelde. N. Svinearv, Basarv, Hilfo. J. Arhi. F. Arvi.

Beftr. Roben trevlet. Stæ gelen grenet, ledbet, kjør, trind, glat, fra 3 Commer til henimod 1 Fod lang; imellem Bladene fidder en bvid Streg af Haar saaledes, at dens nederke Ende begynder i Arelen imellem Blavet og Stængelen og ender sig med den øverke imellem de ovenskaaende Blade. Bladene modsatte, men Parrene verelvise, fortstilfede, heelrandede, glatte, med en tyl Ridtonerve, randhaarede; Stilfen baaret; de øverste Blade siddende. Blomsterstiltene i Enden af Stængelen og i Bladbjørnerne, eenlige, i blomstrede, haarede paa den ene Side; den som bærer den aabne Blomst er den længste. Lronbladene hvide, meget dvbt deelte. Bægeret haaret, næsten længere end Aronen. Lapselen ægsormig med en standet Munding. Frøene ujepne. iaarig. Blomstrev mæsten bele Karet igjennem.

Afart: 10hannet almindelig sønsebid (A. med. decastemon). Fl. D. T. 438.

Almindelig i haver og Marter'i bele Rorden.

Egenst. og Anvend. Dens Blade og Free tjene til Isbefor Sangfugle; de ferste blive og brugte til at optlæfte Kylslinger med. De unge Blade kunne anvendes som Spinat.
Svinet øder Planten, og Vierne soge Blomsterne. Paa Færse
bruges den blandet med Tangaske til at farve Ulb grøn. Den
har været brugt som et saarlægende Middel, og i Norge ans
vendes den som et Huusraad mod Pienbetendelse.

Fjers

Fjetde Orden. Sirehunnede (Tetragynia).

91be Slagt: Leverurt (Parnassia),

1. Svid Leverurt (P. palustris). Bladene hjerteformige. Stangelen tbladet, fantet. Fl. D. T. 584. Fl. N. 231. D. Svid Leverurt, Leverblomst. N. Hoftsimmer, Jaar blom, Bineblom, Marie Sengebaand. L. Viellesbeive Zaibon. J. Lifrarzurt, Myra: Solop.

Kjær Qvindefryd, B. og R. Eng Leverurt, Dec. Pl. Beftr. Roben trevlet. Stængelen eller Staftet opret, lidt snoet, glat, iblomfret, 3-6 Kommer langt. Bladene glatte, beel randede, nervede; Rodbladene flere samlede, filstede; Stængelbladet fiddende. Blomferet kort i Forbold til Planten, i Enden paa Stængelen. Aronbladene hjerteformige, bule, længere end Bægertet, hvide, med giennemsigtige, lidt rodagtige Aarer. Bægersige, ne lancetsormige, ulige kore. Honningdragerne modsatte Aronbladene, sjødagtige, hjerteformige, kamformige deelte i 8.10 Kraade, som hver have paa Enden et guult Hoved. Stovdragerne, som sidde modsatte Bægersigene og imellem Honningdragerne, helde sig een ester den anden hen over Stovveien. Stovdrappene hjerteformige. Arrene sidde paa den ægsormige Frugtsnude uden Brissel. Broene meget smaa, mange. Bleeraarig. Blomfrer i Septem, ber va October.

Itte fielden paa Enge, endog i Island. .

Egenft. og Anvend. Denne meget smuffe Plante har fun liben veconomist Mytte. Geberne abe ben; Bierne traffe af Blomsterne. Den har været brugt imod Biens og Leverspysbomme.

Femte Orben. Jembunnede (Pentagynia).

92be Slagt: Saareleger (Statice).

1. Almindelig Jaareleger (S. Armeris). Staftet udeelt. Blomsterne i et Hoved. Bladene linieformige. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 226. Fl. N. 113. D. Faareleger, Lammes leger, Lammesnopper, Liden Bjergnellite, engelst Gras, Bansferot.

ferot. R. Gaafeblomfter. S. Gelldinga Snappr, Gullintoppa, Boltarot. F. Siougrad.

Mellife Sinbhager, B. og R.

Beffr. Roden træcagtig, med lange, tætte Trevler; ben Kober een eller flere, oprette, trinde, udeelte, haarede, fiinftribede, 4.6 Commer lange Skafter. Bladene sidde alle ved Roden og ere tætte, glatte, rendede. Blomsterne sidde i et Hoved paa Enden af Skaftet; de ere tæt samlede, lystøde, og have ved Grunden et fleerbladet, tagslagt, stivhindet Gvob. Aronbladene omvendt hjerteformige med Negl. Bægeret hindeagtigt med 5 røde Striber. Støvdragerne kortere, end Aronen. Støvveiene ved Grunden haarede. Bleeraastig. Blomstrer i Juli og August.

Afart: Soi almindelig Saareleger (S. Arm. elongata). Meb et 1 gob hoit, glat Staft. Fl. D. T. 1092.

Baabe Dovedarten og Afarten findes temmelig almindelig ved Strandbredder, men Hovedarten ofte paa boie Banker, hvor den undertiden kun er af 3 Lommers hoide. Abfillige Forfattere have anseet dem for at være forffjellige Arter og ka det Afarten langsstaftet hindbæger (S. elongara) men da den kun udmærker sig ved Storrelsen og Glatheden, har jeg ikke troet at burde ansee den for andet end en mærkelig Afart.

Egenst. og Unvend. Formedelst bens tætte, sine Blade, bruges ben sædvanlig under Navn af engelst Græs til at indsfatte Blomsterquarterer. Heste, Køer og Faar, men især Gjæsæde den. I Island koges Roben i Melk og spises.

2. Bredbladet Jaareleger (S. Limonium). Staftet trindt, klaseformigt i Enden. Bladene aflange, uden Rerver, paa Understaden endes de i en Braad. Fl. D. T. 315. D. Limon Urt.

Strand hindbager, V. og R.

Beftr. Roben inf, træeagtig, fixelet. Staftet nogent, verels viis grenet, trindt, glat, i Sod boit. Bed Grunden af Grenene og ved Blomfterne fidder et libet, guult, bred-lancetformigt, fpidik Stjal. Bladene fidde tæt sammen i en Krands ved Roden og ere omvendt-ægformig-lancetformige, heelrandede, glatte, og have i Spid-

i Spidsen paa den underfte Flade en fiv Braad. Blomfterne fidde eenstdig arformige i Enden paa Grenene af det klaseformig deelte Skaft: Aronerne rodagtig blaae. Aronbladene omvendt bjertesormige. Froet astangt, glat. Fleeraarig. Blomftrer i Juli og August.

Bed Stranbkanterne paa Syltenge temmelig sielben, f. Er. ved Frederiksinnd, Jægerepriis, Rallundborg; paa Laarlinge ved Stiovel; paa Næffet ved Affens; paa Berne i Odense Fjord og hofmansgave; i Marken ved Gamsball; den Kal og være sunden paa Saltholmen.

Egenft. og Anvend. 'Sele Planten er meget sammens snerpende og derfor tjenlig til Garverie, hvortil ben og anvens bes i Rus'and; man tørrer ber Roben imod Solen og stamper ben til Pulver. Huusbyrene ade den iffe.

93be Slægt: Bor (Linum).

1. Almindelig zor (L. usitatissimum). Bagerblades ne agformige, spidse, 3nervede. Kronbladene rundtaktede. Bladene lancetsormige, verelvise. Stangelen eenlig. Curt. Lond. fasc. 5. T. 22. D. her, Lin.

Beffer. Roden trevlet. Stængelen opret, rank, grenet i Form af en Cop, trind, ftribet, glat, bladet, 2=2½ Fod bei. Bladene verelvise, siddende, beelrandede, tilspidsede, glatte; de nederste lancetformige, de overfie linieformige. Blomfterne ftilkede, paa Enden af Grenene. Bægerbladene glatte og i Randen lidt hindeformige og haarede. Rronbladene omvendtrægformige, stregede, smutt blaae. Stodtagerne ved Grunden sammenvorne. Stoutraadene bvide. Urrene tjostesomige. Lapselen tilspidset. Broene flade, aflange, meget glindsende. 1 aarig. Blomster i Juli.

Den vorer vild i bet mere tempererede Europa.

Egenst. og Unvend. Horren dyrkes, som bekjendt, isar for Stangelens Skyld, som indeholder en Mangde betydelig starke Taver, der ved Tilberedning saae mere eller mindre Bard. From indeholde en betydelig Mangde Olie, som uds pressed paa dertil indrettede Woller; Den er bekjendt under Navn af Linolie og bruges isar til Fernisser, Maining ic. ligeledes i Medicinen og Oprlægevidenskaben. Skallerne indes bolde

holbe en Mangde Sliim, som giver et blødgiørende Mibbel. Det Lisbageblevne af Stallerne og Kjernen, naar Olien er udpressset, er bekjendt under Navn af Oliekager og anvendes til Køde for Kreature, men volde lettelig Diarhde naar de gives dem i Mangde; ogsaa paastaaes, at naar man soerer Sjas og Ender med bisse Kager, skal deres Kisd fage en ubehagelig Smag.

Borren groer bebft i gob Mulbjord, eller i Leer blandet med Sand eller i nyelig opbrudt Engjord, fom har en gob I alle Tilfalde bor Jorden ploies bobt og tidt, for at være faa figr fom mueligt. . Erfaringen bar lært, at frift gisbet Jord giver bebre Free, men mere Ufrud og flette Maar Jorden eengang er anvendt til Berfab, man iffe forend efter rum Eib borte famme Gab beri. Œf: ter de Erfaringer, man bar bapt paa Beraplinge-Institutet paa Trolleborg, er Borren fom avles efter Rartoffer ben bedfte i Bonitet. Da man bar fundet, at flere Mar overgiemt Berfree var frugtbas rere end bet friffe, bar man med Delb provet at torre bet i en Bagerovn i en Varme af 39:48 Graber Reaumur. bollandfte Free anfees for at pare bet bebite og derefter bet rigaiffe, dog bar man ved ovennænte Inftitut avlet Free; fom befandtes bebre end bet fibfte; jo tungere og lyfere bet er, besto bebre er bet oa.

Man ubsaaer herren savanlig forst i Mai; dog kan bette naturligviis fee tidligere eller fildigere efter Beirligets Bestaffenhed. Hoeg anbefaler at saae 4 Stjepper Horfrese i 4000 Alen; Schroll berimod saaer 7 Stjepper Frose i I Esnde Land; dog kal Negelen herfor være forstjellig efter Jordearten, og Erfaring haver lært, at den tætteste Udsad giver den sineste Hor, men den tyndere det bedste Kroe. Maar det er saaet, nedharves Frost med en Træcharve og trumles.

I Reberlandene bruger man at stange Borren; man fatter nemlig 20 Commer lange, gaffelgrenede Pinde i Jorden, 5:6 8od fra hverandre i Linier, som ere 3 Sad fra hverandre.

. Paa

Daa diffe Alsfter lagges lange Riis og tvert over biffe igjen mindre. Igjennem diffe trange horplanterne og forhindres itte allene i at gane i Leie, men blive endog hviere. Sabvanlig luger man horren, men bette man fee med megen Forsigtige hed for ifte at nedtrade ben.

Aprren ruffes eller roffes op, naar Stangelen begonder at blive qual, Bladene falbe af, og Freene blive brune; ben ubipredes da mod Colen for at modnes fuldfommen. ben bar lagt faaledes 2:3 Dage, forteres ben og bindes i smaa Knipper. Derefter folger Kneblingen eller Froets Ufripning i bertil inbrettebe River. Den fneblebe Ber nebfanfes berpag i Band (eller ragbnes), bvor ben mag lique f 2.3 Uger for at Taverne fan loones, og be flitmagtige Dele, fom forbandt dem, oplofes. Daar Raadningen er til Ende, tors res den eller braades, bvilfet feer fabranlia beels i Rus ler gravede i Jorden, hvori anbringes 316, hvorover er lagt Stanger, hvorpig Berren bviler, beels i bertil indrettebe Onne, beels i Golen. Maar Barten paa Borren ved benne Operas tion er bleven fprød, brybes eller brages ben ved bertit indrettede Redffaber. Den bliver bervag ved andre Redffaber ffaget eller ffjattet eller ben fønderbrudte Bud bliver filbt fra Taverne. Efter benne Tilberedning bar man Berren fom ben almindelig falges. Det sprige om bens Behandling bens borer til Technologien. Udforligere Efterretninger om Borrens Dyrkning og Lilberedning finbes i Rafn's Danmarts og Sol: fteens Flora Ifte D. pag. 390. og i famme Forfatters Afhande ling om Beravlene Gilftand i Rven i Landbuush. Gelffabets Strifter 7de Deel, bvoraf bette for en Decl er taget.

Maar herren dyrkes paa den rigtige Maade, fal man af hver Ende Land kunne faae 40 Role. Geviuft.

2. Siberift bor (L. perenne). Bagerbladene omvendtagformige, budte, naften Inervede, glatte. Mange, opftigende Stangler. Engl. Bot. T. 40. D. fiberift hor.

Fleeraarig Hor, R.

Beffr. Roben træcagtig, stærfere end hos ben foreganende, og frembringer mange Stængler, som ligne hins, men ere ved Grunden opftigende, omtreut 2-2½ Kod boie. Bladene smallere end bos den almindelige hor, lidt tilbageboiede, inervede, blaacagtiggronne. Blomsterne lidt mindre end hos hin (dog hos den dyretede omtrent af samme Storresse) og sidde merc klassformigt. Kapellen mere budt. Reeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Den bar omtrent famme Djem fom ben foregagende, men fine

bes pa i Giberien.

Egenft. og Unvend. Stangelen af benne Plante ins beholber ligeledes en betydelig Mangbe Taver, og har det Forstrin, at den vedvarer stere Nar og at den frembringer en Mangs de Stangler, som ere lidt langere end hims; men har deris mod grovere Taver, og Frøene modnes ifte paa eengang. Man har dyrket den i Sverrig og fundet, at den vel i de første Nar giver mange og lange Stangler, men at den siden bliver mindre. Den maa, som en perennerende Plante, altsaa ifte rustes men afstjæres.

3. Vilo zor (L. catharticum). Bladene modfatte, omvendt: agformig : lancetformige. Stangelen oventil tvedeclt. Kronbladene fpible. Fl. D. T. 851. Fl. N. 86. D. vild Bor. N. Purgeer Liin, vild Liin.

Afferende Ber, B. og R.

Beffe. Roben traabformig. Stanglerne oprette, glatte, trinbe, ved Grunden udeelte, bladede, 3.5 Tommer lange. Bladene budte, glatte, heelrandede, ved Roden mindre og tættere sammen. Blomsteine helde for Blomstringen. Bægerbladene lidt taffede. Kronbladene hvide; Stondragerne sammenvorne ved Grunden. Areene hovedformige. 14arig. Blomstrer i Juni, Juli og August.

Almindelig paa beie Enge og Græsgange overalt i Norden.

Beenft og Anvend. hefte, Faar og Geber abe benne ubetybelige lille Plante. Saften af den, blandet med Jernvietriol, giver en fort Farve. Den er afferende og urindrivende.

94be

94be Olagt: Sibbaldie (Sibbaldia).

1. Fremliggende Sibbaldie (S. procumbens). Blas bene kileformige, 3tandede. Fl. D. T. 32. Fl. N. 107. Ubstrakt Sibbaldie, B.

Bester Moden tot, fremliggende, træcagtig; den frembeinger stere, meget forte, bladede Stængler. Bladene 3hobede, langstilltede; Smaabladene onwendt kileformige, haarede og have i Enden 3 temmelig store Tander. De 2 smaa Arelblade ere sammengroede med Grunden af Bladstisten. Blomsterne sidde i en Halvstjerm og ere meget smaa, guulagtige. Bægerets klige haarede, ulige kore. vedvarende. Aronbladene omvendt ægsormige. Stordragerane fortere end Aronbladene. Froene ægsormige. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Dift og ber paa Fjeldene i Rorge, f. Er. i Slidre Præftegield i Balders, paa Bangsfjeldet i Opdalen, Hardanger, Sondmor. P Island og paa Færos.

Sjette Orben. Serhunnede (Hexagynia).

95de Slagt: Soeldug (Drosere).

1. Aundbladet Soeldug (D. rotundifolis). Bladene sibbe ved Roben og ere kredsformige. Skaftet bærer en Rlase. Fl. D. T. 1028. Fl. N. 234. D. Soeldug, Himmelsdug, Iglegras. N. Vortegras, Piengras, Aingermgras, Lussegras, Duggras, Eattegras, Maria Dien: Taare.

Bestr. Roben trevlet; ben fremstoder flere, oprette, uddelte, trinde, glatte, mortrode, 2-4 Commer lange Stafter. Bladene side i en Stjerm ved Roden, tat udbredte paa Jorden; de cre kilkede, hule, heelrandede, vosatte paa den overste Flade og i Ransden wed rode haar, paa hvis Spidse sidder en mortere Angle. Blomftene sidde i en indbotet Klase paa Enden af Staftet. Bægerstigene aftange, budte, brune, oprette. Aronbladene omvendt ægsormisse, hvide. Arsene kjolkeformige. Kapselen aftang. Froene aftange. Bleergarig. Blomftrer i Inti og August.

Kemme.

Semmelig alminbelig i Korvemoler i Danmart, Solfteen og Porge.

Egenkt. og Anvend. Man har anseet den for at være skadelig for Huusdyrene, men det synes, efter Forsøg som Rafn ansører i sin Flora, at dens Virkning paa dem ikke er mærkelig. Den skal ved at blandes med Melk saae den til at løbe sammen, og i Sverrig bruger man den til at forbedre den Melk, som man troer er fordærvet derved, at Røerne have ædt af den saakaldte Lvæg Rørhat (Boletus bovinus), ved nemlig at sie den over Bladene deras. Den har forresten sammensnerpende Egenkaber, og bruges paa nogle Steder som et Luusraad mod Ringørme og blandet med Melk til at bortage Fregner. Man sinder ofte smaa Insecter døde paa Slasdene, hvilket beels er en Føsge af den Klebrighed, som de ere beklædte med, deels af at Bladene, ved den Pirring Inssectet har frembragt, trække sig sammen.

2. Langbladet Soeldug (D. longifolia). Bladene ved Roben omvendt: agformige. Staftet bærer en Klase. Fl. D. T. 1093, Fl. N. 279. N. Langbladet Duggræs.

Beffr. Raar man undtager Bladenes Form, ligner ben albeles den foregaaende. Bleeraarig. Blomftrer i Juli og Auguft.

Den vorer imellem den foregagende men sjeldnere, f. Er. i Ordrup-, Longbpc- og Birkered Moser. Den findes ogsag i Island og Norge itte sielben.

Egenft. og Anvend. Com ben runbblabebe.

Syvende Orden. Mangehunnede (Polygynia).

96de Slagt: Musehale (Myosurus).

1. Liden Muschale (M. minimus). Bladene næsten linieformig budte. Frugtbunden tapformig. Fl. D. T. 406.
Fl. N. 759. D. Muschale, Muserumpe. R. Muuserumpe.

Beftr.

Bester. Roben sintrevlet. Den fremkober eet eller sere Stafeter, som ere oprette, udeelte, trinde, glatte, lidt længere end Bladene, 1-2 Kommer lange. Bladene sidde alle ved Roben, og ere lidt oprette, heelrandede, lidt toste. Blomsten sidder paa Enden af Staftet. Kronbladene guulagtige. Stovknappene hvide, fra 5-12. Efter Blomstringen forlænger Brugtbunden sig i en spelformig Figur af en Muschales Form, hvilket har givet Plansten Ravu. 1aarig. Blomstrer i Rai og Juni.

Sift og ber paa torre Steber, pag Mure ic. i Danmart, Dolfteen og bet folige Rorge.

Egenit. og Unvend. Ubefjenbt.

Sjette Ela&se. Serhannede (Hexandria) med 6 Stoodragere.

Første Orden.

Benhunnede (Monogynia) med I Stovvei.

* Blomfterne have Bæger og Krone.

' 16de Glagt: Berberiffe (Berberis). Rronen bbladet. Bar geret bbladet, undersadigt. Barret afreet.

Ubseende: En Buff med deelte Pigge, entelte, verelvise Blade og flaseformige Blomfter.

17be Olagt: Vanderyber (Peplis). Rronen Gbladet. Basgeret 10flovet. Rapfelen 2rummet.

Ubseende: En liden Sumpplante med frybende Rod, fremliggende Stangel, mobsatte Blade og sibdende Blomsfter i Bladaglerne.

** Blomfterne forinnebe med Spiffer.

2den Slagt: Leucoi (Leucojum). Rronen overfadig, Sbladet, floffeformig.

Udfeende: En Zierplante med Log. Stangelen et Staft. Bladene udeelte. Blomfterne ludende, floffes formige.

tfte Olagt: Gjæf (Galanthus). Rronen oversabig, 6blas bet; de 3 indvendige Blade fortere, udrandede.

Ubfeende: En liben Birplante med Lug og flottes formige, lubende, entelte Blomfter paa Enden af et Staft.

3bie Slagt: Marciffe (Narcissus). Rronen oversabig, 62 bladet. Honninggjemmet floffeformigt, og indflutter Stove bragerne.

Udfeende: Zilrplanter af Mibbelfterrelfe med Leg, med pralende Blomfter paa Enden af et Staft.

4be Slagt: Log (Allium). Rronen undersadig, bblabet. Rroubladene aaformige, fiddende.

u de

Ud feen de: Roben et hindet Log. Bladene faftrige. Staftet bærer hovebe eller fermformige Blomfter.

12te Slagt: Conval. (Convallaria). Rronen Oflovet. Barret 3rummet. Arret 3fantet.

Ubse en de: Bitrplanter med fnudrede, vandrette eller frybende Robber; ubeelte, ftribede Blade, og Blomfterne i Rlaser.

Itte Glagt: Mparges (Asparagus). Rronen beelt. Barret grummet.

Udfeende: Bol, fiingrenet Plante, med frybende, tisbrige Robber, borfteformige Blade og smaa Blomfter i Bladarlerne.

10de Slagt: Beenbraf (Anthericum). Rronen Gbladet, aaben. Rronbufet agformigt.

Ubfeende: Ziirplanter meb fnubrede eller frobende Bisbber, ubeelte, ftribede Blade. Rronerne i Enden paa Staftet.

8de Olagt: Juglemelt (Ornithogalum). Rronen bladet. Steveraadene brede veb Grunden.

Ub'feende: Logplante med smalle Blade og Blomftere ne i Rlase eller Salvffjerm paa Enden af Staftet.

9de Slagt: Skille (Scilla). Kronen Gbladet. Steutraabee ne traabformige.

Ubfeende: Ziirplante med logformig Rod; ubeelte, stribede Blade og Blomfter i en Salvftjerm paa Enden af Staftet.

13de Glagt: Spacinth (Hyacinthus). Rronen floftefors mig, bflovet; Bligene tilbageboiebe.

Ubfe en de: Birplanter med legformig Rob og ubeelte Blade. Blomfterne i Rlafer paa Enden af Skaftet.

5te Slagt: Beiserkrone (Fritillaria). Rronen agformig, Sbladet. Bed Grunden af hvert Kronblad en Honningsgrube.

110:

Ubfeenbe: Biirplanter meb legformig Rob, bbladet Stangel, lubende Blomft paa Enben af Stangelen.

6te Slagt: Lilie (Lilium). Rronen undersabig, floffefors mig, 6bladet; Rronbladene ere ved Grunden rendet rere formige.

Ubfeende: Stor Bifrplante med ffjallet Log, udeelte Blade og Blomfterne i Enden af Stangelen.

7de Slagt: Tulipan (Tulipa). Rronen flotteformig, 6. bladet. Ingen Griffel. Freene flade.

Ubfeende: Biirplanter med Log, udeelte Blade og entelt Blomft paa Enden af Staftet.

14be Glagt: Ralmus (Acorus). Rronen obladet. Blom: fterne tot samlede paa en etrind Rolbe. -

Udfeende: Stor Bandplante med vandret Rod og græsagtige Blade.

**** Ufuldtomne Blomfter.

Ifde Slagt: Siv (Juncus). Bageret bliabet, undersabigt, Rapfelen Iflappet, mangefroet.

- Udseende: Halvgras, meb fyelformige eller flabe Blade og marvet Straa. Liben Panderpber f. forste Afbeling.

Anden Orden. Tohunnede (Digynia) med 2 Stovveie-

Sjeld Skreppe s. Channede 3hunnede. Bitter og Pferstenbladet Pileurt s. Shannede 3hunnede.

Trehumede (Trigynia) med 3 Stovveie.

22de Glægt: Cidlos (Colchicum). Rronen obladet, ind= fluttet af et Sylfter.

Udfeende: En liden Biirplante med fort Leg. Den bar Blade om Sommeren og Blomfter om Efteraaret.

21de.

21de Olagt: Trehage (Triglochin). Bageret 3bladet. 3 Kronblade. Rapfelen aabner fig ved Grunden.

Ud feende: Moseplante med traabbannet Rod, smalle Blade og Blomster i et Ar pag Enden af Staftet.

18be Glagt: Streppe (Rumen). Bageret 3blabet. 3

Udfeende: Planter med grenet Rod, bladet Stængel, verelvife, udeelte Blade og Blomfter i Rlafer.

20be Slægt: Scheuchzerie (Scheuchzeria). Bageret 6:
, beelt. Ingen Krone og Briffel. 3 opblafte, Ifrsede Rapfler.

Udfeende: Mofeplante af græsagtig Udfeende, med frybende Rod. Blomfterne i en Rlafe paa Enden af ben blabede Stanael.

19de Slægt: Bjørnbraad (Narteticum). Bageret 3beelt.
6 Kronblade. 3 mangefroede Kapeler.

Ubseende: Liden Plante, med smalle Blade, faablabet Stangel og Blomsterne i en Rlase paa Enden af Stangelep.

Fjerbe Drben. Mangehunnede (Polygynia) med ffere Stepveie.

23be Slagt: Gotraad (Alisma). Bageret 3blabet. 3 Rronblabe. Blere, famlebe, Ifroede Rapfler.

Udfe en de: Bandplanter, med trevlede Robber, Staft, og nervede Blade,

Sjette

Sjette Elasse.

Førfte Orden. Eenhunnede (Monogynia).

Ifte Glagt: Bjæf (Galanthus).

i. Vinter Giæk (G. nivalis). Meb tvenbe bubte, fiss bede Blade. Blomfteret nebhangende. Fl. D. T. Engl. Bot. T. '19. D. Gjækurt, Lintergjæk, Sneeklokke, Februs arlille, Dorthealille, Gjæklille.

Best. Loget ægformigt; det kyder 2, glatte, linieformige Blade, af Staitets tængte. Staftet trindt; glat, iblomfiret, lidt fladtroft, 3:5 Commer langt. Splskeret vallesormigt, i Mideten hindeagtigt, i Enden klovet. Blomfieret hvidt og sidder paa en kille Stilk. De 3 pderste Kronblade omvendt-ægformige, budete, hule; de 3 indvendige halv saa lange, tileformige, i Enden udrandede, indvendig grønstribede; udvendig mod Spidsen have de en grøn, maanesormig Plet. Stovdragerne kortere end de indvendige Kronblade, og staae paa Enden af Frugtbunden. Stovknappene spelsormige og ende sig i en sin Spids. Atret spids. Kapselen 3rummet; 3klappet. Blecraarig. Blomstrer i Narts og April.

Den bar bjemme i det mere tempererede Europa og findes fom vild paa en Eng ved Bernedorff og ved Antvortfon.

Egenft. og Unvend. Bierne foge meget hyppig til Bloms fterne. Saften af bens Log har en bibenbe Smag. Da ben er een af de tibligst blomstrende Planter, byrkes den alminsbelig i Blomsterhaver.

2ben Glagt: Leucoi (Leucoium).

1. Sommer Leuc'oi (L. astivum). Holfteret manges blomftret. Griffelen kislleformig. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 621. D. Dorothee Lilie.

Beftr. Loget rundagtig. Det finder flere, oprette, budte, lie nieformige, tjolede, 1,12 Kod lange Blade. Staftet af Bladenes Langde, tveagget, glat. Holferet lancetformigt, gront, huult. Blomfterne (som have megen Lighed med Binter Gjæffens) nifs tende og sidde paa smaa Stilte. Kronbladene afformige, bvide, med

med en gron Plet ved Spidsen, som er budt og paa de indvendige lidt udrandet. Storfnappene budte. Arret spidst. Kap'elen aflang, grummet. Froene meget forre end bos Binter Gjæffen. Bleeraarig. Blomfirer fidst i Mai eller forft i Juli.

Den findes vildvorende paa en Eng talbet Cagfjær ved Marslev nær Marbuus og i en Gleftov ved Confantinsborg.

Egenft. og Anvend. Den dyrtes som Zürplante i Blom: fterhaver, og maae ifte forverles med Gartnernes Levcoi.

3die Glagt: Warciffe (Narcissus).

1. Pintse Marciffe (N. poeticus). Hylsteret Ibloms firet. Honninggjemmet hjulformigt, kort, hindeagtigt, taftet. Bladene budt tjølede, i Randen tilbageboiede. Engl. Bor. T. 275. D. Pintse Lilie.

Beffer. Loget agformigt. Bladene paa Overfladen rendede, henved 1 Fod lange, & Comme brede, linieformige. Skaftet rankt, tveagget, iblomftret, nervet. Hilleret tort, hindeagtigt, og flutter ikke tax om Stilken, i Enden undertiden kloftet. Blomfteret temmelig opret. Kronbladene smukt hvide, aflange, ubbredte, 4 Gange langere end Honninggjemmet, som er tort, kruset og har en safranrod Kant. Stovaragerne kortete end Honninggjemmet. Arret budt. Frugtknuden ægformig. Fleeraarig. Blomftrer i Rai.

Almindelig i Blomfterhaver, hvor man bar en fnidt Afart. Den bar hjemme i det sodligere Europas Bjergegne. Man finder ben undertiden forvildet fra haverne, f. Er. ved Frydenlund.

Egenft. og Anvend. Den dyrkes som Zierplante og ansbefaler sig baade ved Lugt og Ubseende. Løget har en bibenbe Smag, og foraarsager Bræfning, naar man spifer bet.

2. Paaste Marcisse (N. Pseudonarcissus). Hysteret Ibsomstret. Honninggiemmet klokkeformigt, opret, kruset, utys belig 6klovet, af lige Langde med de agformige Rronblade. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 17. D. Paaske Lilie.

Beffer. Loget og Staftet fom bos den foregaaende, tun er det fibfie lidt mere fladtrytt. Bladene mere flade og have en blaceagtig grøn Farve. Hofferet er mindre og sidder tættere op til Frugtfnuden. Blomfieret fort, ludende. Kronbladene bleeggule, fun

tun libet aabne, be 3 pberfie libt længere og smallere end be 5 indvendige. Honninggjemmet meget frort, mortere guult. Frugts- finuden 3furet. Bleevaarig. Blomftrer i April, undertiden fidft i Morts.

Den bar egentlig hjemme i bet sphligere Europa, men findes ber adkillige Steder som vildvorende, f. Er. paa Boldene ved Quintus og paa en Eng ved Egense i knen. I haverne bar man ben foldt.

Egenft. og Anvend. Som den foregaaende. Lugten er mindre behagelig og svagere.

4be Slægt: Løg (Allium).

* Med flade Blade paa Stangelen.

1. Porre Log (A. Porrum). Stangelen flabblabet, ffjermbragende. Støvbragerne 3spibsebe. Esget beklabt med en Bub. D. Porre, Porrelsq., Perleleg. Blackw. T. 421.

Beftr. Loget eundagtig agformigt, med mange tyffe, hvide Rodtrevler. Stængelen 1½.2 Fod boi, glat, nedentil bladet. Bladene 1 Fod lange, 1 Lomme brede, temmelig tyffe, i Randen befatte med smaa Liertler. Holseret agsormigt, tilspibset, affaldende, Blomkerhovedet meget tætblomkret, kuglesormigt. Krondladene lancetsormige, bleegrode. Stovtraadene af Krondladenes Længde; de dele sig i 3 borkesormige Spidser, hvoraf den midterfte bærer Stovknappen. Fleeraarig. Blomkrer i Juli og August. Den sindes pildvorende i Schweis.

Egenst. og Anvend. Den bruges som Suppeurt, og man dyrker heraf tvende mærkelige Afarter i Riskkenhaverne, bekjendte under Navn af Sommer: og Vinter: Porre. Den første udmærker sig derved, at Løget hæver sig i en kort Stamme inden Bladene dele sig; den sidske derimod deler sig i Blade strar ved Jorden; den sørske er kjelen, taaler aldrig vore Vintere, og bærer ikke Frøe her i Landet; den sidske taas ler meget godt Vinter: Kulden og bærer modent Frøe her. Sommer Porre saaes i Febr. og Marks paa Mistbeed og ude plantes i April og Mai, i velomgravet feed Jord, optages om Esteraaret ved Frostens Begyndelse og nedsættes i Sand i en lustig Kjelder eller i en Kule i Jorden, paa et tørt Sted i

Haven. De ere forbeelagtigere til Brug end Vinter: Porre, da de blive fierre, og den Stamme, hvori Løget haver sig, gjør dem rigere paa spiselig Masse; men da de itse holde sig, langere end til Foraarets Begyndelse, maa man ogsaa öprke Vinter: Porre; disse saaet eller April i Frisand, udplanstes ligesom hine, men forblive Vinteren over i Bedet; om Forsaaret er de tjenlige til Brug, indtil de styde Frøestangel, da de blive træede. Perle: Løg ere Sidessuddene af Vinter: Porre, som undertiden fremsomme af sig selv, og kunne fremsstyndes derved, at man afstjærer de overvintrede Porre, naar Frøestængelen har dannet sig, lidet fra Jorden, hvorester den giver endeel Sideskud, hvis Løg ere runde som Perler; disse aftages og udplantes som unge Porre:Planter, og ere ikke saa hastige til at styde Frøestængel det næste Foraar, som hine.

2. Boid Log (A. sativum). Stængelen fladbladet, legs bragende. Sterbragerne 3spibsede. Leget sammenfat. Fl. D. T. D. Holb Leg, Rofambol.

Alminbelig Log, Dec. Dl.

- Beffer. Roben bestaaer af flere log, samlede inden for Juden. Stangelen 2.3 god boi. Bladene 1 Somme brede. Blomsterne sidde i en hovedsormig Sfjerm, som er liden i Forhold til Plantens Storrelfe. Hilleret ibladet, tilipidset. De 3 Stoudragere ere kangere og bredere end de ovrige. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den Kal findes vilbvorende paa Blatee ved Balfter.

Ægenst. og Unvend. Roben bruges, som befjendt, som Kryderie paa Mad og paa nogle Steder spises den endog raae. Imidlertid er den besværlig for en uvandt Mave, og giver, lisgesom næsten alle Løgarter, en stinkende Aande. Den meddes ler Kjødet af Dyr, som øde den, en ubehagelig Smag, hvilten speres endog i Melk og Eg. Den kal være en sund køde for Høns og Paasugle. Man paastaaer, at den fordriver Insecter. Den har været brugt som et ormdrivende, sveds og urindrivende Middel, og udvortes som et irriterende.

Den

Den byrkes i let, iffe stærkt gisbet Jord, og ubplantes om Efteraaret eller ifald dette er forsømt, tidlig om Foraaret, entem af de abskille Løg, som Roden bestaaer af, eller af de Løg, som sindes i Toppen; be sidste kaldes første Aar Rokambol. Naar Bladene blive gule, optages de og henlæages paa et Loft at tørre indtil Plantningstiden; dog kunne de ogsaa staae stere Aar uforplantede.

3. Stov Log (A. Scorodoprasum). Stangelen flads Bladet, logdragende. Bladene fiintatfede. Stederne tvengges de. Stovdragerne 3spibsede. Fl. D. T.

Best. Loget ægformigt : 3sieter. Stængelen opret, trind, glat, bladet til Midten, 1 = 2 Fod boi, forend Blomstringen nikkende og undertiden lidt snoet. Bladene verelvise, linieformige, lange, omessedenbe, i Randen og paa Kjølen ruc. Hylsteret ibladet, hindesformigt, affaldende, lidt kortere end Blomsterhovedet, som er kugslesormigt, tæt. Kronerne sidde paa ulige lange, morkrode Stilke. Logene mellem Stilkene kuglesormige, morkviolette. Kronbladene ægsormige, spidse, violette. Støntraadene vereiviss bredere og 3-spidsede, af Kronbladenes Længde. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og Just.

Den findes paa Volden omfring Kjøbenhavn og Kastellet, og imellem Buffene ved Beien imellem Norre og Pfier Port; den fal ligeledes findes i kolland.

Egenst. og Anvend. Som Kjøffenurt fan den bruges som den foregaaende, men har mindre Starphed. Den fal og være stadelig for Creature.

4. Sand Log (A. arenarium). Stangelen flabbladet, løgbragende. Stederne trinde. Hylfteret bubt. Støndragerne 3spidsede. Kronbladene rue paa Kislen. Fl. D. T. 290 (under Navn af A. Scorodoprasum). D. Bjerg Hvidløg.

Beffr. Loget ægformigt, bruunt. Stangelen opret, trind, glat, ved Grunden omficdet, 2-3 god boi. Bladene bave en meget lang Stede, ere smallere end den foregaaendes, og i Ransden ruc. Stjermen liden, tæt, kugleformig. Holfteret meget kort. Imellem de indboiede Blomferstilke sidde smaa, blaae kog. Blomsterne klokkeformige. Kronbladene blaaeagtig rode, hveranden Stobs

Stendrager er gipibiet, hveranden fpelformig. Brugtknuben gfla-

Den findes hift og ber imellem Buffe pag de mindre Der i fandig Grund, f. Er. paa Moen, Blatoe; efter Beber er den pa i holfteen.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

** Bladene paa Stongelen trinde.

5. Vild Log (A. oleraceum). Stangelen trinbbladet, logdragende. Bladene rue, rendede, paa Underfladen furede. Stoudragerne udeelte. Fl. D. T. Fl. N. 430. Engl. Bqt. T. 488. D. Bild Log. N. Englof, Bildist, Roalds-lof, Blaarostie. E. Laufe.

Beffer. Loget agformigt. Stangelen ftribet, 2-3 3ob boi, tond, bladet. Bladene & god lange, pibede, mortgronne, omftebende ved Grunden. Holfferet bestaaer af 2 ulige, i Enden spelformige Blade. Stjermene bestaae af faa, 1 Komme lange Stifte; ved Grunden af Stiltene sidder en Mangde agformige log. Kronbladene lancetsormige, bleegrobe, med 3 gronne Striber; de 4 udvendige budte. Fleeraarig. Blomstrer & Juli.

Imellem Buffe ifte fjelben; hoppig i Rorge, ifar i Rordland

Egenft. og Unvend. Da benne Plante er meget ftærkt urindrivende og findes ofte i Mangde i Kratstove, er det rimeliat, at den om Efteraaret foraarsager Blodstald hos Quaget.

*** Blabene fibbe veb Roben. Staftet nogent.

6. Schaloite Løg (A. ascalonicum). Staftet nøgent, trindt. Bladene spelformige. Stjermene kugleformige. Støve bragerne 3spibsebe. Moris. hist. 2. s. 4. t. 14. f. 3. D. Schalotteleg.

Beffr. Den har Lighed med Pur Log. Roben bestaaer af fere, samlede, assormige, hvidagtige Log. Staftet nogent eller nassten nogent, trindt, 5.6 Kommer hoit. Bladene af Gkaftets Lang, de. Hnstret hindeagtigt. Stjermen kugleformig. Blomsterne mindre end Pur Logens. Kronbladene oprette, agformig-lancet, formige, violetblaae med en mort Kjol. Stondragerne af Kronbladenes Langde; hveranden meget bred. Arret budt. Bleeraarig. Homstrer ikte hos os.

Digitized by Google

Den bar biemme ved Affalon i Dalaftina.

Egenst. og Unvend. Den har en behageligere Smag end be vrige Arter og bruges meget til Saucer og Redspltzninger. Den, forplantes om Efteraaret i np, velbearbeidet, ugjødet Jord, og kan ogsaa plantes om Foraaret. Naar Blazdene blive gule, optages den og anvendes til Brug eller gjemmes paa et tørt Sted indtil Plantningstiden.

7. Rams Log (A. ursinum). Staftet negent, halv valleformigt. Bladene lancetformige, ftilfede. Stjermen tile spiblet. Fl. D. T. 757. Fl. N. 432. D. og R. Rams.

Beftr. koget langagtigt. Bladene spile, heelrandede, glatte, nervede, med omkedende Stilke. Skaftet opret, langere end Blabene, glat, 1\frac{1}{2} 2 Fod hoit. Dulkeret agformigt, korrere end Blomfterfilkene. Stjermen fleerblomftret. Imel'em Blomfterfilkene ingen kog. Aronbladene hvide, agformige, aabne. Stodbragerne ligedannede, udcelte, lidt kortere end Aronbladene. Stodwielen af Stodbragernes kangde. Brugtknuden tapformig. Frowhile talamret. Fleeraarig. Blomftrer i Juni.

Sift og ber i Krat og Stove, ifær ved Strandtanterne. f. Er. i Sjelland ved Klampenborg, Orholm, Biftrupgaard; i knen ved Einstdelsborg, Besterkjerninge, hinsgavl, Lunesgaard, Bognæs; i Inland ved Aarhuus og Krarup Lund ved Norholm; ogsaa i Lolland; i Norge itte sjelden.

Egenst. og Anvend. Paa Alperne bruges den som hvid Log; ligeledes spise adkillige russiske Folkeslag ben, isar for at krydre Kiskespiser. Koerne ade den, men baade deres Melk og Kisd faaer deraf en ubehagelig logagtig Smag, hvorfor de itke bor sattes paa Grasgange, hvor den vorer, forend efter St. Hans Dag, da Planten er bortvisnet.

8. Save Log (A. Cepa). Staftet negent, neben til bugtet, langere end be trinde Blade. Bauh. hist. 2. p. 547. fig. D. Roblog, rob, hvid og guul spanft Log; rob, hvid og guul hollandft Log; Stiflog.

Beftr. Loget forstielligt af Barve og Form, efter de forstiellis ge Afarter, dog almindeligst nedtryft og rødbindet. Staftet er benved 2 god boit, neden til tyft, buult, og aftager mod Coppen i Dot-

i Koffelfe. Bladene meget tortere end Staftet. Stjermene tugleformige, meget tætblumftrede; de nederfie Blomfterfille nedhangende. Aronbladene hvide, med en gron Streg. 3 Stovtraade, Ifpidsede, hvoraf Sidespidserne ere tortere; ofte er hveranden Stovtraad bredere ved Grunden. 2aarig. Blomftrer i Angust.

Afart: Copftydende Bave Log (A., C. viviparum Ach.) med topstydende Blomsterhoveder.

Beffr. Bra Blomfierbovedet, som flaaer paa en Stængel af omstrent 2 Tobs Hoide, udspirer atter en Stængel, hvorpaa atter et doved; fra dette udfindes igjen flere Stængler, som hver bære et hoved, sammensat af smaa log.

Det er ubefjendt, hvor have logen vorer vild.

Egenft. og Anvend. Den bruges, som bekjendt, som en Slags Aryderie paa Mad. De forstjellige Afarter ere og i Hensenbe til Smagen forstjellige. De gule, som man paanogle Steder kalder de spanske, og de hvide, som man kalder de hollandste, ere mildere af Smag end de røde. Den er urindrivende og bruges mod Stjørbug. Den topskydende er vigtig for dens Frugtbarhed. Et eneste i Foraaret udplantet Løg af denne Afart, har givet 81 smaa Løg. Naar disse udplantes som Stislinger, blive de af anseelig Størrelse og ere mildere af Smag end den almindelige Rødløg.

Alle 3 Afarter af spansk Log saaes i Febr. og Marts paa Mistbebe, og udplantes i April eller Mai i let, feed, dog ikke frisk gjødet Jord. Den almindelige Røding, saavelsom alle 3 Afarter af hollandsk Log, udsaaes paa Bedet, hvor de skulle forsblive, i foransørte Jordart, saa tidlig som Veirliget tillader, og Jorden sindes beqvem til at graves. Dens Modenhed kjens des derpaa, at Toppen falder om og Bladene begynde at guulsnes, hvorpaa de optages og bevares paa et tørt, frostrit Sted. Vil man selv opelske Krøe, udsøges de bedske og sladeske, hvile te tidlig om Foraaret udplantes paa et soelrigt Sted. De Log, som ere for smaa til Brug i Huusholdninger, kunne anvendes til Stikleg. Man udsøger i denne Hensigt de allermindske, som ikke maae være størré end Hesselnøder; disse ophænges i en

Larreds: Pose, i et varmt Barelse, hvor de i den bestandige torre Varme bedst bevares for at spire. Om Forgaret udplantes de i Beder ligesom spanst Log, blive sadvaulig store og ftyde itte Froestangel. Det er urigtigt at nedtræde Toppen, hvilket aldeles itte befordrer Logenes Modenhed.

9. Pibeløg (A. fistulosum). Staftet blableft, af lige Langde med be trinde, bugede Robblade. Dodon. pemt. 687. D. Binterleg.

Beffr. loget hindet, ofte 2,3 sammen, hvelvet paa den ene og huult paa den anden Side. Staftet meget finkribet, paa Rideten buget. Bladene pibebe, trinde, paa Ridten bugede. Oplkeret 1,2bladet, hindeagtigt, tilbageboiet, ægformigt. Blomfterkjermen kugleformig. Kronbladene hvide, med en gron Stribe. Stobnagelene udeelte. Fleeraarig. Blomfter i Juni.

'Den bar formodentlig hjemme i Aften. En Afart beraf vorer wild i Siberien.

Egenst. og Anvend. Omtrent som den foregagende. Den kan stage ude om Binteren, og behøves ikke at omplanstes oftere end spert tredie eller fjerde Aar.

10. Pur Løg (A. Schoenoprasum). Staftet negent, trinbt, af lige Langde med be spelformig traadformig trinde Blade. Fl. D. T. 971. Fl. N. 429. D. og N. Pursløg, Snitløg, Græsløg.

Bestr. Den har sædvanlig tvende, smaa, aflange, næsten valseformige Log. Staftet trindt, pibet, jevnt, ½=1 god hoit. Bladene pibede, ved Grunden omstedende, spidse, glatte, aabne. Opsseret atlappet, ægformigt, fortere end Stjermen, som er tugleformig, tæt-mangeblomstret. Aronbladene aabne, lancetformige, lydrode med en mortere Kjol, glindsende. Stovdragerne lidt sammenvorne ved Grunden, fortere end Aronbladene. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Afart: Stor Bur Log (A. S. majus). Det heiere Gfaft har et Blad paa Mibten.

Den findes ved Strandbredder, men fjelden i Danmark, f. Er. ved hindgavl i knen, temmelig almindelig i det fodlige Rorge. Afarten er funden af Brof. Babl i Finmarten.

Egenft.

Egenft. og Anvend. Den dyrfes almindelig i Kistfens haver for Bladenes Styld, som bruges til Suppeurter. Den er og bleven anvendt til at indfatte Beder med, og fan staat 4:6 Aar uden at behøve at omplantes.

5te Slagt: Beiferfrone (Fritillaria).

1. Almindelig Reiserkrone (F. imperalis). Blomfters flasen er nedentil nøgen, og oventil besat med en Duft af Blade. Curt. Bot. Mag. T. 194. D. Reiserkrone.

Best. Loget fort, og bekaaet af tyfte Lag. Stængelen opret, rant, trind, glat, mortrodagtig med hvide Pletter, bladet,
2-3 Tod hoi. Bladene lancetsormige, tilspidsede, og sidde i Krandse, 4-5 i hver; i Enden paa Stængelen sidde 5-8 Blomsterfilse.
Kronerne ere klottesormige, nedhængende, mort-gule. Paa Bunden af hvert Kronblad sidder en smut Honninggrube, orfoldt med
en perlifarvet og perlesormig Oraabe. Stovveien længere end
Kronbladene. Bladdusten oven for Blomsterne er opret, og bekaaer af mange, grenne Blade af samme Form som Stængelens.
Lapselen er zrummet, zlappet og bvinget. Fleeraarig. Blomkrer sidt i Mai.

Man formoder, at ben bar biemme i Perfien.

Egenft. og Anvend. Denne Plante, som i Laret 1570 blev ført fra Konstantinopel til Europa, er nu overmaabe almindelig i Blomsterhaver, hvor den udmærter sig blandt Zitrplanzterne, og forplanter sig selv let ved Free. Dens Lugt er ubes hagelig, og nogle pagstage, at Løget bar giftige Egenstaber.

2. Spraglet Beiserkrone (F. Melengris). Alle Blasbene verelvise; Stangelen 1:2blomftret. Honninggruben linies formig. Fl. D. T. 972. D. Bibeag.

Cenblomftret Reiferfrone, B.

Bester. Roben bestiger af et log, som beles let i 2 Styffer. Stængelen opret, rank til mod Toppen, (hvor den er niktende, wie st, ibsomsteet, men paa en Afart 2blomstret, tondere ved Rosden, trind, glat, bladet, ½.1 Bod hoi. Bladens tinieformig-lausetsormige, glatte, spidse, stribede, aabne. Aronen ludende, af Storrelse som et Bibewg, sloftesormig, rods terningsormig plettet. Honningen ligger i hvert Blad i en lang Zure, som et ophweet

paa de udvendige Sider. Frugtbunden gkantet, bfuret. Stove dragerne kortere end Kronen; Stovveien af Stovdragernes Længe de. Arret gklovet. Fleeraarig. Blomftrer i April.

Spppig paa en Eng ved Christiania, og ved Drammen; ben er i de fildigere Sider ligeledes funden paa en Eng i Charlottens lund, hvor der tillige findes en Afart med gule Blomfter.

Egenft. og Anvend. Den dortes i Blomfierhaver som Zierplante, hvor man finder mange Afarter i hensende til Farven.

6te Glagt: Lilie (Lilium).

1. Zvid Lilie (L. candidum). Bladene streebe, sancets formige, ved Grunden smalle. Rronerne floffeformige, indvensbig glatte. Curt. bot. Mag. T. 278. D. Hvid Lilie.

Bester. Loden er sammensat af fiere, Kiellede Log. Stængelen opret, udeelt, bladet, trind, glat, 3:4 god boi. Bladene
siddende, uden Orden, temmelig tætte, glatte, smal-lancetsormis
ge, lidt bolgede i Randen og blive mindre op inod Blomsterne.
Blomsterne sidde i Enden af Stængelen. Aronbladene smust hvide,
ægformig-lancetsormige, paa Understaden tjølede. Stovtraadene
hvide, bortere end Aronen. Stovknappene gule, vippende. Stovveien længere end Stovdragerne. Arret toft. Kapselen 3hjørnet
og frummet. Fleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

. Den vorer vilb i Offerlandene.

Egenft. og Unvend. Den er een af be smuffeste, liges som og een af de almindeligste Zirplanter i vore Haver. Den har en meget behagelig Lugt, men som i indsluttede Værelser, ifær om Natten, kan være kadelig for Sundheden. Rronbladene, nedlagte i Olie, ere et almindeligt Huusraad mod brændt Skade 20.

7de Slægt: Tulipan (Tulipa).

1. Vild Tulipan (T. sylvestris). Blomsteret enkelt, lidt niffende. Kronbladene i Spidsen og Stovbragerne ved Grunden laadne. Fl. D. T. 375. D. Tulipan.

Beffer. Loget ægformigt, med en lyfere hinde end den folgende. Stængelen opret, udeelt, trind, glat, indtil Midten bladet,
ved Grunden tyndere, iblomftret, omtrent i Fod hoi. Gladene
verel-

verelvise, halvomfattende, lancetformige, glatte, blaceagtig. gronne, tilspidsede, tiolede. Blomsteret i Enden paa Stængelen. Krons bladene aflang. lancetformige, indvendig gule, udvendig lidt gronagtige, i Spidsen Kjæggede. Stovtraadene flade. Stovtnappene gule, vippende. Brugtfynden zhjornet, ligeleded Arret. Bleeraarig. Blomstrer i Rai og Juni.

Diff og ber paa Riebenhauns og Raffellets Bolbe og ved Fryben- lund; den er og funden ved Slangerup.

Ægenft. og Anvend. Den byrtes f Saver som Ziirplante og har en ganfte behagelig Lugt. Leget, tillavet med Peber og Ebite, ville inogle finde veismagende, andre paastaae, at bet foraarsager Bræfning.

2. Save Tulipan (T. gesneriana). Blomsteret entelt, spret. Kronbladene bubte og glatte i Enden. Kniph. Cent. 2. N. 95. 96. D. Tulipan.

Beftr. Beb en kortere Stængel, bredere Blade, ganfte opret Blomft, uhaarede Kronblade og Støvtraade, og Mangel paa kugt, er ben meget kjendelig fra den foregaaende, som besuden altid er guul, da denne berimod varierer med mangfoldige Karver. Fleeraarig. Blomftrer i Mai.

Den fal vore vilb i Capabocien og Rusland.

Egenst. og Anvend. Den er som Zierplante almindelig dyrket i vore Blomsterhaver. I Naret 1559 stal den være sørt til Europa, og har siden den Lid stiftet Epoke i Blomsskerliebhaberiet, da dens forstjellige Farve-Varieteter, hvoraf man tæller over 5000, undertiden ere solgte til uhyre Prifer, hvilket især har været Lisseldet i Polland. Saasnart den har akblomstret, tages Løgene af de sinere Sorter op, bevares paa et tørt Sted og lægges igsen i September i en sandblandet Jord, udsat for Solen. De almindelige Sorter behøve ikke at opstages.

8be Slagt: Suglemelt (Ornithogalum).

I. Sylsterbladet Juglemelk (O. spathaceum Hayne). Staftet næsten trindt, Ibladet. Omtrent 3 Blomsterstille. Kronbladene budte. Bladene linieformige traadformige. Fl. D. T. 612 (under Navn af O. minimum).

**Enter Commendation of Commendat

Beffer. Loget agformigt, med mange fine Trevler ved Grunten. Staftet opret, meget tondt ved Grunden, toffere mod Enden, glat, mod Blomfterne forsynet med et lancetformigt, boliteragti...om. Redende, tilspidset, gront Blad, omtrent af Blomfterfilsened Lange de. Rodbladene 2, sieldnere 3, rette, langere end Stafter, traadformige ved Grunden, smal-linieformige oventil, budte. Stjers men stillet, 3blomftret. Stiltene af ulige Lange, omtrent u Komme lange. Svobet bestaaer af 3-5, lancetformige, svidse, nlige lange, bule, randbaarede Blade, som ere neppe halv af Blomsterftilseues Langde. Blomsterne som hos den solgende, tun libt mindre. Stovveien kortere end Stovdragerne. Fleeraarig. Blomstere i Aptil.

I smaa Stove mindre hoppig end den folgende. I Sjelland i Frederitsberg have, paa Kalfter i en Lund ved Gjedsergaard, i holften i en lille Stov imellem Bandsbet og Landsboen hindschenfeldt.

Rgenft. og Unvend. Ubefjendt.

2. Guul Juglemelt (O. luteum). Staftet fantet, ved Grunden omtrent Ibladet. Robbladene linieformige. Blomsfterftilfene i en Stjerm, glatte. Kronbladene lancetformige. Fl. D. T. Fl. N. 79. Ust. n. An. 5te St. T. 2. f. i. D. Ruglemelt, Grasisq, Stovisq.

Bester. Den er ftorre, og forere end ben foregaaende. Loget Egformigt, hindet, og ligger meget dybt i Jorden. Staftet fads vanlig beantet, glat, 4.6 Commer langt, i Enden tystere end veb Brunden, hvor det har et, sjelden stere, omfattende, liniesormigt, stribet Blad, som er langere end hele Planten. Under Stjermen sidde 2.5 svobsormige, i Randen ved Grunden haarede Blade, hvoraf det nederste er af Blomsterfiltenes Langde, liniesormig-lancetsormigt og sæstet paa Staftet, de overge mindre, dog af sorstjellig Storrelse og fæstede paa de 3sidede, glatte, ulige lange Blomsterfilte. Stjermen 3. eller seteblomstret. Aronbladene budte, i Randen og paa den indvendige Flade gule, udvendig grom eller brunnagtige. Stovtraadene brede ved Grunden. Fleeraarig. Plomstrer i April.

Afart: Stor guul Juglemelk (O. lut. sylvaticum) meb mangeblomftret Stjerm og grenebe Blomfterftille. Staff tet 6.8 Tommer langt. Fl. D. T. 378.

Almindelig i Krat vg i Udfanter af Stove; i Rorge ved Krondhjem og Baranger. Afarten (som er Persoons O. sylvaticum) findes imedem Hovedarten (Persoons O. pratense).

Egenft. og Anvend. Leget, ber ftal smage som unge Erter, og hvis Aftog ftal foraarsage Bræfning, er i Sverstig i dyr Tid bleven brugt til Brod. Hefte, Faar og Geber abe Planten, og Bierne træffe af Blomsterne.

3. Liden Juglemelk (O. minimum). Staftet kantet, nogent. Blomsterstilkene Kjermformige, lidt grenede, duunhaartede. Kronbladene lancetformige, spidse. Fl. D. T. Fl. N. 1114. Usteri n. Ann. 5. St. T. 1. f. 2 (under Mann af O. drvense). N. Kugleset.

Beffr. Tomden be anførte Kjendemærter, adftilles den fra den foregaaende, som den forreffen meget ligner, ved en langt mindre Bært, (3:4 Kommer boi) smallere Blade, tilbageboiede, undertiben lidt haarede Kronblade, mere traadformige Stoutraade. Aleeraarig. Blomftrer i April.

Den vorer imellem be foregaaende, men meget sjeldnere, f. Er. ved Ixgereborg bag ved hoemagazinet imod hundesven, bag ved gl. Bartou; i Bren ved Ulrifsholm; paa Zalfier ved Gjedserv gaard; i Rorge ved Etondhjem og i Audalen.

Egenft. og Unvend. Som ben foregagenbe.

4. Boftblomftret Suglemell (O. umbellatum). Blome fterne i en Salvffjerm. Blomfterftillene langere end Stafe tet. Blomfterbladene hylfterformige, hindeagtige. Fl. D. T. 1266.

Bester. koget bridt, tundagtigt. Staftet voret, trindt, glacke 2.3 Commer langt. Bladene, som alle sidde paa Roden; er lænd gere end hele Planten, linieformige, rendede og visne i Spidsen, naar Planten er i Flor. De nederste Blomfter sidde paa meget lange Stilte, de overste paa tortere; ved Grunden af hvert sidden et omstedende, linieformigt Blad. Aronbladene aabne, astang-landetformige, hvide med en gron Etribe paa Anggen. Stovveich meget tort. Fleeraavig. Blomstrer i Rai.

Den har egentlig hiemme i det spolige Europa, men findes nu som vildvorende paa adfilige Steder, f. Er. paa Kastellets og benhanns Bolbe; i Apen ved Ulrifsholm, hofmandegave og paa Dæmningen ved Odense Nac.

Rgenft. og Unvent. Bierne træffe af Blomfterne.

5. LTiffende Juglemelk (O. nutans). Blomfterne eens sibige, hangende. Stoutraabene banne et klokkeformigt hons ninggjemme. Fl. D. T. 912. D. Arons Kjep.

Beffer. Loget ægformigt. Staftet opret, trindt, toft, glat, omtrent i Jod hoit. Bladene af Staftets Længde, linieformige, ftribede, glatte. Blomfierfillene smaa og fidde i en lang Ktase. Bed Grunden af hvert sidder et lancetformigt, spidst, hindeagtigt, omfattende Blomkerblad. Blomkeine, som ere oprette jorend Blomskringen, ere efter den ganste nedhængende. Kronbladene gronne med hvide Kanter, spidsere end hos den soregaaende. Stoutraadene ulige lange. Kapselen sklappet, grummet: Fleeraarig. Biomskrer forst i Mai.

Den vorer som vilb paa Kastelsvolbene, i Frederitsberg have, og paa en Mark ikte kangt fra Ryekjobing paa Kalker. Den har hjemme i Italien, hvorfra den har nobredt sig over bele Europa.

Egenft. og Anvend. Den plantes som Zitrplante i vore Saver.

obe Slagt: Stille (Scilla).

1. Vaar Skille (S. verna). Løget fast. Halvstermen faablomstret, halvkugleformig. Blomsterbladene lancetsormige, budte. Bladene linieformige, rendede. Fl. D. T. 568 (uns der Navn af S. bifolis). Fl. N. 1068. N. Færsist. Hvacint.

Beste. Løget agformigt. Staftet trinbt, opret, libt bugtet, tmadformigt, 2-3 Commer hoit. Bladene, omtrent 3 sammen, af Staftets Langde, tinieformige, smallere ved Grunden, rendede, spibse. I Enden af Staftet sidde 3-8 himmelblaae Blomfter paa Stilke, som ere libt længere end Kronerne. Ded Grunden af hver Stilk sidder et budt, vedvarende Blomfterblad, som er omtrent af Stilkenes Længde. Kronbladene agsormige, tjølede. Stovdragerne næsten af Kronens Længde, men Stovveiene fortere med et budt Ar. Bleeraarig. Blomstrer i Mai og Juni.

Den findes paa Strandfanterne ved Lobroe paa Subersen, een af Zærserne.

Ægenft.

Egenft. og Unvend. En smuf Birplante, som man borfer i Blomfterhaverne, hvor ben ba blomftrer i April.

Man bar pa en bvid Afart af ben.

10be Olagt: Beenbrat (Anthericum).

1. Grenet Beenbraf (A. ramosum). Bladene rende: Staftet grenet. Rronerne flabe. Stovveien lige ub: ftagende. Fl. D. T. 1157. D. Edderfopurt. 3. Opfes aras.

Beffr. Roben fnubret, meb buide Erepler. Cfaftet ppret. ranft , trindt , fribet , glat , grenet i Roppen , 1 = 2 god beit. Blabene fibde alle ved Roden og ere linieformige, glatte; libt rendede pag Overfiaden og tjefebe pag Underfiaden, benved i Sod lange. Blomferne fidde i Coppen paa Stangelen og Grenene i udbredte Rlafer, ved Grunden af bver Green fidder et Blomferblad, fom ligner de sprige Blade, men er mindre Kronbladene bvide, de 3 udvendige forre; be 3 indvendige bave en Linie i Dibten, og i Svidlen en gron Dlet. Stovdragerne af ulige Langde. fnuben abjornet. Fleeraarig. Blomfrer i Juni og Juli.

Den porer paa boie Baffer, men fjelden, f. Er: ved Brede,

Slangerup; i Rorge paa Johnstnuden; ogfaa i Island.

Rgenft. og Unvend, Den fortjente at byrtes fom Bijre plante ! Blomfterbaver.

2. Greenlos Beenbrat (A. Liliago). Bladene rendes be. Staftet ubeelt, Rronerne figde. Stovveien nebbsiet. Fl. D T. 616.

Beftr. Roben beftager af mange boibe, tjebebe, Enippeformis ge Trepler, af en liden Bennepoles Enttelfe. Staftet opret, fore tere og lidt tyffere end ben foregaaendes, aldeles udcelt, ved Grunben beflædt med agformig : lancetformige Stial uden om Bladene. Blabene linieformige, fpidfe, i Spidfen frumme, libt brebere ond den foregagendes, fom de forreften ligne. Blomferne fidde i en entelt Slafe paa Enden af Staftet, paa temmelig oprette Stilte. Bed Grunden af bver Still et lidet fpelformigt Blad. Kronerne ere forre end bos den foregagende. Kronbladene boide, ofte ulige fore og af ulige Langde. Stonveien nedboiet ved Grunden og lidt opftigende mod Spidfen. Bleergarig. Blomftrer i Juli.

Efter

- Efter Fl. Dan, fal den være funden ped Brede imellem ben foregaaende,

Egenst. og Anvend. Ubefjendt.

3. Sværdbladet Beenbræk (A. Ossifragum). Blades ne sværdformige; Støvtraadene uldede. Fl. D. T. 42. Fl. N. 136. D. Beenbrud. N. Sturgræß, Rommegræß, Liagsgræß, Myrebrod, Balfar; Stiklegræß, Krøglegræß, Bjønbrodd, Jalegræß, Mingelgræß. F. Katte Klegv.

Beste. Roden krybende, Kjællet; den frembringer kere, opfissende, udeclte, trinde, glatte, ved Grunden langbladede, 6-8 Komsmer hoie Stængler, som oven for de længere Blade ere besatte med lancetsormige, meget korte Blade. Rodbladene fladt omkerdende, næsten af Stængelens kængde, nervede. Blomsterne sidde i Enden paa Stængelen i en kort Alase. Blomsterfilstene verelvise, kantede, med smaa Blomsterblade ved Grunden. Aronbladene indevendig gule, udvendig gronagtige, kinieformig aflange, budte. Stovdragerne kortere end Aronbladene. Stovtraadene tæt besatte med gule Haar. Frugtknuden ægsormig aflang, tilspiblet, gron. Aapselen spelsormig aflang, rodguul. Froenc ægsormige med en lang Spids. Bleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

I Corvemoser meget sielben, f. Er, ved Bested nær Apenrade, Grindstad og Norholm i Ribe Stift; i Norge ved Aafjorden og Ortebalen, og paa fugtige Steder i Christianssands Stift, i kor Nængde, ligeledes paa Færserne.

Ægenst. og Unvend. Den Fordom, at Dyr, som aad den, kulle saae kjøre Been, gjendrives derved, at den paa adskislige Steder i Norge og paa Færserne vorer i saadan Mængde, at den undertiden er Køernes og Faarenes vigtigste Næring, uden at man har mærket, at de bleve svagbenebe derved.

11te Slagt: Mparges (Asparagus).

1. Almindelig Afparges (A. officinalis). Stængelen urteagtig, opret, trind. Bladene borfteformige. Arelbladene næsten enkelte. Fl. D. T. 805. D. Asparges.

Befer. Noben frybeube, og har lange, fjobebe Erevler, fom bos ben burtebe ere langt tyffere end hos ben vilbvorenbe. Stænglerne glatte, ftubebe, rante, befatte med Stjæl, meget grenebe, pos den vildvorende 1.2 Fod og hos den dyrkede henved 2 Alen boie. Grenene bladede. Bladene sidde især paa Enden af Gresnene i Bundter, 3.5 sammen og ere korte, spidse, spelsormigeborekeformige. Arelbladene 1.3 sammen, hindeagtige. Blomskerne mikkende og sidde omtrent i Bladhjornerne paa sine Stilke, som ere længere end Kronerne. Kronbladene kidengule, de yderste smallere og kortere, de indvendige lidt tilbageboiede i Spidsen. Stovdragerne og Stovveien sidde ofte paa forksellige Planter. Bærstet suglesormigt, glindsende, rodt naar det er modent. Fleeraarig. Blomskrer i Juni, Juli og August.

hift og her ved Strandbredden paa de smaa Der, f. Er. paa Broe; Auernatoe og hjortoe ved gren; Derne i Odense Bjord; Alatoe ved Lolland; ogsaa paa Amager.

Egenft. og Anvend. Anvendelsen af de spade Robfend, enten som en egen Ret eller paa Suppe, er befjendt not. Bierne traffe af Blomfterne. I Medicinen anvendes ben som et urindrivende Middel.

De reneste Asparaes og efter Rienberes Dom be fineste af Smag blive be, fom plantes i en af Maturen gob Jord uden Sjøbning. Til at anlagge et faabant Afparges Beeb, fulgrares Jorden i en Dubbe af 3.4 Rob, ba benne Plantes Rebber gage meget bybt. Derimod, for at opelite Afparaes af en anseelig Storrelfe, anlagges Beberne paa fadvanlig Maade af ubbranbt Gisbning, fom, i bet man tulgraver Bebet, 2.3 Fod tyft og beroven paa en Fod Jord. Paa Beber af 4 Robs Brede udplantes 2 Raber, 2 Rob imellem fver Plante; og har Erfaring lært, at lagrige Planter ere be bebite, ba Afparges flet iffe tagle, at Asbberne beftabiges ved Forplants ningen, brillet veb 2. Zaarige Planter er uundgageligt; man tan og neblagge Arset pag Steber, boor be fulle forblive. ber albeles ifte ftiffes ferend tredie Mar efter Plantningen. men hvert af diffe Nar forhsies Jorden paa Bederne med 4 Tommer iss Jord, faalebes at man i det trebie Mars Forgar bar 12 Tommer Jord over Planterne; og for ifte at tabe benne Spide, opgraves Bangene brert Foraar ogl i Stedet ud: fol=

fpldes diffe med gammel Gjødning eller Løvjord. Bed Stifningen iagttages noie, at Stolen eller Kronen (Plantens Hiers te) itte bestadiges, hvilfet man dog sielden er ubsat for, naar ben forestrevne Mangde af Jord paafyldes.

12te Glagt; Conval (Convallaria).

1. Lilie Conval (C. majalis). Staftet nøgent, halv, valseformigt. Blomsterne nikkende, kortstillede, f Klaser. Fl. D. T. 854. Fl. N. 179. D. og N. Lilieconval, Maiblomme, Maimaanedsblomst. N. Nyseblad, Jetterams.

Beffr. Roden krybende. Staftet opret, entelt, udeelt, snoet, glat, 6.8 Commer hoit. Den har 2 Blade, som sidde ved Roden og ere aflange, nervede, glatte, kortkilkede, heelrandede. Bladkilkene omfattende. Blomfterne verelvise, i Enden af Staftet, i en entekt Klase; ved hver Smaastilk sidder et hindeagtigt Blomfterblad. Kronerne kuglesarmig-klokkeromige, hvide, med tilbageboiede Flige. Bærret rodt, kuglesormigt, zummet, i hvert Rum sædvanlig 2 Froe.

Man har adfillige Afarter af ben med robagtige og fyldte Aronner ic. Den fidfte og ben, som dyrkes i haver med hvide Blomfter, ubmærker sig kjendelig fra den vildvorende og fra den rods blomftrede ved bredere Blade, som i Spidsen ere mere afrundede. Bleeraarig. Blomftrer i Mai og Juni.

Temmelig almindelig i Gfove.

Egenft. og Unvend. For bens Vellugt og Smutheb byrkes den i Blomsterhaver, hvor den maa plantes i Stygge. Af alle Planter er den maaskee den, som lettest og tidligst lader sig brive, dog ber den ikke indplantes i Potte om Efteraaret, førend den har faaet Frost. Geder, Kaar og Rener øde den. Med Bladene, samlede før Solhverv, farves paa nogle Steder i Norge smutt guult, hvortil man og anvender Blomsterne; med Kalf skal Farven blive grøn. Paa Søndmøer bruger man dens tørrede Blade til Nysepulver. Blomsterne have afførende Kræfter.

2. Rrands Conval (C. verticillata). Blabene frandsformige. Fl. D. T. 86. Fl. N. 181. D. Hvidrod. N. Seene Seentogsrod, Seintofrod, Sindopsgras, Beengras, Smal: ffjerps.

Beste. Roden tyf, frybende. Stængelen opret, ubeelt, furet, kantet, glat, i Toppen bladet, 1 = 2 Fod hoi. Bladene smal-lanectsormige, siddende, spidse, kribede, glatte, paa Understaden graacagtige, 3 = 5 i hver Krands. Blomsterne sidde i Bladhjørnerne. Blomsterstillene ludende, kortere end Kronerne, som ere valleformige, hvide, i Spidsen grønne, mindre end hos de tvende følgemde. Kronsligene lidt kjæggede paa den udvendige Blade neden sor Spidsen. Støvdragerne korte og sidde paa Svælget. Bærret blaat, kngleformigt. Bleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Den vorer i Kratkove, men meget sjelden i Danmark, f. Er. i Sjelland ved Dumpedals Molle nær Birkerod, imellem Ordrup og Oprehaven i Krattet ved Mosen; i Inland ved Brile og Aarselev; i Polkeen ved Lukkenburg; i Norge temmelig hyppig i Sjelde

fopene.

Egenst. og Anvend. Renen aber ben. Den har iffe ben foregaaendes behagelige Lugt, og er temmelig bitter af Smag.

3. Rantet Conval (C. Polygonatum). Bladene verelvisfe, omfattende. Stangelen kantet, Blomsterstilkene i Bladhiørsnerne, omtrent iblomstrede. Fl. D. T. 377. Fl. N. 248. D. Barfurt, Beenvarturt, Buffebar, Svinerod, Salomonssegl, Hvidrod, Sminkerod. N. Bietrams, Skjorpgras, Gietzstigg, Salomons Segl, Sigtturrod, Seentog.

Beffr. Roben frybenbe, tyf. Stænglerne oprette, ubcelte, blabebe, tveægget fantede, surede, glatte, libt bugtede, i Loppen lubende. Bladene verelvise, aftange, nervede, glatte og vende oftekt til den modsatte Side af Blomfterne. Blomfterfilfene side entelete eller 2 sammen i Bladbjørnerne. Kronerne tlotteformig valse formige, bvide, med grønne Fligspidser. Stovdragerne og Støvbein længere end paa den soregaaende, Bærret mortblaat. Bleete garig. Blomftrer i Juni.

3 Kratfove, men temmelig sjelben, f. Er. paa Brede Batter, ved Slangerup, paa Nereloen ved Adlersborg. 3 Norge er den jung ben i Opdalen, Romedalen og ved Krondhiem; den findes og i Polificen.

Egenft.

Egenst. Og Anvend. Keer, Geder og Faar ade ben. Bierne soge Blomsterne. Af Roben, som i dyr Tid har været brugt til Brød, stal kunne laves Stivelse. Den er og bles ven brugt til Sminke, ligesom Saften beraf til Ssjønhedss vand. En Afart med fyldte Kroner findes i Haver som Zirsplante. Af Bladene har man gjort Papiir. Den har blødsgisrende Kræfter.

4. Rundstanglet Conval (C. multiflors). Bladene verelvise, omfattende. Stangelen trind. Blomsterstissene i Bladbisonnerne, steerblomstrede. Fl. D. T. 152. Fl. N. 249. D. Holdurt, Bukkebar, Salomons Segl, Verkurt. R. Sietrams, Stierparas, Gietstistp.

Beffr. Roben tot, fnubret, frebende. Stængelen opret, i Coppen nikkende, udeelt, glat, bladet, 1½,2 god bei. Bladene verelvise, fiddende, aftange, glatte, nervede, lidt nedlobende, bleggrønne. Blomfterfilkene sidde enkelte i Bladbiornerne og bære 3.4 Blomfter hver. Aronen nikkende, valfeformig, bvid med grønne Spidser. Støndragerne meget korte, og sidde i Enden af Aronesett. Bærrene sortblaac. Fleeraarig. Blomfter i Juni.

Der findes undertiden en Afaet med iblomfrede, ubeelte Blomfrefile.

Almindelig i Kratftove i Danmart, Norge og holkeen. Afarten er af Muller funden ved holte.

Wgenft. og Anvend. Eptferne ftulle spise Røbberne som Asparges. Bladene og Bærrene stal foraarsage Bræfning; fortesten ligner ben i Anvendelsen ben foregagende.

5. Tobladet Conval (C. bifolia). Bladene hjertefors mige, fortstillede. Kronen 4beelt, 4hannet. Fl. D. T. 291. Fl. N. 180. D. Liben Lillieconval, Etblad. R. Gjettes fisrpe, Smaastisrp, Ctornsbar, Sousmelle, Soutonge, Jetztesisrpe.

Beffr. Roben flingrenet. Stængelen opret, kantet, 2blabet, lidt boiet ved det nederfte Blad, 2.3 Commer boi. Bladene veresvise, spidse, nervede, glatte paa den overfte og lidt haarede paa den underfte Side. Blomfteche side i en ægformig, tæt Alase, i Enden paa Stængelen. Blomfterfillene hvide. Aroner-

Digitized by Google

ne bride, 4klovede. Fligene tilbageboiede. Bed Grunden af Slomfferkiltene sidde smaa, lidt tandede Blomkerblade. Stovdragerne længere, i Forhold til Kronens Storrelse, end hos de foregaaende Arter. Arret budt. Barret kugleformigt; forend Modningen glindsende-grønt, med rode Prikter, men rødt naar det er modent. Fleeraarig. Blomkrer sidst i Mai og i Juni.

Dan finder den undertiden med et Blad, men oglaa, dog fjel-

Remmelig almindelig paa fugtige Steder i Stove, i Ellemofer ze., baade i Danmart, holfteen og Norge. Afarten med 3 Blade bar hammer fundet ved Melboeftad.

Egenft. og Unvend. Bierne træfte af denne imeget smutte lille Plante.

13be Slagt: Spacint (Hyacinthus).

1. Engelst Spacint (H. non scriptus). Rronerne klokkeformige, beelte, i Spibsen tilbagebsiede. Blomsterblas bene bobbelt saa lange som Blomsterftilkene. Curt. Fl. Lond. fasc. 2. T. 18. D. Hyacinth.

Beffr. Loget agformigt, buidt. Staftet opret, trindt, glat, - Ir Bod boit. Bladene linieformige, tjolebe, flattede, fortere end Staftet, som de omfatte ved Grunden. Blomfterne fibde i et mitfende Ar eller Alase paa Enden af Staftet, de ere censidige og næften nedhangende, blaae, undertiden hvidagtige. Frugtknuben Shjornet. Arret budt. Bleeraarig. Blomfter forst i Juni.

Man bar en boid Afart af den.

Den vorer vild i det mildere Europa og findes almindelig i Blomfterhaver, hvorfra den undertiden forvildes.

Ægenst. og Unvend. Den dyrkes almindelig som Zitrplante og har en svag, men behagelig Lugt. Løgene har man anseet for at være gistige.

2. Pellugtende Spacint (H. orientalis). Rronerne klokkeformige, halv : 6klovebe, ved Grunden bugede. Blomfterbladene kortere end Blomfterstissene. Kniph. C. 1. No. 43. D. Hnacint.

Deftr. loget flabtrift, ligner noget have logets og beftaaer af trifte, tjødede lag. Staftet opret, glat, næften trindt, 1/2 L. Tod hoit. Bladene linieformig lancetformige, & Comme brede, fpid:

fpidse, kortere end Glastet. Blomkerne helbende og sibbe paa korte Stilke i en temmelig lang Klase paa Enden af Skaftet. De neberke Stilke fjernere end de overfte. Kronbladene lancetformige, budte. Blomsterbladene af Stilkenes Langde, agformige, flubimbede. Stovtraadene spelformige. Fleeraarig. Blomstrer i Mai.

Den vorer vild i bet nordlige Affa og Afrita.

Egenft. og Anvend. For dens Stisnhed, meget behas gelige Lugt og dens uendelig mange Forandringer af Karve, Kronens Stærrelse og Kyldthed, er den een af de meest yndede Foraars Ziirplanter, men ved den omhyggeligste Cultur saavel her som andre Steder, har man dog endnu itte kunnet veds ligeholde Afarterne i deres Stisnhed saaledes som de blomstre første Aar efter at være forstrevne sra Holland; dog vedligehols des de længere i fri Land end i Potter. Bed at lægge dem i en seed, stærtt sandblandet Jord, paa et ei sor sugtigt Sted, 10:12 Commer dybt under Jordens Overstade, ved aarlig at optage dem, saasnart Toppen visner, conserveres de beds; men for at have en smut Flor, maa man dog aarlig forstrive nogle fra Holland.

3. Mustat Syacint (H. muscari). Kronerne agfors mige, nasten siddende, med 6 korte, tilbagebotede Lander. Kniph. Cent. 10. No. 52. D. Muscat Hyacint.

Bestr. Loget ægformigt, tilspibset mod Staftet og bestaaer liegeledes af tjodede Lag. Staftet opret, glat, trindt, 5.6 Kommer boit. Bladene linieformige, længere end Staftet. Blomsterklasen, I: 1 Komme lang, ægformig, tæt. Blomsterne heldende, graasblade. Stistene tortere end Kronerne. Bladene ved Blomsterne meget smaa. Spibsen af Staftet gaaer undertiden længere frem end Blomsterne og er besat med golde, torre Blomsterstilke, hviltet er Regn til at Planten ikte er frist. Fleeraarig. Blomstrer sids i Rai.

Efter Beber findes den fom vilbvorende i holfteen paa em-Eng ved Blimbed, formodentlig forvildet fra haver, hvor den dprates boppig, da. dens rette hiem er Afia.

Egenft.

Egenst. og Unvend. Den dyrkes mere for bens Mus fatlignende Lugt end for dens Stjønhed, og er let at vedlis gebolde.

14be Glagt: Ralmus (Acorus).

1. Almindelig Kalmus (A. Calamus). Blomsterfolben sibber omtrent paa Midten af det bladagtige Staft. Fl. D. T. 1158. D. Kalmus, Kalme, Kalmussiag, Kalmerod, vels lugtende Flag.

Bester. Roden tot, krobende, vandret, tæt besat med hvide Krevler. Staftet opret, tvewaget, fribet, i Midten blomsterderende, oven sor Blomsteret albeles bladagtigt, 2-3 god hoit. Bladene sværbsormige, ved Grunden omsattende, i Randen lidt bølgede, stribede, indvendig marvede, af Staftets kungde. Blomskertolben valseformig-tilsvidset, budt, tæt- og mangeblomstret, af en Fingers Størrelse. Blomsterne guulagtig-grønne og sidde i korns af Ruder overmaade tæt sammen. Kronerne rundagtig-aflange. Kronbladene indbøiede med Spibsen. Støvdragerne sidde imessem Kronbladene og have samme kungde. Frugtsnuden aflang. Arret siddende. Bleeraarig. Blomster i Juni og Juli.

Remmelig almindelig veb Bredden af Maer og Goer i Danmart og holfteen; i Norge er den funden paa Soten.

Egenst. og Anvend. Dens vigtigste Benyttelse er i Mesbleinen, ba Roben i hoi Grab er et oplivende og styrkende Middel. Hele Planten, men isar Roben, har en udmarket kryderagtig Lugt og Smag. Man spytter meget ved at tykke paa Roben, hvorfor den bliver brugt, hvor man frygter for Smitte. Man satter den paa Brandeviin for at bruge som et mavestyrkende Middel. Huusdyrene vrage Planten. Bladene anvendes til Baand for at binde om Kornneeg, hvilke Baand man troer kulle fordrive Rotter og Muus.

15de Slægt: Siv (Juncus).

* Deb noane Strage.

1. Anop Siv (J. conglomeratus). Straget negent, rankt. Blomstertoppen havedformig, paa Siden af Straget. Kapflerne indtrykte i Spidsen. Blomsterne 3hannede. Fl.

D. T. 109. Fl. N. 473. D. Siv, glat Lyfesiv, Smuls fiv. M. Anapfrytle, Lyssav, Raffav. F. Boifur.

Beffr. Roben tot, vandret, trpbende; ben fremfinder mange pprette, trinde, udvendig hvidmarvede, flinkribede, spide, glatte, 1.2 80b boie Straae, som ved Grunden ere omfattede af hindeagtige, budte, brune Steder. Bladene ligne Straaene og ere egentlig golde Straae. Blomficrtoppen sidder 2.3 Tommer neden for Spidsen af Straaet og er meget tæte og mangeblomfitet. Bæggerbladene spidse, lancetsvringe, nervede, lodrede. Lapselen ompondt. ægformig. Bleeraarig. Blomfirer i Juni og Juli.

Almindelig i Geer, Damme og bobe Mofer.

Egenst. og Anvend. Naar benne Plante er ung, abes ben af Qvaget, men maa dog regnes blandt de slettere Grassarter ligesom hele Slagten. Straaet er tjenligt til Fletarbeide. f. Er. Matter, Stolesader, hestepuder 20., paa nogle Steder i Julland fletter man endog Sadler deraf. Naar man afstalster Straaet saaledes, at Marven bliver heel tilbage, er denne meget tjenlig til Lampevæger, hvortil den anvendes paa Karse og andre Steder.

2. Lyse Siv (J. effusus). Straaet negent, rankt; med en ubbredt, mangedobbelt, sammensat Top paa Siden. Rapselen budt. Fl. D. T. 1096. Fl. N. 516. D. Lyses siv. N. Knapfrytle, Lyssav, Raffav. F. Boitur.

Rispebloinftret Giv, Qec. Pl.

Befer. Roden som den foregaaendes. Straaene og Bladene oprette, fiørre end hos den foregaaende. Aronbladene tilspidiede, guulgronne. Kapselen omvendteagformig, budt. Eleeraarig. Blomsfrer i Juni og Juli.

Almindelig ved Bredden af Goer og Damme, men ogsaa paa faft Jord.

Egenft. og Anvend. Som den foregagende; men da den er ftørre og har mere Marv, er den tjenligere baade til. Fletarbeide og til Lysevæger. I første Hensende dyrkes den endog i Japan, da man af den der forfærdiger meget smufte Gulvtæpper. Baade denne og flere Arter af Siv bruges meget

til Baand om Neeg 2c. Hvor den vorer uben for staaende Band, gjør den ved sine sammengroede Robber Jorden vanskelig at grave og ploie, og tilksendegiver en suur og fugtig Jordart.

3. Blaaegraa Siv (J. glaucus). Straaet nogent, rankt, blaagraat, med en opret Blomstertop paa Siben. Kapssterne eliptiffe, spibse. Fl. D. T. 1159. D. Siv.

Beffr. Roben som bos ben foregaaende, men tondere og mere krybende. Straact opret, trindt, ftribet, glat, seit, spidst. Bladene kortere end Straact; forresten af samme Barve og Udseende. Lidt oven for Midten af Straact fremkommer et tæt Anippe af sammensatte, kantede Blomskerstilke. Aronbladene spessoringe, stribede. Lapselen bruun, glindsende, med en kort Braad. Den er især kjendelig ved sin graacagtige Karve. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Dift og ber i Grofter, f. Er. ved Blaffelroen, Falloneergaars den, Garuifonstirtegaarden uben for Offer Port, Glangerup; i Inen ved Dinsgaul; meget happig ved Standerborg i Inland; i holfteen ved Preen.

Egenft. og Unvend. Seftene abe ben, naar den er ung. Dens Seihed og Filnhed gist ben tjenlig til Fletarbeibe.

4. Sinmarks Siv (J. arflicus Wilden.) Straact nogent, rankt, med en Blomfterstjerm paa Siben. Blomfters ne uben Smaastile. Fl. D. T. 1095.

Beftr. Roden trybende, leddet, trevlet. Straaene samlede, uben Blade, trinde, firibede, glatte, fitfende-spidse i Enden, ved Brunden omkedede af adfillige lysbrune, budte, ½: 1 Zomme lange Stjæl, 1 Fod hoie. 1-2 Zommer neden for Spidsen af Straaet sidde Blomsterne i en tæt, fort, hovedsormig Stjerm, paa hois Grene stere Kroner ere sæftede uden Stilk. Rronbladene ere af Tigur som de foregaaendes, men have en mort glindsende- bruun Farve. Bed Grunden af hver Krone sidder et ægsormigt, omfatstende Stjæl af en lysere bruun Farve. Stovdragerne fortere, men Stovveien af lige Længde med Kronbladene. Kapselen omvendtsægsormig, utydelig zkløvet i Enden. Fleeraarig. Blomstrer i Inli.

Bunden af Ptof. Babl veb Toden af Bjerget Kibierg i Ond- 'Binmarten.

Egenft.

Egenft. og Unvend. Ubetjenbt.

5. Tyndstænglet Siv (J. filiformis). Straaet nogent, traabformigt, niffende. Blomsterne sidde i en næsten enkelt Side Lop, understottede af Blomsterblade. Kapsterne næsten kugleformige. Fl. D. T. 1207. Fl. N. 935. D. Klodsiv. M. Myrsmølve, Spinkfrytle, Traafrytle.

Beffr. Den har Lighed med Lyse Siv, men er meget mins dre. Aoden er krybende og fremkyder mange, jevnsides, oprette, glatte, trinde, ved Grunden morkbrune, kortstedede, i Enden spidsse, ½, 1 Tod hoie Straae. Stederne ved Grunden morkbrune, med en kort stafformig Spids i Enden. Blomkertoppen saablomskret. Aronbladene lancetsormige, kjolede, ulige store. Kapselen bubt. Fleeraarly. Blomstrer i August.

Den vorer i Moser, ifte almindelig, f. Er. imellem Gladfare vg Keprimose, i hirschholms Stov; i Flyvefandet paa Bestanten af Inland; almindelig i Norge.

Egenft. og Unvend. Den fæster med sin krybende Rod Alyvesand og opsylder Moser.

6, Trekloftet Siv (J. trifidus). Straget negent, med 3 Blomster og 3 Blade i Spibsen. Fl. D. T. 107. Fl. N. 484. N. Alenstytte.

Bester. Roben trevlet. Straaene tæt samlede, ranke, tynde, stribede, omfattede ved Grunden af omstedende, lyse, glindsende Stjæl, 3=6 Lommer lange; de fremkode i Loppen 3 Blade, imellem hvilke Blomsterne, sædvanlig 3, sidde; de ere tuftfarvede, siddende. Bægerbladene ægformige. Lapselen spids. Fleeraarig. Blomster i Juli.

Hyppig paa Fjeldene i Norge, f. Er: paa Johnsknuden; ligeledes i Island og paa Færserne.

Egenft. og Unvend. Ubetjendt.

7. Borstebladet Siv (J. squarosus). Straaet nogent. Bladene borsteformige. En sammensat, nogleformig Blomsterz top paa Enden af Straaet. Fl. D. T. 430. Fl. N. 936. D. Hvirl, Hvirlekamp. R. Finnungr, Myra Finnungr, Borstsfrytle. F. Boorgreas, Borur.

Beffr. `

Beffr. Roben tat trevlet, og fremkinder flere Straae og en for Mangde tat samlede Blade. Straaene oprette, glatte, trinde, lidt indboiede, & Tod boie eller lidt derover. Bladene borftesormige, ftive, rendede paa Overstaden, glatte, indboiede, knap halv saa lange som Straaet. Blomftertoppen grenet, ved Grunden ome kedet af et Blad, som sadvanlig er kortere end Toppen. Bægerbladene brune, i Randen kiv- og hvidhindede. Lapselen budt, omv vendt-ægsormig. Fleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Diff og ber paa fumpige og morablige Steber.

Egenft. og Unvend. Maar ben er ung, abe Beftene ben.

8. Stinbladet Sio (J. capitatus). Straaet negent, traabformigt. Blomfterhovebet i Enden paa Stangelen med et Svob. Fl. D. T. Cav. ic. 3. T. 296. f. 2.

Bestr. Roben fiintrevlet. Den frembringer flere rant oprette, five, 2=3 Commer lange Straae. Bladene faa, opeette, over-maade fine, halv-valleformige, spibse, glatte, kortere end Straaet. Blomfterhovedet læt, omtrent oblomstret, næsten kugleformigt. Under Hovedet sidder et Svob, bestaaende af 3=5 hule, langspidesede Blade af ulige kængde, og hvoraf der ene er meget længere end hovedet. Rapselen budt. 1 aarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Efter Prof. Wahls Mfcr. findes den i Danmart, men Gge bet er ifte angivet.

Egenft. og Unvend. Ubeffenbt.

** Deb blabet Straa.

9. Leddet Siv (J. articulatus). Bladene knudret: seds bede, sidn fladtrykte. Blomstertoppenes Grene bare tætsamsede Blomster. Bagerbladene sige store, lidt budte. Fl. D. T. 1097. Fl. N. 643. D. Sivgras, Bust. M. Rysfrytle Loepurke.

Defte. Roben meget tæt, trevlet, ofte krybende. Straaet ved Grunden ofte nedliggende, opftigende, med den overste Deel opret, trindt, glat, bladet, ved Roden besat med svelsormige Stjæl, 1-12 god hoit. Bladene verelvise, omstedende, spidse, hule, tæt besatte med Led, som bedre soles end sees, og som gjøre lige saa mange indvendige Asbelinger. Blomstertoppen i Enden paa Straaet. Grenene tvedeelte og have paa Enden og ved Oclingerne 3-4 stilflisse Blomster. Ded Grunden af Koppen sidder et svedsormigt

Blad, næften af Coppens Langde, og ved Delingerne smaa, bindeformige Blade. Bagerbladene lancetsormige, brunc. Kapselen aflang; spids, 3hjørnet. Fleeraaria. Blomftrer i Juni og Juli.

Afart: Copfpirende leddet Sip (J. art. viviparus) med topfpirende Blomfter.

Almindelig i Mofer og Siær. Afarten finbes ifær i Rorge.

Egenft, og Unvend. Hefte og Kver abe den i Mangel af bedre Grasarter.

10. Sov Siv (J. sylvaticus). Straaet opret. Blas bene knudret : leddede, trinde. Blomstertoppen meger sammens sat. Bagerbladene staffede; de inderste langere. (J. arr. var. Lin.) Fl. D. T. Moris. hist. 3. s. 8. T. 9. f. 1. F. Rieki.

Befer. Den ligner meget ben foregaaende, men udmærfer fig ved en mere frybende Rod, beiere Strage, langere og tyffere Blade, fierre Blomfertop og ifær ved Bægerbladene. Bleeraarig. Plome firer i Juni.

Den vorer i Stovmoser i Danmart, men semmelig sjelben, f. Er. imellem Ordrup og Oprehaven; den findes og paa Farserne, Egenst. og Anvend. Som den foregagende.

11. Tilbageboiet Siv (J. retroflexus Rafn). Straact bladet, opret. Bladene trinde, leddede. Blomftertoppen meget sammensat. Blomfterftiltene 2 = 3blomftrede, tilbageboiede. Bas gerbladene budte. Fl. D. T.

Beffer. Boruben biffe Mærker, kjendes den og ved fin Storrelse (fra 3:4 gob), dens meget flore Blomftertop af henved t Bods længde, og ved en flivhindet, næsten revet Rand paa Bægerbladene. Den nærmer sig alligevel saameget til den foregagende, at det er med Uvished, at jeg ansører den her som en egen Art, uagtet Rasn og Schumacher antage den derfor. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

Den er forft funden af Prof. Schumacher i Korvemofen imenem Ordrup Stov og Oprehaven.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

12. Arandeblomftret Siv (J. subverticillatus). Straaet nebliggende. Bladene berfteformige. Blomfterne i frandsformisge, bladebe Megler. (J. art. y Lin.) Fl. D. T. 817.

Bester. Roben bestaaer af et Knippe overmaabe lange, sine Erevler. Straaene fremliggende, ofte svommende, leddede, 2-3 god lange, i Spidsen grenede, bladede, ved Leddene rodkhoende vg bladede. Bladene sidde i Anipper og ere trinde, glatte, spidsen utydelig leddede og indvendig hule. Blomsterne sidde i Spidsen og paa Siderne af Straaet imeslem Bladene. Imeslem Blomssterne sidde smaa, hindeagtige Stjæl. Bægerbladene lanettsormisge; de inderste større, budte; de pderste spidse, starpt sjølede, 3nersvede, i Randen hindeagtige Lapselen budt, starps stantet. Fleersaarig. Blomster i Juni og Juli.

Den vorer biff og ber i Borvemofer, f. Er. ved Birtered, Diefcholm, Lyngbyc.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

13. Liden Siv (J. supinus). Straget bladet, opret. Bladene bersteformige. Bagerbladene linieformig fancetformige, lige store, meget spidse. Fl. D. T. 1099.

Beste. Roben næsten logsormig, med mange sine Erevler. Straaet undertiden ved Grunden lidt fremliggende, traadsormigt, lidt tystere og stivere end den soregaaendes, glat, 3-4 Kommer hoit. Bladene meget sine og spidse, samlede ved Roden og halv af Straaets Længde. Poor Straaet deler sig, sidde nogle sine, meget borte Blade. Den ligner sorresten overmaade meget den soregaaende, hvoras den muelig kun er en Ufart. Bleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Den vorer paa fandige Steder, f. Er. ved Birtered, Bag-

Egenft. og Unpend. Ubeffendt.

14. Aarig Sio (J. Tenageia). Stragene blabede. Blomsterne enkelte, siddende. Bagerbladene agformig aflange. Kapflerne naften kugleformige. Fl. D. T. 1160.

Best. Roden sintrevlet. Straaene oprette, ubeelte ved Grunben, i Toppen tvedeelte, traadformige, trinde, 1.6 Kommer lange. Bladene (hvoraf 1.3 paa Straaet) borfleformige, sædvanlig 1 Komme lange, næsten trinde, glatte, ved Grunden lidt hovne. Stederne af Bladets Længde. Blomsterne siede enkelte paa Siderne af Toppens Grene og i Greenhjornerne. Under hver Blomsk kide ægsormige, budte, hindeagtige Stjæl, som ere kortere end Biomfterne. Af Bagerblabene, som paa Anggen ere grønne, paa Siderne af Roggen brune, og i Randen bridbindede, ere de 3 pberfte lancetformige, spidse, af Rapselens Langue, de 3 indvendis ae libt bredere og kortere. raarig. Blomftrer i Juli.

Den et funden i holficen i Corvegrave ved Oldesloe og

Oleburg.

Bgenft. og Unvend. Ubefjendt.

15. Anollet Siv (J. bulbosus). Bladene linieformige, rendede. Stradet ved Grunden bladet. Blomftertoppen quafts formig. Kapsterne budte. Fl. D. T. 431. Fl. N. 567. D. Haartamp. N. Tuunfrytle, Toftfrytle.

Beffr. Noden tof, fenbende, libt knollet, med Sidetrevfer. Straaene tæt fammen, oprette, udeelte, lidt fladtrofte, ftribede, glatte, veb Grunden bladede, wentil næsten bladiose, ½.1 Fod boie. Bladene kortere end Straaene, omstedende, spidse. Blomskettoppen i Enden paa Straaet, mangeblomstret; den er ved Grunden omstedet af et lidet Blad. Bægerbladene aslange, budte, af ulige Storrelse, gronne, med en bruun, hindeagtig Rand. Lapskerne omvendt-ægsormige, budte, med en liden Spids paa Enden. Længere end Bægeret, glindseude-brune. Fleeraarig: Blomstrer i Juni og Juli.

Almindelig ved Strandfanter og pan fugtige Steder i Danmart og holfteen; fjeldnere i Rorge.

Egenft. og Anvend. Suusbyrene abe ben, naar den endnutter ung.

16. Tudse Siv (J. bufonius). Bladene linieformige, rendede. Straaet klaseformigt, tvedeelt. Blomsterne entelte. Fl. D. T. 1098. Fl. N. 502. D. Ludsegras. N. Arpfrytle, Paddefrytle, Myrskurv, Perli.

Bestr. Roben trevlet; den fremstoder et Bundt af Straac, som ere oprette, svagere end den foregaaendes, trinde, glatte, lidt bugtede, slinftribede, i Loppen tvedeelte, bladede, 4.8 Lommer boie. Bladene linieformige, ikte saa five som den foregaaendes, spidse, meget kortere end Straaet; Bladkeden af Pfabets kangde. Blomsterne siddende, eller meget kortstilkede, i hierkerne mellem Straaets Delinger eller paa Siderne deraf. Bagerbladene lige ftore, lancetsprmige, spidse, i Randen boldbindede. Lapselen for-

tere

tire end Bageret, smallere end bos ben foregaaende. Bele Blanten bar en lysgron Barve. raarig. Blomfrer i Juni og Juli.

Man finder undereiden en Afart, eller rettere en Bands fabning beraf med utydelige Blomfter og af 1,1 Commes Langbe; ben findes aftegnet i Per: gaz. 51. f. 7.

Reget almindelig paa fu tige Steder;

Egenft. og Unvend. Som ben foregagenbe.

17. Toillingstillet Siv (J. stygius). Bladene borste formige; lidt nedtrofte. Paa Enden af Straaet 2 Blomsters stille, som bare enkelte, 2blomstrede Stial. Fl. D. T. Fl. N. 710. Sin in ic. ined. 3. T. 55. N. Noffrytle.

Beffr. Noden udeelt, leddet, besat med den Sjæssermige Reft of de henvisnede Blade. Straaet opret, trindt, lidt boiet, glat, bladet, omtrent 6 Commer hoit. Pladene, hvoraf saa paa Straaet, sinieformige spessormer, ved Grunden rendede; de nederste af Straaets kangde; de overste korte, ved Grunden omstedende. Af det overste Blad fremsomme tvende Blomsterkiste, hvoraf den vders se er meget kort, den indvendige af det omstedende Blads kangde. Psægerbladene ere de 3 vderste lancetsormige, suevre, paa Roggen nervede; de 3 indvendige boedere, hvidagtige. 3 dilbageboiede pr. Lapselen langere end Bagevet. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Efter Bonning vorer ben i bobe Mofer i Rordlandene. . . Egenft. og Unvend. Ubeffendt,

18. Toblomstret Siv (J. biglumis). Bladene flade. Blomsterhovedet ved Grunden bladet, har 2 Blomster og side der paa den ene Side af Enden paa Straget. Fl. D. T. 120, Fl. N. 480. N. Blomfrytse.

Befte. Roben trevlet. Straaet opret, ubrelt, sabvanlig iblabet, trindt, fribet, af lige Anffelse overalt, lide krumt, 2-3 kommer boit, Bladene linieformig spelformige, budte, kortere mb Straaet. Bladet ved Blomfterne budt, langere end bisse. Blomfterne tvende, den ene open for den anden. Bægerbladene morkume, lancetsormige; de 3 udvendige have paa Midten af den indre Side en gron Streg. Rapselen omvendt agformig, budt, med en fort Braad, langere end Bægeret. Bleeraarig. Blomfter i Juli og August.

Den -

. Digitized by Google

Den findes paa Sjeldene i Rorge, wen temmelig sjelden, f. Er. ved Slidre og Evenvig i Bergens Stift; ligeledes paa Island og Kæroerne.

Egenft. og Auvend. Faarene abe ben.

19. Treblomstret Siv (J. triglumis). Bladene flade. Blomsterhovedet opret, 3blomstret, i Spidsen af Straaet. Fl. D. T. 132. Fl. N. 482. Relbfrytle, Lappefrytzle, Blomfrytle.

Beffe. Den er libt fierre end ben foregaaende, som ben har megen Lighed med. Roben treplet. Straaene faa, samlede, næften nogne, oprette, traadformige, glatte, tripde, ved Grunden bladede, 4-6 Lommer hoie. Bladene linieformige, spelformige, spible, omfledende ved Grunden. Steden ftribet. Bladene ved Blomfterne ægiormige, budte, hule, fortere end Blomfterne; de 2 poerste floere end de andre. Bægerbladene aflang-lancetformige. Lapselen islang, budt, længere end Bægeret. Flectaarig. Blomsftrer i Juli.

Hiff og her paa Fieldene i Rorge, Island og Farserne. Egenft. Og Anvend. Som ben foregaaende.

20. Caftaniefarvet Siv (J. castaneus Smith). Blas bene flade, omfattende. Beomsterne side i tvende Soveder paa Enden af Straget, og ere mangeblomstrede, omskedende. Bladene ved Blomsterne spidse. Fl. D. T.

Befte. Roben lang, krobende. Straacne oprette, trinde, ftrisbede, glatte, bladede, 6. 10 Commer lange. Bladene lange, smal-linieformige, spible, lidt rendede, lige opfianende, alle pan Stwugtley w, ect undtagen, pan ben neberfte Deel af den. Steaden tot, ftribet. Bladene ved Blomfterne brune, halkeragtige; det nederste korft, med en lang Spids, som er længere end Blomssterne. Diffe sode i tvende Doveder, hvoraf det ene er siddende, det andet og mindste stillet. Bægerbladene aflang, laneetsormige, spidse, brune. Lapselen aflang, budt, længere end Bægerbladene. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den liguer meget den i det spoligere Europa vorende Jaquins Siv. (J. Jaqvini), men har flere Blade og Blomfer og fortere Blomfterfille.

Funden af Sr. Uldahl pag Engene ved Bosboen i Morge. Egenft.

Raenft. og Unvend. Ubetjenbt.

21. Laaret Siv. (J. pilosus). Bladene flade, haarede. Halvstjermen enkelt. Blomsterstilkene iblomstrede, nikkende. Bægerbladene ægsormige, spibse, kortere end Papselen. Fl. D. T. Fl. N. 497. Engl. Bot. T. 736. D. Haaragstigt Gras. N. haarfrytle, Fjeldspret, Spaadomsgras, Batstergroe. F. Riefi.

Bestr. Roben trevlet, ofte libt krobende. Straaene oprette, udeelte, trinde, bladede, 4:8 Commer haie. Bladene lancetformigs linieformige, spidse, nervede, i Randen besatte med lange, fine, hvid: Hand; de nederste af Straaets Laugde. Stængelblades ne verelvise, omstedende, 1:2 Commer lange, indvendig og i Randen redagtige. Blomkertoppen halvstjermformig, i Enden paa Straaet, med udspische, ofte tilbageboiede Grene. Paa hver Stilk sidder en Blomst, som ved Grunden har 2, smaa, spidse Blade. Bægerbladene lancetformige, spidse, drune, med en guulagtig Lant. Storknappene kore, gule. Lapselen budt, guulagtig. Bleeraarig. Blomstrer i April og Mai.

- Almindelig paa fryggefulde, lidt fugtige Steder.

Egenft. og Anvend. I Mangel af bedre Grasarter abe Geder, Faar og hefte den; berimod paaftaae andre, at den er stadelig for Kaar. Er det fidste sandt, maa det formodentlig vare en Følge af de haar, Bladene ere besatte med.

22. Stor Siv (J. maximus Erh.). Bladene flade, hearede. Blomsterne i en dobbelt, sammensat Halvstjerm. Blomsterstilkene meget lange, udspilede, 2:3blomstrede. Bas gerbladene af Kapselens Langde, staffede. (J. pilos. var. d. Lin.). Fl. D. T. 441.

Bester. Den ligner meget den foreganende, men er i alle Dele meget ftorre. Roden tot, fremliggende og besat med mangfoldige Arevler. Stængelen 2-3 Fod boi, tot, ved Roden lidt opkigende og besat med Sijal af de henvisnebe Blade. Bladene næsten t Komme brede, ½-1 Fod lange, tæt samlede ved Roden, spidse, kærtt nervede. Blomstertoppens eller den sammensatte Stjerms Grene meget lange, oprette. Blomsferre smaa, sædvanlig 3 sam-

men, paa Enden af Grenene, uben Stilf. Bleeraarig. Bloin- frer i Juni.

Den vorer i Glove, fjelbnere i Danmart end i Rorge.

Ægenst. og Unvend. Da ben er mere stiv end ben foregagende, er ben altsag mindre tjenlig til Føde for Huusbyrene.

23. Flingrenet Siv (J. spadiceus Vill.). Bladene flade, glatte. Stederne haarede. Halvstjermen stere Gange sammensat, ubspilet. Blomsterstiltene omtrent 4blomstrede. Bægerbladene have en Braad og ere kortere end den spidse Rapsel. (J. pil. \beta. Lin.). Fl. D. T. Fl. N. 497 \beta. Scheuch, Agrost/ T. \beta.

Beffr. Den ligner be tvende foregaaende, og flaaer i Denfeende til Storrelfen midt imellem ben haarede og den ftore Siv.
Den ubmarter fig ved meget smallere og farre Blade, som itte
bave haar i Randen, men vel paa Steden, meget fine, haarsormige Grene i halvstjermen og meget smaa, budte Blomfter, som
sidde hver paa en fort Stilf. Bleeraarig. Blomfter i Juni.

Den findes, efter Gunnerus, bift og ber paa Bjergene i Rorge.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

24. Smaablomstret Sio (J. parvislorus). De flade Blade og Stederne glatte. Halvkfermen bobbelt sammensat, opret. Blomsterstillene iblomstrede. Bægerbladene spidse, uden Bragd. (J. pil. y. Lin.). Fl. D. T.

Befte. Den ligner meget den foregaacube, og er formodentilig blot en Afart deraf. Den udmærter fig ifær, foruden den ansørte Caracteer, ved en tyffere, merc trybende Rod, florre, tollere og flivere Stængel; bredere, næften lancetformige Blade. Fleeraarig. Blomfteer i Juni.

Professor Bahl, i bus Plantesamling ben ligger under Navn af J. lanceolatus, har fundet ben i Finmarten i Baranger. Ægenst. og Amvend. Ubetsendt.

25. Sneelwid Siv (J. niveus). Bladene flade, haar rede. Blomsterstillene omtrent 3blomstrede. Bagerbladene spidse; de indvendige af dobbelt Størrelse mod de andre. Mos den krybende. Fl. D. T. Leers Herb. f. 13. T. 5.

Beftr. Den ligner den haarede Siv, men er hoiere og finere af Stængel og har meget smal-linieformige, i Spidsen no-ften haarformige Blade og hvidagtige glindsende Blomfter. Bleer-garig. Blomfter i Juni.

Efter Weber ftal den findes i holfteen, men da den fnecbvide Siv tun hidtil er funden i Bjergegne, er formedentlig hans Plante den, som Wildenow talber J. albidus, der findes paa flere Steder i Endkland, og som jeg anseer for en Afart af den snee hvide. Dens Caracteer er: Omtrent 4blomftrebe Blomsterstilte; de indvandige Bægerblade tun lidet længere end de udvendige. Roden trevlet. Nærmere Undersøgelser af Planten paa Stedet selv vil afgjøre dette.

Egenft. og Anvend. Kormobentlig aber Quaget ben, ba ben har meget fine Straae og Blade, forubsat at Haarene paa Bladene ifte ere Kadelige for dem.

26. Mark Siv (J. campestris). Bladene flade, haarrede. Arene Kjermformig-stillede, paa Enden af Straaet; det midterste siddende. Kapslerne budte. Fl. D. T. Fl. N. 323. Leers Herb. T. 13. f. 5. N. Markefrytle, Lusegras, Hilvsheine.

Beffr. Roben krybende, sorttrevlet. Straaet opret, blabet, trindt, 4.6 Commer hoit. Bladene linieformige, spidse, i Manben meget haarede. Reden for Arene sidde tvende, omstedende,
ulige lange Blade, hvoras det nederste og længste omtrent naaer
lige saa hoit som Arene. Man sinder Arene, som ere ægsormige
og budte, oftest stillede, og da ere de sor Blomstringen oprette og
efter den niktende. I Almindelighed sindes et stillsest Ar i Midten. Bed Grunden af hver Blomst sidde 3.4, i Spidsen lasede
Blomsterblade. Bægerbladene lancetsormige, spidse, længere end
Aapselen. Stovdragerne kortere end paa den haarede Siv.
Aæpselen omvendt ægsormig, stroet. Blewaarig. Blomstrer i
Avril og Mai.

Man finder mangfoldige Afarter i henseende til Storrelfe og Arfillenes Længde af denne Plante, hvoraf folgende ere de vigtigfie, a. Med et Straa af henved I Fobs hoide; mange og langftilkede, aflange Ar, som for Blomstringen ere solvglindsens de. Fl. lapp. T. 10. f. 2.

b. Med et Straa af 6:10 Commers Langde og tatfams lebe. naften ftilfisse Ar.

c. Meb 4:5 Commer lange, opftigende Straae og naften Tugleformige Ar paa deelte Stiffe.

hovedarten findes almindelig paa terre Marfer. Afarten a. i Zinmarten, holfteen og ved Oronninggaard. b. i Zinmarten og Grønland. c. i Ainmarten.

Egenft. og Unvend. Geber ag Faar abe ben. Freene Ral have en feb Smag og blive fpifte i Schlesien.

27. Arblomstret Sto (J. spicatus). Bladene flade. Aret flaseformigt, nikkende, ved Grunden sammensat. Kapsterne spicse. Fl. D. T. 270. Fl. N. 807. N. Arfrytle, Svartfrytle.

Arbarende Giv, V.

Beffr. Roden tat-trevlet. Stranet opret, blabet, trindt, flint, glat, ½ 1 80d boit. Bladene smal-linieformige, 3-6 Commer lange, spible, verelvise, lidt tilbageboiede, i Randen flint haarede, omstedende. Paa Enden af Straaet sidder et aftangt, budt, mortruffarvet, ved Gunden mellembrudt Ar. Blomsterbladene randbaaret-lasede, blege. Bagerbladene lancetformige, spidse. Rapselen budt. Bleeraarig. Blomstere i Juli.

Den findes paa Fjeldene i Rorge, men ikke almindelig, f. Er.

paa Dovre og Johnstnuden; ogfaa i Island.

Egenft. og Unvend. Ubetjenbt.

16de Olagt: Berberiffe (Berberis).

1. Almindelig Berberiffe (B. vulgaris). Blomsterne klaseformige. Tornene 3klovede. Bladenes Taffer staffede. Fl. D. T. 904. Fl. N. 424. D. Berberisse, Suurtorn. M. Barberisse.

Beftr. Roden grenet; ben finber flere, rette, 2-4 Alen beie Stammer, som ere grenede og besatte med spidse, dobbette eller 3bobbette Corne, som ere hyppigft i Coppen. Barten affegraa, glat; Grenene kantede. Bladene ægformige, korrftistede, glatte, bundt.

bundtviis samlebe oven for Bornene. Blomftertlaferne nebhangenbe, udeelte, mangeblomftrebe. Blomfterne gule, med mortgule Azertler. Blomfterfiltene glatte. Barrene aftange, boirode. Blomfter i Juni.

Afart: Bjernelos al. Berb. (B. v. asperma) uben

Den findes vilbvorende i Norge ved Christiania; og paa Balffer ved Nyefjebing; Afarten findes dyrket i Daver.

Baenft. og Unvend. Bebbet af gamle Stammer og af Roben er temmelig baardt, bar en fmut guul farve og bruges til Inblagger: og Dreier: Arbeibe, Stomager Plate o. f. p. : Haeledes til at farpe Saffan, pa til aren Rarpe paa Laber wed at farve bet i Andigo, efterat bet er farvet quult med benne. Man anvender bet og til at at beitfe Erce aunit. Esi, som er beitfet, i Allun, farves bermed pailleguult, og olivengrønt, naar bet er beitfet med : Bernbitriol. 3 Stallen Bal man tils berede Maroffanguult af: Roben. Baften af Ernet og Roben bruges og til Buulfavoning. Barrene, fom bave en ftart og behagelig fuur Omag, tenne bruges fom Citroner. famles til ben Ende i September, ungar be ere fulbfommen mobne og knufes. Saften bliver berpaa nopreffet, benfattes for at tieres, og fommes paa glafter, boorefter ben fan gjema mes f flere Mar. De nebipites, efterat man bar ubpillet Kjernerne. Man fan og bestillere en Brandeviln, og med Allun tillaves et redt Blat af bem. Bladene funne bruges fout Salat, naar de ere unge; Roer, Geber og Raar ade dem. Berberiffebuften anbefaler fie til Luftbuffetter ved fine fmuffe Blomfter og Bar, men minbre til levende Gierder, ba ben iffe er tat ved Roben, ffint ben er meget tornefulb. Blomfterne have en fart Lugt, fom nar ved er ubehagelig. Stevtragbene fpringe med Rraft henimod Steverien, naar man pirrer bem ved Gruns ben paa ben indvendige Gibe, med en Daal eller beslige.

Saften af Barrene, er} tiplende og mobstaaer Forraade nelse; Barten af Træet er sammensnerpende. Man har alt for lange siden pagstaaet og ved nyere Erfaringer villet beträfe te, at Berberissen, plantet i Nacheden af abstillige Kornarter, isar Bintersad, havde en ufordeelagtig Indsipdelse paa deres Frugtsbarhed. Man har troet at sinde Grunden hertil, deels i dens Uddunstninger, deels i Stovet af Stovenappene, deels i bens Woder; men til at antage saa selden en Besynderlighed som denne Virkning af Berberissen, og til at fortlare et saadant Sxsyn, hore mange noiagtige Erfaringer og grundig Befsendts Kab med Planternes Physiologie.

Denne Buft formeres ved Free og Affæggere, vansteliges re ved Stiffere; begge sibste Formeringsmaader er man dog nødt til at anvende ved Afarten; den tager til Taffe med ens hver Jordsmon, dog blive Bærrene, som naturli t, usuldfomme i slet Grund, og hvor Busten staaer gamste i Stygge under andre Træer, er den usrugtbat.

170e Slagt: Vanderber: (Peplis),

1. Liben Vandkryber (P. Porrula). Stattgelen fry bende. Bladene omvendt agformige. Fl. D. T. 64. Fl. N. 650. D. Bandportulak, N. Bassportulak.

Portulat Banbfenber, B. 64 R.

Beste, Aoben treplet: Stwaglerne fremliggende, ubbredte, grenebe, robstydende, bladede, orte (ligesom bele Planten) rodagstige, 2.4 Kommer lange. Bladene modiatte, filstede, budte, beelrandede, glatte., Bladsilstene lidt omfattende. Blomsterne sidde i Bladhjornerne og ere smaa, filstose, ensette. Aronbladene blegrobe, let affaldende; undertiden har den ingen Aronblade. Bægeret 12tandet, hvoraf & mindre. Kapselen kuglesormig, sidt gjennemsigtig. 1aarig. Blomster i Inli og August.

Sift og ber ved Bredden af Moler og Ciær, f. Er. ped Ruberedal, ved Porrebpe Lyng paa Salker; i for Mangde ved Ribe.

Egenft, og Unvend. Ubetjendt.

Anden Orden. Trehunnede (Trigynia).

1860 Slagt; Gfreppe (Rumex), .

* Med tvefjønnede Blomfter og Korn paa Fracklappene.

1. Save Sereppe (R. Patientia). Freeklappene heelranbebe, een af dem forspinet med et Korn. Bladene agformige

lan:

fancetformige. Fl. D. T, Blackw. T. 489. D. engelft Spinat, Patiensfaal.

Beffr. Roben meget tot, med tapformige Grene. Stængelen tot, buul, kantet, glat, grenet, 4.5 god boi. Bladene glatte, beelrandede, be nederfte ftore, ægformige; Stængelbladene mindre og smallere, de overfte ved Blomfterne næften linieformige. Blomftertappen meget sammensat. Blomfterne temmelig langftillede. Froeklappene bierteformige. Electaarig. Blomfter i Juli.

Efter Beber er ben vildvorende i holfteen. Dortes bif og ber i haver.

Egenft. og Unvend. Denne Plantes Anvendelse som Granfel er befjendt. Suusbprene abe ben. Roben er affse rende og fan og bruges udvortes imod hubspydomme.

Planten formeres bebft ved Free, som udsaaes om Efeteraaret eller tiblig om Foraaret, og forplantes, naar Planterne have opnaaet tilberlig Styrke, i vel gjedet Have Jord; be gamle Planter kunne vel ogsaa deles, men vore sjelden saa frodige som de unge Planter.

2. Tvetydig Streppe (f. sangvineus). Freeflappene heelrandede, aflange, hvoraf een forndragende. Bladene hiersteformig lancetformige. Munting Brit. T. 113.

Afart; gron tvetydig Skreppe (R. sang. viridis. Sibth.) med grønne Aarer i Bladene. Fl. D. T. Fl. N. 412 (under Navn af R. dubius). Curt. Fl. Lond. f. 3. T. 21.

Stov Streppe, Dec. Pl.

Beste. Roden tapformig. Stængelen opret, grenet, kantet, dybt stribet, bladet, glat, 2-3 god boi. Grenene aabne, tynde, verelvise. Bladene kortstistede, glatte, spidse, i Randen lidt krussede; de overste lancetsormige, de nederste store og ved Grunden hjertesormige. Blomstenklaserne lange og bestaae af smaa, verelvise eenstdige Krandse, som sidde ikke tæt sammen, og ere næsten bladlose. Blomsterne stistede, lidt nedhængende. Bægeret heelrandet. Froeklappene have sædvanlig kun tet Korn, som er udmærket kort, dog ere der undertiden tvende store Korn og ofte 2 smaa og eet.

eet fort. Froet libet, 3flabet, gunlagtigt. Fleetaarig. Blomfres

Diff og ber i fugtige Gtove.

Denne Plante anfores i Lin. Supplementum under Naon af R. Nemolapatum, men da den kun udmærker fig fra R. sangvineus ved grønne, aarede Blade, da hin har blodgarede, har jeg med Smith anfort den som en Afart deraf.

Egenft. og Anvend. Roben er bitter og sammensners pende.

3. Aruset Streppe (R crispus). Freeklappene agfore mige, heelrandede, alle korndragende. Bladene lancetsermige, spidse, i Randen bolgede. Fl. D. T. Fl. N. 35. Curt. Fl. Lond. fusc. 2. T. 20. D. Kruset Streppe, rod Streppe, Robbynke, Robbone, Fandens Boghvede. N. Heimuld, Hemuld, Homuld, Homuld, Homuld, Homuld, Homuld, Homuld, Homuld, Homuld, Spimuld, Homuld, Spimuld, Homuld, Spimuld,

Beffr. Roben tapformig, indvendig gunl. Stængelen opret, grenet, fantet, furet, glat, 2-3 god boi, ofte rodagtig. Bladenne glatte, i Randen kruset-bolgede; de overfte næsten linieformige, kortstilkede; de nederste langstilkede, bred lancetsormige. Bladstilstene stade paai den overste og afrundede paa den underste Side. Blomsterkaserne oprette, tætkrandsede, ved Grunden bladede. Bægerbladene smaa, hule. Kronbladene ægformig-hjerteformige, aarede, store naar Blomstringen er til Ende, og ere da lidt bugtes de i Randen, samt have hvert et temmelig stort, ægformigt, rodt Korn paa Midten. Froet starpt- 3kantet. Bleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Almindelig paa grufede, libt fugtige Steder, ved Grovter

Rgenst. og Anvend. Stilfene spises t Norge baabe raae og som Kaal, naar Pberbarten er aftaget, ja man har endog brugt dem tilligemed Noben til Fladbrod. I Nordlans dene koger man Koden til at give Heste, Sviin og Faar, som da ade den med megen Begjerlighed. Koden skal og være tjensig til Sarvning, og efter Rafns meget rigtige Kormodsning, til Buulfarvning. Bladene har man brugt til Rog.

Tobal, og til at gjemme Tobal i, for at holde bet fugtigt. Freene, som man har brugt i Dyrtid til Meel, ere en Delicas telle for Rover.

4. Asd Streppe (R. acutus). Freeklappene aflange, libt tandede, med et Korn paa hver. Bladene hjertesormigsaflange, tilspidsede. Blomsterklaserne bladede. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 724. D. Robbynke, Streppe, Rødskreppe, Hestespre, Gestespre, Spessenul, Smalheimul, Spidssyre, Hestespre. J. Heimilismele, Hele mula, Fardagakal. F. Himilia.

Beffr. Roben tapformig-grenet. Stængelen opret, grenet, kantet, furet, glat, huul. Grenene tonde, aabne, bladede. Bladene bletteformig-lancetformige, i Randen lidt krusede, tilspidsede, filkede. Blomfterne sidde i lange Klaser, atdeelte i censidige Krandse, som hvor have et Blad ved Grunden. Kronbladene ere i Begondelsen heefrandede eller utodelig taktide, men blive efter Blomftringen tandede; paa hvert, eller i det mindste paa tvende, sidder et temmelig toft, root Korn, Fleeraarig. Blomstrer i Juli. Dist og ber i Nærbeden af Boer i god Jord.

Egenft. og Anvend. Roben af den farver guult, som efter de forstellige Tilsatninger af Allun, Biinsteen. Fløde, White ic., bliver mørtere og lysere. Bladene give ligeledes en guul Farve, og Vand, som gydes paa Frøcne, farves mørtes rødt. Baade Stanzelen og Roben funne, da de ere sammens snerpende, bruges i Garverier, hvortil de f. Er. anvendes paa Færserne. Køre og Heste ade den ifte. Roden har viist sig virksom imod Hudsygdomme. Den er i Almindelighed et Tegn paa god Jord hvor den vorer, men bliver let, ligesom de steste Arter af denne Slægt, til et skadeligt Ukrud, da dens Frøe sadvanlig ere modne ved Høsesletten, og meddeles Jorden ved Sjødningen; man maa derfor afplutke dem, sørend Græsset slazes, naar man vil udrydde den.

5. Budtblader Skreppe (R. obrusifolius). Froeflap: pene tandede, fun een fornbærende. Rodbladene hierteformige, budte. bubte. Stangelen rue. Fl. D. T. Curt. Fl. Lond. fasc. 3. T. 12.

Beste. Roben tapformig-grenet, indvendig guul. Stængelenopret, grenet, trind, lidt furet, især i Toppen, rue, 2-3 30d
boi. Bladene kilkede, lidt bolgede i Randen; Rodbladene kore,
bredere hjerteformige end hos de foregaaende. Klaserne næken
bladlose. Blomkerkrandsene halve. Kronbladene netformig-aarede, store, hjerteformige, med spidse Tænder i Randen. Maar de
blive til Froeklapper, have hvert et næken liniesormigt Korn, som
paa den yderke er meget korre end paa de tvende ovrige. Troene
temmelig kore, Fleeraarig. Blomkrer i Juli og August.

Almindelig paa udprfet Jord.

Egenft. og Anvend. Formobentlig liig ben foregagende. Den er ofte et flabeligt Utrud. Raabprene abe ben, men Buusbprene vrage ben sadvanlig.

6. Strand Skreppe (R. maritimus). Freeklappene muurskeeformige, berstet tandede, kornbarende. Bladene linie-formige. Blomsterkrandsene tatte, Fl. D. T. 1208. Fl. N. 318. D. Strandskreppe, Strandsyre. R. Havsyre, Sulfyre.

Bester. Roben libt tapformig, med mange fine Grene. Stængelen opret, kantet, suret, oftest grenet, lidt rue, robagtig, 1-12
Bod hoi. Grenene aabne, undertiden lidt opstigende. Bladene
glatte, heelrandede, budte, kortstilkede. Rlaserne bladede lige til
Spidsen. Blomsterkrandsene meget tæt sammen og bestaae af mangfoldige Blomster. Broeklappene ere dybere indskaarne end paa de
ovrige Arter af denne Slægt, hver af dem har et astangt Korn.
Broek lidet. Bleeraarig. Blomster i Juli og August.

hift og bet ved Strandbreder, f. Er. ved Rafellet, Mafes troen; Ulritsholm; Ringtjobing. Undertiden findes den og inde i Landet, f. Er. ved Birterod og i en Dam i hirschholms Stov. Maaftee er den, som findes paa diffe fidst angivne Steder, Rumex palustris Smith, som tun adfillet fra Strandstreppen ved mere fjerne Blomstertrandse, mere lancetsormige Blade og ved Froetlappene, som fun ved Grunden ere tandede.

Egenft. og Unvend. Noben er sammensnerpende og ftal farpe guult.

7. Vand

7. Vand Streppe (R. aquaticus)? Freeflappene ags formige, heelrandede, utydelig kornbarende. Robbladene lans cetformige eller hjerteformig: lancetformige. Fl. D. T. Hills vegetab. syst. Vol. 10. T. 40. f. 1.

Beftr. Roben meget toft. Stængelen opret, furet, glat, pres
net, 4:5 30d boi. Bladene flore, glatte, spidle, ved Hovedarten
ere de nederfie ved Grunden hierteformige. Blomftertrandsene fidde
temmelig tæt sammen paa de sammensatte Grene. Bed bver Krands
sidder et lidet, fortfillet, smal-lancetformigt Blad. Froeflappene
fore, og have paa Hovedarten bver et lidet Korn. Froet fort.
Elecraarig. Blomftrer i Juli og August.

Afart: Lancethladet Vand Streppe (R. aqvat. B. R. Hydrolapathum Huds.) med lancetformige, ved begge Ene ber tilspibsede Blade og et tydeligt Korn paa hver Freeklap. Fl. D. T. Munting. Herb. brit. T. 1.

Dudson, Aiton, Wildenow, Rafn, Schumacher og flere ansee benne Afact for en egen Art. Men da Forkjellen imellem ben og hovedarten kun bestaaer i Robbladenes Form og de tydeligere Korn paa Froeklappene, har jeg ikte tordet antage den for andet end en Afact, saa meget mere, som bemeldte Korn ere ofte mere og mindre tydelige paa forkjellige Exemplarer af een og samme Art. Pros. Babl antog den her bestrevne Afact for at dære Linnes R. aquaic. og Smith sætter hudsons Hydrolapathum som et Synonym til R. aquat.

Den vorer i dibe Mofer og Maer; jeg bar fun fundet Mfar-

ten ber. 3 Morge findes ben paa Eger ..

Egenft. og Unvend. Den bar sammensnerpende Egenfaber, og Roben er brugt mod hubspgdomme.

8. Franft Streppe (Rumex scutatus). Freeflappene heelrandede, uden Korn. Bladene hierteformige fpelformige. Stangelen trind. Blackw. T. 306. D. Franft Spre.

Beffr. Roden lidt frybende. Stangelen glat, blaagraae, ved Grunden udeelt, lidt nebliggende og bugtet, i Toppen opret, grenet, 1:2 Kod boi. Bladene tyffe, langfiltede, blaaegraae, nervede, heelrandede; de nederste hjerteformige, budte, de overste spude formige. Bomferne side i faablomstrede Krandse eller 3:4 sammen. Blomsterbladene meget smaa. Stoudragerne langere

end Kronbladene; Froeflappene fiore. Fleeraarig. Blomfirer ? Juli.

Den findes vildvorende i det milbere Europa.

Egenft. og Anvend, Den byrtes paa adfillige Steber i Kjøttenhaver, bog sielden i Danmart, for Blabenes behagelie ge Syrligheb.

Den formeres ved at bele be gamle Buffe, og vorer meget frodig i vel bearbeibet ugjøbet Haveford.

9. Sjeld Skreppe (R. digynus). Freeklappene agformige, heelrandede, uden Krone. Blomsterne tvehunnede. Bladene nyreformige. Fl. D. T. 14. Fl. N. 36. N. Fjeldspre, Bjergspre. J. Olufs Spre, Olufs Sura, Suurekaal. F. Airissjura.

Beftr. Roben tonbegrenet. Stængelen opftigende eller opret, glat, fribet, næften uden Grene og Blade, ved Roben besat med ruffarvede, hindeagtige Sijæl, 4=6 Tommer lange. Bladene fidde næften alle ved Roben paa 2 Tommer lange, fribede, glatte Stille; de ere glatte, tyffe, nyreformig hjerteformige, næften freddrunde, lidt rundtaffede eller udbugtede i Randen, lysgrønne. Blomftere flaserne sammensatte. Bægeret og Aronen 2bladet. 2 Støvveie. Troeflappene rodagtige. Bleeraarig. Blomfter i August.

Den vorer paa Fjeldene i Rorge, f. Er. paa Bangsfjeldet i. Opdalen; i Island, Færserne og Grønland.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

** Med Tveboe Blomfier.

10. Spre Skreppe (R. Acetoss). Bladene aflange, piliformige; Frøeklappene kornbarende. Fl. D. T. Fl. N. 167. Engl. Bot. T. 127. D. Spre, Suurkaal, Suranter, Suuramper. N. Engspre, Sprgræs, Sure, Rausute. Luopmo, Juomok. J. Ballarsura. F. Sjura.

Bestr. Roben grenet, indvendig hvid. Stængelen opret, trind, firibet, bladet, i Loppen grenet, 1½-2 god boi. Bladene glatte, beelrandede; be nederste fillede, budte. Stængelbladene siddende, omfattende, spibse. Blomfertoppens Grene aabne. Blomferfrandsene nedboiede. Dunblomfterne have en mortere garne end Dans

hanblomfterne, buis Kroner berimob ere mere aabne. Bleeraarig. Blomftrer i Juni.

Afart: Save Spre Streppe (R. seet. d.) med ftørre Blade og Stangel. D. Save Spre, spankt Spre.

Almindelig paa hoilende Marker, paa Enge, ved Gjerder o. f. v. Afarten paa Alperne.

Egenft. og Unvend. Bele Planten er et fundt Roder for Quag, men naar ben er ubvoret, abe be fun Blabene. Roben er tienlig til Garverie og red Farvning, bvortil ben anvendes i Overrig; i Mordlandene farver man quult meb ben ved at foge den i Melkvalle. Bladenes Anvendelfe til Mad er befiendt; ber fan af bem ubtræffes et fyrligt Salt. Bladene Rulle Lapperne tilberede beres fure Melf. Beboere bruge bem til Raalfuppe. Den er i Lagefonften brugt mod Stierbug og bar besuben fielende Egenftaber. Det er ifar Afarten, fom byrtes i Ristfenhaver; ba benne ber i Lans det ifte giver Free, og det, man tipber bos Freebandlerne, als mindelig er af den vildvorende, hvis Blade ere mindre og iffe faa fliere, maa man fege at faffe fig Planter af ben rette Art fra en Save. Formeringen feer ved at bele be gamle Buffe, og man planter bem om hvert 3:4be Mar i velomgras vet, gipbet Jord. Forplantningen ber fee tiblig om Forgaret.

11. Spydbladet Streppe (R. Acetosella). Bladene lancetformig spydformige. Freeklappene uden Korn. Fl. D. T. 1161. Fl. N. 654. D. Spids Syre, smaa Syrer, Baare, Asbbene, Asbknæe. N. Tjerpot, Tjerpsyre. J. Olufs Sura.

Smaa Streppe, Dec. Pl.

Bestr. Den bar megen Lighed med ben foreggaende, men er i alle Dele meget mindre. Stængelen er mere grenet, i. I god boi. Robbladene have tvende udspilede Lapper ved Grunden; de verfte Blade ere lancetformige. Panplantens Stovknappe rodagstige, Hunplantens Stovkeie bridagtige. Bleergarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Paa

Digitized by Google

Paa hvilende fandige Agre ofte i faadan Dangbe, at Agrene faae et rott libfeenbe.

Egenft. og Anvend. Keer, Geber og Faar abe ben; ben fan bruges til Mad som ben foregaaende, men er mindre sprlig. Den er ofte et stabeligt Ufrub.

19be Slagt: Bjørnbraad (Nartheticum).

1. Hjeld Bjørnbraad (N. calycularum. Kronbladene omvendt agformige, budte. (Anthericum calyculatum Lin.). Fl. D. T. 36. Fl. N. 190. N. Vald: Sak, Voldsare, Biørnbrodd, Biønbrodd; Myrbrodd. J. Sykesaras.

- Trehunnet Beenbraf, B. Mordiff Belonie, R.

Beffer. Roben langtrevlet. Stangelen opret, udeelt, næfen bladles, trind, glat, 3:6 Tommer bei. Bladene græsagtige, 1:3 Commer lange, fpibse, nervede. Blomfierne i et Ar paa Enden af Stangelen, lysgrenne eller gronagtig bvide. Bægeret 3flovet, mindre end Kronen. Kronbladene budte, bule, vedvarende. Fleersarig. Blomftrer i August.

Itte fielden paa Fjeldene i Norge, Island og Grønland. Efte Meber findes ben i Holfteen i Borvemofer ved Spiel.

Egenst. og Unvend. I Island troer man, at den er Kadelig for Faarene.

20be Glagt: Scheuchserie (Scheuchserie).

1. Kjær Scheuchserie (S. palustris). Bladene fjødebe, halvtrinde. Bladene ved Blomsterne svobsormige. FL D. T. 76. Fl. N. 483.

Beffr. Roben krybende, leddet, trevlet. Stængelen eller rettere Straaet opret, trindt, glat, leddet, ½.1 kcd boit. Bladene
verelvise, græsagtiae, linicformige, tilspidsede, bectrandede, glatte,
ved Grunden omstedende. Stængelbladene længere end Straaet;
Robbladene korte. Skedehinden budt. Blomskerne sidde i en klaleformig, saablomskret Kost pad Enden af Straaet; ved hver Stilk
sidder et omsattende, spidst Blad, som ved de nederske er af Stilfens Længde. Bægerbladene tilbageboiede, liniesormige, budte,
guulagtige. 3.5 rundagtige Kapster. Bleeraarig. Blomskrer i
Juni og Juli.

Digitized by Google

Dift og ber i Mofer, f. Er. ved Dronninggaard, i Lyngbye Mofe, ved Bagivær, Rudegaard, Birkered, Ramlofe te.; i Morge itte fielben f. Er. i Salten; i holfteen ved Syfel.

Egenft. og Unvend. Ubetjenbt.

21de Slagt: Trehage (Triglochin).

1. Kjær Trehage (T. palustre). Kapsterne 3rummes be, næsten linieformige. Fl. D. T. 490. Fl. N. 162. D. Strand Sivgras, Salting. M. Saltgras, Salting, Sælting.

Beffr. Roben trevlet. Staftet opret, libt kantet, glat, ubeelt, 6-8 Commer boit. Bladene af Staftets Langde, halv valleformige, rendede, glatte, linieformige, ved Grunden omkedende, tjødrige. Blomfierne fidde i Enden paa Staftet i et mangeblomiftret Ur. Kapsterne budte, og fidde paa meget korte Stilke. Froene linieformige. Fleeraarig. Blomfirer i Juli.

Siff og ber paa lave Enge.

Benft. og Anvend. Den har en saltagtig Smag, og Huusdyrene abe den gjerne. Man kan brænde Soda af den, men uden betydelig Fordeel.

2. Strand Trehage (T. maritimum). Kapfierne 6: rummede, agformige. 'Fl. D. T. 306. Fl. N. 153. D. Spids Strandgras, Syltgras. N. Hav Salting, Hav Salting. J. Sandlaufr.

Beffr. Den ligner meget ben foregaaende, men ubmærter fig, foruden ben anførte Caracteer, ved en finere Rod; langere, næften balvtrindt Staft; bredere, mere tjødede Blade og flørre, budtere, mere fortstilfede Blomster i et tættere Ur. Fleeraarig. Blomstrer i Juni 'og Juli.

Kemmelig almindelig ved Strandfanter og paa Syltenge, Ægenik. og Anvend. Som den foregagende.

22de Slagt: Tibløs (Colchicum).

1. Boft Tidlos (C. autumnale). Bladene flade, lans fetformige, oprette. Engl. Bot. T. 133. D. Rogne Jomsfruer, Robfrone, Soft Coldicum, Tidlos.

Beffer. Loget afformigt, tat, beunhindet, libt forlangetpaa ben ene Side af Brunden ved en flad Bremragning, efter Plantens

Størrelse temmelig kort. Den har ingen Staft eller Stængel. Bladene, som komme frem fra løget om Baaren, ere budte, bred-linieformige, glatte, tykke, & Bod lange og derover. Blomkerne, som kyde frem om Efteraaret naar Bladene ere visnede, sidde enstelte, uden anden Stilk end Kronens meget lange Bor. Kronens Blige blegrode eller hvide, astange; de yderste bredere end de inderske. Ded Grunden omgives de af et hvidagtigt Hysker. Gristerne meget lange. Frugtknuden sidder ved Grunden af Roret paa Loget. Kapselen astang, zsuret, spids; den kommer forst frem om Boraaset med Bladene, esterat den hele Binteren har besrugtet, men ikke uddannet, lagt stjult i Jorden. Froene kuglesormige. Bleeraastig. Blomstrer i September.

Den vorer vild i bet milbere Europa. Den findes byrtet i abffilige Daver fom Birplante.

Egenst og Unvend. Løget har en bibende ftarp Smag og en ubehagelig Lugt. Det er temmelig giftigt og foraarsager en stærk Brænden i Maven, Hovedpine ic. Bladene og Blomsterne ere en bødelig Gift for Dyrene, hvilket Forsøg paa Veterinairskolen have bekræftet. Roden er urindrivende og er brugt med Held mod Vandsot.

Tredie Orden. Mangehunnede (Polygynia).

23de Slagt: Gotraad (Alisma).

1. Veibredbladet Gotraad (A. Plantago). Bladene egformige, spibse. Kapsterne budte, 3hiornede. Fl. D. T. 561. Fl. N. 672. D. Gotraad, Tobafsblade, Band Beisbred. N. Basgroe, Bandgroeblad.

Beibrebartet Steblab, B. og R.

Beffr. Roben trevlet. Staftet opret, bubt, 3hjørnet, glat, 1-3 Vod høit. Bladene fiere sammen ved Roden, ftilkede, glatte, heelrandede, nervede. Biomfiertoppen i Enden paa Straaet, sammensat af frandssormige, 3hjørnede Grene. Bægerbladene ægformige, hindeagtige. Kronbladene hvid-rødagtige, tilrundede. Kapplerne budte, og sidde mange sammen i et rundagtigt Poded. Bleeraarig. Blomfirer i Jusi.

I noterrebe Mofer finder man undertiden en Afart med smal-

Almindelig i Danmart og Solfteen i Goer, Naer og Damme, fieldnere i Rorge, f. Er. paa Eger.

Egenft. og Unvend. Den bar en bibenbe Smag, og vrages berfor af be flefte huusbyr; bog abe Beber og Rensebyr ben. Bierne tratte af Blomfterne.

2. Spømmende Gotraad (A. natans). Bladene eliptisfe, budte. Blomsterstilsene enkelte; Kapsterne stribede, Fl. D. T. Engl. Bot. T. 775.

Svømmende Steblad, B. og R.

Beffr. Roben trevlet og finder lange Bandgrene. Stængelen svommende, grenet, tynd, trind, knudret, robstydende ved de nederske Knuder, bladet, glat. Rodbladene, som ere under Bandet, ere linieformig-tilspissede, siddende, stribede; dog sidder undertiden et enkelt, meget langkilket Blad, af samme Form som Stængelbladene, ved Roden. Stængelbladene sidde siere sammen ved Anuderne og ere kilkede, heelrandede, ægformig-astange, svommende. Blomskerne sidde modsatte Bladene, eller i Enden af Stængelen paa meget lange Stilke (især de nederste); de bære kun een Blomsk hver, og ere ved Grunden omskedede af et lidet Blad. Kronbladene hvide med en guul Plet ved Brunden, næsten keerestande. Rapslerne stere sammen, sadtrykte, stribede. Bleeraarig. Blomskrer i Juli.

Bed Bredben af Naer og Soer, meget sjelben. Funden af Prof. Biborg ved Stjermbtoe og Stauning i Infand,

Egenft. og Anvend. Ubefjendt,

3. Lancetbladet Gotraad (A. ranunculoides). Bladene linieformige lancetformige. Kapsterne Shisrnede, indbsies de, samlede i en Kugle. Fl. D. T. 122.

Lancetbladet Steblad, 3. og R.

Beffer. Roden trevlet. Staftet opret, trindt, glat, ffribet, 4.6 Kommer boit. Bladene glatte, fpidfe, beelrandede. Bloms fferfilfene trinde, frandsformig. ffjermformige. Aronerne temmelig ftore

fore i Forbold til Plancens Storrelle, lystode og gule i Midten. Frugten ligner meget Ranunkelens. Electraarig. Blomfirer i Juli og August.

I halpubterrede Moser og ved Bredden af Damme og Aaet temmelig sjelden, f. Er. i Sjelland i Sockorghuus Mose, ved Perblinge Soen, Aanebjerggaard, Naftved, Praftoe, Apredveholm; i Tyen ved Ulritsholm, Besterstjerninge og Hens Hoved. Paa Moen ved Siege; paa Fasser i Horrebne Lyng; i Iplland ved Aarslev; i holsten ved Einseldt.

Egenft. og Unvend, Ubefjendt.

Syvende

Envende Classe.

Syphannede (Heptandria) met 7 Stovbragere.

Forfte Orden.

Benhunnede (Monogynia) med I Stovbei.

Ifte Slagt: Stooftjerne (Trientalis). Sageret 7bladet. Rronen 7beelt, ligebannet, flad. Barret Irummet, tort.

Ubfeenbe: En liden Stovplante, med udeelt Stangel, paa hvis Spibfe, oven for de frandsformige Blade, fibbe et eller flere langftillede Blomfter.

2ben Slagt: Seftekaftanie (Æsculus). Bageret 4: 5tandet. Rronen 4: 5bladet og fibber paa Bageret. Rapfelen 3: rummet, 3flappet, sadvanlig med 2 Free.

Udfeende: Stort Erce med fingrede Blade og pur ramibeformige, pralende Blomfter i flafeformige Coppe.

Sypende

Sy ben be Classe. Syphannede (Heptandria).

Ferfte Orben. Benhunnede (Monogynia).

Ifte Slagt: Skopftjerne (Trientalis).

1. Almindelig Stooftjerne (T. europæs). Bladene ere lancetformige, heelrandede, og sidde i en Krands. Fl. D. T. 84. Fl. N. 230. D. Vintergrøn. N. Hvidsømme, Stjerneblomme, Stoopryd, Stogpry, Fagerblom, Fagerguld, Qvitset, Hingras.

Best. Roden lidt knubret, krybende. Stængelen ndeelt, ops
vet, ved Grunden næsen nogen, glat, 3-5 Commer hoi. Paa
Spidsen af Stængelen sidde 5-6 heelrandede, aabne Blade i en Arands; neben for disse sidde undertiden nogle mindre, verelvise, omvendt: ægformige, budte Blade. Oven for Bladene sidde 1-4 sine, rodagtige, samlede Blomsterkille, af 1 Commes Længde. Bægerbladene spessonnige, spidse. Aronen smutt hvid, med udbredte, til Grunden adstilte Flige. Størtraadene hvide, næsten af Aronens Længde. Størtnappene rode. Frugtknuden oven for Blomsken, kuglesormig. Bærret næsten gjennemsigtigt, glindsende, kuglesormigt. Fleeraarig. Blomstrer i Juni.

I hoitliggende Stove, i Danmart, Norge og holfteen, f. Er. i Sjelland i Stovene ved Bagfvær, Juglevads. Molle, Rudegaard, Slangerup, Brederiksborg; i Ihen ved Hals, Nyborg og hofmanse gave; i Jylland ved Beile og Norholm paa hederne.

Egenft. og Anvend. Den er en overmaade smut liben Plante. Huusbyrene, Krerne undtagen, abe ben. I Rorge gnider man den i Handerne og stryger Binene bermed, hvors ved man troer at kurere Biensvagheder, hvilket har givet ben Navn af Binegras.

aben Slagt: Seftekaftante (Æsculus).

1. Almindelig Sestekastanie (Æ. Hippocastanum). Blastene fingrede, 7hobede. 5 udstagende Kronblade. Rivin. Pentap. 17. 123. D. Vild Rastanie, hefte Kastanie.

Sefte Raftanie, R.

Beffr.

Beffr. Aoben ubbredt. Stammen temmelig rant, oventil meget grenet, 30-50 Kod boi. Barken morkbruun. Bladene fillstede, modlatte, ved Grunden bekladte med en ruffarvet Fildt. Smaabladene omvendt-afformige, dobbelt tatkebe. Dinene bestaae af stere, astange, brune, affalbende, temmelig kore Stjat, som ere berkladte med en gummiagtig Materie. Blomsterklaserne 1-1 Bod boie, opsette, ppramideformige. De overste Blomster ere sadvanlig Hang de nederste Junblomster. Aronbladene astange, budte, randhaarede, hvide med en rod- eller guulagtig Plet ved Grunden. Stors traadene indboiede, haarede. Storveien haaret, med et rodagtigt Ar. Rapselen næsten kuglesormig, tæt besat med kive Pigger. Blomstrer sidst i Mai og i Juni.

Den vojer vild i det nordlige Afien, hvorfra ben er brage til Europa omtrent Nar 1550. Den findes nu almindelig hos os i Alleer, Plantager 1c.

Egenft. og Anvend. Dette anseelige Erae anbefaler fig ved fin rante burtige Bart, smuffe tidlig udfpringende Blade, pralende Blomfter og tillige ved veconomiff Unvendelfe. Beddet er hvidt og blødt; og bruges af Formffiærere og unbertiben til Disbler, ba bet iffe let fafter fig. Om bets Bariabed fom Bygningstommer bar man mobfatte Beretninger og til Brande er bet fun maabeligt, ba bet formebelft fin Lets beb fun giver liben Barme. Barten og Stallen omfring Freene eller Kapfelen giver et gobt Garver: og tillige et Kar: per : Material, ba man veb forftjellige Tilfætninger fan farve fmuft bruunt bermed. Freet er bittert og Rreaturene abe bet forft, naar de ere blevne vandte bertil. Delet, som det indes holber, giver endog Asbe for Menneffene, naar Bitterheden borttages, hvillet feer ved at ande Band pag bet figtede Deel (efterat man naturliquiis bar affallet, torret og malet Frome) bvori det forbliver amtrent I Time, hvorefter Bandet afapdes og friff Band tommes bervag, bvilfet gjentages 8:9 Bange, bvorefter Augtigheden preffes fra bet, og Melet tørres. Meel fan og bruges til Klifter og Stivelfe, til at febe Sons 26. og Bandet, fom er brugt bertil, til at raabne Damp t.

af

Af Freene kan og brandes Brandevilin og brygged Woblie. De indeholde og en temmelig Mangde Olie og en betydelig Deel Potaffe. Barken er formedelst dens sammensnerpende Egenskaber bleven anvendt i Medicinen, og man har endog med Held brugt den som China: Bark. Dette Træe er især meget skiftet til Alleer ved dets Vært og tidlige Bladning og Blomstring, men det taber berimod Bladene meget tidlig. Bierne træsses meget hoppig paa Blomsterne. Det forplantes i Almindelighed ved Frøe, som lægges om Fore eller Esteraarret, men og ved Rodskab. Det vorer temmelig hurtigt og skyeder sit hele Skud omtrent i 6 Uger.

Ottenbe

Ottenbe Classe.

-Ottehannede (Ochandria) med 8 Stovbragere.

Første Orden.

Benhunnede (Monogynia) med I Stovvel.

* Deb fulbftandige Blomfter.

7be Slagt: Lon (Acer). 5 Kronblade. Bageret Stlovet, underschigt. Rapflerne Ifraede, vingede.

Udfeende: Eraer med modfatte Grene, lappede eller finnede Blade og Blomfterne i Rlafer eller Rofte.

Ifte Clagt: Rapusinerblomft (Tropeolum). Rronen 5. bladet. Bageret Stlovet, undersadigt, sporet. 3 Moder. Udseen de: Zierplante med svag Stangel, ffjolbfors mige Blade og pralende Blomfter i Bladhjørnerne.

2ben Glagt: !Tatlys (Oenothera). Rronen 4bladet. Bas geret 4flovet, rorformigt, oversabigt. Rapselen 4rummet. Stovenappene linieformige.

Udfeende: Anfeelig Ziirplante, med afverlende Blas be og enkelte Blomfter i Bladarlerne.

3die Slagt: Dueurt (Epilobium). Rronen 4bladet. Bas geret 4flovet, oversabigt. Rapselen 4rummet. Froene fnoffede.

Ubfeende: Storre og mindre Planter med bladet Stangel, ubeelte Blade og Blomfter i Toppen.

4be Stagt: Bolle (Vaccinium). Rronen Ibladet. Bage: ret Atandet, oversadigt. Frugten et Bar.

Ubfeende: Omaa Buffe med udeelte, ofte immere grønne Blade og bugede Kroner.

5te Slagt: Lyng (Erica). Rronen Ibladet. Bageret 4: bladet, undersadigt. Frugten en Rapsel.

Ubseende: Smaa Bufe og Bede: Værter med immers grønne, ubcelte, mobsatte eller frandsformige Blade og flase: eller hovedformige Blomster.

Vellugtende Snylterod f. 10hannede Ihunnede.

** Med

** Deb ufuldfichbige Blomffer.

6te Slagt: Bjelderhals (Daphne). Bageret fronagtigt, 4flevet, underfabigt, Barret Ifroet.

Udfeende: En liden Buff, meb udeelte Blade og arformige, vellugtende Blomfter.

Unden Orden.

Tohunnede (Digynia) med 2 Stovvele. Almindelig Milturt f. 10be Classe 2den Orden. Langstilket 2Elm f. 5te Classe 2den Orden.

Tredie Orden.

Trebunnede (Trigynia) med 3 Stovveie.

8be Slagt: Pileurt (Polygonum). Bageret 5beelt, frons agtigt, unberfadigt. Ingen Krone. I negent Free.

Udsende: Planter af Middelsterrelse, med verelvisse, udeelte Blade og omstedende Arelblade. Blomsterne i Ar, Top eller enkelte i Bladhjørnerne.

Fjerde Orben.

Sirehunnede (Tetragynia) met & Stovele.

Dobe Slagt: Desmerurt (Adoxa). Bageret halv unberfar bigt. Kronen 4=,5flevet. Rapfelen befladt meb Bageret.
Ubseen de: En liben Styggeplante med tanbet Rob; 2bladet, ubeeft Stangel og Plomfterne i et hoveb.

9de Olagt: Birblad (Paris). Bageret 4bladet. Rronen 4bladet. Barret oven for Blomften.

Ubseende: En Stovplante af Mibbelfterrelfe, meb frybende Rob; ubeelt Stangel med 4 frandeformige Blade og et entelt Blomfter paa Enden deraf.

nen 4bladet. Rapfelen overfabig, 4rummet.

<∞∞∞∞>

Ubseende: Omaa Vandplanter, med nebsankte, rods ftybende Stangler, mobsatte eller frandsformige Blade og enkelte Blomfter i Bladhisrnerne.

Ottenbe

Dttende Classe. Ottehannede (Octandria).

Førfte Orden. Eenhunnede (Monogynia).

Ifte Glagt: Kapufinerblomft (Tropvolum).

1. Almindelig Kapusinerblomst (T. majus). Bladene ffjoldformige, i Randen udbugtede. Kronbladene budte. Curt. Mag. T. 23. D. Nasturtium, indianst Karse, Kapusinerblomst.

Bestr. Roben grenet. Stængelen fremliggende, trind, glat, grenet, tjødrig, lpsgrøn, 1,2 Sod lang. Bladene næften tredsrunde, glatte, med 6 Hjørner og 6 Nerver. Bladfilten sidder lige paa Midten af Bladet og er 3,4 Kommer lang. Blomsterfiltene sidde i Bladhjørnerne og ere lidt længere end Bladkilsene, som de forresten ligne. Kronerne meget store, uligedannete, mørkgule med sorte Striber indvendig ved Grunden. Bægeret har en lang Spore og er lpsgunlt med mørke Striber. 10arig. Blomstrer i Juli.

Den bar bjemme ineru og byrtes nu almindelig i Blomfter-

Egenft. og Unvend. Kronblabene give en meget behas gelig Salat, og Frugten bruges nebfpilet fom Spepers.

2den Glagt: Matlys (Oenothera).

1. Toaarig Natlys (O. biennis). Bladene agformige lancetformige, flade. Stangelen blødpigget, laaden. Fl. D. T. 446. D. Natlys, guul Rapungel.

Beffer. Roben tapformig. Stængelen opret, bladet, ved Grunben trind, i Koppen kantet og grenet, 3.4 Fod boi. Bladene verelvise, duunhaarede, flintandede, de overste siddende, de nederste kortstilkede. Blomfterne sidde i en lang Alase paa Enden af Stængelen ester rettere enkelte i de overste Bladarler, paa korte Stilke. Aronbladene omvendt-hierteformige, store, svovlgule. Bægerets Ror længere end de tilbageboiede Flige. Rapsterne overtte, budte, 4kantede, duunhagerede. Arret 4klovet. 2aarig. Blomstrer i Juli 18 August.

Denne

Denne Plante bar egentlig hiemme i Birginien, men er fiben Amerikas Opdagelfe bleven fort til Europa, bvor ben nu paa mange Steder er som vildvorende, f. Er. ved Strandveien til Charlottenlund, ved Bagivær; temmelig hyppig paa Zaifter; i holfteen ved Afchberg og Pinneberg.

Egenst. og Anvend. Den byrkes paa nogle Steder for Robens Styld, ber kan spises som Sillerie, til Salat 20. Den er i Sverrig bleven anbesalet som Foderurt. Bierne trætte af Blomsterne. Den er forresten en ret smut Zitzplante.

3bie Slagt: Dueurt (Epilobium).

1. Smalbladet Dueurt (E. angustisolium). Bladene stroede, liniesormig: laucetsormige, aarede, glatte. Kronerne uligedannede. Stodragerne' nedboiede. Fl. D. T. 289. Fl. N. 57. D. Dueurt. N. Loeblind, Robbue, Enemelf, Enemjolf, Einmjolfe, Gjederams, Gjedste, Himmelgras, Bjønguple.

Smalbladet Geberams, V. og R.

Bestr. Roden grenet, lide frybende. Stængelen opret, rant, ubeelt, glat, trind, bladet, rodagtig, 4.6 god hoi. Bladene næften siddende, heelrandede, glatte, spibse og have en tyt Nerve i Midten. Blomfterne side i Enden paa Stængelen uden Blade, i en pyramtheformig Klase. Klasestiltene kantede. Kronerne smuft robe. Bægerbladene mortrode. Stovet paa Stovknappene blaacagtigt. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

hift og her paa torre Steder, f. Er. i Sjelland ved Birstered, Frederiksborg og lille Beirlose; i Fpen ved Egense og Odense; i Inland ved Brabrand nær ved Aarhuus. Ligeledes i Holsteen. I Norge temmelig almindelig.

Ægenft. og Anvend. Roben er temmelig meelrig og fan fruges til Stivelse og Pudder; Ramftadaletne spise ben og bruge den tilligemed Fluesvampen til en berusende Drift. De unge Rodstud kunne spises som Aparges, og Stængelen spises i Norge og paa flere Steder, naar Yderhinden er aftaget. Af Froeulden, blandet med Bomuld, kan forarbeides Quer, Stromper 1c. og i Island og paa flere Steder anvens

des den ublandet til Bager i Lamper. Huusdyrene, ifar Gester, men hefte og Sviin undtagne, ade den gjerne. Ligeles des Elsdyr og Rener. Bierne traffe af Blomfterne. Den er en ubmartet smut og anseelig Plante, og fortjener i denne henseende at dyrkes i haver, men bliver let til et besværligt Utrud, da den formerer sig baade ved dens trybende Rodder og lette Froc.

2. Siinbladet Dueurt (E. angustissimum Ait.). Blas bene streede, linieformig lancetformige, tanbede, uben Aarer. Rronbladene ligedannede, heelrandede. Fl. D. T. Curt. Magaz. T. 76.

Beftr. Stængelen opret, rank, trind, glat, i Toppen grenet, 1 Tod hoi. Bladene meget smal-lancetsormig-liniesormige,
snart modsatte, snart asverlende, snart uden Orden. Blomsteine
i Enden paa Stængelen, paa Stilke, som næsten ere halv af Apsetens Længde og aabne. Paa hver af Stilkene sidder et lidet Blad,
som dog hos nogle sidder ved Grunden. Aronbladene mork-rosenrobe, omvendt ægsormig-lancetsormige, temmelig store. Bægerbladene liniesormige, spiose, ved Grunden rodagtige og i Spiosen
gule. Arret budt. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Denne Plante, fom er Retgii E. Halleri, Ral efter Bil.

Egenff. og Unvend. Ubefjendt.

3. Bredbladet Dueurt (E. latifolium). Bladene vereivise og mobsatte, lancetformige agformige, nasten heelrans debe, duntde, iden Aarer. Kronerne uligedannede. Fl. D. T. 565. Fl. N. 1066. N. Bredmielte, Bredmisste. J. Maria Bonds, Purpura Blomster.

Bredbladet Geberams, 3.

Beftr. Stængelen opret, kantet, bladet, udeelt, fir Tod boi. Bladene fiddende eller meget kortfillede, med kan, meget finak Eander i Randen; paa begge Sider fiint dunnhaarede. Blomferne ere meget ftore, og fidde paa korte Stilke i de overfic Bladbjørner. Bagerfligene lancetformige linieformige. Kronbladene budte, naffen kredsrunde, smuft violeterede. Scondragerne krumme i Spidsen. Bleernarig. Blomftrer i August.

Denne fjeldne Plante, som bos Retgius talbes E. frigidum. vorer i Gronland og Island. Efter Gunnerus fal den og findes i Norge, men mueligt bar han, ligesom abkillige tybfte Alorifter, forverlet ben med en Afart af ben forfte Art.

Egenft. og Unvend. I henfeende til Freeulden gjels ber bet, fom er fagt om ben forfte, ogsaa om benne Art.

4. Laaden Dueurt (E. hirsutum). Bladene halvoms fattende, agformig lancetformige, laadne. Stangelen meget grenet. Roben frybende. Fl. D. T. 326.

Stivhaaret Geberams, V. vg R.

Beste. Stængelen opret, trind, bladet, tæt besat med lange blode haar, 3-4 god boi. Bladene modsatte, spide, spide taktede, haarede, især paa Randen og Aarerne. De nederste Stængelblade lidt nedlobende, de overste verelpise. Blomfterne side paa Enden af Grenene i Bladhjørnerne. Bægerstigene tilspidsetzægsormige. Aronbladene rosenrode, dobbelt saa store som Bægerstigene, omvendt hjerteformige, ved Grunden bvide. Frugtkunden laaden. Blecraarig. Blomstrer i Jusi.

Man finder den undertiden med hvide Kroner, og mere lagben Stængel. hift og ber i Danmart og holfteen ved Bredben af Damme og Grøvter. Den kal og være funden i Rorge.

Bgenft. og Anvend. Sefte, Geber og Faar abe den. Bierne trafte af Blomfterne. Fnoffet paa Froene fan anvendes fom den forfte Arts.

5. Smaablomstret Dueurt (E. parviflorum Schreb.). Bladene siddende, lancetformige, duunhaarede. Stangelen næften udeelt, uldhaaret. Roben trevlet. (E. hir. β. Lin. E. pubescens Roth. Wild. Schumach. &c.). Fl. D. Ť. 347.

Smaafronet Gederams, B. Dunet Geberams, R.

Beftr. Stængelen opret, udeelt eller grenet i Toppen, trind, bladet, fiin- og blod-uldhaaret, 3-4 god ho. Bladene modfatte, fpibse, aarede, i Randen lidt nedlobende, stintaktede. Kronerne ineget smaa. Kronbladene bleg purvurfarvede, lidt klovtede i Spidsen. Kapsterne rodagtige. Bligene af Arret lidt tilbageboiede. Bleeraarig. Blomfrer i Juli og August.

Prof.

Prof. Schumacher anferer en Afart meb filfeagtige ulbhaarede Blade og næften ulbhaaret Stangel.

Sift og ber ved Grovter og Ager, f. Er. ved Ordrup, St. Dans holpital, Tepri Rofe ic.

Egenst. og Anvend. I henseende til Freefnotfets Bes nyttelse ligner den den første Art, men frembringer meget mindre Ulb.

6. Clatbladet Dueurt (E. montanum). Bladene stilftede, agformige, tandede. Stangelen trind. Arret, 4deelt. Fl. D. T. 922. Fl. N. 56. D. Maaleurt, stor glat Duezurt, M. Navepeser, Smaamjelke, Bjergmiske, Maalereim. J. Epraros.

Glatblabet Geberams, B. og R.

Bestr. Roden stingrenet, lidt krybende. Stængelen rank operet, sædvanlig udeelt, trind, rodagtig, lidt siinhaaret, især ved Bladkiskene, 1-1½ Kod hoi. Bladene fortstilkede, de nederste modsatte, glatte, de overste verelvise, næsen lancetformige. Bægerstigene næsten linteformige. Aronbladene smaa, blegrode, thou vede i Spidsen. Arrets Flige ikke tilbageboiede. Kapselen fuldstommen 4kantet. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Afart: Grenet glatbladet Dueurt (E. mont, ramo-

Almindelig i boitliggende Stove. Afarten anfores af Prof. Sehumacher.

Egenft. og Unvend. Suusdprene, ifar Sviin, ade ben i Mangel af bedre. Freefnottet fan benyttes ligesom bet af den Smalbladede.

7. Rosenbladet Duenrt (E. roseum Schreber). Blat bene agformig :lancetsormige, tandet : taffede, stillede; de neders ste mobsatte, de sverste verelvise. Arret udeelt. (E. nudum Schum.). Fl. D. T.

Beffr. Den ligner meget den foregagende, men foruden be anforte' Mærter er den fterre, omtrent 2 god bei og fun bunet i Enden af Stængelen, bvor den tillige er lidt fantet. Grenene bave Blade imellem Blomfterne. Aeret fjelleformigt. Den er maaftee en Afart af denne, hvilfet og Bilbenow paaftaaer,

94 4 2

og fom jeg og vilbe have antaget den for, berfom Arret iffe habbe wæret udeelt. Bra den folgende, fom den ligner i henseende til Blomft og Ar, udmærfer den sig ved bredere og ftillede Blade. Riecraarig. Blomftrer i Juni og August.

Den er funden af Prof. Schumacher i Grovter ved Luns behufet og Frederifsberg; ligeledes fal ben være, funden ved Rocks

filbe i en Onde mod Stranden, og ved Gunderelouholm.

Egenft. og Unvend. Som be andre Arter.

8. Sürkantet Dueurt (E. terragonum). Bladene lans cetformige, fiintandede. Stængelen 4fantet. Arret udeelt. Fl. D. T. 1029.

Fürfantet Geberams, B. og R.

Bestr. Stængelen opret, sædvanlig ubeelt, bladet, glat, oventil meget stinhaaret, redagtig, 6-10 Commet hei. Bladene næffen siddente, halvomfattende, spibse, glatte, undtagen paa Nerverne og Nanden, modsatte. Bladene ved Blomferne veretvise. Rlaserne faablomstrede. Kronerne rede, smaa. Arret tjelleformigt. Kapselen 3-4 Gange længere end Stilkene. Bleeragrig. Blomfter i Jusi.

Afart: Mort firkantet Dueurt (E: tetr. obscurum) Bladene mobsatte og verelvife, lancetformige, taffede, nedles

bende. Fl. D. T. 1267.

Den udmærker sig fra Hovedarten derved, at den er betydelig forte (omtrent 1½ Sod boi) og har bredere, morkere Blade. Ud-Rillige Borfattere have antaget den for en egen Art, under Navu af E. obscurum. Den er egentlig en Overgang fra fiirkantet til rosenbladet Dueurt.

Sift og ber i Grovter og Mofer, f. Er. ved Flaftefroen, Bernes borf, Birtered ic. Den fal og findes i Island og Rorge. Af.

arten har Prof. Bahl fundet i holfteen.

Egenst. og Anvend. I Jeland fal man efter Olaffen spise den som Salat. I henseende til Anokket see forste Urt.

9. Kjær Dueurt (E. palustre). Bladene sidhende, smal-lancetformige, libt tanbede. Stængelen trind. Arret ubeelt. Fl. D. T. Fl. N. 71. Engl. Bot. T. 346. D. Liden glat Dueurt. W. Myrmfelte, Myrmfelte.

Beft. Stængelen opret, lidt grenet eller udeelt, glat eller meget fiinhaaret, bladet, 1.1 Fod boi. Bladene modfatte (de verefe verefvile), næften linieformist, ofte heefrandede, glatte. Kronbladene smaa, lidt udrandede, blegrode. Arret linieformigt. Kapsterne oprette. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

Ifte Afart: Budtbladet Bjær Dueurt (E. pal. obtusifolium Sch.) Stangelbladene agformig-lancetformige, bubte, be neberfte affange.

2den Afart: Sjeld Bjær Dueurt (E. pal. alpinum) meb grenet Stængel og lancetformige Blade (E. pal. B. Lin.)

Lemmelig almindelig i Borvemofer. Den forfte Afart er funben af Prof. Schumacher imellem Laarbet og Springforbi; den anden Afart findes i Rorge paa Bangsfjeldet i Opdalen og i Pordlandene. Maaftee er det en egen Art.

Egenft. og Anvend. Af Frmene tan preffes en Olie; huusbyrene abe ben, naar ben er ung. Fnottet er meget fiint og tan anvendes ligesom bet af ben forfte Art.

10. Sjeld Dueurt (E. alpinum). Bladene mobsatte, agformig lancetformige, beelrandede. Rapslerne siddende. Stangelen ved Grunden nedliggende. Fl. D. T. 322. Fl. N. 701. N. Fjeldmisse, Gregras. J. Epraros.

Bester. Adden frybende. Stængelen opstigende, 3,6 Kommer boi, udeelt, budt, 4kantet, glat. Bladene glatte, meget kortstillede, utydelig tandede, i Loppen undertiden verelvise, glatte. Den bar 2-3 smaa, rodagtige Blomster paa Enden af Stængelen, ved hvilke sidde verelvise, smaa Blade. Aronbladene udrandede. Lapselen glat. Fleeraarig. Blomster i Juli.

Den findes hift og her paa fugtige Fjelde i Rorge, f. Er. paa Johnsknuben ved Kongsberg; ligeledes i Island.

4de Slægt: Bolle (Vaccinium).

* Deb affaldende Blade.

1. Blaadær Bolle (V. Myrtillus). Blomsterstillene Iblomstrede. Bladene agformige, taffede. Stangelen kantetFl. D. T. 974. Fl. N. 292. D. Bolle, Bollerie, Blaasbar. M. Blaadærries eller Lyng. L. Seere eller Carres
Worse. J. Adalblaberialyng, Adalblaber. F. Blaaceer.

Beffr.

Beste. Roben flingrenet, trevlet, lidt frobende. Stammen meget grenet, ½:1 300 boi. Grenene kantede, glatte, gronagtige. Bladent verelvise, kortstilk. glatte, lpsgronne. Blomsterne mittende og sidde enkelte i Bladhjørnerne pad smaa Stilke. Basgeret meget lidet, standet. Kronen næsten kuglesormig, fjødfarvet, i Mundingen 4-standet. Stovbragerne inbsluttede af Kronerne. Stovknappene 2hornede. Bærret kuglesormigt, sortblaat. Bleeraarig. Blomsteer i Mai og Juni. Bærrene modnes i August.

Denne lille Buff vorer'i boie, torre Stovegne, f. Er. veb Areberifebal, Birkerod og Lindesvold i Sjelland; i Apen ved Adfens og Rirkebpe; i Inland, holfteen og Norge meget almindelig.

Egenst. og Anvend. Dens Bar, de saakaldte Blaar bar, ere som bekjendt spiselige og tillaves paa sorskjellige Maazder. De bruges paa adskillige Steder i stor Mangde til at sarve hvide Vine røde. De ere meget farverige, og give Uld, som er beitset i Allun, en carmelit Karve og ved Tilsætning af Iernvitriol oliv Karve. Med Robberkalk og Salmiak saa Maislerne en rød Karve af dem. Ligeledes kan man med Grenes ne frembringe en bruun Karve. Af Barrene kan laves en Vin og brandes Brandeviin, og Sviin, samt adskillige Kugle, isar Urhøns, ade dem. Dele Busken kan og bruges til Garzverie og, hvor den er i Mangde, til Brande. Bladene bruges i Island til Blaasarvning og paa Karserne til Thee, de ædes af Geden og Biørnen, ligeledes, ester Gunnerus, af Deste. Vierne trækte af Blomsten. I Medicinen bruges Barrene mod Skjørbug.

2. Almindelig Bolle (V. uliginosum). Blomsterstiffene Iblomstrebe. Bladene omvendt agformige, heelrandede, glatte. Grenene trinde. Fl. D. T. 231. Fl. N. 291. D. Boller, Bollebar, Sfindtrytter. N. Miffelsbar, Blottesbar, Blakbar, Sfindtrytter, Opebar. E. Vombestryt, Bjellos Morie, Ertop, Ertepat, Hotme. J. Blabar. F. Duunbar.

Beffr. Stængelen trind, meget grenet, 1 - 2 Job boi. Blabene bubte, aarede, glatte, pag Underfiaden graacagtige; pag unge Plane Planter ere Bladene lidt haarede ved Grunden. Blomfterne ere fierre og blegere end paa den foregaaende og fadvanlig i Mundingen 4deelte. Stovinappene ftattede. Barrene tugleformige nied en blagegatig Dug. Blomftrer i Rai.

Den vorer i fiore, boit liggende Borvemofer, f. Er. i Sjelland ved Bagfvær, Sirfchfolm, Birterod, helfingoer; i Byen ved Steen-frup og Ullerslev; paa Sorrebne Lang; i Inland temmelig almindelig.

Egenst. og Anvend. Værrene af benne Bust spises af abstillige, men ere itte san gobe som ben foregaaendes. Tuns guserne stal brande en Brandeviin af pem. Faar og Geber gnave gjerne paa benne Bust. Vierne trætte af Blomsterne, og Bladene ere tjenlige til Garverie. I Henseende til farvens de Egenstaber har den megen Lighed med den foreggaende.

, ** Deb immergrønne Blabe.

3. Tyttebær Bolle (V. Viris idea). Blomsterklaser: ne i Enden af Stammen, nikkende. Bladene omvendt: agformige, i Randen tilbagerullede, paa Understaden prikkede. Fl. D. T. 40. Fl. N. 109. D. og N. Tyttebær, Tyltebær, Teltebær, Tytlyng, Tytling, Krosingbær, Krosinger, Krosbær, Robbær.

Befte. Stammen næften planteagtig, ofte trobenbe, 4.6 Compmer bei, med kantede Grene. Bladene fillede, budte, i Enden lidt indtrokte og utodelig tandede, glatte, aarede, paa Underfladen blegvriftebe. Bed hvert Blomfter i Klasen sidder et lidet, buult, aftangt, randhaaret Blomfterblad. Kronerne klokteformige, blegrode, 4klovede. Stovknappene uden Stak. Stovkeien langere end Kronen. Barret kugleformigt, morkerodt. Blomfter sibst i Juni.

I Lyng. og Corvemofer, almindelig i Norge, Jylland og paa Bornholm, fjeldnere paa Berne, f. Er. i Sjelland ved hirscholm, Birtered, Frederiteborg, helfingeer, Lindesvold; i knen ved Affens og Steenstrup.

Egenst. og Anvend. Hele Buffen og ifar Bladene have sammensnerpende Egenstaber og kunne derfor anvendes i Garverierne. Faarene ade Bladene, og de indsamles endog til ben Ende i Norge paa be Steder, hvor man har Mangel paa Spe

Hoe og Kober til Vinterbrug. Med Barrene brives enbog Handel fra Norge, da de som bekjendt nedlagges i Koustasger og overgodes med den udpressed Saft til Forsendesse. Saften af dem er ret behagelig og kan ved Behandlingen isar blive det, enten man vil uden. Tissatning bruge den som Citronsaft eller med Sukker som Nibssaft eller save Viin af den, om hvilket maa eftersee den 7de Deel af Landhuusholdsnings. Selskabets Skrifter. Man kan sarve robt med Barrene, men Farven er ikke bestandig. Abskillige Kugle og Sviin ade Barrene, og i Tronhjem bruges de, efter Sunnerus, af Guldsmedene til at udkoge Solv. Bladene bruge nogle som en Sort Thee. Vierne træfte af Blomsterne. Saften er tyslende og modstaaer Forraadnesse.

4. Tranebær Bolle (V. Oxycoccos). Bladene agfors mige, heelrandede, lidt tilbagerullede, spidse. Stanglerne frysbende, traabformige, glatte. Fl. D. T. 80. Fl. N. 72. D. Tranebar, Myrebar. N. Strandbar, Tonnorbar, Straasbar. L. Jegge, Muri, Tonnorgran.

Beffr. Roben trevlet. Stænglerne libt træeaatige, vebvarens be, 1:1½ Bob lange, tætte, fremliggende, meget fine, tætbladede, ifær paa be pderfte Grene. Bladene verelvise, fortfilfede, meget mindre end hos de foregaaende, paa Underfladen graacagtige. De iblomftrede Blomfterstilke sidde fiere sammen i Enden paa Bresnene, de ere rode, 1 Komme lange og ved Grunden forsynede med smaa Blomfterblade. Blomfterne nitkende. Kronerne rosenstode, 4deelte med tilbageboiede Blige. Stovdragerne fremstaaende. Stovfnappene flutte sig tæt om den lidt fremragende Stovvei. Bærene rode, fuglesormige. Blomftrer i Juni og Juli.

Sift og her i Corvemofer, ifer i Inland. I Sjelland veb Rolletolle, helfingeer, Birfered; i gren ved Steenftrup, Ullerslev og Biffenberg; paa Salfer i horrebpe Lyng.

Egenst. og Anvend. Barrene anvendes paa samme Maas de som de foreganendes og ligne dem og saavel i Udseende som Smag. Dog ere de lidt sprligere. Mange af dem, som i Kjøbenhavn haves under Navn af Tyttebær, ere i Sielland plus:

pluffede Tranebar. I Morge pluffer man bem først, naar Sneen er falden. Gulbsmedens stat bruge dem til at ubtoge Golv i. I henseende til den svrige Anvendelse har denne Art Lighed med de foregaaende; ligeledes i medicinfte Krafter. Den er den smuffeste af Slægten, men er, som de svrige, meget vanstelig at dyrke.

5te Slagt: Lyng (Erice).

* Ded faffebe Stoufnappe.

1. Almindelig Lyng (E. vulgaris). Storenappene indfluttede. Stoveien fremragende. Kronen 4deelt, kortere end Bageret. Bladene mobsatte, sporede. Fl. D. T. 677. Fl. N. 15. D. Lyng, gemeen Lyng, Lyngtop. N. Liung, Destelyng, Bustelyng, Myrtrefling, Roslyng, Bulyng, Roskjellyng, Roslyng, Risplyng, Rosbarlyng, Jammes Softer. L. Tachenas, Tachnasat. J. Beitelyng. F. Linugur.

Beste. Roben grenet, træeagtig. Stammen bustagtig, libt liggende veb Roben, meget grenet, 1.2 gob boi. Grenene trinde, i Enden blomster, og blabbærende. Bladene sidde i 2 modsatte Rasber og ere smaa, maleformig-stantede, ved Grunden forlængede, glatte, indtryste til Stængelen, næften taglagte. Blomsterne sidde i Alaster og ere kiltede, nitsende. Bægeret dobbelt, det yderste bestaace af 4 smaa, ægsormige, randhaarede Blade, det indvendige storre end Aronen, farvet. Aronen mort-tjodsarvet, undertiden hvid, 4deelt. Stovsnappene have ved Grunden tvende Stasse. Stoveveien længere end Bægeret. Arret 4klovet. Lapselen lidt rundsagtig, nedtryst, 4klappet, 4rummet. Blomstrer i September.

Almindelig paa torre, sandige Steder, ifer i Inland og holffeen.

Egenft. og Anvend. Der er neppe nogen nordist Plante, som næsten ubeluktende indtager saa megen Plads som denne, som saa vanskelig lader sig udrydde, som giver Egnen, hvor den udbreder sig, et saa sørgeligt Udseende. For at udrydde den anvender man sædvanlig Ild, da man paa den tørreste Lid af Aaret assvier det Stokke, man vil oprydde. Afken, som betved bliver tilbage, gjøder vel Jorden lidet, men den meds

beelte Rrugtbarbeb fal vare fnart tabt, og Robberne af Lyns gen fnart tomme frem igjen, naar man ifte fom i Engelland og det sydlige Frankerige oppleier med en egen Plong bele Grasterven, fatter ben i Sobe og opbrander ben ved en fagte 916. Offent offaa benne Fremgangsmaabe finder fine Dob. fandere, fpnes ben bog virkelig at have Fortrin for biin. er end Lyngen i viffe Benfeender meget fabelig, er den berimod i andre meget nyttig. Paa' manafoldige Steder er ben et vigtigt, og næften bet enefte Brandematerial, enten afftaas ren oven for Jorden eller med Græstørven, hvilfe faldes Des Pag Forse ryger man gaarefist bermed. mange Steder bruges den til Streelfe for huusdyrene, Morge bar man endog i Robertrang fagret ben i Saffelfe, beftrøet bette med Deel og givet bet til Befte. Gren abe Reerne ben i Mangel af bedre, og pag Kurpe er ben endog om Bintes ren et almindeligt Kodermiddel for Kaar. Af Stammen og Grenene gipres fom befjendt Reiefofte, og af de finere Quifte bindes Rarberfter, ja endog Rladeberfter. 3 Inffand feer man ofte Sufe taffede bermeb, bville Tage Rulle vare varige, og Leervægge fom ere opflinebe paa be ftorre Stammer beraf, ligefom og Riisgjerder, ber bestage ene af ben; bvor ben anvendes til Underlag i Genge, paaftgaer man, at Muus og Rotter iffe fomme. De unge Blade og Knopper blandes t Stotland med humle'til Dl. Den er en fortraffelig Bieplante, og fadvanlig lyffes Bierne gobt, hvor ben vorer i Mangde, Den bar fartt fammenfnerpende Egenftaber og er berfor af Abstillige anbefalet som et Garvematerial, der iffe aiver Eges barfen noget efter, ja i Island og anbre Steber er ben end. og alminbelig brugt bertif. Dens farvende Egenftaber ere eis beller ubetydelige, og med forffjellige Tilfætninger af Mun, Bernvitriol, Potafte ic. fager man smuffe Rorandringer af bruunt. Beddet er haardt, men ba ben fun opnaaer en liben Sterrelfe, fan bet fun anvendes til Stomagerplete og flige Smaating. Rogen af ben, paaftaaer man, fal fordrive Muus. 2. Mose

2. Mose Lyng (E. Tetralix). Stovelen inbstuttet. Kronerne agformige og sibbe samlebe i et hoved. Bladene randhaarede og sibbe i 4 Rader. Fl. D. T. 81. Fl. N. 369. D. Roepatter, Riotkelpng. N. Poseblom, Soupatter, Bustelpng.

Stjønfronet Lyng, B. og R.

Beste. Roben træeagtig. Stammen bustagtig, noget liggende, meget grenet. Grenene oprette, bladede, de pngere haarede.
Bladene linieformig-ægformige, i Randen lidt tilbageboiede, paa Understaden blege, besatte med sine Haar, som paa Spidsen bære en Kjertel; de sidde i Krandse og 4 i hver Krands. Under Bægerets randhaarede Blade sidde 2 mindre. Blomsterne sidde eenssidige i et kjermsormigt Hoved paa Enden af Stængelen og Grenene. Kronerne ere betydelig sørre og smuttere end paa den soregaaende, smutt lystode, aslange, med sammentneden Munding og 4 forte, tilbageboiede Blige. Arret budt. Lapselen 4klappet, 4rummet. Blomster i Juli og August.

Den findes i fore Lorvemofer temmelig almindelig i Inland vg holften; i Sjelland nær ved Baglvær; paa Falfter ved hore rebne; i Inen ved Steenfrup.

Egenst. og Anvend. Dens Stjenhed giver ben Plads i vore Buffetter, hvor ben imiblertid i er let at dyrke, ba den fordrer en fugtig Lyngjord, forresten har ben i Anvens belse meget tilfalleds med ben foregaaende.

** Stovknappene uben Staf.

3. Blaa Lyng (E. cærulea Wild.). Stovbragerne og Stovvelen inbsluttede. 4.5 Blomsterstille i Enden paa Stangslerne og meget længere end de niffende Blomster. Bladene 3hobede, linieformige, brustagtig tandede. (Andromeda cærulea Lin.) Fl. D. T. 57. Fl. N. 28. N. Krefling, Invre Breck, Griipgras.

Befer. Stammen fremliggende, grenet, ved Brunden nogen, 6:10 Commer lang. Bladene immergronne, tæt samlede, glindfende, five. Blomfterfillene ligesom Bægerne besatte med tjertele barende Saar, omsvobte ved Grunden af 2 smaa Blade. Kronerene smuft blaae. Bægeret rodagtigt. Fligene lancetformige. Blome frer i Juli.

hiff og her paa de hoiere Fjelde i Rorge, f. Er. paa Malbysfjeldet, ved Eggen i Malen, paa Bangoffeldet, Loeffeldet og i Buldglen. Den findes og i Gronland.

Egenft. og Anvend. Ubeffendt.

*** Stevfnappene bave en Sam.

4. Graa Lyng (E. cinerca). Stovvelen lidt fremras gende. Arret fugleformigt. Kronen agformig. Bladene 3 i Krandse. Fl. D. T. 38. Fl. N. 367. N. Graalpng.

Graacagtig Lpng, B.

Beffr. Stammen buffagtig, grenet. Grenene oprette, trinde, bladede, 1:2 gob boi. Bladene 3 sammen i Krandse, linieformige, næften zkantede, 2 kinier lange, five, glatte, spiele. Blomsferne i bladede Klaser, i Enden af Stængelen og Grenene. Blomsferfilsene sine, farvede. Kronerne ægformigsklofteformige, tyttere ved Grunden end i Mundingen, 4tandede, blaaeagtigsrede. Basgeret glat, med 2 smaa Blade ved Grunden. Kapserne rundagstige, 4flappede. Blomstrer i Juli og August.

Den findes i Rorge ved Evendig, Steensund og hunsven; ligeledes paa Farverne.

Egenft. og Anvend. Omtrent som den forste Art. 3 Stotland farver man Est guult med Toppen deraf.

6te Slagt: Bjelberhals (Daphne).

1. Almindelig Bjelderhals (D. Mezereum). Sloms sterne i Krandse paa Stangelen. Bladene lancetsormige, afs saldende. Fl. D. T. 268. Fl. N. 22. D. Kjelderhals, Pebertrae. N. Tived, Tyved, Tyrved, Tusved, Tutved, Tysved, Kinsved, Tysbast, Kjusbast, Kjustbast.

Beffr. Roben grener, meget blod. Stammen buffagtig, meget grenet, 1:3 god boi. Grenene feie, bladede oven og neden for Blomfierne. Bladene ægformig-lancetformige, glatte, heelrandede, de overfie lancetformige. Blomfierne fremtomme forend Bladene og sidde i jætte Krandse (3 i bver) og ere vellugtende. Kroners in librode eller guulagtige; Roret udvendig lidt haaret. Blomskerbladene smaa, ægformige. Bærrene aflangskugleformige, hoirode. Blomster i Marts og April saasnat Gneen smelter.

Dift og ber i Stopene i Morge, f. Er. ved Sillejord, Eger, paa Den Malmee ved Chriftiania; og forvilbet ved Frydenlund.

Wegenft.

Baenft. og Anvend. Barrene og Barten bave en overmagbe fary Omag, og forgarfage en utgalella Branden & Munden og Esrft hos bem, fom nyde bem. De ere berfor meget farlige at fpife, og funne paa ingen Maade bruges fom Beber, briffet Ufyndige troe. 3a man har endog Erempler paa, at de have brabt Menneffer, fom fpifte bem. Med be torrede, et Aar gjemte Bar, forgiver man Ulve og Rave i Morge, og bog abe abfillige Rugle bem. Meb Barfen troer man at forgive DBI, ved at lagge den mellem Rlader. Bærrene fan tillaves en red Malerfarve; i Rusland bruges be til Sminte. Deb Stanglerne fan man farpe bruunguult. Geber og gaar abe Blabene. Den er en meget fmut Buff, fom ved fine tidlige og vellugtenbe Blomfter anbefaler fig i Forgarebuffetter. Roben og Barten forgarfage Bratning og funne og anvendes fom urindrivende Midler; udvendig traffer ben Bleter paa Buben.

7be Slagt: Lon (Acer).

1. Valdbirk Lon (Pseudoplaranus). Bladene 5sappes be, ulige taffede. Blomsterklaserne nedhangende, Fl. D. T. Reiter og Abel Tab. 13. D. og N. Valdbirk, Lon, Naur, Æretræe.

Bester. Et fiort Eræe af 20:30 Alens hoibe. Stammen trind, i Loppen udbredt, grenet. Barken graa, paa de aldre bruunagtig:rod, glat paa de magere Grene. Grenene aabne. Bladene mobsatte, stilkede, glatte, paa Understaden hudagtige, ved Ribberne dunede. Blomstertlaserne i Bladhjornerne, mangebloms frede. Stilkene dunede. Blomsterne guulagtig-gronne. Imellem de Evetjonnede, sinder man undertiden Hanblomster. Frugtsnuden haaret. Kapsterne hangende, vingede. Froet gront, nyresormigt. Den blomstrer i Mai.

Dift og her i Stove og Plantager, f. Er. ved herlufsholm, paa Kjøbenhavnd Bold, i Stoven ved hunftrup og Stjoldemose i knen; ikke sjelden paa Als. hyppig i det sydlige Norge.

Egenst. og Unvend. Beddet er temmelig hvidt, let, seit, og frit for Knaster paa Stammen. Roden og Rodstyf-

fet er quulfiammet og marmoreret, men ifer er bette Tilfals bet veb be Rnuber, fom finbes veb Asbberne, ber i Morge falbes Oaaper, og booraf man ber forfærbiger fmuffe Tobatebaafer, Rnivftafte ic., ba berimob be Rnuber, fom findes. paa Stammen og fom faldes Mutur, ere minbre fmuffe & Beddet. Beddet af Stammen bruges til Molleværfer, Baltfer, mange Gorter Bauntommer, Boffeftjafter, Steer, Dreiers arbeide, alt efterfom bet er mere eller mindre feit, bløbt, flams met o. f. v. Det fan modtage en temmelig god Politur og er iffe udueligt til Brandeved. Af Stammen fan ubtappes en fufferholbenbe Saft ligefom af Sufferlennen. Bierne traffe af Blomfterne. Dette Erme anbefaler fig veb fine ftore, fmuffe, tætte Blade og ved fin rante, burtige Bart til Alleer og Stovanlag. Det taaler gobt at ftavnes. Freet inbfamles om Eftergaret og fages, efterat det er ophængt i Vofer i Luften for at torres. Det lagges & Comme bubt i Jorden og fpirer fabvanlig nafte Forgar. De unge Planter funne ubplantes i bet tredie Agr.

2. Suffer Lon (A. saccharinum). Blabene happebe. Fligene tilfpibsebe. Unberfladen tat forthaaret. Blomfterne i flattede Halpsferme. Wangenh. Beptr. 3. Forstwies. Fig. 26. D. Suffer Ahorn.

Beffr. I Storrelfe og Ubseende bar ben meget Lighed meb ben tandbladede Lon, men ubmærter fig, foruden Laadenbeben paa Bladenes Underflade, ved dybere Delinger og mere tils spiblede Lapper.

Den vorer vild i de nordlige Bjerg . Egne af Rordamerifa.

Ægenst. og Anvend. I henseende til Beddet og bets Benyttelse ligner den meget den foregaaende, men den indeholder meget mere Suffersaft, hvilken man udtapper i Martit Maaned, igjennem et hul, som man borer ind i Træet fra neden op, ad, I Fod over Jorden. Man dyrker den derfor i nogle Egne af Nordamerika, og kjønt man vel har overdres vet Veretningerne om den Mangde af Saft og deraf udlogt

Suffer, som hvert Erae fan levere, er bet bog vift , at bet iffe er ubetydeligt. Dens Dyrkning er omtrent som ben foregaaendes.

3. Tandbladet Lon (A. platanoides). Bladene 5laps pede, med tilspidsede Tander og paa begge Sider glatte. Bloms sterne i oprette Halustjerme. El. D. T. Fl. N. 614. D. og N. Lon.

Beffr. Den ligner meget ben nufforegaaende, men er dog fienbelig ved Fligene paa Bladene, som ere meget mere tilspidsede, baade i henseende til kapperne og Tunderne; ogsaa er bele Truet mindre af Burt, og Blomsterne ftorre, foruden be i Artmærket anforte Caracterer. Blomstrer i Mai.

hift og ber i Plantager; efter Rafn almindelig i Stove, bog har jeg aldrig fundet den paa andre Steder end hvor ben var plantet; i Norge findes den efter Gunnerus i Romsdalen og ifær i det fodlige Norge.

Egenft. og Unwend. Som den første Art, dog er Bedbet mindre fiint og seit. Med Bladene og Grenene har man farvet bruunt.

4. Bustagtig Lon (A. campestre). Bladene lappede, budte, inbstaarne. Blomsterklaserne oprette. Fl. D. T. Fl. N. 637. Engl. Bot. T. 304. D. 04 N. Naur, liden Aborn.

Beffr. Stammen ofte buffagtig, bog vorer ben unbertiden til et Erme af 10 Alens Joide og derover. Barten paa Grenene sprutken, ofte vinget, næften korkagtig. Bladene meget mindte end hos den foregaaende, sin dunnhagrede paa Undersaden og uden Kander. Blad, og Blomfterfiltene duunhaarede. Blomfter, ne gnulagtig; grønne. Stovdragerne gule. Vingerne paa Kappleene meget udbredte. Blomftere i Mai.

hift og her i Stove, ifær paa Moen, Falfter, kolland; den spelige Deel af kven; paa Als og i Holften; sjeldnere i Sjelsland, f. Ex. i Ohrehaven nær ved Litten; i Norge ved Christiania.

Egenft. og Anvend. Bebbet & haarbt, meget feit, bruunaaret ifar ved Roben, og fan bruges til abstilligt Snedter: og Dreierarbeibe, og naar man har større Stammer, ogsao

til Hillmager Arbeibe. De unge Stud bruges til at flette Pibstestafter af. Den giver og meget godt Brændeved, og Asten indeholder en betydelig Mængde Potaste. Barken giver en bruun Farve. Man seer den ofte anvendt til Lysthuse, som ere meget tætte, hvilset viser, at naar den holdes som Bust, kan den anvendes til levende Gjerder. Man kan lige saa vel tappe en sukterholdig Saft af denne som af de andre Arter. Den behandles i Henseende til Dyrkningen som de foregaaende Arter. Freet ligger ofte I Aar i Jorden.

5. Uftbladet Lon (A. Negundo). Bladene finnede. Blomsterne i Klaser. Schmidt Defter. Baumz. Tab. 12.

Megundo Esn, Dec. Dl.

Beffr. Et fort Eræe; Grenene bleggronne, glatte paa Overfladen og lidt bunede paa Underfladen; de nngere 3hobede. Smadbladene ægformige, ftiltebe, modfatte, tilfpidfebe, ulige taffede; Endebladet 3lappet og 3nervartet.

Den findes vildvorende i Amerika og er ikte sielden i Plantager. Egenfk. og Anvend. Blandt de fremmede Træearter, som taale vort Klima, udmærker benne sig ved en meget hurs tig Bært, et temmelig haardt Bed og et smukt Udseende. Den hører derfor iblandt de kaa Træer, som fortjene at ansbefales til Anlæg i det Store. Beddet skal give et godt Bræns dematerial og gode Kul. Med Bladene kan Uld og Silke farves guult.

Anden Orden.

Trebunnede (Trigynia).

8be Clagt: Pileurt (Polygonum).

* Tobunnebe.

1. Bredbladet Pileurt (P. amphibium). Blomsterne 5hannede, halvetohunnede. Fl. D. T. 282. Fl. N. 724. D. Pileurt. N. Pilgras, Arypgras.

Landvands Stebefnae, B. og R.

Beftr. Roben trybende, leddet, fnudret. Stænglerne trinde, glatte, omffedede af hindeagtige, heelrandede Arelblade, fvommen: be naar den groet i Band, trybende ved Grunden og oprette i Cop.

ven, naar ben groer vag tort land. Blabene verefvije, Riffebe, bredlancetformige, i Randen meget fiintaffede, glindfende paa den sverfte Alade. Bladfilfene trinde, glatte. Blomfteraret fibber paa Enden af Stangelen og er opret, tat. Gronerne rofenrede ; imellem bver, ifær be nederfie, et hinbeagtigt Blomfterblad. Bageret tragtformigt. Stondragerne fibde paa Ranben af Bageret, ba ere fadvanlia fortere end Bageret. Stovveien beelt til Dibten. Arnet bruunt, aaformigt, fammentrott. Bleeraarig. Blomfrer i Juli.

Afart: Langftebet bredbladet Pileurt (P. amphib. terrestre) meb libt rue, naften fibbende Blade, langere Stes ber og Støndragere.

Dovedarten er alminbelig i Damme og ferfe Geer, Afarten findes undertiden ved Bredden beraf paa tort Land.

Baenft og Unvend. huusbyrene, Roen undtagen, abe ben i Mangel af bebre. Den er unbertiben, nagr ben finbes paa, tort land, lige faa vanffelig at ubrydde fom Qvif Dreden. Dens Rob er fordelende og opløfende.

2. Pferftenbladet Pileurt (P. Persicaria). Blomfters ne Channede, halv : 2hunnede. Arene agformig enflange, ope rette. Blomfterftillene uben Bagr. Arelbladene ranbhaarebe. Fl. D T. 702. Fl. N. 601. D. Loppegras, Loppeurt, Trisflinger, Pileurt, Asyelbonne. M. Topgras, Pilegras, Bandpeber. 3 Floquet.

Dilebladet Stedefnae, B. og R.

Beffr. Roben trevlet. Stangelen ofte bed Grunden rodffp. bende, opret, 1 = 2 Rod boi, verelviis grenet, leddet, trind, blabet, glat, rodagtig. Bladene fortfilfebe, verelvife, lancetformige, beelrandebe, fpidfe, ofte nedboiche, undertiben plettebe. Arelblabene torte, omfedende, bindeagtige og i Ranben befatte med smaa Daar. Arene i Enden paa Stængelen, og Grenene paa temmelig lange Stilfe, oprette, butte. Blomfterne Indrode. Rronen 5 . 6. beelt. Stondragerne af Bagerets Langbe. Greet gfibet. laarig. Blomfrer i Juli, August og Geptember.

Dag fugtige Steder temmelig almindelig.

Egenft.

Egenft. og Anvend. Med Bladene kan Garn, som er beitset i Allun, farves guult. Geber og hefte abe den, men Kaar og Koer ikke. Den er milbere i Smag and den bittre Pileurt, hvilfen den og ligner i medicinfte Krafter, kun at den er svagere.

3. Blegbladet Pileurt (P. lapathifolium). Blomstere ne ohannebe, 2hunnebe. Blomsterstillene rue. Arelbladene uden haar. Freene hule paa begge Sider. Fl. D. T. Curt. Fl. Lond. fasc. 1. T. 24.

Blegblabet Stedefnae, R.

Bester. Roben trevlet. Stængelen opret, ofte nebliggende, grenet, trind, glat, huul, leddet, 2.3 Sod hoi; Leddene hovne. Grenene aabne. Bladene ægformig-lancetsormige, ofte plettede paa den overste Side, besatte med smaa Puncter paa Undersladen. Arelbladene nervede, og som hos de ovrige Arrer omstedende, hindeagtige. Arene tætte, ægformige, oprette for- og nedboiede efter Blomstringen; de sidde paa smaa Stiste i Bladarlerne. Arstistene rue, besatte med kjertelagtige Puncter. Aronerne gron- eller rodagtig-hvide, sdeelte. Stootraadene hvide, af Aronernes kængde eller lidt kortere. Froet bruunt. 100 august.

Afart: Graa blegbladet Pileurt (P. lapath. incanum) med aflange Ar og aflang lancetformige Blade, som paa Underfladen ere graae. (P. Pers. n. Lin.). Fl. Lond. fasc. 1. T. 25.

Graablabet Stedefnae, R.

Dift jog her paa fugtige Steder og ved Mogdynger. Afarten er efter Rafn funden ved Bronspoi og paa St. 366 Kirkegaard ved Roesfilde.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

4. Bitter Pileurt (P. Hydropiper). Blomsterne Shane nede, halv = hunnebe. Bladene lancetsormige, bslgede. Arene traabsormige, niksende. Stangelen opret. Fl. D. T. Fl. N 406. Curt. Fl. Lond. fasc. 1. T. 26. D. Bits ter Pileurt, Band Peber. N. Baspapper, Pipergras.

Bibenbe Sfedefnae, B. og R.

Beffr.

Beffr. Roben treplet. Stangelen opret eller opfligende, trinb, glat, toffebet, 1 - 13 Nob bei; Leddene tobe ved den neberfe Sant. Bladene beelrandede, fpidfe, uden Pletter. Areibladene randbaarede. Arene smallere, langere og mere flatne end bos de foregaaende Arter. Blomfterne hvidagtige eller rodagtig bride, udvendig priffede. Stordragerne fortere end Kronerne. Broet fammentroft. raarig. Blomftrer i Auguft og September.

Alminbelig ved Grovter og paa fugtige Steder.

Rgenft. og Unvend. Den bar en meget bibenbe Smag. ifar bene Rrone. Suusbyrene abe ben fun i Mangel af ans Man bar paaftaget, at ben fordriver Lopper. Mun og Biinfteen giver ben en Olivenfarve, fom bliver forfere ved tilfat Gernvitriol. Deb dens frife Blade fan man træffe Blarer paa Suden og i Morge bruges de fogte til at ftille Tandpine, ved at lagges paa Rinden. Dyrlagerne bave anvendt Bulveret af be terrebe Blade mod onbartebe Saar.

5. Arybende Pileurt (P. minus. Huds). Blomffers ne Channede, næften Ihunnede. Bladene linieformig : lancet= formige, flade. Arene traadformige, oprette. Stangelen veb Grunden frybende. (P. Hydrop. B. Lin.) Fl. D. T. Curt. Fl. Lond. fasc. 1. T. 28.

Rrubende Stebefnae, R.

Beffr. Roben trevlet; ben fremftober flere, veb Grunben fremliggende, libt grenede, oven for Bedbene tyffe, bladede, glatte Stængler af 1:1 gods Langde. Bladene linieformige, glatte, beelrandede, lidt blegere paa Underfladen. Arelbladene randbagrebe. Arene redagtige, lidt flatte, oprette, tonde. Kronerne buidagtige, uben Pritter ubrendig. Stonveien blot flovet i Spiblen. raaria. Blomftrer i August og September.

Sift og ber paa vaabe Steber, ficlonere end ben foregadenbe, f. Er. ved Balbpe, Blouftred, Birtered og paa Norre Talled.

Baenft. og Unvend. Den hat iffe den foregaaendes Rarpe Smag. ** 3buns

** abunnebe.

6. Trevreden Pileurt (P. Bistorta). Stængelen ubeelt, med et Ar. Bladene agformige, bolgede, nedlsbende i en Stilf. Fl. D. T. 421. D. Slangeurt.

Evevreden Stedefnae, B. og R.

Beffr. Noden tot, næften træagtig, trind, permformig. snoet, ubvendig bruun. Stængelen opret, rant, asdeles uden Grene, trind, bladet, 1.2 Fod hoi. Rodbladene aformig hierteformige, med en Bilsating, som lober ned paa Stilfen. Stængelbladene siddende, alle glatte, aarede, heelrandede, paa Underkaden bleggrønne. Aret opret, valseformigt, sæt, paa Enden af Stængelen. Blomsterne blegrode, med smaa hindede Blade ved Grunden af bver lille Stilt. Froet 3sidet. Fleergarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Den vorer temmelig hyppig paa holmene i Elben og veb Prech; i Damnart er den meget sielden, og Kjont Kylling angiver Bebet og Rocefilde som dens Borefted, er den i de filbige-re Lider itte funden der; derimod har hr. Uldahl nylig sundet

ben ved Dronninggaard.

Egenst. og Anvend. Huusdyrene abe ben; be unge Blade kunne anvendes som Salat. Plantens sammensnerpens de Egenskaber giste den anvendelig i Sarverierne. Af Roden har man faact en Castor: Farve. Bierne træffe af Blomsters ne. Roden har styrkende Krafter.

7. Topspirende Pileurt (P. viviparum). Stangelen udeelt med et Ar. Bladene lancetformige, i Randen tilbages rullede. Fl. D. T. 13. Fl. N. 9. N. Kjeldrug, stort Beisgras, Perlegras, Harerug, Fuglefrse, Titingrug, Viprel, Fulemat, Raape, Raapaa, Purkeroot, Svinegras. J. Korn Sudra.

Topfpirende Stedefnae, B.

Beffer. Roben tof, vandret. Stængelen opret, 6.10 Kommer bei, bladet, ved Grunden stiellet. Robbladene aflang-lancetformige, langfillede. Stængelbladene linicformia lancetformige;
de overfte siddende; alle heelrandede, paa Underfladen lidt blegere
og ofte lidt haarede. Paa Enden af Stængelen sidder et entelt,

1-2 Commer langt, linieformig valleformigt, glindfende Ur. Rronerne smuft rode, de nederfte undertiden topspirende. Stoodragetone 8. Froene 3fidede. Bleeraarig. Blomfter i Juni og Juli.

Cemmelig hoppig paa Bjelbene'i Rorge, Island, Farserne

Egenft. og Unvend. Dens Rod spises af Ramstadalere ne, Tunguserne og stere russiste Folkestag ligesom og af Laps perne. I Dyrtid er den i Norge bleven brugt paa flere Stes der til Brod, og Sunner us anbefaler den i denne hens seende meget.

8. Ubstrakt Pileurt (P. aviculare). Blomsterne i Blabhjørnerne. Bladene aflang lancetsormige, i Randen rue. Merverne paa Arelbladene fjerne. Stangelen fremliggende, urteagtig. Fl. D. T. 803. Fl. N. 309. D. Beigras, Hundrede Knuder, Honsegras, St. Innocentii Urt, Senesgras, Soegras. N. Gaardgras, Langarve, Fuglefroe, Litingsfroe, Trampegras, Honsebid. J. Odvare.

Ubstratt Stebefner, B. og R.

Beftr. Roben bestaaer af meget seie Erevler. Stængelen ubebredt, ubspilet. grenet, trind, bladet, firibet, ½.1 Fob lang. Bladene verelvise, glatte, bos de forstiellige Afarter af forstiellig Storrelse, beelrandede. Arelbladenes hinder five, spide, med faa sterne Nerver. Blomfterne smaa, fillede. Aronerne rode og bvide. Stoddagerne kortere end Bægeret. Stovveiene meget korte. Froct 3hjørnet. Bleeraarig, Blomstrer fra Juni til Efteraaret.

Bolgende Afarter findes i forffjellig Jordsmon:

- 1. Bredbladet ubstraft Pileurt (P. av. latifol. Retz.) er egentlig ben, ber er tegnet i Fl. D. og som man finder som Ufrub i haver.
- 2. Aortbladet udstrakt Pileurt (P. av. brevifal. Retz.) findes meget alminbelig ved Beie.
- 3. Opret udftrakt Pileurt (P. av. erectum Retz.) med opret Stangel og naften linieformige Blade. Den findes unbertiden fom Ufrud i Ber og andre Sadarter,

Egenft.

Egenst. og Anvend. Duer og Kugle af Spurve: Kladesen webe dens Free med Begierlighed. I Kornmangel kan det og bruges af Mennesker og hat i Smagen Lighed med Bogshvede. Man har paastaact, at den blev dyrket i Japan som Karve: Plante, men dette skal være en egen Art. Sviin æde den, men for denene skal den, især naar den vorer paa sugstige Steder, være skadelig. Paa Roden skal der undertiden sindes en Art af Cochenille. Insect. Den har styrkende og sammensnerpende Egenskaber, men i en svag Grad. Efter Landt standser dens udpressed Saft Næseblod.

9. Boghvede Pileurt (P. Fagopyrum). Bladene hjersteformig-piilformige. Stangelen nasten opret. Froekanterne uden Tander. Fl. D. T. Mart. Fl. rustica T. 46. D. Boghvede, Tadder, Tarre og paa nogle Steder i Jylland Hvede.

Boghvebe Stebefnae, B. og R.

Beffr. Roben treviet. Stængelen, for Froene modnes, temmelig opret, grenet, trindagtig, glat, bladet, 1-2 god boi. Blabene glatte, heelrandede; de nederste fillfede, de overste siddende. Mrelbladene korte, uden Haar. Blomsterklaserne korte, tapformie ge og sidde i Bladhiornerne og i Enden paa Stængelen. Stilkene lidt slinhaarede. Kronerne rodagtige og ved Grunden granne, sædvanlig sdeelte. Froet er bruunt, ppramidesormigt og har 3 Farpe Kanter. 10arig. Blomstrer i Juli og August.

Den har egentlig hjemme i Aften, men bortes nu faa alminbelig over bele Europa, at den endog findes abffillige Steder fom wildvorende.

Egenkt. og Anvend. Brugen af dens Free til Gryn og Meel er bekjendt. Ort kan og anvendes til Ølbrygning og Brændeviinsbrænden, samt til at sede Smaakreature, og grote tet til Føder for Heste. Skallerne deraf ades af Sviin og ere tjenlige til Indpakning. Duusdyrene æde gjerne den friske Plante, og Bierne trækte af dens Blomster. En Farvesuppe af den friske Plante giver med Vismuth og Tin en bruungstig Farve, paa Uld, og af de tørrede Stængler en guulgrøn Farve.

Af den forraadnende Stangel vil man have uddraget en bestfandig blaa Karve. I Engelland og paa nogle Steder i Tydfkland anvender man og Boghveden til at forbedre Jorden ved at nedplsie den, naar den begynder at blomstre. Her dyrkes den isar paa sandige Egne, hvor den sadvanlig trives bedst. Den mislykkes imidlertid ofte, da den ikke tagler Nattelulde og besidder desuden den Ufuldkommenhed, at Kroene ikke modnes paa eengang. Da de modne Kroe meget let salde af,- bliver den paa nogle Steder indkjort, saasnart den er afslaaet, og udtærsket; andre ruske den som Hor, men sædvanlig bindes den i smaa Bundter, som sættes med Rodenden i Veizet, at dens saftsulde Stængel deslettere kan torres. Man saaer den i Slutningen af Mai eller i Begyndelsen af Juni.

10. Budtfornet Pileurt (P. emarginatum Roth.). Stangelen opret. Bladene hjerteformige piilformige. Frone mere brede end lange, ubstaarne i Spidsen, i Kanterne naften vingede.

Budtfornet Sfebefnae, R.

Beffer. Den ligner saa albeles den foregaaende, at man kun ved dens betydeligere Storrelse og de anforte Mærker kan adfille den derfra. Lanterne paa Froet ere meget udstaaende og næsten brukaatiae.

Den vorer vild i China.

Benft. og Unvend. Omtrent som ben foregagendes. Den byrtes i China ligesom her Boghveden. Formodentlig vil den og funne byrtes her og fortjente det saa meget mere, som dens Free ere sterre end hins. Den synes endog at være mindre tjelen end Boghveden.

ret. Bladene hjerteformig pillformige. Freene tanbede. Gmelin. Fl. sib. 3 D. T. 13. f. 1,

Tartariff Stebefnae, R.

Beffr. Denne ligner ligelebes meget ben foregagenbe, men er fabbantig mere ansectig af Bert, bar minbre Kroner og fiorte . Rroe,

Froe, paa bvis Kanter fibbe 1 - 2 budte Londer. 1 aarig. Blomfrer fra Juli til September.

Den vorer vild i Siberien og byrkes nu paa adfillige Steber i Europa.

Egenst. og Anvend. Som Boghveden, for' hvilfen den har de Fortrin, at den bedre taaler Rulden, har større og beshageligere Krøe, og mere saftrige Stængler, som Rreaturene foretræffe for hins. Imidlertid have dog iffe alle Forsøg med den i vore Egne havt et godt Ubfald. Adskillige russiske. Folsteslag dyrke den i Mængde. Bladene kunne bruges som Spisnat. Bierne trækte stærkt af Blomsterne.

12. Snerle Pileurt (P. Convolvulus). Bladene hiers teformig pileformige. Stangelen flyngende, fantet. Bager fligene budt-fiplede. Fl. D. T. 744. Fl. N. 34. D. Snerle, Onerre, Snerte, Lamme Tarme. N. Bandel, Aafenbinde, Aaferband, Bild Boghvede, Ribbar- Birle.

Onerle Seedefnae, B. og R. Slyngende Piles urt, Dec. Pl.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen snoet mod Solen omfring andre Planter, stribet, glat, oventil grenet, bladet, 2=3 Fod boi. Bfadene verelpise, heelrandede, filsede, spidse, glatte. Stilsene ujevne, surede paa den overste Side. Blomstertlaserne afbrudte vog side i Bladbiornerne, i Enden af Stængelen. Alasestistene firibede, rue. Blomsterne gronagtig-lporode paa den udvendige Side. Bægerbladene ere uligedannede, de 3 pderste forre og tjolede. Stodveien tvedeelt i Spidsen. 1 aarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Cemmelig almindelig fom Ufrud i Kornet.

Egenst. og Anvend. Den er ofte et meget besværligt Ufrud, ba ben ved fin styngende Stængel nedtræffer Kornet, quæler det i Verten, og gjør det vanskeligt at afmeie. Som grøn abe Køer og Seder den, og formobentlig og de svrige Quusdyr, kjønt man i Almindelighed troer, at de vrage den. Frøene, hvoraf den bærer stere end Boghveden, indeholde meget Meel, men ere lidt mindre end hins. Den er anbefalet af abstile

adffillige til Dyrkning. Fuglene abe Froene med Begjer- lighed.

13. Rundstænglet Pileurt (P. Dumetorum). Blades ne hjerteformige. Stanglerne trinde, flyngende. Frpene 3: vingede. Fl. D. T. 756.

Rundftanglet Sfedefnae, R.

Beste. Den ligner overmaade meget den foregaaende, men nommerter sig ved en langere, firibet, merc trind Stangel, og ved Bægerbladene, som paa Roggen have en gjennemsigtig, vingesormig Kjal. Bladene cre og mere tilspidsede i Enden, og dered Flige ved Grunden mere budte. 1 aarig. Blomfrer i Juli og August.

Den vorer i Kratter, men findes meget sjelden i Danmark, f. Er. i harefforen ved Ballerup i Sjelland; i Norge ved Dro-Dakivigen; i holfteen hyppigere.

Erebie Orben. Sirehunnede (Tetragynia).

9be Slagt: Sireblad (Paris).

i. Almindelig Sireblad (P. qvadrifolia). Med 4
sielben 5, krandsformige, agformige Blade paa Enden af Stans
gelen. Fl. D. T. 139. Fl. N. 129. D. Fireblad, Ets
bær, Itbar, Ulfsbar, Ugleblad. N. Halsbyldegras, Lusebar, Bisnbar, Vintersts, Raybar, Svinebar, Trolbbar, Amons
Louv, Tussegras, Fiirblad. J. Fisgra, Laufasmare.

Fireblabet Etbar, B. og R.

Bestr. Roben lang, tjedrig, trybende. Stængelen opret, ubeelt, rank, trind, ftribet, glat, iblomfiret, 6, 10 Commer hoi, kun bladet i Spidsen. Bladene, hvoraf der undertiden er 5, sjelden 3, ere morkgronne, spidse, heelrandede, glatte, nervede. Blome sterfillene sidde paa Enden af Stængelen oven for Bladene og ere ganste udcelte, oprette, kantede, 1.14 Comme lange. Bægerbladene lancetformig ægformige, spidse, nervede. Kronbladene linieformige, gronne og sidde veresvise imod Bægerbladene. De linieformige Stovknappe sidde efter Længden paa Midten af de gronne-Stovkraade og ere sassgede dertil. Frugtknuden 4kornet, runds

agtig, mort violet. Stoveiene forte, gule. Bærret fort, 4rume met. Fleeraarig. Blomftrer i Mai.

Temmelig almindelig i Stove og Rratter.

Egenst. og Anvend. Naar Bladene af benne ret smutte vo ualmindelig bannede Plante afpluttes for Blomstringen, torres og koges med Garn, som er beitset i Allun, skal de farve purpurrødt. Uf de modne Bær laves i Frankerige en Malerfarve. Bærrene skal være gistige for Hons, og andre Fugle. Roden foraarsager Brækning.

10be Slagt: Desmerurt (Adoxa).

1. Almindelig Desmerurt (A. Moscatellina). Rodbladene dobbelt 3tobblede. Fl. D. T. 94. Fl. N. 616. D. Desmerurt, Desmerknap. N. Grønknap, Desmerknap.

Almindelig Desmerfnap, B. og R.

Beste. Roben tof, tiedrig, takket til begge Sider, krobende. Stængelen opret, glat, 4sidet, 2bladet, 2.3 Kommer hei. Bladene 3hobede ester dobbelt: 3kobblede. Smaabladene glatte, 2.3. lappede. Stængelbladene modfatte, Robbladene langstiskede. De guulagtig grønne Blomster side i et næsten tærningsormigt Hoved paa Enden af Stængelen. Den overste er 4deelt og haver & Stovedragere, de nederste ofte sdeelte med 10 Stovdragere. Bleeragerig. Blomstrer i April.

Lemmelig almindelig i Glove og Aratter i Danmark.og hole ficen, fieldnere i Norge, f. Er. paa Loten.

Rgenft. og Unvend. Geber og Korr fal abe ben, men Sviin iffe. Den lugter stattt af Moftus.

11te Glagt: Blatine (Elatine).

1. Bidende Elatine (E. Hydropiper). Bladene modfatte. Stængelen fremliggende. Fl. D. T. 156. Fl. N. 1037. N. Besselarv, Nokarv, Sveltarv, Bakarv.

Bitter Clatine, Dec. Di.

Boffe. Roben trevlet. Stængelen ubbredt, meget grenet, trind, glat, leddet, ved Grunden robfindende, ifær hvor den ligs ger under Bandet, Er Emme lang. Bladene glatte, æffors mig-laucetformige, heelrandede, ved Grunden sneve. Blomfierne

me:

meget imaa, fortfiilfebe og fibbe verelvise i Bladbjornerne. 1aas rig. Blomftrer i Juni og Juli.

Den vorer i ferft Band eller veb Brebben beraf, men tems melig fjelben. Deber bar fundet den ved Frederiteberg og Fres beritebal, og Babl i den mellemfte Fiftebam i Frue. Glov veb Bagfvær.

Egenft. Smagen er bidende. Unvend. ubeffendt.

2. Brandsbladet Blatine (E. Alsinastrum). Bladene frandsformige. Stangelen opret. Fl. D. T. Vaill. Bot. par. T. 1. f. 6.

Befte. Roben frandsformig, trevlet. Stænglerne oprette, bule, ved Grunden lidt grenede, trinde, bladede, 6.8 Kommer hoie. Bladene under Bandet smal-linieformige, mange i hver Krands; Bladene oven for Bandet næften ægformige og omtrent 4 i hver Krands. Blomferne uden Still og entelte i Bladbjør, nerne. Kronerne hvidagtige. Kapselen næften tugleformig. From me mange, tantede, med Kverrynter. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

Den voxer i rindende Band. Efter Rafn i holfteen, Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

Niende

フ

396 Riende Claffe, førfie og anden Orden.

Nienbe Classe.
Thannede (Enneandria) med 9 Stoudragere.

Rørfte Orben.

Trebunnede (Trigynia) med 3 Stovveie.

Ifte Glage: Rhabarber (Rheum) uden Bager. Fronen offinet, vedvarende. I 3ffabet Free.

Ubseende: Anseelige Planter med kisbrige, tokke, grenebe Asbber og Blomfter i en grenet Top i Enden af Stængelen. De have megen Lighed med Streppen.

Unden Orben.

Serhunnede (Hexagynia) med 6 Stenveie,

aben Slagt: Brubelys (Butomus) uben Bager. 6 Rrans blade. 6 mangefreebe Rapfler.

Udseen de: En hoi Plante med udeelt Staft, nærften græsagtige Blade og Blomsterne i en Stjerm paa Enden af Staftet.

Riende Elasse. Wishannede (Enneandria).

Første Orden. Trehunnede (Trigynic).

Ifte Slagt: Rhabarber (Rheum).

r. Budtbladet Ahabarber (R. Rhaponticum). Blagbene bubte, glatte; Aarerne paa Underfladen lidt haarede. Blabstilfene furede paa Overstaden og tilrundede i Randen. Bocconi Mus. p. 127. D. Rhabarber.

Best. Roden lang, tot, grenet, udvendig brunn, indvendig guulstribet. Stængelen opret, tot, grenet, buul, stribet, 2=3 Sod boi. Forend Bladene udspringe, ere de indsattede af en bindeagtig, rodagsig Stede, hviltet og er Eisselbet ved da ovrige Arter; Bladene kore, næsen lige saa brede som lange, hjerteformige, grønne, budte, itte eller lidet bolgede i Randen, de nederste kiltede, de overste siddende: Bladkiltene rodagtige og lidt surede paa Understaden. Blomkertoppen bestaaer af mangsoldige indsnebne Smaagrene, som dære utallige, smaa, bvide Blomker. Froet 3kas bet, ved Grunden lidt indstaaret, zvinget, bruunt, stort i Forhold til Kronen. Bleeraarig. Blomstrer i Juni.

Den porer vild i det fydlige Rusland og Eprfiet.

Egenfe. og Anvend. Hvor den er vildvorende, bruges bens unge Blade til Raal, og ansees som et Middel mod Stjørbug. De unge Stud kunne spises som Spinat, og Bladzkilfene tillavede i en Rage have megen Lighed i Smag med Abeler. Roden bruges af Kirgiserne, ved at koge den i Allunvand, til at farve Læder guult. Wan kan og farve Uld guult dere med. Roden besidder afførende Egenfkaber.

Om Dyrkningen fee ben 3die Art.

2. Bolget Rhabarber (R. undulatum). Bladene beis gebe, fiinhaarebe. Bladstilfene flade, med farpe Kanter. Amænit. acad. v. 3. T. 4. D. Rhabarber.

Beffer. Roben endnu fierre end bos den foregaaende. Den ligner benne forreften meget og tjendes, foruden de anforte Mære fer.

ter, ved hoiere Stungel; langere, forthaarebe Blade og mere ube bredt Blomfiertop. Fleeraarig. Blomfirer i Juni.

Bindes vildvorende i China og Giberien.

Wgenft. og Anvend. Omendstignt bet iffe er ganffe afgjort, af hvilfen Art man faaer ben rette Rhabarber Rod, er det dog vist, at Roden af denne Art har saa megen Lighed bermed, baade i Udseende og Egenstaber, at den kan bruges som den og forverles dermed.

3. Saandbladet Rhabarber (R. palmatum). Blader ne haandbannede, rue med spibse Flige. Bladstilkene furede paa Overstaden med tilrundede Kanter. Linn. plant. rar. fasc. 1. T. 4. D. Rhabarber.

Beffer. 3 henseende til Nob, Stængel og Blomfter ligner ben be foregaaende; fun bliver ben hoiere. Den udmærter fig ifer ved Blabene, iom ere bobt indfaarne i 5 ftore Blige, ber ere lone cetformige og atter indfaarne. De Blade, den bærer forfic Mar, ere udeelte, ægformige. Bleeraarig. Bloniftrer i Juni.

Den vorer vild i China og er bleven dyrtet bos of.

Egenst. og Anvend. Stangelen og be unge Stud kunne bruges som den første Arts. Roben indeholder en betydelig Mangde farvende Basen og ved adskillige Tisatninger sik Apos theker Tychsen en Deel Forandringer af denne Farve. Denne Sort af Rhabarder blev lange anseet for at være den ægte, men nyere Reisende paastaae, at den tages af en anden Ark uden at bestemme denne botanisk. Den er bleven dyrket k Mangde baade her og ved Kongeberg, og kommer i Egenskas ber nær til den chinesiske, og dersom de derved gjorte Beregeninger ere suldkommen rigtige, maa dens Dyrkning være møget fordeelagtig. Dens Anvendelse som Lareermiddel er bekjendt.

Man formerer Rhabarberen ved Free eller Nobder. Freet ubsaach sabvanlig om Foraaret, og Planterne ubplantes næste Forsaar omtrent 1½ Alen fra hverandre. Naar man bruger Rode forplantninger, beler man gamle Nobder sasledes, at der i det mindste bliver et Die paa hvert Stykke. Pisse udplantes fra 1½.2 Alen fra hverandre, ligesom hine, i en sandblandet, lidt

fib.

fid Mulbjerd. Af biffe tvende Forplantnings: Maader er den forfte den fortriuligste.

Anden Orden. Serhunnede (Hexagynia). 2den Glagt: Brudelys (Butomus).

1. Skjermblomstret Brudelys (B. umbellatus), Skafetet ender sig i en mangeblomstret Skjerm. Fl. D. T. 604. Fl. N. 799. D. Siv med rsbagtige Blomster. B. Brudes lps. N. Savblom, Bassiol.

Beffr. Roben knollet, vandret meb mange Sibetrepler. Stafetet opret, rankt, udeelt, trindt, 3-4 Fod hoit. Bladene kortere end Staftet, beelrandede, Tpidse, glatte, fiinftribede, ved Grunden spadede og omfattende, mod Enden liniesormige. Bed Grunden af Stiermen stode 3-4 hindeagtige, lancetsormige Svobblade. Stiermen enkelt. Straalerne trinde, rodagtige, omtrent 2 Rommer lange, henved 20. Kroubladene lostode eller hvide med rode Striber, hule, bred-ægformige, budte; de 3 verelviis mindre end de 3. Stovbragerne kortere end Kronbladene og sidde paa Frugtbunden. Stovtraadene hvide. Stovfnappene rode. Frugtknuden kantet. Stovveiene meget kortere end Stovdragerne med udrambede Ar. Bleeraarig. Blomftrer sidft i Juni og i Juli.

Itte fielden ved Bredden af Maer, Damme og Geer.

Agenst. og Anvend. Det har lange varet betjendt, at Roben spises af russiske Folkeslag, og nylig er ben bleven ans priist som et vigtigt Naringsmiddel i Optid; men da den kun vorer til nogen Fuldkommenhed i Band, vil bens Dyrkning ikke let kunne foretages i det Store, udfandt man endog at bestage Roben dens Starphed. Huusdyrene ade den ikke. Bladene kunne anvendes til Matter og andet Flotarbeide. Den er forresten een af vore smutke og anseelige Planter.

Tiende

Tiende Classe.

Tihannebe (Decandria) meb 10 Stevbragere.

Førfte Orben.

Benhunnede (Monogynia) med I Stevvel.

* Med Fleerbladede Kroner.

Tfte Slagt: Rude (Ruts). Frugtfnuden befat med 10 Hons ningporer. Rapfelen Stlevet, Srummet, mangefreet.

Ub feen be: Salvbuff af Middelfterrelfe med opret Stænsigel, fammenfatte Blade og uanseelige Blomfter i en Salve ffierm.

2den Slagt: Snylterod (Monotrops). Deb 10 Kronblade, hvoraf de 5 poerfte ere ved Grunden putlede.

Udsende: En Snylteplante, som vorer paa Roden af Træer og har en Kjællet Stængel, ingen Blade og Blomsterne i et eensidigt Ar.

6te Slagt: Vintergron (Pyrola). 5 Kronblade. Stwifnappene have 2 huller. Rapselen grummet og aabner sig paa Siderne.

Ubfeende: Smaa, naften planteagtige Buffvertermed kantet Stangel og ubeelte ftive Blade.

3die Slagt: Poft (Ledum). Kronen flad, 5bladet. Rapfelen frummet og aabner fig ved Grunder.

Ubseen de: Omaa Buffe, med grenet Stamme, ftive, beelrandede, paa Underfladen filtede Blade og næften fejermformig Blomfterftand.

** Ded ibladede Kroner.

4be Slagt: Andromede (Andromeda). Rronen agformig. Rapfelen grummet.

Udseende: Smaa Buftverter, med grenet Stængel, udeelte Blade og Blomfterne i Klaser uben Blomfters blade.

5te Glagf: Meelbar (Arbutus). Rronep agformig, ved Grunden gennemsigtig. Barret grummet.

Uds

Ubseende: Smaa Buffe med nedliggende Stangel, ubeelte, struede Blade. Blomsterne i Klaser med Blomsterblade.

Anden Orden.

Tohunnede (Digynia) med 2 Stovvele.

9be Slagt: Anavel (Scleranthus). Ingen Krone. Bas

Ubseende: Uanseelige Planter med leddet, fremlige gende Stangel, mobiatte, tatte, frefformige Blade og smaa Blomfter i Enden af Stangelen.

7be Glagt: Milturt (Chrysosplenium). Ingen Rrone. Bageret farvet. Rapfelen 2fnablet, mangefreet.

Ubseende: Smaa Mofes og Skyggeplanter med fans tet Stungel, lideeke, nhreformige Blade og næften ftjerms formig Blomfterftand.

8be Slagt: Steenberet (Saxifraga). '5 Rronblade. Bei geret 5 beelt. Kapfelen Ifmablet, mangefroet.

Ubseende: Smaa Planter med trevlede eller fornede Robber, lidt tyffe Blade og smuffe Blomfter i Enben af Stængelen.

10be Slagt: Gipeurt (Gypsophila). Rronen 5blabet. Bageret 5beelt, Motteformigt. Rapfelen zrummet, tuge leformig.

Ub feen be: En liben Plante med grenet Stangel; mobfatte; ved Grunden sammengroede Blade, og smaa Blomster i Toppen af Grenene.

9be Stagt: Sæbeurt (Saponaria). Rronen 5blabet. Bas geret Iblabet; veb Grunden nogene. Rapfelen aflang. Ubfeen be: Temmelig anseelig Zitplante, med agfore mige, mobiatte Plade og Blomfterne 4 Coppen.

Jate Slagt: Mellike (Dianthus). Rropen Sbladet. Bas geret Ibladet, ved Gunden befat meb Stinl. Kapfelen affang.

111

Digitized by Google

Ubsende: Bilirplanter af Middelfterrelfe, med leds bet Stanget, mobsatte, linieformige Blade og Blomfters ne i Enden af Stangelen eller Grenene.

Eredie Orben.

Trebunnede (Trigynia) med 3 Stevveie.

Ibbe Stagt: Sandvaaner (Arenaria). Rapfelen Irummet. Rronblabene bele, aabne.

Ubseender Smaa Planter med lebbet Stangel og mobsatte, ubestte Blabe.

2.5de Slagt: Hadftjerne (Stellaria). Kapfelen Irummet. Rronbladene tvedeelte, aabne.

Ubfeende: Smaa Planter med fvag Stangel; mode fatte, ubcelte Plade og en naften topformig Blomftere ftand.

Rronbladene flavebe, med Degle, uden Svalgkrands. Bageret opbleste.

"Ubfeende: Manter af Middelfterrelfe, med leddet Stangel; mobfatte, ubeelte Blade; og Blomfterne i Ens den paa Stangelen eller Greneue.

14be Slagt: Silene (Silene). Rapfefen grummet. Rrons bladene tveffevebe med Svalgfrands.

Udsende: Manter af Middelfterrelfe, med udeelte, modfatte Blade, og Blomfterne, i en Cop.

Bjerbe Orben.

Gembunneden (Pentagynia) meb 5 Stevette

1760 Slagt: Steenurt (Sedum). 3 Rapfler og 5 Sons ning Stjal veb Grunden af Frugeffnuben. Aronen Sblabet.

11 b fe en de: Saftfulde Planter, som meeft vore pan tere Steber, med tollte, ubeelte Blade og Blomfter i en dustformig Halvsterm.

189e

18be Slagt: Gjøgemad (Oxalis). Rapfelen grummet, fantet. Rronblabene fammenvorne veb Grunden.

Ubfeende: Smaa Planter med 3hobede Blade.

20de Slagt: Pragtstjerne (Lychnis). Rapselen 5: eller I. rummet, mangefreet. Bageret rerformigt, hindeagtigt. Ud feende: Planter af Middelfterrelfe, med leddet Stangel, modsatte, udeelte Blade og pralende Blomfter.

19be Slagt: Blinte (Agrostemma). Rapfelen Irummet. Bageret laberagtigt.

Ubfeende: Plante af Middelfterrelfe, med modfatte, udeelte Blade og entelte Blomfter i Enden pan Stans gelen.

21de Slagt: Sonfetarm (Cerastium). Rapfelen Irummet. Rronbladene tveflovede. Bageret 5bladet.

Ub feen de: Smaa Planter, med fvag leddet Stængel, udeelte, modfatte, siddende Blade og Blomsterne i En den paa Stængelen.

22de Slagt: Spergel (Spergula). Rapfelen trummet. Rronbladene ubeelte. Bageret 5bladet.

U dfeen de: Smaa Planter, med frag, lebbet Stæns gel; ubeelte, linieformige Blade og Blomfterne i Enden af Stængelen.

Tien De Classe. Tihannede (Decandria).

Første Orden. Eenhunnede (Monogynis).

Ifte Slagt: Rude (Ruta).

1. Almindelig Aude (R. graveolens). Bladene dobbelt fammensatte. Smaabladene aflange; Endebladet omvendte agformigt. Rronbladene heelrandede. Blackw. T. 7. D. Mube.

Beffr. Roben grenet. Stængelen opret, trind, grenet, ftribet, blabet, 1-2 Fod hoi. Grenene oprette. Bladene verelvise, glatte, hobbelt-finnede. Smaabladene næsten modsatte; Endebladet florze end be ovrige. Blomsterne sidde i verelvise Rlaser, næsten i en Halvsterm. Blomsterstiffene korte. Aronbladene gule, næsten tredstunde, hule, sædvanlig har den overste Blomst 10, og de andre. 8 Stondragere, og derester et sorboldsvis Antal af 4-5 Aronblade og 4-5 Aum i Aapselen. Bed Frugtsnudens Grund 8-10 meget endelige Honningporer. Fleeraarig. Blomskrer i Juli.

Afart: Bredbladet almindelig Aude (R. gr. hortensis) meb brede Smagblade.

Den vorer vild i det indlige Europa.

Egenst. og Anvend. Afarten byrkes i haver som Kryds berplante; dog finder mange den ubehagelig. Man anvender den og til at indfatte Blomsterbede med. Den har en meget stærk Lugt, og et Desoct-of den skal wære tjenligt mod Diensspaheder; den har og nervestyrkende Egenskaber. Maar man skyller Munden med Decoctet deraf, skal Landerne conserveres. Mogle paastaae, at man kan forjage Ludser med den. Den kan formeres ved Andbernes Deling, men bedre ved Kroe. Den kraver en tor Bund.

2ben Slagt: Snylterod (Monotropa).

1. Vellugtende Snylterod (M. Hypopithys). Etbeblomfterne Shannede, Endeblomften 10hannet. Fl. D. T. 232. D. Tandrod.

Beffr.

Best. Roben kjodagtig, krybende, pjællet, byb, kraaguul, saftet paa Roden af Træer. Stængelen opret, trind, spjællet, udeelt, omtrent 3 30d boi, ligesom bele Planten, straaguul. Stjællene eller dend Blade kroede, ægsormige, beelrandede, gjennemsigtige, glatte, i Enden brunagtige. Blomsterne sidde i et ludende, som Blomstringen nikkende Ur, paa Enden af Stængelen; bver enkelt Blomsk sillet; det overste 10bladet, de ovrige 8bladede, alle udvendig haurede, uligedannede. Bladene ved Blomsterne ligne de ovrige Blade. Storsnappene hvile paa det kjoldsormige Ar. kleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den findes paa Rodderne af Boge og andre Eræer, men temmelig sjelden. I Sjelland f. Er. i Harestoven, Brederitsdal, Gjels fro, Springforbi, Frederitsborg, Antworstov, Adlereborg; i Brenved Bissenberg; pas Moens Klint ved Klintegaarden; i Instandbed Brederith og Brile; i holsten ved Rasborf og Reumuhlen; i Rorge paa Eger og ved Gaarden Raaen.

4-genft. og Unvend. 3 Sverrig kurerer man Softe hos hefte og Keer meb ben. Den har en temmelig behagelig Lugt.

3bie Slagt: Poft (Ledum).

1. Mose Post (L. palustre). Bladene linieformige, i Randen tilbageboiede og paa Understaden siltede. Fl. D. T. 1031. Fl. N. 333. D. vild Rosmarin, Post. M. Finnethe, Squatram, Lummer, Finmarkepost, Stourosmarin, Stiogras. L. Jæggeguoß, Æggeguoß, Guoßrast, Jæggerast.

Riar Roftblad, B. og R.

Beffr. Stammen meget grenet, trind, omtrent 2 800 boi. Grenene aabne. Barten mortbruun og paa de pngfte Stud overtrutten med en ruffarvet Lod. Bladene firsede, spidse, five, paa Overfladen mortgronne, glindlende, paa Underfladen rufffarved filtede; de sidde tættest sammen mod Enden af Grenene. Blomferne sidde i Enden af Grenene i en entelt Stjerm. Stilfene 1 Tomme lange, besatte med entelte, stive Paar ligesom Stouttaadene, efter Blomstringen tilbageboiede. Aronerne hvide. Blomskrer i Juli.

3 Mofer, almindelig i Binmarten, f. Er. ved Baranger; og i Gronland; den fal og findes i holften; efter Apilling fal

ben være funden paa abffillige Steder i holbets Amt; men i be nvere Lider har man itte fundet den der.

Egenstaber giøre den til et opperligt Garvermaterial. Blades ne, som kun Sederne abe, blive paa nogle Steder anvendte som humle til Ol, men kal derved foraarsage Hovedpine. Bierne trakte af Blomstirne. I Grønland og Finmarken brusges den til Brandsel. Et Aftog af dem skal drade Luus og fordrive Baggeluus, og i Medicinen er den anvendt mod Udstet.

2. Gronlandst Post (L. grönlandicum). Bladene aflange, i Randen tilbagebsiche, van Understaden filtede. Blomsterne omtrent shannede. Fl. D. T. 567. Fl. N. 1067. R. Grønlandst Thee.

Grenlandf Roftblad, B. og R.

Beffe. Den ligner meget den foregagende, men udmærker fig. Deb bredere, men kortstilltede, budtere Blade, kortere Stoudragere og en mindre Bert. Den har og i vilb Bilstand færre Blomfter i Stjermene. Blomfter i Juli.

Den findes i Gronland.

Benft. og Unvend. Den fortjener, ligesom og ben fortegagende, at dyrfes i Lyftbuffetter til Bitr.

4be Slagt: Undromede (Andromeda).

1. Siirkantet Andromede (A. tetragona). Bladene taglagte, kjølede. Blomsterstilkene enkelte i Bladhjørnerne. Kronerne klokkeformige. Fl. D. T. 1030. Fl. N. 1077. Vid. Selst. Str. 10de Deel T. 5. s. 18. N. Lummerlyng, Lomkrækling, Vild Rosmarin. J. Finnebrisk.

Beftr. Stængelen nebliggende, grenct, ved Grunden bladlos, buffagtig, 3.6 Commer lang. Bladene ægformige, budte, fiv-baared, lagte tæt paa hverandre i 4 Rader. Blomfterfillene dobbelt saa lange som Blomfterne, nittende, omgivne ved Grunden med 4 aflange Blade. Bægerbludene ægformige. Kronbladene guuldvide. Blomfter i Juli.

Den vorer i Finmarten og Gronland, men fielben.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

2. Moss

2. Mosartet Andromede (A. hypnoides). Bladene taglagte, spelformige. Blomsterstillene enkelte i Enden paa Stængelen. Kronerne fugleformig-flokkeformige. Fl. D. T. 10. Fl. N. 607. R. Kinnebriff, Mossalvna.

Beffr. Roben traabformig. Stængelen fremliggenbe, meget grenet, tat belagt med Blade, 2-3 Lommer lang. Bladene ime mergronne, naaleformige, tæste, fine, glindfende, fpible. Blomfterfilten glat, nedboiet. Kronen guul. Bægerbladene ægformige. Blomftrer i Juli.

hift og ber paa de hoiere Fjelde i Norge, f. Er. paa Eise , field, i det sondenfjeldfe paa Fjeldet Kirkenibben, paa Sundmor, i Nummedalen; i Island.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

3. Rosmarinbladet Andromede (A. polifolis). Bloms sterstillene samlede, i Enden paa Grenene. Bladene verelvise, lancetformige, i Randen tilbagebsiede, paa Understaden blaas graae. Fl. D. T. 54. Fl. N 293. D. og N. vild Rossmarin.

Beste. Roden træcagtig, grenet, krybende. Stammen bustage tig, liggende ved Grunden og opret med Loppen, grenet, glat, 1.1 god boi. Bladene immergronne, stive, korte, stillede, aarede, spidse. Blomsterfilsene sidde næsten i en Stjerm og ere 1. blomstrede, 1 Lomine lange, bedæftede ved Grunden med 2 ægformige Stjel. Bægeret rodt. Kronen kjødsarvet, nittende. Stovenein i Enden haaret. Stovenappene 2stakkede, Kapselen opret. Troene meget smaa. Blomstrer i Juni.

Hiff og ber i Tørvemoser f. Er. i Sjelland ved Bintappergaarden nær Lyngbye, Stolpegaarden, Teprimose, Kolletolle, Kronborg, i Slagelunde Stov ved Slangerup; i Iyen ved Sreenstrup; paa Zalster i Horrebye Lyng; temmelig almindelig i Holsten og Rorge.

Egenft. og Anvend. Svinene abe Bladene, hvilke, som uogle paastaae, ere Kadelige for Faar. Den har sammensners pende Egenstaber og kunde derfor anvendes til Garverie.

5te Glagt: Meelbar (Arbutus).

1. Sjeld Meelbær (A. alpina). Stammen fremliggens de, Bladene rynkede, takkede. Fl. D. T. 73. Fl. N. 178.

178. N. Hestebar, Troldbar, Anpebar, Linpebarling, Bisns dar; Korpebar, Aupebarling, Fjeldbar. E. Karenas Morje. Rield Klarbund, V.

Bestr. Den træeagtige Stamme temmelig grenet, med en lossbrunn, asstallende Bart, 2-8 Tommer lang. Bladene omvendtsagformige, verelvise, fiint takkede, budte, tætaarede, nedlobende i en Still. Blomsterne sidde i Klaser paa Enden af Grenene. Kronerne hvide. Bed Blomsterstillene sidde randhaarede Blomsterblade. Bærrene sorte, kuglesormige, udhulede i Enden. Blomstrer i Juli.

hyppig paa Fjelbene i Rorge, f. Er. paa Johnsknuden, men ifær i Nordlandene og i Island.

Egenst. og Anvend. Roperne abe ben med Begjer-

2. Almindelig Meelbær (A. Uva ursi). Stammers ne fremliggende. Bladene heelrandede. Fl. D. T. 33. Fl. N. 165. D. Meelbar, Meelbar Riis. N. Meelbar, Meels barriis, Miolbar, Mislnebar. J. Sortulpng, Mulninger.

Meelbar Klarbund, B. og R.

Best. Roben træeagtig, grenet. Stammen træeagtig, frems liggende, grenet, med en glat Bart, 1.2 kod lang. Bladene verelvise, fortsilstede, omvendt.ægformige, budte, glatte, læderagstige, maskeformig-aarede, stive. Blomsterne sidde i en tort, lidt heldende Klase i Enden af Grenene og Stængelen. Kronen ægsformig, sjødfarvet, ved hver Still sidde sarvede, smaa Blomstersblade. Bærret nedtrost-kugleformigt, rødt, ssrøet. Blomstrer i Juli.

Den findes temmelig almindelig i Norge, holfteen og paa Befftanten af Inland vaa Sandflitterne og paa hederne i Ribe Stift, f. Er. ved Norholm; i Sjelland er den funden ved Lidsville.

Egenst. og Anvend. Dens sammensnerpende Egenstas ber gisre den tjenlig til Garverie. I Rusland, Sverrig og Norge anvender man den til Saffians og andre Læderarters Tilberedning. Til denne Hensigt samles og tørres den om Esteraaret. Bladene og Barken give med Vitriol en sort og med Allun en grag Farve. Bladene kunne og bruges imellem

Tos

Tobat. Abffillige Fugle abe Barrene. I Rusland spifes be af Mennester, endfisnt be have en ubehagelig Smag. Barsten, Bladene og de modne Bar ere forben brugte som et fteendrivende Middel.

6te Glagt: Vintergron (Pyrole).

1. Rundbladet Vintergron (P. rotundifolia). Store dragerne opstigende. Stoveten nedbotet. Blomsterklasen mangeblomstret. Fl. D. T. 110. Fl. N. 119. D. Binters gron, Binterklike, Bundlike. N. Souspring. J. Betrar. Laufr.

Best. Dele Planten 6:8 Tommer lang. Roben traabsormig, krybende. Stænglerne oprette, udeelte, kantede, bladede, 1.
2 Commer lange. Bladene verelvise, stilkede, næsen krederunde, glatte, heelrandede eller utydelig takkede, især ved Grunden. Daa Enden af Stængelen sidder en 6 Tommer lang, kantet Alasesist, som har 3.4 verelvise, budte, lancetformige, bruunrode Stjæl. Alasen mangeblømstret. Blomstersitsene verelvise, 2 kinier lange, nedboiede, og have ved Grunden et spidst, lancetformigt Blomster, blad. Aronerne temmelig kore, hvide. Stovknappene surede. Stovkeien meget længere end Stovkragerne. Arret hjulsomigt. Fruatknuden ssuret. Fleeraarig. Blomster i Juli og August.

Paa fugtige Steder; temmelig fjelden i Danmart, f. Er. i Lyngbye Mofe; hyppigere i Norge og Island.

Agenft. og Anvend. Geberne abe denne meget smutle Plante. En Affogning af dens Blade briffes i Jesand som Thee mod Bryftsvaghed.

2. Liden Vintergron (P. minor), Stoudragerne og Stouveien rette. Blomfterne absprebte pag Klasen. Fl. D. T. 55. Fl. N. 121. D. Vintergron, N. Souspring.

Bestr. Den ligner meget den foregaaende, men er sadvanlig mindre, Bladene ere mindre krederunde, og have en tydeligere Spide, da berimod Enden paa biins er mere tilrundet. Alale stiften har kun 1, spelformigt, spidsk Stjæl. Blomsterne ere kun balv saa kore, rodagtige. Bægeret rodagtigt, kun halv saa kore som biins, med ægsormige Blige. Stovveien meget kort og ganke ret, Fleeraarig. Blomstrer i Inli og August.

Ŋif

Hiff og ber i hoitliggende Stove, f. Er. ved | Frederiksdal, Gjelftov, i Slagslunde Stov ved Slangerup og Birkered i Sjelfland; i Instand ved Beile og i knen i Korfeberstoven ved Bisfenberg; i Norge ved Oragaasen og Erondhjum.

Egenft. og Unvend. Som ben foregagenbe.

2. Eensidig Vintergron (P. secunda). Med eenste dig Blomsterklase. Fl. D. T. 402. Fl. N. 120. D. Binstergron. N. Souspring, Binterbirk.

Beffr. Roben krybende , langtrevlet. Stængelen fremliggende, opstigende, kjællet og bladet, grenet. Bladene mindre end hos de foregaaende, ægformige, spidse, stint takkede, netformige aarede. Rlasestilken opret, besat med 4.6 grønne, lancetformige, spidse Stjæl. Rlasen mange og tætblomkret, fortere end hos de foregaaende; alle Blomkrene vende til een Side. Bed Grunden af hver Blomkerstilk sidder et hvidt, lancetformigt Blomkerblad. Bægersigene korte, grønne; lidt tilbageboiede. Kronbladene bule med indboiet Spids, hvidagtige. Stovveien opret eller lidt opsigende, længere end hos den soregaaende. Bleeraarig. Blomkret i Juli og August.

Sift og ber blandt ben foregaaende, men fjeldnere, f. Er. ved Frederiksdal, Rudegaard, Lethraborg, Sirichholm, Antwor- Kov; paa Ween ved Lifenlund; i Byen ved Kiersgaard.

Egenft. og Unvend. Som den første Art.

4. Skjermblomstret Vintergron (P. umbellata). Bloms sterstillene fljermformige. Fl. D. T. Clus. pan. p. 507.

Beffr. Stængelen opftigende, grenet, bladet, af Storrelfe fom de foregagende. Bladene fileformig=ægformige, taffede, glatte, modfatte eller frandsformige. Stjermftillen i Enden paa Stænsgelen. Stjermen entelt, faablomftret. Blomfterfilfene oprette. Kronerne rodagtig bide. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

3 Ctove. Bunden af Dr. Deinboll i Rorge ved Drams-fjorden imellem Dufum og holmsboe.

Egenft. og Unvend. Som ben forfte Art.

5. Eenblomstret Ointergron (P. uniflora). Med en eenlig Blomst. Fl. D. T. 8. Fl. N. 122. R. Biensblomft, Reigneblom, Dinegras, Liden Souspring.

Bestr.

Beffr. Noben ferbende, trevfet. Stangelen overmaade fort, ndeelt, kantet, bladet. Bladene omvendt agformige eller naften krederunde, takkede, glatie. Blomfterfilken lang, opret, udeelt, glat, trind. Blomften florre end bos de ovrige Arter, nikkende. Aronen hvid med robe Striber. Stovbeien opret, langere end Stondragerne. Arret sbeelt. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

3 Bjergegne i Norge, f. Er. omfring Kongeberg, i Dore Tellemarten, beb hurbalens Glasvært, ved Storen, holtaalen, Berg, Stene va Tuterven, i Trondbjems Stift; ogfaa i Gronland.

Egenft. og Unvend. Den har en behagelig Lugt, lig Lilie : Convallens. Den er bleven anvendt mod Bienfvagheder.

Anden Orden. Tohunnede (Digynia).

7be Slagt: Milturt (Chrysosplenium).

1. Almindelig Milturt (C. alternifolium). Bladene verelvise. Fl. D. T. 366. Fl. N. 54. D. Milturt, Gylsben Steenbraf.

Storbladet Guldglands, 3. og R.

Beffr. Roden lidt frobende og bestaaer af lange, traabformis ge Trevler. Stængelen opret, 3sabet, kjør, glat, i Enden tvebeelt, 3.6 Commer bei. Bladene filltede, novesormige, dobbelt-tandede, de nederste tæt sammen, med indboiet Rand og den overske Flade haaret. Blomsterne guulagtige, ligesom bele Planten; den midterste zbeelt, de overste 4deelte. Fleergarig. Blomstrer i April og Mai.

Almindelig paa Stovenge.

Egenft. og Unvend. Bierne træffe af Blomfterner Mogle anvende den som Thee, men nydt i Mængde stal den foraarsage Bræfning. Man har paastaaet, at naar Kverne aad den, (sadvanlig vrage de den) stulde Smørret saae en stærk guul Karve. Den har saarlægende Kræfter.

2. Smaabladet Milturt (C. oppositifolium) med mod- fatte Blade. Fl. D. T. 365.

Beffr. Den ligner meget ben foregadenbe, men er meget blegere. Stangelen er finere, minbre opret, mere grenet og ved Grunden ofte rodfindende, 24 Kommer lang. Bladene meget

mindre, hjerteformige, tunbbugtebe. Endogina ben midterfie Blomft er hos benne ofteft Shannet og 4deelt. Bleeraarig. Blomfter i Mai og Juni.

Den vorer ligeledes paa fugtige, Angefulde Steber, men meget fielden, hr. hofman Bang har fundet den i knen ved Apborgs i- det Schleswigfte er den hyppigere, f. Er. i Klofterholy.

Rgenft. og Unvend. Com ben foregagenbe.

8de Slagt: Steenbraf (Saxifraga).

1. Tavle Steenbræk (S. Cotyledon). Robbladene sammenhobede, tungeformige, brufkagtig tandede. Stængelen bladet, topformig beelt i Enden. Bægerne besatte med kjertelhærende Haar. Fl. D. T. 241. Fl. N. 13. D. Navstenvt. N. Siphilblomme, Narsgrøde, Kjeldfrue, Bergkrands, Bergfrue, Lungegræs, Kjeldrose, Seifvlde.

Beffr. Af denne Plante træffes mangfoldige Afarter paa de europæiffe Bjerge, hvoraf den, som er tegnet i Fl. D. (S. Cor. %. Lin.) maastee kunde være en egen Art. Stængelen er opret, glat, besat med Blomster næsten fra Grunden af, 1, 12 80d hot. Bladene stive; temmelig brede, glatte, de viderste hule, de inderste hvelvede; ved Grunden af hver Blomstergreen sidder et ægformigslancetsormigt, svidst, tandet Blad; ligeledes ved hver Blomsterstill, kun ere disse mindre. Den har mangfoldige Blomster. Aronbladene ere næsten kredstunde, hvide. Bægerbladene randhaarede.

Man finder og en anden Afart med bladet, udeelt Stængel, med kileformige Rodblade og budte, braadebe, verelvif Stængel-blade. Den er i det hele mindre end den forrige. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

De findes begge paa Belbene i Dorge, f. Er. i Dardanger og ben forfte i Island.

Egenft. og Anvend. Bladene bruges i Norge til at lægge paa brande Stade.

2. Stjerne Steenbræk (S. stellaris). Bladene taktez de. Stangelen bladist. Kronbladene spidse. Kapselen oven for Bageret. Fl. D. T. 23. Fl. N. 265.

Beffer. Roben tætteevlet. Stængelen opret, ved Grunden blabet, haaret, trind, i Loppen grenet, 3.5 Lommer hoj. Bladene
omvendt-ægformig-tileformige, fpide-taffede, haarede. Btomffers
toppen

toppen faablomfret. Bladene ved Blomferne lancetformige. Aponbladene boide, lidt gule indvendig ved Grunden, ægformige, guervede. Bægerfligene tilbageboiede. Kapfelen glat. Froene rue, Meeraaxig. Blomfrer i Juni og Juli.

Dift og her ved Elvhreddene i Rorge; ogfaa paa Færeerne,

Island og Gronland.

- Rgenft. 'og 'Anvend. Ubetjenbt.

3. Snee Steenbræk (S. nivalis). Blatene omvendtiagformige, tatkebe. Stangelen bladlos. Plamsterne tat
fammen. Kappelen halv neben for Bageret. Fl. D. T. 28.
Fl. N. §45., N. Sneesilve.

Bester. Roben tot, med lange Trepler. Stængelen trind, fles beig haaret, især't Soppen, oftere udeelt, undertiden grenet, 4-5 Commer boi; ved hoer Green sidder et lanectsormigt, spidst Blad. Bladene beedere og toffere end hos den foregaaende, kun taffede i. Enden, tæt samlede, Roonbladene boide, ompendt-ægformigt, gronplettede, budte, rundtaffede. Bægeret sidder midt paa Frugtsmuden. Bleeraarig. Blomfirer i Just.

Den findes paa Spittbergen, Farverne, i Island og Gronland og paa Fictbene i Norge, men sieldnere end den foregaaende, k. Er. i Over Tellemarken pla Grindfield, ved Vang i Valders, paa Filefield ved Fictbfuen, ded Fors i Nanon, i Notdlandene ded Morakad og Gistestaal.

Egenft. og Unvend. Ubeffenbil!

4. Bilebladet Steenbræk (S. cunelfolia). Bladenc kileformige, meget budte, rundhugtede. Stangelen bladibe. Blomsterne i en Lop. Fl. D. T. Rottbøll i Bid. Selft. Sfr. 1062. T. 3. f. 4. Fl. N. 1076 (under Navn af S. punctata).

Brunden, men nogen oventil, udeelt, 4.6 Kommer lang. Habene sidde almindelig i tvende Krantse vg ere bred-klefermige, nedlabende i en Stilk. Bladene ved Blomfierne sinieformige, spidse, verelvise. Kronbladene langere end Bageret, budte, afignge, blegrode. Bagerbladene tilbageboiede, Fleeraarig. Blemfter i Juli.

Den er funden i Island.

Egenff.

Bgenft. og Unvend. Ubetjenbt.

5. Siirkantet Steenbræk (S. oppositifolis). Stems gelbladene agformige, mobsatte, taglagte; de sverste randhagtede. Fl. D. T. 34. Fl. N. 53. N. Bergdust. J. Snioblomster, Vetralblom, Lambablom.

Bester Roben trevlet. Stænglerne af meget forstjellig kængs de, ofte henimod i Sod lange, fremliggende, meget grenede, nnsbertiden robsthdende. Grenene tætbladede, de blomsterbærende operette. Bladene tætte, budte, libt totse, stribede, tiolede, hule; de overste i Enden paa Grenene ofte libt veresoste; de nederste ere visne, naar de overste ere gronne. Blomsterne i Enden paa Grenene og Stængelen. Krondladene mortrode, nevoede, puwendtsægformige. Blomsterstillene udeelte. Bægeset sidder midt paa Frugtsnuden. Fleeraarig. Blomster i Mai og Juni.

nfte Afart: Bruftbladet sirentet Steenbræt (S. oppositif. indurata Retz., S. retusa Gouan) meb bruftagtige Bladenber. Fl. Lap. T. 2. f. 1.

2ben Afart: Toblomstret stirkantet Steenbræt (S. opp. biflora Vahl. Saxifr. biflora Allioni) med frybende, absomstrebe Stangler. Allion. Fl. pedem. T. 21, f. 2.

Naa de hoiere Llipper i Rorge itte fielden, f. Er. ved Ofsten nær Evenæs, ved kadehammeren og Steenberget ved Krondhjem, paa Filefjeld, Dovre, ved hardanger; ogfaa i Island. Begge Afartene har Prof. Bahl fundet paa Sætterne i koms Præftegjeld i Gulbbrandsbalen.

Egenft. og Unvend, Ubefjendt.

6. Siltstillet Steenbræk (S. Hirculus). Stangelblas bene lancetformige, verelvise. Stange en opret. Frugtknuden agformig, oven for Bageret. Fl. D. T. 200. Fl. N. 335. N. Mossier. J. Salfavegr.

Laadenftilfet Steenbrat, Dec. Plantel.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen opret, ubeelt eller fortgeeniet beb Grunden, trind, bladet, oventil ruffarvet, 6-8 Lommer boi. Bladene budte, glatte, lidt randhaarede. Paa Spidsen af Stængelen sidde 1-3, for Blomstringen niffende Blomster, som ere betydelig forre end de soregaaende Arters. Kronbladene oms bendte

bendt agformige, nervede, gule med mortere Priffer indbendig ved Grunden. Bægerftigene tilbageboiede. Fengefnuden afang. Riceraaria. Blomfirer i August og Geptember.

I Moser og paa Enge temmelig sielden, f. Er. i Sjelland i Langholmsmosen ved Dronninggaard, ved Slangerup, Johnsftrup, Dumpedalsmolle, Arogerup og paa en Eng ved Enden af Ordrupss mosen mod Brmelunds huset; i Juland ved Aingkiebing; i holften ved Spiel. I Norge sielden, f. Er. ved Baranger i Offinmarken.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

7. Tandhaaret Steenbræk (S. sizoides). Stangele binbene linieformige, vereivise, tandet:randhaarede. Stangelen ved Grunden nedliggende. Frugeknuden nedtrykt, halv neden for Bagergt. Fl. D. T. 72. Fl. N. 541.

Beffe. Roben trevlet. Stanglerne opftigende, ubeelte paa ben nedliggende og grenede paa den oprette Deel, trinde. Bladene verelvife, i Randen haarede, med overmaade smaa Kander. Blomfterne fidde i en bladet Kop. Gægeret opret. Kronbladene af Bægerets Langde, udbredte, gule med morfere Pletter. Fleer, aarig. Blomftrer i August.

Itte sjelden i Rorge ved Toden af Tjeldene; hoppig i Gulds dalen.

Bgenft. og Unvend. Ubefjendt.

8. Kornet Steenbrak (S. granulata). Bladene upresformige, lappede. Stangelen deelt i en Top. Roben kornete Brugtknuden hato neden for Bagerer. Fl. D. T. 514. Fl. N. 615. D. og N. Steenbrak, hvid Steenbrak. R. Bergsbrak, Myrsilre, Luktsilre, Biffilre, Porcelain Blomster.

Befte. Roben sammensat af imaa, lobrode, tugleformige Korn. Stængelen opret, udeelt ved Grunden, flebrig haaret, ifær i Loppen, trind, bladet, & Fod hoi. Bladene ved Roden noreformige, bobt indfaarne, filltede; Stængelbladene aflange, indfaarne med lancetformige Flige, siddende, alle kjodede. Blomfterne oprette, i Enden paa Grenene. Bægerne haarede. Cronbladene nervede, omvende-ægformige, bvide. Flecraarig. Blomsteer i Rai og Inni.

Alminbelig paa boie Enge.

Ægenft.

Egenst. og Unvend. Den stal være rig paa Farvestof og give med forkfjellige Tilsatninger oliven og graaguul Karve. Geberne ade ben, og Bierne trætte af ben. Blomsten er ikke ubehagelig, og man dyrker i Blomsterhaver en fyldt Afart af ben. Den var forhen brugt som et urindrivende Middel.

9. Ludende Steenbræk (S. cernua). Bladene haands formigo, kilkede. Stangelen løgbarende. Frugten oven for Bageret. Kronbladene indtrykte i Spidsen. Fl. D. T. 390 (under Navn af S. bulbisera). Fl. N. 528. N. Ravefilre, Rootsitre.

Bestr. Roben trevlet, belagt med lancetformige Sigel, ofte tornet. Stængelen opret, grenet i Koppen, undertiden udeelt og iblomstret, trind', glat, bladet. Robbladene og de nederste Stængelblade langstistede, verelvise, noveformig-tredsrinde, smust grønne, deelte i 5-7 Lapper, glatte; de mellemste Stængelblade kortstistede, 3deelte; de overste siddende, lancetformige og have i Horner rode Log. Blomsterne enkelte paa Grenene eller Stængelen. Bægerstigeme aflange, haarede. Aronbladene hvide, ubrandede, 3-nervede. Fleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

It. D. T. 22 sindes under Navn af Saxifr. cernus en Plante, som nærmer sig noget til denne. Noiere Undersogesser paa Stedet, hvor den findes, maae afgiore, om den er en Afart af denne eller maakee, brilfet Smith formoder, en eyen urt. Roden er trevlet og belagt med Stjal. Stangelen oprekt udeelt, bladet, 3 kommer hoi. Bladene handsormige, omtrent som pas den Ludende, men kortere kilkede, verekvise. De overfic Blade ægsormige, modiatte; i Bladhjørnerne sidde smaa Log. Den har 2 imaa Blomster, som spied at være oven for Frugten. Kronbladene ere spidse, ikke udrandede. Den ligner akssa & Kesteenbrækken i Blomsten, og den Ludende i hensende til Bladene. Maaskee er den en Blanding af begge. Maaskee er Kegningen ikke ganske rigtig.

Den Luden de Steen bræf findes i Island veh Abner Sec, Svide Field ic.; i Pordlandene paa Tromesen. Den i Fl. D. T.
22 anforte er funden ved Bredden af Fjeldbæffene i Norge, isæ

i Mordland.

Rgenft.

Rgenft. og Unvend. Ubetjendt.

10. Bæt Steenbræt (S. rivularis). Bladene haands formige, stillede, det sverste spadeformigt. Stangelen faabloms firet. Roden trevlet. Frugtfnuden halv neben for Blomsten. Fl. D. P. 118. Fl. N. 479. N. Bætsilra.

Beffer. Roben finder i eller 2 Stængler, som ere oprette, ubeelte, sadvantig kun ablomfrede, glatte, 2.3 Commer hoie. Robbladene langftillede, indfaarne i 5 budte Lapper, glatte; Grængelbladene fortftistede, det overne sædvantig udeelt, siddende. Bladene ved Blomfterne lancetformige. Bægeret flæbrig haaret ved Grunden. Kronbladene hvide, smaa, budte. Fleeraarig. Plomftere i Juli.

Bed Elve og Bætte i Norge, ifær i Norpland og Kinmarten, f. Er. ved Kjelvig, Maabben og Tromboen; ogfaa i Island, Grope land og vaa Færserne.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

ne kilesormige, 3:5beelte, verelvise; de sverste ubeelte. Blomssterne i en Top. Frugtknuben neben for Bageret. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 501. D. Regleurt. Ringgresse, Trefingergras.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen opret, grenet eller ubeelt, trind, rodagtig, saftrig, ligesom bele Planten, 1-2 Commer boi. Bladene side samlede ved Roben og verelvise paa Stængelen, bine 2-5deelte, diffe oftest lancetformige, triffe, haarede. Blomkertoppen (smaa Exemplarer ere iblomkrede) er bladet. Kronbladene omvendt-ægformige, smaa, hvide. Bægeret og Frugten haaret. 1 aarig. Blomstrer i Mai og Juni.

Den vorer paa sandig Jord, men temmelig sjelben, f. Er. paa Amager, ved Slangerup, i kabegaardevangen ved Brederiks, borg; I knen paa Bikkelede og ved Ulriksholm; i Inland ved Moss See nær ved Skanderborg. I Norge Pal den findes ved hardanger; den er og funden i Island.

Egenft. og Anvend. Den fal kunne bruges som Portulat. Dens Smag er spritg. Forhen er den bleven anvendt mod Sulfot. 12. Semtandet Steenbræt (S. petræn). Bladene fie leformige: Rodbladene bele og 3tandede; Stængelbladene 5tans debe: de gverste Iksvede. Blomsterstilkene omtrent 3blomstres de. Fl. D. T. 68. Fl. N. 427 og 544 T. 9. f. 1:3.

Beffer. Roben fiin tat. trevlet. Stangelen opret, noelt, unsbertiben grenet, trinb, robagtig, 4=8 Tommer boi. Blabene sibbe tatte, frandsformige sammen ved Roben. Blabene ved Blomskerne linieformige, bubte. Grenene i Toppen verelvise. Stilfene ligelebes vg oprette. Bageret oven for Brugten med smaa, agsormige Flige. Tronbladene omvendt-agsormige, lidt udrandede, bvide. hele Planten er flabrig og ligner meget den foregaaende. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den findes paa Fjelbene i Norge, f. Er. paa Eger, ved Christiania, paa habeland, paa Miffbjerget i Aggershuus Stift, Gillekov i Nordland, Maassen i Kinmarken.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

13. Buftet Steenbræk (S. cæspitosa). Robbladene sammenhobede, tyske, linieformige, hele og tvedeelte, paa Unsbersladen nervede. Stængelen næsten bladsøs, omtrent 2blomsstret. Fl.D.T. Fl. N. 1047. T. 7. f. 3:4. Engl. Bot. T- 794. N. Klyngsitre, Wossitre.

Beftr. Roben trevlet. Stængelen opret, trind, 2.4 Commer bei. Robbladene tyffe, randhaarede, bubte, undertiden heelrandede, men oftest aklovede i Spidsen, paa Understaden anexvartede. Paa Stængelen sidde 2 Blade, hvoraf det overste er linleformigt, uveelt, det nederste aklovet i Spidsen. Blomsterfilkene i Enden paa Stængelen, oprette. Bægeret klæbrig haaret, med budte Kligge. Aronbladene guulagtige, omvender ægformige, anexvartede. Rapselen næsen ganste neden for Blomsten. Fleeraarig. Blomsstrer i Juli.

Afart: Grønlandie buftet Steenbræk (S. cxsp. grænlandica Retz.) med haandformige, mangedeelte, spidesligede Blade og opret Stængel. (S. Grænlandica Lin.) Fl. D. T. Fl. N. 689. T. 7. f. 1. N. Grønlandsk Silre, Norsilre, Bestellte. Den findes i Finmarten og Rordland paa de lavere Bjerge, f. Er. ved Maadeen, Gilleftaal, Baranger. Afarten paa famme Steder og i Gronland.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

14. Saandbladet Steenbræk (S. palmata Sm.). Blas bene haarede, haandformige og 5:3beelte. Stangelen bladet. Blomsterne i en Top. Kronbladene næsten frederunde. Fl. D. T. 71 (under Navn af S. cæspitosa).

Beffr. Roben tættrevlet. Stængelen opret, trind, haaret, saabladet, 3-6 Kommer hoi. Den har unbertiden ufrugtbare Sibektud, hvorpaa Bladene sidde meget tætte og i Enden sijernesormige. Bladene udmærke sig fra den soregaaendes ved deres Laadenheb. De ere og smallere ved Grunden og dybere deelte i Spidssene. Robbladene tæt samlede; Stængelbladene 3-4, med astange Flige. Blomstertoppen har 3-4, temmelig store Blomster, Bægeret som den sorriges, men mindre budt. Kronbladene guulsagtig, hvide, nervartede. Kapselen halv neden sor Bægeret. Eleeraarig. Blomstrer i Juni.

I Norge sjelden, f. Er. paa Grindeffeld i Balbers og paa Doure. Ægenst. og Unvend. Ubekjendt.

15. Trespidset Steenbræk (S. tricuspidata). Robblabene sammenhobebe, kilesormige, randhaarede, spids 3 randede. Stængelen opstigende. Blomsterne i en Rlase. Kronbladene lancetformige, 3 Gange længere end Bægeret. Fl. D. T. 976. - Fl. N. 1046. M. Spidssilre.

Befter. Roben trevlet- grenet. Stængelen opstigende, trind, glat i Enden-, ofte deelt. Bladene næsten lancetformig-tileformis ge, i Spidsen bredere, formedelst 2 ftore udstaaende Tender, lage te tæt paa hverandre vaa den opstigende Deel af Stængeten; verele vise paa den overste Deel. Blomsterne i en Klase paa temmelig lange Stille, kore, gule. Bægerne smaa. Fleeraarig. Blomstere i Juli.

Den er funben i Gronland.

Rgenft. og Unvend. Ubekfendt.

16. Mosartet Steenbræk (S. hypnoides). Bladene linieformige, hele og 3beelte. Vandgrenene fremliggende, D b 2

Stengelen naften blablos. Kronbladene eliptiff aflange. Fl. D. T? 348. Fl. N. 834. N. Jallerfilre, Mobiltre.

Beffr. Roben langtrevlet. Stangelen balv nedliggende, halv opret; ben nederfie Deel bladet, 6-8 Commer boi. Bladene verelvife, spidfe, haarede; de nederfie, samt Bladene vaa Bandgrenene linieformige, trumme ind ad. Blomftertoppen udbredt, klabrig. Rronerne temmelig ftore. Bayerfligene spidse, fortere end Kronbladene som ere hvide, anervartede. Frugtfnuden halv neben for Blomften. Riceraarig. Blomfter i Juli.

Den findes i Island.

Egenit. og Unvend. Ubefjendt.

obe Slagt: Anavel (Scleranthus).

1. Aarig Anavel (S. annuus). Bagerfligene spibse, aabne omkring Frugten. Stanglerne aabne. Fl. D. Ti 504.
Fl. N. 729. D. Knavel, Landurt. M. Landgras, Berg: fisv.

Almindelig paa torre, fandige Marter.

Egenft. og Anvend. Den indeholder, en blaa Farve efter Fourcrons Forseg. Forhen har man troet at stille Tandpts ne ved at holde Tanden over Damp af Vand, hvori den var togt.

2. Sleeraarig Anavel (S. perennis). Bagerfligene bubte, lutte omkring Frugten. Stanglerne fremliggende. Fl. D. T. 563.

Bedvarende Rnavel, B.

Beffr. Den ligner meget den foregagende, men tjendes for uben de anførte Marter, ved langere, mere fremliggende Stangeler, og et mere blaacagtigt Udfeende. Bladene ere toffere, tættere,

fortere og undertiden flinbaarede. Bægerfligene have en forre holdagtig hindet Rand. Fleeraarig. Blomftrer i Juni, Juli 18 August.

Paa boie, sandige Banker, sjeldnere end den foregaaende, f. Er. i Sjelland paa Brede Banker; ved Bellinge i Tyen; ved Kale toe i Instand; paa Thorsinge.

Egenst. og Anvend. I Tydffland og andre Steder findes paa dens Rod den saakaldte polske Cochenille, et Insect, hvormed man farver root.

10de Slagt: Gypsurt (Gypsophila).

1. Muur Gypsurt (G. muralis). Bladene liniefors mige, flade. Bægerne uden Sfjal. Stangelen tvebeelt. Rronbladene rundtaffede. Fl. D. T. 1268. D. Gipburt.

Almindelig Muurboe, R.

Beffr. Roben grevlet. Stængelen traabformig, opret, meget tvedeelt-grenet, lidt rue, 2-6 Commer lang. Bladene modfatte, fiddende, sammengroede, glatte. Blomsterne filfede, i Enden af Grenene og imellem Delingerne. Bed Grunden af Blomsterftiftene sidde modsatte Smaablade. Kronbladene udrandede, blegrobe. 1aartig. Blomster i Juli og August.

Paa torre Steder men sjelden, f. Er. paa Murene omfring Kronborg. Paa en Ager lige for Sefeetjobgaard ved Birferod; ved Rebbelunde i Laaland; i Holficen ved Prees.

Egenft. og Anvend. Den er forhen bleven brugt i Des dicinen.

Tite Glagt: Sabeurt (Saponaria).

1. Læge Sæbeurt (S. officinalis). Bægerne vallefor: mige. Bladene eliptiff : lancetformige. Fl. D. T. 543. D. Sæbeurt, Fleffurt, Hovmodeblomfter.

Lage Sabedroier, B. og R.

Beffr. Roben lang, krybende. Stængelen opret, rank, ledbet og knudret ved Leddene, glat, trind, bladet, i Enden mobat, grenet, rank god bei. Bladene mobfatte, ved Grunden sammengrorde, heelrandede, anervede, glatte, spilfe. Biomkerne fibbe im mangeblomkret Top i Enden af Stænglerne og de korte Gresne. Bladene ved Blomkerne lancetformige. Rronbladene redagetigshvide, lidt ubrandede, med kronet Svælg og lange huke Reyle, hvori

hvori Stovtraadene indfinttes. Fleeraarig. Stomfrer i Juli og

Den findes bift og her ved Bper i god Mulbjord, f. Er. Ived Lyngbpe, Rubersbal, Arlofe, Antvorftov, Ovislemart, Bemmeltofe te; i fren ved Odonfe, Monninge og liggerslev.

Egenst. og Anvend. Heste og Esser wbe ben. Knust og omrørt i kogende Band, gjør den bet kummende, og man kan da afvaske Fidtpletter bermed. Den var forhen meget brugt i Lægekonsten. Man har den i Haver som Zirplante, hvor der og sindes en splot Ufart.

12te Slagt: Mellife (Dianthus).

- * Blomfferne i Anipper.
- 1. Stjæg tellike (D. barbatus). Blomfterne knippes formige. Bagerstjællene agformig-spelformige, af Abrets Langs de. Bladene lancetformige. Curt. Magaz. T. 205. D. Carthenser Nellike, Stjag Rellike.

Beffr. Stængelen opret, trind, glat, ubeelt; Rodbladene tætete; Stængelbladene næffen lancetformige, modiat fammenvorne, glatte, fribse. Blomfferne i et tæt Knippe i Enden paa Stænges len, fortkilfebe. Kronbladene rundtattebe, rode med hvide Prifter paa den nederste Deel. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

Den vorer vild i Stovegne i det indlige Europa.

Egenft. og Anvend. Den findes almindelig i Blome fterhaver som Zierplante, hvor den urigtig kaldes Kartheuser Mellike, hvilket Navn egentlig betegner den falgende Art. Man har en fyldt og adskillige Farve-Afarter af den.

2. Bartheuser Wellike (D. Carthusianorum). Bloms sterne libt sammenhobede. Bagerstjallene agformige, staffede, kortere end Bagerrøret. Susbet asiangt, staffet, kortere end Blomsterhovedet. Bladene linieformige, 3nervede. Læsel. Fl. Prus. p. 37. f. 7. D. Carthouser Mellike.

Beffer. Den ligner meget den foregaaende, men ubmærker fig, foruben de anfarte Characterer, ved en lidt rue Stængel, smallerte, fivere Blade, siernere og paa Overstaden haarede Kronblade, og vad Stonveien; som er længere end Krontoret. Fleeraarig. Blomfrer i Juli.

Egenft.

Egenft. og Unvend. Som ben foregagenbe.

3. Anippeblomstret Mellike (D. Armerie). Bloms sterne knippeformige. Bagerstjallene sancetformige, ulbhaarebe, af lige kangde med Noret. Fl. D. T. 230. D. Bild Rellike.

Beffr. Roden udeet & fin. Stangelen opret, oventil grenet, trind, bladet, duunhaaret., Brenene five, rette, haarede. Bladene linieformig lancetformige, moblatte, fiddende, tielede, ved Grunden sammenvorne; de nederste næften spadeformige. Blome fterne i Enden paa Stangelen og Grenene, oprette. Bægeret har 4 Sfjæl, som ved Grunden ere lidt sammenvorne. Aronbladenes sverste Deel rod med hvide Priffer. 2001g. Blomstrer i Juli pa Mugust.

Sift og ber imellem Krat, f. Er. ved Brebe, Refived, Stjelfor, Bordingborg, Ablersborg; i gnen ved Befterffjerninge, Mae bne, Odense og Ulrifsholm; paa Bornholm ved Boderne.

Egenft. og Unvend. Ubetjenbk

4. Anop Mellike (D. prolifer). Blomsterne sammens hobebe i et Hoved. Bagerstjallene agformige, budte, uden Braad, stivhindede, langere end Asret. Fl. D. T. 221.

Beffr. Roben ubeelt, lobret, tonb. Stangelen opret, libt grenet i Coppen, ofte ubeelt, bladet; 1-14 Bod boi. Bladene tie nieformige, spidse, glatee, i Randen rue. Blomkerhovedet i Enden paa Stangelen og Grenene; sadvanlig fommer kun een Krone frem ad Gangen, hvorved Stilkene sones iblomkrede, med et meget toft Bæger. Bægersigkene ftore, omtrent 4; bet egne Bæger bar ved Grunden tvende smaa, smalle Stjæl. Kronerne smad, speeder in kronbladene udrandede. 1aarig. Blomkrer i Juli.

Afart: Lenblomstret Anop Mellike (D. prolif. diminutus) med 8, agformige, budte Stjal, som indslutte en emlig Blomft.

Denne Afart, fom linne antog for en egen Art, under Navn af D. diminurus, anfeer Affeff. Rafn itte engang for at fortjent Rapn af Afart:

Den findes paa Ween paa Ulfshale og paa Bornholm ved Boberne; ogfaa i holfteen. Afarten paa Bornholm og i holfteen. Egenft.

Egenft. og Unvend. Faar og Reer abe ben.

** Med flere entelte Blomfter paa hver Stangel.

5. Save Wellike (D. Caryophyllus). Blomfterne ens' felte. Bagerstjallene naften rudeformige, meget korte. Rron: bladene rundtakkebe, uben Stjag. Blackw. T. 85. D. Rellike.

Beffr. Roben næften træcagtig, prenet. Stængelen ved Grun, den ofte lidt nedliggende, derpaa opret, glat, grenet, bladet. liges som bele Planten blaagraa, 1.2 Kod hoi. Bladene linieformige, rendede, ved Grunden lidt tandede. Blomfterne oprette, bos den vildvorende lystode, hos de dyrkede næften af alle Zarver. Bægeret stribet, med 4 Stal, som ere meget fortere end Roret, og hvoraf de inderste ere de bredeste. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den vorer vild i det spolige Europa og dyrkes overalt i Blome fferbaver.

Egenst. og Anvend. Denne Plantes smuffe Farve og Behagelige Lugt har gjort den saa nndet af Blomsterelstere, at man fortrinlig har bestjeftiget sig med dens Dyrkning og derr ved frembragt en uendelig Mængde af Afarter. Om disse og dens Dyrkning s. Rafns Flora, 2den D. p. 740.

6. Rundtakket Mellike (D. deltoides). Blomfterne tenlige. Bagerficklene agformig-lancetformige, spibse, omtrent 2. Bladene budte, libt duunhaarede. Kronbladene rundtakke be. Fl. D. T. 577. Fl. N. 1070. D. vild Rellike. R. Grine-Rellik, Gras Rellik, Eng Nellik.

Beffr. Noben trevlet. Stangelen opret eller mitigende, i Koppen rant, leddet, oftest grenet, ½-1 Fod hoi. Bladene mod- Tatte, siddemde, linieformig-lancetformige, omtrent 2 Commer Ange, belagte, ligesom Stangelen, med en blaacagtig Dug, stribede, fiint-duunhaarede, i Randen rue, ved Roden tat samlede. Blomfterne i Enden paa Stangelen, og Grenene paa utydelig 3- kantede Stiste. Aronbladene smaa, i Svælget glatte, rode, ulige rundtaktede, itte saa dybt deelte som hos Strand Relliten. Bageret stribet, siin-duunhaaret. Fleeraarig. Blomfter i Juli sa Angus.

Afart: Blaagraa rundtaktet Mellite (D. delt, glaucus) med graablaae Blade, mere ubbredt Bart og lyfere Kronsblade.

Den vorer paa torme. Bafter og i hoie, tonde Stove, f. Er. ved Charlottenlund, i Oprehaven, Frederitodal, Brede, Neftved; i Boen ved Defterkjerninge, Svanninge, Biffelose zc. Afarten findes efter Rafn paa Bornholm.

Egenst, og Unvend, Bierne sige ben. Man har den undertiden i haverne som Ziirplante.

7. Sjeder Wellife (D. plumarius). Blomsterne censlige. Bagerstjallene nasten agformige, meget korte, budte, uden Braad. Kronbladene mangebeelte. Fl. D. T. Clus. hist. 1. p. 284. f. 1. D. og N. Kjebernellife.

Beffr. Roden treplet. Stangelen opret, grenet, overmaabe flint duunhagret, 1-13 800 boi. Bladene linieformige, fpidle, sangere end hos ben foregaaende. Blomfterne i Enden paa Greenene. Kronbladene mangedeelte, med spidle Blige, rodagtige, af Storrelse som Dave Nellitens. Bleeraarig. Blomftrex i Juli.

Prof. Bahl bar fundet den i Finmarten.

Bgenft. og Unvend. Den dyrtes i haver som Zürplante. Man bar mange fyldte Afarter af den.

8. Strand Wellike (D. superbus). Glomfterne eenlige, samlebe i en Top. Bagerstjallene meget korte, tilspidsebe. Kronbladene have mangebeelte, haarformige Flige. Fl. D. T. 578. Fl. N. 532 (under Navn af D. plumarius).

Pryd Mellife, B. og R.

Befer. Roben libt trobende. Stængelen opret, 1.1% 800 boi, veb Grunden opkigende, glat, trind, i Loppen grenet. Bladene linieformig. lancetformige, lysgrønne, i Randen rue. Bagerffixleine oftest violette. Kronbladene buid violette, med mortere Prif, ter; ved Svælget befatte med gule haar. Stovtraadene og Stoveien lysgrønne, 2000; Blomfter i Juli og August.

Dift og her ved Stranblanter, f. Er. paa en Doi ved Charlottenlund, i Dyrehaven mod Stranden, ved Blaffefroen, Frederitefund; paa Moen ved Ulfshale; ved Corfelitse paa Salfter; ved Sammelgaard nær Befterfjerninge i Tyen, ved Odensesjord 10.;

206

bog findes ben og, men fielben, inde i Bandet, f. Er. ved Albersbrile og Slangerup i Sjelland. I Rorge findes ben i ginmarten.

Kaenft. og Unvend. Som en overmaabe smut Plante fortfener ben at birtes i Blomfter Mivers.

*** Ded iblomfret Gtangel.

9. Sand Mellite (D. arenarius). Stanglerne omtrent Iblomftrebe. Bagerffiallene agformige, bubte. Rronblabene mangebeelte. Bladene linieformige. Fl. D. T. FI. N. 728. Towns, trav. T. 16? D. Sand Mellife.

Beffr. Roben frembringer flere, oprette, fortere og minbre beelte Stængler end de foregaaendes. Robbladene tet famlede, linieformige, r Comme lange, i Ranben haaret : tattebe. bladene længere of bredere, men fortere end Rummene imellem Anuberne pag Stangelen. Den baret 1.2 Blomftet. Michene 4, budte, med en meget fort Brach. Bagerne rorfore mige, opentil fnevrere. Bleeragrig. Blomftrer i Juli og Auguft.

Denne meget ubetjendte Plante anføres af flere fom vorende i Danmark og Morge. Gtulbe be iffe bave antaget en Afart af Strand Rellifen berfor? Denne Beffrivelfe er tagen efter et Eremplar i Drof. Babls herbarium; thi Mlanten felv bar jeg aldria fundet vildvorende. Prof. Schumaeber vil bave fundet ben ved Strandfanten imellem Charlottenlund og Stovshoved og anfører endog en Afart med opret, ofteft ablomitret Stangel; oprette Blomfter; agbannede Bager ffiel; bobbelt tanbederundtaffede Rronblade; fmal-linieformig-fpelformige, under Glasfet lidt randbaarede Blade, brillen ban formoder tunbe være Sofmans Ston Mellife (D. sylvestris).

Egenft. og Unvend. Ubeffenbt.

Trebie Orben. Trebunnede (Trigynia).

13be Slægt: Smelle (Cuculabus).

1. Blare Smelle (C. Behen). Blomfterne niffende, i en Top. Kronbladene libt flovede. Bagerne ftarft opblas fte, netformig aarede. Bladene lancetformige. Stangelen

opret. Fl. D. T. 914. Fl. N. 8. D. Blareurt, Smels leblomfter, Augustblomme; Mangeblomst, Stumnellife. N. Smelpunger, Pungier, Aggerkaal, Smellegras, Gustegras, Bermanskaal. 3. Pungagras.

Beffe. Roben tættreviet, lidt grenet. Stænglerne opftigende ved Roben, berefter oprette, grenede, glatte, trinde, blaagraae, mutrent 1½ fod hoie. Bladene bred-lancetformige, fpible, glatte, blaagraae, heelrandede, ved Roben tæt samlede, næften spadeformige. Blomftertoppen tvedeelt. Bægerne hvidagtige, lidt gjennemsfigtige og gjennemtrufne med rodagtige og grønne Aarer. Rronbladene hvide, oftest uben Svæfgfrands. Frugtsnuden violet. Lapsfelen ægformig. Fleeraarig. Blomster i Juni og Juli.

Almindelig paa boie Enge og ved Gjerder,

Egenst og Anvend. Hos os abe Hunsdyrene den fun i Mangel af bedre, men i Norge nyde de den med Begjerligs hed, efter Sunneri Beretning, hvorfor den og der er ander falet til Dyrkning som Foderurt. Bladene kunne bruges som Raal og i Rusland og Norge spiser man Roden, hvoraf kan faaes Week. Bierne trækte af Blomsterne. Blomsterne apspendes i Norge mod Hudsygdomme.

2. Strand Smelle (C. maritimus). Blomsterne nassten eenlige paa Enden af Stangelen. Kronbladene klovede med en Svælgkrands. Bægerne opblæstej, glatte, netformigearede. Bladene linteformige lancetformige. Stangelen neds liggende. Fl. D. T. 857. Fl. N. 8, β . (C. Behen β . Lin.)

Beste. Den ligner vormaade meget den foregaaende. Roben er krybende. Stænglerne næsten ganste fremliggende, mere gremede end hos hiin, mindre, og dave færre. Blomster. Bladene smallere, i Randen simtandede, Aronbladene dybere deelte. Kap, selen rundagtig. Da den har Svælgkrands, har Wilden om bensført den til Slægten Gilene. Bleeraarig. Blomstrer i Ausgust og September.

3 Rorge ved Strandfanterne, f. Er. ved Chriftiania.

Rgenft. og Anvend. I henseende til Bladene fom den foregagende.

3. Rla: .

3. Bladrig Smelle (C. viscosus). Blomstetne i Klas fer; Stilfene 3blomstrebe. Bladene ved Blomsterne hiertefort mig agformige. Stangelen ubeelt, klabrig laaden. Bladens tilbagebsiede ved Grunden. Fl. D. T. 1209.

Beffr. Roten grenet. Stængelen poret, rant, leddet, trind, tæt. klæbrig. haaret. Bladene tætsamlebe og linieformige ved Roben og det nederfte af Stængelen; de mellemfte Stængelblade linieformig lancetformive, og de overfte bred ægformige; forte, same menvorne. Blomfterne sidde i Krandse paa Enden af Stængelen, hvoraf de overfte ere de tættefte. Bægeret aflangt, klæbrigt. Krondbladene hvide, dybt klovede. 2001. Blomfter i August.

Bed Strandfanterne, men meget fielden. Sr. Sofmann bar fundet ben paa Romese i Obenfe gjord, og Dr. holten paa Orbolmen i Nefforben.

Egenft. og Invend. Den ftal lugte behagelig om Afstenen.

4. Smarkronet Smelle (C. Orites) med treboe Bloms fter i en Top, paa glatte Blomsterkilke. Kronbladene limies formige, udeelte, uden Svælgkrands. Fl. D. T. 518.

Bester. Roben grenef. Stænglerne oprette, udeette, ranke trinde, haarede, i Fed boie. Rodbladene tæt samlede, omvendt ægfors mig: eller laucetformige, langstilkede, butte, Stængelbladene lancet formige, siddende, modsat sammenvorme; de overfte linieformige. Blomsters filmae, twisanslede. Han- og hun's Kronerne paa forstellige Planter, hvidgronne, imaa, tætsamlede. Kronbladene linieformige. Bægeret nervet. Fleeraarig. Blomster i Juli og Angust.

Bed Strandfantern fun hidtil funden pag Amgum, Splt, Romede og de ovrige Det i Befferbavet.

Egenft. og Unvend, Abetjendt. "

14be Slagt: Silene (Silene).

1. Liebende Silene (S. nutans). Blomsterne niffens be, i en eensidig Top. Kronbladene tvedeelte med lintefors mige Flige. Bladene lancetformige, duunhaarede. Fl. D. T. 242. Fl. N. 1109. D. Laaden Tjareurt. M. Lutglime. Niffende Svalakrands, B. oa R.

Beffr.

Beffr. Roben træeagtig, meb mange Trevler, som kibe teker flere oprette, udeelte, trinde, duunhaarede, lidt klabrige, 11 fod hoie Stængler. Bladene spibse, heelrandede, duunhaaresde, paa Stængelen siddende og mobsatte; ved Roden samlede, kilfede og omvendt-ægformige. Blomkertoppen tvedeelt. Bægevet flin-duunhaaret, ribbet. Aronbladene hvide, dibt deelte, med budte Flige. Svælgkrandsen spids. Stovdragerne af ulige Længde. Lapselen ægformig. Fleeraarig. Blomfrer i Juli.

Paa Batter imellem Krat, temmelig sielben, f. Er. ved Brede, Charlottenlund, imellem Lorbet og Papiirmollen, helfingeer, Slangerup; paa Woen ved Liselund; i Inen ved Egense og hindgavl; i Insland ved Norholm. I Norge findes den tun i den spolige Deel.

Egenft, og Unvend. Huusdyrene abe ben fun i Mansgel af bedre. Blomfterne give Bierne Naring og lugte ret behageligt om Uftenen.

2. Anippeblomstret Silene (S. Armeria). Blomsters ne i Anipper. Kronbladene libt ubrandede. De sverste Blade hjerteformige, glatte. Fl. D. T. 559. Fl. N. 182. D. Tjærurt.

Knippeblomftret Svalgfrands, B. og R.

Beftr. Roben fiin, grenet og trevlet. Stængelen opret, leddet, bladet, tvedeelt, grenet, glat, trind, ½-1 god boi. Bladene fiddende, modfat omfattende, bladeagtig gronne, glatte, de nederste ægformige. Bladene ved Blomfterne smaa, lancetformige, spidse. Bægeret 10 fantet, glat. Kronbladene smutt rode. Kapselen aflang, filtet. 1 aarig. Blomstrer i Juli og August.

Den vorer vild ved Altona og ved Erondhiem. Antling vil have fundet den ved Frederitsborg, Balloc og i Lagland.

Egenst. og Anvend. Den dyrkes som Zürplante i Bloms sterhaver.

3. Held Silene (S. rupestris). Blomsterne oprette i en Top. Kronbladene udrandede. Bagerne trinde. Blades ne lancetformige. Fl. D. T. 4. Fl. N. 670. N. Berglis me, Bergnellik, Spindnellik, Glime. L. Bu Laano.

Defft.

Beffe. Roben fiin grenet eller trevlet. Stængelen opret, Balvparten udeelt, den overste Deel grenet, 4.6 Commer bei, bladet, glat, trind. Bladene mobsatte, omfattende, lancetformige, siddende, glatte, spidse. Blomfterne sidde paa lange, sine Stilke. Bægeret utydelig 10fantet. Kronbladene hvide, budte. Kapfelen tjolleformig eller omvendt, tilesormig. Fleeraarig. Blomftrer i Juli va August.

I Norge paa Fjelbene omkring Christiania og Kongsberg, ved Raa i Nordland, Nordmor, Romsbalen, Snaafen, Idferod 2c.; i Island.

Egenft. og Anvend. Efter Bille ade huusdyrene ben med Begierlighed og trives pel berefter.

4. Mosartet Silene (S. acaulis). Uben Stangel. Bladene linieformige, ved Grunden randhaarede. Blomfterstilstene eenlige, Iblomftrede. Fl. D. T. 21. Fl. N. 117. (under Navn af Cucubalus acaulis). J. Lambagras, Lambas Holurt, Poltarot, Hardablom, Litlaseigiur, Gultoppo.

Beffr. Roben ubeclt, lang; den ftyder mange tætte, torte, i en Gronsvar samlede, 1-2 Commer lange Grene. Bladene side tæt sammen, og ere linieformige, omfattende, aabne, lidt kjolede. I Enden af Grenene sidder en fort, budt-4kantet, filn Blomfter, filf. Bægeret klokteformigt, sklovet. Aronbladene smult robe, tydelig tronede. Rapselen valseformig, længere end Bægeret. Receraarig. Blomfter i Juli.

Man finder adftillige Afarter af den, hvoraf folgende ere de vigtigfte.

a. Med fiddende Blomfter og mere rundagtige Blomfterfiffe. b. Ded farft randhaarede Blade.

hovedarten og den førfte Ufart findes i Rorge paa Fjelbene. Afarten b. paa Færeerne.

Egenft. og Anvend. Ubeffenbt.

15be Slagt: fladstjerne (Stellaria).

1. Bredbladet Gladstjerne (S. nemorum). De neders ste Blade hjerteformige, stilfede; de sverste agformige, siddens de. Blomstertoppen tvedeelt. Fl. D. T. 271. Fl. N. 232. D. Spietrue. N. Dugupel, Douguppel.

Beffr.

Lund Fladstjerne, B. og R. Bredbladet Stjernes urt, Dec. Pl.

Beffer. Roben fiin, libt frebende. Stængelen libt fremliggens be ved Roben, berpaa opret, fvag, grenet, bladet, libt fantet og haaret, 6-10 Commer hoi. Bladene verelvis modfatte, heelstandede, Kjøre. Bladfilfene omfattende, paa ben overste Side haarede. Blomferne i Enden paa Stængelen. Bægeret ved Grunden haaret, i Randen hvidhindet. Kronbladene aabne, hvide, dybt-deelte. Frugtfilfene libt nedboiede. Kapselen aflang. Fleergarig. Blomfrer i Juni.

I Stove, men itte almindelig; i Sjekand ved Sorgenfrie, hirscholm, Brederiksborg og Uggelofe heftehave ved Slangerup; i Inen ved Ulriksholm, Egenfe og Arreffov; i Norge ved holt galen.

Egenst. og Anvend. Huusdyrene abe ben. Bierne trafte af Blomsterne.

2. Takrandet Sladstjerne (S. Holosten). Blabene lancetformige, meget fiint taktebe. Kronblabene klovebe. Bargeret nben Nerver. Fl. D. T. 698. Fl. N. 490. D. Opentroft. N. Stort Stjernegras.

Starpbladet Stjerneurt, Dec. Pl.

Befte. Roben bekaaer af lange, libt krobende, traabformige Krevler. Stængelen ved Brunden lidt fremliggende, svag, derpaa vpret, leddet, undertiden lidt boiet ved Leddene, bladet, kantet, 113 Bod boi. Kanterne paa Enden af Stængelen rue. Bladeue siddende, smal-lancetformige, meget tilspidsede, karpkjølede, omsfattende; de overste næsten liniesormige. Ded Roden sidder hvert Par nærmere sammen end paa Stængelen. Blomstertoppen tves deelt, bladet. Blomsterssillene lange, forend Blomstringen lidt nedboiede. Bægerbladene undertiden kun 4, meget spidse, hvidshindede i Randen. Kronbladene meget storre end Bægeret, budte, hvide, med en guul Negl. Kapselen næsten kuglesormig. Fleersaarig. Blomstere i Mai og Juni.

Almindelig i Rratter og ved Gjerder, i Rorge ved Berg og Sundmer.

Egenst. og Anvend. Bierne trafte meget af Blomsterne.
3. Græs

3. Græsartet fladstjerne (S. graminea). Blabene linieformig lancetformige, heelrandede. Blomstertoppen ubspilet, i Enden paa Stangelen. Bageret 3nervet, af Kronens Langbe. Fl. D. T. Fl. N. 237. N. Blomgræs, Stjernes blomster.

Ager Fladstjerne, R. Grasblabet Stjerneurt, Dec. Pl.

Beffr. Den ligner meget ben foregaaende, men er svagere af Bart, Kiont langere af Stangel. Bladene ere mindre, smallere, mere flaine og grønnere. Stangelen glat, 4 fantet. Blomfterne ere meget mindre. Bægerbladene hvidhindede, med 3 grønne Rewver. Kronbladene spidsere end paa him, sædvanlig af Bægerets Lande. Recraarig. Blomstrer i Juni.

Man finder ifær følgende Afarter.

a. Med linieformig: lancetformige, ved Grunden fragt randhaarede Blade.

b. Ded fmal:linieformige Blabe.

Bed Gjerber og imellem Bufte itte felben; Afarterne i Mofer og ved Gjerber.

Egenft. og Unvend. huusdyrene ade ben.

4. Blaagraae Sladstjerne (S. glauca Wither.) Blae bene linteformig : lancetformige, heelrandede, blaagraae. Blome sterstilkene oprette. Bægetet 3nervet, kortere end Kronen. (S. gram. B. Fl. Sv.) Fl. D. T. Engl. Bot. T. 825.

Kjær Fladstjerne.

Beste. Den ligner meget den foregaaende, men er i det hele minbre, og af en blaaegron Farve, især paa Bladene, som ere fuldfommen jevne i Randen. Stængelen fuldfommen glat. Blome fterfillene 2 Commer lange; de sidde verelvise i Bladhjørnerne, hvor de forte Grene tillige udspringe, og paa Enden af Stængelen. Blomsterne ere meget forre end paa hin. Kronbladene hvide, dydt deelte, budte. Bægerbladene spidse, mindre tydelig znervede end paa hin.

hift og ber paa fugtige Steber.

Egenft. og Unvend. Ubetjendt.

5. Sump

5. Sump Radftjerne (S. uliginosa). Bladene eliptiffs lancetformige, heelrandede, i Enden lidt tyfhudede. Dlomafterne oftest 3hobebe i Bladhjørnerne, den mellemste Iblomaftret. Fl. D. T. 415? (S. gram. n. Lin.)

Beffr. Roben trevlet. Stænglerne tætte, nedliggende, 4kantebe, bladede, glatte, 4-6 Commer lange. Bladene heelrandede,
aarede, jevne, lidt bleggronne. Blomfterfillene oprette for Blomfringen, men lidt nedhangende efter den; de tvende Sidefilte
grenede, 2-3blomftrede. Bladene ved Blomfterne smaa, lancetformige, hvidagtige. Blomfterne mindre end hos de foregaaende.
Aronbladene meget dobt deelte, mindre end Bægeret, hvide. Lapfelen aformig. 1aarig? Blomfter i Juni og Juli.

Den findes paa sumpige Steder iffe hyppig, f. Er. ved Ermelunds huset, Ballerup, Dronninggaard, Zuglevads Molle; i hole fteen ved Eronshagen og Eulenfrug.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

6. Bortbladet fladstjerne (S. brevifolia Rafn). med mange trinde, nedliggende Stangler. De nederste Blade agsformige, de sverfte lancetformige. Blomsterftilkene eenlige, Is blomstrebe. Fl. D. T.

Beffr. Roben tattreviet. Stanglerne tatte, 3.4 Kommer lange. Bladene fortere end bos de foregaaende. Kronbladene bride, dobt flovede. Froehufet agformigt. Bleeraarig. Blomftrer i Juli. Maaffee tun en Afart af den foregaaende.

Paa fugtige Steder, f. Er. ved Clasens have uben for Raftels let og nær ved Blaftetroen og lille Bærlofc.

Baeniff. og Unvend. Ubefjendt.

7. Langknoppet Gladstjerne (S. cersstoides). Blades ne eliptist: aflange, bubte. Stanglerne omtrent 26lomstrede. Bagerne inervede, buunhaarede. Fl. D. T. 92. Fl. N. 951. T. 6. f. 2.

Beffr. Roden frybende. Stængelen fremliggende, ubbrebt, grenet, ifær ved Grunden, bladet, ifær i Toppen, trind, glat, 3-8 Kommer lang. Bladene heelrandede, lidt eensidige. Bægerbladene budte, i Nanden hvidhindede, ved Grunden haarede. Kronbladene hvibe, næsten bobbelt saa lange som Bægerbladene, lidt flonede.

vebe eller dobt ubrandede. Frugten agformig. Fleeraarig. Blome frer i Juli.

Paa Fieldene i Rorge ved Hardanger, i Binmarten og i 36.

land.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

8. Ubstrakt Hadstjerne (S. humifuse). Blabene age formige. Blomsterne eenlige, kortstilkebe. Kronbladene kloves be, Stanglerne ubbredte, fremliggende. Fl. D. T. 978.

Beffr. Roben fiintrevlet, libt fenbende. Stænglerne, hvoraf ber ere mange fra een Rod, ere fine, udbredte til alle Sider, 4. kantede, robagtige, glatte, overalt bladede, 3.4 kommer lange. Bladene modlatte,-vendte som oftest til een Side, aflang-ægformige, budte, spidse, omfattende; Rummene imellem Bladene af Bladenes kangde. Blomsterstiltene lige lange med eller lidt længere end Bladene. Bægerbladene lancetsormige, kortere end Kronens, som ere dobt deelte, hvide. Kapselen rundagtig-ægsormig, kortere end Bægeret. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

3 Morge ved hardanger, samt i Baranger'i Finmarten og i Island.

Egenft. og Unvend. Ubeffenbt.

9. Toblomstret fladstjerne (S. biflora). Bladene spelformige. Blomsterstillene 1:2blemstrede. Kronbladene udrandede. Frugtknuden aflang. Bageret stribet. Fl. D. T. 12. Fl. N. 91.

Beffr. Roden fiin og langtreplet. Stænglerne nedboiede, gres nebe, tat befatte med Blade, 1,3 Commer lange. Bladene modfatte, spibse. Blomfterfillen i Enden af Grenene. Blomfterne meget smaa. Bægeret af Aronens Storrelse, spidst. Aronbladene bride, utpdelig udrandede. Bleeraarig. Blomfter i Juli.

I Morge men fjelden, f. Er. ved Togftuen paa Dovre og paa Bjerget houen famt i Island.

Egenft. og Invend. Ubeffendt.

10. Gronlandft gladstjerne (S. grænlandica). Stongs lerne nebliggenbe, omtrent ablomstrebe. Bladene linieformige, veb

ved Grunden libt randhaarede. Kronbladene udrandede. Ftuge ten fugleformig. Fl. D. T. 1210.

Bester. Roden sin: og langtrevlet. Stænglerne udbredte til alle Sider, i Komme lange. Bladene astang-linieformige, budte, libt tyste. Blomsterfilstene af Stængelens Lænade. Bladene ved Blomsterne sine, syelsormige. Bægerbladene ægsormige, udte. Kronerne store, guulagtig bvide. Kronbladene omvendt bjerteformige, dobbelt saa ftore som Bægerets. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den er funden i Gronland.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

16de Slagt: Sandvaaner (Arenaria).

I. Tykbladet Sandvaaner (A. peploides). Blabene egformige, bubte, kisbede. Bagerne bubte, uben Merver. Fl. D. T. 624. Fl. N. 322. D. Strandarve. M. Hice tenorel, Morellgras. J. Beria: Arfe, Smediukal. F. Arvi.

Strand Sandvaaner, B. og R.

Beffr. Roben bestaaer af meget lange, krybende, traabformisse Erevier. Stænglerne fremliggende, udbredte, grenede, glatte, bladede, lidt kantede, 3-6 Kommer lange. Bladene mobsatte, sidedende, beelrandede, tilbageboiede, glatte, fjolede, karpfantede, tæt sammen. Blomsterne sidde uden Stilt i Greenhjornerne. Bægers bladene kjødede, eliptiste, budte. Kronbladene spadeformige. Lapsschene næsten tuglesormige. Bed Grunden af hver Stovdrager sideder en Honningkjertel. 3 spidse Ar. From omvendt ægformige, priffede, sorte. Bleeraarsg. Blomstrer fra Mal til Juli.

Dift og ber ved Strandfanterne paa Sandet.

Egenst. og Anvend. I den nordre Deel af Island spie ses den baabe af Mennester og Quag; her ade Heftene den. Den kan bruges som Kaal og Spinat. Dens Smag er salte agtig. Den bidrager til at bedakte Flyvesandet.

2, Trenervet Sandvaaner (A. trinervis). Bladene Agformige, fpibse, stillede, 3nervede. Fl. D. T. 429. Fl. N. 1016. M. Gronores.

Beffr. Roben langtrevlet; Stangelen liggende ved Grunden, berpaa opret, fvag, grenet, trind, lidt haaret, leddet, 1>2 Ovarteer

teer lang. Grenene lidt kantebe. Bladene mobsatte, beelrandede, lidt randhaarede. Bladfilkene lidt omfattende. Blomfterfilkene fine, iblomftrede, efter Blomftringen tilbageboiede, i Tomme lange og sidde i Greenhjørnerne. Blomfterne smaa; Bægerbladene lancetformige, kjølede, i Randen hindede og haarede, lidt længere end Kronbladene. Aronbladene omvendt-ægformige. Kapselen ægformig. 1 aarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Sift og ber i Stove.

Ægenft. og Unvend. Ubefjendt.

3. Randhaaret Sandvaaner (A. ciliata). Bladene egformige, nervede, randhaarede, spibse. Fl. D. T. 346. Fl. N. T. 1078. N. Haarnores.

Beffr. Roben langtrevlet. Stænglerne ubbredte, grenede, bubte, 4kantebe, paa Kanterne rue, 2-3 Kommer lange. Bladene ægformige, bubte, smaa, kjøbede, smalle ved Grunden. Grenene toblomftrede. Bægerbladene ægformigelancetsormige, ftribede, nervede, i Randen bindede. Kronbladene lidt florre end Bægeret. Lapselen aflang. Blomftrer i Juli.

Paa Moefjeldet i Mordland og i Island.

Bgenft. og Unvend. Ubefjendt.

4. Morft Sandpaaner (A. norvegica). Stænglerne fremliggende med 2 Blomster i Spidsen. Bladene kilesormisge, tykke, uden Nerver og Kandhaar. Fl. D. T. Fl. N. 1100. T. 9. f. 7.

Beffr. Den har megen kighed med den foregaaende. Roben lang, trevlet, lidt krybende. Stænglerne udbrecte, lange, bladede ifær ved Grunden, knudrede, lidt kadtrokte, 1-2 Kommer lange. Bladene ægformig kileformige, glindsende, omfattende, modfatte. Blomfierne sædvanlig 2 paa Enden af Stængelen og Grenene. Blomfierkilken & Komme lang, med 2 lancetsormige Blade. Bægerbladene ægformige, spidse, med en ophævet kinie paa Roggen. Kronbladene budte, hvide, aflange, lidt-længere end Bægerbladene. Kapselen ægformig. Kroene rundagtige. Fleeraarig. Blomfirer i Juli.

Deb Barboe i Klipperifterne og paa Bjerget Stegen i Rorb.

5. Mane

5. Mangestænglet Sandvaaner (A. multicaulis). Bladene agformige, uden Rerver, siddende, spidse. Kronerne ftorre end Bagerne. Fl. D. T. Fl. N. 666. N. Mpfte: Norell.

Bester. Roben langtrevlet. Stænglerne fremliggende og grenede, ved Grunden opstigende, lange. Bladene five, fjodede, med
nogle enkelte, sine haar ved Grunden, tæt samlede over hele Stængelen. Paa Enden af Stænglerne sidde 1,2 Blomfter paa borsteformige, Z komme lange Stilke. Bægerbladene ægformige, meget
spidse, sinnervede. Kronbladene store, bride. Kapsterne ægformisge. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Daa Bielbene i Mordland.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

6. Smaakronet Sandvaaner (A. serpyllifolia), Blas dene agformige, nasten siddende, rue. Bagerne laadne, nasten 5 nervede. Fl. D. T. 977. Fl. N. 564. D. liden Arve. R. Sandnorel, Sandary, Kuneblom.

Smaablomftret Sandvagner, Dec. Dl.

Bestr. Roben kintrevlet og kinder mange opkigende, kive, tvedeelte, grenede, trinde, undertiden lidt flade, duunhaarede Stængler. Bladene smaa, heelrandede, tættere sammen midt paa Stængelen, spidsere i Loppen. Bægerbladene ægformige, spidse, i Randen lidt kivhindede, de 2 indbendige znervede. Kronbladene meget smaa, hvide, kortere end Bægerbladene. Lapblerne ægformige. Froene gule. 1 aarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Almindelig paa torre Marter, Diger ze.

Egenft. og Anvend, Ubefjendt,

7. Robblomstret Sandvaaner (A. rubra). Bladene linieformige, med Braad. Arelbladene stivhindede, omfestende. Fronen sammentrykte, kantede, rue. Fl. D. T. Fl. N. 919. Engl. Bot. T. 852.

Beffr. Roben trevlet- grenet; ben frembringer flere, fremliggende, grenede, bladede, glatte, næften trinde, 4-6 Commer lange Stængler. Bladene libt kjøbede, temmelig kabe paa begge Siber, libt graacagtige, omtrent af samme længde som Mellemrummene. Arelbladene, som sidde uden om Bladene, ere modsatte, temmelig fore, hvibe, i Randen lidt lasede. Blomfterne fibbe i en twebeele, klaseformig Cop i Enden af Grenene. Lopitifene duunhaarede. Bægerbladene lancetformige, haarede, med flivhindede Kanter. Kronbladene rode, lidt kortere end Bægerne. Kapselen af Bægerets Længde som omgiver den. Froene aflange. 1 aarig. Blomftrer i Juli og Augast.

Afaft: Aoblomftret glatbægeret Sandvaaner (A. r. glaberrima). Det glatte Bagere og Blomfterstilfe.

hovedarten almindelig paa torre Marter og Diger. Afarten fieldnere.

Egenft. og Unvend. Faarene abe ben.

8. Strand Sandwaaner (A. marina). Bladene halv valfeformige, kisdebe, uden Braad. Arelbladene stivhindede, vmskedende. Freene sammentrykte, glatte med en Rand. (A. rubra s. Lin.) Fl. D. T. 740. D. Anagras. N. Rodznorel, Blagnorel.

Bestr. Roben fiin tapformig, lang. Stænglerne langere end bos ben foregaaende, meget glatte, fremliggende. Bladene glatte. Blomfterne ftorre end bos biin. Bageret mindre end Kaplesten. 1 aarig (efter nogle Bleeraarig). Den ligner meget den fores gagende.

Temmelig almindelig ved Strandbrebbe.

Egenft. og Unvend. Som forrige og da den findes ved Strandbredder, tjener den til at bedæffe Flyvesand.

9. Smaabladet Sandvaaner (A. tenuifolis). Blas dene spelformige spibse. Stangelen danner en Top. Raps sterne oprette. Kronbladene lancetformige, kortere end Bager ret. Fl. D. T. 389.

Beffer. Roben fiin trevlet. Stænglerne oprette, traabformige, trinde, bladede, glatte, 4.6 Commer lange. Bladene glatte, ved Grunden sammenvorne, 3nervede, i Aanden bridbindede. Kron-bladene hvide, meget smaa. Frugtknuden kuglesormig. Lapselen aflang. 10arig. Blomfrer i Juli.

Den er funden paa hoie Agre ved Moen og Schonweide. Ægenst. og Unvend. Ubeksendt.

Fjer:

Rierbe Orben.

Semlyunnede (Pentagynia). '

17be Slagt: Steenurt (Sedum). * Deb flabe Blabe.

1. St. Sans Steenurt (S. Telephium). Plabene. flabe, taffede. Blomfterne i en blabet Salvffierm. Stan: gelen opret. Fl. D. T. 686. Fl. N. 391. D. St. Bans Urt , Krafturt , Entblad , Lsaurt. D. St. Bans Urt , Smorbug, Febebot, Bustot, Trobegras, Joufatgras, Rintgras, Saftgras.

St. Sans Steenpryd, (V. og R. Beffr. Roben libt fnollet. Stanglerne oprette, libt opfigenbe, 1.2 And boie, ved Roben udeelte, bladebe, trinde, glatte, ofte rodagtige eller befatte med robe Briffer. Bladene verelvife eller Aroede, fiddende, balvomfattende, agformige, toffe, glatte, blage, agtig grønne. Blomfterne tot fammen. Kronbladene redlige paa Dverfladen og boiblige pag Underfladen. Storfnappene rodagtige. Bleergarig. Blomftrer i August og September.

Afart: Stor St. gans Steenurt (S. T. maximum) med tættere Salvftjerme og hvidagtig gule Blomfter.

Sovebarten findes bif og ber paa boie Stoobrinter og Strag-Afarten paa Batterne imellem Springforbi og Papiirde mollen.

Egenft. og Unvend. Svinet aber ben, men be sprige Suusbor fun i Mangel af andet. Bierne traffe af Blomfterne. Magr ben afpluttes for Blomstringen, fan ben ligesom flere faftrige Planter vedblive at vore, naar den faftes i en Spraffe. Den indeholder en Deel mineralft Ludfalt og er forben bleven anvendt i Medicinen fom et tiplende Middel zc.

** Deb trinde Blabe.

2. Engelft Steenurt (S. anglicum). Blabene naffen verelvife, agformige, fisbede, puflede, tilvoret fiddende. Blome fterfosten tvedeelt, uden Blade. Fl. D. T. 82. Fl. N. 331 (under Mavn af S., annuum). D. Svid Bergenop.

Marlig Bergenop, 3.

Deffr.

Beffr. Roben trevlet. Stænglerne tætte, udbredte, glatte, bladede, rodagtige, 3.4 Commer lange. Grenene oprette. Bladene verelvise og modsatte, blaagrage, tæt sammen. Blomfterboften flaseformig. Blomfterne fortfillede oprette. Bægerbladene budte. Aronbladene spidse, hvide, med en rod Kjol og i Spidsen rodprike tede. Kapsserne glatte, raarig. Blomfter i Juli.

Paa Strandbredderne ved Chriftiania, Stavanger 2c., efter . En nn e rud ved Trondhjem, ved Grotten i Romsdalen og i Guld. brandebalen.

Baenff. oa Unvend. Ubeffendt.

3. Bitter Steenurt (S. acre). Bladene verelvise, næsten agformige, fjødede, puklede, tilvoret fiddende. Blomfters kosten tvedeelt, bladet. Fl. D. T. Fl. N. 149. Engl. Bot. T. 839. D. Helleknop, Bladløs, liden Steenurt, Steenpikke, Veier, Drav. N. Stjørbugsknopper, Bergknopper, Feitbot, Fugletjøt, Hestegras, Vortegras, Veyardram, Veiersdrav, Bergekongen, Mutul, Telikaur, Berge Nutar. J. Helluhnodri.

Bidende Steenpryd, B. og R.

Befte. Roben trevlet. Stænglerne fremliggende, tætte, meget grenebe, glatte, trinde, tætblabede, ifær paa Grenene, 3.5 Commer lange. Bladene verelvise, taglagte, bubte, med den indbens dige Flade sammengroede med Stængelen, ved Grunden fritfiaaende, gronne eller rodagtige. Aronbladene smuft gule, spidse. Sægers bladene budte. Bleeraarig. Blomfter i Juni og Juli.

Almindelig paa Steengjerder og torre Darfer.

Rgenft. og Anvend. Dens Saft er bibende. Den er med Held bleven anvendt mod Slag, Stjørbug, Kræft, 2c. Huusdyrene prage den.

4. Sepkantet Steenurt (S. sexangulare). Bladene trinde, budte, tilvoret: siddende, aabne, i 6!Rader. Bloms sterfosten 3deelt, bladet. Fl. D. T. Fl. N. 485. Curt. Fl. Lond. fasc. 4 T. 33. N. Kantknopper.

Gerfantet Steenprod, B. og! R.

Beffr. Den ligner meget den foregaaende, hvorfra den adfile les ved mere valleformige, længere, tættere og ifte bittre Blade, som sidde frandsfermige, 3 i hver Krands, og da Krandsene afverle

i henseenbe til Bladenes Stilling, fremtomme berveb 6 Rader. Den blomfirer og noget filbigere. Bleeraarig.

Muller vil bave fundet den i Danmart; i Dorge findes ben

efter Gunnerus paa hitteren.

Egenft og Unvend. Ubeffendt.

5. Klippe Steenurt (S. saxatile). Bladene halvtrinde, budte, isse wid Grunden. Stangelen grenet, nedliggende. Fl. D. T. 59. Fl. N. 636 (Paa begge Steder under Navn af S. rupestre). R. Femfnop, Arppfnop.

Debers Steenpryd, &. Løsbladet Steenpryd, R. Beffr. Roben trevlet, lidt frybende. Stængelen opftigende, grenet ved Grunden, trind, bladet, dog tabes de nederfie Blade snart. Bladene sidde uden Orden og ere tjødede, glatte. Blomfterne gule, siddende paa de tilbageboiede Grene. Aronbladene spidse. Bagerbladene fortere end Kronbladene, budte. Bleeraarig. Blomfter i Juli.

Temmelig hyppig paa Sjelbene i Norge, f. Er. ved Aaseraad, heitsjeld, Arendal, Johnstnuden, Nas Jernvart, Ovre Selle-marten 2c.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

6. Laaden Steenurt (S. villosum). Bladene verelvije, linieformige, lidt flade, haarede, ligesom og Blomfterstiltene. Stangelen opret. Fl. D. T. 24. Fl. N. 487. N. Løenknop.

Laaden Steenpryd, V.

Beffr. Roben flintrevlet. Stængelen opret, trind, glat og ofte grenet ved Grunden, haaret i Loppen, bladet. Bladene bubte, tjøbede, flint haarede, ifar be overfie. Blomfertoppen toffformig, i Enden af Stængelen. Bægeret budt, flædrig haaret. Kronbladene brede, budte, hvide, med en rod Rerve. Kapflerne fpidfe, rodagtige, smal-ægformige. Bleeraarig. Blomfrer i Juli.

Den findos paa Bieldene if Morge men fjelden, f. Er. ved Glidre

i Balbers.

Rgenst og Anvend. Ubekjendt.

7. fwid Steenurt (S. album). Bladene aflange, trinbe, bubte, aabne, glorte. Blomftertoppen meget grenet. FL

D.

D. T. 66. Fl. N. 705. D. Tripmadam. N. Hellfnop, Quiitfnop.

Svid Steenprod, B. og R.

Beffr. Aoben trevlet. Stænglerne krobende ved Grunden, grenede, trinde, glatte, rodagtige, lidt toffere paa Midten end ved Grunden, ½=1 Fod lange. Bladene glatte, meget fiedede, lidt flade paa den everfle Side, toffere i Spibsen end ved Grunden, blace: eller rodagtig grønne, tæt sammmen, især paa Enden af Grenene. Blomfertoppen i Enden af Stængelen, verelviis grenet, Bægerbladene smaa, glatte, vundagtige, meget budte. Kronbladene hvide med en rod Streg paa den udvendige Side. Stevtraadene hvide. Stovknappene purpursarvede. Stovkenen rodagtig. Blomstrer i August og September.

I Danmark meget fjelden; saavidt mig er bekjendt, kun funden paa et Steengjerde ved Ulriksholm. Almindeligere i Rorge, f. Er. paa Eger, ved Kissum Bandet, ved Nas Jernværk 1c.

Agenst. og Anvend. Den kan spises som Salat og dyrkes berfor paa nogle Steder. Den groer let, ubsaaes om Efteraaret eller Foraaret og ubplantes i Rader, omtrent i Quarteer imellem hver Plante.

Bederne abe ben. Bierne traffe uf Blomfterne.

8. Ottekantet Steenurt (S. reflexum). Bladene spelf formige, stroede, ved Grunden lose; de nederste tilbageboiede. Blomsterstanden kostformig. Fl. D. T. 113. Fl. N. 475. Lob. Içon. 378. D. Bjergknop. N. Hakisk, Fransk Salat, Bergguld.

Ottefantet Steenpryd, 3.

Bestr. Aoden trevlet; ben kepter flere, oprette, ved Grunden apstigende, trinde, glatte, blaae- eller rodagtig gronne, 1. 1 Fod hoie Stængler, som ved Grunden tabe meget snart deres Blade og ere da tæt besatte med Ar paa de Steder, hvor Bladene have sat. De itte blomstrende Stængler ere kortere, tættere besatte med Blade og tabe dem itse saa snart. Bladene verelvise og strocde og endes med en kort Braad; de nederste ganske tilbageboiede, de overste ganske beprette. Blomsterkoffen tve- eller steerdeelt. Blomsterne kortstillede, censidige. Bægeret spidst, glat. Kronbladene lancetfor-

formige, budte, gule. Den bar undertiden 12 Stoobragere og da 6 Kronblade. Fleeraarig. Blomfrer i Juli.

Siguten i Fl. D. er ifte god og formodentlig gjort efter et tort Eremplar. Lo bels Tigur forefiller Planten bedre.

Jeg bar fundet den paa Bafferne ved Elben uden for Altona. 3 Norge findes den ved Chriftiania, Laurvigen, Gronftad og ved Erondbiem.

Bgenft. og Unvend. Den ftal af nogle bruges som den foregaaende til Salat.

18be Glagt: Gjøgemad (Oxalis).

1. Suur Gjøgemad (O. Acetosella). Staftet Iblom: stret. Bladene 3hobede, omvendt: hjerteformige, haarede. Roben ffjællet: leddet. Fl. D. T. 980. Fl. N. 289. D. Gjøsgemad, Suurflever, Sjøgrod, Sjøgebrød, Stovsyre, Rufuftaal. N. Gouffyre, Sjøfe, Syre, Qvalsø, Natsave, Natsyar, Rufuftaal, Regnblad, Tøstgræs.

Bester. Aoden tjebet, vandret, tattet, med Sibetrevler: Stafe tet opret, traabformigt, glat, trindt, redagtigt, stinhaaret, paa Midten fnæet, med 2 smaa Blomkerblade, 3:4 Kommer bei. Bladene sidde alle ved Roden og ere rode paa Underfladen. Bladstiltene sine, lidt kortere end Staftet. Blomkeret eenligt paa Enden af Staftet. Bægerbladene lancetformige, hindede i Randen. Kronbladene meget ftorre end Bægeret, hvide eller redagtige, med violette Agrer og en guul Plet paa den indvendige Side af Regelen, hvor de hænge lidt sammen. Kapselen hindeagtig, srummet, i hvert Rum 2 Free, som udkaftes af de elastiske Klapper, naar de gre modue. Fleeraarig. Blomstrer i April og Mai.

Almindelig i Cfove.

Egenft. og Anvend. Af dens Blade, som have en bes hagelig sprlig Smag, uddrages det befjendte Spres eller Suurstlever: Salt, hvormed man kan aftage Rusts og Blækpletter af Linned, hvilket endog feer blot ved at gnide Pletterne med de frifte Blade og derpaa vaste Linnedet. Man kan adskille Melk dermed. Nogle spise Bladene paa Smørrebrød. Geder og Sviin ade den. Vierne trækte af Blomsterne. Den er tiplende, fortyndende og modskager Forrkadnesse og Stjørbug.

2. Op.

2. Opret Gjøgemad (O. stricta). Stængelen opret, grenet. Blomsteuftilfen stjermdragende, kortere end Bladstilstene. Bladene 3hobede, omvendt hjerteformige. Jingen Axelsblade. Fl. D. T. 873. (under Navn af O. corniculata).

Best. Roden fenbende. Stængelen trind, glat, saagrenet, ved Erunden rue, 6,12 Kommer hoi. Blomsterfilsene kortere end Bladstilsene. Bladstilsene sinhaarede; de nederste nedboiede. Smaabladene mindre end bos den foregaaende, glatte, i Randen sinhaarede. Bægerbladene lancetformige, glatte. Kronbladene gule. Kapselen liniesormig, stantet, haaret. Bleeraarig. Blomsfrer i Juli.

Den findes i et Rrat ved Freberifsborg.

Egenft. og Unvend. Som den foregagende, men er mindre fprlig.

3. Tedliggende Gjøgemad (O. corniculata). Stans gelen meget grenet, ubbredt. Blomfterstilfene fejermdragende. Bladfilfene have ved Grunden Arelblade. Fl. D. T. Iggv. Oxalis T. 5.

Bester. Roben trevlet. Stænglerne fremliggende, robstobende, trinde, oventil grenede, bladede, rodagtige, mindre end den foregaaendes. Pladene langfillede, haarede. Smaabladene morkgronne, blegere paa Understaden. Blomsterstillene i Bladbjornerne, lange, traadformige, i Spidsen deelte i en Stjerm, hvorpaa sidde 2-4 Blomster. Kronerne gule, storre end Bægeret. Kapselen shjornet, glat, med mangefroede Rum. 1aarig (efter Smith Bleeraarig). Blomstrer i August.

Den fal efter Rafn findes paa Bornbolm.

Egenft. og Anvend. Den er mindre sprlig end de foregagende.

19de Slagt: Klinte (Agrostemma).

1. Almindelig Klinte (A. Girhago). Planten stivhaaset. Bageret storre end Kronen. Kronbladene udeelte, uden Svalgerands, Fl. D. T. 576. Fl. N. 624, D. Klinte, Klit. N. Asklint, Svartklint.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen opret, trind, leddet, i Copven grenet, bladet, 1 - 2 god boi. Bladene modfatte, fiddende, linielinieformig lancetformige, fpidfe. Blomfterne i Euden paa Stangelen. Bageret 10 fantet, standet eller rettere fliget, besat med lange haar. Fligene linieformige, spidse, lange. Aronbladene piolet rode. Rapfelen agformig.

Almindelig i Binterfæden i Danmart; i Rorge findes den fun i den sodige Deel.

Egenft. og Unvend. Den er et stadeligt Ufrud i Hvede og ifar i Rug. Det stilles vanskelig fra Kornet og giver' Brødet et blaaeagtigt Ubseende, naar der findes meget deraf i Melet. Planten ades af Huusdyrene; men Frøene ere giftige for Kugle, hviltet man alt lange har observeret i Iylland og paa stere Steder og derester ved Forsøg bekraftet paa Veteris nairkolen. Inlland bruger man Klintemeel, hvorpaa er gydet varmt Vand, til at vaste uldent Esi i, hvorester det bliver meget hvidt. Masten deraf er en dødelig Forgist for Ender.

20be Slagt: Pragtstjerne (Lychnis).

1. Trevlebtomftret Pragtstjerne (L. Flos Cuculi). Rronbladene 4deelte. Rapselen nasten tugleformig. Fl. D. T. 90. Fl. N. 124. D. Hovmod, Grasnellife, Stovnele life. N. Engenellife. F. Ageleie.

Eng Pragtstierne, 2. og R.

Beffr. Roben trevlet grenet. Stængelen opret, fantet, libt furet, leddet, rue, nebentil mortrod, oventil flæbrig, 1-13 fod boi. Bladene modfatte, ved Grunden sammenvorne, smal-lancet-formige, temmelig glatte. Blomfterflasen i Enden paa Stængelen, opret, wedeelt. Bægeret valseformige ægformigt, mortrodt. Krono bladene rosenrode; Fligene ulige fore, satne.

Alminbelig paa Enge.

En foldt Afart dyrkes i Blomfterhaver.

2. Alæbrig Pragtstjerne (L. Viscaria). Rronbladene udeelte. Kapselen 5rummet. Fl. D. T. 1032. Fl. N. 652. D. Tjereurt, Beegurt, Stumnellike. R. Tjæregræs, Tjurugræs, Kjurugræs, Kjærngræs, Tjærnellik.

Beffr.

Beffer. Roben libt grenet, trevlet. Stængelen opret, lebbet, trind, glat, under keddene meget flæbrig, 1 Fod hoi. -Bladene sammenvorne ved Grunden, linieformig laucetformige, glatte, tætetere samlede og længere ved Roben. Blomfiertoppen tæt, i Enden paa Stængelen. Bægeret valseformigt, hindeagtigt, rødligt. Kronbladene smuft røde, utydelig ubrandede. Kapselen ægformig. Fleeraarig. Blomfirer i Juli.

Den vorer paa Baffer iffe fjelben i Danmart; i Rorge findes ben i ben folige Deel og i Romsbalen.

Agenft. og Anvend. Bierne træffe af Blomfterne. En fyldt Afart byrkes i Blomfterhaver. Insecter blive ofte fangne paa bens klæbrige Stængel.

3. Sjeld Pragtstjerne (L. alpina), Hele Planten glat. Rronbladene tveklovede. Blomsterne sidde i et Kjermformigt Hoved. Fl. D. T. 65. Fl. N. 679. N. Fjeldnellik, Jomfruehlom. J. Kveisugras, Augnafra.

Beffr. Roben tyt. Stangelen optet, enkelt, ubeelt, glat, trind, 2-4 Commer boi. Bladene linieformig, spesformige, surede, spidse, glatte, tot samlede ved Roden; modsatte, omfattende, saa Stangelen. Bladene ved Blomfterne lidt gjennemsigtige. Blomfterne meget tatte. Kronbladene uden Svælgkrands, spidse, smuft rode, fun lidt klovede. Den har 4 Stovveie. Fleeraarig. Blomfter i Juli.

Itte fjelden paa Gjeldene i Norge, f. Er. ved Glidre i Balbers, paa Dovrefjeld, Johnstnuden 1c.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

4. Sov Pragtstjerne (L. sylvestris Rafn). Bladene agformige, tilspibsebe. Bageret kortere end Kronens Ror. Kronbladene dybere klovebe end til Midten. Blomfterne oftest tveboe. Kapselen agformig. (L. dioica Lin.) Fl. D. T.

Fl. N. 123. Curt. Fl. Lond. fasc. 2. T. 32. D. 09 N. s. den folgende.

Eveboe Pragtstjerne, B. Laaden Pragtstjerne, Dec. Pl.

Beffr. Roben tapformig. Stængelen opret, i Enden tvebeelts grenet, fivbagret, 1, 2 god bei. Bladene ægformig lancetforformige, moblatte, heelrandede, haarede, snervede. Bægeret ægfors migt, 'ioribbet, bruunagtigt, flivbaaret, mere buget paa hun end paa hanplanten. Aronbladene imukt rode. Svælgkraudsen beskaaer af 4, hvide Eander. Stouveien laaden. Lapselen har 10, libt tilbageboiede Kander. Froene meget smaa. Fleeraarig. Blomfirer i Juni og Juli.

Diff og ber i Kratter og imaa Stove.

Egenft. og Anvend. Bierne trætte af Blomfterne. En fplot Afart byrtes i Blomfterhaver.

5. Svideronet Pragtstjerne (L. pratensis R.). Bladene lancetformige. Bageret langere end Kronens Ror. Kronbladene elsvede til Midten. Blomsterne oftest tveboe. Frochuset Eugleformigt. (L. dioica β . Lin.). Fl. D. T. 792. Fl. N. 123. D. Laaden vild Mellife. M. Raveblomme, Strugs nellife, Aafernellife, vild Rellife, Rodsotgras.

Beffr. Den ligner saameget den foregaaende, at Botaniferne endnu ere uenige, om de bor antages som forstjellige Arter eller som Afacter. Den udmærker sig ved en ftærkere Bært, og er i alle Dele ftorre og mindre haaret end hin, ved lancetformige, randhaarede Blade, hvide Aroner, som ere mindre flovede og bres dere og som have en behagelig Lugt om Natten. Støvveiene ere tyffere og mere glatte end hos den soregaaende. Kapselens Lænder lige opstaaende. Bleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli. Almindelig paa Enge.

Egenft. og Unvend. Bierne træffe af Blomfterne. Den er et Ufrud paa Enge. Heftene abe ben undertiben.

6. Kortkronet Pragtstjerne (L. apetala). Bageret epblæst. Kronen kortere end Bageret. Stangelen oftest ibloms fret, treksonnet. Fl. D. T. 806. Fl. N, 680. N. Blinnellik.

Stjult Pragtstjerne, 8.

Beffr. Foden udeelt, med sma Sidetrevler. Stængelen opetet, rant, ficulet ved Roden af de henvisnede Blade, udeelt, trind, finhaaret, omtrent 6 Commet boi. Bladene lancetformige, neds lobende i en omfattende Stilf; de nederfte mindre end de overfte,

ægformige. Blomften eenlig. Cronbladene hvide, dobt flovede, budte. Kapfelen aftang. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

Dent findes i Mordland og i ginmarten.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

21de Slagt: Sonfetarm (Cerastium).

1. Almindelig Insetarm (C. vulgatum). Hele Plans ten flæbrig-laaden. Bladene ægformige. Kronbladene af Bæs gerbladenes Langde. Blomsterne longere end Blomsterstilfene. Fl. D. T. Fl. N. 392. Engl. Bot. T. 789. D. Liden laaden Arve. N. Loen Arve, Beiarve, Beivaryg.

Almindelig Rlovfrone, B. og R.

Best. Roben trevlet. Hele Planten bleggrøn. Stænglerne fremliggende, grenede, trinde, bladede, 4:6 Tommer lange. Bladene siddende, budte, ægformige, undertiden smalsægformige, beelvandede. Blomsterne sidde i Plantens Delinger paa smaa Stilke, bvoraf de overste ere de tængste. Bægerbladene lancetformige, spibse, i Randen hindede, især de indvendige. Aronbladene astange, dybt udrandede, hvide. Kapselen valleformig, lidt frum, meget længere end Bægeret. Frøene ujevne, guld 1 aarig. Blomster fra April til Juni.

Altmindelig paa Diger, Falleder ic. Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

2. Alabrig Sonsetarm (C. viscosum). Rabrig: laas den, ubbredt. Bladene lancetformig: aflange. Fl. D. T. 1211. Fl. N. 536. N. Rleinard.

Klabrig Kløvfrone, V. og R.

Bestr. Roben trevlet. Hele Planten flæbrig tæthaaret. Stængsterne udbrechte til alle Sider, trinde, bladede, i Enden deelte, 3.6 Kommer lange. Bladene smalle ved Grunden, meget budte, tættest sammen ved Grunden og i Enden af Stænglerne. Blomssterne sidde i Octingerne af Stængelen paa Stilfe, som ere lidtlængere end Bægeret og nedboiede ester Blomstringen. Bægerblaedene lancetsormige, i Randen hvidglindsende, kantede. Kronbladene spide, lidt længere end Bægeret. Læpselen vallesormig, lidt krum, længere end Bægeret. Frøene rynkede. Fleeraarig. Blomstrer i Rai og Juni.

Paa

Baa torre Marter, ifær veb Strandfanten, f. Er. imellem Ebarlottenlund og Cfoveboved.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

3. Goldnaalet Honsetarm (C. semidecendrum). Rices frig: laaden. Blomsterne 5 hannede. Kronblodene ubrandede. Fl. D. T. 1212. Fl. N. 671. D. Liden laaden Arve. R. Smaavarve.

Goldnaalet Alsverone, B. og R.

Bester. Den ligner meget den foregaaende, men er mindre. Stænglerne oprette, lidt liagende ved Grunden, i Koppen flæs brige, bladede, baarede, 1-2 Kommer lange. Bladene modfatte, 2 Par paa Stængelen, ægformig-aflange, haarede, unbtagen de nederke. Blomkerstiltene samlede næften i en Stjerm, nedbojede efter Blomkringen. Bægerets Blade i Randen bred, og glinbsens de hvidbindede. Kronbladene hvide, kortere end Bægeret, mindre klovede end de foregaaende Arters. Den har sædvanlig kun 5 Stopstraade, undertiden tillige 5 golde. Kapselen krum, længere end Bægeret. Frøene lidt sammentrofte. 1 aarig. Blomfrer i Raf

Almindelig paa fandige Overbreve.

Egenft. og Unvend. Svinene abe ben.

4. Storblomftret Sonfetarm (C. arvense). Blabene linieformig lancetformige, bubte, ved Grunden randhaarede. Rronbladene bobbelt langere und Bageret. Fl. D. T. 626. Fl. N. 1038. R. Aftervarve.

Smalbladet Risvfrone, & og R.

Beffer. Roben frybende, trevlet. Stænglerne fremliggende, med den overfie Deel lidt oprette, meget flint haarede, trinde, leds debe, tæt famlede, 4.6 Kommer lange. Bladene modfatte, næften omfattende, buunhaarede. Blomftertoppen tvedeelt, i Enden paa Stænglerne, faablomftret, lidt klæbrig. Blomfterne meget ftorre end paa de foregaaende Arter. Bægerbladene ægformige, budte, i Randen hindede. Kronbladene hvide, omvendt hjetteformige. Lapften valfeformig, ret. Fleeraarig. Blomftræt i Nai og Juni.

Sift og ber paa Diger og ubprfebe Marter, fjeldnere i Rorge,

f. Er. i Romsbalen og ved Molde.

Egenft.

Egenst. og Anvend. Faarene abe ben saalange ben en ung. Bierne traffe hyppig af Blomfterne. Formebelft benstrubenbe Rob er den undertiden et Ukrub paa Agrene.

5. Sjeld Sonsetarm (C. alpinum). Bladene elliptiffe, nugne og haarede. Blomftertoppen tredeelt, faablomftret, bladet. Rapselen aflang, tilbagebriet. Fl. D. T. 6. og 979. Fl. N. 438. N. Fieldværve.

Rield Risvfrone, 23.

Bestr. Roben trevlet strybende. Den frembringer mange, tæt samlede, oprette, trinde, ved Grunden glatte, i Koppen haarede, bladede, udeelte, saablomstrede Stængler. Bladene modsatte, budte, haarede eller glatte, tætte og smaa ved Roben, større og færre paa Stængelen. Blomsterstissene temmelig lange, omtrent 3, i Enden paa Stænglerne. Blomsterbladene lancetsormige, verelvise og modsatte. Bægerbladene lancetsormige, spidse, i Randen glindstende hvidbindede. Kronbladene meget større end Bægerne, hvide, omvendt ægformige, lidt klovede. Kapselen tandet i Spidsen. Fleersaaria. Blomster i Justi.

Da den findes baabe laaden og glat, fremtommer berved tvende Afarter, til biin borer den forfte auforte Sabel af Fl. D., til

benne ben anden.

Den findes i Rorge ved Kongeberg, Opdalen, Rummebalen, Sardanger ic. Den glatte findes ifær i Binmarten ved Baranger.

Raenff. og Unvend. Ubefjenbt.

6. Breobladet confetarm (C. latifolium). Bladene elliptiffe, rue. Blomsterstissene i Enden paa Stangelen, udeelte, naften eenlige. Kapselen agformig. Fl. D. T. Fl. Isl. 7. Engl. Bot. T. 473.

Bredbladet Risufrone, V.

Befer. Roben trevlet; den frembringer mange, halv oprette, tætbladete, trinde, iblomfirede Stængler. Bladene ægformig-ellipeliffe, omfattende, befatte med tætte, five haar. Blomferfilfene næften af Stængeleus længde, ftiphaarede, trinde, iblomfirede, nden Blomferblade. Bægerbladene aabne, budte. Kroubladene bvide, omvendtehjertefermige. Lapfelen ægformig. Bleeraarig. Blomfirer i Juli.

7. Vand

7. Vand Sonsetarm (C. aqvaticum). Bladene hjerteformige, siddende. Blomsterstillene paa Siderne af Stænges len, eenlige; nedboiede efter Blomstringen. Kapselen ægsermig med 5tandet Munding. Fl. D. T. Fl. N. 1036. Engl. Bot. T. 538. M. Basvarve, Basauvse.

Band Risvfrone, B. og R.

Beffr. Den er den forfte af denne Slægt. Roden treblet, frysende. Stænglerne svage, grenede, trinde, Kiøre, bladede, haares de, 1 · 2 Fod lange. Bladene ftore, spidse, i Randen lidt bolges de, haarede; de nederste og overste ofte kortstilkede. Blomsterfilkes ne flore i Bladhjørnerne og ere iblomstrede, oprette for Blomstringen. Bægerbladene haarede, ægformige, af Kronens Længde. Kronbladene hvide, dybt deelte, med smalle Flige. Broene rue. Electaarig. Blomstrer i Juli.

Paa fugtige Anggefulde Steder iffe fielden.

Egenft. og Unvend. Keer og harer abe ben.

22be Slagt: Spergel Spergule).

1. Almindelig Spergel (S. farvensis). Bladene ? Krandse. Blomsterstilfene nebbsiede efter Blomstringen. Frsene npreformige. Fl. D. T. 1033. Fl. N. 20. D. Spergel, Sporgel, Knytgras, Knæegras, Honsegras, Lerkeliim, Humb, Homb, Draghom, Gier, Kirr. N. Liinband, Liinbandel, Liinbange, Storv.

Beftr. Roben flintrevlet. Stænglerne liggende, med ben werke Deel lidt spectte, grenede, aabne, trinde, glatte, ledbede, lidt bagrede, &. 1 god lange. Bladene fvelformige linieformige, forte haarede, faftrige, mortgronne, lidt furede paa Underfladen. Bloms kertoppen i Enden paa Stængelen, mangeblomftret, tvedeette udspilet. Blomfterfiltene iblomftrede, duunbaarede, oprette for og under Blomftringen, men gank nedhængende efter den. Bågere bladene haarede, bvidrandede. Kronbladene lidt længere end Bægeret, ægformige, bvide. Kapfelen ægformig, meget længere end Bægeret. 1aarig. Blomftrer i Juni, Juli og August.

Meget almindelig paa torre Marter.

Egenft. og Unvend. Da Quaget aber ben med Begjerlighed og Korne malte megen og fortraffelig Melt berefter, da ben vorer meget gobt paa ftarpe, sandige Jorder og da dens saftrige Stængel gisder Jorden, hvorpaa den vorer, er den, især for flige Egne, en fortrinlig Foderurt og bliver og paa nogle Steder dyrket i denne Hensende. Den saaes i Mai eller k Begyndelsen af Juni og kan, naar. Sommeren ikke er meget tør, slaaes 2 Sange. Man giør bedst i at lade den afgræsse eller afslaae den til Stadbsvering, da den formedelst sin Saftrighed er vanskelig at tørre til Hose og taber derved og endeel af sin Sodhed. Man kan og saae den med Havre og Bogs hvede, og med Kløver. Fuglene øde gjerne dens Froe og man har endog anvendt dem til Brød.

2. Semhannet Spergel (S. pentandra). Bladene i Kranbse. Blomsterne 5hannebe. Froene nedtrykte, vingede. Fl. D. T. Ephem. nat. cur. Cent. 5 et 6. T. 4 f. 1.

Befer. Den ligner meget den foregaaende, men er i alle Dele mindre. Bladene mere tjodede, færre i hver Krands, finere. Basterets Blade ere itte hindede i Randen. Broene ere omgivne med en hud hindeformig Rand. . 1 aarig. Blomfirer i Juni.

Muller auferer ben fom funden paa udlagte Agre.

Ægenft. og Unvend: Som forrige, bog paaftage nogle Deconomer, at ben giver et finere Kober.

3. Anudret Spergel (S. nodosa). Blabene mobsatte, spelformige, jevne; de sver : i Anipper. Bageret uden Rerver. Fl. D. T. 96. Fl. N. 669. D. Anubret Strand-arve. N. Bergspurry.

Bester. Roben trevlet, hele Planten losgron. Stænglerne tætte, fremliggende, med Enden opstigende, trinde, traadformige, tætleddede, glatte, faablomstrede, 2.3 Commer lange. Bladene megektorte, omfattende, glatte, undertiden lidt haarede. Blomsterstillene eenlige, idlomstrede, i Enden af Stænglerne, lidt nikkende for Blomstringen. Bægerbladene ægformige, kjølede, glatte, budte. Kronbladene hvide, langere end Bægeret. Rapselen længere end Bægeret. Bleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Paa fugtige Steder temmelig hyppig i Danmart, sjeldnere & Rorge, f. Er. paa Nordmoer, i Nordlandene og sinmarten.

Ægenft.

Egenft, og Anvend. Huusdyrene abe ben, men ben er for liben til at fortjene at dyrtes, fijont nogle Deconomer ansbefale ben bertil.

4. Langstillet Spergel (S. saginoides). Blabene modfatte, spelformige, uben Braad og haar. Blomfterstillene eenlige, meget lange, glatte. Fl. D. T. 12. Fl. N. 91. (paa
begge Steber under Navn af Stellaria biflors).

Beste. Hele Planten glat. Roben trevitt; den fremkider flere, fremliggende, i Koppen oprette, lidt grenede, trinde, bladede, 1-2 Kommer lange Stængler. Bladene spidse, sammenvonne ved Grunden. Blomfterfillene i Enden paa Stængelen, eenlige, oprette, 1 blomftrede, omtrent af Stænglernes Længde. Blomfterne nittende. Bægerbladene ægsoemige, budte, ved Grunden putsede. Krondladene meget budte, næsten fredseunde, fortere end Bægeret. Kapslerne ægsormige. Oftest fun 5 Stovdragere. Froene upresormige. Bleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Lemmelig almindelig paa Sjeldene i Rorge, f. Er. paa Johns. Annden, pag Bjerget Bouen zc.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

5. Spelbladet Spergel (S. subulara). Bladene modfatte, spelformige, braadede, randhaarede. Blomsterstilfene eenlige, lange, haarede. Fl. D. T. 858 (under Navn af S. laricina).

Best. Roben trevlet. Stænglerne stere sammen, ubbredte, fremtiggende eller opsigende, trinde, bladede, knæde, glatte, 1.2 Commer lange. Bladene parviis sammenvorne ved Grunden, rands baarede, med en liden kjertel paa hvert Haar, lidt krumme ind ad, ved Grunden tætte. Stomstersistene i Enden af Stængelen og i Bladhjørnerne, oprette, af Stængelens kængde, iblomstrede, trinde, traadsormige. Blomsten lidt niftende. Sægerbladene ægsformige, budte, (efter Fl. D. lancetsormige, spidse) lidt haarede. Kronbladene budte, tilrundede, spide, kortere end Bægeret. Lapsselen lidt længere end Bægeret. Frøene nyresormige, blegbrune, omgivne i Randen med en sort kinie. Bleeraarig? Blomstrer i Juli og August. Den ligner meget Fremliggende Bitrling. Histogene paa tørre Marker, f. Er. ved Flasestroen.

Egenft. og Unvend, Faarene abe ben.

Ellevte

Ellevte Elasse. Tolvhannede (Dadecandria) med 12 Stevdragera

Forfte Orben.

Cenhunnede (Monogynia) med I Stevvel.

Tfte Slagt: Tveblad (Asarum). Ingen Rrone. Bage ret 3flovet, oversabigt. Rapfelen brummet.

Ub feen de: Lav Plante. Roben trybende, knact. Stangelen meget kort. Blomfterftilfen ubeelt. Bladene ubeelte og sibbe ved Roben. Blomften eenlig paa Emben af Stilfen.

3ben Clagt: Rattehale (Lythrum). 6 Rronblade. Se geret 12flevet, undersabigt.

Ubfeenbe: Anfeelig Plante med rant Stangel, ubeele te, fibbenbe Blade; arformige, pralende Blomfter.

3ble Slag,t: Portulat (Portulaca). Kronen 5bladet. Bas geret aflevet, undersabigt. Kapselen trummet, overstags ren paa Evers.

Ubfeende: Plante af Middelfterrelfe, med nebliggene be, faftrig Stangel; ubeelte, tyffe Blade, og fibbende, uanseelige Blomfter.

Anden D'rben.

Tohunnede (Digynia) med 2 Steuveie.

4de Slagt: Agermaane (Agrimania). 5 Kronblade, fom fibbe paa Bageret.

Ud feen de: Plante af Midbelfterrelfe, med rant Stangel; sammensatte, verelvise Blade og arformige Blomfter.

Eredie Orben.

Trehunnede (Trigynia) med 3 Stovvele. 5te Glagt: Vau (Reseda). Rronbladene mangebeelte. Kaps selen grummet, gabende.

U de

Udfeende: Temmelig hei Plante med tapformig' Rod, rant Stængel, udeelte, fiddende Blade og arformige, nanfeelige Blomfter.

6te Slagt: Porteurt (Euphorbia). Sonninggjemmerne ffjoldformige. Rapfelen Ifornet, ftilfet.

Ub feende: Planter af forffjellig Storrelfe, opfyldte med en melflignende Saft. Bladene ubeelte. Blomfter ne i Stjerme, uanseelige.

Fjerbe Orben.

Sirehunnede (Tetragynia) med 4 Stovele, Tormentil f. nafte Claffe, fibste Orben.

Bemte Orden.

Tolvhunnede (Dodecagynia) med 12 Stevveie. 7de Slægt: Semperviv (Sempervivum), 12 Kronblade. Bageret 12deelt. 12 Kapster.

Ubseen de: Plante af Middelfterrelfe, med tyffe, saftrige, taglagte Blade og Blomfter i en Roft.

Ellevte

Ellevte Elasse. Tolybannede (Dodecandria).

Forfte Orden. Benhunnede (Monogynia).

Ifte Slagt: Toeblad (Asarum).

1. Europæist Tveblad (A. europzum). Deb 2 npe reformige, budte Blade. Fl. D. T. 633.

Beffr. Roben krybende, leddet. Stængelen meget kort, trind, duunhaaret. Bladene fuldkommen nyreformige, heelrandede, modfatte, langfilfede, temmelig flore, glatte, lidt haatede, morfgrome ne paa den overfte og lidt blegere paa den underfte Flade. Blomfets filten 1:1 Comme lang, bruun, og kommer ud fra Roden. Blomferet morkbruunt, potteformigt, udvendig langhaaret. Stovveien Ellovet. Fleeraarig. Blomfrer i Rai.

En meget sielden Plante. Den fal være funden i Rosenborg have og groer vilb paa Den Iholm i Colbing Sjord og ved Enrin. Wille vil have fundet den i Kellemarken.

Egenft. og Unvend. Den befordrer Brafning.

2den Slagt: Battehale (Lythrum).

1. Piilbladet Kattehale (L. Salicaria). Bladene modfatte, hierteformig-lancetformige. Blomsterne arformige, 120 hannede. Fl. D. T. 671. Fl. N. 539. D. Kattehale, Botteblade. N. Asgupel, Biegupel.

Beffr. Roden grenet. Stænglerne oprette, ranke, grenede, 4. fidede, glatte, 2-3 80d boie. Bladene moblatte eller i en Krands; de nederste lidt verelvise, nedløbende, siddende, paa Overstaden glatte, paa Understaden duunhaarede. Bladene ved Blomkerne ægsformig-lancetsormige. Slomkerne sidde krandssormige i lange, spidse kr. Bægeret rodt. Kronbladene purpursarvede, aflange. Stovdragerne indboiede, af ulige længde. Kapselen aslang. Bleers garig. Blomker i Juli og August.

Ifte fjelden i Moser og ved Grovter, bog fjeldnere i Rorge. Egenft. og Anvend. Den kan bruges til Sarverie og Farverie; ben giver neinlig med Bismuth en castaniebruun, med Porafte en gunl, med Kjötfensalt en kjøbfarvet, med Salmiak

og Allun en bruunguul og med Jernvitriel en fort Farve. Quag og hefte abe den i Mangel af andet; dog har man fundet i Sverrig, at Faarene abe den gjerne. Den fortjente at dyrkes i Haver som Burplante. Den har sammensnerpende Egenkaber-

3ble Glagt: Portula? (Portulaca).

1. Save Portula? (P. oleracea). Bladene tileformige. Blomfterne fibbende. Blackw. T. 287. D. Portulaf.

Beffr. Roden grenet. Stænglerne ubbredte, grenede, totte, tigesom bele Planten redagtige, omtrent i Fod lange, saftrige, glatte. Bladene beelrandede, budte, totte, glindsende. Blomfierne smaa; de fidde i Bladhjørnerne og i Enden af Stængelen. Aronerne gule og aabne fig fun om Riddagen. Aapslerne rundagtige. From sorte. 1 aarig. Blomfirer i Juli.

Den vorer vilb i de milbere og varmere Alimater ved Strand. Conterne.

Egenft. og Anvend. Dens Brug som Suppenrt er betjendt. Quaget aber den gierne. Den har fortundende og tjølende Krafter. Man har en Ufart med gule og en med brede Blade. Den saacs i April og omplantes i Mai. De, som saac sig selv, tabe sig itte, som Fun te paastaaer, men ere derimod de bedite.

Unben Orben.

Tohunnede (Digynia).

4be Slagt: Agermaane (Agrimonia).

1. Almindelig Agermaane (A. Eupatoria). Stangels bladene finnede, bet ulige Blad ftilfet. Freene besatte med Pigger. Fl. D. T. 588. Fl. N. 229. D. Agermaane, Rattestfert, Svinerumpe. R. Aafermanni.

Bellugtenbe Agermaane, Dec. Dl.

Beftr. Roden grenet. Stængelen opret, rant, sæbanlig ubeelt, kantet, haaret, 1½.2 Fod hoi. Bladene verelvise, afbrudt og ulige sinnede. Smaabladene omvendt. ægformige, dobt takkede, laadne paa den nederke og haarede paa den overke Side; de mindske Smaablade heelrandede. Urelbladene maaneformige. Uret i Enden paa Stængelen, opret, mangeblomfret. Blomferne vestugetende. Bægeret pedvarende, besat med meget stive Paar, suret. Aronerne gule. Bleeraarig. Blomfrer i Juli.

Beb Gjerber og Beie temmelig almindelig i Danmart; fielbe gere i Norge.

Egenft. og Anvend. Geder og Faar æbe den; da den har sammensnerpende Egenstaber, kan den bruges i Garverie. Af Blomsterne og Stængelen har man saaet en morfguul Farve, som med Tilsætning af Vismuth bliver lysere. Blomsterne have, især imod Regn, en styrkende Luat; dog troe nogle, at dens Uddunstninger ere skadelige, hvilket under visse Omskandigheder kan være Tilsældet med alle Planter. Den har og oplossende og sveddeivende Egenskaber.

Trebie Orben. Trehunnede (Trigynia). 5te Stagt: Vau (Reseds).

1. Jarve Vau (R. Luteola). Bladene lancetformige, beelrandebe. Bageret 4beelt. Fl. D. T. 864. D. Bau. Beftr. Roben tapformig. Stangelen opret, rant, udeelt

ved Grunden, grenet i Toppen, firibet, kantet, omtrent 2 80d boi. Bladene næsten linieformige, siddende, budte, glatte. Arene i Enden paa Stængeten og Grenene, mangeblomstrede. Bægeret 4flovet, med linieformige, budte Flige. 5 bleggule Tronblade, det overske 4deelt; Sidebladene 3deelte; de 2 nederste hele, meget smaa. Paa de silvigere Troner seer man oftest fun det overste Blad; undertiden har den og kun 4 Kronblade. Bed Grunden af det overste Kronblad sidder et rundtaktet Honninggjemme. Stovdragerne nedboiede. 1 og 2aarig. Blomster i Juni og Juli.

hift og' ber ved Gierber og paa bvilende Marter, f. Er. ved Ordrup, Balbne, Slangerup; i Spen ved Utrifoholm, Birkende, Svendborg.

Egenst. og Anvend. Den er en af de bebste guulfarvende Planter og dyrkes derfor i Mængde paa adskillige Steder, isar i Frankerige. Stjønt man hidtil har troet, at den
bedste Sort kom ska Marseille, har man dog nyelig fundet,
at Bau dyrket hos os f. Er. ved Skanderborg og Rjøbenhavn
var ligesaa farverig. Man saaer Fronne sidst i August i sandig Jord, temmelig tyndt og luger Bedene sittig efterat Plans

ten er opgaget. Ræfte Sommer oppftes Planten ferend Frene begynde at modnes, torres og bindes i Anipper. Eftersom man har beitset Toiet, som fal farves dermed, i Allun eller Biinfteen, fager man forstjellige gule Farver.

6te Slagt: Vorteurt (Euphorbia).

1. Stilkbladet Porteurt (E. Peplus). Stjermen 3, deelt, tredeelt. Smaasvsbene ægformige. Bladene heelrandes de, omvendt agformige, kilkede. Fl. D. T. 1100. Fl. N. 738. D. Juglemelk, Borteurt, Ulvemelk. R. Ringormguld, Ringormgras, Aggerlok, Bargmisk.

Brunagtig Borteurt, Det. Pl. Stilfbladet Born

Beste. Roben trevlet. Stængelen opret, grenet, blabet, trind, glat, i Enden en adeelt Stjerm, bvis Grene ere tvedeelte, 2.4 Commer boi. Stængelbladene glatte, kroede, budte, paa den overs se Side lidt bruunageige. Smaalvobene ægformige, siddende, mods satte, ved Grunden lidt Aligedannede. Blomfterne meget smaaguulageige. Lapselen glat. 1aarig. Blomfter i Juni, Juli og Rugust.

Diff og ber i haver, paa Gjerder og imellem Gaben.

Egenft. og Unpend. Den inbeholber en ftarp Saft og fal være ftabelig for Quaget. Den har afferende Rrafter.

2. Liben Vorteurt (E. exigua). Stjermen 3beelt, Evedeelt. Smaafoobene lancetformige. Bladene linieformige. Fl. D. T. 592.

Liben Bortemelt, B.

Beffr. Roben trevlet, næften udeelt. Stængelen opret, rant, glat, fiin, trind, bladet, i Loppen grenet, 2-4 Commer boi. Bladene fiddende, fpible, beckrandede, froede. Blomfterne meget smaa, guulagtige. Smaasvobene spidse. Lapfelen glat. 1aarig. Blomfter i Juni, Juli og August.

Den findes fom Ufrud i Cornet, f. Er. i ben fodlige Deel af Sjeffand; i gien og paa Salfter; hoppig paa Shorfinge og l

Dolfteen.

Egenst, og Anvend. Som ben foregagende. Svor ben findes i Mangbe i Saben, er ben et fadeligt Ukrub.

g. Bille

3. Killbladet Vorteurt (E. Helioscopia). Stjermen 5beelt, 3deelt, tvedeelt. Smaasvebene omvendt agformige. Bladene kilsformige, taktede. Fl. D. T. 725. Fl. N. 189. D. Ulvemelk, Fandens Melk, Fandens Kjernemelk, Trolboms Melk, Stademelk, Bortemelk, Ulveurt. R. Ringormguld, Ringormgras, Aakerlek.

Riilbladet Bortemelf, B.

Beffr. Roben næsten tapformig, ubcelt. Stængelen opret, grenet, trind, glat; meget meltrig, 4-8 Kommer boi; i Loppen bar
ben en zbeelt Stjerm, bvis Grene ere zbeelte og hvoraf hver igjen
er tvedeelt. Bladene ftroede, glatte, i Enden tattede. Svobene
ligne Bladene. Blomsterne guulagtige. Lapselen glat. Laarig.
Blomstrer i Juni, Juli og Angust.

Almindelig fom Ufrud i haver og paa dyrfede Steder.

Egenst. og Anvend. Den er ftabelig for Qwaget. Dens Saft, der ligesom de sveige Arters af denne Slagt er ftarp, bruger man til at borttage Vorter. Den er undertiden et bes svarligt Utrud. Dens Krafter ere som den første Arts.

4. Lancetbladet Vorteurt (E. Esula). Stjermen mans gebeelt, 2deelt. Smaafvobene naften hierteformige. Bladens lancetformig ilnieformige. De nederfte Grene golde. Fl. D. T. 1270.

Beftr. Noben træeagtig, libt krybenbe. Stangelen opret, glat, libt furet, 1,1½ gob boi; be nederfte Grene torte, bladebe, uben Blomfter; be verfte bladlose, blomfterbærende. Bladene smalle ved Grunden, ftrøede, heelrandede, spidse, glatte, ligesom bele Planten, lysgrønne; de nederste nedbolede. Sfjermen paa Enden af de overfte Grene, 2-3 deelt. Stjermen paa Enden af Stængelen har 6.9 Straaler, som i Spidsen ere tvedeelte. Smaasvobene brede, glatte, beelrandede. Honninggiemmene gronagtig gule. Kapselen glat. Fleeraarig. Blomfter i Juni og Juli.

Den er funden i Solfteen.

Egenft. og Anvend. Omtrent som den foregagende. Wan har anseet den for at were tjenlig til garverie.

5. Ajær

5. Kjær Vorteurt (E. palustris). Stjermen mangebeelt, 3beelt, tvebeelt. Smaasvobene agformige. Bladene lancetfor mige. Grenene golde. Fl. D. T. 866. Kjær Vortemelt, V.

Beffr. Roden grenet. Stængelen opret, ofte ved Grunden nebboiet, trind, glat, grenet, 2-3 god boi. Bladene fiddende, lancetformige, glatte, beelrandede. Baade de fiore og imaa Svob ægformige, beelrandede, graablaae. Kronbladene beelrandede, gule. Lapflerne besatte med Borter. Fleeraarig. Blomfrer i Juli.

I bet spotige Norge ved Strandbugterne, f.Er. ved Christiania. Egenst. og Anvend. Som de foregaaende.

Fjerde Orben.

Sirehunnede (Tetragynia).

Almindelig Tormentil f. næfte Rlaffe fibfte Orden.

Femte Orben.

Tolvhunnede (Dodecagynia).

7be Slagt: Semperviv (Sempervivum).

1. Allmindelig Semperviv (S. tectorum). Bladene sandhaarede. Rodfluddene aabne. Fl. D. T. 601. Fl. N. 1116. D. Huusleg. N. Taglsv, Taglsg.

Beffr. Roben trevlet; den fremftyder abftillige Stud ved Roden, som bestaae næsten blot af Blade, der sidde tæt paa hverandre, i Korm af en Rose, og i Midten af disse en opret, trind, saftrig, i Coppen deelt, omtrent i Fod hoi Stængel. Rodbladene omvendt-ægformige, meget tyste. Stængelbladene smallere, tyndere og rods ogtige. Aronbladene lancetsormige, bruunagtigevode; ved Grunden lidt sammengroede. Bægerne dunede. Stovbragerne kortere end Aronbladene. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

" Man finder den bift og ber paa Stragetage i Bonderbyerne i

Danmart, Solfteen og bet foblige Dorge.

Egenft. og Anvend. Dens Blade stulle kunne bruges som Portulak. De give et meget gobt Middel mod Ligtorne, naar man nemlig aftager Poerhinden af Bladene, lægger dem med den sverske Side nedvendt paa Ligtornen, hvorved denne bliver blod. Naar man igjentager bette stere Aftener, efterat man har afstras bet det blødgjorte af Ligtornen, forsvinder den ganste. Som alle saftrige Planter, kan den og bruged som et kislende Widdel paa brændt Stade. Vierne træfte af Blomskerne. I Blomskerhaver kan den bruged til at betlæde Steenmasser, Mure 20.

Tolote Classe.

Bægerhannede (Icosandria) meb mere end 12 Stevdragere, fom flobe paa Blomfterbægerets indvendige Rand.

Rorfte Orben.

Benhunnede (Monogynia) med I Stovel.

tfte Slagt: Pibeved (Philadelphus). Bægeret 4.5 beelt, oversabigt. 4.5 Kronblade. Rapfelen mangefreet, 4.5 5rummet, halv neben for Blomsten. Freene omgivne med et Freedaffe.

Ubseende: Buff af Mibbeffterrelfe, meb mobfatte, taffebe, ubeelte Blade og anieelige Blomfter i en Rlafe.

2den Slagt: Mandeltræe (Amygdalus). Bageret Stisvet, unbersadigt. 5 Kronblade. Steenfrugten duunhaaret, Nobden hulret-furet.

Ud feende: Erme af Middelfterrelfe, med übeelte, tale tede Blade. Blomfterne i Bladhiprnerne.

3bie Glagt: Bræge (Prunus). Bageret Sflovet, unberfes bigt. 5 Kronblade. Steenfrugtens Deb uben huller.

Ub feen de: Erer og Bufte med ubeelte, verelvife Blas de. Blomfterne eenlige eller flere fammen.

Unben Orben.

Tohunnede (Digynie) med 2 Stovveile.

4de Slagt: Savtorn (Cratægus). Bageret Stisvet, overfadigt. 5 Kronblade. Barret 2freet.

Ubseende: Eraer eller Buffe. Bladene verelvise- Blomfterne i Halvffjerme.

Trebie Orben.

Trehunnede (Trigynia) med 3 Stovbele.

5te Glagt: Ron (Sorbus). Bageret Selsvet, overfabigt. 5 Kronblade. Barret 3froet.

Ubseende: Et Erae med finnede, verelvife Blade og Blomfter i en Salvffjerm.

Fiers

Fjerbe Orben.

Jirehunnede (Tetragynia) med 4 Stoveic. Allmindelig Ron ac.

Remte Orben.

Sembunnede (Pentagynia) meb 5 Stevbeie.

Ste Slagt: Mifpel (Mespilus). Bageret oversabigt, 5beelt. 5 Rronblade. Barret Sfreet.

Ubfeenbe: En Buft med verelvife Blade og Blomfter & Enden paa be mindre Grene.

7de Clagt: Abil (Pyrus). Bageret oversadigt, 5flovet. Pronen Sbladet. Weblet grummet, mangefreet.

Uhfe en be: Eraer med entelte Blabe. Blomfterne ofteft i Stierme.

Sbe Slagt: Mijdourt (Spirza). Bageret undersabigt, 5fles vet. 5 Kronblade. Rapsterne 2tummede, mangefreede. Ubseende: Temmelig heie Planter og Buffe med verelvise, enkelte eller sammensatte Blade. Blomfterne i Halvstierme.

Sjette Orben.

Mangehunnede (Polygynia) med flere Steweie.

ste Slagt: Rofe (Rose). Bageret potteformigt, efter Blomftringen baragtigt, mangefreet. Rronen 5bladet.

Ubfeenbe: Buffe meb Barttorne, verelvife, finnede Blade og enfelte eller Fjermformige, anfeelige Blomfter.

Fobe Slagt: Alynger (Rubus). Bageret Sklovet, unders fadigt. Kronen Sbladet. Barret sammensat af Ifrsede Korn.

11 b fe en be: Svage Planter eller Buffe, med og uben Barttorne; og verelvife, fammenfatte Blabe.

13de Olagt: Tormentil (Tormentille). Bageret Atlsvet.

Udfeende: Smaa Planter med tof Rob, 3hobede Blade og eenlige Blomfter.

15te

15de Stagt: Froehale (Dryas). Bageret 8 : 10flevet. 5. 8 Kronblade. Arsene haarebe med en Bale.

Ubfeenbe: Omaa Planter meb Staft, ubeelte Blade og en eenlig Blomft.

Tite Olagt: Jordbær (Fragaria). Bageret 10ffsvet. Freene negne, fastebe paa en barformig, affalbenbe Frugte bund.

Ubseen be: Liben Plante med frobende, fremliggenbe Stangel, 3hobebe Blabe og Blomfter i Salvffjerme.

12te Slagt: Potentil (Potentills). Bageret 10flevet. Freene rynkebe, negne, uben Staf.

Ubseende: Smaa Planter eller af Middelftsrreife. meb abobebe, Shobebe eller finnebe Blabe.

14be Slagt: Mellikerod (Geum). Bageret 10flevet. Frene bave en knabsiet Stak. Frugtbunden ftstreformig.

Ubseende: Planter af Mibbelfterrelfe, med trevlet Rod, opret Stangel, lireformige Blade og Blomfterne i Enden af Stangelen.

Ibbe Slagt: Bragefod (Comarum). Bageret Iofisvet. Froene nogne, uben Staf, fastiche paa en agformig, fvampet, ulbhaaret, vedvarende Frugtbund.

Udfeende: Mofe Plante af Middelftorrelfe, meb opftigende Stangel, 3hobebe Blade og Blomfter i Enden af Stangelen.

Tolvte

Tolvte Rlasse.

Bagerhannede (Losandria).

Første Orden. Benhunnede (Monogynis).

Ifte @lagt: Pibeved (Philadelphus).

1. Vellugtende Pibeved (P. coronarius). Bladene tans bede. Du Ham. T. 20. D. Jasmin.

Beftr. En Buft af 4.5 gode Soide, uben Anopper. Grenene mobiatte. Bladene modiatte, fortfilfede, agformige, glatte, fpidfe. Blomfterne fidde paa Enden af Grenene i en Klase. Bageret 4flest vet og hob de førft udspringende sklovet. Krondladene 4, (hof de forfte Blomfter 5) flore, smutte, hvide, næften rundagtige. Stovveien 4klovet, men bliver siden 4deelt. Blomftrer forft i Juni. Den er vildvorende i det mildere Europa.

Ægenft. og Unvend. Formebelft bens smuffe, vellugs tenbeiBlomfter, anbefaler ben sig meget i Lystbuffetter, hvor man finder ben almindelig byrtet. Dog er dens Lugt saa stærk, at abstillige ikke kunne udholde ben lange. Den forplantes ved Assagere og Robskud.

aben Glagt: Mandeltrae (Amygdalus).

1. Pferften Mandeltræe (A. persica). Bladene lane cetformige, med spibse Tafter. Blomfterne eenlige, siddende. Blackw. T. 101. D, Pferffentrae.

. Befte. Et Erme af Middelfforrelfe, med ubbredte Grene og graa. bruun Bart. Bladene froede, tortitittede, lysgronne, glatte, poppigft i Enden paa Grenene. Bladfiltene lidet vingebe. Blomferne fibbende paa be ongre Stud. Aronen fmuft rob; be aabne fig forend Bladene tomme frem. Brugten naften tugelrund, fine flitet. duunhaaret. Blomfret fidft i April.

Den vorer i Perfien. .

Egenft. og Invend. Det er betjendt not, at man opselfter bette meget smutte Trae, iser for Frugtens Stold, som itte allene er meget velsmagende i raa Tistand, men bruges og til Medfoltning. Kjernerne, satte paa fine Sorter af Brande; viin, give det sakfaldte Persiko. Blomsterne og Bladene, bois

hois Smag og Lugt ligner den bittre Mandels, bruges i Mesbicinen. Man har mangfoldige Afarter af Pferstenen. Islgende ere de vigtigste af dem, som dyrtes her. Dobbelt
Montagne, Zwolste, Madelaine rouge, Madelais
ne blanche, Melcaton hative og af den mærfelige
Afart med glat hud Engellandernes Nectarine, de Franstes
Brugnon, den tidlige Brynton, samt til Ziir Pferstens
træet med fyldte Blomster.

Dette Erme tagler iffe at opelfes fom friestagenbe, men mag plantes ved en Muur eller et Planfevarf mod Golen, oa bog ubfordrer bet gobe Sommere, naar Frugten fal opnaae fin behorige Modenheb. Dets Onit udfraver en svet Saand pa meget beroer Traets Frugtbarbed og Frodighed paa den beberige Bestjering om Forgaret og Udbrydning af de overfisbis de Stud om Commeren. Bed meget ftrange Bintere fan bette Erne tage Stabe, ifer efter folbe Sommere, naar Studdens tffe have opnaget ben behorige Modenbed, hvorfor bet maa baffes, men tfar liber Blomfterenoppen af fildig Nattefroft ont Det bebfte Middel til at forebygge bette er Forgaret. tund Bedafning, helft meb Grangrene eller i Mangel beraf med tætfiufne Riis af Lovtrae, for at forhindre Foraarsfolen fra at lotte Anopperne for tiblig ub. Glige Riis funne uden Binder for Eraet blive ftagenbe, indtil albeles ingen Nattefroft er at befrygte. Pferffentræet opelftes ved Forabling paa vilde Stammer af ben gule Spilling-Afart af Blomme: Rras gen, fom ere bebit, naar de ere opelftebe af Rjerner; bog fan man i Mangel deraf bruge Rodftud af gamle Pferfentraer, fom ere fors ablede paa Blomme : Stammer. Bed en bobbelt Forabling, nemlig paa et forablet Apricos Rrage: Texe at indoculere Pfers ffen , ffal man erholde farbeles frugtbare Traer. Bed at lagge Pferftenftene fan man opelfte Ereer, fom uden Forabling bare . fpifelige Frugter, men endnu bar Erfaring iffe befraftet, om be ere fag haardføre ved ftrange Bintere, fom de paa Blommes Rrager forablede.

3bie

3bie Glagt: Brage (Prunus).

1. Sægebær Rræge (P. Padus). Blomfterne i hangens be Klaser. Bladene taffede, rynfede, paa Underfladen ved Grunden 2ffertlede. Fl. D. T. 205. Fl. N. 332. D. Sas gebar, vilde Kirfebar, Ulveren, Hag, Droffel. N. Heg, Hag. L. Duome, Duobm.

Beffr. Hele Ernet omtrent af Deffelens Storrelfe. Stammen opret, grenet. Grenene glatte, trinde. Barken mortbruun eller fortagtig, besat med hvide, langagtige, ophoiede Puncter. Blade, ne verelvise, kiltede, omventet. ægformige, spidse, glatte, aarede, med spidse, indboiede Takter. Bladkilkene rodagtige. Arelbladene 2, linieformige, affaldende. Blomkerklaserne meget korre og længere end Arbienes, mangeblomkrede. Kronbladene hvide, tidet taktede. De modne Bær sorte, næken af Storrelse som Goelbær. Blomkrer i Nai og Juni.

Affe fielden i Kratfove i Danmart og holffeen; boppig i Rorge. Egenft. og Unvend. Den er ifar i Blomftringstiven, formedelft bens mangfoldige vellugtende Blomfterflafer, et meget fmuft Erne i Luftbufetter, dog angribes Bladene meget af Ansectlarver. Eil levende Gjerber er bet for gabent, men veb Diger og Floder holde bets Abder Jorden fammen. 'Beddet er let, bog temmelig haardt, hvibt, og bliver med Alberen bruunftribet. Det bruges ifar i Rorge til Ramme i Baverftole. De Franffes Lucie: Bed fal vare af bette Erae. De anvende bet til Indlagning. Grenene bruges til Diberer, Diffeffafter zc. ng i Gverrig til Baand om Rander, fom fal pare meget varige. Barrene, fom fal vare meget fammenfnerpende, fpifes t Morge og anvendes og til at fætte paa Bim. Man fætter bem og tilligemed be knufede Rjerner paa Brandevlin, fom berveb fager nogen Lighed med Perfico. Dogle nedfplte bein. Af Rjernerne tan laves en Mandelmelt. Den indre Bart farver gront. Man paaftager, at faquel Bladene fom Blomfterflafere ne fordrive Dune. 3 Infland binde Bonderne be unge Grene med Blade paa om Evinenes Bale, for at fordrive Luis. 3 Benfeende til medicinfte Egenftaber er Barten fammenfnerpon-

(S a 2)

be, og nogle have endog anvendt ben fom Chinabart. Det formeres ved Free, fom fanes om Efteraaret, og ved Aftaggere.

2. Aprikos Bræge (P. armeniacs). Blomfterne fibb bende. Bladens naften hierteformige. Blackw. T. 281. D. Aprikostrae.

Beffer. Et Erme af Middelftorrelfe, med udbredte Grene og mortbruun Bart. Bladene langftilkede, verelvife, tilfpidfede, ulige rundagtig taffede, mortrode. Bladftilkene mortrode, befatte paa den overfie Side med 2 fortftilkede Kjertler. Blomfterne fidde paa de poerfie Grene neden for Bladene. Cronbladene hvide, omvendte agformige.

Den vorer vilb i Dferlandene.

Egenst. og Anvend. Man bruger de vessmagende Frugster af bette Erae isar raae, men ogsaa nedsyltede, og Kjernerne som Mandler. Bed at brande Aprisossene stal man deraf kunne saae en god sort Oliesarve og ligeledes en Eust. Beddet, som er lyst udvendig og brunere indvendig, er temmelig haardt og modtager god Polering. De vigtigste her dyrkede Afarter ere sølgende: Almindelig Aprisos, stor ungar rist, stor bredaist, Orange-Aprisos, og, kjøntsjelden, den sortinlige Pfersten-Aprisos.

Nagtet dette Træe ikke er albeles saa kjelent som Pferskenstræet s. Pag. 466, er dets Behandling dog næsten den samme. Det forfryser kun ved meget strænge Vintere. Blomskerne derimod, som komme meget tidlig frem, forfryse let. Man gjør derfor bedst i at give det Stygge sor den tidlige Foraars. Soel. Man har forsøgt at lade det staae frit, men dertil er det for kjelent. Det formeres ved Forabling paa Stamsmer af den blaa Spilling Usart af Blomme: Krægen, især paa dem, som ere opelskede af Kjerner, eller i Mangel deraf paa Rodskud af gamle Aprisos: Træer eller andre Blomme: Træer, som ere forablede paa samme vilde Afart.

3. Rirfebær Bræge (P. Cerasus). Blomfterne i næfen sibbende Stjerme. Blackw. agformig lancetformige, glatte, sammenlagte. Blackw. T. 449. D. Kirfebærtræe.

Beffr. Et temmelig fort Træe. Stammen rank, grenet. Gremen trinde. Barken morfgraa, glat. Bladene filkede, tilsspieliche, ulige takkede, paa Understaden duunhaarede, sorend de udvikle sig, sammenlagte efter Længden. Bladkiskene rodagtige; de stide som oftest i Enden af Ovistene. Arelbladene tandede med smaa Kjertler paa Kænderne. Blomsterkjermen faablomstret og sidder paa Siderne af Ovistene. Smaakiskene glatte. Bægerstigene tilb bageboiede. Kronbladene hvide. Trugten kuglesormig eller aflang, rod, hvid og sort hos de forsjellige Afarter. Blomstrer i Mai.

Det porer vilb i bet milbere Europa.

Egenst. og Anvend. Frugterne spifes raae, togte, spletede og tørrede; til det sidste ere ifar desaataldte Bonder firses bar tjenlige, og paa nogle Steder i Danmark, f. Er. i Egnen imellem Nyborg og Odense i Fyen og imellem Risge og Vordingsborg i Sjelland, have Bonderne anseelige Plantninger deraf, hvis Frugter deels tørrede, deels raae (eller som de taldes grønne) indbringe dem betydeligt. Fra Egnen omfring Aarhuus saaes og Rirsebar, men de ere stettere end de ssellandske, da Stilsene ere afplutsede, førend de transporteres. Veddet er udvendig lust og indvendig bruunt og bruges af Instrumentmagere v. s. v. Baade Veddet og Varten, som har sammensærpende Egenstaber, give forsfellige Arter bruun- og rødagtige Farver.

I Bonderhaver findes dette Træe sadvanlig uforadlet, og i benne Tilstand formeres bet ved Robffud og af Rjerner. Tilbenne Art henhore alle Afarter af Kirsebar med suur Saft, hvoraf man i Frugthaver finder mangfoldige og ifær folgende:

a) Med mortfarvende Saft: Pund Rirfebar, von Dernath eller som de ogsaa faldes, von der Natte og Felser. Rirfebar, som nærme sig til Mais Rirsebarret (f. Fuglebar Rrage) og endelig Rirsebartræet med fylde te Blomster, som blot dyrkes til Ziir.

h) Med lys-ufarvende Saft. Alle de under Navn af Glas Kirfebar eller Moreller befjendte forffjellige Afsarter, hvoraf de vigtigfte ere: Dobbelte Glas Moreller, Drange Kirfebar, o. f. v.

De formeres alle veb Forædling paal Stammer opelfede af Rjerner af Mober Arten, dog har Erfaring lært, at fijent man fan foræble Afarterne paa diffe, erholder man sundere og frodigere vorende Træcr, ved at foræble sine Afarter paa Stammer af Fuglebær Kræge.

4. Suglebær Bræge (P. avium). Slomstersfermene sibbende. Bladene agformig lancetformige, paa Understaden duunhaarede. Fl. D. T. Blackw. T. 425. D. Jugs lebar, vild Kirsebærtrae.

Beftr. Et boit, rankt Erme, med en mork-graa, glat Bark. Greneue verelvise; de smaa Grene kantede. Bladene spide, fiint taffede, i Enden heelrandede, fillede, verelvise, glatte paa den voerfte Flade. Blomfterne enfelte eller flere sammen, af Storresse vog Farve som den forriges. Frugten mindre end hins, sort eller tod, libet aflang. Blomftrerk Mai.

hist og her i Stove, sielden i Sjekand, f. Er. i Dyrchaven itte langt fra Alampenborg; i Kyen ved Offergaard; paa Derne i Pvidfilde See. I Rorge fal den findes paa Eger.

Egenft. og Anvend. Da ben vorer til et anseeligt Erae, og Beddet er lige i haardhed og andre Egenftaber med ben foregagenbes, er bet fag meget mere anvendeligt. Frugterne ere meget imag, men ibbe og behagelige af Omag. Ruglene abe bem gjerne og i Schweit laver man bet fagfaldte Rirfebervand af bem. Uf bens Rjerner fager man be bebfte Stammer til Forebling, ba man tan indoculere baade fure og fede Rirfe bar paa dem, da derimod Stammer af den foregagende Art fun fan bruges til Foræbling af fure. Denne Art er Stams faderen til de Rirfebarforter med fod Gaft, bois markeligfte Afarter, fom dorfes ber, ere: Tiblig : og bobbelt Mais Rirfebær, fortes, bvides, gules og rede fpanfte Rirfcbar, Sjertc: Rirfebar, qule, bunteber og forte Bruffe eller Anorpel:Rirfebar. Alle biffe Afarter formeres ved Forabling paa Rjerne Stammer af Moberarten, og fisnt Forablingen paa fure Stammer af Rirfebar Rragen i be

førs

forfte Nar vil vore, ere dog flige Eraer ftedfe vandtrevne og spnage aldrig nogen betydelig Storrelfe eller frodig Bert.

5. Blomme Bræge (P. domestica). Blomfterstillene eenlige. Bladene lancetformige agformige, indrullede. Gres nene uden Torne. Blackw. T. 309. D. Blommetrae.

Beffer. Et lidet Erme, med temmelig oprette Grene. Bladene wafen afformige, tattede, fortfilfede, hos de pngere paa begge Sider duunhaarede, for Udviflingen indruffede. Undertiden fidde tvende Blomfterfilfe sammen; de ere fortere end paa Kirfebars Rragen, og lidet laadne. Bagerftigene ere udvendig haarede, lidet tandede, oprette. Aronbladene omvendt agformige, hvide. Frugsten aflang. Blomftrer i Mai.

hift og her ved Gierder som vildvorende, men formodentlig udtommen af havet, hvor den dyetes almindelig.

Egenfe. og Anvend. Frugternes Anvendelse, baade som raae og torrede, er befjendt. Paa nogle Steder brænder man en Sort Brændeviin af dem. Beddet er temmelig haardt og bruges til Snedkerarbeide, dog bliver dets rodagtige Farve med Alderen hvidagtig; det kaster sig og let i Lusten. Det indehols der et farvende Bæsen og giver med Rogsalt en kastaniebruuns, med Allun en mort oranges, med Salmiak en kassebruuns og med Robbervitriol en mork afkegraa Farve. Frugterne ere mildt afforende. Paa Stammen udsveder, ligesom paa Rirse bærtræet en Gummi, som kan bruges til Rlister, Blæk zc. i Mangel af arabisk Gummi; man sinder denne Gummi undertis den endog paa Frugterne.

Af Blomme: Rragerne byrkes i haver en Mangbe Afarter, bekjendte under Navn af Blommer og Svedster; de vigtigste af Blommerne ere: den gule og den blaa Aprikos Blomme, den fortrinlige granne, bekjendt under Navn af stor Reine Claude, den rade og den gule Ægges blomme, mere agtede for deres udmarkede Størresse end for deres Smag, og adskillige Mirabeller og Perdrigonse Af Svedskerne har man foruden den almindelige Svedsse den tidlige Leipziger og den store ungarske, buils

ten dog fun mobnes i gobe Aaringer. I Bonberhaver findes. Blomme: Ercer med blaae, gule og robe Frngter, bekjendte under Navn af Spillinger, som ere opvorne af Kjerner uden Forsæbling.

Alle Have Afarterne formeres ved Foræbling paa Stammer, opelstede af Kjerner af bemeldte Spillinger, dog give sæde vanlig de med gule Krugter de svageste Stammer, hvorsor disse blot anvendes til lave eller Espalie Træer, som ogsaa til dere paa at foræble Piersken Træer. Stammerne derimod af Spillinger med blaae Frugter anvendes til derpaa at foræble Bloms metræer bestemte til Hvistammede.

- 6. Almindelig Aræge (P. insititia). Blomsterstillene parrede. Bladene lancetformig agformige, paa Understaden duunhaarede, indrullede. Grenene endes med en Torn. Fl. D. T. Blackw. T. 305. D. Rræge.

Buff. Et libet Erae, som overladt til fig felv er snarere en Buff, med fortagtig Bart og verelvise Grene, bois oderfte Spids ligner en Korn. Bladene fortfillede, næften ægformige, verelvise, rundtaftede, for de udvifles indrullede. Fra hver Knop femme z Blomfterfilfe. Bageret opret. Kronbladene omvendt agformige, boide, mindre end hos den foregaaende. Frugten næften fugleformige, sort. Blomfter i Mi.

Dift og ber ved Gjerber, ifar i gren og paa Salfter.

Ægenst. og Anvend. Man finder ofte en Mangde af biffe Traer i Haver paa Landet, hvor de plantes for Frugters nes Styld, der totres og anvendes som torrede Kirsebar. Naar Tract' holdes lavt, ere Greneme meget tætte, og da kan det anvendes til sevende Hegn. Beddet beraf er haardere end Blommetræets.

Paa diffe Erwer anvendes i Almindelighed iffe anden Cultur, end at man undertiden omplanter dem, som af nedfale bende Kjerner have saaet sig felv.

7. Slagen Bræge (P. spinosa). Blomfterftilfene eens tige. Blabene lancetformige, glatte. Grenene tornede. Fl. D. T. 926. Fl. N. 417. D. Slagen, Slag ntorn, Kreisgebar. N. Slaaper, Slaapebar. Beffr.

Beffr. En Buff af 3.5 gobs hoide. Robberne meget ubbredte. Stammen lav, meget grenet. Grenene ubsvilede og ende sig i lange, flive Corne. Barken mortbyuun eller sortagtig. Bladene filfede, bred lancetsormige, takkede, flere samlede. Blomferne sidde eenlige, dog temmelig nær sammen vaa korte Stilke. Blomferne udvikle sig sorend Bladene og ere hvide. Bægeret rodags tigt, især i Spidsen vaa kligene, som ere aabnt. Lugterne aflang kuglesormige, naar de ere modne sorte og overtrukne med en blaaeagtig Dug. Blomkeer i April.

Almindelig i Kratfove i Danmark, Holfteen og det fodlige Rorge.

Baenft. og Anvend. Svor bens Asbber, fom meget ub. brebe fig, iffe funne giere Gfabe, er ben fortræffelig til les vende Gjerder, formebelft bens Tathed og flive Torne. Beb er haardt, og fal, naar den naaer en betydelig Storrelfe, funne anvendes til mufitalfte Inftrumenter; almindelig bruges bet til Plofe, Dinde i River og andre flige Smaating. Gres nene bruges meget i Grabeerhufe. Raar og Geder abe Blades ne. Frugten og de ftobte Rjerner, fatte pag Biin, give ben fagfalbte Glagenviin; fatte pag Dieb give be ben en meget behage. lig Omag og et smuft Ubfeende; ogfag Ral Wblemoft blive meget forbebret, naar man under Gjæringen tilfætter fiedte Man fan pa nedfplte bem, og nogle finde bem ber hagelige af Omag i raa Tilftanb, naar be afpluffes, efterat Rroften er begondt, ffint ben fammenfnerpende Smag boa berved iffe ganfte forlader bem. Med Jernvitriol og Clagen fan man lave et meget gobt fort Blaf. Ded de umodne fris fe Clagen fan man farve blegbruunt og med be terre robt paa Man fan brande Brandeviin af bem. Blomfterne bruges fom The. De umobne Glagen og Barten ere formebelft beres fammenfnerpende Egenffaber meget tjenlige i Barverier. Dan bar anvendt Barfen imod Roldfeber.

Den formeres ved Free, Robffud og Aflaggere. Freene faces om For: eller Efteraaret.

Unden .

Unden Drben.

Tohunnede (Digynia).

4be Clagt: Savtorn (Cratagus).

1. Almindelig Savtorn (C. Oxyacantha). Blabene bubte, utpbelig 3beelte, taffede, glatte. Blomsterne 2hunnede. Fl. D. T. 634. Fl. N. 620. D. og N. Hauntorn, Hages torn, Hvibtorn.

Beffr. Stammen buff- eller træeagtig, med meget five, tætte, tarnede, glatte Grene. Bladfillen haaret paa den sverfte Side. Bladene verelvise, 3. sdeelte og indftaarne, spidse, taftede, morkgronne, flive, glatte. Blomfterne side i Halvstjerme. Blomftere kiltene og Bægerne næsten glatte. Tronbladene hvide, frederunde. Stovknappene robe. Bærrene aflang-kugleformige, 2frocde. Bloma frer i Mai og Juni.

Almindelig i Kratter eg ved Gjerber.

Egenft. og Unvend. Af alle Buffarter, fom vore i vild Tilftand eller labe fig forplante bos os, er benne uben Tvivl ben bedfte til levende Sjerder, ba den er meget tatgrenet, tors nefuld, ubbreber iffe Robberne, laber fig let forplante og ved Beffiering og Inbfletning laber fig banne i bvillen form man enffer. Bedbet er hvidagtigt med brune Marer, meget haardt, mobtager god Politur og anvendes berfor meget af Dreiere 2c. ifar til Dreiervatroner. Barten, ifar af Roben, farver med Lub fmuft quult og fal funne bruges fom en Gort Rernis. ' Af Barrene, fom abes af Sviin, Faar og Bons og i Mangel af Annebar funne fattes i Doner for Rramsfugle, laves i Schweiß en Drif. Blandebe med Malt fan man bestillere Brandeviin af dem, fom fal ligne Franft Brandeviin. 3 Rrain ffal man endog have brugt bem til Brab. Buffen felv bruges og til Brandfel, til Riisgjerder, hvortil ben er fortraffelig, og de lige, unge Stammer til Spabsereftoffe. Dan bar en Afart med fplote og en med rofenrade Blomfter, fom plantes til Bit i Epftbuffetter.

De formeres ved Free, som blandes med Sand og ubsaaes em Efteraaret. De ligge sadvanlig 2 Aar i Jorden, men naar

near man tilforn bar labet bem om Binteren ligge i fugtiat Sand og ubfager bem om Forgaret, fpire be i nafte Forgar. Spor man vil have Satter af bem, maa man et Mar tilforn omarave Dladfen. Er Jorden fandig, planter man bem belft om Korgaret, i leret Jord berimod helft om Eftergaret. unge Blanter omplantes, naar be ere 2.3 Mar gamle og fattes belft i 2 Rader. Man afffjerer forft Toppen. 3 tort Beir ber be flittia vanbes. Rafte Mar afffjeres be nærmere veb Roben, bvorved Robberno brive flere Stud og Grenene blive Efter 2 Mars Forleb fan man begunde at indflette fættere. bem uben at afffjere Spibfen af Grenene. Maar Baffen er benved 8 Aar gammel, fan man begynde at beffjere den, byile fet mag fee bvert Mar omtrent ved St. Bans Dag. Sags lange de ere unge, ber be befepttes for Quag, Ufrud o. f. v.

2. Cenhunnet Savtorn (C. monogynis). Blabene fpibse, utydelig 3beelte, tattebe, glatte, med udspilede Flige. Blomfterne Ihunnede. Fl. D. T. 1162. D. Davtorn, Pvidtorn.

Beffer. Den ligner overmaabe meget ben foregaaende, men ubmarter fig ved dobere deelte Blade, hvis Flige ftage videre fra hverandre, ved mindre Kroner og ved spidsere, duunhaarede Bager, fige. Blomfterfilfene ere ligeledes duunhaarede. Barrene bave 1 Froc.

Prof. Schumaeber anferer folgende Afart:

Glat eenhunnet Zavtorn (C. mon. denudara) med agformig-aflange, bunede, inbstaaret taffede, oftest Slappede, spidse Blade, dunede Bladstille, Ihunnede Blomfter, temmelig glatte Kronftilfe og Bagere, og næsten utornede Grene,

3 Kratter og ved Gjerder.

Egenft. og Anvend. Den er i begge Henseender liig med den foregagende.

Tres

٠,

Tredie Orden. Trehunnede (Trigynis).

5te Glagt: Ron (Sorbus).

1. Almindelig Ron (S. aucuparis). Bfadene finnede, paa begge Sider glatte. Fl. D. T. 1034. Fl. N. 99. D. Ron, Ronnetrue, Fuglebar. M. Rogn, Rognetrae, Rogs nebartrae. I. Reynir.

Fuglebar Ron, B.

Bester. Et Erwe af Middelftørrelse. Stammen opret, i Toppen grenet. Bladene ulige sinnede. Smaabladene modsatte, siddende, aflang lancetsørmige, taktede, ved Grunden beelrandede. Enderbladet storre og fillet; de yngere Blade paa Understaden duunhaar rede. Bladstilken rodagtig, glat, pau Overstaden imellem Smaabladene rendet. Blomsterne sidde i store, fostsormige, tætte, duunhaarede Halvsjerme paa Enden af Grenene. Bægersigene duum baarede. Aronbladene hvide. Bærrene smust rode, omtrent zfroede. Blomstere sort, i Juni.

Sift og ber i Stove, ved Byer, i Allcer ic.

Baenft. og Unvend. Bedbet, fom er loft, temmelig baardt og feit, fan bruges til Brabber, Sjuleger, Piberer, Brandsel u. Barten og de unge Grene ere tjenlige til Garverie, og med den forfte fan man farve bruunt. Cane af Rorge indfamles de unge Grene og Bladene til Binters foder for Quaget, fom gjerne aber bem. Man toger endog en Suppe berpaa, fom gives afmægtige Rregture. give en befjendt Lottemad for Rramsfugle, Sidenfvandferjog ad-Millige andre Jugle, fom man fanger i Doner. Paa nogle Steber i Morge fpife Menneftene bem , helft fteegte paa Gisber, og mange Ennder blive indfamlede beraf, deels til egen Forbrug, beels til Geber og gaar, fom fal trives gobt berefter og bvis Softe man troer at funne furere bermed; ogfaa Sone abe Man fan brande Brandeviin og en Wolfe bem gierne. af dem, hvilfet ifar feer i viffe Egne i Rusland. Caavel til bette Brug som til Spiisning fal be vinde ved' at være ud: fatte for Froft. Dog afplutter man bem, for Froften indfin-

ber

ber fia. Ernet bruges i Affeer og Lufthaver og er fijent baabe om Forgaret ved fine mange smuffe Blomfter og om Eftergatet ved fine rebe Bar.

Dette Erae formeres ved Sibeffut og Free. De lagges om Efteraaret og komme fædvanlig frem om Foraaret. vorer temmelig hurtig, tager til Taffe med maabelig Jord og Mal funne leve i 100 Aar.

2. Blandet Rom (S. hybrida). Blabene halvfinnebe, paa Underfladen filtede. Fi. D. T. Fl. N. 428. Roan = Afald

Beffer. Et Erme af Middelfterrelfa. Grenene verelvile, five. Bladene fillede, ved Grunden finnede, i Enden lappede, paa Overe fladen glatte. De overfte lapper taffebe, de nederfte lancetformige. Datoffiermene buidfiltede. Bogeret buidfiltet. Gronbladene buide. næften frederunde, rundtatfebe. Bærret aflanat . fualeformigt, ofe tell afroet. Blomfteer i Dai og Juni.

Bed Bandiee i Rorge, i. nordre Ringerige; paa Bornbolm. Egenft. og Unvend. Dette Erne bar faavel i Udfeende fom Egenffaber megen Lighed med det Foregagende. Barrene fpifes paa adftillige Steder. I Lyftbuffetter plantes det til Biir.

Rierde Orden. Sirehunnede (Tetragynia).

Almindelig Ron f. forrige Orden.

Remte Orden. Sembunnebe (Pentagynia).

bte Slagt: Mifpel (Mespilus).

1. Almindelig Mifpel (M. germanica). Uben Torne. Bladene lancetformige, pan Underfladen filtede. Momfterne fibbende, eenlige. Fl. Ross. T. 13. f. 1. D. Mifpel.

Beffr. Et libet Erme, med graaeagtig Bart. Grenene verele vife, udbredte; de pagere filtede, bos ben vildvorende tornede. Bladene i Spidien taffede, fortftilfede, verelvife. Blomferne fore og fibde i Enden paa Grenene. Bagerfligene lang lancetformige, duunhaarede. Kronbladene bvide. Frugten duunhaaret, bruunag. tig, i Enden udbulet. Blomfrer i Dai.

Digitized by Google.

Den vorer vild i bet foblige Sobfland, Engelland, Franke

Egenft. og Anvend. Man byrker ben hift og her i has ver for Frugternes Stold, som nogle ansee for en Delicatesse, naar de havt lagt nogen Tid, efterat de ere afplutsede. Man har adstillige Afarter af den i henseende til Frugtens Store relse, samt med og uden Kjerner. Naar den er i vild Tiskand, har den Torne og kan da bruges til sprende hegn. Beddet stal ligne Pare: Træe og bruges paa samme Mande og til Brændsel. Bladene og Grenene ere brugelige til Sarverie. Man kan pode den paa, vilde Stammer af Wiler, Parer og Lvæder, og tsær paa almindelig havtorn.

2. Smaabladet Mispel (M. Cotoneaster). Uden Corne. Bladene agformige, heelrandede, pag Underfladen filtede. Fl. D. T. 112. Fl. N. 470. M. Bild Mospel.

Bester. En Buff af 2-3 Jods Hoide med en graabruun Bart. Greenene ubbredte. Bladene agformige, budte, forstilltede, hvidestiede paa den underste og glatte paa den overste Flade, sere sammen i Enden af de pagre Stud. Bloutserne ere meget, smaa 25 side paa Siden af Grenene. Bægerstigene budte. Kronbladene rodagtig hvide, rundagtige, ifte meget aabne. 3-5 Stoveie. Bærret rodt, kuglesormigt, med 3-5 Froc. Blomstrer i Juni og Juli.

3 Norge f. Er. paa Perne ved Christiania, ved Spudebjerg. Egenst. og Unvend. De unge Stud bruges til Koste-

7de Slagt: Abil (Pyrus).

1. Pære Abil (P. communis). Bladene agformige, taffede. Blomfterne i Halvffjerme. Blackw. T. 453. D. Paretrae.

Pare Avl, Dec. Pl.

Befer. Et Træe, som undertiden vorer til en betydelig Storrelse og som i vild Listand er tornet. Barten glat paa de pngere og spruften paa de aldre. Bladfillen trind, haaret. Bladene aftang-ægformige, glindsende, budte, utydelig taftede formebelit

belft be fine haar, som fibbe i Randen. Blomferfillene filtham rebe. Kronerne hvide. Stoutnappene mortrobe. Blomfrer i Rai. Borer vild i det milbere Europa.

Egenft. og Unvend. Bebbet af bette Erne er fast og laber fig godt bearbeibe, bet bruges af Formffjerere, Dreiere R., beifet fort, bar det Lighed med Ibenholt. De vilbe Das retraer funne bruges til levende Begn. Det borfes for bets velfmagende Frugter, fom almindelig fpifes rage, men fom og i hunsholdninger anvendes torrede, til Doft og funne og bruges til beraf at brande Brandeviin. Bierne traffe meget af Bloms ferne. Man byrter en ftor Mangbe Afarter af Darer. Man bar faavel Sommers fom Befte og Binter : Darer. Af be her befjendte Sommer Darer ere be fortrinligfte: Reis ferindes Sommer Dunbvædes (Mouille bouche d'été) Benus, Margarete og tiblig Suffer Dare; af Boft: Parer: Bergamotte, Rigen: Dare, Sprftelig Taffel Dare, Beure blancog Beurre gris, den gode graa Dare (Bollanbernes Jutte: Deer). Af Binter . Das rer, hvoraf bog be fieste tun ved gode Agringer opnage beres Fulbfommenhed: Sanct Bermans Dare (S. Germain), Binter Bergamotte, Bergamotte crasane og Jagt Dare (Echassery).

Alle Afarterne formeres ved Foradling, baabe til halvs og hsiftammede paa Kjerne Stammer, hvortil Kjernen af ens hver Sommer: Pare kan anvendes (dog lægges Marke til, ak man blot tager Parer, til beraf at sanke Kjerner, af Træer, som have en raft og frodig Vert). Til Lavstammede eller Espaslie-Træer, kan man med Fordeel forædle Pare-Afarter paa Lvæde-Stammer, som man forskasser sig ved Aslægning af bestemt bertil plantede Moder-Stammer. Ester Plantningen afstjeres bisse tæt ved Jorden og næste Foraar aslægges alle unge, stærke Stud, hvorimod de svage bortskjeres; bisse Aslægsgere gjøre i et Aar tilstrækkelige Rødder, kunne asskjeres fra Moderstammen om Foraaret, og de Sommeren over opskudte

Quifte atter neblægges. Da Quaden er af svagere Bert end Paren, saa vil den foradlede Deel af Tract hastigere blive tyffere end Moderstammen, saa denne ikte kan bare Kronen; man maa derfor foradle Parer paa Quader saa nar Jorden som inueligt og ved Forplantningen efter Foradlingen plante Træet saa dybt, at Quade: Stammen ganske kommer under Jordens Dverslade. Paretræer, forædlede paa Quader, have det Forstrin, at de ere frugtbarere og derhos svagere af Vert, end de paa Kjerne: Stammer soradlede, saa at de, anvendte til Espas ste eller Lavstammede, lettere kunne holdes under det fornødne Onit end hine.

2. Able Abil (P. Malus). Blomsterstermene siddende. Bladene agformig aflange, tilspidsede, glatte. Fl. D. T. 1101. Fl. N. 447. D. Avl, Stovavl, vild Abletrae, Stov Krabsbe, vild Abild, Snurabletrae. N. Bild Appel, Suur Appel, Stog Eppel.

26ble Aul, Dec. Pl.

Beffer. I vild Litkand er ben en for Buft. Stammen rant, grenet, med mange rette, five Lorne. Barten glat paa de pngre Stammer og spruften paa de aldre, ifar de forædlede. Grenene gette bos hine og mere frumme bos diffe. Blomfterne meget forre end bos den foregaaende. Aronbladene lys-rosenrode. Blomftret i Mai.

Mlmindelia i Gfovene.

Wegenst. og Unvend. Det vilbe Weble: Træe giver et meget haardt og stærkt, lysbruunt Bed, som er tjenligt til Orcier, og andet Arbeide; ogsaa Beddet af det dyftede kan ans vendes til Nytte. Studdene af det vilde give smukke Spadsseresofte. Barken farver guult. Blomsterne give af alle Frugtstræer Bierne meest Næring. Svinene ade gjerne de forædlede Frugter, de kan gjemmes længere end Pærer og spises som bestjendt baade raae, soltede og torede. Man kan brænde Bræns deviln af Æblerne, men betydeligere og mere bekjendt er den Kordeel, man kan have af dem, ved at bruge dem til Most. Gaften af Æbler indeholder meget Sukker.

Einesom af Parer haves og af Whiler en meget ftor, om iffe fiorre, Mangbe af Afarter. Dan har faavel Commerfom Binter: Wbler. De forfte opnaae fpijelig Dobenheb pag Traet, be fioffe ere ved ben Grad af Modenhed, fom be i ben fildige Boft opnage pag Ernet, endnu haarde og erholde forft deres rette Mobenhed ved at ligge; be talbes berfor og Sjems mefrugter. Sine ere af minbre Bigtighed baade fom Taffel: og fom Sistfenfrugt og falbe pag en Tib af Maret, ba enbnu andre gode Frugter tunne baves, bvorfor ber iffun navnes eet, fom er af be fortrinligfte, nemtig: Passe pomme rouge. Af Binter : Weblerne blive nogle fpifelige ftrap efter Afplufningen, andre fenere, og nogle funne bevares meget lange, endog til man igjen fager Commer : Webler, men tabe ba Smagen. At ind. bele bem i Boft: Binter: og Koraars: Webler er imiba lertib iffe rigtigt, ba beres Barighed beels beroer paa Som: merveirliget, beels paa Sjemmefiebet. De fortrinligfte Afarter ere: Gravenfteener, en fun ber i Rorden beffendt grugt, red Spft Ralville, Jordbar: Weble, Grand Ri: chard, Rambour, Monnetitter, red Due: Weble (almindelig faldet Digenn) forffellige Rainetter, hvoris blandt be rebe, (ben franfte Bainet opnager itte nogen Buldtommenhed her) Peremens og Sollandernes Bpferpepping ere be bedfte, bride Binter Ralviller, en: gelfte Pippins, Boreborfer, Leg-Wbler 2c.

De formeres ved Foræbling paa Stammer, opelstede af Kjerner, men til laustammede og Espalier bor Foræblingen stee paa de saataldte Paradities Stammer (Pyr. Mal. paradisiaca) en Afart, som er svag af Vert og formerer sig selv hypp pig ved Rodkud.

3. Ovæde Abil (P. Cydonia). Blomfterne eenlige. Bladene heelrandede. Jaqv. Fl. austr. T. 342. D. Quas detrae.

Quabe Anl, Dec. Di.

Beffr.

Beftr. Et libet Erae, med verelvise Srene og daunsaarede Dviffe. Bladene agformige, budte, paa Underkaden hvidfiltede, ovenpaa glatte. Bladfiltene hvidfiltede. Blomfierne fortfiltede, i Enden paa Oviftene; Bægeret filtet, med agformig-lancetformige, taktede, temmelig lange Blige. Arondladene fort, hvide. Weblet fort, kantet.

Den findes vilhvorende i bet fodlige Entifiand.

Egenst. og Anwend. Det er bekjendt, at dette Træe isar dyrkes for Frugterne, som imidlertid kun anvendes til Redsplitning og Liqueurer, da de som raae ikke have nogen bes hagelig Smag. Man hat stere Afarter deras, som efter Frugstens Figur sane Navn af Pares og Ebles Quader. Beddet af dette Træe er haardt og modtager godt Polering. Barken er temmelig sammensnerpende. Det sormeres bedst ved Assager, hvilke isar anvendes til derpaa at sorædle Pæretræer. Forædles Quaden med Hensyn til at bære Frugter, da skeer Forædlingen paa Stammer af Hautorn, da de af Assagere ppelskede Træer for seent blive dragbare:

4. Apelbær Abil (P. Aria). Bladene rundagtig : agfors mige, inhskaaret : tandede, paa Understaden hvidsiltede. Blomssterne i en Halvskjerm. (Cratægus Aria Lin.) Fl. D. T. 302. Fl. N. 211. D. Apelbær, Bornholms Rosiner. N. Hrelbær, Apelbær, Apelbær, Apelbær, Afold.

Almindelig Arelved, B. Stor Gautorn, Dec. Plantel.

Beffr. Et libet Erce med ins Bart og verelvise Grene. Bladene filtebe, paa Overfiaden grønne og glatte, dybt taftede. Bladfiltene hvidfiltebe. Blomfierne fibbe i ffore, hvibfiltebe halvs ferme paa Enden af Grenene. Bægeret tæt-hbidfiltet. Kron-bladene hvibe. Fengten bæragtig, rod, libt filtet.

Den findes vildvorende paa Bornholm og almindelig i Rorge; i Danmart findes den paa nogle Steder fom vilb, f. Er. ved Sabrumgaard.

Ægenft. og Anvend. Den har et meget haardt Bed, som ifte let kafter sig og derfor med Fordeel kan bruges til adskillige Redskaber, hvor der udsordres Styrke og Fasthed, som

fom Tonber i Biul ic. Dete Rarve er endagtig shvib, og ibet raber fig gobt forarbeibe. 3 Gverrig og pag nogle Steber f Morae fpifer man Bærrene. Den vorer temmelig burtig pa fortiener at bortes baabe for bens imuffe Ubfeende under Blome Arinastiben i Lufthaver, for Bedbets Unvenbelfe og til at give Slagbrande. Den forplantes ved Rodflud, Aflaggere og Rree. Arsene faaes om Efteraaret, og fommer undertiden iffe frem forend efter et Mar.

5. Gelie Abil (P. intermedia). Bladene agformias landetformige, inbffaaret : lappede, tandebe. Daa Underfladen bvidfiltede. Blomfterne i Salvffjerme. (Cretzgus Aria B. Lin.) Fl. D. T. D. Gelie Malb.

Beffr. Et Erme af Diddelftorrelfe med benunagtig Baef. Blae bene verelvife, filfede, paa Overflaben glatte, morfgronne, paa Allnderfladen meget tat bribfiltebe. Bladfillen bribfiltet. 3 oprigt Lig den foregagende.

Den findes i Rorge, f. Er. ved Grotten i Romsbalen. Rigenft. og Unvent. Lig ben foregaggenbe.

. 6. Tarmorid Abil (P. torminalis). Bladene bierter formig : agformige, fliget : lappede, toffebe. De neberfte Cafe fer ubfvilede. Blomfterne i Salvffjerme. (Crat. torm. Lin.) Fl. D. T. 798. Carmorid Atelved, 3.

Beffr. Et Erme af Mibbelfforrelfe, meb glat Bart. Bladene verelvife, filfebe, ulige lappede; de neberfe lapper forre end bespriae; paa ben overfie Blade glatte; paa Underfladen ved Rervera ne baarede. Den bar ingen Areiblade. Bladfillene lidet filtede. Blomfterne fibbe i grenebe Salvftjerme. Bageret bbibfiltet. Krone bladene boide, budte, næffen frederunde. 2:3 Stoopeit. Derret ergformigt, priftet, robt, befat med en fin Laadenbed. Blomfreer i April og Mai.

Fl. D. angiver ben at vore ved Gjerder uden at nævne bvor. Brof. Biborg bar fundet den i Laaland; og efter Beber Andes den i Solfteen.

Egenft. og Unvend. Bebbet er hvibguult og indvendig tbbagtigt, meget haarbt, tafter fig iffe let og er berfor meget tienligt til Ofruer, Balfer, Canber i Sjul zc. Barrene ere . Sure

Digitized by Google

fure bg sammensnerpende, men tabe ben fibste Egenstab veb at henligge nogen Sid, og blive da spiste sawel raae som nebspltes be. Fugle ade dem gjerne, og man kan destillere Brandeviin af dem.

Den formeres ved Free, Podning zc. I flet Jord bliver ben buffagtig.

8de Glagt: Middurt (Spiraa).

1. Adoblomstret Middurt (S. Filipendula). Blastene mellembrudt finnede. Smaabladene eensformige, takkede, glatte. Blomsterne mangehunnede, i en topformig Halvstjerm. Fl. D. T. 635. Fl. N. 405. D. Misburt, Bjergmandel, Bondermuskat, Galleknap, Glalbespragle, rod Steenbrak. R. Pork. Rot, Galtknap, Bjergmangel.

Grife Spirce, 3.

Beste. Roben bestaaer af Erevler, hvori hænge astange Knolster. Stængelen opret, i Loppen grenet, lidet kantet, rodagtig, glat, bladet, 1½-2 kod hoi. Bladene verelvise, stilkede ved Roden, siddende paa Stængelen. Endebladet Islappet. Arelbladene tilrundede, tandede. Blomstertoppen tæt-mangeblomstret. Aros nerne rodagtige for Blomstringen og hvide efter den. kleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Paa Batter og boie Enge, i ben fyblige Deel af Tyen er ben temmelia fielden.

Egenst. og Anvend. Keer, Geder og Kaar abe den. Da den har sammensnerpende Egenskaber, er den tjenlig til Garverie. Sviin ade gjerne dens knollede Rødder, som de oprode. De cre i Dyrtid blevne malede og brugte til Brød. Blomsterne give Bierne Naring og skulle meddele Melk en beshagelig Smag, naar de koges deri. Den fortjener som en meget smuk Plante at dyrkes i Blomsterhayer, hvor man har en fyldt Afart af den. Den er forhen bleven anvendt i Mesdicinen.

2. Almindelig Mijddurt (S. Ulmaria). Bladene mel. lembrudt finnede, paa Underfladen filtede. Det ulige Ende-

blad ftort, lappet. Blomfterne i en Koft, mangehunnede. Fl. D T. 547. Fl. N. 215. D. Mjøburt, Gebeftag. M. Mourt, Miort, Miurt, Morpgras, Korsgras, St. Hansgras, Kalgras, Jouiskgras, Mevordgras, Mjøbongras. J. Miadurt. F. Miensurt.

Miob Spiree, B. Spidblomfiret Misburt, Dec. Di.

Beffer. Roben tof, med fenbende Trebler. Stungelen opret, furet, glat, i Toppen grenet, bladet, 2-3 Bod boi. Smaabladen ne agformige, lappede, taktede, paa Underfladen hoidagtige. Bladefiltene rendede, glatte, lidet omfattende. Arcibladene adfilte fra Bladene, rundagtige, tandede. Blomfierfosten tat- og mangeblomfret. Aronerne mindre end bod den foregaaende, hvide. - Bleere sarig. Blomfier i Juni og Juli.

Almindelig paa Enge og imellem Bufe.

Egenst. og Anvend. Sederne abe den. Den har en sødagtig Lugt, isar naar den sønderknuses, hvorfor Bønderne i Sverrig bruge at strøe den paa Steder, huar de dandse. Paa adstillige Steder satter man Blomsterne paa Bitp for et give den Smag og Lugt. Bierne søge den meget og i Bayern gnider man Ruberne dermed for at fange sværmende Biet. I Island farver man sort med den tilsat med Jernsord; paa Farse bruger man den til samme Farve, blandet med Stov Storteneb. Af Roden stusse Russerne lave en Grød. Den har meget sammensnerpende Egenstader og anbefales derfor som en meget god Sarverplante. En syldt Afart dyrkes som Zireplante.

Sjette Orden. Mangehunnede (Polygynia), 9de Slaat: Rose (Rosa).

* Med tugleformig Frugt.

1. Mai Rose (R. cinnamomea). Frugten fugleformig, glat. Stangelen har Barktorne novendig ved Grunden af Blads atlerne. Bladstilkene næstenvaabenlose. Fl. D. T. Lawrence Ros. T. 24. D. Mai Rose.

Digitized by Google

Afares torfe Mai Rose (R. c. fluvialis), Biome fiers og Bladstillene uben Torne. Stangelen har firsebe Barks torne. Smaabladene agformige, spibse. Bagerstigene liniefarmige, indskaarne, Fl. D. T. 868 (under Nann, af.R. fluvialis).

Befer, Stammen befat meb enkelte trumme Lorne, 5 Smaas blade. Bladfiltene vingebe. Frugtfnuden næften lidt fiad, glot. Bægerfligene næften af Kronbladenes tængde. Kronbladene ftore, lidet ubrandere, rade. Bomfter i Juli.

Afarten finbes ved Glommen i Dorge.

Egenft. og Unvend. Den fuldte Afart er ben tibligste af alle Rofer.

2. Covnefuld Rofe (ft. spinosissima). Fringtfnuben fugleformig, glat. Blomfterfillene glatte. Stangelen tat ber fat med rette, fine Barttorne. Smaabladene naften frederung be, glatte. Fl. D. T. 398. Fl. N. 678. D. Smornpper, Strupper, Rannyper.

Beffr. Stammen buffagtig, 1.2 Sob boi, grenet, overmags be tot besat med fine Sarktvene. Smaabladene omtrent 9 paa bver Stilf; bred-agformige, budte, taktede, mindre end has de ovrige Urter. Bladfilkene lidt tornede. Blomfterfilkene eenlige, Iblomfrede, i Enden paa Stangelen, Cronbladene hvide, ved Grunden gule, Den modne Trugt rodagtig fort. Blomfret i Inli-

Den findes paa Den Golt og i bet fodlige Dorge,

Agenft. og Unvend. Runde manftes anvendes blandt andre Bufte til fevende Gjerber.

3. Spben Aofe (R. villom). Frugten tugleformig, pigget. Blomfterftilfene piggebe. Stængelens Barktorne rette, Smaabladene eliptifte, paa begge Siber duunhaarede. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 583. D. Apben, fpanft Spben.

Laaben Rofe, B. Saaret Rofe, Dec. Dl.

Beffr. Stammen opret, kortgrenet, 3.5 god boi, med fag Barttorne. Bladene bestade af omtrent 7, budte, meget tot og fint haarebe, tattebe, fint randbaarede Smaablade. Bladfiltene barttornebe, fittebe. Blomfterfiltene iblomftrebe, i Enden paa Stongelen, befatte med meget five, næfen pigformige haar. Ba-

Digitized by Google

gerfligene lange, filtede. Kronbladene mortrode. Brugten meget for, rod. Blomfirer i Juli.

Sift og ber pag Gjerber, f. Er. i Gjelland ped Lueborg og Das

piiremollen.

Egenst. og Anvend. Da benne Arts Frugter naae en betydelig Størrelse, er det ifer dem som anvendes til Nedlags ning i Suffer og til at tørres, hvorfor og benne Buff adfillige Steder dyrkes i Saver. For at bruge bens Frügter, man man først rense dem fra de Torne, som sidde derpaa, og fra Frøene som de ere opsyldte med. Da de sidste ere omgivne med mangfols dige forte Haar, ppuntte de en ubehagelig Kildren, naar de tete suldsammen ere borttagne. I hensende til den øvrige Anvendelse ligner den den 7de Att.

4. Provinde Rose (R. provincialis). Frugten vundage etg. Blomfter og Bladfilfene piggede. Barktornene paa Greenene streete, lidet tilbageboiede. Smaabladene agformige, paa Understaden haarebe, med tjertlede Laffer, Curtis Mag. T. 407. D. Provinds Rose.

Beffer. Stammen opret, mindre end den foregaaendes, barktornet. Grenene glatte. Bkadene fpidfe, paa Underfladen graasagtige, Frugsenuden og Slomfterfillene befatte med guulagtige, five Saar. Bægerfligene ved Grunden flivhaarede, med tattede Alige. Cronbladene smuft rode. Den blomftrer i Juli og August.

Den findes pildvorende i Spanien og Italien.

Egenst. og Anvend. Den bortes til Bitr i haver, hvor man forefinder utallige Afarter af ben, f, ben fibste Art.

₩ Deb ægformig Frugt.

5. Save Rose (R. centifolia), Frugten agformig. Blomsterftilfene piggebe. Stammen pigget og barktornet. Blabftilfene uben Corne. Lawrence Ros. T. 8.

Beffr. Foruben ovennannte Marter er ben meget flig den foregaaende.

Dens Djem er iffe betjenbi.

Rgenft. og Unvend. Ogfaa af denne byrter man en fter Mangbe fyldte Afgeter i Saverne.

6. Viin

6. Piin Rose (R. rubiginose). Frugten agformig, Blomsterstilkeite piagede. Bladstilkene og Stammen barktornet. Tornene tilbageboiede. Smaabladene agformige, paa Understaten ben fjertlet-haarede. Fl. D. T. 870 (under Navn af Ros. svavifolis).

Boffr. Stammen befat med krumme, gulagtige Corne, af 4.5 gods Soide. Smaabladene 5.7 paa hver Sti'f, viinggtigvellugtende, glatte paa den overfte Flade og overmaade fiint ruffarvet; priffede paa Underfladen. Bladfillene kjert'ede. Blomfterne fode i en Salvstjerm. Kronbladene rode, ved Grunden hvide. Frugten agsformig, pigget, rod. Blomftere i Juli og August.

Diff og ber ved Gierber f Er, ved haulveien imellem Springforbi og Papiredmollen.

Egenit. og Anvend. f. ben folgenbe.

7. Almindelig Rose (R. canina). Frugten agformig, glatz ligesom Blomfterstilfene. Stammen og Bladstilfene barktornes de. Emaabladene agformige, tilividsede, meget glatte. Fl. D. T. 555. Fl. N. 319. D. Hyben, Hybentorn, vilde Roser, Hunde Roser, Dunde Roser. N. Roper, Nyperoser, Nypetorn, Klunger, Rlongeriistorn, Tornriis, Niupes Ton, Niupe Klong.

Befte. Stammen opret, med lange Grene, befat med robagtige, frumme Lorne, som ere beb Grunden enffere end den foregaaendes. Bladene sammensatte af omtrent 7 Smaablabe, som
iffe bave Lugt. Bladtillene have paa Underfladen Barftorne.
Blomfierkistene eenlige eller i en Halvffjerm. Amerkigene i Randen dunede. Aronbladene lostode. Frugten rog. Blomfirer iJuli.

Almindelig ved Gjerder og i Kratter.

Egenft. og Anvend. Den fan med Nytte plantes imels lem andre Buftarter paa Gjerder til levende Segn. Beddet er vel haardt og modtager god Politur, men da Stammen ikfe opnaaer nogen betydelig Storrelfe, er det i denne Hensende, ligesom de svrige Arters, fun af itden Betydenhed, ligesom det og fun kan anvendes til Milsbrande. Barrene kunne bruges ligesom de andre Arters i Mangel af de rette Opben. Blas

Digitized by Google

dene funne bruges som Garvermaterial. .- Bierne traffe af Blomsterne. Barten paa Grenene stiffes undertiden af er Inster (Cynips Rosa), hvormed der udstyder en Saartugle, tale det Bedequar, som forben blev brugt t Medicinen.

8. Boid Rofe (R. alba). Frugten agformig, glat. Blomsterstillene stivhaareds. Stammen barkternet. Fl. D. T. 1215. D. Gvid Rose.

Bestr. En Buft af 4-5 Bobs Spide. Stammen grenet, ba fat med frumme Lorne. Smaabiadene bred-agformige, spids tat- tede, ved Grunden ofte beelrandede, glatte paa Over- og haarede paa Understaden. Bladfilfene glatte. Bagersigene halv-finnede, haandformige. Kronbladene hvide. Frugtknuden besat med entette Haar. Blomftrer i Juli,

Den er funden veb Sofmanbegave i-Shen.

Rgenft. og Unvend. Ligefom af abstillige af beifored gagende Arter, bar man fyldte Afarter i Paverne af benne.

Den ubmarkebe Stjønhed og Lugt, som er egen for Rosferne, har staffet bem en ubmarket Plads blandt de Planter, man derker i Blomsterhaver, men derved ere ogsaa Afarterne uendelig blevne formerede. Foruden den Anvendelse, som er ansmarket ved de enkelte Arter, bruger man og Kronbladene tisat nedlægge i Potpurie: Krufter, til at destillere Rosenvand og Rosenolie af; dog stal den orientalske ægte Bosenolie saæs af en her ikte bekjendt Rose.

Af Roserne formeres alle fplote Arter og Afarter ved Rob? fud, men da diffe ved nogle Sorter fremkomme meget sparssomt, anvender man konftige Formeringsmaader, som ere ful; aende:

Bed Forplantningen om Fornaret samler man alle stærke Robber, som ved Rodens Bestjering falde af, kierer dem i omstrent en god Tomms lange Stykker og nedlægger disse tæt ved hins anden i Rader 2 à 3 Tommer dybt. Af de steste af bisse Rodeder opstyde samme Aar Skud, som ville paa det nedlagde Stykke Rod være vel forsynede med Trevlersder, og saaledes give gode unge Planter. Den anden Waade, som Blunnierene

i Hols

i Holland anvende, er en egen Glags Affægning. Man tager af de ftærkeste Skub, som ere uddrevne nar ved Jorden, og neblægger dem i deres hele Langde, aldeles under Jordens Overstade, I d 2 Tommer dybt. Fra ethvert Die udskyder da et Skub, som ogsaa driver Asdder sva neden, saa at man af et saaledes nedlagt Skud erholder lige saa mange Planter, som det havde Hine. De enkelte Rose : Arter formeres ved Frae, som ligger 2 Nar i Jorden.

10be Glagt: Alynger (Rubus),

peftage af 5 eller 3 paa Underfladen filtede Smaablade, Blads fellene rendede. Stammen barktornet. Fl. D. T. 788, F. N. 374. D. Sinber, Brongeber, M. Bringwar, Pringbar,

Beftr. Stammerne buffagtige, naarige, grenede, oprette, trinde, mod blegbruun Bark, og opfplote med Marv. Barktornene fine; de overske Blade 3hobebe, de nedersie finrede, Smaabladene ulige agformisge, ulige takkee, paa Understaden bridagtig filtede. Bleistene filtede, piggede; vaa den overke Cide rendede. Blomfterne side i en ksernsformig Eep, i Enden og paa Siderne af Grenene: Bargerstigene aabne, fibse. Kronbladene mindre end Sægevet, bude, budte. Frugten esd eller gunl. Blomftrer i Juni,

Alminhelig i Glove; Afarten med gule Bær bortes i Saver,

Egenst. og Unvend. Dens velsmagende Bar, som ofte angribes af Orm, spises rage og nedspltes. De kunne og brus ges til en Sort Bitn og den saakaldte Hindbærædike. I Norge anvendes Saften beraf til Forgylduing. Bierne trækte meget af Blomkerne. Sviin ade Bladene. I Stove er den ofte et skadeligt Ukrub, da den quæler de unge Træer. Den bar kiss lende og mildt afforende Træfter. I Norge har man troet at fordrive Bændelorm ved at spise dem og derpaa drifte særkt Øs.

Man har ved Dyrkning frembragt abställige Afarter, som nomarfe sig ved Starrelsen og Karven af deres Frugt. Man dyrker isar de med gule Bar, da de ere meget storre, isar uds marter den Antwerpiste sig. De formeres ved Stillinger.

2. Rore

2. Morbær Alynger (R. cxsins). Bladene 3hobebe, paa Underfladen haarede. Sidebladene 2lappede. Stammen fremliggende, barktornet, blaagraa. Fl. D. T. 1213. Fl. N. 375. B. Korbar, Blaabar. N. Hjørnebar.

Beffr. Roben frembringen flere tracagtige Stammer, pooraf pogle ere fremliggende, nogle temmelig oprette, ped Grunden rode protende, trinde, tat besatte med Barktorue. Bladene filstede, werelvise; Smaabladene siddende, undtagen Endebladet, takkede; Bladfittene viggede, buunhaarede, vaa Overfladen rendede. Blomekerne sidde i Bopbe paa Enden af Stanglerne. Bagerfligene bvidgerne filpidsede. Fronbladene bvide. Barrene sorte og overstruku med en blaa Dug, ligesom Glaaen. De bestaae af særte og storre Korn end den selgendes. Blomfrer i Inni og Juli.

Alminbelig i Kratter og veb Gjerber.

Egenff. og Anvend. Barrone, sotte paa rob Biin, Fulle give den en ifte ubehagelig Smag. De spiscs og anvena des forresten som den folgendes, med hville de ofte forverles. De fal kunne anvendes til Blaafarvning. Formedelst dens lange, fremliggende Stangler, er den er stadeligt Ukrud hvor den sindes paa Agrene, og lader sig vanskelig udrydde.

3. Brambær Alynger (R. fruticosus). Blabene ome turnt shabede, paa Underfladen lidt filtebe, killede. Barftormene frumme. Stammen fantet. Bagerfligene tilbagebolede. Pl. D. T. 1163. Fl. N. 376., D. og N. Brambær, Brombær, Sortebær.

Beffr. Den ligner moget den foregaaende, men bar merc kantede Stængler, boid Corne ere merc krumme. Bladene ere 3- eller som oftest shobede. Smaabladene filltede, dobbelt taffede, pag. Overstaden morkgronne og paa Understaden hvibagtig filtede. Bladfillene have smaa Barktorne. Arelbladene næsten haarformige. Bægerstigene kortere end paa hiin, siltede. Aronbladene hvide eller rodaglige. Bærret bestager af mange sorte Korn, som ere mindre end den foregaaendes. Blomstrer i Juni og Juli.

Alminbelig ped Gjerber og bift og ber paa Agre.

Ægenst. og Anvend. Den er ligeledes et kadeligt Utend paa Agre og i Plantager og quæler undertiden Kornet og de unge unge Planter med sine lange Stud; hvorimed ben er tjenlig til at bedæffe Flyvesand. Den kan tjene til Riisbrænde, og Kullene kulle være fortrinlige til Rrudt. Bærrene spises raas og syltede. Man kan lave en Biin og Edike af dem. De bruges og til at give Viin en rød Karve. Bladene indeholde sarvende Dele, og Barken sammensnervende, hvorsor den kan anvendes til Garverie. Bierne tvække af Blomsterne. Man har i Haver en Afart med syldte Blomster.

4. Fruebær Alynger (R. saxatilis). Bladene 3hobes be, glatte. Bed Roben urteagtige, frubende Snerte. Toppen faeblomstret. Fl. D. T. 134. Fl. N. 299. D. Fruebær, Steenbær. M. Tagebær, Teiebær, Tryebær, Rlasebær. J. Hentaber, Stolla Reip. F. Rossabeer.

Beffer. Roben trevlet; den finder flere, bladede, blomfierbærende; force, bladeornede, 1-1½ god boie Stænaler og lange, glatte, krybende, bladede, men itte blomfierbærende. Rodfend. Smaablandende bend agformige, dobbelt tattede, paa Underfladen haarede. Endebladet fillet, de ovrige siddende. Bladkiltene piggede, af Bladenes Længde. Blomfierne i Enten paa Stængelen, 4-6 sammen paa haarede Stilfe. Bægerstigene lancetformige. Kronbladene aftang-lancetformige, hvide. Bærret rodt og bestaare af 4-5 Korn, som ere adstilt fra hverandre og efter kinner Anmærkning itte affalde samtede. Bleeraarig. Blomfiror i Juli.

Huppig i Norge, sieldnere i Danmart, f. Er. i Sjelland bed Brede, Birkerod og paa Amager; i Zyen ved Raftrup, Sanderumsgaard og Byenshoved; i Jylland ved Norholm, Frysenborg og Chrisfianslund i Nærheden af Randers.

Egenft. og Unvend. Barrene funne spises; satte paa Brundeviin med Suffer stal de meddele den en meget behager lig Smag.

5. Bidenebær Blynger (R. arcticus). Sladene 3hobede, glatte. Stangelen iblomstret, uden Corne. Fl. D. T. 488. Fl. N. 379. M. Aakerbar, Agerbar, Finmarksbar. L. Battuka.

Beffr. Roben frybende. Stanglerne ubeelte, oprette, fantede, bugtede, meget finhaarede, 6.8 Commer hoie. Bladene verelvife, ftilfede, de nederste og overfte mindre end de midterfte. Smaablas dene

dene ulige taffede, glatte eller Sinhaarede. Arelbladene lancetfors mig aformi ge glatte. Blomften fidder eenlig i Enden paa Stanggelen ved det overste Bladbjorne, paa en fin Stilf. Aronbladene 5 = 10, heelrandede eller taffede, rode. Bagerfligene 5 = 10 haartede. Barret' purpussodt. Bleeraarig. Blomstrer i Mai.

Almindelig i Finmarten, ifer ved Canna Elven.

Egenft. og Unvend. Barrene have en borrmaade Behagelig Smag og overgage i benne Henseende de verige Arter af denne Slagt. Man spiser dem rage og nedsyltede og saver en fortræffelig Viin af dem.

6. Multebær Rlynger (R. Chamæmorus). Bladene enkelte, lappede. Stangelen iblomftret, uden Torne. Bagers fligene agformige. Fl. D. T. 1. Fl. N. 6. N. Multebar, Myebar, Moltebar, Molter, Blindingar, Kortne. E. Laamavat, Laamat, Latoch, Laddoch.

Beffr. Roben tenbende. Stængelen opret, ubeelt, glat, blas bet, 8-12 Kommer boi. Axelbladene ægformige, glatte. Blades ne filfede, foldede, rontede, ulige tattede. Blomsten i Enden af Stængelen. Bægeret haaret. Kronbladene hvide, ægformige. Stovdragerne og Stovveiene sidde paa forstellige Planter eller og Sans og hunblomsterne tomme frem fra een Rod. Ftugten tems melig for; Kornene ligeledes, gule. Fleeraarig. Blomstrer i Juni.

Almindelig i Norge paa sumpige, torvagtige Steder, som blive torre om Sommeren; i Danmart vorer den ved Pelfingeer imellem Orne, Orsholt og Gorre; hyppig i Bildmosen ved Aalborg og i ftore Hammelmose i Bensyssel.

Egenst. og Unvend. Frugten, som under Sneen kan bolde sig bele Vinteren igjennem, spises baade raa og nedspletet, og i Norge laver man abstillige Netter af dem, f. Er. Moltegrød, Moltebarsuppe, Moltebarmelt zc. Naar man vil nedsplte dem, maa man afplutte dem, førend de ere fuldtommen modne. Af Saften laves en ganste behagelig Viin. Roer, Geder, Faar og Sviin ade hele Planten, tilligemed Barrene. Der udsøres en Mangde deraf til Danmart, og stere kunde endnu udsøres, dersom de bleve bedre behandlede, s. dersom Landb.

Landh. Seift. Strift. '7de Deel. De ere tiolende og vitts fomme mod Stjorbug 2c.

De forffellige notife Navne betegne egentlig Planten t forffjellig Eilftand, faaledes hebbe de Blindlinger, naat Blomfterpe lufte fig, Korter naar Barrene ere halv modne, vg faae først Navn af Wolter, naar de ere fuldtommen modne; i Ipfland kalder man hine Siouttinger og diffe Squattinger.

11te Slagt: Jordbær (Frageria).

1. Almindelig Jordbær (F. vesca) med lange, frybem de Snerte. Bladene 3hobede, dybt taffede. Fl. D. T. Blockw. T.77. Fl. N. 148. D. Jordbær, Hattebær. B. Jordbær, Naffebærl, Meelklump. J. Jardber.

Beffe. Roben langtreblet. Stængelen fort, trind, opret, haaret. Fra Roben kyde langs med Jorden lange, traabformige, bladlose, golde Rodkud, som frembringe unge Planter der, hvor de sæke sig i Jorden. Bladene langkillede. Smaabladene mortgronne, haarede og fregede paa Overstaden, paa Understaden særtt narede og blegere, ved Brunden heelrandede. Bladkillen laaden og har ved Grunden tvende lancetsormige, heelrandede, glatte Arelblade, som ere sammengroede med den. Blomkerne sidde i en Halvkierm. Aronbladene kortere end Bægeret, næken fredseunde, hvide. Frugten eller rettere sagt den kjødagtige Frugtbund rod, ægsormig eller kuglesormig, besat med nogne Froe. Elecraarig. Blomkrer i Mai og Juni.

Almindelig imellem Bufte og ved Gjetber.

Foruben de almindelige vildvorende, betjendte under Nann af Mark Jordbæt, som byrkes hyppigst i haver og hvoraf man ogsaa har en hvidfrugtet og en stedseblomftrende Afark (de saataldte immerbærende eller Raaneds Jordbær) dyretes endnu selgende, fra hinanden saa betydelig afvigende Afarker, at adkillige Plantetyndige have anseet dem for virkelige Arter.

1. Boskopper Jordbær, saaledes kaldet efter en lille Bpe i Holland, bekjendt for dens betydelige Frugttræeskoler, udmærke sig fra Mark Jordbær, som de i Blade og Vert suldskommen ligne, ved en betydelig større Frugt og sildigere Modsningstid.

2. Spans

- 2. Spanfte Joedbær (F. elatior Erh.) ubmarter fig veb haarede Blade og en tillpiblet Frugt.
- 3. Engelfte eller virginifte Jordbær (F. virginiana Erh.) have temmelig glatte Blade og en rundig lyersd Frugt.
- 4. Ananas Jordbær (F. grandiflora Erb.) har ogsan ner ften glatte Blade, men er lavere af Bert end ben foregaaende og har en betydelig ftor Frugt.

Endnu har man bet chifift'e Jordbar (F. chiloensis Erh.), bet storfte af alle, men som er libet bekjendt ber, og bet forte Jordbar, med haarede Blade og en sørtgrøn Frugt, men som neppe fortjener at byrkes.

Rgenst: og Anwend. Jordbarrenes Anvendelse til Spiise ning, baade frifte og nedspltede, er betjendt. Avæget aden Bladene. De spade Blade afpluttede i Mai og tørrede i Stygge i Luften bruges af nogle som Thee. Paa Roben sindes paa nogle Steder en Sort Cochenille: Insect. Hele Planten er tjens lig til Garverie. Bordbærrene fortynde Legemets Safter, mode staae Forraadnelse, befordre Appetit og ere urindrivende. De ere blevne anbesalede mod Sigt og Steen.

Alle Rordbarafarterne formeres ved be unge Planter, fom fremfomme paa Rodflubbene. Saafnart biffe Planter bave tilftrafe Lelige Robber (febranlig i August Maaned), afffierer man Ranfen fra Modet : Planten, afpubfer be paa enhver Rante fæ-Rede Planter; fadvanlig 2 . 3, og planter bem tat ved binane Det til Jordbar bestemte Quarteer tilberes ben paa et Bed. des Binteren berpaa, bebft ved Rulgravning, ifalb Jorden ifte er fulbfommen reen for Grasrodder og lignende vedvarenbe Ufrudeplanter. Daar Jorden er begrem til at beplantes og be i August fatte Planter vife not Liv, udplantes de med fuld Rob og faa megen Jord fom vil folge, paa bet tilberebte Beb. Svert Efteraar overftrees Bebet faa tyndt fom mueligt meb gammel Sjødning, hvoraf alt bet ftragede bortrives om Forage Alle Afarterne, Darf. Jordbærrene og bene Une berafarter unbtagen, afrantes, b. e. alle Robikudbene afftjeres efteré

efterhaanden fom be fremfride, boa ffagnes be pag nogle Buffe. fom funne give be fornsone unge Planter. Mart : Gordfer tene bare line laa gobe og rigeligere Brugter ved itte at afranfes, og ved den fredfeblomftrende Afart er bet en Robe penbiabed, at bet ifte feer, ba ben netop berved er flebfebloms frende, forbi bens unge Planter paa Robftubbene ftrar ere frugtbare og faalebes vedblive at bare, indtil Rulben fanbfer Begetationen. Ifalb man enffer fig Markafarten af Jordbar, aisr man bebre i at tage dem af Marken end af Et Jordbarbed varer fadvanlig 1 3:4 Mar; ved bet fpanife Borbbar mag martes, at Blanten er Dolpagmift. B. e. har Tveboes on Ban : Planter : man mag altfag veb Uds plantningen af biffe ombyggelig vogte fig for, at man iffe tader Bamplanter, ba biffe naturligvite ere golbe, og bet forfte Mar et unplantet Bed blomfteer, efterfee om ingen Sanplanter er berimellem, for ftrar at ubrybbe bem. Jorbbar funne oas fag formeres af Rive, og kondige Gartnere ville bave iggtinget, at Planter af be ferfte Ranter, fom Freeplanterne ubftyde, ere be tjenligste til at brive.

2. Gold Jordbær (F. sterilis). Stangelen nebliggens de. De blomfterbaren' Grene flatne, omtrent 2blomftrebe. Fl. D. T. Curt. el. Lond. fasc. 3. T. 36.

Befte. hele Planten mindre end den foregaaende. Roben tresset. Stænglerne udbredte, flere fra een Rob. Bladene ligue den foregaaendes, men ere mindre og vaa Underfladen filfebaarede. Blomfterne langftilfede, smaa. Bægeret haaret. Kronbladene hvide, af Bægerstigenes længde. Brugtbunden mindre end den for regaaendes, næsten tor. Froene glatte. Bleeraarig. Blomstrer i Marts og Upril.

Den findes efter Beber i holfteen.

Wgenft. og Anvend. Den fan formodentlig anvendestil Garverie; da Frugtbunden naften er tor, er den iffe spifelig. 12te Slæge: Potentil (Potentilla).

1. Gaafe Potentil (P. anserina). Bladene mellem= brubt:finnede, taffede, paa Underfladen filfehaarede. Stanges len len fepbende. Blomsterstillene iblomstrede. Fl. D. T. 544. Fl. N. 38. D. Gaaseurt, Solvutt, stor Kollife, Genserif. R. Mure, Muregras, Gaasgras, Gaasurt, Porkeot, Solgaras. J. Mure, Muru Soley. F. Mura.

Fjerbladet Potentil, Dec. Pl.

Beffr. Roben langtrevlet. Stænglerne frobende, fremliggens be, traabformige, bladede, haarede, ofte rodagtige, ½-1 god lange. Bladene fortifilfede og ligge fladt paa Jorden, be blive hvidaatis ge, efter Linnes Bemærfning, naar Planten groct paa en tox Leerbund. Smaabladene bobte og spidstaffede, budte, paa Unders fladen fologlindsende. Blomfterfilfene cenlige i Bladhjornerne, trinde, haarede. Bægeret 9-10sliget, sologlindsende haaret. Ardenen guul. Bleeraarig. Blomfter i Juni og Juli.

Almindelig paa torre Marter, Strandbredder, Beie tc.

Egenst. og Unvend. Roben har en sødagtig Smag og san om Vinteren spises som Pastinatroder, hvorfor den og paa abstillige Steder i Søndmør bliver indsamlet og gjemt til Vintersorraad. I Norge aber Quaget Roden og Planten med Begigrlighed. Den udpressed Saft af Roden kal farve Linned grønt, naar det toges deri med Allunopløsning. Et Vand, destilleret af denne Plante, har man anvendt til at fordrive Bregner og gjøre Quden hvid. Hele Planten er i Mangel af Egebark meget brugelig til Garverie. Den bedætter klye vesand. Den er ofte et kadeligt Ukrud paa tørre Agre. Den har sammeusnerpende Egenstaber.

2. Flinbladet Potentil (P. multifida). Bladene dobbelte halvfinnede, paa Underfladen bunebe. Stangelen nedliggende. Fl. D. T. Kniph. Cent. 2 n. 62.

Beftr. Stængelen næften udcelt, fiinhaaret, Er fod lang. Blabene langfillede, næften bobbelt finnede. Smaabladene finallinieformige, de verfte Blade fiddende, tættere end de nederfte. Bægerfligene filtehaarede, 5 linieformige og 5 ægformige. Eronbladene gule, fortere end Bægeret. Bleeraarig. Blomfrer i Mai.

Den er funden pan en hoi ved Bidfrup Baard nur Rocstilde, Baenft. og Unvend. Ubefjenda 3. Solv Potentil (P. argenten). Bladene 5hobede, fis leformige, indftdarne, paa Underfladen filtede. Stangelen ope tret. Fl. D. T. 865. Fl. N. 144.

Beffer. Roben grenet, trevlet. Stænglerne trinde, hvidulbede, i Toppen grenede, 6.8 Commer beie. Bladene glatte, grønne paa den overfte og hvidfiltede paa den underste Side; de nederste stilftede, de overste siddende. Smaabladene tilbageboiede i Aanden. Bagerne og Blomsterstiftene hvidfiltede. Blomsterne sidde tæt sammen i Enden paa Stængelen og ere meget mindre end den soregaaendes. Kronbladene gule. Bleeraarig. Blomster i Juli og August.

Paa torre Agre og Gjerber iffe fjelben.

Egenft. og Anvend. Roben ftal have en sedagtig Smag bg spifes i Island. Hele Planten farver guult og, naar Esiet er beitset med Linoplesning, ftiden guult. Da Planten har sammensnerpende Egenftaber, anvendes den paa nogle Stedet til Sarverie. Svinene web ben. Bierne træfte af Blomsterne.

4. Guld Potentil (P. auren). Robbladene 5hobede, omvendt agformige, ind kaaret takkede, haarede, næften hinder formige. Stangelbladene 3hobede. Stangelen næften opret. Fl. D. T. 114. Fl. N. 472. R. Gulden Mure, Guldmure.

Beffr. Roben grenet, fraa. Stænglerne fremliggende, opfis, gende, grenede og fixllede ved Grunden, bladede, 4.6 Kommer lange. Bladene gliudsende, budte, ved Roden langfillede; etwagelbladene siddende; de overfte enkelte, siddende, ofte modsatte. Blomfterne i Bladhjörnerne i Enden af Stængelen vaa lange, trinde, haarede, ibiomftrede Bladkilse. Bægerstigene lancetsbrmige. Kronbladene omvendt-ægsormige, længere end Bægeret, guld-gule. Froene rynkede. Fleeraarig. Blomfter i Juni.

Silt og ber i Morge, f. Er. i Dore Tellemarten, Bofs pas Silefjelb 2c.

Egenft. og Anvend. Ubefjenbt.

5. Vaar Potentil (P. verna). Robbladene Shobebe, kileformige, takkebe, ftregede, randhaarede, ftive. Stængelblas dene 3hobebe. Stængelen nedbsiet. Fl. D. T. Fl. N. 51. Engl. Bot. T. 37. D. Liden Femfingerurt.

Beffr.

Beftr. Stænglerne opret, fremliggenbe, grenebe, haarede, blastede. Blabene five; Robbladene langfilfede, fiddende, med 3 tlovede Smaablade; de overfie heelrandede, haarede. Blomfterfilstene i Enden paa Stængelen, iblomftrede, oprette. Bægeret haas 'et. Kronbladene gule, udrandede. Fleeraarig. Blomftrer i April pa Mai.

Paa boic, torre Steder, ved Kratter 2c. i Danmark itte almino belig, f. Er. ved Charlottenlund, Slangerup 2c. hoppigere i Rorge.

Egenst. og Unvend. Hestene abe ben i Mangel af ans bet. Bierne traffe af Blomsterne.

6. Rrybende Potentil (P. reptans). Bladene Shobede, omwendt agformige, takkede. Stængelen krybende. Blomftere stilkene iblomftrede. Fl. D. T. 1164. Fl. N. 402. D. Femfingerurt, Kattetarm, stor Femfingerurt. N. Krypmure.

Femfingret Potentil, Dec. Pl.

Beffr. Roden trevlet. Stænglerne fremliggende, traabformige, leddede, ved hvert led robiftydende, trinde, haarede, bladede, is Jod lange. Bladene filfede, oprette. Smaabladene haarede, taftede. Bladfiltene haafede, rendede. Arelbladene bred lancets formige. Blomfterfilfene eenlige længere end Bladene. Bægeret haaret. Kronbladene gule, florre end bos den foregaaende. Bleersaarig. Blomftrer fra fidft i Juli til August.

Egenft. og Anvend. Den kan, ligefom be foregaaende, formedelft dens sammensnerpende Egenftaber anvendes til Garvening. Aser, Svlin og hefte abe den i Mang: I af andet. Paa Roben har man, ligefom paa flere Arter af benne Glagt, paa nogle Steder fundet en Art af Cochenille. Insectet.

7. Worft Potentil (P. norvegica). Bladene 3hobebe. Stangelen twedeelt med Blomsterstille i hiprnerne. Fl. D. T. 171. Fl. N. 145.

Beffr. Roben grenetetrevlet. Stængelen vpret, grenet, bladet, tæt- og flivhaaret, trind, 6-12 Commer boi. Biadene verelvise, flistede, siddende i Coppen; be nederste Smaablade aaformige,
be overfie lancetsormige; alle tattede, haarede. Bægerfigene næ-

fen længere end Kronbladene, lancetformige. Kronbladene ompende, æg. eller lancetformige, hvide; de falde snart af. Fleeraarig. Blomftrer i Juni, Juli og August.

Den er funden i en sumpig Eng ved Bernsborf og ved Bred, ben af en lille Goe i hirodholms Glov. I Norge er den ifte fjel, den, f, Er. i hallingdalen, Pfterdalen, ved Næs Jernværk, holts galen.

Egenft. og Unvend. Efter Gunnerus, ber anbefaler bens Dyrkning som Foderurt paa sandige Steder, ade Reer, Hefte, Geber, Kaar og Sviin den med megen Begjerlighed.

8. Sneehvid Potentil (P. niven). Bladene Shobede, inbstaarne paa ben underste Side; filtebe. Stangelen opftizgende. Fl. D. T. 1035. Fl. N. 512 T. 3 f. 1.

Bester. Roben tok. Stænglerne krumt opftigende, grenebe, dunebe, trinde, faabladede, 4-6 Commer lange. Bladene fillede,
samlede ved Roben; de overfie Blade siddende. Smaabladene ægformige, dobt takkede, gronne paa den overfie og g indsende poidfiltede paa den underste Side. De overfie heelrandede. Blomsterne i Enden af Stængelen paa lange Stilke. Bægerstigene sittehaarede, lancetformige. Kronbladene omvendt, hjerteformige, forre
end Bægeret, smuft gule. Bleeraarig. Blomster i Juli.

Afart: Fremliggende sneehvid Potentil (P. n. prostrata) med Blomsterne siddende i Nøgler, i Toppen af den fremliggende, sammentrykte Stangler. Bid. Gelft. Str. 10de D. T. 7. f. 22.

hovedarten findes i Lome Praffegield i Rorge, i Gronland og naa Spidebergen. Afarten er fun funden i Gronland.

Baenft. og Unvend. Ubeffendt.

9. Laaden Potentil (P. hirsura Vahl). Bladene 3hobede, inbffaarne, tats og langhaarede. Bladene ved Blomfterne ags formige. Stangelen I. 2blomftret. Fl. D. T.

Beftr. Den ligner meget ben foregaaende, men ubmærter fig ifær ved be lange, filteagtige haar, fom betlæde ifær Underfladen paa Bladene og Bægeret, ved dens meget forte Stængel i Forbold til Blomfterkilfens kangde, ved tvende, ægformige, modfatte Blade

pas

paa Midten af Blomferfillen, og ifær ved Arenerne, der ere dol, belt faa flore fom hims. Bleeraarig. Blomfrer i Juli.

Den er funden i Gronland.

Rgenft. og Unvend. Ubeffendt.

10. Tretandet Potentil (P. rerusa). Bladene 3hober de, i Spibsen 3tanbebe. Fl. D. T. 799.

Beftr. Roben trevlet. Stængelen libet opffigende ved Reden, haaret, trind, ubeelt, 4.6 Kommer boi. Bladene filtede, famtede ved Roben, faa paa Stængelen; de verfte siddende. Smaabladene graae paa Underfladen. Bægerfligene lancetformige. Kronbladene næften frederunde, bride. Bleeraarig. Blomfrer i Juli.

Den er funden i Grenland.

Rgenft, og Unvend. Ubetjendt.

13be Siggt: Tormentil (Tormentilla).

1. Opret Cormentil (T. erecta). Stangelen naften ppret, grenet. Blabene siddende. Fl. D. T. 589. Fl. N. 66.

D. Tormentil, Blodrod, Asdme. M. Tormentil, Munbftaalerod, Tepperod, Blodrod, Heelrod, Mandsrod, Tolymandsrod, Tillerod, Hulrod, Tilmantille. F. Berkuvul- fa og Roben Berka.

Beffer. Roben træeagtig. Stænglerne nederst opstigende, ovenstil oprette, grenche, trinde, haarede, robagtige, i Quarteer lange vog derover. Bladene 3hobede, bred lancetsormige, dybt taffede, haarede. Aresbladene indstaarne. Blomfterfilstene lange, traadsformige, modsatte, iblomftrede. Blomfterbægerets 8 Flige ægsormig lancetsormige, hvoraf 4 store og 4 mindre. Aronbladene omvendt hjertesormige, gule, mortere ved Grunden. Troene rynsede, Bleergarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Almindelig paa Enge.

Ægenst. og Anvend. Roben, som forhen hos os er bleven brugt til Sarvning, anvendes endnu dertil paa Færse. Behandlingsmaaden derved kan læses hos Landt i hans Ber krivelse over Færse. I det nordlige Norge farves rødt med Roden, og denne Farve kal især blive smuk, naar dertil tillige bruges Bærrene af almindelig Qvalkved og naar Tsiet sorud er beitset i Allun; paa Kærse skal man sede Eviin med

ben. huusborene abe iffe Bladene eller Stangelen. Planten bar urindrivende og sammensnerpende Egenffaber.

2. Arybende Tormentil (T. reptans), Stangelen fremliggende, udeelt. Bladene stillede. Fl. D. T. 1217.

Beffr. Roben tof, grenet. Stænglerne ved Grunden krybensbe, trinde, glatte, bladede, og ftode lange, traadformige, fremligsgende Skud. Bladene shobede, langfillkede. Smaabladene lancetformige, taktede. Arelbladene ægformige, beelrandede. Blomafterfillene længere end Bladene, trinde, glatte, oprette. De sidde eenlige, iblomfrede i Bladhjørnerne. Bægerstigene ægformige, ulige flore. Kronbladene omvendt-hjerteformige, mortgule. Den tigner forresten meget den foregaaende. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den vorer paa torre Steber og er funden i holfteen ved Elms. ben Sagen og ved Apenrade.

Egenft. og Unvend. Formodentlig fan den anvendes paa samme Maade som den foregaaende-

14de Slagt: Melliferod (Geum).

1. Seber Wellikerod (G. urbanum). Bladene 3hobebe. Arelbladene tilrundede, indikaarne. Froestakkene krogformige, uden Haar. Fl. D. T. 672. Fl. N. 63. D. og N. Mellikerod, Benedicturt, Benedictrod, Bengurt. N. Karvefollata. Almindelia Keberbod, B.

Bester. Anden tof, knudret, med mange Trevler. Stængelen opret, trind, haavet, i Coppen grenet, 1-2 Fod hoi. Bladene verelvise, stillede. Smaabladene næsten tileformige, indkaarne, tastede; de overste enkelte, tvedeelte. Arelbladene meget fore, næssen tredsrunde, indkaarne, tastede, halvomfattende, nedlobende. Blomsterne sidde eenlige paa Enden af trinde, temmelig lange Stilke, i Toppen af Grenene. Blomsterbægerets Blige ulige flore, de sørre lidet længere end de gule Kronblade. Frugten bestaar af mange brune, haarede Froe, som hver have en temmelig lang, i Spidsen knæt og trogsormig, bruunrod Stat. Fleeraarig. Blomsker fra Juni til August.

Almindelig i Kratter og paa Anggefulbe Steder i Danmart og holfteen; fieldnere i Rorge.

Egenft.

Egenkt og Anvend. Huusdyrene ade den. Den har sammensuerpende Egenstaber og kan derfor bruges som Garvers Material. Den skal og sarve bruunt. De unge Blade spises af nogle som Salat og ere blevne brugte som Thee. Roben har en aromatisk Lugt, er bleven anpriisk som Surrogat sor Raneelbark og skal bevare Hi og Viin fra Suurhed. Bierne trækte af Blomsterne. Den har desuden styrkende og sveddrivvende Egenskaber, modskaaer Forraadnesse og er bleven brugt mod Roldseber.

2. Eng tTellikerod (G. rivale). Robbladene linieformige. Areibladene spidse, indskaarne, Blomsterne nikkende. Freeskakkene furede, snoede. Fl. D. T. 722. Fl. N. 64. D. Koepatte, vor Herres Brod. N. Gotsmandsgras, Botsmands Buxer, Balhomle, Raubjald, Esrild, Karvefoliata. J. Hjaldala, Hjalla-Kisil, Solsepia,

Baf Feberbob, 3.

Beftr. Roden vallesormig eller grenet, libet vandret, meh Sidetrevlen Stængelen opret, i Koppen grenet, bladet, haaret, bruunagtig, 1-1½ god hoi. Rodbladene mellembrudt-sinnede, undertiden 3hobede; Endebladet forre end de ovrige; alle Smaablazdene næsten freddrunde, indkaarue, tastede, haarede, lidet foldede. Stængelbladene siddende, 3hobede, eller entelte, 3deelte. Blomferne sidde i Endeu af Grenene pa Stængelen, paa niktende Stilzte. Bægerets klige ulige kore, udvendig brune. Kronbladene tjødfarbede, undertiden hvide, sorre end hos den sorgaalende. Froestaktene paa Midten knæedsiede og endes med en Krog. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Afart: Blandet Eng Melikerod (G. r. hybridum). Bagerets Flige blabformige, halvfinnede, tanbebe. Kronen mangebladet. Stangelen næsten bladies. Fl. D. T. Jaqvin Icon. rar. 1. T. 94.

Denne Afart, som nogle have antaget for en Blanding af Teber- og Eng Relliterod, andre af denne og Bjerg Relliterob (som itte findes i Rorden), og atter andre for en egen, Art, er lidet mindre end den foregaaende og har færtere famede Aronblade.

Poved-

Sovebarten er almindelig paa Enge. Afarten et fielbnere , f. Er, i Sjelland ved Chriftiansholm og i Tyen ved Ulritebolm.

Baenft, og Unvend. Liig ben foregagenbe. 3 3eland lagger man-Roben i Senge for at forbrive Lopper.

15be Slagt: Stoebale (Dryss).

I. Takbladet Groehale (D. octopetala). Blabene take Fl. D. T. 31. Fl. N. 106. 3. Riupng: Lyng, Riupna : Lauf , Sollta : Golen , Deturs Golen.

Alminbelig Frochale, 23.

Beffr. Roben træeagtig.' - Stænglerne liggenbe, libet grenebe, g: 4 Commer lange. Grenene tætbladede, porette, forte. bene fillebe, agformige, i Randen libet tilbagebeiebe, bobt tattes be, babte, mortgronne og glatte pag Oper, og bribfiltebe paa Under. Raben. Blomften for, ben fibber cenlig paa lange, filtebe, trinbe Stille vaa Enden af Brenene eller Giangelen. Bageret afie get, baaret, fjertlet. Eronbladene almindeligen 8, beelrandede, bubte, bribe, forre end Bageret. Staffen paa Eroene meget lang, baoret. Bleeraarig, Blomfrer i Auguft.

- Dag Fjeldene i Dorge, f. Er. i Deldalen, Sardanger, Cond. mer, Sinmarten, Rordlandene famt i Island og Grenland.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt,

2. Leelbladet Groebale (D. integrifolia). Bladene beelrandede. Fl. D. T. 1216.

Beffr. Roden grenet; ben Ender mange Stangler, fom beb Grunden ere befladte med det tilbageblevne af be benvienede Blade. Blomfterftilfen 13 Comme lang, iblomftret, bridfiltet. fibbe tot fammen wed Roben, de ere Ilfebe, agformig bierteformige og meget imaffere end ben foregaaenbes. Bladfiltene af Blabets tangbe (1 Comme), trinde, neden under glatte, oven fac baarebe; web Grunden af biffe fibber pag ber Gibe et tilgroet, Den ligner forreften meget ben foregagenbe. flovet Arelblad. Alectaaria. Blomftrer i Muguft.

Den er funden i Bronfand.

Egenft, og Anvend. Ubeffenbt.

166 Slagt: Bragefod (Comerum).

I. Bjær Bragefod (C. polustre) med Shobebe, taffes be Blade. Ft. D. T. 636. Fl. N: 65. D. Rragefod, ftor Femfingerurt. R. Kraagefot, Kraagefotgres, Myrhat. 3. Eingias Rofe, Mprat Tag.

Beffr. Roden lang, frebende. Stænglerne liggende ved Brunben, opftigende, bladede, trinde, glatte eller lidet flinbaarede, oms
trent i Jod lange. Bladene langfillede; Smaabladene aflange
eller omvendt. ægformiae, taktede, paa Overfladen mortgronne, paa Underfladen graaeagtige. Bladfiltene hindede ved Grunden, halvomfattende. Blomfterne fidde i Enden paa Stængelen, næften i en Kop. Blomfterbægerets Blige spidse, brune, 5 fore og 5 smaa. Aronbladene bruuurede, mindre end Bægeret. Frugten ægformig, sammensat af mange, smaa, glatte Free. Ilceraarig. Blomfree i Juli og August.

Lemmelig alminbelig i Zorvemofer.

Egenst. og Anvend. Huusdyrene abe ben ikte, bog ansmærker Sunnerus, at han har seet nogle Hefte og Sviin abe den, og at de samme, som ikke ade Eng Nelliserod, ogsaa vrage denne. Med Roden farver man i Finland ulbent Esi rødt, men Farven er ubestandig og ikke smul. Hele Plansten er tjenlig til Garverie. Bierne trække af Blomsterne.

Trettende Rlasse.

Mangehannede (Polyandria) med mere end 12 Steubragere. fom fidde paa Frugtbunden.

Rerfte Orben.

' Benhunnede (Monogynia) meb I Stgwei.

* Med 4 Kronblade.

abie Glagt: Valmue (Papaver). Bageret ablabet, affale bende. Rapfeten Trummet, med aabne Suffer under Arret. Udfeende: Planter af Dibbelfterrelfe, med tapformig Rob, rank Stangel, balvfinnede Blade og pralende Blomfter i Enden af Stangelen.

2ben Glagt: Svaleurt (Chelidonium). Bageret ablebet. affalbenbe. Rronen 4blabet. Stulpen finieformia.

Ubfeenbe: Plante af Midbelfterrelfe, med fuglefor= mig, grenet Rob. Stangelen grenet, opfplot meb 'en auul Saft. Bladene halvfinnede. Blomfterue ftilfede.

Ifte Slagt: Druemunte (Adap). Bageret 4bladet. Barret trummet. Ersene flabe.

Ubfeende: Temmelig ftor Plante, med Enudret Rod. fammenfatte Blade og Blomfterne i arformige Rlafer.

** Med sbladede Rroner.

Ste Glagt: Coeloie (Cistus). Rapfelen Iflappet, gabenbe i Spibfen. Bageret Sbladet; be 2 Blade imag.

Ubfeende: Omaa halvbuffagtige Berter, med trevlet Rod, udeclte Blade og fmutte Blomfter.

5te Olagt: Lind (Tilis). Rapselen Sflappet, gabende i Spibsen, laderagtig. Bageret 5deelt, affalbende.

Ubseenbe: Stort Erne med udeelte Blade. Blomfternes Sfjermftilt ubspringer af Midten pag Blomfterbladet.

Vild Ridderspore f. nafte Orden.

** Man

*** Mangeblabede Kroner.

4be Glagt: 21afande (Nymphæs). Barret mangerummet. Bageret 4.5bladet, fierre end Kronen.

Ud feen de: Anfeelige Bandplanter med tyffe, vandrette Ander. Redfankt, faftformig Stangel. Udeelte, fvommende Blade, og eenlige, svommende, pralende Blomster.

Anden Orben.

Tohunnede (Digynia) med 2 Stovveie.

7be Slagt: Paon (Paonia). Bageret 3.5blabet. Rronen 5blabet. Rapfelen mangefreet. Freene farvebe.

Ub feen be: Stor Plante, med grenet Rad og Stansgel, fammenfatte Blade og meget ftore, pralende Blomfter.

Trebie Orben.

Trebunnede (Trigynia) med 3 Stenveie.

Sbe Slagt: Ridderspore (Delphinium). Ingen Bager. 5 Kronblade, hvoraf det sverste hornet. Honninggjem: met Islovet, siddende.

Ud feende: Plante af Middelftsrrelfe meb opret Stansgel, sammensatte Blabe og pralende Blomfter i Rlaser. Farve Dau f. Tite Rlasse 3die Orden.

9be Slægt: Stormhat (Aconitum). Ingen Bager. 5 Rronblade, hvoraf bet sverste hjelmformigt. 2 stillede Honninggjemmer.

Ub fe en de: Anfeelig Plante, med rant Stængel, haandformig beelte Blade, og store, pralende Blomfter i Rlafer paa Enden af Stængelen.

Fjerde Orden.

Sembunnede (Pentagynia) med 5 Stevveic.

Rronblade. 5 Honninggjemmer, som oventil ere hornede. Ubseende: Zürplante af Middelsterrelfe, med opret Stangel og sammensatte Blade.

Kemte .

Femte Orben.

Serhunnede (Hexagynia) med 6 Stevvele.

uite Slagt Brebskloe (Stratiotes). Splfteret 2bladet. Bas geret oversadigt, 3klovet. 3 Kronblade. Barret Grums met.

Ub feende: Bandplante, med trevlet Rob; Stanges len et Staft. Bladene halv nebfantte, udeelte, tornede. Blomften cenlig.

Siette Orben.

Mangehunnede (Polygynia) med mange Stovveie.

13be Olagt: Freestjerne (Thalictrum). Ingen Bager. 4.
5 Rronblade. Freene uben Sale.

Udfeende: Planter af Midbelftsrrelfe og berunder, med tapformig eller frybende Rod, opret Stangel, sams mensatte Blade og Blomster i en Top.

12te Slage: Anemone (Anemone), Ingen Bager. 5:9 Rronblade. Mange Free.

Ud feen de: Lave Planter, med opret Stængel, lappebe eller mangebeelte Blade, eenlige Blomfter, med eller uben Svob.

17de Slægt: Apferod (Helleborus). Ingen Bager. 5, vebvarende Kronblade. Honninggjemmerne rorformige, 2labede.

Udfeende: Liden Plante, med trevlet Rod, Staft, sammensatte Blade og eenlig' Blomst.

18de Slagt: Rabbeleie (Caltha). Ingen Bager, 5 Rronblade. Ingen honninggjemme.

Udfeen de: Engplante af Mitbelfterrelfe, med vanbret Rod, faabladet Stangel, naften frederunde, ubeelte Blas de, og ftilfede, senlige Blomfter.

16de Slagt: Engblomme (Trollius). Ingen Bager.
1 Rronblad. Honninggjemmerne flade.

u d:

Ubseende: Plante af Middelfterrelfe, med trevlet Rod, rant Stangei, Sbeelte Blade. Genlig Blomft paa Enden af Stangelen.

15be Slagt: Ranunkel (Ronunculus). Bageret 3:5blas bet. 5 Kronblade med Honningbragende Regle. Mange negne Free.

Ub feen de: Planter af Mibbelftarrelfe og berunder, med trevlet, frybende eller knollet Rod, og stillede Blomster. I4de Slægt: Adonis (Adonis). Bægeret 5bladet. Krosnen 5 : Iobladet, uden honninggjemme. Mange nogne Kros.

Ub feende: Liben Zirplante, med trevlet Rod, bladet, ubeelt, opret Stangel. Mangedeelte, fine Blade og eens lig Blomft paa Enden af Stangelen.

Trettende

Trettenbe Elasse;

Mangehannede (Polyandria).

Forste Orden.

Cenhunnede (Monogynia).

Ifte Glagt: Druemunte (Actas).

1. Arblomstrende Druemunke (A. spicata). Blomsters klasen agformig. Fl. D. T. 498. Fl. N. 27. D. Drues munke, Christoffersurt, Faarepare. N. Paddebar, Troldbar, Ormegras, Faarlort.

Bar Druemunke, 3.

Bester. Roben tyf, fnudvet. Stangelen opret, glat, grenet, 1x2 god boi. Bladene dobbeit eller 3dobbelt 3hobede. Smaasbladene indfaarne taffede, glatte; Endebladet 3deelt. Blomsterne sidde i tætte, budte, forte Klaser paa Enden af Stangelen og Grennene. Smaastiltene eenblomstrede, dunede, med smaa, astange Blomsterblade ved Grunden. Bægeret affaldende. Kronbladene aftange, hvide og falde ligeledes snart af. Bærret sort. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

hift og her i Stove og Kratter, f. Er. i Sjelland ved Freder riksdals Molle, imellem Ordrup og Oprehaven, Birkerod, Frederiksborg, Gorse, i Borreveile Stov, Larise. Slangerup; paa Moen; i-Fren ved Ulriksholm og paa Slotsbanken ved Odenie; i Norge i Opdalen og ved Erondhjem.

Ægenst. og Unvend. Bærrene, som kogte med Allun give et sort Blæk, ere anseete for at være lidet giftige. Faar og Geder ade Bladene. Den er forresten Blæretrækkende, og Roben er anbefalet til Simer i Qvægsvge, dog skal den efter Rasns Paaskand (i. Funtes Naturhistorie, 2den Deel p. 428) ikke være synderlig virksom.

2den Singt: Svaleurt (Chelidonium).

1. Almindelig Svaleurt (C. majus). Blomsterstiller ne sidde i Stjerme. Fl. D. T. 542. Fl. N. 706. D. Svaleurt, Selidonie. N. Selidon, Seladon, Spulugras.

Stor Gelibon, B.

Befer. Roden tot, tapformig, guulbruun, med mange Gibetrevier. Ragt man overfejerer ben, udfinder deraf en monnierob Saft, Saft, som ogsach findes i Stangelen og Bladene, men er der lye sere. Stangelen opret, grenet, besat med entelte, hoibe haar, som sidde tættere sammen ved Roden, suret, huul, omtrent 2 800 poi. Bladene finnede. Smaabladene lavpede, rundtaftebe, glatte, blaagronne. Bladkiltene haurede. Blomfierne side i Hornerne, i filstede Stjerme. Smaastiltene glatte. Bægerbladene haarede, de falde af saasnart Kronen aabner sig. Kronerne gule. Bleeraadrig. Blomfirer i Juni, Juli og August.

Afart: Stor fliget Svaleurt (C. m. laciniatum) meb spibse, bugtebe, halvsinnebe, indffaarne Smaasinner og fligede Kronblade. Fl. D. T. 676.

Almindelig i Danmart i haver og ved Gjerber, ficionege i Rorge. Aarten efter Schumacher i Rofenborg have.

Egenft. og Anvend. Den ftal farve smutt guult, især paa Silfe, og ved Tilsatning af Allun ogsaa paa Rade. Bed Gjæring stal man deraf kunne frembringe en indigoblaa Farve. Kverne ade den i Mangel af andet, men deres Melt stal dere af saae en ubchagelig Smag. Freene indeholde en Olie. Safe ten er starp og giver Pletter, som vanskelig lade sig aftage. Freene indeholde en Olie. Planten har urindrivende Kræster.

2. Blaagraa Svaleurt (C.Glaucium). Stangelen glat. Stangelbladene rundbugtebe. Stulpen rue, vortet. Fl. D. T. 580.

Blaagraa Selidon, B.

Beffr. Roden grenet. Dele Planten graablaa. Stængelen spret, grenet, glat, 1 - 12 Bod boi. Grenene aabne, glatte Rodbladene linieformige, halvstunede, rue, i Randen haarede; Stængelbladene verelvije, bugtede, budte omfattende. Blomsterne siode i Bladhjørnerne paa glatte, eenblomstrede Stilte. Bægeret stivhaatet; det falder af, saasnart Kronen aabner sig. Kronbladene store, næsten frederunde, mortgule. Stulpen lidet frum, & til henved 1. Bod lang. 10 aarig. Blomstrer i August.

Den er funden i Inlland og holfteen.

Egenft. og Unvend. Dyrfes fom Birplante.

3die

3bie Slagt: Valmue (Papaver).

. * Deb finhaarede Rapfler.

1. Bolle Valmue (T. Argemone). Rapflerne follefors mige. Stangelen bladet, mangeblomftret. Fl. D. T. 867. D. Balmue, Rolleurt, Mantop.

Beffr. Roben tapformig, i Spidlen grenet; Stængelen opret, grenet, trind, befat med tiftrifte Jaar, 1-13 Fod boi. Bladene halvfinnedé. Fligene dibt taffede. Blomfterne eenlige i Enden paa Stængelen og Grenene. Kronbladene hoirode, let affaldende. Stoveraadene bredere i Enden. Arret 4-6ftraalet. 1 aarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Almindelig i Danmart og holfteen, paa Diger, Beie og i Soben.

Egenft. og Anvend. Den er ofte et stadeligt Ufrud i Vintersacen, og formerer sig stærkt, da den, ligesom de sprige Arter af denne Slagt, bærer en stor Mangde Free. Freene indeholde Olie. Den har bebevende og smertestillende Egensstader.

2. Skaftskænglet Valmue (P. nudicaule). Staftet 1: blomftret, nogent, stivhaaret. Bladene halvsinned: bugtebe. Fl. D. T. 41. Fl. N. 578. N. Held Valmne. J. Mela Sol.

Beffr. Roben lang, grenet. Staftet &1.1 8ob beit, undertiben mindre, opret, trindt. Bladene langfillede, flivbaarede. Bligene budte. Bladfilfene flade, haarede. Bagerbladene affaldende fom bos de verige Arter, aflange, laadne, bruunagtige. Konbladene budte, glatte, rundagtige, Insgule, fore i Forhold til Planetens Storrelfe. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

Den findes i Norge paa Dovre; i Island, Grønland og paa Agroerne.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

** Dred glatte Kapfler.

3. Glat Palmue (P. dubium). Kapsterne aflange. Stangelen mangeblomftret, haaret. Saarene paa Blomftersfillene tiltrofte. Bladene dobbelt-halvsinnede. Fl. D. T. 902. Fl. N. 1105. N. Glat Balmue, Aatervalmue.

Evetydig Balmut, B.

Beffr.

Beffe. Roben lang, næften ubeelt. Stængelen vpret, ved Rosben kantet, oven for Bladene trind, haaret, 1 · 2 Fod hoi. Haaspene paa det nederste af Stængelen aabne. Bladene haarede. Fligene brede, med lidet tilbageboiede Kanter. Blomfterfiltene lange. Kronbladene hoirode. Kapslerne tjolleformig-aflange, lidet surede. 1 aarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Temmetig almindelig i Danmart og holfteen paa Gierder, paa fandige Marter og imellem Sæden. I Norge findes ben i den fpbe kige Deel.

Rgenft. og Unvend. Omtrent som ben forfte Urt.

4. Korn Valmue (P. Rhoas). Rapsterne næsten tugs leformige. Stængelen mangeblomstret, stivhaaret; alle Haares ne aabne. Bladene halvsinnede, indskaarne. Fl. D. T. Fl. N. 455. Curt. Fl. Lond. fasc. 3. T. 32. D, Korns rose, Mankon, Kokkent. N. Bild Balmue.

Beftr. Roben tond rapformig. Stangelen opret, lidet furet, befat med lige udkaaende, five haar, 1.2 Bod boi. Bladene dobt eindkaarne, tondere befatte med mindre haar ent Stangelen Bagerne meget haarede. Kronbladene flore, mortere hoirobe end ben foregaaendes. Kapfelen albeles glat, fortere og mere kuglefore mig end bob bin. 1 aarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Sift og ber imellem Gaben; fjeldnere i Rorge og tun i ben fpblige Deel.

Egenst. og Anvend. Bierne traffe af Biomsterne. Den ubpressebe Saft af Kronbladene stal farve rødt, forhvies med Sprer og aftoes itte i Band. Lærferne ade gjerne Kroene. Forresten som ben første Art. Man har en fyldt Afart til Bitr.

5. Opiat Valmue (P. somniferum). Bagerne glatte. Bladene omfattende, indffaarne. Blackw. T. 482, 483. D. Balmue, Papaver, Maanefab.

Beftr. Stængelen rank, trind, glat, blabet, 2 Sod boi og berover. Bladene fiddende, glatte. Blomfterne i Enden af Stænsgelen, eenlige, paa glatte Sticke. Aronerne fiore, af forffellig Barve. Kapflerne ftore, aldeles glatte, næften kugleformige. 1aas rig. Blomftrer i Juli.

Man har en Afart med bridt og en med bruunt Froe, for. uden mange fplote Afarter.

nin

Digitized by Google

Den har egentlig hiemme i det fpblige Europa, men findes nu ber fom vild paa flere Steder, f. Er. imellem Balbne og Sonder, marten, paa Rlinten ved Springforbi; ved Elbbredden nden for Altona ic.

Baenft. oa Unvend. Arget af benne Art indeholder en betybelig Mangbe af Olie, ber i behagelig Smag naften fan fættes veb Siden af Bomolie. Man paaftager og, at ben under Brandingen iffe ofer saameget som be flefte andre Olier og iffe løber faa let fammen i Rulbe. 3 Pfalt troer man at forbedre Olien ved at blande Freene, ferend be preffes, med fenberitaarne Borsborfer: Wbler. Daa flere Steder i Endffland. Pohlen ich fpifer man Freet beelt eller i Rager, ligelebes blane bet i Mad; bog er bet iffe alle Personer, som befinde fig vel efter at nybe Freene fom Spife, i bet minbfte paaftager Ochrant (i baieriche Flora ater Th. p. 64), at ban veb at spife de beraf bagte Rager bestandig blev overmaabe fornig. Ragerne, fom faces af be ubpreffebe Free, bruges til Quagfor ring, ligeledes be torre Stangler. 3 Ofterlandene, bvor ben opnager en betybelig Storrelie, burfes benne Dlante for Safe tens Sfold, fom indebolbes ifer i Ranfelen og fom er beffendt under Davn af Opium, og hvoraf den hos os byrfede fun inde: bolder libet. For at erholde ben, gier man med dertil indrets tebe Inftrum nrer forffiellige Inbfnit i Rapfelen, Saften, fom fnart bliver tot i Luften, udflyder. buft, fom bos os i maadelige Portioner virter Deben, bruges af Biterlanderne iftedet for fpiritusfe Driffe. Chineferne blane be det i Tobaf; her anvendes det i smaa Portioner som et trams pestillende og fornajørende Diddel.

Opiat Valmuen tager til takte med en maadelig Grund og taaler godt vores Climat. Froet lages sidst i April, i velsbearbeidet Jord og nedharves; hvor Planterne siage for tot, opryke tes saa mange, at hver Plante kager et Rum af 8:10 Tome mer omkring sig. Efter 4 Ugers Forled ophakker man Jord den omkring Planterne, og naar Blomsterne komme frem, hpps

Des

pes de. Maar Froet er modent i September, afffjeres Kapsslerne, henlægges for at torres og udbantes berpaa. De give en rig Host. Ite allene indeholder hver Kapsel en stor Mangde Froe, men ved ovennævnte Dyrkning barer enhver Plante mange Kapsler.

5te Slagt: Aakande (Nymphæs).

1. Guil Aakande (N. lutea). Bladene hjertefornige, heelrandede. Bageret 5bladet, ftsrre end Kronen. Arret heelt. Fl. D. T. 603. Fl. N. 441. D. guul Aakande, stor Aakande, Kjerlingekruus, Aakserrod, Aakoneblad, Sseablommer, Sseblad, Haarrod. R. Aakande, Kjerringekruus, Nikersse, Fruarv, Kjødneblom, guul Basgaas, Hestehov, Sjønsblomster, gule Nokkeblomster.

Befer. Roden meget tot, næfien træeagtig, med Sidetrevler. Staftet langt, nemlig fra Bunden til Overfladen af Bandet, trindt, glat, iblomfret. Bladene sidde alle ved Roden og ere flore, næften frederunde, glatte, budte, med en tot Nerve i Midten. Bladfillen af Staftets længde, glat, 3sidet. Bægerbladene runtagtige, hule, gule, især ved Grunden, meget florre end Cronbladene, som ere tyffe, budte, færtt gule. Stovdragerne gule, tilbageboies de. Frugten har Form af en Flase eller Lande, hvistet har givet Slægten Navn. Froene guulrandede. Fleeraarig. Blomfrer sidft i Juni og Juli.

Bemmelig almindelig i Goer, Naer og Borvemofer; fjeldnere i Dorge, f. Er. i Johnsvatnet.

Egenst. og Unvend. Denne smuffe Plante pryder be Bande, hvori den groer. Dens Blade, som ligge fladt ud paa Overstaden af Bandet, stille Bolgerne og give Fistene Stygge; men den gjør Fisteriet besværligt, hvor den vorer. Med Rosden og Bladene kan man fede Sviin. Sele Planten, ifer Rosden, er tjenlig til Garverie. Rogen af Bladene kal fordrive Rosl og Kaarefyllinger.

2. Fvid Aakande (N. alba). Bladene hjerteformige, heelrandede. Bageret 4bladet. Stoutraadene sidde paa Frugts-knuden. Arret lappet. Fl. D. T. 602. Fl. N. 440. D. & f 2

Hoid Anfande, ftor Anfande, Haarrod. R. Basgads, Spidt Basgags, Spidt Meffeblomfter, Kienne Blom.

Beffr. Den ligner meget ben foregaaende, men, fo uben de ansforte Mærker, ett Bladene og de hvide Blomfter meget norre. Bægerbladene ere aftange, udvendig gronne, og paa den indvendig Ge Side af Kronens Farve. De nderfte Stovtraade ere bred.; de ere alle hvide. Arret mangefroet. Kapfelen mere budt and hos biin. Fleerdarig. Blomftrer i Juli.

Itte fielben i Goer, Damme og Maer.

Egenft. og Anvend. Hvad der er fagt om hiin, gjels der ogsaa om benne; bens Blomster ere de anseeligste blandt pore Vandplanters. I Tyrkiet skal man tilberede en behagelig Drik af Bladene og Blomskerne, men maaskee er den Art, som bertil bruges, forstjellig fra de her indenlandske. I Sverrig soerer man Quag med bens Blade. Den har kislende og smerteskillende Egenskaber.

..: .6te Clagt: Lind (Tilie).

- 1. Almindelig Lind (T. europæs). Blomfterne uden Honninggjemme. Bladene hjerteformige. Aarernes Grine paa Anderstaden af Bladene ere ved Grunden duunhaarede. Fl. D. T. 553. Fl. N. 442, D. og N. Lind, Lindetrae, Leplind.
- Befte. Et. fort Træe, med udbredt, dyb Rod, og temmelig rank, i Soppen grenet Stainme. Barten paa Grenene jevn. Bladene verelvife, filfede, glatte, aarede, tilspidsede, spidstakkede, i Spidsen heelrandede, ved Grunden ulige-hjerteformige. Bladstikke nie glatte. Blomsterne stode i Bladhjørnerne vaa eenlige Stiffe, som ere deelte i Spidsen i Form af en Halvstjerm og bære flere Blomster; med Stilken er kammenvoret et aflanat, budt, hindesformigt, blegt, heelrandet, 1-2 Commer. langt Blomsterbiad, fra hvid Midte Blomsterkisten sones at udspringe. Bægeret er i Randen uldhaaret. Kronbladene budte, hule, hvide. Arret sklovet. Kapselen lysbruun, stinhaaret. Blomstere i Juli.

Dette almindelige Erme, som paa de flette Steder er plantet, findes vildvorende paa Flatee ved Falfter, Fanse ved Middelfart og paa Lieholm i Kolding Fjord. Det findes sjeldnere i Rorge end i Dans

Í

i Danmart, og meeft i den fohlige Deel deraf, dog vorer det og ved Erondhjem.

Egenft, og Unvend. Dette, formebelft fin smuffe Bert og fine tætte, ftore Blabe, meget fmuffe Erme, er meget tjene liat til Alleer og tagler gobt at beffieres. Det er besuden i mange Benfeenber nyttigt. Bebbet er uben Anafter, bvibt, temmelig tat, let og gobt at arbeibe i; bet anvendes berfor meget af Billedhuggere, Onebfere og Raret: og Modelmagere, man gier beraf Steer, Tallerfener, Bagere ac. og bet medde: ler itte Daben nogen Ermesmag. I Morge breier man Delkefander beraf, som man, for at be iffe Ral spræffe, overs Smerer med Band, fogt med Enebarbuffe og berpag med Omer, fom ped fagte 3ld inddrives i Traet, eller og man laber bem ftage et Mar i Mcel. Eil Brande er Bebbet iffe bet bebfte. Ruffene ere formedelft beres Lethed gobe til Rrudt og Ribfe, ful. Af Barten bar man frembragt en Karver : Lat og Papitr, og i Morge gier man imaa Better beraf. Af Baften eller ben indre Barf forfarbiges, ifar i Rusland, Matter og Striffer, brilfe fidste ifær anprises til at torre vaftet Epi paa, da be iffe aire EBiet Pletter. 3 Morge aftager man Baften veb Midfommers Eid og lader ben benligge til Boften for at fnoe Baand beraf. Bladene, hvoraf man og bar forfardiget Dapifr, vilbe vare tjenlige til Quagfober, berfom ifte Melfen blev fei berefter og vanffelig gav Omer. Blomfterne, fom lugte behagelig, give Bierne megen Daring, og bet er ugrunbet, hvad man har paaftaget, at de fulde giøre bem gale. Dan bar deftilleret Brandeviin af bem. Freene indeholde megen og god Olie, man har og prøvetlat lave Chocolade af bem; be tilbageblivende Staller eller Rager funne fpifes eller anvendes fom Mandelolie. Linde Bart og Blomfter bruges i Medicinen. Linden fal funne blive 800 Mar gammel og derover; dens Rree modnes i October.

Man forplanter ben ved Free, Robskub og Aflæggere. Freet saaes om Efteraaret i les, lidet fugtig og saubblandet Sord Jord. Det spirer næste Foraar. Den kan omplantes til'ben er 30 Aar og berover.

7de Slægt: Soioie (Cistus).

r. Glanost Soloie (C. Glandicus). Halvbuffagtig, fremliggende, uden Arelbidde. Bladene mobsatte, affange, paa begge Sider glatte. Bladstiltene randhaarede. Kronbladene udrandede. Fl. D. T. Fl. Auftr. T. 399.

Beffr. Stænglerne træeagtige, fremliggende, grenede, lidet Enudrede, 4.8 Commer lange. Bladene budte, flivhaarede, fortskilfede, tættere sammen ved Roden end paa Stængelen. Blomskerne sidde i Klaser, paa Enden af Stængelen eller Brenene. Bægerbladene graaeagtige, haarede, 3 ægformige, dudte, de 2 udvendige mindre, linieformige. Kronbladene rundagtige, gule, mindre end hos den folgende. Blomskrer i Inli og August.

Efter Bille (f. hand Reiseiagttagelfer ifte D. p. 215) borer ben omfring Chriftiania.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

2. Almindelig Soelsie (C. Helianthemum). Halve buffagtig, fremliggende, med Arelblade. Bladene elliptiff aff lange, paa Underfladen graaefiltede. Fl. D. T. 101. D. Soelblomft.

Beffr. Stænglerne libet træeagtige, fremliggende, trinde, oftest uden Grene, bladede, lidet haarede. Bladene modfatte, budte, i Randen lidet tilbageboiede, paa Overstaden besatte med enkelte Haar. Arelbladene lancetsormige, randhaarede. Blomfterne i heldende Klaser, i Endeu paa Stængelen og Grenene. Boggerbladene frærsnervede og paa Nerverne haarede. Kronbladene store i Forhold til Plantens Storrelse, smutt gule, rundagtige, slatne. Stordagerne af Stovociens Længde. Blomstrer i Juni og Juli.

Das boie Banter, f. Er. ved Frederitsdal, Ballerup og i Ods-

Egenft. og Unvend. Den fortjener at plantes i Saver som Airplante.

Anden

Anden Orden. Tohunnede (Digynia).

8be Slagt: Pione (Paonia).

1. Almindelig Pione (P. officinalis). Bladene fleers dobbelt sammensatte'; Smaabladene lappede; Lapperne bred : lans setsormige. Rapslerne filtede. Blackw. T. 65. D. Pione.

Beftr. Roben bestaaer af aftange Knoller. Stængelen opret, tot, trind, med ubbredte Grene, 1,2 god hoi. Bladene udbredte, stillede. Smaabladene siddende, glatte, morkgronne. Blomsterne sidde eenlige i Enden paa Stængelen og Grenene. Sægerbladene mlige store, de storste budte, bredere i Enden, de mindre tilspidsede. Kronbladene meget store, morkrode. Pleeraarig. Blomstrer i Juni.

Den findes vild paa Bjerget Ida og i Schweit.

Egenft. og Anvend. Den byrtes alminbelig i Saver som Zirplante, ifer en fyldt Afart. Roben og Bladene ere brugte i Medicinen.

Trebue Orden. Trebunnede (Trigynia).

9de Slagt: Ridderspore (Delphinium).

1. Vild Ridderspore (D. Consolida). Kapselen eenlig. Honninggjemmet Ibladet. Stængelen beelt. Fl. D. T. 683. D. Ridderspore, vild Ridderspore, Hanespore, Blaaknop, Knop i Kornet.

Beffr. Roben trevlet-grenet. Stængelen opret, trind, flinhaaret, i Loppen verelviis-grenet, bladet. Bladene mangedeelte; kligene linieformige, de overfie meget smalle. Blomfierne sidde i Laser, paa Enden af Stængelen og Grenene. Kronbladene violetblaae, med en gronagtig Streg paa den indvendige Side. Honningsporen opstigende, lysere. 1 aariy. Blomfirer i Juli.

Den vorer i Binterfornet.

Agenst. og Anvend. Den fortjener at byrtes i Blomsterhaver som Zitrplante. Saften af Kronerne give en gron
s med tilsat Allun en himmelblaa Farve, hvoraf Sukkerbaaer-

gerne paa nogle Steber betjene fig. De bruges og af nogle imele jem Tobak. Bierne træfte flittig af Blomfterne.

2. Save Ridderspore (D. Ajacis). Rapselen eenlig. Honninggjemmet Ibladet. Stangelen ubeelt. Rivin. T. 123. D. Ridderspore.

Beffr. Den ubmærter fig fra den foregaaende ved en oftest ubeelt, tættere bladet, beiere Stængel, længere, tættere Blomfter-klase, fortere Blomfterfilfe, tyftere men fortere Blomftersporer og were deelte og were fortsigede Blade. 1 aarig. Blomfter i Juli. Den porer vild i Schweits.

Egenft. og Anvend. Denne smutte Plante, hvoraf man bar mangfoldige Farve Afarter og tillige med mere eller mindre fyldte Kroner, dyrkes meget almindelig i Blomsterhaver som Birrplante.

10be Glagt: Stormhat (Aconitum).

14 tTordist Stormhat (A. septentrionale). Honnings hætten har en tilbagerullet Spore og en spadeformig, lidet ude randet Labe. Hielmen filesormig: forlænget. Bladene haands formige, dunede; Fligene 3deelte, udspetrede, tandede. Fl. D. T. 123. Fl. N. 14. (paa begge Steder under det Linneiste Mann A. Lycoctonum β .). N. Træorm, Tørje, Olssite, Tolorm, Troldhat, Troldfjærringhat, Taralm, Tøralm, Torsalm, Tolophat, Torjom, Lusegræs, Lusehat, Torhat, Stouhat, Olmssof, Hunssef, Hundssif, Hundsof. L. Acharas.

Ulve Gifthatte, B.

Beftr. Aoben bwid, tot, grenet, hulret. Stængelen rant, flinhaaret, kantet, 4.5 god bei og har i Boppen nogle faa Grene. Bladene fillede, ffjolbformige, 3.5deelte. Fligene 3klovede, taktede. Stillene omtrent af Bladets Længde. De overke Blade fidende, 3deelte. Bladene ved Blomfterne linieformige. Blomfterne fidde pna Enden af Stængelen og Grenene i en lang, opret, spids Klase. Blomfterfillene opsligende, haarede. Kronerne smutt blaac. Honninggjemmerne rodagtige. Fleeraarig. Blomfter i August.

Den findes i Rorge bift og ber paa Bjefbfiberne og i Stove. Ægenft.

Egenst. og Anvend. Denne Plante, hvoraf man findet i Norge en hvidagtig Afart, har giftige Egenskaber ligesom den nær beslægtede A. Napellus. Quæget æder den ikke gjerne. I Norge bruger man dens Rod stødt og nedlagt i Welk til at fordrive Fluer, kogt i Band anvender man den til at fordrive Skab paa Quæg, hvilket imidlertid skal være et farligt Middel; efter Bille feder man Kalve med den tørrede og derpaa kogte Plante. Den sortjener en Plads i Haver som Ziirplante.

2. Save Stormhat (A. neomontanum). Honning: hatten har en frum, budt Spore og en tilbageboiet, lancet: formig, klovet Labe. Hielmen hvelvet. Bladene glindsende, fingerformig: Sbeelte; Fligene bred: lancetformige, korttandede. Blomsterstilkene glatte. Fl. D. T. Jaqv. austr. T. 381. D. Stormhat, Benus Bogn.

Beffr. Den udmarter fig fra den Boregagende, foruden de anforte Kjendetegn, ved bybere deelte, mere indkaarne, lyfere, pan Underfladen næsten hoide Blade, florre Blomfier og ifar ved Hjetmen, som hos denne er mere rund og sulbsommen tigner en gammel Krigshjelm, da derimod hjelmen paa hiin har mere Formen af en hue. Fleeraarig. Blomfrer i Juli.

Den findes som vild paa Derne i Goree Gog.

Egenft. og Anvend. Den borfes almindelig i haver fom en udmarket Zurplante. Den har ligeledes giftige Egen: Naber.

Fierbe Orben. Sembunnede (Pentagynia).

IIte Slagt: Afeleie (Aqvilegia).

1. Almindelig Akeleie (A. vulgaris). Honninghornene indbsiede, neppe saa lange som Kronbladene. Stangel
og Blade glatte. Fl. D. T. 695. Fl. N. 228. D. Akeleie, Blaa-Klokker. M. Akeleye, Aakerleye.

Befer. Roben fnollet. Stængelen opret, glat, grenet, bladet, lidet fantet, trind, 1.2 gob bei. Bladene ved Roben bobbelt 3.

hobebe, glatte, langfillebe; Smaabladene fillede, hjerteformig: fle leformige, glappede, budttanbede, gtatte, paa Underfladen blaagraae; Stangelbladene 3hobebe. Blomfterne fidde i Enden paa Stangelen og Grenene, paa nittende Stilte. Kronerne smutt blage eller prolette. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

Den findes vildvorende i Rorge, f. Er. paa Plvigsberget ved Krondhjem. 3 Danmark findes den fom vild omtring ved haver.

Egenft. og Anvend. Freene indeholde en Olie og Kronerne en blaa Farve, de give Bierne megen Naring. Den dyrkes i Blomsterhaver som Ziirplante; man har den af forfiellige Farver og en Afart med fyldte Honninggjemmer.

Femte Orben. Serhunnede (Hexagynia).

12te Olagt: Arebefloe (Stratiotes).

1. Aloebladet Arebskloe (S. aloides). Blabene swards formig : 3fantebe, pigget : taffede. Fl. D. T. 337. Fl. N. 653. D. Bandaloe. N. Bafs Aloe.

Almindelig Rrebefloe, Dec. Pl.

Beste. Roben trevlet; ben frembringer fra Trevlerne unge Planter. Bladene fomme alle ud fra Roben, sidde tæt sammen og ere lidet hule eller flade paa ben indvendige, men karpryggede og piggede paa den udvendige Side. Piggene spidse, oprette. Blomsterfilkene komme frem imellem Bladene og ere kortere end de, oprette, flade, pigget takket, iblomstrede. Gvobet abladet, bvoraf det florste er furet, det mindre karpt, begge piggede. Kron-bladene hvide. Bleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Den vorer i Goer og Maer, temmelig almindelig omfring Sjobenhaun; sieldnere i gnen; i Inland ved Braband Goe. 3 Morge findes den ligelides sjelden, f. Er. ved Orfoten i Nordlandene.

Egenft. og Unvend. I bet Lyneborgste bruger man at hakke ben smaat og give ben til Sviin. Den opfylber i en Haft de Torvegrave ze. hvor den vorer.

Sjette

Sjette Orben. Mangehunnede (Polygynis).

13be Clagt: Anemone (Anemone).

r. Blag Anemone (A. Hepatica). Bladene 3lappede, beefrandede. Fl. D. T. 610. Fl. N. 168. D. Abelklever, Ebelklever, abel Leverurt, Gylbenklever, Blagfimmer. N. Blageveis, Blag Simmer.

Beffr. Roben langtrevlet. Hele Planten 3:4 Commer hoi. Bladene og Staftet ere ved Aoden omfattede af nogle forc, glatte, ægformige Stiæl. Bladene sidde tæt sammen og ere ftiltede, hjersteformige zlappede, glindsende og faahaarede paa den overste og laadne paa den underste Side. Staftet eller Blomsterstisten er af Bladstistenes Længde, trindt, uldbaaret, traadformigt, iblomstret. Kronbladene 6:3, meget smutt blaae. Lidet neden for Kronen sidder et bægerformigt Svob, som bestaaer af 3, ægformige, budte, paa Understaden og i Randen haarede Blade. Stovdragerne smutt hvide. Fleeraarig. Blomstrer i April.

Den vorer i Kratftove, ifte almindelig, f. Er. i Charlottentund; i knen ved hverringe, Befterffjerninge, Tolderlund og huns bernp nær Odense 2c. 3 Norge ved Trondbjem.

Egenft. og Anvend. Bierne trætte meget af Blomsterne. Dens Stinnhed har staffet ben en Plads i Blomsterhaver, hvor den et bekjendt under Navn af Hepatica nobilis, og hvor man dyrker røde, hvide og fyldte Afarter.

2. Vaar Anemone (A. vernalis). Blomfterstillen oms givet med et Svob. Blomften opret. Bladene finnede. Smaabladene 3deelte, budte, glatte. Froene have en Hale, Fl. D. T. 29. Fl. N. 734. B. Siethivel.

Beffr. Roben tapformig, ujenn. Stængelen opret, ubeelt, trind, besat med tætte, fine, blode haar, ved Grunden bladet, i Toppen nogen. Smaabladene lidet tyffe, zdeelte, haarede, siddende eller meget fortfillede. Svobet fiint deelt, haaret. Kronbladene ægformige, hvide, paa den udvendige Side lidet rodagtige. Broene ægformige, med en lang hale, som er haarsormig i Spidsen. Bleere aarig. Blomfrer i Mai og Juni.

Diff og ber paa fjeldene i Morge, f. Er. paa Froen i Guldbrandedalen og ved Logftuen paa Dovreffeld.

Bgenft, og Unvend. Ubefjenbt.

3. Roebjelde Anemone (A. Pulsatille). Skaftet Is blomstret med Svob. Kronbladene rette. Bladene dobbeltsfinnede, indskarne. Frome have en Hale. Fl. D. T. 153. Fl. N. 617. D. Roebjelde, Oreste, Blaa Baarurt, Blaa Beirurt. N. Rubjelle, Rubjolle.

Rloffeformig Anemone, Dec. Dl.

Beste. Roben lang, træeagtig. Staftet opret, trindt, haaret, ubeelt, 6.8 Commer boit. Bladene harede. Smaabladenes Blige linieformige, spidse. Svobet mangedeelt, haaret. Blomsten ludende, fior i Ferbold til Plantens Storrelse. Kronbladene blaaviolette, bred. lancersormige. Frechalen lang, haaret, Fleeraarig. Blomstrer sidst i April og forst i Rai.

hiff og ber paa Enge ved Stove i Danmart, f. Er, ved Charlottenlund; den findes og i det follige Rorge,

Ægenft. og Anvend, Af Kronernes Saft fat funne las ves grønt Blak. Den fortjener at dyrkes i haver som Zitre plantc. Dens Saft ere bibenbe.

3. Eng Anemone (A. protensis), Staftet Iblomstret med Susb. Kronbladene i Spidsen tilbagebsiede. Bladene dobbelt finnede. Freene med Hale, Fl. D. T. 611.

Befte. Den ligner meget ben foregaaende, men ubmarter fig, foruden Kronbladenes Korm, ved et mere haaret Gtaft, flivere Blomfterfiilf, mindre og mortere farvet Blomft og er her bos os altid mindre, endffjont den af abffillige Forfattere anzives for at være florre. Dens Blomftringstid er og forffjellig, nemlig fidft i Mai eller forft i Juni.

hift og her paa boie Enge, men fleidnere end den foregaaende, f. Er. ved Brede i Sjelland; Einstdelsborg i kven og Bornæsgaard i Inland.

Egenft. og Unvend. Omtrent fom den foregaaenbe.

4. Zvid Anemone (A. nemoross). Staftet Iblomstret, med 3bladet, bladagtig, stillet Svob. Fronne uden Hale. Smaabladene indstaarne. Fl. D. T. 549. Fl. N. 166.

Digitized by Google

D. Holdsippe, Hviderod, Hvihriffe, Hvideved. M. Hvibsims mer, Gede Simmer, Geit: Simmer, Hvide Bife, Hvit. Sims mer, Qvitte Beis, Kvit: Simmer, Sau: Simta. Anibened Anemone, B.

Bester. Roden valleformig fnollet, vandret fenbende. Staftet spret, 6-8 Commer boit, trindt, med et Svob af samme Korm som Bladene paa Enden. Bladene, som fide alle ved Roden, ere filstede, 3hobede, lidet haurede. Smaabladene dobt deelte. Bladkilstene rendede. Blomsterkilten tyndere og lysere end Staftet. Krone bladene 6, hvide, paa Pderstaden rodagtige, assaye. Bleetaarig. Blomstere i April og Mai.

Mimindelig i Gfove.

Egenif. og Anvend. Den har meget ftarpe Safter og tan endog bruges som et blæretræffende Middel. Det er bers for itte usandsynligt, at den, som man paastaaer; soraarsager Blodpis hos Quaget. Nogle foregive endog, at en Piil, byppet i dens Saft, stulde kunne give et dræbende Saar. Dens tidlige Blomster, hvoraf Bierne træfte, pryde Stovene. Den er forhen bleven brugt i Meditinen. Man har en fyldt Afart i haver.

5. Ranunkelartet Anemone (A. ranunculoides). Staff tet omtrent 2blomstret, med et bladagtigt, 3hobet, næsten side. d nde Svob. Frone uden Hale. 5 elliptiske Kronblade. Fl. D. T. 140, Fl. N. 1117. N. Guldsimmer.

Befer. Roben valleformig, knollet. Skaftet opret, trindt, glat. Bladene 3-shobede og ligner. I gesom bele Planten, den fore-gaacndes. Svobets Smaablade lancetformige, indfaarne. Blom-kerniltene haarede, 1-2. Kronbladene smutt gule, mindre end hos den foregaaende. Fleeraarig. Biomikrer i April og Mas.

I Stove og Kratter, men ikte saa almindelig som den fores gaaende, f. Er. i Sjelland i Charlottenlund, Oprehaven og ved Slangerup; i kpen ved Ryborg og Rastrup; temmelig almindelig paa Falker. I Rorge ved Christianssand.

Bgenft. og Unvend. En fmut Foraarsplante.

14be Slagt: Groeftjerne (Thalictrum).

1. Sjeld Groeftjerne (T. alpinum). Stængelen ganfte ubeelt, naften nogen, med en udeelt Rlase i Spibsen. Fl. D.

T.

T. 11. Fl. N. 41. M. Sræstonge, Myretonge. J. Bie: bindes : Urt, Krosjaras, Jufurs Mein.

Beffr. Roben beftaaer af sortagtige Erevler. Stængelen opret, næffen traabsormig, etbladet, glat, omtrent 6 Tommer bei. Rodbladene langfillede, doubelt finnede. Smaabladene rundagtige, stlovede, glatte, five, i Randen tilbagebeiede, graceagtige vas Underfladen. Blomferne filfede, niftende. 4 guulhvide, spidse Kronblade. Stoudragerne gute. Arrene fiddende, dunede. Froene jevne. Electaarig. Blomfrer i Juli.

Den findes hist og her paa Sjelbene i Norge, f. Er. paa Præftesæteren i Slidre i Balders, ved Kongsvold, paa Dovresjeld, Hardanger, Sondmor, i Nordlandene paa vaade Enge ved Strandkanten, f. Er. ved Soevigen paa Den Alsten, ligeledes i Island og paa Færve.

Egenft. og Unvend. Huusbyrene, Svinene undtagen, whe ben.

2. Liden Sroestjerne (T. minus). Bladene 3dobbelte finnede; Smaabladene 3flovede, blaagraac. Blomsterne niffens de, i en Top. Fl. D. T. 732. Fl. N. 785. N. Tvars Knepur.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen opret, grenet, furet, bladet, glat, 1 Tod hei. Bladene stillede, de nederste næsten af Stængelens længde; Smaabladene hjerteformig-filesormige. Blomsterstoppen sammensat, udbredt; hvert af Blomsterne sidder paa en liden nittende Stist. 4 elliptiste, rodgraae Kronblade. Troene surede. Bleeraarig. Blomstere i Juli.

Den vorer ved Strandbredde, men fielden i Danmart, f. Er.

Baenft. og Unvend. Som ben foregagende.

3. Guul Froestjerne (T. flavum). Bladene bobbelte sinnede. Smaabladene 3deelte. Stangelen furet. Blomsters toppen meget grenet, sammenknebet. Blomsterne oprette. Fl. D. T. 939. Fl. N. 40. D. Knep i Pande. N. Ests parksgras.

Beffr. Roden guul, grenet. Stængelen opret, fantet-furet, i Loppen grenet, bladet, 2, 3 god boi. Smaabladene næften filesformige, mere eller mindre brede, sædvanlig allovede, paa Underflasben

den blaagraae. Blomfterne fibbe oprette i en tot Cop paa Enden af Stongelen og Grenene; de ere bieggule. 4 aflange Kronblade. Stontraadene temmelig lange. Arrene hjerteformige. Bleeraarig. Blomftrer i Juli og August.

Da Bladenes Brede og Bigur ifte er fadig den samme bos benne Plante, friftes man ofte til at gjore flere Arter beraf. Bolgende

tvende ere be mærfeligfte Marter:

ifte Afart: Lapftænglet guul Freeftjerne (T. fl. dubium) med lav Stangel, libet niffende Blomfter, purpurfars vede Ar vg 4:6 agformig:putlebe Free. (T. dubium Schum.)

2den Afart: Smalbladet guul Groeftjerne' (T. fl. angustifolium) med linieformige Smaablade.

Hovedarten findes ved Bætte og i Mofer, bog itte almindelig, f. Er. i Sjelland uden for Ljobenhauns Norres og Besterport; & Spen ved Nyborg og Odense ic. I Norge i Opdalen, Overhalden og ved Sistumvandet. Begge Afarterne findes i Nærheden af Flaskefroen.

Egenft. og Anvend. Huusbyrene abe ben i Mangel af andet. Man kan farve ulbent Garn, som er beitset i Allun, guult ved at koge bet i dens Blade. Bierne trække af Blompfterne.

4. Udeelt Froestjerne (T. simplex). Stangelen blabet, ubeelt, fantet. Fl. D. T. 244. Fl. N. 784. N. enfelt Knepur.

Entelt Freeftjerne, B.

Beffr. Roben ubeelt, tynd. Stængelen rant, albeles uben Brene, glat, omtrent i god boi. Biadene modiatte, sammens satte saaiedes, at det Blad, som fitder paa den ene Side, er dobbelt og det paa den modsatte Side entelt finnet. Smaabladene tileformige, i Spidsen allovede, glatte. Blomfterne ludende, i en Lop. Bleersarig. Blomfter i Juli og August.

Den findes i Morge ved goden af Sjeldene, men ifte alminbelig, f. Er. paa Toten og Dovre.

Ægenst. og Anvend, Ubeffendt,

15be Slagt: Monis (Adonis).

1. Ioft Adonis (A. autumnalis). Omtrent 8 finle, nbrandede Kronblade! Frugten agformig. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 138.

Beffr. Roben næften tapformig. Stængelen opret, glat, ftrisbet, i Toppen grenet, 1-13 fod bei. Bladene verelvise, siddente, lidet omfattende, 3dobbelt: halvsinnede. Fligene linieformig traadformige, spidse. Blounferne Adde eenlige i Enden paa Stængelen og Grenene. Bægerbladene bredsægformige, hule, affaldende, fortere end Kronen. Kvonbladene eliptifte, mort Karlagenrode, nd-gnavede i Spidsen. Frugten er sammensat af mange ryntede Froe. 1 aarig. Blomfter i Juli og August.

Den findes efter Beber i holfteen.

Egenft. og Unvend. Den byrfes i Blomfterhaver fom Ziirplante.

16de Glagt: Ranuntel. (Ranunculus).

* Died udeelte Blade.

r. Medboiet Nanunkel (R. Flammula). Bladene mge formig lancetformige, lidet budte, stilfebe. Stangelen nedeboiet. Fl. D. T. 575. Fl. N 467. D. Free Peber, Band Peber, Liden guul Hanefod. M. Renselgras.

Bester. Roden langtrevlet. Stængelen nedliggende ved Grunden, opret med Koppen, grenet, trind, glat, bladet, 6. 10 Kommer lang. Bladene verelwise, langetformige, heelrandede ester liedet taffede, glatte; de nederste kilfede; de overste siddende. Blombsterne sidde paa Enden af Stængelen og Grenene, paa ibkomfrede, oprette Stilfe. Bægerbladene tilbageboiede, glatte. Kronbladene glindsende, gule. Froene glatte. Fleeraarig. Blomfret i Juni, Juli og August.

Almindelig i Borvemofer og paa vaade Enge i Danmartz sjeldnere i Rorge.

Egenft. og Unvend. Den er Stadelig for Quusbyrene, og har bleretræffende Kræfter.

2. Arybende Ranunkel (R. septans), Blabene linies formige. Stangelen frobende. Fl. D. T. 108. Fl. N.

434.

434. D. Krybende Hanefod. N. Erpfte, Krypfolsy, Igles gras.

Fremliggenbe Ranunkel, Dec. Dl.

Beftr. Den ligner meget den Foregaaende, og er maaffee iffe urigtig af nogle ansect for en Afart derak. Den er i det hele mindre. Stængelen mere traabformig, tokleddet og ved Leddene rod- og bladftpdende; Blomsterkiltene fomme frem imellem Bladene efter hele Længden af Planten og ifte blot i Loppen; de ere fine, oprette, iblomstrede. Fleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Sift og her ved Bredden af Mofer og Goer, ffeldnere end den foregaaende, f. Er. ved Frederiksdals Molle; i Norge ved Erond, hjem, Johnsvatnet og paa Soten.

Egenft. og Unvend. Formobentlig fom den foregagende.

3. Langbladet Ranunkel (R. Lingva). Bladene lans cetformige, tilfpibfebe. Stangefen opret, mangeblomftret. Fl. D. T. 755.

Bestr. Roben trevlet, leddet, krybende. Stængelen operet, grenet, huul, glat, trind, 2.3 god boi. Bladene verelvise, lange, glatte paa Overstaden, paa Understaden lidet siinbaarede. Stængelbladene sibdende, omfattende; Robbladene kortstillede. Blomfterfillene i Enden paa Stængelen og Grenene, lange, fiint duunhaarede, iblomftrede. Bægeret haaret, snart affalbende. Aronbladene florre end bos de ovrige Arter, smutt gule. Fleer, garig. Blomftrer i Juli.

Diff og ber ved Bredden af Maer og Goer i Danmart og Solfteen; ben fal og findes i Rorge.

Egenft. og Unvend. Bierne samle Bor paa Bloinsterne. Huusbyrene abe den ligesaa lidet som de fleste andre Arster af denne Slagt.

4. Sjertebladet Ranunkel (R. Ficaria). Bladene hjer teformige, kantede, stilkede. Mange Rronhlade. Fl. D. T. 499. Fl. N. 433. D. Liden Svaleurt, Smørurt, Liden Selidonic. N. Baarkaal.

Beffx. Roden bestager af smaa, bride, aflange Anoller. Stanglerne liggende, oprette, kantede, bladede, glatte, otteff thlomstede, i Bladarlerne besatte med enkelte, bride, affaldende Log, som L l frembringe en nye Plante, &: Tob lang. Blabene langfilfebe, libet tyffe, glindsende, glatte; Kanterne ftarpere paa de smaa end paa de fierre Blade; Bladfilfene halvomfattende; rens bede, glatte. Blomfterne fiede paa temmelig lange, oprette Blomfterfilfe. Bægeret destaaer af 3 = 4, ægformig lancetformige Blade, som ved Grunden ere hvidputlede. Kronen 8 - 10bladet, guul. Elecraarig. Blomftrer fra Upril til Juni.

Mmindelig paa ffpagefulde Steber.

Egenst. og Anvend. Paa adfillige Steder bruges bens spade Blade th Salat. Geber abe ben, naar den er ung, i Mangel af andet. Af Roben kan laves Stivelse. Bierne trakte af Blomsterne. Man byrker en fyldt Afart til Zitr. Den har fordelende og opløsende Kræfter.

* Ded inbffaarne og deelte Blabe.

5. t7prebladet Ranunkel (R. auricomus). Robblas bene npreformige, 3deelte, rundtaktede; Stangelbladene fingers jemige, linieformige. Stangelen mangeblomstret. Bægerct fr. Fl. D. T. 665. Fl. N. 493. R. Solov.

Seffer. Roden trevlet. Stængelen opret, grenet, bladet, ffris bet, haaret, ifær i Leppen, 1½,2 Fod boi. Robbladene fillede, finhaarede; Stængelbladene fiddende, med heelrandede Flige. Blomsterne; i Enden paa Stængelen og Grenene. Bægerbladene aabne, blodhaarede, gules Rronbladene, gule. Fleeraarig. Blomstere fidft i April og i Mai.

Almindelig'i Glove.

Ægenft. og Unvend. Dens Blade, som ifte have saa megen Bitter jed som be svrige Arrers, fan spifes som Salat, naar be ere spade.

6. Tigger Ranunkel (R. scelerarus). De neberfte Blade haandformige, be sverste fingerformige. Frugten aflang. Fl D. T. 571. Fl. N. 84. D. Puggepeber, Bandmærke, Parp Hancfod. N. Kiel Solon.

Beffr. Roben treplet. Stængelen opret, grenet, glat, blegaren, nederft trind og tpt, oventil fantet og furet, & 1 3bb bei.

adene glatte, blege. Robbladene filfebe, de overfte fibbende.
Bladftifene fade. Blomfterfilfene tar fammen i Enden af Stangeten og Grenene. Blomfterge imaa. Bugeret blodbaaret, aabent,

Suget ved Grunden. Gronblabene gule, meget fortere end Krug. rgarig. Blomfrer fra Juni til Auguft.

Alminbelig i Grovter og paa vaabe Steber.

Baenit. og Unvend. Dens Saft er overmande bibende og, efter Glebitsches Bidnesbord, endeg farlig at tyage. Den er blæretræffende og er paa nogle Steber bleven brugt af Betlere til at træffe Suller paa Benene, for at oppaffe Meblibenbed, hvilfet har givet Unledning til bens Rayn. For Quaget er ben fabelia.

7. Lonbladet Ranuntel (R. platanifolfus). Blabene Slavvede, tandede; Lapperne bibte; ben midterfte 3beelt; Blabene ved Blomfterne fingerformige, fibbende, linieformig : fpele formige. Fl. D. T. 111. Fl. N. 792. R. Quitfolsy, Solppfonge, Liomegras.

Beffr. Roben trevlet. Etangelen opret, trind, glat, libet grenet i Toppen, 1/2 Sob bei og berover. Blabene veb Roben meget langfillebe, libet folbformige, zbeelte, glatte. Bligene 30 flovede, tattebe: Sibefligene atlovebe. Blabene paa Stangelen fortstillede, 3. sbeelte. Blabene ved Blomfterne linieformige, fidbende, beelrandede, fpidfe, be fidde i Soppen af Stangelen paa lange Stilfe. Bægerbladene baarede. Gronbladene aftang. runde, bubte, bribe. Fleeraarig. Blomftret i Juli og Muguft.

Den findes paa Sjeldene i Rorge f. Er. i Dalbere, Soltaalen, vaa Stiberfielbet ved Eidefos, paa Johnstnuden ved Songeberg zc.

Raenft. og Unvend. Den byrtes i Baverne fom Bite plante.

8. Jis Ranuntel (R. glacialis). Bladene 3hobede, Smaabladene 3beelte, mangeflovede; Stungelbladene fiddende. Stangelen 3blomftret. Bagerne ftiphaarede. Fl. D. T. 19. Fl. N. 160. M. Reenfolove.

Beffr. Raben bestager af et tæt Bundt lange, temmelig totte Erepler. Stængelen opret, bladet, trind, glat, udeelt,-4.6 Com. mer bei. Bladene langfillede, glatte, lidet toffe, med budte Alige; be overfte Blade fiddende. Blomfterne flore og fibde i Euben paa Stængelen, paa robagtige, libet lubenbe, 1 Bomme lange Stilte. Begerbladene egformige, robagtige, ifer i Spidfen. Rron:

Digitized by Google

Rronbladene forre end Bagerne, redagtig : hvide, i Randen flint folbebe og rundtaffede. Bleernarig. Bomfrer i Juli og Auguft.

Den vorer paa Coppen af de hoiefte Fjelde i Norge ved Bredben af den ftedfevarende Snee, f. Er. paa Sondenfjeld, Slidre i Balders, hardanger, Suluzinde paa Filefjeld, Selboen ic.

Egenit. og Unvend, Ubetjendt.

9. Snee Ranunkel (R. nivalis). Bladene 5lappede, heelrandede; Stangelbladet siddende, fingerformigt. Stangelen iblomstret. Fl. D. T. 144. (under Navn af R. lapponicus). Fl. N. 627. N. Littingfroe, Onee-Littinggras, Oneetitting. J. Overga Solei,

Bester Roben bestaaer af mange lange Trevler (efter Linne knolet, tapsormig) Stængelen opret, udeelt, saabladet, iblomstret, glat, 2.3 Commet lang. Rodbladene meget langstilkede, 3.5lappede, glatte. Stængelen har sædvanlig kun 2 Blade, hvoraf det nederste, som sidder oven for Midten deraf, er siddende, 3deckt, med lancetrormige Flige, det overste udeelt, lancetsormigt. Blomssen siden, i Spidsen paa Stængelen. Bægerbladene af Kronbladenes Storreise, ægsormige, hule, budte, harrede. Kronbladene 5, aflange, au.e. Biceraarie. Blomstrer i Jusi.

Den findes paa be boiere Fielde i Norge, ifær i Offinmarten, ligeledes i Island og Gronland.

Egenft. og Unvend. Oneefuglen, som paa norft faldes Sneetittingen (Emberiza nivalis) aber gjerne bens Frec.

10. Laplandft Ranunkel (R'. lapponicus). Bladene 3beelte, lappede, budte. Stangelen naften nogen, Iblomstret. Fl. D T. Fl. N. 542? Fl. Lap. T. 3. f. 4. R. Lap Solope.

Beste Roden trevlet. Stængelen, hvoraf ber ofte sommer flere fra een Rod, er traadformig, opret, glat, ubeelt, oftest bladios eller ibladet, 3.5 Kommer hoi. Bladene ved Roden meget langstilkede, dybt zdeelte; Flygene ruudtaktede, glatte. Stængelbladet, som ofte mangler, næsten stödende. Blomsten meget liden, paa Enden af Stængelen. Bægeret sædvanlig zbladet, tilbageboiet, glat, guult. Krondladene spidse, af Bægerets Storerelse, gule. Bleeraarig. Blomster i Juli.

Den findes i Zinmarten.

Egenft.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

Didene bybt: 3lappede. Lapperne aflange, udsparrede. Stangelen traabformig, frybende. Fl. D. T. 331. Fl. N. 826 (uns ber Navn af R. Ammanni). N. Krypende Fjeld: Soloy.

Beffer. hele Blanten glat. Roden trevlet. Sewngelen fremliggende, frebende, oftek entelt, undertiden libet grenet, bladet, 1.2 Commer lang. Bladene meget dobt 3deette, med beelrandede, budte Flige, langkilkete. Blomken paa Enden af Stængelen, paa en traadformig Stilt. Aronen og Bægerbladene meget smaa, gule. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den findes i Finmarten, Island og Gronland.

Egenft. og Unvend. Ubetjenbt.

12. Løgartet Ranunkel (R. bult osus). Bægerbladene tilbagebsiede. Blomsterstilkene furede. Stængelen opret, mansgeblomstret. Bladene sammensatte. Roden løgsormig. Fl. D. T. 551. Fl. N. 590. R. Fjeldsolsp, Anylsolsp, Sohls hvifver.

Beffr. Roben logagtig. Stængelen opret, trind, grenet, bladet, lidet haaret, ifær ved Roden, ½: 1 3od boi. Bladene fillede, 3hobede; Smaabladene indffaarne, lidet haarede. Bladfilfene ved Roden omfattende, haarede. Blomfietne fidde i Enden
paa Stængelen. Bægerbladene haarede, boiede ned til Stilten.
Ar.nbladene gule, meget glindsende paa den indvendige Blade.
Bleeraarig. Blomfirer fra Mai til Juli.

Almindelig paa Diger og torre Marker; i Porge paa Bangsfjelbet. Egenft. og Anvend. Huusbyrene abe ben ifte. Med Blomfterne kan farves guult paa Uld, naar den er beitfet i Allun.

13. Stivhaaret Ranunkel (R. Philonotis). Bagerne tilbagebolede, tilspidsede. Blomsterstilkene furede. Stangelen opret, mangeblomstret, laaden. Bladene 3hobede. Roben trevlet. Fl. D. T. Curt. Fl. Lond. fesc. 2 T. 40.

Beffr. Roben bestager af et tat Bundt af Erept'er, ben feem. Epber flere, oprette, grenede, blabebe, flibbaarebe Stanfler Blabene veb Roben tat famlebe, langfillebe; Smaaclabene ino

Raarne, med budttattede Flige, som ende fig med en hold Brit; de overfte bave linieformige Flige; de ere alle flivbaarede. Bladfiltene ved Roben omfattende. Bægerbladene tilbageboiede, især efter Blomftrinaen. Kronbladene gule. Frugten fugleformig. Froene sammentrytte, tilspidsede. 1aarig. Blomftrer i Juli og Mugus.

hiff og ber paa Enge, f. Er. i Sjelland ved Slaffetroen, Utsterslev og Præfise; i Inen ved Utritsholm.

Egenft. . og Anvend. Den er, som næsten alle be svrige Arter af benne Slagt, et stabeligt Ufrud, som vrages af Quaget.

14. Arybende Ranunkel (R. repens). Bagerbladene aabne. Blomsterstilkene furede. Bladene sammensatte. Den har krybende Bandgrene. Fl. D. T. 795. Fl. N. 825. Rrypsolsi, Leen Solsi, Revjegras, Trebske, Erenfke.

Beffr. Roden trevlet. Stænglerne oprette, grenede, haarede, ifar ved Grunden, hvor de ere blaacagtige, omtrent 1½ 3rd hoie; den finder lange, frybende, bladede Bandgrene. Bladene 3bobede, fiilfede. Smaabladene 3deelte, taffede; de overfte heelrantede. Biomfterfilfene haarede. Bagerbladene hvidagtige, bugede, haarede. Aronbladene gule, paa den indvendige Side glindsende. Fleeraarig. Blomfter fra Juni til Angust.

Almindelig ved Diger, Grovter og paa bortede Steber.

Egenft. og Anvend. Dens unge Blade, som ere mindre farpe end adstillige anbre Ranunklers, kunne om Foraaret bruges som Salat, men ber dog ikke anbefales bertil, da den let kan forverles med de fkadelige Arter. Svinene abe den. Den er forresten et skadeligt Ukrub. En smut fyldt Afart dyrkes til Zitr.

15. Mangeblomftret Ranunkel (R. polyanthemos). Bagerne aa'ne. Blomfterstillene furede. Stangelen opret. Bladene mangedeelte. Fl. D. T. Fl. N. 468. Lob. ic. T. 666, N. Frousoloi.

Bestr. Roben bestaaer af mange, temmelig totte Erevler. Stængelen opret, svagere end den foregaaendes, blodhaaret, stribet, omtrent i Fod hoi. Robbladene og de nederste Stængelblade langstiltede, dobt seeclte; Laprerne lancetformige, sslovede, tatter de; de overste Blade siddende, udeelte eller 3deelte. Blomsterkife

Digitized by Google

fe

tene lange, grenebe. Bagerblabene haarebe. Aronen guul. Bleergerig. Blomftrer i Juci. Den ligner meget ben folgenbe, men ubmarter fia ifar veb furebe Blomfterftilfe.

Den vorer omtring Saver og Bner, men fielden i Danmart, f. Er. ved Ulrifsholm og Odense i gren. Weber har fundet den i holfteen, og Gunnerus ved Berg i Erondhjems Stift.

Rgenif. og Unvend. Ubeffendt.

16. Bidende Ranunkel (R. acris). Bagerne aabne. Blomsterkilkene trinde. Bladene 3deelt: mangedeelte; de oversste linieformige. Fl. D. T. Fl. N. 159. Engl. Bot. T. 652. D. og N. Smorurt, Smorblomst, Smorles ger, Rragetær, Hanefod. N. Rragefod, Colsie, Eng Solsie, Bold: Solsie, Hvit Solsie, Solemblom, Trakblomster. J. Brenne: Soley F. Svuina: Qvannur.

Beffe. Roben bestaaer af mange, temmelig lange Trevler. Stængelen opret, i Loppen greuet, glat, trind, besat med tiltrifte Paar, lidet biadet, 1-2 Fed boi. Blodene meget dibt 3- eller sdeelte, hvorai den midterste Flig sadvanlig er aflevet. Rodbladene langstilkede; de overste Blade sidende, liniesormige. Blomstersile kene haarede, uden Furer, iblomstrede. Bægerbladene bugede, budte, saadne. Kronbladene næsten frederunde, glinnsende, aule, isar paa den indvendige Side. Honning tallet udeandet. Bleersaarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Almindelig paa Enge og Marter.

Egenst. og Unvend. Quaget vrager ben som frift, men weber den i Mangel af andet, som hoe. Paa nogle Steder anseer man dens Blomstring som den retre hoesstetid, hvilket dog er ufittert, ba den blomstrer i flere Maaneder. Vierne træfte af Blomssterne. Den har overmaade starpe Safter og kan endog træfte Blærer, ved at lægges paa huden. En syldt Afart dyrkes til Ziir.

17. Ulbhaaret Ranunkel (R. lanuginosus). Bagerne gabne. Blomfterftilfene trinde. Stangel og Bladftilke laadme. Bladene 3beelte, lappede, rundtaffede, glindsende, guuls agtig : grønne. Fl. D. T. 397.

Beffer Roben tyftrevict. Stængelen opret, i Toppen grenet, , tat og flivhaaret, firibet', 2:3 Tod hoi. Bladene ftore, bybt 3-, 5decl-

sdeelte, flovede, fiortaktede i Spidsen af Fligene, tat haarede og faae derved en guulglindsende Farve; ved Grunden af Fligene fioder en hvidagtig Plet, som er lidet tyftere end det svrige af Bladet; de overfte Blade ag. tileformig. Ilovede eller lancetformige, udeels te, heelrandede. Blomsterfilkene enkelte eller lidet grenede, haarede. Bagerbladene som hos den foregaaende. Aronerne flore, quie. Froene spidse, sammentrytte. Fleeraarig. Blomster i Juli.

Den groer paa Enge, meget fielben, og er funden i Bren veb Urifsbolm og i Solfteen i Rarheben af Solespig.

Rgenft. og Unvend. Ubefjendt.

18. Ager Ranunkel (R. arvensis). Freene piggebe. Bladene dobbelt sammensatte; Smaabladene linieformige. Fl. D. T 219.

Bestr. Roben trevlet. Stængelen opret, trind, temmelig glat, meget grenet, 1-13 god boi. Robbladene stillede, meget mere sammensatte og Smaabladene meget smallere end bos de soregaaende; Stængelbladene 3deelte. Blomstersilsene modsatte Bladene. Bægeret aabent, haaret. Kronbladene smaa, lydgule, oms ven texeformige. Frugten meget forre end Blomsten, Froene fladtreste, spivile til beggeEnder og tær besatte med kive Pigger, hvistet kiendelig udmarfer den fra alle de soregaaende Arter. 1aarig. Blomskref sid: i Mai og i Juni.

Den vorer ifær i Kornet, men er fjelben i Sjelland og koen; boppig paa Doen og Kalfter.

Egenft. og Unvend. Den er et fabeligt Ufrub i Baars faben.

19. Smaablomstret Ranunkel (R. parvistorus). Froene besatte med trogsormige Pigger. Bladene enkelte, fligede, spidse, saadne. Stangelen ubbredt. Fl. D. T. 1218.

Beffr Roben treviet. Stænglerne udbredte til alle Sider, fremliggende, grenede, bladede, trinde, haarede, 6-10 Commer lange. Robbladene langftiltede, noreformige, indkaarne i 3-5 bobt taft de Dele; de overfte fortstiltede, 3declte; Bladene ved Blomsterne lancetformige; modfatte disse fide de smaa, kilkede Blomster, Bægeret aabent. Atonbladene aflange, gule. Froene sammenrenste, befatte med smaa vortesormige Pigger. 1 aarig. Blomster i Juli.

Prof.

Prof. Babl fandt, den pag Den Lyse ved Zaaborg. Egenft, og Unvend. Ubeffendt.

20. Vedbende Ranunkel (R. hederaceus). Blabene npreformig rundagtige, 3:5lappede, heelrandede, jevne. Stangelen frybende. Fl. D. T 321.

Bester. Roben trevlit. Stængleine fremliggende og krobende, grenede, trinde, 3:4 Commer lange. Bladene temmelig langkilstede, verelvise, lidet tyffe, ved Stængelind Pelinger mobsatte. Blomsterne sidde modsatte Bladene eller i Greenhjørnerne, og ere eenlige, stilkede, meget smaa. Kronbladene lidet længere end Bægeret, hvide. 5:10 Støvdragere. Frøene rynsede. Fleeraarig. Blomstrer fra Juni til August.

Den findes i holfteen paa fugtige, om Binteren, oversvommebe Steder og i Island.

Egenft. og Unvend. Ubetjenbt.

21. Vand Rannnkel (R. aqvarilis). Glabene under Bandet haarformige; de oven for Bandet lidet stjoldformige. Fl. D. T. Fl. N. 646. Engl. Bot. T. 101. N. Bas Solei. J. Long Soley.

Beffr. Noden trevlet. Stænglerne nedfænkte eller fvommende, trinde, glatte, bladede. Bladene ftiltede, de overfie fvommende, noremmige eller rundagtige, zlappede, indfaarne, glatte; de nedersche fammenfatte af traadformige, spidse Flige. Blomfterfiltene mocfatte Bladene. Blomfterne hvide, i Midten gule. Froene rynstede. Bloraarig. Blomfter fra Mai til August.

Man finder adfillige Afarter af denne Plante, hvoraf følgende, fom adfillige Botanitere bave ansect for færftildte Arter, ere de mærkeliafte.

Ifte Afart: Skjoldbladet Vand Ranunkel (R. a. anomalus Reiz.) med alle Bladene fkjoldformige.

2den Afart: Tufindbladet Vand Ranunkel (R. a. millefoliqtus Retz.) med alle Bladene traabformige deelte, ubspilede.

3die Afart: Langtrevlet Vand Ranunkel (R. a. peucedanifolius R.) med alle Bladene traadformig deelte, og Fligene meget lange, paralelle. Fl. D. T. 376.

De vore alle i Goer og filleftaaende Bande.

Ægenft.

Egenst. og Anvend. Den bruges paa flere Steber til Foering for Koer og Hefte; ogsaa Sviin ade den med Begjer- lighed; den indsamles derfor i Mangde i Engelland og paa flere Steder i Tydskland. Man paastager og, at Aglene ade den. Den tilstopper forresten Fiskedamme, Bakte og Grovter.

16de Slægt: Engblomme (Trollius).

1. Almindelig Engblomme (T. europaus). Kronblastene sammenbeiede. Honninggjemmerne af Stoodragernes Langde. Fl. D. T. 133. Fl. N. 355. D. Engblomme. M. Knapsoisi, Oresie, Bold, Solsie; Smorboller, Smorbalster, Bollerblom.

Europaift Bolledrager, 3.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen opret, sabvanlig ubeelt, undertiden grenet i koppen, trind, glat, 2 god hoi. Bladene sbeelte, undertiden zbeelte, indkadrne, glatte. Robbladene have lange, halv välseformige Stilke; Stængelbladene siddende, ellet kortstilkede, verelvise. Blomsterne sidde paa Enden af Stængelen, paa temmelig lange, surede, iblomstrede Stitke og have samtede en kuglesormig kigur. Kronbladene store, hvelvede, gule. Honnninggjemmerne liniesormige, kortere end Kronbladene, gule. Storedragerne liniesormige, ligeledes kortere end Kronbladene. Kapsterne liniesormige, ligeledes kortere end Kronbladene. Kapsterne liniesormige, kortene samtede. Froene sorte, glindsende. Fleeraarig. Blomstrer i Mai og Juni og undertiden i milde Esteraar i October.

Den vorer temmelig almindelig paa Enge.

Egenst. og Anvend. Huusdyrene vrage den. Bierne træffe af Blomsterne. Den fortjener formedelst sin Stjonheb at dyrkes som Zürplante.

17de Slagt: Apferod (Helleborus).

1. Trebladet thyserod (H. trifoliatus). Staftet to blomstret. Bladene 3hobede. Fl. D. T. 566. Fl. N. 1066. (Paa begge Steder under Navn af Anemone grænlandica). N., efter Gunnerus, Nordsimmer.

Beffr. Roben udeelt, med Sidetrepler, oventil Pjafet. Staftet opret, udeelt, trindt, traadformigt, med et fpelformig-linicformigt Blad ved Blomfien, 2-3 Commer bei. Bladene langfiltebe; kebe; Smaabladene næften kileformige, i Spidfen taktebe, glatte. Blomften sidder eenlig paa Enden af Skaftet, og er neppe saa for som Band Ranunkelens. Kronbladene 5, ægformige, spidse, hvite, ftribede. Honninggjemmerne flere end Kronbladene, men kun balv saa lange som de, rorformige, gule. 5 Stovveic 5 Kapller. Kleeraarig. Blomfter i Juli.

Formodentlig udgier den en egen Glægt, hvilfet be, fom finbe ben paa Stebet, hvor den vorer, og underløge dens Trugt, maae afgiere.

Denne fieldne Plante er funden i Grenland.

Bgenft. og Unvend. Ubefjendt.

. 18de Slægt: Rabbeleie (Caltha).

1. Almindelig Rabbeleie (C. palustris) med myreforsmige, tandede, modsatte Blade. Fl. D. T. 668. Fl. N. 216. D. Rabbeleie, Rabbelege, Smorurt, Roeblommer. N. Beffeblom, Tremelkeblomster, Tremsolkeblomster, Solsie, dobbelt Solvie. J. Lakia Solci, Hofbladka, Hofgrese. F. Solja, Svovl. Cia.

Eng Rabbeleie, B.

Beffer. Roden vandret, med lange Erevler. Stængelen opficende, glat, trind, grenet, bladet, furet, benved i Fod bei. Bladene budte, ved Grunden hierteformige, glatte, aarede; de nederirt langftilfede; de overfte siddeude. Bladftilfene glatte, fantede. Blomfterne paa Enden af Stængelen og Grenene, paa oprette, is blomftrede Stilfe. Kronbladene ftore, aabne, smutt gule, Fleer, aarig. Blomftrer i April og Mai.

Almindelig paa Enge.

Egenst. og Anvend. De unge Blade abes af Avag og Sviin, men vrages naar Planten er fuldvoren. Bierne trakte af Blomsterne. De ikke udsprungne Blomster, nedlagte eller syletede i Wiete, blive paa nogle Steder brugte som Kapers, dog paastaae adskillige, at de, brugte paa denne Maade, kulle forsaarsage Diarrhoe. I dyr Tid er dens Nod beven spisst af Kinsnerne. Den er et skadeligt Ukrud paa Enge, hvor den let tager Overhaand og gwaler de nyttige Planter. Man sinder den unsdettiden syldt, og en saadan Afart durkes i Blomskerhaver.

Fjortende Rlasse.

Tomægtige (Didynamia) med 2 lange og 2 forte Stoodragere. Forfte Orden.

Barfreede (Gymnospermis) med nogne Free.

* Bægeret næffen stlovet.

17be Slagt: Sjertespand (Leonurus). Storfnappene bes ftroche meb beenagtige Priffer. Rronens overfte Labe opret.

Udfeende: Temmelig hei Plante, med rauf Stans gel, enkelte, lappede, mobsatte Blade og Blomsterne i Krandse.

9de Slægt: Boraknop (Glecoma). Støvknappene sidde parviis i Form af et Kors.

Udfeende: Uanseelig Plante, med liggende Stangel, modfatte, enfelte Blade og Blomfterne i Rrandse,

4be Slagt: Isop (Hyssopus). Stoudragerne fjerne, rette. Rronen gabende; ben nederfte Labe udeelt.

Ubfeen de: Salvbuff med grenet Stangel, enfelte Blade og eensidig frandeformige Blomfter.

Sbe Clagt: Mynte (Mencha). Stortraabene fjerne, rette. Rronen naften ligebannet. 4flovet, den bredere Flig ubranbet.

Ud feen be: Uanscelige Planter, med entelte, mobsatte Blade og Blomfterne i Rrandse eller Ur.

7de Slægt: Lavendel (Lavandula). Rronen omvendt. Stordragerne af Rronrorete Langde.

Ubseende: halvbuft, med grenet Stamme, linieformige Blade og Blomfterne 't Ar.

2den Glagt: Bortlabe (Teucrium). Ingen Overlabe, men i bene Sted en Rlovt.

Udfeende: Uanseelige Planter, med grenet Stangel, entelte, modfatte Blade og Blomfterne i Ar eller Krandse,

The Olagt: Labelos (Ajuge). Den sverfte Labe mindre end Otordragerne.

Ud fe ende: Uanfeelige Stopplanter, med ubeelt Stens gel, entelte, modfatte Blade og Blomfterne i Rrandfe.

13be Stagt: Betonie (Betonica). Rronens sverste Labe fad, opftigende; Asret valleformigt. Stoudragerne naae til Svalget.

Udseen de: Plante af Middelfterreife, med opret Stangel, enfelte, mobfatte, rynkede Blade og Blomfterne i Ar.

robe Slagt: Tvetand (Lamium). Svalget paa begge Siber tandet.

Ubseende: Planter af Mibbelfterrelfe og berunder, med udeelte, mobsatte, rontede Blade og Blomfterne i Rrandic.

rite Glagt: Sanetroe (Galeopsis). Den werfte in be hoalvet, ben nederste oventil 3tandet.

Ubseende: Planter af Middelsterrelfe, med entelte, modfatte Blade og Blomsterne i Rrandfe.

12te Clagt: Barfvælg (Galeobdolon). Den sverfte Labe hvalvet, ben nederfte 3deelt, med fpibfe Blige.

Ubfeenbe: Com 10de Glagt.

14be Slagt: Galtetand (Srachys). Den sverfte Labe hvale vet, ben nederfte i Randen tilbagebsiet. De afblomftres be Stoubragere boiede til Siben.

Ubicen be: Planter af Midbelfterrelfe og derunder, med trybende Rob, entelte, mobiatte Blade og Blomfter i Rranbse.

5te Slagt: Batteurt (Nepera). Den neberfte Labe rundtaffet. Spalget i Ranben tilbagebsiet.

Ubscende: Plante af Middelftorrelfe, med entelte, modsatte Blade og Blomsterne i arformige Krandse.

3ble Slagt: Sar (Satureja). Rronens Flige naften liges bannebe. Stovbragerne fjerne.

Ubfeende: Unnseelig Plante, med grenet Stangel, modfatte, enkelte, heelrandede Blade og Blomfter i Rranofe.

15be Slagt: Tambbæger (Ballota). Bageret 10ftribet. Rronens sverfte Labe fraivet, runbtaffet.

Udsende: Plante af Middelstorrelfe, med grenet Rod, enkelte, modfatte Blade og Blomfter i næsten censsidiae Krandse.

Ibbe Glagt: Marube (Marubium). Bagefet Iostribet. Rronens gverfte Labe ret, tveffgvet.

Ubseende: Plante af Middelfterrelfe, med enkelte, modfatte, rynkede Blade og Blomsterne i kuglesormige Kranbse.

Ste Slagt: Jernurt (Verbene). I af Bagerets Canber afftumpet. Kronen naften ligebannet, frum.

Ubseen be: Plante af Middelftorrelfe, med grenet Stangel; modfatte, entelte Blade og Blomfterne i Ar, som sidde paa Enden af Stangelen og i hiornerne af Grengne.

** Bagerne 2labebe.

24be & lægt: Sejolddrager (Scutellaria). Bagerets Munding efter Blomftringen tilluffet med et Laag.

Ubfeende: Liben Mofeplante, med frybende Rod, opfitgende Stangel, entelte, modfatte Blade og Blome fterne eenlige i Bladbisvnerne.

20be Glagt: Timian (Thymus). Bagerets Munding luffet meb haar.

Mosende: Smaa Planter, med træeagtig, fremlige gende Stængel, enkelte, modsatte, sinaa Blade og Bloms sterne i Krandse eller i ct hoved.

23de Slægt: Bafiliken (Ocymum). Rronen omvendt, de tvende Standragere have ved Grunden en tilbagebsiet Spide.

Udfeende: Plante af Middelfterrelfe, med grenet Rob, enfelte, mobsatte Blade og Blomfterne i Krandfe.

35de Glagt: Prunelli (Prunella). Alle Stovbragerne ere t Spibfen tvellovede.

HD:

Ub feende: Liben Plante, med frybende Rod, ens felte, mobfatte Blade og Blomfterne i et affangt Hoved, befat med omfattende Blomfterblade.

22be Glagt: Svælgpofe (Draeocephalum). Rronens

Ud feende: Smut-Alpeplante af Middelfterrelfe, med enteltez mobfatte Blade og Blomfterne i Ur.

19be Slagt: Merian (Origanum). Blomfterbladene efter Blomftringen lagte fogleformig paa hverandre.

ubfeende: Rratplante af Middelftvrelfe, med entelste, mobsatte Blade og Blomsterne i en toppet Halvstjerm, besatte med farvede Blomsterblade.

18be Slagt: Brandsborfte (Clinopodium). Bagerne ere indfattede af et haarformig mangebladet Svob.

Udsende: Kratplante af Middelstorrelfe, med grenet. Rod og Stængel, enkelte, mobsatte Blade og Blomsterne i hovedformige Krandse.

21de Slagt: Sjertensfryd (Melissa). Det fantede, flive Bagers overfte Labe opftigende.

Udfeende: Uanseelig Plante med fvag Stangel, mod- fatte, entelte Blade og Blomfter i balve Rrandfe.

Minden Orben.

Rapflede (Angiospermia) med Freene indfluttede i en Kapfel.

* Deb 4beelt Bager.

30te Slægt: Skjælrod (Lathræa). Rapfelen trummet. Under Frugtknuden en Kjertel.

Ub feende: Uanseelig Stove Innteplante, meb tof, tand : fixlet Rob og Stangel, Stjal iftebet for Blade og Blomfter i et eensibigt Ar, besat med farvede Blomfters blade.

26be Olagt: Bartfie (Bartsia). Bageret farvet. Rapfelen 2rummet. Frone kantebe. -

1100

Ubseende: Liben Alpenlante, med entelte, mobsatte Blade og Blomsterne i et Ar, i Enden paa Stangelen, besatte med farvede Blomsterblade.

27be Slagt: Stjaller (Rhinanthus). Bageret buget; Rapfelen 2rummet. Frome sammentryft: flade, taglagte.
Ubsende: Engplante af Middelstorrelfe, med enkelte, modsatte Blade og Blomsterne i et Ar, besatte med ufarvede Blomsterblade. Froebusene opblæfte.

29de Slægt: Boeføde (Melampyrum). Rronens overste Labe sammentrykt. Rapselen 2rummet. 2 pullebe, jevne Kroe.

11 dieende: Omuffe, tilbeels fovplanter af Mibdelfterrelfe, med modfatte entelte Blade og arformige Blomfter, befatte med farvede Blomfterblade.

28be Glagt: Bientroft (Euphrasia). Rapfelen 2rummet. Arvene ftribebe. Stovfnappene tornede.

Udfeende: Omaa Enaplanter, med mobfatte, enfelte Blade og eenfibige Ar, befatte med Blomfterblade.

+* Bageret sflovet.

36be Glagt: Dyndurt (Limosella). Rapselen halv 2rums met. Rronen floffeformig, naften ligebannet.

Ubfeende: Meget liben Dyndplante, met frybende Stangel, fom har Blade og Blomfter ved Roben.

33be Slagt: Bruunrob (Scrophularia). Rapfelen 2rums met. -Rronen omvendt. Den nederste Labes mibterfte Rlig sidder inden for de andre.

Ubfeende: Temmelig boie Planter, med grenet eller fnollet Rob, 4fantet Stangel, enkelte, mobsatte Blade, og Blomfterne i Bladbjørnerne.

34te Clagt: Singerbolle (Digitalis). Rapfelen 2rummet. Rronen floffeformig, underneden buget.

Ubfeen be: Omutblomftret anfeelig Plante, med verels wife, enfelte Blade og flafeformige, eensidige Blomfter.

3 200

32de Slagt: Torftemund (Antirrhinum). Rapfelen 20 rummet. Kronen maffeformig, med et fremragende Honninggjemme nebentil.

Ubfeende: Smufblomftrende Planter, med entelte, verelvise Blade og eenlige eller arformige Blomfter.

31de Slægt: Troldurt (Pedicularis). Rapselen zrummet. Freene braadede. Kronen masteformig; Hielmen sams mentroft.

Ubfeende: Planter af Middelfterrelfe og berunder, med finnede Blade og Blomfterne i Ar, i Enden paa Stangelen.

35be Slagt: Linnaa (Linnas). Barret 3rummet, tort. Rronen floffeformig. Bageret bobbelt. Blomfterets Bas ger 5beelt. Frugtens 2bladet.

Ud feen de: Liden Styggeplante, med frybende Rod, nedliggende Stængel; enkelte, modfatte Blade, ablomfires de Blomfterftilfe.

*** Bægerne naften abladebe.

37be Slagt: Gyelqvæler (Orobanche). Rapfelen trums met, 2flappet. Rronen gabende; en Rjertel veb Gruns ben af Frugtknuden.

Ubfeende: Snylteplante, meb frybende Rob, ubeelt Signlet Stangel; ingen Blade og Blomfterne i Rlafer.

W m

Fjortende

Fjortende Classe.

Tomægtige (Didynamia).

Første Orben.

Barfroede (Gymnospermia).

Ifte Slagt: Labelos (Ajuga).

1. Pyramideformig Læbeles (A. pyramidalis). Ppe ramidalst 4fantet, ulbhaaret. Robbladene meget store. Fl. D. T. 185. Fl. N. 343. D. Uadel Bundurt. N. Jousoffoll, Maigras, Kjærringfruf, Jordduppa.

Beffr. Roden langtrevlet. Stængelen ubeelt, tætbladet, 4:6 Kommer boi. Bladene budte, ægformige, ved Grunden smallere, haarede, rundtaktete, og tage af i Storrelse estersom de side hoeter paa Stængelen. Bladene ved Blomsterne mindre end de vrige Blade, taktede eller heelrandede, bredere ept hine, morfere af Jarve og tage ligeledes af i Storrelse; de sperke sarvede; saavel i fin som hine side alle i 4 Rader, bulket giper Planten et 4-kantet lidseende. Blomsterkrandsene omtrent sblomstrede. Aroners ne smutt blage. Bægerne haarede, 2aarig. Blomster i Juni vg Juli.

3 Danmart er den kun fanden inellem Orefolt og Gurre ved Helfingost og paa Hjorlunde Matt ved Slangerup. Hoppigere i Norge, f. Er. paa Eger.

. . Banft. og Unvend, Bierne træffe af Blomfærne.

Bladene temmelig glatte, ulige tandede, næsten af eens Sterreise. Blomsterkrandsene libet fjerne, mangeblomstrebe. Fl. D. T. Fl. N. 1099. Engl. Bot. T. 477. N. Stor Sousoftoff.

Beste. Roden trevlet. Stænglerne oprette, uden Bandgrene, bladede, lidet haarede, 8-10 Commer bo e. Bladene omvendte ægformige, iffe saa budte som hos den soregaaende, lidet haarede. Bladene ved Blomsterne indstaa ne i Spidsen i 3 Dele; de overste lancetsormige, heelrancede, farvede. I Krandsene ere flere Blomster end hos den for gaaende; de nederste Krandse ere teinmelig vidt fra hverandre. Bagerets Kander stærtt haarede. Kronerne blaae med mortere Studer pan Roret; den nederste kade 3flovet; dens

dens midterfie Flig er lancetformig og force end de ovrige. Bleets aarig. Blomfirer i Juli.

Den er funden i Porfanger i Beffungarten. Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

3. Arybende Læbeløs (A. reptans). Sele Mantenglat. Stungelen udeelt, eenlig, med frybende Nandgrene.; Fl. D. T. 925.

Bester. Roden trevlet. Stængelen opret, Akantet, vodagtige bladet, besat med enkelte haar; ved Roden bar den fremliggender bladede, golde Rodsstud. Bladene mobsatte, aflange eller omvendte ægformige, budte, rundtaktede, glindsende; de overste siddende, mindre; de nederste kore, nedlobende i en bred Stilf. Blomsterne sidde ppramideformige i temmelig tætte, mangeblomstrede Krandse Bladene ved Blomsterne violetagtige. Bægeret blaacagtigt, haar get. Kronen blaa, i Svælget bvid. Stovknappene gule. Fleersarig. Blomstrer i Mai.

Dift og ber i Stove; dog iffe almindelig, f. Er, i Siefland's Frederikeberg have, ved Frederikebal, Frederikeborg; paa Zalkee ved Covseline; i Inen ved Mirikaholm, Selleberg og Befterkielle ninge.

Egenft. og Anvend. Baat Quaget aber Bent, ftal bert efter Schrebers Bemarkning meddele Melken ent Lugur Bierne trakte af Blomfterne 2. fom med Allun fkal give ent Raneelfarve.

4. Adopriffet Læbelds (A. Chamæpithys). Stunged ben udbredt's grenet. Bladene trebeelte, linieformige, feelrans bebe. Blomfterne eenlige i Bladhjørnerne. Fl. D. T. 733... (Teucrium Chamæpithys Lin.)

Beffer. Roben trevlet. Stangelen opret, meget grenet, bust; akantet, tathaaret, bladet, 6.8 Commer hoi. Grenene mödfatte, udbredte, næffen langere end Stangelen. Bladene deelte ill halve barten, haarede, tatteff i Enden af Stangelen og Grenenet; Bligene linieformige, budte. De nederste udeelte. Blomferne mot. satte, sidende. Aronetne gule med rode Priffer. Fleeraarig. Blomferer i Mai.

Eftet Fl. D. findes ben i Dolficen paa Agrene

M m 2

Ægenck.

Egenft. og Unvend. Ulb, som er tilberedt med Mun, tan farves kaffebruunt med ben unge Plante. Man har ans seet ben for en sund Plante for Faar.

2ben Glagt: Bortlabe (Teucrium).

1. Løgagtig Bortlæbe (T. Scordium). Bladene aflange, fiddende, tandet: takkede. De ftilfede Blomfter fidde 2 sammen i Bladhjørnerne. Stangelen udbredt. Fl. D. T. 593. D. Skordium, Løgsurt.

Beffr. Roben treviet. Etanalerne fremliggende, 4kantebe, grenede, glatte eller libet haarede, bladede, 6. 10 Commer lange. Bladene medfatte, lancetformig-aflange, med faa tandformige Lakter, lidet haarede. Bladene ved Blomfterne af samme Form og næften af samme Storrelse som de ovrige Blade. Bægeret haarett. Kronerne lydrode. Fleeraarig. Blomftrer i Juli og August.

Den er funden i Wefemofen bed Anng i Nærheden af Bording. borg og i en Grovt imellem Brederiteberg og Blaftefroen.

Bgenft. og Anvend. Den har en løgagtig Lugt, som man endog sporer ved Melten af de Koer, der have abt af den. Den giver en gronguul Farve, som efter de forstjellige Tilsatninger af Allun, Rogsalt og Bitriol, bliver lysere eller mortere.

3bie Slagt: Sar (Satureia).

1. Save Sar (S. hortensis). Blomfterfilfene i Blade hiernerne, næsten halvkjermformige beelte. Bladene lancetformige, heelrandede. Stangelen forsarmet. Blackw. T. 419: D. Sat.

Beffer. Stængelen opret, meget grenet, bubt 4fantet, blabet, vmtrent 1 Bob boi. Grenene verelvis mohate. Bladene modfatte, glatte, fortfillide. Blomfterne fibbe i Koppen af Grenene og Stængelen i tætte Krandfe; ved hver Krands fibde tvende Blomfterblabe, som ere idet smalere end de ovrige Blade. Blomfterne smaa, violette. 1 aarig. Blomfter i Juli.

Den er vildvorende i det fpblige granfrige og Itulien.

Egenft. og Unvend. Hele Planten har en fryderagtig Eugt og Smag. Den byrtes berfor i adfillige haver og anvene

rendes ifar fom Renderie paa grenne Benner. Den er bles mit anbefalet fom Garvermaterial og bruges i Medicinen.

Dens Dyrkning er meget let, ben ubsaace om Foraaret, enten paa et Bed for sig selv, hvor ben ingen anden Pleie bes hover, end at ubtyndes hvor den staace for tet, og at holdes reen for Ukrub; eller og ubsaacs den tyndt paa Aspargesbede, hvor den undertiden forplanter sig selv efter gode Sommere.

4te Slægt: Jop (Hyssopus).

1. Save Isop (H. officinalis). Blomsterne i eensibige, klaseformige Krandsc. Bladene lancetformige. Jaqv. Fl. austr. T. 254. D. Isop.

Beffr. Roben lang, trængtig. Stammen opret, grenet, i Toppen bladet, 1-2 fod boi. Bladene mobiatte, smal-lancetformige, glatte, spibse, beetrandede, losere paa Undersaden. Blomskerne sidde i temmetig lange Ur. Kronerne smuft blage. Blomskrer i Juli.

Den findes vildvorende i bet fpblige Europa.

Egenft. og Anvend. Den byrtes i haver for bens try beragtige Egenftaber og behagelige Lugt. Den anvendes og til Indfatning af Beder og Sange ligefom Lavendel. Bierne træfte af Blomfterne; den har mavestyrkende, fordelende og ormdrivende Egenstaber.

Den formeres ved Free, ved at dele gamle Bufte og ved Stiffere. Freet udsaaes tidlig om Foraaret i let Jord, og naar Planterne have opnaaet den fornedne Styrke, udplantes de i Bede, i I Fods Afftand fra hinanden; de gamle Bufte deles i August, og Stifferne sættes i Martii paa et Anggefuldt Sted, hvor de, efter et Par Maaneders Forled, sædvanlig have slaaet tils stræklelige Rodder, saa at de i Mai kunne forplantes.

5te Olagt: Batteurt (Nepera).

1. Amindelig Batteurt (N. Cataria). Blomfterne i arformige, fortstillede Krandse. Bladene stillede, hjerteformige, tandet taffede. Fl. D. T. 580. D. Katteurt, Siefenbrandt.

Almindelig Kattelpst, B.

Beste. Roben grenet. Stængelen opret, 4kantet, furet, filahaaret, 2-3 god boi. Bladene lige udstaaende eller nedbeiete, hjerteformige, ronkede, graacagtige ligesom hele Planten og Underfladen losere. Bladene ved Blomsterne smal lancetformige. Blomsterkrandsene side, ifær de overste, saa tæt paa hverandre, at de derved saae Udseende af et Ur. Bægerets Eænder borkeformige. Kronen hvid, med rode Prifter. Ileeraarig. Blomstrer i Juli.

Sift og ber ved Gjerder i Danmart og Solfteen.

Egenst. og Unvend. Kattene lide den gjertie. Den bar fryderagtige Egenstaber og lugter ftærtt, men ifte behar geligt.

6te Glagt: Jernurt (Verbene).

1. Allmindelig Jernurk (V. officinalis). Dens traabformige Ar sidde i Form af en Top. Bladene mangeflovets halvsinnede. Stængelen næsten eenlig. Fl. D. T. 628. D. Jernurt, Hovedurt.

Lage Stumptand, 3.

Befr. Roben grenet. Stængelen opret, grenet, rue, akantet, 7.2 Fod hoi. Bladene modiatte, rue, indfkaarne, rundtaktede; de overste siddende; de nederste stikkede og næsten lireformige. Blomsterne fidde paa Enden af Stængelen og Gtenene, i mangeblomsstrede, sinc Ar. Kronerne lysrode. Svælget haaret, snevert. Stevdragerne meget korte. Fleeraarig. Blomstrer i Juli og Nugust.

Den vorer hift og her ved Landsbner og Rirfegaarde.

Egenft. og Unvend. Faarene abe den. Bierne traffe af Blomfterne. Roden, lagt imellem spltede Agurter, fal give dem en god Smag. Den har sammensnerpende og styrtende Egenftaber.

7de Slægt: Lavendel (Lavandula).

1. Almindelig Lavendel (L. Spica). Bladene sibbens be, laucetformige linieformige, i Randen tilbageboiede. Aret mellembrudt. Kniph. Cent. 4. n. 39. D. Lavendel.

Beffer. Geammen opret, meget grenet, trind, med graabruun afffallende Bart. De unge Grene rette, utydelig afantede, tate bladede, Bladene modfatte, budte, mortgronne, glindfende, over- mag:

maade fiint prittede paa Overstaden; paa Understaden Infere, med en tor Nerve i Midten. Blomsteraret sidder paa en lang, surct, Mantet, siint dunct Stilk. Bladene ved Blomsterne ægformige, tilspidsede. Bægeret ægformig aflangt, dubt, tandet, udvendig tæt blaosiltet. Kronerne insere, sædvanlig indsluttede af Bægeret. Stoodragerne meget smaa. Fleeraarig. Blomstrer i August og Sept mber.

Den findes vildvorende i bet fodlige Europa.

Egenft. og Ainvend. Den byrkes alminbelig i haver for bens vellugtende Blade og Plomfter, som bruges til Potpourrier og hvoraf man bestillerer bet saafaldte Eau de lavande. Den plantes i Almindelighed i haver til Indfatning af Bede og Gange. Man troer, at Blomsterne fordrive Mol. Den bruges besuden i Medicinen.

Lavenbelen formeres i alle Benfeender llaesom Isop s. p. 549., men da den sield n giver modent Free her i Landet, ans vendes almindeligst den Formeringsmaade, at dele de gamle Buste. Da Lavendelen er vel stiftet til Indsatning, saa plantes den i saadan Hensigt saa tat, at Grenene nasten berere hinanden; og ved at dele og forplante gamle Lavendler, plantes de saa dopt, at ikkun Spidserne af Etuddene staae 3 à 4 Lommer over Jorden. For at holde Indsatningerne nette, bes stieres de aarlig efter Afblomstringen med Haves Garen, som de godt taaler. Har man ikke Leisighed til Forplantningen i August, bor det ikke skee sildigere om Naret, men kan ogsaa foretages tidlig om Foraaret. Plantes Lavendel i det Store, i ockonomisk Hensigt, skeer det paa Agre, i sluttede Rader, hver Rad i I Alens Afstand fra hinanden.

8de Glagt: Mynte (Mentha).

T. Sfow Mynte (M. sylvestzis), Arene ulbhaarede. Bladene tandet tatfede, filtede ifar paa Underfladen. Blomskerbladene spelformige. Fl. D. T. 484.

Beffr. Roben frebende. Stungelen opret, grenet, bladet, 4fantet, tæt befat med tilbageboiede, bvide haar, 2 god bei og berover. Grenene modfatte, be nederfte undtagen. Bladene modfatte, fatte, fibbenbe, eller overmaabe fortfillede, ægformige, Tpible. Arene fibbe i Enden paa Stængelen og de overfte Grene; de ere temmelig lang tapformige, ipible, tætblomfrede. Smaafilfene laaden, med tilbageboiede haar. Blomferbladene haarede, længere end Blomferne. Blomferne smaa. Bægerets Eænder borfteformige. Aronen meget forre end Bægeret. Stevdragerne fortere end Kronen. Bleeraarig. Blomfere i August og Geptember.

Den findes i Stopene i Solfteen.

Ægenft og Anvend. Den har en fryderagtig Lugt, lie gesom alle Arterne af denne Slægt.

2. Sodtugtende Mynte (M. gratissima). Arene afe lange. Bladene siddende, agformige; spids og ligetaktede, graacagtige, tilspidsede. Stodtagerne af Kronens Langde. Fl. D. T.

Befte. Den ligner meget ben foregaaende og er omtrent af samme Storrelse. Bladene ere ægformig, hjerteformige, siddende eller meget fortfillede, lidet rynkede og paa Understaden mere nere vede end ben foregaaendes. Arene sidde paa Enden af Stængelen og Grenene, sædvanlig 3 sammen, hvoraf det midterste er det forfe, og ere valleformige, aflange, ved Grunden lidet mellembrudte. Blomfterne ere mindre end hos Stov Rynten. Stovdeagerne af Aronens Længde eller fortere end den, og Støvveien meget længere end Kronen. Fleeraarig. Blomftrer i Juli og August.

Den findes efter Beber ved de holfteenfe Strandbredder. Formodentlig benhører den til een af de Afarter, som findes i Smiths Flora brittanica under Mentha sylvestris.

Ægenst. og Anvend. Den har en behagelig Lugt, som tigner Basiliton; den dyrkes efter Beber af denne Aarsag i Saver.

3. Aruset Mynte (M. crispa). Arene hovebformige. Bladene hierteformige, tanbede, bolgede, siddende. Stoudras gerne af Kronens Langde, Kniph. Cent. 11. n. 75. D. Rrusemynte.

Beffr. Roben frybende, Stangelen opfigenbe. opret, haaret, 4fantet, temmelig tætbladet, omtrent i fod boi. Bladene mobfatte, hjetteformig. rundagtige, dybt tandede, meget frusede, fortfilfede. Stilfene meget haarede. Blomferne fibde i Enden

paa Stangelen og befiane af megertætte Arandfe, fom danne et agformig-aftangt hoved. Aronerne rodagtige. Blamfterbladene agformige, bybt tandede. Fleeraarig. Blomftver i Juli og August.

Den findes vildvorende i Endkland og bet fodlige Europa.

Smith anforer ben under M. rotundisolia Lin. men den for retommer mig i tugt, Bert, Blade ic. at være saa forffielig derfra, at jeg itte har taget i Betæntning at folge dem, der ansore den som en egen Art.

Egenst. og Anvend. Den byrtes almindelig i haver for dens kryderagtige, behagelige Lugt. Bierne trafte af Blomssterne. Faarene og Kerne ade den, men blive sene eller tabe Welken derester. Den bruges for denne Egenstad ogsaa i Wedicinen og har desuden mavestyrkende Egenstader. Man destillerer det saakaldte Krusemyntevand af Bladene. Om Dyrkningen s. den sidste Art.

4. Laaden Mynte (M. hirsute). Blomsterne frands vg hovedformige. Bladene stillede, agformige. Bagerne laadne. Blomsternes Smaastille besatte med tilbagebsiede Haar. Fl. D. T. 638 (under Navn af Origanum vulgare). Fl. N. 1110. N. Lsen Mynta, Laafmynte.

Beftr. Stængelen opret, kortgrenet, flinhaaret, i Tod boi og berover. Bladene modfatte, taktede, haarede. Blomfterne i Enden paa Stængelen og Grenene, i et ægformigt, tæt Hoved og under dette en halvlugleformig Krands. Bladene ved Blomfterne lancetformige, laadne. Kronerne blegrøde. Størdragerne lidek længere end Kronen. Fleeraarig. Blomfter i Juli og August.

Denne Monte bar, efter Smithe Bidnesbord, ofte et meget forffjelligt Udfeende. Folgende, hvilte af anbre Botanitere ere anatagne fom forfjellige Acter, fortjene at anfores fom Afarter.

Iste Afart: Stor laaden Mynte (M. h. aqvatica) som ubmarter sig ved store Stangel og Blade og langere Bladzstille og Stovbragere. Fl. N. 223. D. Deftemynte, stor Horsemynte. R. Bandmynte, Myremynte.

Det et Linnes M. aquarica, hvillen Smith anseer at være Spnonym med M, hirsuta.

2den Afart; Brandsblomftret laaden Mynte (M: h. sativa) med frandsformige Blomfter, agformige, fpidse Blade og Støvdragerne betydelig langere end Rronen. (M. sativa Lin.) Engl. Bot. T. 448.

Til benne citeres af mange Forfattere Fl. D. T. 794., men Smith ubeluffer bette Synonym, uden at anfore, hvor den bene borer. Mon denne Figur ifte forefiller en Afart af hans M. gracilis?

Hovedarten findes paa fugtige Steder. Afarterne anferes at vore paa fugtige Enge, men jeg maa tilftaae, at jeg albrig har fundet bem.

Ægenft. og Unvend. Faarene abe ben, naar ben er ung. Den har en start Lugt og vinddrivende, hjertestyrkende Egens faber. Afarterne have samme Egenskaber, som den krusede Mynte, og bruges desuden paa nogle Steder som Aryderie paa Mad.

5. Peber Mynte (M. piperita). Arene budte, ved Grunden mellembrudte. Bladene fillfede, næsten agformige, glatte. Bageret ved Grunden albeles glat. Sole Menth, T. 7. 'D. Pebermynte.

Bester. Stangelen opret, meget greuet, 4sidet, med bubte Lawter og meget saa haar. Bladene stillede, spidse, spidstaffede, glatte, mortgronne. Arene ere vallesormige og sidde i Enden paa Stængelen og Grenene; de bestaae af temmelig tætte, mangeblomstrede Arandse, som hver have tvende liniesormig lancetsormige, randhaarede Blomsterblade. Bægerne smac, med spidse, haarede Kander: Aronerne rodagtige. Stondragerne fortere end Aronerne eller af samme længde. Fleeraarig. Blomstrer i August og September.

Den findes vildvorende i Engelland.

Dette er Bestrivelsen paa den Plante, som dyrkes ber under Mann af Pebermynte og som temmelig noie stemmer overeens med ben, som Smith kalder M piperita, men som efter hans Forsstring er en anden Plante end ben Linn e kaldte saaledes, hvilken han hensorer til M. hirsuta, en Plante, som albeles ifte kan væte af samme Urt, som den ber bestrevne:

Egenft, og Anvend. Den ubmærfer fig ved ftærfere Kræfter end be svrige Arter, finere Lugt og mere kamferagtig Smaq.

Smag. Man bestillerer beraf et Band og anvender ben besuden til de bekjendte Pebermonte: Rager.

6. Tvetydig Mynte (M. gentilis). Blomsterne frandsformige. Bladene agformige. Stangelen meget, grenet. Bar
gerne ved Grunden og Blomsternes Smaastilke glatte. Fl. D.
T. 736? Sole Menth. T. 11.

Deffr. Stænglerne oprette, rue, omtrent i Jod hoie, med aabne, sange Grene. Bladene filfede, agformige, bubte, taffede, lysgronne, lidet laadne. Blomfierfrandsene tatte, arformige, fortstilledee. Blomfierbladene lancetformige. Blomfiernes Smaastilfe glatte, rode. Bægerne rorformig-flokteformige, i Enden haarede. Rronen blegrod. Stodtagerne kortete end Kronen. Fleeraarig. Blomfier i August.

Da jeg iffe bar hart Leilighed til at see denne Plante levende, har jeg laane Bestrivelsen af Smiths Flora brit. De fleste Fora fattere ansere den citcerte Figur af Fl. D. bertil, imidlertid tvivler jeg meget om, at denne Citation er rigtig, da den bar en ganste enkelt Stængel. Stulde den iffe være een af de man "farter, man sinder af Ment. arvensis?

Den bliver angivet fom vorende i Danmart, og deber ana forer den blandt de holfteenfe Planter.

. Egenft. og Unvend. Omtrent fom be foregagenbe.

7. Ager Mynte (M. grvensis). Blomsterne i Krandse. Bladene agformige. Stangelen meget grenet. Bagerne flots keformige, overalt laadne, med udstaaende Haar. Fl. D. T. 512. Fl N. 114. D. Agermynte, Kornmynte, vild Polev. M. Aakermynte, Bildmynte, Horsemynte, Boldhumle, Stops mynte. F. Hestamynta.

Sabelands Mynte, B.

Bester. Roben meget kendende. Stangelen snart opret, snart udbredt, haaret. Bladene naften hjerteformig agformige, kortsils kede, budte', takkede, haarede. Blomskerkrandlene mangeblomstrede. Blomskerbladene lancetformige, haarede, isar paa Understaden. Bagerne korte, tat besatte med lige, udstagende haar. Aronen blaacagtig skood, udvendig haaret. Stoodragerne snart korte, snart langere end Luonen. Pleeragrig. Blomstrev i August og September.

Alminhelig vaa Stubagre.

Rgenst. og Anvend. Hefte, Geder og Kaar abe ben. Man paastager, at naar Koer og Kaar abe ben, stal man hverken kunne faae Smor eller Oft af beres Melk, hvilket anfores om stere Arter af denne Slagt; rigtigere er det formos bentligen, at de give mindre Melk, naar de nyde den i Mangs de. I Norge har man tagttaget, at Kaarene blive fede ved at abe den i Mangde, men at de, som afstage den til Hose, faae Hovedpine deras. Da den har krybende Robber og ubbreder sig meget, er den forresten ofte et skadeligt Ukrud. Bierne trakke af Blomsterne. I Hensende til Lage Rrafter ligner den de foregagende. Den bruges i Norge til Kodbad.

8. Poley Mynte (M. Pulegium). Blomsterne i Krandse. Bladene agformige. Stangelen fremliggende. Blomsternes Smaastilke og Bagerne overalt filtede. Tanderne paa Bagerne randhaar:de. Fl. D. T. Sole Menth. T. 23. D. Poley.

Bestr. Denne Plante er meget mindre end be foregaaende Arter og neppe mere end ½ Zod lang. Stænglerne ere meget gre nede, lidet krybende, haarede. Bladene ifte halv saa kore som hos den foregaaende, budte, rundtaktede, fiilkede. I Enden af Stængelen og Grenene sidde mange Blomsterkrandse. Den har ingen Blomsterblade. Blomsterkilkene meget tæt besatte med korte Haar. Bægeret lidet, rorsormigt. Svælget tisluft med hoide Haar. Aronen korre end Bægeret, lysviolet, undertiden hoid, udvendig haaret, ved Grunden hoid. Stoodragerne længere end Aronen. Bleeraarig. Blomstrer i August og September.

Denne Plante anfores af Biborg, Muller og flere, maaflee blot paa Anllings Auctoritet, sem vorende i Danmark. Wille
fal have anfort ben i fin Reise i Tellemarten. Jeg har selb sundet den engang ved Corseline paa Falker, men er uvis om den
maaftee var udsommen fra Saven, hvor jeg dog ikke til den Tid
sandt den dyrket.

Egenst. og Anvend. Den bliver opelftet i haver liges som Krusemonten og Pebermonten, for dens fryderagtige Egens Kaber.

Alle Wyntearter formeres ved Asbbernes Deling. Deres Dyrkning er meget let. Om Foraaret, saasnart Planterne vise Liv, optages be, deles og plantes i Bebe, i almindelig, vel smgravet, ei friff gisbet Kiskkenhave: Jord, i I Fodd Afstand. Da de styde en Mangde Rodstud og derved blive for tatte, maae de omplantes hvert andet eller tredie Aar. Bed strange Vintere forfryser Krusemynten let, det er derfor godt at give Bedene en liden Bedakning af Lov.

9be Clagt: Boretnop (Glecoms).

1. Almindelig Rorernop (G. hederacea). Bladene myreformige, rundtaffede. Fl. D. T. 789. Fl. N. 599. D. Jordvedbende.

Bebbende Korefnop, B.

Beste. Roben kenbende. Stænglerne fremliggende, kenbende, grenede, leddede, 4kantede, ½-1 Fod lange. De blomstrende Grene oprette. Bladene bred, hierteformige, kilkede, især haarede paa Nerverne af den underste glade. Bladkilkene omfatte Stængelen og danne derved en Ring, som er haaret. Blomsterne sidde i Bladshörnerne i Kraudse, men saa i hver, omitrent 3 paa hver Side. Bægeret er ftribet, spidstandet. Kronen violet, meget storre end Bægeret. Stovknappene mangle ofte hos dem, som blomstre tidligst om Boraaret. Bleeraarig. Blomstrer fra April til Juni.

Almintelig i Daver og ved Gjerber.

Egenst. og Unvend. Den er et temmeligt sundt Fober for Qvag. I Engelland har man forhen brugt den til at flare Bl. Bierne træffe af den. Den er hjertestyrkende, urins drivende, sammensnerpende og kan formetelst den sidste Egens stab bruges som Garvematerial; den har en færk, men itte behagelig Lugt. Den er i Plantager et Ufrud, som man sak meget mueligt ber udrydde.

10be Slagt: Tretand (Lamium).

1. Svid Tverand (L. album). Bladene hjerteformige, tilspidsede, stilsede. Kran sene 20blomstrede. Fl. D. T. 594. Fl. N. 937. D. Dsv: Nelde, blind Nelde, dsd Nelde. N. Daae, Qvitdaae, Dar, Stingar, Haalmutte, Dau: Brandhat, Dou Nosse.

Bestr.

Befte. Roben kenbende. Stængelen opret, haaret, ifær i Koppen, 1-2 god boi. Bladene haarede, dobt tuffede. Bloms kerne fide i mange Krandie. Blomfærftilkene often violette liges som Grunden af Bageret og det Stoffe af Stængelen, som Kranda sene sidde vaa. Kronerue fiore, oprette, bride; Hielmen blodbaaret. Bægeret flotkeformigt, med borskeformige, randhaarede Kænsber. Storknappene sorte, med en guul Streg. Fleeraarig. Bloms freer i Mai og Juni.

Almindelig ved Gjerber og fom Ufend i Saver.

Egenft. og Unvend. Faarene abe den og Bierne træffe farkt af Biomferne. I Svertig bruger man dens unge Blade M Kaal. Man paastaaer., at dens iffe behayelige Lugt faf fordrive Væggeluus. Den er forresten et stemt Ufrud.

2. Glat Tvetand (L. lauigatum). Bladene hierteformige, rynfebe. Stangelen uben haar. Bogerne glatte, af Rronrørete Langde. Fl. D. T. Boeconi Mus. T. 23.

Beffe. Denne Plante, som jeg iffe bar seet levende, og som anfores paa Webers Auctoritet, har oprette, redagtige Stangler, taffede, glatte Blade og omtrent toblomftrede Kraubse. Kronens Emder lancetsormige. Sægerets Eander lange. Bleeraarig. Blomstrer i Mai og Juni.

Efter Beber i Solficen beb Gjerber.

Bgenff. og Unvend. Ubeffendt.

3. Rod Tvetand (L. purpureum). Wadene hiertefors mige, budte, stilfede; de sverste texte. Fl. D. T. 523. Fl. N. 466. D. Dsy Relde, stinkende dsv Nelde. R. Doudaa, Raudaa, Dounasle. F. Daair.

Befer. Noden langtvevlet, Stænglerne leddede, grenede, glatte, wed Grunden krybende, ½.1 Fod lange. Bladene bred hjerteformige, rands og ulige taffede. Bladfilkene tilrundede paa den uns berfte og hule paa den overste Side. Blomfterkrandsene fidde Coppen af Stængelen og Greneme i Bladhjornerne, næften i Form af en Pyramide, da Blomfterne aftage i Storrelse, jo hviere de sidde. Bægeret sortagtigt, med spidse, randhaarede Tænder. Eronen ex purpurrod, med mortere Striber og lysere med rode Pletter paa den overste Blade af den underste kæbe. Elecraarig. Blomftrer sids i April og i Mai.

Afart: Aabenbægeret red Tvetand (L. p. moluccellæfolium Schum.) Efter Schumacher ubmarker benne Afart sig ved enkelte, tittere Stangler, ber nebentil er libet grenebe og næsten nøgne; hjerteformige, indstaaret lappede, noget bubte, bunebe, pag Bladstilken nedisbende Blade; flots keformige Bægere med gabne, tilspiosede Flige og berved, at be nederste Kranbse ere meget fjerne.

Almindelig i Daver ga ved Gjerder. Afarten er fjelden, og tun funden paa et Dige ved Jodumsdal paa Beien til Conffantia.

Ægenft. og Anvend. Hefte, Faar og Geder ade ben men Svinene vrage ben sadvanlig. De unge Blade kunne spis fes i Raal. Bierne træffe af Blomsterne. Den har en meget ubehagelig Lugt og er et flemt Ukrud.

4. Liden Tvetand (L. amplexicaule). Bladene ved Blomfterne siddende, omfattende, budte. Fl. D. T. 752. Fl. N. 938. D: Kattesia, Smaarov. Ratvie, Katsug. Ratvie Evetand. B.

Befte. Den ligner i Denfeende til Rod, Gtangel ze. ben fores gaaende, men er mindre, og ubmarten fig ifmt vod de overfie ome fattende Blade og ved Aroneme, fom have en Ungt morfere garve end had bil. Bageret er hadent, med fpible Dunder. Kronens nederfie, Labe er oventil boid, med 2 rode Pletter. Stovet bad Stovetnappene sinnoberrodt.

Den vorer ved Gjerder og Beie, ifte faa hyppig fom den foreagaende.

Egenft. og Unvend. Faarene ade den, men Svince ne ikte.

Tite Glagt: Sanetroe (Galeopsis).

1. Smalbladet Sanekroe (G. Ladanum). Rummens, af Staugelen mellem Blomskerkrandsene lige tytke. Bladene lancetformige, lidet taktede, stivhaarede. Kronens Helm utydes, lig rundtakket. Fl. D. T. Fl. N. 354. Eigl. Bot. T. 884. D. og N. Hampnelde, Pibegras. N. Wefredage.

Befer. Roben grenet. Stængelen porct, meget grenet, befat med temmelig flive, libet tilhageboiete haar. Bladene lanceteller agformig. lancetformige (hvilket er bet almindeligste), ftiltede;

he overke fibbende. Slabene ved Blomfterne linieformige og ende fig i en glindsende Braad. Blomfterne fibbe i Krandse, i Koppen af Stængelen og Grenene. Bægeret libet klofteformigt, laadent, med spidse, fiftende Kænder. Kronen lydrod, med bvide Pletter. raarig. Blomftrer i Just og August.

hift og ber paa Marter og i Agrene.

Egenft. og Anvend. Bierne trafte af Blomfterne.

- 2. Almindelig Sanekroe (G. Tetrahit). Stangelen ftivhaaret. Rummene af Stangelen mellem Blomsterkrandsene ventil tystere. Kronen dobbelt større end Bageret. Helmen masten ret. Fl. D. T. 1271. Fl. N. 75. Engl. Bot T. 207. D. Hampenelde, døv Nelde, Asd Hue. N. Agerpibe, Rødsnet, Daa, Dar, Daen, Daaven, Døven, Dale, Pibgras, Suuldaa, Suulauge, Pibaa, Sulau, Asdau, Qvitau.
- Deffr. Roben trevlet. Stængelen opret, grenet, overalt bes fat med flive, næffen fikkende, lidet tilbageboiede Saar, ledbet, is id god boi: Leddene tykke, tættere haarede end det ovrige af Stængelen. Bladene ægformig hjerteformige, kilkede, fvible, takkede, givhaarede. Bægeret meget kivhaaret, med spidse, kilkede æander. Kronen flor, med et smalt, hvidt Ror, rod djeim og rods og hvidplettet Underlæbe. Blomfrer i Juli og August.

Schum.) Stangefen og Grenene oventil besatte med fisre Saar, men nebentil glatte; Lebbene faahaarebe.

Mimindelig veb Gjerder og paa Agre imellem Kornet, ifær paa fandig Jord. Afaeten fjeldnere.

Egenft. og Unvend. Freene indeholde en Olie. Blome sterne give Bierne Naring. Den er ofte et fadeligt Ufrud. 3 Morge troer man paa nogle Steder, men vist uden Grund, at bene Free ere giftige,

3. Sampartet Sanetroe (G. cannabina). Stangelen fivhaaret. Rummene af Stangelen mellem Blomfterkrandsene oventil tyffere. Kronen 3bobbelt saa ftor som Bageret. Delmen buget. Fl. D. T. 929. D. Dampenelde. (G. Tetrah. &. Lin.)

Befer. Den ligner meget den foregagende, og er af abkinige Botanitere antaget for en Afart beraft Foruden de anfarte Rar,

ter

fer abstilles den let ved dens korre Krone og Farven beraf, som er guul og ved Underlæben, som paa Midten har en violet Plet og paa Siderne mortgute Streyer. Dele Planten er og sædvanlig lidet korre, og Bladene lidet kredere og lysere. 1 aarig. Blomsker i Juli og August.

Sift og ber i Rornet.

Egenst. og Unvend. Som den foregaaende. Den kunde fortjene at dyrkes som Ziirplante. Den er ligeledes et stades liat Ukrud.

12te Glagt: Barfvælg (Galeobdolon)

1. Guul Barfvælg (G. luteum). Bagertanberne ftiffende. Kronens nederste Labe 3flovet. Bladene hierteformige, taffede. Fl. D. T. 1272 (Galeopsis Galeobdolon Lin.). D. Pipaa.

Candles hanefroe, B. Guul Sanefroe, Dec. Plantelare.

Beste. Roben treplet, libet krybende, den kipder fiere, oprette, oftekt udeelte, bladede, haarede, omtrent i Bod hoie Stængler; Daarene vaa Stængelen lidet tilbageboiede. Bladene kilkede, æg-formig-hjerteformige, haarede, dybt tatkede. Blomkerne sidde i mange Arandse, som ere besatte med linieformige Blomkerblade. Bægertænderne ulige kore. Aronen smukt guul, i Svælget rod-plettet. Bleepaarig. Blomker i Mai og fork i Juni.

Den groer ved Gjerder og i Kratter, helft paa lidet fugtige Steder, men temmelig fielben, f. Er. i Sjelland ved Longshvile paa Beien til Frederifedal, i Obherred og ved Slagelje; i Sneu ved Holfenhaun, Raftenberg og Faaborg.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

13de Slagt: Betonie (Betonica).

1. Læge Betonie (B. officinalis). Aret mellembrudt. Den midterfte Blig paa ben neberfte Labe er udrandet. Fl. D. T. 726.

Beffer. Roben grenet, trevlet. Stænglerne oprette, udeelte, temmelig flive, flivhaarede, 1 · 2 Fod boie. Bladene hjerteformig- 'aflange, budte, fliv. og rundtaffede, haarede; de nederste langsilitede, be overfte siddende. Aret i Enden paa Stængelen, bubt, N n

bladet og ved Grunden mellembrudt, sabvanlig eenligt; undertie ben sidder nogle faa mindte i de everste Bladhierner. Bageret i Nanden besat med Boeffer. Bladene ved Blomferne agsormige, tilipidsede. Kronerne mortrode, haarede. Bleeraarig. Blomstex i Juli og August.

I Stove og Kratter, men meget fjelden, f. Er. i Sjelland ved Sophienberg; i Laaland; i holkeen efter Deber. Den Kal va findes i Rorge efter Bontoppidan og hammer.

Rgenft. og Unvend. Den har afferenbe Egenftaber.

14be Slagt: Galtetand (Stachys).

1. Stor Galtetand (S. sylvatica). Blomsterfrandsens 66lomstrede. Bladene hjerteformige, spidse. Fl. D. T. 1102. Fl. N. 70. D. stor stinkende Dsv Nelde. Duul, Dul, stor Hon Holletand, Griserod, Stov Brandenot, Stov Naste, Stov Galtetand.

Beffr. Roben kenbende. Stangelen opret, rank, udeelt, laaden, morkgron, 2-3 god boi. Bladene fillede, takkede, haarede;
paa Enden af hver Cak fidder en spids Borte. Stilkene laadne,
rendede, be nederste lange. Bladene ved Blomfterne lancetformige,
laadne. Bægeret flivhaaret, spidstandet. Aronerne fiden morkrobe, den nederste kabe hvidplettet. Fleeraarig. Blomfter i
Juli.

Egenst. og Anvend. Asbderne blive paa nogle Steber i Rorge brugte i Raal og Suppe, og i Tellemarken har man endog med Fordeel malet Meel deraf. Af den friske Plante kan man faae en grøn og guul Farve. Roce abe den og, efter Synnerus, som paastaaer, at den formerer beres Melk, endog med Begjerlighed. Sviln abe den ligeledes, men især Roden; derimod ade Faar den sjelden, og Heste aldrig. Stans gelen kan bruges som Hamp. Man paastaaer, at Tudser gjerne opholde sig i dens Stygge. Den har en ubehagelig Bugt.

2. Smalbladet Galtetand (S. polustris). Blomstete tranbsene bblomstrede. Bladene linieformig : lancetformige, halve

halvomfattende. Fl. D. T. 1103. Fl. N. 25. D. Bruun Maru. R. Aafermynt, holnottu, Svinerod, Saltetand, Griferod.

Riar Galtetand, 3.

Bester. Roben knubret, tjobrig. Stængelen opret, rant, besat med five, tilbageboiede haar, 1-2 flod boi; ben knober ofte Sideffud ved Roben. Bladene siintaktede, spidse, haarede paa Overfladen, især paa den midterfte Nerve; paa Underfladen uldhaarede; de nesderke ofte lidet kilkede; forresten ere alle de svrige siddende. Arek sidder i Enden paa Stængelen og er tæt, limeformig aflangt, ved Grunden mellembrudt og bladet. Bægeret uldhaaret. Kronerne morkrøde; den nederste kabe hvidplettet. Bleeraarig. Blomftrer i Juli og August.

3 Corsemofer og ved Grovter.

Egenft. og Anvend. Den er et fadeligt Ufrnd i Kornet.' Roben, som man paa nogle Steber indsamler for at febe Sviin bermed, har i opr Tib varet anvendt til Bred.

3. Tydft Galtetand (S. germanica). Blomfterfrands fone mangeblemstrebe. Bladene rundtaffede. Stængelen ulds baaret. Fl. D. T. \$24.

Beffr. Roben grenet, libet fenbende. Stængelen opret, rant, boid bloduldet. Bladene ægformig hjerteformige, paa den overfte klade filfebaarede, paa Undernaden ulbhaarede. Bladene ved Blomfterne lancetformige, tæt ulbhaarede, ligefom og Bægerne. Blomfterne fidde i tætte Krandse, i korm af et Ar, paa Enden af Stængelen, især ere de overste Krandse tæt sammen. Kronerne lydrode; hjelmen ovenpaa meget tæt blodhaaret. Bleeraarig. Blomfter i Juli.

Den findes, efter Fl. D., paa fugtige Steber men fjelben.

Egenft. og Unvend. Maar man gniber Bladene, have be en behagelig Lugt.

4. Ager Galtetand (S. arvensis). Blomfterfrandsene Sblomftrede. Stangelen svag. Bladene hjerteformige, bubte, rundtaffede, sidet haarede. Fl. D. T. 587. Fl. N. 1009. M. Aafermynt, Aaferdull, Efredull, Beefdul, Glatbull, Hjærtbull, Falft Aafermynt, Stinfmelisse.

Liben Galtetanb, B.

Beffr.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen ofte liggende ved Grunden, grenet, haaret, omtrent i Bod lang. Bladene filfede, ved Grunden den anervede; de sverffe fiddende. Bladene ved Krandsene ægformig-lancetsormige. Blomfterne fidde i Krandse, der ifte ere saa tætte, som hos de tvende foregaaende. Bægerets Cænder haarede. Kronen lystod, mindre end hos de foregaaende. 1 aarig. Blomsterer i Juli og August.

Sift og ber paa Stubagre.

Egenft. og Anvend. Den har en ubehagelig Lugt og er undertiden et stadeligt Ufrud.

15be Glagt: Tanbhager (Ballota).

1. Mort Candbæger (B. nigra). Bladene agformige, taffede. Bagerne oventil udvidede, lidet afftumpede, med aabne Cander. Fi. D. T. 673 (under Navn af Mentha aqvatica).

Beffer. Roben grenet; ben frembringer flere, oprette, grenede, baarede, 2=3 3od boie Stængler. Bladene filltede, ægformighjerteformige, lidet frusede, duunhaarede, ulige tatfede. Bloms kerne fidde i Arandse i Bladhjørnerne mod Enden af Stænglerne og Grenene. Blomskerbladene borkeformige, randhaarede. Bageret rosuret. Aronen mortrod; dog finder man den undertiden med bride Aroner; den overfte Læbe boelvet, udrandet og paa Overfiaden haaret. Bleeraarig. Blomskrer i Juli og August.

Bed Landsbner og Gjerder.

Egenft. og Anvend. Bierne træffe af Blomfterne.

16be Stagt: Marrube (Merrubium).

1. Svid Marrube (M. vulgare). Bagerets 10 Tans ber bersteformig trogformige. Fl. D. T. 1036. Fl. N. 418. D. Marube, hvid Marube, Rubife, hvid Rubife, Mau, Marf Rubif. N. Hvit Marrou.

Alminbelig Marrube, B.

Beffr. Roben grenet; ben finder mange oprette eller opfigende, ndeelte, bladede, fildthaarede eller uldede, 13:2 god boie Stængeler. Bladene filtebe, næften fredeformige, rontede, rundtaftede, næften boide, ulbhaarede, ifær paa Unierfladen. Blomftertrande fene siddende, mangeblomftrede, uldhaarede. Blomfterbladene bot-ftefor.

fteformige, lidet frumme. Bægeret furet. Kronerne boibe. Bleers garig. Blomftrer i Juli og Auguft.

Minindelig ved tandebper, ifær paa grufebe Steber.

Egenft. og Anvend. Den har en bitter Smag og en fryderagtig Lugt. Bierne træffe af Blomsterne. Den fan bruges til Garverie og har opløsende og styrfende Egenskaber.

17be Slægt: Hiertespand (Leonurus).

1. Almindelig Sjertespand (L. Cardiaca). Stangels bladene lancetformige, 3lappede og udeelte. Fl. D. T. 727. Fl. N. 719. D. Hjertespand, Seiurt. R. Mordul, Svarts Dul, Aaffenata.

Beste. Aoben grenet. Stængelen opret, rant, oftest grenet, bladet, dunet, rodagtig, 2-4 god boi. Bladene kilkede, aabne, lidet hjerteformige, spidse, paa Understaden haarede; de nederste dybt deelte, de mellemste klovede, de overste udeelte, lidet tastede. Biomsterne sidde i en for Mængde Arandse, hvoraf hver haver mange Blomster. Bægeret har flive, stiftende Amber. Aronen er indvendig rod og udvendig hviduldet. Froene 4 santede. Stovensappene erebesate med bvide, glindsende Priffer, som især sees under et Borstorelsesslad. Bleeraarig. Blomster i Juli og August.

Sift og her ved Gjerder, ifar ved gandebner.

Rgenft. og Unvend. Bierne traffe af Blomfterne, den har forben været brugt i Medicinen.

18be Slægt: Brandsbørste (Clinopodium).

1. Almindelig Arandsborfte (C. vulgare). Bloms sterkrandsene stivhaarede. Blomsterbladene bersteformige. Blomsfterfilfene grenede. Bladene utydelig taktede. Fl. D. T. 930. Fl. N. 527. N. Bergmynte, Barvelmynte, Mynte.

Deffr. Roben grenet, undertiden lidet frybende; den fremstyder stere, haarede, oftest udeelte, budtkantede, 2.3 god boie Stængler. Bladene ægformige, budte, haarede, især paa Narerne af Understaden, fortstillede. Blomsterfrandsene mangeblomstrede. Svobbladene eller Blomsterbladene sidde tæt sammen omfring hver Krands
og ere haarede og meget sine. Bægeret laadent, med spidse Kænder, hvoraf de 2 nederste ere fremragende og længere end de ovrige.
Kronerne meget længere end Bægeret, rosenrode. Fleeraarig.
Blomstrer i Angust.

Sift og ber i Rratter.

Egenft. og Anvend. Den har en fryberagtig Lugt og Smag og kan bruges som Merian. Rogle have brugt Blasbene som Thee; ben kan og anvendes i Garverie. Bierne træffe af Blomsterne.

19de Slagt: Merian (Origanum).

1. Almindelig Merian (O. vulgare). Axene rundage tige; nogleformig famlede, glatte. Svobene agformige, ians gere end Bagerne. Fl. D. T. Fl. N. 112. Curt. Fl. Lond. fasc. 5. T. 39. D. vild Merian, vild Meiran, Tost, Koning, Konig. N. Rodpors, Staarefonge, Bergstonge, Bergmynte, Stogmynte, Starmynte, Klevhumle, vild Mynte, Kongegras, vild Timian, Tost.

Beffer. Roden grenet, lang, lidet frybende. Stænglerne oprette, grenede, næffen trinde, haarede, morfrode, 1-2 god boie. Bladene ægformige, fortfilfede, smaa i Forbold til Plantens Storrelse, beelrandede, randhaarede, gjennemsigtig-priffede. Arene kugleformig. ægformige under Blomfiringen, men lidet aflange efter den. Svobene eller Blomfirbladene mortbrune, ægformige, beelrandede, glatte, taglagte. Bægeret haaret i Svælget. Aronen lysted. Kleeragrig. Blomfirer fra Juli til Geptember.

hift og ber i Kratter, f. Er. ved Charlottensund, i hareftoven; almindelig i ben spobefflige Deel af Sjelland og paa Falker; i Hven ved hverringe, hofmansgave 2c. I Norge paa Flaa. Kleven ved Renneboe paa Bynesset og i Nommerige.

Egenft. og Unvend. Den har en kryderagtig Smag og Lugt, liig Have Merianens, hvorfor den og paa nogle Steder, f. Er. i Norge, bruges istedet for denne. Bladene ere af nogle bleven brugte som Thee, hvortil Linne meget anbefaler dem; ligeledes ere de af nogle anvendte, til at sætte paa Dl, for at forebygge, at det stal blive suurt. Deste, Geder og Baar æde dem, og man paastaaer, at de fordrive Myrer, hvistet dog ikke er rimeligt, da man ofte finder Myrer tuer paa de Steder, hvor denne Plante vorer. Formedelst dens krybende Rod har man anbefalet den til at saae paa

Sanbklitter, men dette maatte da isar see hvor der allerede vorer lave Busse. I Bland farves Garn root med denne Plante, ved blot at koge det i sonderhaktede Stykker deras og ofte udbanke det, eller og ved at udbisde Garnet i Allunvand, torre det, lægge det i en Suppe af Barken af Stovæbletræe, koge det i en Lud og derpaa i en Suppe af denne Plante. Bierne trække meget af dens Blomster. Den har sveddrivende og oplssende Egenskaber.

2. Fave Merian (O. Majorana). Arene rundagtige, 3hobede, tætte, stilfede: Bladene stilfede, affang agformige, budte, temmelig glatte. Roden Iaarig. Blackw. T. 319. D. Merian.

Befte. Roben grenet, trevlet. Stængelen træeagtig, opfisgende, meget grenet, kantet. Bladene heelrandede, nedboiede, graacagtig gronne. Arene ægformig runde, utydelig 4kantede, fillede, modfatte, og fibbe i Bladhjørnerne, fra den midterfte Deel af Stængelen til Loppen; de overfte 3 sammen, de nederfte eenlige, Bægerne tæt taglagte. Aronerne smaa, hvide. Stovveien lænsgere end Aronen. 1 aarig. Biomfrer i August og September.

Den er vildvorende i Portugal.

Egenft. og Anvend. Den dyrkes i Ristfenhaver for dens fryderagtige Egenftaber, og anvendes til forffiellige Sorter Mad. Den er bleven anpriff som Surrogat for Humle, men ben mangler Bitterhed, og bens Dyrkning vilbe i denne Hensende ei vare forbunden med Deconomie, da den ikke er saa givtig som Humlen. Den har sliimoplosende, nervestyrkende Egenstader.

Den saaes paa Mistbed eller paa Kanten af et Mistbed i April eller Mai. Naar de ere plantesste, sattes de i 9 Tommers Afstand paa et soelrigt Sted, i let, gisdet Jord.

20de Olagt: Timian (Thymus).

1. Vild Timian (T. Serpyllum). Blomsterne i et Hoved. Stanglerne fremliggende. Bladene flade, agformige, budte, ved Grunden frandhaarede. Fl. D. T. 2165. Fl.

N.

N. 233. D. vild Timian, Marie Sengehalm, vor Frues Sengehalm. N. vild Tymian. J. Hellinhagra. F. Brobber.
Arubende Timian, B.

Beftr. Roden fin grenet. Stænglerne fremliggende, lidet buffagtige, meget grenede, bladede, lidet duunhaarede, 4-6 Kommer, lange. Bladene fortfilfede, heelrandede, gjennemsigtig priffede, morfgronne. Blomfterhovederne sidde paa Enden af Stængelen og Orenene. Bægeret firibet, priffet; de 2 nederste Kander florre og randhaarede. Svælget af Bægeret efter Blomstringen tilsuttet med hvide Haar. Kronerne lystode. Fleeraarig. Blomsstrer i Juli og August.

Prof. Schumacher anforer folgende Afatter af denne Plante.

iste Afart: Randhaaret vild Timian (T. S. cilia-tum). Bladene randhaarede lige til Spidsen.

2den Afart: Stor vild Timian (T. S. majus) med oprette, veb Grunden nedliggende, naften 1 Fod hoie Stangsler; aflangs agformige, langstilfebe Blade og Stordragerne langere end Kronen.

3bie Afart: Stivhaaret wild Timian (T. S. hirsutum) med haarede Blade og Stangler, og meget stivhaarede, rundagtige Blomsterhoveder.

Man har endnu en Afart, ber har en meget behagelig cir teonagtig Lugt og fom berfor kalbes Citron Timian; ben byrtes af benne Narfag i Baver.

Alminbelig pan torre Baffer og Marter.

Egenft. og Anvend. Faarene abe ben gjerne, og beret Rist fat endog faae en behagelig Smag berefter. Naar Svinnene abe ben i Mangde, kal beres Kist faae i Smagen Lighet med Vildfvine: Kiod. Man har anpriist den som et Surrogat for Humle, men bertil har den ikke Bitterhed nok. Man har troet, at den ubblist i Dl., kulde være et got Middel imod Ringsyge hos Kaar. Den har en kryderagtig Lugt og Smag og kan i Mangel af Have Limian bruges som Polseurt. Den er en fortræsselig Bieplante og kal ikke allene være næs

rende, men og sund for Bierne. Da den vorer ifar paa ter, fandagtig Jord, ansees den Egn for at vare mager, hvor den findes i Mangde. Den har nervestyrkende, slimopissende, vinddrivende Egenskaber.

2. Save Timian (T. vulgaris). Stangelen opret. .. Bladene agformige, i Randen tilbagerullede. Blomfterne i frandeformige Ar. Blackw. T. 211. D. Timian.

Beftr. Roden grenet. Stængelen opret, halvbuffagtig, grenet, lidet fantet, glat, ½ Bod boi. Grenene mobiatte, glatte,
trinde. Bladene mobiatte, fortfilfede; de overfie ved Blomfterne
forre end de paa Siængelen. Blomfterfrandfene tætteff i Enden.
Rronerne lybrode. Bleeraarig. Blomfter i August.

Den findes vildvorende i det sodlige Brankerige og Spanien.

Egenft. og Unvend. Den byrtes almindelig i haver for bens fryderagtige Egenftaber. Paa nogle Steder fattes ben paa Viin, for at give ben en fremmed Smag. Den er en meget god Bieplante.

Af den, som man byrter i Kjøttenhaver, har man 2 Afarter, betjendte under Navn af Vinters eller Danste Eimian og Sommer: eller Franst Eimian. Begge fordre samme Behandling, men den franste udholder ei saa godt vore Vintere som him, der dog undertiden forfryser. Den udsaaes i los, god Jord, tidlig om Foraaret og forplantes, naar Planterne ere tjenlige dertil, i en Afstand af 9 Tommer. Man formerer ogsaa den danste ved at dele de gamle Buste, men de af Froe opelstede unge Planter ere bedre.

3. Basilikon Timian (T. Acinos). Blomsterkrandseue oblomstrede. Blomsterstilkene ubeelte. Stangelen opstigende, grenet. Bladene spidse, takkede. Bageret puklet. Fl. D. T. 814. Fl. N. 158. D. Vild Basilikon. N. Vold Mynte, Smaa Mynte.

Opreift Timian, Occ. Pl.

Beffr. Roben fiin. Stanglerne opfligende ved Grunden, oprette i Loppen, grenede / haarede, 1-1 Tod lange. Bladene fortkillede, rue, agformige. I hver Blomsterfrands sidde paa bver

Sibe omtrent 3, fiilfede Blomfterfilfe. Bageret fivbaaret, ved Grunden buget. Aronen violet; ben nederfte Labe buidplettet. Stovdragerne sammenboiede. Stovknappene rode. 2garig. Blom, firer i Juli og August.

hist og her paa torre Marker, f. Er. imellem Ordrup og Bernsborf, wed Slangerup, Stjelstjør og Næstved; paa Moens Klint; ved Gronsund paa Falster. I Norge f. Er. ved Houen og Ladehammeren ved Trondhjem.

Ægenft. og Anvend. Den er meget mindre fryderagtig i Lugt og Smag end de foregaaende, men er dog i Norge blev ven brugt som have Timian.

21be Glagt: Sjertensfryd (Melissa).

1. Save Sjertensfryd (M. officinalis). Blomsterkrands sene halve. Blomsterbladene aflange, stilkede. Blackw. T. 27. D. Hjertenssfrud.

Beffr. Roben grenet. Stængelen opret, fiint duunhaaret, budt-afancet, grenet, 1-2 god boi. Bladene agformig bierte formige, ftilfede, tatfede, dunede. Blomfterne fidde i halve Trandse, paa iblomftrede Smaastilfe. Stilfen, som barer Blomfterfrandsene, kommer ud fra Bladhjørnerne. Blomfterbladene heelrande, nasten agformige. Bagerne kantede, uldhaarede. Tronerne bvidagtige. Fleeraarig. Blomfter i August.

Den er vildvorende i det fobligere Endftlands Bjergegne. '

Egenst. og Unvend. Den dyrtes i Saver, isar hos Bonderne, for dens starte, fryderagtige Lugt. Den har omstrent samme Lage. Rrafter som Save Tim ian. Den giver sjelden Free her i Landet og formeres derfor ved Deling af de gamle Buffe, hvilfet feer om Foraaret. Den tager til taffe med enhver veldyrket Jordbund og vorer godt i Stygge.

22de Slægti Svælgpose (Dracocephalum).

1. Mordife Swalgpose (D. Ruyschiana). Blomsterne i Ar. Blomsterbladene og Bladene linieformige lancetformige, udeclte. Fl. D. T. 121. Fl. N. 519. N. Drafhoue, Draghoved.

- Rupffes Svælgpose, B.

Biffr.

Beffr. Roben leddet, trevlet. Stænglerne oprette, grenede, budt-4kantede, glatte, omtrent i god boic. Bladene heelrandede, budte, fortfilfede, kidet rue, nervede. Blomfterne fidde i anfeclige, ved Grunden afbrudte Ar, paa Enden af Stængelen og Grenene. Aronerne smuft blaae, 3 Gange længere end Bægeret. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

Den findes paa Derne i Christiania Fjord, ved Slidre i Bal-

Egenft. og Unvend. Deit fortjener at byrtes til Biir.

23be Olagt: Bafiliten (Ocymum).

1. Save Basiliken (O. Basilicum). Bladene agformige, glatte. Bagerne randhaarede. Kniph. Cent. 4. N. 36. D. Basiliken.

Beffr. Roben trevfet. Stangelen opret, grenet, bubt -4fantet, ned Grunden trind, i Fod boi og derover. Bladene ftilfebe,
tattede, ved Grunden heelrandede. Blomfterne fidde paa Enden
af Stængelen og Grenene, i mange, omtrent oblomftrede, bladloso
Krandig. Sægerets overfte Læbe er flad, næften frederund, rand,
haaret. Kronen lidet længere end Bægeret, rodagtig hvid. Stonveien længere end Kronen. 1 aarig. Blomftrer i Juli.

Den vorer vilb i Indien og Perfien.

Egenst. og Anvend. Den byrkes i Saver, baabe for bens behagelige Lugt og for dens kryderagtige Egenskaber. Indianerne bruge den til Asgelse og til at bestree Liigkister med. Man har adstillige Afacter af den. Den taaler vores Klima, men giver sielden Free. Dens Dyrkning er som Save Mertianens.

24de Slagt: Skjolddrager (Scutellaria).

1. Blaa SPjolddrager (S. galericulata). Bladene hjerteformig: lancetformige, rundtaktede, rynkede. Blomsterne i Bladhjørnerne. Fl. D. T. 637. Fl. N. 128. D. Fesberurt, liden Fredlos, blaa Stjerneurt.

Blag Bielmurt, Dec. Pl.

Beffer. Roden frybende. Stangelen opret, grenet, farp 4= tantet, 1=1½ Bod boi. Bladene fertfilfede, ryntede, flint duun, baarede, rundtaffede. Blomferne modfatte, cenlige, eensidige, Baae-

 $\mathsf{Digitized} \ \mathsf{by} \ Google$

Bægeret haaret, vaa den overfte Side forsnet med et ffjolbformigt Stjal, som efterat Kronen er affaldet, tillufter Mundingen
deraf. Kronerna smuft blaae, meget længere end Bægeret. Bleetaaria. Blomfirer i Juli og Lugust.

Sift og ber ved Mabredde og i Stov . Enge. 3 Dorge i Del

balen og paa Gnaafen.

Agenfe. og Anvend. Meb dens blace Kroner farve Mons golerne Exder meget smuft grønt, efterat det først er beredt i Melf; Blomsterne blive da knuste og udgnedne paa Laderet og overstrøgne med et svagt Allunvand, hvorved det saaer en bleeg Farve, som i Lusten bliver grøn; man skal og kunne bruge den til at farve sort med. Huusdyrene ade den ikke. Den har en bitter Smag og er sveddrivende; den blev forhen anvendt mod kebere.

25be Slagt: Prunelle (Prunella).

1. Almindelig Prunelle (P. vulgaris). Alle Bladene Egformig : aflange, stiltede. Fl. D. T. 910. Fl. N. 156. D. Brunelle, Prunelle. N. Oltall, Blaafolle.

Beft. Roben trevlet, lidet frebende. Stængelen opffigende, fantet, glat eller besat med enkelte Saar, ved Grunden grenet, &: 1 Fod lang. Bladene bubte, lidet haarede, utwelig tandede. Blomfterne fidde paa Enden af Stængelen og Grenene, i et aflangt Hoved eller Ar, som ved Grunden har tvende Blade. Bladene ved Blomfterne ere nyresormig-hjerteformige, tilspidsede, randhaarede. Bægerets overfte læbe bred og 3tandet, den nederste smal og flov vet. Kronerne violette eller hvide. Hjelmen hvelvet over Stovdragerne. Fleeraarig. Blomfter fidst i Juni, i Juli og August.

Alminbelig pan boie Enge og i Rratter.

Egenft. og Unvend. Køer og Heste ade ben. Dens spade Blade funne bruges som Salat. Bierne træfte af Bloms sterne.

Anden Orben. Rapfiede (Angiospermia).

26de Glagt: Bartfie (Bartsia).

1. Sjeld Bartste (B. alpine). Bladene mobsatte, hiertefermig agformige, budt tattede. Stouknappene laadne. Fl. D. T. 43. Fl. N. 100. J. Lokassobrodir. Beffer.

Beffr. Roben frybende, knubret. Stænglerne oprette, ubeelte, bladede, kantede, haarede, 6.8 Commer hoie. Bladene sidende, ryntede, budte, morkgronne, paa Understaden haarede; de overste violette. Blomsteraret sidder i Enden paa Stænglerne. Bægeret klæbrigt, haaret, spidsstiget, violet. Kronen morkviolet, med et krumt Ror. Stovknappene og Stovveien laadne. Lapselen ægformig. Bleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Dift og her ved Butte, paa Fjeldene i Norge, f. Er. i Nums medalen, holtaalen, paa Johnstnuden ved Kongeberg, i Nordlandene paa Den Alften 2c.; ogfaa i Island og Grønland.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

2. Eng Bartste (B. Odontites). Blabene lancetfors mige, taffebe; de sverfte verelvise. Blomsterne i eenstbige Rlaser. Storfnappene glatte. (Euphrasia Odontites Lin). Fl. D. T. 625.

Rob Bientroft, B. og Dec. Pl.

Beffr. Roben grenet, trevlet. Stængelen opret, grenet, bubt. 4kantet, besat med saa korte haar, i Loppen bruun, ½. 1 Fod boi. Sladene fiddende, taktede, rue; de nederste modiatte. Blomfter-klaserne lange, paa Enden af Stængelen og Grenene. Bægerne morkbrune, haarede. Kronerne lobrode. Stovvelen haaret. Kapfelen lidet haaret. Froene stribede. 1 aarig. Blomftrer i August og September.

Da denne Plante baade i Ubfeenbe og Slægtmærter ligner Bart, fie Slægten mere end Dientroft, har jeg med Smith ben, ført den dertil.

Almindelig pan Enge og lave udyrtede Marter i Danmart og Holfteen; efter hammer oglaa i Norge.

Egenft. og Unvend. Faarene abe ben, men nogle holbe for, at be derefter fulbe faae Luus. Bierne tratte af Bloms sterne.

27de @lagt: Stjaller (Rhinanthus).

1. Almindelig Skjaller (R. Crista galli). Kronens werfte Labe hvelvet, ubrandet, 2tandet; den r. derstes midters ste Flig meget kort. Bladene lancetformige, glatte. Fl. D. T. 981. Fl. N. 305. D. Skjaller, Hanekam, Rassel, Rass, Bais, Straa, Stradekorn. N. Ranglegras, Strangslegras,

legras, Slottemand, Pengegras, Slaattakall, Sfjelne, Sfralbgras, Smældgras, Soufvalte, Auta, Rassi. J. Los kafjodr, Okugras, Penningagras. F. Sniadlu Biadla.

Beste. Roden treulet. Stangelen opret, kantet, glat, i Soppen grenet. Bladene siddende, modfatte, spidstakkede. Bladene ved Blomsterne agformig-lancetformige, spidstakkede, af Blomsters bagerets Langde, ved Grunden farvede, lidet rue. Blomsterne sidde arformig i Enden paa Stangelen eller Grenene. Blomsters nes Smaakilke meget korte. Bageret lidet fladtrift, opblast, istar efter Btomstringen, lysguult, sammenknebet i Mundingen. Aronen dobbelt saa lang som Bægeret, guul; den verste Labe i Spidsen blaa. Storknappene laadne. Kapselen tilligemed det vedvarende Bæger er, naar Froet begynder at modnes, ganke hindesformig tor og giver, naar Planten bevæges, en raslende Lyd, hvilket har givet Anledning til nogle af dens Navne. Froene hindesformig, vingede. raarig. Blomstrer i Juni.

Almindelig paa Enge og bvilende Marter.

Baenft. og Unvend. Reerne abe ben , naar ben er gren, Maar den findes i Mangde i Rornet, men Svinene iffe. bvilfet bog ber er fielbent, fal bens Free giere Delet blaat og føbt. Brøbet beraf fal være noget uforbsieligt. Den er ofte et fadeligt Ufrud, fom qualer bedre Planter og giver et flet Bee, ba ben er for ftiv; man paaftager endog, at ben formindifer Melfen bos Roerne, bvilfet for faavidt er fandt. fom de bebre Foderurter naturligvijs formere ben. Bonderne vente berfor med Rette et flet Becaar, naar ben findes i Dange de paa Engene. Maar bens Free ere mobne, eller Rapflerne begunde at blive torre (i Begundelfen eller Mibten af Juli), anfeer man Beefletten for at vare for Baanden. Bierne traffe af Blomfterne. Maar ben terres, bliver ben fort, bvilfet man bar anfeet for et Tegn til at ben funbe bruges til Karperie. Maar man vil ubrydde ben, maa den ombugges forend Froet mobnes.

28de Slagt: Bientroft (Euphrasia).

1. Læge Bientroft (E. officinalis). Bladene agformis ge, stregede, spidstandede. Fl. D. T. 1037. Fl. N. 214. D. D. og N. Dientrost. N. Blodstrip, Spaalu Blom, Blodstemaras. J. Augnagras, Augnfro.

Beffr. Roben treblet. Stængelen opret, grenet, robagtig, haaret, 4-6 Commer hoi. Grenene bladede, af Stængelend Hoide. Bladene fortstillede eller siddende, omfattende; Stængelbladene modfatte; Greenbladene verelvise. Blomfierne ere siddende eller megek fortstillede i de overste Bladhforner, verelvise. Aronerne ere hvide, med violette Striber og et gunlt Gvælg; dog-sinder man Afarter, som ere ganke hvide, og andre som ere rode, med mortere Striber. Rapselen omvendt-æg- eller hjertesormig. 1001. Blomfirer fra Juli til September.

Almindelig paa Overdreve, bvilende Marter og boie Enge.

Egenft. og Anvend. Huusdyrene abe ben. Bierne træffe af Blomfterne. Den har mildt sammensnerpende Egensftaber og er forhen bleven bruct imod Biensvagheder, hvilfet har givet den bet danfte Navn.

29de Slagt: Roeføde (Melampyrum).

1. Siirkantet Boefode (M. cristatum). Arene 4kans tebe. Blomsterblabene hjerteformige, tat staglagte, fiintandes be. Fl. D. T. 1104.

Beffer. Roben tyttervict. Stængelen opret, 4fantet, fordars met grenet, især i Koppen, rue, omtrent i Bod boi. Bladene linieformig-lancetformige, modsatte, sidende, beelrandede, rue, med en tyf Nerve i Midten, nedboiede. Arene side eenlige paa Enden af Stængelen og Grenene, tydelig 4fantede, mangeblomsfrede. Blomsterbladene længere end Bægeret, ved Grunden blaas biolette og famformig tandede; be nederste ende sig i en lang, blabformig, beelrander, nedboiet Spids. Kronen gunt, med an lydrod Helm. Kapselen sammentryft. 1 aarig. Blomster i Juli.

Den vorer i Stove og paa Enge, men itte almindelig, f. Er. i Sjefand ved Brede, Rlaffefroen og Slangerup; i Then ved Ulriftsbolm, hunderup og Egenfe; i Inland ved Boronægaard.

Bgenft. og Unvend. Reerne abe ben, naar ben er ung.

2. Ager Boefobe (M. arvense). Arene kileformige, libet flatne. Blomfterbladene lancetformige, furet tandede. Fl. D. T. 911. P. Rochvede, Ravernupe.

Beffr.

Beffer. Roben lang , trevlet. . Stangelen opret , mobiat drenet, rue, 1 = 13 Tob boi. Bladene lancetformige, fiddende, beelrandede, fpidfe, lidet rue. Arene lange, tæt: og mangebiomfrede, i Enden paa Stangelen og Grenene. Blomfterbladene i Emden rolenrode, ifar be overfte, med borfte- eller linieformige glige. Pronerne lufte, ved Grunden gule, i Spidfen rofenrode. Ranfelen gaformig, fammentrott. Froene ligne Svede, bvillet maaffee bar gipet ben bet banffe Dann. jagrig. Blomftrer i Juli.

Den findes i Binterfæden, ifte fielden i ben foblige Deel af

Sielland og Inen.

Egenft, og Unvend. Daar ben er ung, che Reerne ben gjerne. Uf Freene tan bages Bred, men bet er fort og lidet bittert, og Ral, efter nogles Paaftand, foraarfage Sopele Deb Stangelen bar man faget en blag men ubeftan: big Farve, af Blomfteraret bar man med Salabler facet en fmuft Insgrøn: ba med Ludfalt en rød Farve. Bierne træffe af Blomfterne. Den findes ofte i saadan Dangbe i Kornet, at ben er et fabeligt Ufrub. Den fortjente, fom en meget imut Plante, at byrfes i Blomfterhaver.

2. Lund Roefede (M. nemorosum). Biomfterne i eenfibige Ur. Blomfterbladene hjerteformig : lancetformige; de meet fte farvede, uben Rroner. Bagerne ulbhaarede. 305. Fl. N. 718. D. Roehvede. M. Mat og Dag.

Beffr. Roben trevlet grenet. Stangelen opret, grenet, jeun, 1 = 14 Bod boi. Grenene aabne. Bladene agformig lancetformige, fidbende eller meget fortftillede, beelrandede. Blomfterbladene bierteformig lancetformige, ved Grunden dybt : tandede; be overfe, imellem builte ingen Blomfter findes, meget smutt blace, tætte. Blomfterne i hjørnerne af Blomfterbladene, 2 fammen, fortftiltebe eller fiddende. Kronerne gule ; Roret langt ; Svælget brandaunit. zaarig. Blomftrer i Juli.

Sift og ber i Rratter, f. Er. ved Brede og Papiirsmollen. 3 Rorge finbes ben fun i ben foblige Deel.

Rgenft. og Anvend. Den er en meget smut Plante, Man bar' faart og fortjente at indplantes i Blomfterhaver. en Olivenfarve af ben. Bierne traffe af Blomfterne.

4. Eng

4. Eng Boefode (M. pratense). Blomsterne eensidige; hver Klump af Blomster i nogen Afstand fra hverandre. Kroenerne lufte. Underlaben fremstaaende. Fl. D. T. Fl. N. 146. Engl. Bot. T. 113. D. guul Koehvede.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen opret, mobiat grenet, jenn, omtrent i god boi. Bladene smat laucetformige, heelrandede, glatte. Blomfierbladene lancetformige, ved Grunden balvafinnede; de overfte lystode, de nederfte fun rode paa Fligene. Blomfterne sidde parviis i Hjornet af Blomfterbladene og de overfte Blade. Hvert Par verelvise, men vende ud til een Side. Kronerne gule. Gwælget tilluft, Ganen morfere guul; den nederfte Læbe lige udstaaende. 1aarig. Blomftrer i Juli.

Den fal findes almindelig i Stovene i Danmart og holfteen. 3 Rorge er den funden ved Berg og Steene i Erondhjeins Stift.

Egenft. og Unvend. Den fal være en god Foderurt; efter Forsøg af Dambourney stal den indeholde en Olivens farve.

5. Skov Boefstoe (M. sylvaticum). Blomsterne eens sidige, hver hob fjern. Kronerne gabende. Underlaben nedsbeiet. Fl. D. T. 145. Fl. N. 147. M. Marlemel, Hougemist, Hougemot, Hougemylt.

Beffr. Den ligner meget den forcgaaende og er af adfillige Botanikere bleven forverlet dermed, den udmærker sig imidlertid tjendelig, foruden de anførte Caracterer, ved en hoiere, lidet rue Stængel; finere, mere aabne, næken lige udstaaende Grene; ved Blomfierbladene, som albeeles ligne de ovrige Blade. Blomfierne ere meget mindre. Hjelmen mere opstaaende og hvælvet, Und berlæben ganke tilbageboiet, hvorved Svælget bliver aabent. 18arig. Blomfiere i Juli.

3 Stovene i Morge, f. Er. i Berg, Steene og Grilffad.

Wgenft. og Unvend. Bierne træfte af Blomfterne; i Norge vil man efter Bille' have erfaret, at Rreature, som the den med Begierlighed, give mindre Melt, og at denne bliver fei.

200e

30be Slegt: Skjælrod (Lathræa).

1. Bruun SPjælrod (L. Sqvamaria). Staftet ubeeft. Blomfterne hangende. Den nederste Labe 3klovet. Fl. D. T. 136. D. Tanburt.

Beffr. Roden tjøbagtig, taglagt, med totte, hvide Sial. Staftet tildeels fiult under Jorden, tiodagtigt, trindt, glat, bruunt, bestroet med agformige, bribagtige Ctial, i Dvarteer hoi. Blomefterbladene tjøbrige, agformige, glatte, taglagte, lybrode. Blomeftene sidde i en eensidig, arformig, nittende Klase. Bageret bridagtigt. Kronen lybrod, med hvidt Kor, den overste Labe flevet. Stortnappene gule, haarede. Ficeraarig. Blomfrer i April.

Den vorer i Stove, men findes fun paa faa Steder, f. Er. i Charlottenlund, ved Iwaersbora, Slangerup i Sjelland; i Inland ved Aarhuus, og ifær i Mængde i en Lund ved Sjedsergaard paa Falker.

Rgenft. og Unvend. Ubefjendt.

31be Slagt: Trolourt (Pedicularis).

1. Eng Troldurt (P. palustris). Stængelen eenlig, grenet. Bægeret ægformigt, haaret, ribbet, 2lappet, ulige indskaaret. Fl. D. T.\ Fl. N. 87. Engl. Bot. T. 399. D. Luseurt, Eng Trold, Troldurt, Engekjus, Stev Luseurt. N. Myrklæg, Friergræs, Iglegræs, Lusegræs. F. Ovrskia.

Eng Trolbmand, 23.

Beftr. Roben trevlet. Stængelen opret, kantet, libet haaret, bladet, I=1 Fod hoi. Bladene ftroede og modfatte, dobbelt-balvstunede, indkaarne, glatte. Biomfterne sidde eenlige i de verfte Bladhjorner, paa meget forte Stille. Bægeret lidet sammentryft, efter Blomstringen lidet opblæft. Kronen rosenrod; den overste læbe sammentryft, howlvet; den nederste har 3 rand-baarede lapper. Kapselen sammentryft, kjær.ægformig og kitter med Enden, som ligner et Sugleneb, ud igjennem Bægeret. 2. eller 2001.

Almindelig paa vaade Enge.

Egenik. og Anvend. Man har tillaat den stemme Egens Kaber, nemlig at den skulde foraarsage Blodpis og Luus hos Ques Quaget, som aab den. Saa meget er viff, at Huusdyrene neppe sede den, uden i Mangel af andet, og at den er et Tegn paa slette Enge, som iffe ere forbedrede ved Grønter.

2. Sov Trolourt (P. sylvatica). Here, udeelte, aabne Stangler fra een Rod. Bageret affangt, kantet, glat, ulige flappet, inbskaaret. Fl. D. T. 225. Fl. N. 703. D. Liden Luseurt. N. Stopfrier, Granfrier.

Stov Trolomand, 23.

Beffr. Den ligner meget den foregaaende, men er i det hele mindre, og foruden de anførte Caracterer er den forstjeslig i folgende: Roden er tapformig, grenct. De nederste Blade ere fijal, agtige, ægformige, lodgrønne. Bladene ere dybere halvsinnede og staae tættere paa hverandre. Blomfterbægeret er aaret, men uden Prifter og haar. Kronen er storre og mortere rod. Den nederste Læbes Mopper ifte randhaarede. 1. eller 20arig. Blomstrer i Juni og Juli.

Den vorer paa vaade Enge, imellem Krat, fielbnere end den foregaaende, f. Er. paa en Eng ved Stranden forend Charlottens lund, ligeledes i Stovene ved Audersdal og Stengerup; i knep ved Ulritsholm. I Norge ved Ormfat i Nordmor.

Egenft. og Unvend. Som ben foregagende.

3. Storblomstret Troldurt (P. Sceptrum carolinum). Stængelen udeelt. Blomsterne 3hobede, frandsformige. Rrosnerne luffede. Bagerne have en Kam. Kapsterne regelmasssige. Fl. D. T. 26. Fl. N. 33.

Storblomftret Eroldmand, B.

Beffr. Roben tof, knollet. Stængeken opret, rank, trind, glat, faabladet, undertiden 2:3 fra een Red, 2:3 Sod hoi. Bladene flere samlede ved Roden, 4bobede paa Stængelen, kortskilkede, sancetformige, halvsinnede. Fligene budte, aflang-rundagtige, tundtaktede. Blomserbladene ægformige, siddende, spidse, 4 i hver Arands; de nederste i Spidsen taktede. Blomserne anseelige, siddende. Bægeret rorsormig, oppustet, 4deelt, budt. Aronen meget kor, dobbelt af Bægerets kængde, guul, budt; Eligene paa den nederste kæbe i Spidsen rode. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Denne

. Digitized by Google

Denne prægtige Plante findes i Rorge paa Præftesen i Guntelven, i Overhalben, Snaafen, ved Roraas, paa Sverrigs Gatteren paa Eggedals Fjeldene og i Finmarten ved Lanna Elven.

Egenft. og Unvend. Freene bruges i Sverrig til at stille Candpine. Den fortjente for dens Sfjenhed at dyrkes i Blomsterhaver, men Arterne af denne Slægt ere meget rans Welige at dyrke.

4. Brandguul Troldurt (P. flammen). Stangelen udeelt. Bladene tandet halvsinnede, budte; Fligene taglagte, rundtattede. Fl. D. T. Fl. Lap. T. 4. f. 2. R.

Fjeldlys.

Brandguul Trolbmand, B.

Beftr. Roben knollet tapformig. Stangelen opret, glat, bladet, morterod, 2.4 Kommer boi. Bladene fidde tættek ved Roben; de ere filltede og dybt indkaarne fra Siderne, tancetformige. Fligene agformige og saaledes fillede, at den overste Rand af den ene Flig finler den nederste af den anden. Bladene paa Stangelen saa. Blomsteraret langt, sammentrytt. Bægeret stribet, aflangt, temmelig glat. Kronen lang, tynd; den overste Labe indknebet, i Spidsen morterod; den nederste liden, mortgunt. Bleeraarig. Blomstret i Juli og August.

prof. Dabl bar fundet den paa fjeldene i det nordlige Rorge, . boppigere end den laadne Eroldurt. Efter Dobr findes den

og i Island.

Bgenft. og Unvend. Ubefjendt.

. 5. Deders Troldurt (P. Oederi Vahl). Bladene ftils tede, finnede. Smaabladene aflange, taffede. Bægeret haas ret. Kronens Hjelm meget budt. Fl. D. T. 30. Fl. N.

247 (under Mavn af P. flammea).

Beffr. Roben trevlet. Stængelen opret, udeelt, glat, redagtia, ved Roben besat med hvide, ægformige, fjodagtige Sfjæl, 6-8 Commer hdi. Bladene temmelig langfillede, lancetsormige. Smaabladene tæt sammin, libet nedboiede; de overste og nederste mindre end de midterke. De overste Blade og Blomsterbladene balvsinnede, af samme Form som de nederste, kun mindre. Blomsterne eenlige i Bladhjørnerne af. Blomsterbladene, men tætte, sam de danne et Ar; de nederste fortstillede. Bægerne valseformige, esbfiribebe, med spidse, omtrent lige fore Eanden, fortere end Krontoret. Kronerne flore, svolgule; ben overfie labe hvelvet, lige udfaaende, med nedfrummet Spids, næften af Rorets Langde; den
nederste tilbageboiet, med 3 flore, næsten omvendt, ægformige
Klige. Fleeraarig. Blonstrer i Juli og August.

Den vorze paa Fjeldene i Rorge men fjelden, f. Er. paa Bangs

fieldet i Opdalen, paa Doure imellem Sogftuen og Coffe.

Egenft. og Unvend. En meget smut Plante.

6. Laaden Troldurt (P. hirsuta). Stangelbladene tandet: finnede, linieformige, fiddenbe; de nederste halvomfattenbe. Bagerne meget tat flichaarede. Fl. D. T. 1105. Fl. N. 459. N. Leent Friergras.

Laaden Troldmand, 3.

Beffr. Roben grenet trevlet. Stængelen opret, udeelt, glat ved Grunden, haaret i Loppen, bladet, ftribet, rodagtig, ved Roben besat med Kixlagtige Styffer af de tiibageblevne Bladfilke, 2-4 Lommer boi. Bladene ped Roben fortfilkede, finnede. Smasbladene ægformige, indkaarne. Stængelbladene verelvise, stodende, halvfinnede. Bladene ved Blomfterne ligne de overfte Blade og ere af, Blomfterned kangde. Bægerne gronne, spidde og linieformig tambede. Aronerne gabende, rosenvodes hjelmen hvelvet, sidet ned, hvict, slappet; den midterste kan meget florre end de andre, udrandet; efter Gunnerus har den nederste Flig kn mort Plet. Fleergarig. Blomfter i Juli og August.

Den findes paa Fieldene i Novge, men fjelben, f. Er. i Balbers og Guldbrandsbalen, Snaafen,

Egenft. eg Unvend. Ubefjendt.

7. Laplande Troldurt (P. lapponica). Stangelen ubeelt. Bladene halvsinnede. Fligene taffede. Bagerne tve: beelte, budte. Fl. D. T. 2. Fl. N. 246.

Laplandff Trolbmand, B.

Beftr. Roden grenet trevlet. Stængelen opret, libet flangeformig bugtet, glat, trind, nedentil mortrod, bladet; veb Geunden befat med lancetformig agformige, verelvise, fjedagtige, blege Stjæl, 6 = 8 Commer boi. Bladene lancetformige, spidse, for tfillede, verelvise, mortgronne. Fligene takked i Spidsen. Bladene ved Blomfterne ligne de ovrige Blades og ere omtrent af Blomfternes

ned kangbe. Blomferne fibbe eenlige i Bladbjornerne, men faa tat fammen, at de danne et Ar, som er meget budt. Bægerne meget forte, dybt tvedeclte, glatte, morfrode; den nederste kabe mindre end den overste. Kronerne mere end 3 Gange florre end Bægeret, svoolgule. Helmen sammentryft, frum, boiet nedad, med en fiin Spide, som er lidet afstumpet. Den nederste kabe udbredt, liae udstaaende. Fleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Den findes paa fere Steder paa Fjeldene i Rorge imellem Gruus og Sand f. Er. paa Bangdfjeldet, Snaafen og Overhalden. Baenft. og Anvend. Ubefiendt.

2. Grønlandst Troldurt (P. grænlandica). Stunges len udeelt. Bladene finnede, tattebe. Bagerne aflange, glatte. Kronernes hielm spelformig, frum, lang. Fl. D. T. 1166. Riobfarvet Troldmand, B.

Beste. Roden grenct treblet. Stængelen opret, rant, trind, glat, saabladet, omtrent i god boi. Bladene tæt samlede ved Roden, kilkede, næken linieformige, spidse, henved 5 Kommer lange. Smaabladene lancetformige, takkede, spidse. Gladene paa Stængelen 3-4, verelvise. Blomskerbladene mangebeelte, i linieformige spelsormige Kiige. Blomskerbladene mangebeelte, i linieformigt, bildt Ar. Bægeret indet buget, 9tandet; Kænderne vlige store. Kronerne rosensvbe. Hielmen udmærket fra alle de povige nordiske Arter ved et langt, trumt, spelsormigt, nedboiet og opstigende Ned. Fleeraarig. Blomskrer i Juli.

Denne fmutte Blante co tun funden i Gronland.

"Egenft. og Unvend. Ubetjendt.

9. Bladrig Troldurt (P. foliosa). Stængelen udeelt; Aret blabet. Kronen meget budt, heelrandet. Bagerne 5tanzbebe. Fl. D. T. Fl. N. IIII. Fl. austr. 2. T. 139. N. Ludselys.

Bladrig Troldmand, V.

Beffer. Roben tapformig-grenet. Stængelen opret, trind, indvendig hull, haaret og bladlos ved Grunden, glat og bladet i Toppen, 1.1% Tod hoi. Bladene dobbelt finnede, fillede. Smas-bladene aftange, indfraarne og fpidstaffede; Bladene ved Blomsferne enfelt. finnede, længere end Aronerne; Rodbladene meget langfilfede, omtreut af Stængelens Længde. Aronerne flore, bleggule. Hjelmen meget hvelvet; den underfie læbe har 3 budte, rund-

eunbagtige Flige og en mortere guul Plet paa Mibten. Fleer-aaria, Blomftrer ? Juli.

Dette er Befrivelsen paa den Plante, som man finder i de sydligere Bjergegne, som kinne har givet dette Navn og som Gunnerus vil have sundet paa Bangssjeldet i Opdalen, men som ingen anden har fundet i Norden.

Rgenft. og Unvend. Ubefjendt.

32be Glagt: Torftemund (Antirhinum).

1. Lappet Torftemund (A. Cymbalaria). Bladene hjerteformige, 5lappede, verelvise, glatte. Stanglerne fremligs gende. Fl. D. T. 1220.

Bestr. Roben trevlet. Stænglerne frybenbe, meget grenebe, indviklede mellem hverandre, traadformige, trinde, bladede, ½ - 1 Fod Lange. Bladene verelvife, temmelig vidt fra hverandre, fill-kede, lidet kjødrige, glatte, budte. Blomferne sidde eenlige i Bladhjørnerne paa sine Stilke. Kronen violet, med en kort, spidd Spore, og en ophævet, 2lappet, guul Gane. Fleetaarig. Blomfrer fra forst i Juni til September.

Den findes paa Murene i Solesvig.

Rgenft. og Unvend. Ubeffendt.

2. Piilbladet Torftemund (A. Eletine). Bladene hjerteformige, 5lappede, verelvise, glatte. Scanglerne fremliggenbe. Fl. D. T. 426.

Pillbladet Torffeflab, 2.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen grenet, trind, traabformig, haaret, bladet. Bladene fortfillede, haarede, beelrandede; de nezderfie hjerteformig rundagtige. Blomferne eenlige og sidde i Bladhhjørnerne paa meget fine, glatte Stille, der ved de nederste ere ofte meer end en halv Lomme lange. Kronen guul, med en lang, spids Spore og violet Hjelm. 1aarig. Blomstrer fra Juli til September.

Den findes imellem Baarfornet, fielden, omfring Sjebenhaun, f. Er. ved Flakefroen.

Egenft. og Unvend. Den er et Ufrud, som iffe er mærkelig fadeligt.

3. Laa:

3. Laaden Torffemund (A. spurium). Bladene ægs formige, verelvise. Stangelen fremliggende. Fl. D. T. 913.
Uagte Torffestab, B.

Best. Roden trevlet. Stængelen grenet, trint, bladet, mere baarct end den foregaaendes, 6=8 Commer lang; naar den er ung, er den opret. Bladene fortstilkede, mobsatte og verelvise, meget haarede, bred-ægformige, lidet hjertesormige ved Grunden, og lidet udrandede i Randen, i Spidsen endt med en Braad. Blomfterne smaa; de sidde eenlige i Bladbiornerne, paa fine, iblomstrede Grilke, som ere halv af Bladets Længde. Bægerstigene haarede, ægformige. Aronen guul. Hjelmen violet. Spoten spids, frum. zaarig. Blomstrer i August og Séptember.

3 Kornagre i Solfteen.

Egenft. og Unvend. Som ben foregagenbe.

4. Horbladet Torstemund (A. Linaris). Bladene lancetformige linieformige, tatte. Stangelen opret. Blomssterne i Ar. Bagerne glatte, kortere end honningsporen. Fl. D. T. 982. Fl. N. 273. D. Torstemund, Torstessab, Hoved, Kinurt.

Borbladet Egrfecflab, 3.

Befer. Roden dub, grenet. Stænglerne rante, trinde, oftekt udeelte, undertiden grenede, bladede. Bladene ftroede, siddende, beelrandede, spidse, meget tæt sammen, glatte, blaaeagtig-grønne. Arene sidde i Enden paa Stængelen og undertiden paa Grenene og ere oprette, tætte. Blomfterne fortfillede. Kronerne smuft gule, med en morfguul Gane; Sporen meget lang, spidsspelformig, ret. Bleeraarig. Blomfter i Juni og Juli.

Man træffer undertiden en mærfelig Monftrofitet af denne Plante, med regelmæssige, seelte Kroner og 5 honningsporer. Den blev forben ansect for en egen Art og kalbet A. Peloria.

Almindelig paa Diger og torre Marter i Danmart og holfteen; i Worge i Meldalen og Opdalen.

Ægenft. og Anvend. Linné holber den for at være giftig, bog ftal Seder og Faar ade den. Bierne træffe stærft af Blomsterne. Naar Planten er udblødt i Melf, bruges den

paa

paa nogle Steder til at drabe Fluer, man paastager endog, at Lugten af den Kal fordrive dem. Efter adstillige Forsog kan den bruges til at farve olivengront paa Silfe og Linned. Den er en meget snut Plante, som for denne Aarsag fortjente Plads i Blomsterhaver, dersom den itte udbredte sig saa startt, og formedelst sine bybtstiffende Rødder var vanskelig at udrydde. Den har-smertestillende Egenskaber.

5. Liden Torftemund (A. minus). Bladene verelvise, lancetformige, budte, buunhaarede. Stangelen aaben grenet. Bagerne langere end honningsporerne. Fl. D. T. 502.

Liden Torffeffab, B.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen opret, grenet, trind, i Coppen haaret, bladet, 4=6 Commer hoi. Bladene kortstilkede, Deckrandede, budte, dunet flæbrige; de nederste modsatte og ægformige lancetsormige. Blomsterkilkene sidde i Bladbjørnerne og ere omtrent af Bladenes kangde, iblomstrede. Bægerstigene haarede, ulige fore. Aronerne smaa, violette; den nederste kæbe hvidagtig, med en guul Gane. Lapselen ægformig=sammentrykt. Blomstrer i Juli og August.

Paa dortede Steder men fielden, f. Er. ved Blaffefroen, i hirichholms have ved Springvandet, ved Faroe Ralfbrud.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

6. Langbægeret Torftemund A. Orontium). Rronerne uben Spore. Blomfterne nasten arformige. Bagerne fins gerformige, langere end Kronerne. Fl. D. T. 941.

Langbageret Torffeflab, B. Sporeles Tor: Remund, Dec. Pl.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen opret, grenet; men ofte ubeelt, trind, haaret, ½ = 1 god hoi. Bladene verelvise, lancetsormige, siddende, heelrandede; de nederste modsatte. Blomsterne sidde i de overste Bladhjørner, paa meget torte Stille. Bægerne singerformig deelte; Fligene haarede, ulige lange. Kronerne violet. sjødfarvede, med guul Gane. Istedet for Honningsporen en budt Fremragning. Kapselen ægsormig putlet, haaret. Stoppbeien veldvarende. 19aarig. Blomstrer i Juli og Lugust.

Dift

Dift og ber i Kornet, f. Er. ved Flastelreen; paa Amager; ved Rocefilde Kroe, hoppig i den veftlige Decl af Sjelland, Falker, Kroen og holffeen.

Egenft. og Anvend. Ubblobt i Melf bruges ben paa adffillige Steder til at forbrive Kluer. Man dyrker ben i Blomfterhaver, hvor den er betydelig større end den vilds vorende. Man har en Afart med hvide Blomfter.

33be Glagt: Brunrod (Scrophularia).

1. Anollet Brunrod (S. nodosa). Bladene hjerteforinige, spidse, ved Grunden 3nervede. Stængelen ffarpkantet. Fl. D. T. 1167. Fl. N. 732. D. Brunrod, Ormeurt, Sovrod. N. Anubrot, Halsbyldrad, Surot, Svinrot, Lugte Mosle.

Stumptantet Strofularie, B. Tyfleddet Brum rod, Dec. 'Dl.

Beffr. Roben tyf-knollet. Stængelen opret, rank, ubeelt, 4famtet, glat, bladet, 2=38od boi. Bladene modfatte, ftilkete, tak tede, glatte. Stilkene dubt rendede. Blomfterne i en sammensat Klase i Enden paa Stængelen. Blomfternes Smaaskilke modsatte. Blomfterbladene smaa, lancetformige, modsatte. Kronerne morts brune. Kapselen ægformig. Bleeraarig, Blomfter i Juli.

hift og ber i Kratter og ved Gjerder i Danmart, holfteen og i bet fydlige Rorge.

Egenst. og Anvend. Man har troet, at ftabede Sviin bleve lagte ved en Udfogning af denne Plante. Af Huusdys rene ade fun Gederne den. Roden har en ubehagelig Engt. Bierne traffe af Blomsterne. Den har smertestillende Egens staber, og i Norge bruge Bonderne den til at lage Halsbylder.

2. Vand Brunrod (S. aqvatica). Bladene hierteformige, stillede, nedløbende, budte. Stængelen vinget. Fl. D. T, 507.

Band Strofularie, B.

Beffr. Roden trevlet. Stængelen opret, rant, ubeelt, glat, med 4 vingebe Rauter, 2.4 Bod boi. Bladene fom den foregaaens det, men mere budte og lidet nedløbende paa Stilfen, og aarede,

men

men ifte anervede. Blomftertlasen mindre sammensat. Blomfterne ligne den foregaaendes, men Kapselen er mere rundagtig.
Bleeraarig. Blomfter i Juli og August.

Den voter i Naer og Gronter, men temmelig fjelben, f. Er. veb Claffens have uben for Kaftellet, ved Slangerup, Næftved; i Then ved Alum og Ballen; den findes og i holfteen.

Egenft. og Unvend. Den har afferende Krufter. Bierne træfte af Blomsterne.

3. Vaar Brunrod (S. vernalis). Bladene hjerteformis ge, dobbelt takkede, duunhaarede. Blomsterstilkene eenlige i Blads hjørnerne, tvedeelte, bladede. Fl. D. T. 411.

Beffr. Roden trevlet. Stængelen opret, udeelt, haaret, omtrent 1½ Kod boi. Bladene modsatte, fillede, spids dobbelt tafter de, haarede, især paa Underfladen. Blomfterfillene omtrent af Bladfillenes Længde, mangeblomftrede. Bægerne haarede. Aronerne gule. 2aarig. Blomftrer i Mai.

Deb Gjerder og Arat meget fjelden, f. Er. i Frederiteberg have, veb Goroe og i goen ved Dverringe; den findes og i Politeen.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

34be Stagt: Bingerbolle (Digitalis).

1. Aod Singerbolle (D. purpures). Bagerfligene ag: formige, spibse. Kronerne budte. Bladene duunhaarcde. Fl. D. T. 74. Fl. N. 125. D. Fingerurt, Fingerbolle. M. Fingerguld, Fingerguldblad, Fingerhat, Fingerborr, Resbjoller, Savebjolle.

Beffer. Roben trevlet. Stangeten opret, rank, ubeclt, firibet, bladet, 2-3 Bod boi. Bladene ftilfede, verelvife, lidet nedlobende, ag ormig-aflange, rynkede, aarede, rundtakkede, tat og fiint baarede, ifar paa den underste Flade. Blomfterne fidde i et Ar, som naken er af Stangelens Langde. Bagerne dobt deelte. Bligene ulige. Aronerne betdende, violette, indvendig hvide, med rode Pletter, haarede. Stontfraadene kuæebsiede. Kapselen agformig, fpids. 2aarig. Blomftrer i Juli.

hoppig i Chriftiania og Bergens Stift paa borfebe Steder.

Egenst. og Unvend. En meget smut Plante, som dyrstes almindelig i Blomsterhaver. Den har giftige Egenstaber og bruges i Lægefonsten mod Bylder.

Digitized by Google

35de Glagt: Linnea (Linnaa).

1. LTordlig Linnea (L. borealis). Stænglerne freme liggende; Grenene ablomstrede. Bladene næsten frederunde. Fl. D. T. 3. Fl. N. 67. M. Marielegræs; Norielegræs, Moretlegræs, Linnai Urt, Linnai Thec, Narielegræs, Rlaaegræs, Beenværfegræs, Torværfegræs, Hvide Klotter.

Bester. Roden trevlet, krybende. Stænglerne fremliggende, ved Grunden krybende, grenede, trinde, haarede, bladede, 1-2 God lange. Bladene moblatte, fortstilfede, imod Enden rundtat, kede, ved Grunden heelrandede; paa Understaden blege, glatte; paa den sverste Side haarede. De Blomsterbærende Grene komme ud af Bladhjørnerne; de ere oprette, parallelle, ved Grunden bladede, 5-5 Commer hoie, og bære sædvantig 2 Blomster. Blomsterbladene lancetformige, modsatte og sidde ved Oelingen af Blomskerstilkene. Bægeret dobbelt, det indvendige neden for Frugten, og bestiaaer af 5 lancetformige Blade. Kronerne rode og hvide, næsen regelmæsing kloskeformige, i Randen sklovede; Roret smalt. Stødeveien længere end Kronen. Kapselen bæragtig. Fleeraarig. Blomssfrer i Juni og Juli.

Man finder undertiden en Afart, med dobbelt deelte, 4blomftrede Blomfterftilfe.

Almindelig overalt i Rorge, paa ftoggefuld, mosbegroct Grund.

Egenst. og Anvend. En smut lille Halvbust, hvis Blomster lugte om Natten og have Lighed med Lugten af Hvidsblomstret Misdurt. `Navnet Narislegræs har den faaet deraf, at den i Norge bruges til at kurere Starlagenssseber, som i Norge kaldes Narisle. Wan har og brugt den imod Udstet, Brystsyge og Sigt. I Sverrig bruges et Decoct af Bladene mod Engdomme i Kødderne hos Kaar.

36be Clagt: Dyndurt (Limosella).

1. Liden Dyndurt (L. aquatica). Bladene lancetformige, langstillede, budte. Blomsterne sidde ved Roben. Fl. D. T. 69. Fl. N. 462. N. Veslegro.

Band Dundfrub, B.

Beffr.

Beffr. Roben treblet; den kyder krybende Robkud af 1.2 Kommers Lungde. Bladene fidde ved Roben og ere oprette, heels randebe, ½.1 Comme lange, glatte. Blomfterstilkene fidde liges a ledes ved Roben og ere stere samlede, meget forte, iblomstrede. Blomsterne meget smaa. Bugeret glat. Kronen indrod, hvidagstig, ssliget-uligedannet. Stovdragerne kortere end Kronen. 1aas sia. Blomstrer fra Juni til September.

Paa vaade, moradfige Steder, paa Bredden af Gadefjer, f.

Er. i Brondshoi.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

37de Slagt: Gpelqvæler (Orobanche).

1. Soi Gyelquæler (O. elatior Sut.). Stengelen udeelt. Kronen rerformig. Underlabens Lige spidse, frusede, lige store. Stevbragerne buunhaarede. Stevvelen glat. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 568.

Beffr. Roben tot, logformig, ficulet, sinftenbe paa andre Blanters Rodder. Stangelem opret, rant, fjedet, buul, tantet og furet, duunbagret, guulbruun, omtrent i Bod bei, befat nied ffixl. agtige, lancetformige, fpible, fibbende Blabe. Aret fieber i Enden paa Stangelen og er tott, tat, mangeblomftret, budt, 3.4 Commer langt. Bladene ved Blomfierne eenlige ved boer Blomft, længere end Kronerne, af famme form fom Stangelbladene. Blomferne fiddende i Sjørnerne af bine Blade. Eronerne Inebrune, meget langere end Bagerne, med et frumt Ror og udbredte laber. Stoudragerne fortere end Kronen og fæftede paa den indvendige Sibe af Roret. Stovveien af Kronens Langde, naffen glat, op. Rigende med den overfie Labe. Arret omvendt bierteformigt. Eleer-Blomftrer i Juli og Anguft. aaria.

Denne sjeldne Plante, som forben er hensort under kinnes O. major, er sunden af Prof. Schumacher paa Bakkerne imellem Bronshoi og Soeborghuus; han har i fin Fl Sjell septentr. ansort ben under Navn af O. major, men saavidt jeg af et tortet Exemplar kan bestemme den, er det den Sutron i Linn. Transact. Vol. 4, p. 178. og Smith. i Engl. Bot. kalber O. elatior.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

2. Liden

2. Liden Gyelquæler (O. minor). Stangelen ubeelt. Kronen rorformig. Underlabens nederste Flig lappet. Stow dragerne ranbhaarede. Stoweien glat. Fl. D. T. 1219.

Beffe. Roben trevlet. Stangelen opret, libet bugtet, frind, buunhaaret, lysbruun, besat med lancetformige, siddende, ved Roden taglagte, paa Stangelen verelvise Sfjal eller Blave, ½ - 1 Fob boi. Blomfterne sidde i et Ar', paa Enden af Stangelen, men ifte tat sammen. Bagerfligene ulige ftore. Aronen lysguul, frum. Den overfte kabe budt, rundtaffet, fortere end den nederfte, som er nebboiet. 1 aarig? Blomfter i Juli og August.

Den er funden af Dr. R. hofman Bang i Juelsberg Gtob ned Robora.

Egenst. og Unvend. Ubefjendt.

Fenitende

Femtenbe Classe.

Siremægtige (Terradynamia) med 4 lange og 2 forte Step: bragere og foreformig Rrone.

Rørfte Orden.

Smaastulpede (Siliculosa) med en bred og fort Sfulpe.

3die Glagt: Gjæslingeblomst (Draba). Smaaffulpen beelrandet; Rlapperne flade, parallelle med Stillerummet.
Ubseende: Smaa Planter med trevlet Rob, entelte, verelvise Blade og Blamsterne flasesormige.

tite Slagt: Satbæger (Lunaria). Omaaffulpen beelranbet, stilfet. Rlapperne meget flabe, store, parallelle med Stillerummet. Stovveien fremragende.

Udfeenbe: Temmelig anjeelig Plante. Blabene udeelte. Blomfterne halvstjermformige.

2den Slagt: Spelblad (Subularia). Smaaffulpen heelrans bet. Rlapperne agformige, hule, modfatte Efillerummet. Ubfeende: Liben Sumpplante, med trevlet Rod; udeelte, grasagtige Blade og verelvife Blomfter.

Ifte Slagt: Dodder (Myagrum). Smaaffulpens Klapper bule. Stovveien vedvarende.

Ubseende: Planter af Middelftsrrelfe, med udeelt Rod; udeelte, verelvise Blade og Blomsterne i en Top-

Tobe Slægt: Vaid (Isatis). Smaaffulpen affalbende, age formig : laucetformig, 2flappet, Ifreet,

Udfeende: Anfrelig Plante, med tapformig Rod, udeelte Blade og flafeformige Blomfter.

14be Olagt: Bloftnaal (Crambe). Omaafeulpen affaldens be, uden Rlapper, Ifroet, laderagtig, barformig.

Ud feen be: Stor Plante, med tapformig Rob; ftore, faallignende Blade og Blomfterne i Riafer.

12te Olagt: Strandvaaner (Cakile), Smaaffulpen lans cetformig, 2leddet; Leddene Ifreede, bet everste affals bende.

u b:

Udfeende: Liben Strandplante, med tapformig Rob, beelte Blade og Blomfterne i Rlafer.

13de Slagt: Taffeflap (Bunias). Smaaffulpen 4fantet, uden Rlapper, 2.4rummet, rontet.

Ubfeende: Unfeelig Plante, med opret Stangel, lie nieformige og lancetformige Blade og Blomfterne i Rlafer.

4de Slægt: Rrognaal (Alyssum). Smaaffulpen 2rum: met, randet. Klapperne hule. Nogle Stortraade have en Tand paa den udvendige Side.

Udfeende: Plante af Middelfterrelfe, med grenet Rod, udecite Blade og Blomfterne i en Salvffierm.

7de Slægt: Bokleare (Cochlearis). Smaaftulpen naften beelrandet, buget, ennfet, 2flappet, mangefreet.

Ubfeende: Tildrele smaa Strandplanter, med udeelte, tyffe Blade og Blomfterne i en Balvffjerm.

8be Glagt: Ravnefod (Coronopus). Smaafeulpen naften beelrandet, sammentryft, uden Klapper, 2freet.

Ubfeende: Liben Plante, med liggende Stængel, beelte Blade og meget smaa Blomfter i en Salvkjerm.

5te Glagt: Barfe (Lepidium). Smaaffulpen ubrandet, elliptiff. Rlapperne fisiete.

Ud feen de: Planter af Middelftørrelfe, med verelvift Blade og Blomfterne flafeagtige.

ote Slagt: Sprdetafte (Thisspi). Smaaftulpen udrandet, omvendt hjerteformig. Rlapperne randet fjolede.

Udfeen de: Uanseelige Planter, med udcelt Rod, ent felte Blade og Blomfterne i Rlafer.

9de Slægt: Flipkrave (Iberis). Smaaskulpen ubrandet, omvendt hjerteformig. De 2 yderste Kronblade storre end de vrige.

Ubfeende: Liben Plante, med ubeelt Rob og Cfaft. Blomfterne i en halvffjermformig Rlafe.

Anden

Anden Orden.

Langftulpede (Siligvosa) med meget lange, mangefreede Ofuine.

* Bagerets Blabe fammenfiobenbe.

25be Slagt: Reddite (Raphanus). Langftulpen fnubret, libet lebbet.

Ubfeenbe: Planter af Middelfterrelfe, med udeelt Rob; opret Stangel, bugtebe Blade og Blomfterne i Rlafer.

18be Glagt: Sjørneklap (Erysimum). Langftulpen 4: biørnet.

Ubseende: Planter af Middelfterreife, med grenet eller udeelt Rob, enfelte Blade og Blomffer i Rlafer.

19be Slagt: Gyldenlat (Cheiranthus). Frugtfnuben hat pag bver Sibe en Rjertel. Freene flabe.

Ubleende: Planter af Middelfterrelfe, med grenet Rod; verelvife, ubeelte Blade og Blomfterne i en arfore mia Rlafe.

20be Slagt: Aftenftjerne (Hesperis). Riertler imellem be fortere Stondragere og Piftillen. Rronbladene ffraae.

Ubfeende! Biirplante af Middelfterreife, med udeclt Rob, rant Stangel, og ubeelte Blade.

21be Slagt: Baafemad (Arabis). 4, tilbageboiebe Rjette Ier, neden for Bagerbladene. Langftulpen linieformig, Enubret.

Ubfeenbe: Smaa Pignter, meb ubeelte, verelvife Blade og Blomsterne i en flascagtig Top.

22be Slagt: Taarnurt (Turricis). Langftulpen ftiv, libet fantet. Rronbladene oprette.

Ubfeende: Planter af Middelftørrelfe og berunber, med ubeelt-Rod og Stangel; enfelte, verelvife Blade og arformia : flafeformiae Blomfter.

236 Slagt: Baal (Brassica). Langftulpen naften trinb. Ersene fugleformige. 11 8: W w

Ubfeende: Planter af Middelfterrelfe og derover, med tapformig Rob, enfelte Blade og flafeagtige Blome fter.

15be Slagt: Tandrod (Dentaria). Langfulpen fpringer elaftiff pp, med tilbagerullede Rlapper. Arret udrandet. Udfeen de: Stov: Planter af Middeliterreise, med knudret, tandet Rod. Løgbærende Stængel, verelvise Blade og Blomster i en Halvstjerm.

** Bageret gabende; dete Blade oventil aabne.

piff opfpringende, med tilbagerullebe Rlapper. Arret beelt. Bagerbladene lidet aabne.

Ubfeende: Smaa Planter, med trevlet Rod; ofteft fammenfatte Blade, flafeagtige Blomfter.

17be Glagt: Gabetlap (Sisymbrium). Langftulpen gabenbe, meb rette Rlapper. Bageret aabent.

Ubseende: Planter af Middelfterrelfe, med trevlet eller udeelt Rod, sammensatte eller deelte Blade; Blomsfterne oftest i Klaser.

24be Glagt: Sennep (Sinapis). Langskulpen trind, med fremragende Skillerum. Bageret vandret aabent.

Ubfeenbe: Planter af Middelfterrelfe, med grenet Rod, enkelte, stivhageebe Blade og Blomfter i Rlafer.

Femtenbe Classe.

Siremægtige (Tetradynamia).

Kørfte Orden.

Rundikulpede (Siliculosa).

Ifte Slagt: Dobder (Myagrum).

r. Almindelig Dodder (M. sativum). Rundskulpene omvendt: agformige, stillede, mangefreede. Bladene omfatstende, lidet rue. Fl. D. T. 1038. Fl. N. 403. D. Dodder, Dovre, Dor, Gier, vild her, Hundefere.

Beffr. Roben ubeelt, fiin. Stangelen opret, grenet, trind, glat eller flinhaaret, bladet, omtrent 1½ god hoi. Bladene verel, vise, lancetsormig-pilsormige, imod Enden utydelig tandede, veb Grunden heelrandede. Blomfterne sidde paa Enden af Stangelen og Grenene i oprette Klaser, hvis nederste Smaakiske ere længere end de sverke. Bægerbladene aabne. Kronbladene smaa, elliptiske, budte, gule. Rundkulpene glatte, 2rummede, og endes med en pyramidesormig, vedvarende Stovvej. 1aarig. Blomstrer i Juni.

Dift og ber fom Ufrub, ifar i ber.

Egenst og Unvend. Den dyrkes paa adstillige Steder for Freets Skyld, hvoraf man presser en Olie, som kan bruses til Mad. Man kan sede Gjæs og Ender med Freene, som og Sangsuglene gjerne æde. Man'har og prøvet at blande dem i Brød. Bierne trækte af Blomsterne. Ofte er den et Kadeligt Ukrud.

2. Toppet Dodder (M. paniculatum). Rundskulpene næsten kugleformige, netformig rynkede. Bladene lancetformige, libet tandede, piilformige, omfattende. Fl. D. T. 204. Fl. N. 980. N. Daabre.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen opret, grenct i Loppen, neben til ubeelt, bladet, kantet, ftivhaaret. Bladene verelvise, bredere eg spidsere end hos den foregaaende. Blomferklaierne meget længere end hos hiin. Aronerne smaa. Aronbladene gule, ægformige. Rundkulpene oftest ifroede. Stovveien kortere en bos den foregaaende. 1aarig. Blomstrer i Juni.

hiff og ber fom Utrub i Kornet.

P p 2

Rgenff.

Agenft. og Anvend. Frgene indeholde en Olie. Bierne traffe af Blomsterne.

2den Glagt: Syciblad (Subularia).

1. Vand Sycholad (S. aqvatica). Bladene spelformiae, fortere end Staftet. Fl. D. T. 35. Fl. N. 786. N. Arntilic.

Beffer. Roben trevlet, bvib. Staftet opret, fabranlig udeelt, lidet bugtet, naffen dobbelt af Bladenes Langde, glat, ½, 1 Edme me heit, sabranlig nedsankt i Bandet, hvor den vor. Bladene side alle ved Roben, og ere glatte, spidse, lidet nedboiede. Blome fterne sidde i Form af en Klase, paa Enden af Stængelen, paa smaa Stilte. Aronbladene agformige, hvide. Rundftulpene afelange, glatte. Froene guler gaarige Blomftret i Juli.

Bed Bredden af Goer, temmelig hyppig i Rorge f. Er. ved Congeberg, Ringerige, hittern ic. Efter Beber i holfteen.

Egenft. og Unvend. Ubetjenbt.

3bie Glagt: Gjaslingblomft (Draba).

i. Gjeld Gjæslingblomst (D. alpina). Staftet negent, udeelt. Bladene lancetformige, heelrandede, Fl. D. T. 56. Fl. N. 435. N. Guul Rublom.

Field Griffelles, B.

Beffr. Roben tyt, næften tapformig. Staftet opret, af! meget forftjellig Sterrelfe, nemlig fra 1 = 6 Zommer hoit, trindt, lidet haaret, ganffe udcelt og uben Blade. Bladene fidde tæt fammen, i Form af en Stjerne ved Roden og ere bred lancetformige, spidse, lidet haarede. Blomfterne tæt sammen i Form af et Ar, paa Enden af Staftet og paa meget smaa Stilte. Rronbladene gule, lidet udrandede. Bægerbladene ægformige, fortere end Kronen. Bleeradrig. Biomstrer i Mai og Juni.

hoppig vaa de boiere Fielde i Norge, f. Er. ved Togftuen pas Dovre, Bangefieldet ze.; ogfaa i Island.

Egenit. og Unvend. Ubeffendt.

2. Vaar Gjæslingblomst (D. verna). Staftet negent. Rronbladene flovede. Bladene lancetformige, libet indikaarne, stivhaarede. Fl. D. T. 983. Fl. N. 2. D. Gjæslingsblomst, Gaaseblommer, Negleurt, Kattebyldeurt.

Baar Griffelles, B.

Beffr.

Beffr. Roben fiintrevlet. Stafterne oprette, libet haarede, trinde, 2-3 Commer hoie. Bladene fidde tat samlede, alle ved Roben, taffede eller libet indfaarne i Enden, heelrandede og smalle ved Grunden, besatte med klovede Saar. Blomfterne fidde i halveftermformige Klaser, paa Enden af Staftet. Blomfterfillene verelvise, aabne, Trugtstiktene nedboiede. Bagerbladene afformige, aabne, i Randen rodagtige. Rronbladene deckte, næften ti Midten, hvide. Rundfulpen elliptift, glat, budt, med et vedvarende, siddende Ar paa Enden. 1 aarig. Blomftrer i Marts og April.

Almindelig paa Mure, Diger og torre Marter.

Egenst. og Anvend. Faar og Sick ec. abe ben, men ben er for liben til at kunne i benne Henseende fortjene Openarksomheb. I Sverrig stal Bonderne saae Commerrug, naar ben begynder at blomstre,

3. Snee Gjæslingblomft (D. nivalis Lilieb.). Bladene lancetformige, heelrandede, lidet duunhaurede, randhaarede. Stafstet lidet nedliggende. Kronbladene indtryfte i Spidsen. Fl. D. T. 142 (under Navn af D. stellata). Fl. N. 697 (uns der Navn af D. hirta). N. Stiern Rueblom, Leen Rueblom.

Beftr. Roben grenet-trevlet; ben frembringer flere, udeelte, trinde, lidet oven for Roben bladede, omtrent 2 Commer beie Stafter. Bladene tat sammen, i Form af en Stierne, besatte med fine, flernesormige haar. Blomfterne fibbe i en tat, tort Alase, paa Enden af Staftet. Aronbladene hvide. Rundfulpene tancet formige. Bleeraarig. Blomftrer i Juni.

Dift og her paa Bjeldene i Norge, f. Er. paa Dobre; hoppig i Sinmarten.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt,

4. Randhaaret Giæslingblomst (D. androsacea Wild.). Bladene affange, budte, stive, rundtaffede, tandet randhaartede. Staftet 3blomstret. Fl D. T. Jacqv. Misc. T. 17. f. 1. (under Navn af D. fladnizensis).

Beffr. Den ligner Fjeid Gjæblingblamft, men ubmærfer fig derped, at Blomfterne fidde i en Klase og at Staftet har A Blad ved de nederste Blomfter. Bladene ere smallere; Kronbla-

Digitized by Google

bene hvibe og Stillerummet i Rundffulpen er lidet mere fremftaaens be end Klapperne. Bleergarig. Blomftrer i Juli.

Denne her beffrevne Plante, som Prof. Babl bar fundet i Rorge i Balders, anseer jeg for at være den samme, som Bilbenops D. androsacea.

Rgenft. og Unvend. Ubefjendt.

5. Mut Gjæslingblomst (D. muralis). Stangelen grenet. Bladene hjerteformige, tandede, stivhaarede. Runds flupene elliptiffe, budte, flade. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 912.

Muur Griffelles, 23.

Beffer. Roben trevlet. Stængelen opret, grenet, blabet, trind, libet rue, 4 8 Commer bot. Badene verelvise, siddende, omfattende, tatfede, stiphaarede. Blomfterne smaa, i flere Klaser, paa smaa Stilke, som fortænges, ligesom hos flere Arter af denne Slægt, naar de have asblomstret. Kronbladene heelrandede, omvendt-ægformige, hvide. Rundstulpen ligner den forste Arts. 1aarig. Blomstrer i Juni.

Efter Konig fal den findes i Island. Baenft. og Unvend. Ubeffendt.

6. Stivhaaret Gjæslingblomst (D. hirta). Stans gelen faabladet. Bladene assange, spibse, tandede, lidet stiv haarede. Rundskulpene kraae, stiltede. Fl. D. T. 143. Fl. N. 846 (under Navn af D. norvegica). N. Hjeldtu, Fjeldrublom.

Beffr. Roben temmelig lang, ndeelt; ben finder flere, oprette, ubeelte, ofteft ibladede, 2.3 Commer lange Stængler. Bladene tæt samlede ved Roden, graacagtige. Bladet paa Stængelen fidbende, ægformigt, og er ofteft sæstet neden for Midten af Stængelen. Blomfterne sidde i en kort Klase, paa Enden af Stængelen. Kronbladene udrandede. Rundstulpen temmelig glat. Fleeraarig? Blomftrer i Juli.

Figuren i Fl. D. har ingen Blad paa Stangelen.

Paa de hoiere Fjelde i Norge, f. Er. paa Dovre og ved Bang i Balders.

Egenff. og Anvend. Ubefjenbt.

7. Boids

7. Zvidgraa Gjæslingblomft (D. incana). Stangels bladene mange, hvidgraae, befatte med ftjerneformige Daar. Rundfulpene aflange, fraae. Fl. D. T. 130. Fl. N. 3. D. Bierarofe.

Svidgraa Griffelles, V.

Beffe. Noden lang, grenet, treplet. Stængelen optet, grenet, graacbaaret, trind, fra 3 Commers til henved 1 Fods hoide. Bladene siddende, vereivise, ægformig-lancetsormige, indstaaret, tandede. Blomsterne sidde tæt sammen, paa Enden af Stængeslen og Grenene, i halvstjermformige Llaser. Bægeret laadent. Kronvladene hvide, udrandede. Rundstulpen lidet snoet, tilspidet, med en meget fort Stovvei. 2aarig. Blomstrer i Juni.

Figuren i Fl. D. forefiller Planten blot i blomftrende Eilftanb

og med meget forte Grene.

Diff og her paa Fjeldene i Norge, boppig i Gulbbrandsbalen. Egenft. og Unvend. Geder og Faar abe den.

8. Guul Gjæslingblomst (D. aurea Vahl). Stænges len udeclt. Bladene heelrandede; de nederste kileformige, de sverste lancetformige. Blomsterne stillede, i Bladhjørnerne og paa Enden af Stængelen. Fl. D. T.

Beffr.- Den har Ubleende af en Arognaal. Roben trevlet, lang. Stængelen, hvoraf ber fommer flere fra een Rod, opret, trind, befat med torte, flive, indboiede haar. Bladene samlede og filfede ved Roden; fiddende og verelvise paa Stænnelen. Blomfterne sidde eenlige i de overfte Bladbjonner og i en tæt halvstjerm, paa Enden af Stængelen. Blomfterkiltene af Blomfternes Længde, stivhaarede. Kronbladene gule, aflange, beelrandede. Fleetaarig. Blomftrer i Juli.

Den er funden i Gronland.

Ægenft. og Unvend. Ubefjendt.

4de Slagt: Brognaal (Alyssum).

1. Fridgraa Brognaal (A. incanum). Stangelen opret. Bladene lancetformige, hvidgraae, heelrandede. Blomskerne i Halvsterme. Kronbladene klovede. Fl. D. T. Bauhin. hist. 2. p. 929.

Beffr.

Beffe. Roben teeplet. Stængelen opret, oventil grenet, bridgraa, trind, rue, bladet, 1:1½ Bod boi. Bladene siddende, verelvise. Blomsterne sidde i en halvstjerm, som ester Blomstringen bliver klaseagtig. Bægerne haarede, meget kortere end Kronerne. Kronbladene hvide. Rundkulpene ægsormige, oprette, hvidgraahaarede. Klapperne hule, Stovveien kort, pedvarende. 20arig. Blomstrer i Just.

Pag torre Marter og Diger, Prof. Babl bar fundet ben i Bolfteen, og Paftor Boefen ved Saaborg.

Egenft. og Unvend. Faarene abe ben.

5te Slagt: Barfe (Lepidium). .

1. Grønlandf Rarse (L. grænlandicum) med Staft. Bladene hjerteformig frederunde, indstaarne, stilfede. Fl. D. T. 569. Fl. N. 1069 (paa begge Steder under Navn af L. alpinum).

Beste. Roben ubeelt, lang, traabformig. Staftet opret, ubeelt indtil Toppen, trindt, glat, med 2 linieformige fycisormige Stat, omtrent 2 Commer boit. Bladene side alle ved Roden, paa & Tomme lange, rodagtige Stilfe. Bladet selv er neppe en Linie bredt oa langt, glat. Paa Bladstiltens, strax neden for Bladet, sidde tvende modsatte eller lidet verelvise, meget smaa, spelformige Stjal. Af si ge Stjal side adkillige korre imeliem Bladsstiltene ved Roden. Blomsterne sidde i Toppen af Staftet i en Palvsterm. Bægerbladene ægformige, spidse, balv saa lange som Aronbladene. Aronbladene ægformig lancetsormige, utydelig nderandede, hvide. 6 Stovdragere. Rundkulpen lancetsormig ægesformig. Laarig? Blomster i Juti.

Denne Plante, som er funden i Gronland, er bleven ansect for at være Linnes Lepid, alginum, men ba ben i Bladenes Form, Blomfterftanden og Stovdragernes Antal er ganfte forffjellig, bar jeg ifte taget i Betwitning at ansere ben som en egen Art.

Egenft, og Unvend, Ubefjendt.

2. Save Barfe (L. sativum). Blomfterne 4megtige. Bladene affange, mangebeelte. Blackw. T. 23. D. Karfe.

Beffer. Roben lidet grenet. Stængelen opret, grenet, trind, bladet, 1 - 1 gob boi. Bladene verelvife, næften finnede; Bliger ne lancetformig : linieformige. Blomfterne imaa og fidde paa Ens

den

den af Stængelen og Grenene i Klaser. Kronerne bvide. Runds Kulpene tredsformig. ægformige. 1 aarig. Blomfirer i Juni og Inli.

Dens Robeffed er ubeffendt.

Egenft. og Anwend. Man bruger ben til Salat; nogle finde Behag i at spise ben paa Smorrebrod; ben har en tem= melig start, men ifte ubehagelig bitter Smag og blobrensende, urindrivende og opløsende Egensfaber.

Man dyrker den almindelig i Kjøkkenhaver paa et soelrigt Haugebed. Den plantes tot og vandes tidt, da den elfter Kugtighed. Man kan sace den hele Sommeren igjennem og endog have den i Kasser i varme Varelser om Vinteren.

3. Bredbladet Barfe (L. latifolium). Bladene agfor: mig: lancetformige, udeelte, taffebe. Fl. D. T. 557.

Beffr. Roden grenet. Stængelen opret, grenet, tantet, glat, bladet, 2-3 Fod boi. Bladene verelvise, næften siddende, taffede paa Midten, heelrandede ved Grunden og i Spidsen, graacagtigs spegronne. Blomfterne smaa, de sidde i for Mængde paa Enden af Grenene. Bægerne bvide, i Randen mindre end Kronerne. Kronbladene hvide. Stovdragerne 6. Rundstulpene aflange. Fleeraarig, Blomftrer i Juli og August.

Den vorer ved Strandbredder, men iffe almindelig, f; Er. imellem Kaftrup og Ovintus; i Bnen ved Hofmandegave; ved Gron- fund paa Falfter; paa Broe; i holfteen ved Broeck.

Ægenft. og Unvend. Den har en meget ffarp Smag, Roben tan bruges istedet for Poberrod. Bladene funne bru: ges som Salat, hvorfor den og pan nogle Steder dyrtes i Rjoffenhaver.

4. Stinkende Barfe (L. ruderale). Blomsterne 2hans nede, uden Kronblade. De nederste Blade halvsinnede, tans bede; de overste linieformige, heelrandede, Fl. D. T. 184., Fl. N. 549. N. Bagtrollgras.

Beffr. Roben grenet, ofte udcelt. Stængelen opret, gronet, trind, glat, bladet, omtrent i Folhei. Bladene glatte Blomferne fidde i Llafer, paa Enden af Stængelen og Grenene, som

ere forte fot, men meget lange efter Blomfringen. Rundfulpene næffen frederunde, lidet ubrandede. 2aarig. Blomfrer i Juni.

Sift og her paa torre, udnrtede Steder, f. Er. omfring Kimbenhavn; i Then ved Sofmandegave.

Egenft. Og Unvend. Stanglerne bruges til Feiefoffe. Den har en meget stinkende Lugt, som man paastaaer Kal fordrive Baggeluus.

6te Glagt: Sprbetafte (Thlaspi).

runde, sammentrofte, glatte. Bladene affange, tandede, glatte. Fl. D. T. 793. Fl. N. 306. D. Pengeurt. N. Pengegras, Ankerlauf.

Beste. Roben traabformig. Stængelen opret, i Soppen grenet, trind, bladet, henved i Kod hoi. Bladene verelvise, budte, vmfattende, ved Grunden piilformige. Blomfierne i Klaser. Kromerne hvide, smaa. Rundkulpene meget flore i Forbold til Planstens Storrelse, næften som en dank Stilling og omtrent af den kigur, bvilket har givet den det danke Navn. 1aacig. Blomfret i Mai, Juni og Juli.

Almindelig paa Agre, Beie og borfebe Steder.

Egenst. og Anvend. Man har paastaaet, at man kunde fordrive Kornorme og Meelorme ved at stree denne Plante paa Kornsofterne, ligeledes at Bæggeluus fluide flye den, men der mangler nyere Bekræftelser paa denne Paastand. Ofte er den et stadeligt Ukrud i Vaarsæden. Man paastaaer, at naar Koer ade den, kal deres Melt faae en ubehagelig Smag.

2. Mark Syrdetaste (T. campestre). Rundstulpene næsten kredeformige, priffede, voentil randede. Bladene pillsformige, tanbede, svidgrage. Fl D. T. 1221.

Beffr. Roden grenet. Stængelen opret, grenet, buunhaaret, tætbladet, & i Sod hoi. Bladene verelvise, fiddende, omfattende, buunhaarede, i Randen faas og flintandede. Blomsterne smaa, tæt sammen, i grenede Klaser. Aronbladene hvide, aflange. Rundstulpen næsten tredsrund, meget mindre end den soregaaendes, i Spidesen bredrandet. 20arig. Blomster i Juni.

hift og ber pan bvilende Agre og ved Beie.

Egenft.

Egenft. og Anvend. Svinene abe ben. Man anseer den, ligesom den foregaaende, for et Tegn paa letet Jord.

3. Almindelig Sproetaste (T. Bursa pastoris). Stive haaret. Rundstulpene mursteeformige, omvendt hierteformige. Robbladene halvsinnede. Fl. D. T. 729. Fl. N. 308. D. Hyrdetaste, Lasteurt, Pungeurt, Straae, Stratte, Stralle. R. Hyrdetaste, Hyrdepung, Spaalu Gras.

Beffr. Roben udeelt-traabformig. Stængelen opret, grenet, bladet, ved Grunden trind, oventil kantet, ½-1½ Fod boi. Rod, bladene flere samlede, bybt indftaarne, tandede. Stængelbladene vereivise, omfattende, hjerteformige ved Grunden, næften heelrandede. Blomfterfilkene sidde vereivise i Klaser; de nederfte kengere end be overfte. Kronbladene hvide. Rundftulpene glatte, med en fort, vedvarende Stovvei. 1 aarig. Blomftrer fra Marts til September.

Man finder unbertiden en Afart med hele Robblade, og paa fandige Diger er ben ofte blot af I Commes Spide.

Almindelig ved Beie og Diger.

Egenst. og Anverd. Naar ben et ung, abe Faar, Gester og Sviin den. Brob faaer en sodagtig Smag, naar bens Froe blandes bermed, men det er da usordvieligt. Den har styrkende og sammensnerpende Egenskaber. At den kulde stille Næseblod, naar man blot holdt den i Haanden, som nogle paastaae, er ligesaa lidet troeligt, som at dens Afte kulde kunne være et Surrogat sor Snustobak.

. 7de Glagt: Rofleare (Cochlearia).

1. Læge Rokleare (C. officinalis). Robbladene næsten freberunde. Stængelbladene aflange, lidet bugtede. Rundskulspene næsten kugleformige. Fl. D. T. 135. Fl. N. 196. D. Rokleare, Steeurt, Strand Steeurt, Sjørbugsurt. N. Rokleare, Finmarke Raal, Stort Eriksgræs. J. Skarfa Raal. F. Airis Greas.

Beffr. Roben næften tapformig, libet grenet og trevlet. Stængelen ofte ved Roben fremliggende og med Toppen opret, undertiden bos fore Eremplarer ganfe opret, grenet, fantet, bugtet, bladet, bladet, glat, fra 3 Commer til 1 Fods Langde. Bladene glatte, kisdede. Robbladene langfilfede, flere samlede, ofte npresormige; Stængelbladene siddende, verelvise, kantede, undertiden blot ved en for Land paa bver Side, undertiden fleertandede; de overste beelvandede, omfattende. Blomfierne sidde i Haldkjerme, paa Enden af Stængelen og Grenene, og blive, ligesom de, fleste af denne Fae milie, forlængede og klasesormige efter Blomstringen. Bægerbladene budte, meget smallere end Kronbladene. Kronbladene betydelig større end Bægeret, omvendt ægformige, heelrandede, hvide. Rundstulpen lidet rynket. Støpveien vedvarende, 19arig. Blomstrer i Mai og Juni.

hiff og her ved Strandbredde; meget almindelig i Gronland,

Island og paa nogle Steder i Morge.

Egenst. og Unvend. Den spises som Salat, paa Smere rebred og paa nogle Steder, f. Er. i Island, hvor man i denne Hensende nedlægger en Mængde deraf, som Kaal. Man dyrker den som Salatplante paa nogle Steder i Riekkenhaver, hvor den tader meget af den Bitterhed, som sindes hos den vildvorende; dog forsikkrer Mohr, at den, som vorer vild i Island, er paa nogle Steder sød; da den derimod, som vorer i andre Egne, er meget bitter. Man sætter den og paa Bræns deviin. Bierne trække af Blomskerpe. Den har urindrivende og opløsende Egenskader, og er et krastigt Middel imod Skjøre bug, hvorved den især er vigtig for Søesarende. Man dæstillerer og en Spiritus og en væsentlig Olie af den.

Dens Dyrkning er meget let; Hovedudsaden feer tiblig om Efteraaret til Vinterbrug og til at haves tiblig om Foraaret. I April og Mai saaes den bedst i Stygge, saavel for Jordsopper, som for at have lange Nytte af Bladene, inden Planten styder i Free; den kan tripes i ethvert vel dyrket Kiekskenhavebed, men vorer bedst i 186, muldet Jord.

2. Engelft Rokleare (C. anglica). Robbladene agfors mige, heelrandede; Stangelbladene lancetformige. Rundfuls pene elliptiste, netformig: aarede. Fl. D. T. 329 (et meget stort Eremplar).

Beffr.

Beftr. Roben tapformig. Stængelen opret, rant, i Toppen grenet, furct, glat, faabladet, savanlig mindre end den foregaaende. Robbsadene meget langkilkede, ofte rudeformige, libet tantede og run bugtede; blandede med pngre Blade, som ere meget mindre og ægformige, heelrandede. Stængelbladene bred-lancetsformige, fiddende, omfattende, tandede. Blomfterne som hos den foregaaende, dog ere de mere oprette og klaseformige. Rundkulspene ere florre end hos hin og have færkere Navet. Blomfterne ligne den foregaaendes, men ere lidet mindre. 1 eller 2aarig. Blomfter i Rai og Juni.

Bed Strandbredder, f. Er. baa Bree.

Egenft. og Anvend. Formodentlig ligner den heri iden foregagende.

2. Danft Bokleare (C. danies). Alle Bladene muurs feeformige, stillede. Rundftulpene elliptifte, netformig aares de. Fl. D. T. 100. Fl. N. 197. D. liden Strandsteeurt. N. Ertsgras, Erikgras.

Beste. Roden traabsormig-trevlet. Stænglerne oprette, ofte ved Grunden lidet fremliggende, grenede, bladede, glatte, kantede, 2s 4 Lommer hoie. Bladene ved Roden langstilkede; de overste korts stilkede; de ere næsten alle af cen Storrelse og 5:3lappede. Bloms sternes Halvstjerm mindre klaseformig end hos de foregaaende. Aros nerne hvide. 1 aarig. Blomstrer i Mai og Juni.

hift og ber ved Strandfanterne, f. Er. ved Charlottenlund; paa Ween; Falfter, Wree, i Inen ved ho;mandegave. I Norge ifær i Finmarten.

Egenft. og Unvend. Ubeffenbt.

4. Grenlandse Rokleare (C. grænlandien). Robbiabene nureformige, heelrandede, tipffe, stilfede. Stængelbladene
siddende, affange. Fl. D. T. Fl. N. 491. Bartol.
act. 3. T. 144. N. Grønlandse Eris eller Ersgræs.

Befte. Roben tof. Stængelen fremliggende, glat, grenet, faabladet, 3.4 Commer lang. Bladene ved Roden ingeformige frederunde, bvelvede, ifær paa den underfte Side, heelrandede, langfilfede. Bladene vaa Stængelen faa, ægformig aflange, verelenife.

vife, heelrandede. Blomfterne bribe. Aundfrulpene agformige. Stoppeien vedvarende. 2aarig? Blomftrer i Juni.

Den findes vildvorende i Gronland og Finmarten.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

5. Peberrod Bokleare (C. Armoracia). Robbladene aflange, rundtaktebe. Stængelbladene lancetformige, indfkaare ne og hele. Fl. D. T. Blackw. T. 415. D. Peber rob, vild Peberrod.

Beffr. Roben meget lang, tapformig, eller tapformig.grenet, brib. Stængelen opret, udeelt, kantet, furet, glat, 2-3 god boi. Robbladene meget fiore, ofte mere end 2 god lange, glatte. Styngelbladene fidbende; de sverfte linieformige, beelrandede. Blomfterne i Halvsterme. Kronerne hvide. Rundskulpene smallere end hos de foregaaende og Arret fiorre. Bleeraarig. Blomstrer i Juni.

Den ftal findes vild ped Strandfanterne, f. Er. paa Beree; bog tan jeg iffe erindre, at jeg har fundet den. Omfring Bonderhaver findes den mangefteds fom vildvorende, men giver da field den Blomfier.

Egenst. og Anvend. Dens Rob har en meget start Starphed og bruges til Saucer 2c. Dens Robber bruges t benne Henscende egentlig fra Esteraaret til Foraaret; vil man bruge dem om Sommeren, da maae de kjæres i Styffer, tøreres, stødes til Pulver og bevares i tilproppede Flaser. Naar man vil bruge dette Pulver, bliver det besugtet med Band og har da sin sødvanlige Starphed. I Sverrig har man bruge Roben udblødt i Relf til Sminke; nedlagt 14 Dage i Eddike, stal den være god mod Fregner. Huusdyrene æde Bladene og den stal formere Kørenes Relf. Den har urindrivende, opløfende og ormdrivende Egenstader og er god mod Størbug. Ros den træfter røde Pletter paa Huden. Hvor den er dyrket, bliver den let til et Ufrud, som er vanskelig at udrydde.

Den dyrkes i dyb, omgravet, et Aar forhen gistet Haves Jord. Da den udbreder sig meget og ethvert ved Opgravninsgen afbrudt Rodstykke groer, bliver den let til et besværligt Utrud, hvorfor man bor vælge et afsides liggende-Bed til dens Oprks

Digitized by Google

Dyrkning. Til Plantning valges de unge Asdder, hvilke man lader blive saa lange som mueligt, i det mindste 8 Tommer, disse renses om Esteraaret ved Opgravningen fra alle Trevles rødder og indstaaes i et Bed i Haven eller i Sand i Rjelderen. Plantningen steer om Foraaret i forhsiede Beder, hvor forbes meldte Rødder plantes med en Stok, fra begge Sider i 10s 12 Tommers Asstand fra hverandre, saa vandrette (horizontale) som mueligt. I Juli Maaned blottes Rødderne og alle Sides trevler aspudses, dog skeer dette med behørig Varsomhed, at de ikke ryktes løse. I andet eller tredie Aar optages de og ere tjenlige til Brug, da Bederne dybt omgraves, gjøbes og ester at have været et Aar dyrkede med en anden Kjøksenurt, atter kunne beplantes med Peberrod.

8de Slægt: Ravnesob (Coronopus).

1. Liggende Ravnefod (C. Ruellii). Runbstulpene toppet: piggede, Stovveiene fremragende. Halvstjermene stas blomstrede. Fl. D. T. 202. Fl. N. 800, (paa begge Stes ber under det linneiste Navn Cochlearia Coronopus). D. Svinefarse, krybende Kragetaa. N. Hjorthorn, Svinefarse, krybende Ertsgras.

Ravnefod Rofleare, B. Fliget Rofleare, Dec. Plantelare.

Bester. Roben langtrevlet. Stænglerne ubbrebte, nebtrotte, grenede, bladede, fantede, glatte, 2.3 Commer lance. Robblasbene nedtrotte, fillede, næsten finnede. Fligene tattet indfaarne. Stængelbladene verelvise. Blomfterne sidde deels ved Grunden af Stængelen, deels paa Grenene, modfatte Bladene, stere sammen, næsten uden Stilfe. Kronbladene ægformige, beelrandide, hvide. Rundstulpen i Randen tæt pigget, med en bubt vedvarende Stove vei paa Enden. 1aarig. Blomfter i Juni, Juli og August.

Bed Beie og paa Diger ifte almindelig i Danmart, meget boppig paa Bornbolm.

Egenft. og Unvend. Dens Blade funne bruges fom Salat istedet for Brondtarfe, fom de ligne i Smag.

986

9be Slagt: Sliptrave (Iberis).

1. Abgenstänglet flipkrave (I. nudicaulis). Blas bene linieformig halvsinnebe. De midterste Stangler bladisse. Fl. D. T. 323.

Almindelig Flipfrave, Dec. Pl.

Beffr. Roben entelt-langtrevlet, ben ftyber flere Stængler, hvoraf ben midterfie altid er opret og bladlos; Sidefænglerne berimod opftigende og undertiden faabladede og grenede. Bladene flere samlede ved Roben, i en Krands, nedtryfte, langfilstede, liddet randhaarede. De sa Blade, som undertiden findes vaa Sides flænglerne, ere siddende, ægformige, heelrandede. Beomsterne sidde i forte Halvsterme, paa Enden af Stængelen. Kronerne hvide, smaa. Rundstulpen omvendt-hjextesormig, udrandet. Stoveient vedvarende, meget fort. 1aarig. Blomstrer i Mai og Juni.

Dift og ber paa fandige, boilende Marter.

Egenft. og Unvend. Faarene ade ben.

10de Slægt: Vaid (Isatis).

1. Sarve Vaid (I. tinctoris). Rodbladene rundtaffede; Stangelbladene pillformige. Rundfulpene budte, glatte. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 97. D. Baid.

Befer. Roden grenet. Stangelen opftigende ved Grunden, oventil rank, meget grenet, trind, glat, bladet, ligesom Bladene blaacagtig gron, 2.4 Kod hoi. Bladene ved Roden aftang land ectformige. Stangelbladene flodende, omfattende, verelvise. Blombferne sidde i tætte Toppe, paa Enden af Stængelen og Grenene, meget smaa, i Korhold til Plantens Storrelse. Bægerbladene næsten linieformige. Kronbladene omvendt ægsformige, gule. Runde fulpene hængende, naar de ere modne, glatte, smal-omvendt ægsformige, hvorfor den og af adkillige Botanifere er henregnet til de Lang stulpede. 20arig. Blomstrer i Juli.

Den fal vare funden i Lagland, ved Grrandbreddene.

Egenft. og Anvend. Man dyrker den for dens blade farvende Egenftab, hvilken ifar findes i Bladene, som afstiætes, naar de begynde at blive gule, og anvendes med ellet uden Tilsætning af Indigo. Man kan og uddrage en Indigo af Vaiden ved at behandle den paa samme Maade som denne Plane

Planter Man fal og kunne face en guulbruun Farve af den. Af Froene kan presses en Olie. Bierne trække af Blome fterne.

Den fordrer en feed, vel bearbeidet Jord. Froet saces om Efteraaret eller tidlig om Foraaret, i Rader. Det opkommer forst efter 5=6 Uger og maa da flittig Inges, og Jorden imellem Raderne ophaktes. Man kan afplikke Bladene 3=4 Bange, da be bestandig igjen fryde frem.

1tte Olagt: Satbæger (Lunaria).

1. Etaarig Sækbæger (L. annua). Bladene budte, tanbede. Rundskulpene elliptiske, begge Ender budte. Fl. D. T. Besl. hoit. eyst. vern. 7 f. 1.

Befr. Roben trevlet. Stængelen opret, grenet, firibet, blabet, 1-2 Bod boi. Bladene mobsatte, undertiden lidet verelvise,
fillede, hierteformige, budt-tilspidsche, rue. Blomfierne sidde i Klaser, paa Enden af Stænglerne og Grenene. Kronerne violette. Rundfulpene rundagtige, flade, fiorre end bos alle de ovrige Planter af denne Orden. 1-2aarig. Blomfirer i Juli.

Den er funden paa en Soi i Biffrupgaards Mark ved Rocefilde.

Egenft. og Unvend. Den dyrfes hift og her fom Bitre plante, ligelebes en Ufart med hvide Rroner.

12te Glagt: Strandvaaner (Cakile).

1. Tykblader Strandvaaner (C. maritima). Runds skulpene agformige, tveaggede, Ifrvebe. Bladene kjødrige, tandet halvsinnebe. (Bunias Cakile Lin.) Fl. D. T. 1168. Fl. N. 21. D. Strandkarse, Strandkaal.

Strand Taffeflap, B. Rød Taffeflap, Dec. Plantelære.

Beffr. Roden trevlet. Stængelen opfligende, ofte ved Grunden nedliggende, trind, kjødet, glat, bugtet, henved i god lang. Bladene verelvife, tortfillede, tyfte, glatte, lidet blaagraae; de verffe næften heelrandede. Blomfterne i tætte halvstjerme, paa Enden af Stængelen og Grenene. Sægerne bugede ved Grunden. Aronbladene viviette, temmelig flore, emvendt tileformige. 14atig. Blomftrer i Juli og August.

Digitized by Google

Sift og ber ved'Stranbfanterne, f. Er. ved Papiiremellen; paa Amager; veb Sfielkier, Rorfeer ze.

Egenst. og Unvend. I Nordamerika skal Noden være bleven brugt til Brod. Skulperne kunne spises som Reddis der. Den bedækter Flyvesand.

136 Slagt: Taffeffav (Bunias).

1. Orientalfe Carrellap (B. orientalis). Rundftule pene agformige, putlede, vortede; de nederste Blade houlformig-lireformige; de possife lancetformige. Fl. D. T. Gmel. sib. 3 T. 57.

Bester. Roben grenet trevset. Stængelen opret, grenet, glat, stribet, bladet, 1.2 god boi. Robbladene lange, rue. Stængels bladene siddende, beelrandede. Blomsterne sidde i Boppen af Stængelen og Grenene, i sammensatte Alaser, som blive meget lange, naar Planten har grugt. Bægerbladene ægsormige, fortere end Kronen. Kronbladene budte, gule. Fleeraarig. Blomster i Juli og August.

Den vorer paa en Eng ved Roblilde i Then, hvor Dr. Provf Brebedorf har fundet ben.

Wgenst. og Anvend. Paa nogle Steder i Sverrig er ben et Ufrud paa Agrene.

14be Glagt: Aloftnaal (Crambe).

1. Strand Aloftnaal (C. maritima). Blabene bugte be, besgebe, blaagraae, glatte, ligesom Stangelen. Fl. D. T. 316. Fl. N. 981. D. og N. Strandfaal.

Beffr. Roben neben til tapformig, men oventil mangebeelt. Stængelen meget grenet, tot, fjødrig, 1.2 3od hoi. Bladene aftang.rundagtige, verelvise, ftiltede, meget store, ofte 1½ 80d brede, toffe og ligne Kaalblade. Blomsterklaserne komme frem af de overste Bladhjørner og ere tætte, mangeblomstede. Bægerbladene budte, hule. Kronbladene krederun' aftange, lidet udrandede, hvide. Aundstulpen næsten kugleformig, glat; med et lidet, siddende Ar. Bleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Diff og ber ved Strandkanter, f. Er. ved helfingeer, Obtherret; Meen; galfter; Bree; ved hofmandgave i Boen; i ftor Mangbe og af en udmartet Storrelfe pag Beiree ved Samfee.

Ægenft.

Egenft. og Anvend. Dens Blade anvendes paa abfililige Steder til Kaal, f. Er. i Engelland, hvor den endog dyrkes af denne Aarfag. Huusdyrene abe dem gjerne. Den dæmper Flyvesandet med fine store Blade.

> Anden Orben. Langstulpede (Siligvosa).

15be Slagt: Tanbrod (Dentaria).

1. Løgbærende Tandrod (D. bulbifera). De nedersfte Blade finnede; de sverste udeelte. Fl. D. T. 361.

Beftr. Roben tyt, tjedrig, tandet, trybende. Stængelen operet, udeelt, glat, ftribet, i Toppen bladet, 1\frac{1}{2}.2 god boi. Bladene verelvife, ftilfede, glatte; de nederste lige sinnede; de overste udeelte, lancetformige, med smaa, ægformige, stjælede, affaldene de, violette Log i Arlerne; de mellemste Stængelblade 3fobsede. Blomsterne sidde i Palvsterme, paa Enden af Stængelen. Blomsterne af Størrelse, omtrent som Eng Speingklappens. Bæsgerbladene ægformige, spidse, sammensluttende. Aronbladene omvendt. ægformige, budte, lystod-violette. Arret bydt. Flectaarig. Blomster i Mai.

3 hoitliggende Stove, meget sjelden, f. Er. paa Moens Klint og ved Beile. 3 Norge ved Prambfjorden og i Tellemarken.

Bgenft. og Unvend. Freet modnes sielden ber, men Planten formerer fig oftest ved be affalbende Leg.

16be Clagt: Springklap (Cardamine).

1. Egbladet Springklap (C. bellidifolia). Bladene ubeelte, agformige, heelrandede. Bladftillen 3 Gange langere end Bladene. Fl. D. T. 20.

Beffr. Roben fiin grenet. Stænglerne oprette, udeelte, glatte, næften bladlofe, 1-2 Commer hoie. Bladene bred agformige, næften hjerteformige. Stillen undertiden længere end Stængelen. Stængelbladene siddende. Blomfterne sidde faa fammen, undertiden eenlige, paa Enden af Stængelen. Aronerne hvide, meget længere end Bægeret. Langkulpen undertiden lige saa lang som Stængelen. Bleeraarig. Blomfter i Juli op August.

Dift og her paa Fjelbene i Norge, men iffe alminbelig, f. Er. bas Slibre i Balbers.

Ægenst. og Anvend, Ubekjendt.

2. Jær:

Digitized by Google

2: Sarbift Springflap (C. færwensis). Robbladene

Beffr. Denne Plante, fom jeg ingenftede finder beffeeven eller afbildet, findes i Prof. Bable Berbarium under Ravn af Card. petræa, men da den linneifte C. petr. er en Arabis pa meget forffiellig fra benne, anforer jeg denne fom en egen Art, der ud. mærter fig ved folgende: Roden liden, men fin, oventil becit oa frembringer flere oprette eller opftigende, ftrilede, glatte, udeels te, faabladede, 2.4 Commer lange Stangler. Robbladene, imel lem bville der findes en Deel torre, taglagte Ctilfe af de benvienede Blade, ere meget dobt balvfinnede, næffen glatte, filfede, lidet inffe; Bligene bierteformige; Endefligen naffen bierteformig. Bladfilfene ved Grunden randhagrede. Ctan elb'atene, bocraf ber fabranlig fun ere 2, fom fi'be oven for bet balve af Stange-Ien, verelvife, beelrandede, undertiden standete, talbbende i en meget fort Stilf. Blomfterne fidde paa End n af Stangelen i en Slafe, fom forend Planten fætter Frugt, er halvffjerniformig. Bagerbladene agformige, budte. Eronbladene bobbelt af Bagerets Storrelfe, Ind. violette eller buide. Langftulpen opret. Sleeraarig? Blomfrer i Juli.

Den findes paa Forverne.

Egenit. og Unvend. Ubeffenbt.

3. Aronios Springklap (C. impatiens). Bladene finnede. Smaabladene lancetformige, indskaarne og heelrandede. Arelbladene tandhaarede. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 80.

Beffr. Roben treviet. Stungelen fopret, i Soppen beelt, bugtet, tantet, bladet, glat, & 1 Fod boi. Bladene ulige finnede,
verelvise; Smaabladene paa be nederste agformig lancetformige,
indfaarne; paa de overfte lancetformige, næsten heelrandede.
Blomfterne bvide, evermaade smaa, undertiden og uden Cronblade. Langkulpene meget fine, oprette. 1aarig. Blomfter i Juni.

Den er funden paa Moen og i holfteen.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

4. Stivhaaret Springklap (C. hirsute). Bladene finnede, uden Arelblade; Smaabladene rundagtig aflange, inds fkaarne, stissede. Fl. D. T. 735 (under Navn af C. impatiens). Fl. N. 195. Fl. Lond. fasc. 4. T. 492. R. Liden Bandkarse.

Bestr.

Beffer. Roben trevlet, libet kenbende. Stængelen opret, grenet, bladet, kantet, haaret, \frac{1}{2}-1 Fod hoi. Grenene korte. Bladene utige finnede, thaarede; Gmaabladene pad de nederfte rundagtine; paa de overste afformige og lancetformige. Blomfterne fidde i en kort Klase, paa Enden af Stængelen og nogle kaa paa Grenene. Kronerne bvide, temmelig smaa. Langskulpen opret, haavet. agarig. Blomfter i Juni.

3 vaade Kratter iffe almindelig, f. Er. ved Seminariet paa Kalfter. 3 Rorge ved Erbudhiem.

Bgenft. og Unvend. Den har en behagelig Bitterheb og tan bruges som Brøndfarse til Salat.

5. Eng Springklap (C. pratensis). Bladene finnede; 'Smaabladene paa de nederste rundagtige, tandede; paa Stænsgelbladene lancetformige, Fl. D. T. 1039. Fl. N. 10. D. vild Karse. D. og N Gjøgeblomster, J. Hrafna: Klutska, Kattar: Balfam, Lamba Klukka,

Beffr. Roden libet knollet, med mange Sidetrevker. Staygelen opret, rank, udeelt, trind, glat, ved Grunden violet, ½, t Bod boi. Rodbladene langfillede, glatte; Stangelbladene fortfillede, med lancetformig linieformige Smaablade. Blomfterne fidde paa Enden af Sangelen, i en ftor Halvstierm, som, naar Planten barter Frugt, bliver flasesormig, Bagerbladene sinaa, budte, agformig linieformige. Kronbladene store, udbredte, lysrode, udrandede. Langkupen opret, Fleeraaris. Plomstrer i April og Mai.

Egenft. og Unvend. Den fan ligelebes bruges til Salat. huusbyrene prage den. Bierne traffe af Blomfterne.

6. Bitter Springklap (C. amara). Bladene finnede. Smaabladene ved Roben rundagtige; paa Stængelen tandetstantede. Stængelen ved Grunden rodskydende. Fl. D. T. Fl. N. 43. Curt. Fl. Lond. fasc. 3. T. 39. D. Bandstarse, Bitterfarse, Brøndkarse. R. Bandkarse.

Beffr. Den er ofte bleven forverlet med ben ftin haarede Spring flap, men er fjendelig ved Rodbladene, som ere meget flore og, ligesom bele Planten, næften uden Saar; ved Stænge-len, som ved Grunden er lidet nedliggende og rodftydende; ved meget

meget fierre Blomfer og violette Stevlnappe. Bleeraarig. Blomsfrer i Mai og Juni.

Afart: Duunhaaret bitter Springklap (C. a. pubescens) med hagret Stangel og Blade. Fl. D. T. 148.

hiff og her i Ellemoser og ved rindende Band, f. Er. i Oprehaven; ved Utrifsholm i Tyen; Beile i Inland 2c. I Norge ved Erondhjem. Afarten har jeg fundet ved Corfelise paa Falker.

Rgenft. og Anvend. Som den foregagende. Den bliver endog ofte folgt for den rette Brand tarfe (Sisymbr. Nasturtium). I Apotheterne forverles den ligeledes og har omtrent samme Egenstaber.

17de Slagt: Gabellap (Sisymbrium).

1. Srondkarse Gabeklap (S. Nasturtium). Langftulp pene nedbsiede. Bladene finnede; Smaabladene hjerteformigerundagtige. Fl. D. T. 690. Fl. N. 893. D. Brondkarse, Bandkarse. R. Karse.

Bandfarse Gabeflap, B. Band Gabeflap, Dec. Plantelære.

Beffr. Roben meget tættrevlet. Stænglerne vob Grunden fremliggende og rodkydende, med Loppen oprette, grenede, glaite, firbede, lidet kantede. Bladene verelvise, sinnede, glindsende glatte. Roddladene bestaae omtrent af 2 Par ægsormige Smaablade, hvoras de nederste ere meget smaa, og et kort Endeblad, som ertrunds agtigt og lidet rundbugtet i Randen; Smaabladene paa de sverste Stængelblade ere mere ligedannede og 3.4 Par. Blomsterne sidde i Klaser. Aronerne temmelig smaa, bvide. Langkulpene oprette, undertiden aabne. Stulpstistene lige ubstaaende. Bleeraarig. Blomskrer i Juni og Juli.

Den ligner meget den bittre Springflap, men har forre Blade; toffere Stængel; mindre Blomfter og ubmarter fig besuden ved Stulpenes Form.

Iffe fjelden ved Bæflob, Rildevald og Grovter.

Egenst, og Anvend. Dens unge Blade blive almindelig brugte til Salat. Bierne traffe af Blomsterne. Den bar forbelende og opløsende Egenstaber og er virtsom mod Stjørbug.

5. Sfor

2. Stor Gabeklap (S. sylvestre). Langftulpene nedsboiede. Bladene finnede; Smaabladene lancetformige, taktes de. Fl. D. T. 931. Fl. N. 891. D. Liden vild Karse. M. Stor Sennep.

Beffr. Roben fenbende. Stænglerne oprette, i Toppen grenebe, bladede, tantede og furede, omtrent i 30d boie. Bladene verelvise, glatte. Smaabladene paa de nederste bred-lancetsormige; paa de overste smallere. Blomsterne fidde i lange Klaser. Kronerne gule. Stutpen fort, lidet indboiet. Blecraarig. Blomsfrer' be'e Commercen igjennem.

Dift og ber paa fumpige Steder i Danmart og holfteen; i Dorge efter Gunnerus ved Strandfanterne.

Egenft. og Unvend. Bladene have en ibitter Smag. Bierne traffe af Blomfterne.

3. Ajær Gabeklap (S. palustre). Langskulpene nedsbsiede, aflang agformige. Bladene halvsinnede. Kronbladene kortere end Bagerne. Fl. D. T. 409 (under Navn af S. islandicum). Fl. N. 850.

Best. Den ligner meget den foregaaende. Aoden er udeelt, næsten tapformig. Stængelen apret clier opstigende, grenet, bladet, furet, glat, omtrent i Zod hoi. Bladene verelvise; de nederste ved Grunden sinnede og i Enden balvsinnede, med et florre Endeblad, hvorved de blive lireformige. Fligene ulige taktede. Blomssterne i tynde Alaser. Aronbladene gule. Langstulpene lige udsstaaende, kortere end hos den foregaaende. Fleeraarig. Blomstrer pur Sommeren.

hift og her ved Kanten af Grovter og Damme i Danmart og holfteen; i Norge paa Eger; ogsaa i Island.

Egenft. og Unvend. Som ben foregagenbe.

4. Vitter Gabellap! (S. Amphibium). Langfulpene nedbsiede, stilfede. Bladene aflange, libet halvsinnede eller taffede. Kronbladene langere end Bagerne. Fl. N. 892. D. Bandpeberod, Strandpeberod. N. Vassennep.

Landvands Gabeflap, . B.

Man finder af benve Plante folgende Afarter;

Iste

ticum) 'med ale Bladene tandede eller tattebe. Fl. D. T. 984.

2den Afart: Salvfinnet bitter Gabeflap (S. A. terrestre). De nederfte Blade udeelte; de sverste halvfinnebe.

3die Afart: Fliget bitter Gabeklap (S. A. paludosum Schum.) De sverste Blade lancetformige; de mellemfte fligede eller indskaarne; de nederste taktede og spidse. Lob. Icon. p. 319.

Beffr. Roben langtrevlet, ofte frubende. Stænglerne frybende ved Grunden, opftigelide, flatne, bugtede, furede, bladede, glatte, i Corpen grenede, 1:2 Fod lange. Bladene verelvife, aftang. lancetformige, bos de forseielige Afarter taffede, fligede eller balbfinnede. Blomfterne siede i temmelig lange Klaier, som komme frem af de overste Bladhjørner og paa Enden af Stængelen. Bægers bladene guulagtige. Kronbladene omvendtægsformige, gule. Stutzskiltene længere end bos de tvende foregaaende, lige udstaaende. Bleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Almindefig ved og i Grovter og Damme.

Benft. og Unvend. Bierne traffe af Blomfierne. Den har en meget bitter Smay 'vg er ormdrivende.

5. Sand Gabeklap (S. arenosum). Stangelen face bladet, grenet. Bladene lireformige, retvinklet tandede, ftive haarede. Haarene grenede. Fl. D. T. Barr. Icon 196.

Beste, Roben grenet, trevlet. Stængelen opret, i Koppen ubeelt, trind, stivbaaret. Robbladene mange, krandssormige. Endestigen florre end de vrige, 3sidet. Stængelbladene verelvise, lancetsormige, dubt tandede. Blomsterne smaa og sidde i en undertiden sammensat Klase, paa Enden af Stængelen. Bægerne glatte. Kronerne lysvielette eller hvide. kangkulpen sim, lidet sammentryft, længere end Stilken. 1garig. Blomstere i Juni og Juli.

Paa sandige Marker ved Wiehburg i Holsteen efter Weber. Egenst. og Unvend. Ubekjendt.

6. Smaablomftret Gabeklap (S. Sophis). Bladene mange, dobbelt finnede, libet haarede. - Kronbladene mindre

end

end Bagerne. Fl. D. T. 528. Fl. N. 277. D. Barbeers forstand, Bartstjag, Biisdom, hundesennep. N. vilde Asparges. Almindelig Sabetlap, Oec. Pl.

Beffr. Roden lang, grenet eller udeelt. Stangelen opret, grenet, bladet, trind, glat, ved Grunden violet, omtrent 2 3od boi. Rladene verelvife: Smaabladene bobt balvfinnede. Rligene

for. Bladene beretotte; Gmadolabene opor halbninebe. Fligene linieformige, tætte, ulige ftore, spidse, lidet tilbageboiede. Bloms sterne meget smaa, gule. Bægerbladene aabne, snart affaldende, linieformige, spidse. Langkulpene tonde, tætte, lidet aabne. raarig.

Blomftrer ! Juni og Juli.

Almindelig paa Gjerder, Moddinger og ubrugt Jord i Danmark og holfteen; i Norge findes den ved Endafford i Baranger, paa Loveen i Nordland og ved Arendhjem.

Egenft. og Unvend. Faar og Geder abe ben. Af Stangs lerne fan man giere Feiekoste. Freene, som langt ub paa Vinteren blive siddende i Stulperne, give Sangfuglene Bode. Den har ormdrivende Egenstaber.

7. Glatbladet Gabeflap (S. Irio). Bladene houls formige, tandede, uden haar. Stænglerne jevne. Langskulpene oprette. Fl. D. T. Fl. N. 311. Iaqv. Fl. austr. T. 322. N. Straffritse.

Beffr. Roben udeelt. Stangelen opret, grenet, ifer i Toppen, trind, bladet, 1=2 god boi. Bladene verelvife; Fligene fpible, tandede, ifer paa den forreste Rand. Blomfterne smag og tidde i lange Klaser. Kronbladene gule, længere end Bægerne. Den har mange, trinde, meget lange Stulper. 1 aarig. Blomfter i Juli og Angust.

Den findes efter Gunnerus i Rorge ved Berg og Storen; efter Strom paa Eger.

Egenit. og Unvend. Ubefjenbt.

18be Glagt: Sjørneklap (Erysimum).

1. Læge Sjørneklap (E. officinale). Langkulpene tryfte til Arftistene. Bladene houlformige. Fl. D. T. 560. Fl. N. 411. D. og N. vild Sennep, Beisennep.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen opret, grenet, fidr i Toppen, bladet, trind, lidet haaret, 1=2 god boi. Grenene verelvije,

aabne. Bladene haarede, med tandede Mige: Rodbladene lireformige. Blomsterne sidde i cemmelig lange, linieformige Ar; de ere meget smaa, gule. Langkulpene & Somme lange, spelformige og ligge taglagte og tæt op til Arftisten. Stovveien spide, vedvarende. Lagrig. Blomstrer i Juli.

Paa grufede Steder ved Beie 1c.

Egenst. og Unvend. Fagrene abe ben. Freene kunne bruges som Sennep, men ere mindre farpe. Den har urins brivente Krafter.

2. Karfeartet SjørneFlap (E. Barbarea). De neberfte Blabe lireformige, med tilrundet Endelap; de sverste omvendts afformige, tanbedc. Fl. D. T. 985. Fl. N. 717. D. og N. Binterfarse. N. Kaars & Korel.

Bestr. Roben tapformig, med mange Sibetrevler. Stangelen opret, libet grenet, kantet, surct, glat, bladet, 1-2 god boi. Bladene glatte, tanbede, morkgronne; Stangelbladene verelvise; de overfic udeelte, men dybt tandede, omfattende. Blomsterne sidde i arformige Klaser, paa Enden af Stangelen og Grenene. Bæger, ne guulagtig-gronne. Kronerne smutt gule. Stulpene længere end ben foregaaendes, oprette, men ikte tiltryfte, meget kortstillede. Bleeraarig. Blomster i Juni og Juli.

Paa fugtige Steder temmelig fjelden; i Sjelland omfring Kisbenhavn, ved Bordingborg; i gyen ved Odenfe, Fjellebroe 2c. I Rorge ved Aafjorden.

Egenst. og Anvend. Dens Blade funne om Baaren bruges til Kaal, i hvilfen henseende den endog paa nogle Steder i Norge, ligesom forben i Engelland, indplantes i has ver. Bierne træffe af Blomsterne. Man har en meget ftærk fyldt Afart, som findes almindelig i Blomsterhaver. Den er virksom mod Stjørbug.

Den ubsaacs om Foraaret og ubtyndes paa Bebet, naar Planterne staae for tæt; de kunne og udplantes i Raber, 9= 12 Tommer fra hinanden. Enhver vel bearbeidet Jordart extjenlig for benne Plante.

3. Løglugtende Sjørneklap (E. Alliaria) med hjertes formige Blade. Fl. D. T. 935. D. Gaffelkaal, Hvidlogenrt. Beffr.

Beffer. Roben grenet trevfet. Stængelen opret, lidet og fortgrenet, bladet, trind, ved Grunden haaret, 1.2 god hoi. Blædene glatte, paa Nervene af den underke Side haarede, budt tandede; Bladene ved Roden langkilfede, rundagtige, hjerteformige.
Stængelbladene verelvise, tilspidsede. I de voerke Bladhjørner,
sidde smaa blomsterbærende Grene og paa Enden af Stængelen en Alase. Kronerne hvide, Bægerbladene aflange. Langkulpene, især
de nederste, meget lange, tydelig 4hjørnede. 2aarig. Blomstret
sids i Ras.

Almindelig ved Gjerber og i Rratter.

Egenft. og Unvend. Den lugter fom Log, og naar Roerne abe ben, fal Welfen faae en logagtig Smag.

4. Gyldenlak Sjørneklap (E. cheiranthoides). Blas bene lancetformige, faatandede. Langskulpene oprette. Skulpsstiffene aabne. Fl. D. T. 731. og en bedre Kigur 923. Fl. N. 587. N. Kaarel, Tandlos Kaarel.

Beffr. Roden grenet. Stængelen opret, rant, tantet, furet, bladet, temmelig glat, i Loppen grenet, 1.2 god boi. Bladene verelvise, siddende, rue, faatandede eller heelrandede. Blomfter-tlasen lang, mangeblomftret, i Enden paa Stængelen og Grenene, førend Afblomftringen tort. Bægeret blegt. Kronbladene smult gule. Stulpene tydelig ahjørnede, lige oprette, parallelle med Stængelen. 1aarig. Blomftrer i Juli.

Den er funden paa Ofterfalled ved Salpeterværket; paa Moens Slint; galfter; ogfaa i Worge.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

5. Rankstulpet Sjørneklap (E. hieracifolium). Blas bene lancetformige, ffernt : tanbebe. Skulpstilkene oprette. Fl. D. T. Fl. N. 513. N. Snapkaal, Snapkaarel, Sankkaarel.

Saugtaffet Hisrneflap, B.

Beffr. Jeg maa tilffaae, at jeg iffe erindrer at have fundet benne Plante ber i Landet, og maaftee beroer det Sagn, at den fulde findes ber, blot paa Citationen af T. 731 i Fl. D., som adstillige anseer for at være denne Plante, men som uden Tvill er blot en stet Figur af den foregaaende. Nærværende Plante stal

nbmærte fig veb en fantet, rue Staugel; rue, lancetformige, ffernt indbugtet tanbebe Blade.

Den fal være funden paa Meens Klint og i Rorge ved be puerblevne Rubera af Steenvigsholms Glot.

Rgefift. og Unvend. Ubeffendt.

6. Baftard Sierneklap (E. hybridum Web.) Blas bene lancetformige, tandebe, meget glatte. Langfulpene 3 Gange langere end Bageret, oventil fiftere. Fl. D. T.

Beffer. Efter Weber ligner den vores have Gyldenlat (Cheiranthus Cheiri) i henseende til Storeclie, Bager, Krone, Lugt og Frocnes Form, men i henseende til det ovrige Udicende og Bladenes Form, ligner den Gyldenlat Gabetlap.

Den er funden ved Riel.

Egenft.og Anvend. Ubeffenbt.

15de Glagt: Gyldenlat (Cheiranthus).

1. Sjørneklappet Gyldenlak (C. erysimoides). Blazdene lancetformige, tandede, uden haar. Stangelen opret, udeelt. Langskulpene 4hiernede. Fl. D. T. 229? Fl. N. 585. Jaqv. Fl. austr. T. 74.

Beste. Stængelen rank, kantet, glat, udeelt, med faa tiltrofte haar (efter Gunnerus sithpaaret), 1.2 800 hoi. Bladene side uordentlig paa Stængelen, dog tættest nedentil; de ere glatte, siddende, lidet nedlobende, ikke saa smalle i Spidsen som bos E. Cheirastehoides, med saa smaa Lænder paa Siderne. Blomsterne sidde i en lang Riase, paa Enden af Stængelen. Aronbladene smult gule. Bæg. rne guusagtige, lidet saadne. Langstulpene linies sormige, oprette, sinhaarede; de overste ofte sængere fremragende end de ovrige. Avret kualesormigt. 2001aa denne Plante behover noiere at undersoges.

Junden eter Gunnerus ved Steenvigsholms Slot i Rorge. Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

20de Slagt: Aftenstjerne (Hesperis).

1. Lugtlos Aftenstjerne (H. inodora). Stangelen ops ret. Bladene agformig-lancetformige, tandede, ved Grunden naften spydformige. Kronbladene budte. Fl. D. T. 924 og 921.

" Ulugtende Aftenftjerne, Dec. Pl.

Befft,

Befft, Roben trevlet, grenet. Stangelen rant, i Loppen libet grenet, trind, baaret, bladet. Bladene fpidfe, undertiden ved Brunden dobt tandede, faa de faae et fpelformigt Udfeende. Blome ferne fibbe i en lang Rlafe, paa Enden af Stangelen og, nage ben er grenet, ogfaa paa Grenene. Eronbladene udbredte, Gaformige, meget forre end Bageret, violette eller bvibe. Langfulpene oprette. Bleeraarig. Blomfirer i Juni.

Rig, 021 i Fl. Dan, er nerve andet end en Mfart med boide Blomfier og mere grenet Stangel, ffjont ben af nogle er aufeet for at pare H. matronalis, men benne tommer besuden fag nar til ben ulugtende Aftenftjerne, at dem vanftelig laber fig abs Bille fom Mrt.

Den violette findes i Anen ved Ulrifsholm og Biffenberg; i Giel land ved Torbet. Den bride er funden ved hindgapt i Knen og ved Springforbi.

Egenft. og Unvend. Den byrfes i Saver fom Bitre plante.

21be Glagt: Gaafemad (Arabis).

I. Sield Gaafemad (A. alpina). Bladene aflang : lans cetformige, omfattende, spidstandede, Fl. D. T. 62. Fl. N. 413. M. Fjeldvaarel.

Beffr. Roden tapformig. Stangelen opret, udeelt, blabet, trind, flint baaret, benved I Bod boi. Rodbladene undertiten fill Bede. Stongelbladene budte, ftibbaarede, graggronne. Blomfter. ne fidde i en Alafe paa Enden af Stangelen. Kronbladene budte. bride. Langfulpene flade, tonde, linieformige, lidet frummede ind ab. Moen paa Rlapperne feer man tydelig, boor groene fidde. Bleer. garia. Blomftrer i Juli.

Paa Fjeldene i Dorge, f. Er. ved Sardanger, Dovre, Dfffin. marfen.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

Almindelig Gaasemad (A. theliane). Bladene haarebe; libet tandebe; Robbladene ftilfede. Stangelen grenet. Langskulpene opstigende. Il. D. T. 1106. Fl. N. 495. M. Tornaarel.

Beffr. Roben grenct trevlet. Stangelen opret, trind, faabladet, haaret, 4.8 Commer bei. Bladene baarede; Robblas meget forre Blomffer og violette Stovenappe. Hecraarig. Blome frer i Mai og Juni.

Afart: Duunhaaret bitter Springklap (C. a. pubescens) med haaret Stangel og Blade. Fl. D. T. 148.

Sift og ber i Ellemofer og ved rindende Band, f. Er. i Dorehaven; ved Ulrifsholm i gyen; Beile i Jolland 2c. I Norge ved Arondhiem. Afarten har jeg fundet ved Corfelise paa Kalker.

Egenft. og Anvend. Som ben foregaaende. Den blis ver endog ofte folgt for ben rette Brandfarse (Sisymbr. Nasturtium). I Apotheterne forverles ben ligeledes og har omtrent samme Egenstaber.

17de Slægt: Gabeklap (Sisymbrium).

1. Brondkarse Gabeklap (S. Nasturtium). Langskulp pene nedbsiede. Bladene finnede; Smaabladene hierteformigerundagtige. Fl. D. T. 690. Fl. N. 893. D. Brondkarse, Bandkarse. R. Rarse.

Bandfarse Gabeflap, B. Band Gabeflap, Dec. Plantelære.

Best. Roben meget tættrevlet. Stænglerne vod Grunden fremliggende og rodkydende, med Loppen oprette, grenede, glatte, stribede, lidet kantede. Bladene verelvise, sinnede, glindsende glatte. Rodbladene bestaae omtrent af 2 Par ægsormige Smaablade, hvoras de nederste ere meget smaa, og et stort Endeblad, som erkrunds agtigt og lidet rundbugtet i Randen; Smaabladene paa de everste Stængelblade ere mere ligedannede og 3.4 Par. Blomsterne sidde i Klaser. Kronerne temmelig smaa, hvide. Langskulpene oprette, undertiden aabne. Stulpstissene lige udstaaende. Bleeraarig. Blomsstere i Juni og Juli.

Den ligner meget ben bittre Springflap, men bar forre Blade; toffere Stængel; mindre Blomfier og ubmarter fig desuben veb Stulpenes Korm.

Ifte fjelden ved Bæflob, Tildevæld og Grovter.

Egenst, og Anvend. Dens unge Blade blive alminder lig brugte til Salat. Bierne trætte af Blomsterne. Den bar forbelende og opløfende Egenstaber og er virksom mod Stjørbug.

5. Sfor

2. Stor Gabetlap (S. sylvestre). Langstulpene nebs bsiebe. Bladene finnede; Smaabladene lancetformige, taffer be. Fl. D. T. 931. Fl. N. 891. D. Liden vild Karse. M. Stor Senner.

Beffr. Roben frybende. Stænglerne oprette, i Loppen grenesbe, bladede, tantede og furede, omtrent i Sod hoie. Bladene verelvise, glatte. Smaabladene paa de nederste bred lancetsorsmige; paa de overste smakere. Blomsterne fidde i lange Klaser. Kronerne gule. Stulpen fort, lidet indboiet. Fleeraarig. Blomstrer be'e Commercen igiennem.

Dift og ber paa sumpige Steder i Danmart og Solfteen; i

Morge efter Gunnerus ved Strandfanterne.

Egenft. og Unvend. Bladene have en fbitter Smag. Bierne traffe af Blomfterne.

3. Ajær Gabeklap (S. palustre). Langskulpene neds briebe, aflang agformige. Bladene halvsinnede. Kronbladene kortere end Bagerne. Fl. D. T. 409 (under Navn af S. islandicum). Fl. N. 850.

Beftr. Den ligner meget ben foregaaende. Roben er ubeelt, næften tapformig. Stængelen weret eller opftigende, grenet, bladet, furet, glat, omtrent i Bod bei. Bladene verelvise; de nederzse ved Grunden finnede og i Enden balvsinnede, med et florre Endeblad, hvorved de blive lireformige. Fligene ulige taktede. Blomsfterne i tynde Klaser. Kronbladene gule. Langkulpene lige uds flaaende, fortere end hos den foregaaende. Fleeraarig. Blomftrer put Sommeren.

hift og ber ved Kanten af Grevter og Damme i Danmart og holfteen; i Rorge paa Eger; ogsaa i Island.

Egenft. og Unvend. Som ben foregagenbe.

4. Bitter Gabeklap! (S. Amphibium). Langftuspene nedbsiede, stillede. Bladene aflange, libet halvsinnede eller takkede. Kronbladene langere end Bagerne. Fl. N. 892.
D. Bandpeberod, Strandpeberod. N. Bassennep.

Landvande Gabeflap, . B.

Man finder af denve Plante folgende Afarter;

I ste

ifte Afart: Candhladet bitter Gabellap (S. A. aqvaticum) 'med ale Bladene tandede eller taffebe. Fl. D. T. 984.

2den Afart: Salvfinnet bitter Gabeflap (S. A. terrestre). De nederfte Blade udeelte; de Bverfte halvfinnede.

3die Afart: Fliget bitter Gabeklap (S. A. paludosum Schum.) De sverste Blade lancetformige; de mellemste sligede eller indskaarne; de nederste takkede og spidse. Lob. Icon. p. 319.

Beffr. Roben langtrevlet, ofte frybende. Stænglerne frybende ved Grunden, opftigelide, flatne, bugtede, furede, bladede, glatte, i Korpen grenede, 1:2 Fod lange. Bladene verelvise, aslang lancetformige, bos de forsiellige Afarter taffede, fligede eller halvsinnede. Blomsterne side i temmelig lange Klaser, som komme frem af de overste Bladhjørner og paa Enden af Stængelen. Bægers bladene guulagtige. Kronbladene omvendtægsformige, gule. Stuipstilkene længere end bos de tvende foregaaende, lige udstaaende. Bleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Almindetig ved og i Grovter og Damme.

Benft. og Unvend. Bierne traffe af Blomfterne. Den har en meget bitter Smay 'vg er ormbrivende.

5. Sand Gabeklap (S. arenosum). Stangelen faar bladet, grenet. Bladene lireformige, retvinklet tandede, fitve haarede. Haarene grenede. Fl. D. T. Barr. Icon 196.

Best. Roben grenet trevlet. Stangelen opret, i Toppen udeelt, rrind, stivhaaret. Robbladene mange, krandesormige. Endestigen florre end de ovrige, 3sidet. Stangelbladene vereloise, lancetsormige, dubt tandede. Blomsterne imaa og sidde i en undertiden sammensat Klase, paa Enden af Stangelen. Bagerne glatte. Kronerne lydviolette eller hvide. kangkulpen sin, lidet sammentryst, langere end Stilken. 19arig. Blomstrer i Juni og Juli.

Paa sandige Marker ved Bichburg i Holsteen efter Beber. Egenst. og Unvend. Ubekjendt.

6. Smaablomstret Gabellap (S. Sophia). Bladene mange, bobbelt firnede, lidet haarede. - Kronbladene mindre end

Digitized by Google

end Bagerne. Fl. D. T. 528. Fl. N. 277. D. Barbeers forstand, Bartstjar Biisdom, Sundesennep. N. vilde Usparges.

Almindelig Gabetlap, Dec. Dl.

Beffr. Roden lang, grenet eller udeelt. Stængelen opret, grenet, bladet, trind, glat, ved Grunden violet, omtrent 2 god boi. Bladene verclvise; Smaabladene dobt halvsinnede. Bligene linieformige, tætte, ulige store, spidse, lidet tilbageboiede. Bloms sterne meget smaa, gule. Bægerbladene aabne, snart affalbende, linieformige, spidse. Langskulpene tonde, tætte, lidet aabne. 1aarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Almindelig paa Gjerder, Moddinger og ubrugt Jord i. Danmark og holfteen; i Norge findes den ved Endafjord i Baranger, paa Loveen i Nordland og ved Trendhjem.

Egenft. og Unvend. Faar og Geder abe ben. Af Stangs lerne fan man giere Feiekoste. Freene, som langt ub paa Vinteren blive siddende i Stulperne, give Sangfuglene Bobe. Den har ormbrivende Egenstaber.

7. Glatbladet Gabeflap (S. Irio). Bladene houls formige, tandede, uden haar. Stænglerne jevne. Langskulpene oprette. Fl. D. T. Fl. N. 3 11. Iaqv. Fl. austr. T. 322. N. Straffritse.

Beffr. Roden udeelt. Stangelen opret, grenet, ifær i Toppen, trind, bladet, 1=2 god boi. Bladene verelvise; Fligene spidse, tandede, ifær paa den forriste Rand. Blomfterne smag og sidde i lange Klaser. Kronbladene gule, længere end Bægerne. Den har mange, trinde, meget lange Stulper. 1 aarig. Blomftrer i Juli og August.

Den findes efter Gunnerus i Morge ved Berg og Storen; efter Strom paa Eger.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

18de Glagt: Sjørneklap (Erysimum).

1. Læge Sjørneklap (E. officinale). Langkulpene trufte til Arftistene. Bladene houlformige. Fl. D. T. 560. Fl. N. 411. D. og N. vild Sennep, Beisennep.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen opret, grenet, ifer i Loppen, bladet, trind, lidet haaret, 1=2 god boi. Grenene verelvife, aabne. Bladene haarede, med tandede Klige. Rodbladene lireformige. Blomsterne sidde i remmelig lange, linieformige Ur; de ere meget smaa, gule. Langskulpene & Somme lange, spelformige og ligge taglagte og tæt op til Arstillen. Støvveien spids, vedvarende. 1 aarig. Blomstrer i Juli.

Paa grufede Steder ved Beie ic.

Egenst. og Unvend. Fagrene abe ben. Freene kunne bruges som Sennep, men ere mindre farpe. Den har urins brivende Krafter.

2. Karseartet Sjørneklap (E. Barbarea). De nederste Blade lireformige, med tilrundet Endelap; de sverste omvendts abformige, tanbedc. Fl. D. T. 985. Fl. N. 717. D. og N. Binterfarse. N. Kaard Korel.

Beffr. Roben tapformig, med mange Sibetrevler. Stængelen opret, lidet grenet, kantet, furct, glat, bladet, 1-2 god boi. Bladene glatte, tandede, morkgronne; Stængelbladene verelvise; de overfie udeelte, men dobt tandede, omfattende. Blomfterne sidde i axformige Klaser, paa Enden af Stængelen og Grenene. Bæger, ne guulagtig-gronne. Kronerne smuft gule. Stulpene længere end den foregaaendes, oprette, men ikte tiltrofte, meget fortstilkede. Bleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Paa fugtige Steder temmelig sjelden; i Sjelland omkring Lisebenhavn, ved Bordingborg; i knen ved Odense, Zjellebroe ic. I Worge ved Aafiorden.

Agenst. og Anvend. Dens Blade funne om Vaaren bruges til Kaal, i hvilfen henseende den endog paa nogle Steder i Norge, ligesom forhen i Engelland, indplantes i has ver. Bierne traffe af Blomsterne. Man har en meget stark fyldt Afart, som sindes almindelig i Blomsterhaver. Den er virksom mod Skjørbug.

Den ubsaacs om Foraaret og ubtyndes paa Bedet, naar Planterne staae for tot; de kunne og udplantes i Rader, 92 12 Tommer fra hinanden. Enhver vel bearbeidet Jordart er tjenlig for denne Plante.

3. Løglugtende Sjørneklap (E. Alliaria) med hjerteformige Blade. Fl. D. T. 935. D. Gaffelfaal, Hvidlegeurt.
Beftr.

Beffer. Roben grenet trevtet. Stængelen opret, lidet og fortgrenet, bladet, trind, ved Grunden haaret, 1.2 god hoi. Blædene glatte, paa Rervene af den underke Side haarede, budt tandede; Bladene ved Roden langkilfede, rundagtige, hjerteformige.
Stængelbladene verelvise, tilspidsede. I de voerke Bladhjorner,
fidde smaa blomkerbærende Grene og paa Enden af Stængelen en
Klase. Kronerne hvide, Bægerbladene aflange. Langkulpene, især
de nederke, meget lange, tydelig 4hjornede. 2aarig. Blomkret
fidk i Mai.

Almindelig ved Gjerber og i Rratter.

Egenft. og Unvend. Den lugter som log, og naar Roerne abe ben, fal Melten faae en logagtig Smag.

4. Gyldenlat Sjørneklap (E. cheiranthoides). Blas bene lancetformige, faatandede. Langskulpene oprette. Skulpstiftene aabne. Fl. D. T. 731. og en bedre Kigur 923. Fl. N. 587. N. Kaarel, Tandlos Kaarel.

Bester. Roden grenet. Stængelen opret, rauf, kantets suret, bladet, temmelig glat, i Loppen grenet, 1.2 god boi. Bladene verelvise, siddende, rue, faatandede eller heelrandede. Blomsterklasen lang, mangeblomstret, i Enden paa Stængelen og Grenene, sørend Asblomstringen kort. Bægeret blegt. Kronbladene smuft gule. Stulpene tydelig abjørnede, lige oprette, parallelle med Stængelen. 1 aarig. Blomstrer i Juli.

Den er funden paa Ofterfalled ved Salpeterværket; paa Moens Slint; Balfier; ogsaa i Rorge.

Rgenft. og Unvend. Ubefjendt.

5. Rankstulpet Sjørneklap (E. hieracifolium). Blasbene lancetformige, ffernt : tandede. Skulpstilkene oprette.
Fl. D. T. Fl. N. 513. N. Snapkaal, Snapkaarel, Savkaarel, Tandkaarel.

Saugtaffet Sigrneflap, 3.

Bestr. Jeg maa tilkaae, at jeg ikke erindrer at have sundet benne Plante ber i Landet, og maastee beroer det Sagn, at den kulde sindes ber, blot paa Citationen af T. 731 i Fl. D., som adskillige anseer for at være denne Plante, men som uden Tvivl er blot en set Figur af den foregaaende. Nærværende Plante stal

ndmærte fig ved en fantet, rue Staugel; rue, lancetformige, fiernt indbugtet standede Blade.

Den fal være funden paa Moens Klint og i Rorge ved de pverblevne Rudera af Steenvigsholms Glot.

Rgenift. og Unvend. Ubeffendt.

6. Baftard Sierneklap (E. hybridum Web.) Blas bene lancetformige, tandebe, meget glatte. Langfulpene 3 Gange langere end Bageret, oventil fhffere. Fl. D. T.

Beffr. Efter Beber ligner den vores have Gpldenlat (Cheiranthus Cheiri) i henseende til Storrelfe, Buger, Krone, Lugt og Froenes Form, men i henseende til det ovrige Udicende og Bladenes Form, ligner den Gpldenlat Gabetlap.

Den er funden ved Riel.

Egenft.og Unvend. Ubefjenbt.

19de Glagt: Gyldenlat (Cheiranthus).

1. Sjørneklappet Gyldenlak (C. erysimoides). Blav bene lancetformige, tandede, uden haar. Stangelen opret, udeelt. Langskulpene 4hjørnede. Fl. D. T. 229? Fl. N. 585. Jaqv. Fl. austr. T. 74.

Beffr, Stængelen rank, kantet, glat, udeelt, med faa tiltrykte Haar (efter Gunnerus fikthaaret), 1.2 god boi. Bladene fidde uordentlig paa Stængelen, dog tætteft nedentil; de ere glatte, siddende, lidet nedlodende, itte saa smalle i Spidsen som dos E. Cheiranthoides, med saa smaa Tander paa Siderne. Blompterne sidde i en lang Klase, paa Enden af Stængelen. Aronbladene smult gule. Bagirne guulagtige, lidet laadne. Langkulpene linies formige, oprette, fimbaarede; de overste ofte længere fremragende end de oprige. Arret knalesormigt. 2019aa denne Plante behover noicre at undersoges.

Bunden e ter Gunnerus ved Steenvigsholms Glot i Rorge, Bgenft. og Unvend. Ubefjendt.

20de Slagt: Aftenstjerne (Hesperis).

1. Lugtlos Uftenstjerne (H. inodora). Stængelen ops vet. Bladene agformige lancetformige, tandede, ved Grunden naften spybformige. Kronbladene budte. Fl. D. T. 924 og 921.

Ulugtende Aftenftjerne, Dec. Pl.

Beffr.

Beffe. Roben trevlet, grenet. Stængelen rank, i Coppen lidet grenet, trind, haaret, bladet. Bladene spidse, undertiden ved Grunden dobt tandede, saa de faae et spelformigt Udscende. Blomkerne sidde i en lang Klase, paa Enden af Stængelen og, naar den er grenet, ogsaa paa Grenene. Kronbladene udbrekte, omvendt, auformige, meget florre end Bægeret, violette eller hvide. Langstulpene oprette. Bleeraarig. Blomstrer i Juni.

Big. 921 i Fl. Dan. er neppe andet end en Afart med hvide Blomfier og mere grenet Stængel, Gjønt den af nogle er anseet for at være H. matronalis, men benne tommer desuden saa nær til ben ulugtende Aftenstjerne, at den vanftelig lader fig ade Gille som Art.

Den violette findes i Inen ved Ulrifsholm og Biffenberg; i Sjelland ved Torbet. Den hvide er funden ved hinsgavl i Inen og ved Springforbi.

Egenft. og Anvend. Den byrfes i haver som Bites plante.

21de Glagt: Gaasemad (Arabis).

1. Sield Gaasemad (A. alpins). Bladene aflang lane cetformige, omfattende, spidstandede, Fl. D. T. 62. Fl. N. 413. N. Fjeldvaarel.

Beffr. Roden tapformig. Stængelen opret, udeelt, bladet, trind, flint haaret, henved i Vod hoi. Rodbladene undertiten fill tede. Stængelbladene budte, ftwhaarede, graagronne. Blomfterne fidde i en Klase paa Enden af Stængelen. Kronbladene budte, bride. Langfulpene flade, tynde, linieformige, lidet krummede ind ad. Wen paa Klapperne seer man tydelig, hvor groene sidde. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

' Paa Fjeldene i Dorge, f. Er. ved Sardanger, Dovre, Offfine marten.

Rgenft. og Unvend. Ubefjendt.

2. Almindelig Gaasemad (A. thaliana). Bladene haarede; lidet tandede; Rodbladene stillede. Stængelen grenet. Langskulpene opstigende. Fl. D. T. 1106. Fl. N. 495. R. Esrvaarel.

Beffr. Roden grenct, treviet. Stængelen opret, trind, faabladet, haaret, 4.8 Commer boi. Bladene haarede; Robblabene dene ligge tat paa Jorden i en Krands omkring Planten og ere æge formig - lancetformige eller omvendt - agformige, paa den underfte Blade rodagtige. Stangelbladene saa, verelvise, lancetformige, siddende. Blomfterne sidde i Klaser, paa Enden af Stængelen og Grenene, og ere smaa, hvide. Blomfterkilkene meget fine, aabne. Lagrig. Blomftrer i Mai.

Almindelig paa torre Marker. I Norge ved Trondhiem.

Rgenft. og Unvend. Faarene abe den.

3. Stivhaaret Gaasemad (A. hispida). Robbladene halvsinnet-liresormige, stivhaarede; Stængelbladene lancetsormige. Haarene flovede. Stængelen glat, grenet. Fl. D. T. 386. Fl. N. 744. (Pag begge Steder under Navn af Cardamine petræa). N. Starkarse.

Steen Springflap, B.

Beffr. Roben tond, tapformig; den fremftyder flere oprette eller opftigende, grenede, trinde, bladede, glatte, 6-8 Commer beie Stangler. Bladene ftilkede, ved Roben tæt samlode, meer eller mindre dobt halvsinnede eller fun takkede, stivhaarede; paa Stangelen næften siddende, faatandede eller heelrandede, budte, verelvise, mindre haarede. Blomfterne sidde i Llaser. Bægerbladene budte. Cronsbladene meget korre end Bægerne, hvide. Langkulpene aaben op rette. Fleergarig. Blomftrer i Juli.

Afart: Spydbladet stivhaaret Gaasemad (A. h. hastulata Smith). Bladene nosten glatte. Rodbladene spydformis ge, 3lappede. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 469 (under Navn af Cardamine hastulata).

Hovedarten findes paa Woens Klint og i Norge; Afarten hat Professor Babl fundet i Norge.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

22de Slagt: Taarnurt (Turritis).

1. Glat Taarnurt (T. glabra). Robbladene tandede, ftivhaarede; Stangelbladene heelrandede, omfattende, glatte. Fl. D. T. 809. Fl. N. 348. D. Taarnsennep, vild Kaal. R. Glat Taarnsennep, Jomfrue Erter,

Glat Tugrnfpidfe, B.

Befff.

Beffe. Roben tond tapformig, lang. Stængelen opret, rant, i Loppen riisformig, grenet, trind, glat, bladet, 2 3od hoi og derover. Robbladene filtede, lancetformige; Stængelbladene fiddende, piilformige, spidse, mindre og tættere sammen imod Enden af Stængelen. Blomfierne fidde, naar de, forfte udspringe, i en Halvsterm, som siden bliver til en lang Klase. Kronbladene bvide. Langstuspene oprette, trofte ind mod Stængelen, flade, glatte, ton- de. 1 aarig. Blomstrer i Juni.

hift og ber paa Diger og torre Steber. I Rorge ved Brond. bjem og i Prfebalen.

Egenft. og Unvend. Den ftal i Smag have Lighed med Rarfe og spifes som ben. Stangelen fan bruges til Hor. Faarene abe ben, og Bierne traffe af Blomfterne.

2. Stivhaaret Taarnurt (T. hirsuta). Alle Blabene og Stangelen stivhaarede. Langskulpen 4hisenet. Fl. D. T. 1040. Fl. N. 344. N. Hvas Sennep, Taarnsennep.

Stivhaaret Taarnspidse, B.

Best. Roben libet grenet. Stængelen opret, oftest nbeelt, trind; besat med enkelte, aabne, hvide Haar, ½ 1 Tod hoi. Bladene bred lancetsormige, tandede, befatte med udcelte og i Randen med klovede Haar; de nederste stilkede; de overste siddende, haivoms sattende. Blomsterstanden omtrent som den soregaaendes, kun mins dre. Blomsterkilkene glatte. Kronerne hvide. Langstuspene oprette, mod Modningen nikkende, glatte. Bleeraarig. Blomster i Juni.

Sift og her paa torre Bafter og i Mofer, f. Er. ved Ordrup, pg Bernedorf, men fjeldnere end den foregagende. I Rorge veb Erondhiem.

Rgenft. og Unvend. Bierne traffe af Blomfterne.

23de Slægt: Raal (Brassica).

1. Ager Raal (B. campestris). Roben og Stængelen tynd. Bladene hjerteformige, tilspibset omfattende; de nederste lireformige, tandede, lidet stivhaarede. Fl. D. T. 550. Fl. N. 301. D. vild Kaal, Ager Kaal, gule Urter, Kidste, Aasterkaal. N. Aaterkaal.

Mart Kaal, 23.

Bestr.

Beffr. Roben fiin tapformig. Stængelen opret, grenet, trind, glat, ved Grunden lidet haaret, 1-2 fod hoi. Bladene graagronne, be nederste stissed. Stængelbladene siddende, verelvise, lidet toffe, glatte, paa Understaden tydelig nervede. Blomsterne sidde i Klaser, vaa Enden af Stængelen og Grenene. Bægerbladene lidet aabne. Kronbladene gulc. Langstulpene oprette, lidet kantede, aarede, kudrede; med et kort, syelsormigt, ved Grunden 4bjørnet Rek. laarig. Blomstrer i Juni.

Kiguren i Fl. D., som kun er maadelig, vifer ifte Rodblade-nes Korm.

Almindelia i Baarfaden.

Egenft. og Unvend. Den er ofte tilligemed Maer Sens neven i faadan Dangbe i Baar : Gaben, at benne bliver qualt berved, og Ageren, naar be blomftre, bliver ganffe quul Dens Free, fom tilligemed Freet af Sennep : Arters ne ograf vild Reddite taldes Korufree og Bpafree, inde holde en betydelig Dangde Olie og bruges berfor paa adfile lige Steder iftebet for Rapfad, men ba Stulperne modnes til meget ulige Tid, bar man bibtil troet, at bens Dyrfning par iffe forbeelagtia; hvilfen Indvending derimod fan gieres mob alle Planter af benne Samilie og ei heller er af faa megen Bigtighed, ba be fildigft modnebe tilbeels ere meget smag, tilbeels ganffe golbe. Rrøene funne forreften bruges fom Sennep og anvendes almindelig til gobe for Cangfugle. Planten felv fan fom ung fpifes fom Raal. Suusbprene abe ben og Bierne træffe af Blomfterne.

2. Rapfæd Raal (B. Napus) Roben ftangelagtig, tapformig. Bladene jevne; de everste hjerteformig-lancetformige, omfattende; de nederste lireformige, tandede. Fl. D. T. Blackw. T. 224. D. Rapfad, Rapfadt.

Beffr. Roben er tof og noget forlanget oven for Jorden. Stangelen er opret, grenet, trind, bladet, firibet, glat, 1-2 300 boi. Bladene lidet blaagronne; Stangelbladene verelvife, tandede; de overfte næften beefrandede. Blomfterne i Klafer, ligesom ben foregaaende. Kronbladene gule. Langkulpene trinde, knudrede, mod

mob Mundingen libet tilbageboiebe; Rebbet tantet. Zaarig. Blom-firer i Mai.

Den findes som vild i Marffegnene, poor den dorfes. Strom angiver at B. Napus findes vildvorende paa Toten i Norge, men ban giver ben Navn af Roe eller Nape.

Egenft. og Unvend. Den vigtigste Deel af benne Plante, og hvorfor ben saa almindelig byrkes, er dens olierige Free, hvoraf en Stjeppe skal give 8:12 Potter Olie. Roben er spieselig, saalange Stanglerne itte have sat Free. De unge Blade kunne bruges som Salat, og Juusdyrene abe bem gjerne. Den er desuden en god Bieplante.

Man indbeler Rapfaden efter Tiben, da ben ubsaaes, i Sommers og Vinter: Rapfad; hiin ubsaaes silbig om Foraaret til St. Hans Dag og hostes i August eller Septems ber; benne saaes i September og hostes i Juni. Denne softe har det Fortrin, at den ikke saa meget angribes af Jordlops per og Raalorme, som ofte ganske odelægge den anden. Den sordrer en god, vel tilberede Jord, og udsaaes jevnt, men ikke tyst. Maar de storte Stulper ere modne, asserned den, bins des i Ruipper og udsættes for Solen eller paa et tort Sted, for at det ovrige Froe kan eftermodnes. Naar den tærskes, skeer dette sædvanlig paa fri Mark i et dertil indrettet Segl, for at intet af Froet kal spildes. Man bør ikke lade Froene ligge længe inden de presses, da de ellers uddunste noget af Olien.

Om benne Plantes Dyrkning, Earskning og evrige Behandling findes udforlige Efterretninger i en Ufhandling af Dr. Iversen i Landh. Selft. Strivter 7be Decl.

3. Roe Raal (B. Rapa). Roben stangelagtig fugleformig nebtryft, tisbrig. Robbladene lireformige, rue. Stans gelbladene heelrandede, jevnę. Blackw. T. 226. D. Roc. R. Nape, Turnips.

۲

Beffr. Dens meer eller mindre fugelformige, nedtrofte eller libet aftange Rob er tildeels oven for Jorden. Stangelen opret, grenet, bladet, trind, temmelig jenn. Robbladene ulige tandede; Rr

Stangelbladene hjerteformia lancetformige, omfattende, jedne, lidet blaggronne. Blomfterftanden og Blomfterne som bos den foregaaende. Langftulpene mindre knudrede og mere aarede. 2aastia. Blomftrer i Mai.

Den findes vildvorende i Engelland og Dolland; ber findes ben fom vilb, boor den er dorfet i Marten.

Afarterne af benne Plante fan indbeles i runde og lange Roer. Af de runde ere de vigtigste: runde Hoft Roer, Mai Roer eller hvide Roer, norste Næsper, Wart Roer (Engellandernes Fjeld Turnips) og af de lange: Host Roer, botfeldste, martste eller Teltauiste.

Egenst. og Unwend. Deres Anwendelse til Kobe for Mennester er befjendt. Nogle Afarter ere i de nyere Tider ifar beromte som Foderrodder, hvortil isar Mark Roen er ppperlig; ogsaa Bladene ades af Husdyrene. From eindes holde Olie, og Blomsterne soges af Bierne, ligesom de steste af denne Familie. Paa adskillige Steder bruger man Saften af Roer, som Huseraad mod Gigt. Den har fortyndende, urindrivende Egenskaber.

Roe-Afarterne ubsaces i vel byrtet have Jord, som Marrit forhen har værer gisdet, dog tunne de botfeldste og markste, ogsaa blive gode i Jord, som i 2 Nar itte har faaet Gjødning, naar den kun bliver vel bearbeidet.

Mai Roer udsaaes saa tidlig om Foraaret, som Jorden er bequem til Dyrkning, og udsordrer ingen anden Pleie, end at fortyndes og renses fra Ukrud. De norske Næper, hvilke i Norge blive udsaaede i de saakaldte Braater, hvor Krat og Lyng afbrændes, saa at Jorden bliver gisdet med Afken deraf, skulle itke blive saa gode eller velsmagende med anden Behandling eller i noget andet Land, som i Norge. Hvor man vil dyrke dem i Haver, er Behandlingen den samme som med de foregaaende.

Mark Roer eller Eurnips ubfaces, i Marken med en Sace: Mafkine i Raber, renfes med Lugeplov, ubtyndes o. f. v. Bege

Begge Slags Beft: Roer, be botfelbfte og de martite ubfaaes i Juli og August Maaneder paa Beder, hvor alt forhen en anden Rieffenvart har staaet, f. Er. tide lige Erter. Det er godt at saae tvende Gange, ifald en Saaening fulde mislyttes.

4. Almindelig Raal (B. oleracen). Roben ftangelags tig, trind, fjødrig. Alle Bladene glatte, blaagraae, rundbugs tede og lappede. Engl. Bot. T. 637. D. Kaal.

Beffer. Roben tot, dyb. Stængelen tot, fjodrig, naar den blomftrer, 3-4 Bod boi, glat, trind. Bladene flore, af meget forstjellig Borm bod de forstjellige Afarter. Blomfterne i Klaser. Kroneene ftorre end bod de foregaaende bg lpfere gule. Langstulpene knudrede. 20arig. Blomftrer i Juni.

Den vildvorende, hvorefter benne Beffrivelfe er tagen, findes wed Strandfanten i Engelland.

Denne Plantes mangfoldige Afarter tan fores under folgende Hovedafbelinger:

- I. Raalarter med frie Blade, hertil hører Grøns Faal (B. o. viridis) med udbredte, glat bugtede Blade og Rruuskaal (B. o. laciniata) med udbredte, meget frusede og fligede Blade, hvorfor den og kaldes Fjer: eller Plumages Raal.
- 2. Raalarter med Joved. Hertil hører Fvidkaal (B. o. capitata) med kugleformige, hvide Hoveder. Rødkaal (B. o. rubra) med kugleformige, rode Hoveder. Savdy Raal (B. o. sahauda) med kugleformige, buglebladede, gule Hoveder. Wirsinger Raal (B. o. sabellica) med kugleformige, tat-buglebladede, grønagtige Hoveder, og Blomkaal (B. o. botrytis) med faabladede Hoveder, som indvendig ere opfyldte med uuddannede Blomster.
- 3. Rob Kaalarter. Hertil hører Overjords Kaalrabieller Kaalrabi over Jorden (C. o. Napobrassics) med hovediformig Stængel ever Jorden og Underjords Kaalrabi (B. o. Gongylodes) med hovedformig Stængel under Jorden.

Af Grontaalen haves lys og mort, og hot og lav af begge Farver, den morte er den sodeste af Smag, og den lave holder sig sædvanlig bedst om Vinteren, hertil henfores og den pommerste Raal, som har glatte Blade, bliver meget boi og bruges ifær om Vinteren.

Af Fridkaal har man tidlig Spidskaal, med tils spidsede Hoveder, som saaes bebit fra Engelland, hvor den kalbes Early York Cabbage, Erfurter Hvidkaal, med rundlige Hoveder, til Brug ved Midsommers Lid og Plat Hvidkaal, med mere flade Hoveder, til Vinterbrug. En Underafart dyrkes i Marken i Engelland til Quagfoder, som bliver den allerstorste og hvoraf et Hoved kan veie 50 til 60 Pd. Den kaldes Skotlandsk Raal, paa engeist Scotch Cabbage.

Af Robeaul har man ben tiblige Erfurter og hollanbit Robtaul til Binterbrug.

Af Savoy Baal har man ben gule og ben grønne, som begge burtes til Vinterbrug.

Wirfinger Baalen dorfes til Commerbrug.

If Blomkaalen byrkes den tidlige coperske, den tidlige engelske og den sildige engelske; hertil kan regnes Broccoli, som synes at være en Overgang fra de hovedsormige til de fribladede Kaalsorter, hvoraf man har den italienske og den engelske, og af begge violette og hvide.

Af Overjords Raalrabi har man den tiblige og file bige hvide, samt blaa eller rød.

Af Underjords Raalrabi durfes den hvide og den gule, hvoraf den sibste er den bedite. hertil fan henregnes Onittaalen, som sones at være en udartet underjords Raalrabi, og sandsonlig er ligeledes den endnu her ubetjendte, i de noree occonomiske Strivter roste svenfte (men i Sverrig ligeledes ubefjendte) Roe kaldet Rotabaga, ogsaa en Underafart heraf.

Alle Kaalafarter ubfordre en velbearbeibet, og tagle en frift gisdet Jord. De trives bedft i nye kulgravet Jord. Af Hoved: Raalforterne og Blomkaalen erholder man de forstrinligste Hoveder ved at overvintre Planter, som til dette Dies med ubsaaes i August og forplantes i October paa et tørt Sted tæt sammen, hyppes førend Frosten og udplantes saa tidlig om Foraaret, som Beirliget tillader. Disse kaldes Vinterkaals planter.

Bovebubfaden feer om Forgaret, fagfnart Beirfiget tillas ber bet, og for at fage tiblig Blomfagl (fom ogfag borfes uns ber Binbuer), Birfing: og Opids Dvidfaal, fager man bem paa Miftbed. Udplantningen feer, faafnart Planterne ere tjenlige, i 11 Rods Afftand. Grontaglen fages i Marte, April eller fenere, ba Udplantningen, fom ber fee i famme Afftand, iffe behoves at foretages forend i Juni Maaned. . Blomfaas len ubfages fiere Bange, for at have Soveder Commeren over, og fibfte Ubfad til Binterbrug fecr i Juni. Broccoli er ende nu ifte faa befjendt ber, fom denne velfmagende Raalfort for: tjente at være; i. be lande, hvor ben byrtes, ftager ben i fri Land Binteren over, og efter at være afftagret til Brug om Efteraaret og Vinteren, driver den Spirer, fom bruges om For-Forsøg mage afgiere, om den ogsag tagler Binteren Den byrfes fom Blomkaglen, men behover langere Tib til at opnaae fin Kuldfommenbed, saa at man iffun foretager een Plantning; den plantes 2 Fod fra binanden. Svid:, Rod: og Savoi : Raalen plantes 2 Fod fra binanden, og den Gfots landfe 3 à 4 Fob. Raalrabi byrfes ligefom Blomfaglen. Onitfaglen udfages i Rader; til Binterbrug i September Magned, og til Forgarebrug i Februar eller Marts. Alle Hovedfaalarter mage hoppee, da bette bestytter bem for at omfastes af Binden, og Roben for at angribes af Mabbifer.

Ægenft. og Unvend. Foruden diffe Afartere Anvendelse til Fode for Menneffene, tillavet paa saa mange forstjellige Maader, og hvoraf Suurkaalen er ifær vigtig for Soesarende

 $\mathsf{Digitized} \ \mathsf{by} \ Google$

na lange Reifer, formebelft bens Birffombeb mob Sfjerbug, bruges vafag abffillige fom Soderurter. Suusdyrene ade vel alle Sorter, men bet er bog ifar den Stotfte Svidfaal og Ragfrabi over Jorden, fom i denne Senfeende fortjener at bur-Rroene ere olierige, ifer af Onitfaglen, fom af benne Mariag burfes pag nogle Steder i Engelland; bvilfen Ragliort og er meget tjenlig til Qvægfoder; ja man bar endog i Gverria blandet bene Robber i Brob. Alle Raalafarterne'libe meget af Infecter, af Jordlopper (Crysomela oleracea), nagr be ere unge, og af Raglorme (Larven af en Sommerfugl Papilio Brassica Lin.), naar de ere aldre. De fiofte udryd: des bedft ved at lade Ender, Strandmaager, Biber eller flige Rugle afpille bem. Daar man vil avle Erse af de forfficllige Afarter, mage be plantes meget langt fra bverandre, man ellers fager Blandinger, fom nogle Steder i Provindferne faldes Bniber Raal.

24de Slagt: Sennep (Sinapis).

1. Ager Sennep (S. arvensis). Langskulpene manger kantede, knudrede, ophovnede, langere end det tveaggede Reb. Bladene agformige, nasten lireformige. Fl. D. T. 753. Fl. N. 302. D. Agersennep, Agerkaal, Riddite, Bygfree, gule Urter. N. Aakersennep, Prastekaal, Prasteblom, Sviinskaal, Sennep, Aakerlouk.

Befer. Roben tond. tapformig. Stængelen o pret, grenet, ftrisbet, trind, flivhaatet, ifær ved Grunden; haarene lidet tilbage-boiede eller lige ubstaacnde. Bladene, de overste undtagen, ftiltede; Robbladene lireformige. Stængelbladene bobt og ulige tandede. Blomsterne i Klaser. Sægerbladene linicformige, guulagtiggrønne. Kronbladene smuft gule. Langfuspene flivhaarede; Nebebet sammentroft, furet. 1aarig. Blomstrer i Mai og Juni.

Almindelig i Baar . Gaden.

Egenst. og Anvend. Alt, hvad der er sagt om Ager-Raalen, passer sig og paa denne, og de blive almindeligen forverlede. Dens Free kal være mere olierige, og man paastiaer, at af I Esnde fan haves 32 Potter Olie, hollfet maaftee dog er lidet overdrevet.

2. Svid Sennep (S. alba). Langskulpene ftivhaarede, kurdrede, kortere end det treaggede Neb. Bladene halvsiunede. Fl. D. T. Curt. Fl. Lond. fasc. 5. T. 46. D. Sens nep, e gelft Sennep.

Beffr. Roben tynd tapformig. Stængelen opret, grenet, trind, mindre hagret end ben foregaaeudes. Bladene tanbede, rue; Redbladene halvsinnet-lireformige. Blomsterftanden og Blomsterne som den foregaaeudes. Stulpstissene lige udstaaende. Stulppene meget torte, men forsynede med et meget langt, stadt, sværdsormigt, rue Neb, som gjør Planten meget sjendelig. Stulpen indebolder saa, men temmelig siore, gule Froe. 19arig. Blomster i Juni.

Diff og ber i Baarfaden, f. Er. paa Stronge og Wree.

Egenk. og Unvend. Anvendelsen af Freene er bekjende. De ffal vare ftarkere og mere olierige end den følgendes. Dens spade Blade kunne brimes til Salat, og Hunsdyrene ade dem gjerne. Vierne træfte af Blomsterne. Nogle have paastaact, at man tilberedte Chagrin med Froene af denne Plante. Den har up:ndrivende og oplosende Egenskaber, træfter røde Pletter paa huben ic.

Dens Dorfning er omtrent fom Rommens.

3. Sort Sennep (S. nigra). Langstulpene glatte, 4s hiernede, ind pfte til Klasestængelen. De overste Blade linies formig : lancetformige, heelrandede, glatte. Fl. D. T. Blackw. T. 446. D. Sennep.

Beffr. Roden fiin tapformig. Stængelen opret, meget grenet, teind, jevn, 2-3 Bod boi. Grenene aabne. Bladene rue; Rods bladene fillt de, lappede; Stængelbladene rue; de overfte udstaaende eller nedboiede. Blomfterne gule, mindre end hos de foregaaende. Bægeret guu't. Stulpene mindre end hos de foregaaende, glatte, og have et kert Neb og mange brune Froe. 1aarig. Blomfter i Juni.

Digitized by Google

Egenst. og Unvend. Som den foregagende. Man burter ben i Engelland som Foderurt.

'23be Slagt: Rebbife (Raphanus).

1. Almitoelig Reddike (R. sarivus). Bladene lireformige. Langskulpene trinde, knudrede, 2rummede. Blackw. T. 81. D. Rabise, Reddike.

Beffer. Roden tyt, af forffellig Form. Stængelen opret, glat, grenet, bladet, 1.2 Bod boi. Bladene verelvise, ftilfede. Smaabladene glatte; de nederfte ere de mindfte; Endebladet 3lappet. Blomsterne side i en mangeblomstret Klase. Kronerne fiv den gule, blandede med violet. Stulpene tyfte, forte, med en spekformig Spids. 1. eller 20arig. Blomstrer i Inni og Juli.

Den bar bjemme i China.

De vigtigste Afarter ere Maaneds Radiser, Vinter Reddifer og den chinesiske Olie Reddife. Af Manneds Radiser haves runde, hvide og røde, hvoriblandt en sørdeles korttoppet eller kortbladet, og lange, spesere bg mørkere røde (Engl. Pink Salmon Radish); disse ere bestandig raarige; Vinter Reddiken derimod er bestandig 2002 rig, saa at den fortjente at optages som en egen Art. Man har af den hvide og sorte og en Fora ars Reddike. Den chinesiske Olie Reddike har ingen spiselig Rod, men gaaer hastig i From

Egenft. og Unvend. Brugen af Roben til Spiisning er bekjendt. Planten har urindrivende og oplssende Egenfkaber, brus ges mod Stierbug 2c. Den chincsiffe Die Reddite dyrkes pan nogle Steder for dens olierige Frve. I China brænder man denne Olie og fkal bruge den Sod, som samles ved Osen deraf, til Zust.

Alle Reddifer og Radiser ubsordre en vel omgravet og forhen gjødet Jord; i frist gjødet Jord blive de ormstukne. Maaneds Radiserne have formodentlig deres Navn deraf, at de kunne bruges en Maanedstid og endnu hastigere, esterat de ere ovgangne, og at de maae saaes hver Naaned, for at man stedse kan have unge til Brug. De udsaaes saa tidlig om Foraarct,

fom

som Jorden er bequem til Oprkning. De runde, korttoppede saaes og paa Mistbede imellem andre Grønselarter, hvilke de, naar de saaes tyndt, ikke hindre i Verten, da de hastigere end nogen anden Plante opnaae Fuldkommenhed og optages. Den lange rode ansee mange for den bedste, og den har det Fortrin, at den længere, endog ved en temmelig Størrelse, er god til Brug uden at blive svampet. Vinter Reddikerne udsaaes i Juni Maaned, bedst i Rader; hvor det behøves, udtyndes de; de fordre ingen anden Pleie, ene at holdes rene for Ukrud. Foraars: Reddiken, som er ringere end nysansørte, udsaaes i Begyndelsen af Mai Maaned og anvendes til Sommerbrug.

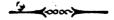
2. Riddie Reddie (R. Raphanistrum). Bladene lires formige. Langskulpene leddede, jevne, trummede. Fl. D. T. 678. (under Navn af Sinapis arvensis). Fl. N. 415. D. Riddie, Agerkaal, Knopf, Knop. M. Krampegras, Krampsreddie.

Bild Reddife, Dec. Pl.

Bester. Roben tond tapformig, lang. Stængelen opret, trind, i Boppen grenct, besat, især ved Roben, med lige udkaaende Daar, 1-2 god boi, Bladene rue; Rodbladene og de nederfte Stængelblade lireformige, tandede; de overfte ægformige, dobt tattede. Blomsterne i Klaser. Stulpkilsene aabne, haarede. Kronerne storre end hos Senneps Arterne, blegere guse, og blive bride, forend de vidne. Bægerbladene lufte, linieformige, stivbaar rede. Stulpen trind, indtrykt imellem hvert Froe, med et temmelig langt, lidet tveægget Neb. 1 aarig. Blosnstrer i Juni og Jusi.

Temmelig almindelig i Daariaden.

Bgenft. og Anvend. Hundbfrene ade ben ligesom ben foregaaende. Den er ofte, ligesom Ager Raalen og Ager Sennepen, et kabeligt Ukrud i Korn. Frene indeholde Olie ligesom de sverige Planter af denne Familie. Bierne traffe af Blomsterne.

Sextende

634 Sertende Claffe, Ifte, 2ben og 3bie Orben.

Sertende Classe.

Sammenvorne (Monadelphia). Støvtraadene sammenvorne i eet Legeme.

Ferfte Orden.

Semhannede (Pentandria) 'micd 5 frugtbare Stoveragere.

Allmindelig Fredlos f. 5te Claffe forfte Orden. Sor f. 5te Claffe femte Orden. Almindelig Storkeneb f. nafte Orden. Pimpernillebladet Storkeneb f. ibid.

Anden Orben.

Liden Storkeneb f. ibid.

Tihannebe (Decandria) meb 10 frugtbare Stoobragere.

Ifte Slagt: Storfeneb (Geranium). Ihunnet. Frugten 5fornet, meb et negent, tilbagebeiet Reb.

Udfeende: Planter af Middelftorrelfe, med facet Stangel, sammensatte eller lappede Blade og lange Bloms fterftille.

Gjøgemad s. 10de Classe sjerde Orden. Gyvel s. 17de Classe tredie Orden. Lisse s. ibid. Rundbælle s. ibid. Tornblad s. ibid. Kragekloe s. ibiö.

Trebie Orben.

Mangehannede (Polyandria) med flere end 10 Stovbragere.

3die Slagt: Batost (Malva). Mangehunnet. Bægeret bobbelt; det poerste 3bladet. Kapflerne frandsformige, Ifroede.

· 11 d: 3

Ubseende: Planter af Middelfterreise, med tapfors mig Rod; grenet Stangel; enfelte, foldede Blade og Blomfterne i Bladhjørnerne.

2den Glægt: Althee (Althæa). Mangehunnet. Bageret . bobbelt, det perfte Pflovet. Kapflerne frandsformige.

Ubfeende: Anfeelige Planter, med grenet Rob; rant, ubeelt Stangel; enfelte Blade og Blomsterne i Bladhiprnerne.

Sextende

Sextenbe, Elasse.

Forste Orden. Sembannede (Pentandria).

Almindelig Fredlos f. 5te Classe ifte Orden. Sor f. 5te Classe, 4de Orden. Almindelig Storkeneb f. denne Classe 2den Orden. Pimpernillebladet Storkeneb f. ibib. Liden Storkeneb f. ibib.

Anden Orben.

Ifte Glagt: Storfeneb (Geranium).

* Kronerne ,s bannede.

Almindelig Storkeneb (G. cicutarium). Blomsterstillene mangeblomstrede. Bladene finnede. Smaabladene halve sinnede, indskaarne. Kronerne større end Bægeret. Nebbet laadent. Fl. D. T. Fl. N. 628. Cavan. diss. 4. T. 95 f. I (under Navn af G. chærophyllum, hvilfet Navn vgsaa Prof. Schumacher giver den), D. Storkeneb, Lieben Storkeneb. N. Tunnstok.

Femhannet Storfeneb, B. og Dec. Pl.

Beffr. Roden tynd tapformig. Broebladene zlappede; Reden freinbringer flere, oprette, fremftrake, udspærrede, grenede, bladede, trinde, lidet flivbaarede, ofte rodagtige, 5-10 Commer lange Stangeler, med ophovnede Anae. Blodene modiatte, flistede, haarde, næften dobbelt finnede. Smaabladene meget dybt halvsinnede; Fligene spidse. Axelbsadene hindeagtige, ægformige, spidse. Blomsterflistene fidde i Bladhjornerne og ere meget længere end Bladene; de bære flere, kierinformige, efter Blomstringen nedbeiede Smaastiske. Arenbladene, rode, heelrandede. Nebbet haaret. 1aartig. Blomstrer, om Commercin.

Almindelig paa terre Agre og Diger.

Egenft. og Unvend. Bierne traffe af Blomfterne.

2. Pimpernillebladet Storkeneb (G. pimpinellifolium Wild.) Blomsterstilkene mangeblomstrede. Bladene finnede; Smaa:

Smaahlabene agformige, fibbenbe, indffaaret taffebe. Rronerne af Bagerete Storrelfe. Nebbet glat. Stangelen nebe liggenbe, haaret- Fl. D. T. 986. (G. cicutarium Schum.)

Beffr. Roben tond tapformig. Froebladene hierteformige, udeelte. Stænglerne udbredte, fremliggende, trinde, haarede, bladede, grenede. Bladene fulbfommen finnede, filfede, modfatte; Smaabladene modfatte og afverlende, haarede. Blomfterfilfene længere end Bladene og fomme frem af Bladhjørnerne; de bære 4-6 ftjermformige, efter Blomftringen nedboiede Smaafilfe. Kronbladene logrode, omvendt-ægformige, beelrandede. Kapsterne optette; Rebbet glat. 2001. Blomfter om Sommeren.

Almindelig paa torre Marter og Diger.

Egenft. og Unvend. Com ben foregagende.

3. Liden Storkeneb (G. pusillum). Blomfterstilfene 2. blomftrede. Bladene nyreformige, haandformige, indftaarne. Rapsterne uden Rynfer, haarede. Froene jevne. Fl. D. T.

Engl. Bor. T. 385

Den vorer pala torre Steder. Den er funden i Then af Prof. Babl, og i holfteen af Beber.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

** 10hannede.

4. Bølgkronet Storkeneb (G. phæum). Blomfterftillene 2blomftrede, tapformige, oprette. Bægeret lidet, stakfet. Kapslerne kjølede, ved Grunden stivhaarede, i Spibsen rynkede. Fl. D, T. 987.

Beste. Roden tot. Stænglerne ubeclte, i Enden topformigdeelte, opretse, trinde, bladede, haarede, 1.2 Tod hoie. Bladene
baandsormig mangedeelte, 7-8lappede, haarede. Rodbladene langs
stiftede; Stængelbladene verelvise; de overste siddende, 3deelte.
Blomsterfiltene modsatte Bladet. Blomsterbladene hindeagtige,
smaa; Bægerbladene haarede, eliptiste; Arondladene rundagtige,
mort

morfrode, bolgede. Stovfnappene gule. Stovtraadene brune, lige fange. Alceraarig. Blomftrer i Juni.

I Kratter og Stove meget fjelden, f. Er. ved Sorse og i Rofenborg Save.

Egenft. og Unvend. Dyrkes i haver fom Biirplante.

5. Bruun Storkeneb (G. fuscum). Blomsterstillene 2 sammen, modsatte Bladet. Rronbladene heckrandede, tilbas geboiebe. Fl. D. T. Fl. Isl. p. 9 (under Navn af G. montanum).

Beffr. Den ligner san meget den foregaaende, at adfillige Botanitere ansee den for en Afart deraf; den udmarker sig ved flivere Blade; mere tilbageboicde, naften ganffe kredoformige, flade, heelrandede Kronblade, og derved, at Blomfierfilkene ikte ere ablomfrede. Fleeraarig Blomfirer i Juli.

Den' fal findes i Island.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

6. Skor Storkeneb (G. sylvaticum). Blomsterstilles ne 26lomstrede, næsten halvskjermformige. Bladene omtrent 7lappede, indskaaret takkede. Kapsterne overalt haarede. Stors dragerne spelformige, Fl. D. T. 124. Fl. N. 73. D. Tranehals. N. Souskjærre, Stod Flok, Troldmands flok, Skovsie, Spukjær, Sjou Sjære, Stunggræs. L. Lastrassi, Lastrase, Alchrassi. J. Storka: Blagrese, Litumargreas. F. Sorto: greas.

Beffe. Roben tyf, libet tracagtige fnollet. Stængelen opret, grenet, bladet, trind, sinhaaret, 1=1½ god hei. Bladene ved Roben langstilkede. Stængelbladene verelvise, (efter, Smith modiate), siddende, blodhaarede. Blomsterkilkene oprette. Blomsterbladene lancetformige, meget smaa. Bægerbladene anervede, med en fort Staf. Kronbladene store, violete robe eller hvide, aarede, udrandede, ved Grunden haarede. Stæntraadene hindeagtig rand bede, ved Grunden randhaarede. Bleeraarig. Blomster i Juli.

Tegningen i' Fl. D. er tagen efter et norft Eremplar og bar morfere violette Kroner end ben, fom findes her.

Ifte fielden i Stove og tratfulde Batter, f. Er. ved Brede, Bernsbotf ic.; meget hoppig i be norfte Stove. Den findes og i Is-

Island veb Storen og Dragaafen; i Dore Tellemarten findes ben bride Ufart.

Ægenft. og Unvend. I Island brugtes den forhen til at farve violet; nu farver man fort med den, med Elfætning aft Jernjörd; man bruger den og der til Garverie.

7. Bjær Storkeneb (G. palustre). Blomfterftilfene 2blomftrede, meget lange, nedbsiede. Bladene flappede, tans bede. Stangelen opftigende. Kronbladene heelrandede. Fl. D. T. 596.

Beffer. Roben grenet, trevlet. Stængelen trind, fiinhaarct, grenet, spag, 2'3 Tod hoi. Irenene ubspilede. Bladene modsatte, fillede, dybt slappede. Lapperne aklovede, dybt takkede. D oversfte Blade fiddende, zlappede. Arcibladene lancetsormige, spidse. Blomfterbladene spessommige. Frugtfillene nedboiets vostigende, liedet udspilede fra hverandre, ulige lange. Kronbladene rosenrode, undertiden lidet udrandede, sorre end den foregaaendes. Bægersbladene spids flakkede.

Den vorer i ERemofen ved Kjong, ved Zuglevads Molle ic. i Sjelland. I holfteen eiger Weber.

Egenft. og Unvend. Findes hift og her i Saver fom Ziirplante.

8. Eng Storkeneb (G. pratense). Blomfterstillene 2. blomftrebe. Bladene naften 7deelte, indskaaret takkede. Kapssterne overalt haakede. Stordragerne ved Grunden muurskees formige. Fl. D. T. Fl. N. 631. Engl. Bot. T. 404. D. Tranehals. N. Engesiok.

Beffe. Den ligner meget Stov Storfench, men er fibre, tættere duunhaaret, og de overfte haar besatte med Kjertler. Bladene ere dybere deelte, fridiere og smallere fizede og tandede. Bloms flerfiltene efter Blomstringen lidt tilbageboiede. Hægerbladenes Stat længere. Kronbladene florre, mere blaacagtige.

Efter Muller findes den i Danmart paa Enge. 3 Morge er den funden i Bardalen.

Rgenft. og Unvend. Dprfes som Zierplante.

9. Stinkende Stotkeneb (G. robertianum): Blom: fterstilltene 2blomstrede. Bladene 3:5hobede, 3teelt : halvfinnede nede. Bagerne Iohjørnede. Kapsterne rynfede. Fl. D. T. 694. Fl. N. 37. D. Storfeneb, Robertsurt, Stinfende Storfeneb. N. Stinfende Storfeneb. N. Stinfende Storfeneb.

Beffr. Roden trevlet, lidet krybende; den kober mange, ved Grunden lidet fremliggende, opfigende, grenede, rodagtige, blade, de, trinde, haarede, ½,1 Fod boic Stængler. Bladene filkete, haarede, rocagtige. Smaabladene dobt indfaarne, spidstaffede, glindsende. Bladfilkene haarede. Blomfterkilkene sidde i Bladbjørnerne og paa Enden af Stængelen og Grenene. Bægerne haarede. Aronbladene rosenrode, heelrandede. 1 aarig. Blomftrer om Sommeren.

Almindelig paa finggefulbe Steber og paa Sjerber.

Benft: og Unvend. Den bar en ubehagelig Lugt. Se ber og hefte abe ben. Den fal fordrive Væggeluus. 3 Baver er ben et Ufrud.

10. Skinnende Storkeneb (G. lucidum). Blomfterftilfene ablomftrede. Bladene flappet-rundagtige. Bægerne tverynkede. Kapflerne mangekjølede. Fl. D. T. 218. Fl. N. 488. N. Skinnende Skovstok.

Beffr. Roben langtrevlet. Stænglerne nedliggende, meget grenede, glatte, trinde, bladede, rode, fejore, & 1 Sod lange. Bladene glindsende glatte, rodagtige, med budttandede kapper; Robbladene laugfilfede; Stængelbladene fortfilfede, mobiatte; de overfte siddende. Bægeret pyramideformigt, kantet, glat, ved Grunden budt. Aronbladene heelrandede, smaa, smallere end hot de foregaaende, rosenrode. Froene glatte. 1 aarig. Blemfteet om Sommeren.

Den vorer paa Bornholm, og fal være funden ved helfingset. I Morge er den funden paa Bjerget Majen i hatteren.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

1.1. Blod Storkeneb (G. molle). Blomfterftilkene 2: blomftrebe, verelvise, mobsatte Bladet. Bladene rundagtige, lappede, filbthaarede. Kapflerne sammenrynkede, glatte. Freerne glatte. Fl. D. T. 679.

Beffr. Roden tond tapformig, ofte libet grenet; ben fremfinder flere, udbredte, ved Grunden fremliggende, opftigende, libet grenede, trinde, duunhaarede, 1,1 Tod lange Stængler. Bladene file filfede, verelvise; de nederfie 7. og de overfte slappede. Lapperne indffaaren tandede. Blomfterned Smaastilse udspilede, trumt opfigende. Blomfterne smaa. Bægerbladene ægformige, haarede. Aronbladene omvendt hierteformige, violet rode. Froene glatte. 14arig. Blomstrer om Sommeren.

Almindelig ved Diger og paa hvilende Marfer i Danmart og

Solfteen. 3 Morge findes ben efter Bille i Tellemarten.

Egenft. og Unvend. At den fogt i Kjernemelt ftulde være god mod Blodpis hos Faarene, behever not Befraftelfe.

12. Aundbladet Storkeneb (G. rorundifolium). Bloms fterstillene ablomstrede. Kronbladene heelrandede. Bladene npreformice, indskaarne, filthaarede. Kapsterne laadne. From netformig aarede. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 157.

Bestr. Den ligner meget ben foregaaende, men har mere grenede og rodagtige Stængler. Bladene mere frederunde, iffe saa
dybt sigede; de nederste mobsatte. Kronbladene iffe udrandede,
mindre og morfere rode. Men det, som især udmærker den, er
Kapsterne og Froene. 1aarig. Blomstrer i Juni og Juli.

Den af Prof. Schumacher anførte Afart af benne uns ber Navn af katostartet rundbladet Storkeneb (G. r. melvæfolium) er uden Tvivl ben samme, som den ansørte Liden Storkeneb.

bist og ber paa Agre og Diger. Ægenst. og Anvend. Ubekjendt.

13. Aloftbladet Storkeneb (G. dissellum). Blomfterftilkene 2blomftrede. Kronbladene ubrandede. Bladene 5decle te, fligede. Kabflerne landne. Froene netformig aarede. Fl. D. T. 936.

Beffr. Roden trevlet. Stænglerne udbredte, fremliggende, grenede, trinde, mindre haarede end de foregaaendes, bladede, ½, 1 gedlange. Bladene næften shovede, ftilfede, modfatte. Fligene 3flovede, indstaarne Blomsterstilkene tortere end Bladstilkene og sipde
i Bladhjørnerne. Kronbladene rosenrøde, smaa, udrandede, af
Bægerets kængde. 1aarig. Blomstrer i Juni.

Paa Falleder, Diger og andre torre Steder.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

T4.

14. Storbægeret Storkeneb (G. columbinum). Bloms sterstillene 2blomstrede, 3 Gange langere end Bladet. Bladene 5deelt mangedeelte. Kapsterne glatte. From netformig aarede. Fl. D. T. 1221.

Beffer. Roden langtrevlet; den frembringer manne, tynde, grenede, udbredte, fremligaende, lidet rue, trinde, bladede, 3-1 80d
lange Stongler. Bladene ligne den foregaaendes, men Afdeling
gerne ere bredere. Blomfterfilfene sidde i Bladhjørnerne og ere
meget tynde og lange. Bægeret pyramideformigt, zribbet, meget
førre end den foregaaendes. Kronerne sørre end bins, rosenrede,
udrandede. Kapsterne meget glatte. Laarig. Blomster i Juni
og Juli.

Paa torre Steder, iffe saa almindelig som den foregaaende. Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

15. Blodrod Storkeneb (G. sangvineum). Blomfterftillene iblomftrede. Bladene 5deelte, rundagtige. Kapflerne i Spiblen berftebe. Fl. D. T. 1107.

Beffr. Roben træeagtig, fremliggende. Stangelen opret, grenet, bladet, trind, haaret, fnæet; Grenene udspilede. Bladene filfede, haarede; Afdelingerne 3deelte. Blomfterfilfene i Bladbiot, nerne, meget lange, paa Midten leddede, med 4 hindeagtige Blomfterblade. Bagerbladene ægformige, haarede, med en fort Stat. Aronbladene omvendt. hierteformige, blodrøde, meget flore. Fleets aaria. Blomftrer i Juli og August.

hift og her i Kratter og paa fandige Marter, f. Er. ved Brede og Flaffefroen i Sjelland; ved hofmandsgave i kyen; i holfteen ved Butlos, og i Norge paa Eger, Tellemarten og ved holmeftrand.

Ægenst. og Anvend. Den er sammensnervende og fan derfor bruges til Farverie. Den fortjener at plantes i Blomsterhaver.

2ben Glagt: Althee (Althan).

1. Læge Althee (A. officinalis). Bladene enkelte, fildtede, utydelig Slappede. Fl. D. T. 530. D. Althee.

Beffr. Roben tapformig. Stængelen opret, rant, udeelt, trind, filtet, bladet, 3-4 god boi. Bladene verelvife, ftilfede, hiersteformige, litet foldede, taffede. Blomfierne fidde i Bladhjornerne, i smaa Loppe, nogle paa smaa, andre paa længere Stilfe. Det pder-

phetfie Sæger omtrent 10deelt, det indvendige sheelt. Kronen los rolenrod. Kaplelen sammentroft. Fleeraarig. Blomfirer fra Juli til September.

Paa fugtige Steder ved Strandbredder meget fjelden, f. Er. paa Meen; Ehorfinge og Langeland; i holfteen ved Broed.

Egenft. og Anvend. Roben indeholder i Mangde en fsb: agrig Sliim, som bruges meget i Bruftsvagheder og til at formilde Starpheder i Maven. Stangelen indeholder mange og ftarte Laver, som efter Cavanilles ftal-give meget god her.

2. Rosen Althee (A. rosen Cavan.) Bladene 5:7lap: pet fantede. (Alcea rosen Lin.). Cav. diss. 2. T. 28. f. I. D. Bonde Rose.

Beffr. Roben tapformig. Stængelen opret, rant, tof, libet grenet, trind, filtet, bladet, 4:6 god boi. Bladene filtede, hjerteformige, blodfiltede, rundtaffede. Arelbladene benvisnende, fliges de, randhaarede. Bladene ved Blomfferne glappede, hvoraf den midterffe er den længfte. Blomfterne meget ftore og sidde paa Enden af Stængelen i et langt Ar og i de overfte Bladhjørner. Aronbladene aabne, meget brede, utydelig rundtaffede, af mangfoldige Karveafarter, fra bvid til morbblodrod, guul 3c., Regigne uldhaarede. Stovdragerne hvide. Det udvendige Bæger s. sklovet; det indvendige længere, 5.6klovet. Bleeraarig. Blomftrer i Juli og August.

Den er vilbvorende i Afien.

Egenst. og Anvend. Den byrtes almindelig i haver fom en udmærket Ziirplante. Man har en fyldt Afart. Den har blødgiørende Egenskaber.

3bie Slagt: Ratoft (Malva).

1. Skov Katost (M. sylvestris). Stængelen opret. Bladene 7lappede, spidse. Blomsterstilkene vg Bladstilkene haarede. Fl. D. T. 1223. D. Katost.

Beftr. Roben dub, tapformig grenet, bvib. Stængelen gre net, trind, haaret, bladet. Bladene verelvife, ftilfede, hjerteformige, foldede, rut; de nederfte flappede, tandede, rue; de sverfte fpids blappede, taftede. Blomfterne fidde flere fammen i de overfte Bladhjorner. Bægerne ftiphaarede, meget mindre end Kronterne.

Kronbladene omvendt . hjerteformige, Inerosenrede. Fleeraarig. Blomfirer i Juni, Juli og August.

Almindelig ved Gjerder og Beie i Danmart og Solfteen.

Wgenft. og Unvend. Bierne traffe af Blomfterne. Roben er bisbajsrende, og Blomfterne sammensnerpende.

2. Rundbladet Batoft (M. rorundifolis). Stanglerne fremliggende. Bladene hjerteformige fredsformige. Frugtstillene indbsiede. Fl. D. T. 721. Fl. N. 1030. D. Kartoft, gemeen Katoft, Smaa Katoft. N. Katoft, Marie Raube.

Beffr. Roben grenet, tot, bvid. Stanglerne unbredte, tripbe, bladede, haarede. Bladene mindre end den foregaaendes, med 5.7 budt tilrundede, rundtaffede Lapper. Blomfierne meget mindre end hos hiin. Kronbladene fun lidet storre end Bægeret, tjedfarvede, undertiden hvidagtige, med lydrode Aarer. 1941. Blomfiere i Juni, Juli og September.

Almindelig ved Beie og Gjerber.

Agenft. og Anvend. Den er et Kadeligt Ufrud i Saver. Huusdvrene abe den. Bladene har man brugt til Raal, men be ftat være stadelige for Maven. Bierne træfte af Blomsterue. I Benseende til Lægefræfter ligner den ben foregaaende.

3. Rosen Batost (M. Alcea). Stangelen opret. De neberste Blade hiernebe, be sverste 5beelte, rue. Det pherste Bagers Blade aflange, bubte. Fl. D. T. Cav. diss. 2 T. 17 f. 2.

Rnippehaaret Ratoft, B.

Bester. Stængelen grenet, trind, rue, bladet, 1½:2 Sod bei. Bladene verelvise, stilsede; de overste 3.5declte. Afdelingerne 3. Movede, med budte Kafter. Blomsterne sidde flere samm n, i Blade hjørnerne. Bægerne filtede. Kronbladene ftore, smutt rosentode. Fleeraarig. Blomstrer i August.

Paa fandige Steber temmelig fjelden, f. Er. imellem Stoveboved og Charlottenlund; i Inen ved Gamborg, Strib og Kjeregaard;

paa Meen; i Corfelipe Stove paa Falfter; i Solften."

Egenst. og Unvend. Man dyrfer den i. haver som Bitts plante.

 $\mathsf{Digitized} \, \mathsf{by} \, Google$

4. Moffus Ratost (M. Moschata). Stangelen opret. Robbladene nyreformige, indfaarne. Stangelbladene Sklovede, finnet mangebeelte. Det yderste Bagers Blade linieformige. Fl. D. T. 905.

Enfelthaaret Ratoft, V.

Beffr. Den ligner meget den foregaaende, men udmærter fig ved Rodbladene og finere deelte Stængelblade. Bægerne ere blot haarede. Kronerne florre. Bleeragrig. Blomfirer i Juli vg Auguft.

Den findes i lagland, paa Balfter og Moen, og paa Derne i Odenle Siord.

Egenft. og Anvend. Som foregagende. Bladenerlugte af Moftus, naar man gnider dem.

{∞ccco>

Syttende

Syttende Classe.

Tvedeelte (Monadelphio). Storbragerne sammenvorne i 2, sielben i I Legeme. Maften alle have Erteblomfter.

Forfte Orben.

Serhannede (Hexandria) med 6 Stoudragert.

Ifte Slagt: Jordrøg (Fumaria). Bageret zbladet. Rros nen gabende, ved Grunden putlet, honningdragende. Hver Stordrager har 3 Storknappe.

Ubseende: Smaa Planter, med legformig eller trevelet Rob; fvag Stangel; sammensatte Blade; Blomfterne i Ar, med Blomfterblade.

Unden Orden.

Ottehannebe (Ochandria) med 8 Stovbragere.

2den Slagt: Melkurt (Polygala). Bageret har 2 vinges formige Klige. Kronens Kane valseformig. Ballen oms vendt: hjerteformig, 2rummet.

Ubseende: Smaa Planter, med grenet Rod, opfits gende Stangel; enkelte, heelrandede Blade. Blomfterne i Klaser, med Blomfterblade.

Tredie Orden.

Tihannede (Decandria).

* Alle Stoudragerne fammenvorne i eet legeme.

3bie Slagt: Gyvel (Spartium). Stortraadene hange fat veb Frugtfnuben. Arret tilvoret, laadent.

Ubfeenbe: En Buff, meb fremliggende Stamme; fammenfatte og enfelte Blade; eenlige Blomfter.

4be Olagt: Viffe (Genista). Stovejen nedtryffer Rislen. Fanen tilbageboiet.

Udfeende: Smaa Salvbufte, med fammenfatte og entelte Blade og Arelblade.

5te Olagt: Tornblad (Ulex). Bageret 2bladet. Ballen neppe langere end Bageret.

no.

Ubfeende: Fremliggende, tornet Salvbuff, med naar leformige Blade og Plomfter i Bladhiørnerne.

7de Slagt: Rundbælle (Anthyllis). Bageret ophovnet, indfluttende en rundagtig Balle.

Udfeende: Lav Plante, med fvag Stængel; sammensatte Blade; hopedformige Blomfter, som indfluttes af Blomfterblade.

Ste Slagt: Aragelloe (Ononis). Bageret 5deelt. Bal-

Ubseen be: Planter af Middelfterrelfe med traeagtig Rob, grenet Stangel, enfelte og sammensatte Blade, Blomfter i Klaser. Arelblade og Blomfterblade.

** Størtraadene fammengroede i 2 legemer.

a. Arret bunet.

Sbe Slagt: Bonne (Phaseolus). Ripfen og Stovveiene fpiralformine.

Udfeende: Beie Planter, med fvag, finngende Stans gel, 3foblede Blade og flafeformige Blomfter i Bladhiere nerne.

10de Slagt: Glatbælle (Orobus). Stønveien linieformig, trind, oventil uldhaaret.

Ubfeen de: Stopplanter af Middelftsrrelfe, med grenet eller knollet Rod; opret Stangel; finnede Blade og flafeformige Blomfter i Bladhjørnerne.

9de Slægt: Ert (Pisum). Stoweien paa Overfladen tis-

Udfeende: Planter med fvag Stængel, finnede Blas de, og store Arelblade. Slyngtraade.

Itte Slagt: Sladbælle (Lathyrus). Storveienes Overflade flad og ulbhaaret.

Udfe en be: Planter af Middelfterrelfe, med fvag, vinget Stangel; finnede Blade; Blomfterne i Bladhjørs werne; Slyngtraado og Arelblade.

12te Slagt: Ville (Vicis). Stovvelen fejagget under Arret.

110=

Ubfeenbe: Planter af Middelftsrrelfe, med fvag Stængel; finnede, tildeels mangeparrede Blade. Blomsfterne fiddende eller i Rlafer. Arelblade og Slongtraade.

13de Stagt: Lindfe (Ervum). Arret hovedformigt, overs alt buunhaaret.

11 dieen de: Smaq Planter, med fvag Stængel; finnede, mangeparrede Blade. Blomfterne stillede, i Blads hisrnerne. Arelblade og Slyngtraade.

b. Arret glat. Ballen naften arummet.

21de Glagt: Aftragel (Astragalus). Ballen 2rummet, putlet.

Udfeende: Smaa Planter, med finnede, mangepare rebe Blade. Blomfterne i Ar. Blomfterblade.

- 20de Slægt: Rendebælle (Phaca). Bællen halv zrummet. Ub feen de: Smaa Planter, med finnede Blade; Blom: fterne i Rlafer. Arelblade og Blomfterblade.
 - c. Arret glat. Bollen naften ifroet.
- 22de Slagt: Alpver (Trifolium). Ballen neppe langere end Bageret, 1: eller 2freet, ifte opspringende, affals benbe.

Udfe enbe: Planter af Middelftorrelfe eller knaa, med 3koblebe Blade; Arelblade og Blomfterne i et Hoved eller Klase.

16de Slægt: Lakrin (Glycyrrhizu). Bageret 2labet; ben verfie Labe 3flovet.

Ubseende: Plante af Middelftsrrelfe, med ulige fim nebe Blade og Blomsterne i Ur.

d Arret glat. Bollen lidet lebbet.

18de Slagt: Esparsette (Hedysarum). Bollen bestaatt af sammentryfte, Ifroche Led. Kipsen meget budt.

Ubfeende: Planter af Middelfterrelfe, med grenet Rod; opftigente Stangel; finnede, mangeparrede Blade; arformige Blomfter.

17de

17de Slagt: Suglekloe (Ornithopus). Ballen lebbet, bueformig.

Ub feende: Liben Plante, med trevlet Rod; fremliggende Stangel; finnet: mangeparrebe Blade, og fibbende Blomfier paa Enden af Stangelen.

e. Arret glat. Bollen irummet, mangefroet.

15de Olagt: Robinie (Robinis). Fanen tilbageboiet: gaben, rundagtig.

Udfeende: Temmelig hoit Trae, med Torne. Blas dene finnede. Blomfterne i Rlafer.

14be Clagt: Bonnetrae (Cytisus). Ballen ftilfet. Ba: geret 2labet.

Ubseende: Træeagtig Buff, med glat Stamme, uben Torne. Blabene 3foblebe. Blomfterne i hangenbe Rlafer.

19be Slagt: Stregbælle (Galega). Ballen linieformig, med ftrace Everstriber.

Ubfeende: Plante af Middelftorrelfe, med opret Stangel; finnede Blade, og Blomfter i Rlafer.

24de Singt: Sneglebælle (Medicago). Ballen fpiralfore mig, sammentryft. Stovveien nebboier Riolen.

. Udseende: Smaa Planter eller af Middelftørrelse, med svag Stængel; 3koblede Blade og Blomsterne i et Hoved.

23de Glagt: Rjellingtand (Lotus). Ballen trind, tat opfyldt med Free. Bingerne sammenftebende oventil efter Langben.

Ubfeende: Smaa Planter, med liggende Stængel; 3foblebe Blade og Blomfterne i ftjermformige Hoveber,

Syttende

Syttende Classe.

Tredeelte (Diadelphia).

Føffte Orben.

Serhannebe (Hexandria).

Ifte Slagt: Jordrog (Fumaria).

1. Juulrodet Jordrog (F. bulbosa Wild.) Stængelen ubeelt. Rlasen i Enden paa Stængelen. Blomsterbladene afs lange, langere end Blomsterstiltene. Bladene dobbelt 3koblede. Roden knollet: huul. Fl. D. T. 605 (F. bulb. y Lin. Capnoides major Schumach.) D. Huulrod, stor Huulrod, red Hanekam, Erindrodet Jordrog.

Beffr. Roden bestaaer af en temmelig ftor, ægformig, brunnagtig, neden'til buul Knolle. Stængelen opret, trind, glat, i Boppen bladet, 1-1½ Fed hoi. Stængelbladene stillede, verelvise, sædvanlig kun 2, glatie. Smaabladene bred ægformige, indstaarne, faatandede; Fligene og Tænderne budte, ulige store. Bladene ved Blomsterne glatte, heelrandede. Klasen mangeblomstet. Bægeret meget lidet. Blomsterne violet rode, sidde paa smaa Stilfe og vende til een Side. Det overste Kronblad ender sig i en budt, nedfrummet Spore. Fleeraaria. B'omstret sidst April og i Mai.

Afart: Brid huulrodet Jordrog (F. b. alba) med bride Blomfter.

Almindelig i Stove.

Ægenst. og Unvend. Sartarerne spise Asbberne, som bog ere meget bittre. Man paastaaer, at de, kastede i Kiffer dammer, skulle forjage Froerne deraf. Bierne trætte af Blowsterne. Den har forhen været brugt i Medicinen.

2. Liden Jordrøg (P. fabacea Retz.) Stangelen udeckt. Rlasen i Enden paa Stangelen. Blomsterbladene rundagtige, af Blomsternes Langde. Kronens Spore ret. Bladene dobs belt 3foblede. Roben knollet, ikke huul. Fl. D. T. (F. bulb. & Linn. Capnoides minor Schum.)

Bonneagtig Jordrog, Dec. Di.

Beftr. Denne Phante ligner meget ben foregagenbe, og er af abftillige antagen for blot en Afart beraf. Den udmærter fig ifær

derved, at den er meget mindre, 6.8 Commer lang, ved Blomfferbladene, som ere mere ruudagtige; ved Sporen, som ifte er tilbageboiet, og at den blomfirer tidligere, nemlig fidft i Dai og i April

Den findes i Stoven ved Charlottenlund og ved Sorgenfrie, imellem den foregaaende, men fjeldnere.

Bgenft. og Unvend. Ubefjenbt.

3. Sallers Jordrog (F. Halleri). Stangelen udeele, med en Blomsterklase paa Enden. Blomsterkladene kilesormige, singerformigedeelte, langere end Blomsterkilkene. Bladene dobsbelt 3toblede. Roden heelknollet. Fl. D. T. 1224. (F. bulbosa 4 Lin. Cupnoides Hallen Schum.)

Almindelig Jordreg, Dec. Pl.

Beffer. Roben bestaaer af en næsten tuglesormig, indvendig solid Knol, noget fierre end en Rod. Stængelen glat, trind, 2.3 bladet, 6-10 Commer boi. Bladene verelvise, stillede, glatte. Smaabladene omvendt smal ægtormige, budte, beelrandede. Hovedstillen er beelt i 3 mindre, og paa hver af disse sidde 2.4 Smaablade. Blomsterklasen saablomstret. Blomsterbladene bulc, budtstigede. Aronerne næsten rosenrode. Sporen opsigende. Bleeraarig. Blomster i Rai.

Den findes imellem de forrige, men ifte almindelig, f. Er. i Charlottenlund.

Egenft. og Unvend, Ubefjendt.

4. Læge Jordrøg (F. officinalis). Stangelen grenet, ubbredt. Stulpene Ifroede, fuglesormige, udrandede. Smaar bladene kilesormige lancetsormige, indskarne. Fl. D. T. 940. Fl. N. 161. D. og N. Jordrøg. - N. Aaker: Sissel, Fru Mari, Fomari.

Beffr. Roben flingrenet. Stængelen meget grenet, kantet, bladet, ligesom bele Planten graagron, 3.1 Jod lang. Bladene dobbelt finnede, glatte. Blomfterne fibbe i lange, mangeblomftrebe Ar, som sædvanlig ere modsatte et Blad. Blomfterbladene meget smaa, spibse. Kronerne ere smaa, lobrode, med en mort purpursarvet Munding, en gronagtig Kjøl og en meget kort, budt Spore. Stulpen næften ganke kuglesormig, i Enden siebet indtrift

og hulret som et Lingerbof. Laarig. Blomfirer i Juni, Juli og August.

Alminbelig paa Diger og torre, mulbebe Marfer.

Egenft. og Unvend. Man anseer det for et Tegn paa' Muldjord, hvor den vorer. Bierne træffe af Blomfterne. Faarene ade den gjerne, isar naar den er ung. Dens Safrter ftal i Hinene opvæffe samme Folesse som Nog, hvilfet ftal have givet Anledning til dens Navn. Den har en saltagtig bitter Smag, sveddrivende og opløsende Egenftaber.

5. Aankende Jordrog (F. capreolata). Stængelen grenet, klattrende ved Hjelp af lidet flyngende Bladftilke. Smaabladene bred kileformige, lappede. Stulpene kugleformige, Ifroede. Fl. D. T. 'Engl. Bot. T. 943.

Beffr. Den ligner saa meget den foregaaende, at adfillige Botanikere have antaget den for en Afart deras. Den udmærker fis især ved en mere gron Farve; en længere, tyndere, svagere Stægel; ved Bladkilkene, som snoe sig lidet omkring de Legemer, de mode, og hvorved Planten hæver sig; ved Smaabladene, som ere bredere; ved Arene, som ere kortere og hvorpaa Blomkerne ere særre og sidde mere adskilte; ved Kronerne, som ere førre, mæken hvide og i Mundingen mørkerøde; ved Sporen som er lidet længere og endelig ved Frugten, som er glindsende og efter Smith skade 2 udhulede Fordybninger i Enden, raarig. Blomkret om Sommeren.

Den findes vod Diger, men fjelben; Prof. Oluffen bar fun-

Egenst. og Unvend. Ubeffendt.

G. Alpngende Jordrog (F. claviculata). Stængelen grenet, klattrende. Skulpene lancetformige, 2-3froede. Smaar bladene heelrandede. Bladftilkene ende fig i Slyngtraade. Fl. D. T. 340.

Riellestilfet Jordrag, Dec. Pl.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen meget fiin, rodagtig, flab paa ben ene Side. Bladene tobbelt finnede; Smaabladene aflange, 3foblede eller fobsormige. Stillen ender fig i en fleerdeelt, tond Slongtraad. Apfillen modsat Bladet. Apet ægformigt. Blomfter-

fferne boibe, mindre end bos de foregaaende. Gfulpen fpids, glat. gaarig. Blomftrer i Juni og Juli.

En temmelig fjelden Plante; den vorer ifær paa torvengtig Grund imellem Buffe; den findes i Then ved Troffeborg og Broffe; i det Schlesvigfte ved Chriftiansfeld.

Raenft. og Unvend. Ubeffenbt.

Anden Orben.

Ottebannede (Octandria).

aben Glagt: Melfurt (Polygala).

1. Almindelig Melleurt (P. vulgaris). Kronerne have en Kam og fibbe i Klaser. Stænglerne urteagtige, ubeelte, fremliggende. Bladene linieformig-lancetformige. Fl. D. T. 516. D. Korsblomster, Melleurt. N. Korsurt.

Almindelia Melfgiver, 3.

Beste. Roben grenet, trweagtig; ben frembringer mange nds bredte, glatte, trinde, tatbladede Stængler, som ved Grunden ere forbundne sammen. Bladene verelvise eller ftroede; de nederste mindre og agformige, heelrandede, spidse, lidet indboiede, glatte. Blomsterne sidde i en Klase, paa Enden af Stænglerne. Aronerne blaae, bride, violette eller rodagt ge, med et kamformigt, lysere Blad indvendig. 2 af Bægerets Blade meget storre end de ovrige, af samme Farve som Aronen. Pleeraarig. Blomstrer sidst i Nai, i Juni og Juli.

Paa boie, ifær fanbige Banter.

Egenft. og Unvend. Huusdyrene abe ben gjerne, og man paastaaer, at ben formerer Melken hos Krerne. Den er ligeledes en meget god Bicplante. Den har urindrivende, svedbrivende og aabnende Egenffaber.

2. Bitter Melkurt (P. amara). Kronerne have en Kam og fibbe i Rlaser. Bagervingerne 3nervede, budte, langere end Kronerne. Stanglerne lidet oprette. Bladene budte; Rodblas bene omvendt agformige, flere samlede. Fl. D. T. 1169.

Bester. Den ligner meget den foregaaende og er maaftee blot en Afart deraf. Hele Planten er bitter. Stænglerne ere mere oprette. Rodbladene florre end de ovrige Blade, temmelig tæt sammen i en Krands, og lidet flivere end de ovrige. Klasen er ofte

forre end paa blin. Blomfterne blaac. Fleeraarig. Blomfteer i Juli.

Bunden af Prof. Babl i ben nordlige Deel af Ipfant.

Egenft. og Anvend. Formobentlig har ben heri megen Ligheb med ben foregaaende, og i medicinfte Kræfter maaftee endog Fortrinet.

Trebie Orben. Tihannede (Decandria).

3die Slagt: Gyvel (Spartium).

1. Bost Gyvel (S. scoparium). Bladene 3foblede og eentige. Grenene fantede, uden Torne. Fl. D. T. 313. D. Gyel, Giel, Gyvel, Geil.

Almindelia Govel, Dec. Dl.

Beffr. Roben meget lang, træcagtig. Stammen opret, 2-3 god bei, med mange, verelvife, rette, furede, bladede, altid gronne Grene. Bladene verelvife, smaa, glatte; de averife enkelte; Smaabladene ægformige, haarede, heelrandede. Blomfterne sidde eenlige i Bladhjornerne og ere temmelig flore, smuft mork- og spagule. Bægeret alæbet, rodagtigt; den overfte kæbe budt, atondet; den nederfte standet. Frugtknuden uldhaaret. Bællen sigd, sertbruun, randhaaret. Froene glindsende. Blomftrer i Juni.

Paa boie fandige Bakter, f. Ex. ved Helfingeer; i Tren ved Faaborg; hyppigere i Inland, f. Ex. imellem Frederin og Lolding, ved Rorbolm 2c.

Egenst. og Anvend. Formedelst bens stærke Robber er den ofte et kadeligt Ukrud, men derved og tjenlig til flyves sandets Dampning. Af dens Grene, som huusdyrene abe naar de ere unge, gist man Koste; de indeholde temmelig stærs te Laver, hvoraf man har gjort Sækkelærred, ja endog siint Lærred og Papiir; i Engelland skal man have anvendt dem til Bl istedet for humle; de kunue og anvendes til Garverie, hvors til de især bruges i Engelland. I Mangel af Foder har man brugt den til Streesse. Paa de Steder, hvor man mangler Stov, bruger man den til Brandsel; men til levende Gjerder, hvortil den er anbesalet, er den formedelst dens Robber itsens

tjenlig, ligesom ben ei heller bliver tat. Bebdet er haardt og hvidt. Naar den blomstrer, tager den sig godt ud ved sine store, smutte Erteblomster og plantes derfor i Lyst Bustetter. Man fan farve auult og bruunt med den. Bierne træfte af Bloms sterne. Blomsterknoppene kunne bruges som Kappers. Froene indeholde en Olie og ere blevne anpriiste som Eurrogat for Kaffe. Harerne gnave den gjerne om Vinteren. Den har urindrivende Egenstaber, isar Saltet, som uddrages af Aften af dens Ved.

4be Glagt: Viffe (Genista).

1. Sarver Viffe (G. tinctoria). Bladene lancetformige,"
glatte. Grenene trinde, stribede, oprette, uden Lorne. Fl.
D. T. 526. D. Guul Biffe, smal Geil.

Guul Viffe. B.

Bestr. Roben træet, grenet. Stammen bustagtig, med mange, libet fantede, glatte, tætbladede Grene. Bladene verelvise, siddens de, glatte paa Overstaden, lidet haarede paa Understaden, tættere sammen i Toppen end ved Grunden. Blomfterne sidde i Form af et Ar i de overste Bladhjørner, temmelig tæt sammen, dog sielden saa tætte som i Figuren i Fl. D. Bægeret kantet. Aronerne smukt gule. Bællen næsten trind. Blomstrer i Juli og August.

Paa torre Banter; i koen ved Berringe, i Biffenberg Gode og hinsgavl; i Instand ved Beile og Norholm; temmelig hoppig i Slesvia og Dolfteen.

Egenft. og Anvend. Den er meget tjenlig til Guulfarvining og til grønt paa blaat; ved Tilfatninget faaer man abstillige Forandringer beraf. Af Stangelen og Bladene, kogte med Ralkvand, affiede og atter kogte med Kribt og Allun, faaer man Saftguult. Den kan og med Fordeel saaes paa Flyvesand. Af Barken kan snoes Baand, naar den er rødnet i Band. Greinene bruges til Koste. Bierne trækte af Blomsterne.

2. Saaret Viffe (G. pilosa). Bladene omvendt agformig lancetformige, budte, paa Underfladen haarede. Stammen nedliggende, vortet, uden Torne. Fl. D T. 1225. D. Musebid.

Beffr.

Beffr. Koden træct, grenet. Stammen grenet, firibet, blablos, ved Grunden rodstydende; Grenene bladede; sidde uden Orden
paa Stammen og ere kortere end den foregaaendes. Bladene ere
verelvise, enkelte eller stere sammen; budte, morkgronne paa Overs
staden og hvidagtig-tæthaarede vaa Understaden, kortstilkede. Blomsterne sidde i de overste Bladhjorner paa korte Stilke, og saa paa
stoet Ovist. De ere ikte saa smutt gule som biins. Bægeret
haaret. Banen paa den overste Side stinhaaret. Bællen lidet sad,
stivhaaret. Blomstrer i Juni.

Den vorer paa famme Grund fom den foregaaende, men fjeldnere, f. Er. ved Ribe; i holfteen, Sledvig; temmelig hyppig paa Derne Gylt, Romee og Beer.

Egenft. og Anvend. Faarene ade de unge Qvifte.

3. Engelft Viffe (G. anglica). Tornene udeelte. De blomfterbarenbe Grene uben Torne. Bladene agformig fam cetformige, Fl. D. T. 619. D. Rjerlingetander.

Bester. Roben som de foregagendes. Stammen opret, meget grenet, ½ 1 Fod boi, besat med temmelig tætte, spelformige, libet tilbageboiede Torne. Grenene ved Grunden ligeledes tornede, men de blomfiers og bladbærende Oviste uden Torne. Bladene verelsvise, spidse, glatte. Blomsterne sidde i Bladhjørnerne. Bægeret glat. Kronerne lysgule, med morfere guul Fane. Bæsten glat, kortere, tyffere og budtere end de foregagendes. Blomster i Juni.

Den vorer imellem ben førfte, f. Er. ved Berringe, i Biffen-

Egenst. og Anvend. I Mangel af andet fan den brus ges til Brandsel.

4. Tydft Visse (G. germanica). Tornene vortet fams mensatte. De blomsterbarende Grene uden Torne. Blomsterklaserne i Enden paa Grenene, bladlose. Rjolen duunhaaret. Fl. D. T. Riv. tetrapet 67.

Beffer. Roden som hos de foregaaende. Stammen opret, grenet, ftivhaaret, 1-2 god boi, i en ongere Alder noget nedlingende. Den har fartere Lorne end den foregaaende, som den meget ligner. Bladene verelvise, ægformig lancetformige, ftistede, ftivhaarede. Blomferne gule, fillede. Ballene lidet opblæfte, ftorre end den foregaaendes, ulbhaarede. Blomfrer i Juni.

Imel

Imellem ben foregaaende i Gledvig og holfteen, og bed Rorbolm i Inland.

Egenft. og Unvend. De albre Botanifere paaftaae, at ... Bierne vel foge den, men at den Honning, de famle derpaa, iffe er god. Den fan ligeledes bruges til Brandfel:

ste Slagt: Tornblad (Ulex).

i. Opret Tornblad (U. europæus). Bagertanberne utydelige, sammenstsbende. Blomfterbladene ugformige, flatner Quistene oprette. Fl. D. T. 6081

Europaiff Cornblat, 3.

Beftr. Roben grenet, træet. Stammen opret; meget tatgres net, 2-4 Fod boi. Grenen: furede, saadne, besatte med rette; sammensatte, immergronne Ibrne. Bladene svelsormigt, affalsbende, rue; be flobe ved Grunden af Tornene. Blomkerne temmes lig fore, filsede og side eenlige i Bladbjørnerne ved Tornene. Blomkerfilsene fortere end Blomkerne, stant duunhaarede. Erd Blomkerfilsene, tæt neden sot Bægeret, side smaa, ægsormigt, bule; duunhaarede Blomkerblade. Bægeret 2bladet, silthaaret, guulagitig-gront; det overste Blad 2-; det nederste 3tandet. Kronen smutt guul, længere end Bægeret: Bæsen fort; aftang, spids, duunhaaret, 3-4 roet. Blomster vui Sommeren.

Den findes vildvorende paa Den Boer og i Solfteen vel Damis burgerbaum, Probiteienhagen, Afchberg; og fom vild ved Charlots

tenlund, i den nordlige Deel af Sielland; og ved Beile.

Ægenft. og Unvend. Kor dens Torne og tofnagtige Blade har man anbefalet den til levende Hegn og bruger ben dertil i Engelland og Frankerige, men hob os flutter bent sig ikke tæt sammen i en Hæt, og er desuden vanskelig at fahe til at vore, hvor ben ikke er vildvorende; ikke at tale om, at dens Rødder ubbrede sig meget vidt. Man har prøvet i Engelland at knuse bens Grene for at give Heste, hvilke da ade den med Begjerlighed, og endog foretrække den for Havre. Den bruges til Brandsel.

bte Glagt: Bragefloe, (Oitonis):

1. Almindelig Kragekloe (O. spinosa). Blomfterne parvise eller eenlige i Bladhistnerne: De nederste Blade 3kobi

lede, lancetformige, taffede, blobhaarede ligesom de tornede Greene. Fl. D. T. 783. Fl. N. 90. D. Kragetorn, Krager floe, Langfienderod.

Corn Befteplage, B.

Beffer. Roben teweagtig, grenet, meget lang, fremliggende, fortagtig. Den beler fig oventil i flere Grene. Stænglerne fremliggende, opffigende, verelviis grenede, trinde, brumnrote, 1=1\frac{1}{2}\) Sod hoie. Grenene ende fig i fine, fliffende Torne. Bladene verelvise, flitsede. Axelbladene bruunagtige, groede saft til Bladfi Itene.
Blomfterne fidde eenlige eller parrede i Bladhjornerne. Bægerne
spidsfligede. Aronerne violet=rosenrode. Bælen ægformig, lidet
opblæft. Fleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Prof. Gebumacher ainfører folgende Afarter:

Iste Afart: 17ogleblomftret almindelig Bragefloe (O. s. glomerata) med forte, nogleformige Rlafer og Corne, og smaa, næsten glatte Blade.

2den Afart: Cenligtornet almindelig Rragefloe (O. s. mitior) med eenlige Torne og Blomster; ftorre Blade, der ligesom Stængelen ere laadne. Hertil horer egentlig Figuren i Fl. D.

Almindelig paa Market og Enge; fielden nordenfields i Rorge; den aben Afart ved Blaftefroen.

Ægenft. og Anvend. Dens lange, farte Robber gine ben til et besværligt Ufrud paa Agrene, ifær for Plougmanden. Huusdyrene ade dens Blade og unge Grene. Bierne træfte af Blomsterne. Den har aabnende og urindrivende Kræfter.

2. Stinkende Bragekloe (O. arvensis). Blomfterne parrede. De nederste Blade 3koblede, affange, takkede, dums haarede. Stængelen üben Torne, klebrig ulbhaaret. Fl. D. T. Jagv. Hort. I T. 93 (under Navn af O. hircins). Mark Hesteplage, V. Ager Rragekloe, Dec. Plantelare.

Beffr. Den ligner meget ben foredaande, men er bog tjenter lig ved en mere opret, hoiere, temmelig flebrig, blodhaaret Stangel, ved Bladene, som ere florre, mere taffebe og paa Overfladen ulde

ulb eller duunhaarede; ved fierre, lysere Blomfter, som hyppigere ere parrede, og som danne en Klase paa Enden af Stængelen og Grenene; ved en ftinkende Lugt', og især ved Mangelen af Korne. Fleetaarig. Blomstrer i Juli.

Iffe fjelben paa hvilende Marter og boie Enge.

Egenft. og Unvend. Com ben foregagende.

7be Glagt: Rundballe (Anthyllis),

1. Guul Aundbælle (A. vulneraria). Bladene finnes de. Smaabladene ulige ftore. Hovedet dobbelt. Fl. D. T. 988. Fl. N. 88. D. Hareklever, Katteklever.

Bund Ballegfemmer, B.

Beffr. Roden grenet, træeagtig; ben frembringer fiere, fremliggende, opstigenbe, trinde, flinhaarede, grenede, bladede, \$\frac{4}{2}\$-1 Fod
hoie Stængler. Bladene verelvise; Smaabladene aflange, beels
randede, paa de nederste verelvise, faa, og med et Endeblad som
er mere end dobbelt saa ftort som de verige; undertiden er Rods
bladene enteste; paa de verste Blade ere Smaabladene omtrent
lige ftore. Blomsterhovedet næsten suglesormigt, og fil der paa ginden af Stængelen og Grenene; under Povedet sidde haandsorminge
Blomsterblade. Kronerne smust gule. Bægeret hindeagtigt, sit no
haaret. Bleeraarig. Blomster i Juni, Inli og Hugust.

Almindelig ifer paa fandige Gradmarter, og pag Diger i Ditte

mart; fjeldnere i Dorge.

Egenst. og Anvend. Den er en meget god Koberum. og Smørret stal faae en meget guul Farve berefter, ber er endog her gjort heldige Korsøg med dens Dyrkning paa sandis ge Jorder. Med dens Blomster stal man kunne farve mørks guult. Estrede faae Blomsterne en blaa Farve.

8be Glagt: Bonne (Phaseolus).

1. Snit Bonne (P. vulgaris). Stangelen flyngende. Rlasen eenlig, kortere end Bladene. Blomsterfilsene parrede. Blomsterbladene mindre end Bagerne. Ballene hangende. Moris, hist. 2 S. 2 T. 5 f. 1. D. Snit Bonne, Tyrkifk Bonne.

Torfift Bonne, Dec. Pl.

Berft.

Beftr. Noben trevlet. Stængelen fvag, kantet, flongende, bladet, 3.4 Alen hoi. Bladene 2foblede. Smaabladene brede, ulige, siddende, det midterfte undtagen. Blomfterne fidde i Alaser i Bladhjørnerne. Kronerne hvide eller rode. Ballene lange, rue. raarig. Blomfter i Juli.

Den bar biemme i Mfien,

Afarterne af benne Plante kunne indbeles i 1) Stigende eller Stang. Benner med flyngende Stænge!, og 2) lave eller Kryb: Benner med lav, iffe stigende Stængel, hvilten fibste er bleven anseet for en egen Art, da bog Culsturen vifer; at ben lettelig gager over i ben stigende.

Af den første Afart dyrter man følgende Underafarter: ben almindelige Stang- eller tyrkiste Bonne, med smallere Balle og den store Slagsværd StangBonne, med bredere Balle, som er den fortrinligste, og
som tilligemed him dyrkes for at spises grøn og snitt. Perle Bonner ogsaa kaldet Sukker: eller Prind sessens
ner, med trindagtig Balle og rundagtige Free, der snarere
end den Lave fortjente at være en egen Art, og som spises
baade snittet og moden og er særdeles velsmagende.

Eil de Slyngende hore og Pralbonnen (P. multiflorus Lammarck), som af nogle er bleven anseet for en egen Art, og som for dens, smuffe robe Blomster dyrkes til Zier, men formebelft dens tyfte, læderagtige Stal iffe anbefaler sig i veccenomisk Henseende.

Af den lave har man den tidlige hvide Kryb: Bonne, ben ftore Glagfvard Kryb: Bonne, med bred Balle og hvidt Free, den robbrune spettede og ben gule Kryb: Bonne, hville sidste formedelft deres mindre fiere Balle fun bruges modne og udpillede.

Egenft. og Unvend. De dyrfes allene til Spilsning, beels grønne som Oniebønner, hvilke kunne nedfyltes, beels ubpillede.

Alle Onithonne Gorter trives bebft i en loe, mulbet, for Goel og Luft ubfat Jord; ben behover iffe at være frift globet, og

naar

naar fun Jorden bliver vel bearbeidet, fan be med Belb borfes 3bie Aar efter Sjodningen. Da beres naturlige Vorefted er Indien', ere be alle i bot Grad ficine og tugle et ben ringefte Mattefroft, iffe engang at liage i Jorden, faglange Datterne ere folde, men mage have Sommervarme for at fine; naat benne mangler, forraadne be ofte i Jorben. Det er berfor vigtigt ei at lagge bem, forenb Rattefroften iffe mere er at befroate. Stanabonnerne lagges 6 omfring hver Stang, fom i Korveien ere benfatte i 3 Robs Afftand fra binanden i 2 Raber, pag hvert 3:4 Kobs bredt Bed. De lagges i det beiefte & Comme under Jordens Overflade, boldes rene for Ufrub, og opbindes med Baft eller tort Giv til Stammen, naar Stanglerne ere over 1 Alen boie. Rrnbbonnerne lagges i Rader, fom ere I Sob fra hinanden, og imellem Bom nerne 9:12 Commer, men lagges ba i Forhold til Bedernes Brede, 3 eller 4 Rader paa hvert Bed, og hvor hver Bonne Ral ftage, gier man vel i, ifalb be ifte ere ubfegt gobe, at lægge 2 tat bos binanden, hvoraf ben svageste, ifald begge opqaae, fiben boriffjæres eller henplantes, hvor der maatte pare udebleven een. For i Tilfalbe, at noale af be om Stange lerne lagte Bonner Rulde ubeblive, ftrar at have nogle at plante iftebet, er bet gobt at lagge et libet Quantum famme Dag tat veb binanden, pag et foelrigt Steb. Efter Prof. Al cattis Forfeg ftyde Stanglerne, naar man afffjarer bem veb Roben, paa den Tib Bonnerne ere fpifelige, igjen 4.5 npe Stud, fom endnu famme Mar bare Bonner, men bette vil neppe ffee i port Rlima.

9be Slagt: Ert (Pisum).

1. Sche Ert (P. sativum). Bladftilfene tripos. Arels bladene paa Underranden tilrundede, rundtaffede. Blomfters stilfene mangeblomstrede. Blackw. T. 83.

Befer. Roben flingrenet. Stænglerne fpage, liggende eller flattrende, trinde, glatte, ftribebe, grenede, 1.2 Alen lange. Bladeng lige finnede, med en lang, 3.5beclt Stongtraad. Smaq-bla-

bladene ægformige glatte, heelrandede, undertiden ved Grunden libet tandede, i Enden libet fpible, omtrent 3 Par. Arelbladene florre end Smaabladene, omfattende, balv hjerteformige. Blomsferfillene fidde i Bladhjornerne. Aronerne hvide, mortrode eller brogede, raarig. Blomfrer i Juni.

Den findes vildvorende i det fodlige Europa.

Man har af Sabe. Erten mange Afarter, som dyrkes beels i Marken, decls i Haven. De botaniske Forsattere dele den i Marken, Have:, Sukkere, Kron: og graac Erter; men da gode Marke Erter, ved omhyggelig Dyrkning, blive ligesaa smagsulde som Have: Erter og der af Kron Erter sudes savel Sukkere som Skale og graac Erter, saa kan i ockonomisk Hensende denne Inddeling ikke sølges. Man inddeler dem derfor rigtigere i Skale Erter med hvide Blomster, og hvis Bælle indvendig har en tør, uspiselig Hinde; Sukkere Erter med hvide Blomster, hvis Bælle ikke denne Hinde, og derfor ere spiselige og Graa'e Erter med brogede Plomster.

3 Marten bortes almindelia blot Stal- Erter og be grage Com hville fiben). De tiblige Cfal : Erter, fom bringes gronne til Lorve i Rjebenhavn, ere ifer fra Ryegaarde Egnen imellem Roesfilde og Solbet, hvor Jorderne ere fortrinlig fliffede til benne Oad. Da Bonderne i denne Gan med fardeles Flid bortebe Erter for at funne tiblig bringe bem til Risbenbann, tod afdede Geheimeragd Rofenfrantz, Godfete Gier, for-Rrive hvert 4be eller ste Mar af be tibligfte Stal : Erter, afe verlende en Gang fra Engelland og en anden Gang fra Sols land, hvorved Sorterne bleve vedligeholdte. Den Sort, fom fildigere beinges til Torvs, med mere opblafte Balle, talbes vals Af Stal : Erter byrtes i haverne folgende Unfte Erter. berafarter: Tidlige Maidopper, som opnace en Boide af 2 Alen, og bære rigelig; tib lige Folger Erter, fom vore beiere; Bolffoffer Erter, en fortrinlig Gort, fom ubmære fer fig ved at bave mange Erter i ben opblefte Bala; ben vorer Døit.

hoit, barer gobt, og er mueligt ben i tydske havefree: Forstegnelser anførte Blasen Scheller bie. Til at drive har man en sardeles tidlig Dverge eller Kryb. Ert, som holder sig ganske lav, og i Forhold til sin Hoide barer rigelig, men so tjener iste at dyrkes under fri himmel, da de foranførte Sorter bare rigeligere, uden at indtage større Plads. Den grønne Skal: Ert fortjener og at ansøres, hvis Ert ogsaa i moden Tilstand er grøu og sardeles sød af Smag; den vorer hoit, bærer rigelig, men er sildig. Endnu har man Kron Erten, som bærer sin hele host paa Enden af Stængelen, hvilken sverst bliver dobbelt saa tyk som for neden; den kan i Godhed ikke sættes i Sammenligning med de foregaaende.

Af Outfer: Erter er den fortrinligste Sabel Sute fer: Ert, som bliver 2½:3 Alen bei, og har særdeleg store og brede Balle, den ganke tidlige Sutser: Ert, som i denne Hens seende foriener at dyrkes, samt de hollandste hvidtime de og store hollandste sortimede Sutser: Erter. Eil at drive har man ogsaa en Dværg: eller Kryb Sutser: Ert, og en anden Dverg Sort, som er bekjendt under Mavn af Pois de Grace, Bosbam Erten, men som er sildigere, og som er den allerlaveste af alle, sædvanlig kun 4.6 Tommerhøi.

Af Graae Erter er ben hollandste den fortrinligste, dog opnaaer den, som dyrkes i Lolland, efter nogle Aars Dyrkning i Saven, samme Størrelse, hvilket Erfaring har lært i den botasniske Save. Af denne dyrker man ingen Underafarter, undtagen en saakaldet graa Sukker-Ert, som er særdeles isd og vels smagende men som dog ei kan spises grøn; ag en Kron-Ert til Ziir, som har meget smukke Blomster.

Egenst. og Anvend. Deres Brug til Mad, baade modne og umodne, er bekjendt. De kunne og anvendes til Brandes viin og til at blande i Brod, hvilket dog bliver meget tørt, og mindre velsmagende og fordsieligt. I holland byrkes omkring leiden en stor Mangde Erter, som i dertil indrettede Ovne tørs tes i grøn Tilstand, for at bruges som grønne Erter om Vintes

ren, hvillet er en iffe ubetydelig Sandelsartifel for den Egn, Salmen bruges meeft blot til Gjodning.

Erternes Dorfning er temmelig befjendt. De ubfordre en vel bearbeidet, ugindet Jord, og trives endog meget godt i tre-Die Mar efter Gjøbningen. 3 en tortliggende Save, bvor man iffe er ubfat for Dung, fan Ubfaden, for at fage bem tiblia, ffee i Glutningen af November og December; under andre Dm: standigheder fag tiblig fom bet er mueligt at fomme i Jorden. De udfages i 3 Commere bybe Rader, 2 pag hvert 1 3 Alen bredt Bed, hvorved mage anlagges ligefag brede Bange, for at bave Plade til Plufningen. Erterne lagges omtrent 1 Comme fra binanden, daffes med en Tomme Jord og tiljevnes, naar de ere 3 Tommer beie. Efterat de atter ere vorne et Par Commer over Sppningen, fættes Riis ved dem, i Forhold til enhver Boved : Ubfaden feer i Marts, ba man paa Sorts Beibe. eengang lagger flere Sorter, fom funne aflofe binanden; bver 14de Dag feer en noe Ubfat af de filbige fortrinligfte Gorter, indtil Midten af Mai, ba man begynder at lagge af be tibligere Sorter og vedbliver paa samme Maabe indtil St. Bans Dag, ba endnu en Lagning fan foretages af ben allertibliafte Gort, bvorved man bele Sommeren tan være forfynet med grønne Erter.

2. Ager Ert (P. arvense). Bladssissene 4bladete, Arelbladene rundtandede. Blomsterstissene iblomstrede, Fl. D. T. Fl. N. 76. Moris hist. 2. s. 2. T. I. f. 4. D.

Bilb Ert. D. Bilbe Erter, Mafer Erter.

Befer. Roben trevlet. Stangelen foag, grenet, kantet, glat, Bladene verelvise, finnede, med 1.2 Par; Smaabladene agformige, budte, med en Braad, glatte, fiintandede. Bladkilken ene ber sig ien mangedeelt Slongtraad. Arelbladene moblatte, ftorre end Smaabladene, ved Grunden spidse. Blomkerfistene ikte saa lange som bos den foregaaende. Aronerne bvide; undertiden har Banen rode Narer. Ballen glat, mindre end hos Sade. Erten, 1 garig. Blomkrer i Jusi.

Den er magfee blot en Afart af biin,

Den

Den er funden paa Moen og i Lyngbye Mose; i Rorge peb Trondhjem og paa Eger.

Egenst. og Anvend. Som den foregagende, men mindre frugtbar, 3 Italien dyrker man den som Foderurt, eller for at nedpløie den grøn til Gjødning.

3. Strand Ert (P. maritimum). Bladstillene flade oven paq. Stangelen kantet. Argibladene piilformige. Blomfterstillene mangeblomstrede. Fl, D. T. 338. Fl. N. 698. D. Bilde Erter. N. Hafserter, Stranderter. J. Baunagras.

Beffr. Roben krobende, meget tok, Stænglerne fremliggende, farp 4fantede, glatte, bladede, bugtede, ofte lidet rodagtige, 2 Bod lange og derover. Bladene finnede, med en 2.3declt Slongstraad; Smaabladene ægformige, glatte, heelrandede, budte, verelwife; de pderffe mindre end de ved Grunden. Arcibladene lidet tansdede ved Grunden. Blomfterne fidde i Klaser, næsten af Bladenes Længde, mangeblomftrede, i Bladhjørnerne. Bægeret glat. Kronerne lidet førre end Ager Erternes, sinutt violetrode. Bællen sammentroft. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

Den findes ved Strandbredder, f. Er. ved Stjelffjor, i Odsherred; pan Moen; Æroe; pan Bestinsten af Jylland; i Dynerne pan Sylt 20.; ogsan i Norge og Island.

Egenst. og Anvend. Da benne Plante vorer meget fros digt paa tørt Sand, endog temmelig langt fra Stranbbredder, da Huusdyrene ade den gjerne, og Frøene endog kunne spises af Mennesker (de reddede Indbyggerne ved nogle Strand Kyster i Engelland fra Hungerenød i Aaret 1555) vil de Forsøg, som man nu anstiller dermed, paa Klitterne af Iyllands Bestant, neppe være frugtesløse. Linne har allerede i sin Fl. lapp. p. 229 andefalet den til Foderurt paa de laplandste øde Sandsmarker. Den fortjener desuden at dyrkes paa Sandklitterne, sordi dens udbredte Stængel og lange Rødder sæste og holde Flyvesandet.

10de Slagt: Blathælle (Orobus),

1. Vaar Glathælle (O. vernus). Bladene finnede, meb 3 Par; Smaabladene agformige, tilfpibsede, Arelbladene baly

piilformige, heelrandede: Stangelen udeelt. Fl. D. T. 1226. Fl. N. 236. D. Muus: Erter. M. Biørne: Erter.

Baar Orefryd, B. Forgars Glatballe, Dec. Plantelare.

Beffe. Roben træcagtig, grenet. Stængelen opret, glat, famtet, bladet, omtrent i fod bei Bladene verelvife, lige finnede,
med 2-3 Par glatte, temmelig fiore Smaablade. Bladüilkene
ende sig i en traadformig, fort Spids. Blomsterne sidde i Enden
paa Stængelen, i en faablomstret Klase. Bægerne sinhaarede,
spids- og ulige- candede. Kronerne violette. Bællene lidet oprette.
Bleeraarig. Blomstrer i Juni.

Den findes i Stove, men temmelig fjelden, f. Er. i Stoven paa begge Sider af Ordrup Mofe, paa Bafferne ved Brede; boppigere i Stoven paa fiore Klint paa Moen; i holsteen imellem New

munfter og Goonfirchen.

Egenft. og Unvend. huusdyrene ade ben.

2. Anollet Glatbælle (O. tuberosus). Bladene finne be, elliptiff : lancetformige. Arelbladene halv piilformige, veb Grunden tandede. Fl. D. T 781. Fl. N. 583. R. Goutsmat, Napholt : Gras, Erte Nebber, Ertenap.

Rnollet Orefrnd, 3.

Beste. Roden bestaaer af lange, usormelige, grenede, sorte Knoller, som frembringe stere, oprette, kantede, bladede, glatte, omtrent i Bod lange Stængten. Bladene verelvise, og bestaae af 1-2, sjeldnere 3 Par. Smaabladene linieformig-elliptisse, siddens de, modsatte, glatte, morkgrønne, budte, med en liden Braad. Bladitisen stad og ender sig i en kort Braad. Blomsterne sidde paa Enden af Stængelen, i en 3-4blomstret Rlase; undertiden sindes 2, sjelden 3 Klaser paa en Stængel. Bægeret lidt rodagtigs bruunt. Kronen temmelig stor, blaaeagtig-violet. Bællen trindagtig, nedhængende. Fleeraarig. Blomstrer sidst i Mai og i Juni og Jusi.

Temmelig almindelig i Gfove og Rratfove.

Benke. og Anvend. Roden stal have en sed Smag, og Benderne i Norge tyffe den gjerne, ja man driver endog en Hans bei med den i Tellemarken. Den skal være temmelig meelrig. Horresten ade Huusdyrene Planten.

3. Sort

3. Sort Glatbælle (O. niger). Stangelen grenet. Blas bene finnede, oparrede. Smaabladene agformig : affange. Fl. D. T. 1170.

Sort Orefrnd, 3.

Beffr. Roden tof, lidet vandret, med toffe Sidetrevler, bruunagtig. Stængelen opret, verelviis grenet, kantet, bladet, glat,
1,2 god hoi. Bladene verelvise, glatte; de bestaae af 4.6 Par.
Bladstiften ender sig med en Braad. Arelbladene smaa, lancet,
formige. Blomsterne sidde i Kiaser, paa temmelig lange Stilke, i
Bladhjornerne. Kronerne violet rode. Bællene længere end hos
den foregaaende, tilbageboiede. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og
Juli.

Paa Anggefulde Steder og i Krat, men temmelig sjelden, f. Ex. paa Brede Bafter, imellem Ordrup Mose og Oprehaven; paa Balfier; i Toen ved Hosmandsgave, Faaborg og nær ved Bjørnemose; i Holsten imellem Neumuhlen og Schönfirchen.

Egenst. og Unvend. Rodderne have en sodagtig Smag, og stulle kunne spises. Huusdyrene, ifar Sviin, ade Planten, bvis Stangel er vel stiv, naar den ikke er ung. Bierne trakte af Blomsterne. Blomsten er forresten saa smuk, at den fortjente at indsves som Zierplante.

4. Skov Glatbælle (O. sylvaticus). Stænglerne nedliggende, laadne, grenede. Bladenes Smaablade bestaae af mange Par. Fl. D. T. 98. Fl. N. 791 (paa begge Steder under Navn af Vicia cassubica). N. Skarp Vitte.

Beste. Roden træeagtig, i Spidsen grenet; den frembringer stere, ved Grunden liggende, derester opstigende, og med Kappen opette, duunhaarede, kantede, bludede, i Loppen lidet grenede, omstrent i Fod hoie Stængler, som ved Grunden ere besatte med verels vise, ægformige, spidse Stiæl. Bladene verelvise, ulige sinnede. Smaabladene modsatte, ægformige lancetsormige, spidse, duunhaas rede, især underneden, aftagende, omtrent 8 Par. Arelbladene balv piilsormige. Blomsterne sidde i temmelig mangeblomstrede, censidige klaser, paa Stilke som ere af Bladenes Længde, Blomssterne guul= eller rodagtig hvide, med spede Naver. Bællen æasformig=aslang, lidet stadtroft, spids, omtrent zstroet. Flecraarig. Blomster i Juni.

Digitized by Google

Lab. 98 i Fl. Dan. citeres fadvanlig til Vic. cassubica, men jeg troer, at Smith bar Ret, naar han henforer den til oven bekrevne Plante. Den ligner albeles den, han har ladet tegnel i Engl. Bot. T. 518, kun, at Bladene ere lige finnede, med Anfats til en Singtraad, dog figer han selv i Bestrivelsen derover i Fl. Bric., at den har ulige finnede Blade. Forstjellen imellem den og Vic. cass., Kal blive ansort ved denne.

Efter Fl. D. findes den i Norge ved Stavanger paa Ubfteen, og ved Banbiee paa Lifter, paa torre Steder. Strom auforer paa Bable Auctoritet, at den vorer paa Soten.

Egenft. og Anvend. Den fortjente uben Tvivl at dyr. tes fom Foderurt, pag farpe, boie Stov : Jorder.

Itte Slagt: Sladbælle (Lathyrus).

r Anollet Sladbælle (L. tuberosus). Blomsterftissen mangeblomstrede. Bladene finnede, med et Par agformige Smaablade og Slyngtraade, Stangelen ifte vinget mellem Bladene. Fl. D. T. Rivin. tetr, T. 42.

Beffe. Roben fnollet, meget bob. Stænglerne fremliggende eller opfigende ved hich af Slongtraadene, glatte, budt-abiornede. Bladene verelvife, glatte. Slongtraadene adeelte. Clasefiltene side i Bladhiornerne og ere lange, 5 6blomftrede. Kronerne mort purpurrode. Bællene sammentroite, glatte. Bleeraarig, Blomftrer i Juni.

Prof. Schumacher har fundet den paa Kaffelsvolden ub mod Soen.

Benft. og Unvend. Robinosterne have en behagelig Smag og spifes almindelig i Holland, hvor man af den Narisag dyrker dem. De inbeholde mere Meel end Kartosterne, og efter Bergii Forseg fager man af I Pd. af dennes Rødder 3 Unger Stivelse, af Kartosterne derimod kun I Unge. Den et desuden en fortraffelig Foderurt, som Huusdyrene gjerne æde. Hvor den sindes i Kornet, er den et stemt Ukrud, da den ved Slyngtraadene nedtrakter Straaene. Man kan udrydde den ved Sviin, som oprode og øde Robknollene.

2, Guul fladbælle (L. pratensis). Rlafestillene mans geblomftrede, Bladene finnede, med et Par lancetformige Smaas blas

blade. Fl. D. T. 527. Fl. N. 263. D. vilbe Erter. R. Baffof, Rrigefomgras. F. Frantfagreas.

Ena Rladballe,

Best. Roben lang, fiin, libet trybende. Stænglerne svage, liggende eller opstigende ved Sinngtraade, grenede, bladede, glatte, karphjørnede, 1.2 god lange og derover. Bladene filstede, verels vise; Smaabladene næsten sidende, spidse, glatte, nervede, sint randhaarede. Bladsitten ender fig i en temmelig lang, deelt og meget snoet Sinngtraad. Klasestilkene ere omtient 3 Gange læns gere end Bladene, og bære 8.12 verelvise Blomster. Bægeret haaret. Kronerne gule. Bællen opret. Ficeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Almindelig paa boie Enge og imellem Bufte. 3 Morge bed

Nafjorden.

Egenst. og Anvend. Den giver et fortraffeligt Voder for Drag, og anbefales af Engellanderne Anderson og Eurtistil Oppfning; den kan staacs stere Sange og holder sig grøn baade tidlig om Foraaret og sildig om Esteraaret. Den trives ifær i Leergrund. Man har anbefalet først at saae den og siden dele Rødderne. Man skal i Opptid have brugt dens Froe til Opød. Bierne træfte af Blomsterne.

3. Grov fladbælle (L. sylvestris). Klafestillene mant geblomftrebe. Bladene sinnebe og bestaae af et Par sværdformis ae Smaablade. Stængelen vinget. Fl. D. T. 325.

Red Rladballe, Dec. Dl.

Beffr. Roben grenet. Stænglerne grenede, klettrende, 4hiote nede, glatte, fiærkt vingede imellem Bladene, 3-5 god lange. Bladene kilkede, verelvise; Smaabladene fpide, glatte, netvede. Bladkilkene ende fig i en lang, i Spiden zdeelt Sinngtraad. Arels bladene halv piilformige. Klasekilkene fidde i Bladhjornerne, og ere betodelig længere end Bladene, mangeblomfrede. Bægerek glat. Kronerne rosenrøde, med violette Vinger. Bællen glat: Bleeraarig. Blomfrer i Juli og August.

Sift og ber i Kratter og Udfanten af Stove. I Rorge pad Eger.

Egenff. .

Rgenst. og Anvend. Den er vel stivstænglet til at kunne med Nytte anvendes som Foderurt. Freet skal i Dyrtid væranvendt til Brød. Den dyrkes som Ziirplante i Blomsterhaver.

4. Bredbladet Gladbælle (L'. latifolius). Rlasestiffene mangeblomstrede. Bladene sinnede og bestaae af 2 elliptiffe Smaablade og Slyngtraad. Stangelen vinget. Fl. D. T. 785.

Beffer. Den ligner overmaade meget den foregaaende, men et forre. Bladene ere bredere; Bladfillen meget vinget. Glongstraaden ofte sbeelt. Axelbladene agformige. Blomfierne ere fforce, rosenrobe, med en hvidagtig Fane. Bleeraarig. Blomfirer i Juli og August.

Den anforte Figur af Fl. D., som Oeder og Retzius benfore til den foregagende, paffer sig ret godt til Beffrivelsen paa
den bredbladede Fladbælle, paa Arelbladepe nær, som paa
Figuren ere spelformige; men mueligt er den tegnet efter et tort
Eremplar.

Den anforte, i Fl. D. tegnede Plante, er funden ved Strand. fanten ved Robbne i Lagland.

Egenft. og Unvend. Com den foregagende.

5. Sorftjelligbladet fladbælle (L. heterophyllus). Rie festillene mangeblomstrede. Bladene finnede og bestaae af 1:2 Par lancetformige Gmaablade. Stængelen imellem Bladene hindeagtig vinget. Bauhini hist. 2 p. 304.

Beffer. Den udmarker fig ifar ved de overmaade brede Binget paa Stangelen, som ere lidet takkede. Bladene verelvise, glatte. Smaabladene lidet bredere end den foregaaendes. Kronerne tyse rode. Fleeraarig. Blomftret i Juli og August.

Den er vilovopende paa flere Steder i Europa, men bet er mig ifte befjendt, at den er funden i Danmark, ffjont Prof. Bisborg anforer den i fine fpitematiffe Plantenavne.

Egenft. og Unvend. Svenfteren Gab anprifer ben tom entypperlig Foberurt, ber fan flages flere Gange.

6. Bjær fladbælle (L. palustris). Rlafeftilfene mans geblomftrede. Bladene finnede, fleerbladede, med Slyngtraade.

Arelbladene lancetformige, tilspidsede. Fl. D. T. 399. Fl. N. 982. N. Myrvæle.

Beffer. Roben grenet trevlet; Stangelen klettrenbe, vinget, 20 3 Bob bei. Bladene filkebe, verelvife, og bestaac omtrent af 3 Par. Slyngtraaben 2.3beelt. Blomfterfilkene meget langere end Bladene. Aronerne blaae violette, med rodagtig Fane. Ballen hang nde, glat. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

3 Moser temmelig sielben, f. Er. i Sielland i Lundehnus Mosen; i Fpen ved Hofmandegave; i Jylland ved Aarelev; i Holsten
ved Spifel. I Norge ved Holtaalen.

Egenft. og Invend. Quaget aber ben. 12te Slagt: Viele (Vicia).

. Deb filtede Blomfter.

1. Brat Viffe (V. dumetorum). Klasestillen manges blomstret. Smaabladene tilbageboiede, agformige, med Braas de. Arelbladene lidet tandede. Fl. D. T. Riv. tetrapet.

Beftr. Stangelen kietrende, fantet, grenet, giat, 2 - 3 Fob boi. Bladene verelvise, glatte; Smaabladene verelvise, stilkede. Arelbladene temmelig flore, indikaarne. Rlaseftiffen i Bladbjørners ne, 5 = 7blomftret. Kronerne losvod = violette. Ballene temmelig lange. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den fal findes i Stoven ved Lethraborg; og i Norge paa Loten og i Spydebjerg. Mon man iffe har forverlet den ber fundne med Stov Bitten? Efter Weber findes den og i-holficen.

Egenft. og Unvend. Den er anbefalet som en god For beturt.

2. Stov Vitte (V. sylvatics). Klasestillene manges blomstrede. Smaabladene elliptiste. Arelbladene maaneformis ge, tandede. Fl. D. T. 277. Fl. N. 16. M. Fager Erster, Stov Erter.

Biffe. Roben grenet. Stænglerne klettrenbe, svage, meget gren be, fantede, furede, glatte, bladede, 4.6 god lange. Blabene bestaae af mange Bar, og ende sig i en deelt Glyngtraad; Smiabladene glatte. Rasentikene fiede i Bladbiornerne, og ere operette, mangeblomprede, langere end Bladene, 4bjornede. Blomfterne filkede, nikkende. Kronerne hvidagtige, med rode Naver.

Bollen naften lancetformig, glat, 4. sfreet. Fleetaarig. Slomfiret i Juli pa Auguft.

Bladene paa Siguren i Fl. D. ere for meget tilfpiblede, boor-

bed be blive agformige, iftedet for elliptiffc.

Den findes i Stove, hvor der er Krat, men iffe almindelig, f. Er. i Stoven ved Frederiksdal, i Gjelkov, ved Rudersdal, i Harteffoven ved Slangerup, ved Gauthee; i Kyen ved Hindgavl, paa Wbeloc, i for Mangde paa Fanse ved Middelfart; i holfteen. I Rorge paa Langsen ved Steens Fjord, paa Ladehammeren og ved Steen nar Krondhjem, i Meldalen og ved Grilftad.

Egenft. og Unvend. Den er en fortraffelig Foberurt, og fortjener at anbefales til Dyrkning. Den er desuden en meget smut Plante, og tjenlig til at beklade Bagge, Bufte

ic. i haver.

3. Caffubift Viffe (V. cassubica). Rlasestistene mam geblomstrede, fortere end Bladene. Smaabladene aflange, lidet duunhaarede. Acelbladene halv piilformige, heelrandede, lans cerformige. Fl. D. T. jaqv. Fl. austr. 3 T. 229 (uns der Navn af V. Gerardi).

Bestr. Roben krybende; ben frembringer flere, oprette, kantebe, grenede, bladede, duunhaarede, 2:3 god boie Stængler. Blodene verelvise, graaeagtige, duunhaarede, lige sinnede, med en Slyngtraad; Smadbladene omtrent 11 Pat, og ende sig i en sin Braad. Klasestikene i Bladhjornerne. Blomsterne censidge, nittende. Kronerne violette. Bællene bred=ægsormige. Bleeraarig. Blomstere i Juli og August.

Den ligner meget Stob Glatballe, men udmartet fig vob en Infere Farve paa Stangel og Blade; flere Smaablade, fom ere lige finnede; ved smallere Arelblade; mere violette Blomfter, og brebere Balle.

Denne meget sjelone Plante veed jeg iffe at være funden beri uden paa Batterne ved Brede.

Bgenft. og Unvend. huusbyrene abe ben.

4. Mufe Viffe (V. Cracca). Rlafeftilfene mangeblomfterbe. Bionifterne taglagte. Smaabladene lancetformige, buffifdarebe: Arelbladene halv pillformige, næsten heelrandede:

Fla

Fl. D. T. 804. Fl. N. 356. D. Musevitter, Polite Vitter, Museerter, Zuglevitter. N. Zuglelio, Jogras, Reigras, Beistof, Basto. J. Umsebningsgras, Flatia, Samsetning, Krofagras. F. Krøgio: Grêas. L. Sapalat.

Beffer. Roden frehende. Stængelen flettrende, fvag, grenet, kantet, bladet, 2.3 god lang. Bladene verelvise, mangeparrede, lige finnede, med en deelt Slongtraad; Smaabladene verelvise, aftagende. Klasefilfene sidde i Bladhjørnerne, og ere næsten af Bladenes kængde. Klasen lang, frum, tætblomfret, saaledes, at den ene Blomit bviser paa den anden. Blomfærne eensidige, violette. Bægeret bruunagtigt. Vællen glat. Bleeradrig. Blomfret i Juli og Angust.

Almindelig i Rratter, ved Beie, Gjerder og i Kornet.

Egenst. og Anvend. Naar den sindes i Kornet, er den ofte et meget stadeligt Ukrud, hvilket f. Er. er Tilfældet i nogle Egne paa Falster. Den er sorresten en sortræsselig Foederurt, og fortjente vist at dyrkes. Man spiser Freene paa nogle Steder i Norge, og de skal give et ganske godt Orød, naar de blandes med Rug. Man bruger dem og til at fore Hons og Duer, og heste skal snart blive sede derester. Bierne trække af Blomsterne.

5. Toaarig Viffe (V. biennis). Klafestillene manger blomstrede; Bladfillene furede, omtrent 12bladede. Smaabladene lancetformige, glatte. Arelbladene piilformige, stillede. Gmel. Fl. sib. 4. T. 2.

Beffr. Roden trevlet. Stangelen fvag, flettrenbe, furet, tantet, glat, henved 3 Alen boi. Bladene mangefinnede; Smaabladene aflange, lancetformige, glatte, med en tilbageboiet Braad. Alasefilfene sidde i Bladbjornerne og ere langere end Bladene; de ere kantede og furede og bære mange-Blomfter. Aronerne boide, med en blaa violetaaret kane. Ballene aflange, sammentrotte, spide til begge Sider. 2aarig. Blomfter i Juli.

Den findes vildvorende i Giberien. .

Denne Beffrivelse er tagen af Linnei Hortus upsal. Da alle Blanter, man feer i haverne, under Navn af V. biennis, ifte ere andet end Stov Bitten.

Egenft.

Digitized by Google

Egenft. og Anvend. Den anbefales af abstillige Detor nomer som en fortræffelig Foberurt.

** Blomfferne fibdende i Bladbjørnerne.

6. Soder Vikke (V. sativa). Ballene parrede, siddende, oprette; be nederste indtrykte i Spidsen. Arelbladene tantede, med en bruun Plet. Froene lidet flade. Fl. D. T. 522. Fl. N. 77. D. Vikke, Hefte Bikke, vilbe graae Erter, Stowfugleurt. N. Skaalmegras.

Befte Viffe, Dec. Pl.

Befer. Roden trevlet. Stængelen fremliggende eller klettrende, spag, kantet, glat, bladet, 1-13 Fod hoi. Bladene verelvise, 3. sparrede, med en lang, beelt Singstraad; Smaabladene savanlig modsatte, omvendt ægformige, haarede; de nederfte omvendt hjerteformige. Paa Midten af Arelbladene er en tydelig, brun, indtrykt Plet. Blomsterne ere ofte eenlige. Kronerne violette eller morkrode. Bællen sammentrykt, rue, nedboiet. Froene glatte. raarig. Blomster i Mai, Juni og Juli.

Almindelig i Goden og paa bvilende Agre.

Man har flere Afarter, med bredere eller smallere Blade, og forstjellig farvet Free; den, som dyrtes i Engelland under Navn af Binter Bitte, er ifar betjendt.

Wgenft. og Anvend. Den giver et fortreffeligt Feber for Koer og Hefte. Man bruger at saae den med Havre. I Dyrtid har man anvendt deus Fro, blandet med Rug, til Brod. Duerne abe gjerne Froene, og Bierne træffe af Blomssterne.

7. Smalbladet Ville (V. angustifolia). Bollene ofe teft parrede, siddende, aabne. De nederste Smaablade agfort mige, i Enden indtryft zudrandede; de sverste i Spidsen hele. Arelbladene tandede. Froene fugleformige. Fl. D. T. Riv. tetr. T. 54.

Beffer. Den ligner ben foregaaende, hvormed og Linne fore enede den, men, foruben de anførte Mærfer, adfiller den fig ved en svagere, mere grenet Stængel; forre, smutt purpurrode Blowfter; opret-fraftagende, fiden vandrette Bælle, som tillige ere smalfmale og trinde, forte og glindfende-glatte. Ersene forte. 1. aaria. Blomftrer i Juli.

Ifte fjelben paa bvilende Darfer.

Egenft. og Unvend. huusbyrene abe ben.

8. Vaar ViFfe (V. lathyroides). Ballene eenlige, fibbenbe, glatte. Bladene have omtrent 3 Par Smaablade; de nederste ere indtrofte i Spidsen. Arelbladene uden Pletter; Kroene vortede. Fl. D. T. 58.

Beffr. Roben fin; den frembringer fleve, liggende, tautede, bladede, duunhaarede, 4.6 Commer lange Stængler. Bladene, som ikke have Slongtraade, men i dens Sted en kort Braad, beskaae af a.3, sjelden 4 Par, modsatte, omvendt hierteformige Smaasblade, hvoraf de, som sidde ved Roden, ere meget mindre end de paa Stængelen. Blomkerne mindre end hos den foregaaendé, vioslette. Baken opret. Freene næsten terningsprmige. 1aarig. Blomkere i April og Mai.

Itte fjelden paa bulende Marter i Danmart og holfteen. Efter Dammer ogfaa i Rorge.

Egenft. og Unvend. Suusdyrene ade ben.

9. Gjerde Ville (V. sepium). Ballene stillebe, 4hos bede, oprette, glatte. Smaabladene agformige, budte; de pdersste mindre end de indvendige. Fl. D. T. 699. Fl. N. 588. R. Sfolmegras.

Beffer. Roben treblet, libet krybende. Stænglerne fvage, kletztrende, grenede, kantebe, bladede. Bladene verelvise, og bestaae af 4-6 Par, budte, ofte lidet udrandede, sinhaarede Smaablade. Bladstikten ender sig i en temmelig lang, deelt Slyngtraad. Arelbladene tandede. Blomfterne sidde ftere sammen paa en kort Stilf; be overste ofte eenlige. Bægerne haarede Revnerne blaareagtigs violette. Bællen opret, glat. Bleeraadig. Blomftrer i Juni og Juli.

3 Stove og veb Sjerder temmelig alminbelig.

Egenst. og Anvend. Da Huusdyrene abe den, da den tager til Takke med en maadelig Grund og giver temmelig meget og godt Hoe, anbefaler den sig som Foderurt. Efter Bille spiser man Froene paa nogle Steder i Norge. Bierne trække af Blomsterne.

10. Bonne Viffe (V. Faba). Ballene fibbenbe, 350 bebe, knudrede. Smaabladene agformige, heckrandede. Bladfiltene uden Slyngtraade. Arelbladene pillformige, ved Grunden tandede. Blackw. T. 19, D. Bonne, Belf Bonne.

Beffr. Roden trevlet grenct. Stængelen opret, fiv, tof, fantet, glat, bladet, udeelt, omtrent 2 Fod hoi. Bladene finnede,
verelvise; Smaabladene omtrent 2 Par, omvendt bred agformige,
budte, glatte, heckrandede. Blomfterne fidde i Bladhjornerne. Kronerne hvide, med en sort Kjol. Bællene oprette, med en tof,
spampet Stal. 1 aarig. Blomfter i Juli.

Den bar bjemme ved bet cafpife Dav.

Man har abstillige Afarter af benne Plante, som byefes beels i Marken, beels i Haven. I Marken byefer man her ben saa kalbte Hestebsnne, som er lav af Vert, har en liben Bonne og bærer rigelig. I Haverne byefes til tidlig Brug ben tidlige Masagan Bonne, som er liben; ben store engelste Mindsor: Bonne, og ben store, brede leiden ste, begge ere gode.

Egenft. og Unvend. Heftebonnen byrtes ifar som hefter fader. De andre Afarter blive, som befjendt, brugte afpillete til Mad.

De funne dyrkes i enhver Slags vel bearbeidet Jordart, som itte behover at være frist gjodet. De lægges i Rader, i II Bods Afftand, og I Fod imeliem hver Bonne. De kunne vel lægges tættere, men hver Bonne driver da ikke saa mange Stængler, som naar de sægges videre. Naar de forste Bonne ner ere ansatte, afstudses Toppen, da dette stal bidrage til, at de drive, stere Stængler fra Roden, hvorved Dosten bliver rigere.

13de Slagt: Lindse (Ervum).

1. Almindelig Lindse (E. Lens). Blomsterftilfene ome trent 2blomstrede. Freene sammentryfte. Smaabladene heelrandede. (Cicer Lens Willd.) Riv. tetr. T. 35. D. Lindse.

Beffr. Roben trevlet. Stangelen fvag, ubbrebt, tantet, glat, grenet. Bladene verelvise, lige finnede, med en fort, fiin, beelt Sipng.

Singtraad; Smaabladene omtrent 5=7 Bar, smal-aflange, budte, glatte, paa Underfladen haarede; Arelbladene smalle, spidse. Rlafefilsene sidde i Bladbiornerne og ere lidet fortere end Bladene, 4-5blomstrede. Kronerne hvide. Sallene bredere end paa de overige Arter; temmelig flade. 1aarig. Blomstrer i Juni.

Den findes vildvorende imellem Gaden i bet foligere Europa.

Egenft. og Anvend. Den dyrkes almindelig i Tydfts land, Frankerige 2c., baade som Foderurt og for Freenes Skyld, som afskallede bruges til Mad.

2. Tadder Lindse (E. tetraspermum). Blomsterftillene 2blomstrede. Ballene glatte, mangefreede. Freene kuglefore mige. Fl. D. T. 95. D. Tanr, Tadder.

Fiirfornet Lindfe. 3.

Befte. Roben trevlet. Stænglerne fremliggende eller klettrenbe, grenede, 1=1½ god kange, kantede, lidet haarede. Bladene
lige finnede; Smaabladene linieformige lancetformige, budte, verelvife, 4-8 Par. Bladkilkene ende fig i en deelt Glongeraad; Arelbladene halv piilformige. Blomkerkilkene i Bladhjørnerne, fine,
af Bladenes længde. Bægeret haaret. Kronen lod = violet, liden,
dog meget ftorre end Bægeret. Bællene sammentrofte, glatte, hængende, sædvanlig med 3 eller 4 frøe. 1 aarig. Blomkret i Juni
og Juli.

Sift og her ved Gjerber og Beie, hoppigtre i gren end i Gjebland. I Rorge vid Spydeberg.efter Bille.

Egenft. og Unvend. Den er en god Foderurt, men uns dertiden et ftadeligt Ufrud i Kornet.

2. Laaden Lindse (E. hirsutum). Blomsterftilfene mangeblomstrebe. Ballene laadne, 2froede. Fl. D. T. 639. Fl. N. 535. D. Smaa Kornviffer. N. Smaa Bassof, Loenstof.

Beffer. Foruben de anførte Mærker, adfilles den fra den foregaaende ved glattere Stængel; bredere, i Spidfen indernkte Blade; bvidagtige Blomfier; finere Tænder paa det længere Bæger. Bællene tortere, knudrede. 1aarig. Blomfirer i Juni og Juli.

Almindelig i Danmart og holfteen imellem Saben og paa boilende Agre. Sjelden i Norge, f. Er. i Grotten i Romodalen.

Egenft. og Unvend. Som ben foregagenbe.

14be

14be Slagt: Bonnetrae (Cytisus).

1. Almindelig Bonnettwe (C. Laburnum). Rlaferne udeelte, hangende. Smaahlabene agformig affange. Jagv. Fl. austr. T. 306. D. Bonnetrae, danft Ibenholt.

Brebbladet Ertetree, Dec. Dl.

Bester. Et Erne af omtrent 6 Alens hoibe, med tynbe, lange, boiebe Grene. Bladene sidde flere fammen og ere zfoblede og kildede. Smaabladene heelrandede, meget fortstilfede, bos de pugere paa Overstaden fint haarede. Alasestilfene tomme frem imellem Bladene, ere trinde og dunede, og bære 20 Blomster og der over. Blomsterne stilfede. Bægerne 2læbede, dunede. Aronerne smuft gule; Fanerne tilbageboiede, og have ded Grunden 2 brune Pletter. Bællen 2-3 Kommer lang, linicformig, budt, stad, dunet. Blomstrer i Juni.

Den find & vilhvorende i bet fydlige Endfland.

Egenst. og Anvend. Da bette Trae ubmarker sig veb, en meget hurtig Vert, er temmelig haardt og smukt Ved, same i Henseende til Blomster og Blade er et af de smukkeste her dyrkede, udenlandske Traer, og meget godt taaler vort Klima, endog i en maadelig Jord, andesaler det sig baade til Dyrksning i det kore, i oeconomisk Hensigt og til Lyskhaver. Om Vinteren maa det vogtes for Harer, som gierne gnave Barten af det.

15de Slagt: Robinie (Robinis).

I. Almindelig Robinie (R. Pseudacacia). Rlafernes Smaastilke Iblomstrede. Bladene ulige finnede. Arelbladene tornede. Ballene jevnę. Wangenh. amer. T. 7 f. 19. D. Erte Træe.

Mordamerifanft Bonnetrae, Dec. Pl.

Beffr. Et Erme af Middelftorrelse, med 2-3 temmelig fiærte Barktorne ved hver Green. Bladene verelvise og bestaae af omtrent 6 Par modsatte, ægformige, beelrandede, budte Smaablade. Alas festillene hangende, mangeblomstrede. Blomsterves Smaafilke oms trent & Comme lange. Bægeret robseibet, Aranen hvid. Bale

len linieformig, omtrent 3 Commer lang, bruun. Bleeraarig. Blomftrer i Juni.

Den vorer vild i Mordamerifa.

Egenft. og Unvend. Dette Traes hurtige Bert, smuffe Ubfeende, Biomfternes Beffugt, bets Baardhed mod Rulde og Beddets Brugbarbed bar gjort bet temmelig beffendt hos os, men ogsaa faffet bet en boiere Plabs blandt be nyttige Ermes forter, end bet fortjener; bet bar nemlig den Feil, at Grenene meget let Inafte ber, boor be ere faftebe til Stammen eller Bovedgrenene. 3 Frankerige bruges det til Bilnftof Dale, Maar man ber vil bruge Bedbet, fom er feit og bvieligt, til Savntommer , ftavner man Traet ofte, hvorved Stammen bliver fnart tot, uben, fom Pilene, at fordarves indvortes. bruges ligeledes i Frankerige til levende Gjerber, ba man fletter Grenene fammen, ligefom bos os Pilene. Bebbet giver, efter Forfog, anftillede i benne Benfeende, en ferfere Bebe, naar bet brander, end Bogetrae; naar man altfag funde forebygge den omtalte Beil bos dette Erme, vilde bet fortjene at burfce i bet fore i be milbere Egne i Danmart, bache til Sauntommer og til Brandsel, og Forsøg maatte afgjøre, om bet var bedre gt labe bet faae i Lae eller fra fpap Ungdom at vanne bet til at taale Bloft.

Det formeres ved Free og Robffud og tager til Taffeines fen med enhver Jordart. Naar man afhugger Stammerne bed Jordan, give de snart mange Stud igjen. Harerne gnave bets Bart.

16de Slagt: Latrit (Gtycyrrhiza).

1. Glat Labrin (G. glabra). Bettere glatte. Blomfterne i Klaser. Ingen Arelblade. Smaabladene agformige, lidet indtrykte i Spidsen, paa Understaden lidet klebrige, Kniph. Cent. 4. n. 29.

Beffr. Roben tot, grenet. Stangeten opret, fliv, grenet, glat, 13-2 Bob boi. Bladene verelvife, ftilfede, ulige finnete; Smaa-bladene modfatte, næffen fiddende, glatte, beefrandede, omtrent 6

Digitized by Google

Par; bet ulige Blad fillet, Rlafefillene fibbe i Blabhiernerne, ere tortere end Bladene og mangeblomftrebe, Kronerne redagtig : beibe, Kleeraarig. Blomftrer i Juli.

Den findes vildvorende i bet foblige Europa.

Wgenst, og Anvend. Den dyrkes almindelig i bet spolige Europa og Engelland for den søde Saft, som indeholdes i Rodden, og som udpresset og størfnet er bekjendt under Naun af Lakritz og bruges i Brystsydomme, mod Orm, o. s. Rødderne plantes i Marts, i gjødet, vel bearbeidet, helft tor og sandblandet Jord, 14 kod fra hverandre og saaledes, at et Die paa Roden vender op ad; næste Esteraar belægger man Jorden med kort Møg og ester 3 Nar ere Rødderne tjenlige til at optages,

Den holder fig meget gobt i ben botanifte Save og vilde uden Tvivl tunne bortes ber.

17de Slagt: Juglefloe (Ornithopus),

1, Liden Sugletloe (O. perpusillus). Bladene finnede. Ballene indbriede. Fl. D. T. 730.

Bestr. Roben treviet, besat med smaa Korn, Stænglerne fremliggende, udbredte, grenede, duunhaarede, bladede, 2-4 Commer
fange, Bladene ulige sinnede; Smaabladene mangeparrede, medsatte, elliptiste, haarede. I Bladbjørnerne sidde sine, bladede
Slomsterkiste, som ere lidet langere end Bladene og bære 2-5
spekende Blomster. Blomsterne meget smaa. Kronerne hvide, med
tede Narer. Ballen persedaandsformig, sang i Borbold til Plane
tens Størresse, haaret og ender sig i en Braad, saarig, Bloms
stere i Juni og Insi.

Paa torre Marter, men sielben i Danmark, f. Er. i Sjelland ved Praftee; i Fren ved Seden, Bosterup Soe, paa Thorsinge; i Inkand ved Norbolm, Ribe, Parde og Slumstrup; hoppig i Polesten og paa Koer og Solt.

Rgenft, og Unvend, Ubetjenbt,

18be Slagt: Efparsette (Hedysarum).

1. Soder Efparsette (H. Onabrychis). Stangelen ops ret. Bladene finnede; Smaabladene aflange, glatte. Bingers

ne af Bagerets Langbe. Leddeballen glat, Ifrset, pigget tan: bet. Jaqv. Fl. austr. 4 T. 352. D. Esparsette.

Rober Sanetam, B.

Beftr. Aoben lang, grenet. Stonglerne opftigende eller libet fremliggende, ftribede, grenede, 2-4 Fod hoie. Bladene uligesmangesinnede; Smaabladene linieformig-aflange, mobsatte, forkfilfede, beelrandede. Arelbladene smaa, agformige, spidse, rodogtige. Arftistene meget lange, oprette, stribede. Arene lange, mangeblomstrede. Blomsterbladene meget smaa, spelformige. Basgertanderne borsteformige. Aronerne rosenrode. Ballen naften halv treddrund, fladtroft, tamformig-pigget. Bleeraarig. Blomskrer i Juli.

Den er vilhvorende i bet foblige Europa.

Egenst. og Anvend. Da Huusdyrene gjerne abe den og den tager til Takke med maver Grund, samt har en lang Varighed, er den bleven anbefalet som Boderurt, især paa samdige Egne. Man har og med held dyrket den paa adfillige Steder hos vs. Bierne trække stærkt af Blomskerne. Den dyrkes i Haver som Zirplante. Den saaes om Foraaret i Jord, som alt er pløiet om Esteraaret og ligesom Kleveren tilligemed Have. Den naaer sørst sin subtomne Størrelse i det tredie Aat.

19be Slagt: Stregbælle (Galega).

1. Joder Stregbælle (G. officinalis). Bladene fine nede; Smaabladene tancetformige, braadede, glatte. Arciblas dene lancetformigeplilformige. Bællene ftive, oprette, Blackw. T. 92.

Beffr. Roben oventil toft, næften knollet, neben til lang, tond. Stænglerne oprette, grenede, bladede, glatte, 2=2½ Bod boie. Bladene verelvife, ftilkede, ulige mangefinnede; Smaablabene lancetformige, glatte, fiint ftribede, omtrent & Par. Rlafe-filkene side i Bladbjørnerne og ere oprette, omtrent af Bladenes Længde og mangeblomftrede. Blomferne nittende, violette. Balenen 1=1½ Komme lange, siint straastribede. Fleergarig. Slomsfrer i Juli.

Den findes vilhvorende i bet foblige Europa.

Ægenft.

Egenft. og Anvend. Den bortes i det splige Europa som en ubmarket Foderurt og synes ret gadt at taale vort Risma. Den vorer paa en mager Grund, men bog bebst i gisdet Jord og varer t 3 Aar. Den har desuden sveddrivende Egens faber.

206e Glagt: Rendeballe (Phaca).

ned 5 Par. Smaabladene aflang budte. Ballene aflange, ophlaste. Fl. D. T. 856. Fl. N. 968. (Paa begge Steiter under Navn af P. alpina). D. Guul Vale.

Fjeld Rendeballe, B.

Beffr. Roben tot, grenet, vanbret. Stængelen opret, grenet, bladet, besat paa den nederste Deel med ægformige, glatte, omfattende Stjæl, som egentlig ere Arelbiade og som ere smallere paa den overste Decl. Bladene ulige sinnede, verelvise; Smaabladene kortstilsede, modsatte, glatte. Blomsterne sidde i Alaser, paa Enden af Stængelen og Grenene, tæt sammen og ere hængende. Balene ægformig-lancetsormige, spidse, haarede og sorbindes med Bægerbunden ved en fort Stift. Fleeraarig. Blomstrer i Juli.

Den findes paa Fjeldene i Norge, men fjelden, f. Er. paa Dovre.

Egenft. og Unvend. Formodentlig en god Foderurt.

2. Sjeld Aendebælle (P. alpina). Bladene finnede, mangeparrede; Smaabladene affangelancetformige, budte. Bals lene halv agformige, fpibse. Jaqv. Ic. rar 1. T. 151.

Beffr. Den ligner ben foreggaende, men Stængelen er mere grenet og haaret. Bladene haarede, 8:10 Par Smaablade, som ere meget mindre end bitus. Arelbladene ere meget spidsere. Bleet-aarig. Blomftrer i Juli.

Den er funden af Prof. Bahl i Sinmarten ved Porsanger fjorden.

Ægenft. og Unvend. Som ben foregagenbe. 21be Slagt: Aftragel (Astragelus).

1. Sobbladet Aftragel (A. glycyphyllos). Meb fremliggende Stangel. Ballene utydelig 3fidebe, bueformige. Bladene langere end Blomfterftilfene. Smaabladene agformis ge. Fl. D. T. 1108. Fl. N. 984. D. og M. vilb Las

Beffr. Roben grenet. Stænglerne grenebe, bugtebe, trinbe, furebe, glatte eller libet haarebe. Bladene nlige finnede, verels wife; Smagbladene glatte, budte, næften fibdende, lysgrønne; Areibladene ægformige, temmelig fiore, utydelig tandede, med en tot Angnerve. Blomferne fidde i Ar, paa forte Blomferfille Bladhjørnerne. Bægerne glatte, ulige tandede. Aronerne fvools gule. Bæften glat, firibet, mangefroet. Bleeraarig. Blomfrer i Juni, Juli og Angust.

Sift og ber i Rrat og ned Gjerber i Danmart og Solfteen; ben

Ral og findes i bet, foblige Dorge.

Ægenst. og Unvend. De engelste Deconomer ansce ben for at være en gob Federurt. Bladene have en sob, latritse agtig Smag, hvilket har givet Anledning til bens Navn. Bierne træffe af Blomsterne.

2. Danfe Aftragel (A. hypoglottis). Stangelen frems liggende. Blomfterne sibbe i et Hoved. Ballene agformige, paa Ryggen furede, haarede, i Spidsen frogformige. Fl. D. T. 614 (under Navn af A. arenarius). A. danicus Retz. Schum. D. Berg elafris.

Beffe. Roben libet frybende. Stængelen fremliggende, grenet, tibet bugtet, ftribet, haaret, 2-4 Commer lang. Bladene ulige finnede, med 9-10 Par imaa, modfatte, agformige Smaablabe. Blomfterhovedets Stilf sider paa Enden af Stængelen eller Gres nene og er temmelig ftiv, ftribet, haaret, omtrent af Bladenes Langde. Hovedet rundagtig-agformigt. Blomfterbladene afformige, imaa. Bagerne haarede. Kronerne violette og rødagtige. Ballen ophovnet, agformig. Bleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Dift og ber paa tørre Bafter og Luer, f. Er. paa Ljobenbanns- og Raffelsvolden, paa Slagterfælleben, ved Slangerup og i Odsberred; i Inen paa Munteboe Bante, Dofmandsgave og Dinse

bolm.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

3. Fjeld

3. Sjeld Uftrages (A. alpinus). Stangelen fremligs gende. Blomsterne nedhangende, klaseformige. Ballene spidse til begge Ender, haarede. Fl. D. T. 51. Fl. N. 665. R. Ertestok.

Beffr. Roben grenet. Stængelen grenet, trind, bladet, 2-3 Commer lang, tortere end Klasefilten. Bladene mangeparret finnede, glatte; Smaabladene ægformige, undertiden mere rundagitige og undertiden smallere, mobsatte, aftagende, budte. Rlasefilten sidder paa Euden af Stængelen eller Grenene, undertiden og paa Siderne af Stængelen og er trind, fribet, glat, 4-6 Commet lang. Blomferne sidde i en temmelig tæt Klase. Bægerne bruungagtig-grønne Kronerne bvid- og violetbrogede. Fleeraarig. Blomftere i August:

Paa Fjelbene i Norge, f. Er. i Gulbbrandedalen, Opdalen, Leerdalen, paa Eger ic.

Egenft. og Unvend. Ubeffenbt.

4. LTordift Aftragel (A. sordidus Willd.). Uben Stam gel. Smaabladene lancetformige, filtehaarede. Blomsterhover berne faablomstrede, ludende. Blomsterbladene fortere end Berne. Ballene valseformig aflange, dumhaarede. Fl. D. T. 1941 (under Navn af A. uralensis).

Uralft Aftragel, B.

Bester. Roben lang, oventil beelt og besat med Sfigel. Fra Enden af disse Delinger udspringe Staftet og Bladene. Skaftet eller rettere Blomskerhovedets Stilf er opret, trindt, 4.5 Kommet boit. Bladene ere langkistede, ulige finnede; Smaabladene 7.8 Par, ægformig lancetformige, mobsatte, Blomskerne sidde paa Enden af Skaftet, i et 4.6blomskret hoved. Bægeret er besat med silkeagtige, sorte og hvide haar. Kronernes Fane guul (ifte som Will den ov siger, violet). Bingerne og Kjølen violette. Fleers aarig. Blomskrer i Juli.

Den er funden af Prof. Babl bed Romag. Cloen i Baranger i Pftfinmarten.

Egenst. og Anvend. Ubefjendt.

22be Slagt: Blever (Trifolium).

" Deb nogne, 2. eller fleerfroebe Balle.

1. Steen Alever (T. officinale Willd.). Bagerne 20 frsede, flaseformige, rynkede, spidse. Stangelen opret. Fl. D. T. 934. (T. Melilotus officinale Lin.). D. Amur, Steenklever.

Meloden Rlever, Dec. Pl.

Beffer. Roben grenet trevlet. Stængelen opret, rank, furet, glat, grenet fra Roben til Coppen, 2 Bod bei og derover. Smaabladene omvendt lancetformig ægformige, spids taktebe, glatte; bet midterfte ftillet og forft. Arene eller rettere Rlaserne sidde i Bladhjørnerne og i Enden paa Stængelen og Grenene og ere ftils tede og undertiden stere sammen. Blomfterne smaa, temmelig tætte, nedboiede. Bægeret haaret. Rronerne gule eller bvide. Bællen nedbængende, baaret. 1 aarig. Blomfter i Juni og Juli.

Diff og ber ved Beie og Strandfanter, meget hyppig benimod

Rjøgefroe.

Agenst. og Anvend. Den giver et meget gobt Foder for Huusdyrene og fortjente maaffee at dyrkes, ifær paa sandige Egne, hvor den trives ret godt. I Sverrig har man for søgt at anvende Stænglerne til Hor. Bierne træffe af Blomfterne, som give en guul Farve. Den har, naar den torres, en meget stærf Lugt, der ligner Mesisten Plaster eller gron Oft og man paastaaer, at denne Lugt fordriver Mos og Bæggeluus. Den har blødgiørende, smertestillende og fordelende Egenskaber.

2. Juglekloe Blever (T. ornithopodioides). Ballene bfreede, omtrent 3foblebe, bobbelt langere end Bagerne. Stanglerne nebbeiebe. Fl. D. T. 368.

Bester. Roden tyt, trevlet. Stænglerne udbredte, glatte, 3.6 Commer lange. Smaabladene omvendt ægformige, takkede i Ensben, glatte; Bladkilkene temmelig lange. Arcibladene lancetformige, spidse, rodskribede, sammenvorne. Blomsterftische korte, kjermformig · 2 · 4blomstrede, og sidde i Bladhjørnerne. Blomsterne smaa. Bægertænderne spelformige. Bællen budt, haaret, tver ryntet, 4 · 6froet. 1 aarig. Blomstret i Juli.

Den findes paa torre Steder pag Den Gplt.

Egenft.

Egenft. og Unvend. Ubeffenbt.

** Ballene ffjulte af Bageret, fleerfroebe.

3. Stadhoved Blever (T. hybridum). Blomfterhoves derne keiermformige. Ballene 4froede. Bagertanderne omtrent lige store. Smadbladene agformig-aflange, udrandede, situstattede. Stangelen opstigende. Fl. D. T. Mich. gen. T. 25. f. 2, 6.

Beffr. Roben frembringer flere, halv liggende og halv opfie gende, glatte, 3-1 Bob lange Stængler. Bladene verelvise, paa temmelig lange Stille. Smaabladene glatte, fortfillede. Blomsfterhovedernes Stille fomme frem af de overfte Bladarler og ere længere end Bladfiltene. Blomferhovedet fugleformig fladtroft. Blomferne bvide naar de udspringe, men blive siden rodagtige. Bleeraarig. Blomftere i Juli.

Efter Beber findes den i Solficen.

Egenft. og Anvend. Hunsdyrene ade den gjerne, liger som alle Arterne af benne Slagt.

4. Svid Alever (T. repens). Blomfterne i Fjermfors mige Hoveder. Ballene 4frsebe. De sverste Bagertander forte. Smaabladene agformig aflange, udrandede, fiintaffede. Stangelen frybende. Fl. D. T. 990. Fl. N. 131. D. hvid Alever, Sueurt, hvide Smorer, hvide Smarer. N. hvid Simmer, Aleverblad, Soudsimmer, Hvidfaal, Qvel Smare og naar den har 4 Blade, Lyffe Blaffie. F. Seia Smeara.

Rrybende Rlever, B.

Beffr. Roben trevlet. Stænglerne ubbrebte, grenede, glatte, bladede, ½ 1 Fod lange. Bladene langfilfede; Smaabladene om vendt hjerteformige, morkgronne, oftest med en hvid Everstribe. Blomsterhovederned Silfe side i Bladhjornerne og ere oprette eller opstigende, længere end Bladkilfene. Blomsterhovedet næsten kugsleformigt; ofte ere de nederste Aroner nedboiede, hvorved det sunes som hovedet var deelt paa tvers. Bægerne ere glatte. Kronerne bvide og blive endog visne siddende paa Bægeret. Bællen aflang, glat, omstrent 4frøct. Bleeraarig. Blomstrer om Sommeren.

Almindelig paa Græsmarter og Spltenge.

Egenft.

Maenft. da Unvent. Da ben er en meget gob Foberurt, ba Buusdyrene formebelft bens finere Stangel pa Blabe foretræffe ben for ben robe Rlever og ba ben parer langere, borfes den med megen Forbeel paa abfillige Steber, f. Er. pag Stronge, Weree ic. Man fager og i Almindelighed mere pa fiffrere Kroe af benne end af bim. Da ben imiblertid er mindre end ben robe og giver altsaa mindre grønt Rober og Bee, bar man paa nogle Steder fogt at forene begges Fortrin ved at fage bem fammen, hvorved tillige ben rabes flivere underftotte ben boibes frobende Stangler. Dens Blomffer bar man brugt fom en Glage Thee, ja man bar endog i Mangel af andre Robemibler brugt bem ftobte til Bulver, fom Blans bing i Breb. I Island har man i haarde Aaringer fpiift benne Plantes Rob og Stangler med Smør. Bierne, traffe af Bloms fterne og Svinene abe gjerne bele Planten.

*** Bagerne mere eller minbre baarebe.

5. Aod Blever (T. pratense). Blomfterarene tatte. Stangferne opftigenbe. Rronerne uligebannede. Bagerets 4 Eander lige lange. Aretblabene frilfebe. Fl. D. T. 989. Fl. N. 130. Mødflever, Suefop, Sufferbrød, vor Berres Bred , himmelbred , red Omerer eller Omgrer. D. Rlerers blad, Asbfaal, Befte Omare.

Eng Rlever, B.

Beffer. Roben grenet trevlet; ben frembringer flere, bed Grunben onftigende, frinde, grenede, bladede, glatte, 1 - 15 god boie Stængler. Bladene temmelig aflange; de 2 sverfte modfatte og fidde fat under Aret; Smaabladene aflange ebet aformig affange, Deefrandede, fpible, glatte, og bave fadvanlig, ligefom den foregagenbe, 2 boide Everftribet; Arelbladene agformige, Cammengroede, med en fort, fin Stat paa Enden, næften bindeautige, Arene fiddende, pad Enden af Stængelin og med robe Marer. Brenene, agformig . rundagtige, budte. Bagerit baaret; Cauberne borfteforunge; ben nederfte meget langere end de sprige. - Rro. nen

nen eenbladet, piolet.rod. Ballen rundagtig tort. Bletraarig. Blomftrer om Sommeren.

Almindelig paa Enge, boilende Marter og ved Beie,

Egenft. og Unvend. Dens Mytte fom Foderurt er be-Dens Blomfter ere, ligefom ben foregadendes, anvendte til Brod. De indeholde megen honning og give' berfor Bierne Da'ar man træffer bem ub af Bagerne og fuer god Maring. bem, smage be meget febe. Man fager ben med Byg eller havre og afflager ben tilligemed Oaden, nafte Mar pleier man at flage ben til Boe og tredie Mar at bruge ben til Gras. Dag abstillige Steber nedpløier man ben bet trebie Mar, ja undertiden enbog bet andet, hnorved Jorden fager en ged Sjødning. Moale sage ben imellem Vinterfaden paa Oneen om Vinteren tilligemed Avnerne. hvorved Freefornene fage en naturlig Gjødning i Bagerne og Bale lene. fom flutte tat om Kreene og bvorved man besuben fparer ben meget moisommelige Udtærfening af Freet. Den Rlever, hvoraf man vil avle Free, afflages pag nogle Steber tiblig pag Maret; bette fan imiblertid iffe gaae an i be norbligere Eque, f. Er. i Jylland, da Frøene i det Tilfalde iffe vilde blive modne. Efter Blomfternes Farve abstiller man den rede Rlever i ben Infere, fom giver tibligere, og ben mørfere, fom bar fildie gere Blomfter.

6. Bugtet Alever (T. medium). Blomftergene flats ne. Stanglerne bugtebe, grenebe. Kronerne ligebannebe. Afrelbladene fpelformig elinieformige. Fl. D. T. 1273.

BBiet Rlever, Dec. Dl.

Beffr. Denne Aleverart ligner meget den foregaaende, men fjendes foruden da anforte Mærker let derved, at Stængelen er bugtet ved hverte Bid og mere grenet; at Arelbladene ere smallere, og længere; at Bladene ere randhaarede og lidet blaagronne, og at de 2 overfte Bægertænder ere kortere. Fleeraarig. Blomfirer i Juni og Juli.

Dift og ber bed Glerber.

Egenft.og Unvend. Den er en meget god Foberurt. Engellanderne anbefale ben ifar paa fei Leer : Jord.

7. Sjeld

7. Sjeld Alever (T. alpestre). Blomstergene libet kugleformige, og dobbelte. Bægerets neberste Tand næsten af Kronens Langbe. Axelbladene borstesormige. Smaabladene lancetformige, siintaffede, stribets aarede. Stænglerne ubeelte, rette. Fl. D. T. 662.

Beffer. Denne har ligeledes megen Lighed med de tvende foregaaende, men tjendes let derved, at Bladene ere meget smallere. Blomkerhovederne ere mortere rode og ifte underflottede af tvende Blade. Axelbladene ere mere grønne end hos hin. Kronerne ere ifte ibladede. Fleeraarig. Blomftrer om Sommeren.

Temmelig almindelig i hoitliggende Stove, f. Er. ved Frederiksdal, harestoven, Slangerup; i Inland ved Aarslev. I Rorge paa Langeen i Steens Tjord.

Ægenst. og Unvend. Den fortsente uben Tvivl at dyrs kes paa den saakaldte Stov Jord, hvor den robe Klever ikke godt trives.

8. Sare Blever (T. arvense). Arene meget laadne, næsten valseformige. Bægertanderne borsteformige, langere end Kronen. Smaabladene omvendt: agformig: linieformige. Fl. D. T. 724. Fl. N. 357. D. Pareflever, Parerumpe, Has refod, Erivelse. N. Haresoot.

Beffr. Roben trevlet. Stangelen opret, grenet, trind, tathaaret, ½-1 Fod boi. Bladene fortfillede, tæthaarede; de overfte siddende. Arelbladent linieformige, sammengroede. Arene sidde
paa Enden af Stangelen og Grenene, omtrent 1 Bomme lange,
budte, rodagtig, graae. Bægertænderne lige lange Kronerne rodagtig hvide. Bællen meget liden, 1froct. 1aarig. Blomfrer i
Juli og August.

Almindelig paa torre Marter, ifær fandige, i Danmart og Holfteen. I Norge ved Trondhiem.

Ægenft. og Unvend. Den er, som Foderurt, blandt de mindre vigtige Kleverarter. Blomsterarene fal kunne bruges til Garvning. Freene, blandede i Brod, fiel meddele det en rod Karve. Sadvanlig rober den sandagtig Jord, hvor den vorer.

9. Stri:

a. Stribet Alever (T. striatum). Blomfterhovederne fibbenbe paa Siberne og paa Enden uf Stangelen, agformige. Bagerne elliptifte, laabne, furebe, med berfteformige Canber. Fl. D. T. 1171.

Beffr. Roben treplet. Stanglerne fremliggenbe, i Loppen op-Rigende, grenede, trinde, bagrede, 4.6 Tommer lange. Smaabladene omvendt - bjerteformige, haarede; Arelbladene brede, til fpiblede, nervede, bindeagtige, baarede. Blomferbobederne fibbe baube paa Siderne og paa Enden af Stanglerne. Bagertanderne baarede. Kronen af Bagerete Langde eller lidet fortere, rodag-Bollen cond, ifroet. raarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Dag toere Marter iffe almindelig, f. Er. i Gielland pag imae Batter ved Berneborf; paa Amager; ved Budinge og Stousbored; i Roen ved Ulrifebolm og St. Jorgensgaard; i holfteen ved Gaar ben og Samburgerbaum.

Maenif. oa Unvend. Ubefiendt.

**** Ded bugede, opblafte Bagere.

10. Jordbær Rlever (T. fragiferum). Blomfterho veberne naften fugleformige. Bagerne opblafte, med 2 tilbas gebsiede Tander. Stanglerne frybende. Fl. D. T. 1042.

Befft. Moden treblet. Stonglerne fremliggende trobente, glatte, grenebe, 4:6 Commer lange. Bladene langfillede; Smaw bladene omvendt agformige, glatte, meget fiint tandede. Blom. fterbovedets Still meget lang. hoveberne efter Blomfringen ganfte fugleformige, meget forre end naar de ere i Blomfer. Bageret bindeagtigt, bridagtig baaret, efter Blomfringen meget op blæft. Rronen liben, Indred. Bellen liben, afroct. Alceraarig. Blomftrer i Juli. Daar den er i Blomfter, bar den Ligbed med ben boide Rlever.

Almindelig paa Enge veb Stranbfanterne.

Egenft. og Unvend. Buusbprene abe ben gierne, ben fat blive byrtet i Island.

- *#*** Sanerne tilbageboiede, efter Blomfringen five, bim deagtige.
- 11. Bjerg Rlever (T. montanum). Arene taglagte, 2 : 3hobebe. Fanerne fpelformige, benvisnende. Bagerne ngq=

nsgne. Stangelen opret. Fl. D. T. 1172. Fl. N. 621. D. Stor Bjerg Riever. R. Bergkisver.

Beffr. Roben dob, ubeelt, med Sidetrevler. Stængelen ved Srunden lidet neddsiet, oventil rank, fiv, i Coppen deelt, ½. 1 Bod boi. Bladene filtede; de overfic næften siddende. Smaablasdene lancetformige, karptaktede, flivere end ho4 de ovrige Arter, paa Understaden blodhaarede. Axelbladene lancetformige, tilspidssede, sammengroede. 2.3 Blomsterhoveder paa Enden af Stænges len og Gyenene, oprette, lidet flade, kuglesormige, efter Blomstrinsgen mere ægsormige. Aronetne hvide, efter Blomstringen neddbeiede. Bællen glat, 1froet. Elecraarig. Blomstrer i Juli og August.

Paa torre, udyrkebe Marker, f. Er. paa biin Side Flaskelroen; 5 Holsteen vod Weinberg; hyppigere i den sydlige Deel af Norge. Legenst. og Unvend. Hussbyrene abe den.

12. Jumle Alever (T. agrarium). Arene agformige, taglagte. Fanerne tilbageboiebe, vebvatende. Bagertanderne ulige lange, spelformige, glatte. Stangelen opret. Smaablas dene lancetformige tileformige; det midterste siddende. Fl. D. T. 558. Fl. N. 529. D. Humle, Guul Klever, Klever. R. Gultaat, Bolbhumle.

Ager Rlever, B.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen opret, berelviis grenet, libet haaret, ½, 1 Fod hoi. Bladene verelvise, fortstilkede; Smaas bladene glatte, kint taktede. Arelbladene linieformige, spible, glatte, sammengroede. Blomsterhovederne kilkede, oprette, i Ensten paa Stængelen og Grenene og i de overke Bladarler. Kronerne gule. Fanerne stivhindeagtige og nedboiede saaledes, at det ovrige af Kronen et kjult. Bæsten liden, 1frøet. 1 narig. Blomskrer i Juli og August.

Paa torre Marfet.

Egenft. og Unvend. Den giver et meget gobt fober by Spe for Quuebprene og er mere tjenlig for Faarene end be svrige Arter; ben tager og til Taffe med maadelig Jord. I Engelland har man dyrket den; men ben er mindre end de andre Arter, som man dyrker, og varer fun i Aar.

· Digitized by Google

13.

13. Robberfarvet Rlever (T. spadiceum). Arene Egformige, taglagte. Fanerne nedbsiede, vedvarende. Bagerstanderne spelformige, lidet haarede; de 2 sverste agformige, meget korte. Stangelen opret. Smaabladene omvendt agforsmige; det midterste siddende. Fl. D. T. Knip. Çent. 6. n. 92.

Beffer. Den ligner meget den foregaaende, men fjendes dog tet ved de ansørte Mærker og derved, at Areibladene ere rands baarede og Bægerne meget haarede, og især ved Blomfterhoveders ne, som have en kobberagtigg Sarve ester Blomftringen. 1 aarig. Blomftrer i Juli og August.

Efter Beber findes den i holfteen.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

14. Udstraft Alever (T. procumbens). Arene agfors mige, taglagte. Fanerne nebbsiebe, vedvarenbe, furede. Stanglerne ubstrafte. Smaabladene omvendt agformige. Fl. D. T. 796. D. quul Klever.

Beste. Roben tredlet. Stænglerne ubbredte, grenede, haarebe, i Koppen lidet opstigende, 4.8 Commer lange. Bladene fillede, mindre end hos de tvende foregaænde. Smaabladene sint tandede, glatte, budte, lidet blaacagtig grønne; det midterste tredelig filset. Bladene bred halv ægformige, spidse, randhaarede. Blomsterarene kilsede og sidde i Bladhjørnerne og paa Enden af Grenene. Arkilsene i Enden haarede. Kronerne gule, Bællen aflang, i froet. 1 aarig. Blomstrer i Juli og August:

Paa torre Marter og Enge.

Egenit. og Unvend. Raarene abe den gjerne.

15. Traadstænglet Blever (T. filiforme). Arene faas blomstrede, statne. Arstilkene bugtede. Fanerne jevne. Stængs lerne fremliggende. Alle Bladene næsten siddende. Fl. D. T.

Engl. Bot. T. 1237. Rai. synops T. 14. f. 4.

Beffer. Den mindfte af vore Kleverarter. Roben trevlet. Stanglerne tradformige, trinde, glatte, grenede, bladede, 2-4 Commer lange. Bladene meget fortftillede; Smaabladene fiddende eller naften fiddende, smaa, omvendt. agformige, glatte. Arelbladene agformige. Arftillene borfteformige. Arene lidet heldende,

4 . 61

4.6blomfrede. Bagertanderne glatte. Aronerne gule. Ballen omvendt, agformig, fadvanlig ifroct. 14arig. Blomfrer i Juli sa August.

Dif og ber paa torre Marter og Diger.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

23be Glagt: Rjellingetand (Lotus).

1. Strand Ajellingetand (L. maritimus). Ballene eenlige, hindeaglig 4hiornede. Bladene glatte. Blomsterblas bene lancetformige. Fl. D. T. 800.

Beffr. Acben trevlet. Stængelen liggende, udbredt, grenet, glat, ½, 1 Fed lang. Bladene fortfillede, verelvise, 3foblede, Bladfillen nedboiet. Smaabladene ægiormige, paa Overstaden glatte, paa Understaden og Randen lidet haarede, toffe, blaacagtig-grønne, heelrandede. Arelbladene næsten af Smaabladenes Størrelse, glatte, ved Grunden sammengroede. Blomsterstillene tomme ud fra Bladhjøruerne og ere meget lange, trinde, glatte, vblomsteede. Bed Grunden af Blomsterne sidde 3, glatte, smallancetsormige Blomsterblade. Bægerne glatte, vallesormige, med spolen og Vingerne. Aronerne gule, store. Fanen meget forre end Kjølen og Vingerne. Bællen ret, næsten vandret, glat. Fleeraarie. Blomster i Juli.

Bed Strandbredden, men itte almindelig, f. Er. ved Stiels fipr, paa Broe og paa Beftanten af Juland.

Egenft. og Unvend. Bed fine ftemliggende Stangler batter ben Flyvesand.

2. Almindelig Bjellingetand (L. corniculatus). Bloms fterhoveberne nedtryfte, mangeblomstrede. Stænglerne nedligs gende. Ballene trinde, aabne. Fl. D. T. 991. Fl. N. 108. D. Kjellingetand, Kragefleer, Kragetæer. N. Tirildetunge, Maries Gultoster, Honselom, Kjærringtand.

Suul Rjeflingetand, Dec. Pl.

Bestr. Apden lang, lidet træcagtig, med Sidetrepler, hvor, van sidde smaa Anuder; den frembringer mange, udbredte, grenede, glatte, 6.8 Kommer lange Stængler. Bladene verelvise, tortfistede, 3toblede; Smaabladene ægformige, beelrandede, pan Under, fladen lidet blaaegronne. Arelbladene ægformige, næften lige san fore som Smaabladene. Blothsterfiltene sidde i Bladbjørnerne,

paa temmelig trinde Stilke. Under Blomferhovedet fibber et 5 toblet Blad. Blomferne meget fortfilfede. Aronerne gule, for Blomfringen rodagtige. Fanen tilbageboiet. Ballene glatte, Froene nyreformige. Fleeraarig. Blomfrer i Juni, Juli og August.

Afart: Opret almindelig Bjellingetand (L. c. sylvaticus) med lancetformige Arels og Emaablade og mere opret Etangel. Denne er af nogle anseet for en egen Art.

Almindelig ved Beie, Diger og paa Enge. Afarten i Stobe.

Egenft. og Unvend. huusdyrene abe ben gjerne, og ben er anbefalet som Foderurt paa Sandklitter. Man kan farve guult med Blomsterne. Bierne trafte af Blomsterne.

24be Glagt: Snegleballe (Medicago),

r. Foder Sneglebælle (M. sativa). Blomfterne i Rlw fer. Ballene snocke. Stangelen opret, glat. Mart. Fl. rust. T. 48. D. Lucerne.

Foder Lucerne, Dec. Dl.

Beffr. Roben træcagtig, næffen ubeelt, lang; ben frembrim ger flere, oprette, grenede, tantede, glatte, omtrent 2 god boie Stængler. Bladene verelvise, filstede, 3toblede; Smaabladene aflange, i Enden taltede; det midterfte længere filtet. Arelbladene næften ægformige, tilspidsede. Klasefiltene i Bladbjørnerne, oprette. Blomfterbladene borfteformige. Kronen violet. blaa. Bæle len spiralformige snoet, glat. Fleergarig. Blomftrer i Juni og Just.

Den er vildvorende i det sodlige Europa, men findes nu som wild paa Amager, ved Charlottenlund og paa flere Steder.

Ægenfe. og Anvend. Da Huusdyrene abe denne Plante med Begjerlighed, da den vorer meget længe og trives i maadelig Jord, er den bleven bersmt som Foderupt. Den har imidlertid den Feil, at dens Rødder gjøre Jorden vanskeligere at arbeide i, og naar den bliver gammel, giver den et stridt, stivt Løe. Den er meest at anbefale paa de Steder, hvor man har maadelig, dog ifte alt for sandig og mager! Jord-

Din

Den faaes temmlig tondt, bebft i April Maancb. Seet beraf maa veires godt og vendes tidt, ba Stangelen er faftrig.

2. Segl Sneglebælle (M. falcata). Blomfterne i Rlafer. Ballene seglformige. Stangelen fremliggende. Fl. D. T. 233. Fl. N. 648. D. Guultlever, Segleklever. M. Segleklever, Sigbklever.

Seglformig Lucerne, Dec. Di,

Beste, Roden udeelt. Stænglerne ubbredte, grenebe, lidet haarede. Bladene verelvise, kilkede; Smaabladene smal-tilesormige, i Enden lidet takkede. Klasestistene i Bladbjørnerne. Blomskerne gule, Bælleve haarede, Fleeraarig. Blomskrer i Juli og August.

Paa fandige Steder, f. Er. ved Neftved; byppig paa Bornbolm ved hammershuus.

Egenst. og Anvend. Linne anprifer ben som en ude market god Koderurt, da Quager gierne aber den, da den er en indenlandst Plante, vedvarer i 4 Agr, ikke klumper Jors den sammen som den foregaaende, men gjør den derimod løs og giver den en god Gjødning. For sandige Egne vilde den not være meest passende, især paa Sandklitter.

3. Sumleagtig Sneglebælle (M. lupulina). Bloms fterarene agformige. Ballene nyreformige, aaret rynfebe, 1s freede. Stangelen fremliggende. Fl. D. T. 992.

Bester. Roben trevlet, med Korn paa Enden af Trevlerne. Stænglerne udbredte til alle Sider, kantede, grenede, 4,8 Commer lange. Bladene filkede, 3koblede; Smaabladene omvendtsægformige, i Enden utydelig tandede. Arelbladene lancetformige-spelformige, ofte lidet tandede. Arene ægformige og sidde paa 1/2 Lomme lange Stilte i Bladhjørnerne. Aronerne gule, meget smaa. Bællen sortagtig. 1 aarig. Blomstrer fra Foraaret til Esteraaret.

Den bar Ligheb med de fibfte Arter af Alever, men tjen-

Meget almindelig paa boilende Marter, Diger og Enge. Exenft.

Egenff. og Anvend. Hunsbyrene ade ben gjerne, men ba ben er liben og Taarig, fortjener ben neppe at byrkes.

4. Liden Sneglebælle (M. minima Willd.). Blomfters stilfene mangeblomstrede. Ballene sneglformige, med rette, spelformige, i Enden frogbannede Pigger. Smaabladene omvendt: agformige, tandede. Fl. D. T. 211. (M. polymorpha minima Lin.)

Foranderlig Onegleballe, B.

Beftr. Roben trevlet. Stænglerne svage, fremliggende, flint haarede, 6:8 Commer lange. Bladene verelvise, fortfilltede, 3-toblede; Smaabladene agformige, taffede. Blomfterne side i Bladhjørnerne, omtrent 3 paa hver Stilf. Kronerne gule. Ballen snoct i en Lugle, besat med mangfoldige Pigger. 1 aarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Paa bratte hoie paa Bornholm ved Arnage og hammerhuus. Egenst. og Anvend. Ubekjendt.

Attende

Attende Classe.

Mangedeelte (Polyadelphia). Stortraabene samlebe i 3 eller flere Legemer.

Forfte Orben.

Mangehannede (Polyandria) med mange Stoubragere.

Ifte Slagt: Pericon (Hypericum). Bageret Sbeelt, nes ben for Frugten. 5 Rronblade. Stevtraadene ere ved Grunden sammenvorne i 3 eller 5 Afbelinger. Rapselen mangefreet.

Ubfeende: Planter af Middelfterrelfe og derunder, med modfatte, entelte, oftest prittede Blade og gule Blomfter i en Balvftjerm.

Attende

Attenbe Elasse. mangebeelte (Polyadelphia).

Førfte Orben. Mangehannede (Polyandria). Ifte Slægt: Perikon (Hypericum).

1. Fiirkantet Perikon (H. quadrangulum). Blome fterne 3hunnede. Stangelen 4hiernet. Bladene gjennemfige tig-priffede. Bægerbladene lancetformige. Fl. D. T. 640.
Fl. N. 266. D. Perikon, Hyperikon, Jordhumle. N. Parikon, Hyperikon, Mandeblod.

Beffer. Roben grenet, lidet frybenbe. Stænglerne optette, ranke, grenede, jevne, ffarp, næften vinged fantede, omtrent i Bob hoie. Bladene elliptifte eller ægformige, beelrandede, glatte, nervede. Blomfterne næften topformige, i Enden paa Stængelen. Aronbladene mindre, smallere og mere svovlgule end hos de tvende solgende. Bægerbladene spidse. Aronerne gule, uden sorte Stres ger. Bleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Dift og ber paa fugtige Steder i Stobe og Rratter.

Egenst. og Anvend. Bierne trætte af Blomsterne. Den har omtrent samme Farvestof og Lage: Krafter-som den følgen de, med hvilken den ofte forverles.

2. Prikbladet Perikon (H. perforatum). Blomfterne 3hunnede. Stangelen tveagget. Bladene budte, gjennemfigstigs priftede. Bagerbladene lancetformige. Fl. D. T. 1043. Fl. N. 267. D. Perikon, Blodblomfter, Jordhumle, St. Hans Urt. N. Prikket Mandeblod, Apotheker Perikon, Eres pentingras, Pereken, Hestes Maare, Tanke: Gras.

Beffr. Roben lidet krybende. Stængelen opret, jevn, i Top pen grenet, 1½-2 Fod hoi. Bladene aflange, modfatte, besatte med gjennemsigtige Prifter, som i Randen ere sorte. Blomfterne fidde i en korsarmet Top. Bægerbladene spilse, i Randen lidet sortpristede. Kronbladene gule, med sorte Prifter og Cakter i Randen, hvoraf de sidste kun ere paa den ene Side. Fleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Med Gjerder og i Krat temmelig alminbelig.

Digitized by Google

Egenst. og Anvend. Blomsterne indeholde en rob Farve, som isar kan bruges til byrift Uld. Blomsterknoppene bruges paa nogle Steder i Norge til The, og hele Planten til at lægge paa Rosten for at giøre Blet klart. Den kan og bruges til Sarvning. Bierne trækte af Blomsterne. Den har polosende og styrkende Egenskaber.

3. Storbægeret Perikon (H. dubium). Blomfterne 3hunnede. Stangelen utpbelig 4hiernet: Bladene budte, uden Prikker. Bagerbladene apformig affange. H. D. T.

Engl. Bot, T. 296. D. Perifon.

Befer. Den bliver forverlet med begge be foregagende; fra ben forfie udmærker den fig ved en hoiere Stængel, som fun oventil er lidet kantet, mindre Blade, som ere mere aarede end nervede, flore og morkere gule Kronblade; og fra dem begge ved upriftede Blade, rodagtige Rodspirer og meget korre, budte Bæsgerblade. Tleeraarig. Blomfirer i Inli og August.

Paa famme Steder fom den forcgaaende.

Egenft. og Unvend. Som den foregaaende

4. Liggende Perikon (H. humifusum). Blomftesne enlige i Bladhisenerne. Stangelen fremliggende, tveagget. Bladene elliptifte, glatte. Fl. D. T. 141.

Boffe. Roben langtrevlet. Stænglerne ubbredte, traabformisge, grenede, glatte, 3-4 Commer lange. Bladene modfatte, budte, glatte, tætte, libet fortpriffede i Randen paa Underfladen. Blomfterne fortftilfede. Bægerbladene aflange, næften af Bægersnes Storrelse. Elceraarig. Blomftrer i Juli og August.

Paa torre Falleder itte almindelig, f. Er. ved Birtered, Bage fvar, Brede; i Tpen ved Ulriftholm; i holften ved Preet.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

5. Bjerg Perikon (H. montanum). Bagerne taktetkjertlebe. Stangelen opret, trind, glat. Bladene agformige, glatte. Fl. D. T. 173.

Beffr. Roben lidet krobende. Stænglerne udeelte, 1.13 80h boie, glatte. Bladene glatte, lidet fortpriffede i Randen, spidsere end de foregagende, ved Grunden næften omfattende. Blomfterse fidde i en tat Lop, paa Enden af Stængelen, Bagerbladene lan.

Digitized by Google

tancetformige, ligefom Bladene ved Blomfterne, befatte i Randen med smaa, sorte, filtede Ki reter. Cronbladene smutt-citrongule, bred- lancetformige. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

hift og her paa Bakker og imellem Krat, men ikke almindelia, f. Er. imellem Torbek og Papitromollen, i harestoven, ved Meftved; 'paa Moen; i holsteen ved Neumuhlen og Rasbork. I Norge paa Søndmøer og ved Bergen; paa Bornholm ved hammerkuus.

Wgenft. og Unvend. Ubeffendt.

6. Laaben Perifon (H. hirsutum). Bagerne fjertlets taffede. Stangelen opret, trind. Bladene agformige, duunhaarede. Fl. D. T. 802.

Beffr. Den ligner meget ben foregaaende, men er tjenbelig not ved en flinhaaret Stangel, ved Blomfierbladene, som en randhaarede, men uden Kjertler, og ved Bladene, som ere smallere, ifte omfattende og mere tilspidsede. Fleeraarig: Blomfier i Juni og Juli. Figuren i Fl. D. viser Planten alt for glat.

Paa flyggefulde Steder temmelig sjelden, f. Er. i Dyrehmen paa hoire Haand fra Rlampenborg mod Søen; paa Falker bed Carkeline; i kaaland; i knen ved Ulriksholm; hyppigere paa Fanse; i Holkeen ved Rasdorf og Neumuhlen. Efter Fabritii Reife findes den og i Norge.

Rgenft. og Unvend. Ubefjendt.

7. Smut Perikon (H. pulcrum). Bagerne fjettlett taffebe. Stangelen trind. Bladene omfattende, hjerteformige, alatte. Fl. D. T. 75.

Befte. Stængelen opret, rank, glat, robagtig; med mobsatte, glattt, forte Grene, 1 = 1½ Fob boi. Bladene glatte, priffede, paa Underfladen lidet lifere. Blomfierne fidde i en Cop. Bægere bladene elliptifte, budte. Blomfierne smutt gule, paa den poerfie flade lidet rodagtige. Kapsterne agformige. Fleeraarig. Blomfirer i Juli.

Paa torre Steder meget sielben, f. Er. ved Frederiksborg, imeb tem Bredensborg og Helfingoer; paa Moens Klint; i Holfteen ved Rasdorf, Bordisholm og Neumunster. I Norge ved Bergen, Vandsee, Sandeen ved Lifter, Stavanger, paa Den Udfteen og paa Perne omfring Evinvig.

Rgenft. og Unvend. Ubeffendt.

Mittende

Nittenbe Classe. Rorhannede (Syngenesis).

Rørfte Orben.

Lige Samboe (Polygamia Rqvalis). Alle Smaafronerne tvefjønnede, frugtbare.

* Deb tungebannebe Rroner.

12te Slagt: Bongepen (Hypochæris). Frugtbunden avnet. Fnoffen fjeret. Bageret libet taglagt.

Ubseen de: Planter af Middelftsrrelse, med grenet Rod; enkelte Blade og Blomsterne paa Enden af Stangelen.

14be Slagt: Cicorie (Cichorium). Frugtbunden lidet ave net. Fnotten mangebladet, avneagtig. Bageret omgie vet af et ander Bager.

Ubfeende: Ecmmelig bei Plante, med grenet Rod; fliv, grenet Stangel; bugtede Blade og fiddende, blage Blomfter.

nobe Clagt: Søgeffjæg (Crepis). Frugtbunden libet ftive haaret. Anoffen ubeelt, libet ftilfet. Bageret taglagt, omfattet af et andet Bager.

Ub feen de: Planter af Middelfterrelie, med grenet Rod; houlformige Blade og Blomfter i en Cop.

'9de Slagt: Søgeurt (Hieracium). Frugtbunden naften nogen, priffet; Fnotfen ubeelt, siddende. Bageret taglagt, agformigt.

Ub feenbe: Planter af Middelfterrelfe og berunder, med ubeelt eller grenet Rod; bladet eller faftformig Stangel og Blomfterne i forffjellig Blomfterftand paa Enden deraf.

8be Slægt: Borft (Apargia). Frugtbunden nøgen, priffet. Fnotfen fjeret, fiddende, uligedannet. Bageret taglagt.

11 d:

Ubfeen de: Smaa Planter, med grenet Rob; en felte Blade; bladet eller faftformig Stængel, og Blomfterne paa Enden beraf.

3bie Glagt: Bittermell (Picris). Frugtbunden negen. Fnoffen fjeret, siddende. Froene furede paa tvers. Bes geret bobbelt; bet pherfte flattet.

Udsende: Temmelig hei Plante, med tapformig Rod; bugtede, rue Blade og Blomsterne paa Enden af Stangelen.

2den Slagt: Skorzonere (Scorzoners). Frugtbunden ner gen. Fnoffen udeelt, stilket. Bageret taglagt med Stjal, som i Randen ere stivhindede.

Ubseenb'e: Planter af Middelftørre'se, med tapfer mig Rod; naften faftformig Stangel; enkelte Blade og eenlige Blomfter.

Ifte Slagt: Gjedeffjæg (Tragopogon) Frugtbunden nogen. Fnotfen ftilfet, fjeret. Bageret enkelt, mange blabet.

Ubfeenbe: Soie Planter, meb tapformig Rod; entette, omfattenbe Blade. Blomfterne i Enden paa Stangelen

7be Slægt: Lovetand (Leontodon). Frugtbunden nogen-Fnoffen stilfet, ubeelt. Bageret taglagt, med flatne Stjal.

Udfeende: Lave Planter, med grenet Rod, og Staft, hovlformige Blade og eenlig Blomft.

5te Slagt: Laktuk (Lactuca). Reugtbunden negen. Fnotten stillet, ubeelt. Bageret valleformigt, taglagt, i Ramben hindengtigt.

Udsende: Planter af Middelsterreise, med næfter tapformig Rod; fligede Blade og halvstjermformige Blomster.

Ste Slägt: Sangeblomft (Prenanthes). Frugten nogen. Knotten naften fibbenbe, ubeelt. Bageret omgivet af it ander Bager. Rronerne i en entelt Nab.

ub

Ubseende: Plante af Middelfterrelfe, med tapformig Rod; entelte, omfattende Blade og Blomfterne i en Top.

4be Clagt: Svinemele (Sonchus). Frugtbunden negen. Fnotten fiddende, udeelt. Bageret taglagt, buget."

Ubfeende: Store Planter eller af Mibbelfterrelfe, med næften tapformig Nob; bugtebe Blade og Blomfterne halvstermformige.

IIte Slagt: Svinedie (Hyoseris). Frugtbunden negen. Inoffen utydelig. Bageret naften ligebannet.

Ubfeen be: Liden Plante, med faftformig Stangel og Blomfterne paa Enden deraf.

13be Slagt: Saremad (Lapsana). Frugtbunden nogen. Ingen Fnot. Bageret omgivet af et andet Bager; Dets nederfte Blade ligebannede, rendede.

Ubseende: Plante af Middelftvrreise, med grenet Rod; tynd Stangel; bugtede Blade og Blomsterne i en Top.

** Hovedblomftrede. Alle Smaafronerne rerformige, med udbredt Munding.

20de Slægt: Barline (Carlina). Bageret buget; de poerfte Stjal tornede, de indvendige farvede, straalformige, Frugtbunden avnet. Fnotfen fjeret.

Ubfeende: Lav, tibselagtig Plante, med tapformig Rob, tornebe Blade og Blomfterne i en Halvffjerm.

\$1be Clagt: Saftor (Carthamus). Begeret buget: fugles formigt, meb tornet : tanbebe Cfjal. Frugtbunden berftes formig : avnet. Fnoffen ubeelt.

Ubfcende: Tibsclagtig Plante af Middelftørrelfe, med ftive, tornede Blade og pralende, cenlige Blomfter.

\$50e Slagt: Burre (Arctium). Bageret fugleformigt. Stiellene frogformige i Enben.

Digitized by Google

Ubfeende: Stor Plante, med tapformig Rob; entelte, beelrandebe, meget ftore Blade og Blomfterne i Enden pag Stangelen og Grenene.

17de Slægt: Tidfel (Carduns). Bægeret buget, taglagt, med tornede Stial. Frugtbunden haaret. Anoffen affalbende, haarformig eller fjetet.

Udfeende: Temmelig ftore Planter, meb tornebe, nedlebende Blade og Blomfterne i Enben paa Stangelen.

18be Olagt: Afelfoder (Onopordum). Bageret buget; Stjallene aabne, tornede. Frugtbunden celledannet, libet annet.

ubfeen be: Stor tibselagtig Plante, med tapformig Rob; vinget, opret Stængel; nedløbende, tornede Blade og genlige Blomfter.

migt, taglagt med tiedrige, tielebe Stial. Frugtbunben berftet. Fnotten fjeret.

Ubseen be: Stor, lidet tidfelagtig Plante, med rank Stangel; udeelte Blade og en cenlig Blomft paa Enden af Stangelen.

Ibbe Slagt: 'Skjær (Serratula). Bageret naften walfer formigt, taglagt. Stjællene uben Torne. Anoften vedvarrende.

Ud feen de: Tibselagtige Planter af Mibbelfterrelfe, meb grenet Rod og halv: ffjermformige Blomfter.

Sort Anopurt f. 3die Orden.

*** Stiveblomstrebe (Discoidei). Alle Smaatronerne werette, parallelle, tætte, i Spidsen flade.

23de Slagt: Sjortetroft (Eupatorium). Frugtbunden no gen. Fnoffen rue. Bageret, taglagt, aflangt. Steve veien fremragende, flovet.

Ubfeen de: Temmelig het Plante, med grenet Rob; rank Stangel; modfatte, sammensatte Blade og Bloms fterne i en Palvflerm.

22be

22de Stagt: Brondfel (Bidens). Frugtbunden annet. Fnoften 2ftaktet. Bageret mangebladet. Kronerne ofte straalformige.

Ub feen be: Sumpplanter af Middelfterrelfe og ders under, med trevlet Rod og modfatte Blade.

Regnfand f. næfte Orben.

Almindelig Brandbæger f. ibib.

Romerst Ramille f. ibib.

Anden Orben.

Ulige Samboe (Polygamia superflua). Alle Smaafronerne frugtbare. Stivefronerne tveffsnnede, i Randen hunfroner.

* Stiveblomfirede. Randfronerne utydelige.

40be Clagt: SiirPloft (Cotula). Frugtbunden naften ns. gen. Fnoffen ranbet. Stivefronerne 4flovebe.

Ubfeende: Liden Sumpplante, med trevlet Rod; oms fattende Blade og eenlige Blomfter.

34be Slagt: Regnfand (Tanacetum). Frugtbunden negen. Freene fronebe. Bageret taglagt, halvfugleformigt. Randfronerne Ifisvebe, utybelige eller ingen.

Udfeende: Temmelig hvie Planter, med grenet Rod; ftiv, opret Stangel; finnede Blade og Blomfterne i en Salvffierm.

27be Slægt: Trekloft (Conyza). Frugtbunden nogen. Fnotten rue. Bageret taglagt, rundagtigt. Randfronerne 3flovede.

Udfeende: Temmelig bei Plante, meb grenet Rod; enteite, fibbenbe Blade og ftilfebe Blomfter.

26de Slagt: Evighedeblomft (Gnaphalium). 'Frugtbunben negen. Anotten rue eller fjeret. Bageret taglagt, meb ftivbindebe, farvebe Stjal. Randtronerne fpelformige.

11 1:

Digitized by Google

Udfe ende: Smaa Planter, meb trevlet Rob; filtet Stangel; ubeelte Blade og vebvarende Blomfier.

25be Slagt: Bynke (Arremisia). Frugtbunden negen eller ulbet. Ingen Fnot. Bageret taglagt, med rundagtice, fammenftebende Stjal. Randfronerne fpelformige, heele randede.

Ubseende: Planter eller Halvbuffe af Middelfterrelfe og berover, med grenet Rod; mangedeelte sammensatte Blade og Blomfterne i Rlaser.

Storbladet Bestehow f. naste Orben.

** Straalblomfirede (Radiati). Randfronerne tungeformige. 36te Slægt: Cufindfryd (Bellis). Frugtbunden negen, fugleformig. Ingen Knok. Bageret halvkugleformigt, med ligeftore Sfial. Frene omvendt agformige.

Udfeen de: Liben Plante, med trevlet Rob, Cfaft, enkelte Blabe og cenlig Blomft.

39te Slagt: Munkerrone (Matricaria). Frugtbunden nsgen, valleformig tegleformig. Ingen Fnot. Bageret fladt, taglagt. Stjellene i Randen ftivhindede.

Udseen de: Planter af Middelftorrelfe og berunder, med grenet Rod, sammensatte Blade og eenlige Blomfter paa Enden af Stangelen og Grenenc.

37te Slagt: Opedie (Crysanthemum). Frugtbunden nes gen. Ingen Inof. Bageret halvfugleformigt, ffjallet; Stjallene have en ubvidet, hindeagtig Rand.

Ubseende: Planter af Middelfterrelse og berover, med grenet Rob, beelte eller hele Blade og Blomfterne som ben foregagendes.

38te Slagt: Matrem (Pyrethrum). Frugtbunden negen. Bnoffen randet. Bageret halvfugleformigt, taglagt, med spibse, i Randen stivhindede Stal.

Ub feenbe: Planter af Mibbelfterrelfe og berunder, med grenet trevlet Rod; fammensatte Blade og Blomsfterne paa Enden af Stangelen og Grenene.

35te

35te Slagt: Volverley (Arnica). Frugtbunden negen. Anokken ubeelt. Ranbfronerne mangle Stevknappe.

Ubfeende: Bjergplante af Middelstervelse, med ndeelt Rod; rank Stungel; modfatte, udeelte Blade og eenlige Blomfter.

34te Slagt: Alant (Inula). Frugtbunden negen. Fnotfen udeelt. Bageret taglagt. Randfronerne mange, linieformige. Stovenappene ved Grunden 26orftebe.

Ubfeende: Planter af Middelftørrelfe og berover, med grenet Rob; udeelte, omfattende Blade og Blomfterne topformige eller eenlige.

28be Slagt: Batteftjerne (Erigeron). Frugtbunden nogen. Fnoffen ubeelt. Bageret taglagt. Randfronerne meget smal-linieformige, mange.

Ubseende: Smaa Baffeplanter, med grenet Bob og ubcelte Blade.

32te Slagt: Gylbenriis (Solidago). Frugtbunden nogen, hulret. Fnoffen ubeelt. Bageret taglagt, med sammens stedende Sfial; omtrent 5 Nandblomfter.

Ubfeen de: Planter af Middelftstrelfe, med grenet Rod; udeelte Blade og Blomfterne i Rlafer.

31te Slagt: After (Aster). Frugtbunden nogen. Fnoffen ubeckt. Bageret taglagt; be nederste Stjal aabne. I Randen mere end 10 Kroner.

Udfeende: Planter af Middelfterrelfe, med grenet Rod; ubeelte, verelvife Blade og flafeagtige Blomfter.

30te Glagt: Brandbæger (Senecio). Frugtbunden negen. Fnotfen udeelt. Bageret valfeformigt, mangebladet, liges dannet, omgivet af et andet Bager. Bagerffjallene brandte i Spidsen.

Udfeende: Planter af Middelftorrelfe, med grenet Rod; bugtede eller bele Blade og haluffjermformige Blomfter.

29be

29de Slagt: Bestehow (Tussilego). Frugtbunden negen. Fnotfen udeelt. Bageret entelt, mangebladet, ligedam net, hindeagtigt; ved Grunden buget.

Ubseende: Planter af forffjellig Bibe; med Staft; ftore, hjerteformige Blade og Blomfterne eenlige eller i en Duff.

33te Olagt: Inokurt (Cineraria). Frugtbunden negen. Fnoffen enkelt. Bageret enkelt, mangebladet, ligedam net, valseformigt.

Udfeende: Planter af Middelfterreife, med grenet Rod; udeelte Blade og Blomfterne i en Salvffjerm.

- 41de Slagt: Bamille (Anthemis). Frugtbunden avnet. Fnoffen lidet randet. Bageret halv : Lugleformigt, med ligedannede Stjal. Randfronerne aflange, flere end 5. Udfe ende: Planter af Middelftsrrelfe, med grenet Rod og sammensatte Blade.
- 42de Slagt: Rollife (Achillen). Frugtbunden avnet. Ingen Inof. Bageret agformigt, taglagt, ligebannet. Randfronerne omvendt hjerteformig : frederunde, om trent 5.

Ubseende: Planter af Middelftstreise, med greud Rod; tandebe Blade og halvstjermformige Blomster. Aikkende Brondsel s. den foregaaende Orden.

Tredie Orben.

- Unyttig Samboe (Polygamia frustranea). Stivefronerne tveffsnnede, frugtbare; Randfronerne golde.
- 44be Slagt: Anopurt (Cenraurea). Frugtbunden befat med Borfter, Anoffen udeelt. Randfronerne tragtfor mige, uregelmassige, langere end Stiveblomfterne.

Ubfeende: Temmelig ftore Planter, med grenet Rob; beelte og hele Blade og Blomfterne eenlige paa Enden af, Stængelen og Grenene.

43 be

43be Slagt: Soelfiete (Helianthus). Frugtbunden annet. Anoffen ftattet. Bagerffjellene ftive, udfpilede. Ubfeende: Ubmarfet ftore Planter, med ubeelte

Blade og ftore Blomfter paa Enden af Stangelen og Grenene.

Rjerde Orben.

276 dvendig Samboe (Polygamia necessaria). Ofivefro: nerne golde. Randfronerne frugtbare.

45be Slagt: Morgenfrue (Calendula). Rrugtbunben no: gen. Ingen Enof. Freene flad : hindeagtige.

Ubfeende: Plante af Midbelfterrelfe, med libet tapformig Rob; ubeelte Blade og ftilfede Blomfter.

Mittende

Nittende Elasse.

Første Orben. Lige Samboe (Polygamia aqvalis).

Ifte Glagt: Gjebeftjag (Tragopogon).

1. Eng Gjedestigg (T. pratensis). Bageret af Randfronernes Langde. Bladene heelrandede, tistede, tilspidsede, ved Grunden udvidede. Blomsterstilken trind. Fl. D. T. 906. Fl. N. 649. D. Gedestigg, Hauverod. N. Gedestigg.

Beffr. Roben tapformig, opfoldt med en hvid Saft. Stapgelen opret, rank, grenet, glat, bladet, tr nd. 2.3 kod bei. Bladene verelvise, siddende, næsten linieformige, omfattende, ved Grunden lidet bolgede, i Spidsen statne. Blomsterne temmilig ftore og sidde eenlige paa Enden af Stængelen og Grenene. Bagerbladene ere smal-lancetformige, spidse. Kronerne gule, standede. Naar kroene ere modne, danne de, tilligemed knoften, en laaden Kugle, ligesom bod kovetanden, sun at den er storre og mindre tæt. 20arig. Blomstrer i Juli.

Sift og ber paa Enge og ved Gjerber; i Rorge i Ringerige.

Egenft. og Anvend. Roben, som Svinene gjerne abe, kan bruges som Skorzonerens, hvorfor ben og paa nogle Steber bliver dyrket. Bladene kunne bruges til Salat. Hunst dyrene abe ben. Bierne trække af Blomsterne, som aabne sig om Morgenen og lukke sig førend Middag. Den har oplse sende Krækter.

2. Porrebladet Gjedestigg (T. porrifolius). Bager ret en halv Gang langere end Randkronerne. Bladene heels randede, rette. Blomsterstilkene oventil tykkere. Fl. D. T. 797.

Beffr. Den tjendes let fra den foregaaende, ved en beiere Stængel, flivere Blade; smallere og længere Bægerblade og violets rode Kroner. 20arig. Blomftrer i Juni.

Den findes ved Myetjobing pan Salfter og ved Naffor i Lolland. Egenft.

Egenft. og Anvend. Som ben foregagende, hvorfor ben

aben Glagt: Storzonere (Scorzonera).

1. Lav Storzonere (S. humilis). Stangelen naften blables, Iblomftret, ulbet, ligefom Bagerffjallene. Bladene aflang : lancetformige, nervede, flade. Fl. D. T. 816. D. Storzonere, Clangemyrber.

Eng Storzonere, Dec. Pl.

Beffr. Roben tapformig. Stængelen opret, rant, ubeelt, trind, faabladet, ½.1 god hoi. Bladene glatte; Rodbladene af forsiellig Ligur, bred lancetformige til linieformige, ved Grunden ulbebe. Stængelbladene 1.2, sinaa, siddende, omfattende. Blomften eenlig paa Enden af Stængelen, temmelig ftor. Bægersielliene taglagte; de nde:ste bredere, de indvendige længere. Aroners ne gule. Fleeraarig. Blomstrer i Mai.

Afart: Smalbladet lav Storzonere (S. h. angustifolia) med linieformige fpelformige Blade.

Paa Enge, men iffe almindelig, f. Er. ved Lundehuset og i harefloven; i gyen, ved Einsidelsborg; i Jylland i Angruplund ved Morbolm. Afarten findes paa mere torce Steder.

Egenst. og Anvend. Svinene oprobe dens Rod, som og spises af Mennester og som, tørret og malet til Meel, har været brugt til Brød. Naar den er angreben af Brand, kan man bruge den til sort Farve. Faarene æde dens unge Blade, og Bierne trækte af Blomsterne. Den har opsøsende Kræfter.

2. Save Storzonere (S. hispanica). Stangelen gresnet. Bladene omfattende, lancetformige, heelrandede, ved Grunden fiint taftede. Blackw. T. 406. D. Storzonere.

Beffr. Roben tapformig, fort. Stængelen opret, i Coppen tvebeelt-grenct, trind, glat, blabet. 2:3 Fod boi. Bladene glatte; be
verfte meget smalle. Blomfterne eenlige paa Enden af Stængelen
og Brenene, temmelig ftore. Bægerne taglagte, ved Grunden libet ulbhaarede; Stjællene ægformig-lancetformige; be indvendige
længere og smallere. Kronerne gule. Bleeraarig. Blomfter i
Juli og August.

Den findes vilbvorenbe i Spanien, Ungarn 1c.

ægenft.

Egenk. og Unvend. Foruben Robens beffenbte Unvenbelfe til Mad, kan ben og bruges til Kaffe, naar ben renfes, tørres, riftes og males, og har maaftee i benne henfeenbe endog Fortrinnet for Cicorieroben. Den har forresten oplefenbe Krafter.

Storzoner: Roben ubsaaes tyndt om Koraaret i et dobt omgravet, Aaret forhen ajsdet Kjoffenbed, og da Rødderne sjesden i første Aar opnaae den Størrelse, som man ønster, las der man dem staae urørte til andet Esteraar, kuns at Jorden ophaffes og smuldres om Foraaret forhen. Sulde det nødvendig behøres, kunne de uden Stade for Roden optages om Foraaret og sorplantes i 9:12 Tommers Asstand paa et andet Bed, eller ogsaa om Esteraaret indlægges i Sand, for om Foraaret at udplantes. Da Planten er vedvarende, saa bedær ves Roden iste, naar Planten blomstrer, som ellers er Tilsaledet med de Laarige Kjøffenverter.

3. Græsbladet Skorzonere (S. graminifolia). Blas bene linieformig swarbformige, tilspibsebe, flive, nervede, kieles be. Dægerne ulbhaarcde, ved Grunden bladede. Stængelen lidet grenet. Fl. D. T. Jaqv. obs. 4. T. 100.

Beffr. Roben beelt i Toppen og frembringer flere, oprette, trinde, ftribede, oftest udee te, iblomstrede, meget bladede, 1/2 Bod hoie Standler. Bladene stroede, glatte, beelrandede, meget smalle. Blomstret paa Enoen a Stangeien og ligner den lave Storzoneres; de nederste Bægerstat bladagtige. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Efter Deber i Solfteen.

Rgenft. og Unvend. Ubetjenbt.

4. Smalbladet Sforzonere (S. angustisolia). Swegeret af Randfronernes Langde. Bladene spelformige, heelerandede. Blomsterstillen tyttere i Enden, Stangelen uldhaueret veb Grunden. Fl. D. T. Gmel. Fl. sib. 2. T. I.

Befer. Stangelen opret, grenet veb Grunden, & fod bei, befat ved Grunden meb tætte, linieformige Braade, fom næfen ere

af Stængelens Langde. Blomfterfilfene meget lange og toffe i Enden. Blomften for. Smaatronerne gule, paa Underfladen rodgatige. 2aarig. Blomfteet i Juni.

Efter Beber i holfteen; derfom ban ifte bar forverlet ben

med den imalbladede Afart af lav Storgonere.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

5. Fliget Storzonere (S. laciniata). De neberfte Blabe halvfinnede; de sverfte linieformige. Bagerne glatte; de nes derfte Stjal aabne, med en Braad. Fl. D. T. Jaqv. Fl. austr. 4. T. 356.

Befte. Roben tapformig. Stængelen opret, grenet fra Grun; ben af, furet, glat, bladet, 1:1 god boi. Bladenes Blige smalfinieformige; be overfie Blade udeelte. Blomfterne eenlige, paa Enden af Stængelen og Grenene, mindre og lyfere gule end paa Dave. Storzoneren. 20arig. Blomftet i Juli.

I holfteen efter Beber.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

3bie Slagt: Bittermelf (Picris).

1. Zeelbladet Bittermell (P. hieracioides). Det poerfte Bager mangebladet, affortet. Anoffen siddende. Bladene beigede; Robbladene tandede. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 196.

Beffr. Stængelen opret, grenet, rue, omtrent 2 Bod boi. Bladene piggede i Randen; Robbladene lancetformige, smalle ved Grunden, libet filfede, tandede, med en bueformig Ubffiring imelem hver Sand, rue. Stængelbladene fiddende, ægformig-lancetformige, spidse. Blomfterne fidde i en Lop. Blomfterfilfene ftribede, flivhaarede, med saa Stixl. Bladene i det nderfte Bæger balv af det inderftes kængde, lancetformige, rue, aabne; det indvendige Bæger mangebladet og flutter sig til Blomften. Kronerne gule, dobbelt af Bægerets kængde. Bleeraarig. Blomfter i August.

Ded Gjerder og Beie temmelig ffelden, f. Er. paa Brede Baffer i Sielland; paa Ralfter peb Seminariet.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

Digitized by Google

4be Slagt: Svinemele (Sonchus).

1. Ajær Somemelk (S. polustris). Blomsterstilfene og Bagerne stivhaarede, Kjermformige, Bladene boolformige, ved Grunden piilformige, i Randen rue. Fl. D. T. 1109. D. Svinebild.

Bestr. Roben tystrevlet eller grenet. Stængelen opret, rank, udeelt, trind, glat, stribet, buul, paa den overste Deel besat med Haar, paa bvis Spidse sidder en liden Bugt, 2-5 Alen boi. Bladene verelvise, siddende, omfattende, glatte, spidse; Stængelbladene lancetformige, i Randen flint taktede. Blomsterne sidde i en stor, stjermformig Lop, paa Enden af Stængelen. Loppen er ligesom Blomstersilkene og Bægerne besat med Paar, paa bvis Spids sidder en liden Rjertel. Kronerne gule. Bleeraarig. Blomster i August.

Denne anfeelige Plante vorer i Mofer og ved Maer, men tems melig sjelben, f. Er. i Sjelland veb Lindesvold; paa Falker ved Ruetjobing; i Inen ved Ulritsholm og Precringe; i Inland ved

Beile.

Egenst. og Anvend. Bierne traffe af Blomsterne.

2. Ager Svinemelk (S. arvensis). Blomsterstillene og Bagerne stivhaarede, lidet kejermformige. Bladene hørlformige, tandede, ved Grunden hjerteformige. Roden krybende. Fl. D. T. 606? Fl. N. 135. Curt. Fl. Lond. fasc. 4. T. 53. N. Blød Listel, Dill Blomme, Dill, Dille, Daule.

Beffr. Roben tof. grenet, frybende. Stænglerne oprette, ofe teff ubeclte, trinde, bufe, 2-3 god boie. Blavene glatte, verelwife, emfattende; &anderne næften tornebe. Loppen som den foregaaendes; men Blomferne forre end bos biin, gule. Fleeraaris. Blomfirer i August.

Figuren i Fl. D. er ifte god; efter Savlen Kulde den fore fille benne Plante, men den ligner mere den foregaaende.

Almindelig imellem Gaden, ved Gjerber, Grouter og ved Strandbrebber-

Egenft. og Unvend. Den er ofte et fabeligt Ufrub i Saben. hefte, Faar og Sviin abe bens unge Blabe. Biers ne tratte af Blomfterne.

3. UL

3. Almindelig Svinemelk (S. oleraceus). Blomsterstillene filtede. Bægerne jevne. Bladene hovlformige, tandede. Fl. D. T. Fl. N. 135. Curt. Fl. Lond. fasc.
2. T. 58. D. Svinebild, Svinetidsel, Parekaal. M. Paredil, Dul, Dillegras.

Beffer. Roden tapformig. Stængelen opret, grenet, glat, 2.3 3od boi. Bladene glatte, spidse, omfattende; de neberke næften balvsinnede. Blomsierne i en Ovaff, hois Stille fomme ub fra et Punct, hvoraf nogle bære een, andre fiere, siddende eller kilfede, eenlige eller samlede Blomfter, som ere betydelig mindre end den foregaaendes. Blomsternes Smaakilfe ere beflædte med en siin, hvid, affaldende Uld. Aronerne gule. 1aarig. Blomstere i Juni, Juli og August.

Man finder denne Plante under temmelig foranderlige Stit. Relfer, hvoraf folgende ere de vigtigfte.

neb flatnere, blaagraae Blabe. Fl. D. T. 682. Sporaf man igjen har Underafarter, med mere eller mindre deelte Blade.

2den Afart: Aue almindelig Svinemelk (S. o. asper) med halvsinnede, frusede, fligede, stivere og mere grønne Blade. Fl. D. T. 843.

Alminbelig paa dyrfede Steder i haver ic.

Egenft. og Unvend. Dens fpabe Blabe funne bruges til Salat. Sunsbyrene, harer og Kanariefugle abe Blabene. Bierne traffe af Blomfterne. Den er ofte et flemt Ufrud t haver og Marter.

4. Sjeld Svinemelk (S. alpinus). Blomsterstillene og Bægerne stivhaarede, klaseformige; Bladene næsten lireformige; Endesligen meget stor, muursteeformig. Fl. D. T. 182. Fl. N. 52. N. Cort, Bjørnetort, Purketort, Erøst, Earje, Torte, Turte.

Beffr. Roben tot, grenet, med mange Erevler. Stængelen opret, nbeelt, 2-3 god boi. Bladene verelvise, omfattende, bool-formig-lireformige; Bligene ulige tandede; de overste linieformige,

ranbbanrebe. Blomfterne fibbe i en lang Rlafe, paa Enben af Stangelen. Bladene ved Blomfterne linieformig : fpelformige. Dad rene paa Riaferne og Bogerne flebrige. Eronerne mortblage. Kroene fammentrofte. Blecraarig. Blomftrer i Auguft.

Cemmelia byppig i Gieldflovene i Morge, ifær i Mordlandene. Baenft. og Unvend. Huusborene abe ben med Begiers lighed, bog fal Reernes Delt blive bitter berefter. Biernen aber gierne Coppen af ben. Eil Bec er ben iffe ret gob. ba ben vanfkelig torres. Dag nogle Steber i Rorge fpifes bens unge Blade fom Grenfel, ogfaa fpifer man ber Stilfene, efterat Barten er aftagen, baabe rage og ftegte; Marven Smage gobt.

5te' Slagt: Laftuf (Lacruca).

1. Galat Laftuf (L. sativa). Bladene rundagtige; Stangelbladene bierteformige, Stangelen beelt i en Salvffjerm. D. Salat , Laftuf. Blackw. T. 88.

Beffr. Roben tond-tapformig. Stængelen opret, rant, trint, glat, bladet, deelt i Toppen, 2.3 Rod boi. Bladene glatte. Rodbladene omvendt bred - agformige, tilrundede i Enden, i Ramben bugtede, ved Grunben imal tillebende. Stongelblabene fibbenbe, omfattende og blive mindre og fpid ere mod Loppen. ferne fmaa, i en temmelig tot Dop og pag forte Stiffe. gerne tot taglagte. Rronerne los gule. garig. Blomfret i Juli.

Den vorer fom vild i bet fodlige Europa, men det er ubefiendt, boor den egentlig bar biemme.

Man har mangfoldige Afarter af benne Plante. Den. fom nærmer fig meeft til ben vildvorende, fælges bos Freehandferne under Dayn af Laftuf; ben brives tiblig, forbruges ifar fpad og giver iffe Boved. De andre funne beles i Ro De falat og Sommer. Endiven, hvilfen fibfte maaftee fortjente at anføres fom en egen Art, og fom ubmærfer fig veb filebannebe og oprette Blabe og fætter albrig faft Boveb.

Rop . Salatens fortrinligfte Unberafarter ere: guul og gren Steenfrop til tiblig Brug i bet frie, fmaa gren, til tidlig Drivning paa Miftbede; guul Pral, til Brug

Brug om Sommeren, forstellige Sorter Forel Salat, Frisist Bonde (Holl. Frieseboer), som bruges om Eftersaaret og saaes i det frie og som bliver stor og er haardsør, endelig Montreen, Prindsentop, Schweden eller svenst Rop, stor Mogul v. st. Nogle af disse Afarter have hvidt, andre sort Free. Af Sommer Endiven (Fr. Romain Eng. Cos Jettuce) og som itte maa forverles med Vinter Endiven (Cichorium Endivis), dyrker man i Frankrige og Engelland stere Afarter. Her har man kun den gule og den grønne.

Ægenst og Anvend. Foruben Bladenes betjendte Ansvendelse til Salat, kunne de unge Stængler bruges som Asparsges paa Suppe, naar Overtuden afstrabes. Huusdyrene gbe den gjerne og af Frøene kan presses en Olie; den har kislende og urindrivende Egenskaber.

Den saaes i vel omgravet, let, Aaret forhen eller samme Aar gisdet Jord. Til tidlig Brug ubsaaes de paa Mistbede og forplantes siden 10:12 Tommer fra hinanden. Til Brug i Forsommeren udsaaes de saa tyndt som mueligt imellem andre Kiskkenverter og forblive uforplantede. For at have den læns gere, saaes stere Sorter tidligere og sildigere. Senere hen bør hver 14 Dag skee en Udsad, som da forplantes paa egne Bede. Vil man optrækte dem til Frse, maa man vogte sig for at forskjellige Afarter ikke staae nær ved hverandre, da de ellers blande sig.

2. Tornbladet Laktuk (L. Scariola). Bladene lobrette, paa Kislen piggede, i Enden spibse, ved Grunden ptilformige, hsvlformig halvsinnede. Fl. D. T. 1227.

Beftr. Roben grenet. Stængelen oprit, bladet, trind, i Toppen deelt, 1½, 2 Fod hoi. Bladene verelvise, siddende, omvendte faaledes, at den ene Rand vender op, og den anden ned. Bladene ved Blomsterne hjertesormige, siddende, omfattende. Blomferkiltene besatte med Stjæl. Blomsterne smaa, kortstillede eller siddende. Bægerne glatte. Kronerne gule. 2aarig. Blomster i August.

Digitized by Google

Bed Beie og paa Diger omfring Kiebenhaun, veb Bordings borg og Odense Kanal.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

6te Olagt: Sangeblomft (Prenanthes).

r. Almindelig Sangeblomst (P. muralis). 5 Smaw froner. Bladene hovlformige. Fl. D. T. 509. Fl. N. 945. D. vild Laktuk. N. Hang-Blomster, vild Laktuk.

Sfor Faarelyft, B.

Beffr. Roden grenet, træeagtig. Stængelen opret, tynb, gree met, trind, bladet, 2:3 god boi. Bladene verelvise, fiddende, omfattende; Rodbladene filstede. Blomfierne smaa og sidde i en temmelig tæt Top. Bægeret glat. Kronerne gule, længere end Bægeret. Fleeraarig. Blomfirer i Juli.

Almindelig ved Mure og i Kratter i Danmark og holften; sjelbnere i Norge, f. Er. i Sundmer.

Egenft. og Unvend. Faarene abe ben gjerne.

7de Slagt: Lovetand (Leontodon).

1. Almindelig Lovetand (L. Taraxacum). De poersste Bagerstal tilbageboiede. Bladene hoolformige, tandede, glatte. Fl. D. T. 574. Fl. N. 286. D. Lovetand, Kandens Melf, Hundeurter, Troldfonensleger, Troldmandsurt, Prastetone, Munkehoved, Smorblomster, Gaasetunge. N. Troldfonessoer, Fivel, Fivel Bakteblom, Rappelup, Lareblomster, Hefteblomster, Heftesivel, Kirkegaards Blomster J. Wetesseef, Bisulaide. F. Heasoviia, Udlasona, Tirildshattur.

Beffr. Roden lang, tapformig og grenet; den bærer flere, oprette, trinde, glatte, nogne, hule, ½ 1 god hoie Stafter, som voerkaarne afgive en meltehvid Saft. Bladene sidde alle ved Roden og ere kortere end Skaftet; gjennem Bladet gaaer en tok, rodagtig Nerve. Blomften sidder cenlig paa Enden af Skaftet, og er ftor imod Skaftets Længde, udbredt, og lutter fig mod Aften. Bægersjælene linicformige, i Spidsen rodagtige. Smaakronerne gule; den udvendige Side paa Randblomfterne rodagtig. Raar Kronerne ere affaldne, udbrede Froene sig med Froculden paa Enden i en kuglesormig Figur. Fleeraarig. Blomfter fra For- tik Efteraaret.

Duere

Overmaade almindelig i haver, paa Mure og omkeing Boer. Egenst. og Unvend. Queg aber den gjerne, Sviin blis ve endog fede deraf. Roben har man brugt som Surrogat for Rasse, og i Island spiser man den raa og stegt paa Sisser. Dens unge Blade ere fortræsselige til Salat, iser anvendes de hyppig dertil i Frankerige. Blomsterknoppene har man anbefalet til at spite som Kapers. Bierne trækte meget paa Blomsterne. Den har opløsende, afførende, urindrivende, fortyndende Egenskaber.

2. Riær Lovetand (L. palustre Smith.). Bagernes pherste Stial oprette, forte, agformige. Bladene bugtede, tandede, glatte. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 553.

Beftr. Roben tapformig. Blabene iffe faa bobt indkaarne fom bos ben foregaaende. Skaftet af Bladenes Langde. Bagerrets Stjal tat-taglagte; de indvendige overfte lange, i Spidfen linieformige; de udvendige fortere og bredere. Forreften ligner den meget den foregaaende. Fleevaarig. Blomftrer i Juli.

Den er funden i Grenland.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

8be Slagt: Borft (Apargia).

1. Stivhaaret borst (A. hispida). Stafterne Ibsomsftrede. Bladene tandede, rue. Smaakronerne i Mundingen haarede og i Spibsen kjertlete. (Leontodon hispidum Lin.) Fl. D. T. 862.

Rlouborftet Lovetand, V. Stivhaaret Per dersurt, Dec. Pl.

Beffr. Noden tapformig; den frembringer flere oprette, umbertiden ved Grunden lidet opftigende, trinde, flivhaarede, udeelte Stafter. Bladene fidde alle ved Roden og ere aflang lancetformtige, dobt tilbageboiet tandede, i Spidsen og ved Grunden heckrandede, befatte med klovede, flive haar. Blomften sidder pan Enden af Staftet og er niktende førend Blomftringen, men derefter opretz den ligner den almindelige Lovetands. Bægerfiælene oprette, uligedannede, flivhaarede. Smaafronerne ere ved Mundingen besatte med guld haar og ihave, ester Sowerb ning.

ning, smaa Bundter af Rjertler under Tanderne, som fidde i Spidsen deraf. Bleeraarig. Blomftrer i Juli og Angust.

Almindelig paa Enge og i Krat.

Egenst. og Unvend. Ubefjendt.

2. Laaden Borst (A. hirta). Stafterne Iblomstrede. Bladene tandede, rue. Smaatronerne uben Kjertler og Haar. Bægerne glatte. De pherste Free uben Knot. (Leontodon hirtum Lin.) Fl. D. T. Fngl. Bot. T. 555.

Beftr. Den ligner meget ben foregaaende, men ubmærter fig, foruden be anførte Caracterer, ved en afbibt Rod, en fpæbere Bert; blodere, fortere Blade; tondere Staft; mindre Blomk og Smaafroner, som ere rodagtige paa den ubvendige, Side. Bleeractig. Blomfirer i Juli og August.

Paa hvilende Marter og torre Enge ifte almindelig; i Fom ved Ulrifsholm; i holfteen efter Weber; den fal og være funden omfring Kjøbenhavn.

JFl. D. T. 901 findes en Plante, som der bliver talbet Leoncodon hirtum, men som ihenseende til Delingen af Stængelen og Bladenes Borm udmærter fig meget derfra. Stulde det være en Afart eller en særfilt Art?

Egenft. og 2invend. Ubefjenbt.

3. Glatbladet Borft (A. Taraxaci Willd.) Staffterne 1:26lomstrede. Bladene heolformig tandebe, glatte. Bageret haaret. Fl. D. T. Retz. obs. fasc. 4-T. 2.

Beffr. Roden tot, træeagtig. Bladene ægformig-lancetformige; de nederfte budte, spidstandede, fortfiilfede. Staftet 6-8 Commer boit, ftribet, bugtet; med et sidende, omfattende, ægformigt, spidft Blad paa Midten og Blomften, som ligner Lovetawdens, paa Enden deras. Bægeret sorthaaret. Bleeraarig. Blomfter i August.

Den er funden paa Bornholm.

Rgenft. og Unvend. Ubetjendt.

4. Almindelig Borst (A. autumnalis). Staftet grenet Blomsterstilfene finllede. Bladene lancetformige, tans

det : halvsinnede, libet rue. Fl. D. T. Fl. N. 287. Engl. Bot. T. 830. D. og N. Pedersurt. N. guul Gorst. J. Fisil.

Soft Lovetand, B. Almindelig Pedersurt, Dec. Pl.

Beftr. Roden afbidt, med lange Sidetrevler; den finder flere oprette, fribede, rue, i Soppen deelte, 6.8 Kommer boie Stafter, som undertiden ved Grunden ere saabladede. Bladene flere samlede ved Roden og ubbredte paa Jorden. Blomfterkillene lidet trumt opftigende, i Enden lidet tytte, besatte med verelvise, spelformige Stjal. Blomfteret eenligt, mindre end hos alm in detig Lovetand. Bægeret næften valsesomigt, taglagt, sindaatet. Kraneene gule. Broene aflange, surede. Fleeraarig. Blomftere i Angust og September.

Almindelig paa Enge og Fælleber.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

9de Olagt: Søgeurt (Hieracium).

* Ded iblomftret, nogent Gfaft.

1. Sjeld Søgeurt (H. alpinum). Bladene aflange, udeelte, tandede. Staftet næsten negent. Bægeret haaret. Fl. D. T. Fl. N. 592. Ligthf. Fl. scot. T. 18. N. Fjeldborft.

, Sjelb Drnesie, B.

Beffr. Roben tof, træeagtig, Kan. Staftet opret, rantt, ndeelt, trindt, haaret, I. 1. Bod hoit: Bladene aflang lancetformige, ftilfede. Paa Staftet fidder et, undertiden flere, lancetformige, heelrandede Blade. Blomften paa Enden af Staftet, Bægeret halv tugleformigt, tæt besat med mortbrune haar. Kronerne gule. Bleeraarig. Blomfter i Juli.

Afart: Smaablomstret Sjeld Søgeurt (H. a. parviflorum Retz.) med mindre Blomst og bladet Stængel. Fl. D. T. 27.

Habngdfieldet og Malfield i Holtaalen; hoppig i Nordlandene.

Egenft. og Unvend. Ubetjendt.

2. Saarig Sogeurt (H. Pilosella). Bladene elliptiffe, beelrandede, paa Underfladen fildtede. Staftet negent; ben 3 i har

har frybende Bandgrene. Fl. D. T. 1110. Fl. N. 283, D. og N. Musere. J. Unda Fifil.

Saarigt Brnesie, B.

Beftr. Roben træagtig, med Sibetrevler; ben Kyber abkillinge Sibefkangler, som bære Blade men ifte Blomfter, og flere, pprette, ubcelte, trinde, flinhaarede, iblomftrede, 6-8 Commer boie Stafter. Bladene budte, tortfiltede, paa den overfte Blade gronne, paa den underfte hvidfildtede. Bægeret besat med sorte og hvibe Haar. Kronerne lysgule; de pderfte naa Underfladen rodagtige. Bleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Almindeng paa Diger og ved Beie.

Egenft. og Anvend. Maar Faarene abe ben i Mangde, fal ben vare fabelig for bem. Bierne trætte af Blomfterne. Blomfterne aabne sig Rl. 8 og lutte sig Rl. 2 om Efter middagen. Den har sammensnerpende Egenfaber.

** Med mangeblomftret Cfaft.

3. Tvetydig Søgeurt (H. dubium). Bladene heefeans bede, agformig aflange. Staftet naften nogent, mangebloms ftret. Krybende Bandgrene. Fl. D. T. 1044. N. Eims meltare,

Tvetydigt Ørnesie, B.

Befte. Roden tættrevlet. Staftet opret, trindt, haaret, om trent i Bod boit, barer 6.8 Blomfter paa Enden og har 2 smaa Blade paa den overfte halve Deel. Bladene oprette, smal aftamge, hadrede. Bandgrenene forte, tætbladede. Blomfterne tat sammen, paa meget forte Stilfe. Bægerne tæt haarede. Rrosnerne gule. Fleeraarig. Blomfter i Juli.

Den er uden Evivl blot en Afart af den folgende. Paa torre Steder temmelig fjelden; i Rorge ved Balbers. Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

4. Lancetbladet Søgeurt (H. Auricula). Bladene beelrandede, lancetformige. Staftet nogent, 2,3blomftret. Arybende Bandgrene. Fl. D. T. IIII. J. Unda Fifil.

Lancetbladet Brnesie, , 3.

Beffr. Den ligner overmaade meget den foregaaende, os neppe burde de abfilles fom Arter. Roden er mere beel, Praa.

Blabene mere bubte og fatne og veb Grunden mere ranbhaarede. Bandarenene ere fangere. Staftet fortere, tondere og albeles no-Det bærer tun faa Blomfer. Rronerne ere Infere gule pa liane Blomften paa ben baarebe Sogeurt, men ere minbre. Rleergaria. Blomftrer i Dai, Juni og Juli.

Dift og ber paa Diger og pag torre Bafter; i Rorge pag Soten.

Smith og Bildenov benfere Tab. 1044 af Fl. Dan. til benne Mlante va Tab. Itti til ben tpetpbige Ørnesie; men benne fidfte findes itte i Linnei Berbarium og af den lancetbladede fun et udenlandit Eremplar. Efter Sononomerne at bomme fones bet, at linne bar villet abffille biffe Planter fag. lebes fom ber er fleet, besuden figer ban i Flora svecica, at ben Cancetbladede er almindelig og den tvetpdige er fielben, brilfet endmere vilde give min Formodning Sandinnlighed, om end iffe Prof. Dahls Stemme funde afgiere bet.

. Raenft. og Unvend. Bierne traffe af Blomfterne.

Avastblomstret Hogeurt (H. cymosum) med og uben Banderene. Bladene smal : lancetformige, beelrandebe, baarede. Staftet næften negent, ftivbaaret. Blomfterne i en Sfierm. Fl. D. T. 810.

Quaftartet Brnesie, ₹.

Beffr. Ogfaa denne ligner meget ben tvetybige Soge urt, men bar en boiere, 13:21 And langt Glaft. Bladene ere fmallere og mere oprette, og Blomfterne, booraf den bar mange, fidde i en Stjerm, paa temmelig lange, undertiden grenede Stille. Bleeraarig. Blomfrer i Juli og Auguft.

Siguren i Fl. Dan. mangter Bandgrene, og bette bar not fore

ledt Bildenov til at-benføre den til H. florentinum,

Paa torre Steber, f. Er. paa Batterne ved Stranbfanten imellem Springforbi og Papiirsmollen; paa Wbelee ved Tyen; f Rorge pag Saasen & Drobat Sjorden, og pag Coten.

Raenft. og Unvend. Ubeffendt.

6. Afbidt Sogeurt (H. pramorsum). Bladene agfore mige, libet tanbebe. Staftet negent, meb en Rlafe. sverfte Rroner blomftre forft. Fl. D. T. 942. D. Sogs. urt. R. Guldfolsie. 3. Unda Rifil.

Afbidt Brnesie, B.

Beffr.

Digitized by Google

Beffr. Roben afbidt, med mange Sibetrevler. Skaftet opret, trindt, ftribet, korts og flinhaaret, i Enden deelt, 1.2 3od boit. Rlasen topformig. Bladene kilkebe, budte, rue, bleggroune, med faa, eenlige Tander. Blomfterfilkene besatte med smaa, svelformige Blade; de nederste Grene 3blomftrede. Hægerne temmelig glatte. Blomfterne gule, temmelig tætte. Fleeraarig. Blomsftrer sibst i Mai og i Juni.

Paa Enge temmelig fielben, f. Er. i Lundehuus-Molen og i Darestoven benimod Ballerup. I Rorge paa Soten og ved Oram-

men; ogfaa i Island.

Egenft. og Anvend. Ubeffenbt.

7. 'Pommerantsfarvet Søgeurt (H. aurantiacum). Staftet faabladet, stivhaaret. Blomsterne i en Halvstjern. Bladene aflange, lidet spibse, haarede. Fl. D. T. 1112.

Beffr. Roben grenet og finder frebende Bandgrene. Stapgelen opret, trind, tæt besat med five, bruunagtiae Paar, 1 2 gob bol. Bladene heelrandede, smal-tillobende ved Grunden; paa Stængelen sidde 1 - 2 sancetformige, perelvise, smaa Blade. Palvstermen tæt. Bægerkjællene meget tæt bruunhaarede. Aromerne mort pommerantofarvede. Bleeraarig. Blomfrer i Juli og August.

Bunden af Prof. Strom i Tellemarten i Rorge.

Egenft. og Unvend. Bonderne i Schlesien bruge Rronerne som Safran til at farve med.

*** Deb bladet Stangel.

8. Mus hogeurt (H. muro um). Stængelen haa: ret. Blomsterne i en Top. Bladene agformige, ved Grunden dybt tandede. Fl. D. T. Fl. N. 396. Pet. herb. brit. T. 13 f. 4. N. Guld Solst. J. Unda Fifil. F. Heafovlia.

Muus Prnesie, B.

Befer. Roden trevlet. Stængelen opret, trind, ndeelt, rue, haaret, omtrent 2 god boi. Bladene fædvanlig bruunplettede. Ribbladene stillede, ægformige, fandede, haarede. Stængelbladene mindre, verelvise, saa, siddende. Blomsterfiltene tæt: graabaerede. Blomsterbladene spelformige, meget smaa. Bægerbladene linie-

linieformige, befatte med five haar, fom bære fmaa Kjertler. Eronerne gule. Bleergarig. Blomfrer i Juli og Auguft.

Afart: Soo Munt Sogentt (H. m. sylvaticum) med fleerbladet, omtrent 2 god hoi Stangel og lancetformige ægformige Blade. Fl. D. T. 1113 (under Nawn af H. sylvaticum).

Ded gamle Steengjerder, Beie og i Stope. Afarten i Stove. 3 Rorge ved Grilftad.

Egenft. og Unvend. Bierne trætte af Blomfterne. Ge-

9. Kjær Søgeurt (H. paludosum). Stængelen blabet, huul. Blomsterne i en Lop. Stængelblabene hjerteformigs om attende, tandede, glatte. Bægerne stivhaarede. Fl. D. T. 928. Fl. N. 566. N. Myrborst, vild Cicorie.

Rar Drnesie, B.

Befer. Roden trevlet. Stængelen opret, kantet, furet, glat; i Loppen lidet grenet, 2.3 god boi. Bladene glatte, spids tandede, ti spidsede; de nederfte ofte lidet ftilfede. Blomfterne i en langgrenet Rop, som undertiden er temmelig halvstjermformig. Blomfterbladene spelformige, lidet randhaarede. Bægeret besat med sortagtige, temmelig ftive haar. Aronerne gule. Bleeraarig. Blomfter i Ju.i og August.

I moradfige Stove, hoppigere i Sjelland end i Bren. 3 Rorge ved Erondhiem og i Nordland.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

10. Seor Søgeurt (H. sylvaticum Gouan). Stans gelen bladet. Robbladene agformige, i begge Ender tilspibses be, lidet tandede. Fl. D. T. All. Fl. pedem. T. 28. f. 1.

Best. Denne Plante ligner meget Muur Sogeurt, men er hoiere og mere grenet, haaret paa Stængelen. Stængelblades ne ægformige (efter Beber lang lancetformige), utydelig tan, dede, aldeles ikte indkaarne, haarede i Randen og paal Nerverne, siddende, men ikke omfattende. Blomstertoppens Grene klasefor, mige. Bægerne siv. graahaarede. Kronerne gule. Fleeraaris. Blomstrer i Juli og Angust.

Efter

Efter Deber findes ben i holfteen, i Globen veb Daffern. brod.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

11. Savoift Søgeurt (H. sabaudum). Stangelen opret, mangeblomstret. Bladene agformig lancetformige, tambet taffede, libet omfattende, paa Understaden rue. Fl. D. T. 872. Fl. N. 699. N. Gulstof.

Savoiff Brnesie, V. Tobladet | Sogeurt, Dec. Pl.

Beffe. Roben lang, tonb. Stængelen opret, rant, oventil grenct, trind, rue, indvendig svampet. Bladene fiddende, froede, tilspische og i Enden heelrandede; de overfie ligeledes heelrandede. Blomferbladene smaa, spelformig ægformige. Blomfertoppen lang. Bægeret morfgront, med mange Stæl, hvoraf de nederfie en aabne og lidet statne. Kronerne gule. Fleeraarig, Blomfrer i Juli og August.

Bed Beie og Diger sjelben, f. Er. ved Lundehuset, i Krattet ved Zuglevads Molle, ved Slangerup; i holfteen efter Weber; i Norge ved Trondhiem.

Egenft. og Unvend. Bierne traffe af Blomfterne.

12. Smalbladet, Søgeurt (H. umbellatum). Stam gelen opret. Blomsterne'i en Stjerm. Bladene linieformige, libet tandede, streede. Fl. D. T. 680. Fl. N. 138. D. Smalbladet Høgsurt, Stor Høgurt. N. Tørsivel, Naate Søve.

Omalbladet Drnepie, V.

Beffr. Roben grenet trevlet. Stængelen opret, rant, ubeilt indtil Koppen, flinftribet, bladet. Bladene temmelig tætte, fidende, spide. Blomferne næften i en Stjerm, neden for boilten ofte sidde entelte, smaa, blomferbærende Grene. Blomferkittene lidet toffere i Enden, dunede, og have ved Delingerne et lancet formig spelformigt Blomferblad. Bægeret glat, morkgront. Aronerne gule. Hele Blomfen fiorre end hos den foregaaende kleeraarig. Blomfter i August og September.

Afart: Lav smalbladet Søgeurt (H. u. humile Schum.) med en lav, lidet bladet, 2:5blomftret Stængel.

Digitized by Google

3 Kratter og veb Diger ifte fjelben. 3 Rorge veb Berg og Stene.

Egenft. og Unvend. Keer og Sviin abe ben, men Faar tun naar ben er ung. Man fan farve guult med ben, hvortil ben anvendes i Schweiß og Sverrige. Bierne træffe af Blomfterne.

robe Slagt: Bogeffjag (Crepis).

1. Stinkende Sogeftjæg (C. fætida). Blabene bouls formig halvfinnede, stinkaarede. Bladstilkene tandede. Stans gelen haaret. Bageret filtet. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 406.

Beffr. Roben tonb. Stænglerne udbrebte, opftigende, oventil oprette, trinde, grenede. Bladenes Endestig muursteeformig-4fidet. Blomfterbladene lancetformig-linieformige, heelrandede; de overste spelformige. Blomfterne eenlige, paa Enden af lange, trinde, oventil tottere Stifte. Bægeret Kjællet; de nederste Stjæl flatne. Kronerne gule. 2aarig. Blomftrer i Juni og Juli.

3 Dolfteen efter Beber.

Egenft. og Anvend. Blabene have en ubehagelig Lugt, som ifer mærtes, naar man gniber dem, og som ligner meget Lugten af bittre Manbler.

2. Tag Søgestjæg (C. tectorum). Robblabene hools formige. Stangesblabene omfattenbe, lancetformige, tandebe. Stangelen glat. Fl. D. T. 501 (under Navn af Leontodon autumnale). Fl. N. 525. D. 1 Stor Løgsurt. N. Tafgruf.

Tag Sogeurt, Dec. Di.

Beffr. Denne Plante findes undertiden af temmelig forfielligt Udseende. Roben tapformig. Stængelen opret, grenet, glat, furet, 1-2 Bob boi. Bladene glatte; Stængelbladene lancetsormige, snart tandede og snart dybt fligede og næsten halvsinnede, stödende, omfattende. Blomsterne i en halvstermformig Lop, sniga i Forbold til Plantens doide. Bægeret støhaaret. Aronerne gule. 1 aarig. Blomster fra Juli til September. Man sinder undertiden en Afart med haarede Stængler og Grene.

Paa

Paa Mure, Diger, hvilende Marten, imellem Gaben og un-

Ægenst. og Anvend. Den aabner sig Kl. 4 og er luft ved Middag.

3. Grenagtig Sogeffjæg (C. virens). Bladene glatte; be nederfte fjernt tanbede; be sverfte næsten heelrandede, lidet pillformige. Stængelen ved Grunden grenet og ubbredt. Bægerne buunhaarede. Fl. D. T.

Beffer. Stænglerne tvedeelt. grenede, opfligende, 3.4 Commet boie. Rodbladene lancetformige, budte; Stængelbladene imaa, fpible. Blomfterne imaa, gule. 1 aarig. Blomfter i Juli og Auguft.

Beber anforer den iblandt de holfteenfte Planter, men jeg tripler om, at ban bar fundet den rette Crep. virens der.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

4. Toaarig Sogestiag (C. biennis). Bladene bevle formige, halvsinnede, rue; Lapperne fortil tanbede. Bageret pigget filtet. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 149.

Beste. Roden tapformig. Stængelen opret, trind, fribet, sinhaaret, bladet, i Toppen grenet, 2-3 god boi. Rodbladene kilkede; Stængelbladene siddende, verelvise; de overste tun ved Grunden deelte. Blomfterne ftorre end bos de foregaaende og sidt i en halvstermformig Klase. Bladene ved Blomsterne spelformige. Aronerne gule. 20acig. Blomstrer i Juni og Juli.

Paa Diger og ved Beie, itte faa almindelig fom den forfte

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

11te Slagt; Svinesie (Hyoseris).

1. Liden Svinesie (H. minima). Staftet beelt, blabisft. Blomsterstiltene buget tyffere i Enden. Fl. D. T. 201.

Beffr. Roden tapformig. Den Kyder fiere, oprette, glatte, ved Grunden tynde, rodagtige og udeelte, i Toppen tyffere og deckte, 3.6 Commer hvie Stafter. Bladene fidde ved Roden i en temmelig tax Krands omfring Stængelen og ere aflange eller om vendt-lancetformige, budte, tandede, ved Grunden heelrandede og i Randen rue. Blomfærfillene halv af Stængelens Længde, belatte

fatte med faa, smaa Stjæl, tyfte, især mod Blomften, bute, libet opftigende, eenblomftrede. Blomften liden. Bægeret glat, ægformig-kugleformigt. Kronerne gule. 1 aarig. Blomftrer i Juli og August.

Figuren i Fl. D. er tagen efter et usædvanlig fort, maaftee bortet Eremplar.

Paa torre Marter i Inland ved Standerborg; i Then ved Ms. fens; boppia i Solfteen.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

12te Slagt: Mongepen (Hypocheris).

1. Plettet Kongepen (H. maculata). Staftet eenligt, nasten negent, oftest udeelt. Bladene agformigeastange, udeelzte, tandede. Fl. D. T. 149. Fl. N. 397. D. Storplettet Hoggeurt. N. Frue Raal, Griis Dyra.

Plettet Avneblomft, Der. Pl.

Beffr. Roden tot, lidet grenet. Staftet effer rettere Stangelen opret, trindt, haaret, ofte iblomfret; besat med faa, verelvise, spelformige Sial, 1.12 god hoit. Bladene siddende, aflange, tandede, rue, sadvanlig bruunplettede. Blomfretet paa Enden af Staftet eller Brenene, lidet forre end den almindelige Love, tands. Bægeret fivhaaret. Kronerne gule. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

Afart: Fleerblomstret plettet Bongepen (H. m. multiflora) med fleerblomstret Staft og mere lancetformige Blade. Paa hoie Enge, f. Er. ved Brede, Bagfvar, Lyngbne.

Egenst. og Unvend. Dens Blade, som ligge tat paa Jorden, forhindre Grasverten.

2. Glat Kongepen (H. glabes). Glat. Bagerne aflange, taglagte. Stanglerne grenede, libet bladede; Bladene tandet bugtede. Fl. D. T. 424.

Bestr. Roden tapformig; ben Kober flere, oprette, glatte, fibet grenede; F. 1 god lange Stængler. Bladene sidde tæt sammen ved Roden og ere aftang fileformige eller lancetformige, temmelig glatte; Stængelbladene smaa, ofte flere sammen. Blomsferne smaa og sidde eenlige paa Enden af Stænglerne og Grenesme. Paa Blomferfiltene sidde Kjælagtige Blomferblade. Bæges

rct

ret glat, tonbt. Sfjællene i Spidfen rodagtige. Rronerne gule. raarig. Blomftrer i Juli og August.

Ogfaa Biguren af denne Plante i Fl. D. er for for. Profeffor Schumacher anforer folgende Afarter:

- a. Deb halvfinnede Blade, linieformige Flige og ner ften ubsperrede Grone.
- , b. Med halvfinnede Blade, linieformige Flige, og ftive, prette Stangler og Grene.

Beffr. Paa hvilende Agre og veb Grovter. Afarten a er funben veb en ubterret Dam i hirschholms Stov og veb Strandtanten mod Klaffetroen; den anden er almindeligere.

Ægenft. og Unvend. Ubeffendt.

3. Rue Bongepen (H. radicata). Blabene hertformige, bubte, rue. Stanglerne negne, glatte. Blomfterftilfene fictiebe. Fl. D. T. 150. Fl. N. 398. R. Saugraff, Rotherft. Almindelig Annebloft, Dec. Pl.

Beffr. Roben tapformig, meget bob; ben inger fere, oprette, grenede, trinde, glatte, 1, 12 Fod t Stængler eller rettere Stafter. Bladene aflange, budte, haarede, ifær i Randen, flere samlede ved Roben. Blomfterne centige i Enden af Stænger len og Grenene, af Storrelse som Lovetandens. Blomfterib tene have flera Stjæl end de foregaaende. Bægernes Stjæl paa Kjølen piggede. Kronerne gule. Bleeraarig. Blomftrer i Juli pa August.

hift og her paa Enge og ved Gronter, 3'Rorge ved Stjæts Rad i Rorbland.

Rgenft. og Unvend. Quaget ader den gjerne. Bitte ne trafte af Blomfterne.

13de Slagt: Saremad (Lapsana).

1. Almindelig Saremad (L. communis). Frugtber gerne- fantede; Stangelen topformig grenet. Blomfterftilfene traabformige. Fl. D. T. 500. Fl. N. 139. D. hare faal, haremad.

Beffr. Roben grenetstrevlet. Stængelen oprets trind, frisbet, temmelig glat, 2,3 Kob boi. Bladene tandede, lidet haas vede; de nederfic lireformige; de overfic agformige, verelvife. Bloms

Blomfterfillene fine, verelvife. Blomfterne fmaa. Bageret glat. raarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Almindelig i Saver og paa dyrfebe Steber.

Egenft. og Unvend. Man fan bruge bens unge Blade fom Salat. Reerne abe ben, naar ben er fpab.

14be Slagt: Ciforie (Cichorium).

1. Almindelig Cikorie (C. Intybus). Blomsterne sidde parviis, uden Stilk. Robbladene hoolformige. Fl. D. T. 907. D. Ciforie, Stor Jermurt.

Beffr. Roden tapformig. Stængelen opret, rant, verelviisgrenet, fantet, rue, 2.3 god boi. Bladene rue; Stængelbladene og Blomfterbladene bjerteformige, omfattende, tilipidfede.
Blomfterne i Enden paa Stængelen og Grenene, temmelig tætte.
Bægerbladene flatne, lidet tilbaseboiede. Kronerne smuft blane.
Bleeraarig. Blomftrer i Juli og August.

Almindelig ved Bete; i Dorge paa Eger og i Tellemarten.

Egenst. og Unvend. Roben, torret og malet til Meel, tan bruges til Brod, og er bleven almindelig anvendt som Surs rogat for Raffe. Den bliver da indsamlet om Foraaret, staaret i Striber, torret og siden malet og blandet med virtelig Raffe. Man tan og spise den fogt; Svinene ade den gjerne. For Roers me er denne Plante et sundt Foder, og de kal malte godt derefter. Den stal og farve guult. Bladene bruges til Vintersalat ligesom den følgendes. Den har mavestyrkende, opløsende, sveds og urins drivende Egenstader.

Den dyrkes paa nogle Steder i Tybskland og fordrer en fugtig og løs, men ikke nylig gjødet Jord. Den saaes først i April og naar Planterne have en passende Størrelse, ubplantes be i det mindste 5:6 Tommer fra hverandre.

2. Endivien Ciforie (C. Endivie). Blomfterftilfene parviis samlebe, ben ene forlanget og Iblomftret, ben anden meget fort og omtrent 4blomstret. Bladene aflange, tandebe. Grenene bugtebe. D. Endivie, Vinter Endivie. Blackw. T. 183.

Beffr. Roben tapformig, med mange Sibetrevler. Stangeten opret, kantet, grenet, bladet, glat, 2-3 Job boi. Bladene tot. tættere sammen, ved Roben næffen omvendt-ægformige, sidbende, glatte. Blomfierne i Enden paa Stængelen og Grenene, mindre end hob den foregaaende. 1= og 2aarig. Blomfirer i August.

Den er vildvorende i Offindien.

De vigtigfte Afarter af denne Plante er glat bredblas bet, ftor frufet og liden frufet Endiven Ciforie, hvilfen fidfte Afart dorfes hoppiaft.

Egenst. og Anvend. Dens Blade give en meget god Salat, isar naar de ere blegede. Den er og et meget godt Quægfoder og er i Engelland anbefalet til Dyrkning. Den bar samme Kræfter som den foregaaende.

Dens Dyrkning er som Hoved Salat Lactukens, kuns at den, da den dyrkes her til Efteraars og Vinterbrug, ko saaes sildigere. Da den ikke sætter Hoved som Salat, maa Hjertt, for at blive tjenligt til Spiisning, først bleges, hvilket keer ved at sammenbinde Bladene 2 à 3 Uger førend de skulle bruges, og hvilket bør skee naar Planten er aldeles tør, da Hjertet ellers let raadner. Om Efteraaret optages de med al den Jord, som vil sølge med Rødderne og indslaaes i Sand i en Kjelder til Vinterbrug.

15de Slagt: Burte (Arctium).

1. Almindelig Burre (A. Lappa). Bladene hjerteformige, stilkede. Fl. D. T. Fl. N. 258. D. Agere burre, Agerstreppe, Tordenskreppe, stor Streppe. R. Lungs gras, Klunger, Klagg, Burre, Lufeblad.

Beste. Roben tapformig. Stængelen opret, meget grent, trind, suret, lidet udeclt, 2.3 god hoi. Bladene meget ftore, verelvise, paa Overstaden jevne, paa Understaden uldede, lidet tandede. Bladfiltene halvomfattende, surede, uldede. Blomsterne sidde i en Top. Bægerne kugleformige; Stjæstene frogsormige og hænge derfor sast ved Klæder 2c. Kronerne violet, rode. 20arig. Blomstere i Juni, Juli og August.

Afart: Ulbbægeret almindelig Burre (A. L. B. Lin.) Bagerne spindelvavagtig filtede. Bladene heelrandede. (A. Bardana Willd.) Fl. D. T. 642.

20th

2den Afart: Liden almindelig Burre (A.L. minor Schum.) med fildtebe, afftumpede Bagere, bugtet tanbebe Robblabe; aflange, tanbebe Stangelblabe. Denne Afart er meget mindre end be andre.

Denne Plante vorer meget almindelig paa dyrkede Steder; ben forfie Afart er itte saa almindelig som hovedarten, og den anden Afart er tup funden ved Torbet.

Egenst. og Anvend. Roben kan spises som Storzonere. Stanglerne kunne om Boraaret bruges som Asparges, naar de stralles. Bladene bruge Fisterne til at roge Flyndere med. Frugtbunden kal smage som Artistokker. Bægerstjællene hange let i Faarenes Ulb. Den har blodrensende, urin: og sveddrivvende Egenskaber, og Bonderne i Norge bruge Bladene og et Decoct, deraf som Huustaad mod Skab og Saar.

16be Slagt: Sfjær (Serratula).

1. Enge Sfjær (S. tinetoria). Blabene taffebe, libet ranbhaarebe, lireformig , halvfinnebe, med en ftor Enbeflig. Fnoffen rue. Fl. D. T. 281. D. Engeffær.

Farve Stjar, B.

Beftr. Roden grenet. Stængelen opret, rant, tantet, glat, bladet, 1,2 gob bei. Bladene verelvife, spidetandede, glatte. Blomfierne i en halvkjerm, paa Enden af Stængelen Bægers Fjællene mortbrune. Kronerne violet mortrode. Bleeraarig. Blomfirer i Juli og August.

Den varierer meget i henseende til Bladenes gorm; man finber undertiden alle Bladene udeelte og undertiden de nederfie hele og de overfie deelte.

I Kratter, paa Enge og ved Diger, i Mangde ved Flaffe. troen og i harefloven ved Ballerup, ved Ledoie, Neftved; paa Lagfinge, ved Narhuus.

Egenft. og Anvend. Den giver en meget god guul Farve, som efter forftjellige Tilfætninger af Allun, Pottemas ger . Leer, Sips zc. bliver lyfere og mørtere og isar er tjenlig til Grunden for grøn Farve. Faarene abe dens Blade, naar de endnu ere spade.

Den

Den byrtes paa abstillige Steber og ubfordrer en fugitig, bybt gravet og vel gisdet Jord. Den saaes em Horeller Efteraaret i et havebed og udplantes saaledes, at Planterne staae en Fod fra hverandre. Bladene afstjeres om Eftergaret og tørres i Vinden.

2. Sjeld Skjær (S. alpina). Bogerne lidet haarede, egformige. Bladene ubeelte, paa Underfladen uldede. Fnok: ten fjeret. Fl. D. T. 37. Fl. N. 48.

Beffr. Roben grenet. Stængelen opret, rant, ubeelt, blabet, kantet, lidet hviduldet, fra 3 Commers til 2 Bods hoide. Blabene ægformige eller lancetformige, meer eller mindre tandete, morte, paa Overfladen hvide og uldede paa Underfladen; Robbisbene ftiltede; Stængelbladene fiddende; de overfte heelrandede, knieformige. Blomferne sidde i en Halvstjerm, paa Enden af Stengelen. Bægerstjællene brune, budte, befatte med hvide haar. Aronerne violet. rode og Stodfnappene blaae. Bleeraarig. Blomfter i Juli og August.

I Norge ved Aafjorden og Roraas, og i Finmarten paa Sjel-

Rgenft. og Unvend. Ubefjendt.

17te Slagt: Tibfel (Carduns).

* Deb nedlobende Blabe.

1. Lancetbladet Tidsel (C. lanceolatus). Bladene halvfinnede, stivhaarede, med udspilede Klige. Bagerne agformige, uldhaarede. Stangelen haaret. Fl. D. T. 1173. Fl. N. 720. D. Lidsel. M. Listel, Lortistel, Beitistel, Spartistel, Horntistel. F. Listil.

Lancetbladet Bladhoved, Dec. Pl.

Beffer. Roben tapformig, grenet. Stængelen opret, tyl, grenet, bladet, furet, vinget og paa Bingerne tornet, 2-3 300 hoi. Bladene verelvise, paa Understaden uldhaarede, i Kanten besatte med stive, gule Korne. Blomsterne oprette, i Enden af Stængelen og Grenene. Bægeret ægformigt, tornet og imcken Kornene udeelt. Kronerne rod violette. Stovknappene gult. Knotten sjeret. 2001.

Overalt omfring ved Landsbyer, Agre, Beie te.

Egenft.

Egenst. og Anvend. Stangelen fal kunne spifes om Foraaret, naar Overhuden aftages. I Norge ade Hestene den med Begjerlighed, naar den udblødes og koges. Frøene brus ges i Norge, efter Willes Beretning, til Fruentimmer Stads, de skal vare temmelig meelrige og smage ret godt. Anokken kan bruges til Udstopninger. Forresten er denne Plante et skadeligt Ukrud paa Agrene.

2. Miffende Tidsel (C. nutans). Bladene afbrudts nehlebende, tornebe. Blomsterne niffende. Bagersiallene lancetsormige, oventil aabne. Fl. D. T. 675. Fl. N. 565. D. Natsoul Tistel, Lufttistel.

Beffer. Roben grenet. Stængelen opret, grenet, tantet, tæt besat med asbrudte, tornede Binger, 2.3 3od hoi. Bladene halv, finnet. bugtede, lidet haarede. Blomfterne eenlige paa Enden af Stængelen og Grenepe, paa en temmelig lang, trind, hviduldet Stift. Bægeret ægsormig. trederundt. Stjælene tornede, lidet uldbaarede. Kronerne mort. violet. rode. Inoffen haarformig. 2aarig. Blomftrer i Juli og August.

I Norge ved Trondhjem; ogsaa i Holsteen. Baenst. og Unvend. Ubeffendt.

3. Laadstilket Tidsel (C. acanthoides). Bladene nedisbende, bugtede, tornede. Bagerne kugleformige, lidet stilkede. Stjallene linieformige, tilbagebsjede. Fl. D. T. Jaqv. Fl. austr. 3. T. 249. D. Enge Tibsel.

Beftr. Roben tapformig. Stængelen opret, meget grenet, fustet, haaret, ligefom ben foregaaende afbrudt vinget, men mere tornet, 2-3 Fod boi. Bladene fom den foregaaendes, tun lyfere paa Underfladen. Blomfierne mindre end hos him, i Enden paa Stængelen og Grenene, flere paa een Green, fortstilfede eller siddende. Bægerstjellene linieformige, med en fin Korn. Kronerne mortere end den forriges. Knotten haarformig. 1 aarig. Blomfirer i Juni og Juli.

Almindelig paa Diger, ved Beie og paa Agre.

Egenft. og Unvend. Den er undertiden et fadeligt Ufrud.

4. Brus ,

4. Aruset Tibsel (C. crispus). Bladene neblsbende, aflange, bugtebe, tornebe, paa Understaden nibede. Blomfterne stillede, sammenhobede i Enden paa Grenene og Stangelen. Bægerstjællene aabne. Fl. D. T. 621. Fl. N. 256. D. Libsel. N. Gemeen Listel, Linter Listel, Jutteltrest.

Beffr. Den er kjendelig fra den foregaaende ved Roden, fom er mere grenet; ved Bladene, fom ere bredere og mindre bugtebe og have i Randem fvagere Corne, og ifær derved, at Blomferne fidde tættere fammen. 1 aarig. Blomferer i Juli og August.

Paa famme Steder fom den foregaaende.

Egenst. og Anvend. Bierne træfte af Blomfterne.

5. Ajær Tidfel (C. palustris). Bladene nedlebende, halvsinnede, tandede, tornede, rue. Bægerne agformige, sammenhobede, lidet tornede. Anoffen fjeret. Fl. D. T. Fl. N. 598. Curr. Fl. Lond. fasc. 6. T. 56. R. Reptistel, Spaatistel.

Rjar Bladhoved, Dec. Dl.

Beffr. Roden grenet. Stængelen opret, rant, grenet, totnet ved de afbrudt nedlobende Blade, 3-6 Jod hoi. Bladene halvfinnede, med bugtede, tandede Flige. Blomferne siddende, sammens
hobede paa forlængede Stilfe. Bægerkfjælene tiltrofte. Kroners
ne violet-rode, undertiden hvide. 2aarig. Blomfrer i Juli 39
Mugnft.

Ifte fjelben i Borvemofer, Afarten med hvide Blomfer fant Drof. Babl paa & moe.

Egenft. og Anvend. I Sverrig fpifes Stangelen, naar Planten er ung.

** Ded fiddende Blade.

6. Ager Tidsel (C. arvensis Curt.) Bladene halvsinne be, tornede. Stængelen topformig deelt. Bægerne ægsæ mige, utydelig tornede. Fnoffen sjeret. (Serratula arvensis Lin.) Fl. D. T. 644. Fl. N. 255. D. Tidsel. R. Aafer Tistel.

Ager Stjor, B. og Dec. Pl.

Beffr. Roden grenet, lidet frybende. Stængelen opret, trinb, jeun, 12:2 god boi. Bladene verelvife, med ulige flore gige, i Rans

Randen ferft tornebe. Glomkerne oprette, fillebe. Bagerffale lene tet taglagte, i Randen libet ulbhaarebe. Kronerne libe violete tobe. Bleeraarig. Blomftrer i Juli og August.

Almindelig ved Beie og paa Agre.

Egenft. og Unvend. Koer og Sviln ade bens fpade Blade. Bierne traffe af Blomferne. Inoffen fan ligesom de fleste Tibelere bruges til Fyld. Den er forresten, ved bens farte Asbber, et ftabeligt Ufrub.

7. Marie Ciofel (C. marianus): Bladene omfattende, tunbbugtede, torinede: Rodbladene halvstinnede: Bagerffjallene bladagtige, tilbagebraffede, i Randen tornede: Fl. D. T. Curt. Fl. Lond. fasc. 3. T. 54: D. Marie Libfel:

Beffr. Roben tapformig. Stængelen opret, grenet; meget bladet; füret; glat; 3.5 god boi. Bladene flore; glindfendes glatte, mortgronne, med bride Aarer; Stængelbladene aftangez berelbise, ved Grunden hjerteformige. Blomfterne meget florre end hos de foregaaende, eenlige paa Enden af Stængelen og Grennene. Blomfterfiltene uden Blade og Torne. Gægerstjællene have meget flive; guulagtige Torne: Kronerne viblet rode: Knotten haarformig, rue. 14arig: Blomftrer i August.

Den fludes fom bild ven Ulrifsholm i Spen og i Inland bes

Ranbers.

Egenst. og Andend. Maar Tornene bortstjeres, fal bene Blabe kunne bruges som Kaal. Frene inbeholde Olier De have feberdrivende Egenstaber og ere brugte mob Tattersfot; i Jylland bruges de terrede og ftøbte Frøe, indtagne i Olyfom et Hudrad mod Sting.

8. Jorstjelligbladet Tidset (C. heteraphyllus): Blasbene omfattende, lancetsormige, randhaarede, hele og fligede; paa Understaden fildtede: Blomsten næsten eenlig, stiltet. Fl. D. T. 109: Fl. N. 257: M. Hvidstol; Bjønsturt, Hestesblad, Heste Staare, Hestespere, Ulveliim, Hviddlad, Reend Listel, Ovitmo, Blakfie, Hviddlete, Eng Børst.

Borfffelligbladet Bladhoved, Dec. Di.

Befer. Roben fribende. Stængelen opret; rant; trind, furet; lidet uldet, 1,3blomfret, 2,3 Tod boi. Blabene bred lanecte

formige, soibse, takkebe, paa Overnaden glatte og merkgrenne, waa Understaden bvidagtige, uldede; Rodbladene stillede, ofte deelte miden; Stængelbladene omfattende, verelvise. Blomsten soler eenlig paa Enden af Stængelen paa en lang, trind, for Blomstringen lidet nikkende, uldhaaret Stilk; undertiden fremkommer et Par Blomstrille af de overste Bladarler. Bægerstjækene tiltriste, úthdelig tornede. Arontene flore, mort voleterode. Randfrosten rue; den midterste sjeret. Bleeraarig. Blomstrer i Juli pa August.

3 Stove temmelig fielben; f. Er. i Charlottenlund; i hatefer ven lige for Ballerup, ved Stangerup; i Inland ved Fryfenborg. Temmelia alminbelia i Norge.

Egenst. og Unvend. Bladene blandes i Norge imelen Asgtodat, og Saften af Bladene bruges som et Huusmidel mod Saat. "I Rusland farver man quult med den.

9. Bortstænglet Tidsel (C. acaulis). Ingen der meget fort Stangel. Bageret glat. Fl. D. T. 1114. Rortstanglet Blabboveb, Dec. Ol.

Beffer. Roben træcagtig, tof, ubeelt. Bladene nebtrofte pad Jordeit, frandsformige, fillfede, halvsinnede, tornebe. Blomfen eenlig, fior, undertiden pad en fort, trind Stiff; under Bagetet fidder fæbrantig et Par imna Blade. Bageret ægformigt, mod oprette, spids-fillfede Stjæl. Kronerne violet-rode, Stovecaft tange. Inoffen fjeret. Fleeraarig. Blomfter i August of Scretember.

Almindelig paa Enge.

Wigenft. og Anvend. Dens nebtrotte Blabe ferhinder Graffets Bert.

10. Sjertebladet Tibsel (C. oleraceus). Bladene om fattende, hjerteformige, halvsinnede, randhaaret taffede. Blom sterbladene agformige, farvede. Bægerstjællene lancetformige tornede. Fnotfen fieret. (Cnicus oleraceus Lin.) Fl. D. T. 860.

Almindelig Bladhoved; B. og Dec. Pl.

Beffer. Roben grenet. Stængelen opret, trind, ftribet, 3:5 gob bei. Bladene omfattenbe, fore, verelvife. Blomfterne fibte tat fammen paa Enden af Stængelen og ere teminelig fore, gunfengelige, bedæftebe af hule, fore, guulagtig boide, ranbhaarede

Blomferblade. Blomferfillene meget forte. Bægerfickene fore, taglagte; tornebe. Kronerne lysgule. Blectaarig. Blomfret i, Inli, Auguft og September.

Daa Enge og ved Grovter.

Egenft. og Anvend. I Inland anvender man den til at farve guult. Bladene bruges paa adfillige Steder til Kaal. Bierne traffe af Blomfterne. Anoffen af alle biffe Tidfelarter fan spindes, naar ben blandes med Uld, og bruges til hate tefildt.

18be Slagt: Melfober (Onopordum).

t. Almindelig Westscher (O. Acanthium). Bager: Pjallene ftive, udsvilede, med spelformige Torne. Bladene ergformig aflange, bugtebe, paa begge Sider uldhaarede. Fl. D. T. 909.

Befer. Roben tapformig grenet. Stangelen opret, rant, grenet, vinget af de nedlebende Blabe, nidet, 4.6 fod hoi: Bladene verelvije, fore, tattebe, tornede. Blomfterne fore, i Enden paa istangelen ag Grenene. Bægeret meget fort, med udspilede, farft tornede Sijal. Kronerne violet. robe. Frone ompendte Egformige, glindsende. Anotten rue. 2aarig. Blomftrer i Juli pa August.

Dift og ber paa fandige Diger, f. Er. bmfring Kjobenbabh, Stjeffjor og Wordingborg; i Boen ved Dalum; i Jolland ved Nar-buud; i Holfeen paa Beien til Lubet.

Egenft. og Anvend. Froene indeholde Olie. Bierne træffe af Blomfterne. Af Ulben, som findes paa Bladene og Stængelen, har man gjort Papier, og spundet den blandet med dyrift Uld.

1986-Slugt: Artiftot (Cynara).

ti Save Artiftot (C. Scolymus). Blabene libet tor: nede, finnede og ubeelte. Bagerffjallene agformige. Blackw. T. 458. D. Artiftot:

Beftr. Roden grenets Stængelen boret, tot, ftib, füret, blasbet, 204 god boi. Bladene ftroebe, tancetformiges sadvanlig halv-finnede, glatte, i Spidsen af Fligene blodpiggede. Blomkerne fidde i et meget ftort hobed paa Endeil af Stwigeleit. Bagers

Miguliene meget totte og flive. Kronerne violette. Bleeraarig. Blomfirer i September.

Den findes vildborende i bet foblige Europa.

Af Artistoffen dyrfes almindeligst her den engelfte, som ogsaa er den bedste og tisdfuldeste, men ei saa frugtbar som den grønne eller franste, endnu gives en tredie, her lidet bekjendt Afart, den piggede, som endnu er frugts barere, men har kun smaa hoveder. Af den engelste har man ogsaa en Underafart, som er rød.

Egenst. og Unvend. Man spifer, som bekjendt, bene Frugtbund og Grunden af Bagerskjællene. I Barbariet brw ger man Blomsterne i Stedet for Løbe til Oftlavning. Ble bene farve guult paa Ulb, og Køerne ade dem. Frøene ere olierige, og Aften af Planten stal inbeholde megen Ludfalt.

Denne Plante er fra et faa fyblig Rlima, at ben naffen albrig taaler vore Bintre uden ben ombyggeligfte Bebafning, ben bringer beller albrig mobent Free hos od. Man er berfor nedt til at opelfte ben af Free, forffrevet fra foblige Egne, men er bebre tjent meb at forplante ben ved Robftud fra Saver, hvor ben alt byrfes. Freet ubfaces i feeb, ffier, fug tig Jord, enten paa Miftbeb eller paa et anbet Steb i frie Man vil have lagt Mærke til, at be, fom have pige gebe Blade, ere udartede, hvorfor biffe borttaftes ved Forplants ningen; benne feer i en vel omgravet, gisbet Jord, i en Afr ftand af I til 14 Alen. Robffubbene foger man at forfaffe fig, faafnart Planten i Foraaret begynder at give nie Rebber, fom fielben feer ber i Landet, forend i Begynbelfen af Dai Maaned, huilte derpaa forplantes ligefom Freeplanterne. Dob Efteraaret afffjeres Stangler og Blabe ;. Jorben hoppes om bver Plante, fom berefter baffes meb Lou, Salm, Bart eller beslige, fom tan beffntte bem mob Froften. Forfigtighed uagtet, har man bog Erempler, at be ved fugtige Bintre forfrpse eller tage Gfabe af Angtigheb; bet er ber: for gobt, hvor man bar gobe Rjelbere, at optage enbeel Plan ter

ter og inbstage i Jord eller Sand i Rielderen, for at fage nogle reddede, ifald Binteren blev ugunftig. Hvert Forgar omgraves Jorden imellem Radiene, dog uden at sagre Rødderne, hvors ved det er godt, aarlig at gjøde den med velforraadnet, helst Roes Giødste, Sommeren over holdes de blet rene for Ukrud, og Jorden oplokres mellem Planterne.

2. Chardon Artistof (C. Cardunculus). Bladene tors nede, alle halvsingede. Bagerstjallene ügformige. Tab. hist. 10754. D. Chardon, Chardon d'Espagne.

Beftr. Mogle ansee ben for at ware en Afart af ben fores gaaende, imidlertid ubmarter den vildvorende fig meget ved Bladene, fom cre bobere, halvsinnede og have smallere Flige, ber ere besatte med lange, five, gule Torn, og ben dyrkede ved hoiere Stangel og tyfkeve Bladarler. Hagerficklene ende sig og i en saadan Torn. Pleeraarig. Blomfrer & September.

Paa Ereta og i Barbariet.

Egenft, og Unvend. De kjødagtige Ribber af Bladene og de spade Stangler spifes,

Dens Dyrkning har meget' tilfællebs med ben foregaaende, men da ben endnu er tjeknere, da det især er dens Bladstilk, som benyttes til Brug, og disse af de unge Planter ere de særkeste, saa overvintres de ikke, men tiltræktes af Free hvert Aar. Man saær den om Foraaret saa Miskbed, og Udplantzningen skeer i samme Grund som foregaaende, men i det ringgeste i 14:1½ Alens Afstand. Mod Esteraaret, naar Bladskilkene have opnaaet den til Brug fornsdne Styrke, bleges de, hvilket skeer ved Sammenbindning, og ved at lægge frisk Desskilgsdning omkring Planterne. For at fremskynde Blegningen nedlægges ogsaa hele Planten, kort sørend den skal bruges, aldeles i Gjødning. Saasnart Frosten vil indsinde sig, optages de og nedsættes i Kjeldere til Binterbrug, hvor Mangel paa Luft forsger Blegningen.

20be Olagt: Barline (Carlina).

1. Alnindelig Barline (C. vulgaris). Stangelen Salvffjermformig : mangeblomftret. De pberfte Bagerffjal halve

finnede; de indvendige bvide. Fl. D. T. 1174. Fl. N. 966. D. Bergtiftel, Evertiftel.

Beffr. Roben tapformig. Stangelen opret, fiv, furet, bladet, uldet, i Toppen grenet, 1-1 Bod hoi. Bladene vereinfe, affange, bugtede, fiddende, paa Underfladen utbhaarede, i Randen befatte med guulagtige Torne. Blomferne eenlige paa Enden af Stængelen og Grenene. Bægerets pherste Stæl bruunagtige, fortere og meget tornede; de indvendige længere, guulagtige, uden Corne, Kronerne rodlig-bvide. Knoffen sieret, 2garig. Blomp krey i Juli og August.

Paa torre Batter iffe fielben.

Begerkt, og Anvend. Frugtbunden Kal pære spifelig. De Begerbladene træffe sig sammen ded fugtigt Beir og adde kg i Tarfe, bar man villet anprise den som, en Sort Dygme meter.

21be Glagt: Saffor (Carthamus).

1. Javoer Saftor (C. tinctorius). Stongelen glat, Blabene agformige, udeelte, tornet tandede. From nogne, Kniph. Cent. 7. n. 8. D. Saftor, uagte Safvan.

Beftr. Roben kandet grenet. Stængelen opret, blader, i Toppen grenet, 1=1½ Iod boi. Bladene temmelig five og glatte, Blomfterne i Enden paa Stængelen og Grenene. Bægeret taglagt, de pherste Stjæl ende fig i en Born; de inhvendige større og utorende. Kronerne safranrøde af Bægersiællenes kangde, igarig. Plomster i Juli.

Den porer pild i Mgopten og Offindien.

Egenst. og Anvend. Blomsterne ere fortræffelige til guul og rob Faruning, og Safran bliver ofte forfalstet dermed. Med Froene foerer man Hone, og de give en god Olie. Blav dene give et Vintersoder for Geder og Fagr. Stængelen tie ner' til Brandsel, Planten dyrkes i Haver til Ziir. Froene ero afforende.

Den saas i April og Mai, t let, dybt gravet og karkt giebet Jord. Planterne udplantes I Fod fra hverandre, lugge og vanbes stittig. Man afpluffer Blomsterne, naar de mednes.

22be Slagt: Brondfel (Bidens).

1. Tredeelt Brondfel (B. tripareira). Bigdene 3beelte. Bagerne ved Grunden bladede. Froestaffene oprette, omtrent g. Fl. D. T. Fl. N. 524. Curt. Fl. Lond. fasc. 4 T. 57. D. Brondsel, Strader. N. Brendste, Bruuns stjar.

Beffr. Roben tapformig, trevlet. Stangelen opret, glat, ved Grunden sidet haaret, trind eller budt akantet, grenet, 1½,2° Bod boi; Grenene modsatte. Bladene fiddende, modsatte, indftaarene og taktede, glatte paa den overfie og lidet haurede paa den nesderfie Flade. Blomfterne fidde eenlige og oprette paa Enden af Stænglerne og Grenene. Bægerbladene bruunagtige. Kronerne gule. Avnerue ligne Bægerbladene, 1aarig. Plomftrer i Aug. flog September.

Afart: Lav tredeelt Brondfel (B. t. pumila Schum.) med Iblomstret, meget libet beelt Stangel; taftebe Blade og ubeelt Rob.

Almindelig i Torvemofer, veb Grovter, Damme u.

Egenft. og Anvend. Med Allun og Potaste give Blomfterne forstjellige Sorter guul Farve. Dens Free hange let t Faarenes Uld. Bierne trafte af Blomsterne,

2. Mittende Brondfel (B. cernus). Bladene fancets formige, taffede, Blomfterne niffende, ved Grunden bladede, Freestaffene oprette, omtrent 4. Fl. D. T. 841.

Beftr. Roben langtrevlet. Stongelen opret, meget grenet, trind, furet, næften glat. Bladene mobiatte, siddende, omfate tende, tillpidiede. Blomfierne sidde cenlige paa Enden af Stansgelen og Grenene; de ere meget nittende og have ved Grunden 4-5 linteformig- lancetformige, heeltandede Blade. Bægerne bruunage tige. Kronerne gule. 1 aarig. Blomfirer i September.

Afart: Straalblomstret nikkende Brondsel (B. c. radiats) med straalende Randkroner. (Coreapsis Bidens Lin.) Ikte sielden wed Damme og i Korvamoser.

Egenft. og Anvend. Blomsterne kunne bruges til Guuls farvning og Morduanerne bruge den til at give Utd., som de først

finnede; de indvendige hvide. Fl. D. T. 1174. Fl. N. 966. R. Bergtiftel, Evertiftel.

Beffr. Roden tapformig. Stangelen opret, fiv, furet, blatet, ulbet, i Toppen grenet, I-1 800 hoi. Bladene verelvife, affange, bugtede, fiddende, paa Underfaden ulbhaarede, i Randen besatte med guulagtige Torne. Blomkerne eenlige paa Enden af Stængelen og Grenene. Bægerets nderke Stat bruunagtige, tortere og meget tornede; de indvendige længere, guulagtige, uden Torne. Aronerne rodlig bvide. Enoffen sjeret, 2garig. Blome krer i Juli og August.

Paa torre Batter iffe fielben.

Bagenft, og Anvend. Frugtbunden Kal være fpifelig. De Bægerbladene træffe sig sammen red fugtigt Beir og adbæ kg i Tærfe, har man villet anprise den som, en Sort Dygne meter.

21be Glagt: Saffor (Carthamus).

1. Jarver Saftor (C. tinctorius). Ctangelen glat, Blabene agformige, ubeelte, tornet tandebe. Freene negne, Kniph. Cent. 7. n. 8. D. Saftor, uagte Safran.

Beffer. Roben sandet grenet. Stængelen opret, blader, i Toppen greuet, 1=13 god boi. Bladene temmelig five og glatte, Blomkerne i Enden paa Stængelen og Grenene. Bægeret taglagt de pherste Stjæf ende fig i en Corn; de indvendige større og utvernede. Kronerne safranrøde af Bægerkjæstenes kangde, igaris. Plomster i Juli.

Den vorer pilb i Egopten og Offindien.

Egenst, og Anvend. Blomsterne ere fortræffetige til gunt og rob Faruning, og Safran bliver ofte forfalstet dermed. Med Froene foorer man Hone, og de give en god Olie. Blas dene give et Vintersoder for Geder og Faar. Stængelen tie ner, til Brændsel, Planten dyrkes i Haver til Zitr. Froene ere afforende.

Den saaes i April og Mai, t let, bybt gravet og færte siebet Jord. Planterne udplantes I Fod fra hverandre, but 90% og vanbes stittig. Man afpluffer Blomsterne, naar de mednes.

Digitized by Google

22be Glagt: Brondfel (Bidens).

Dagerne veb Grunden bladede. Froestaffene oprette, omtrent g. Fl. D. T. Fl. N. 524. Curt. Fl. Lond. fasc. 4 T. 57. D. Brondsel, Strader. M. Brendste, Bruuns stjar.

Boffr. Roben tapformig, trevlet. Stængelen opret, glat, ped Grunden floct haaret, trind eller budt 4kantet, grenet, 1½,2 Bod boi; Grenene mobsatte. Bladene fiddende, mobsatte, indftaar, ne og taktede, glatte paa den overfte og lidet haarede paa den nederfte Flade.. Blomfterne fidde eenlige og oprette paa Enden af Stænglerne og Grenene. Bægerbladene bruunagtige. Cronerne gule. Avnerne ligne Bægerbladene, 1aarig, Plomftrer i Aug. fog September.

Afart: Lav tredeelt Brondfel (B. t. pumila Schum.) med Iblomstret, meget lidet deelt Stangel; tattede Blade og udeelt Rod.

'Almindelig i Corvemofer, ved Grovter, Damme u. .

Egenft. og Anvend. Med Allun og Potaste give Bloms ferne forstielige Sorter guul Farve. Dens Free hange let t Faarenes Uld. Bierne trafte af Blomsterne.

2. Mittende Brondfel (B. cernua). Bladene fancete formige, taffede, Blomfterne niffende, ved Grunden bladede, Freftaktene oprette, omtrent 4. Fl. D. T. 841.

Beftr. Roden langtrevlet. Stangelen opret, meget grenet, trind, furet, næften glat. Bladene modfatte, fiddende, omfate tende, tillpidsede. Blomfterne side eenlige paa Enden af Stangelen og Grenene; de ere meget nittende og have ved Grunden 4-5 linteformig- lancetformige, heelrandede Blade. Bægerne bruunagetige. Kronerne gule. 1 aarig. Blomftrer i Geptember.

Afart: Straalblomstret nikkende Brondsel (B. c. radiato) med straalende Randkroner. (Coreopsis Bidens Lin.) Itte sielben vod Damme og i Korvemoser.

Egenft. og Anvend. Blomfterne kunne bruges til Guuls faroning og Morduanerne bruge den til at give Uid, som de førft

først have udfogt med flad Ulvefod, en smut guulteb Farve. Bierne træffe af Blomsterne.

3. Liben Brondfel (B. minima). Bladene lancetfermige, siddende. Blomfterne og Frøene oprette. Fl. D. T. 312.

Befer. Kormobentlig en Dverg. Afart af ben foregaaenbe, bort til og Smith og Billbenom benfore den, ftjont man under tiden finder, at den har temmelig bybt zbeelte Blade. Den ubmærker fig forreften ved en albeles udeelt Stængel og ved beut Libenheb, da den ofte ikte er mere end i, men undertiden gibm mer boi. iaarig. Blomfrer i Juli og August.

Paa oversvommede Steder, udlobne Damme ic.

Ægenff. og Unvend. Ubefjendt.

23be Glagt: Sjortetroft (Eupatorium).

1. Sampeagtig Sjortetroft (E. cannabinum). Mit fingerformige Blade, Fl. D. T. 745.

Befer. Roben grenet. trevlet. Stængelen opret, rank, grint, trind, glat, i Coppen kantet og haaret, 2-4 god hoi. Grenen modlatte. Bladene modlatte, 3-5deelte, næften 3-5hober, med lancetformige, takkede, rue, tilipidsede Blige. Blomkern fidte i en mangeblomfiret halvsterm, das Enden af Stængelen og Grenene. Bægerbladene aflange, budte; Smaakronerne 4-5, torsormige, piolet. lystode. Stoppeiene lange. Knokken rue. Bleetaaris, Blomfirer i Juli og August.

Allmindelig i vaade Rratter, Ellemofer, ved Maer :e.

Egenft. og Anvend. Geberne abe ben. Bierze traffe af Blomsterne; ben har faaet Navnet hiertetrast af ben gamle Jægerpagstand, at Jortene and af ben, naar de bleve ankubte.

Anden Orben.

Ulige Samboe (Polygamia Superflua).

24be Slagt: Regnfand (Tanacetum).

1. Almindelig Regnfand (T. vulgare). Bladene dobbelt halvsinnede, indskaaret : takkede. Fl. D. T. 871. Fl. N. 68. D. Reinfand, Ronfer, Ormekrud. M. Tandsk, ReinReinfan, Ringefan, Rinfan, Aprfonge, Noubrofiif, &,

Bester. Roben trybende. Stængelen opret, rant, fiv, grenet, i Coppen trind, bladet, temmelig glat, 233 god boj. Bladene siddende, verelvile, næsten sinnede; Smaabladene dobt indkaarne, linieformig-lancetsormige, spidstaftede, paa Understaden haarede, Blomsterne sidde i en temmelig for Halpstierm, paa Enden af Stængelen og bestaae af mangfoldige, meget smaa, ele Kortrog ner, bvoras Randblomsterne cre 3. og Stipeblomsterne sdeelte. Bægerbladene i Randen libet stiphindede, Bleeraarig. Plomstrer i Juli, August og September.

Bed Landsbyer, paa Lirlegaarde w. temmelig fielben omtring

Riebenhavn.

Egenft. og Unpend, Den har en meget fært Lugt, og man paaftager, at den fordriver Fluer, Baggeluus og Lopper. Paa nogle Steder i Norge lægger man den under Rosten for at gisre Ollet stærkt og dittert. Linné paastager, at naar man gnider Liig dermed, modstage de Forraadnelse. I Sverrig og Norge bruges de spæde Blade som Grønsel i Pans bekager. I Norge farver man grønt med den tilligemed flad Ulvefod. Dens Frøe er sveds og ormdrivende, sordelende og opløsende.

2, Balfom Regnfand (T. Balsamita). Bladene age formige, udeelte, taffede, Blackw, T. 98. D. Balfom.

Beffe, Roden lidet frobende, Stængelen opret, trind, rue, grenet, bladet, 1.2 god boi, Bladene tæt rundtandede, budte. Rodbladene langfilfede. Stængelbladene perelvile, fiddende, Blomefterne i tapformige Daloffjerme, Kronerne gule, Bleergarig. Blomefter i August.

Den vorer vilb i Spbeuropa.

Wgenik. og Anvend. Den har en behagelig aromatisk Lugt og byrkes berfor almindelig i Blomsterhaver. Den har mavestyrkende Egenskaber.

250e Slagt: Bynte (Artemisia).

I. Mart Bynte (A, campestris). Blabene mangebeelte, linieformige. Stanglerne fremliggenbe, riisformige.

FI,

Fl. D. T. 1175. Fl. N. 803. D. Bynte, Steenbynte. D. og N. vild Abrod, Bynte. N. Marfebu, Strenbu.

Beffr. Roben tond-tapformig. Stænglerne ved Grunden ubbredte, med Lopven lidet oprette, grenede, kantede, glatte, 1-2 Fod lange. Bladene verelvise, bobbelt-uligehalvsinnede; Robbladene ftilkede; de sverste udcelte, linicformige. Blomsterne, som ere meget smaa, sibde i tætte Klaser, som ere lidet niftende. Blomsterflistene uldbaarede. Bægerbladene i Randen lidet sindsudede. Stivetronerue sklovede, rodagtige; Randkronerne overmade faa, udeelte, 2-3. Bleeraarig. Blomstrer i August.

Diff og her paa torre, sandige Marter pg Diger, f. Er. ich Bagivær, paa Bregninge Bante paa Torfinge; almindelig i 3% land. I Norge i den spolige Deel,

Egenft. og Unvend. Man bruger paa nogle Stien Stanglerne til at lade Silfeorme indspinde fig paa.

2. Strand Synke (A. maritima). Bladene manger beelte, fildtede. Klaserne nikkende. Frugtbunden negen. Hunkronerne 3. Fl. D. T. Fl. N. 801. Wodw, med, Bot. T, 122. D. Strand Malurt, vild Eppres. N. Hjarabu, Avitbu, Kathu,

Beffr. Roben grenet. Dele Planten har en boid folograa Farve. Stænglerne oftekt oprette, topformig-grenede, furce, ulb-baarede. De nederfte Blade finnede; Smaabladene meget imalinieformige. Stængelbladene linieformig traabformig dectte; bewerfte udeelte. Blomfterne ægformige, ludende. Bægeret ubbaaret. Bleeraarig. Blomftere i August og September.

hist og her ved Strandfanter, f. Er. ved Blastefroen, pas Amager; hoppig paa Broe og paa Derne ved Lolland og i Oden fe Fjord. I Norge i ben spolige Deel.

Egenft. og Unvend. Den bedaffer Flyvesand. Den benges ofte i Apotheterne for Malurt Bynte.

3. Blippe Bynke (A. rupestris). Bladene lidet bune be. Stængelbladene finnede, med linieformige, spidse Smaarblade. Bladene ved Blomsterne udeelte. Stængelen opstigen be, lidet grenet. Blomsterne kugleformige, stilltede, nikkende. Fl. D. T. 801,

Beffr.

Beffr. Roben grenet trevlet, Stangelen tript, blabet, beelt i Loppen, dunet, 4 - 8 Commer boi. Bladene fillede; Smaablabene ofte tandede. Stiffene halvomfattende, ved Grunden tandede, Blomfierne fidde eenlige paa Enden af temmelig lange Stiffe, og ere florre end paa de oprige Arter. Bægerne halvfugleformige. Bægersfjælene budte, flivbindede i Randen. Kronerne gule. Fleers aarig. Blomfirer i August.

Paa Fjeldene i Rorge, ifte almindelig, f. Er. pga Popre og

i Opdalen.

Egenft. og Anvend, Ubeffenbt.

4. Malurt Bynke (A. Absinthium).' Bladene mane gebeelte, silfehaaret hvidgraae. Blomsterne halv tugleformige, hængende. Frugtbunden haaret. Fl. D. T. Fl. N. 1081. Blockw. T. 17. D. og N. Malurt.

Beste. Roben grenet. Stængelen opret, gmet, kantet, furet, filkehaaret. graaeagtig, 2.3 god boi. De nederste Blade dobbelt halpsinnede eller næften sinnede, med smal. aftange, budte, beelrandede Flige. Klaserne oprette, fleerblomftrede. Blomserne filstede. Bægerne grongstige. Kronerne gunlagtige. Borraarig. Blomstrer i August.

Sift og ber omfring ved Landsbyer, f. Er. ved Borbet, Imgerspriis, Affens; hoppigere i holften. I Rorge findes den fun i den fodlige Deel.

Egenst. og Anvend. Den er anbesalet som et Surrogat for Humle, men dens Birterhed er dertil neppe behagelig
not. Man kan med forstjellige Tilsatninger karve guult og
grønagtigt med den. Naar Kaarene æde den, skal deres Kish
deraf kaae en ubehagelig Smag. Naar den blandes i Hl, skal
det ikke blive suurt. Paa nogle Steder bruges den til at fors
drive Lopper og Mol. Den har mavestyrkende og ormdrivens
de Egenskaber.

5. Graa Synke (A. vulgaris), Bladene halpfinnede, indskaarne, paa Understaden sildtede. Rlaserne enkelte. Blome sterne agformige. Frugtbunden nøgen. Fl. D. T. 1176. Fl. N. 69. D. Graabynke, Bynke, Graabonne, Bøngrak. N. Due, Buegrak, Graa Due, Bynke.

Besty,

Best. Roden grenct-trevlet. Stænglerne oprette, prenekt, surede, bruunagtige, lidet plaede i Turerne, 2-3 Tod hoie. Bladene stillede, verelvise, morkgronne paa den overste og hviduldede paa den unierste Side; de overste lintesormige, spicse. Blomsterklaserne pprette, bladede. Plomsterstaserne guulegtige, med en morkere Rand. Flectaarig. Blomster i August. Almindelig omkring Landsbyer, ved Beie pa Gierder.

Egenst. og Anvend. Paa nogle Steder i Norge bru ger man at lægge den paa Rosten, naar man brygger, sor at giøre Olet stærkt; ligeledes bruger man der i Fodertrang at give Koerne dens Nodder; dens Olade koges og med Lonen draf feder man Kalve; Gederne æde den. Ulden paa Bladene ka bruges i Stedet for chinesisk Svamp. Dens Stilke brygs paa nogle Steder til at sætte paa Steeg. Den har styrkende Egenstaber, og adskillige Bønder troe at kunne kurgre Inw mespege hos Kaarene med den.

6. Pragun Bynke (A. Dragunculus). Bladene glatte, lancetformige, ved begge Ender smallere. Blomsterne tundegtige, stilfede, oprette. Blackw. T. 116, D. Dragun, Long-falat.

Bester, Roben grenet etreplet. Stængelen opret, trind, verte pice grenet, 2=3 god boi Bladene smal lanceeformige, verde pife, groupe. Blomsterne smaa, næften kuglesormige. Sconene guulagtige, Fleergarig. Blomstrer i August.

Den findes i Giberien og Kartariet.

Egenft. 05 Unvend. De unge Blade bruges til Salat sg som Kryderie paa Mad. Man fal funne holde Fluer fra ferft Kjød ved at gnibe det med Bladene, og satte paa Chb te, anseer man dem som et Middel mod Jordsopper.

Den forplantes ved Robffud, fom aftages om Forgaret,

7. Abrod Bynke (A. Abrotanum). Salvbuffagtigi De neberfte Blade dobbelt finnede; de sverfte finnede, haarfor mige. Bagerne dunede, halvkugleformige. Blackw. T. 555. D. Abrod, Ambra, Amber.

Beffr. Roben grenet strevlet. Stængelen opret, meget grenet, tot befat med Blade, 2-3 Eod boi. Grenene oprette, riibfot mie

mige. Bladenes Smaablade meget fiine, næffen berfieformige, beefrandede. Blomfferne guulagtige, (maa, i Bladhiornerne paa Enden af Stangelen og Grenene. Blomfiret i August.

Den vofer bilb i Ofterlandene.

Egenft. og Anvend. Den byrtes alminbelig i Blomfter: havet for bens balfamifte Lugt. Den har omtrent samme Leb gefræfter som de foregagende.

Den formeres ved Deling af Robberne.

26be Slagt: Evighebeblomft (Gnaphalium).

1. Guil Evighebellomft (G. arenarium). Blabene gradeagtig filtede, budte. Robbladene lancetformige. Stans gelbladene linieformig lancetformige. Halvstermen samment sat. Fl. D. T. 641. D. Evighebellomst.

Sanb Evigfrands, B.

Beffr. Roden grenet trevlet. Stangelen opret; trind, fads vanlig udeelt og fun beelt i Soppen, tat besat med en boid Ulb, omtrent 1 86d boi. Bladene heelrandede, vereloife, fibbende. Blomfierhalvsiermene i Enden af Stangelen. Bægerne firbins bede, meget glindsende lysgule. Aronerne gule. 2aarig. Bloms fter i Juli.

Pad torre, fandige Marker, f. Er. veb Charlottenlund, Bes bef, Bagiour, Lethraborg, Beberslev, Reffred; i Inen ved Ul. Terslev.

Egenst. og Anvend. Man troer, at den fordiver Mel. Bonberne binde den i Rrandse, som de ophange i deres Stuer; ben fortsener at dyrkes som Ziirplante, og Bloinsterne kunne, da de ikke let visne, anvendes til Fruentimmer: Stads. 'Ille den paa Stangelen og Bladene kan bruges som Svamp. Blad dene togger man i Japan som Tobak. Den er fortesten ek sketert Tegn paa sandig Jord.

Duulhvid Soighedeblomft (G. lured - album). Bladene halvomfattende, svardformige, rundbugtede, paa begge Sider fildtede; de nederste budte. Blomfterne i Asgler. Fl. D. T. Pet. herb. brit. T. 18. f. 5.

Beffe. Roben trevlet. Stængelen opfigenbe-opret, etinb, balvffjermformig, deelt i Soppen, bvibfildtet, z Bod boi. Bide

dene perelvise, siddende, heelrandede. Blomferne i Enden paa Stangelen og Grenene, mindre end den foregaaendes. Bagerne ved Grunden omgivne med en hvid Uld; Bagerbladene lysgule, glindsfende, flivbindede. Stivelronerne guulagtige, storre end Randtomerne, som have et rodt Ar. idarig. Blomfrer i Juli og August. Efter Weber findes den i Holstein.

Baenst. og Anvend, Ubeffendt.

3. Tveboe Evighedsblomst (G. divicum). Meb femt liggende Robskub; enkelt Halvikjerm, paa Enden af en ubelt Stængel. Lveboe Blomster. Fl. D. T.. 1228. Fl. N. 532. D. Harefod, Kattefod, robe Lopper. N. Hollof, Lubfeurt, Kattefot, Katteblum, Jasalamp.

Eveboe Evigfrands, B.

Beffr. Roben libet frybende; den feber abfillige, babit, nibebe, krybende, golde Robffud. Stængelen enkelt; opret, trub, uldet, 3.6 Sommer boi. Bladene beelkandede; filbtede, ifar pat Underfladen; de nederste spaceformige, libet stilkede; Stangtb bladene lancetformige. Blomkerne paa hanplanten tugleformige, bribe; paa hunplanten aftange og rodagtige. Bleeraarig. Blomkere i Juni og Juli.

Almindelig paa torre Bantet.

Egenft. og Andend. Den tilkjendegiver tor og fandig Joed; den har sammensnerpende Egenftaber, og kan buswe bruges til Garvning.

4. Skon Evighedsblomst (G. sylvaticum). Stewgelen udeelt, opret. Blomsterne i Ar. Bladene lancesormige, ved Grunden snevee, paa begge Sider uldede. Fl. D. T. 254. Fl. N. 841 (under Nann af G. norvegicum). Ratsot. J. Graiurt.

Morft Evigtrands, V.

Deffr. Roben trevlet. Stængelen fildtet, trind, bladet, tob hol. Bladene fidbende, verelvife, spidse. Aret sidder pad Enden af Stængelen og bestaart egentlig af eenlige Blomfter, som tomme frem af de overfie Bladhjorner. Bægerstiællene tat tablagte, i Spidsen sortbrune. Rronerne hvidagtige. Electaarthbomftrer i August.

Engellanderen Smith bar oplyft, at Linne bar ved fin G. sylvar, meent benne og iffe ben folgende. Daaffee ere be fun Afarter af bverandre.

3 Norge ved Aoraas, i Stoven imellem Lorsnæs og Dvafiorben; vafaa i Island.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

5. Rank Evighedsblomst (G. rectum). Stængelett spret, med en mangeblomstret Top. Bladene linieformige lancetformige, paa Overstaden nogne. Fl. D. T. 1229. Fl. N. 227 (paa begge Steder under Navn af G. sylvaticum). D. Museurt. N. Stor Kattefot.

Stov Evigfrands, B. Stov Evighedsblomft, Dec. Pl.

Beffr. Roben træeagtig, med lange Sibetrevler. Stængelen bpret, trind ubeelt, ulbhaaret, bladet, 1.1 god boi. Bladene berelvile, halvomfattende, ved Grunden bolgede, heelrandede, pad Underfladen filtede. Aret er sammensat af mange Smaaear, som sibbe i de everfte Bladhjorner. Bægerstjællene bruunagtige. Bleete darig. Blomfret i Juli og i August.

Den ligner meget ben foregaaenbe, og ubmærter fig blot beb entelte, mere brune Blomfter, og forre, brebere Blabe.

Paa fugtige Steder.

Egenft. og Unvenb. Ubefjendt.

6. Sjeld Evighedsblomst (G. alpinum). Stængelen nebliggende, udeelt, klaset faablomftret. Bladene linieformige, paa begge Sider lidet fildtede. Fl. D. T. 332. Fl. N. 543. R. Rees Fivel, Fjeld Kattefot. 3. Fjanda Fæla.

Kjeld Evigfrands, 3.

Bester, Roben trevlet; ben frembringer flete, ved Grunden krybende, derefter oprette, udeeltes faabladede, trinde, duunhaares de Stængler. Bladene flete sammen ved Rodent, littieformige, lans cetformige, paa Stængelen verelvise, næsten spelformige. Blomsterne fidde i en 2-4blomstret Klase, paa Enden af Stængelen og ligne Blomsterne paa tpeboe Evighedsblomst. Receaarig. Blomsfrer i Juli og August.

Dette

Dette er Bestrivelfen af den Plante, fom findes pad veni fixunte Plade af Fl. "Dan. og fom nogle aufee for at være Gn. alpinum, andre G. supinum Lin.

3 Nordlandene ved Mafoten og i Binmarten.

Bgenft. og Unvend. Ubetjendt.

7. Sump Boighebelomft (G. uliginosum). Stangelen meget grenet, ubbrebt. Bloinfterne tatte, i Enden paa Stangelen. Fl. D. T. 859. Fl. N. 339. D. Svart Kattefot, Semmel Fivil.

Sump Evigfrands, 2.

Deft. Roben grenet. trevlet. Stængelen opret, udbrebt. gro fiet, trind, overalt hvibuldet, 6.8 Commer hoi; de nederfie Gro ne af Stængelens Længde. Blabene verelvise, siddenbe; liniformige, til begge Ender smalle, ulbede. Blomfterne i sma Regler i de overste Bladhjørner. Bægerstjællene gunlagtig-glinbsade; spidse. Kronetne graacagtige: tadrig. Blomstret i Augus og Geptember.

Pad fügtige Steder. I Rorge bed Erondhiem og Eingoold. Ægenft. og Unvend. Ubeffende.

8. Tydit Evighedeblomft (G. germanicum). Stans gelen optet, tvebeelt. Bladene lancetformige. Rugleformige Blomsterhoveder i Greenaplerne og paa Enden af Stangelen (Filago germanica Litt.) Fl. D. T. 997. Fl. N. 933. D. Wuseurt. N. Blotsotgrad, Musegrad.

Endfe Traaberone, Bi Epoff Museum,

Beffer. Roven flingrenet. Stængelen opret, tant, trind, ble bet, uldhaaret, 6:8 Commer boi. Bladene fldbende; halvomfabtende, tætte, verelvife, lancetformige, fpible; paa begge Siber meget uldhaarede: Blomfterne libet valfeformige, fortbrune. Bægerkiallene flivbindede, glindfende, fpibles iaarig. Blomftet i Auguft.

Paa torre Banter, f. Er: veb Bagivær, Reffveb.

Bgenft, og Andend. Den Kal kunne beuges til Garver tie. Den er tilligemed be tvenbe folgende et Tegn paa fans dig Jord.

5. Bjerg

9. Bjerg Evighedsblomft (G. montanum). Stænges len opret, lidet tvebeelt. Bladene linieformige lancetformige, tiltrefte, filtebe. Blomfterne tætte, i Bladhjørnerne og paa Enden af Stængelen. (Filago montana Lin.) Fl. D. T. 1276. D. Poseurt.

Bjerg Traadfrone, B. Bjerg Museurt, Dec. Plantelære.

Bestr. Roden trevlet-grenet; den frembringer flere, oprette, tynde, tætbladede, fint ulbede, blot i Coppen tvedeelte, 3.6 Commer hoie Stængler. Bladene næsten taglagte, spidse, ulbede. Blomsterne sammenhobede. Bægerne ppramidesormige, stantede. Aronerne guulagtige. Inotten af Kronernes tængde. 1 aarig. Blomstrer i Juli.

Paa torre Banter bed Bagivær, Belfingder te.

Egenft. og Anvend. Ubetjendt.

10. Ager Evighedsblomft (G. arvense). Stængelen opret, topformig grenet, Bladene lancetformige, uldebe. Blomfterne filtede, tat samlede, paa Siderne og Enden af Stængelen. (Filago arvensis Lin.) Fl. D. T. 1275.

Ager Traadfrone, B. Ager Museurt, Dec. Plantelare.

Beffer. Roben trevlet, grenet; ben frembringer flere, oprette, ranke, hviduldede, bladede, fri Bod boie Stængler, som efter Længden bære korte, verelvise, blomfierbærende Grene, hvoraf de vverste ere- de længste. Bladene verelvise, halvomfattende, spiele. Blomfterne sammenhobede i næsten kugleformige Nachet. Bægete bladene lancetsormige, randhaarede. Aronerne gule, længere end knotten. 1 aarig. Blomstrer i Juli.

Paa torre Marter. 3 Norge paa Eget.

Egenft. og Unvend. Abeffendt.

27de Slagt: Treffoft (Conyza).

1. Grenet Trekloft (C. squarroso). Bladene agfor: mig = lancetformige, buunhaarede. Stangelen halvstjermformige beeft. Bagerfiallene bladagtige, ubsperrede. Fl. D. T. 622.

Roftartet Trefisft, 3.

Bbb Beftr.

Beffr. Roben grenet. Stængelen ppret, libet grenet, tantet, bladet, duunhaaret, 2-3 Bod boi. De overfte Stængelblade verelvise, lancetsormige, heelrandede eller fiintandede. Robbladent og be nederste Stængelblade ægformige, fillede. Blomfterne ay formige, guulagtige. De nderste Bægerstiæt tilbageboiede; de intendige oprette, randhaarede. Broene kantede. 2aarig. Blomftere i Juli og August.

Den vorer paa torre Steder, efter Fl. Dan. i finn. Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

28be Slagt: Baffestjerne (Erigeron).

I. Canadift Babkestjerne (E. canadense). Singe len stiphaaret, topformig beelt. Bladene lancetformige; & neberste tandede. Fl. D. T. 1274.

Beffer. Roben trevlet. Stængelen opret, bladet, firibet, tind, 1,2 god boi. Bladene ftroede, smal-lancetsormige, i Anden rue, i Spidsen lidet tandede; de overfte smallere og hellendede. Blomfterne smaa, i en tæt Lop. Bægerstjæssene linieformige, spidse. Kronerne stiden-gule, meget fine. Froene fantede. Snotten rue. 1 aarig. Blomster i August.

Almindelig ved Elbbredden.

Egenft. og Unvend. Den er paa nogle Sider & flemt Ufrud.

2. Bitter Baffestjerne (E. acre). Stangelen flast. Blomsterstillene oftest Iblomstrede. Bladene tungesormig: lav eetformige, siddende. Fl. D. T. Fl. N. 504. Curt. Fl. Lond. sasc. 1. T. 60. D. Blace Troldurt. N. Bufr kestjerne.

Bibende Barefod. 2.

Beffr. Roben troolet-grenet. Stængelen opret, rant, welk, trind, firibet, haaret, ½.1 Fod hoi. Bladene fidende, freit, rue, heelrandede. Rodbladene lidet fillede og eattede. Blomfer ne i en oftest entelt Klase. Blomferfiltene og Bægerne haarde. Kronerne violet-blaae; Randfronerne længere end de midterfie. Paarig. Blomfirer i Juli og August.

Afart: Drøbaks bitter Bakkestjerne (E. s. dröbtchense) med en ubmarket stor Endeblomst. Ff. D. T. 874
(under Navn af E. dröbachense).

Alminbelig paa torre Baffer, i Rorge veb Sægfiab i Bær, balen. Afarten er funden ved Orobat i Rorge.

Egenft. og Unvend. Den har forbelende Rrafter.

3. Sjeld Baffestjerne (E. alpinum). Stanglerne 1. blomstrebe. Bageret libet laabent. Randkronerne ubstaaende. Fl. D. T. 292. Fl. N. 665. (Paa begge Steder under Navn af (E. unissorum).

Beffer. Roben trevlet. Stængelen, hvoraf ber undertiden frems komme flere fra een Rob, opret, rank, ubeelt, kantet, bladet, haaret, & 1 god boi, og har 1, sjelben 2 Blomfter paa Enden. Bladene verelvife, fiddende, linieformige, budte, randhaarede, ners vede; de nederste lancetformige. Blomften ftorre, end bos de foregaaende Arter. Randkronerne lystode. Stivefronerne gule. Eleeraarig. Blomfter i Juli og August.

Sift og her paa Fjelbene i Morge og Island.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

4. Een'slomstret Ballestjerne (E. uniflorum). Stangelen iblomstret. Bageret haaret. Fl. D. T. Fl. Lapp. T. 9. fig. 3.

Beffr. Den ligner meget ben foregaaende og er udentvivl blot en Afart deraf; den er kortere og har færre Blade. Rod-bladene ere lidet kileformige. Blomferne ere fiørre i Borhold til Plantens længde, og Bægeret er filtet. Fleeraarig. Glomfrer i August.

Den findes i Rotge paa Fjeldene i sote Tellemarten. Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

29be Slagt: Bestehov (Tusilago).

1. Almindelig Seftehov (T. Farfara). Staftet iblome firet, besat med Stjal. Bladene hiertesvrmige, kantede, rans dede. Fl. D. T. 195. Fl. N. 169. D. Hestehov, Folles sod, Loublad, Hovurt. M. Hestelov, Streppe, Leerswel, Hovgras, Leerstrep. F. Lodnastora.

Beffr. Roben lang, krybende. Stafterne teinde, oprette, 6:8 Lommer boie, befatte med Uld og fine haar, som hver have paa Enden en rodagtig Augle, og belagte med lancetformige, uds vendig glatte og rodagtige og indvendig gronagtige, haarede Stjal.

85 b b 2 Blas

Bladene komme frem efter Blomfterne; de fidde alle ved Roden og ere fiilkede, paa Overfladen gronne og tondt belagte med en spindelvæbformig Uld. Bladfilfene randhaarede, og paa Underfladen filtet- uldede. Blomfteret paa Enden af Staftet, forend Blomftringen nikkende. Bægerstjæliene omtrent 20, linieformige, glatte, gronne, af Randkronernes Længde. Aronerne gule; de pderfte meget længere end Stivekronerne. Bleeraarig. Blomftrer i Ratts ca April.

Temmelig atminbelig veb Kildevæld, ifar hvor Jorden er leret.

Egenst. og Anvend. Man fan spise dens spade Blade, og heftene abe dem. Naar de blive større, bruges de til Rese tobat. Den Uld, som sindes paa dem og ved Grunden af Stænsgelen, kan man bruge som Esnder, til hvilken hensigt man maa aftage den om Vinteren, rense og tørre den. Bierne træste af Blomsterne. Den tilksendegiver en fugtig, leret Grund, ogdens Rødder holde Jorden sammen. Den har blødgiørende Egenstaber.

2. Stragleblomstret Zestehov (T. frigida). Blome fterne i en tond Top, med Straglekroner. Bladene rundage tig hierteformige, ulige taktebe, paa Underfladen filtede. Fl. D. T., 61. Fl. N. 81. N. Kalfkrep.

Beffr. Roben lang, kribende. Skaftet opret, trindt, fribet, haaret, besat med ægformige, omfattende, i Enden standede, fribede Skipl, 8-10 Commer boit. Bladene fidde alle ved Roden og ere langkilfede, for rundtaktede, paa Underfladen hoidfiltede; de page pillformige. Bladkilkene kantede. Blomkerduffen pas Enden af Skaftet, ikke saa taxt som paa de følgende. Ded here Blomkerkilk sidder et bred ægformigt Skjæl. Randkronerne barbelsormige, ubrandede. Recraarig. Blomkrer i April.

Den vorer i Norge paa Fjeldene, f. Er. ved Roraat 18 paa Filefjeld.

Egenft. og Unvend. Ubetjenbt.

3. zwid zestehov (T. alba). Blomsterduften tilspibset. Blomsterne bestaae af Stivefroner. Bladene tredsformig-hier

teformige, dobbelt : spidstandede, paa Underfladen ultagtigs buunhaarede. Fl. D. T. 524.

Beffr. Roben vandret. Sfastet opret, fribet, ulbhaaret, mindre end den folgendes, befat med halvomfattende, lancetsormis ge, hule, i Spidsen undertiden tandede Stjæl. Bladene side alle ved Roben og ere kilkede, i Randen besatte med lange Kander, paa Underkaden hvidagtige. Blomkerdusten tæt. Stilkene hvidauldede. Aronerne hvide. Bleeraarig. Blomkrer i April.

Den er funben ved Gorec.

Egenft. og Unvend. Ubeffenbt.

4. Storbladet Sestehov (T. Petasites). Blomsterstile ten agformig. Kronerne Kivedannede. Bladene aflang : hjer, teformige, ulige tandede, paa Understaden dunede, med tats stagende Grundlapper. Fl. D. T. 842. D. Pestilengurt, stor Hovurt, stor Hovblad.

Beftr. Roben tyf, krybende. Staftet opret, tyft, trinbt, bunkt, ulbet, 1-2 Bod boit; befat med ægformige, halvomfattende, verelvise, i Spidsen ulbede Stjal, hvoraf be nederfie ofte bare i Spidsen ligesom et lille Blad. Bladene sidde alle ved. Roben og ere meget kore, fillede, aarede. Bladfillen ulbet. Blomsterne sidde tæt sammen i Enden paa Staftet og ere tjøbsarvede. Næsten alle Smaatronerne ere tvetionnede. Bleeraarig. Blomstrer i April sa Mai.

Dift og ber paa Enge og fuglige Steber omfring Landsbper, f. Er. i Kongens have, ved Frederitsborg, Snaaferup ved Slangen rup, Roestilde, hyppig i den spolige Deel af Sjelland; paa Falker; i ken ved Odense, Rodtilde, hvidtilde og Snoghoi; i det Slesvigste ved Dadersleb.

Egenft. og Anvend. Roben er bleven brugt mob Peftbyla' der og onde Saar. Den er ofte et stadeligt Ufrub.

30te Slagt: Brandbæger (Senecio).

* Alle Kronerne rerformige.

1. Almindelig Brandbæger (S. vulgaris). Blomsterne uden Randkroner. Bladene halvsinnet-bugtede, omfattende,
tandede. Fl. D. T. 513. Fl. N. 284. D. Korsurt, Svineblomst, Tosilie, stolt Hendrik. N. Svineblom, Korsurt,
Rong

Rong Benbrif, Mefter Benbrif, Flinten Benbrif. F. Sum. marbai.

Beffr. Roden trevlet-grenet. Stængelen robagtig ved Erunden, opret, grenet, bladet, glat, effer lidet uldet, lidet kantet, fod hoi. Bladene verelvise, oftek kun halvkinnede, budte, paa Overfladen glatte, paa Underfladen uldbaarede; de nederske kilkede. Blomkerne sidde topformige i Enden paa Stængelen og Grenene. Blomkerstilkene lidet uldede, stribede. Bægerne kegleformige valse formige, glatte; Stællene linicformige, spibse, i Enden sorte. Alle Smaakronerne rorformige, gule, af Bægerets Længde. Indeten rne. 1 aarig. Blomkrer fra tidlig om Foraaret til sibig om Efteraaret.

Almindelig i haver, ved Gierber ic.

Egenft. og Anvend. Koer, Geder og Sviin adeden. Kanariefugle og andre Sangfugle pille gjerne dens Blade. Blompfterne give Bierne Naring og farve guult. Den er forresten et Ufrud.

- ** De ftraaleformige Randfroner tilbagerullede.
- 2. Alabrig Brandbæger (S. viscosus) Bladene halvs finnede, klebrige. De nederste Bagerstjal flatne. Stungelen meget aaben: grenet. Fl. D. T. 1230.

Befer. Roben trevlet. Stængelen opret, grenet, furet, bladet, klebrig paaret, omtrent i 3od boi. Bladene vereivife, fiddende, budttandede. Blamfterkilkene ere Iblomftrede og fidde i en Lop paa Enden af Stængelen og Grenene. Bægeret klebrig haaret. Kronerne gule. Randkronerne rulle fig ftrar tilbage. Den ligner forresten meget den foregaaende. saarig. Blomftrer fra Juli til October.

- · Paa sandige Steder iffe almindelig, f. Er. ved Birkered. Egenst. og Anvend. Ubekjendt.
- 3. Skov Brandbæger (S. sylvaticus). Bladene halvfinnet : lappede, tandede. De nederste Bægerskial meget korte. Stængelen rank, opret. Blomsterne halvskjermformige. Fl. D. T. 869. Fl. N. 949. N. Skov: Korsgrad, Skogfarse.

Beffr. Roden trevlet-grenet. Stangelen bladet, furet, basret, 2-3 Fod boi. Bladene ftroede, lidet haarede. Rodbladene omvendt agformige, lappede; de overfie Stangelblade nafien balv-Enfinnebe, smallere, ofte libet klebrige. Blomfterne minbre og spidfere end bos de foregagende, gule. Bladene ved Blomfterne linies
formige. Bageret fint duunhaaret. Randkronerne meget smaa;
raarig. Blomftrer i Juli og August.

I Fl. D. T. 791 findes en Plante under Navn af Senecio denticulatus, med smaa, bugtede Blade, som neppe er andet end en Afart af denne, voren i en mager Grund.

Bed Stove, ifar paa fandig Jord; huppig ved Birtered. Af-

Raenft. og Unvend. Ubefjenot.

*** De ftraaleformige Randfroner udffaaende.

4. Saarig Brandbæger (S. erucifolius). Blabene halvfinnebe, tandebe, libet stivhaarebe. Stangelen opret. Fl. D. T. Barr. rar. T. 153.

Beffr. Stangelen lidet grenet, fribet, 2=3 god hoi. Blabene verelvife, fiddende, omfattende; Fligene lancetformige, tandede. Blomsterne i en halvstjerm, i Enden paa Stangelen vg Gremene. Bageret og Blomsterftistene hvidfiltede. Kronerne gule.
Fleeraarig. Plomstrer i August,

Efter Beber i Solfteen.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

5. Abrodbladet Brandbæger (S. abrotanifolius). Blau bene finnet mangedeelte, spidse, uden haar. Plomsterstillene omtrent ablomstrede. Fl. D. T. Jaqv. Fl. austr. P. 1. T. 79.

Beffr. Roben noget frybende. Stængelen nedliggende ved Roben, opftigende og med Toppen opret, trind, glat, ftribet, blabet, sædvanlig fun deelt i Toppen, omtrent i Fod hoi. Bladene verelvise, glatte; de nederste fillede; de overste siddende; Smaabladene og Rigene linieformige. Blomsterne i en Halvstjerm, paa Enden af Stængelen, temmelig store. Kronerne morkgule. Randstronerne linieformig, aflange, udbredte. Fleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Efter Deber i holfteen.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

Digitized by Google

6. Eng Brandbæger (S. Jacolika). Bladene lirefore mig dobbelt halvsinnede, udspilede, tandede, glatte. Stanger len opret. Fl. D. T. 944. Fl. N. 950. D. St. Ja: -cobsurt. N. Svin Solsie, Jakobs Korsa, vild Jacobs Stan, Krosgras, Jakobsgras.

Jafobs Brandbager, 2.

Beffr. Roden grenet trevlet. Stængelen opret, grenet, kribet, glat, bladet, ofte violet ved Roden, 1 = 2 god bei. Bladene glatte, morkgrønne, ved Grunden omfattende. Blomkerne side i Dalufterme, paa Enden af Stængelen og Grenene. Blomkerbladene tiv nieformige spelformige. Bægerne glatte, kortere og mere halving leformige end bos de foregaaende. Kronerne gule. Randtrouerne betydelig større end de midterste, efter Blomstringen tilbagebeide. Bleeraarig. Blomstrer i Juli og August.

Alminbelig paa Enge, i Kratter og Gfove.

Egenft. og Anvend. Hunsdyrene vrage, men Kamftada: lerne fpise den. Førend Blomstringen giver den en ubeftandig grøn Farve, som, naar Ulden er tilberedt med Bismuth, foranderes til en bestandig olivengrøn.

7. Vand Brandbæger (S. aqvaticus). Blomfterne els liptiffe. Bladene lireformige, taffede; de nederste omvendte agformige, nasten heelrandede. Frsene glatte. Fl. D. T. 784.

Befer. Roben trevtet. Stængelen opret, i Loppen grenet, glat, bladet, ved Grunden violet, 1-13 god boi. Bladene verelvik, fillede, glatte. Blomferne i en topformig halvstjerm paa Enden af Stængelen, ftorre og færre end bos den foregaaende. Bage ret næften balvstugleformigt, glat. Randfronerne ftore, bredere end bos den foregaaende. Fleeraarig. Blomfrer i Juli og August. Den er af adkillige Botanifere ansect for en Afart af den foregaaende.

Paa fugtige Steder, ifar ved Ailbevæld, itte almindelig, f. Er. ved Flaffefroen, Naftved; i Then ved hollenhaun, Langelee, Robme.

Egenft. og Unvend. Ubefjenet.

*** Straalblomfter og ubeelte Blade.

8. Bjær Brandbæger (S. paludosus). Blomfterne i en Salvffjerm. Bladene fvardformige, spidstaffede, paa Um berfladen lidet ulbhaarede. Stangelen rank. Fl. D. T. 385. Beffr. Beffer. Roben trevlet. Stængelen opret, ubeckt, trind, furet, baaret, huul, bladet, 3-5 god boi. Bladene verelvise eller fireede, siddende, oprette, flintaftede, spidse, morfete og glatte pan Overflaben, blegere og duunhaarede paa Underfladen. Blomfterne i Enden paa Stængelen paa ubeelte ellet sammensatte Stille, som komme frem af de overfle Bladhjørner. Blomfterbladene spessoninge. Bagerne glatte. Randkronerne florre end bob de ovrige, linieformige, standede. From haarede. Fleeraarig. Blomfter i Juli.

I Corvemoser, men sjelden, f. Er. ved Praftoe.

Egenst. og Unvend. Den giver en citronguul Farve.

31te Slagt: After (Aster).

1. Strand After (A. Tripolium). Blomfterne i en Salvstjerm. Blabene lancetformige, heelrandede, kjøbede, glatte, utydelig 3nerwede. Bægerstjællene libet hindcagtige, budte. Fl. D. T. 615. Fl. N. 92. D. og Oec. Pl. Strand Stjersneurt. R. Barhovedblomster.

Beffr. Roben tof, med mange Sidetrevler. Stængelen opret, meget grenet, trind, firibet, glat, bladet, 1-13 god bot. Bladene verelvise; de nederfte fillede, de avrige siddende. Bægerne ægformige, glatte. Randfronerne blaae; Stivefronerne gule. Bleets garig. Blomftrer i August og September.

Almindelig ved Strandfanterne; 3 Morge ved Ørelandet.

Egenft. og Unvend. Keer og hons abe ben. Den foretjener at dorfes som Zirplante.

2. Aarig After (A. annuus). Bladene lidet haarede; be nederste agformige, tattede; de sverke lancetformige. Basgerne halvkugleformige, med omtrent lige store Smaablade. Fl. D. T. 486.

Roftautet After, B.

Beffr. Roden trevlet grenet. Stængelen opret, rant, libet grenet, 1.02 god boi, furet, trind, fiin, og forthaaret. Bladene flinhaarede, de nederke filkede; Stængelbladene verelvise; de overste siddende, Blomfterne i en Halvkjerm. Blomfterbladene spelformige, smaa. Bægerne besatte med tiltrytte haar. Randkeonerne meget lydblaae. Stivetronerne gule. 1 aarig. Blomftrer i Juli og August.

Den findes i holfteen ved Schlawenhof nær Altona og sch Preep.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

32te Glagt: Gylbenrits (Solidago).

1: Almindelig Gyldenriis (S. Virgaurea). Stange len libet bugtet, fantet, med mange oprette, topformige Klafer. Fl. D. T. 663. Fl. N. 240. D. Gyldenriis, Gylden Bundurt, Wedel Bundurt. N. Guldriis, Spldenriis, Soms gras, Afelsie, Reinssure.

Beffr. Roden grenet langtrevlet. Stængelen opret, fun libet grenet, glat, bladet, 1 - 2 Jod boi. Bladene lidet haarebe. Rebbladene ægformig lancetformige, taffede; Stængelbladene lauct formige, utybelig taftede; de overfte smallere og heelrandede. Blomfertoppen bestaacr af mange, tætte Klaser. Blomferne smitt gule. Bægerstiællene lidet frastaaende, randhaarede. Fleeraang. Blomfrer i August og September.

Siff og her imellem Rrat, f. Er. ved Birtered og Ballerup i Sjelland; i Inen ved Labbne, hofmannegave, Odenfe ic.

Egenft. og Unvend. Kaar og Rensdyr ade den gjeine. Den har ftyrkende og sammensnerpende Egenftaber.

33te Slagt: Inofurt (Cineraria).

1. Almindelig Anofurt (C. palustris). Blomfterne i en Halpsterm. Bladene bred : kancetformige, tandede og bugs tede. Stangelen ulbhaaret, bladet. Fl. D. T. 573. D. Band Troldurt, Kjærurt.

Kar Fnokrig, V.

Bester. Roben tyf, fort, huul, med mange Trevler. Stanglerne tyffe, oprette, ubeelte, furede, bule, trinde, kantede. Bladene siddende, nedløbende, verelvise, lancetsormige, rundbugtet-taudede, unbertiden bugtede, bleggrønne, haarede, med en tyf Rerve
igjennem Midten. Blomsterfilkene komme frem af de overste Bladhjørner og bære stere, stilkede, gule Blomster. Bægerne uldbaarede, valseformige. Randkronerne spiere end de midterste. Inokken kort, tæt og giver Planten, naar den staaer i Froe, et hvidt
Ubseende. Bleeraarig? Blomstrer i Juni og Juli.

3 Corvemofer og Riar temmelig alminbelig.

Egenft.

Egenft. og Invent. Ubeffenbt.

2. Mart Snofurt (C. campestris Retz.) 'Blomfterne i en Stjerm. Stangelen udeelt. Bladene filtede; Robblatene agformige, lidet runbtaffede. Stangelbladene lancetformige linieformige, heelrandede. (C. alpina y Lin.) Fl. D. T. 1177.

Beffer. Roben trevlet. Stangelen opret, ulbhaaret, trind, furet, faabladet, ved Grunden rodagtig, \(\frac{1}{3} = 1 \) Fod hoi. Bladene tat sammen, ved Roden tillobende i en Stilk, meer eller mindre filtede; Stangelbladene siddende, ftroede. Blomfterkillene ibloms frede, 1.2 Commer langer med et kort, lancetsormigt Blomfter. blad ved Grunden af hver. Bageret kort = valseformigt, ved Grunden ulbhaaret. Aronerne gule. Randkronerne meget langere end Bageret. Fleeraarig. Blomftrer i Nai og Juni.

Professor Babl har fundet den ved Randers og Aalborg. Ægenst. og Anvend. Ubekjendt.

34te Glagt: Alant (Inula).

1. Almindelig Alant (I. Helenium). Blabene ome fattende, agformige, ronkede, paa Underfladen filtede. Bagers friallene agformige Fl. D. T. 728. D. Alant, Alantsrod, Ellensrod, St. Elensro, Holgrod.

Beffr. Roben tof, grenet. Stængelen opret, rant, i Toppen grenet, furet, trind, flinhaaret, især oventil, 3.5 god boi. Blasbene flore, taftede, paa Underfladen bvidfiltede; de nederfle flistede; de overfle verelvise, sidende. Blomfterne flore, morfgule og sidde eenlige paa Enden af Stængelen og Grenene. De indvendige Bægerfiæl smallere end de udvendige. Randfronerne meget længere end Bægerfjællene. Froene 4hjornede. Fleeraarig. Blomftrer i Juli og August.

Hift og her paa Enge ved Landsbner, f. Er. imellem Bloufired og Frederiksborg, Sorgenfrie, Herlufsholm; i Iyen ved Nya borg, Hofmannsgave, Hessum, Lundbne, Brochette, Ladbne, Befterffjerninge. I Norge ved Brevig.

Egenst. og Anvend. Af dens Rod har man tilberedt Pudder og lavet en saakaldet Alant. Biin; den giver tilliges med Potaste, Enttebar og Urin en blad Farve. Asgen af . 'Plans

Planten, naar ben brander, ffal fordrive Lopper. Bierne traffe af Blomfterne.

2. Brittanift- Mant (I. brittannica). Bladene omfatstende, lancetformige, veb Grunden taktede, paa Underfladen haarebe. Stangelen ulbhaaret, halvstjermformig. De nederfte Grene langere end be sverfte. Fl. D. T. 413.

Beffer. Roben lang, tond. Stængelen opret, rank, grenet, i Koppen trind, tætbladet, omtrent i fod boi. Bladene bred-langeetformige, grønne paa den overfie og graacagtige paa den underfte Side. Robbladene fortfillede; Stængelbladene siddende, verelvise. Blomferne sidde i de overfie Bladbjørner af Grenene og een eenlig paa Enden af Stængelen. Blomferfiltene duunhaarede. Bægerbladene lancetformige, haarede. Kronerne gule. Fleetaang. Blomfter i Juli og August.

Dift og ber ved Strandbredder, f. Er. ved Flaffetroen, Odeufe-

Rgenft, og Unvend. Ubeffendt.

3. Blodgangftillende Alant (I. dysenterica). Blas bene omfattende, hierteformig aflange, filtebe. Stengelen ulbhaaret, topformig s beelt. Bægerffjællene berfteformige, five haarebe. Fl. D. T. 410.

Beffer. Roben krybende. Stængelen oventil deelt, opret, rank, lidet kantet og furet, ulbhaaret, 1-2 kod boi. Bladene verelwise, aabne, tandede. Blomfterne gule og sidde eenlige paa Enden af Grenene og Stængelen og ere florre end den foregaactides. Bægerkjællene meget smalle og ere omtrent lige lange. Froene stiphaarede. Fleeraarig. Blomstrer i August og September.

Den vorer ligelebes ved Strandkanterne, men fielben, f. Er. ved Ryckjobing paa Kalker, paa Thorfinge, ved Lindkov og Bjet-nemoje i Knen; i holfteen.

Blodgang. Man kan farve brunt og med abskillige Tilset ninger guulagtigt med den.

4. Loppe Alant (I. pulicaria). Blabene omfattende, bufgede. Stangelen meget grenet, haaret. Blomfterne halve kugleformige, med meget forte Straalfroner. Fl. D. T. 613.

Beffer. Roben grenet, libet træcagtig. Stængelen opret, libet bugtet, grenet, fra Grunden af kantet, & Bod boi. Bladene minstre end bos de foregaaende, verelvife eller froede, stinhaarede. Den bærer mange, smaa Blomfter, som sidde eenlige paa Enden af be florre og mindre Grene. Kronerne gule. 1 aarig. Blomfter i September og October.

Bed Bredden af Damme, itte almindelig, f. Er. ved Gabetjeret i Sagivær, ved Kaftrup paa Amager; paa Falfter; i Toen ved hablemart, Ulritsholm, Selleberg, Obenfe og Gylbenfteen.

Rgenft. og Unvend. Regen af ben fal fordrive Lopper.

5. Piilbladet Alant (I. salicina). Bladene tilbagebsiebe, lancetformige, taffet rue. Grenene fantede. De nederfte Blomftergrene langere end de sverfte. Fl. D. T. 786.

Beftr. Roben trevlet-grenet, lidet frybende. Stængelen opret, glat, tætbladet, i Toppen grenet, 1-13 god boi. Bladene fiddens de, omfattende, verelvife, kjendelig tilbageboiede, glattere end den foregaaendes. Blomferne som bos den aben Art. Fleeraarig. Blomftrer i August.

Bed Stranbtanter itte almindelig, f. Er. veb Ljoge, Glans gernp, Blaffetroen; i knen ved hofmannsgave; undertiden og tems melig langt fra Stranden, f. Er. ved Narslev i Insand.

Egenft. og Anvend. Suusbyrene abe den, naar den er ung. Bierne traffe af Blomfterne.

35te Slagt: Volverlei (Arnica).

1. Bjerg Volverlei (A. montana). Bladene agfors mige, heelrandede; et Par modfatte Stangelblade. Fl. D. T. 63. Fl. N. 416. D. Bolverlei, Gulbblomme, Nysebloms me, Kofhoved, Starkmandsurt. N. Gulbblomme, Hestebloms me, Gisnsolblomme, hest Solsie, Stoffvar, Blkonge.

Beffr. Roben udeelt eller grenet. Stængelen opret, rant, trind, 1 - 3blomfiret, tæt besat med haar, som fremtomme af rode agtige Borter, hvilket giver Stængelen et robagtigt Ubseende, 114 Kob hol. Bladene fiddende, omfattende, i Spidsen lidet bolgebe 3 Robbladene tæt sammen, haarede paa den nederste og jevne paa den overste Side; Stængelbladene haarede paa begge Sider. Bægerbladene lancetsormige, haarede. Blomsteret eenligt paa Enden af Stængelen, fort, mortguntt; undertiden side tvende mist

bre, fillede Blomfier, med et ægformigt Blad bed hver, tort no ben for benne. Fleeraarig. Blomfirer i Juli og Auguft.

Baa boie Banker og hoitliggende Enge, ifte almindelig, i Sjelland ved helfingeer, Aubergaard, Baglvær, Ballerup, Debberred, Antvorfton; i Toen ved Ulriksholm, Arrefton, hulun, hofmannegave, Korup; i Inland ved Hankad og meget almidde lig ved Barde, Ribe, Slumpftrup; Foer, Splt 2c.

Egenst. og Anvend. Gederne abe ben. Paa abstilige Steder anvendes Bladene til Røgtobak, ligesom og til Nyspulvver. Den har opløsende og nervestyrkende Egenskaber og av vendes med Held mod adskillige Sygdomme for Huusdyrm, ifær ved Indsprøsitning.

2. Sjeld Volverlei (A. alpina). Skaftet negent. Ble bene sparsomt tandede, lancetformige. Fl. D. T. Tebern ic. 336.

Beffr. Den ligner ben almindelige Bolverlei, petil ben er beniert af adfillige som Afart, men udmærfer sig seit mindre Bert; ved et Staft, som i Boppen er laadent; ved lanciformige, næsten glatte, spidse, lidet filltede og fint tandede Siede sed haarede Bægerblade. Fleeraarig. Blomftrer i Lugust.

Den er funden i Gronland og Finmarten.

Egenst. og Anvend. Ubefjendt.

3. Smalbladet Volverlei (A. angustisolia Vahl). Stangelen har siere Par mobsatte, linieformige laucetsormige Blade. Fl. D. T.

Beffr. Den ligner meget ben foregaaende, men har en law gere Bert og i det mindfte 2 Par betydelig smallere Blade, med en tillobende Spids paa Stængelen. Robbladene ere lange, nafen linieformige, lidet fillede. Bægerbladene lancetformige ægformige, haarede. Blomfterne lidet florre end den foregaaendes. Bleunder g. Blomfter i Juli.

Den er funden i Gronland.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

36te Slagt: Tufindfryd (Bellis).

1. Almindelig Tusindfryd (B. perennis). Staftet 18 gent. Roden libet frybende. Fl. D. T. 503. Fl. N. 1112. D.

D. Gaafeurt, Tufinddyd, Tufindfryd, Kaa til Livs, Putibug. N. Tufindfryd.

Bedvarende Tufindfrnb, B.

Beffr. Roben langtrevlet. Stafterne oprette, udeekte, ibloms frede, trinde, fiinhaarche, 2-3 Commer hoie. Bladene sidde alle ved Roden og ere nedtryfte, rundtaffede, omvendt agformige, stinshaarche. Blomfteret sidder eenligt paa Enden af Staftet. Bages ret halvkugleformigt. Randkronerne næften linieformige, hvide, paa Underfiaden robe, undertiden paa begge Sider robe. Stocksomsferne meget smaa, guje. Fleeraarig. Blomftrer næsten hele Naatet igjennem.

Dag Folleder og ved Beie overmaabe alminbelig.

Egenft. og Unvend. Den bruges almindelig til at indsfatte Blomsterbebe, man har en Afart med fyldte Blomster, og en med blot erformige, lange Kroner, som begge dyrkes i Saver som Ziirplante. De unge Blade kunne spises som Salat. Den har sammensnerpende og opløsende Egenskaber-

37te Slagt: Oreoie (Chrysanthemum).

1. Svidblomstret Opepie (C. Leucanthemum). Bla: bene omfattende, aftange, budte, indstaarne, ved Grunden halvsinnede; Rodbladene omvendt-agformige, stilkede. Fl. D. T. 994. Fl. N. 219. D. Gaaseurt, Opesie, hesteblomme, bride Urter. N. Sigriblom, Prastetrog, Prastetrull, Prasteblom, Maries Sengesoer.

Beffe. Roben grenet-trevlet. Stænglerne oprette, verelviisgrenede, kantede, furede, lidet haarede, 1:2 80d boie. Bladene
temmelig glatte, verelvise; de nederste filstede. Blomsterne side
eenlige paa Enden af Stængelen og Grenene. Bægeret stad-halvtugleformigt, med taglagte, i Randen sivhindede Stjæl. Ranckros
nerne store, astang-linieformige, hvide. Stivefronerne gule. Bleeraarig. Blomstrer i Juni-og Juli.

Almindelig ved Beic, Diger og paa hvilende Marker.

Egenst. og Unvend. Huusdyrene abe den, naar ben er ung. Bierne traffe af Blomsterne; ben er forresten ofte et stadeligt Ufrud, som qualer nyttigere Planter. Den har vinds brivende, blødgjørende, smertestillende Egenstaber.

2. Korn

2. Korn Oresie (C. segetum). Bladene omfattende, blaaeagtig: grønne, oventil fligede, ved Grunden tandede. Fl. D. T. 995. Fl. N. 622. D. Onde Urter, Aagerurt, Fatztigmands Trudsel, Brandenborger, Morgenfrue, Svendborger: urt, Kjøgeurt, Goldurt, Troldfjerling. N. Marigul.

Beffr. Roben tond tapformig. Stængelen opret, verelvissgrenet, blaacagtig grøn, glat, libet randet, 1 - 2 fod boi. Bladene aflange, glatte, smallere mod Grunden end i Enden, verelvise,
libet toffe. Blomferne centige, i Enden paa Stængelen og Grenene, store. Bægerstjællene meget kivhindede, bruunagtige. Baade
Rand, og Stivetronerne mortgule. 1aatig. Blomfrer i Juni
og Juli.

Almindelig i Baarfornet. Sjeldnere i Rorge, f. Er. paa Eger.

Egenst. og Anvend. Den er et meget fadeligt Ufrub i Baarfaden, og lader sig, eengang indført, vanftelig udryds be, naar Saden ifte er saa stark, at den selv brober den. I Engelland anseer man den for at være et fortrinligt hestesoers dens Blomster bruger man der til at satte Farve paa Smst.

38te Slagt: Matrem (Pyrethrum).

1. Save Matrem (P. Parthenium Smith.) Bladene ftillede, sammensatte, flade. Smaabladene agformige, inde faarne. Blomsterstillene halvstjermformige grenede. Stenges len opret. (Matricaria Parthentum Lip.) Fl. D. T. 674. D. Matrem.

Beffr. Roben grenet, med mange Sibetrevler. Stængelen operet, grenet, furet, bladet, jevn, 1.2 Bod boi. Bladene finnede, verelvise; Smaabladene ulige ftore, dobt indfraarne, taffede, graacagtige. De everste Blade entelte. Blomfterne smaa og sidde paa Enden af Stængelen og Grenene i saa eller fleerblomftrede Alaser. Bægeret dunet, halvlugleformigt. Stjællene i Goidsen flivhindede, lasede. Randkronerne meget korte, hvide; Stivekronerne gule. Bleeraarig. Blomfirer i Juni og Juli.

Bed Diger og Beie fjelben, f. Er. ved Bærlofe, imellem Lotbet og Papiiremollen; i Inen imellem Odenfe og Nasum; buppigere i Dolfteen; i Norge i Tellemarten.

Egenft.

Egenst. og Unvend. Den har en bitter Smag og en start kryderagtig Lugt, hvorfor den dyrkes almindelig i Blomssterhaver, hvor man har en fyldt Afart; dog kan abskillige ikke fordrage dens Lugt, hvormed man kan forjage Fluer og Myg; Bierne skal og skye den. Nogle spise Bladene paa Smørres brød. Den er tjenlig til Garverie, og har desuden krampes skillende, mavestyrkende, orms og vinddrivende Egenskaber.

2. Lugtlos Matrem (P. inodorum Smith). Bladene sibbende, finnede, haarformig mangedeelte. Stangelen aabens grenet. Frestronen heelrandet. (Crysanthemum inodorum Lin.) Fl. D. T. 696. Fl. N. 634. N. Munkekrone, Barbra : Gras.

Lugtisk Oresie, B.

Beffr. Roben tond - tapformig. Stængelen opret, ubbrebt, grenet, kantet, bladet, glat. Bladene verelvise, glatte; Smaabladene mangedeelte, dvermaade fine. Blomfierne eenlige i Enden paa Grenene, meget større end den foregaaendes. Bægerstjællene glatte, med en liden brun, hindeagtig Rand. Randkronerne aftlange, hvide, 3tandede. Stiven hvelvet, med gule Kroner. 1aastig. Blomfirer i Juli og August.

Almindelig i Grasmarter.

Egenft. og Unvend. Den er ofte et fadeligt Ufrud.

3. Strand Matrem (P. maritimum Smith). Bladene bobbelt: finnede, lidet kisdede, paa Overfladen hvelvede, paa Underfladen kislede. Freekronen lappet. (Matricaria maritima Lin.) Fl. D. T. Ray syn. T. 7 f. 1. K. Balsdurs Brag. Strand Munkekrone, B.

Beffer. Roden træeagtig, grenet. Stænglerne fiere fra tent Rod, udbredte, grenede, glutte, firibede. Bladene verelvise! Smaad bladene bubtere og fortere end bos ben foregaaende. Blomferne eenlige paa Enden af Stængelen og de korte Ergne, libet minbre end den foregaaendes. Bægeret glat. Stjætene have en fort Rand. Skiven flor, bvelvet, guul. Randkronerne bvide, budt-stand dede. Bleeraarig. Blomfirer i Juli og August.

Almindelig ved Strandbredberne.

igenit.

Egenst. og Anvend. Bed bens liggende Stangler ber baffer den Alpvesand.

39te Glagt: Munkerrone (Matricaria),

t. Kamille Munkekrone (M. Chamomilla). Bladene glatte, finnede. Smaabladene linieformige, heelrandede og sligede. Randblomsterne aabne. Bagerstjallene udvidede. Fl. D. T. Fl. N. 400. Curt. Fl. Lond. fasc. 5 T. 63. D. Kameelblomster. D. Kameelblom, Barbrogras, Munkekrone.

Beste. Roben trevlet. Stængelen opret, meget grenet, fribet, glat, bladet, omtrent i Fod hoi. Bladene sidende, glatte, verelvise. Smaabladene budte, med en Braad. Blomfierne emlige i Enden paa Stængelen og Grenene. Bægeret temmelig fadt, med hvid stivhindede Stjæl. Stivefronerne gule; Randfronerne hvide, undertiden, især om Natten, nedboiede, hviltet not har givet Ansedning til, at man har sorverlet kinnes Mare. svaveolens, som stal blot sindes i det spoligere Europa, med benne. 18arig. Blomstrer i Juni og Juli.

Temmelig almindelig ved Beie og paa Græsmarter.

Egenft og Unvend. Ubefjendt.

40de Glagt: Bamille (Anthemis).

* Med bvide Randfroner.

1. Romerst Ramille (A. nobilis). Bladene steetdete belte sammensatte, traabsormige, spidse, lidet haarede. Avners ne stivhindede, knap af Kronernes Langde. Woodw. med. Bot. T. 103. D. Kamcelsblomster, romerste Kamcelslomster.

Beffr. Roben træeagtig. trevlet. Stænglerne udbredte, gres nede, kantede, bladede, uldhaarede, 6.8 Commer lange. Sladen ne verelvise; Smaabladene meget imale, hele eller deelte. Blomskerfillene temmelig lange, iblomitrede, bladlose og fidde paa Enden af Stængelen og Grenene. Bægerfiælene stiphindede i Randen. Stiven hvelvet, guul, efter Blomstringen tegleformig. Randstronerne hvide, aflange, forst aabne, siden tilbageboiede. Anner ne lancetsormige Recevaarig. Blomstrer i August og September.

3 Engelland og det ipbligere Europa.

Rgenft. og Unvend. Faarene abe ben, og ben fan brus ges i Garverie. Blomfterne give forffjellige guuls og bruns

agtige Farver, efter forffjellige Tilfatninger af Allun, Gips og Biinfteen. De bruges i Medicinen som Thee mod Colif 2c. og til Omstag som fordelende Middel.

2. Ager Ramille (A. arvensis). Frugtbunden keglefore mig. Avnerne lancetformige, spibse, kjølede, fremragende. Bladene dobbelt halvsinnede, haarede. Fl. D. T. 1178. Fl. N. 589. D. Graae Rameel, Hvidurt. N. Ekkregras, Barbogras.

Almindelig Gaafeurt, Dec. Pl.

Beffer. Roben trevlet. hele Plantens Farve er graagen. Stængelen opret eller lidet udbredt, meget grenet, bladet, firibet, f. 1 Bod lang. Bladene verelvise, fiddende, graacagtige; Fligene lancetformige, bybt indkaarne. Blomfterfilfene eenlige, iblomftrede, paa Enden af Stængelen og Grenene, graacagtig buunhaarede. Bægerftjælene ægformige, i Randen bruunhindede. Stiven guul, hvelvet. Randtronerne hvide, aabne og siden tilbagebeiede. Froene tronede. 1= eller 20arig. Blomitrer i Juni og Juli.

Almindelig paa hvilende Marter og ved Beie.

Egenst. og Anvend. Faarene ade bens spade Blade. Den er forresten ofte et besværligt Ukrud, som qualer bebre Planter. Den har fordelende, opløsende, krampestillende Egenskaber.

3. Gaafe Kamille (A. Cotule). Frugtbunden teglefors mig. Avnerne borsteformige. Ingen Froetrone. Blades ne fleerdobbelt sammensatte, glatte. Fl. D. T. 1179. Fl. N. 220. D. Hundeurt, Gaaseurt, Gaasedild, Balders Braa, Baferblom, Rameelblomft, Graa Kameel. N. Suurguld, Gaaseguld, Gaasedill, Hundsameelblost.

Hunde Ramille, B. Rameelblomftret Gaafeurt, Dec. Pl.

Beftr. Roden grenet trevlet. Stængelen opret, verelviisgrenet, bladet, trind; glat. Bladene verelvise; Smaabladene indftaarne i smalle, spidse Blige. Blomsterkilkene iblomstrede og sidde eenlige paa Enden af Stængelen og Grenene, fortere end den G. e. 2 foregagendes. Blomfterne ligne biins, men ere minbre. Avnerne tortere end Kronerne. raarig. Blomfteer t Juni og Juli.

Almindelig paa famme Steder fom den foregaaende.

Egenft. og Unvend. Ulb, tilberedt med Vitriol, fan farves guult med bens Blomfter. Den er forreften et Ufrud.

** Deb gule Randfroner.

4. Sarver Ramille (A. tinctoris). Bladene bobbelt firmede, taffede, paa Underfladen filtede. Stængelen opret, halvstermformig deelt. Fl. D. T. 741. Fl. N. 543. N. St. Hans Gull, Letgull.

Farvende Gaafeurt, Dec. Pl.

Beffe. Roben treviet grenet. Stængelen opret, kantet, blas bet, duunhaaret, 1:1½ gob hoi. Bladene dobbelt finnede eller balvfinnede. Smaabladene eller kligene taktede. Blomfierne gule, og sidde eenlige vaa lange, næften bladlose Stilke. Randtennerne smaa i korhold til Stiven, som er hvelvet. Kroene 4kantede, kronede. kleeraarig. Blomfirer i Juli og August.

Den findes ved Ruderedal; byppigere i Solfteen.

Egenft. og Unvend. Blomfterne farve smult guult, dog er Farven ifte bestandig.

41de Slagt: Siirfloft (Cotula).

1. Fremliggende Stirkloft (C. coronopifolia). Blad bene lancetformige linieformige, halvsinnet tandede. Stangelen fremliggende. Grenene iblomstrede. Fl. D. T. 341. Pibekronet Kitekloft, B.

Befte. Roben trevlet; ben frembringer flere, ubbredte, ved Ermben rodftobende, trinde, glatte, bladede, grenede, 4.8 Commet lange Stængleri Bladene verelvife, omfattende, glatte. Blemferfillene tonde, næffen bladlofe; Blomferbladene beelrandede, meget smaa. Blomferne gule, uben Randfrouer. raarig. Blemfter i Juni og Juli.

Bed Strandfanter paa Syltenge fjelben, f. Er. ved Stiovel paa Thorfinge og veb howacht i Nærheben af lugenborg i holften.

ogfaa ved Elbbredden.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

420c

42de Slægt: Røllife (Achillea).

1. 1719fe Rollike (A. Prarmica). Bladene lancetformis ge, tilspibsede, spidstaffede. Fl. D. T. 643, Fl. N. 401. D. vild Bertram, Spids Regnfan, hvid Regnfan. M. Hvid-Regnfan, Smaa Præstekraver, Præste: Kruller. F. Rollik.

Beffe. Roden frybende. Stængelen opret, ftribet, glat, blas bet, i Loppen Kjermformig deelt, 1,1½ Fod boi. Bladene udeelte, verelvise, siddende, glatte. Blomfterne bride, eenlige, paa tems melig lange, trinde Stilfe. Randfronerne (7-10) omvendt hjertes formige. Fleeraarig. Blomfter i Juli og Angust.

Almindelig ved Grovter og paa Enge.

Rgenst. og Anvend. Korr og Sviin abe den. Rogle paastaae, at Roden hakket i Stykker og lagt i Øl, tilligemed Roden af almindelig Tusindgylden, skal forebygge dets Suursbed. I Island spiser man dens spade Blade. Man har i Daverne en kyldt Afart af den. Den er brugt som et Nyseemiddel og mod Tandpine.

2. Almindelig Rollife (A. Millefolium). Bladene bobbelt halvsinnede, haarede. Fligene linieformige, tandede, med en Braad. Stænglerne furede. Fl. D. T. 737. Fl. N. 194. D. Rollife, Garbe, Gedebrygger. N. Kollife, Jordhumle, Harhons, Barbrif, Qvidt Rollife, J. Jards Dumalle, Ball Dummal.

Tufindbladet Rollife, B.

Beftr. Roden trybende; den fender flere, oprette, grenebe, tantebe, haarede, 1.2 god boie Stængler. Bladene tæt fligebe, spidetaftede, især paa Underfladen baarede. Blomfterne side i halv-flerme, paa Enden af Stænglerne og Grenene, og ere hvide, mindre og tættere end den foregaaendes. Bægerne ægformige. Randstronerne omtrent 5. Bleeraarig. Blomftrer fra Juli til August.

Almindelig paa Enge og ved Gjerder.

Egenst. og Unvend. Koerne abe ben gir ne. I Svere rig anvender man den til ftærft Dl; i det Lyneborgste bruges Bladene til Kaal, i Island til The og i Norge tit Nogtobak. Den er tjenlig til Sarverie og stal indeholde Kampfer. Man bar

ar en Afart af den med rede Randfroner. Den bar ftyrfende, rampeftillende og fammenfnerpende Egenftaber.

Trebie Orben.

Unpttig Samboe (Polygamia frustranea). 43be Stagt: Soelftere (Helianthus).

1. Almindelig Soelsitke (H. annuus). Alle Bladene hjerteformiae, 3hobetenervede. Blomsterstillene tyffere i Enden. Blomsterne ludende. Kulph. Cent. 12. n. 54. D. Soelsiffe.

Beffr. Roden grenet. Stængelen opret, udeelt, indtil Toppen furet, rue, 4-6 god boi. Bladene verelvise, rue, heeltande de. Blomfterne i Enden af Stængelen, overmaade fore, gule. Randfronerne aflange. 1aarig. Blomftrer i August.

Den er vildvorende i Sydamerita.

Egenft. og Anvend. Man har den almindelig i haver som en udmarket Ziirplante, hvoraf man har en Afart, hver alle Kroner ere tungeformige, men den fortjente maaftee at dyrkes for dens olierige Free, som den frembringer i Rangde. Freene spises paa nogle Steder og ere brugte som Surrogat for Raffe. Blomsterbunden stal kunne bruges som Artiskofter. Den stal endeholde meget Salpeter, isar i Marven. Af Stange lens Fibrer har man gjort Papiur, og de ere desuden tjenlige til Brandsel. Bierne traffe af Blomsterne:

2. Anollet Soelste (H. tuberosus). Bladene 36w bet nervede, rue; be nederste hierteformig agformige; de sverfte agformige, tilspidsede, verelvise. Bladstillene ved Grunden randhaarede. Jaqv. hort. 2. T. 161. D. Jordable.

Befer. Roben bestaaer af aflange, udvendig rodagtige og indvendig hvide Knoller. Stængelen er hoiere end hos den foregaarne, men tyndere og mere flivhaaret. Bladene ere taffede. Blomsterne fidde i Enden paa Stængelen og ere meget mindre end hos bin. Bægerbladene lancetformige, randhaarede. Bleeraarig. Blomster i Efteraaret, men sjelden hos os.

Den vorer ligeledes i Endamerita.

Egenft. og Unvend. Den dyrfes hift og her for dens spifelige Rod.

44be

44be Slægt: Anopurt (Centaurea).

1. Saarbægeret Anopurt (C. phrygia). Bagerne tils bagebsiet: fjerede. Bladene aflange, udeelte, rue, spidstaffede. Fl. D. T. 520.

Fjæret Knopbæger, B.

Beffer. Roden grenet. Stængelen opret, kantet, furet, bladet, i Toppen grenet, 1\frac{1}{2}.2 Fod boi. Robbladene fillede, lancetformig aplange; Stængelbladene mere ægformige, siddende, verel, vise, tilbageboiede; de overste lancetformige. Blomfierne eenlige, paa Enden af Stængelen og Grenene. Bægerets Stjæl i Enden haarfornig finnede, brune, tilbageboiede, hvorved hele Bægeret faaer et laadent Udseende. Kronerne violet rode. Bleeraarig. Blomfirer i Juli og August.

I Aratflove iffe almindelig, f. Er. i knen ved Ajeregaard, Soeholm, Luffesholm, Svendborg, Hunderup ved Odense; ved Ebriftiansfeld ic.

Egenft. og Unvend. Albetjendt.

3. Sort Anopurt (C. nigra). Bagerffjallene agfore mige, med fine, oprette Randhaar. De nederste Blade lirefore. mig fantebe. Stangelbladene agformige. Fl. D. T. 996.

Beffr. Roben tragtig, med lange Sidetrevler. Stangelen fiv, opret, grenet, tantet, 1.2 god boi. Bladene verelvise, nedboiede, fligede eller dobt tattede. Blomfterne eenlige pau Enden af Stangelen og Grenene. Bægeret tugleformigt, med bruunsorte Stjæl. Alle Aronerne omtrent ligedannede, violet rode. Froene baarede. Bleeraarig. Blomfteer i Juli og August.

Den er funden vildvorende ved Bergen.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

3. Blaa Bnopurt (C. Cyanus). Bagerffjallene tatfebe. Bladene linieformige, heelrandede; de nederste tandede.
Fl. D. T. 993. Fl. N. 303. D. Blaaurt, Anopurt, Tobaksurt, Kornblomst, Baadsmands Hette, Blaaeballe, Blaamand, Enane, Kjus. N. Kornblomster.

Saugtaffet Knopbager, 3.

Beffr. Roben trevlet grenet. Stængelen opret, grenet, baaret, libet fantet, 1:13 gob boi. Bladene verelvise, fibbenbe, tilfpid-

spidsede, haarede; be neberste ofte tattebe. Blomkerne eentige paa Enden af Stangelen og Grenene, fiillede. Aronerne uliges dannede; de neberste tragtformige, smutt blaae; de midterste mere rorformige, rodagtige. Bægeret ægformigt. Froene uden haar. raaria. Blomstrer i Juni og Juli.

. Meget alminbelig i Bintertornet.

Benift. og Anvend. Den er ofte et besværligt Ufrud i Vintersaben. Keer og Sviin abe den, naar den er ung. Den udpressed Blomstersaft blandet med Allun, giver en smut blaa Farve, som bruges af Sufferbagere. Naar man væder Kronerne med Dug, tørrer dem, besprænger dem derpaa med Gummivand, presser, vender og atter besprænger dem og dan ner Kager beraf, kan man bruge disse Kager til blaa Farve ning, men som er ubestandig. Randkronerne skal give bedee Karve end de midterste. Kronerne bruges og som Blanding i Rugetobak, og Vierne træfte hyppig af dem. Man har mange soldige Farveasarter af den i Blomsterhaver.

4. Skabiosartet Anopurt (C. Scabiosa). Beger stiffellene randhaarede, agformige. Bladene halvsinnede; Fliges ne lancetformige, lidet tandede og haarede. Fl. D. T. 1231. Fl. N. 510. D. Stor Knopurt, Sort Knopurt. N. Storhous.

Beffr. Roben næften tapformig, ftraa. Stængelen opret, fiv, grenet, furet. Bladene verelvise, mortgronne; de nederfte næsten sinnede og fillede; de overste siddende. Blomsterne eenligt paa Enden af Stængelen og Grenene, kore. Blomsterkiltene tyletere i Enden. Bægerne næsten kugleformige; Stjællene randhavede i Spidsen. Aronerne mort violetrode. Raudtronernes Flige lange og smalle. Bleeraarig. Blomster i Juli og August.

Prof. Schum deber anferer en Afart med halvfinnede Robblade, finnede Stængelblade og halvfinnede Smaablade.

Bed Beie, paa Diger og Enge almindelig.

Ægenft. og Anvend. Huusdyrene ade dens unge Blabe, og Sangfuglene bens Free.

5. Almindelig Anopurt (C. Jaces). Bagerne ftivhinbebe; Stjallene agformige, i Spidsen lasede. Bladene lawcetformige; Robbladene bugtet standebe. Grenene fantebe. Fl. D. T. 519. Fl. N. 368. D. Anopurt. Raap blom, Anap Gras, Enge Rogler, Ratauga.

Beffr. Roben grenet. Stængelen opret, fiv, grenet, furet, 1-2 Fod boi. Robbladene og de nederfte Stængelblade filfede, undertiden fliget-tandede, undertiden beelrandede. Stængelbladene verelvise; ofte fligede ved Grunden; Greenbladene beelrandede. Blomfterne flore, paa Enden af Stængelen og Grenene. Bæger-Fjællene brune, lps-flivhindede i Randen. Aronerne lysviolette; de pderfte florre end de midterfte. Fleeraarig. Blomfiver i Juli vg August.

Meget almindelig paa bvilende Marter, paa Enge og ved Gjerber.

Egenft. og Anvend. Bierne træffe af Blomfterne. Bladene farve guult, hvilfen Farve bliver bestandig, naar der tilfættes Allun.

45de Slagt: Morgenfrue (Calendula).

1. Læge Morgenfrue (C. officinalis). Frsene baads formige, piggede, alle indbsiede. Fl. D. T. D. Worgenfrue.

Beffer. Koden grenet. Stængelen opret, grenet, kantet, rue, Bladene verelvise, omvendt, ægformige, ved Grunden hjerteformige, siddende, halvomfattende, bugtet tanbede. Blomferne brands gule og fidde paa Enden af Stængelen og Grenene. 1aarig. Bloms firer i Juli og August.

Sift og ber omfring Saver.

Egenft. og Anvend. Den findes hyppig i haver, ifær hos Bonberne, som Zirplante. Den bruges i Medicinen. Med Kronerne bliver Safran undertiden forfalftet; de kunne og bruges til Guulfarvning.

Tyvende

Eppenbe Classe.

Bunboe (Gynandria) med Stevtraadene faftebe paa Stevveien.

Første Orben.

Tohannede (Diandria) med 2 Stovbragere.

Ifte Clagt: Sorndrager (Orchis). Sonninggjemmet home formigt.

Ubseende: Roben fistet, tvefnollet eller fnippeformig. Stangelen ubselt. Blabene ubeelte, omfebende Blomfterne i Ar.

2den Slagt: Poselæbe (Satyrium). Honninggjemmet lip ner tvende smaa opblafte Blarer.

Ubfeende: Som den foregagende.

3die Slagt: fliglabe (Ophrys). Sonninggjemmet libet fjølet, nedboiet.

Udfeende: Som ben forfte Clagt.

Abe Slagt: Sjertelabe (Malaxis). Sonninggjemmet bier teformigt, opret, omfattende Befrugtningebelene.

Udfeen be: Som ben førfte Glagt.

ote Slagt: Suullabe (Serapias). Sonninggjemmet agfor migt, putlet, med en agformig Labe.

Udfeende: Som ben forfte Slagt.

5te Slagt: Fruefto (Cypripedium). Honninggjemmet wer labet, ben neberfte Labe buget, opblaft.

Ubfeenbe: Robic. fom bos den forfte Slægt. Blom fen eenlig, ftor.

Anden Orden.

Serhannede (Hexandria) med 6 Stoubragere.

7be Clagt: Glangerod (Aristolochia). 6 Ar. Ingen Bager. Rronen iblabet. Rapfelen Grummet.

Ub feende: Plante af Middelftorrelfe, med frybende Rob. Stangelen bugtet. Bladene udeelte. Blomfterne eenlige i Bladhjørnerne.

Typende

Envende Classe.

Bunboe (Gynandria).

Førfte, Orben.

Tohannede (Diandria).

Ifte Stagt: Sorndrager (Orchis).

** Deb ubeelte Knolle.

1. Tobladet Sorndrager (O. bifolis). Honnings gjemmets Labe lancetformig, heelrandet. Hornet meget langt. Sidefronbladene aabne. Fl. D. T. 235. Fl. N. 32. D. Søgsbid, Hvid Søgsurt, Gøgsurt, Gilliurt, vor Herres Faar, hvid Nyseurt, Faarebræger, (hvilket Navn i Jylland betegner hele Slægten). N. Huvensel, Natsiol, Nams, Valmosistor, hvid Nyseurt, Vinterhassel.

Toblabet Rufferurt, Dec. Dl.

Best. Roben bestaaer af 2 ægformige Anoller. Stængelen operet, glat, kantet, 1-2 Fod boi; ved Grunden bar den 2 usange, budte, glatte, modsatte, lidet kilkede, omkedende Blade og paa Stængelen 3-4, verelvise, sidende, kancetformige, kiælagtige, smaa Blade. Blomkerne sidde i et langt Ur, Blomkerbladene af Frugtknudens Længde, lancetformige. Aronerne hvide; de overke Aroneblade sammenboiede. Ponningsporen næsten 3 Gange længere end Frugtknuden, kaadsormig. Fleeraarig. Blomstrer i Juni.

3 Stov . Enge itte fielben.

Benft. og Anvend. Den er en smut Plante og har en behagelig Lugt; var ben itte, som alle af benne Familie, vans felig at dyrke, fortiente den at indsøres i Blomsterhaver. Biere ne trækte af Blomsterne; man siger, at Orner ade den, men Ser ikke. Roben kan bruges for den persiske Saleprod.

2. Pyramidalik Sorndrager (O.-pyramidalis). Hons ninggjemmets Labe Ilsvet, ligebannet, heelrandet, ovenpaa 2hornet. Honningsporen lang, traadformig. Fl. D. T.! Fl. N. 943. Jagy, Fl. austr. 3. T. 266. N. Sorhuvendel.

Beffr. Roben bestaaer af 2 rundagtig e agformige Knoller. Stængelen er opret, trind, glat, bladet, omtrent 1 gob boi. Bladene lancetformige, fpibse, glatte, fiddende, omkedende. Blome fter-

ferne fidde i et ppramideformigt, tæt Ar. Cronerne smuft catmosinrede; de pderfte Cronblade ægformige, aabne; de indvendige Lantetformige og sammenboiede. Bleergarig. Blomfter i Juli.

Den findes i Rorge paa Gendmer.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

3. Almindelig Forndrager (O. Morio). Honninggiems mets Labe 4flovet, rundtakket. Hornet budt, opstigende. Kronbladene sammenboiede, mangenervede. Fl. D. T. 253. Fl. N. 745. Curt. Fl. Lond. fasc. 3 T. 59. D. Hareurt, Kukkerurt, Hungsgeurt. M. Narrekappe.

Salep Horndrager, B. Almindelig Kufferurt, Dec. Pl. Beffr. Rodfnollerne 2, rundagtige, hvoraf den ene fidder idet affides. Stængelen opret, trind, bladet, glat, 6-10 Tommer boi. Bladene omstedende, lancetformige, glatte. Blomsterblades ne lancetformige, omtrent af Trugtknudens Længde eller lidet længere, ofte bruunagtige. Blomsterne sidde i et, iffe tæt Ar. Lowerne rodviolette, med budte Kronblade. Bleeraarig. Blomstret sidft i Mai og i Juni.

Almindelig paa Enge.

Egenst. ag Anvend. Roben kan, ligesom be fiestes af denne Familie, bruges som et Surrogat for Summi Arabikum i Fabriker. Terret og malet kan den anvendes ligesom Saga til Suppe. Blomsterne give Bierne Naring. Roben har tis lende og fortoffende Egenskaber, og kan ligesedes anvendes i Stedet for Salep.

4. Tyndaret Sorndrager (O. Mascula). Sonnings gjemmets Labe 4flovet, rundtaffet; Hornet budt. De poerfte Rronblade tilbageboiede, 3nervede. Fl. D. T. 457.

Ennbaret Rufferurt, Dec. Dl.

Beftr. Roben bestaaer af 2, temmelig ftore, ægformige Knotter. Stængelen som den foregaaendes, men Bladene smallere. Blomsteraret meget tyndt, lidet længere end hos him. Kronerne vivtet e robe, med en hvidagtig Læbe. Fleeraarig. Blomfrer i Mai og Juni.

Daa Enge, fjeldnere end ben foregaaende.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

5. Aus

5. Aulabet Forndrager (O. ustulats). Honninggjeme mets Labe 4klovet, rue prikket. Hornet meget kort, budt. Tronbladene abskilte. Fl. D. T. 103 (under Navn af Ophrys antropophors). Fl. N. 884. N. Krutbranner.

Beftr. Robinollene agformig rundagtige. Etungelen opret, trind, glat, faabladet, 6:8 Commer boi. Bladene lancetformige, omkedende, lidet blaacagtig gronne. Uret valseformigt, tat, budt. Blomfterbladene agformige, meget smaa. Aronerne meget smaa. Aronbladene sammenboiede, indvendig lyde og udvendig mortrode, ifær forend de udspringe. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

. Den findes paa boie Enge meget fjelden.

Prof. Schumacher har fundet den ved Præffee; den fine bes og ved hunderup i Byen; og efter Fl. D. ved Siffered og Chare lottentund; lige edes i det fodlige Norge.

Egenft. og 2invend. Ubetjendt.

6. Storkronet Horndrager (O. militaris). Honnings gjemmets Labe Iflovet, ruepriffet. Hornet budt, meget fort. Kronbladene sammengroede. Fl. D. T. 1277. Fl. N. 694. N. St. Hans Motler, Nakkenman.

Storfronet Rufferurt, Dec. Pl.

Befte. Rodenollerne ægformige. Stængelen som bos be forsige, men 1,2 god boi. Bladene bred lancetformige, omledenbe, lpsgronne. Aret fort, mangeblomfret, men itte meget tæt. Blomfterbladene imaa. Kronbladene violet rode. Bleeraarig. Blomfter i Mai og Juni. Den er den ftorfte af denne Kamilie, som vorer ber.

3 Danmark er denne meget smukke Plante hibtil kun funden saa Moens Klint. 3 Norge findes den ved Grotten i Romsdalen. Ægenst. og Anvend. Ubekjendt.

** Ded haandformig - deelte Rodfnoffer.

7. Bredbladet Sorndrager (O. latifolia). Honnings sjemmet har et fegleformigt Horn og en Iflsvet Labe., Blomsfterbladene bobbelt langere end Blomfterne. Fl. D. T. 266. Fl. N. 656. D. Guds Haand. N. Marie Haand.

Bredbladet Rufferurt, Dec. Pl.

Beffr. Rodfnollene ulige haandformig beelte, Stængelen fom be foregagendes, meget bladet, buul, 2-1 god bei. Bladene læns gere

gere og bredere end bos de fieste andre og mere omfattende , Kodende. Aret tæt, tilipidfet, mangeblomficet. Blomfierbladene lawcetformige, spidie, bladagtige. Kronerne violet-rode. Sidekronbladene aabne; Luben ved Grunden lys, med rode Pletter. Flects
aarig. Blomfirer i Mai og Juni. Man finder den undertiden
med plettede Blade.

Affe fielben paa vaabe Steber.

Egenft. og Unvend. Formabentlig fom ben alminbelige.

8. Bredlæbet forndrager (O. mixta Retz). how ninggjemmet har et fegleformigt horn og en utydelig 3lappet, lidet taftet labe. De sverste Kronblade tilbagebsiede.

Beftr. 2 ulige fiore Rodfnoller, hvoraf den ene sædvanlig er klovet i Spidsen, den anden 3deelt. Stængelen tof, & Fod bei. Bladene smal-lancetformige, aabne. Blomfteraret toft, foct, budt. De tvende nederste Blomfterblade bladagtige. Pornet idet indboiet, budt, fort. Læben hjerteformig, forre end hos de serige Arter. Aleccaarig. Blomftrer i Juni.

Dan bar folgende Afarter af ben.

tste Afart: Rod bredlabet Sorndrager (O. m. incarnata) med lystode Kroner. (O. incarnata Lin.) Fl. D. T.

2den Afart: Guul bredlæbet forndrager (O. m. sambucina) med gule Kroner (O. sambucina Lin.) Fl. D. T. 1232. Fl. N. 426. N. guul og hvitguul huvendef.

Guullabet horndrager, B. Guulfronet horndrager, R. Guullabet Rufferurt, Dec. Pl.

De ere begge fundne af hr. Paffor Assens paa en Ens ved Narslev i Jolland. I Rorge ere de fundne i Rordlandene. Egenst. og Anvend. Ubekjendt.

9. Plettet Forndrager (O. maculata). Knollene uds spilet haandformige. Honninggjemmets Labe 3lappet, flab; Hornet forcere end Frugtknuden. Kronbladene aabne. Fl. D. T. 933. Fl. N. 253. D. Guds Haand, Marie Haand. M. Warigras, Mariehaand, Orme Gras, Jomfrue Maries og Fandens Haand, Marillo, Marijur, Gjettiur, Houvendel, Huvendel, Huvendelfegras. J. Brønnugras, Hjonagras, Els

Au:

Kugras, Friggiargras, Grabrot, Binagras. F. Borfos Bonda. Plettet Rufferurt, Dec. Pl.

Beffr. Stængelen er tyndere end bos de foregagende, i gob bei og derover. Rodbladene bred-lancetformige, budte; Stængel-bladene smallere og spidse; de ere alle sortplettede. Blomfierne side i et fort, pyramidesormigt, tæt Ur. Blomfierbladene smaa. Aronerne lysrode, med mortrode Pletter. Bleeraarig. Blomfirer i Juni og Juli.

Itte fjelden paa Enge, ifær ved Stove.

Egenst. og Anvend. I Norge har man givet Rreaturene Roben pulveriseret, naar man vilbe, at be fulbe orne. Dens Eræfter er forresten som be foregaaende Arters.

10. Blodplettet Forndrager (O. cruenta). Hounings gjemmets Labe fortere end Brugtfnuden; Laben udeelt, runds tattet, naften hjerteformig; de bagefte Kronblade aabne. Fk. D. T. 876.

Beftr. Rodfligene ubspilebe. Stængelen som be foregaaenbes, temmelig tyt, mangebladet, ½.1 Fod høi. Bladene langkedende, ægformig-lancetformige, spidse, moetgraae, med blodrode Pletter. Aret ægformig-tegleformigt, tort. Blomkerbladene linieformigsspelsormige, af Blomkerned Langde og Farve. Kronerne violetzede. Bleeraarig. Blomkerer i Juli.

Den er funden af O. F. Myller ved Roraas i Norge. Egenst. og Unvend. Ubekjendt.

11. Vellugtende Forndrager (O. odoratissima). Hons ninggjemmets Horn tilbagebsiet, kortere end Frugtknuden; Læben 3lappet. Bladene linieformige. Fl. D. T. Fl. N. 696. Jaqv. Fl. austr. 3. T. 264.

Beftr. Robenollene fammentryfte. Stængelen fom be fores gagendes, fun tondere, losgron, 8 Kommer bei og derver. Blasbene temmelig lange, smal linieformige, rendede; de overfie forte. Blomfterne fibbe i et aflangt, valseformigt, budt, tat Ar. Blomfterbladene tilspidsede. Kronerne eensfarvede, meer eller minde losevede. Honninghornet budt. Bleeraarig. Blomfter i Juli.

Den er efter Gunnerus funden i Rorge paa en Eng ved Grotten i Romsbalen.

Egenff.

Egenst. og Anvend. Den har en meget behagelig Lugt. 12. Langaret Forndrager (O. conopsea). Honnings sjemmet har et borsteformigt Horn, som er dobbelt længere end Arugtknuben, og en Iksvet, heelrandet Labe. Fl. D. T. 224. Fl. N. 707.

Befer. Rodfnollene finere beelte end hos be foregaaende. Stam geten temmelig tond, I. 1 gob boie. Bladene linieformig: lancet formige. Aret temmelig langt, budt, tondt. Bladene ved Blamsferne tilfpidfede, lidet længere end Frugtfnuden. Kronerne eenst farvede, mortrode, temmelig smaa; hornet meget spidft, trant. Rleeraaria. Blomfrer i Juni.

Paa Enge, iffe almindelig, f. Er. ved Lundehufet; i Syen sch Daffum, Oftrupgaard, Olunde og Ulrifeholm.

Egenft. og Unvend. Den har en behagelig Lugt.

*** Rodfnollene Anippedannede.

13. Smallæbet forndrager (O. hyperborea). Som ningsjemmets Horn af Frugtknudens Langde, og Laben linieformig, heelrandet, afftumpet. Fl. D. T. Fl. N. 828. Retz. obs. Bot. 4. T. 3. N. Nord huvendel.

Beellabet Bornbrager, B.

Befe. Roden er deelt i abffilige lange, tynd a tapfermige Dele. Stængelen opret, 2-3 Commer boi. Robbladene ivarbformige, næften af Stængelens Længde; det overfte libet. Blomferne fidde i et tyndt, aftangt Ur. Blomferbladene af Blomfernes Længde, linieformig lancetformige. Aronernes Farve adentviol rodagtig; de yderfte Kronblade aabne. Fleeraarig. Blomfrer i Juli.

Den er funden af Dr. Conig i Island.

Bgenft, og Unvend. Ubefjendt.

14. Trebeelt borndrager (O. Kænigii). Honnings gjemmets horn fortere end Frugtknuden; Læben deelt i nligt store, heelrandede Flige. Fl. D. T. 333. Fl. N. 827. D. Islandsk huvendel.

Beffr. Den har megen Lighed med den foregagende, og er af abkillige ansert for at være af samme Art; den spies imidlertid at nomærte sig, foruden de ansørte Eargeterer, ved en mère tresseten.

leagtig Rob; bredere Blade og tættere Ar. Kegningen i Fl. D er not tagen efter et tort Eremplar.

Den er funden af Ronig i Island.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt,

15. Storkapstet Gorndrager (O. abortiva). Robinols lene tynd-valleformige. Honninggjemmets Labe agformig, heels randet. Stangelen blables. Fl. D. T. Fl. N. 695. Jagv. Fl. austr. 2 T. 193.

Bester. De valleformige Robinolle vfte grenebe, næsten af en Penneposes Epstelse. Hele Roben ligner noget den brune Flig. labes. Stængelen eller rettere Staftet ftribet, besat med omspedende Stal, 1-2 Kod hoi. Blomsterne sidde i et langt Ar, i nogen Afstand fra hverandre. Blomsterbladene ægformig lancets formige, bvidgronne. Kronerne bvidviolette. Det overste Kronblad ægformig lancetsormigt; de pherste snevere, gronagtige, med violette Aarer; de 2 nederste mindre, hvide med violette Steiber, lieniesormige. Honninggjemmets kæbe lidet bolget i Randen. Sporten af Frugtsnudens kængde. Fleeraarig. Blomster i Juli

Efter Gunnerus er den funden i Dorge i en Stob, bed

Gretten i Romsbalen,

Ægenft. og Unvend. Ubefjendt.

2ben Slagt: Pofelabe (Satyrium).

1. Gron Poselæbe (S. viride). Robknollene haands formige. Bladene agformige, budte. Honninggjemmets Labe linieformig, 3deelt; ben midterste Flig meget liden. Fl. D. T. 77. Fl. N. 278. D. Guds Haand. N. Gron Huvendel.

Befte. Robknollene ubspilet baandformige. Stængelen opret, trind, glat, 4-8 Commer bei. Bladene bred agformige, budte, omftedende, mortgronne; de overfte lancetformige. Blomfterbladene grønne, meget længere end Blomfterne. Blomfteraret aflangt, itte meget tæt. Rronbladene grønne, i Spidsen bruunagtige; Læben nedhængende, guulagtig-grøn. Fleeraarig. Blomfter i Juni og Juli.

Paa boie Enge, men fjelden. Prof. Biborg har fundet den i Inland ved Braband; Kolling vil have fundet den ved Chars lottenlund. I Norge ved Roraas og Gutteffad paa Coten.

Egenft. og Unvend. Gebeune abe ben.

2. 5vid

2. Foid Poselæbe (S. albidum). Rodfnollene knippes bannede. Bladene lancetsormige. Honninggjemmets Labe har 3 Flige, hvoraf den midterste er den længste. Fl. D. T. 115. Fl. N. 446. R. Qvithu, Qvithou, Hvitthublom, Hvit Huvendel. J. Bronnugras, Braunugras.

Beffr. Robinollene parviis famlede, tonde, tilfpiblede. Stangelen fom den foregagendes. Bladene imallere, lofete gronne. Aret aflangt-valfeformigt. Blomfterbladene af Frugtfnudens Lange de. Kronerne imaa, guulagtig-boide. Alceraarig. Blomftrer i Juli.

Paa hoitliggende Enge og Sfraaninger af Batter, temmelig sjelden; i Sjelland ved Brede. I Inland ved Greenaae, Kalee, Meilgaard og Frederis; i Norge ved Næs Jernvært og ved habbig og Baranger i Finmarten.

Egenft. og Unvend. Lugten febagtig.

3. Mort Pofelabe (S. nigrum). Robinollene hands formige. Bladene linieformige. Honninggjemmete Late oms vendt, udeelt. Fl. D. T. 998. Fl. N. 445. M. Svarthiuga, Svarthjutblom, Svarthou, Svart Huvendel, Brunkulle.

Sort Pofelgbe, 3.

Beffr. Stangelen fom ben foregaaenbes. Bladene famlebe ved Roben, balv af Stangelens Langde. Stangelbladene fortere, umften spelformige. Aret tæt, budt, amornig fegleformigt. Blomsfterbladene langere end Frugtfnuben, svelformige, bruunrobe. Sreperne mortbrunnrobe. Electaarig. Blomftrer i August.

Paa Bjergene i Norge, f. Er. i Værdalen og paa Snaafen. Ægenft. og Anvend. Ubekjendt.

4. Arybende Poselæbe (S. repens). Roben trevlete frubende. Bladene sidde ved Roden og ere agformige. Blomfterne eensidige. Honninggjemmets Labe udeeclt. Fl. D. T. 812. Fl. N. 321. T. 6. f. 1. N. Aryp Huvendel.

Beffr. Roden libet lebbet. Stængelen nebentil blabet, over til befat meb bladagtige Sfiæl, 6.8 Commer bei. Bladene fils tebe, ægformige, nervede. Aret valleformigt, fpibft. Slomfect bladene lancetformig-linieformige, længere end Blomferne. Sconerne bvide. Fleeraarig. Blomfirer i Juni.

Afart: Plettet Erybende Pofelabe (S. r. maculosum) med plettede Blade.

3 tætte Stove i Rordland og Jinmarten, men fjelden. Af, arten vaa Eromesen.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

5. Bladlos Pofelabe (S. Epipogium). Robenollene sammentrofte, tanbede. Staftet omfedet. Honninggjemmets Labe omvendt, udeelt. Fl. D. T. 1233.

Beffr. Roben mindre end bos de foregagende, grenet. Staftet lidet frumt, opret, trindt, lebbet, ved keddet befat med brede, omftebende Stial, 6.8 Kommer boit. Aret eller rettere Rlasen eenstigt, faablomftret. Blomfterbladene agformig lancetformige. Blomfterne guulagtig tjodfarvede, nittende. Lapsterne næften tugsteformige. Bleeraarig. Blomfter i Juni.

Meget fielden; funden paa Moenstlint af de Srr. Solbell, Dofmann, Bang og Dluffen.

Egenst. og Unvend. Ubefjendt.

3die Slagt: fliglabe (Ophrys).

* Anollene grenede.

r. Bruun Sliglabe (O. Nidus Avis). Robenollene trevlet fnippedannede. Staftet omfedet. Honninggjemmets Labe flovet. Fl. D. T. 181. Fl. N. 963. N. Lundturl.

Fuglerede Fliglabe, B. og R.

Beffr. Staftet rankt, trindt, i Coppen tantet, glat, huult, lysbruunt, ligesom de verelvise, budte Sfixl, 1.13 god boit. Aret langt, itte tat. Blomfierbladene lancetformige, halv af Frugtstudens Langde. Blomfierne fortstilfede, brune. Kronbladene aabene. Fleeraarig. Blomfirer i Juni.

3 tætte Stove, f. Ex. ved Kolletolle, i Onrehaven, Sorse og Lethraborg i Sjefland; i kven ved Ulritsholm, Wissenberg, Holfenbaun, Erolleborg, Hindgavl; paa Falker ved Corselize; pan Moens Alint; i Ipland ved Bordnæsgaard og Beile. I Norge ved Snaasen.

Bgenft. og Anvend. Ubefjenbt.

2. Koralrodet Higlabe (O. Corallorhiza). Robknols lene bugtet grenede, udspilede. Skaftet omskedet; Honnings gjemmets Labe udeelt. Fl. D. T. 451. Fl. N. 126 T. 6 f. 2. D b d 2

Beffer. Roben boid. Staftet bugtet ved Grunden, opret, trindt, guulagtigt, lidet gjennemsigtigt, 4-6 Commer langt, besat med verelvie, langt-omkedende Stjæl. Aret faablomkret; Blomkrene ikte tæt sammen, fortfilltede, smaa, smut violet-robe. De overfte Kronblade sammenboiede. Kapilerne nedboiede. Electaarig. Blomkrer i Juni.

Meget sjelden. I Danmart tun funden paa Moens Klint. I Morge ved Bandgravene i Opdalen, paa Karlsoe, ved toppen

pag Eromsoc og ved Sasvig i Befffinmarten.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

3. Tobladet Sliglabe (O. ovata). Robinollene treviebe. Stangelen har 2, agformig elliptiffe Blabe. Honninggiewinets Labe flovet, linieformig. Fl. D. T. 137. Fl. N. 127. D. Toblad.

Wabladet Fliglabe, B. og St.

Beffer. Rodens Knoltrevler lange. hele Planten gron. Stansgelen rank, trind, fiint duunhaaret, 1 = 2 god boi, med 2 mod'atte, nervede Blade lidet neden for Midten. Blomfteraret meget langt, valleformigt. Blomfterne fortfiilkede. Kronbladene aabne, gronne, kun halv saa lange som kaben. Kapselen aflang sugleformig. Bleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

I Stove og Lunde, itte almindelig i Sjelland, f. Er. imellem Ordrup og Oprehaven, ved Bemmeltofte; i Iyen ved Ulritsholm og Hvidtide; i Iylland ved Norholm. I Norge ved Stene unt Expubbiem.

Egenft. og Unvend. Geber og Reer abe ben.

4. Sjertebladet Sliglabe (O. cordats). Robinosene trevlede. Stangelen har 2 hjerteformige Blade. Honning gjemmets Labe 4kløvet. Fl. D. T. 1278. Fl. N. 668 T. 7 f. 6. N. Hjertekurl.

Befte. Stængelen rank, trind, 3,5 Sommer bei, med 2 modfatte, glatte Blade. Aret libet tonbt. Blomfterne meget fmach gronne. Aroubladene aabne. Labens Grundflige udspilebe. Lapfelen tugleformig. Bleeragrig. Blomfter i Juni.

Overmaade sjelden paa fugtige Steder. Prof. Bahl fandt ben i Frederitsberg have. I Norge er den funden i Nordmoer paa Dure, ved Selbosen, paa Snaasen og paa Carlsben i Nordlandene.

Egenft. og Anvend. Ubetjendt.

** Deb

- ** Ded rundagtige Rodfnolle.
- 5. Dreiet Kliglabe (Q. spiralis). Robenollene affange, fammenhobede. Stangelen naften bladet. Blomfteraret eensfidge spiralformigt. Donninggjemmets Labe ubeelt, rundtaffet. Fl. D. T. 387.

Bestr. Roben bestaaer af 3 eller flere næsten ægformige, budte, efter Smith haarede Anolle. Stængelen lidet klebrig, oprett besat med Sial, og lidet oven for Grunden ofte med et Blad, 3:6 Tommer hoi. Bladene flere samlede ved Roden, killede, nervede, ægformige. Aret linieformigsspelformigt. Blomsterne smaa, hvide. Kapselen omvendt ægformig, haaret, Fleeraarig. Blomstere i September og October.

3 Stove meget fjelden, Prof. Dluffen bar fundet den paa Balfter ved Seminariet. Den findes og paa Bornholm og ved Apenrade.

Rgenft. og Unvend. Den bar en isbagtig Lugt.

6. Trekantet Sliglæbe (O. Læselii). Robknollene ags formig, veb Grunden robktydende. Staftet Ikantet. Bladene lancetformige. Kronbladene linieformige. Frugtknuden omvendt agformig. Fl. D. T. 877 (under Navn af O. paludose). Fl. N. 962? (O. liliifolia). N. Britskurel.

Losels Rliglabe, B. va R.

Beffr. Robinollene sadvanlig entelte, belagte med bindeagtige Stjal. Skaftet opret, ganfe nogent, 3.6 Commer boit. Bladene fillede, aftang lancetformige, lysgrønne, glatte. Blomfierearet eller rettere Klasen faablomfiret. Blomfierbladene overmache smaa. Aronbladene meget smalle, aabne, gunlgrønne; taben smpendt. Gaformig, lidet guul. Bleeraarig. Blomfirer i Juli.

I Moser itte almindelig, f. Er. ved Lundehuset og i Lyngbye Mose; i Syen ved hofmanusgave. I Rorge i Nordlandene.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

7. Eenknollet Gliglabe (O. Monorchis). Robknollene kugleformige. Stangelen nasten negen. Honninggjemmets Labe og de indvendige Kronblade Iksvede. Fl. D. T. 102. Fl. N. 644. D. Sygsknap, Horningsurt, Anmod. M. Desmergras, Desmerknap.

Eting Miglabe, 3. og R.

Beffr. Stængelen trind, opret, vod Roben opftigende, ligefem bele Planten lysgron, 3:5 Sommer boi. Bladene lancetformige, omftebende, sadvanlig 2 ved Roben og et mindre ved Grunden af Stængelen. Aret smalt, spibft, tætblomftret. Blomfterbladene lancetformige, af Frugtfnudens fængde. Blomfterne smaa. Sresbladene guulgronne, aabne. Fleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Dift og ber i Rofer, f. Er. ved Lundehufet, Arse Goe; i Som ved Dofmannegave. 3 Norge, ved Vorsanger i Befffumarten.

Rgenft. og Unvend. Den lugter libet moffusagtig.

8. Sield Sliglabe (O. alpina). Robenollene agformige. Bladene fvelformige. honninggjemmets labe budt, paa begee Sider Itandet. Fl. D. T. 452. Fl. N. 1098. R. Held Rurrel, Rurle.

Beffer. Bed Siden af Rodfnollene sidde tyffe Trevler. Staftett opret, kantet, 2.3 Commer boit. Bladene samlede ved Aden, næsten af Skaftets Langde. Blomsteraret stattet. Blomsteine smaa, grønne. Fleeraarig. Blomstere i Juli.

I Rorge paa Fjeldene ved hernvefand, og i Beffinmarten ved habrig.

Egenft. og Anvend. Ubeffenbt.

9. Etbladet fliglabe (O. monophyllos). Robinsten rundagtig. Staftet negent. Bladet agformigt. Honninggjemmete Labeubeelt. Fl. D. T. Hall, Stirp. helv. T. 36.

Beftr. Staftet rankt, trindt, 6.8 Commer beit og bar nar ved Roben et fpibft, temmelig ftort, omtrent i Comme bredt, om fledende Blad. Blomfteraret linjeformigt, langt, tondt, mango blomftret. Blomfterbladene meget smaa. Blomfterne fortfilliche, meget smaa, grønne. Det overfte Kronblad ægformigt, bredere ab de andre. Teugtknuden ægformig. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

Efter Sabritii Reife findes den i Rorge ved Bredderne of Blommen.

Egenft. og Anvend. Ubeffendt.

10. Hue Fliglabe (O. Myodes), Robknollene rundagtige. Stangelen bladet. Honninggjemmets Labe aftang, freme ragende, 4klovet, hvelvet, lidet dunet. Fl. D. T. Fl. N. 967 T. 5. f. 2 (under Navn af O. insectifera myodes). R. Flueblomster.

Befft.

Beftr. Stængelen opret, ftribet, trind, veb Grunden bladet, benved i Fod boi. Bladene nær ved Roden, ægformig lancetfors mige. Arct temmelig langt, faablomftret. Blomfterbladene flore, bladaatige, linieformig lancetformige. Blomfterne ligne noget en Flue, hvilfet har givet Planten Navn. De 3 pderfte Kronblade ægsformige, gronne, de 2 indvendige tilligemed Læben mortbrune, den sidte har en blaacagtig Plet. Fleeraarig. Blomfter i Juli.

3 Norge funden af Gunnerus paa Snaafen i Trondhiems Stift og af Dr. Studiosus Medicina E. Smith paa den vestlige Strandbride af Langeen ved Holmestrand.

Egenft. og Unvend. En meget smut Plante.

11. Ramftadalk gliglobe (O. camscharen). Staftet traabformigt, omftebet. Blomfterklasen flattet. Honninggjems mete Labe linieformig, klovet. Fl. D. T. Aman. acad. 11. T. 4 f. 24.

Befer. Skaftet opret, trindt, traabformigt, befat med langt og vibt omkebende, verelvise Stjæl. Ingen Blade. Blomferne af Skaftets kangde, og fidde i en lang Klafe paa Enden af det. Blomferbladene agformige. Blomferfiltene verelvise, langere end Blomferbladene. Blomferne udmarte fig ved honninglaben, som er bredere, 3dobbelt langere end Kronbladene og dobt klovet. Bleeraarig. Denne Plante tjender jeg kun af kinnei Beftelvelse.

Efter Konig findes den i Island.

Rgenft. og Unvend. Ubefjendt.

12. AiPfende Sliglabe (O. cernus). Robfnollene fnips pedannede. Stangelen bladet. Blomfterne niffende. Uns berlaben affang, heelrandet, glat. Fl. D. T.

Befte. Denne nordameritanke Plante anfores paa Bebers Auctoritet, den ftal efter Michaux ligne O. estivalis, som er nær bestægtet med den dreiede Fliglade, men være florre. Linne bestriver den saaledes: Aoden toftrevlet; Rodbladene linieformige, lange. Stængelbladene omftedende, meget forte. Axet tæt, aflangt. Kronerne smaa; de overste Kronblade sammengroede. Tleeraarig. Blomfter i Just.

Efter Beber i Solftcen.

Egenft, og Unvend. Ubcfjendt.

4be Slagt: Sjertelabe (Malaxis Swartz),

1. Semkantet Sjertelæbe (M. paludosa). Stængelen 5fantet, besat med spadeformige, i Spibsen rue Blade. Blome sterfiasen mangeblomstret. Fl D. T. 1234. Fl. N. 965. (Paa begge Steder under det Linneiste Navn Ophrys paludosa). N. Myrkurl.

Rar Fliglabe, B. og R. Femfantet Fliglabe, Dec. Pl.

Bester. Robsnossene meget smaa, med tange Trevler. Stargelen opret, 3=5 Commer hoi. Bladene sidde verelvise, nederk paa Stæpgelen og ere bred-omfattende, lobaronne. Alasen valleformig. Blomsterbladene smaa, ægformige. Aronbladene gunlegtig-gronne; de 3 pderste Kronblade, hvoraf 2 oven og et neden, storre end de ovrige, ægformige; de 2 indvendige Sideblade lans cetsormige. Fleeraavig. Blomster i Juli.

I Mofer fjelden, f. Er. i Tepris og Lyngbye Mofe i Sicland.

Den findes og i Morge efter Gunnerus.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

5te Slagt: Srueftoe (Cypripedium).

1. Stor Fruestoe (C. Calceolus). Roben trevlet. Stangelen bladet. 4 lancetformige, tilspidsede Kronblade. Den overste Labe elliptist, rendet. Fl. D. T. 999. Fl. N. 1113. D. Fruestoe. M. Mariestoe, Santestoe, St. Oles Bolle.

Beffr. Roben libet frebende. Stængelen opret, trind, is blomfret, libet dunet. Bladene fiddende, verelvife, bred agformig-lancetformige, nervede, rue. Blomften anfeelig, paa Enden af Stængelen. Kronbladene aabne, mortbrune. Honninggiemmets overfte Labe filfet, guul, meget mindre end Kronbladene; den nederfte nedhangende, buget opblak, af Kronbladenes Langde. Frugte knuden aflang. Bleeraarig. Blomfter i Juni og Juli.

I Morge, men sielben, f. Er. veb Sutteftad paa Loten i Aingertige og paa en Batte ved Konrads Bartet nær Drammen.

Egenst. og Anvend. Den smutkeste af denne Familie, som fortjente at indføres blandt vore Zitrplanter, dersom den ifte var meget vanskelig at dyrke.

бtе

ote Slagt: Zuullabe (Serapias).

1. Bredbladet Buullabe (S. latifolia). Bladene age formige, omfattende. Blomsterne ludende. Honninggjemmets Labe heelrandet, tilspidset, kortere end Kronbladene. Fl. D. T. 811. Fl. N. 970 T. 5 f. 3. N. Bredslangre.

Beffr. Roben libet frybende. Stængelen opret, fiin dunnhaderet, trind, bladet, 1-2 god boi. Bladene verelvise, nervede, spidse; de overfie smallere. Blomferbladene lancetsormige, temme lig frore. Blomferne verelvise, i et klaseformigt Ar. Kronbladene gronagtig. rode, bule, sammenboiede. Læben rod-violet og lidet guulagtig paa den overfie Side. Frugtknuden omvendt-ægsormig, kleeraarig. Blomfere i Juli.

Man finder den meer effer minbre laaden. Figuren i Fl. D. er fun maabelia.

Hift og her i Stove, f. Er. i Sjelland imellem Ordrup og Dretehaven, Frederiköborg, Neftved, Bemmetofte, Valloc, Goroe; paa Valler ved Corfelige; paa Moens Klint; i Hen ved Korup, Gyldensteen, Poidkilde; i Iylland ved Beile. I Norge paa Bergaafen i Suagen.

Egenft. og Unvend. Den fal være fabelig for hefte.

2. Kjær Zuullabe (S. palustris). Bladene bred lans tetformige, omfattende. Blomsterne ludende. Honninggjems mets Labe af Rronbladenes Storrelse, rundtaftet, budt. (S. longifolia Lin.) Fl. D. T. 267. Fl. N. 1103. N. Langslangre.

Langbladet huullabe, B., R. og Dec. Pl.

Befer. Adden tytereviet. Stængelen fom den foregaaendes, men mindre. Bladene smallere og glattere end bos biin og Blomferbladene meget mindre. Kronbladene andne, violetrede, paa den indvendige Side hvidagtige; be perfe udvendig gronagtige. Laben forre end bos biin. Fleeraarig. Blomfrer i Juli.

I dobe Mofer iffe almindelig, f. Er. i Lyngbye og Ordrup Rofe. I Norge ved Snaafen.

Rgenft. og Unvend. Ubefienbt.

3. Smaakronet Suullabe (S. microphylla Ehrh.). Blas bene lancetformige, omfattenbe. Blomfterne lidet nedhangens be. Laben fpide, tielet, oventil lafet. Fl. D. T.

Beffr.

Best. Roben trevlet. Stængelen som ben foregaaenbes. Bladene fortkebalde, og vende til 2 Sider. Blomsterbladene linieformig lancetformige, af Atugtsnudens Længde. Blomsterne ecusidis ge, fortstillede. Læben af Aronbladenes Længde. Blomsterne vios letz rode. Bleeraarig. Blomster i Juli.

Efter Rafn fal hr. holten have fundet den paa Moens Mint. Egenft. og Unverd. Ubefjendt.

4. Sværdbladet guullæbe (S. ensifolia). Bladene fværdformige. Blomsterbladene kortere end Frugtknuden. Blomsterne oprette. Underlæben halv af Kronbladenes Længde. Fl. D. T. 506 (under Navn af S. grandistore).

Beffr. Roben trevlet. Stangelen opret, bladet til Lopen, benved i Jod boi. Bladene verelvife, smallere og langere end bot de foregaaende og vende ud til 2 Sider. Blomfterbladene meget smaa; det nederste undtagen. Blomsterne oprette, forre end bot de foregaaende, hvide. Fleeraarig. Blomstrer i Juni og Just.

I tatte Stove ffelben, f. Er. paa Moens Rlint; efter Fl. Dan, peb Dronninggaard; oglaa funden i Gelfov og veb Bagiver.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

5. Storblomstret zuullæbe (S. grandistora). Blas bene elliptist lancetsormige. Blomsterbladene kortere end Frugt knuden. Blomsterne oprette; Underlæben budt, neppe san kor som Kronbladene. (S. lancisolia Lin.) Fl. D. T. Engl. Bot. T. 271.

Beffr. Roben trubende. Stængelen som den foregaaendes. Bladene bredere end hind, mere nervede og Blomfterbladene meget florre, de underfle nemlig, som de overfte Blade, men de overfte lancetsormige, af Blomfternes Længde. Blomfterne oprette, flore, bvide. Underlæben hierteformig, guulftribet. Bleeraarig. Blomfter i Juli.

Paa Moens Klint.

Ægenft. og Unvend. Ubeffenbt.

6. Add Suullabe (S. rubra). Bladene lancetformige. Blomfterbladene langere end Frugtknuden. Blomfterne oprette. Underlaben fpids, med ophavede, bolgede Streger. Fl. D. T. 345. Beffr.

Beffer, Roben tenbende. Stængelen opret, bladet, flint duunhaaret, z Bod boi. Bladene omfattende, verelvise, spible, glatte. Blomfterne oprette, flore. Blomfterbladene lancetsormige. Rronbladene smult rode. Underlæben lancetsormig, nedboiet, guulags tig boid. Bleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Daa Dreens Rlint.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

Anden Orben.

Serhannede (Hexandria).

7be Glagt: Glangerod (Aristolochie).

1. Sjertebladet Slangerod (A. Clematitis). Blabene hierteformige. Stangelen opret. Blomsterne flere sammen, i Bladarlerne. Fl. D. T. 1235.

Beffr. Roben er besat med lange, krybende Trevler; ben frembringer flere, oprette, bugtede, oftest udeelte, bladede, trinde, fribede, glatte, 1 - 2 Fod boie Stængler. Bladene verelvise, filsede, dybt 2labede ved Grunden, heelrandede, aarede, glatte. Blomfiers ne filsede. Aronerne lysgule, ved Grunden kuglesormige, med et imalt Ror og udvidet Munding. Fleeraarig. Blomfirer i Juli og August.

Sielben, f. Er. ved Ryetjobing paa Salfter; ved Beile i Inf-

Egenft. og Unvend. Roden har været brugt i Debicinen.

E en og E y v en d e C l'a 3 f e. Eenboe (Monoecia). Hans og Huublomster paa een Plante.

Førfte Orden.

Renhannede (Monandria) med I Stovbrager.

gen Bager. 2 Rronblade. Bunblomft. Som hanblom ften, meb 2 Stovveie og 4 Free.

Ub feen be: Smaa Bandplanter, med trevlet Ro; traabformig Stangel; sibbende, mobsatte og ubeelte Blabe og Blomfterne i Blabhjørnerne.

'3bie Slægt: Arandeblad (Chara). San bl. Ingen Deger eller Krone. Stevenappene fibbe under Frugtfauben. Sunbl. Bageret 4bladet. Arret 3:5flevet. Er mangefreet Bar.

Ubfeende: Smaa Vandplanter, med lebdet, fvag, nedfankt Stangel; spelformige, trandsformige Blade. Blomfterne siddende paa Bladene.

2ben Slagt: Janichellie (Zanichellia). Sanbl. Ingen Bager og Krone. Hunbl. Ingen Krone. Bagnet Ibladet. 4 Stoveie. 4 Free.

Udfeende: Liden Vandplante, med fvag Stungel, grasagtige Blade og fiddende Blomfter i Bladhiernerne.

4de Slagt: Urum (Arum). Spifteret ibladet, frammerhunsformigt Spifterpillen oventil nogen, med hunblo m fter ved Grunden og hanblomft er paa Midten.

11 b'een de: Lav Styggeplante, med fnollet Rob; Staft; ubeelte Blade og Blomfterne inbfluttode i et Opifter.

5te Slagt: Myffe (Calla). Sylfteret Ibladet, fladt. Dob fterpillen Gjult med San og Sunblomfter. Barrene mangefreede.

Udfeende: Lav Bandplante, med vandret, frybende Rod; forreften fom Arum.

Ans

Cen og Typende Claffe, aben og 3bie Orden. 797

Unben Orben.

Tohannede (Diandria) med 2 Stovbragere.

6te Slagt: Andemad (Lemna). Sanbl. Bageret 12 bladet. Ingen Krone. Sunbl. fom Sanblomften, med I Stovvei og mangefroet Kapfel.

Udfeende: Meget smaa, swommende Bandplanter, uben Stangel, med udeelte Blade og utydelige Blomfter i Bladranden.

Tredie Orden.

Trehannede (Triandria) med 3 Stoubragere.

Sbe Slagt: Pindfviinenop (Sparganium), Blomfterne sammenhobebe. Sanbl. Bageret 3blabet. Ingent Rrone. Hunbl. som Sanblomften, med en ter, Ifreet Steenfrugt.

Udfeende: Bandplanter af Mibbelfterreife, med lebe bet Rob; ftraaeagtig, marvet Stængel; græsagtige Blabe og flafeagtige Blomfter.

9be Slagt: Mays (Zea) Hans og Hunblomfterne i farftildte Ur. Hanbl. med ablomftrede Bagerstjal, uben Stat. Kronbalgenes Stjal libet staffede. Hunbl. Bagers og Kronbalgen aflappet. Stoveien traabformig, nebhangende. Froene indlagte i en aflang Frugtbund.

Ubfeende: Stort Gras, med tat, valfeformigt hunar. 7be Slagt: Dunhammer (Typha). Biomfterne uden Krosne, i en valfeformig, haaret Ratle. hanbl med utysbelig, 3bladet Bager. hunbl. sidder neden for hansblomsten, med et Free paa en fnottet Stilt.

Ubseende: Stor grabagtig Plante, -med marvet Straae og en tat, stiv, arformig Blomsterrakle paa Ensben beraf.

10de Slagt: Star (Carex). Sans og Sunbl. tils beels samlede, tilbeels færfeilte i taglagte Ur, uben Rrone

Digitized by Google

og med et Iflappet Bager. Bunbl. har 2:3 Ur og et i en buget hinde inbfluttet Free.

Udfeende: Salvgras, med trevlet Rob, og fom ofteft farp: 3fantet Strace.

Fierde Orben.

Birehannebe (Tetrandria) med 4 Stevbragere.

Alte Slagt: Strandboe (Littorella). Hanbl. Begenet 4bladet. Kronen 4flevet. Strodengerne meget fange. Hunbl. Ingen Bager. Kronen ulige 3flevet. Stowe veien meget lang. En Irummet Nob.

Ubfeende: Liben veibredagtig Strandplante, met trevlet Rob, uben Stangel, græsagtige Blade, ftillet femblomft og siddende Bunblomft.

Isbe Slægt: tTelde (Urrica). Hanbl. Bageret 3blabet. Ingen Krone. Daa Frugtknudens Sted et bægerfermigt Honninggjemme. Hunbl. Bægeret 2bladet, underfer digt, ingen Krone. I glinbfende Froe.

Ubfeende: Branbende Planter, med opret Stangel; mobfatte, ubeelte Blade og Blomfterne i Raffer.

14de Slagt: Burbom (Buxvs). Sanbl. Bageret 3Me bet. 2 Kronblade. Ansate til Frugtfnude. Hunbl. Bageret 4bladet. 3 Kronblade. 3 Stovveie. Rapfelm 3nebbet, 3rummet. 2 Free.

Ud fe en be: Liben Buff, med immergrønne, glatte, udcelte Blade, og Blomfterne fammenhobede i Bladbiernerne.

12te Slagt: Birt (Betula). Sanbl. under hver af Raflens Ifovede Stial sibber 3, 4beelte Kroner. Sunbl. fom Saubl. med 2 Stovveie og sammentryfte Froe.

Ubfeende: Ermer med ubeelte Blade og Blomfter i

13be Glagt: Morbærtræe (Morus). Sanbl. Bageret 4decit, uben Krone. Sunbl. som Sanbl. Frugten et Bar. I Free.

u do

U ofeen de: Et Erme med ftroede, utige taffede Blade og Blomfterne i runde Rafler.

Almindelig Pors f. nafte Klaffe 3die Orden.

Bemte Orden.

Bemhannede (Pentandria) meb 5 Støvbragere.

ninbelige Bager taglagt. Kronerne ibladebe, traabformige, Stisvede. Frugtbunden avnet. Hunbl. Bager tet ablabet, 2blomftret. Steenfrugten ter, pigget, fis vet. Steen arummet.

ud feende: Plante af Middelfterrelfe, med opret Stans gel; entelte, verelvise Blade og Blomfterne i Bladhjørnerne. Bog og Beg f. næfte Orden.

Sjette Orben.

Mangehannede (Polyandria) med 8 Støvdragere og derover. 18de Slægt: Tusindblad (Myriophyllum). hanbl. 4bladet Bæger, 4 Kronblade, 8 Støvdragere. hunbl. Bæger og Krone 4bladet, 4siddende Ar. 4 hindede Free. Udseende: Bandplanter med frybende, seddet Rod; leddet, nedsankt Stængel; fine, sammensatte, krandsformis ge Blade og Blomsterne i krandsformige Ar.

20be Slagt: Bibernelle (Poterium). Bageret 4blabet. Rronen 4beelt. Sanbl. 30:40 Stovbragere. Sunbl. 2 Stovveie. Nobben 2rummet.

Ubfeende: Plante af Middelfterrelfe, med opret Stangel; finnede Blade og Blomfterne i hoveder.

Aronblade. Sanbl., naften 24 Stovdragere. Sunbl. Mange Stovveie og mange bugede, Ifroede Kapfler.

Udfeende: Anseelig Bandplante, med Cfaft; udecite Blade og Blomfterne i franbfede Rlafer.

17de Slagt: Fornblad (Ceratophyllum). Bægeret mans gedeelt, ingen Krone. Sanbl., 16:20 Stoodragere. Bunbl. Arret fiddende, I hindet Froe.

u d,

200 Cen og Ehvenve Cialle, Hette Stoen.

Ubfeenbe: Banbplante, meb trevlet Rob: febbet Stem

gel; sammensatte, frandsformige Blade.

23be Slægt: Bog (Fagus). Sanbl. Bageret fuglefere migt, 5klovet. Ingen Krone. 5:12 Stovbragen. Sunbl. Bageret 4klovet. Ingen Krone. 2:3 tredeckte Stovveie. 2:3 Froe, indsluttede i bet laderformige, pip gede Bager.

Udfeenbe: Stort Stortee, med entelte, heelrander be Blade. Blomfterratterne i Blabhiørnerne.

21be Olagt: Eeg (Qvercus). Sanbl, Bageret fioffer formigt, omtrent offevet. Ingen Krone. 5:10 Stown bragere. Hunbl. Bageret floffeformigt, heelrand, rue, undersabigt. Ingen Krone. I Stovei, 3 Ar. Nobben laberagtig. Ifjernet.

Ubfe en be: Store Stovtraer, med verelvife, bugtebe Blade og Blomfterraffer i Bladhjørnerne.

25be Clagt: Valdnob (Juglans). Sanbl. Bageret ete bladet, fffalagtigt. Rronen Geelt. 18 Stevdragere. Sunbl. Bageret 4flevet, oversadigt. Rronen 4beelt. Mpbdene Rierne furet.

Ubfeenbe: Stort Erge, med finnede, heelrandete Blade og Blomfterraflerne i Blabhjørnerne.

26be Clagt: Saffel (Corylus). Hanbl. Raffen toglagt, med Iflovede Sfjal. Ingen Krone. 8 Stovdragere. Hunbl. Bageret flovet, lofet. Ingen Krone. 2 Stov veie. Nobden agformig, jevn, Lummet, omgivet med bet laderagtige Bager.

Ubfeende: Stor Buft, med enfelte, ronfebe Blate og Blomfterrafferne mod Spibfen af Quiftene.

24be Slagt: Am (Carpinus). Sanbl. Raflens Sfiel rundagtige. Ingen Krone. 8:20 Stoudragere. Sumblom ft. Raflens Stjal affange. Ingen Krone. 2 Frugtknuber og paa hver 2 Stoudragere. Nobben famtet, trummet.

11 d:

Udfeende: Temmelig fort Trae, med entelte, heels randede, foldede Blade og Blomfter i Ratler.

22de Slagt: Platan (Platanus). Raflerne fugleformige. Sanbl. Rronen utybelig. Stevenappene groede om Steveraabene. hunbl. Rronen mangebladet. Arret tilbagebeiet. Freene rundagtige.

Ud feende: Temmelig ftort, glatbarfet, fremmed Erae, med fpidsfligede Blade.

Snvende Orben.

Sammenvorne (Monadelphia). Stordragerne sammenvorne i eet legeme.

27be Slagt: Gran (Pinus). Sanbl. Raflens Sfjal Pjolbformige. Ingen Krone. Storknappene siddende, groede til Stjallene. Hunbl. Raflens Stjal 2blomftres be. Ingen Krone. 1 Stovvei. Froene vingede.

Ubfeende: Spie, rante Eraer, med frandsformige Grene og naaleformige, hos de fieste altidgrønne Blade.

Ottende Orden.

Rorhannede (Syngenesia) med fammenvorne Staufnappe.

28de Slagt: Græskar (Curcurbita). Bageret og Rronen 5flovet. Sanbl. 3 Stovenappe. Bunbl. Stove veien 5flovet. Freene hovnebe i Randen.

Ubfeende: Store Planter, med liggende Stængler; tantede rue Blade og gule Blomfter.

29be Slagt: Agurt (Cucumis). Bageret Standet. Rros nen Stlovet. Banbl. 3 Stovknappe. Sunbl. Stovveien Iklovet. Froene fpible.

Ubfeenbe: Som Foregaaende.

30te Slagt: Galdebær (Bryonia). Bageret Standet. Rros nen Sklovet. Banbl. 3 Stoudragere, 5 Stouknappe. Bunbl. Stouveien Iflovet. Barret neden for Bloms ften, mangefroct.

Udfeende: Lang, klettrende Plante, med tot Rod, baandformige Blade og smaa Blomster i Bladbjørnerne.

Een og Envende Classe.

Første Orden.

Cenhannede (Monandria).

Ifte Slagt: Vanoftjerne (Callitriche).

1. Vaar Vandstjerne (C. verns). Med farftilte ham og hunblomfter. Fl. D. T. 129. Fl. N. 520.

Bredbladet Banbftjerne, Dec. Pl.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen traabformig, fvag, af nige Langbe. Bladene moblatte, fitbende, heelrandede, glatte, gienmemfigtige, af forffjellig Jigur fra den linieformige til den bedaftange, be fibde tæt sammen imod Enden og i Loppen næften taglagte. Blomfterne i Bladarlerne; Hanblomfterne overft. Stortupp pene gule. 1 aarig. Blomfter fra April til Juni.

Man finder mange Afarter, med elliptiffe, med de sverke cliptiffe og de nederfte linieformige, og med alle Bladene linieformige. Det er egentlig den forfte Afart, som flager i Fl. Dan. Den anden har man anseet for en egen Art og kalbet C. intermedia, Almindelig i Grovter og Bæffe.

Egenft. og Anvend. Spinene abe ben. Den opfploes Grefter.

2. Host Vandstjerne (C. autumnalis). Med treffster nebe Blomster. Fl. D. T. Fl. N. 702. Læs. Fl. Prus. T. 38.

Smalbladet Banbftjerne, Dec. Dl.

Beffer. Den udmærter fig fra den foregagende, blot ved de anforte Rærter, ved imat-linieformige Blade og ved en fedvanlig filbigere Blomftertid. raarig. Blomftrer fra Juli til Geptembet.

Dift og ber ved Bredden af Geer en Batte.

Egenft. og Unvend. Som ben foregaaenbe.

aben Slagt: Janichellie (Zanichellia).

1. Riær Janichellie (Z. palustris). Bladene liniefere mig : traabformige. Stovfnappen 4rummet. Arrene hele. Fl. D. T. 67.

Beffr. Den ligner meget nogle af be minbre Arter af Ban be a r. Roben treblet. Stængelen grenet, traabformig, blabet, glat.

febranlig nebfæntt, af forftjellig fængbe. Bladene beelrandebe, meget finalle, fpidfe, modfatte eller frandsformige. Arelblabene omfledende, hindeagtige, inden for boilte fidde 2 Sans og 1 Suns blomft, brille ere meget imag. 4 = 5 filtebe, aflange, fammens trofte Rree. ragrig. Blomfirer i Juni.

3 Bugter af Davet paa grundt Band og i filleftagende Band net Strandbredden, f. Er. paa Amager, Galtbolmen, Commerplade fen; i Anen ved Ufriftholm; paa Falfter ved Gronfund.

Raenft. og Unvend. Ubeffendt.

3die Glagt: Rrandsblad (Chara).

1. Almindelid Brandsblad (C. vulgaris). Uben Tors ne, ftribet. Bladene svelformige, leddede. Fl. D. T. Fl. N. 751. Engl. Bot. T. 336.

Befer. Dele Planten nebfantt og overbraget med en jordag. tig Storpe. Stangelen trind, grenet, ffjer, 2-1 Rod lang. Blabene fpelformige, fpibfe, leddebe og fibbe i Rrandfe, omtrent 8 t Daa be overfie Blade fidde de utpoclige Blomfier, bvoraf Brugttnuben er omgiven med fire imaa Blade, neden for bvilten . fidder en red Rugle, fom man antager for Stepfnappen. Blomftrer i Juli.

Almindelig i Torvegrave.

Egenft. og Unvend. Arterne af benne Glagt opfylbe Grøvter og Mofer og formodentlig bidrage be til at banne Esrv; be ere meget tjenlige til Gisbning og raabne let uben for Band. Denne Art bar en meget ubehagelig Lugt, og man paaftnaer enbogi at ben, opfastet i Dangde af Floder 2c., bar fpragrfaget imite fomme Ongbomme.

2. Siltet Brandeblad (C. tomentosa). Med agformie ge Pigge paa Stangelen. Fl. D. T.

Beffr. Den ubmarter fig fra ben foregagende, foruben bet anførte ved et mere bindeagtigt Unfeende og ved en invet, filtet Stane gel. raarig. Blomftrer i Juli.

I Gronter og Torvegrave.

Baenit. og Unvend. Som ben foregagenbe.

3. Svas Krandsblad (C. hispida). Ruret. Bladene fpulformige, lebbebe. Smaablabene frandsformige. Stangelen Gees

besat med smaa, berfteformige, tilbagebeiebe Pigge. Fl. D. T. 154. Fl. N. 1118.

Beffr. Den er landere og tyffere end ben forfie Art og paa Bladene fidde mindre Blade. Stængelen er lidet fnoet, og ifar i Boppen befat med smaa Borfter. 1 aarlg. Blomftrer i Juli.

Afart: Smalbladet Boas Rrandeblad (C. h. microphylla Schum.) med meget fort Stangel og Blade og vereinfe Grene.

Bed Strandtanter, meeft i falt Band. Afarten ved Blaftefren, paa Umager og paa Saltholmen.

Egenft, og Unvend. Com foregagende. Den tan ig bruges til at flure meb.

4. Boielig Brandsblad (C. flexilis). Uben Pige, glat, gjennenisigtig. Bladene valseformige, budte, libet frade bebe. Fl. D. T. 761 (under Navn af Conferva nidifice).

Beffr. Den udmarter fig fra de foregaaende ved dens grouve garve, Gjennemfigtighed og derved, at Bladene, hvor den blemster, fidde mere i Bundter end i Krandfe. Den er og mindre end de anbre. 1 aarig. Blomftrer i Juni.

3 Grovter og Batte, ifar nar havet.

Egenft, og Unvend. Ubeffendt.

4be Slagt: Arum (Arum).

1. Plettet Arum (A. matularum). Med Sfaft. Blubene spybformige, heelrandebe. Sylfterpillen tielleformig, bubt. El. D. T. 505. D. Arum, danft Ingefær, Muntefande, Berebar.

Beffr. Roben knollet, flimet. Staftet opret, trindt, glat, 6 Commer boit. Bladene ftilfede, glindfende glatte, undertiden fort plettede. Hulfteret paa Enden buget, fpidft, udvendig gront, indvendig hvidt og indflutter hulfterpillen, som oventil er nogen, violet og paa Midten har forst golbe Stoutraade, dernæft frugtbare og neben for disse Hunnerne. Bærrene zinnoberrode. Flectaarig-Blomstrer i Mai.

Paa Spagefulde Steber, ifte almindelig, f. Er. dag Bekerbree ved Kiebenhaun og i Rofenborg have; hoppig van Zalfter, Broc, Bebeloe, Thorfinge; i knen ved Ryborg, Svendhorg, Zaaborg og Befferfelerninge; i Inland ved Marbund; i holfteen ved Gutin, Afche berg og Reuftad.

Egenst. og Anvend. Roben spises paa abskillige Steder, efterat den er tørret, og den melkagtige, karpe Saft, som den indeholder, er bortdunstet; man kan lave en Grød deraf, som i Smagen kal ligne Sago og i Lugten Hvede. Den kan og bruges til Pudder, Stivelse, Klister og blandet med Sabe til Vaskring. Barrene kunne bruges til rod Farve og Sminke. Man paastaaer, at Ost, indviklet i dens Blade, skal ikke angris bes af Mider. Bjørnene ade Planten. Frisk kan Roden bruges til at trække Blarer og tørret mod Slim i Maven og Brystet. 5te Slægt: Mysie (Calla).

1. Ajær Mysse (C. palustris). Bladene hjerteformige. Hysseret fladt. Hysserpillen overalt besat med Blomster. Fl. D. T. 422. Fl. N. 727. D. Band Ingefar. M. Misne, Branrot, Myrblom, Buttegras.

Almindelig Muffe, Dec. Pl.

Beftr. Roben trybende, med mangfoldige Sibetrevler. Staftet opret, trindt, glat, tyft, 3.5 Commer boit. Bladene flore, fillede, glatte, ftribede, beelrandede, flere sammen ved Roben. Bladfilfene rendede, omfattende, med en hindeagtig Rand. Dylfteret paa Enden af Staftet, ægformigt, tyft, tilspidet, udvendig gront, indvendig bvidt. Dylfterpillen næften ægformig, budt, fittet. Bærrene mortrode, siddende. Bleeraarig. Blomftrer i Juni.

I dybe Moser, f. Er. ved Kolletolle, Birtered; i Tyen ved Ulseifeholm; i Inland ved Norholm.

Egenst. og Anvend. Bierne træffe af Blomsterne. Roben bruges i de nordligere Egne til Brod, efterat den er torret og malet, udblødt i Vand og igjen afdampet. Den bidrager til at opfylde Torvegrave.

Unden Orben.

Tohannede (Diandria).

. 6te Slagt: Undemad (Lemna).

1. Rorsbladet Undemad (L. trisulca). Blabene ftilfebe, laucetformige og frembringe fra Underfladen et nyt Blab.

Fl.

800

Fl. D. T. Fl. N. 779. Engl. Bot. T. 926. D. Andemad, Grebe.

Beffr. hele Pfanten lysgron, fvommende. Robberne traabformige, eenlige. Bladene heelrandede, gjennemfigtige. Blomfterne fidde i en Spræfte paa Siden af Bladene. Bægeret heelrandet. Stovfnappene dobbelte, gule. Frugtknuden ægformig. Arret klovet. 1 aarig. Blomftrer i Jul.

Beffrivelfen af Blomfien er tagen af Smiths Flor. Brin.

ba jeg iffe bar fundet den blomftrende.

Mlmindelig paa Damme.

Egenst. og Anvend. Alle Arterne af denne Slægt siee en behagelig Fode for Ender og Sjas og blandet med Klidden ogsaa for Hons. Man har provet at spinde Sarn af deni Robber, men neppe er dette Umagen værd. De opfylde sorresten Fistedamme.

2. Liden Andemad (L. minor). Bladene uden Stilf, paa begge Sider temmelig flade. Asbderne eenlige. Fl. D. T. Fl. N. 783. Engl. Bot. T. 1095. D. Andemad. N. Almindelig Anmat.

Smaabladet Andemad, Dec. Dl.

Beffr. Bladene fvonmende, lpsgrønne, Frederund-aftange, neppe af en Lindies Storrelfe; paa Underfladen lidet hvelvede og blegere, med en lang Rodtrevle fra Midten. Blomfterne i Randen af Bladene. Bægeret 2iappet. Det ovrige som hos den fore gaaende. 1 aarig. Blomfter i Juni og Juli.

Alminbelig paa Damme.

Egenft. og Unvend. Som ben foregagenbe.

3. Tykbladet Andemad (L. gibba). Bladene uden Stilk, hvelvede, paa Underfladen halvkugleformige. Rodderne eenlige. Fl. D. T. Fl. N. 778. Engl. Bot T. 1233. D. Andemad. N. Anmat, Svulustot.

Salvfuglet Andemad, B.

Beftr. Den ligner meget den foregagende, men bar libet forre og mere rodagtige Blade. Ingen Bæger. Arret budt. 11 aarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Paa Damme, geldnere end de foregaaende.

Egenft.

Egenft. og Unvend. Som ben'førfte Art.

4. Robhaaret Andemad (L. polyrhiza). Bladene uden Stilk, med mange Robder. Fl. D. T. Fl. N. 777. Mich. Gen, T. 11. f. 1. D. Andemad. M. Ansmat, Aststot,

Beftr. Dens Blade ere bobbelt faa fore som be tvende fores gaaendes og mere frederunde, paa Underfladen hvelvede og undertiden rodagtige. Blomfterne fibde i en Spræfte paa Siden af Bladene, som hob de foregaaende. 1aarig. Blomftrer i Juli og August. Almindelia paa Damme.

Egenft. og Unvend. Som ben førfte Art.

Tredie Orden. Trehannede (Triandria).

7de Slagt: Dunhammer (Typha).

1. Bredbladet Dunhammer (T. latifolis). Bladent næsten spartformige. hans og hunaret næssaaende. Fl. D. T. 6.45. D. Danne, Dannemors Kolle, stor Dunhammer, Douvald. N. Kievledon.

Bredbladet Donnemors, B. og R.

Befte. Roden fenbende. Straaet opret, rankt, trindt, glat, uben Led, bladet, 4.6 god boit. Bladene næften af Straaets Længde, lidet hvelvede paa den underfie og flade paa den overfte Side. Aret eller Raklen paa Enden af Straaet, valjeformigt, floietsagtig. blodt, neden til hunblomfiret, tyftere og fortbruunt, oventil tyndere og guulagtigt. Fleeraarig. Blomfirer i Juli.

Diff og her i Damme og Goer. I Morge ved Lier.

Agenst. og Anvend. Kalmutterne spije Roben. Årene bruges i Worge, paa Erse og i Holland til at borste Floiel, og Ulden derpaa kan bruges til Udstopninger, og spindes naar den blandes med Bomuld, samt udblobt i Salpeter og torret til Tonder. Af Bladene kan flættes Stolesæder og Flaskehylstere. Bodferne anvende dem til at stoppe imellem Stavre og Baand. Wan har og gjort siint Papiir af dem. Straaene bruges efter Strom til smaa Karbaand, samt til Brændsel.

2. Smal

2. Smalbladet Dunhammer (T. angustifolia). Ble dene halv valseformig flade, af Straatts Langde. Bans og Hunarene i nogen Afstand fra hverandre. Fl. D. T. 815. Fl. N. 342. D. Liden Dunhammer eller Donnemore Rolle. Rrubtlaffer.

Smalbladet Donnemors, V. og R.

Beffer. Den ligner den foregagende, men er meget tondere ef Strage og Ur og bar (mallere og længere Blade; hanblomferne fidde omtrent & Comme oven for Dunblomferne og ere af Roffese med biffe. Fleeraarig. Blomfirer i Juni og Juli.

I Damme og Goer, fjeldnere end ben foregaaende, f. Er. 30 Saffellet, Frederiksborg, Sprendahl; i Then ved Ullereles.

Rgenft. og Unvend. Omtrent som ben foregagende.

8be Slagt: Pindfviinknop (Sparganium).

1. Grenet Pindsviinknop (S. ramosum Huds.) Bla bene 3fibebe, indhulede ved Grunden. Den fallede Blomfterfill grenet. Arret linieformigt. (S. erectum Lin.) Fl. D. T. 1282. Fl. N. 499. D. Pindsviinknoppe, Flag.

Grenet Flag, B. og R.

Beffr. Roben trobende. Stængelen opret, trind, glat, bladet, oventil grenet. Robbladene oprette, i Enden fade. Stængelbladene verelvise, omfattende, fladere end hine. Blomftringens Grene verelvise, klaseformige. Blomfterhovederne tugleformige, verelvise; de nederfte have Hun- og de overfte hanblomfter. Him befaær, naar de ere i Froe, af spidse Lapster eller rettere Steenfrugter, der give Frugten et pigget Udseende. Bægerbladene meget smaa, tertere end Stodagerne. Fleeraarig. Blomftrer i Juli og Angust. Almindelig i Goer og Damme.

Egenft. og Anvend. Den fan bruges til Garoning. Befte, Wfer og Sviin abe ben.

2. Udeelt Pindsviinknop (S. simplex Huds.) Ble dene ved Grunden flabsidede, Ifantede. Den fallede Blomftere fliff udcelt. Arret linieformigt. (S. erectum &. Lin.) Fl. D. T. 932. Fl. N. 499 &. D. Pindsviinknop.

Enfelt Flag, V. og R.

Biffr.

Beffr. Den ligner meget ben foregagenbe, men er minbre. Stangelen udeelt i Soppen. De neberfte Blomfferhoveder ere fit tebe og fidde i Bladbjørnerne. Bægerbladene gronagtige, lancetfore mige, aflevede, meget fortere end Stopdragerne. Kleeraarig. Blomfirer i Juli og Auguft.

3 Damme og Goer,

Baenft. og Unvend. Som ben foregagenbe.

3 Spommende Pindfviinknop (S. natans). Bladene nedliggende, flade. Den fallede Blomfterftilf udeelt. Banblom: sterne i et eenligt Hoved. Fl. D. T. 260. Fl. N. 500. Engl. Bot. T. 273. D. Smaa Pinbfvlinknoppe. D. Flaatgras.

Spommende Klag, B. og R.

Beffr. Den er meget minbre end ben foregagenbe, fom ben ellers ligner. Blabene ere omftebenbe, grasagtige og ligge meb Bladen paa Bandet. Sadvanlig bar ben fun et Sanblomfterbos bed, fom fidber paa Enden af Stangelen. Bleeraarig. Blomitrer i Juli. Figuren i Fl. D. er iffe faa god fom ben i Engl. Bot.

I bobe Mofer, fieldnere end be foregagenbe, f. Er. i Lyngbye

og Tepri Mofe, i Geerne ved Soree; byppigere i Rorge.

Baenft. og Unpend. Som be foregagenbe.

9de Slagt: Maps (Zea).

1. Almindelia Mays (Z. Mays). Freene tat paffede paa hverandre, i et valleformigt Ar. Blackw. T. 547. D. Maps, Micais, Eprfiff Spede.

Beffr. En meget for Græfart, med trevlet Rod; toft, opret, flivt, 4.6 god boit Strage, og brebe, linieformig lancetformige, glatte Blade. Saublomfterne fidde i en for Sop, oven for Dunblom. ferne, fom fremtomme i flere Ur. Under Blomftringen er fun de mangfolbige, meget lange, Inegronne, nedhangende Stovveie tilinne af Dunnerne, bet evrige er indfluttet i Dolfiere; men naar be mobnes, fremtommer de meget toffe, budte, fuldfommen valleformige, med mangfoldige tantebe, næften erteformige Eroe befatte Mr. sag. rig. Blomftrer i Juli.

Bildverende i Amerifa.

Man bar mangfoldige Afarter af ben i henseende til Storrelfe og Freenes garpe.

Ægenft.

Egenft. og Anvend. Dens meelrige Korn anvendes til Bred, Rager 20., H, Brandeviin og isar til Kreaturers Fedening. De umodne Ar spiser man stegte i Amerika. De grenne Blade og Straae give et godt Foder for Huusdyrene. Af Safeten i Straaet kan koges Sukker. Plantet i Haver, eller i det mindste paa Steder, hvor den er ubsat for Soel og bekentt mod skarpe Vinde, taaler den vores Climat; dog modnes dens Free ikke i kolbe Sommere. Man saaer den sadvanlig i 400 Have Jord, og udplanter den for at saae desto sterre Ar. Den er overordentlig frugtbar og giver slere hundrede Fold.

'lode Glagt: Star (Carex).

* Ded et enfelt Mr.

† Med 2 Ar.

7. Treboe Star (C. dioics). Hans og Hun: Arm pac 2 adstilte Planter. Freehusene agformige, nervede, i Ranten fiint taftede. Fl. D. T. 369. Fl. N. T. 715. D. Frob lestar, Fattigstar.

Eveboe Stargras, Dec. Dl.

Beffer. Roben frybende langtrevlet. Straaet opret, 3fautet, borfieformigt, ved Grunden bladet, 3 = 5 Commer hoit. Bladene borfie ormige, 3fantede, spidse, omfedende, omtrent halv af Straaets Langde. Dan-Aret linieformigt, 2 = 3 Linier langt. Dunaret ferf linieformig acgformigt, derester agformigt. Bleeraarig. Bloms firer i Rai og Juni.

3 Corvemofer iffe fielben.

Egenft. og Unvend. Suusdyrene abe ben.

2. Ægaret Star (C. capitata). Aret agformigt, oven til hanblomstret. Freehusene agbent-taglagte. Fl. D. T. 372. Schuhr. Riebgr. T. Y. f. 80.

Beffer. Roben trevlet. Straaet opret ved Grunden og næfen trindt, blad.t, oventil zkantet, ½ god boit. Bladene næften af Straaets kangde, zkant de, spidse, rue. Aret paa Enden af Straaet, agformig-rundagtigt, faablomstret, med heelrandede Stjæl. Bleeraarig. Blomstrer i Juni. Figuren i Fl. D. er gjort efter et saa stet Eremplar, at det er vankeligt at sige om det er en Log ler ar eller en Star.

Den findes i Finmarten og Island, iffe almindelig.

Egenft.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

3. Loppe Star (C. pulicaris). Aret har oventil Hand og nedentil Hunblomster. Frechusene ubsparret tilbagebsiede, til begge Ender spidse. Fl. D. T. 166. Fl. N. 795. Schl. T. A. 3.

Loppe Stargras, Dec. Pl.

Beffr. Roden treviet. Straaene oprette, traabformige, glatte, ved Grunden bladede, 8-12 Commer tonge. Bladene borftesormige, næsten af Straaets kangde, paa Overstaden rendede. Arret paa Enden af Straaet, linieformigt, opret. Hanblomsternes Sfial tiltrofte. Bleeraarig. Blomstrer i Juni. Figuren i Fl. D. udtrofter ifte Plantens sadvanlige Udseende, da den er tagen efter et Exemplar, hvori Frugten endnu itte er ubspilet.

3 græbrige Torvemofer, iffe almindelig.

Egenft. og Unvend. Som ben førfte Art.

tt Ded 3 Ar.

4. Saablomstret Star (C. pauciflora Lights.). Aret faablomstret, oventil hanblomstret. Frugthusene aabne, spelfors mige. Fl. D. T. 1274.

Beffr. Roben trevlet, libet krobende. Stragene borfteformige, opftigende, glatte, utydelig stantede, ved Roden bladede, 3,6 Commer boie. Bladene borfteformige, rendede, spidse, meget kortere end Straget. Aret bestager af 4.6 Blomster, hvoraf den overste er opret og bærer Stovdragere, de overige guulagtige og efter Blomskringen nedbængende, bærer blot hunner. 3kantede Brochuse. Bleersaarig. Blomster i Juni.

I Kjær; funden af Prof. Babl ved Frederikedal og Bagivær, ved Slumftrup nær Ringkjebing, og af hr. Deinbolt paa Eger i Norge.

· Egenft. og Unvend. Ubeffenbt.

5. Sjeld Star (C. petras Wahlenb.) Aret har 3 hunog mange hanblomfter. Sfjallene ftore, naften frederunde, ffiere. Freihusene paredannede, fine, oprette. Straaet farps fantet. Fl. D. T.

Beffr. Denne Star fjender jeg fun af Bablenberg & Caracteer. Efter Bablen b. i Lapmarten.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

6. Smaat

6. Smaaftjællet Star (C. microglochin Wahlenb.) Let mangeblomstret Ur. Freehusene lancetformige filesormige, med en griffelsormig, temmelig lang Stat. Bladene traadformige. Fl. D. T.

Beffer. Denne fjender jeg ligeledes fun fra Bablenberg. Efter famme Borfatter i Lapmarten.

Egenft. og Unvend. Ubetjendt.

** Med et sammenfat Ar, som bærer han- og hunblomfer. † Med hanblomfier i Enden af Smagrene. 2 Ar.

7. Krumstænglet Star (C. incurva Lights.). Aret nogleformigt, sammensat; bet neberste Smaacar har et exsermigt, taktet Blomsterblad. Bladene kjølede. Froehusene glate. Fl. D. T. 432. Fl. N. 1017 (under Navn af (C. maritims).

Beffr. Roben frobende, vandret, leddet. Straaet frumt. opffigende, glat, oventil akantet, ved Grunden trindt og bladet, 46 Kommer hoit. Bladene aabne, næften spelformige, spidie, med lidet indboiede Kanter, undertiden længere end Straaet. Aret næften kugleformigt. Smaacarene aflange. Blomfierbladene meget spida, elliptifte, budte; Panblomfierne overfi, siere end hundlomfierne, med linieformigtlancetformige Stjæl. Hunblomfiernes Stjæl ægsormige, fortere end de spidse, ægsormige Frochuse. Stoutram beine lange. Fleeraarig. Blomstrer i Juli og Angust.

Bed Strandfanterne i Rorge og Finmarten.

Bgenft. og Anvend, Aunde maaftee anvendes til Firet santets Dampning.

8. Sand Star (C. arenaria). De nederste Smaaear bare Hun, be sverste Hanblomster. Freehusene hindeagtigs randede. De nederste Blomsterblade bladagtige. Roden frystende. Fl. D. T. Fl. N. 921. Schf. T. B. f. 6. Viborg Sandv. T. 3. D. Steengras, Seener, Sandstergras, Bakrodder, Bakkigras, Bag. N. Sandster, Krypster, europæisk Sassavil.

Sand Stargras, Dec. Pl.

Beffer. Roden overmaade lang, trybende, med bunche Erevler og bruunftialiche Led, som hver ftyde et frumt, opftigende, farpgantet, ved Roden bladet, 6.8 Commer langt Straae. Bla-

dene ped Grunden omkedende, linieformige, tilspiblede, flade, temmelig oprette, i Randen rue, næften af Straaets Langde. Axet ægformig-aflangt, tydelig sammensat af verelvise, tætikaaende, bred ægformige, 2-3 Linier lange Smaaeax. Blomfterbladene ægformig-lancetformige, bruunagtige, med en grøn Kjøl og endte i en lang, tynd Spids; de nederste længere og de overste kortere end Smaaearene. Bægerstjækene ægformig-lancetformige. Lapselen klovet i Spidsen. Fleeraarig. Blomstrer i Juni.

Almindelig ved Strandfanter, ifær i Elnvefand.

Egenst. og Anvend. Roben anvendes paa nogle Steder til at snoe Reeb af og til Bisindsef, men den er isar nyttig ved dens Duelighed til at danipe Flyvesandet, isar paa de Steder, hvor Sandet ifte er for levende. Qvæget, ader den, isar naar den har saaet Frost. Roden har blodrensende, sveeds og urins drivende Egenkaber.

Den forplantes ved Free eller ved udplantede, ituffaarne Robber.

9. 47ellem Star (C. intermedia Good.) De sverfte og neberfte Smacar bare huns, de mellemfte Sanblomfter. Freehusene ftarp randede. Stragene oprette. Fl. D. T. Schf. T. B. f. 7.

Toradet Stargras, 'Dec. Dl.

Beftr. Roben krybenbe, byb. Straaene oprette, tanke, farpog tue-kantede, ved Grunden bladede, 1-13 god boie. Bladene kortere end Straaet, oprette, smal-linieformige, rue i Randen og paa Rjolen. Uret smallere og længere end den foregaaendes, rustsfarvet, lidet sammentroft og bestaaer af 10-15 ægformige, budte, tætte Smaaear. Blomsterbladene ægformig-lancetformige, grontjolede; det nederste med en lang Sp. de. Bægerspæsene ægformige. Rapslerne spidse, flovede. Bleeraarig. Blomstrer i Mai og Juni. Dist og ber i Grovter og Liær.

Egenft. og Unvend. G. ben fibfte Urt.

10. Rave Star (C. vulpina). Aret bobbelt sammensat, sammenknebet, bubt. Freehusene udspilede. Stjællene tilspids sebe. Straaets Kanter sammentryfte, ftarpe. Fl. D.T. 308,

Digitized by Google

Fl. N. 818. Leers Fl. herb. T. 14. f. 5. D. Star, Ster, Ster, Stararas. D. Ravstar, Digerstar.

Rave Stargras, Dec. Pl.

Beste. Roben trevlet. Straaet opret, fivt, med ubbulebe, rne Sider; bladet, toffere og hoiere end den foregagendes. Sladene bredere og mortere grønne end hos him; de overfte ræfte over Aret. Arftisten meget tondere end Straaet. Aret aflangt, budt; undetti den sidder et mindre Ar paa en Stilf, neden for det fiorre. Smaae arene ægformige og have ved Grunden Hanner og i Spidsen Punner. Blomfterbladene, som mangle ved Figuren i Fl. D., ere kwere, smallere og mere udstaacnde end had den foregagende. Stockuse ægformige, brune, stivhindede, grontjolede. Frochusene ægformige, med lidet hvelvede Sider. Bleeraarig. Blomfirt i Mai og Juni.

Bed Grovter og paa lave Enge.

Egenft. og Unvend. Dens ftarte Asbber holbe Jerben fammen, og Banbfuglene abe bens Free. S. fibfte Art.

11. Spidskapstet Star (C. muricats). Aret astangt, nasten bobbelt sammensat. Frechusene ubspilede, tillpibsebe, klovede, oventil i Randen takkebe. El. D. T. Soft. T. E. f. 22.

Best. Roben trevlet. Straaet opret, farp : 3fantet, sventil rue, ved Grunden bladet, 1:1 3 Tod boit. Bladene smal-linicive-mige, ofte længere end Straaet, lysgronne, rue i Randen og sea Kjolen. Aret libet meer end een Komme langt, tyndere end de 2 foregaaendes, ved Grunden ofte lidet mellembrudt. Smaaearene rundagtig aflange, budte og bære hans og hunblomster, booraf hine sidde overst. Blomsterbladene ægsormig-lancetsormige, moget kint tilspilsede. Froehusenes Rand oventil siint taftet. Bleeraarig. Blomstrer i Mai og Juni.

Afart: Liden spidskapslet Star (C. m. loliaces) med mindre, enkelt-sammensatte Ar og agformige, mindre udspikede Freehuse. (C. loliacea Lin.) Fl. N. 922. Schf. T. E e. 91. N. Stiakstar.

Stumpfapflet Star, B. Bubtfapflet Stergras, Dec. Di.

795

Baa fugtige Enge itte alminbelig, f. Er. vaa Sundmer oa i holken; ved Lyngbye Dofe og Raffellet. Afarten er en meget tvivlfom Grabart; de:fom Schfubre Segning er rigtig, bar Bablenberg ret i at antage ben, fom ber er Weet, for en Afart af ben fribstanflebe.

Egenft. og Unvend. S. fidfte Art.

12. Sraftagende Star (C. divulsa Good.) Aret affangt, naffen bobbelt sammenfat, ved Grunden grenet. De nederfte Smagear fierne. Freehusene oprette, i Randen jevne. Fl. D. T. 1280. Mich. Gen. T 33. f. 10. Engl. Bot. T. 6.97

Beffr Bablenberg anicer denne for en Afart af den foregagende, og virtelig ligner Befrivelfen, fom Engellenberne give af ben, biin faa meget, at ban torbe bave Ret. Beruden be anforte Caracterer, ubmærter den fig ved lofere Bægerffial og næften bridagtige Freehufe. Bleeraarig. Blomfrer i Dai og Juni.

Prof. Schumacher bar fundet den ved Lyngbye Gec.

Egenft. og Unvend. S. fibfte Art.

13. Toppet Star (C. paniculata). Aret fleerbobbelt fammenfat, copformia : grenet, mellembrudt. Areebufene aabne, tilipiblede. Straget farp . 3kantet. Fl. D. T. 1116.

Rispeblomftret Stargras, Dec. Dl.

Beffr. Roben lang, og tattreplet. Straget opret, meget rue Dag Kanterne, bladet til Midten, 2:21 Bod boit. Bladene linieformige, tilfpibfebe, omfeebende, oprette, rue i Randen og paa Rjolen. Soppen bestager af temmelig lange, verelvife Grene, bvoraf de nederfte ere ftiltede og fjerne. Smagegrene agformige, med hanner i Spidfen. Beb bver Green fibber et linieformigt og ved bver Smagear et agformigt, bruunt Blomfterblad. gronne, agformige, med en lang, flovet Gpibs. Bleeraarig. Blomfrer i Juni.

3 Mofer og ved Grøvter.

Egenit. og Unvend. f. ben fibfte Art.

14. Langaret Star (C. apropingvata Schum.) Uret bobbelt fammenfat. Smacegrene forlangede, afibbenbe, noget fraftagende. Stjællene lancetformige, tilfpiblede. Froehufene oflange. Blomfterbladene fortere end Arene. Fl. D. T.

Beffr. Woiere Undersogelfer maae oplose, om benne ifte Kulde være en Afart, enten af den foregaaende eller af Rave Star. Fra biin adfillet den ved mindre sammensatte og fra benne ved mindre vogleformige Smaacar, og fra begge ved et fortere Straa. Mucligt er det den samme, som Wildenows C. paradoxa. Soft. T. E. n. 21.

Prof. Schumacher har fundet den ved lyngbye og hirschbolm. Egenft. og Anvend. S. den fibfte Art.

25. Trindftænglet Star (C. teretiuscula Good.) Aret fleerbobbelt fammenfat, sammenknebet, spidft. Smaacarene sammenhobebe. Freehusene aabne, pullede. Straget næften trindt. Fl. D. T. Schl. T. D. 19.

Beffr. Roben trevlet, lidet frobende. Straaet opret, Karp, gtantet, med hvelvede Sider, hvorved den faaer et trindagtigt Udfeende. Den lignet forreften den foregaaende, og Wahlenberg anfeer den for en Afart deraf, men Blomfteraret er meget mindre, albeled itte topformigt, og det nederfte Smaaear har ved Grunden et langt, meget tilspidlet Blad. Fleeraarig. Blomfter i Wai og Juni. Brof. Schumaeber har fundet den i Lynghve Soc.

Egenft. og Anvend. S. ben fibste Art.

†† Med Hanblomfter ved Erunden af Smaaearene. 2 Ar. 16. Fladaret Star (C. cyperoides). Smaaearene hoveds formig = sammenhobede; Stjallene linieformig = borfteformige. Freehusene 2braadede. Blomfterbladene lange, bladagtige. Fl. D. T. Schl. T. A. n. 5.

Beffr. Roben trevlet. Straaet opret, bladet, 3,6 Commer langt. Bladene smal-linieformige, tilspidsede, loggronne, længere end Straact. Blomferhovedet er ved Grunden indsluttet af 3, meget lange Blomferblade. Slomferne have og et gronagtigt Ubseende, og Stjællene ere meget smallere end hos de foregamende Arter, ligesom og Frochuset. Bleeraarig, naar den dyrfes, og 1ade tig i vild Tilfand. Blomfrer i Juli.

Den er funden af Sr. Solboll, botanift Gartner, i en ubtotr tet Dam ved Frederifsborg.

Egenft. og Unvend. G. ben fibfte Art.

17. Oval Star (C. ovalis Good.) Omtrent 5 ovale, temmelia tætte, verelvise Omagear. Stiellene lancetformige, of Arsebusets Langde. Fl. D. T. 1115.

Maformia Stararas, Dec. Dl.

Beffr. Roben frybende. Stradene oprette, farp . afantebe, noffen til Midten bladede, 1 . 13 Rod boie. Bladene linieformis ge, tillvidlede, mortgronne, af Stragets Pangde, omfebende, i Randen og paa Kjolen rue. Smagearene 4,6, abfilte men tot. Ragende, budte, bruunagtig gronne, meer eller mindre aflange, undertiden naffen tugleformige og indebolde flete San- end Sunblom-Blomfterbladene Caformige, fortere end Smagegrene. bufet lancetformigt, tilfpibfet. Bleeraarig. Blomfrer i Juni.

Mablenberg anfeer benne for at være Pinnei C. leporing. Smith pagitager berimod, at C. lep. Lin. er en nanfte anden

Plante.

Daa Enge og beb Brebben af Mofer.

Rgenft. og Anvend. S. sibste Arti

18. Bavre Star (C. brizoides). Aret sammenfat, libet tveradet, uden Blomfterblade. Smaatarene aflange, tate ftagende, gabne, frumme. Straget negent. Fl. D.T. ⊗áf. T. C. U. 12.

Beffr. Roben trevlet. Straaet opret, fiint, gfantet, libet langere end Bladene, 6, 10 Commer boit. Bladene fmal : linie. formige, flete fammen ved Grunden. Smadearene Insbrune, lidet Frumme nedab. Rroebufet bar en bindet Rand. Bleergarig. Blom' frer i Juni.

3 Mofer meget fielden. Kunden af Prof. Dabl og Schw

macher i Egnen omfring Siebenhaun.

Egenst. og Anvend. S. den sibste Art.

19. Kortkapstet Star (C. curta Good.) 6, elliptiffe. bemmelia flerne Ur. Stiellene aaformige, fpible, binbeagtige, fortere end de heelspidsede Froehuse. Fl. D. T. 285. N. 776. (Dag begge Steder under Mayn af C. ennescens). Odf. T. C. f. 13. M. Graaftor.

Bribarage Star. V. Da R.

Beffr. Roben treviet. Straget opeet, gfantet, jeunt, blabet ved Grunden, 1 = 1 g Tod boit. Bladene fmal - linieformige, tilipib. 2 f f febe.

febe, af Stragets Langde. 'Smageapene smal agformige, elliptiffe for Blomftringen og bred agformige efter ben, libet over en Linie lange, verelvise, lysgrage. Blomfterbladene meget smag, undtagen Bladet ved det nederste Smagear. Frugten agformig, sammentryft. (3 Fl. D. urigtig 3 Ar). Bleeraarig. Blomftrer i Juni.

Ogfaa om denne ere Botaniferne uenige, Bablen berg anfeer den nemtig for at være linnei C. canescens, fom Gooder
nough paaffager at være en færfilt Art.

Paa fugtige Enge og i Torvemofer.

Egenft. og Unvend. S. ben fibste Art.

20. Stjerneapet Star (C. stellulata Good.) Omtrent 3, fjerne Smaacar. Frechusene ubspilede, tilspidsede, udeelte i Mundingen. Fl. D. T. 284 (under Navn af C. muricau). Scht. T. C. 14.

Spidskapst. Star, B. Pigkapst. Stærgens, Dec. Pl. Beffer. Roden trevlet. Straaet opret, akantet, ved Grunden bladet, henved i Kod hoit. Bladene linieformige, rue i Randen mod Spidsen, kortere end Straaet. Aret ligner den foregaaendes for Blomstringen, men er mindre, og er efter Blomstringen meget kiemdeligt ved de udspilede, tilspidsede Frochuse. Fra den spidskapstede udmærker den sig ved færre, mindre Smaaear og derved, at Stoddragerne sidde ved Grunden, ikke omvendt. Bleeraarig. Blomstrer i Mai og Juni. Siguren i Fl. Dan. viser Planten i af blomstret Tilsand.

I Torvemofer.

Egenft. og Unvend. G. ben fibfte Urt.

21. Apelblomftret Star (C. remots). Smageapene eenlige, meget fjerne. De meget lange Blomfterblade reffe over Straaet. Freehufene i Spidsen udeelte. Fl. D. T. 370.

Arelblomftret Stargras, Dec. Dl.

Beffr. Roben frybende. Straaene flere fra een Rod, oprette, tynbere end de flesse andre Arters, zkantede, dog ved Grunden lidet trindagtige og ievne, 1:1½ Fod hoie. Smaaearene verelvie, Arlerne af de bladagtige Blomsierblade; de nederke ofte 4.6 Kommer fra hverandre, ægformige, hvidagtige. Froehusene ægformigetilspielede, betragtede med en Luppe, lidet klovede i Spidien. Fleeraarig. Blombrer i Rai og Juni.

Paa fugtige Steber.

Egenft.

Egenft. og Unvend. huusbyrene abe ben.

22. Rinftænglet Star (C. gracilis Ehrh.) Smaaeares ne meget smaa, rundagtige, saa, næsten siddende. Stjællene ægformige, hindeagtige. Froehusene ægformig aflange, spibse, i Spidsen hele. Straaet flint, opret. Fl. D. T. Scht. T. E. 24.

Beffr. Roben flintrevlet og frembringer mange, tætte, fine, pprette, zkantede, ved Grunden bladede Straae. Bladene flint limiteformige, meget spidse, næften af Straaets Langde. Arene meget smaa og forte, de nederste & Tomme fra hverandre; de 2 overste nærmere sammen. Aroepusene ftribede. Biomsterbladene oftest fortere end Smaaearene, dog er det underste paa nogle langt og borkeformigt i Spidsen. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Junden i Morge ved Balders af Prof. Babl.

Rgenft. og Unvend. S. den fibite Urt.

23. Forlænget Star (C. elongats). Smaacarene affans ge, siddende, fjerne. Kroehusene aflange, tilspidsede, budes kantede, nervede, lidet tilbagebriede, med næsten udcelt Muns bing. Fl. D. T. 1236. Fl. N. 713. R. Beenstat.

Forlanget Stargras, Dec. Dl.

Beffr. Roben frybende, temmelig tof, med Sibetrevler. Straaes ne oprette, zkantede, nedentil bladede, ved Roden besatte med smallancetsormige, brune Stjal, 2 god boie og derover. Bladene smal. linieformige, lidet rendede, fortere end Straaet. Smaacares ne 8-12, efter Schumacher endog 16, verelvise. Stjallene fortere end Frochusene, som itte sidde tæt sammen. Bleeraarig. Blomfrer i Rai og Juni.

Paa fugtige Enge, ifær imellem Bufte.

Bgenft. og Unvend. S. fibfte Art.

24. Appe Star (C. lagopina Wahlenb.) Smaacarene tæte te, 3. Stjallene temmelig smaa. Freehusene næsten kuglesormis ge, spidse, lidet næbbede, med budte, heelrandede Kanter og tos lappet Munding. Fl. D. T. 294 (under Navn af (C. Leporina). Scht. T. Y. 97?

Beffr. Roden lidet frebende, trevlet og frembringer flete golde, bladede Rodflud. Straget opret, bugtet, stantet, bladet, . Eod & f f 2 hoit. Smaacarene omvendt. agformige. Blomfierbladene halb af Arenes tangbe, lancetformige, bruunagtige. Stjallene tortere end Brochusene. Fleeraarig.

Daa Fjeldene i Morge.

Egenft. og Unvend. S. ben fibfte Art.

25. Gruus Star (C. glareosa Wahlenb). 3 aflange, temmelig tatstaaende Smaaear; Endearet ved Grunden hans blomstret. Broehusene aflange, tilipidsede, hvelvede, nervede. Bladene meget smalle. Straaet flattet. Fl. D. T. Scht. T. A a a f. 97.

Beffer. Roben trevlet; den frembringer flere, opret-framme, borfteformige, 3.5 Commer lange Straae. Bladene linicformige borfteformige; de længste meget kortere end Straaet. Arene 2.3 verelvise. Bledraarig. Blomstrer i

Jeg bar ifte feet benne Plante levenbe.

Bed de norffe Strandbredder paa grufede Steder efter Bab-lenberg.

Egenft. og Unvend. S. den fibfte Art.

26. Morft Star (C. norvegica Wild.) Omtrent 4, agformige, narstaaende, verelvise Smaaear. Blomsterbladene agformige, tattede. Stjallene og Fræchusene agformige, budte. Fl. D. T. Schf. T. S. 66.

Beffr. Straaet opret, bladet, afantet, 6.8 Cemmer foit. Bladene linieformige, spide, næffen af Straacts Længde, videome fedende, ved Mundingen af Skederne bruunagtige. Aret omtrent i Bomme langt. Smaacarene omtrent 5. Det nederfte Blomficts blad har en temmelig lang, spelformig, rue Stak. Stjællene bredægtormige, brune, med en gron Rygnerve. Fleeraarig. Blomftrer i Juni.

Sunden i Morge af Prof. Babl.

Rgenft. og Unvend. G. fidfte Art.

tit hanblomfterne ved Grunden af Smagegrene. 3 Mr.

27. Sort Star (C. atrata). Arene stilfede; de bloms sirenice oprette; de frugtbarende nedhangende. Freehusene age formige, tilspidsede, i Spidsen 2tandede. Fl. D. T. 158. Fl. N. 451. Schl. T. X. 77. N. Svartstar.

Beffr.

Beffr. Roben fort, treplet. Straget opret, farp . afantet. nedentil bladet. Bladene tot fammen ved Roden, noffen af Straaets Langde, 13 - 2 Linier brebe. Arene 3 . 4 , affange, morfbrune; bet nederfte bar et Goob af Stiltens Langbe. Stjallene fortbrupe. Aleeraaria. Blomftrer i Juni.

I Morge, ifar i ginmarten, og i Island.

Baenff. oa Unvend. Ubeffendt.

*** San. og Bunblomfterne adffilte, vaa færffilt Ar. + Deb 2 Ur.

28. Steen Star (C. saxatilis). Omtrent 3 aaformige, verelvife, bet neberfte undtagen, fiddende Ur; Sanaret affangt. Stiellene agformige, budte. Arpehulene agformige, i Spidfen udeelte. Fl. D. T. Fl. N. 449. Ochf. T. I. T. t. 40.

Beffr. Roben frybende og ftyder adftillige, blabrige, golbe Sideffud. Straget lidet frumt, afantet, ved Brunden bladet, 3.6 Commer langt. Bladene linieformige, tilfpibfebe, lidet fortere end Straget. Sangret fidder i Spidfen paa Straget og er lidet langere end Sungrene, fom er 2.3, budte, forte. Det neberfie Mr bar ved Stillen et Blad af Arets fangbe. Frochusene forte, affange Caformiac. Afteraaria Blomftrer i Juni.

Sebfubr benferer Fl. D. T. 159 bertil, men jeg troer med Smith, at ben rigtigere benfores til ben folgende.

3 Morge, Island og Gronland paa fugtige Fielde.

Baenft. og Unvend. G. ben fidfte Art.

29. Stivt Star (C. rigida Good.) Blomfterblabene uben Sfeber. Arene agformige, de gverfte fibbende. Blade: ne lidet tilbageboiede, ftive. Froehusene lidet fammentrofte. Fl. D. T. 159 (under Mann af C. saxatilis). Ochf. T. U. 71.

Beffr. Den eligner meget den foregaambe, og er maaftee en Afart beraf; foruden De anforte Caracterer udmarter den fig ifar ped en betydeligere Stipbed, og derved, at Arftiffen er marfelig tondere end Straget, og Bladenc bredere. Bleetaarig. Blom. frer i Juni og Juli.

· Paa Fieldene i Morge.

Egenft. og Unvend. G. ben fibste Art.

30. Mofe Star (C. caspitosa). Blomfterblabene uben Steder. Arene fibbenbe, valleformige, bubte. Blomfterblades ne sredandede. Frsehusene vedvarende. Fl. D. T. 1281. Fl. N. 582. M. Tuf Star.

Mofe Stargrus, Dec. Pl.

Beffr. Roben tættrevlet-trybende. Straaet opret, meget rantt, farp-rue-3fantet, ½.1½ 3od boit. Bladene færkt gronne, oprette, smal-linieformige, af Straaets kangde, lidet blode, undtagen i Randen og paa Ljolen. Hanaret sidder centigt paa Enden af Straaet, utydelig 3sidet, med bruunagtige, lancetformige Stjæl, som have en gronagtig-quul Rygnerve. Hunarene bestaae af bradede, tæts taglagte Blomster, med aflange, sorte Stjæl, som ere kortere end Broehuset og have en gron Rygnerve. Blomsterbladene meget lange, bladagtige, og have ved Grunden 2 smaa, sorte, kredsrunde Otte. Broehusene taglagte, sammentrykte, sortagtig-gronne. Bleeraerig. Blomster i Juni og Jusi.

Af dette Græs findes mange forffjellige Afgrter i Denfeende til Mangden af hunarene fra 3.5; Bormen af bem, ægformig ill valleformig; Broehulenes Farve, gron eller fort og Stillingen af hans blomfterne, som ofte findes i Spidsen af hunarene. Mærkeligere er folgende:

Afart: Stillet Mofe Star (C. c. peduneulata Schum.) meb bet neberfte hungr langftilfet, ved Grunben af Straact.

Almindelig i Riar og Moler, hvor den findes i tatte Suffe. Af arten, fom nærmer fig meget til en Afart af hvas Star (f. Scht. T. F. f. 92 b.) har Prof. Schumacher fundet i Stoden ped Rubersbal.

Ægenst. og Anvend. Naar ben er ung, abe Huusbyrene ben; ved at danne meget tatte og store Luer i Moser, bidtas ger ben meget til at opfylde dem.

31. Tynd Star (C. tenuis Schum.) Blomfterbladene uden Stede, ved Grunden sredannede. Arene traadformige, oprette. Fl. D. T.

Beffr. Da jeg fun har feet torrede Exemplarer af benne Plante, kan jeg iffe med Bished fige, om den er en egen Art eller en Afart af den foregaaende, som den meget nærmer fig til. Det som især ubmærker den er, at alle dens Dele, især Arene, ere fine re, og at Frechusene ikke ere saa tæt taglagte. Fleeraarig. Blomfrer i April.

gun.

Runden af Prof. Schumacher i en Dofe ved Charlot. tenlunt.

Baenft. og Anvend. S. ben fibste Art.

32. Spidearet Star (C. stricta Good.) Arene naffen fibbende, valleformige, lange, fpible. Blomfterbladene uden Ofeder, lidet predannede. Arsebusene affalbende. Fk D. T.

Ochf. T. V. 73.

Beffr. Roben frobende. Straget opret, farpt og i Coppen tue afantet, 14.2 Rod boit. Bladene oprette, fribe, bredere end bos ben foregagenbe, blaccagtig grønne, fortere end Straget. Blomfterbladene lange, bladagtige. Sanarene omtrent 2, finalvalfeformige. Dunarene omtrent 3, noget tylfere. Froebufene agformige, lidet fammentrofte, grønne, · langere end be aftange, forte Stjæl. Aleeraarig. Blomfrer i Mai.

Den fommer meget ner til bvas Star.

3 Corpemofer.

Egenft. og Unvend. S. den fibfte Art.

33. Boas Star (C. acuta), Blomfterbladene uden Stebe. Arene tragbformige; de blomftrende ludende; de frugtbarende op= rette. Freehusene elliptifte, budte, udeelte i Spidsen. Fl. D. T. Fl. N. 387. Ochf. T. Ee., Ff. 92. a. b.

Dras Stargras : Dec. Di.

Beffr. Roden frobende. Straget opret, farp, og rue - gfantet, for Blomftringen nitfende, efter den mere fint, 1.2 Rod beit. Blabene fartt grønne, fortere end Straaet. Blomferblabene ligne be andre Blade; bet nederfte lige langt med bet overfte Mr. Arene meget lange og imalle; de 2 overfte bore Sunner; be neberfte ere ofte filfede. Sungrene bave ofte Sanblomffer i Spibfen. Stjallene forte. Freehusene affaldende, langere end Stjaffene. Bleergarig. Blomftrer i Mai.

Afart: Budtffjællet gras Star (C. a. obtusata) meb meget bubte Ofial. (C. obtusata Schum.)

Mimindelia i Mofer.

Egenft. og Unvend: S. sibfte Art.

34. Sort agtigStar (C. pulla Good.) Arene fti febe, aflange. Blomfterbladene omfattende, bladagtige, lidet fjerne.

Cfial.

Stjællene aflange. Freehusene næsten kugleformige, med en luben hals og tvebeelt Munbing. Ochk. T. Cc. 88 (under Navn af. C. fusca).

Befer, Roben trevlet. Straget opret, gkantet, bladet ved Roben, 6.8 Commer boit. Bladene smal-linieformige, meget spidse, omstedende. Blomsterarene omtrent 3, hvoraf det verste er smal-ægformigt og bar blot hanblomster; de verige rundagtigsægformige og bære hupner; det nederste korst og kilfet, dog undertiden siddende, med et bladagtigt Blomsterblad, som rætter til det overste Smaaear. Stjæstene ægformige, morkbrune, Frechustet morkbrunet. Fleeraarig. Blomster i Juni.

3 Finmarten. Sunden af Prof. Babl.

Egenft. og Unvend. G. ben fiofte Art.

35. Strand Star (C. maritima Müller). Arene langs ftilfebe, hangende, valfeformige. Hanarene flere. Stomfters bladene bladagtige, fjerne. Stjallene langt tilfpidsede. Free husen naften trederunde, med et lidet Nab og udeelt Munding. Fl. D. T. 307. Schf. T. W. 74.

Beffr. Roden flintrevlet. Straaet opret, 3 kantet, bladet, fribet, i Randen rue. Bladene obrette, temmelig bred linieformig etilspidsede, omkedende, fortere end Straaet, tilspidsede. 4-5 bleggrønne Ur, hvoraf 2 sadvanlig med Panner og 3 med Punner de sidde alle paa lange Stilfe. Stjælene ere meget smalle, med en statagtig Elspidsnina. Ester Fl. D. at domme, har den kun 2 Panner; at man kun sinder der et Ar, er en keil i Legningen. Fleeraarig. Blomstrer i Juni.

Bed Strandbreddene i Norge, f. Er. ved Chriftiania og Drobat. Ægenst. og Unvend. S. ben sidste Art.

36. Mordlandst Star (C. cuspidata Wahlenb.) Arme kortstillede, aftang valseformige. Blomsterbladene bladagtige, fjerne fra Danaret. Stjallene lang tilspidsede. Frechusene næsten kugleformige, med et kort Nab og udrandet Munding. Bladene blade, med lidet indboiet Rand. Fl. D. T.

Denne Starart fjender jeg fun af Bahlenbergs Caracter. Bahlenb. bar fundet den ved Strandbredderne i Rordland. Egenft. og Invend. S. den sidfe Art.

37. Saltvands Star (C. salina Wahlond.) Axene temmelig ferne. Freehusene næsten trederunde, temmelig store, med udrandet Munding. Fl. D. T.

Beffr. Bladene blode, med indboiet Rand og lange Gfeder, forreffen tjender jeg den tun af Bablen b. Caricographi.

Efter Bablenberg findes den ved Strandbredderne i Nord. land og Kinmarten.

Egenft. og Unvend. 'S. ben sibste Art.

it Ded 3 Mr. 1 Sanar, fiddende eller fortkilfede Sunar.

38. Vaar Star (C. præcox Jaqu.) Blomfterbladenes Steder afftumpede, næsten af Arstistenes Langde. Arene age formige, temmelig narstaaende. Stjallene braadede. Free-husene rundagtige, bunede. Fl. D. T. 444? Scht. T. F. 27.

Beffr. Roben trevlet, med frobenbe Robffud. Straaet opfigende, ved Grunden bladet, gfantet, 3,4 Commer Langt. Blabene linieformig, tilfpidfede, lidet indboiede, omtrent halv af Straaets Langde. Danaret lidet fjolleformigt. Hunarene fadvanlig 2, fort, filfede, med morfere Sfixt, som ere lidet langere end Froehusene. Bleeraarig. Blomfrer i April.

Almindelig paa Enge.

Egenft. og Anvend. S. ben fibste Art.

39. Bjerg Star (C. pilulifera). Blomsterbladene uden Steder, hunarene siddende, tat sammen, rundagtige. Stjallene braaddede. Frochusene rundagtige, laadne. Fl. D. T. 1048 (under Navn af (C. filiformis).

Bierg Stargras, Dec. Pl.

Beffe. Roben trevlet, frobende. Straaet opfigende ved Grunden, opret, næften nogent, traabformigt, zkantet. Bladene meget smalle og forte; paa Overfladen, i Randen og paa Kjølen rue. Blomfterbladene spelformige borfteformige. Danaret linieformigt, med lancetformige Stjæl. Hunarene næsten tugleformige, nogleformige, med ægformige, braaddede Stjæl. Frochusene grønne, fortere end Stjælene. Bleeraarig. Blomftrer i Mai og Juni.

Afart: Sans og Sunblomstret Bjerg Star (C. p. androgyna Schum.) med Hans og Hunblomster paa hvert Ar og uden Blomsterblade,

Baa Seder og aabne Baffer, f. Er. ved Brede, Charlottenlund ic. Egenft.

826 Cen og Epbende Claffe, tredie Orben.

Rgenft. og Unvend. S. ben fibfte Art.

40. Afgle Star (C. glomerata Roth) Sanaret linie formig aflangt. Sunarene omtrent 2, agformige, fiddende, tat sammen. Frechusene naften fugleformige, glatte, neglejer mige. Fl. D. T. Soft. T. I. 41.

Beffer. Roben trevlet. Straaet opret, traabformigt, glantet, neden til bladet, 3.6 Commer boit. Bladene meget smalle, fortere end Straaet. Blomfferbladene Kjælformige, sabvanlig forere end Aret. Stjællene ægformige bos hun- og omvendt-ægformige bos hanaret. Frochuset har et klostet Rab. Fleeraarig. Blomfere i Rai.

Efter Rector Esmarch vorer ben i det Glesvigffe.

Egenft. og Unvend. S. ben fibste Art.

41. Guul Star (C. flava). Blomsterbladenes Sfeder affortede, næsten af Arstilleues Langde. Hunarene rundeztige. Frochusene nabbede, bueformig rtilbagebeiede. Straaet temmelig jeunt. Fl. D. T. 1047. Fl. N. 526.

Suult Storgras, Dec. Di.

Beffr. Roben Ernbende. Straaet opret, rantt, farp-3fantet, nebentil bladet. Bladene oprette, bred-linieformige, omfedende, lidet længere end Straaet, lysgronne. Blomferbladene ligne de andre Blade, og det nederfie er næsten af samme længde; de overfe lidet tilbageboiede. Hanaret linieformigt, opret. Hunarene 2-3; hvoraf det nederfie fortstiftet. Froebusene længere end Stjæsene, guulagtige. Bleeraarig. Blomfrer i Juni.

Fra Fl. D. T. 371. (som almindelig falbes C. Oederi) afsiger ben blot i Storrelsen og det tvedeelte Ar.

Almindelig i Torvemofer.

Bgenft. og Unvend. S. fibfte Art.

42. Law Star (C. demissa). Arftilfene korte, næften finlte af Blomfterbladenes Steder. Sanaret lancetformig : lie nieformigt. Hunarene rundagtig :aflange. Kapsterne tilfpide sede. Fl. D. T.

Beftr. Roben fiin- lang- og tættrevlet; ben frembringer fere spftigende og oprette, tynde, gfantebe, ved Grunden bladede, 2=3 Commer lange Straae. Bladene fiere sammen ved Roben, omfe- denbe, tilspidsede, temmelig five, fillede, glatte, i Randen rue,

Digitized by Google

Straacte kangbe. Blomflerblabene bladagtige og rafte langt over Straact. Hunarene 2, det overfte fiddende. Stjællene rodbrune, med en gron Kjol, lance-formige, af Rapfelens Langde. Stjællene paa hanarene gule. Fleeraarig. Blomftrer i Juni.

Denne nye Art er funden i Rorge af Prof. Babl.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

43. Singerapet Star (C. digitata), Blomsterbladene Spalformige, hindeagtige, omfattende. Arene linieformige, operette. Hanget kortest. Freehusene fjerne. Fl. D. T. Fl. N. 1049. Schf. T. Tt. 38.

Fingerdannet Star, B. og R. Fingerdannet Stargras, Dec. Pl.

Deftr. Roden trevlet; ben frembringer fiere, frumt prette, traadformige, næften trinde, jevne, bladlofe, 3 = 5 Commer lange Straae, som ved Grunden ere omgivne med bruunagtige Steder. Bladene fidde alle ved Roden, af Straaets Langde og ere linieformige, med rue Rand og glat Kjol. Panaret sidder overst; Punares ne 2, fillede, hvoraf det overste er hoiere end hint. Blomfierbladene kortere end Stilkene, Fraae affumpede, budte. Stjæsene rodbrune, nedtrykt affumpede. Frochusene kjolleformige, 3kantede, slinhaarede, med heel Munding. Blegraarig. Blomfirer i Mai og Juni.

Afart: Liden singerformig Star (C. d. B. Wahlenb.) Arene næsten siddende, faablomstrede, aabne. Blomsterbladene meget forte. Freehuset trumt. Bladene meget smalle. (C. pedata Lin.) Schf. T. H. 37 (under Navn af C. pedata).

Paa Stovbrinfer, meget fjelden i Daunemark f. Er. ved Buut-Goen; hoppigere i Norge; ogsaa i holfteen. Afarten efter Conig i Island.

Bgenft. og Unvend. G. ben fibfte Urt.

44. Traad Star (C. filiformis). Hunarene agformige, naften siddende, fferne. Blomsterbladence Stede lige lang med Arstilfen. Stjællene braaddede. Froehusene laadne. Bladene rendede, glatte. Fl. D. T. 79. Fl. N. 1048. N. Traadstar.

Beffr. Roden frnbenbe. Straaet opret, tondt, trindt, i Coppen 3kantet, nedentil bladet, 1.2 gob boit. Bladene firibe, meget smal-

fmalle, i Ranben rue, omtrent af Stragets Langde. Blomferbiebene ligne be andre Blade; det nederfte temmelig langt. Sanarene sadvanlig 2, linieformig lancetformige, nær sammen; det overfte ftorit. Frochusene mortbrune, med tvedeelt Munding. Bleeraarig. Blomftrer i Juni.

I Mofer, f Er. ved kungby; i Inland ved Slumftrup og i Rorge.

Smith har meget rigtig bemærket, at det abfilte Ar, fom flager ved Planten i Fl. Dan., itte horer til denne, men til den laabne Star. Dette Ar findes ei heller paa den originale Legning, men maa være tilfat siden paa Platen.

Rgenft, og Unvend, S. ben fibfte Art.

45. Spel Star (C. subulara Schum.) Arene neften sibbende; Endearet har baade Han- og Hunblomster. Blowssterbladene svelformige. Stjællene tilspidsede, længere end de omvendt : agformige Frechuse. Fl. D. T. Scht. T. X. G.g. 76 (under Navn af C. polygama).

Beffr. Roden trevlet. Straaet opret, zfantet, knndt, nedene til bladet, & 1 god boit. Bladene smal-linieformige, saa, nucken af Straaets Længde. Det nederste Blomsterblad rufter nusten lige saa boit som bet overfte Ur. Arene temmelig tut sammen; det overfte Ur nusten tjollesormigt, længere end de andre, de midterste mindst. Stallene mortbrune. Mundingen af Froehuset utydelig tiovet. Rleeraarig. Blomstrer i Juni.

Bunden af Prof. Babl i en Dole ved Sahrum. Efter Bab lenberg er ben almindelig i Lapmarten.

Egenft. og Unvend. S. den fibste Art,

46. Rundkapflet Star (C. rorundata Wahlenb.) Ares ne lidet stilkede, fjerne. Blomsterbladene meget kortskedende. Stjællene budte, af lige Langde med de kugleformige, glindsen de Frochuse. Straget næsten trindt. Bladenes Kanter inde boiede. Fl. D. T. Schf. T. G. g. 93 (under Navn af C. globularis).

Beffr. Roben frybende. Straaet opret, budt, gtantet, 6-12 Commer langt; Bladene oprette, lidet fortete end Straaet, temmelig five, linieformige, omffedende. Arene temmelig vidt fra hoerandre. Hanaret lancetformig-linieformigt, lybbruunt, med linieformig-aflange, budte, i Randen blegere Stial; hunaret (booraf bet

unbertiden er 2) budt, morfbruunt, med agformige, brune, fpibfe, aronfiolede Stiel og et temmelig langt Blomftervlad. Rleeragria. Biomfrer i Juni.

Bunden pag Bielbene i Loms Draftegielb i Dorge af Drof. Bab & Raenft og Unvend. S. ben fibfte Art.

47. Vahle Star (C. Vahlii Schk.) Med 3 fortstilles næften fugleformige, tætftagenbe Ur; bet sverfte bans og bunblomftret, Freehusene tugleformige, duunhaarede, med et libet Mab. Fl. D. T. 403. Ochf. T. G. g. 94.

Beffer. Roben Erybende; den ftyder abffillige golbe Robffub. Straget opret, gfantet, næffen blabloft, 5.8 Commer boit. Blabene linieformig . frelformige, i Randen rue, fortere end Straget. Blomfterbladene lidet omfattende; det nederfte lidet langere end Bret. Arene 3 . 4. Sfiellene paa Sanaret lancetformige; paa hunaret bred : agformige, af Froehusets langde; paa begge fortbrune. Rundingen af Brochuset utybelig flovet. Bleeragrig. Blomftrer i Juni.

Zunden paa Bieldene i Morge og Finmarten af Drof. Babl.

Baenft. og Unvend. S. den fibfte Art.

††† Ded 3 Ar. 1 Sanar; Sunarene temmelig langfilfebe.

48. Sodfarvet Star (C. fuliginosa Schk.) Cfeberne balv af Arftiltenes Langbe. Det sverfte Ar bans og bunbloms fret. Bungrene langftillede, niffende. Argebufene lancetfor. mige, med floftet Munding og langere end Stjallene. Fl. D. ⊗61. T. Cc. 47. c. T.

Beffr. Roden trevlet. Straget opret, gfantet, blabet, 6:2 Lommer boit. Bladene linieformige, fortere end Straaet, langtomfedende. Arene lancetformige, mortbrune. De nederfte Bloms ferblade bladagtige. Stjælleue og Brochusene mortbrune. Det operfe hunar bar undertiden hanblomfter i Spiblen. Aleergarig. Blomfrer i Juni.

Aunden i Island af Ronia.

Egenft. og Ugvend. G. ben fibste Art.

49. Saatapflet Star (C. depauperata Good.) Steber: ne 3 af Apftilfenes Langde. Sunarene fjerne, oprette, faas blomftrede. Freehusene opblafte, med et langt Dab. Soft. T. M. 50. (under Mann af C. triflora). T.

Beffr.

Beffr. Roden trevlet. Straaet opret, bubt-glantet, jeunt, bladet, fin Bod boit. Bladene linieformig tilspidsede, bleggroune, oprette, langfledende, fortere end Straaet. Hanaret linieformigt, med smal aftange, brunlige, i Randen bvide Stial. Hunarene 2-3, langfilfede, 3-5blomfrede, med omvendt-ægformige Stjal. Frochusenes Munding udeelt. Fleeraarig. Blomfrer i Juni.

Sunden af Prof. Babl i Finmarten.

Begenft. og Unvend. G. ben fibfte Art.

50. Tyndapet Star (C. strigosa Huds.) Blomfterblas benes Steber meget lange og næsten af Blomfterstillenes Lange be. Arene traabformige, flatne, libet niffende. Frechusene lancetformige, 3kantebe, nervebe. Fl. D. T. 1237.

Beffer. Roben trevlet. Straaet opret, 3fantet, jeunt, blabet, tondt, 2 god hoit og derover. Bladene bred lancetformige, tilsigiblede, langt omficbende, rue i Randen, fortere end Straaet. Blomfierbladene ligne de andre Blade. Arene 6-7, meget tonde, 1-2 Kommer lange, iffe tætblomfirede. Hanaret overfi, etnigt, fortere end Hunarene og har linieformig- spelformige, borfieformige braaddede Stiæl. Hunaret for Befrugtningen opret, ester den lidet niffende, med ægsormig-lancetsormige Stiæl. Brugten tondere end hos de ovrige Arter, utydelig klovet i Spidsen. Fleeraarig. Blomsfirer i Juni.

Prof. Babl fandt den i holfteen ved Prect. Egenft. og Unvend. S. ben fibste Art.

51. Saarstillet Star (C. capillaris). Blomfterblade nes Steder halv af Arstillenes Langbe. Hunarene flatne, nittenbe. Freehusene tilspidsede. Fl. D. T. 168. Fl. N. 796. N. Haarstar.

Beffr. Roben fiin, og langtrevlet. Straaet opret, meget tondt, næffen trindt, ved Grunden bladet, 2-6 Commer hoit. Arene tonde, faablomfirede, guulbrune og fibde paa temmelig lange, traadformige, nittende Stilke, ofte 2-3 fra een Stede. Stixte lene hvidkantede, agformige, tortere end Froehusene. Bleeraarig. Blomfirer i Juli.

Efter Wober fal den være funden i holfteen, og efter Rub Ler ved Frederikedal, men formodentlig bar det været en anden Art, da denne egentlig er en Alpeplante. Den er forreften funden i Rorge Rorge paa Johnstnuden ved Kongsberg og i Finmarten og Nordland, f. Er. pag Goleroe.

Egenst. og Invend. Bed sidste Art.

52. Skedeftilket Star (C. distans). Blomferbladenes Steder lange, naften af Blomfterfilkenes Langde. Arene aflange, meget fjerne. Stjallene braaddede. Straaet jevnt. Fl. D. T. Schf. T. Pp. 59.

Stedestilfet Stærgræs, Dec. Dl.

Beffr. Roben trevlet. Straaet opret, fvagt, glantet, 1.12 fob hoit. Bladene temmelig bred linieformige. Sanaret lancets formigt, budt; med budte, omvendt. agformige, lyebrune Stjal. Sunarene meget vidt fra hverandre, med braaddede, mortere brune Stjal. Froehusene fortsnablede. Fleeraarig. Blomftrer i Juni.

Afart: Aundapet stedestillet Star (C. d. fulva). Med agformige Hunar, snablede Froehuse og rue Strage. (C. fulva Good.) Fl. D. T. 1049.

Paa vaade Enge. Abfillige Forfattere anfee Afarten for en egen Art, men det forefommer mig, at Forfiellen itte er betydelig not for at adfille dem.

Rgenft. og Unvend. S. fibfte Art.

52. Dynd Star (C. limosa). Blomsterbladene næsten uben Steder. Hunarene agformige, hangende. Froehusene elliptiske, sammentrykte. Roben krybende. Fl. D. T. 646. Fl. N. 714. N. Dystar.

Dynd Stargras, Dec. Di.

Deffr. Roben frybende. Straaene opfigende, ved Grunden vohkindende, trefantede, rue, fra Midten til Grunden bladede. Bladene smal-liniesormig-spelsormige, ved Grunden besatte med Stjæl, fortere end Straaet. hanaret lancetsormig-liniesormigt, opret. hunaret (undertiden 2) langfisset, bred-ægsormigt, næken hjertesformigt, med brede, guulbruun-kantede Stjæl og opret, spelsormigt Blomfterblad af Stiltenes Længde. Frochusene lidet længtre end Stjælene. Bleeraarig. Blomstrer i Juni.

Ifte Afart: Saablomstret Dynd Star (G. I. pauciflosa Vahl) med linieformige, faablomstrede Ar; omfattende, bors

fte:

Reformige Blomfterblabe, freberunde Stiel; budt : afantet sinb trofte Argehufe; bubt : 3fantet Strage.

2ben Afart: Blaagraae Dynd Star (C. 1. livida Wahlenb.) Arene fortstilfede, fagblomftrede. Offallene aflange. Blomfterbladene bladaatige; det nederfte meget fiernt. Rrecht fene budt afantet nedtrofte. Straget trindt.

I bobe Mofer imellem Ror. Den forfte Afart funden af Frof. Babl i loms Praftegield og af Bablenberg i Dorblandese. Den fibfte af Bablenberg i lapmarten.

Baenft. og Unvend. G. 'den fidfte Art.

54. Sortbrum Star (C. atro-fusca Schk.) Arene Arftilfene lange, tilbagebeiebe. Blomfterbladene caformiae. vidt omfebende, i Spidfen bladagtige. Freehufene aafermige. tilfpiblede, med et fort, flovet Dab. Fl. D. T. €df. T. Y. 82.

Beffr. Roben treplet. Straget opret, beb Grunben blabet. budt . afantet , 6 . 8 Commer boit. Blabene faa, 17 Komme lange, langt omfebenbe, lancetformig-linieformige. Sangret am formig : affangt . budt. Dunarene 2, bvoraf det nederfie er forf. med en lang Stilt, fom er omfebet af et bladagtigt Blomierblab: bet overfie berimod omfedet uben Bind. Trocbufene fribetantebe. Bleeraarig. Blomftrer i Juni.

Runden af Konig i Island.

Baenft. og Unvend. S. den fibfte Art.

55. Bleenagtig Star (C. pallescens). Arftiffenes Ofe ber affortebe. Urene valjeformige, ftillede; be blomfterbærende nebbangenbe. Argebufene elliptiffe, opblafte, bubte. T. 1050.

Blegt Stargras, Dec. Di.

Beffr. Roben trevict. Straget opret, gfantet, oventil tab ved Grunden bladet, omtrent i god boit. Bladene bleggroune, fmal linjeformige, omtrent af Stragete Langbe. Blomferblabene lange, bladagtige. Sanaret opret, lancetformig : linieformigt; Dungrene nafien agformige, bleggule, med brandhede Sfial Reso bufene bleeggronne. Bleeragrig. Blomfrer i Juni.

Daa fugtige Enge.

Agenft.

Egenft. og Unvend. hunedprene abe ben fom ung.

56. Sirfe Star (C. panicea). Stederne pag Arftilfene lange, balv af Stilfenes Lanabe. Bungrene libet flatne. Krnes busene lidet fjerne. Fl. D. T. 261. Fl. N. 325. Cof. T. L.I. 100.

Birle Stargras. Dec. Dl.

Beffr. Roben treplet. Straget opret, ved Grunden blabet. Rantet, jepnt, 1 . 1 god boit. Bladene linieformige, blaggrage. tortere end Straget. Blomferbladene tortere end Arfillen , rne i Randen. Sanaret linieformigt, fpibft, fadvanlig eenligt. Sunarene fadvanlig 2, langftillede, ifar bet neberfte, langt fra bveranbre, temmelig lange of ifær fjendelige berved, at grochufene, fom ere lidet opblæfte, agformige, gronagtige og fortbrune, itte fage nær fammen. Aleeraarig. Blomftrer i Dai og Juni.

Alminbelig paa vaabe Enge.

Baenft, og Unvend. S. ben sibste Art.

57. Stov Star (C. sylvatica Huds.) Steberne mere end bobbelt faa forte fom Arftilfene. Arene libet flatne, nit. fende, traadformige. Freehusene agformige, gfantebe, meb et Mab. Fl. D. T. 404. Ochf. T. L. l. 101.

Stov Stargras, Dec. Dl.

Beffr. Roden trevict. Straget opret, tondt og fragt, blabet, afibet, 2.21 Sod boit. Bladene lysgrønne, fortere end Straget. Blomfterbladene lange, bladagtige. Sanaret, booraf der fielben er 2, opret, fillet, linieformigt. Sunarene 2.3, langere fillede, tyndere, efter Blomftringen naften bangende. Froebufene langnab. bebe , med deelt Munding. Bleergarig. Blomfrer i Juni. .

Riauren i Fl. Dan. er iffe gob.

Dift og ber i Gtove, f. Er. i Dorehaven.

Rgenft. og Unvend. Lapperne bruge ifar benne Art til at læage i beres Stoe og til at inoe om Sander og gebber for at modifique Rulbe om Binteren og Bebe va Mpg om Sommeren.

58. Unippearet Star (C. pseudocyperus). Arstilfene naften uden Sfeber. Bungrene valleformige, ftilfebe, bangende. Stjallene linieformige, med Stat. ` Frochusene langnab. bede, udspilet flovede i Spidsen. Fl. D. T. 1117. D. Epperaras.

Epper Stargras, Dec. Di.

Beffr. Roben langtrevlet. Straaet opret, Karp- og rue : 3fautet, bladet, 1-2 god hoit. Bladene bred-linieformige, i Randen
flintaffede, paa Overfladen rue, Insgrønne. De nederfte Blomferblade cre af samme Form og uæsten af samme Storrelie som de andre
Blade. Hanaret opret, linieformigt, guulbruunt, 2 Commer langt.
Hunarene gronne, lidet tyffere, temmelig nær sammen og sidde paa
tynde, rue Stilfe. Bleeraarig. Blomstrer i Juni.

Figuren i Fl. Dan. bar urigtig 2 Stepveie.

Bed Bredden af Geer og Damme.

Egenft. og Unvend. G. ben fibfte Urt.

" tit 3 Ar. 2 eller fere Sanar.

59. Blaagraae Star (C. recurva Huds.) Arfilfenes Steber afftumpede. Hunarene valfeformige, hangende. Freschusene elliptiffe; 3kantede, rue. Roben krybende. Fl. D. T. 1051.

Rrumaret Star, B. og R. Eilbagebeiet Stærgras, Dec. Pl.

Beffr. Roben bruun, befat meb Sfigil. Straget opret, ved Grunden bladet, gkantet, ofte krumt, blagegraat, &. I god bot. Bladene bred linieformige, oprette, lidet five, blaggraae, rue i Ranben og paa Kjølen, fortere end Straget. Hangrene 2, oprette, linieformige. Hungrene temmelig langstilkede. De nederke med bladagtige Blomfterblade, hvoraf det laveste er ligefaa bott som Straget. Bleeraarig. Blomfter i Rai og Juni.

Figuren i Fl. D. har urigtigen fun 2 Stonveie.

Temmelig almindelig i Mofer.

Begenft. og Unvend. S. den sibste Art.

oo. Ajær Star (C. paludosa Good.) Arene vallefer mig bubte, oprette. Hanblomfternes Stjal bubte; hunnernes staffebe. Froehusene elliptifte, ubrandebe. Fl. D. T. Scht. T. Oo. Vv. 103.

Beffr. Roben frybende. Straact opret, meget farpe og ruce afantet, omtrent 2 fod boit. Bladene bredere end paa de fiche andre andre Arter, blaagraacaatig gronne, oprette, næften af Straacts Langte. Blomfterbladene bladagtige, meget lange. Hanarene omstrent 3, oprette, siddende. Hunarene fortfilfede, oprette, lidet frumme, sædvanlig 3. Stjællene lancetformige. Bleeraarig. Blomfrer i Mai og Juni.

Afart: Sorlænget Bjær Star (C. p. elongeta Schum.) med ubsparrede, tilbageboiebe, næften nedhangende, langere hunar.

Daa fumpige Steber, f. Er. ved Auglevads Molle.

Egenft. og Unvend. G. fibfte Art.

di. Tykapet Star (C. riparia Curt.) Arene oprette. Sanarene Ikantede. Hunarene valleformige; baabe bine og biffe have tilspidsede Stjal. Frochusene have et klovet Nab. Fl. D. T. 1118.

Beffr. Roden tof, frobenbe. Straaet opret, toft fibt, farps og rue - gfantet, 2 - 3 fod beit. Bladene bredere end hos de fore- gaaende, længere end Straaet, mort - blaagtonne. Blomfeetbladene lange og ligne de oprige Blade, blegrode ved Grunden. hanarene fiore, oprette, mortbrune. Sunarene 3 - 4, oprette, mere gronagtige, smallere, men længere end hanarene, fortfilfede. Fleersagrig. Blomker i Mai.

Bed Grønter og Maebrebbe.

Egenft. og Anvend. Paa abstillige Steder bruges bens ftærte Blade til abstilligt Fletarbeide, f. Er. Flaste: Futteras ler, Stolesæder 2c.

62. Blære Star (C vesicaris). Hanarene valseformis ge. Hunarene aflange, fortstillede. Stillene uden Steder. Freehusene opblæste, tveklsvetenabbebe. Straaet ffarpe ganstet. Fl. D. T. 647. Fl. N. 89. Schf. T. Ss. 206. D. Smalt Eppergras. M. Senegras, Lappenesenne, Stjane, Suunie, Gamaf Suine, Spratten. F. Stor.

Blare Stargras, Dec. Pl.

Beffr. Roden frebende. Straaet opeet, rankt, rue i Kanterne, 13-2 Fod boit. Bladene smal-linjesormige, tilspidsede, oprette,
i Enden flatne, i Randen rue. Blomsterbladene meget lange og ligne de andre Blade. Hanarene 2-3, tynde, spidse. Hunarene
G g g 2- 2'4 2:4, tonde for Blomftringen. Sfjællene paa begge lancetformide, fpible. Brochusene achne, gule, længere end Stjællene, nervede, glatte. Fleeraarig. Blomftrer i Rai: Den varierer med mere eller mindre oprette og filfede hungr.

Almendelig i Grøvter og Sjær.

Egenft. og Unvend. S. den fibfte Art.

63. Tofnablet Star (C. ampullacea Good.) Arene valfeformige. Hunarene lange, stillede. Froehusene blareage tig fugleformige, med et aabent flostet Nab. Straact bnote 3fantet. Fl. D. T. Schf. T. Tr. 107.

Beffr. Den ligner meget den foregaaende, men ubmærter fig ifwr ved flere Sanar (3.4, Sunarenes Borm og Still, Froebufes længere Rab og det budtfantede Straae. Fleeraarig. Bloufter i Rai.

Bed Grevter og i Mofer.

Egenft. og Unvend. S. ben fibfte Urt.

64. Saaret Star (C. hirtn). Alle Arene aflange. huns arene oprette, fjerne, stillede. Stiallene have en Staf. Free husene aflange, agformige, laadne, tilspidsede, med ubspilet Munding. Fl. D. T. 379 (NB. fun det enkelte abfilte Ur). Fl. N. 740. Schf. T. U. u. 108.

Haaret Star, B. og R. Haaret Stargras, Dec. Pl.

Beffr. Roben lang, frebende. Straaet opret eller opftigende, 3, og farp: fantet, bladet, ½-1½ Iod boit. Bladene tilfpidfet-lunieformige, oprette, fortere end Straaet, haarede paa Underfladen og paa Stederne. Blomfterbladene ligne de overge Blade. Dangene omtrent 3, tæt sammen, lancettormige, brune. Junarene fjerne, mere gronagtige, ifte tæt tagsagte. Fleergarig. Plomfter i Mai og Juni.

Den varierer meoet i Benfeende til Storrelfe, Arenes Sorm, meer eller mindre ftaffebe Stjal, og haarde Blabe.

Almindelig paa fugtige Enge.

Egenst. og Anvend. Denne Art fan formebelft bens frebende Rodder tjene til Flyvefandets Dampning. Den lader fig fet forplante ved Free, og huusdytene abe den i flige Egne, hvor der sabvanlig er Mangel paa bedre Foderurter.

Næsten alle Planterne af benne Slægt give baabe torres be og grønne, et stet, stivt Foder for Hunsdyrene, som kun abe dem i Mangel af andet. Derimod tjene adskillige af dem, ved deres lange og tætte Rødder, til at holde Bredder af Grøvter og Diger sammen, til at opsylde Moser og maaskee endog til at frembringe Tørv.

Fjerde Orden. Sirehannede (Tetrandris).

11te Glagt: Strandboe (Littorella).

1. Liden Strandboe (L. lacustris). Bladene linieformig: spelformige, rendede. Blomsterstilkene Iblomstrede, korstere end Bladene. Fl. D. T. 170 (under Navn af Plantago unistors). Fl. N. 833. N. Harle, Fryttelfjærle.

Ose Strandboe, B. og R.

Beffr. Roden tapformig, med mange, lange Trevler. Bladene heelrandede, paa Underfladen hvelvede, 2-3 Commer lange. Danblomfterne hvidagtige, for Blomftringen nittende, men blomftrens
de oprette, og fidde paa trinde Rodfilfe, næften af Bladenes Længs
de. Hunblomfterne fidde ved Roden, uden Stilt. Stovtraadene
ng Stovveiene lange. Dele Planten har megen Lighed med Strands
Deibred. Bleeraarig. Blomftrer i Juni.

Bed Strandfanter temmelig fjelden, f. Er. ved Rorvig i Obsberred, Frederikssund, ved Ronne, Plene og hammerhuus Soe paa Bornholm; paa Den Anholt og ved Ribe.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

12te Glagt: Birf (Betula).

1. Svid Birk (B. albe) med agformige, spidse, takkebe, temmelig glatte Blade. Fl. D. T. Fl. N. 324. Evel. Sylva. Ed. Hunt. p. 225 med Kigur. D. Birk. N. Bjørk, Hjerk. J. Birko, Bjørk, Rif Hris.

Bart, bois Overhinde er meget tond og afftallende; og meget lange, tonde, i Enden lidet dunede, ofte hangende Ovife. Bladene vereb vife,

Rgenft. og Anvend. S. ben fibfte Art.

40. Afgle Star (C. glomerata Roth) Sanaret linie formig aflangt. Hunarene omtrent 2, agformige, siddende, tat sammen. Frechusene naften fugleformige, glatte, neglesow mige. Fl. D. T. Schl. T. I. 41.

Beffr. Roben trevlet. Straaet opret, traabformigt, 3kantet, neben til bladet, 3-6 Commer boit. Bladene meget smalle, tortere end Straaet. Blomfierbladene Kjælformige, sabvanlig tortere end Aret. Stjællene ægformige bos hun- og omvendt-ægformige bos hanaret. Brochuset har et klostet Nab. Bleeraarig. Blometer i Rai.

Efter Rector Esmarch vorer ben i bet Gledvigfe.

Egenft. og Unvend. G. ben fibfte Art.

41. Guul Star (C. flava). Blomfterbladenes Sfeder affortebe, næsten af Arftiltenes Langbe. Hunarene rundagtige. Frsehusene nabbede, bueformig etilbagebsiede. Straaet temmelig jevnt. Fl. D. T. 1047. Fl. N. 526.

Guult Storgras, Dec. Dl.

Beffr. Roden Ernbeude. Straaet opret, rankt, farp - gfantet, nebentil bladet. Blabene oprette, bred - linieformige, omfedende, lidet længere end Straaet, lysgrønne. Blomfierbladene ligne de andre Blade, og det nederfie er næfien af samme Længde; de overfie lidet tilbageboiede. Hanaret linieformigt, opret. Dunarene 2 : 3; boraf det nederfie fortfiistet. Brochusene længere end Stjællene, guulagtige. Bleeraarig. Blomfrer i Juni.

Fra Fi. D. T. 371. (som almindelig kaldes C. Oederi) afriger ben blot i Storrelsen og det tvedeelte Ar.

Almindelig i Torvemofer.

Egenft. og Unvend. S. fibste Art.

42. Lav Star (C. demissa). Arftillene forte, næften Spille af Blomfterbladenes Steder. Hanaret lancetformig : lie nieformigt. Hunarene rundagtig : aflange. Rapflerne tilfpide sede. Fl. D. T.

Beffr. Roben fin- lang- og tættrevlet; ben frembtinger flere ppftigende og oprette, tynde, zkantede, ved Grunden bladede, 2-3 Commer lange Straac. Bladene flere sammen ved Roben, omfesdende, tilspidsede, temmelig five, fillede, glatte, i Randen rue,

Straaets tangbe. Blomfierbladene bladagtige og ræfte langt over Straaet. Hunarene 2, det overfte fiddende. Stjællene rodbrune, med en gron Kjol, lance formige, af Kapfelens Længde. Stjællene paa hanarene gule. Fleeraarig. Blomfirer i Juni.

Denne nue Art er funden i Rorge af Prof. Babl.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

43. Singeraret Star (C. digitata), Blomsterblabene Stielformige, hindeagtige, omfattende. Arene linieformige, operette. Hanget kortest. Frochusene fjerne. Fl. D. T. Fl. N. 1049. Schf. T. Tt. 38.

Fingerbannet Star, B. og R. Fingerbannet Stargras, Dec. Pl.

Beftr. Roden trevlet; ben frembringer flere, frumt prette, traadformige, næsten trinde, jevne, bladlose, 3 = 5 Commer lange Straae, som ved Grunden ere omgivne med bruunagtige Steder. Bladene sidde alle ved Roden, af Straaets Langde og ere linieformige, med rue Rand og glat Kjøl. Panaret sidder overst; Punarene 2, stillede, hvoraf det overste er hoiere end hint. Blomsterblasdene kortere end Stilsene, Kraae affumpede, budte. Stjælene rodbrune, nedtryst affumpede. Brochusene tjollesormige, 3kantede, sinhaarede, med heel Munding. Blegraarig. Blomstrer i Mai og Juni.

Afart: Liden fingerformig Star (C. d. B. Wahlenb.) Arene næften siddende, faablomstrede, aabne. Blomsterbladene meget forte. Freehuset krumt. Bladene meget smalle. (C. pedata Lin.) Schk. T. H. 37 (under Navn af C. pedata).

Paa Stovbrinfer, meget fjelden i Daunemark f. Er. ved Zuut-Soen; hyppigere i Norge; ogsaa i holsteen. Afarten efter Conig i Island.

Egenft. og Unvend. S. ben fibste Art.

44. Traad Star (C. filiformis). Hungrene agformige, naften siddende, fferne. Blomsterbladence Stede lige lang med Arstilfen. Stjallene braaddede. Froehusene laadne. Blasdene rendede, glatte. Fl. D. T. 79. Fl. N. 1048. N. Traadstar.

Beffr. Roden fribende. Straaet opret, tindt, trindt, i Koppen 3kantet, nedentil bladet, 1 - 2 Bob boit. Bladene firibe, meget smalfmalle, i Randen rue, omtrent af Straacts Længde. Blomferbledene ligne de andre Blade; det nederfte temmelig langt. Sanarene fædvanlig 2, linieformig : lancetformige, nær fammen; det overfte ftorft. Froehusene mortbrune, med tvedeelt Munding. Bleeraarig. Blomftrer i Juni.

I Mofer, f Er. ved kongby; i Inland ved Slumftrup og i Rorge.
Smith har meget rigtig bemærket, at det abfilte Ar., fom faaer ved Planten i Fl. Dan., ifte horer til denne, men til den laadne Star. Dette Ar findes ei heller paa den vriginale Legoning, men maa dere tilfat siden paa Platen.

Egenft, og Unvend, S. ben fibfte Art.

45. Spel Star (C. subulara Schum.) Arene næften fibbende; Endearet har baabe San: og Hunblomster. Blomsterbladene svelformige. Stjællene tilspidsede, længere end de omvendt: ægformige Froehuse. Fl. D. T. Scht. T. X. G.g. 76 (under Navn af C. polygama).

Beffr. Roden trevlet. Straaet opret, gfantet, tonbt, nedenstil bladet, &= 1 Bod boit. Bladene smal-linieformige, saa, nuffen af Straaets Længde. Det nederfte Blomfterblad rufter nuffen lige saa boit som bet overste Ar. Arene temmelig tæt sammen; det overste Ar næften tjolleformigt, længere end de andre, de midterste mindst. Stallene mortbrune. Mundingen af Brochuset utydelig twoet. Rieeraarig. Blomstrer i Juni.

Bunden af Prof. Babl i en Dofe ved Sahrum. Efter Bab

Baenft. og Unvend. G. den fibfte Art.

46, Aundkapstet Star (C. rotundata Wahlenb.) Ares ne lidet stilfede, fjerne. Blomsterbladene meget fortstedende. Stjællene budte, af lige Langde med de fugleformige, glindsen de Frechuse. Straget næsten trindt. Bladenes Kanter inde boiede. Fl. D. T. Schf. T. G. g. 93 (under Navn af C. globularis).

Beffr. Roden frybende. Straget opret, bubt, gfantet, 6-12 Commer langt; Bladene oprette, lidet fortere end Straget, temmelig five, linieformige, omfedende. Arene temmelig vidt fra hverandre. Hanget lancetformige linieformigt, lybbruunt, med linieformige aflange, budte, i Randen blegere Stial; Dungret (hvoraf per

undertiben er 2) budt, mortbruunt, med agformige, brune, fpibfe, grontjolede Stial og et temmelig langt Blomftervlad. Bleeraarig. Biomfrer i Juni.

Bunden paa Mielbene i Loms Draftegielb i Morge af Drof. Dab t. Bgenft og Unvend. S. ben fibste Art.

47. Vahle Star (C. Vahlii Schk.) Med 3 fortstilles næften fugleformige, tatftagenbe Ur; bet Bverfte bans og bunblomftret, Freehusene fugleformige, buunhaarede, med et lidet Mab. Fl. D. T. 403. Ochf. T. G. g. 94.

Beffr. Roben frybende; ben finder adffiftige golbe Robffub. Straget opret, gfantet, næffen bladloft, 5.8 Commer boit. Blabene linieformig fortformige, i Randen rue, fortere end Straget. Blomfterbladene libet omfattende; det nederfte lidet længere end Aret. Arene 3 . 4. Sfjællene paa Sanaret lancetformige; paa Dunaret bred : agformige, af Brochufete langde; paa begge fortbrune. Rundingen af Frochuset utydelig flovet. Bleeraarig. Blomftrer i Juni.

Bunden paa Bjeldene i Morge og ginmarten af Prof. Babl.

Rgenft. og Unvend. S. den fibfte Art.

+++ Ded 3 Mr. 1 Sanar; Sungrene temmelig langfillede. 48. Sobfarvet Star (C. fuliginosa Schk.) Steberne

balv af Arftilfenes Langbe. Det sverfte Ar bans og bunbloms fret. Sunarene langftillebe, niffenbe. Argebufene lancetfore mige, med floftet Munding og langere end Stjallene. Fl. D. Ø6. T. Cc. 47. c. T.

Beffr. Roden trevlet. Straaet opret, gfantet, bladet, 6:8 Commer boit. Bladene linieformige, fortere end Straget, langtomftedende. Arene lancetformige, mortbrune. De nederfte Bloms ferblade bladagtige. Stimlleue og Frochusene mortbrune. Det oper. fe hunar har undertiden hanblomfter i Spidfen. Bleeraarig. Blomfrer i Juni.

Bunden i Island af Ronia.

Egenft. og Ugvend. G. ben fibfte Urt.

49. Saalapflet Star (C. depauperata Good.) Steberne 3 af Arftilfenes Langde. Sunarene fjerne, oprette, faas blomftrede. Freehusene opblafte, med et langt Dab. Odf. T. M. 50. (under Rann af C. triflora). T.

Beffr.

Beffr. Roden trevlet. Straaet opret, bubt-3fantet, jeunt, bladet, 1:1 Sod boit. Bladene linieformig tilspidsede, bleggroune, oprette, langstedende, fortere end Straaet. Hanaret linieformigt, med smal-aflange, brunlige, i Randen hvide Stjæl. Hunarene 2-3, langstillede, 3-5blomstrede, med omvendt-ægformige Stjæl. Brochusened Munding udeelt. Flecraarig. Blomstrer i Juni.

Sunden af Prof. Babl i Finmarten.

Rgenft. og Unvend. G. ben fibfte Art.

50. Tyndaret Star (C. strigosa Huds.) Blomfterblas benes Steder meget lange og næffen af Blomfterstillenes Langbe. Arene traabformige, flatne, libet nitfende. Frechusene tancetformige, 3kantede, nervede. Fl. D. T. 1237.

Beffr. Roben trevlet. Straaet opret, gkantet, jevnt, bladet, tondt, 2 god hoit og derover. Bladene bred lancetformige, tilssische, langt omkedende, rue i Randen, kortere end Straaet. Blomfierbladene ligne de andre Blade. Arene 6-7, meget tunde, 1-2 Kommer lange, ifte tætblomfirede. Hangret overst, eenligt, kortere end Hunarene og har linieformig-spessormige, borskeformigs braaddede Stiæl. Hunaret for Befrugtningen opret, ester den lidet niffende, med ægformig-lancetsormige Stiæl. Frugten tyndere end hos de oveige Arter, utydelig klovet i Spidsen. Bleeraarig. Blomsfirer i Juni.

Prof. Babl fandt den i holfteen ved Prees, Egenft. og Unvend. S. ben fibfte Art.

51. Saarstilket Star (C. capillaris). Blomfterbladenes Steder halv af Arstilkenes Langde. Hunarene flatne, nit fende. Froehusene tilspidsede. Fl. D. T. 168. Fl. N. 796. N. Haarstar.

Beffr. Roden siins og langtrevlet. Straaet opret, meget tyndt, næsten trindt, ved Grunden bladet, 2-6 Commer hoit. Arene tynde, saablomstrede, guulbrune og sidde paa temmelig lange, traadformige, nistende Stilke, ofte 2-3 fra een Stede. Stjæls lene hvidtantede, ægformige, kortere end Frochusene. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Efter Wober Kal den være funden i holficen, og efter Rubler ved Frederitidal, men formodentlig bar det været en anden Art, da denne egentlig er en Alpeplante. Den er forreften funden i Norge Rorge paa Johnsknuden ved Longsberg og i Finmarten og Nordland, f. Er. paa Goleroe.

Egenft. og Unvend. Beb fibfte Art.

52. Skedeftilket Star (C. distans), Blomfterbladenes Skeder lange, nasten af Blomfterfilkenes Langde, Urene aflange, meget fjerne. Stjallene braaddede. Straaet jevnt. Fl. D. T. Scht. T. Pp. 59.

Stedestilfet Stergras, Dec. Dl.

Beftr. Roben trevlet. Straaet opret, fvagt, glantet, 1 - 13 god boit. Bladene temmelig bred linieformige. Sanaret lancets formigt, budt; med budte, omvendt agformige, lydbrune Stjal. Sunarene meget vidt fra brerandre, med braaddede, mortere brune Stjal. Frochusene fortsnablede. Fleeraarig. Blomftrer i Juni.

Afart: Aundapet stedestilket Star (C. d. fulva). Med agformige Hunar, snablede Froehuse og rue Strage. (C. fulva Good.) Fl. D. T. 1049.

Paa vaade Enge. Abffillige Forfattere anfee Afarten for en egen Art, men det foretommer mig, at Forficlen itte er betodelig not for at abfille bem.

Egenft. og Unvend. S. fidfte Art.

52. Dynd Star (C. limosa). Blomsterbladene nasten uben Steder. Hunarene agformige, hangende. Froehusene elliptiste, sammentryfte. Roben trybende. Fl. D. T. 646. Fl. N. 714. N. Dystar.

Dynd Stargras, Dec. Pl.

Beffr. Roben frybende. Straaene opfigende, ved Grunden eodftydende, trefantede, rue, fra Midten til Grunden bladede. Bladene smal linieformige spelformige, ved Grunden besatte med Stjæl, fortere end Straaet. Hanaret lancetformige linieformigt, opret. Hunaret (undertiden 2) langftistet, bred agformigt, næften hjertes formigt, med brede, guulbruun fantede Stjæl og opret, spelformigt Blomsterblad af Stiltenes kangde. Frochusene lidet langere end Stjælene. Bleeraarig. Blomstrer i Juni.

Ifte Afart: Saablomstret Dynd Star (G. I. pauciflosa Vahl) med linieformige, faablomstrede Ar; omfattende, bor-

Digitized by Google

Steformige Blomfterblade, frederunde Stjal; budt . 3fantet . indetrofte Freehuse; budt : 3fantet Straae.

2den Afart: Blaagrace Dynd Star (C. 1. livida Wahlenb.) Arene fortstillede, fachlomstrede. Stjællene aflange. Blomsterbladene bladagtige; det nederfte meget fjernt. Freehusfene budt gkantet nedtryfte. Straaet trindt.

I dobe Moser imellem Ror. Den forfte Afart funden af Prof. Bahl i Loms Praftegield og af Bablen berg i Rordlandene. Den fibfte af Bablen berg i Lapmarten.

Egenft. og Unvend. S. 'den fibfte Art.

54. Sortbrum Star (C. atro-fusca Schk.) Arene agformige. Arstilfene lange, tilbagebsiede. Blomsterbladene vidt omskedende, i Spidsen bladagtige. Freehusene agformige, tilspidsede, med et kort, klevet Nab. Fl. D. T. Schl. T. Y. 82.

Beffr. Roben trevlet. Straaet opret, ved Erunden bladet, budt. 3kantet, 6.8 Commer boit. Bladene faa, 1½ Comme lange, langt omftedende, lancetformig-linieformige. Hanaret æge formig affangt. budt. Hunarene 2, hvoraf det nederfte er forst, med en lang Stilk, som er omstedet af et bladagtigt Blomfierblad; det overste derimod omstedet uden Blad. Frochusene spidstantede. Fleeraarig. Blomfirer i Juni.

Bunden af Konig i Island.

Egenft. og Unvend. G. ben fibfte Art.

55. Bleegagtig Star (C. pallescens). Arftilfenes Ste ber affortede. Arene valjesormige, stilkede; be blomfterbarende nedhangende. Frochusene elliptiste, opbloste, budte. Fl. D. T. 1050.

Blegt Stærgræs, Dec. Di.

Beffr. Roben trevlet. Straaet opret, 3fantet, oventil ene, ved Grunden bladet, omtrent i god hoit. Bladene bleggronne, smal- linieformige, omtrent af Straaets Længde. Blomfterbladene lange, bladagtige. Sanaret opret, lancetformige linieformigt; Dunarene næfien ægformige, bleggule, med braaddede Stjæl Free bufene bleeggronne. Fleeraarig. Blomftrer i Juni.

, Paa fugtige Enge.

Egenft.

Egenft. og Unvend. hunsbyrene abe ben fom ung.

56. Sirse Star (C. panices). Stederne paa Arstilfene lange, halv af Stilfenes Langde. Hunarene lidet flatne. Frees husene lidet fjerne. Fl. D. T. 261. Fl. N. 325. Schf. T. L. 1. 100.

hirse Stargras, Dec. Pl.

Beffr. Roben trevlet. Straaet opret, ved Grunden bladet, gfantet, jevnt, ½,1 god boit. Bladene linieformige, blaagraae, fortere end Straaet. Blomfierbladene fortere end Arfilfen, rne i Randen. Hanaret linieformigt, spidft, sædvanlig eenligt. Hunares ne sædvanlig 2, langfilsede, især bet nederste, langt fra hverander, temmelig lange og især kjendelige derved, at Brochusene, som ere lidet opblæste, ægsormige, gronagtige og sortbrune, itte stage nær sammen. Fleeraarig. Blomstrer i Rai og Juni.

Almindelig paa vaade Enge.

Egenft, og Unvend. S. ben fibfte Art.

57. Soo Star (C. sylvatica Huds.) Steberne mere end bobbelt saa torte som Arstistene. Arene lidet flatne, nittende, traadformige. Froehusene agformige, 3fantede, med et Nab. Fl. D. T. 404. Schf. T. L. 1. 101.

Stov Stargras, Dec. Pl.

Beffr. Roden trevlet. Straaet opret, tyndt og fvagt, bladet, 3fidet, 2.2½ Fod boit. Bladene loggronne, fortere end Straaet. Blomfterbladene lange, bladagtige. Hanaret, hvoraf der fielben er 2, opret, fillet, linieformigt. Hunarene 2.3, langere fillede, tyndere, efter Blomftringen naften hangende. Frochusene langnabebet, med deelt Munding. Fleeraarig. Blomftrer i Juni.

Riauren i Fl. Dan. er iffe aod.

Dift og ber i Stove, f. Er. i Oprehaven.

Ægenft. og Anvend. Lapperne bruge, ifar benne Art til at lagge i beres Stoe og til at snoe om Hander og Føbber for at modstage Rulbe om Vinteren og Hebe og Myg om Sommeren.

58. Anippearet Star (C. pseudocyperus). Arftilfene naften uben Steber. Hunarene valleformige, ftilfebe, hangenbe. Stjallene linieformige, med Stat. Frochusene langnab: bede, udspilet: klovede i Spidsen. Fl. D. T. 1117. D. Eppergras.

Epper Stargras, Dec. Dl.

Beffr. Roben langtrevlet. Straaet opret, Karp. og rue - 3 famtet, bladet, 1-2 god hoit. Bladene bred linieformige, i Randen
flintaffede, paa Overfladen rue, Insgrønne. De nederfte Blomferblade ere af samme Form og uæsten af samme Storresse som de andre
Blade. Hanaret opret, linieformigt, guulbruunt, 2 Commer langt.
Hunarene grønne, lidet tyffere, temmelig nær sammen og fidde paa
tynde, rue Stilfe. Bleeraarig. Blomfrer i Juni.

Figuren i Fl. Dan. bar urigtig 2 Stopveie.

Bed Bredden af Geer og Damme.

Egenft. og Unvend. G. ben fibfte Art.

' ttt '3 Ar. 2 eller fere Sanar.

59. Blaagraae Star (C. recurva Huds.) Arftisenes Steber afstumpede. Hunarene valseformige, hangende. Freschusene elliptiste; 3kantede, rue. Roben krybende. Fl. D. T. 1051.

Rrumaret Star, B. og R. Eilbagebsiet Stære gras, Dec. Pl.

Beffer. Roben bruun, befat meb Sfiol. Straaet opret, ved Grunden bladet, gkantet, ofte krumt, blaaegraat, & 1 800 beit. Bladene bred linicformige, oprette, lidet ftive, blaagraae, rne i Randen og paa Kjølen, fortere end Straaet. Hanarene 2, oprett te, linieformige. Hunarene temmelig langfilkede. De nederke med bladagtige Blomfterblade, hvoraf det lavefte er ligefaa boit som Straaet. Bleeraarig. Blomfter i Rai og Juni.

Figuren i Fl. D. bar urigtigen fun 2 Stovbeie. Eemmelia almindelia i Mofer.

Bgenft. og Unvend. S. ben fibfte Art.

60. Bjær Star (C. paludosa Good.) Arene valleformig : bubte, oprette. Hanblomfternes Stjal bubte; hunnernes staffebe. Freehusen elliptifte, ubrandebe. Fl. D. T. Schf. T. Oo. Vv. 103.

Beffr. Roben frybende. Straaet opret, meget farp og ruce gfantet, omtrent 2 fod boit. Bladene bredere end paa de ficfie andre

andre Arter, blaagraacaatig gronne, oprette, næften af Straacts Langde. Blomfterbladene bladagtige, meger lange. Hanarene omtrent 3, oprette, fiddende. Hunarene fortstillede, oprette, l'det frumme, sabvanlig 3. Stiallene lancetsormige. Fleeraarig. Blomfter i Mai og Juni.

Afart: Sorlænget Bjær Star (C. p. elongata Schum.) med ubspærrebe, tilbagebsiebe, næften nebhangenbe, langere Bunar.

Paa fumpige Steder, f. Er. veb Juglevabs Molle.

Egenft. og Unvend. S. fibste Art.

61. Tykapet Star (C. riparia Curt.) Arene oprette. Hanarene 3kantede. Hunarene valleformige; baabe hine og' biffe have tilipidsede Stjal. Frechusene have et klevet Nab. Fl. D. T. 1118.

Beftr. Roden tof, frybenbe. Straaet opret, toft fint, farps og rue - atantet, 2 - 3 fod boit. Bladene bredere end hos de foregaaende, længere end Straaet, mort blaageonne. Blomfeebladene lange og ligne de ovrige Blade, blegrode ved Grunden. Hansarene fiore, oprette, mortbrune. Hunarene 3 - 4, oprette, mere gronagtige, smallere, men længere end hanarene, fortfillede. Bleersaarig. Blomfeer i Mai.

Bed Grovter og Naebredbe.

Egenft. og Unvend. Paa abstillige Steder bruges bens fierte Blade til abstilligt Fletarbeibe, f. Er. Flafte Futteras ler. Stoleseber 2c.

62. Blære Star (C vesicaris). Hanarene valseformts ge. Hunarene aflange, fortstillede. Stillene uden Steder. Frsehusene opblæste, tveklsvetenabbebe. Straget farpe 3 fans tet. Fl. D. T. 647. Fl. N. 89. Schl. T. Ss. 206. D. Smalt Eppergras. R. Senegras, Lappenesenne, Stjane, Suunie, Gamaf Suine, Spratten. F. Stor.

Blare Stargras, Dec. Dl.

Beffr. Roden trybende. Straaet opeet, rantt, rue i Kanterne, 11=2 god beit. Bladene smal-liniesormige, tilspidsede, oprette,
i Enden flatne, i Randen rue. Blomsterbladene meget lange og
ligne de andre Blade. Hangene 2-3, tynde, spidse. Hungene
G g g 22-4

2:4, tonde for Blomftringen. Sfjallene paa begge lancetformide, fpible. Brochusene acone, gule, langere end Stjallene, nervede, glatte. Bleeraarig. Blomftrer i Mai. Den varierer med mere eller mindre oprette og fillede hungr.

Mimmbelig i Grøvter og Sjær.

Egenft. og Unvend. S. ben fibfte Art.

63. Tofnablet Star (C. ampullacea Good.) Arene valfeformige. hunarene lange, stilfede. Froehusene blereage tig fugleformige, med et aabent flostet Nab. Straact bubt: 3fantet. Fl. D. T. Schf. T. Tr. 107.

Beffer. Den ligner meget den foregaaende, men udmærter fig ifar ved flere hanar (3.4, hunarenes gorm og Still, Froehnfets længere Nab og det bubtfantede Straae. Fleeraarig. Blomfree i Rai.

Beb Grøvter og i Dofer.

Egenft. og Unvend. G. ben fibfte Art.

64. Saaret Star (C. hirta). Alle Arene aflange. Huns arene oprette, fjerne, stillede. Stiallene have en Stak. Free husene aslange, agformige, laadne, tillpidsede, med udspilet Munding. Fl. D. T. 379 (NB. kun bet enkelte adfilte Ar). Fl. N. 740. Schk. T. U. u. 108.

Haarfapstet Star, B. og R. Saaret Stergras, Dec. Pl.

Beffr. Roden lang, frebende. Straaet opret eller opfigende, 3, og farp fantet, bladet, 1-11 Iod boit. Bladene tilfpidfet lie nieformige, oprette, fortere end Straaet, haarede paa Underfladen og paa Stederne. Blomfterbladene ligne de overige Blade. Danarene omtrent 3, tæt fammen, lancetformige, brune. Dunarene fjerne, merc gronagtige, ifte tæt taglagte. Fleerparig. Blomfter i Mai og Juni.

Den varierer meogt i henseende til Storrelle, Arenes . Form, meer eller mindre flatfede Stjæl, og haarde Blade.

Almindelig paa fugtige Enge.

Egenst. og Anvend. Denne Art fan formedelft dens frebende Rodder tiene til Flyvesandets Dampning. Den lader fig fet ferplante ved Free, og huusdyrene abe den i flige Egne, boor der sabranlig er Mangel paa bebre Foderurter.

Næsten alle Planterne af denne Slægt give baade torres de og grønne, et slet, stivt Foder for Huusdyrene, som kun ede dem i Mangel af andet. Derimod tjene adskillige af dem, ved deres lange og tætte Rødder, til at holde Bredder af Grøvter og Diger sammen, til at opsylde Moser og maaskee endog til at frembringe Tørv.

Fjerde Orden. Sirehannede (Tetrandria).

11te Olagt: Strandboe (Littorella).

1. Liden Strandboe (L. lacustris). Bladene linieformig: spessoninge, rendede. Blomsterstilfene Iblomstrede, forstere end Bladene. Fl. D. T. 170 (under Navn af Plantago unistors). Fl. N. 833. N. Härtle, Fryttelfjærle.

Ose Strandboe, B. og R.

Beffr. Roden tapformig, med mange, lange Trevler. Bladene heelrandede, paa Underfladen hvelvede, 2-3 Kommer lange.
Danblomfterne hvibagtige, for Blomftringen nittende, men blomftrende oprette, og fidde paa trinde Rodfilfe, næften af Bladenes Længs
de. Hunblomfterne fidde ved Roden, uden Stift. Stovtraadene
og Stovveiene lange. Dele Planten bar megen Lighed med Strand.
Deibred. Bleeraarig. Blomftrer i Juni.

Bed Strandfanter temmelig fjelden, f. Er. ved Rorvig i Obsherred, Frederikssund, ved Ronne, Plene og hammerhuus Soe paa Bornholm; paa Den Anholt og ved Ribe.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

12te Glagt: Birf (Betula).

1. Svid Birk (B. alba) med agformige, spibse, takkebe, temmelig glatte Blade. Fl. D. T. Fl. N. 324. Evel. Sylva. Ed. Hunt. p. 225 med Kigur. D. Birk. N. Hist, Bjerk, Bjerk. J. Birko, Bjerk, Rif hris.

Bart, bois Overhinde er meget tond og afftallende; og meget lange, tonde, i Enden lidet dunede, ofte hængende Ovife. Bladene vereb vife,

vife, fillede, næften muursteeformige, ulige takkede. Rakterne vab feformige, fillede, hængende; hunrakterne minbre end hannernes. Arvene i Randen vingede. Blomftrer i Dai.

3 Stove, temmelig almindelig i den nordlige Deel af Sjekand vg Ipland; i Aven ved Einstbelsborg.

Baenft. oa Unvend. Bebbet er let, bribt, laber fa gobt flove og bruges til Sayntommer, Eraeffoe, Golbe, Weffer, Sabler, Rurve, og af Raretmagere, Dreiere 2C. Bul ved Roben eller Knuderne paa Stammen, hvilfe man fal funne frembringe veb at leene et Styffe af Barten paa Stame men, hvorefter flige Anuber ubvore, bruges unter Davn af Balbe birt til Tobatebaafer, Tollefniveffafter og Dreierarbeibe. ben er mere guul marmoreret og bruges paa famme Daabe. Det pulveriferede, troffebe Bed bar man foreflaget til Dubber. Rullene af Bedbet ere meget gobe til Smeltevarfer, demifte Rorisa, ifar til Krudt; i Island gives be pulveriferede i Brandeviin mod Spolorme bos Saar. Diffe Rul ere og meget tiene lige til at betage raubent Band fin Lugt og Smag; af et Cents ner Beb fal man tunne fag 20:22 Db. Rul. De finere Robe ber anvendes paa nogle Steder til Fletarbeide. De unge Grene bruges til Enndebaand, og Quiffene til Feiefofte, Riis, Dinte Dai, Baand ec. og i Fodertrang til Foder for Suusborene. Soben af bet brandte Bed fal vare meget tjenlig til Bogtroffer Affen anbefaler man til at polere Binduesruder, og Dots aften, fom brandes af Traet, er meget gob. Derbarten er mere parig end Treet, og bruges i Morge, hvor ben falbes Mever, til at tatte Sufe meb, og til at tatte gurer imellem Bjelfer og Braber, hvortil ifær Rieldbirfen er ben bebfte; i Amerifa til regntatte Matter og Syrbehorn; i Siberien til allehaande Rar; i Lapmarten til Gfoe, Rurve, Dagfer; i Franferige til Reb; i Schweiß til Fatler; i Rusland til ben faafaldte Rusolie se i de aldre Liber til Papiir. Bed Rogning frembringes i Gverrig en Liim beraf, hvormed man fammentitter Beerfar, ec. Den indvendige tyffere Barf bruger man i Morge til at barfe Onder

og Riffegarn og til quul Karve; malet til Meel til Kobe for Kaas rene og befrærre unbertiben og til Breb. Den fan og anvenbes til Miftbede. Blabene, togte med Allun blandet med Rridt, athe det fagtalbte Schittauul; afpluffede for St. Bans Dag, anvendes de almindelia i Morge til Guulfgroning, om Soften berimod til Fagrefoder. 3 Island til Thee mod Stigrbug og paa nogle Steder til Garvning og til Salat tiblig om Baaren. Raf: lerne aive en Slags Vorfabe. Af Knopperne fan man ved Des fillering faae en Olie, fom bar Lighed med Copaive Balfom. Bierne traffe af Blomfterne og Sisgener abe gjerne bens free. Dens Saft giver bet faatalbte Birfevand eller Bierten, bvoraf man ved Sjæring fager en Drift, der brufer ligefom Chame pagne og fom har orms og urindrivendes famt fammenfnerpende Egenffaber. For at erholde benne Saft, borer man, i April Magned, et Bul i Eraet, bvori anbringes en Rende, fom leder Saften til et Rar, hvorefter ben foges, Sumle og Giar tilfats tes og briffes fom Dl. Man toger og en Girup og Guffer af ben. For at Ernet iffe fal gage ud, tilpropper, man Sullet efter Ubtapningen. Efter ben gothaiffe Banbels : Beit. 1786 S. 248 fal man i Ufraine lebe Birtefaften i et meb feeb Leer ubfoeret Bul, hvor bet bliver til en Gallert og berefter til en bernfteenfarvet, elaftiff Materie, fom ligner det elaftiffe Summi og fal funne bruges paa famme Maabe, og Indog være bedre end dette. Dette Erne anbefaler fig ved fin Bert, fine lufe Blade og hangende Grene i Anlag, boor ben grabenbe Vill iffe vil vore. Det fan anvendes til haffer, taaler 'at beftjeres og tager til Taffe med flet Jord. Freene, fom modnes i September, fages i October, helft paa et ffpggefuldt Sted, og fpire om Forgaret. De unge Ermer, fom man! ind. fører fra Stovene, tan forplantes 6 Fob fra hveranbre. De vore temmelig burtigt,' give gobt Rnippelbrande i bet 20de, vore til det 50de og leve over 100 Aar.

2. Doærg Birk (B. nana). Bladene fredsformige, runde taffede. Fl. D. T. 91. Fl. N. 419. N. Kjerringrits, Fields riis,

riis, Iglebiert, Flyndrelev, Stillinggras, Fjelrap, Biertveffa, Birtepors, Rape. 2. Stjerre, Soaaftie: Stjerre. 3. Fjelderape, Biergrap, Birterpors, Birtveffe.

Beffr. En Buff af 1.3 Fobe Soide; tilbeels opret, tilbeels fremliggende, tvedeelt grenet, med mortered Bart og bumpaarede Dviffe. Bladene verelvise, fortstiltede, glatte, temmelig stive, mindre end en E filling. Sans og hunraflerne tortstiltede, oprette, ægformig valseformige og side eenlige i Bladhjornerne. Freene flade.

Paa Fjeldene i Rorge, f. Er. paa Miftbjerget i Aggershuns Stift,

boppig i Binmarten.

Egenft. og Unvend. Man bruger den i Finmarten til Brandfel og Qviftene i Stedet for Sangefoder. Nogle have paastaaet, at den er Kadelig for Faarene.

3. Wile Birk (B. Alnus). Blomsterstissene grenede. Bladene rundagtig fileformige, meget budte, klebrige. hist: nerne af Bladearerne paa Understaden af Bladene uldhaarede. Fl. D. T. Fl. N. 151. Evel. Sylv. Ed. Hunt. p. 246 med Kig. D. Wil, Elletræe. N. Ohr, Older, Svart Dor, Svart Older, Steen Older, Rød Older.

Befer. Et Erae, med bei, rant Stamme og mortbrunn fprutken Bark. Bladene verelvije, rundbugtede, utydelig taktede, mortgroune, paa Underfladen blegere. Biomferfilkene grenede, i Enden paa Dyfkene. Hanraklerne hangende, lange, valleformige.
Hunraklerne oprette, rundaatige, med five, træeagtige, vedvarende,
Sfink. Blomfrer i Marts og April.

Mimindelia i Mofer.

Egenst. og Unvend. Bebbet er let, redagtigt og Kal være varigere i Band end oven for det. Det bruges især til Træestoe, Steer, Bessessjeftefter, Bandrender, Pomper, Stowler, Stochæle, og Roden, som er smutt marmoreret, til Rebler og Dreierarbeide. Laplænderne farve deres Læder redt med den. De unge Stammer anvendes til Lægter, Humleraste 2c. og kunne, naar de afbartes og brændes i Enden, vare i 3-4 Nar. Man paastaaer, at dette Træe fordriver adskillige Insecter, hvorfor man har anbefalet at gjøre Reelbetter af Bedet eller

eller at lægge Ælleqviste i Meel og over Raalplanter, for at fordrive Midder og Raalorme. Rullene ere især gode til Krudt. Avistene bruges i Norge til at give Kreaturene i Fodertrang. Med Barken kan man farve brunnt og guult, den har seberdrivende og sammensnerpende Egenstaber. Bladene ere skadelige for Fisk og bruges i Sverrige til at sætte paa H for at gisre det særkt; de skal fordrive Muus og kunne tilligemed Grenene anvendes til Garvning. Røgen af Risene farve Teglsteen graae. Blomsterne, Knopperne og Frugten kan bruges til Sort: Farvning. Sisgenerne æde gjerne Frøene, som indeholde Die. De vore hurtig i fugtig Grund og ubbrede teres Rødder, hvorved de tjene til at udtørre Morabser.

4. Grace Birk (B. incans). Blomfterstiffene grenede. Bladene rundagtig aflange, spibse, paa Underfladen stinhaarede; hisrnerne imellem Aarerne uden Daar. Arelbladene lancetformige. Fl. D. T. N. Older, Rod Oor, Aare, Aaretræe.

Beffer. Den udmærter fig fra den foregaaende, som den har været henført til, foruden de anførte Mærker, ved hvidere Bed og tofere Bart, ved dobbelt taffede Blade; ved længere, tyffere Ratler og ved tilbageboiede Stovveie, som sidde fast paa Froet. Blomskrer i April.

Paa fugtige Steber; i Danmart fjelben; i Rorge temmelig almindelig.

Ægenft. og Unvend. Omtrent som den foregaaende, dog er Beddet efter Bille ikke saa godt.

13de Slagt: Morbærtræe (Morus).

I. Sort Morbærtræe (M. nigra). Bladene hjertefore mige, rue. Blackw. T. 126. D. Morbærtræe.

Sort Morbar, R.

Befer. Et Erae, som opnaaet benved 20 fods Soide og har meget udbredte Grene, bruun Back og graat guulagtigt Bed. Bla-dene temmelig ftore, indfaarne for Traetbarer Frugt, men udeelte efter den Lid, takkede, fillede, lysaavede. Hanraklerne valleformige, hangende. Hunraklerne agformige, siddende. Stovveiene boide. De modne Bar sorte. Blomftrer i Mai.

Bild.

Bildvopende i Perfien. Det fal være fommet til Europa over Palæfina ved Korstogene.

Beenft. og Anvend. Frugtens Anvendelse er betjendt. Beddet er temmelig haardt og bruges til Condestaver &. Af Warfen kan gjores Reeb og Papitr, og af de yngste Grene tilberedes en Gort Bor. Den er ormbrivende. Silkeorme ade Bladene i Mangel af Bladene af det hvide Morbartrae.

Det forplantes ved Free, Stiflinger og Aflaggere; efter Miller Fal man tage Stiflingerne af be frugtbarefte Grene, som snarest fomme til Fuldkommenhed. Bed Freeplanterne tan man og undertiden faae Hanplanter.

14de Glagt: Burbom (Buxus).

mige, altidgrønne, glindsende Blade. Rerner Abbild. T. 119. D. Borbom, Bosbom. Eviggrøn Borbom, R.

Beffer, En Buft, som ber sjelden bliver mere end 1.2 Alen bei. Beldet er meget haardt og guult. Barten lys-graabruun. Bladene meget tortfiltede, mobsatte, heelrandede, five, lidet udfaarne i Spidsen. Blomfterne smaa og sidde i de soerte Bladbjorner. Hunblomften eentig i Midten af Pannerne. Bægerbladene rundagtige, hule. Kronbladene hvidagtig-gule. Blomfter i Juni. Den er vildvorende i Speuropa.

Egenst. og Anvend. Dens meget haarde Bed bruges almindelig af Dreiere, Ram, og Instrumentmagere zc. Beddet af Roben er isar smult flammet. De fine Saugspaaner ders af bruges som Streesand. Man destillerer og en Olie af Beddet. Bladene skal være en Gist for Kameler, men efter Forssøg, anstillede paa Veierenairstolen, spies de kun at være et irriterende Middel for Hestene. Som bekjendt bruges Burbommen til smaa hækter, der ved Rlipning kunne blive meget tætte, og til Indsatning af Blomsterbede, som dog nu gaaer af Brug, da den kader de Planter, den indsatter.

15de Slagt: Melbe (Urtica).

1. Brande tTelde (U. urens). Bladene modfatte, els liptiste, 5nervede. Klaserne nasten enkelte. Fl. D. T. 739.

Fl. N. 459. D Melbe, Malbe, Brande Melde, Brande Melbe, Ebbernelbe. N. Brande Hatte, Brende Mot, Brands Mot, Noble, Eiter Noble.

Beffr. Roben trevlet. Stængelen opret, grenet, befat meb bride, brændende haar, I-1 god boi. Bladene filtede, spidstaktede, rue, five og brændhaarede. Arelbladene rue, tilbageboiede. Blomfertlaserne i Bladhjørnerne, omtrent af Bladfillenes tængde. Dunbægeret lidet sammentroft. 1 aarig. Blomfrer i Juni, Juli og August.

Almintelig i haver og omtring Bper.

Egenft. og Unvend. Bladene, som ved Berering foraarsage en smertelig brandende Felese, bruges smaahatfede til at fede Agerhons, Kalfuner 20. og spade i Sverrig til Kaal. Den har urindrivende Egenstaber; dens brandende Egenstaber anvendes mod Lambed. Den Smerte, Brandingen forgarsager, lindres ved Paasmering af Bomolie.

2. Treboe tTelde (U. dioica). Bladene mobsatte, hiers teformige. Blomsterklaserne meget grencde, parrede. Han: og Hunblomster adskilte paa forstiellige Planter. Fl. D. T. 746. Fl. N. 372. D. Nelde, stor Brande Nelde. N. Stor Brandhatte, Nasle, Bran = Nasle, Tola, Nasle, Nosle. J. Brannu Netsa, Rotrugras, F. Notur.

Beffr. Roben grenet, frebende, sei. Stænglerne oprette, grenebe, ftribede, besatte med brændende haar, 2-3 Bod boie. Blabene fillede, tattede, besatte med brændende haar. Arelbladene
agformige, oprette. Blomfterklaserne længere end bos den force
gaaende. Fleeraarig. Blomfter i Juli og August.

Almindelig paa borfede Steder.

Egenft. og Anvend. Den er et meget godt Quagfoder. Bladene, kogte og smaahakkede, gives Kyllinger og spifes i spad Tilstand som Spinat. Stængelen indeholder en temmelig Mangde Taver og man fabrikerer paa abskillige Steder Lerresder, Fiskenætter 2c. deraf; Stænglerne afkjeres da, naar Freene ere gule, udspredes, robbes i Duggen, torres, knuses, ifær i Leddene, hvor Traaadene ellers gjerne ville springe, brys

des og behandles forresten som her. Panadkillige Steder durtes ben endog i benne Hensende, f. Er. efter Bille paa Sistejerd i Norge, i hviltet Tilfalde den opnaaer en betydelig heide. Roden giver uden Tilsatning en grøn Farve, og med Tilsatning af Kiskkensalt en mørkere, med Allun en guul og med Vitriol en olivengrøn Farve. Bed dens Rødder kal den kunne befæste Klyvesand. Af Taverne har man gjort Papiir, og Fiskerne bruge hele Planten til at røge Kisk med. Den har forzresten lignende Egenstader med den foregaaende, men er formedelst Rødderne et besværligt Utrud.

Femte Orden. Sembannebe (Pentandria).

16be Glagt: Braadfree (Xanthium).

1. Almindelig Braadfree (A. Strumarium). Blade ne hjerteformige, lappede, tattebe, ved Grunden 3nervede. Fl. D. T. 970. D. Gaafestreppe, Betlerlung, Liden Streppe.

Beffr. Roden tond tapformig. Stangelen opret, grenet, trind, ftribet, glat. Bladene verelvife, langfilfede, rue, ved Homfierue ofte modiatte, og da er undertiden det ene flort og det andet lidet. Blomfierbundterne fortfilfede, bladede, oventil faablomfrede. Froedungene befatte med five, pigagtige, i Spidfen trogdannede haar. 1 aarig. Blomfirer i August og September.

3 Nærbeden af Bper, men fielden, f. Er. paa Amager, ved Rjoge; ved Mycfjobing paa Salfter.

Egenft. og Anvend. Den giver en guul Farve, ifer dens Blomfter. hefte og Koer abe den.

Sjette Orden.

Mangehannede (Polyandria).

17de Slagt: Sornblad (Ceratophyllum).

1. Tornfrøet fornblad (C. demersum). Med tornet Frugt. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 947.

Beffr. Stængelen lang, traabformig, bladet, tilbeels foomsmende, tildeels nedfænkt. Bladene fidde i Krandie omkring Stausgelen, omtrent 8 i hver, ere tvedeelt sammensatte, med linieformige, ovenpaa rendede, underneden tandede Blige, som paa de svers

Digitized by Google

fe ere libet rorformige. Blomfterne fiddende, eenlige i Bladbior., nerne. Frugten aftang, med en Born i Enden og 2 ved Grunden. Bleernarig. Blomfter i Juli og August.

3 Damme og Goer.

Egenft. og Unvend. Den har en ubehagelig Lugt og er til hindring for Fifferier.

2. Tornlos Sornblad (C. submersum). Frugten uden Lorne. Fl. D. T. 510.

Beftr. Den ligner meget ben foregaaende, men bar, foruden bet anførte Marte, mere fammenfatte Blade, hvoraf de overfte ere mere haarformige og de nederfte rorformige. Blecraarig. Blomftrer i Juli og August.

3 Damme og Geet.

Raenft. og Unvend. Com ben foregagenbe.

18be Slagt: Tufindblad (Myriophyllum).

1. Arblomstret Tufindblad (M. spicatum). Bloms fterne afbrudt arformige, bladsse. Fl. D. T. 681. Fl. N. 386. N. Bas Rollife.

Deffr. Stænglerne lange, traadformige, nedfæntte og svommende, grenede, bladede, især oventil. Bladene 4bobet- trandsformige, tamformig-finnede; med aabne, glatte, spelsoemig-linieformige Smaablade. Arene ranke, traadformige, paa Enden af Stængelen og Grenene, oven for Bandet og bære Blomfierne i Trandse, med smaa, ægformige Blomfierblade. Kronbladene lystede, hule, florre paa Han, end paa Hunblomsterne, som sidde noderft og bære uldhaarede Ar. Bleeraarig. Blomster i Juli.

3 Goer og Damme.

Bgenft. og Unvend. Som foregagenbe Slagt.

2. Brandsblomstret Tusindblad (M. verticilletum). Blomsterfrandsene i Bladhiernerne. Fl. D. T. 1046.

Beffr. Den ligner den foregaaende, men adfilles dog let ved tattere Blade, som ofte ere shobede og hvoraf de overfie ved Blomfterne ere mindre, mortere grønne og itte saa fiint deelte; ved mindre, hvidagtige Kronblade og ved Blomsterstanden. Fleeraatig. Blomster i Juli.

7 Geer og Damme.

Egenft. og Unvend. Som ben foregagenbe.

Digitized by Google *

19be Slagt: Piilblad (Sagittaria).

1. Spide Piilblad (S. sagirtifolia). Med pillformige, spidse Blade. Fl. D. T. 172. Fl. N. 875. D. Piilurt.

Spids Spydblad, B.

Beffr. Roden knollet, med lange, hvide Arevler. Skaftet ops
ret, 3fladet, udeelt, gankt, glat, 2-3 Jod langt. Bl. dene langng 3fladet kilfede, beelrandede, nervede, med spidse Grundfige.
Blomkerbladene smaa, ægformige, sammengroede, med en brid
Rand. Blomkrene sidde paa Enden af Skaftet i 3hobede Krandse,
hvoraf de nederste bære Hunner og hav fortere Stilke end Paublimsskerne. Kronbladene temmelig store, næsten kredstunde, hvide, vel Grunden violette. Bægerhladene ægformige, med en bridbindet
Rand. Rapsterne kuglesormig, sammenhobede. Bleeraarig. Stomskrer i Juli.

Undertiden finder man bens Blade, naar Planten faaer i bobe findende Band, at vore ganfte linieformige, flatne og lignende Bladene hos den fpiralformige Balisnerie. Dette bat udentvivl forledet Linne, Gunnerus og flere til at troe, at benne italienste og offindiffe Plante ogsaa fandtes i Norden.

I dobe Damme og Soer, iffe almindelig, f. Er. ved Papiirsmollen, i Refived, Ane, i Klusemaen ved Odenfe.

Rgenft. og Anvend. En meget fisn Vandplante. Le ben fpifes i China og Siberien.

20be Glagt: Bibernelle (Poterium).

1. Blodftillende Bibernelle (P. Sangvisorba). Deb fantebe Stængler, og aflang frederunde Smaablade. Fl. D. T. Engl. Bot. T. 860.

Blodftiller Saarknop, B.

Beffr. Roben grenet; ben frembringer fiere, oprette, grenebe, blabede, glatte Stængler. Bladene ulige finnede. Blomferfilfene temmelig lange, nogne, i Enden af Stængelen og Grenene. Blomferne fidde i et tugleformigt, tæt Hoved; de overfie Hunblomfer, med robe, fremffagende, ubbredte Ar; de nederfie Hanblomfer, med lange Stovbragere. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

3 Solfteen efter Beber.

Egenft. og Unvend. Bladene bruges fom Salat. Duns-

andre Arter af denne Slagt som Foderurt. Den er anbefalet som et Sarvematerial.

21de Slagt: Reg (Qvercus).

1. Stilf Eeg (Q. pedunculata Ehrh.) Bladene aflange, wentil bredere, næsten siddende, med spidse Bugter og budte histner, Frugtstilfene lange. Fl. D. T. 1180. Fl. N. 380. D. Eeg, Egetrae, Sommer Eeg. N. Eef, Eif.

Beffr. Et ftort Erme, med dob grenet Rob, meget grenet Stams me, som sulvoyen naaer en hoide af '40-50 Bod, og graabruun, grenet Bart. Bladene verelvise, glindsende-glatte paa Overstaden, losere og mattere paa Understaden. Blomsterne sidde i Bladbjørsnerne. Hanklaserne ere hangende, statue; hunklaserne derimod oprette og 2.3blomstrede. Handageret guulagtigt, hindeagtigt. 4.5deelt; Hunbægeret læderagtigt, dunet, heelrandet og naar det omsatter Brugten, træeagtigt og halvkuglesormigt. Nødden er elsliptist, jevn, bruun. Blomstrer i Mai.

Efter Smith er bette den linneife Q. Robur. Da abfillige Botanifer tillægge den folgende dette Navn, bar jeg, for at undgaae Forvildelfe, bruat ber det chrhartite, ligefom til den folgende Smiths Benævnelfe.

Almindelig i Stove.

Egenft. og Unvend. Dette Eraes Mptte, i Benfeenbe til Bpgninger, Stibe, Gauntsmmer, Dobler ac., er betjendt. Det imobstager lange Forraadnelse og Ormstif. Eil Brande ved er bet berimod iffe faa nottigt, ba bet giver liben Barme og flette Rul. Formebelft bets fammenfnerpende Egenfaber er bet meget nottigt til Garverie, hvortil ifar Barten og Mobbebegerne ere brugelige, ligefom og Saugfpaanerne, naar be iffe endnu ere blevne vaade, Bladene og de unge Grene. 3 Engelland bar man endog Plantager af bette Erne for Bartens Styld. Efterat Sarverne have brugt Barten, anvendes den til Miftbante og til at beftree Gange og goale Ufrub med. BebStiffet af et Infect (Cynips Overci) opfvulmer Barten i en Rugle, fom falbes Salable, og fom ifar i de foblige Lande er meget fammenfnerpende og bruges almindelig til Blat. Barten giver bes: uben en orange garve. De unge Eger bruges til Piffeftafte. Ager=

Digitized by Google

Agerne spises i Hungerensd, de indeholde og nogen Olie og ere en vigtig Fode for Sviin; man har anbesalet dem til Raffe. Man paastaaer, at Bladene skulle foraarsage Blodpis hos Ques get. Egen groer bedst i en sand og muldblandet, dyb Leer Jord. Den kan saaes om For og Esteraaret, men da Russene ofte ade Agerne, som ligge om Vinteren i Jorden, foretrækte nogle at saae den om Foraaret. Om den rette Fældningstid og Maade, samt om hvorvidt dens Grene ved Konst kan dannes til at modtage en bestemt Beining, ere Forstmændene endnu uenige. Om dette, saavelsom om dens Dyrkning, sindes udserlige Esterretninger i Bekters Priisskrift om Træeartætil Stibstommer, i Landh. Selskabets Strifter 7de Deel.

' Egen fal vore i 200 Aar og blive 500 Aar gammel.

2. Drue Beg (Q. sessiliflora Smith). Bladene ftilfebe, aflange, med modfatte, fpibsere Bugter. Frugterne sibbende. Fl. D. T. Mart. Fl. rust. T. 11. D. Eeg, Binter Eeg, Steen Eeg, Dtue Eeg.

Befer. Bed ovenftagende Mærter og derved, at Bladene ere infere og de mere ægdannede Frugter flere famlede, abfiles ben fra den foregagende, som den forreften meget ligner. Blomfrer i Dai.

Meget fieldnere end ben foregagende. Den er funden i holffeen ved Inehoe og pag hunerfiabter hede; i Inland i Silfeborgog Rye Stove; ogfag pag Bornholm.

Egenft. og Anvend. Som den foregnaende, men et i Benfeende til Beddets Styrke o. f. v. af ringere Bard.

3. Aod Ceg (Q. rubra). Bladene paa begge Siber glatte, med spidse Flige, som ende sig i bersteformige Braadde. Du Rois Harbssch. Baumz. T. 5 fig. 2, 3, Michaux Chen. T. 36.

Beffr. Et temmelig fort Træe. Bladene langfillebe, næfen balvfinnede. Eligene og Bugterne fpidfe. Brugten meget forre end paa vove Ege, budt, med en liden Spids. Brugtbægeret temmelig fladt.

Den findes vildvorende i Mordamerifa.

Egenft.

Egenst. og Anvend. Den er ubentvivl af de udenlandste Eegarter ben, som taaler bebst vores Klima og som meest and befaler sig ved sin hurtige Vert. Barten kan bruges til Gardverie. Vedbet anvendes til Gavntommer, men er dog ikke saa varigt, som det af den første Art. Dens Agern ere en god kobe for Sviin.

22de Slagt: Platan (Platanus).

1. Mordamerikansk Platan (P. occidentalis). Blades ne lappede, bobbelt spids tanbede, paa Understaden ligesom Blade fillene uldede. Rerner Abbild. vecon. Pfl. T. 794.

Beftr. Et temmelig fort Erme, med udbredte Brene, fiinutbete Ovifie, og glat, noget affallende Bark. Bladene fore, unbertiden paa unge Stammer i god brede, fillede, fortlappede; paa Underfladen fiint uldede. Blomfterne fidde paa de vverfie Ovite, i kuglefermige Doveder. Blomfter i Juni.

Det findes vildvorende i Mordamerita.

Egenst. og Unvend. Et meget smukt Trae, hvis store Blade give god Skygge. Den fine Uld paa Underfladen af Bladene foraarsager efter Wilden ov Betandelse i Hinene. Af Barken giøres i Amerika Efter 2c. Veddet et af Farve som kontræets og kan bruges paa samme Maade. Det har en meget hurtig Vert og taaler godt vores Klima. Det sorplantes ved Froe og Astaggere.

23be Slægt: Bog (Fagus).

1. Almindelig Bog (F. sylvatica). Bladene agformis ge, utydelig taffede. Fl. D. T. 1283. Fl. N. 638. D. Bog. N Bot.

Beffr. Et flort, rankt Erce, med ubbredt Rod; grenet Stams me og temmelig glat og lysbruun Bark. Bladene verelvife, fils tebe, glindfende, i Randen og paa Aaretne haarede. Bladfilfene haarede. Blomfterne i filfede Dovider, paa Enden af Dviftene og i Bladhjørnerne; de overfte bære hanblomfter, som have 5.6 Stovbagere. Frugtbaacret ægformigt, besat med tilbageboiede Pigge. Broene zhjørnede. Blomftrer i Mai.

B 6 6

Almindelig i Gfore.

@genft

Egenft. og Anvend. Bebbet er, fom beffendt, bet beble til Branbfel og besuden af mangfolbig Mytte til mange Sorter Sanntommer, faafom: Mollevarter, Balfer, Stamper, Siul, v. f. v. De rantefte Stammer anvendes til Stibsfigle; det et overalt fortraffeligt til Bygninger unber Bandet. Ror at bee vare bet mod Orm og forhindre Opræfning, afbamves bet i bertil gjorte Indretninger. Bogbinberne bruge meget bette Bed, ba det let laber fig fpalte. Spaanerne deraf tiene til at flare Biin. Rullene ere fortraffelige. Aften ligeledes. Deb Barfen og Blabene fan man garve Laber; be fibfte funne bruges til at folde Madradfer i Senge og til Miftbede. Ded Bogen, fom inbeholber megen Olie, og fmager ret godt, tan man febe Bons og Spiin; Melet bergf fan og bruges til Stivelfe, Dubber og Brandeviin. Eraet fely laber fig godt bolbe under Saren og er berfor tienligt til Baffer; fritvorenbe giver bet upperlig Stugge. Det vorer burtigere end Egen. Man indbeler Br gen efter Beddets garve i reb: og hvib: Beq, og man page ftager, at be, fom ftage i la, almindelig bave redere Bed end be, fom ere ubfatte for Luften.

Bogen vorer paa en lettere Grund end Egen, tiltager i mere end 100 Aar og kal leve over 400.

24be Glagt; Unn (Carpinus).

1. Almindelig Avn (C. Betulus). Roglernes Stjal flabe, tandebe. Fl. D. T. Rern. Abb. T. 373. D. Avn. Avnbeg.

Bestr. Et temmelig fort Træe, med byb og udbredt Rod; operet, grenet, lysgraae, barket Stamme; fillede, verelvise, ægformise, tilspidsede, glatte, lidet foldede, bobbelt-taffede Blade. Hancablerne sidde i Bladhjørnerne, Hunnernes berimod i Spidsen af Dvistene og have linieformige, slade Stæl. Nødderne slade og ere omgivne af 2, store, kantede Stæl. Blomstrer i Mai.

hist og ber i Stove paa Salster, i kolland, koen og Inland. Egenst. og Anvend. Beddet er hvidagtigt, meget seit og ftærtt og derfor meget tjenligt til Presser, Ofruer, Patrosner i Dreierbænke, Rydier og Oligt, og er ligeledes meget tjenligt til Brandsel. Rullene beraf ere meget gode. Træet

fild tan godt taale at flippes, og giver ba meget tætte hæffer. Blabene og de unge Grene ere tjenlige til Garverie og paa Beland bruger man Barken til at farve guult med.

Man fan saae Nobberne om For og Esteraaret, i første Lissabe ligge de et Aar i Jorden.

25de Slagt: Valnob (Juglans).

1. Almindelig Valnob (J. regis). Bladene finnede; Smaabladene agformige, glatte, omtrent lige ftore. D. Baldnoptrae. Blackw. T. 247.

Beftr. Et temmelig fort Erme. Barken temmelig jenn, graaes bruun. Bladene fiore', fillede, heelrandede, aarede, veflugtende. Bladfiltene flade, brede. Panblomfternes Ratter fiore. Nodderne indfluttede i en tot, tjobet, gron Gtal, som efter Modningen bliver fort. Blomftrer i Dai.

Den findes vildvorende i Perfien.

Man har abstillige Afarter, f. Er. ben ftore eller heftebale nobben, som især ubmærter fig berveb, at Sommen af Stale lene er indtrytt, saa at den ligner en Tvillingnob, og den tynde stallede, men begge ere sædvanligen vandigere af Smag eng den almindelige, og him faaer fun i gode Nar sulctommen udvoret Kjerne hos os.

Egenst. og Unvend. Dens Bed et meget smuft stams met og bruges til Wobler, Bossessiester ic. Barken farver sort og graat, efter be forstjellige Tissentninger. Nobberne, som modne have en velsmagende Rjerne, og give megen og god Olie, bruges umodne til Syltetoi; deres pherste Stal giver med Allun en sort Farve, og den egentlige Stal gode Rul. Bladene, som give en gad Gjødning, stal og kunne bruges i Farverie; de tørrede Knopper bruges paa nogle Steder som Kryderie paa Sauter.

26de Clagt: Saffel (Corylus).

1. Almindelig Sassel (C. Avellana). Arelbladene ags sormige, budte. Bladene rundagtig hierteformige, tilipibsede. Quistene haarede. Fl. D. T. Fl. N. 443. Engl. Bot. T. 723. D. og R. Hassel, Hassel Robbetrae. R. Halt. D b b a Beffr.

 ${\sf Digitized\ by\ } Google$

Beftr. Et lidet Arme, med opret, grenet, losbruunbartet Stamme. Bladene verelvife, tortfilfede, dobbelt taffede, lidet trusede, paa Underfladen dunede. Hanratlerne hangende, vallefore mige, platne, gule. Hunblomfterne sitdende i Anopperne, verelvife. Arrene smuft rode. Bageret (Hasen) vorer til med Rodden og omgiver den; det er i Enden tilspidset og laset.

Almindelig i Stove.

De marteligne ber dyrtede Afarter eret ben ftore Bellerned, borraf ber i ber deutide Dongartner findes Argninger af fiere fra hinanden afvigende, boilte tunne anfees for Underafarter. Den boide Lambertened og den robe Lambertened, bois Ljerne er indfluttet i en rod hinde. hele Buffen, savel Ovifie som Blade, bar et mortere, rod. eller bruunagtigt, Udscende end de ovrige Afarter.

Egenst. og Anvend. Den bruges meget til levende Sjerber, som dog ikke hegne tilborlig. Beddet er temmelig haardt, isar Roben. Det giver gode Kul. De unge Stammer bruges almindelig til Baand, Bonnekjeppe, Skafter. I Rorge giver man i Fodertrang Barken til Faar og Avistene til Koer. Kjernerne af Nobberne give en god Olic; Skorskaber, Muus og Egern abe dem gjerne. Af Handlomsterne kan tilberedes Schutzguul. De umodne Nobder kunne bruges nedspltede. Hierne trækte af Blomsterne.

Afarterne funne iffe vedligeholdes rene, uden ved en towfig Kormeringemaabe, enten ved Podning eller, som er Affrek, ved Affugning. Opelfes de af Kjerner, og Buften, hvoraf Nede der til Lagning ere tagne, staaer nar ved andre Afarter eller den vilde Hovedart, saa erholdes, formedelst Sabstevets Blanding under Blomstringen, blot Bastard. Planter eller Blandinger, men sjelden nogen, som ligner den attraaede Afart.

Snvenbe Orden. Sammenvorne (Monsdelphia). 27de Slagt: Gran (Pinus).

1. Almindelig Gran (P. Abies). Bladene eenlige, spelformige, spidse, jevne og 2radede. Fl. D. T. 193. Fl. N. 39. D. og N. Gran. N. Myrstuur, Fjeldgran, Flurgran. Beffr.

Beffr. Roben ubbredt i Overfladen af Jorden. Stammen rant, frandsformig-grenet, 40-70 Alen boi. Grenene nedboiede. Bladene eller Naalene akantede, flive, lidet frumme opad; paa de unge Ovifie lidet frandsformige, men derefter 2radede. Rapperne langagtige, nedhængende, med tæt-taglagte, i Randen lidet bolgede Stixl. Hanblomfterne smutt lydrode. Blomftrer i Mai-Almindelig paa Kieldene i Rorge.

I Morge giver man Granen forfficflige Benavneller efter bens Borefied, Bert, og Beddets Egenflaber, f. Er. Myrgran, Fieldgran, Flurgran (med udbredt Cop) Bannor. og Benor. Gran, naar Beddet er meget haardt.

Baenft. og Unvend. Beddets almindelige Unvendelfe til Bjelfer, Brader og Lagter, er befjendt. Eil bette Brug fal Kjeldgranen vare ben bebfte, fom, nagr ben er liben, talbes Riepl: Sran, bar et guult Bed og bruges til Rarbaand, Slaber og af Laplanderne til Stoefagler. Barpiren, fom Bed: bet af bette Erae er gjennemtrangt med, falbes i Morge Ro og bliver efter Bunnerus indbcelt i 1) Eegforn . Ro eller Stto, fom er febagtig, goalder ub af Eract om Forgaret og feges meget af Egern, gaar og Geber. 2) Baarto, fom er bittrere og tyffere. 3) &sinto, fom famler fig indvendig Maar bennel Barvir blandes med ben Biraf, man finder i Myretuer, laver man berif i Rorge et gobt Plafter. Af nogle ftore Anuber, fom undertiden findes paa bette Erme og fom i Morge talbes Mutur, forfærbiger man imaa Rar eller Boller, fom have en smut Mageblomme Farve. De unge Grangrene anvendes undertiden fom Quagfoder, i Mangel af bedre, og Underbarfen i hungerenet til Bret; Barten felv til Bar: verie. Lapperne giør Striffe: og Fletarbeide af Rødberne, fom be foge i Band og Afte. Af be umobne Rogler ftal tunne preffes Dlie.

Om Forplantningen'f. ben fibfte Art.

2. L'del Gran (P. Pices). Bladene eenlige, flade, uds randede. Roglens Stjal budte, tiltryfte. Blackw. T. 203. Spid Gran, Dec. Pl.

Beffr.

854 Cen og Tybende Claffe, fpbende Orben.

Beffr. Et flort, rankt Erne, som foruben be anserte Barter tjendes fr ben foregaaende ved et Insere Udsende og libet opfigende Grenc. Bladene ha e paa Underfladen 2 bride, fordybede og 2 grønne, phævede Striber. Stiællene paa Lappene er lettere affabbende og Broene florre end hos ben foregaaende. Blomftrer i Rai. Daa Bjergene i Lydfland' og Schweis.

Rgenft. og Anvend. Bebbet, som har en ftor Elafticivitet, er meget hvibt, retfibret og bliver brugt, ifte allene til Esmmer: og Snedferarbeide, men og til Instrumenter, ifær mathematiske, ba bet ifte liber betydelig Forandring ved Debe og Rulde. Barten stal funne bruges til Garverie og Blarene derpaa give Terpentin. Af Freene stal kunne presses en meget god Olie.

3. Sprre Gran (P. sylvestris). Bladene parrede, trandsformige. De pngere Tapper ftilfede; Sfjællene langagtige, budte. Fl. D. T. Fl. N. 337. Evel. sylv. Hunt. Udg. p. 266 med Figur.

Beffer. Den udmærter fig fra den foregaaende, ved itte tilbegeboiete Grene, et lyfere gront Udfeende, længere Raale, fom s og 2 frace længere fra bverandre. Blomfirer i Rai.

Miminbelig paa Bielbene i Dorge.

Ligefom ben forfie Art? tillægges ben i Rorge forficlige Rabne efter Bebbets Saftheb og Grunden, hvorpaa Eræet voret, f. Er. Sjeld Suru, Morfuru, Abl. og Malm Buru (meb faftere Beb). Gjet- og Yt. Suru; med lofere Beb.

Egenst. og Anvend. Bedeit er hvidt og bliver med Tiden redagtigt og bruges paa samme Maade som den ferstet, men stal kaste sig mindre end hiint. Man brænder megen Liære og Beeg af det. Af den gamle og sede Fyr gjør man Pinde, der og bruges som kys og kaldes Tyristikker; og kakter, som kaldes Tyristou. Man brænder og Kul af den. Dens Bark males i Hungersinsd til Meel for at bruges til Brod. Af de umodne Rogler brændes i Polen en Sort Brændeviin, og man ska kunne saae en smul red karve af dem.

4. Weys

4. Weymouths Gran (P. Strobus). Bladene 5hobebe. Roglerne aflange, bangende. Stiallene agformige, flade, iffe flive. Rerner vec. Pflangen Tab. 345.

Bermouthe For.

Beffr. Et boit, overmaabe rantt Eræe, med franbsformige, ubffagende Grene og meget glat Bart. Daalene ere omtrent 3 Commer lange pa afantede. Roglerne ere temmelia lange, næffen valleformige og libet frumme. Blomftrer forft i Juni.

Den er vildvorende i Morbamerifa.

Baenft. og Anvend. Den anbefaler fig ifte allene veb An Stionbed og burtige Bert, men og ved fin Bagrobed imod pore Bintre. Bebbet er temmelig boibt, fiint og feit, men taaler iffe Rugtigbed. 3 Dorbamerita anvendes Stammerne til Mafttræer.

5. Lerte Gran (P. Larix). Bladene i Rnipper. Roge lerne agformig : aflange. Stjallene agformige, libet rue, i Ranben lafede. Blackw. T. 477. D. Lerfetrae.

Beffr. Den udmærter fig fjenbelig not fra be foregaaende berbed, at Raalene fidde i tætte Bundter, rundt omfring paa Grenene, ere neppe mere end een Comme lang, lofe af garve og falde af om Binteren, ligefom Lovtræernes Blade. Roglerne ere unber Blomftringen meget fmutt robe. Blomftrer i-Dai.

Daa Rielbene i Sydtydffland, Someis og Siberien.

Rgenft, og Unvend. Bebbet er redagtigt, varigt i Luft, Band og Jord, og angribes iffe let af Insecter. Stammerne bruges til Mafter, Bjelfer ic. og ere meget ftarte. Rullene beraf ere bedre end af be svrige Arter. Af bens Barpir toges Terpentin. Efter Pallas giver ben indvendige Deel af dette Erae en gummiagtig Saft, fom i Rusland er betjendt under Nann af orenburgift Gummi. Paa Naalene findes ofte nogle isbagtige Rorn, fom ere beffendte under Davn af brianconer Manna. Det tager 'til Tatte med maabelig Grund, og vorer meget hurtigt.

Alle Granarterne forplantes ved Free, fom hos nogle fibbe temmelia faft i Roglerne. For at fage bem ub, hanger man Roa:

Roglerne i Barme, boorveb Stiallene gabne fig. Arsene fidde i Roglerne, funne be gjemmes meget lange uben at tabe deres Gvireevne. De fages bebft i Marts i let Jord og om mueligt i Stugge, ba be fpabe Planter iffe funne tagle Golen. Dan gier vel i at træffe et Garn over Bebet. bvor be ere fagebe, ba Fuglene gjerne ville afhatte Spirene. De fomme frem efter 6:7 Uger, men filbigere i torre Maringer, bog har man mærtet, at be fpire fnarere, naar man ubbloder Froene 24 Timer i Band, forend man fader bem. Planter mage ofte luges, men fun vandes fparfomt og ibet. Stage be for tat, fan man oproffe nogle. De funne blive I Mar eller mere, hvorefter be omplantes, belft i Marts i Erner Rolen. Abfeillige Forftondige belde berimod for, at bet er rige tigft ftrar at fage bem pag bet Steb, bvor de beftandig fulle forblive, og at det iffe faber bem at de ftage tet, da alle Arter af denne Smat blive rantere og beiere, naar be ftage i en fluttet Stand, og at de ferfere, frodigere Eraer not felv ville quale be minbre gobe.

Træerne af benne Slagt libe meget af Larven af abfillige Insecter, f. Er. af Klannere og Sommerfugle, som paa mange Steber have angettet uhpre Belæggelser iblandt dem. Ran kjender deres Nærværelse paa de Harpirdraaber, som falbe med af de Huller, som de bore. De angribe megt de ungaaende, men og de sunde Træer. Borthugning af de befængte Træer er hidstil det enefte siettre Middel imod dem.

Ottende Orben. Rorhannede (Syngenesia).

28be Slagt: Graufar (Cucurbita).

T. Almindelig Græskar (C, Pepo). Bladene lappebe. Frugten glat. D. Græskar. Dalecamp, hist. p. 616 sidfte Fig. Bestr. Roben grenet trevlet. Stængelen svag, fremliggende, furet, libet piggiet, 4-6 Fod lang og derover. Bladene kilfede, rue, ved Grunden hierteformige, dybt lappede, i Randen sintambede, anervede. Slyngtraadene i Bladbjørnerne. Bladkiltene pigs

sche.

gebe, Blomfterne fillede, eenlige i Bladhjornerne. Sanblomfterne operft. Aronerne flore, gule. Frugterne rundagtig aflange, overmaade flore. raarig. Blomfter fidft i Juni.

Den bar bjemme i de varme Klimater,

Egenst. og Anvend. Frugterne spises pag abstillige Steber i Tybstland, og blandede med Meel ftal de kunne anvenbes til Brod. De ere meget gode til at mæste Svlin med;
paa nogle Steder nedsanker man dem i Fistedamme, for at fede
Karper. Kjernerne give efter Scopoli deres halve Vægt i
Dlie, Stænglerne indeholde Salpeter,

Formedelft bens udbredte Vert fordrer ben stor Plads, man dyrker ben berfor kun paa afsides, soelrige, feeds og mulds jordede Steder. Kjernerne lægges, naar Nattekulden har ophørt, eller opelskes paa Mistbede og forplantes. De maae vandes stittig i tørre Sommere.

29be Glagt: Agurt (Cucumis),

1. Save Agurt (C. sativus). Bladene retvinflet fantebe. Frugten aflang, rue. D. Agurt. Blackw. T. 4.

Beffe. Roben trevlet. Stangelen fvag, fremliggende, grenet, firibet, flivhaaret. Bladene filfede, verelvife, næften lappede, ved Grunden hierteformige, rue, tandede. Bladfillene tat flivhaarede, af Bladenes langde. Blomfterne i Bladhjørnerne. Hunnerne overft. Kronerne gule, forft paa hannerne og mere budt fligede. 1aarig. Blomftrer i Juli.

Den bar bjemme i be barme Rlimater,

Egenft. og Anvend. De fpifes nedfpltebe, baabe mobne og umodne. Quæget ab. Straffingen af be mobne Agurfer.

Man dorfer ber den fange flan ge Agurf, den hvide og grønne; den sidste er den almindeligste. Naar Krosten er ophørt, nedlagges Kjernerne i Render, i et forhen gjødet, mult det, velgravet, soelrigt Bed og bedæffes med lidet Jord. Plansterne udtyndes, til de staae 6 Tommer fra hverandre, og hppopes sidet; de maae vandes i tørre Sommere.

Digitized by Google

30te Slagt: Galbebar (Bryonia).

r. Cenboe Galbebær (B. alba). Bladene haandformige, rue. Blomsterne eenboe. Barrene forte. Fl. D. T. 813. D. Hundebar, Galbebar.

Spid Salbebar, B. og Det. Dl.

Bester. Roben tyt, hvibfjodet. Stængelen frag, klettrenke, kantet, grenet, bladet, ruehaaret, 4-6 Alen lang. Bladene vereiwise, fillkede, slappede, meget rue. Bladfilkene trinde, de dele sig ud paa Bladene i 5 ftore Nerver. Slyngtraadene udeelte og sidde ved Siden af Bladksilkene. Blomferne sidde paa temmelig lange Stilke i Bladhjørnerne. Aronerne guulagtig hvide, med grønne Narer. Bærrene glatte, kuyleformige. Fleeraarig. Homefter fra Mai til September.

Bed Gjerder itte almindelig, f. Er. ved Blaagaard; paa Sab

fer ved Corfelige; i gren mere almindelig.

Egenst. og Anvend. Af Roben kan gjøres Stivelfe. Paa nogle Steber bruge Garverne Blomsterne til at bringe haarene af huberne. Den har giftige vg afførende Egenskaber.

2. Treboe Galdebær (B. dioica Jaqv.). Bladene haande formige, rue. Blomfterne treboe. Barrene robe. Fl. D. T. Jaqv. Fl. austr. 2. T. 199.

Beffr. Den udmærter fig allene ved de anforte Caracterer fm ben foregaaende. Fleeraarig. Blomftrer fra Mai til September.

Den er funden ved Sanderumgaard og gaaborg i gren; ogiaa i holfteen.

Egenft. og Unvend. Som den foregagende.

To og

Digitized by Google

To og Tyben be Elasse. Treboe (Diccia) med hans og hunblomfter paa sarftilte Planter.

Førfte Orben.

Benhannede (Monandria) meb een Stoudrager. Rod Diil f. nafte Orben.

Anden Orben.

Tohannede (Diandria) med 2 Stovbragere. Ifte Slagt: Piil (Salix). Blomfterne i en Ratle. Hans blomften har ved Grunden en Honningkjertel. I.5 Stovbragere. Hunbl. 2 Ar. Irummet, 2klappet Kapfel; fnottebe Froe.

Ubfeende: Ermer eller Buffe, med ubeelte, verelvife Blade og Blomfter i Rafler.

Eredie Orden.

Trehannede (Triandria) med 3 Stovbragere
2ben Slagt: Rræfling (Empetrum). Bageret 3deelt, 3 .
Rronblade. Sanbl. 3:9 Stovbragere. Sunbl. 9
Ar. Et 9froet Bar oven for Blomften.

Ubseende: Liden Buft, med naaleformige, tatte Blade og Blomsterne i Bladhjørnerne. Treboe Baldrian s. 3die Klasse Iste Orden. Treboe Star s. 21de Klasse 3die Orden. Trebannet Diil s. foregagende Orden.

Fjerde Orden.

Sirehannede (Tetrandria) med 4 Stoudragere. 5te Slagt:: Tiofe (Hippophae). Banbl. Bageret 2fles vet. Ingen Krone. Hunbl. Bageret rorformigt, I Stouvei. Barret Ifroet, oven for Bageret.

Udfeende: En Buft, med frybende Rod, udeelte, priftebe Blade, og smaa, sidbende, nogleformige Blomfter.

40e

Abe Glagt: Pors (Myrica). Raflens Offel bule, inam Rrone. Bunbl. 2 Stoveie. Barret Ifreet.

Ubfeende: En liben Buff, meb ftroebe Blade m Blomfterne i fibbende Raffer.

abie Glagt: Sugleliim (Viscum). Sanbl, Ingen Ber ger. 4 veb Grunden ubvidebe, fammenvorne, bageragtige Rronblade. Støntnappene fiddende, faftgroede pag Rronbladene. Sunbl. Bageret lidet rander, overfædigt. 4 ved Grunden udvidede Rronblade. Barret ifreet.

Ub feende: Enpliebuff pag Eraer, med toebeelt Stems me; mobfatte, ubeelte Blade og nogleformige Blomfice. Treboe Prietorn f. 5te Rlaffe Ifte Orden. Treboe Melde f. 21de Rlaffe 4de Orden.

Remte Orben.

' gembannede (Pentandrie) meb 5 Stovbragere.

bte Slaat: Samp (Cannabis). Sanbi. Bageret Sbeelt, ingen Rrone. Bunbl. Bageret Ibladet, paa Siderne gabenbe. Ingen Rrone. Debben aflappet, omgiven of Bageret.

Ubfcende; En aarig Plante, med verelvife, finanfor: mige Blade. Sanblomfterne i Klafer og Sunblomftene i MBaler.

7be Glagt; Sumle (Humulus). Banbi. Bageret Sblas bet. Ingen Rrone. Stovfnappene i Spibien 2bulrebe. Ratiens Stjal Frage, beelrandebe. Bunbl. Rrone. 2 Stoppeie. I, ved Bageret vinget Free.

Udfeen de: Slungende Plante, med lappede Blabe pg rue Ctangler.

Bbe Glagt: Spinat (Spinacia). Banbl. Bageret Steelt. Ingen Rrone. Sunbl. Bageret 2:4flevet. Ingen Rrone. I Rree, indfluttet af et baardt Bager,

Ubfeende: Rieffenplante, meb opret Stangel; ubeels te Blade og negleformige Blomfter i Bladarlerne.

Sield

Sjeld Ribs s. 5te Klaffe Iste Orden. Treboe Galdebær s. 21de Klasse 8de Orden. Laurbær Piil s. benne Klasse 2den Orden.

Siette Orben.

Sethannede (Hexandria) med 6 Stoudragere. Spres og Smaaftreppe f. dte Rlaffe 3die Orden.

Syvende Order.

Ottehannede (Ochandria) med 8 Stovbragere.

Rronblade. 4 ubrandede Honninggjemmer. Hunbl. 4 Stoveie og 4 mangefreede Kapfler.

Ubfeenbe: Lav Fjelbplante, med knollet Rob; ubeelt Stangel; ubeelte, kjøbede Blade og quaftformige Blomfter.

9de Slægt: Usp (Populus) Raklens Stjal lasede. Rrosnen pareformig, ftrage. Hunbl. 4 Ur. Rapselen 2klappet, 2rummet, oven for Blomften. Frøene fnokkede.

Ubseenbe: Store Traer, med udeelte, verelvise Blade.

Ottende Orden.

17ihannede (Enneandria) meb 9 Stovbragere.

IIte Slagt: Bingelurt (Mercurialis). Bageret 3deelt. Ingen Krone. Sanbl. 9:12 Steubragere; bobbelte, fugleformige Steufnappe. Hunbl. 2 Steuveie; 2fore net, 2rummet Rapfel, med eenlige Free.

Ubfeende: Liden Sfnggeplante, med opret Stangel; ubeelte, mobfatte Blade og Blomfterne i Bladhjørnerne.

12te Slagt: Erpebid (Hydrochæris). Bageret 3flovet; 3 Kronblade. Hanbl. De 3 inderste Stovtraade have en stovveisormig Spids. Hunbl. 6 Stovveie. Kaps sclen brummet, mangefroet, neden for Bageret.

Ubfeende: Liden Vandplante, med trevlet Rod; frys bende, nedfantt Stangel; udeelte, fvommende, frederuns be, rodftydende Blade og langftilfede Blomfter oven for Vandet.

Eirt

862 To og Endende Claffe, 9, 10, 11 og i zte Orben.

Sort Arækling f. benne Rlaffe 3bie Orben.

Miende Orben.

Tihannede (Decandria) med 10 Storbragere. Smaakronet Smelle f. 10be Klasse 3bie O. ben. Skor og hvidkronet Pragtstjerne f. 10be Kl. 5te Orben.

Tiende Orden.

Bægerhannede (Icosandria) med flere end 10 Storbragere pag Bageret.

Multebær Alpnger f. 12te Rlaffe bte Orben.

Ellevte Orben.

Mangehannede (Polyandria) med fiere end 10 Stobtragere paa Frugtbunden.

Aloebladet Arebekloe f. 13de Klaffe 5te Orden. Sort Asp f. denne Klaffe 7de Orden.

Tolvte Orben.

Sammenvorne (Monadelphia).

13be Olagt: Bene (Juniperus). Sanbl. en Kjellet Rafle. Ingen Rrone. 3 Stovbragere. Sunbl. Rablen bestager af faa Stjal, som blive tjodede og vore sammen i et 3froet Bar.

Ubfeende: Et buffagtigt Erce, med naaleformige Blade og sibbende Blomfter i Blabhiernerne.

Rrone. Mange Stoudragere. Stoufnappene ffjoldformige, 8flovebe. hunbl. Bageret potteformigt, beile randet. Ingen Griffel. Froet indlagt i det baragtige Bager-

Ubfeende: En tracagtig Buft, med naaleformige, arabebe Blade og ftilfede Blomfter i Bladbjørnerne.

To og Tyvende Elasse. Treboe (Diæcia).

Forste Orden. Kenhannede (Monandria).

Rod Piil f. nafte Orben.

Anden Orden. Tohannede (Blandria).

Ifte Slagt: Piil (Salix).

* Deb taffede, glatte Blade.

1. Apd Piil (S. Helix). Eenhannet, opret. Bladene linieformig lancetformige, tilspidsede. Griffelen lang, traadsformig. Arrene linieformige. Fl. D. T. Hofm. Salic. T. 1 f. 1, 2. T. 5 f. 1. T. 23 f. 1. D. Asd Piil, sei Piil, Tydff Piil, Abelin, agyptist Piil.

Beftr. Stammen tond, 8 = 10 gob boi. Grenene tonde, trimbe, feie, glindfende: glatte, mortrode. Bladene verelvife, fortfiletede, undertiden modfatte, meget fpidfe, ved Grunden smallere end van Ridten, bvor de ere flintattede ud imod Spidfen, paa Unsberfladen blaagrage. Ingen Arelblade. Hans og Dunratterne temmelig tofte og flive, valleformige, lidet indboiede, budte, tortfiletede. Stjællene aflange. Rapselen ægformig, hviduldet. Blomsfrer i April.

Dift og ber ved Gjerber.

Egenft. og Anvend. Dens seie og lange Stud, som ben frembringer i Mangde, ere meget tjenlige til Fletarbeide, til at befæste Straaetage 26. Plantet til levende Hegn, holder ben sig temmelig tat, og har ved sine mortrode Stud et smutt Udseende. Basten giver en guul Farve. Den trives endog i sandig Jord. Om Forplantningen f. den sidste Art.

2. Glat Piil (S. triandra). Trehannet. Bladene lansetformige, med halvhjerteformige Axelblade. Feugtknuden file ket, glat. Fl. D. T. Hofm. Sal. T. 9, 20, T. 23 f.2. D. Bindpiil, Blaapiil, Baandpiil.

Beffr.

Beffr. Stammen træagtig, opret, 12-16 Fod bei, med operette, lange, seie, glatte, graubruunbarkede Grene. Bladene fibtebe, over hele Randon taktede, spidsc, paa Underfladen blaaegrase. Arelbladene rundtaktede. Raklerne tilspidset, balfeformige, tynde, oprette. Kapselen glat. Blomfirer i Mai.

Bed Gjerber og i Plantninger, men findes formodentlig itte

vildvorende ber.

Egenft. og Anvend. Baandene eller Studdene af denne Pill, som ere temmelig seie, bruges til Fletarbeide, og Grenene til Baandstager, Stafter ic. Faarene ade Bladene og de unge Stud. Barfen er meget sammensnerpende og er anvendt imod febre og andre Sygdomme. Den trives i enhver Jordsmon.

3. Silntaktet Piil (S. undulata Ehrh.) Bladene lans cetformige, tilspidsede, ved Grunden tilrundede, füntaktede. Arelbladene halvhjerteformige. Frugtknuden laaden. Fl. D. T.

D. Blaapill, Baandpill, Poppelpiil.

Beffer. Den ligner meget den glatte Biil, men ubmarfet fig, foruden de anførte Caracterer, ved langere, lidet bolgebe Blade og ved fortere Rafter. Blomfrer forft i Mai.

Efter Biborg i Denfoffel og Ehne; i holfteen bed Elben.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

4. Mandelbladet Piil (Samygdalina). Trehauset. Bladene agformig lancetformige. Frugtknuden ftillet. Arels bladene meget store. Fl. D. T. Fl. N. 821? R. Fages : Bia.

Beffer. En Buft, med aabne, glatte, i Spiblen lidet tantebe Grane. Bladene fioree og bredere end hos de foregaaende, pad begge Sider glatte. Areibladene, bvorved den ifær udmærter fig. ere rundtattede, næften frederunde eller halv hjerteformige. Rablerne valleformige, tyffe. Rapflerne glatte. Blomftrer i April.

Det er uvift, om den Plante, som Gunnerus anierer um ber dette Navn som vorende i Norge, er ben rette mandelbladebe Pill, da ban eiterer Arguren i Flora lapponica, som neppe benborer til den.

Egenft. og Anvend. Dens Grene og Baand ere meget feie og Barten meget bitter.

5. Laute

5. Laurbærbladet Piil (S. pentanden). Femhannet. Bladene elliptiff : lancetformige, glatte. Frugtknuden glat, næssten siddende. Fl. D. T. 943. Fl. N. 523. D. Rodvæsger, Laurbærpiil, vellugtende Piil, Todfk Piil, Rodvier. N. Lyster Bie, Ister Bie, Historier, Josepher.

Beffr. Et Erwe. Grenenc glindfende-glatte. Bladene om, trent 2 Zommer lange og 1 Somme brede, tilspiosede, fortfilfede, meget fiint tattede og paa Safferne flebrige, paa begge Sider gronne og glatte. Bladfiltene kjertlede ved Grunden af Bladene. Raflerne sidde paa Enden af Qviftene; Hanrakterne smaa, valses formige, nedboiede, gule; Hunrakterne længere og tyndere, med bruunagtige Stal. Stovdragerne sædvanlig 5, undertiden til 7. Erugtknuden lancetformig. Blomfter i Mai og Juni.

Diff og ber ved Gjerder.

Wgenft. og Unvend. Med Barten, som er meget sams mensnerpende og anvendt med held mod Roldschre, Orm w., garver man i Norge huder og Ralvestind. Beddet er temmelig haardt og seit; Eræet selv har et smuft Ubseende. Bierne træfte af Blomsterne og Frøeulden kan spindes, naar den blandes med Bomuld. Bladene og Naklerne lugte behagelig. Den trives bebft i en sugtig Grund.

6. Sortagtig Piil (S. nigricant Smith). Bladene ellips tist-lancetformige, rundtakkede, glatte, paa Understaden blaas graae. Frugtknuden stillet, lancetformig, tilspidset, silkehaas ret. Fl. D. T. Fl. N. 594. B. Fl. Lap. T. 8. f. c. (under Navn af S. phylicifolis B.) Engl. Bot. T. 1213,

Beffr. En Buft. Grenene trinde, glatte, med fort Bart. Bladene overalt taffede i Randen, tilspidsede, fiilede, morkgronne paa Overstaden, meget sint haarede paa Understaden. Areibladene. temmelig fore, taftede, glatte, ulige hjerteformige. Raklerne 1-11 Komme lange, temmelig tokke, med lancetformige, budte Stixl 2 Stovdragere. Blomftret i Mai.

Bunden af Prof. Babl i Finmarten.

Egenft. og Invend. Ubefjendt.

7. Bolgrandet Piil (S. phylicifolis). Bladene lancets formige, bolget rundtattede, glatte, paa Underfladen blaas Sit graae.

graae. Arelbladene nasten maaneformige. Fl. D. T. Fl. N. 594. a. Fl. Lap. T. 8 f. d. N. Kjærvavie. E. Rusfes Sieedg.

Beffer. Foruden de anførte Caracterer udmærter den fig ifær ved Safferne paa Bladene, fom ere dybere, bugtede og i Enden famt ved Grunden heelrandede.

Afart: Budt bolgrandet Diil (S. ph. latifolia) med egformige Blade. Fl. D. T. 1053. Ubentoivl en egen Art. Den findes i Kinmarten.

Raenft. og Unvend. Ubeffendt.

8. Bustartet Piil (S. Arbusculs). Bladene lancetses mige, utydelig smaatandede, uden Arelblade. Quistene duum haarede. Fl. D. T. Fl. N. 450 \(\beta \). Fl. Lap. T. 8 f. m. Engl. Bot. T. 1366. N. Fjeldvie, hvid Bidie. J. Beinvids.

Beffr. Et lidet buffartet Erme, af i Fode hoibe, med gabenoprette, bruunbartebe Grene; verelvife, fortfilfede, tynde, paa begge Sider glatte Blade. Bladfilfene tynde, flatne. Blomfres i Mai. Tiguren i Engl. Bor. har jeg ifte feet.

Almindelig i Finmarten.

Bgenft. og Unvend. Ubeffendt.

9. Tyndbladet Piil (S. tenuisolis Smith). Bladene elliptiske, spidse, takkede, glatte, paa Understaden blaagrace. Axelbladene utydelige. Kapsterne glatte. Fl. D. T. 1052? Fl. Lap. T. 8. f. e.

Beffe. En liben, 2 god hoi, meget grenet Buff. Bladene verelvise, meget fortfilfede, spidse, ved Grunden og i Spidsen utpbelig taftede. Arelbladene efter Smith meget smaa, seglformige,
taftebe, glatte, eller ingen. Rafterne sprette, valseformige. Sapplerne ægformig-lancetformige. Blomftrer i Mai og Juni.

Jeg maa tilftaae, at jeg lige faa lidet fom Smith ce vid vaa, at Figuren i Fl. D. horer til denne Plante.

Bed Canna . Elven i Finmarten.

Rgenft. og Unvend. Ubefjendt.

10. Myrtebladet Piil (S. myrsinites). Bladene elliptiffe, taffebe, glatte, aarebe, paa begge Siber glindfende.

Qri

Aviftene ftivbaarede: Rapflerne fpelformige, buunbaarede. Fl. D. T. 1054. Fl. N. 595. Fl. Lap. T. 8 f. f. M. Rrina Bie.

Beffr. Buffagtig. Stammen 1 = 2 god boi, meget grenet; Brenene mere udfpilede end bos be foregaaende, men den er ifæt fendelig ved bene meget glindfende, tatte Blade, fom endog viene fibbe faft paa Grenene. Arelbladene taftede, glatte. Ratierne agformige, aflange, i Enden paa Dviffene. Blomfrer i Dai og Juni.

Almindelig pag Fieldene i Morge, pag fugtige Steber.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

11. Spydbladet Piil (S. hastata). Bladene affange lancetformige. 2 agformig : hjerteformige Arelblade ved Gruns ben af ben forte Stilf. Fl. D. T. 1236. Fl. N. 597. Fl. Lap. T. 8 f. g. R. Spiutvia, Geisvia.

Beffr. Et lidet Erme, med temmelig oprette, bruunagtige Brene. Bladene verelvife, ffintattede. Arelbladene tattede, fpibfe. Sanraflerne oprette, omtrent i Comme lange, budte, valfeformie Sunraflerne nedboiede, 2 Commer lange. Rapflerne glatte, Raformig - lancetformige. Blomftrer fidft i Rai.

Daa Langholmsmofen ved Dronninggaard on i Jolland ved Mars lev : almindelig i Rorge.

Raenft. og Anvend. Ubeffendt.

12. Guul Diil (S. vitellina). Bladene lancetformige, fpibfe, uden Arelblade, paa Overflaten glatte. Safferme brus ftebe. Arrene ubrandede. Hofm. sal. T. 11, 12 og T. 24. f. I. D. Guul Dill, auul Bie.

Beftr. Et Erme af Middelfisrrelfe, med oprette, glindfende glatte, om graaret gule Grene. Blabene verelvife, næfen fibbende, taftede, meget fpibfe, paa Underfladen flint bunebe. lerne tond , valleformige , fp:bfe , flatne. 2 Stoodragere. Erugt. fnuben lancetformig. Blomftrer i Dai.

Sift og ber i Plantager og ved Gjerber.

Baenft. og Anvend. Den giver meget lange og feie Efud og gobe Baandstaget. Bebbet er hvibt og feit. Deb bens Bart fan farves guult. Enoffen fan fpindes ligefom ben lantberbladebe Ptils. Dens gule Grene give ben 9112

et smult Ubseende om Foraaret. Den vorer bedft paa fugtig

13. Sejor Piil (S. fragilis). Bladene lancetformige, tilspibsede, overalt i Randen taktede, meget glatte. Bladstilfene tandet: kjertlede. Handlomsterne have et dobbelt Honnings gjemme. Fl. D. T. Fl. N. 251. Hofm. Sal. T. 31 (under Navn af S. decipiens). D. Skjør Piil, Knæt Piil, Bager. N Stjør Bie.

Befer. Et temmelig boit Erme, med oprette Grene, som ere meget ffjore der, hvor de vore ud fra Stammen. Bladene fillebe, budt faktede, og paa Takkerne lidet kjertlede. Arelbladene (som ofteft mangle de) rundagtige, lidet takkede. Raklerne valleior, imige, budte; ved Stovdragerne sidde 2 smaa honningkjertler. Brugtknuden lancetformig, lidet filket. Blomkrer i Rai.

Reget almindelig ved Beie og i Pilebaver.

Egenft. og Anvend. Formebelst sin burtige Vert anber faler ben sig til levende Gjerder; dens Grene bruges til Stas vre, Stafte og beslige, men ere itte seie not til Baand, lie gesom Studdene for kiere til at give gode Vaand, for saar vidt som disse skalle fal flettes. Roden giver en rødagtig Farve. Bierne trætte af Blomsterne. Barten er sammensnerpende; den er bleven anpriist mod Rolds og Forraadnelsessebre.

14. Babylonift Piel (S. babylonica). Bladene linies formig ancetformige, taffede. Quiftene nedhangende. D. Gradende Piel, babylonift Piel. Kerner Abbild. T. 214.

Beffr. Et temmelig flort Træe, med meget tonde, lange, feie og ifær om Efteraaret nedbangende Ovific. Bladene smallere end hos de foregaaende Arter, tortfilltede. Arelbladene smaa, aflange. Hunraflerne tond valleformige, filfede. Frugtknuden agformig lancetformig, glat. Blomfree i Mai.

Den er vifdvogende i Mfien. Der findes fun hunner.

Egenft. og Unvend. Dens hangende, meget lange Stud have givet ben en Plads i de faataldte engelfte Anlag, ved Gravminder ic. Endstignt Spidsen af dens Stud bortiere fer om Vinteren, opnaaer den dog en betydelig Størrelfe. Den giver fortraffelige Vaand til fiint Rurvemagerarbeide.

15.

15. Doærg Piil (S. herbaces). Bladene frederunde, taffede, glatte, nætformig aarcde, paa begge Sider glindsende. Kapslerne glatte. Fl. D. T. 117. Fl N. 111. Fl. Lap. T. 7 f. 3, 4. T. 8 f. h. N. Fieldmor. J. Gras-Bidie, Rostungslauft.

Beffr. Roben dob, med meget sine Trevler. Stammen grenet, ofte fremliggende og rodstodende, 1-4 Commer lang. Bladene fortstillede, meget sint tattede, sive og sidde i Toppen af Grenene. Ratterne i Spidsen af Grenene, saablomstrebe, ægformige. Sixuene i Randen rede. Lapsterne ægformig lancetformige. Almindelig paa Fjeldene i Rorge, Island og Gronland.

"Wgenft. og Unvend. Hunsbyrene, ifar Seftene, abe ben meb Begjerligheb.

* Bladene beelrandebe, glatte.

16. ‡Tætbladet Piil (S. reticulats). Bladene elliptiffs frederunde, heelrandede, glatte, nætformig aarede, paa Undersfladen blangrage. Rapsterne uldhaarede. Fl. D. T. 212. Fl. N. 110. Fl. Lap. T. 8. f. l. T. 7. f. 1, 2.

Beffr. En liden Buft. Roden lidet frybende. Stammten fremliggende, grenet, udbredt, trind, tot i Forbold til Hoiden, i. Loppen rodagtig, 3.4 Commer lang. Bladene temmelig langfiltede, flore, budte, undertiden lidet udrandede, i Randen lidet tilbageboiede, med rodagtige, nætformige Narer paa Underfichen. Raflerne paa Enden af Stængelen og Grenene, temmelig langfilfede. Blomfrer i Juni.

Daa Bjelbene i Morge, Island og Gronland.

Egenst. og Unvend. Den bliver utjendelig stor. Maar ben byrkes; i ben botaniske have indtager ben en Plads af fiere Tavne.

17. Bollebladet Piil (S. myrtilloides). Bladene agformige, spidse. Fl. D. T. Fl. N. 596. Fl. Lap. T. 8 f. i. k. N. Markevie.

Beffr. Et buffagtig Erme af benved en gobs Soide, med grenet, knudret Stamme; Grenene robagtige; be overfie lobrobe. Bladene fidbe i Toppen af Grenene, temmelig tat fammen, paa den overfie Side gronne, paa den underfte graacagtige, i Randen tile bageboiede, paa de albre rodagtig brune. Blomftrer i Juni.

Man

Man har en Afart med længere, mere spidse Blade, boertit ubentviel Fl. D. T. 1055 borer.

3 Finmarten og Grønland.

Egenft. og Unvend. Ubeffenbt.

*** Bladene beelrandede, uldhaarede.

18. Blaagraae Piil (S. glauca). Bladene ergformige affange, paa Underfladen meget fiint ulbhaarede. Fl. D. T.

Fl. N. 341. Fl. Lap. T. 7. f. 5. T. 8. f. p. Vill. Fl. delph. T. 51 f. 27. N. Tytvie. - J. Graa Bibie, Kortuns Bibir, Tag.

Beste. En Bull af 1-2 Jobs hoide. Stammen og Greneme knudrede, robbrune, glatte. Bladene kortfilkede, budte, fit Comme lange, mat glatte, libet haarede, gronne pan Overfladen, bvidagtige pan Underfladen. Rakterne ægformig-ftilkede, pan Emben af Grincine, hvide og sina tert uldede, at man neppe kan see Stjællene. Blomftrer i Juni.

I Nordlandene, Finmarken og Island. Baenft. og Unvend. Ubefjendt.

19. Gret Piil (S. aurits). Bladene paa begge Sider ulbhaarede, omvendt; agformige, arede. Fl. D. T. Fl. Lap. T. 8. f. y.

Beffer. En liben, meget grenet Bull. Barten graacogtig. Bladene budte, med en Braad, smallere ved Grunden, tortfilltede, paa Overstaden mortgvonne, paa Understaden bvidere, sidde temmelig tæt sammen og have ved Grunden tvende smaa, næsten tredsrunde Blade. Raklerne sidde nederst paa Grenene. Panraklerne ægformige, budt:, verelvise, ½ Comme lange, kortstillede, laadne, med ægformig lancetsormige Stjæl. Punraklerne lidet længene, med smallere Stjæl. Blomstrer i Juni.

Bunden i Finmarten af Prof. Babl.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

20. Ulbbladet Piil (S. lanata). Blabene paa begge Sider ulbhaarede, tundagtige, spidse. Fl. D. T. Fl. N. 431. Fl. Lap. T. 7 f. 7. T. 8 f. x. N. Leen Jaffter, hvidt Jaffter. L. Bilges Speedg.

Beffr. En liden Buft, med hvidlaadne Grene. Bladene budttileundede, med en liden Spids, befatte med en tæt, hvid, lang Uld. tilb. Raflerne fibbe paa Enden af Greuene og ere tyffe, valfeformige, budte, og tot befatte med lange, fine haar. Blomfirer i Juni. I Kinmarten.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

21. Guldblomstret Piil (S. Chrysanthos Vahl). Blas bene elliptiste, spidse, paa begge Sider filtede. Arelbladene Agformige, heelrandede. Raflerne meget laadne. Fl. D. T. 1057.

Beffr. I hensende til Formen af Bladene ligner ben den fpydbladede Piil, dog ere de ftørre end dennes, og i hensende til Laadenheden den foregnaendes, dog ere de mere filtede end laadne, hvorfor man og kan see Nerverne paa den guldsblomstrede, boilket man ester Linnei Vidnesbyrd ikke kan paa den uldbladede. Forresten udmærker den sig meget ved dens tyste, store Rakler, som ere næsten kjulte med gule, glindsende, kætte, sine haar. Blomstrer i Juni.

Funden af Prof. Bahl paa Fieldene i Norge og i Finmar, ten. Maaffce henhører S. depressa Fl. Lapp. T. 8, f. n. hertif.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt,

22. Laplandst Piil (S. lapponum). Bladene lancet: formige, laadne. Fl. D. T. (Fl. N. 626. Fl. Lapp. T. 8. f. t. N. Larvie, Smaavie. L. Silledg, Sicedg: Sfiero.

Bester. Stammen grenet, mortbruun, 3-4 Bod boi. Bladene tot sammen paa Enden af Grenene, meget spidse, mortgraae paa den overste og hvidagtige paa den underste klade. Hunraklerne aflange, naar de blomstre, og valseformige, naar de bære krugt. Hanstaklerne mindre, astangsvalseformige. Somstrer i Juni.

Afart: Aundraklet laplandft Piil (S. 1. globoss) med kugleformige Hunrakler og glatte Kapster. Fl. D. T. 1058.
I Kinmarken.

Rgenft. og Unvend. Bruges af Lapperne til Brandsel.

23. Sand Piil (S. arenaria). Bladene nasten heelrans bebe, agformige, spidse, paa Overstaden lidet og paa Understaden meget tot uldhaarede. Fl. D. T. Fl. N. 439. Fl. Lapp. T. 8. s. Gmel. Fl. sib. T. 36, f. 1. N. Sandvie.

Beffr.

872 To og Envende Claffe, anden Orben.

Beffr. En Buff af 3 a 4 Robs hoibe, med temmelig toffe, ulbe baarede, rodautige Grene. Bladene filfede, paa Overfladen mort gronne, paa Underfladen bvide; efter Smiths Bemærkning ere hanpfantens Blade smallere og paa Underfladen mere filfebaarede. Ingen Arelblade. Raflerne aftang agformige, forte, budte. Lapsterne haarede. Blomftrer i Juni.

3 Binmarten.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

24. Bistottet Ptil (S. appendiculata Vahl). Bladene egformig lancetrormige, paa Overstaden ulbhaarede, paa Undersstaden nasten filtede. Arelbladene lancetformige, heelrandede, Fl. D. T. 1056, Fl. Lap. T. 8, f. q?

Befer. Den nærmer fig overmaade meget ben foregaaende of et maaffee blot en Afart beraf, men da him fal mangle Arelblade og denne efter Babl bar dem meget tydelig, baade van te pagre og pag de ældre, bar jeg anført den som en egen Art. Blomftrer i Juni.

Funden af Prof. Babl paa Sops Eidet i Finmarten. Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

25. Arybende Piil (S. repens). Bladene elliptift: lan: cetformige, med en liden Braad; paa Oversladen næsten glatte; paa Undersladen siltehaarede, blaagraae. Stammen nedtrift. Fl. D. T. Fl.-N. 989. Engl. Bot. T. 183. N. Krypvie, Besselvie.

Beffr. Stammen fremliggende, meget grenet, libet frybende, 1-2 Jod lang, bruun. Grenene tætte, næften sammensipngende, lister, glatte, i Enden silfehaarede. Bladene tæt samlede, filfehaarede, i Randen libet tilbageboiche. Oviftene ere besatte med verelvise, aflang ægformige, budte Rakler. Stjællene omvendte ægformige, libet indtrofte, rodagtige. Kapslerne lancetformige, sinhaarede, kilkede. Blomftrer i Mai.

3 Mofer.

Egenft. og Anvend. Quaget aber Blabene, og i Jeland feber man Stude bermed. Barfen bruger man der til Sarvining og Saften deraf blandet med Saften af almindelig Meelbar til Blat.

26. Liggende Piil (S. incubacea). Bladene lancetfors mige, heelrandede, paa Underfladen glindsende, silfehaarede, Arelbladene agformig slancetformige. Fl. D. T. Fl. N. 533. D. Vieries, N. Quitaren, Vietrat.

Beffr. Den ubmarter fig blot fra ben foregagenbe veb be ansørte Marter og er neppe andet end en Afart beraf,

I Mofer almindelig.

Egenft. og Unvend. Dens Andber funne befafte Sands biger; i Jylland bruges bens Quifte til Rofte,

27. Rosmarinbladet Piil (S. rosmarinifolis). Blas bene linieformig lancetformige, flive, paa Underfladen filfebaar rede. Stangelen opret. Arelbladene lancetformige. Fl. D. T.

Fl. N. 820. Lob. ic. v. 2. 137. M. Mosmarin Bie.

Beffr., Den oprette Stilling; de smallere Blade, som paa Overfladen ere dunede og fortere; lidet niftende Rafler, udmarte den fra de foregaaende, som den forreften meget ligner. Blom: ftrer i Mai.

I Moser iffe almindelig, f. Er. i Lyngbye Dose og kangholms, mosen ved Dronninggaard.

Egenft. og Unvend, Som ben foregaaenbe.

28. Graariis Piil (S. fusca). Bladene utydelig tanbede, ovale, paa Overstaden morkfarvede og siinhaarede, paa Understaden glindsende-siltede. Fl. D. T. Fl. N. 990. Vib. Sandv. T. 4. D. Graariis, Hvideriis, Klitriis, Graavidie, Marevidie, Sandpill, Sandvidie, Palmevidie.

Beffr. Rodderne overmaade lange. Stammen temmelig operet, grenet. Oviftene graadunede, temmelig tange. Bladene tortfieltede og findes af forffjellige Kigurer, nemlig fnart aflange, snart rundagtige. Raklerne sidde verelvise paa Oviftene og ere ægformig-aflange, laadne. Frugtknuden lancetsormig, tortfillet, silkehaaret. Blomftrer i Mai.

3 Blovefand, f. Er. ved Tideville og paa Beftanten af Inland.

Egenft. og Unvend. Den er meget tjenlig til Flyve: fandets Dampning, men maa plantes faa dybt, at dens Risde der flage ned ien fastere Jordbund. Huusdyrene ade bens Blade.

29. Vidie Piil (S. capred). Bladene Exfermige, tile spibsede, takkede, bolgede, paa Understaden siltede. Arelblades ne nasten maaneformige. Kapsterne bugede. Fl. D. T. 245. Fl. N. 252. Hosm. sal. T. 3. f. 1, 2. T. 21. f. s. d. c. D. Bidie, Bie, Sillie, Palmvidie, Stoupiil, Sahlpiil, N. Selie. J. Selie. F. Palmi.

Bestr. Den sindes bustagtig og som et temmelig kort Træe. Grenene jevne, glindsende graae, brunnagtige. Bladene fortstiltede, fra 1½. ½½ Commers Længde og mere eller mindre astange eller rundagtige, snart temmelig spidse, snart ganke budte, som i Figuren i Fl. Dan.; pag de pngre Grene større end pag ældre; i Randen rundbugtet bolgebe, mod Spidsen taskede, paa Oversaden jevne, paa Undersaden graasitede. Arelbladene rundagtig maameformige, tilbageboiede, rundbugtede, sin sittede. Raklerne kore, tyske og komme frem sørend Bladene. Stjællene omvendt ægsormige, meget haarede. Lapsterne kilkede, haarede. Arrene næson udeelte, dog ere de suldsommen deelte i Liguren i Fl. Dan. Home strer i April.

Ded Gjerber og i Stove.

Egenft. og Anvend. Bebbet er meget seit, hvibt, tager endog imod Politur og kan anvendes til Møbler; i Norge kles ver man det til at gipre Efter af, paa andre Steder til Soldbunde. Stomagerne bruge det til Brader, hvorpaa de tilfies re Laderet. Grenene ere tjenlige til Staver, Humlestanger x. Barken bruges meget af Hanstemagere og Garvere. Den giver Linned en sort Farve, som skal blive bedre ved Elebark. Rule lene ere fortrinlige til Krudt. Hunsdyrene ade Bladene. Sierne træffe af Blomsterne og Ulden kan spindes.

30. Spidobladet Piil (S. acuminsta). Bladene lam cetformige affange, tilspidsede, bolgede, tandede, paa Understaden siltede. Arelbladene nyresormige. Kapsterne agsormige spelsormige. Fl. D. T. Hosm, sal. T. 6, f. I, 2. T. 22, f. 2. D. Vie.

Beffer. Den nærmer fig meget til ben foregaaende og flacer egentlig imellem den og den ove de Piil; den er lidet mindre end Pidie-Pilen, dens overfie Blade ere heelrandede og de not der-

berfie rundtattede; Ratterne ere mindre end bos bin og Sapflerne tængere fillede, buunhaarede. Blomfirer i April.

Den findes imellem ben foregagende.

Egenft. og Unvend. Omtrent som den foregagende, dog er Beddet ifte sag gobt.

31. Graae Piil (S. eineres). Bladene næsten heelrans bede, omvendt zagsormig lancetformige, paa Understaden næts formig aarede, blaaegraae, lidet uldhaarede. Arelbladene halv hjerteformige, takkede. Fl. D. T. Fl. N. 946. Vill. Fl. delph. T. 50 (under Navn af S. daphnoides). D. Vie, Bukvie, Bukpiil, graae Bidie.

Beffr. Jeg maa tilftaae, at jeg ifte ret har kunnet abfille benne Pilcart fra ben orede Piil, jeg anforer berfor Smiths Beffrivelse: Stammen naaer en hoide af 20 god og derover. Blabene ere filstide, spible, paa Overstaden glindsende-glatte og grønne, paa Understaden blaagraaeagtige, kortuldhaarede, lidet rufffarvede, 1% Komme lange; de nederste heelrandede; de overste meer eller mindre taftede. Arelbladene taftede, tilbageboiede i Randen. Rafterne forte, snart affatbende. Blomfrer i Mai.

Paa fugtige Steder.

Rgenft. og Anvend. Omtrent fom ben foregagenbe, men ubetydeligere, da den holber fig minbre.

32. Blod Piil (S. mollissima Ehrh.) Bladene lancets formige, tilspibsede, rundtaffede, paa Underfladen silfehaarets graae. Arelbladene maaneformige, meget smaa.

Beffr. En Buff, med lange, tonde, oprette, glatte, meget feie Grene. Bladene verelvife, fillede, paa Overfladen gronne og jevne. Bladfillene bunche. Ratlernes Sfjæl baarebe. Frugtfnuden bag tet. Blomfrer i Dai.

Dag fugtige Steder i Engeffand og Tobfflanb.

Egenft. og Unvend. Dens seie Grene gjøre ben vigtig for Rurvemagere,

33. Baand Piil (S. viminalis). Bladene lancetformiglinieformige, meget lange, tilspidsede, heelrandede, paa Underfladen silfehaarede. Stovveien lang. Fl. D. T. Hofm. Sal. T. 2. f. 1, 2. T. 5. f. 2. T. 21. T. e, f, g. D. Baands piil, Tydsk Piil, Baandstage Piil, Lavendel Piil, Hampe Piil. Bestr. Beffr. Et lidet Erme, med meget lange, oprette, trinde Grene. Bladene fortfillde, oprette, paa Overfladen mortgromne, paa Underfladen hvide, 4.6 Commer lange. Arelbladene, som ofte mangle, linieformig-lancetformige. Raklerne fomme frem sorend Bladene og ere linieformig-lancetformige. Statlene meget haarede, rundagtige, Lapflerne siddende. Homfrer i Mai.

Afart; Bredbladet Baand Piil (S. v. latifolis) med lancetformige Blade og halvhjerteformige Arelblade.

Denne fibfte er maaftee en egen Art og maaftee Smiths S. stipularis f. Engl, Bot. T. 1214.

Ægenst. og Anvend. Dens Stud ere meget seie og der for tjenlige til Fletarbeide, de frembringes i Mængde, og der for bruges den meget til sevende Gjerder. Den anbefaler sig desiden ved sin hurtige Vert og lange Stud. Grenene give Baandstager, og Huusdyrene æde dens Blade. Man har i den sildigere Tid gjort den Indvending imod den bredbladede Afart af denne Piil, at Oldenborrerne holde sig meget til den, hvorved man meente, at disse stadelige Insecter bleve formeres de, men denne sidste Bebreidelse kan vist ifte blive nogen Aarssag til at afstasse den, da Oldenborrerne, i Mangel af denne, siktert vilde sinde andre Træearter, som de holdt sig til, meet ligt kunde man endog holde Oldenborrerne sta Frugthaver, ved at plante denne Viil omkring dem.

34. Svid Piil (S. alba). Bladene lancetformige, take fede, paa bogge Siber silkehaarede. De nederste Taffer kjerte lede. Arrene 2dcelte. Fl. D. T. Hofm. sal. T. 7, & D. Piil, Seipiil, hvid Piil, Stovpiil, Tydsk Piil,

Befer. Et boit Brae. Grenene trinde, aabne, lysgraae. Bladene verelvise, fortstilfede, tilspidsede, mere regelmæsig taktede end be flesse verige Arter. De fine Silkehaar paa Overfladen give dem et hvidglindsende Udseende. Ingen Arciblade. Aaflerne langere og tyskere end den foregaaendes, og have smallere Sfixl. Lapslerne siddende, glatte. Blomstrer i April.

Allmindelig i Candebper, ved Gjerder ic.

Egenft.

Raenft. og Unvend. Dens Grene anvendes til Stavre, og de pagre til Eondebaand. Qviftene til Rurvemagerarbeide, ffjent de bertil iffe ere be bebfte. Barten er meget bitter og er derfor anvendt til Garverie iftebet for Egebart, man fan med den og give Ulbent: og Silfetoi, fom er beitfet med Allun, en fas neelbruun Farve. Den bar i Sungerenst varet brugt til Bred og i Medicinen anvendt i Stebet for Chinabart. Dens Bed tiener til Brandfel, og Fnotfet, blandet med Bomuld, til Strom. per, ligefom og blandet med Barehaar til Batte.

Den hele Slagt forplantes let veb Stiflinger og ved af-Ragrne Grene, fom man om Forgaret fætter i Jorden, efterat de forud nogen Tid bave ftaget i Band; de funne og forplans tes ved at lagge Stiflinger langs med Jorden, fom ba give flere Ofud, der fiben funne abstilles. Man fan vel og, men langfommere, optræffe dem af Free, men ba de ere tveboe-Planter, fan man iffe altid være fiffer paa, at Freene ere De taale alle, mere end de flefte andre Traearter, at fappes eller ftannes, hvorved rigtig not Stammen fordarvis, og faabanne funne, nagtet Stammen er fulbfomman buul, i flere Mar vedblive at give ftarte Grene til Stavning. man vil bruge Dile til levende Sjerder, tager man fabranlig fmaa Grene, fom plantes tat og foreviis over hverandre. Om Pilenes Formering og Dyrkning finder man udførlige Efterret: ninger i Erviels og Biborgs Afhandlinger i Landhuusholdnings . Gelffabets Ofrifter 6te Deel.

Trebie Orben.

Trehannede (Triandria). 2ben Olagt: Rræfling (Empetrum).

1. Sort Rrækling (E. nigrum). Stammerne fremliggende. Fl. D. T. 975. Fl. N. 12. D. Rragebar, Rraf: ling, Gortbar, Ravlingbar. 3. Rragefryffe, Rreifebar, Rrafling, Rrafebar, Rrafelyng. 3. Rriebor, Lufalyng. F. Rraagebeer, Ovartbeer.

Beffr.

Beffr. En liben Buft. Roden langtreplet frebende. Stams men meget grenet, robstodende; Grenene oprette, rodbrune. Blas dene snart stroede, snart frandsformige, aabne, fortkilkede, smale aflange, budte, tyffe, i Randen tilbageboicde og haarede, paa Blasderne glatte. Blomsterne sidde i Enden af de aargamle Grene, nden Stilf, i Bladhjørnerne. Kronbladene smaa, aflange, rode. Stoudragerne lange. Stoudeien fort, mortrod. Arret oftraalet. Bærret suglesomigt, sort, med 9 Froe, som sidde i en Kred. Undertiden sinder man han, og hunblomster paa een Plante, og da sidde hannerne overfit. Blomstrer i Mai og i Begindelsen af Juni.

I Korvemoser, især i Lyngegne, f. Er. i Lyngbye Mose, veb horrebye paa Balter; i Byen paa hald; ved Katholm og ftere Steder i Jylland.

Agenft. og Anvend. Dens lange Andber og liggende Grene gipre den meget tjenlig til at dampe Flyvefandet, isæ da Kreaturenc ikke ade den. I Island og Norge troer man, at den fordriver Luus. Bærrene spiscs i Island, og bruges til en Drik, som ikke skal være ubehagelig. De bruges og til at farve rødt, som dog ikke skal være bestandigt; Kamskadalerne bruge dem tilligemed Fiskesidt, til at sætte Slands paa Zodelkind. Næve, Ulve, Ryper, Hjerper 20. ade dem.

Fjerde Ordent. Firehannede (Tetrandria),

3bie Glagt: Sugleliim (Viscum).

1. Soid Jugleliim (V. album). Bladene lancetforme ge, budte. Stammen twedeelt. Blomsterhovederne i Bladep lerne. Fl. D. T. Fl. N. 444. Mill. illustr. T. 87. D. Fugleliim, Mestertiene, Vintergrønt. N. Fugleliim.

Beffer. Aoden er meget flintrevlet, og gjennemtrænger de Erwers Bart, hvorpaa denne Sunfte Buff findes. Stammen er trind, glat, knudret leddet, meget tvedeelt grenet, bleggron, 2 · 3 800 lang. Bladene blege, modiatie, heelrandede, tungeformige, jevne. Blomferne guul grunne. Bærrene tugleformige, hvide. Blomfter i, Mai.

Den

Den vorer ifær paa andre Ermers Stammer. Efter Bille funden i Erelbe Gtov ved Frederis. I Rorge ved Christiania efter Bunnerus.

Ægenft. og Anvend. Abfillige Kugle, f. Er. Kramss fuglene, abe be flimede Bar, hvoraf, tilligemed Linolie og Terpentin laves bet saafalbte Fugleliim. Faarene abe denne Buft. Bladene have været brugte mod Slag.

4be Slagt: Pors (Myrica).

1. Mose Pors (M. Gale). Bladene lancetformige, & Enden taffede. Stammen bustagtig. Fl. D. T. 327. Fl. N. 142. D. og N. Pors, Post.

Beffer. Stammen opret, trind, glat, grenet, 2.3 Fod hoi. Bladene verelvife, glatte, tillobende i en Stilf, ved Grunden beels tandede, bruunagtige. Blomfireraflerne sidde i Bladhiornerne og, naar Bladene falbe af, næsten i en Klase; hanraflerne ere ægfors mige, verelvise, taglagte; hunraflerne mere rundagtige og mindre tætte. Bærrene rodagtige, smaa, tæt samlede, besatte med harviragtige Priffer. Blomfirer i Mai.

I Moser temmelig sjelben, imellem Gilleleie og Frederiksværk, ved Gissenfeldt. I kven har hr. Gebeimeraad Bolow fundet den ved Ronninge og Sanderumgaard; i Jolland ved Ribe og Norsbolm.

Egenft. og Anvend. Den har en balfamist, temmelig fark Lugt. Af hele Planten udsveder, isar naar den koges, en voragtig Saft og som endog kan bruges til Lys. Bladene og Blomsterne bruges i Norge istedet for Humle til H, som skal blive mere berusende deraf og hos uvandte let foraarsage Hovedpine. Man har og brugt Bladene til Thee, samt som Garvningsmiddel, hvortil og Barken kan anvendes. Notter, Mus og Møl skal skye Lugten af denne Busk. Raklerne og Krøet give Uid en guul Farve. Den er brugt som et fortringligt Middel, som Insusion til Indsprøitninger mod Saar hos Huusdyrene og indvortes til at befordre Fordyielsen is.

5te Olagt: Tibfe (Hippophae).

1. Sand Tidfe (H. rhamnoides) med lancetformige lie nieformige Blade. Fl. D. T. 265. Fl. N. 11. D. Safe torn, Tibfe, Sjortetorn, Piigtorn. M. Tindvild, Sjorte Torn.

Beftr. En Buft med meget udbredt, lang Rod og opret, fiv, udspilet, grenet, 3-6 god bei Stamme. Grenene five, lidet swede, i Spidien tornede. Bladene stroede, næsten sibbende, beeb randede, tilspidsede, paa Overstaden morkgronne, paa Understaden bvidkjallede. Blomfterne i de nederste Bladbjørner guusgronne. Bærrene kuglesormig-aflange, guulagtig-rode. Froet afangt, sort. Blomfter i Mai.

Den voger paa Strandflinter iffe almindelig, f. Er. paa Bornbolm, Meen, Falfter imellem Corfelige og Gronfund; i Spen ved , Webeleborg og i Inland ved Narhuus.

Ægenfe. og Anvend. Den er formedelst sine tætte Grene og stærke Torne anbefalet til levende Gjerder, men Erfaring har lært, at den plantet ikke beholder de Egenfkaber, som anbesas le den vildvorende Busk; den faaer nemlig en træeagtig Stams me, og Grenene vore ikke sammen. Paa Flyvesand anbefales den for dens lange Rodder og dens Torne, som akholde Quæs get fra at græsse paa Klitterne. Saften af Bærrene bruges i Sverrig af Fiskerne til Mad.

Den forplantes ved Robffud og Bær.

Femte Orden. Femhannede (Pentandria). 6te Glagt: Samp (Cannabis).

1. Sæde Samp (C. sativa). Blabene haanbformige Blackw. T. 322. D. Hamp. Hanplanten falbes af Benderne Galler og Hunhamp; Hunplanten derimod Slothamp og Hanhamp.

Beffer. Roden lidet grenet. Stængelen opret, ndeelt, friet, lidet rue, bladet. Bladene filfede, lidet rue. Bladfigene lancets formige, taffede. Bladfilfene tilrundede, pas den underfe og rendede paa den overfte Side. Hanblomfterne i frandsformige Rlafer, hunblomfterne derimod mere noglesormige; Panplanterne bave en smallere og hoiere Stængel end Junuen.

Den findes vildvorende i Affen.

Egen ft.

Egenst. og Anvend: Dens Brug til Larreber, Seilbug, Reeb u. er bekjendt. Frsene give ved Presning en Olie, som bruges i Sabespherier; af 4 Pd. Kree skal man faae 12 Lod Olie. Ragerne, som blive tilbage efter Presningen, ere en god Mast for Ker. Sangsuglene ade gjerne Kreene, og i Russland laver man en Ret af dem. I Asien skal man bruge Bladene af Hampen som et sønbringende Middel og Stænglerne til smaa Spadsere: Stoffe.

Den lykkes bebit i en sands og muldblandet Leerjord, som maa vare meget vel tilberedt; ben saaes i Mai og temmelig tyndt. Naar den kal ruskes, maa man skjelne imellem Dans dy Hunplanter, da den forste modnes 14 Dage tidligere. Fors resten har dens videre Behandling, som man sinder udsorlig bestreven i Rasns Flora 2den Deel p. 265, megen Lighed med Horrens.

7de Slagt: Sumle (Humulus).

1. Almindelig Sumle (H. Lupulus). Stangelen lang, spag, sinngende mod Solen. Fl. D. T. 1239. Fl. Ni 358. D. og N. Humle, vild Humle, Guldhumle. N. Bandhumle.

Beffe. Roben grenet-trevlet. Stængelen kantet, rue, blabet, 4-10 Alen lang. Bladene mobsatte, fillede, slappede, taffede,
rne. Bladfillene ftribede, rue, næfien af Bladets Længde. Arelbladene ægformig-lancetformige. Blomfterne mobsatte, i Bladarlerne. Hanblomfterne i temmelig lange, filfede Klaser. Hunblomfterne i fortere, fillede, mobsatte Kogler. Bleeraarig. Blomftrer
fidt i Juni.

Dift og ber bed Gjerber.

Egenst. og Anvend. Dens kryderagtig bittre Smag har siden siere Aarhundrede gjort den til en vigtig Handelsplanste, da den, som bekjendt, anvendes som Tilsætning til Dl, baas de for at betage det for megen Sødhed og for deslængere at conservere det. Humlerankerne eller Stænglerne give, behands lede som Hamp, en temmelig god Tave, som kan anvendes til Sækkelærreder, Touge o. s. v. og uden nogen Tilberedning brus ges til Baand. De kunne og, naar de ere vel tørrede, ans

vendes til Brandfel. Robskubdene kunne spises som Asparges. Kver og Faar ade Bladene. Bierne træffe af Blomsterne, og man paastaaer, at de skube blive ligesom berusede deraf. Hump lekoglerne eller Kopperne skal fordrive Kornor ne. De have op issende, urindrivende og mavestyrkende Egenskaber.

humlen ahlagges bebft pag et foelrigt Steb, men fom bar lae, i bub Muldiord, fom er vel bearbeibet. man planter Asbderne om Forgaret, opfaftes Sullerne om Eftermret. Bullerne fage enten I : 2 Alen fra hverandre, mar man planter humlen ; Rader, eller de ftage omtrent 14 Com' mer fra hverandre i Rredfe, og 7:8 i hver Rreds, som flage 6:8 Kod fra hverandre. Sullerne blive forend Plantningen foldte meb en Blanding af Gjedning og-Duld. lagaes omtrent 2 Tommer dubt. Saafnart Planterne fpire, fætter man Stoffe eller Rafter til bem, hvorom be finge fig. hvorefter man ber flittig luge bem. Rummene imellem Suls lerne fan man beplante meb Ristfenurter. Daar man om Ef. teraaret bar afftaaret Ranterne, hopper man Jorden om Plans terne og tildaffer bem med Lov effer Sligt, hvilfet borttages om Forgaret, da man renfer Planterne og borttager de overfisbige Stud, giver bem Stof, famt haffer Sorben op omfring bem, bvilfet gjentages et Par Bange om Maret. lens Dortning og vibere Bebandling findes udferligere Efter retninger i Rafne Rlora 2den D. p. 272.

Man byrter ber forstjellige Afarter af humle, ifer ben brunsviger og engelfte, men Meningerne ere beelte, m bviffen ber er ben fortrinligste.

8be Slægt: Spingt (Spinacia).

1. Save Spinat (S. oleraces). Bladene spydformige eller aflang egformige. Freene siddende, glatte eller piggebe. D. Spinat. Blackw. T. 49.

Beffr. Roben trevlet grenet. Stængelen opret, grenet, glatfuret. Bladene verelvise, fillede, beelrandede, undertiden pan Overfladen lidet melede. Blomferklaserne trandeformige, pan temmelig lange Stilke i de nederfie Bladhjørner. Blomfterne smaa, med 3.5 Stoodragere; de overfie fiddende. 1 aarig. Blomftrer ialuli.

Man inddeler, den i fpide eller fpndbladet og runde der ægbladet have Spinat; ben forfe bar piggebe, den

anden bar glatte Free.

Egenft. og Anvend. Dens Brug i Rieffenet er befjendt. Den er anbefalet fom Foderurt, da Huusdyrene gierne abe ben. Man har anvendt dens Free til Brod.

Spinaten ubfordrer en 188, feed Grund; den spidsblas bede ansees for haardest mod Rulden og anvendes derfor til Vinterbrug og tidlig om Foraaret, den rundbladed de de bers imod til Sommerbrug. Vinters Spinaten ubsaaes paa stygges sulde Steder fra Begyndessen af August til først i October. Planterne holdes rene for Ukrud og udtyndes til en Afstand af 4. Lommer, da de, naar Bladene berøre hinanden, lettere ere udssatte for at raadne. Saasnatt Jorden om Foraaret er bequem til Bearbeidning, foretages Koraarsudsæden paa et soelrigt Sted; saalænge Veiret er koldt, saaes kun den spidsbladede, men hver 14 Dag foretages en nye Udsæd hele Sommeren igjens vem, hvortil den rundbladede anvendes.

Sjette Orden.

Serhannede (Hexandria).

Spres og Smaaftreppe f. 6te Rlaffe 3bie Orben.

Sypende Orden.

Ottehannede (Octandria). 9be Slagt: Asp (Populus).

1. Solv Asp (P. alba). Bladene hjerteformigerunds agtige, lappede, tandede, paa Underfladen sneehvidessistlede. Raklerne agformige. Fl. D. T. Reiter und Abel T. 8. D. Solv. Poppel, Abeel.

Abeel Wep, Dec. Pl.

Beffer. Et temmelig fort Brae, med glat ved Alberen ribfet Sart, meget ubffagende Grene og hvibfiltede Quiffe. Bladene Rtt 2 verel.

verelvise, fillede, kantede eller libet lappede, fort tilspidsche, idet tandede. Arelbladene affaldende, linieformig- lancetformige. Rablerne afformige, budte. Blomfter i Marts.

3 Plantager.

Ægenft. og Anvend. S. den folgende. Formeringen f. ben fibste Art.

2. Poppel Asp (P. canescens Smith). Bladene runde agtige, kantet: rundbugtede, tandede, paa Underfladen graafib tede. Raklerne valsesormige, flatne. Fl. D. T. Mill. illustrat. T. 90. D. Poppelpill, hvid Poppel, hvid Asp.

Beffr. Et temmelig fiort Erwe. Roben meget udbredt, trebenbe. Grenene mere opffagende end ben foregagendes. Blatene mere frederunde og langt fra itte fag hvide pag Overfladen. Referen betydelig længere, og Stjællene mere haarede, forreffen ligner ben meget hin. Blomftrer i Marts.

Dift og ber i Stove og Plantager.

Ægenst. og Anwend. Beddet af Stammen erlet, blodt og hvidt; det kan bruges til Planker, Dreierarbeide, Steer, og skal ifte angelbes af Orm. Roden giver et haardere og smust aaret Bed. Til Brandsel er det ikke meget godt, eiheller til Kul; dog kunne disse bruges til Krudt. Barken er tjenlig til Garverie og giver en morkguul Farve, Bladsinene ere bruget e med Nytte mod Bandsot hos Faar. Grenene kunne bruges til Humlestanger, Skafter, Bonnekspepe, Gjerdestaver og destilge. Helte ade dens Blade. Bierne træke af Blomsterne. Frosefnokken kan bruges paa samme Maade som adskillige Piter arters. Eræet anbesaler sig forresten ved sin hurtige Bert, paa Steder hvor man vil have læe, men udbreder sig meget med Rodderne. Det tanker godt at stævnes.

3. Bavre Asp (P. tremula). Bladene naften frederunde, tandede, paa begge Sider glatte. Bladftilfene sammentryfte. Quistene stivhaarede. Fl. D. T. Fl. N. 137. Reiter og Abel T. 9. D. Asp, Bevreaep, Bevreaep, Staael, Blenner. N. Aasp.

Beftr.

Beffr, Et hoit Eræe, med temmelig rant Stamme, glat Bart. Bladene ere mindre og mere rundagtige end bos de foregaaende, og Bladfilfene fængere. Arelbladene borfteformige, affaldende. Ratterne fange, valfeformige, tæthaarede. Arrene rode. Blomstrer forft i April.

Sift og ber i Stove og ved Sufe.

Egenfe. og Unvend. I henseende til Beddet, Grenesne, Rullene, Bark og Anok omtrent som den foregaaende. De saakaldte Finlapperkar Kal vare gjorte detak. Beverne ade gjerne Barken, og Røgen deraf skal fordrive Kaarekyslinger. I Morge indsamler man Bladene til Foering for Huusdyrene. Leglstene, brandte ved Espetrae, skal faae en blaaeagtig Glassur. Den vorer ligesaa hurtig, men udbreder sig endnu stærstere end ben foregaaende.

4. Sort Asp (P. nigra). Blabene muurfeeformige, tilspidsebe, taffebe, paa begge Siber glatte. Fl. D. T. 124
Reiter und Abel T. 10. D. Poppelpiil, sort Piil, sort Popepeltrage.

Poppel Mep, Dec. Pl.

Beffer. Et boit Erae. Roden udbrett. Stammen temmelig tanf; Barfen loggraa, paa de pngre glat. Bladene mortgronne, ved Grunden heelrandebe. Bladfieltene fortere end Bladene. Ratlerne trinde, temmelig lange. Stjallene uden haar. 8-16 Stovdragere. Blomftee i Marts.

Sift og ber omfring Landsbper.

Egenft. og Anvend. Beddet, Grene, Blade og Freefnot anvendes omtrent som den første Arts: dog ftal Beddet
holde sig bedre i Band. Barten bruges under Nayn af Flots
holt til Fistegarn og giver en guul Farve; af den tlebrige Mas
terie, som sidder paa Knoppene, saaer man en Salve. Bierne
hente Forvor deraf, og i Italien tilbereder man en Sort Vor
deraf. Den vorer ligeledes temmelig hurtig.

5. Italienst Asp (P. dilatata Air.) Bladene muurs/ feeformige, tilspidsede, takkede, paa begge Sider glatte, mere brede end lange. D. Italiensk Poppel, Lombardisk Asp.

Digitized by Google

Beffer. Et Træt, som tan naae en hoide af 40-60 800. Stammen er rant og Grenene oprette eller lidet indboiede, how ved det faaer et ppramidesormigt Udseende. Bladene budttaffede. Blomftrer i April.

Afart: Udspærret italiensk Asp (P. d. caroliniensis Burgsd.) med mere aabne og furede Grene.

Den er vildvorende i det foblige Europa.

Brenft. og Anvend. Omtrent som be foregaarndes. Bladsinene give en smit guldgnul Farve. Den anbefaler fig til Alleer ved sin pyramideformige Bert, men nager ifte ben Forlighed som de foregaaende, er tjelnere og taaler ifte let at stavnes.

6. Balfom Asp (P.- balsamifera). Blabene oval ege formige, taffede, paa Underfladen hvidagtige. Aretbladene meget flebrige. Pallas Fl. rossica T. 41. B. Balfom Pope pel, Balfomasp, Taffamahaf.

Beffr. Et fort Erac, med Inigraa, glat Bart og aaben op rette Grene. Bladene temmelig langftiltede, forre end de foregaarnde, mort- og matgronne paa Overfladen. Bladeinene fore, voertrufne med en bruungnul, flebrig Saft.

Afart: Storbladet Balfom Asp (P. b. major) met fore Blade.

Bilbvorenbe i Mordamerita og Musland.

Egenft. og Anvend. Som de første Arter. Bladei nene indeholde megen Balsom, og Russerne destillere Kornbrendeviin derover, for at bruge bot mod Stjørbug ic. Den voper temmelig hurtig og bliver førere end den foregaaende.

7. Sjertebladet 21sp (P. candicans Ait). Bladenehme teformige, tilfpiblede, paa Underfladen hvidagtige. Areiblede dene meget flebrige. Grenene trinde. Rern. oec. Pfl. T. 272.

Beffr. Den er mindre end den foregagende. Grenene met udfpærrebe, og Bladene mindre og mere tilfpiblede, forreften lip ner ben biin. Blomftrer i April.

Bildvorende i Mordamerifa.

Egenft. og Unvend. Som ben foregagende, men lang fommere af Bert.

8. Ca

8. Canadift Asp (P canadensis Burgsd.) Blabene næften hjerteformige, glatte, tattebe, veb Grunden tjertlebe. Tafferne bruftagtige, frogformige, fiint haarede. Bladftilfene flatrofte og længere end Bladet. Grenene i Spidfen libet fantede.

Beffr. Et betydelig fort Erme, med graacagtig Bart og meget ubbredte Grene. Bladene tillpidiede, ftortaffede, i Spidsen og ved Grunden heelrandede. Raflerue ftore, med glatte Stjal. Bloms frer forft i Mai.

Den er vildvorenbe i Canada.

Ægenst. og Anwend. Omtrent som de første Arter, men anbefaler fig ifar ved fin meget hurtige Bert og ben betydelige Størrelse den opnaaer.

Aspearterne formeres ved Free, Stiflinger og Stavre, men de 4 sibste isar ved Rodfud. Den almindeligste Maade er ved Stavre, og da er Behandlingsmaaden omtrent den samme, som ved Pilene. Ubsørligere Esterretninger desangaaende fins des i Troiels og Viborg's Ashandlinger i Laudhuush. Selft. Strifter 6te Deel.

10be Olagt: Rosenrod (Rhodiola).

1. Vellugtende Rosentod (R. voses) med taglagte, omvendt agformige, kjøbede Blade. Blomsterne i en Qvast. Fl. D. T. 183. Fl. N. 103. D. Rosentod. R. Haars verter, Haarvorter, Smørbug, Spstergræs. J. Bure, Burskun, Hosubod, Helludnodra Rot, Greidu, Rot. F. Hjols parond.

Bellugtenbe Fiirgjemme, B.

Bester. Roben tof, fisbet; ben frembringer flere, oprette, ndeele, te, overalt med Blade belagte, 6.8 Commer lange Stængler. Bladene sidende, glatte, i Enden lidet tattede. Blomfterquastene i Enden paa Stængelen. Blomfterne gule. Huntronerne mindre end Hannernes. Stovdragerne af Aronbladenes Længde. Fleersaarig. Blomfter i Juni.

hift og her paa Bjeldene i Norge; Island og paa Karoerne. Egenft. Agenff. og Anvend. Roben har, naar ben torret, en behagelig Rosensugt. Grontonderne spife ben, og Husbyren wbe savel Roben som Blabene. Den har forhen været meget brugt i Redicinen.

Otten be Orben. Wihannede (Enneandria).

Ite Stagt: Bingelurt (Mercurialis)

1. Vedwarende Bingelurt (M. perennis). Stenzelen ubeelt. Btadene rue. Roben fribende. Fl. D. T. 400. D. Bingelurt.

Beffer. Noben grenet trevlet frybende, hele Planten meth gron, Stænglerne oprette, udeelte, trinde, fiinhaarede, i Loppen bladede, henned i Zod boie. Bladene moblatte fittede, egs formige, rundtattede, spidle, ruehaarede, bos hanplanten smallere og mere glindsende end hos hunnen. Arelbladene lancetsomige, beelrandede, hindeagtige og sidde inden for de andre Blade. Blomkertlaserne i de overste Bladbjørner, stiffede. Blomkerne smal. Aapsterne ruehaarede. Bleeraarig, Blomstrer i April og Nai.

Egenst. og Anvend. De finere Robber fane, sassaat de ere optagne, en blag Karve, og hele Planten bliver blandertig, naar den torres. Bed at udblødes i Band, giver den tyffere Rod en blag Farve, og en violet Karve dersom den toges deri. Robtrevlerne give en rod Farve. Man har em seet denne Plante for at have giftige Egenskaber, dog ere Blad dene af nogle anpriste til Kaal. Roden befordrer Brutaing og Larering.

2. Benaarig Bingelurt (M. annua). Stængelen for armet. Blabene glatte. Roben trevlet. Fl. D. T. Engl. Bot, T. 559.

Beftr. Hele Planten lyfere grøn og mindre end den foregaare de. Stængelen opret, meget grenet, glindfende glat. Bladene fillede, modfatte, spidse, takkede. Blomkerklaserne lidet langere og flere end den foregaaendes. Kapsterne piggede. raarig. Slomfrer i Juli og August.

Som Ufrud i Glotshaven ved Marienlyff.

Egenft.

To 09 Epbende Claffe, 9, 10, 11 09 12 Orben. 889

Egenft. og Unvend. Den giver ligelebes en blaa, bog flettere Farve.

12te Stagt; Groebid (Hydrocharis)

1. Vand Sreebid (H. Morsus rana). Bladene nnres formige, heelrandede, foommende. Sunblomfternes Stilte 1: blomftrede. Sanblomfternes fleerblomftrede. Fl. D. T. 878. D. Arsebid.

Deffr. Roben langtrevlet, Jugen Stangel, Bladene filles de, frederund. noreformige, glatte, rodagtige paa Underfladen; de ligne Nakanden's, men ere kun af if Tommes Gjennemsnik, Dunblomsternes Stilke ved Grunden omgivne med hindeagtige Stjak og Hankilkene ved Delingen med 2 lignende Stjal. Aronbladene flore, hvide, ved Grunden gule, i Randen lidet bolgede, næsten kredstunde. Bleeraarig, Blomstrer i Juni og Juli,

Almindelig i Geer, Corvegrave og Grevter.

Egenft. og Anvend. Ubefjenbt.

Miende Orden. Tihannede (Decandria)

Smaakronet Smelle f. 10be Rlaffe 3bie Orben.

Stop: og hvideronet Pragtstjerne f. 10de Rlaffe Ite Orden.

Tiende Orben.

Bægerhannede (Icosandria),

Multebær Alynger f. 12te Rlaffe 6ta Orben.

Ellevte. Orden,

Mangehannede (Polyandria),

Aloebladet Brebskloe f. 13be Rlaffe 5te Orden.

Sort Poppel f. benne Rlaffe 7be Orben.

Tolvte Orden.

Sammenvorne (Monadelphia), 13b; Slagt: Eene (Juniperus),

1. Almindelig Bene (J. communis). Bladene 3hobes be, aabne, braaddede, tornede, langere end Barrene. Fl. D. T. 1119. Fl. N. 280. D. og N. Enebartrae, Enebare buff.

buft. M. Cene, Enie, Brift, Bruft. 3. Eniir, Gineber. R. Baralbur.

Beffr. En Buff, meb rant, fie, meget grenet, temmelig glatbartet Stamme. Bladene immergronne, naaleformige, bladegraae, omtrent 2 kinier lange, tætteff i Spidsen af Doiffene. Blomfterne i smaa, siddende, ægformige Ratter i Bladbiornerne. Bærret tuglesormigt, blaasort, og modnes forft i det andet Mar efter Blomstringen. Blomstrer i Mai.

Almindelig i Norge; sielben i Danmark og tun paa Debe-Grund, f. Er. i Sjelland ved Birkered, paa Kronborg Amt, paa Leddet ved Lindersvold; i Inen ved Misktov og ved Hale; i Inland hoppigere, isæt i den nordlige Deel.

Egenft. og Anvend. Beddet er hvibt og bruunstammet, haardt, og bruges af Dreiere og Snedtere. I Sverrig bens ges det til Melkebøtter. Grenene bruges i Iylland til Gjerds fel. Stammen, som i Norge naaer en langt betydeligere Hsis de end her, er meget tjenlig som Legter til Indhegninger og overgaaer de fleste andre Træearter i Varighed. Naar den, som her, har udbredte, fremliggende Grene, giør den god Tjeneste ved Flyvesandets Dæmpning; Beddet indeholder en harpiragtig Materie, hvorsor man endog kan bruge det som en Sort Resgelse, man har og sundet, at det indeholder et farvende Bæsen, og kan ligeledes anvendes i Sarverie. Bærrene anvendes som Arydderie, og til det saafaldte Senever, til Regelse, og i Gotz land og Frankerige til en egen Drik. Den har vinde, sveede og urindrivende, samt maveskyrkende Egenskaber og i de nyere Tider er den brugt mod abskillige Sygdomme hos Heste.

Den forplantes ved Free, efterat man har fnufet Berrene, som saaes tidlig om Esteraaret, men man kan og giste Stiflinger af den. Bil man have dem heistammebe, maa man holde dem i sluttet Stilling, da'de, naar man affierer Robstuddene og Sidegrenene, let tabe for megen Saft.

14be Slagt: Tartræe (Taxus),

1. Almindelig Captree (T. baccata). Bladene linie formige, tatte, immergronne. Fl. D. T. 1240. Fl. N.

420

420. D. Tartree. D. Barlind, Ibenholt. Barlind, B.

Bar

Beffer. Stammen opret, rank. Grenene tveradebe, ubftaaenbe. Barten jevn, afftallende. Bladene ftroede, næften tveradebe,
meget tortfilfede, heelrandede, glindsende.glatte, braaddede. Blomferne i Bladhjornerne. Hanblomften fiddende, med faaftjællede
Bægere. Hunblomfterne fortfilfede, med mangeftjællede Bægere.
Bærret rodt, aabent i den overfte Ende. Blomftrer i April.

hift og ber paa Sjeldene i Rorge.

Rgenft. og Unvend. Da bens Grene og Blabe ere meget tætte pa tagle gobt Saren, bar ben ifer forben peret meget brugt til ubflippede Riqurer i den gamle franke Bave Omag. Bebbet er robbruunt fammet, meget haardt, mobtager en ftarf Politur og er tillige elaftiff. Det er berfor meget tjenligt, baabe til Dreier: og Onebferarbeibe. 3 Tellemarten aisr man Buer af Grenene. Roben indeholder en garvestof, og Bærre-Man bar tillagt forffjellige Dele af bette Eræe ne en Olie. aiftige Egenfaber, ja endog forsiffret, at bet var farligt at fove i bets Singge; ihvorvel bette er overbrevet, fynes bet bog vift, at baabe bete Blade og Bar, under viffe Omftandigheder, ere Rabelige; efter Burgeborf er bens fiinraspede, meb en Deia fammenultebe og berefter bagte Beb, et meget gobt Dibbel mob gale hundes Bid, naar man beraf indtager et Lob ftrar efterat Bibbet et ffeet.

Digitized by Google

Tre og Typ ven de Classe.
Lønboe (Cryptogamia) med utydelige Blomster.

Borfte Orden.

- Bregner (Filices), Planter med Lov. Blomfterne fibbe pan Underfiaden, i Spibsen eller ved Grunden af Lovet.
 - * Aingebe (Annulacm). Sapflerne omgivne med en elde fiff Ring, modfat Rlapperne.
- Ite Slagt: Engelied (Polypodium), Blomfterne i runds agtige, ftroede Priffer. Med og uben Sust.

Ub feen de: Roben oftest frybende. Lovet enkelt eller sammensat, med Blomsterrafterne paa Ryggen.

7be Slagt: Radelov (Asplenium). Blomsterne i firsebe Streger. Susbet aabner sig imob Ribben af Esvet,

Ud feenbe: Roben treplet. Lovet og Blomfterne f. ben foregaaende.

Sbe Slægt: Ramlov (Blechnum) Blomfterne i fortisbens be Linier langs med Ribben. Sysbet andner fig mod Ribben.

Ubfeendes Roben fficilet. Levet finnet.

Ste Slagt: Bremmelov (Pteris). Blomfterne i en Rand-

Udfeende: Roben frybende, fnubret, Levet fleerbob: belt fammenfat.

9de Slægt: Sindelov (Hymenaphyllum). Blomfterne i Randen af Evvet. Svobene aflappede, ubvendig gabende. Udsen de: Liden Bregne. Roden frybende, Lovene sinnede

* Uringebe (exanulate).

Ifie Olagt: Padderoffe (Eqvisetum). Levet har en Rafle. Omfring Freene ere foldede 4 steudragende Steutraade.
Ubfe en de: Roben treulet. Levet og Staftet leddet, furet, omfedet. Blomsterraflerne paa Enden af Staftet og undertiden paa Levet.

2ben

2den Slægt: Slangerunge (Ophioglossum). Aret 2radet. Rapflerne indtrofte i Aret.

Udfeende: Roben frybende. Ingen-Stungel. Blom. fteraret paa et eenligt, ubeelt Robblad.

3bie Slagt: Osmunde (Osmunda). Aret grenet. Raps flerne nogne, fugleformige.

U'd feen be: Roben trevlet. Stangelen udeelt eller grenet. Esvene finnebe.

4be Stagt: Ulvefod (Lycopodium). Rapflerne fammentrofte, eenlige, i Bladhisrnerne.

Udfeende: Mosagtig Plante, med trevlet Rob; greenet Stangel; taglagte Blade og naften arformige Blomfter.

tobe Olagt: Pilledrager (Pilularia). Blomfterne Kjulte i en 4rummet, fugleformig, fallede Frugtbund, Froene tythindebe.

Ud feen de: Liben Moseplante, med frybende Rod; ins gen' Stangel; traabformige Blade og Blomsterkuglerne veb Roben.

tite Glagt: Brafenfode (Isoetes). Den fallede Frugtbund inden for Grunden af Lovet. Froene rue-

Ubfeende: Roben trevlet. Ingen Stangel. Blabene fivagtige, renbebe, nedfankte og tilbatte Blomfterne veb Roben.

Anben Drben.

Bladmoffer (Musci) med Blade; den hatteformige Krone fejuler den ftilfede, laagede Kapfel.

12te Slagt: Rodmos (Sphagnum). Kapsciens Munding jevn. hatten overftaaren, omgivende Kapslen ved Grunden.

Udfeende: Mofe Mos, med trevlet Rod; grenet Stangel; taglagte Blade og fortstillede Kapsicr.

13de Slægt: Saarmund (Phascum). Rapfelen lugt, med et bestandig tilfluttet Laag.

Digitized by Google

Ubfeende: Overmaade liben Dos med ingen eller fort Stangel.

14be Ritdemos (Fontinalis). Rapfelen inbfluttet af et Siele let Mosbager.

Upleen be: Roben treviet. Stangelen nebfantt. Blabene taglagte. Rapflerne naften fibbenbe.

15be Slagt: Burbaumie (Buxbaumia). Rapfelen frag, paa den ene Side putlet, paa den anden temmelig flad. Udfeen de: Liden Dos, med udeelt Frugtftilf, uden Blade.

16be Slagt: Skyggeknop (Splachnum). Rapselen valles formig, fibbende, paa en meget ftor Tilfats. Sotten afs falbende.

Udfeende: Stangelen enfelt eller grenet. Bladene naften naaleformige.

17be Slagt: Jomfruehaar (Polytrichum). Rapselen fibs ber paa en liben Eilfats. Hatten ulbhaaret.

Ubfeenbe: Som foregaaenbe.

18be Glagt: Endernop (Bryum). Satten jenn. Frugtftillen i Enden paa Stangelen eller Grenene.

Ubfeenbe: Som foregaaenbe.

19be Slagt: Sideknop (Hypnum). Hatten fevn. Frugto fillen kommer ub paa Siden af Stangelen af et Dob bager.

Trebie Orben.

Lovmoffer (Hepatica) med Lov. Rapflerne uben Lacg.

20be Slægt: Jungermannie (Jungermannie). Rapfelen 4flovet. Frugtstillen fremkommer af et errformigt Rosbager.

11 b feende: Liben flad Lovmos. Bladene ofteft taglagte. 21be Stagt: Markantie (Marchantia). Sanblomften siddende, nogen. Bunblomftens omvendt-agformige Rapsler ere fastede til en stillet, falleds, i Spibsen gas bende bende Frugtbund; ved Freene fibbe fnegleformig fnoede, elaftife Traabe.

Ubfeende: Blad Levmos. Bladene temmelig ftore, bugtede.

23de Slagt: Sornmos (Anthoceros). Frugten Itniefors mig: spelfornig, halv: Ellappet, omfebet ved Grunden af det afftumpede, Ibladede Bager.

Abfeen be: Som, de foregaaenbe.

23de Slagt: Blafie (Blasia). Sanblomften fibbenbe, naften tugleformig, nebfankt i Lovet. Sunblomftens Rapfel nebfankt i Lovet, ffico agformig, Irummet, endt meb et gabenbe, vedvarenbe Ror.

Ubfeende: Lev ic. fom den foregagende. Blomftere ne fiddende.

24de Olagt: Riccie (Riccie). Rapfelen nebfankt i Levet, fugleformig, Irummet, med et affalbende Rer.

Udfeende: Omtrent fom den foregaaende.

Fjerde Orden.

Tarrer (Alga). Freene nedfanfte i Levene.

25be Slagt: Panbhinde (Ulva). En bladagtig, gjennems figtig hinde. Blomfterne bestage i smag Korn, som sibde ifer i Randen.

U dfeende: Bindeagtige Bandplanter.

26be Slagt: Alber (Fucus). Blomfterne !fibbe i fammenhabede, hvelvede, flimige Blærer, i Lovets Subftants.

Ubfeende: Pergamentagtige Saltvandeplanter.

27be Slagt: Vandhaar (Conferva). Saarformige Traade, paa hvis indvendige Side fiede smaa Korn.

Ubfeende: Bandplanter, som bestaae af fine, leddede Saar.

28be Slagt: Duunfon (Byssus). Fine, filtagtige Traabe, Blomfterne ere smaa Korn.

Ubfeende: Ligger i Caracteren.

39de Slagt: Lav (Lichen). Frugtbunden af forftiellig Form, paa en Storpe eller lovagtig Substants.

Ubfeen de: Ubtroffes ved Caracterene

Femte Orden.

Svampe (Fungi). Blomfterne paa et fipbagtigt Legeme. 20te Glagt: Bladfvamp (Agaricus). Satten paa Undete

flaben befat med Lameller.

Ubfeende: Materien feier - fvampagtig.

31te Clagt: Rorfvamp (Boletus). Sattens Underflade pores. Ubfeende: Materien mere finnagtig, hos nogle fei.

32te Slægt: Pindfvamp (Hydnum). Battens Underfier be pigget.

Ubfeende: Materien fnart faft, fnart Gist.

33te Slagt: Mortel (Phallus). Dattet bribt, faftrigt. Satten agformig, paa Overfladen natformig.

. Ubfeenbe: Ofjør, ftotteformig.

34de Slagt: Soldfvamp (Helvella). Satten foldet, uformes lig,nedbsiet.

Ubfeenbe: Ubtryffes ved Caracteren.

35te Slagt: Bægersvamp (Peziza). hatten halvtuglefermig, huul.

Ubfeenbe: S. Caracteren.

36te Slagt: Bjollesvamp (Clavaria) med en enfelt eller grenet Rjolle.

Ubfeenbe: S. Caracteren.

37te Slagt: Bovist (Lycoperdon). Rundagtig, opfiste med meelagtige Free.

Ubfcenbe: O. Caracteren.

38tre Glagt: Levrefvamp (Tremella) geleagtig, uformelig. 11 bfeen be: S. Caracteren.

3ote Slagt: Boefvamp (Himantia) Erpbende, uldagtig, bleb. Ubfeenbe: Flad, ubbredt, findagtig.

40be Glagt: Stimmel (Mucor). Smaa, ftilfebe Blarer. `Ubfeen be: G. Caracteren.

Tre 09

Tre og Envende Classe. Lønboe (Cryptogamia).

Korfte Orden.

Breaner (Filices).

Ifte Slaat: Dadderoffe (Egvisetum).

1. Stop Padderoffe (E. sylvatictim). Grenene famit Menfatte, bolgeformige, nedboiebe, rue. Fl. D. T. 1182. Fl. N. 494. D. Heftehale, Hefterumpe, Roverumpe. N. Efornsrumpe, Rjerringrof, Hefte: Fivel, Stopfnel, Beftefnel, Roneards. F. Biblagarads. Stop Bestehale, B.

Beffer. Roben frobenbe. Dele Planten gron. Stængelen rant, tebbet, furet, rue, omtrent i Bob boi. Brenene frandsformige, forreffen som Stængelen. Toppen af boert teb oinfatter bet bren, kaaende, med en omtrent sdeelt, bruunagtig hinde. Ratlen fidder eenlig paa Enden af Stængelen og er opret, agformig, budt, bruunagtig. Bleeraarig. Blomftrer i Mai.

Almindelig i Gfove.

Egenft. og Unvent. Quaget aber ben i Mangel af anbet.

2. Almindelig Padderoffe (E. arvense). De golde Stangler grenede overalt; Grenene temmelig rue; de blomfters barende Stangler udeelte. Stederne fjerne, bredt indskaarne. Fl. D. T. Fl. N. 363. Curt. Fl. Lond. fasc. 4. T. 64. D. Padderoffe, Studefnae, Raverumpe, Raabuff gras. M. Kjerringerof, Snelgras, heste Fivel, Iton: Rove, Stuuk, Sourstuff, Myraran, Raverumpe, Ikhornrumpe. J. Elting, Gou: Bitil, Grondar: Berr, Grombitil, Satutag, Surtart Eple, Stolla: Fotur. F. Rannurbjødla, Buisa.

Mart Beftehale, V.

Beffr. Roben frybende. De blomfierbarende Stangler gunts agtige, med ffore, furede Steber, & Job boie, med en cenlig, brun, affang Rafte paa Enden deraf. De golde tyndete, mete gronne og med mindre Steber. Grenene frandsformige, ructantebe. Bleeraarig. Blomfirer i April.

Egenft.

Egenft. og Unvend. Den er et fabeligt Ufrub, pa fem tilffenbegiver en iffe vel bearbeidet Jord. Efter Bille fpifer man i Morae bens Stille tiblig om Baaren, ligeledes Rnuder ne paa Redderne, naar de torres og males til Meel. fan bruges til Garoning og i Mangel af Stop Dabbe roffe til Volerina. Man bestylber ben for at foragriage Blodpis hos Reerne, briffet vel funde være mueligt . Da ben bar urindrivende og fammenfnerpende Egenfaber.

2. Riær Dadderoffe (E. palustre). De blomfterbaren: be Stangler fantebe, grenebe, meb oprette, rue Grene. D. T. 1183. Fl. N. 410. D. Padderoffer; Anaffegras. D. Baff: Onell, Ronegras. 3. Tjarna · Elting. g. Gulbait.

Rar Beffebale, B.

Beffe. Roben fenbende. Stanglerne benved if Rob boie, tat befatte med forte, tonde, feddebe, udeelte, grønne Brene. Gfeberne i Randen bride. Raften i Enden paa Stængelen, lidet morf. Aleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Almindelig paa fure Enge.

Bgenft. og Unvend. Den er et Tegn til flette Enge og Ral ligesom ben foregagende være Rabelig for Quaget.

4. Pand Padderoffe (E. fluvistile). De golde Stane er tot: og rue : grenebe ; de blomftrende udcelte. Stederne tætte, i Randen berfteformig : mangebeelte. Fi. D. T. . Fl. N. 384. Bolt. filic. T. 36, 37. D. Roffel, Padde

Roffel, Knoppegras, Knaffegras. D. Busnell, Rapefear,

Basftuf.

Strom Beftehale, 3.

Befer. Den udmærter fig fra be foregagenbe, foruben be anførte Dærfer, fjenbelig berved, at den er meget boiere og toffere, og bar en meget tot, aflang, guulagtig, bubt Ratle paa Enden af Stangelen. De golde Stangler meget fpible og befatte med mangfoldige meget tonbe, og naar be ere ubvorne, lange Grese. Stedetanderne forte. Blomftrer i April og Dai.

Sift og ber i findende Band.

Raenft. og Unvend. Den fal være fabelig for Aser og Faar, og man paaftager, at be tafte ved at abe ben- Reudbyrene abe den. 5. Dpnd

5. Dynd Dadderoffe (E. limosum). Stangelens faa Grene jevne. Raflen paa Enden af Stangelen. Fl. D. T. 1184 (under Mann af E. fluviatile). Fl. N. 384. D. Slatinell , Mafen . Befterumpe.

Sump Beftebale. B.

Beffr. Den bar nogen Lighed med ben foregagenbe og er af abftillige Botanitere anteet for en-Afart beraf, men ubmærter fig dog temmelig fiendelig bed en tondere Stangel, ved meget finere led, fortere Eander paa Steberne, færre Brene paa be blomferbarende og albeles ingen paa be golbe Stængler. Bleergarig. Blomfrer i April og Mai.

Baa bondagtige Enge.

Baenft. og Unvend. Som ben foregagende.

6. Poleer Pabdetoffe (E. hyemele). Stangelen no gen, meget rue, ved Grunden lidet grenet. Sfederne bvibage tige, ved Grunden og i Spibfen fortagtige. Raflen i Enden vaa Stangelen. Fl. D. T. Fl. N. 276. Bolt, filic. T. 20. D. Stavgras, ftor hefterumpe, Studefnae. D. Stiefte, Sturgras, Cfavgras, Cfavisir. 3. Wffegrass Choubitil.

Stav Beftebale, B. Clav Pabderoffe, Dec. Pl. Beffr. Den udmærter fig fra de foreggaente ved en mere blagrage garbe, bed meget forte og meget fjerne Steder og ifær bed Rucheden. Raar Stonglerne itte bore Rafler paa Enden, ere de fpidfe, 1 . 12 Bob boie. Bleeraarig. Blomftrer i Juli og Auguft. I fugtige Stope, fielbnere end de foregagende.

Egenft. og Unvend. Dens fine Ruehed gier ben ifer brugelig til Polering. Buusbyrene vrage ben.

2ben Slagt: Slangetunge (Ophioglossum).

1. Almindelig Glangetunge (O. vulgatum). Gfafe tet cenliat. Aret tverabet. Lovet agformigt, uben Marer. Fl. D. T. 147. Fl. N. 693. D. og D. Slangetunge.

Beffr. Roden trevlet. Dele Planten er fodwanlig 3.4 Commer lang, men undertiden 8, 10; den bestager af et cenligt, file tet, bubt, beelrandet, mortgront Blad, fra bois Grund fremtom. mer et opret, filtet, linieformig eenfibig speradet Mr. Arftilfen 2112 Iæn•

Digitized by Google

langere eller af lige tangbe med Bladfillen. Rleetaarig. Blomftrer i Mai.

Dift og ber paa Enge og paa fugtige Straaninger, f. Er. ned gammel Bartou og imellem Torbet og Papiirsmollen, i Rorge naa Soten o. f. v.; i Solfteen ved Garten.

Baenft. oa Unvend. Quaget aber ben.

abie Slagt: Osmunde (Osmunda).

asma hoa 1. Maane Osmunde (O. Lunaria). Levet finnet, me 3picant Brunden arbragende; Smaabladene maaneformige, rundtaffe Bleth der Fl. D. T. 18. Fl. N. 185. D. Maanerude. R. Mari Luffiur. 3. Tunglurt.

Beffr. Roben treviet. Dele Planten 3.5 Commer bei. Loreale Lovet fillet, glat, aftagende: ulige finnet, guulagtig gront. Aret pour du fillet, opret, grenet. Grenene tucrabede og bære lobbrune, glatte . og are Sapfter i Randen. Fleeraarig. Blomftrer i Juni.

lindra fan Iste Afart: Rudebladet Maane Domund (O. l. ramcen Retz.) Fl. D. T. 18 ben neberfte Rig.

2den Afart: Camillebladet Maane Osmunde (O. l. metricariæfolia Retz) Fl. D. T. 18 den sverfte Rigur.

Dag Straaninger og imellem Rrat, temmelig fielden, f. Er. neb Brebe, Andergaard; i Rven ved Unborg; i Julland veb Mark len'; i holfteen ved Prees; i Dorge ved Berg og fere Steber.

Baenft, oa Unvend. Efter Bille fpifes dens Armaf Born i Morge. Den er forben brugt mod Digrrhee.

2. Ronge Demunde (O. regelis). Levet bobbelt finnet, i Spidsen ardragende. Omgabladene bierteformig slance formige, glatte. Fl. D. T. 217. Fl. N. 992. D. En gelbregne. M. Rongstela.

Beffr. Roden tot, fjedet. Den frembringer flere, oprette, lob grønne, firfede, 2.3 gob boie Lov. Smaabladene glatte, fint taffede. Forend Blomfringen ere alle Bladene eens, men efter ben forlange & , fom fidde paa den biomftrende Plante, fig og fage derved en anden gorm. Blomiterarene fammenfatte; Smacearene verelvife. Rapflerne nogleformige, lubbrune, aflappede. Alceragrig. , Blomfrer i Juni og Juli.

9 Stop . Mofer temmelig fielben, f. Er. ved Rubegaard, Birfered : pag Ralfter i Dorrebne . Lnng ; i gren bed Erolleborg. Caenft. og Unvend. Ubefjendt.

3. Slangerede Osmunde (O. Struthiopteris). Esvene finnede; Smaabladene balvfinnede. Det fruatbarende Staft Fl. D. T. 169. Fl. N. I. T. I f. 1:3. 9. tverabet. Lilg, Molfoortilg, Talg, Talg, Talgblom, Raaljabfte, Ors meblom, Ormeflaat, Ormeblomvinge, ftorfte Ormeblom. Thee, Savat Seiffe, Baiffe Bannegetta.

Beffer. Denne anfeelige Bregne beffager af en for Dangde Lov, fom ere famlede i Borm af en Tragt og ved Grunden forenebe i en meget'tot, fort, træcagtig Subftants, fom fremffpder trevlede Rodder og fom egentlig er Grunden af Lovene, lagte lagviis tot paa hverandre. Lovenefere 2 : 3 Bod boie. Smaabladene lans cetformig - linieformige, tilfpiblide, og det bele lov bar en næften lancetformig Sigur, ba be overfte og nederfte Smaablade ere mins dre end de midterffe. Midt imellem Lovene fremffide adffillige five, bruungronne Stafter, fom ere libet fortere end Lovene, fom paa Enden bore Blomfterar. Smaaearene ere gradebe, frumme inbab, brune. Bleergarig. Blomfrer i Juli og Auguft.

7 Stope, meget fielden i Danmart og tun funden, faavidt jea veed, i Stovene ved Frederifsborg i Sjelland og ved holtenhavn i Anen. Mere almindelig i Morge, ifær nordenfielbe.

Egenft. og Unvend. Dunge spiralformige Bladftub fpifes paa Belgeland i Morge, og huusbyrene ade bem gierne. Man indfamler Roben og Blabene i Norge og bruger bem baabe rage og togte om Binteren til Quagfoder. Roben giver en lyse reb Karve.

4be Slagt: Ulvefod (Lycopodium).

1. Ulmindelig Ulvefod (L. clavatum). Bladene ftreebe, i Enden traabformige. Blomfterbladene ubvidet : hindeagtige. De, blomfterbarenbe Grene nebentil flabborftebe, i Enben 2:3' deelte. Fl. D. T. 126. Fl. N. 224. D. Jordmos, Ule vefod, Rattehale. D. Rraatcfod, Rraatefiit, Rraatefodmos, Rraate: ftiig, Loen Rraatefod, Rave, Rever-Jamme. 3. Jafne.

902 Ere og Eppende Caffe, forfte Orben.

Beffr. Stænglerne fremliggende ubbredte til alle Siber, gres nebe, vite rodfindende, 1.2 god lange. De blomfierbærende Grene oprette, de golde neiliggende. Bladene tætte, taglagte, næften naaleformige og ende fig i en traadformig Borke. De oprett: Grene ende fig i en fladborket, opret Stilk, som bærer 2.3, valleformige, 1.1 % Comme lange Ar. Blomfierbladene gule. Lapslerne i Bladhjørnerne fiddende, cenlige, gule. Frome sports gule, meget sine. Fleeraarig. Blomfirer i Juli og August.

Almindelig paa Seder.

Egenst.og Anvend. Freet, bet saafalbte Semen Lycopodii eller Heremeel, brander meget hastigt og giver et fartt Stin, bet bruges berfor til at efterabe Lynild o. s. v. Det kan bruges tmod Hubleshed hos Bern. I Apotheferne anvendes det til at overtræfte Piller, og forhen er det bleven beugt mod Steensmerter 2c. Dillenius paastaaer, at man fan forbedre fordarvede Vine, ved at lægge denne Plante deri. I Sverrig forfærdiges Gulvtepper af Stænglerne.

2. Randhaaret Ulvefod (L. Selaginoides). Bladene ftreede, randhaarede, lancetformige. Blomsterbladene aabne. Fl. D. T. 70. Fl. N. 226. N. Bestevippa.

Beffe. Roben flintreplet; ben frembringer mange, nedliggende, grenede Stængler, som ved Grunden ere tyndere og besatte ned mindre Blade end oventil, omtreut 2 Sommer lange. Bladene briede med Spidsen ind ab, lyndine, glindsende. Kapfeene i Bladhjørnerne og ubmærte fig verved, at de overke ere entette og de nederke 4fornede. Bleeraarig. Blomfrer i August.

Paa Sjeldene i Rorge.

Rgenft. og Unvend. Ubeffendt.

3. 17øgenrandet Ulvefod (L. inundarum). Bladene firsede, heels og nogenrandede, linieformig lancetformige. Blomfterbladene ved Grunden udvidede, aabne. Fl. D. T. 336.

Beffr. Stængleine fremliggende, trybende, meget deelte, tætbladede, 2-3 Lommer lange. De blomfterbærende Grene oprette,
ubeelte, kjolleformige. Bladene tætte, paa Stængelen oprette. Blomfterbladene undertiden ved Grunden tandede. Lapflerne efter Smith nyreformige. Bleeraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Paa

Dag overfommebe Seber temmelig fielden, funden af Deder sed Frederiterube i Solfteen og af Sr. Dofman Bang paa Sals Deb Dofmansgave i Aven.

4. Otteradet Ulvefod (L. Selago). Bladene ftrøede, beel: og nogenrantebe, lancetformige, alle eensformige, gras bede. Stangelen tvebeelt, opret. Fl. D. T. 104. Fl. N. 205. M. Rragefod, Lumret, Rnetagras, Lufelommer, Bips pegras, Rofagras, Bumbergras, Roegras. 3. Bargelappe, Ofollafinger. R. Softa : Greas.

Beffr. Roben langtreplet. Stanglerne oprette effer opffigenbe. arenede, budte, toffere end bos de foregagende. Bladene meger tætte , mortgronne. Kapflerne i Bladarlerne, nyreformige, Aleer. garig. Blomftrer i Juni og Juli.

I boie Stove i Danmart, f. Er. veb Kolletolle. Syppigere i Morge, Island og paa Foreerne.

Rgenft. og Unvend. 3 Morge bruges Stangferne til Imag Rofte. Dag Færgerne anvendes ben mod Bruftfvae.

5. Semradet Ulvefod (L. annotinum). Blabene firses be, libet taffede, negenrandede, grabede. Blomfterbladene bredere, afftumpede. De blomfterbarende Grene aar lebbede. Fl. D. T. 127. Fl. N. 225. M. Bippegras, Gliifvippa, Skrubvippa, Spriikvippa.

Beffr. Stanglerne frubende, bladebe, 1 : 1 god lange og berover. De blomferbarende Grene oprette, benved i Ovarteer boie, tvedeelte og bave et led for bvert Mar. Blabene lancetformige, næften lige ubffagende. Blomferbladene tæt taglagte, guulagtige. Rapflerne npreformige, gule. Bleeraarig. Blomfrer i Juli og August.

I beie Gtove, f. Er. ved Bagfvær og Gjelfon; almindelia i Morge.

Egenft. og Anvend. Ubeffendt.

6. Sjeld Ulvefod (L. alpinum). Bladene 4radede, tage lagte, fpible, fiplede. Blomfterbladene agformig : lancetformis ge, flabe. Smaggrenene oprette. Fl. D. T. 79. 272. M. Guldet Jamne, Guld Jamne. 3. Jafne.

Digitized by Google

Befer, Stænglerne fremliggende, fenbende, tonde, minbre blae bebe end de foregagendes, af forffjellig kangde. Grenene oprette, tætbladede.; de blomfterbærende, verelviis grenede. Bladene tow tere end hos de foregagende. Blomfteraret fort, Blomfterblader ne brede ped Grunden, oventil tilspidsede. Rapslerne som hos den foregagende. Blomfter i August.

Paa Fielbene i Rorge

Egenft og Unvend, Den bruges til Buulfaroning.

7. Had Ulvefod (L. complanatum). Bladene 2redet fammengroede; Overstadens Blade eenlige, Arene parrede, stile tede. Fl. D. T. 78. Fl. N. 271. N. Jamne, Jenne, 3dne, Idnaf. F. Jauni.

Beffr. Stæn elen fremtiggente, fladgtig trind, grenet. Grenene tvebeelte, meget flade. Bigdene taglaate, spibse. De, som fibbe paa Stængelen, ægformig lancetformige. Blomferbladene bredere, indgule. Paa Enden af de blomfterbærende Grene sidder en lang, tond, guulagtig Still, som i Enden er deelt og bærer pali formige Ur. Bleeraarig. Blomftrer i Juli og Muguft.

Paa Sielbene i Morge, Island og Færserne.

Ægenft. og Unvend, Den bruges i Rorge til Suulfarpe ning, blandet meh Lyng og abstillige Lavarter.

8. Tpiplsom Ulvefod (L. dubium Koen.) Ubeefte, oprette, fladtrykte Stud. Bladene sammenfiltede, fisite, spiele, verelvise, tvesidet, taglagte, Fl. D. T. Fl. id. p. 11.

Beffr. Studdene tætte, i begge Ender tillpidiebe, neppe & Somme lange, Den er fun betjendt af den forte Befrivelfe, som findes i Ronigs Flora islandica, og ba han ifte fandt den blomftrende, er han endog uvis, om ben benborer til benne Slægt. Bleer, garig. Blomftrer i —

Paa Fielbine i Island.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

ste Slagt: Engelfob (Polypodium).

* Ded balvfinnede Lov.

1, Almindelig Engelsob (P. vulgare). Deb aflange, sibet taffede, budte Lapper. Roben ffjellet. Fl. D. T. 1060.

Fl.

Fl. N. 184. D. Engelieb, Engebregne, Steenfobe. D. Engelist, Marie Bregne, Steenspte, Steensptrob, Siffelrob. Birilrod, Spffelrod, Beilfota.

Steensede Mangelen, 3.

Beffe. Roben vandret, frobende, befat meb brune Stiel og Daar. Den frembringer flere, oprette, glatte, fillebe, noffen lancetformige, neberft finnede, I. I Bob boie Lov. Lapperne afverlen. be; de neberfie libet ind Kaarne veb Grunden paa ben overfie Gibe. Blomfterpletierne fibbe i en enfelt Rab pag bver Sibe af Derpen pag fapperne. Bleeraarig. Blomftrer bele Commeren,

Almindelig paa gamle Steengjerder.

Baenft. oa Unvend. I Morge fpifes Roben og males til Meel, fom bruges til Bred; fogt med humle i Band giver ben efter Bille en behagelig Drif, falbet Sirele Driffe. Den bar bledgigrende og flimoplefende Egenffaber.

** Levet finnet.

2, Magnefinnet Engelfob (P. Lonchitis), Smaablabene maaneformige , randhaaret : tanbebe. Stanglerne ffiallebe. Fl. D. T. 497. Fl. N. 49. M. Bestejafte, Grofte, liden Bignnelev.

Maanefinnet Mangelev, 3.

Beffr. Lovene oprette, lancetformige, mangefinnebe, 1 : 1 Sob boie. Smaabladene fortfilfede, tætte, meget fpiboraffede, bed Grunden oventil rundlappede; be sperfe blomkerbærende. ferne i gule, uordentlige Pletter. Bleeraarig. Blomprer i Juni. Daa Klipper i Rorge, f. Er. ved Ranen i Rordland.

Raenft. og Unvend. Ubeffendt.

*** Ded næffen dobbeltfinnede Lov.

3. Laaden Engelfed (P. ilvense), Lovene finnede, med halvfinnebe, aflange, bubte, paa Underflaben laabne Smaablade. Fligene agformige, beelrandede. Blomfterpletterne tætte i Ranben. Fl. D. T. 391. Fl. N. 635 (paa begge Steber under bet sinneife Dann Acrostichum ilvense). D. Sutgæffe, Lenblom.

Elbaift Freelen, 'B.

Digitized by Google

Beftr. Roben tættrevlet; ben frembringer fere, oprette, langfænglebe, i Omfredien lancetformige Lov, 6.8 Commer boie. Stænglerne, ifær paa de unge, haarede. Smaabladene modfatte; be neberfie fjernere. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

Baa Fjelbene i Rorge, f. Er. paa Eger paa Filefjelbet og i

Gillefforb.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

4. Rilde Engelich (P. fonranum). Levet linieformige lancetformigt, fpids. Smaabladene hierteformige, budte, halvsfinnede, rundtakkede, paa Overstaden glatte. Fl. D. T. Fl. isl. p. 11. Bolt. filic. T. 21. Rilde Mangelov, &

Beffe. Roben tat: og langtrevlet; den frembringer flere, verette, smalle, 2:3 Kommer lange Lov, Stænglerne ere lidet frumme, og ved Grunden besatte med temmelig fore Stjal. Smaabladene verelvise, temmelig tat sammen, paa Overstaden spegronue, paa Understaden tat besatte med Blomfterpletter. Blecraang. Blomftrer i Juli.

Daa Fjeldene i Island.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

5. Blod Engeliod (P. molle Schreb.) Levets Blade lancetformige, tifspidsede. Smaabladene aflange, budte, i Ensben rundtaffede. Fl. D. T. Schum. Enum. 2. p. 15 (under det rothste Mann af Athyrium molle).

Beffr. Den er efter Schwartz en Afart af den fnam finnebe, men er i alle Dele mindre og finere og Smaabladene ere fun rundtaffede, itte indfaarne, ved Grunden lidet forenede, saa be ifte ere ganfte dobbelt finnede. Stængelen uden Avner. Fleeraarig. Blomfrer i Juli og August.

Afart: Treklovet Blod Engelfod (P. m. trifidum) med bobbelt finnede Lov. Smaabladene i Enden 3tanbebe. Stangelen lidet avnet. (Athyrium trifidum Roth.)

Bed Stovgjerber tilligemed Afarten funden af Prof. Schmmacher ved Birtereb.

Egenst. og Anvend. Ubefjendt.

6. Jaablomstret Engelidd (C. depauperatum Schum.) Levet agformig affangt, ftivt, ligesom og de lancetformige, nande

vandrette Blabe. Smaabladene agformige, aflange, taffebe, bubte, med faa Blomfterpletter. Stangelen ftiv, uben Avner, Schum. Enum. 2. p. 17 (under Mann af Fl. D. T. Athyrium depauperatum).

Beffr. Den ubmærter fig fra ben foregagende, fom ben forreften meget nærmer fig til, ifær ved bredere og mortere gronne, fivere; tattere bladede lov, booraf de nederfte ere tilbageboiede; bredere Smaablade og færre Blomfterpletter, fom fibde ved Sjornerne imellem Safterne. Bleergarig. Blomftrer i Juli og Auguff.

Bunden af Drof. Schumacher ved Birfered.

Baenft. og Unvend. Ubefiendt.

8. Bjær Engelied (P. Thelypteris). Levete Blabe balvfinnede, libet runbtaffebe, de neberfte finnede, forsftagens be. Blomsterpletterne sammenisbne. Fl. D. T. 760. Fl. N. 625. M. Myrjaffe,

Beelfinnet Mangelsy, V.

Beffr. Roben lang, frobende; ben frembringer flere, oprette, i Omfredfen bred lancetformige Lov paa en lang Stilf. Bladene mobiatte, lancetformige, tilfpiblede, glatte, med agformige glige, fom ere paa Underfladen tot befatte med Blomferpletter og naar diffe ere modne, tilbagebeiede i Randen.

3 Mofer og Riar, f. Er. ved Lingbye Gee. Raenft. og Unvend. Ubeffendt.

Bjerg Engelidd (P. Oreopteris). Levets Blade balvfinnede, med beelrandede, paa Underfladen barpirfiertlede Rlige, fom have sammenfindende Blomfterpletter i Randen. Fl. D. T. 1121.

Beffr. Den ligner ben foregagende, men er meget forre og bar Blade lige til Grunden af Stilfene, boilte ere mindre og fjernere. Roden er og mindre treplet og fremftyder flere Lov; Stilten er lidet fiin avnet og Blomfterpletterne færre end den fore: gagenbes.

3 boie, fugtige Stove, f. Er. ved Birtered. Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

10. Budtfinnet Engelich (P. cristatum). Levets Blade agformig : lancetformige, med budte, i Enden spidstaf: febe

kebe Kliae. Fl. D. T. Fl. N. 985. Svenft. Bett. npe Dandl. T. 8. Tom. 9. N. Kamiaft.

Beffr. Lovet opret, i Omfreds smal-lancetformigt, 1-12 god boit. Bladene hjerteformig-aflange, fortfillede, verelvie; be nederste sjerne, korte og brede, de midterfte længere, smallere og tættere. Alle Fligene ægformig-aflange, meget budte; de overste bave Blomsterpletter i 2 Rader imellem Ribben og Randen, de nederste ere golde. Rieergarig. Blomstrer i Juni, Juli og Angust.

3 bedeagtige Glove fjeiden; Prof. Schumacher bar funbet ben ved Birtered; byppiggere i Norge.

Rgenft. og Unvend. Ubefjendt.

*** Lovene dobbelt . finnebe.

pa Underfladen Barede. Levstiffen avnet. Fl. D. T. Fl. N. 976. Bolt, fil. T. 26. N. Hvasseste, Spirissast.

Braadigt Mangelev, 3.

Beffer, Lovene smal-langetformige, morkgronne, 1:2 Sob boie, Stængelen og Stilkene tæt avnede. Bladene verelvise, laucetformige; Smaabladene ved Grunden oventil orede, paa Undersaden blegere. Den ligner den forste Art, men udmærker sig ifær sed dobbelt finnet lov. Fleeraarig. Blomftrer i Juli.

Bunden i Rorge i Gloven ved Bedfiad.

Ægenft. og Anvend. Ubetjendt.

12. Storfinnet Engelsch (P. Filix Mas.) Smaables dene budte, takkede. Stangelen avnet. Blomsterpletterne kredsformige, med et stort, npreformige navledannet Susk. Fl. D. T. Fl. N. 4. T. 1. f. 4. Bolton filic. T. 24. D. Bregne, Hanbregne, Stjerbregne. M. Grofte, Wolfoor, Molfordon, Grøn Wolfoor, Jaske, Sujaske, Store, Handlom, Roseblom, Rlojaske, Bustlokke. J. Burn, Burks ni. F. Trødra Rampar.

Storfinnet Mangelev, 3.

Beffr. Roben ftor, fixllet, vandret. Lovene i Omfreds lamcetformige, oprette, 2-3 god boie. Bladene verelvife, lancetformimige, med en lang Spids Smaabladene glatte, takkede, især i Spidsen, i Enden af Bladene sammengroede. Paa hvert Smallblad sidde 2 Rader temmelig fore Blomsterpletter; 3.4 i hver Rad. Svobet, som bedækker disse Pletter, er let affaldende og paa den ene Side klovet. Bleeraarig. Blomstrer fra Juli til October. Almindelia i Stove.

Egenst. og Anvend. Løvene, hvis Afte kan anvendes t Sabespherier, bruges til Stroelse, ere tjenlige til Garverie og ere i Siberien et Surrogat for Humle. Huusdyrene ade dem i Norge, og Noden indsamles endog der til Vintersoder; den kal, lagt under Tungen paa Heste, befordre Staldning. Med Saften af denne Plante frembringer Islanderne en ubestandig gron Farve.

13. Mullers Engelisch (P. Mülleri). Smaabladene nedlsbende, elliptiste, halvsinnet taffede, lidet tornede. Den sverste Deel af Stængelen jevn. Bladenes og Smaabladenes Nerver bugtede. Fl. D. T. 707. Fl. frid. T. 2. f. 2.

Spidstaffet Mangelov, B.

Beftr. Roben lang, trybende; ben frembringer flere, langfænge lebe, i Omfreds ægformig-lancetformige, lysgrønne, 1.12 god boie lov. Bladene lidet verelvife, zsidet-lancetformige; Smaabladene mobsatte, dybt fligede, besatte ved Elighjørnerne med smaa Blome flerpletter. I Randen spidse, tornagtig-tandede. Bleeraarig. Blomstrer i Juli.

Man finder adfillige Afarter, med smallere og bredere; mere eller mindre indfaarne Smaablade, og avnet eller jevn Stængel. Mere ubmærket er folgende:

Afart: Smallsver Mullers Engelfob (P. M. angustatum) med lange Lev; Bladene mobiatte og afverlende; Smaas bladene hjerteformig agformige, libet bubte og prede (Polystichum angustatum Schum.)

I fugtige Stove f. Er. ved Bagfvær og Birlered; Afarten funden af Prof. Sebu macher ved Birlered.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

14. Smaafinnet Engelfod (P. Filix fæmina). Smaar bladene halvfinnede, taffede, uden Braad. Levftilfen jevn.

Digitized by Google

Susbene nyreformige. Fl. D. T. Fl. N. 29. Bolt. fil. T. 25. M. Teiff, Troldblom, Troldjeffe, Fugleblom, Troldmolfoor.

Smaafinnet Mangelev, B.

Beffr. Roden tyf, ftjællet, vandret; ben frembringer fere, i Omfredfen bred-laneetformige, mortgronne, 1.13 god boie lov. Bladene verelvife, lancetformige, tilfpibiede. Smaabladene anange, nedlobende, tat befatte med smaa Blomsterpletter, med Goeb. Bleeraarig. Blomstren i Juni og Juli.

Afart: Agformig Smaafinnet Engelisch (P. F. f. ovatum) meb agformige, inbstaarne Smaablade og 3floede Blige. (Athyrium ovatum Roth.) Müll. Fl. frid. f. 3.

Denne Afart nærmer fig til Blod Engellob, men bar fibere, tættere og mortere Lov og fom ere tættere befatte med Biomfer.

Almindelig ved Gjerder, i Stove. Afarten ved Fredentibal. Birtered og Frederifsborg.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

15. Slatten Engelsob (P. laxum). Bladene es Stansgelen flattet bugtede. Smaabladene lancetformige, indflaaretstaffede, lidet orede. Fl. D. T. (Athyrium laxum Schumach.)

Beffr. Da bene flatne Bert giver ben et fjenbeligt Ubfernbe, bar jeg med Prof. Sebumacher anfect den fom en egen Art, fijont den nærmer fig meget til den foregaaende. Foruden de ansforte Caracterer er den mindre og svagere og har meget færre og froede Blomfterpletter. Fleeraarig. Blomftrer i Juli, Anguft es September.

Funden af Prof. Schumacher ved Audersbal. Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

16. Skjør Engelsøb (P. fragile). De nederste Blade meget fjerne. Smaablademe halvsinnede, indskaaret taktede. Levstilken vinget. Fl. D. T. 401. Fl. N. 848. R. Stierieste, Bergestaat.

Stjør Mangelev, V.

Deftr.

Beftr. Roben Micket, frybende, meb mange Erevler; den' frem bringer flere, i Omfredfen gfidet lancetformige, glatte , mortgrone, ne, 1.1 god boie lov. Stangelen mortbruun, alindfende-alat. Bior. Bladene lidet verelvife; Smaabladene bierteformige eller omvenbt agformig . lancetformige. Blomfterpletterne fugleformige. Smaa, bridagtige. Elceraarig. Blomftrer i Juni og Juli.

Mlmindelia i' Stopheder imellem Stene.

Raenft. og Unvend. Ubeffendt.

**** Levene næften adobbelt finnebe.

17. Bred Engelfod (P. dilatatum Hofm.) De neberfte Blade dobbelte; de gverfte entelt finnede. Smaabladene inds Ragret : taffebe, libet tornebe. Stangel og Stilf ffiallebe. Fl. D. T. 759 (under Navn af P. Dryopteris). Polyst. spinosum Schum. Müll. Fl. frid. f. 4.

Beffr. Roden fnollet, langtrevlet. Lovene i Omfrebs meget brede, bierteformig etrefantede. Smaabladene modfatte, agformiglancetformige, taffebe, ifer i Spidfen. Blomflerpletterne rundag. tig, nyreformige, tatte. Bleeraarig. Blomfirer i Juli og Muguft.

Ifte Afart: Vinget Bred Engelidt (P. d. subalatum) Emftilfene libet vingebe ved Blabftilfene. (Polyetichum dilatatum Schum.)

2den Afart: Starntydebladet bred Engelied (P. d. coniifolium). Smaabladene rundtaffebe, fiinbraadbebe. Looftangelen ved Grunden tat befat med lancetformig : fpelfors mige Apner. (Polystichum coniifolium Schum.)

Narmere Undersogelfer og Sammenligning med levende Blanter, maa afgjøre, om benne er en egen Art.

Ded Stongjerder i Darbeden af Birtered, boor baabe Doved. Arten og Afarten ere fundne af Prof. Gebumacher.

Baenft. oa Anvend. Ubeffendt.

***** Meer end 3dobbelt fammenfatte lov.

18. Trebladet Engelied (P. Dryopteris). Esvene 3: toblet: bobbelt finnede. Bladene gabent : nedbsiede. Smag: bladenes Blige budte, lidet rundtaffede. Roben traabformig-

FI.

Fl. D. T. Fl. N. 31. Bolt. fil. T. 28. D. Enge bregne, Egebregne. N. Rraagesoetblom.

Trebladet Mangelev, 3.

Befte. Roden tond, krobenbe, uben Stial. Lookanoeler meget tond, lang, glat, tikligemed Lovet, omtrent i Fod bei; bent beler fig forft i 3 Stille, hvilke igjen ere bobbeltfinnede. Lovet i Omfredsen næften lige-3sidet, tondt, lobgront. Smaabladene aflange, fibbenbe, mabfatte; de pderfte sammengroede. Blomferpletterne smaa og sidde nær ved Randen. Fleeraarig. Slomfret i Jusi.

Dift og ber i Gtove og gunbe.

Ægenft. og Unvend. Ubeffendt.

bte Slagt: Bremmelov (Pteris).

1. Almindelig Bremmelov (P. aqvilina). Esvet mans gedobbelt : sammensat. Smaabladene lanectformige, spidse; de nederste halvsinnede. Fl. D. T. Fl. N. 30. Bulliard Herb. T. 207. D. Bregne, Keiservaaben, Flagt Grn. N. Eensav, Enestab, Eenstting, Korsblom.

Drn' Bremmelev, 3.

Bester. Roben tapformig. Covene meget ftore, udbrebte, tetts melig glatte, 2:3 god boie. Smaabladene modfatte, beetrandes de, siedende; de poecste sammengroede. Bleeraarig. Blomfrer i August.

I heitliggende Gfore og paa heber.

Egenst. og Unvend. Japaneserne o. fl. spise bene unge Stud og Robber (som dog maastee ere af en anden Urt). Her abe Svinene dem, og blive meget sede derester, og i Russland stal disse Robber bruges til Karduans Beredning. Es vene selv bruges som Brandsel, som Streelse, til Gjødning og til sine Huders Tilberedning. Usten deraf er tjenlig til Slas og anvendes i Engelland til Vast. Gled itseh anbefaler denne Plante til Flyvesandets Dampning, men den groer neppe hvor der itte er Stov eller Krat. Roben har ormdrivende Egenstaber.

2. Rrufet Bremmelov (P. crispa Smith.) Levet 3006 beit fammenfat. De golbe Smaablade fileformige, indffaarne;

de flomsterbarende, elliptiffe, budte, hvelvede. Fl. D. T. 496. Fl. N. 1055. (Paa begge Steder under det linne:ffe Ravn Osmunda crispa). Olavs Stjag, Krustalg, Heftes, sprang, Torbol.

Kruns Osmunde, 3.

Beffr. Roben tættreplet. Lopfængelen ved Grunden opftigende, glat, bugtet, tilligemed kovet omtrent 1 god lang. Lovene omtrent 3dobbelt- finnede. Smachladene filfede. Fleergarig. Blomfrer i Juli.

Daa Sjeldene i Morge, f. Er. ved Snaafen.

Egenft. og Unvend. Efter Bille er ben fabelig for hefte.

7de Slægt: Radelov (Asplenium).

1. Aundfinnet Radelov (A. Trichomanes). Levet finnet. Smaabladene agformig rundagtige, rundtaktede. Leve fillen glindsende, paa Understaden kjølet. Fl. D. T. 119. Fl. N. 281. N. Smaablom.

Beffr. Roben tot, tættrevlet, fort; ben frembringer mangfole bige linieformige, fortstanglebe, morfgronne, 3.5 Commer lange Loo. Stængelen og Stillen mortbruun glindsende. Smaabladen ne mange Par, modfatte, næften siddende, rundtaffede; paa Unsderfladen lidet blegere, med 6.8 Blomsterftriber. Bleeraarig. Blomstere om Sommeren.

Paa gamle Steengierder, fielden i Danmart, f. Er. ved Bits terod, Gorgenfrie, i hareftoven; hoppigere i Porge og holfteen.

Rgenft. og Unvend. Ubeffendt.

2. Lyogron Radelov (A. viride Huds.) Lovet finnet. Smaabladene verelvise, kileformig rundagtige, rundtaktede. Stilken paa Undersiden flab. Fl. D. T. 1289.

Beffr. Foruden det anførte, udmærter den fig fra den foregaaende, fom den forreften meget ligner, ved en gron Stilt; Lovets Infere garve, mere fpidse Smaablade og tættere Blomfterfireger. Fleeraarig. Blomftrer i Juli og August.

Paa Fjeldene i Morge.

Rgenft. og Unvend. Ubefjenbt.

Mmm 3. Nors

914 Tre og Tybende Claffe, forfte Orben.

3. Mordist Radelov (A. septentrionale Hull.) Levet halvsfinnet. 3deelt. Smaabladene eller Fligene verelvise, liniefer mige, i Spidsen lasede. Fl. D. T. 60. Fl. N. 206 (par begge Steder under det linneisse Navn Acrostichum septentrionale). N. St. Oles og Olai Stjæg, Olaie Bart, Beengres. Nordisk Kreelev. V.

Beffr. Roden tat fort og langtrevlet; ben frembringer fere, oprette, med Enden nedboiede, temmelig langkanglede, morfgromne, glatte, ved Grunden smalle, tilligemed Stængelen, 2:3 Kommer lange Lov. Blomferlinierne tætte, brune og bedæfte bele Underfladen. Aleeraaria. Blomftrer om Sommeren.

Paa gamle Steengjerder, sjelden i Danmart, f. Er. imellem Sorgenfrie og Zuglevads Molle; hyppigere paa Fjeldene i Rorge.

· Egenft. og Unvend. Ubefjenet.

4. Munr Radelov (A. Ruta-muraria). Levet verels viis finnet 3foblet. Smaabladene rudeformig fileformige, aabne, i Spidsen gnavede. Fl. D. T. 190. Fl. N. 282. D. Muurrude, Steenrude. R. Torbae, Torboe, hestesprang, Smaablom.

Beftr. Roben tyf, libet fnollet, fort; ben frembringer flere, aabne, morfgronne, glatte, temmelig langstænglede, med Stavgelen 3 = 6 Commer lange Lov. Bladene filfede, 3foblede, idet tilbageboicde. Blomfterfregerne tætte. Fleeraarig. Blomfter om Sommeren.

Paa Steendigerne i Solficen; i Norge paa Fjelbene. Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

5. Verelbladet Radelov (A. alternifolium Jaqv.) & vet finnet. Smaabladene verelvise, kileformige, oprette, i Spidsen gnavede. Fl. D. T. Jaqv. Misc. v. 2. T. 5. f. 2.

Beffr. Roden tot- og forttrevlet; den frembringer mangfeldige Lov, som ere kortere og finere end den foregaaendes. Smadbladene fillede, glatte. Blomfterfregerne færre og blegere end hos den foregaaende. Fleeraarig. Blomfter om Sommeren.

Paa Steengjerder; i holfteen efter Weber.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

6, Gott

6. Sort Radelov (A. Adiantum nigrum). Esvet næs ften muurifeeformiat, finnet. Bladene verelviis : atoblede. Smaabladene lancetformige, lidet fpidfe, inbffagret : taffede. Fl. D. T. 250.

Beffr. Roben langtrevlet; ben frembringer flere, oprette, lang. filfebe, mortgronne, 6. 10 Commer boie for. Bladene af famme form fom Lovet, glatte. Stangelen fortbruun, glindfende. Smaabladene paa Underfaden blege. Blomferfregerne brune. Rleerag. ria. Blomftrer om Commeren.

Runden i Dorge af Zabritius ved Balbers og paa Bornbolm paa Strandflipper af Deber.

Rgenft, og Unvend. Ubeffenbt.

- 8be Clagt: Ramlov (Blechnum).
- 1. Mordift Ramlov (B. boreale Swartz). Levet fam: formia : finnet, glat. Omaablabene linieformige, lidet buble, beelrandede. Fl. D. T. 99. Fl. N. 213 (paa begge Steder under bet linneiffe Davn Osmunda Spicant). D. Milturt. D. Riefam, Bienfam, Lufegras. R. Blov . Greas.

Rambladet Demunde. B.

Beffr. Roben fort, fficilet, mangetreviet. Levene oprette, fmal - lancetformige, tilfvibfebe, ved Grunden og i Spidfen balvfins nede. Smaabladene mangfoldige, lidet ulige mobfatte; be nederfte bred rundagtige. De blomfterbærende lov todeligere finnede, meb Smallere Smaablade. Bleeraarig. Blomftrer i Juli.

Sift og ber i boitliggende Glove, f. Er. ved Freberitsbal, Birfered, Rudegaard; meget byppig i Mordlandene.

Baenft. og Unvend. Er pag nogle Steder bleven brugt fom Paafatning ved Bibrpaning.

obe Slagt: Bindelov (Hymenophyllum).

1. Tvedeelt Sindelov (H. tunbridgense Smith.) Povet verelviis:bobbelt:halvfinnet. Bligene fiintaffebe. Blomfterne eenlige i Rligarlerne. Fl. D. T. 954 (under det linneiffe Davn Trichomanes tunbridgense).

Evebeelt Ranblov. B.

Befer. Roben fiin, tenbende, med mange baarformige, robag. tige Trevler. Levene nedliggende, gjennemfigtigehindeagtige; Smaa M m m 2

916 Ere og Tyvende Claffe, forfte Orben.

bladene flovebe, budte, med en robagtig Rerve paa hver Blig. Kapsterne filfede, aflappede. Bleeraarig. Blomfrer i Juni.

Bunden af Prof. Babl i Bergens Stift i Rorge.

Bgenft. og Unvend. Ubeffenbt.

10be Clagt: Pilledrager (Pilularia).

1. Ajær Pilledrager (P. globulifera). Levene trackformige, med dets sorte fugleformige Frugt ved Grunden. Fl. D. T. 233.

Beffr. Roben langtrevlet. Stængelen traabformig, fremliggende, frubende, 4.6 Commer lange. Levene oprette, fyelformigtraabformige, fnippeformige eller verelvise, glatte, spide. Frugten tugleformig, eenlig, haaret, 4rummet, opfoldt med negle bride og nogle gule legemer, af brille Smith antager de ferfte for at være Brugthuder og de sibste for Stortnappe. Bleeraarig. Blomstrer i Juni og Juli.

3 Mofer, meget fjelden, f. Er. ved Blintappergaarden og i Dobberreb.

Egenft. og Unvend. Ubetienbt.

11te Slagt: Brafenfobe (Isoetes).

1. See Brafenfode (I. lacustris). Levene fpelforminge, falv valfeformige. Rapflerne rundagtige, 2rummede. Fl. D. T. 191. Fl. N. 607. N. Brafengras, Tang.

Ose Brafenlyft, B.

Befer. Roden knollet, med mange, lange Trevler. Lovene oprette, fivformige, tatfamlede, spidse, leddede, glatte, 4rummde, 2:4 Commer hoie, ved Grunden hvidagtige og omfattende Lapselen, som er opsyldt med mange hvide, smaa Froe. Bleeraarig. Blomfirer i Juni.

I Mofer og Goer, i Danmart; tun funden af D. F. Maller i en Dam i Frueftov ved Frederiksdal; hyppigere i Rorge i Lekemarten.

Egenst. og Anvend. Efter Strom foerer man Qveg meb ben i Rorge. Brasen abe den.

Unden

Anden Orben. Bladmoffer (Musci).

12te Slagt: Rodmos (Sphagnum).

1. Almindelig Rodmos (S. cymbifolium Swartz). Nebs bsiede, ophovnede Grene. Bladene agformige, budte, bugede. Fl. D. T. 474. Fl. N. 202 (paa begge Steder under det linneiske Navn af S. palustre). D. Hvidmus, Asomus. N. Hvidmus, Asomus, Iglemose, Graamtose, Huusmoes, Aprimoes, Hjeffiemoes. F. Muiro: Most.

Rjar hattelse, V.

Beffr. hele Planten boid- eller rodagtig. Mosfiængelen opret, tæt, 4.6 Commer lang, med mange tætbladede, i Spidsen tonde Grene. Bladene ligge tæt paa hverandre og ere med Spidsen lidet indboiede, paa Overstaden bule. Frugtstilten sidder paa Enden af Stængelen eller Grenene og er temmelig fort; den bærer paa Enden en astang fuglesormig Lapsel, med et stadt Laag. Bleeraarig. Blomfrer i Juni.

Overmaade alminbelig i Corvegrave. .

Bgenft. og Unvend. I Morge bruger man ben til at lægge i Stoene for Fobsvie; ben anvendes ligeledes til at stoppe imellem Bræderne i Træchuse, og til at tætte Bandrender og Damninger. Udentvivl er ben een af de vigtigste Planter til at danne Torv.

13de Olagt: Saarmund (Phascum).

1. Tilfpidset Saarmund (P. subulatum). Stangelen opret. Rapselen naften siddende. Bladene spelformige, aabne, ved Grunden brede, i Spidsen haarformige. Fl. D. T. 49. f. 2.

Beffr. Overmaade liden; Stængelen bladet, udeelt. Blabene taglagte, heelrandede, guulagtig grønne; de overfte ifær meget flint tilfpidfede. Kapfelen ægformig, glindfende, lysbruun. 1garig. Blomftrer i November, har Kapfler i Marts.

Paa Agre og Jordbiger.

Rgenft. og Unvend. Ubefjendt.

14be Olagt: Rilbemos (Fontinalis).

1. Lang Kildemos (F. antipyretics). Stangelen meget grenet. Bladene agformig: tilspidsede, kislede, taglagte i 3 Raber, med omvendt: agformige Kapsler paa Siden. Fl. D. T.

Fl. N. 988. Dili. hist Musc. T. 33. f. 1. D. Bandmos. D. Sotmoffe, ftor Lontmoffe.

Ildfluffende Kilbevaaner, V.

Beffr. Sixnglerne grenche, bladede, findende flatne, I 366 lange. Biadene bruungronne, beelrandede. Lapflerne nafen fiddende, omgewne af et Mesbæger. Laaget spessormig tileformat, budt. Ileeraarig. Bærer Frugt om Sommeren.

Dift og ber i findende Band.

Egenst. og Unvend. Da den beholder lange Figtighed bos fig, er den anbefalet til Bekladninger for at moditage Ile debrand.

15de Slagt: Burbaumie (Buxbaumia).

1. Bladlos Burbaumte (B. sphylla). Uden Stængel eller Blade. Rapselen agformig, paa ben ene Sibe kjær afs stumpet. Fl. D. T. 44. Fl. N. 571.

Beffer. Roben trevlet. Sapfelfillen opret, 2.3 Linier boi. Sætten aftang, affalbende forend Kapfelen modnes. Laaget fouil, fort, budt. 1aarig. Bærer Brugt i October.

Meget fielden's funden paa et Dige ved Bagfvær : Soc. hoppigere i Dorge.

Egenft. og Anvend. Ubefjendt.

16be Slagt: Styggeknop (Splachnum).

1. Angformig Styggeknop (S. ampullaceum). Wis fatningen omvendt conift, budt, grønagtig merkred, megt tyftere end Kapfelen. Bladene lancetformige, spidse, taffebe. Fl. D. T. 822. Fl. N. 798.

Beifer. Stænglerne meget tætte, oprette, i Comme lange. Bladene tætte, fjolede; be nederfie smallere. Lapselfillen længen end Stængelen, lidet bugtet, rodagtigt. Eiseningen pæreformig, rodagtig. Lapselen valleformig, liden, guulagtig. raarig. Bærrer Frugt i Juni og Juli.

I Mofer, fielden , f. Er. i Ordrups . Mofen.

Ægenft.

Egenft. og Unvend. Ubefjenbt.

17be Slagt: Jomfruehaar (Polytrichum).

1. Almindelig Jomfruehaar (P. commune). Stans gelen ubeelt. Bladene linieformig : lancetformige, fiint : taffebe. Kapfelen opret, 4hiernet. Tilfætningen rundagtig. Fl. D. T.

Fl. N. 203. Dill. hist. T. 54. f. 1. D. Jomfrues haar, Gulbhaar, Fruehaar. M. Bisnmofe, Krageliin, Krages fod, Maltemose. F. Trealamost.

Alminbelig Ulbhatte, B.

Befer. Roden tæt- og langtrevlet, frybende, baaret. Stængelen opret, rank, bladet, 3 = 6 Kommer bei. Gladene mortgronne,
lidet flive, aabne, glatte. Blomfierne tveboe, paa Enden af Stængelen, som bos hannen foreftiller en flivedannet Stjerne. Lapfelen bos hunnen sidder paa en lang, bruun Stilk, og har en rodagtig Munding og et guulagtigt Laag. Hætten dobbelt; den indvendige siin- hindeagtig, den udvendige tæt- guulagtig haaret. Bleeraarig. Blomfirer i Mai og bærer Brugt i September.

Almindelig i Corvemofer, Beder 1c.

Ægenst. og Unvend. Den har forhen været brugt i Medicinen. Rapselen, som i Norge kalbes Goute: eller Rraaste Raan, spifes der af abstillige.

18de Slægt: Endeknop (Bryum).

1. Tag Endeknop (B. rurale). Stangelen grenet. Bladene budte, tilbagebsiede, i Spidsen haardragende; be sversste stjerneformige. Kapsterne agformige valseformige. Fl. D. T. Fl. N. 576. Dill. hist. T. 45. f. 12. N. Gaaffrena, Tagskrena.

Beffr. Stanglerne meget tat samtede, grenede, blabede, 1½2 Commer lange. Bladene morkgronne, heelrandede, aflange.
Stilkene i Enden paa Stangelen eller undertiben paa Siderne, naar
Stangelen forlanger fig. Kapfelen opret. Fleeraarig. Barer
Frugt i Februar.

Almindelig paa Straatage.

Egenft. og Unvend. Man paaftager, at ben conferverer Straatage.

2. Kils

2. Rilde Endeknop (B. fontenum). Rapfelstilkene eprette, langere end Stangelen. Bladene agformige, heelrande be. Grenene oprette, traabformige, i Bundter. Fl. D. T. 298. Fl. N. 673. N. Kjal Mosa, Kjelmarla. (Mnium font. Lin.) Rilde Stjerneknop, B.

Befer. Stænglerne meget tæt sammen, ved Grunden tuffarvet. filtede, med Stilken 2.3 Commer lange. Bladene taglagte, torte, fjolede, spidse, lysguulagtig gronne. Kapselfilkene rode. Rapselen ludende, bruun, suret, ægsormig. Fleeraarig. Sorver Frugt'i Juli.

Almindelig paa vaade Steder,

Ægenft. og Unvend. J Lapland ansees ben som et Tegn til Kildevald.

19be Glagt: Sideknop (Hypnum).

1. Copgrenet Sideknop (H. proliferum). Stangelent 3bobbelt finnet. Bladene hjerteformige, tiltryfte, 1. 3nervede, matte, heelrandede. Laaget speiformigt. Fl. D. T. Fl. N. 373. Dill. hist. T. 35. f. 14. N. Steenbregnemoe.

Breanengtia Sidefnop, B.

Beffr. Stanglerne fremliggenbe, tat tiltrofte til Jorden, Ira Bob lange. Bladene tat taglagte, lidet bule. Moshægeret foch formigt. Stilfene robe, flere samlebe. Lapselen lidet lubende, valseformig. Fleeraarig. Giver Frugt (men sjelden) i April.

Almindelig i boie Gfove.

Ægenst. og Anvend. Denne, tilligemed alle lignende Arter, bruges meget til Udstopning i Madradser. I Sveris anvendes de til at tætte Sprækker i Huse.

Af benne Orden findes her mangfoldige Arter, som jeg itke her har anført, fordi Rummet ikke tillod det og fordi kan faa, som ikke udsørlig studere Botaniken, undersøge diske smaa Planter; den Nytte, man kan have af dem, er og tils fælles for flere, saa man ikke behøver, for denne Aarsags Stold, at beskrive de forskjellige Arter og antegne Nytten ved hver. Jeg, troer det derfor rigtigst, at ansøre her under eet, ikke allene deres ockonomiske Nytte, men og den bekjendte. Indslydelse, de have i

Maturens Duusholdning. Storre Moffer, ifar af Slagten Sie befnop og fom vore paa torre Steber, ere meget tjenlige til Indpafning, til at ftoppe Spreffer, Matter og fligt, en Deel af bem fan bruges til gruentimmer Pont. Ell Ubftopning ere be mere tjenlige end Strage; be ere theget elaftiffe; Mufene, pagbygge iffe Rebe i bem, og lopper og Bæggeluus De famles til ben Benfigt i September, torres og renfes, fprent de bruges til Ubftopning. De beffitte fpabe Planter mod Rulde og Bede, Blaft og Regn; de betlade Eraer: ne mod Mordenvind, give Fuglene Stof til Reber, beforbre Stovverternes Spiren i bet de formere Mulbjorden, renfe Luften, opfpide Mofer og Morabfer, banne Epro, tjene Infefterne til Stjul o. f. v. Man bar og anbefalet bem til abffilligt Fletarbeibe, iftedet for Strage, ba de langere vedligeholde deres Fjerfraft (Elafticitet). De gipre ofte Enge af Morabfer, men goale Graffet paa Engene, de beflade ofte torre, ufrugtbare Steber, fom be tillige give Sisbning, giere mere tjenlige til at bare andre Planter, og betage bet Ubehagelige for Biet, fom Eerte og Ufrugtbarbed give. . Dan har beftyldt biffe Doffer, ligefom de folgende for at fade Eraerne, be fibbe paa. Det fan not ifte nagtes, at be forbinbre Traernes Ubbunftninger, famle gugtigbed og Stey, og beforbre berved Rraft, Forraadnelfe og andre Sygdomme hos Eraer: ne, abstillige Insefter blive og loffede til og bore fig ind i Bars fen; men ved Roderne fade de neppe Eraerne, ba beres Rod: ber ere faa fine, at be neppe fan igjennemtrange Overhuden af Barten, og ba de udentvivl brage beres mefte Daring af Luften, Regn, Dug og Lys igjennem Bladene. Erwernes Sygdomme ere fielden foragrfagede ved Mofferne; men naar Eraet er fygt, befordrer bet Moffernes Bert. Det vilbe berfor iffe fonberlig notte Erwerne, at man tog Mofferne af bem, men veb at holde Eret friff, vilde man forebygge, at Mofferne faftede fig berpaa.

Moffernes Blomfter ere meget vanffelige at opdage, og mage med væbnet Die foges i Bladhiernerne eller i Enden paa Stænglerne. De runde ftilfebe eller uftilfebe Knopper, fom man finder paa Mofferne og for har anseet for Storfnapper, ere ifte anbet end Froehusene, og det Stor, de indeholde, deres Froe; de traadformige i Almindelighed robe Stilke eller Borfter, de sidde paa, feyde forst ub, efterat Blomstringen er forbi.

Eredie Orden . Lovmoffer (Hepatica).

20be Olagt: Jungermannie (Jungermannie).

1. Slad Jungermannie (J. complanats). Stanglarne frybende, flade. Blabene og Arelbladene rundagtige, tæt taplagte. Rapfelens Klapper lancetformige. Fl. D. T. 1062. Fl. N. 521.

Befer. Stængelen meget grenet og ubbrebt, ligesom bele Planten bruun, tæt besat med Blade, 1.2 Commer lang. Rosbugeret aflangt, sammentryft. Stillen meget fort. Fleeraarig. Baret Frugt om Esteraaret.

Allmindelig paa Ercer og Stene.

Egenft. og Unvend. Ubeffenbt.

21de Slagt: Markantie (Marchantia).

1. Almindelig Markantie (M. polymorpha). Levene budt lappede. Hanbægeret stjoldformigt. Hunnens hweivet, 10:12flovet. Fl. D. T. Fl. N. 19. Schmiedel icon. T. 9 0g 29. D. Band: Leverurt, Opemule, Severmus, Steenseverurt.

Beffer. Lovene flabe, ubbrebte, glindfenbe. grønne, med giesnemfigtige, rubeformige Marer; paa Underfladen bruunagtige, tat befatte med fine Robtrevler. Paa Overfladen findes adfillige tonife, i Randen rundtaftede Fordybninger, i bvis Bund findes adfillige grønne Korn, som ansees for et Slags Stud eller Log, borred Planten formeres. I Bladfligenes Hjorner sidde Blomfterne paa Stilfe, hvoraf Hunnens er ftraalet, Hannens derimod tun rundtate tet. Blecraarig. Blomfter om Sommeren.

Almindelig paa fugtig Jord.

Rgenft. og Anvend. Ubetjendt.

Digitized by Google -

22de Slagt: Sornmos (Anthoceros).

Prieket Sornmos (A. punctatus). Levet fruset, fliget. Rapfelen opret, linieformig : fpelformig. Fl. D. T. 396. Fl. N. 872.

Driffet Sornfrone, 3.

Beffr. Lovene udbredte i en Rreds, flatt tiltenfte paa Jorden, mertgrenne, med ophavet Rand, i Gjenneminit 3-1 Comine. Danblomflerne bagerformige, indtrotte i Lovet meb en fliget Rand. Sapfelen opret, aflappet. Rlapperne udvendig brelvede. 1garig. Blomftrer om Efteraaret.

Dag Marene efter Soffen.

Baenft. og Unvend Ubefjendt.

23be Slagt: Blafie (Blasia).

I. Liden Blaffe (B. pusilla). Levene budt lappebe, i Randen frusede. Frugterne oprette, i Randen af Lovet. Fl. D. T. 45. Fl. N. 787.

Beffr. Levene fom den foregagendes, men mere flade og lidet taglagte og tjodebe pag Underfladen, i Randen befatte med imag Augler og i Spidfen, veb Enden af Rerverne med agformige, trum. mede Rapfler. 1aarig. Blomftrer om Efteraaret.

med Ranben af Grovter.

Rgenft. og Unvend. Ubetjenbt.

24de Slagt: Riccie (Riccia).

I. Slydende Riccie (R. fluitans). Esvene fleetdobbelts tvebeelte, linieformige, i Enden, budte, fisvede. Fl. D. T. 285.

Beffr. Levene frommende, tæt inbriffebe i breranbre, af 3,1 Commes Langde, losgronne, gjennemfigtige, næften bindeagtige. Blomfterne i imaa Rugler paa Unberfaden mod Spidfen af Bli gene. saarig. Blomftrer om Efteraaret.

Sift og ber i Torvegrave.

Egenft. og Unvend. Ubefjendt.

Fiere

Rierde Orden.

Tarrer (Alga).

25be Slaat: Vandbinde (Ulva).

I. Taftagtig Vandhinde (U. latissima). Esvet eenligt, meget bredt, fladt, i Randen lidet bolget. Fl. D. T. Fl. N. 115, og 1002, T. g. f. 5? (ben fibste under Ravn af U. maxima). D. Bestefol. J. Fjergin. F. Gleaval.

Beffr, Den er lysgron, taftagtig, glindfenbe glat og weret guulagtig, ganffe bindeagtig. ragrig?

Rinbes almindelig opdreven ved Strandbredberne.

Egenft. og Unvend. Svor ben findes i Dangbe, fan ben bruges til Sisbning. Af Mangel pag andre Asbemibler, Ral ben være fpiift af Færseenferne,

2. Tavle Pandhinde (U. umbilicalis), Lovet flatt, Rioldformigt, Ibladet, laderagtigt. Fl. D. T. Fl. N. 959. Dill. hist. T. 8. f. 3, F. Slaigii,

Beffr. Den beftager af en ubbredt, bugtet, glat, libet foldet Dinde, fom med Diddelpunctet er fæftet til Stene.

Paa Klipper ved Rorge, Island og Færeerne.

Raenft. og Unvend. Den indfamkes i Stotland i Rarts Daaned og fpifes togt, med Cobife og Peber, man bruger og at nebfplte ben.

. 26be Stagt; Alber (Fucus),

I. Taffet Alder (F. serratus). Levet fladt, tvebeelt, taffet : tanbet, med vorteformige Blomfter i Spidfen. Fl. D. Fl. N. 44. D. Bredtang, Riber. T.

Saugtaffet Tang, 3.

Beffr. Roben Gjolbformig, fæftet paa Stene. fiengelformigt ved Grunden, derefter blabagtigt, bruunagtigt, læberagtigt, med en hovebribbe igjennem alle Delinger, 1 Comme bredt pg 1 god langt og berover.

Dag Stene og Klipper i Savet, ben finbes bift og ber opere-

ven paa Strandbredder.

Egenft, og Unvend. Quaget aber ben.

2. Blæ

2. Blære Kløer (F. vesiculosus). Løvet fladt, tvedeelts ribbet, heelrandet, med parrede Blærer i Hjørnerne, og Borster i Spibsen. Fl. D. T. Fl. N. 101. Esper. Ic. T. 12. D. Kløer, Strandklever, Buetang, Swinetang, Fattigs mands Tang. N. Ku Tang., Knop Tang. J. Klo Pang, Bolu Pang, Belgia eller Punna Pang. F. Bløro Teâra.

Blare Tang, B.

Beftr. Roben fom den foregaaende, bvillen den ligner, men udmærter fig, foruden det anførte derved, at Løvene ere fmallere og libet tottere. Blecraarig.

Afart: Ubspærret Blære Alder (F. v. divaricatus) med tvedeelt ubspilet Lev. Fl. D. T. Esp. Ic. T. 11. Paa Stene og Alipper; almindelig opdreven paa Strandbredder.

Egenst. og Unvend. Da denne Art er den almindeligs ste af denne Slagt, saa er det isar den, som anvendes til Tangsbranding for at vinde Affen eller den saakaldte Kelp, der er en meget søgt Handelsartikel. Quaget og isar Spinene ade den, og i Nordlandene indsamler man den og koger den til dette Brug. Den giver en bedre Gjødning end den almindelige Bandel Tang (Zostera marins).

3. Anudret Bloer (F. nodosus). Esvet sammentrykt, tvebeelt. Bladene heelrandede, 2sidede. Blarerne eenlige, uds videde. Fl. D. T. 146. Fl. N. 244. N. Hestetang, Knopstang. J. Pykva Pang. F. Bloro Teara.

Rnube Tang, 3.

Beffr. Roden som den foregaaendes. Lovene 3:4 Fod lange, 2.3 Linier brebe, meget grenede, perlebaandformig. opblæste omtrent ved hveranden eller 3die Comme, olivensarede. Blomster, blærerne stilfede, verelvise, omvendt ægformige, gule. Fleeraarig. Ded Strandbredder og paa Alipper, især i Norge.

Begenst, og Unpend. Faarene abe den i Island. I Wordlandene koges den til Quagfoder. Paa Island og Fære verne farver man grønt med den.

4. Strens

4. Strenge Alder (F. Filum). Den bestaaer af trinde, ubeelte, bruffede, strangeformige Traade. Fl. D T. 821. Fl. N. 347. D. Strange. N. Pine. F. Puina.

Traadagtig Tang, B.

Bestr. Den ligner fuldtommen en Carmestreng, er ofte mere end 2 Alen lang, overmaade fiinleddet, slimet at fole paa, balv igjennemsigtig og stiden gunlagtig. Efter Roth sidder Frugten i Korm af en Agern paa Enden af Traaden. Bleeraarig?

Alminbelig opbreven paa Gtrandbredden.

Egenft. og Unvend. Kperne abe ben i Morge.

5. Gaffel Alper (F. furcellatus). Traadformig, twe beelt, meget grenet, tilspidset. Fl. D. T. 419. Fl. N. 677. 311. N. Hestetarre.

Gaffel Tang, B.

Beffr. Af I Bods Langde, meget tvedeelt-grenet, tyffere imob Enden end ved Grunden, bruum. Bleeraa.ig.

Paa Klipperne i havet ved Morge og Island.

Begenft, og Unvend. Geberne ade ben gjerne.

6. Saare Alder (F. ovinus). Stængelen tort. Blas bene ulige store, bybt klovede. Fligene ved Grunden smalle, i Spidsen paa den ene Side tandede og paa den anden kloveda. Fl. D. T. Fl. N. 310. Trondh. Bid. Selft. Strift. IV. T. 9. N. Sou, Soll. J. Sol.

Faare Tang, B.

Beffr. Temmelig ffor, tond. hindcagtig, boired. Bligene tile formige, beelrandede, undtagen i Spidsen; ved Grunden fidde fmac, fillede, lancetformige Blade. Bleeraarig.

Paa Klipperne i havet ved Rorge og Island.

Egenft. og Unvend. Den indfamles i saadan Mangde i Island til Tode for Mennefter, at der endog drives Tuffbandel bermed. Den spises og paa Farserne. Faar og Geder ede den begjerligen.

7. Sværdbladet Alber (F. digitatus). Esvet haandformigt; Smaabladene sværdformige. Stængelen trind. Fl.

D. T. 392. Fl. N. 61. T. 3. M. Tare, Tarrelegg, Rurves Tarre, Stoffe Tarre. J. Paungull, Brofta : Paungull.

Sverbbladet Riser. 3.

Beffr. Den er flere god bei og bestager af en tot, lang, jeun Stamme, fom oveneil ender fig i et udbredt, bruunt lov, der regelmæsfig er beelt lige til Brunden i linieformig - lancetformige, beel rand de Afdelinger eller Smaablade. Bleeraarig.

Daa Klipperne i Sabet ved Morge og Island.

Baenft. og Unvend. Farpeenferne fpife ben. Befte, Faar og Geber abe ben. 3 Island og Morge bruges ben til Brandfel og Gisbning.

8. Bue Riper (F. esculentus). Esvene udeelte, fpards formige. Stangelen 4fibet, finnet. Fl. D. T. 417. Fl. N. 313. D. Buetarre, Staalmetarre, lidet Tareblad. 9. Marenffarne. R. Teng. Stammen falbes ber Lambisbla, Bladene Kraaga og Bladnerven Mirtjadlur.

Opiselia Tana, B.

Beffr. Lovet langt, lancetformig linieformigt, beelranbet, bruunt. Stilfen meget fortere end lovet, oventil befat med linieformia = fvelformige Smadblade. Bleeraarig.

Baa Klipperne i havet ved Island og Morge.

Baenft. og Unvend. Den ansees for ben bebfte Art af benne Slagt til Ande for Menneffene. Eil Quagfober er ben pa meget gob, bog laber man ben i Morge ligge nogle Dage af-Ragren, inden man bruger ben bertif.

9. Suffer Bloer (F. saccharinus). Lovet næften udeelt, fverdformigt. Stangelen trind, meget fort. Fl. D. T. 416. Fl. N. 116, 1003, T. 7. f. 2. M. Sell, Sellblad, Blade tarre, Butarre. 3. Beltis : Pare, Para Bellie, Soll, Saul. R. Blea . Tari.

Ouffer Tang, B.

Beffr. Lovet omtrent fom ben foregaaendes, uden Smaablabe bed Grunden, lidet bolget i Randen, guulbruunt, meb 2 morte, flangeformige Linier, og en meget fort Still. Alcergarig.

Daa famme Steder fom ben forrige.

Raenft.

Egenst. og Anvend. I Island spifer man ben riftet eg med Smsr til torret Kist; paa Farverne ansees den som en De licatesse. Recaturene ade den ligeledes, dog bruger man den i Norge forst et Par Dage efterat den er afkaaren.

10. Randhaaret Alger (F. ciliatus). Esvene hinbeagetige, topffendende, randhaarete. Fl. D. T. 353. Fl. N. 782.
Randhaaret Tana, &.

Beftr. Lovene 2:3 Commer lange, grenebe, mort, rofenrobe, kilesornige, i Enden fligede, i Amden frondsede. Fleeraarig. Baa samme Steder som forrige.

Rgenft. og Unvend. Efter Landt er ben fpifelig.

11. Aruset Alder (F. crispus). Levene næsten bins beagtige, tvebeelte, med udvibede Flige. Fl. D. T. 1128. Fl. N. 748. 1001. T. 6. f. 4. N. Sjetetang.

Rrufet Cang, B.

Befer Den liguer den foreige, men er fierre, har en mere zinnoberred Farve og iftedet for Fryndfer har den i Randen imaa, budte, aftange Blade. Bleeraarig.

Paa fainme Steder fom den foregamende.

Egenft. og Unvend. Baabe Menneffer og Queg ebe ben.

27de Clagt: Vandhaar (Conferva).

1. Rilde Vandhaar (C. fontinalis). Traadene trebetete, meget grenede, tatfiltede; indsluttende Luftbobler. Fl. D. T. Fl. N. 844. Dill. hist. T. 3. f. 11.

Beffer. Efterat den om Foraaret er flegen op fra Bunden af Bandet, fvommer den i ftore, meget tætte, sammenfiltede, gunlagtig-grønne Klumper i Overfladen deraf; torret bliver den bud- agtig. 1 aarig.

Almindelig i ftilleftaaende Band.

Egenst. og Anwend. Ubentvivl bibrager benne, faavels som flere Arter af Vandhaar til at danne Terv. Man har prese vet at giere Papiirvæger af bisse, men de ere ikke meget tjems lige bertil. De holde stillestaaende Vand frist og kunne beneges til Sjødning hvor de sindes i Mængde. Lugten af dem skal fordrive Møl.

Digitized by Google

286e Olagt: Dnunfon (Byssus).

1. Gilkeartet Duunfon (B. velutina). Eranbene beels te eller entelte, torte, ubbredte, grønne. Fl. D. T. Fl. N. 010. Dill Hist. T. 1. f. 14.

Beffr. Den er ubbredt pag Jorden og beffager af meget forte, tette Braade, fom ere indviffede i bverandre og bave en fmut gron farve. 1 aarig.

Egenft. og Unvend. Ubetjendt.

29be Slagt: Lav (Lichen).

* Stonagtig (byssacei).

1. Guul Lav (L. flavus). Stavagtig, fiin, meget færet guul. Fl. D. T. 899 f. 2. Fl. N. 911 (pag begge Steber unber Davn af Byssus candelaris). D. Suulbiif, Ivremeel.

Enseguul Stopfforpe, B. og Dec. Pl.

Beffr. Den beftager for bet blotte Die allene af et meget fint Stop, fom overtrætter gamle Erwer, Planter o. f. p.

Egenft. og Unvend. Den indeholder efter Weftrings Borisa overmaabe meget guult Karveftof.

** Storpagtige (crustacei).

2. Melthvid Lav (L. lacteus). Svid, libet fpruffen, med hvelvede, bvide Vorter. Fl. D. T. Fl. N. 877. Hofm. Enum. Lich. T. 4, f. 6.

Beffr. Den beffager af en tond, melfebvid Storpe, fom lige' ger tæt paa Stenen og er tæt befat med vorteagtige Gtjolde. - Baa Rlipperne i Morge.

Rgenft. og Unvend. Beftring bar bermed frembragt forffjellige bruun qual: og grønagtige Farver paa Uld og Gilfe.

3. Aftegraa Lav (L. cinereus). Aftegraa, fprutten, meb forte, hvidrandede Borter. Fl. D. T. Hofmi En. T. 14. f. 3.

Brite,

Digitized by Google

Beffr. Den abffilles let fra ben foregeaenbe veb Barven af Sforpen og Borterne, hvoraf adffillige undertiden fiede fammen. Sforpen har ofte en fort Rand.

Paa Stene.

Egenft. og Unvend. Weftring har frembragt abffib lige bruun- og redagtige Farver af den. Han anseer den for een af de fordeelagtigste Lavarter i denné Henseende, ifær fordi den kan blandes med Cochenille og gjøre denne droiere.

4. Vind Lav (L. ventosus). Graaguul, rynfet, med robbrune, fiin hvidrandede Borter. Fl. D. T. 712. f. 2. (under Navn af L. scopulorum). Fl. N. 539. N. Blass moss, Blaasskappen.

Beffr. Den beftager af en temmelig tot, gragguni, fpenfes Storpe, med temmelig flore og tætte Stjolbe, fom ere tæt fæftebe pag Stenen, den beflæder.

Paa Strandflipperne i Morge.

Egenft. og Anvend. Giver abstillige ptolette faevet.

5. Viinsteen Lav (L. tartareus). Kornet, hvidagtigs gront, med guulagtige, hvidrandede Stjolde. Fl. D. T. 712. f. 1. Fl. N. 209. D. Viinsteenmosse. R. Lyudit, Poidsteenmossa, Hvidkork. J. Litunarmosse. F. Korke.

Befte. Den ligner ben foregagende, men er mere udbrott. Storpen er mere grageagtig og Stjoldene itte fag tætte, famt meget blegere.

Almindelig paa Klipperne i Rorge.

Egenst. og Anvend. Det er almindelig betjendt, at benne er meget farverig, og at ber endog af benne Aarsag fores mange Stibsladninger fra Norge til Engelland; ogsaa bruge Bonderne i Norge den til Rodfarvning og giøre nogle lindseformige Rager beraf, som de sælge til Rjobstæderne; men Besstring paastaaer, at han ifte har funnet faae nogen Farve beraf, og at Linné har meent med den bestrevne Lavart L. scruposus.

*** Saglagte (imbricati).

6. Steen Lav (L. saxatilis). Blaggrag, File, notfors mig bulet, paa Underfladen fort. Bladene bugtet fligede, flade. libet afftumpebe. Stiolbene brunnactige. Fl. D. T. Fl. N. 210. Hofm. En. T. 15 og 16 f. 1. M. Steent mofe, grace og blaagrace Steenmofe, Farvemofe, Rort, Rorts mofe, Graafort, Ormemos. 3. Litunarmoffe. R. Stainare moesil

Beftr. Cemmelia tof, ubbredt. Gfioldene fibbe tot famledes i Didten fore og bave en temmelig ophoiet Rand.

Almindelia paa Stene, ifar i Rorge.

Baenft. od Unvend. Den indeholder en Mangde gate veftof og bruges til forffjellige Gorter bruunt.

**** Blabebe (foliacei).

7. Jelanoft Lav (L. islandicus). Gren : caftaniefarvet. Smaabladene opftigende, mangedeelt flovede, tenbede, rands baarede. Stjolbene fibbenbe, flade, af Blabenes Farve. D. T. 152. 879. Fl. N. 425. D. Islandf Det. M. Reifebrou. R. Kiallagros.

Beffr. Den beftager af oprette, grenebe, libet famittenfiltebe. wite luebrune, i Randen libet haarede Blade. Sfjolbene fiete, fabe banlia morfere brune ent Bladene.

Almindella pad Zielbene i Rorde ba Island.

Rgenft. og Undend. Foruben bene Anvenbeligheb fom-Robe for Menneffer, hvorom Landhuusholdnings Gelffabet bar udgivet en AfBandling af Drof. Strom, tan ben da bruges til Bruunfarening og er et meget brugt Mibbel imob Brofts fpadomme.

8. Lunge Lav (L. pulmonatius). Stivelaberagtig, ubbredt, nataaret, buglet, bugtet, met afflumpebe Labbet, arsnagtig : bruun, paa Underfladen guul - ruftfarvet; ftivbaaret. Stioldene i Randen af Bladene, mortbrune. Fl. D. T. Fl. N. 538: Hofm. plant. Lich, T. I f. 2: D: Lunge

mos. D. Lungenave.

Beffra

Beffr. Den udbreder fig ofte 1 god og derover. Lapperne af flumpet indrandede. Paa Overfladen findes ofte smaa, boide Borter omfring Randen af Buglerne.

Sift og ber paa gamle Ereer.

Egenst. og Anvend. I Siberien bruges ben til at sette paa Bl. Den tan og anvendes til Garverie. Den indeholder meget bruunt Farveftof.

9. Meel Lav (L. farinaceus). Stiv, graablaa, glat, bulet, fliget: grenet, besat med hvelvede Borter. Scholme stillede, blaagraac. Fl. D. T. Fl. N. 691. Dill. Hist. T. 23. f. 63. N. Gaaneermos, Kantstaaler, Dib mossa.

Befer. Dens Blade ere tætte, smalle, oprette, hoibagtige, meget deelte, 1 - 1% Komme boi. Aligene spidse. Borterne meget smaa, hvidagtige.

Lemmelig alminbelig paa Ercer.

Egenst. og Anvend. Den indeholder meget Farvestof til bruuns og granagtige Farver.

10, Aft Lav (L. fraxineus). Stiv, affegraa, tyafets buglet, med lancetformige, fligede, flade, oprette Blade. Effolsbene stroede og paa Randen lysgraae. Fl. D. T. 1187. Fl. N. 577. D. Lav.

Beftr. Den hefaaer af abfillige oprette, lysgraae, five Bladfom undertiden ere heelrandede. Stjoldene temmelig hyppige, utpbelig fillede.

Almindelig paa Erwer, ifar paa Aft.

Benft. og Anvend. Den indeholder megen Seles og tunde berfor vist bruges som et Fobemiddel og til Surrogat for Summi Arabicum i Fabrifer.

**** Læberagtige (Coriacei).

11. Sunde Lav (L. caninus). Ubbredt, rundagtiglappet, affegraa, paa Underftaden frynoset: aaret. Stjoldene affanaffange, opftigende, lysbrune. Fl. D. T. 767. f. 2. Fl. N. 557. F. Jearasipa.

Beffr. Bladene meget nobredte, glatte paa Overfladen, i Rauben lidet ophavede. Stjoldene paa Enden af Lapperne, siddende, temmelig flore. Bleeraarig.

3 Almindelig paa Jorden i Stove.

Egenst. og Unvend. Indeholder meget bruunt Farves ftof. Den er anvendt mod gale Hundes Bib.

***** Ravlede (umbilicati).

12. Snabel Lav (L. proboscideus). Hindeagtig, narformig : rynket, sodagtig : graae; paa Understaden blegere og jevn, i Randen rundtaktet : udgnavet. Stjoldene topformige, lidet stilkede. Fl. D. T. 471. f. 3. Fl. N. 1023. R. Pibmosse. J. Geitnaskof.

Befer. Den beftaaer af et temmelig fint, hindeagtigt Blad, fom ved det underfie Centrum er faftet til Stene, med Randen opboret og paa Overfladen befat med forte Stjolde. Fleerdarig.

Paa Bieldene i Morge og Island.

Egenft, og Unvend. Efter Strom meget tjenlig til

***** Med Stagt: (Scyphiferi).

13. Skarlagvortet Lav (L. cocciferus). Blabene smaa, libet taglagte, lappets rundtaffede. Stangelen bleggraa, omvendt fegleformig. Staalene udvidede, nasten heelrandede. Randvorterne mortbrune. Fl. D. T. 1188 f. 1. Fl. N. 359.

Beftr. Den er meget fjendelig fra ben folgende, ved de smuft latfarvede, temmelig flore, fortfillede eller siddende Borter paa Randen af Staalerne.

Daa gamle Planteværter og Steengjerder.

Ægenft. og Anvend. Er temmelig rig paa Farvestof og kan bruges til violets, bruuns og grønagtig Farve.

14. Rundtakket Lav (L. pyxidatus). Bladene smaa, libet taglagte, lappeterundtakkede. Stænglerne korte, omvendt kegleformige, afkegraae. Skaalerne udvidede, næsten heelrandede. Randvorterne mortbrune. Fl. D. T. Fl. N. 241. Dill. higt. T. 14. f. 6. N. Skovbæger, Svovl Mose.

Bestr.

Befte. Den har ved Grunden smaa, flovebe, taglagte, grace Blade, fra boid Midte op ger een eller flere oprette Stængler, som oventil ere Kaalsormig , udvidede og undertiden frembringe andre ligebannebe Stængler.

Almindelig paa famme Steber fom ben foregaaaende.

Egenft, og Anvend. Indeholder i Mangde Stof til gunk og granagtige, famt martbrune garver.

**** Buffartide (fruticulosi).

Pladene smaa, rundtakkede. Stænglerne rerede, hvidgraat, moget tert grenede. Smaagrenene i Spidsen nedbaiede, Bor. terne tuglescrimige, morkbrune, i Enden paa Grenene. Fl. D. T. 180, 09 539. Fl. N. 269. N. Renedyr Mos., Reens mos., Hvidmost, Avitmose, Ekalak. J. Trollagros, Mokrokar,

Beffr. Den beftager af en opret, trind, meget grenet, letgeqa, naffen boid Stamme, bois poerfie Suaggrene ere toebeelte

og befatte med fugleformige, morfere Borter.

Almindelig van boje hedemarker i Danmark; i Rorge og 36. land paa Bieldene,

Egenst. og Unvend, Som bekjendt er den en vigtig Sobe for Rensdyrene om Vinteren. Den bruges og i Norge i Kobertrang, og man paastaaer, at, Welf og Smør kal blive meget godt derester, I Karnten seder man Sviin med den, Walet til Meel kan den anvendes til Brød, s. derom Topos grashist Journal, 4de Hefte p. 117. Den er anvendt imod Brystigs og indeholder guult Farvestof.

16: Auglebærende Lav (L. globiforus). Stammen solid, palseformig, graabruun; Sidegrenene udspilede, med Trepler. Borterne kugleformige, Fl. D. T. 960.

Beffr. Den ligner ben foregagende, men Stængelen er totere, ligefom libet lebbet, Smaagrenene bubte og verelvife, og ifar udmartebe ved be flore, robagtige Borter.

Paa Sjelbene i Morge,

Egenft. og Unvend. Den indeholder temmelig meget Stof til bruun- og granngtige Farver.

spresses Ergade

**** Ergabtormige (filamentosi).

17. Marlokket Lav (L. plicatus). Ovid, hangende, med lange, trevlede, sammenlebende Traade. Stjoldene flade, ftraalede, hvidgrønne, næsten i Enden paa Traadene. Fl. D. T. Fl. N. 176, Engl. Bot, T. 257. N. 20, Lav. Ofjur Lav, Kraateliin.

Beffr. Den bestager af en 1:13 Rod lang, tatgrenet, nebbangende, insgraa Stangel. Grenene perelvise. Stjoldene faa, i Randen ofte tandede. Bleeragrig.

Paa Eræer, ifær i Norge.

Egenst. og Anwend. Maar ben torres og berefter toges og gnibes, affalber ben ubvendige Storpe og det tilbageblivens be er da meget tjenligt til Udstopninger istedet for Arolhaar. Storpen indsholder meget Farvestof og giver oranges og brune Karver. I Norge bruges denne Mos til at give Quæget i Fodertrang.

18, SFjæg Lav (L. barbatus). Graagen, hangende med lange, traabformig-trenlede, lidet leddede Grene. Sfjolsbene smaa, streede, heelrandede, kjøbsarvede eller morkbrune. Fl. D. T. Fl. N. 175, Engl. Bot. T. 258. 2. R. Rraafstry, Rraafstav, Graustry, Ifornslav, Granse.

Beffr. Den ligner den foregagende, men er mere bugtet, ledbet, tond og bvidagtig. Stjoldene ere meget mindre og mere vorteagtige.

Paa Eraer, ifar i Rorge,

Ægenft. og Anvend. Den giver be samme Karver som ben foregagenbe, men i en ftærkere Grad.

Antallet af Arterne, som sindes i diffe Lande af denne Glægt, er overmaade betydeligt, og Rummet har kun tilladt mig at anspre de pigtigste, og om disse kin deres fortrinligste Egenskaber. Deres største veconomiske Nytte bestaaer i deres farvende Egenskaber, hvorom især sindes udsørlige Esterretninger med Anviisning til at udbrage Farvestossen af hver Artisær, i Apotheter Westrings Assaulinger i det svenske Bestrings Assaulinger i det svenske Bestrings, Selft. Strift, nye Dandlinger for 1791, 93, 94, 95,

98, 1801 og 1804. De som indeholde en geleeagtig Materie ere isar tjenlige til Isbe for Mennestene og efter Grev Duw donals Forsøg ogsaa til Surrogat i Fabriker for Summi aras bicum. Nogle ere anpriste til Pudder og adkillige til at afhjelpe Fodertrang. Bestring formoder, at man let kunde forplante dem ved at strue Stovet af disse Mosser pulveriserede paa de Steder, hvor de pleie at vore. I henseende til Indsamlingen af de Farveholdige, da bør den skee efter sugtigt Beir, da de lettere lade sig issne fra deres Borested.

Dan bar beffplot biffe Planter, ligefom Mofferne, fot at fade Eraerne og Buffene, fom ber vare faftebe til. pigtigfte Beriis, man forte imob bem, var: at be nærebe fia af Ergernes Safter; men ba be famme Lavarter ogfaa pore paa Stene og Steder, boor be ingen Safter funne fage igjennem Roben, ba deres Rob er opermaabe ubetybelig, og ba be arsunes og ligesom allene leve, naar Beiret er vaadt og Træerne bave faa eller ingen Gafter, og derimod viene om Sommeren, naar Ermerne bave mange Safter, fan man not antage, at beres flefte Dæringsfafter indbrages fra Luften igjennem Bladene eller Storpen, de bestage af; bertil tommer, at be ælofte eller spaelige Traer, bvis Safter ere fag eller forbarvede, bave be ficfte Laps Dernaft beffplder man bem for, at be tilluffe be Dori eller smaa Suller, boorigiennem Eraet havde Forbindelfe med herom fan bet gjelbe, fom er fagt om Mofferne, bog . fun, naar Lavarterne ganffe overtræffe bem. For det trebie figer man, at de afholde Regnen eller og beholde Augtigbeden for lange. Dette figer iffe meget, ba be i Almindelighed ere faa ubetybelige; at benne Birkning neppe fan spores. tilloffe Insecter og tilbyde bem et Ofjul, fan vel ifte nægtes; men fade be, endfignt ubetydelig Træerne i benne Benfeende, maa man bog tilftaae, at be, i andre Benfeender, virfelig ere til Motte. Dan finder fadvanfig, at Erwerne ere befladte med bem paa be Siber, 'fom meeft ere ubfatte for farpe Binde, i hvillet Tilfalte be ifte libet bestjerme bem mod Rulde, og Err fa:

faring lærer, at Eræerne i be milbere himmelegne ifte eller i bet mindfte i en mindre Grad bave biffe Bedafninger.

Remte Orden.

Svampe (Fungi).

gote Glagt: Bladfvamp (Agericus).

Skampion Bladfvamp (A. campestris). brelvet, ffiallet, hvidagtig, med fipbfarvede Lameller. D. T. 714. Fl. N. 537. D. Stampion, Sturvhatte. M. Bagmandeson, Stielson. 3. Eti. Speppr. R. Sundaland.

Beffr. Rorend ben ubbreder fig, er den en boid Rugle, af Storrelle fom en Balnob. Maar ben er ubbredt, er Satten balv-Augleformig; aldre taber Satten fin Svidbed, bliver mere flad, og Lamellerne mere bruunagtige.

Rindes om Efteragret alminbelig paa bvilende Darter.

Baenft. og Unvend. Den fpifes almindelig i Saucer pa borfes endog' berfor pag abffillige Steber i bertil indrettebe Man forplanter ben enten ved Lamellerne eller veb Daffet, fom man piller i smaa Stoffer, web at anlagae Diff:bede af afverlende Lag Bestemsg og Jord fal man og tunne frembringe ben.

2. Tragtformig Bladfvamp (A. Cantarellus). Meb nedlebende, grenede Lameller; bele Svampen brandquul. FI. D. T. 264. Fl. N. 806.

Beffr. 4.5 Commer boi. Den bar en tragtformig Zigur og er i Randen lidet frufet. Stoffen fort, oventil toffere.

Rindes om Efteragret. Almindelig i Stove.

Egenft. og Unvend. Den anføres blandt be fpiselige Svainpe, men anfees bog af nogle for mistantelig.

3. Velsmagende Bladfvamp (A. deliciosus). Satten blegguul, med guulagtig Gaft. Fl. D. T. 1131. FI. N. 999. M. Riffe, Riffa.

Beffr. 3 : 5 Commer bei. Satten 3 : 4 Commer breb, ubbrebt, nobtrott, med en liben Davle, Camellerne fmaffe, Stoffen fort. Zindes om Efteragret.

Paa Grasmarter ifte almindelig.

Egenft.

Egenft. og Unvend. Som ben førfte Urt.

4. Bolit Bladfvamp (A. torminosus). Satten ham ret, guul; hattens Middelpunkt nedkrift og dens Rand tilbar gerullet. Stoffen hnul. Fl. D. T. 1068.

Beffr, 3.4 Commer bei. Liedet boidt, Stoffen oventil libet

buget. Findes om Eftergaret.

Iffe almindelig i Stove.

Egenft, og Anvend, Sfal foraarfage Kolif, naar mant spifer den,

5. Stordækket Bladsvamp (A. cæsareus). Dæffet meget stort. Hatten halvkugleformig, guldguul, i Randen striptet. Stoffen tyf, ringet. Fl. D. T. Fl. N. 1909. Mich. gen. T. 77. f. 1.

Beffe., 6.8 Commer boi. Kjødet buidgnult, Den fremtome mer som et hvidt, Ag. Findes om Esteraaret.

3 Granfone i Dorge efter Gunne rus.

Egenst. og Anvend. Stal pare spiselig, og man anseer ben for at være een af de Svampe, som Romerne satte megen Priis paa,

6. Melkoryppende Bladsvamp (A. lactifluus). Hate ten flad, kischhaaret. Lamellerne robbrune. Stokken lang, kisthfarvet. Fl. D. T.

Beffer. 2=3 Commer boi, Kjobst buidt, Satten libet flebrige brnppende, Stoffen fort, toft, Sommer frem i October.

3 Stopen ved Bagfvær, fielden.

Ægenft. og Unvend. Den fal pære spiselig.

7. Zeel Bladsvamp (A. integer). Datten hsitsb. Alle Lamellerne lige store, hvide, ligesom Stoffen. Fl. D. T. 2009 f. 1. Fl. N. 902. M. Etornsap, Estsopp, Javusop.

Befer. 445 Commer bei. hatten 5=6 Commer bred, fmutt teb, hvelvet og berefter flad-ubbulet. Tremtommer om Eftergaret, Almindelig i Bogeffove.

Ægenft. og Anvend. Den ansees af nogle for spiselig, men ba ber ofte findes giftige Afarter, er den iffe Andefaling vard. I Norge bruges ben til koffemad for Egern.

8. Sine

8. Flue Bladsvamp (A. muscarius). Hatten brands Buul-rob, med hvide Vorter. Lamellerne hvide, halve. Stoffen med Daffe, i Enden tyffere. Bull. champ. T. 152. Fl. N. 642. D. Fluesvamp, Troldhat. N. Fluesopp. F. Hundel.

Beffr. En for Svamp, som ifar er tjendelig ved de ligesom ? fasetteerte, bride Borter paa den smutt rode Sat. Findes om Efteraaret.

3 Granftove, f. Er. veb Bagfvær.

Egenft. og Anvend. Den er giftig og bruges ubbledt i Melf til at fordrive Fluer; imiblertid spise Russerne ben, og Ramstadalerne stal lave beraf en betusende Drit, som er dem meget behagelig og som stal have samme Virkning paa dem, som Opium paa de orientalste Nationer.

Denne Slagt bestager af en stor Mangde Arter, som tildeels ere meget vanskelige at abskille. Udentvivl ere mange af
dem spiselige, men da tillige en Mangde er giftig, maa man
vare meget forsigtig i at bruge dem. Man har forsøgt at anpende dem til Tufk, Liim og Sabe, og skjønt Forsøgene ikke ere
afgiørende eller ofte nok gjentagne, er det dog rimeligt, af
man herester vil have mere oeconomisk Nytte af dem end nu.
De have alle en temmelig hurtig Bept og nogse kunne paa en
Nat opnaae deres Kuldkommenhed.

31be Slagt: Rorfvamp (Boletus).

1. Cræg Rorfvamp (B. bovinus). Wed Sie Satsten glat, randet, hvolvet, med uligedannede Porer, gund bruun. Stoffen guul, oventil tyffere. Fl. D. T. 1074. Schæff. fung. 2. T. 112. f. 2. Fl. N. 133. D. Pisse. R. Ausopp, Busopp. J. Rualubbi.

Beffr. 4.6 Commer bei. Satten 3.5 Commer bred. Sjobet blegrobt. Stoffen fort, paa Underfladen guul, hvelvet, paa Dide ten rodagtig, nætformig. ftribet.

Egenst. og Anvend, Den stal paa nogle Steder blive spiist. Naar Quaget aber ben, stal Melten faat en akel Smag.

2. Tons

2. Tonber Rorfvamp (B. fomentarius). Uben Stot, forfagtig, uligedannet, budt, med trinde Porer. Fl. D. T.

Fl. N. 327. Bull. champ. T. 401 og 491. f. 2 og T. 454. D. Svamp, Same. N. Sop, Knoft, Bjer kesopp, Knuffegaas. L. Ihiadna, Stadna.

Beffr. Af ulige Storrelfe, fra 4-10 Epmmer, benun, udbemdig haaret, indvendig opfoldt med en fei, trevlet, fiovet Materie. Rleeraaria.

Den findes paa foge Erweffammer.

Benft. og Unvend. Fuldmoden bruges den til Esnder, Fprfvamp. Den bliver da fogt i Salpeter Lud, terret i en Ovn og bantet. S. Boemers tecknische Geschichte der Pflanzen 2 p. 478.

32be Glagt: Pindfvamp (Hydnum).

1. Bugtet Pindsvamp (H. repandum). Meb Stot. Hatten hvelvet, jevn, bugtet. Fl. D. T. 310. Fl. N. 1041. N Baarhat, Suulstiffe.

Bugtet Dinbbat. 3.

Beffr. 3:4 Commer boi. Hatten 2:4 Commer bred, blege tjobfarvet, libet lappet. Stoffen fort. Kiobet blegt, Sindes om Efteraaret.

Itte fielden i Stope.

Egenft. og Unvend. Ubeffenbt,

33be Slægt: Morkel (Phallus).

1. Spiselig Morkel (P. esculentus). Hatten egfort mig, Wet. Stoffen nsgen, ryntet. Fl. D. T. 53. Fl. N. 547. D. Morkel. N. Murklar.

Befer. 3:5 Commershoi. Stoffen hoib, trind, jeon. Satten conife. agformig, budt, bruun, indvendig huul, fadmanlig lidet langere end Stoffen.

Dift og ber i Gtove.

Egenft.og Unvend. De fpifes som Championer.

2. Gift Morkel (P. impudicus). Med Dakke og Stok. Hatten Kjav, cellet "gjennemboret, Fl. D. T. 175. Fl. N. 346. N. Faift Morkel.

Beffr.

Beffr. Bibet forre end ben foregagenbe, gracanul og ligner en tot Moarges. Stoffen totteft pag Dibten. Datten ifte fammenereet med Stoffen. Rinbes om Eftergaret.

3 Stove, men fielben.

Rgenft. og Unvend. Den ubbreber en utaalelig Stank pa er aufeet for at vare giftig. Den fommer meget burtig frem og forfvinder fnart.

34be Slægt: Soldsvamp (Helvella).

1. Spifelig foldsvamp (H. esculente). Batten ures delmasfia, lappet, fredsformia, folbet, fortbrunn. fort, tot, boid. Fl. D. T. 116 (under Mann af H. Mitra).

Beffr. 2=3 Commer boi. Satten 2=3 Commer bred. Rio-Det bridt. Stoffen celleformig. Commer frem i Dai og Juni.

Deof. Schumacher bar fundet den i Charlottenlund Ston. Egenft. og Anvend. Den fal pare spiselig.

35be Slagt: Bagerfvamp (Peziza).

1. Alokkeformig Bæger (vamp (P. lentifera). Rlofe Beformia, opfoldt med lindleformige Blarer. Fl. D. T. 780. f. 1. Fl. N. 515.

Lindse Staallille, B.

Beftr. En liben Svamp af 2.3 Liniers Soibe og af en omwendt Rloffes Form, udvendig libet filtet, indvendig jenn, grace bruun, meb 4.6 fmaa boide, lindfeformige, lofe Legemer paa Bunben. Rindes om Soften.

Dift og ber paa raabent, fronnet Eræe.

Baenft. oa Unvend. Ubefiendt.

26be la at: Bollefvamp (Clavaria).

1. Anovelagtig Aollesvamp (C. pistillaris). kissleformia, huul. Fl. D. T. 1255. Fl. N. 890.

Anspleagtig Rislledrager, B.

Beffr. 3.6 Commer boi, fiben guul, oventil tof, runbagtig, nebentil imaffere og Infere. Kindes om Eftergaret.

Dift og ber i Gtobe paa Jorden.

Egenft. og Unvend. Ubetjenbt.

943 Sre og Tybende Claffe, femte Orben;

: 37be Slagt: Bevift (Lycoperdon).

1. Tryffel Bovist (L. Tuber). Augleformig, solid, pigget, uben Rob. Fl. D. T. Fl. N. 501. Mich. Gen. T. 102. D. Ernstel.

Ernffeld Stavbold, 3.

Beffer. Den groer under Jorden, et af Storrelfe fom en fot Baldned og fortbrunn.

Efter Gunnerus er ben funden i Dorge i Barbalen.

Bgenft. og Unvend. Den bruges meget til Saucer, og ba ben findes under Jorden, opfsger man ben ved Sviin, som gjerne abe ben eller ved dertil indrettede Aunde.

2. Almindelig Bovist (L. Bovista). med Rod. Augs leformig, oventil laset, gabende. Fl. D. T. 1139. Fl. N. 143. D. Bovist, Ulvesis, Kasebolder. N. Fiissop.

Bovist Stevbold, V.

Beffer, Temmelig for, brunn, med en meget tort Geot; nebentil foldet, forend Modningen fugleformig, boid, indoendig gron; efter Modningen halvfugleformig, opfift med et meget flint, bruunt Stov.

Dad bvilende Marter.

Egenft. og Unvend. Ubeffendt.

Eil benne Slegt herer, efter Linne, (thi be nyere have dreit ben i flere Slægter) abskuige af de Planter, som feraars sage abskuige Sygbomme hos Planter, f. Er. Ruft. Ibskuige Botanitere formode og, at Brand hos Sræsarterne er en hertil henherende Plante.

38be Slagt! Bavrefvantp (Tremella).

1. Topformig Bæbresvamp (T. turbinata Huds.) med Stof. Afsmittenbe; bannet som en Top. Fl. D. T. 464. (Lycoperdon truncatum Lin.) D. Littsbamp.

Beftr. Er Comme bei, fort, fibegeleeagtig, affumpet i Ene ben, paa Overfladen lidet vortet. Bindes om Eftergaret.

Sift og ber paa gammelt Bræe.

Ægenik.

Egenft. og Anvend. Den ftal funne bruges til Liim.

39be Slagt: Ødefvamp (Himantia).

1. Almindelig Boesvamp (H. domestica). Meget ubbredt, fiden, violet-bruun. findagtig fammenhangendel fl. D. T. D. Svamp.

Beffr. En albeles fiad Svamp, fom bestager af overmaade fine Fibrer, ber hange fast sammen; ben ligner bet fineste Læder og er overmaade blod at fole paa, i Randen feer man bedft de sammenfiltede Fibrer.

Dag raabent Eræt.

1

Egenft. og Unvend. Denne fabelige Spamp, fom ans retter ofte megen Bbelæggelfe paa Bygninger, fremfommer baa fugtige Steber, fom ifte ere ubfatte for Lufttræt, og ifar ber, boor Ratten ftager i umiddelbar Berereife med bet fugtige Dog bar man og Erempler paa, at den er fremfom-Trac. men vaa torre Steber, nemlig paa Emmer, fom bar været i Albebrand. Et godt Middel berimod er at belagge Grunden med Leer, fom er blandet med Rulften, og ftsbte Tealfteen. Dan bar og anbefalet at beftryge Truet med Galtlage; Runte anfører følgende Middel: Man opløfer et Pd. Robbervitriol i 2 Rander lunfet Band, rerer bet om og beftryger Stebet, bvor Spampene findes, bermeb; naar bet er tort, igjentager man bet, og fagledes abftillige Sange. - Smidlertib er ber ofteft intet andet Middel til at udrydde ben, hvor den eengang bar uds bredt fig, end at borttage bet anftuene Erme og have Marfagen dertil, ved at giere Grunden beiere, I bortlede Sugtigheden D. J. V.

Der er fiere Svampe, som paa benne Maade ere ffadeliste, og ben, som Funte answer bet ovennavnte Middel imob, er egentlig af en anden Slægt; men Midlerne imod dem ere ometrent de samme og ben her bestrevne er hos os ben almindeligste.

40be Slagt: Stimmel (Mucor).

1. Almindelig Skimmel (M. Mucedo). Stilfen ubeelt, med en graae Rugle paa Enden, som aabner fig ved Grun-

944 Ere og Epvenbe Claffe, femte Orden.

Grunden. Fl. D. T. Tode Fang. 1. T. 2. f. 22. D. Stimmel.

Beffr. En overmande liden Svamp, bois graceagtige Angle er opfoldt med et fiint Stov.

Egenst. og Anbend. Den er et Kjendemærke paa, at be Legemer, hvorpaa den vorer, begynde at gaae i Forraadnelse.

Denne Slagt bestaaer af mangfoldige Acter, som alle vore paa fugtige, meer eller mindre forraadnede Legemer. De komme overmaade hurtig frem og korsvinde ligesaa hurtig.

Foruden diffe her anførte Slægter af denne Orden, har man, ifer af de mindre Arter, en Deel flere, som meeft ere dannede af de nyere Botanifere, men Rummet har liges saa lidet tilladt mig at anføre dem, som at behandle dem Rlasse, hvortil de høre, med samme Udførlighed, som de sprige.

Tillag og Rettelfer.

Dag. 3, fibfte Lin. abunnebe, læs: ibannebe. 5, Lin. 23 efter maritima tilfoice Hell. 24, Lin. 7 tilf. Black. T. 10. 25, Lin. 5 neben fra luteriana f. alpina. 32, Lin. 7 Sundegras, I. Ramgras. - 34; Lin. 13 ved Olitoria tilf. Vahl. Bin. 7 neben fra ved dentara tilf. Vahl. - Lin. 5 neben fra tilf. Moris. hist. 3. s. 7. T. 16. f. 37. - 37, Lin. 6 neben fra tilf. Besl. hort. Eyst. est. ord. 4 fol. 10. 57, Lin. 15 tilf. Hofpredt Dillie, D. og R. - 64, fin. 8 ned. fra efter coarctata tilf. Sehum. - 73, Lin. 8 efter coerules tilf. Scop. - 79, tin. 6 ned. fra efter decumbens tilf. With. - 21, Pin. 20 efter nicens tilf. Web. - Ein. 29 efter planiculmis tilf. Web.: - 119, Lin. 6 efter caninum tilf, Huds. . . . - 131, Lin. 18 eft. harcynicum tilf. Weig. .. > ... - 145, gin. 15 og 16 Springflap I. Grungfnay. - 147, Lin. 11 eft. Aphanes tilf, Leers. - 162, Lin. 20 Blaamemunte I. Blaamunte. - 233, Lin. 5 neb. fra efter pratense tilf. Schrad. - 241, Lin. 4 neb. fra tilf. Dod. pemc. T. 604. - 244, Lin. 11 Erandbageret l. Candbageret.ca 1 .n. . - 287, Lin. ned. fra tilf. Bauh. hist. 3 Beildte an mit. - 308, efter fidfte Linie tilfoica: 23de Olagt: Soloblad (Veratrum). . Mogle Blomfter golde. Ingen Bager. Rronen bbladet, unberfabig. gefreede Rapfler.

Ubfeende: Stor Fjeldplante, med the Rob, udeelte, ners, pede, foldede Blade og Blomfterne i Rlafer paa Enden af en rant

D 0_0

Stangel.

· Digitized by Google

· Bag.

Pag. 313, Lin. 17 tilfeies Cammer Epit. 328.

- 314, Lin. 10 tilf. Bauh. hist. 2. p. 599.
- 339, Lin. 14 eft. supin. tilf. Moench.
- 344, Lin. 22 eft. parvift. tilf. Ehrh.
- 358, efter Lin. 20 tilfoies :

23de Slagt: Soldblad (Verstrum).

1. lysblomstret Soldblad (V. album). Rlasen bebbett sammensat. Kronerne oprette. Fl. D. T. 1120. Fl. N. 315. T. 1. N. Hvit Nysegras, Hvit Nyserob.

Svidblomftret Foldblad, V.

Beffr. Roben tot, fraa, mei mange Sibetrevler. Stængelen opret, ubeelt, bladet, trind, jevn, furet, 2-3 god boi. Bladene bred agformige, siddende, omfedende, jevne, nervede, foldede; Bladene ved Blomfterne agformig-lancetformige, tilspidlede. Blomfterne i Coppen af Stængelen, i verelvise, axformige Klaser. Blomfterbladene fortere end Kronen. Kronbladene gule, agformig-lans cetformige, i Spidlen utydelig taffede. Bleeraarig. Blomfter i August.

Bed Kjelvig , Porsanger og hobseidet i Finmarten.

Egenft. og Anvend. Den ftal blive brugt paa nogle Stesber til at giere Bl bernfende, men er fatiig, da ben har giftige Egenftaber. Den befordrer Bræfning, Aabning og Nofen. Dag. 323, Lin. 5 tilf. Smith ost. Baumz. T. 3.

- 434, Lin. 2-828, fta tfter groenland, tiff. Vahl.
- 435, Lin. 23 tilf. Fl. D. T. 7269:
- 437, Lin. 3 tilf. Jaqv. Coll. 1. T. 17. f. 1.
- 475, gin. 15 C. monogynia L. monogyna Jaqv.
- 483, Lin. 9 efter incermedia tilf. Ehrh.
- 495, Lin. 1 og 18 Shobede l. stoblede.
- 496, Lin. 12 3bobebe, 1. stoblebe.
- - Lin. 29 3bobebe l. 3foblebe.
- soo, kin. i z og sy spobede l. stoblebe.
- --- 507, Lin. 10 Pæon L. Pion.
- 520, Lin. 16 honninghatten I. honningfappen.
- 521, Lin. 10 honninghætten I. honningtappen.
- 560, Lin. 6 ned. fra efter cannabina tilf. Poll.
- 573, Lin. 12 efter Odontites tilf. Huds.
- 576, Lin. 19 lund Roef. I. lund Roef.

Digitized by Google

- Bag. 607, Lin. 15 efter Ruellii tilf. Gæren.
 - 609, Lin. 23 efter maritima tilf. Scopoli.
 - 612, gin. 12 bierteformige I. agformige.
 - 699, Lin. 7 efter dubium tilf. Leers.
 - 719, Lin. 121 efter hispida tilf. Retz.
 - 720, Bin. 5 efter hirta tilf. Hofm.
 - - Lin. 34 efter autumn. tilf. Retz.
 - 751, Bin. 7 efter rect. tilf. Bauh.
 - 752, Lin. 20 efter german, tilf. Huds.
 - 753, Lin. 1 og 16 efter mont. og arvense tilf. Willd.
 - 793, Bin. 21 eft. palustr. tilf. Scop.
 - 794, Lin. 23 lancifolia & lonchophyllum.
 - 803, Lin. 29 tilf. Moris. hist. 3. s. 15. T. 4. f. 9.
 - 815, Lin. 10 efter 1280 tilf. ?
 - 819, Lin. 3 neb. fra tilf. efter Bilbenom er benne ben rette C. leporina Lin.
 - 826, Lis. 2 Roth. f. Schk.

1. Register over be latinffe og banffe Plantenavne.

9		C 25		Classic	
Magertaafe	147.	Adaras	520.		492,
Magertaal 427,	023,	Achillea	708, 773.	agerbuere .	
630.			507# 520.	Agerfaal 62	3, 640,
	460.		308, 333.	~ 633.	
Nagerurt	768.		506, 510.	Agermaane 4	54,457-
Natande 507,		Adalblaber		Meeunburbe	555.
Matenbunde .	392.	Adalblaber	rializing	Agerpibe	566.
Naterbænd 135		373.	-	Agerpors	219.
Aaterbændel	192.	Abelflever	523.	Agerfennep,	630.
Naferdull	563.		509, 528.	Agerfreppe	783-
Materflesine '	17.	A donis	509, 528.	Ageruld	47-
Mafer . Erter	664.		366, 394.		219.
Maferfær	492.	Debletrae	480.	Agrimonia 4	4, 457.
Matertiampe	54	Mageguot	405.	Agrostemma	405,
Matertiola	58.	Ægo podiu		444	•,••
Materleie	521.	290.	•	Agrostis	30, 57.
Maferlout 602,	630.	Wanptiff &	B14 111.		1 , 858.
Matermanni	457.	Manptiff 9			184.
Mafermonte	553.	Metrebraa	559.		30, 65.
Maternellite	447.	Wfredull.	573.	Miris Greas	603.
Materfiffel	651.	201	840.	Mirieffura	354.
Matertiftel	736.	Maletrae	840.		10, 546
Natervalmue	512.	166,	248. 3' 5.	Afelnie	7 2.
Mafervinnel	192.	Mimetrae.	248.	M ian R	2 - 2.
Mafierrob	515.	Wrenpr.is	7, 12, 15.		57, 521.
Mafoneblab	515.	Wret we	481.	Mite parme	449.
Malegræs		A culus	361 , 362.		7 , 763.
Mare	841.	Wieltoder	704, 739.	Mlantrob	703.
Maretræe	841.	20 ft	ió.	Alchemilla 1	23, 146.
Marsgrede	412.	Me Regras	899.	Midraffi	618.
	565.	Meteleien	718.	Maode	236.
		DEID	883.		8 , 358.
Abcel .	88:-	Merenen	215.		6, 312.
		Æthusa	169, 27%.	Mm	249.
Mbil 463,		Minappe	937.	Mimetrae	249.
	480.	Wring.	118.		29, 55.
	150.	Afrenffierne	563,620.		1, 296.
Aprod 746.	748.	Agaricus §	96, 937.		5, 642.
Acer . 305,	331.	Mgeleie .	445.		5,642.
	-				Aly 6-

Digitized by Google

3. Regifter ober be latinfte og baufte Plantenabne. 949

		,	•
Alvssum ·	592, 599.	Mai 482.	. Banbel 135, 392.
¥mbe:	- 41	Nialdbær 482.	Bandel-Tang 5.
Amon Lou		Afarum 454, 456,	Bavrefvamp 942.
Amar	129.	Afclepias 164, 235.	Bag 812.
Amyg lu		217 8, 10.	
Anagallis		Mip 461, 462, 882.	
	159, 176.	Afraragus 307, 326,	
	797, 805.	Mfparges 307, 326.	Baffeffjerne707,754.
Andaras	92.	Afperuge 150, 180,	
	a 400,406.	Afperula 122, 129.	
	400, 406.	Afplenium 892, 913,	819.
	160, 182.	After 707, 761.	
	508 - 523.	Miter 707, 761.	
Muemone		Aftragalus 648.682	
	170, 284.	Mitragel 648, 682,	
	168, 271,	Agrafanft Bug 112.	***
	168, 169.	Athamanta 167, 266,	
230, 27		Attiplex 165, 241,	
	806, 807.	Atropa 162, 214.	
	708 770.	Attit 292	
Antherica	n 307,325.	Augnafræ 446.	
Anchierhie	um 545,	Augnagras 575.	
582.	14III 3437	Augnfro 446.	
	s 895, 923.	Auguftblomme 427.	
	hain 8, 26.	Aurin 219	
	647,659.	Apl 478, 480	
Aphanes	147.	Abne 141.	A
	701 / 719.	Anchiomft 729.	
	170, 283.	Ann 800, 850.	
	deriton698.	Apubeg 850	
Appel	480.	Avnenippe 38, 39	
Morifostra		Apinfop 938.	
		Arbunte 65.	
Arabis	507, 521. 593, 621.	Arelbær 482	
Arbutus		Arelved 482.	
Arct in	400, 407.	Arfentle 346.	
Arenaria	703, 732.	Azalea 161, 191,	
	402, 435.		Ballifen CAR. CTI.
Arhi .	296.	Baabs mandshætte	Bafiliton 569.
Mrild	296.	Cut a s III annaberio	Baffard 188.
Arifteloch		775.	
Arnica	707) 765.	Baandpiil 863, 864,	Bede 165, 248.
Arons Kie		875.	**
Arter	296.	Baate 955	
Arcemilia	706,745.	Baas 940	
Artifol	704, 739.	Babylonift Piil 868.	
	796, 804.	Bagersvamp 896	
Arum 437.		941.	Beenværfegræs 588.
29,7, 79	15, 804.	Bafarv 394.	
Arundo	31, 101.		. 163, 222,225,291.
Arve	159, 190.	Ballegjemmer 659	. Beenværfurt 329.
Arvi	296, 435.	. Band 135	Becffe.Kleper 185.
			Bceft.

950 1. Regiffer ober be latinffe og banfte Blantenabne.

```
Bee Tiabe
                215.
                      Bidens
                                705, 743.
                                            Bitterfarfe
                                                            614.
Beinvidie
                866.
                      Miello: Marie
                                            Bittermelt 702, 713.
                                      374.
Beiler.
                135.
                      Biergagponn
                                            Bitterieb
                                      271.
                                                            215
Beiteluna.
                      Bierg, Duidles
                377.
                                      914.
                                            Blaacrine.
                                                              44.
Beffahone .
                      Bierflever
                 14.
                                      691.
                                            Blagear
                                                         31, 73.
Beffabunge
                      Bi-ramandel
                 14.
                                      484.
                                            Blaabær
                                                       373/ 491.
Belbuna.
                      Biera: Mandetroe
                 14.
                                            Mlaabælle
                                                            775.
Betteblom
                539.
                                            Mlaabærinna
                                                            37%-
Belgia Dana
                      Biergmjolte
               925.
                                            Blaabærris.
                                      37I.
                                                            373-
Bellis
          706, 766.
                      Bieranellife 295,429.
                                            Blaabors
                                                            127.
Beltispare
               927.
                      Bjergrap
                                            Blaabunfe.
                                      840.
                                                             72.
Mender
                180.
                      Biergrob
                                      287.
                                            Blaabielle
                                                            194.
Benediftrob
                502.
                      Bierarose
                                            Blachund
                                      $99.
                                                            373.
Benedifturt
                502.
                      Bierginre
                                            Blachat
                                      354.
                                                            128.
Benaurt
                502.
                      Bierfeion
                                            Blaatloffer
                                      940.
                                                            511.
Berberiffe 306, 346. Bifuloffa
                                            Blaatnep .
                                      718.
                                                            519,
                                                       94,
Bergbræt 307, 325,
                      Bittichareres
                                      144.
                                               127.
   415.
                      Biftieticep
                                            Blaatufimmer
                                      281.
                                                            124.
Berberis
          306, 346.
                      Bifientaro
                                            Blaafel
                                      287.
                                                            127.
Berg'unte
                 67.
                      Billebon
                                      277.
                                            Blaates
                                                      127, 572.
Beradust.
                                            Blaaforle 127, 205.
                      Bindviil
                414.
                                     864.
Bergefongen
                440.
                      Bingelutt 861, 888.
                                            Blaglilie
                                                             36.
Bergenitar
                      Biolle
                                            Blaamand 207, 775.
                440.
                                      194.
Bergeflact
                      Bielleblom
                910.
                                      194.
                                            Blaamader
                                                            129.
Bergfiol
                      Biolgagrêas
                205.
                                            28laamour
                                     897.
                                                            129.
Bergflei
                      Biombær 393, 408,
                                            Blaamunte 161,201.
                420.
Bergfrue.
                412.
                                            Blaamai
                        490.
                                                           184.
Bergglime
                      Bienbraab 309 326.
              429.
                                            Vlaanorel
                                                           438.
Berggrou
                102.
                      Bienbrod
                                            Blaapiil
                                                      863, 864.
                                      356.
Berggulb
                      Biengouple 188, 368.
                440.
                                            Blaariis
                                                           20%.
Berafloner
                691.
                      Bientam
                                            Blagteffin
                                     915.
                                                           415.
Berginop 439. 440.
                     .Bienmos
                                            Blassimmer
                                     919.
                                                           523.
Bergtonae
                                            Blaatoppet Gres 72.
                566.
                      Bionnebaaf
                                      42.
Bergfrands
                      Bionnelov
             . 412.
                                      905.
                                            Blaatag
                                                            TOI.
Bergmonte 565, 566. Bionne Baatu
                                       42.
                                            Blaasmoffe
                                                            930
Bergipurry
                452.
                      Bien Licea
                                            Blackfiarpe
                                       42.
                                                            930.
Bergtiftel
                742.
                      Biendurt
                                            Blagurt
                                      737.
                                                            775.
Bergtroibaras .
                      Bjort
                                            Blaaffierne 122, 128.
                 25.
                                      837.
Beria. Arfe
                435.
                      Bierfpestla
                                            Blaaveis
                                      840.
                                                            523.
Bertram
                      Bierne Erter
                                      666.
                773.
                                            Blaaviol
                                                       201, 205.
Beta
          165, 246.
                      Bierneficen
                                      268.
                                            Blaber
                                                            374-
Betlerlund 261, 844.
                      Biornefiense
                                            Bladhoved 734, 736,
                                      268.
Betlerins.
                207.
                      Biernetloe 166, 268.
                                             737 . 738.
Beronica
           541, 561.
                      Biernelag
                                            Bladies
                                       42.
                                                            440.
Betonie
           541, 561.
                      Bibrnelap
                                            Bladivamp 896, 957.
                                      268.
Betula 796, 798, 837.
                      Biernetort
                                      715.
                                            Blatebæger 162,215.
Bepreceip
                884.
                      Birt
                                798, 837.
                                            Blærebrager
                                                              22.
Bevreafp
                      Birto
                884.
                                      837.
                                            Blærcrod
                                                          7, 22.
Seprear
                 82.
                      Birferpors
                                            Blarentt
                                      840.
                                                            427.
Beprigræs.
            30, 82.
                      Birtevetffa
                                      840.
                                            Blafbar
                                                            374-
Bibernelle 799, 846.
                      Bitterblad 122, 137.
                                            Blatlutta.
                                                             194,
                                                          Bla-
```

. 1. Regifter ober de latinfte og banfte Plantenabne. 951

```
Blafia
                      Bortabonda
                                           Bruffbæger 164. 232.
          895, 923.
                                     783.
Bloffe
                      Bornbolms
                                   Mofiner
                                           Bruunrod 544, 586.
          895, 923.
                                           Bruuf
Bled Zari
               927.
                        482.
                     Borit 49, 701, 719.
Blechnum 892, 915.
                                           Brongebær
                                                           490.
Bicefbunte
                                           Bryonia 801, 858.
                 68.
                      Bosbom
                                     842.
25 leener
                      Botimandiburer 503.
                884.
                                           Bryum
                                                     894, 919.
Blindingar
                                           Rue
               493.
                      Botemandegræs 503.
                                                           747-
Blind. Melde
                                           Buegræs
                557.
                     Borbom
                                     842.
                                                           747-
Blinnellit
                    Braadfree 799, 844.
                                           Buetang
                                                           925.
               447.
                                           Buetarre
Modrod
                     Brandebatte
                501.
                                     843.
                                                           927.
                    Brandenelde
Blod Golsi
                                           Buiaffe
                207.
                                     843.
                                                           908.
2Blodaræ6
                     Brandeffiar
                                           Bufar
               640.
                                      23.
                                                           129.
                                           Buffablas.
Blodftiller.
               141. Brandnot
                                                           185.
                                     843.
                    Brannæsle
                                           Buffebær 329, 330.
Buffeblad 160, 185.
28loditemaras
                575.
                                     843.
28lodiotaras
               752.
                     Brambox
                                     491.
                                           Bulgano
Blobftrip
                      Brandbæger705,707,
                575.
                                           Buime
Blod Eiftel
                714.
                                                           211.
                     Brandenborger 768. Bulmeurt 160, 211.
Bloro Tcara
                025.
                                     786.
Bloffebær.
                374. Brannugras
                                           Bulnng
Blomfrotle 341, 342. Brannu: Detla 843.
                                                     592, 610.
                                           Bunias
                                           Bunte
                                                        30, 65.
Wiomaras
                432. Pranrot
                                     805.
                                           Bunium 167, 263.
Bupleurum 166,259.
                471. Brasfica 593, 623.
915. Brafenfade 893, 916.
Blommetræe
Blovgreas
          800, 849. Brafengras
365, 373. Brafeninft
                                     916.
                                           Burfni'
                                                           908.
Bog
                                           Burfnu
                                                           887.
Bolle
                                     916.
               .849. Bredfanare
                                     793.
                                           Burn
                                                     887, 908.
23of
                      Bredmielte
                                     $69.
                                           Burre
                                                     703, 732.
Bellebær
                374.
                                           Bureleit
Bolleriis
                      Bredmiolte
                                     369.
                373.
                                           Buffbug
Bongræs
                747.
                      Bredtang
                                     924.
                                                           112.
Bonne 647, 659,676. Bregne
                               908, 912. Buffpiil
                                                           875.
                      Bremmelov 892, 912. Buffvie
Monnetræe 648, 678.
                                                           875.
Borta
                501.
                      Brendenot
                                     843.
                                           Buffviol
                                                           204.
                                     743-
                                           Busleit
                501.
                      Brendfle
Bortuvuisa
                                                            15.
                                           Busmeffer 170, 290.
Boritegr
                49.
                      Brenne, Golei
                                     535.
                                           Busnel
Borfffrutla
                336.
                      Bridurt 165, 236.
                                                           898.
                336.
                     Briisfurel
                                           Busop
Borut
                                     789.
                                                           919.
                                           Buft
Boghvede 390, 392.
                      Bringbær 489, 499.
                                                           337-
                                           Buftelpng 377, 379.
Bofar
                129.
                      Briffa
                                     890.
Potteblabe
                      Briftbviin
                                           Bufting
                456.
                                      59.
                                           Bufilotte 1996, 399.
                538.
                      Briza
                                   30, 82.
Bold
Boletus.
          896, 939.
                      Brøbber
                                     568.
                      Brendfel 705, 743.
Brendfarfe 613, 614.
Bollebraner
                538.
                                           Buttearæs
                538.
                                           Buxbaumia 804, 918.
Bollerblom
Bolmeurt
                      Brennugras782,886.
                                           Burbaumie 894,918.
                211.
Bolu Vang
               925.
                      Brombær
                                     491.
                                           Burbom
                                                     798, 842.
               643. Bromus
                                  31, 89.
                                           Buxus
                                                     798, 842.
Bonderofer
Boorgreas.
                336.
                      Brudeine 396, 399.
                                           Bnemelbe
                                                           237.
          158, 180. Brudgras
                                     236.
                                           Bng
Borago
                                                       $2, 111.
          158, 180. Brunelle
                                           Bnafree
                                                           630.
Borago
                                     572.
                                     786.
                180. Brunfulle
                                           Bnggræs
                                                           114.
Borgsurt.
                                           Byglvingling 10
                                                           107.
Borborel
                215.
                     Brunfficer
                                     743.
```

952 1. Regifter over be latinfte og banfte Plantenabne.

Birnfe 705, 745.	Clavaria 896, 941.	Dat 557, 560.
Bysius 895, 929,		Dag og Rat 207.
~ .	565.	Palioflut 271.
Cakile 591, 609.	Cochl aria 592, 603.	Damaftblom 207.
Calendula 709, 777.	Co'chicum 308, 357.	Daine 807.
Calla 796, 805.	Comarum 461, 504.	Dannemoedfoffe 207.
Callitriche 796, 802.		Danft Ibenbolt 678.
Caltha 508, 539.		Danft Ingefær 804.
Campanula 163, 194.		Dephne 366, 380.
Can irigices 50.	Conval 122, 307, 328.	Darura 160, 210,
Cannabis 860, 880.		Dau-Brændbat 557.
Cardamine 594, 611.		Daucus 167, 261.
Carex 797, 810.		Daule 714. Davids Bog 111.
Carlina 703, 740,		
Carpions 800, 850,		Delphinium 507,519.
Carthamus 35, 703,	Corinther 228.	Den lofe Dag og mer-
743. Carthiusernellife 422,		_ fe Rat 207.
Carum 170, 285,		Dentaria 594, 611.
Caucalis 166, 260,		Derrerod 201.
Centaures 708, 775.	_	Derreurt 261.
Cenraurium 220		Desmergras 789.
Centunculus 112,141.	Crambe 591, 610,	Desmertnap 394,789.
Centunfel 112, 141.	Cratægus 462, 474.	Desmerurt 365, 394.
Cerastium 403, 448.	Crepis 701, 727.	Dianthus 401, 422.
Ceratophyllum 799	Crocus 28, 35.	Diapensia 169, 182.
844.	Cucubalus 402, 426.	Digertifat 814.
Cherophyllum 189,	Cucumis 801, \$57.	Digitalis 544, 587.
281.	Cucurbita 801, 856.	Dievelsbid 127.
Chara 796, 803.	Cuscuta 123, 147.	Dielblomme 714.
Chardon 741.	Epane 775.	Dil 170, 284, 714.
Chardon - D'Efpagne	Cynara 704, 739.	Dille 714.
741.	Cynoglosium 159,	Diffegræs 715.
Chelidonium 506	174.	Diplacus 121, 125, Dodder 591, 595,
510	Cynoforns 32, 83.	
Cheiranthus 593,620.	Eppergræs 46, 834,	Dedinacide 557. Dedningehoved 584.
Chenopostium 165		Done 560.
Chinamia San Canana	Cyperus 29, 40. Copres 746.	Don-Ralde 557,55%
Chironia & 161, 219. Chriftofferburt 510.		560, 562,
Ebriftorn 123, 148,		Donhammergræs 54.
257.	Cytifus 649, 678.	Dennemors 807.
Chryfanthemum 706,		Donnemorstoffe 808.
767.	Daa 11 580.	Dor 595.
Chrysosplenium 401.	Daadre . mgbs.	Dorthealilie 310.
Cichorium 701, 731.	Daait 558.	Doudor 558.
Cicuta 169, 277	Daan 557.	
Citorie 701, 725,731.	Daaven 560.	Douncoffe 558.
Cineraria 708, 762.	Dactylis 30, 83.	
Circes 8, 24.	Dale 560.	Douvæld 807. Doundspe 557.
Circea 8, 25. Cittus 506, 518,	Danni 560.	Draba 591-595.
J - 1 7 · V		Dra-
*	,	

1. Regifter over be latinfte og danfte Plantenavne. 953

		- .		
)racocephalum	543"	Eegetræe	847.	Enghavre 190.
570.		Eit	847.	Englot 315.
Drageren	135.	Eineber -	890.	Engnellite 424, 445.
Dra, bom	451.	Eingiar - Rofe	490.	Engrap 77.
Dragboved	570.	Einmielfe	368.	Engrode 134.
Dragorm	135.	Eidernoffe	843.	A
Dragun		Etalat		
- · · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	748.		934.	
Drafhaun	570.	Ethornsbær	330.	Engfierne 184.
	100.	Ethornsop	938.	Enginre 354.
Drav	440.	Ethornsrumpe	897•	Engtrold 578.
Drivkaafe	147.	Etfregras	771.	Enguld 47.
	303.	Elatine 366,	394.	Ence 890.
Drossel	464.	Elatine 366,	394.	Entir 890.
Drucceg	#48.	St. Ellens Roe	763.	Entian 137, 165,
Druemunte 506	s \$ 10.	Ellens Rod	763.	219, 251.
	504.	Elflugras	782.	Epilobium 365-368.
Dude	107.	Elting ,	-	Equisetum 892 . 897.
Dueurt 188,			- 73.	Erica 365 377.
168.	3.		108.	Erigeron 707:754.
Duggræs	303.	Emaillerebe	,	Eritegras 603 605.
Duggubbel	430.	Blomfter	171	
Dugguvvii 444			173.	
Dul 562,	715.	Empetrum 859		
Dunhammer	797,		919.	Ertenap 666.
807.		Endivie	731.	Ertenipper 666.
Duobn.	467.	Encharbuff	889.	Ertepat 374.
Quome	467.	Enchartrae	889.	Erter 369:374.
Durgentt	261.	Enemalt	365.	Ertefol 684.
D սսն	562.	Enemielt	368.	Ertop 374.
Duunbær	374.	Eneffab	912.	Ertetræe 678.
	929.	Eugblomme 508	1.538.	Ertegræs 605, 607.
Dvalebær .	214.	Engbork	737•	Ervum 648, 676.
Deargaiolen	532.	Engebrægne	912.	Eryngium 166, 250.
Dymour	130.	Engebunke `	6 6.	Erysimum 593, 617.
Dyndfrob	588•	Engeduun	47.	Eiparlette 648, 680.
Dondurt 544	, 588.	Engeflot	639.	Etbar 393.
Dyragras	254.	Engegræs	59.	Etblad 330.
Dyffar	831.	Engefjæmpe	54.	Fuonymus 163, 225.
• •	- •	Engefjose	59.	Eupacorium 704
Eben .	249.	Engefius .	578.	745.
Chentræe	249.	Engefnop	127.	Euphorbia 455, 459.
Echipm / 158,		Engefoaler	777.	
Edderfovurt	325	Engelbragne	900.	Europæist Sas
Ebdernalde	843.	Engelft Græs	297.	
Edelflever	523.	Engelft Drede	116.	All and the second
			400	
Etg 800.	*847•	Engelft Sennep		Enighedsblomst 705,
	847.	Engelft Spingt	349.	749.
Eenbælg	106.		904.	Evigfrands 749.
	189.	Engelsot	905.	Exacum 120, 137.
Eenfotting	912.	Engelurt	270.	Epraros 371, 373.
Censav	912.	Engeftiær	737•	Faaregræs 76.
Ergebrægne	912.	Engetidsel	731.	Vaaregras 76.
	•			gaq.

954 1. Regifter ober de latinffe og banffe Plantenabne.

gagrelræger .	~=0	Zemfingerurt.	498,	Ricele 8:	37 •
Zaareleger 172,	117.	499, 505.	774/	T	7-
Baarelort	510.	Remfuod	441.		60.
Kaarelyit	718.	Zemffiærficsme	18.		
Raa.epære	510.	Rennifel	285.	Fiirling 123, 15	7.
Ragretunge 138,		• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	84.	Fiirblad 39	3.
Rage til Lips		Settefos	34.	Burfleit 705 , 77	2.
Ranoic	73.	Fixra'u	746.		2.
Bæfebolder	642.	Fiæreacel	435.	Fingerborra 194,58	
Badro	271.	Fixrer ap	75.	Fingeroolle 545, 58	
Radnoresse	271.	B jaldala	503.	Fingergulv 58	
Badnoroulos	271.	Bialafiul	503.	Fingerguloblad 58	
Færeiff Spacint	324.	Sjalgros	931.	Fingerhat 58	
Bayerblom	362.	Fiandalæla	761.	Fingerurt 587 Fingeafilte 14	
	671.	Zivlestat .	146.	Fingrafilte 14°	•
gagerguld	362.	Fieldarv Fieldborff	192.	Finmartetaal 60	
Bages . Wia	864.	Rie phriff	721. 191.	Finmartepoft 40	-
Fagus 800,		Kieldbunke	67.	Finnebriff 406, 40;	
Balf Nafermont	114.	Kieldflot	193.	Finnefaal 19	
Bandens Ar		Ficlofrue	412.	Zinnetalg 4	
McL Panocue darone	192.	Fjeldfryd 151		Kinnethe 40	
Kandens Rjerne	•	Rieldfritle	342.		9.
melf	460.	Fieldgraa .	862.		9.
Fandens Lid	177.	Tieldfaabe	146.		2.
Banbens Delt	460,	Sieldfiæmpe	54.	Binffixs 42, 49	
708.	•	Sjeldfattefot	751.	ginft Jugefar 26	
Fandens Punge	211	Fieldfloffe	194.	Fjøgra 393	
Randens Bogbe	t:	Fieldfurre!	742.	Fiola 207	
De .	350.	Fielding.	580.	Firgicmme 887	7•
Randens Saand	782.	Fieldmjølf	373.	gireblad 366, 39	
Karpegræß	12.	Fieldmor	869.	giftegræs 150	-
Karbagatal	351.	Bieldmous	130.	Fiulrap 849	
Rarpemos	931.	Sjeldnellit.	446.	Fivel 719 Fivel-Baffeblom71	
Farverede 129,	136.	Fielddragu	840. 76.		۰۰ 4.
Katno .	271.	Fieldrap Fieldribs	_228.	Rlaatgræs 80	
Fattigmands		Tieldriis	139.	Fladar 29, 4	
Eand	925.	Tieldrose	412,	Bladballe 647, 66	
Battigmanbs.		Bieldru	598.	Bladfierne 402, 43	
Trudfel.	768.	Rieldrublom	598.		6.
B attigkar	810.	Field forv	82,	Flæelilie 3	6.
Bar	90.	Field . Golen	403.	Flæg 36, 333, 80	8.
Acherrob	502.	Bieldspret	343.	Flat 7	3•
Reberurt	571.	Fieldspre	1354.	Flæffier 26	-
Bebeuar : Bilie	370.	Fieldværne	452.	Blætfleit 26	•
Bedehot	439.	Field Balmue	512.	Flagt Drn 91: Flesmegræs 1: Flekturt 42	
Beidehot	440.	Field Die	866.	Flesmegræs 1	-
	8, 34.	Field Wiol	206.	Flesturt 421	
gelbturt	211.	Fiervinge Bierportulat		Bliglabe 778, 787	7 .
Beltgræs	20.		178.	3192. Flinken Henrik 358	r.
E eltfrop	34.	Z jergind	924.	glip-	,-
		Filago :	752	← •••••	
	. ,	1 Cayo			

7 5 5 Digitized by GOOS

1. Regifter over be fatinffe og banffe Plantenavne. 955

atmone for for	Manufate!	
ptrave 692, 60	Ď	Gaffeltaal 618.
itterat 30, 7		Gaifte Bannegetta
oaurt 38		901.
ot 161, 19		Galanthus 306, 310.
vielsblomk 20		Galtebær 801, 858,
vielsgræb 70		861.
ionbunfe 6		Galdetand 541, 562.
souhavre 90). Frollestav 810.	Galega 649, 681.
lueblomfter 79	. Fryslerap 75.	Galeobdolon 541,
inepavre 9	. Bryttelfjærle 837.	561.
luerap 71	3. Fucus 895, 921.	Galeopfis 541, 559.
luesop 93		Galium 121, 130.
luesvamp 93		Sallebær 216.
lurgran 85		Gallefnap 484.
innberbng 11		Galler '880.
ilondrelov 840		Gainebær 162, 214.
flove Davre 9		Galtfnap 484.
ilyvesandsbunte 6		Gamat Guinu 835.
guefrig 76		Gamanderurt 16.
Inofurt 708 -76		Game 940.
Bodangel 166, 26	Fusielio 673.	
261, 281.	Buglelof 323.	
Fodles 159, 18		
Follefod 75		Gedeblad 163, 221.
Foldblab 94		
		Gedebrugger 773.
Foldstoe 167, 26 Foldsbamp 896, 94	3. Zuglesnerre 296.	Gedeklov 195.
	Buglevifter 673.	Gedejoff 272.
Foldträgt 210		Bederauls 368.
Fol Havre 9	_	Gedesimmer 525.
Fomari 65		Gedeftiæg 485.
Fontinalis 894, 90	3. Fuursete 256.	Beil 654, 655.
Borgietmigei 159,17		Scirmiolme 242.
Forglemmigitte 17	· • • • • • • • • • • • • • • • • • • •	Geisvie 867.
Forfote 35	aaneermos 932.	Geitnamioli 290.
Braeng 6	- Quangun 709,	Geitnaffof 933.
Fragaria 464, 49		Beitsimmer 525.
Franst Raigræs 9		Geittorn 223.
Fransk Salat 44		Gelbingahnappr 298.
Frank Spre 35		Genista 646, 655.
Frantsagreas 66		Genferik 497.
Fraxinus 8, 10). 236.	Gentiana 137, 1654
Fredlos 591, 63.	. Gaascheel 189, 190.	251.
Friergræs 54		Geranium 634, 636.
Friggiargras 78	1. Gaasemad 593, 621.	Gerhardiurt 190.
Frittillaria 307, 31	. Gaaleffreppe 844.	Betvinde 193.
groebid 861,889	. Saafetunge 718.	Geum 464, 502.
Freehale 464, 50		Giat 306, 310.
Freelen 905, 91		Gjatlilie 310.
Broepeber 52	. Saasurt 407, 767,	Gjæfurt 310.
Froeffjerne 508, 52	77! 772	Gjæslingeblomf 591,
Froubunte 60	. Babeflap 594, 614.	595
•		Gjærs:
	'	0,410

956 1. Regifter ober de latinfe og banfe Plantenabne.

•				
Sigrevinde 19	3. Souffe	205.	Groveblaaffe	118.
	34. Gouffpre	443.	Groreblad	1 38.
	58. Goupla	188, 197.	Gudefigand 781	1,782,
	10. Graabenne	r 747.	785.	
Giebffe 30	58. Graabue	747.	Gula Madra	132.
	54. Graabonfe	747-		. 898•
Giennembart 2	59. Graafort	931.	Guldaa .	560.
Giet 451, 59	95. Graalpug	380.	Guldblomme	765.
	71. Graimofe	917.	Guldet Jamme	903.
	28. Graariis	873.	Guldhaar	919.
Giethipel 5	23. Geaastar	817.	Guldhumle	881.
Gietquann 27	71. Graavitie	873.	Buld Jamme	903.
Bietrams 329, 3	30. Gradrot	783.	Guldmure	498.
Gjetffjorp 329, 3	3d.Græda Su		Gulbriis	762.
Giettjur 71	82. Grædepul	868.	Guldfimmer	525.
		801, 856.	Bulbfote	253.
Bifttybe 169, 27	77. Græstonge	526.		724-
Gilliurt 77	79. Græsforn	88.	Gulerod	167-
Siegeblomfter 6	13. Græslog	317, 322.	Gule lirter 623,	
Gjegebred 4.	43. Bræenclif	4-4/ 44/0	Guidot	726.
Bjegemad. 403,-4	43, Græstob	118.	Gulhavre	101-
634.	Graiurt	750.	Gulintoppa	298.
		801y 852.	Guulfaal	691-
	43. Granfrier	579•	Gulipre	352.
	55. Granlo	935.	Gultoppe	430.
	21. Grasv die	869,	Guograf	405-
Gladiolus 28,	37. Gratiola	7, 20.	Guppel	197-
	51, Grauften	935.	Guffegræs .	427-
104.	- Gregræs	373.	Suplatee	189.
Glasurt	4. Greiturot	887.	Suulau Buulau	560.
Glatballe 647, 60	55. Briffellos	596.	Sunfange	560.
	63. Grispgræs	3.79•	Guular . 8 Guulblif	, 26.
	99. Gries Onra		Gual mout	929.
	55. Grinenellit		Guultof	132.
Glanx · 164, 2:			Gaulftiffe	809.
Glecoma 540, 5		Riddag 190. 806.	Gvendarber	940.
	03. Grede 20. Grenblad	• • •	Goel	897. 654.
	, <u> </u>	, 127.	Gyelqualer 545	
Globularia 121, 1		Frisgræs	Goldenflever	515.
Glycyrrhiza 648,6		Gilphina	Gyldenlat 593	
Gnaphalium 705,7		Ertgræs	Golden Mure	498-
		e.igitts	Spidenriis 707	
		Gilre418.		enbeat
		Thee 4Q6.	411.	
	14. 36. Grønstal	127.	Opiden Bundur	t 762-
Goldnaal 2	36. Groeblad	138.	Gypsophila 401	
	58. Groebloffe	138.	Speurt 401,	421.
Gotraad 309, 3. Gotubraa 1.	38. Grofte	905, 908.	Speci 636, 646	
Soubitil 1397, 8	99. Grombitil	899.		
Goutmat 69// 8	66. Gronorel	435.	Baalmutle	557.
Annimme ' b.		7,,,		94=
			7	

s. Regifter over de latinfte og banfte Plantenabne. 957

		A . A M .		Asimonma
laamandslop	237.	Hanteloe	792.	Deiregras 79, 107.
aaragtigt	Gras	Gi. Hansgræs	485.	Beitepaner 30'
343.		Ge. Hans Gull		Deffevie 222,
aarblad ta	185.	Ør. hanenelfer	781.	Helian hus 709, 774.
agroned	220:	Gt. Sansurt 439		Heller orus 508, 538.
aardfrotle	343.	Darauld	47.	Dellefnep 440, 442.
agrbvene	60.		430.	Dellingh gra 568.
laartamp	140.	Daredil	715.	Dellunodra Rot, 887.
jaarfiese	60.	Sarefod 689,	710	Dellunodri 440.
)aartnop-	846.	7.5 3×1001	,,,,	Belonie 356.
)aarmund 893		Barefoot -	689.	
)aarnorel	436.	Sarefaal	715.	Demuld 350.
	516.	Dareflever 659,	600	Dengbriff 191.
				Bentaber 492.
)aaritar	830.	haremad 703,	730.	Heracleum 166, 268
laartorn	223.	Sarcore 168, 169		
laarværter 201		Harerug	388.	
	467.	Sarerumpe	689.	Bermandtaal 427.
ægebær	467.	Hareurt	789.	Herniagia 165, 296.
ægetræe	224.	Haruld	46.	Helperis 593, 620.
angeblom#	7021	Sarbens .	773.	Deffeitorn 129.
718.		Saffel 800,	851.	peft monte 555.
ungflesme	15.	Saffelnobbetrae	851.	Delicourt 408:
ættelos	914.	Sattebar	494.	Delieblad 7376
afserter	665.	Saugraff	730.	pesteblomme 7652
)aftorm	88c.	Sanhandel		767 .
)agetorn	474.	Savbng 7	114	Deftebiomfter 718.
aflet	442.	Davelore		877.
algræs	255.		-	22. 207.
aliavege	414.	Hangræs	108.	Deftefryd 70.
alsboldearas.	393.	Savntorn 257,		Destegras 5, 30,70,
alsboldered	586.		195.	440.
alsurt 198		Davregræs 72, 9		Pelichate 8976
alt	751.	Davrerod	740.	Deftehon 515, 706,
alvines 169,		Daviælting	357.	708, 755.
amp 860,		Savialting	357•	Besteineste 905.
ampepiil	875.	Haviar	45.	Petictalanie 361, 362.
ampnælde 559	: 660	Daviiv	45.	
anblom	908.	Savidlel	257.	
	-	Sautorn 257.	4620	7//-
anbregne	908.	474, 482.	4,	
ancfod 528			724.	
530, 535.			230.	Destep aue 688.
ancfam 183,	5730	Hedyfarum 648,	600	Defterumpe 1, 5, 897,
651, 681.	• _	Dectrob		899.
anefamyræs	83.		501.	Seftelfaare 73
anetroe 541,	5591	Deg	467.	pefteffjære 737
561.	•	Deilsota	905.	Deffeinære 687.
aneleeg	183.	Heimilismole	351.	Peteinel 897.
aneipor	519.	Deimof	550.	Petteipreng 913,914.
angføt	72.	Seimula .	351.	Socitefille 277.
anggræs	72.	Peimutd	350.	Deffespre 351.
anhamy	880.	Dejre 31, 87,89	,107.	Deffetang 925.
			-	Defic.

958 1. Regiffer over be latinfe og banfte Plantenabne.

Deffetarre	925.	Honseblom 69	3. 8	demod 445.
Deftenifte	674.	Benfegtæs 389, 45	i. \$	oumobeblomfer 421.
Deft Golen	765.	Donfetarm 172, 40		ovurt 755, 757.
Derebær	804.	448.		rafnatlutta 613.
Diærtdull	563.	Der 172, 299, 58		rosfta. Paugul 927.
Dielme	105.	595.		ulrod 501.
Dielmurt	571.	Horfroctorn 14	7	umbe 451.
Hier cium 701		Dorfilte 123, 14		umle 691, 850, 881.
Diertegræs	205.	Horurt 58	4. Ī	Inmulus 860, 881.
Diertefrone	25.	Soft Coldicum 35		undebær 215, 858.
Sjertelæbe 778	792.	Dofffimmer 29		unbaland 937.
Diertefurl	788.	Hopluns 17	' '	undefree 595.
Djertenefrnds 43		Permaalo 35	, ,	undegræs 30, 83,
Diertefpand 540		Honmuld 35		180.
	296.	Hofbladta 53		undebag 224.
Dilbebeine	345.	Pofudrod 88	, ,	undehale 72. 83.
Himantia 896,	044.	hofgrese 53	'' a	undeber 595.
himilia	351.	Holcus 30, 7	· .	undefarve 281.
Simmelbred	686.	Holgræs 25	2	Dundefer 281.
Simmelbog	111.	Solfegræs 55, 7	•••	undetere 281.
Simmeldug	303.	Hollande Alm 25	1	undetier 281.
Simmelgræs	368.	. — fea 31		unde Perfilie 278.
himmeltoen	111.	Dolnote 562, 56		unbe-Rofer 488.
Simmelfeng	2904	Holosteum \$2, 12	· .	under Cennen 617.
Sinbær	490.	Poltarot 298, 43	••	unde:Glange 281.
Sindbæger	298.	Polta-Golen 50		undefieit 281.
	915.	Politrod 76	7' /	Jundelunge 150, 150,
Sjørneflap 593		Somb 45	•-	174, 177, 236.
Diol	283.	honninggiver 20		Dundeurt 211, 21%
Diolvaroud	887.	honninggiver 20 honsuld 35	•	771.
Djonagras	782.	Hordeum 32, 11	- 4	undeveeb 224.
	266.	Sornblad 799, 84		undeviol 205.
Sjortetorn 223,		Porndrager 77	- Z	undtgrab 83.
Diortetreft 704	714.	Dornmos 805, 02	- 0	undredefnuber 389.
Djorthorn	607.	Dorningsutt 78		undredhoved 157.
Hipophae 859,	880.	Horntiftel 73		undtflejt #81.
	14 5.	Horjebonne 3	6. \$	ungerlot 49.
Dirfe	\$3.	Dorfemonte 553, 55	5. \$	ungegenet 781.
Dirtflesme	18.	Porsetænder 21		unhamp 880.
Differen	865.	Poffa Gréas 90		untiofa 59.
Sogebriff	191.	Doftebær 29		unstet 520.
Hogeffiag 701,	727.	Potme 37		unsteit 520.
Pequet 701, 721	7271	Hottonia 160, 18		unslot 520.
729.		Dottonie 160, 18	o. £)uślof 439.
Sofetrue	430.	Hougemed 57	7. \$	uullæbe 778, 793.
Spoilor	750.	Hougsmied 57		uulnæste 176.
Homuld	350.	Hougemplt 57		duulrod 660.
Ponfebær	144.	houvendel 78		danisas 169, 281.
Ponsebane	211.	Hovblad 75	1. \$	nuie Greas 77.
	296,	Hovedurt 44	o. §	uustameibtoma771.
389.		Hongras 75	5. \$	nuslog 461.
•		•		Duns-

1. Regifter ober de latinffe og banfte Blantenavne. 959

usmoes 917.	Hydrochæris 861,	Jetflev 185.
bendel 782, 785,	889.	Jeiterans 328.
78 6.	Hydrocoryle166,258.	Icttesierpe 330.
vensel 779.	Hypid 171, 2922	Tala Girêas 150.
asarv 141.	Hnldetræe 292.	Iglebiort 140.
asgræs 83.	Hymenophyllum 892,	Inlegrate 303, 326,
asbiæste 908.	915.	529, 578.
asstiæme 38.	Hyofcyaunus 160,	Iglemofe 917.
iede 32, 115, 390.	211.	Ifhornrumpe: 297.
jedegræs 108.	Hyofer 5 703, 718.	Ittonrumpe 897.
seen 72.	Hypericum 697, 698.	Ifternelav 935.
bene 58, 69.	Hypocheris 701,729.	Ilex 123, 148.
venegras 30,57,58.	Hyperiton 698.	Ilinggræs 255.
bibblab 737.	Hypnum 194, 920.	Tilecebrum 164, 232.
vidbliv 930.	Hortepung 603.	Impatiens 163.
vidlaal 686.	Hyrbetafte 592, 602.	Imperatoria 169,283.
virtloffer 588.	Hystopus 540, 549.	Indianit Earle 367.
vidleg 313.		St. Innocentii Urt
vidlegsurt 618.	Jaublem 297.	389•
wiblet 47.	MACHITALIUM A'S.	Inula 707, 763.
vidmosse 934.	Jægerafto 12 405.	Jodefirfebær 215.
)vidmus 913.	Jæffer 218 870.	Mates 671.
)viideii s - 873.	Jallerste oll 420.	Johannisbær 226.
)vidrod225,328,329.	Jæret 226.	Joll 271.
)vid. Simmer 525.	Jæriat 226.	Jolffer 855.
Juidfippe 525.	Tafte 908.	Ismfrueblom 446.
Juidsomme 362.	Jærne 904.	Jomfrud Breer 622.
pridficel 737.	Jafne 901, 903.	Jomfruefinger 28, 37.
bidfreenmoste 930.	Jakobsgras 760.	Jomiruepaar 894,
Duidtorn 474, 475.	Jatobstorsa 760.	919.
Duidues 430, 77 L	Jakobskav 760.	Jomfruefam 47.
poidurter 767.	Jakobsutt - 760.	Jomfrue Marie Baand
Dvidveed. 525.	Jammes Gefter 377.	781.
	Jamme 904. Jarbbar 494.	Jomfrue Maria Gen-
Dwin 72.	Jarober 494.	9) \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \
Spinegras 68.	Jafalamp 750.	Jomfrue Gært 192,
Spippegræs 108.	Jaialamp 750.	193.
Spirl 336.	Jaffone 162, 201. Jasmin 465.	Jomfrue-Solen 173. Jordable 774.
Svirletamp 336.	Jasmin 465. Jasuld 46.	
Spita Madrei 33, 134.	Jauni 904.	
Dvithublom 786.	Ibenholt 891.	
Spitmour 134.	Iberis 592, 608.	Jordtuffe 546. Jordhumle 192, 698,
Stit: Simmer 525.	A	
Hoid Golen 535.	Reage 276	773. Jordkastanie 263.
Swe nn 271.	Jene 904.	Jordned 167, 263.
Dyacinth 307, 331.		Jordmos 901.
Hyacinthus 307, 331.	Jent-Joal 272.	Jerdrog 646, 650.
Hoben 406, 488.	Jerasipa 933.	
Hobentorn 488.	Jernurt 122, 542,	
Hydnum 896, 940.	£50, 731.	Jemansgograas i39.
. / 4,5-1, 5401		Journjoyograds 139.
		Jun

960 I. Regiftet over be latinfte og banfte Plantenavne.

	•	-	*		
Jousgras	90.	Salv	4.	Latttfjært	4570
Jonsoggræs -	485.	Kamvel	771.	Latictarm	499-
Rousotold	546.	Rameelblom	770.	Katteurt 541	549-
Iris :	28, 36.	Kam:elblomf	7701	Kaplegræs	55.
Iris	28, 36.	771.		Reifertrone 30	
Ifatis 591	, 608.	Ramgræs	83.	Repervaaben	912.
Jelandff . D	uvendel	L amjæ F	908.	Riælfarie	614.
784.		Kamille705,70	8,770.	Kjælmola	920.
Islandff. Pros	931.	Kampe	138.	Riampegeas	54-
Isnardia +2	3, 142.	Kannurbjedla	1897-	Kiæringfrut	545.
	3/ 142.	Kantinopper -	440.	Kiæringrof 5, 4;	
	3, 916.	Kappelup	718.	Kiæringkrut	114
	949.	Rapufinerblom	\$. 3 65#	Kjæringtand	693.
Ifter Die	865.	367.	_	Karurt	762.
Iralienk Popp	el 885. ,			Kintradia	866.
Jibar	1 93.		1741.	Kiærlighedegræ	
Juffursmain	526.	Sarles	915.	Riæruld 29, 4	
Zuglaus 80	0, 8514	Karneval	285.	Riælegrad	20.
	8, 333.	Sarniol .	143.	Riampearas	139.
Tungermannia	894,	Sarotte	.261.	Ridite 623, 630	
922.	• • •	Rarle 592,690	0,015	Siefam	915.
Jungermanie	894,	614, 615		Si iderhals 360	v 380.
. 922.	. '45-	Sartebolle 121	, 125,	Kiellingt and 649 Lielmærla	
Juniperus 86		126.		Riel Goles	920.
Juomot	1 354.	Kartetidsel	126.		533.
Jut-Gaffe	905.	Kartoffer.	217.	Kjerlingetraus Kierlingetander	
Juttelbærtorn		Karve Carvès	285.	Kierm nde	
Jutteltroft .	736.	Karvefollata 50 Karvefaal	285.	Kjerringetruus	173.
Ippre-Bruck	379.	A!	285.	Rierringriis	819.
Ipvremeel	929.	Karbi (. Kaffanie	362.	Sierringtand	125.
Partack co	. 600.	Latauga		Riertelenund 16	1.184
Maal 236, 59	131 0201	Kathu	777·	Rievled.n	807.
633. L agle	197.	Katoje	559.		, 918.
Laalgaardar			643.	Liforpaner	918.
Lagliadfe	901.	Ka sua	559.	Riefaras	459
Laapegras	146.	Rattaguge	173.	Riesped	350.
Laapblom	777•	Kattabalsom	613.	Rjeeneblom 51	50516
Ragrel .	819.	Kattartunge .	140.	Riogeurt	768.
Raarbegras	36.	Ratteblom	750.	Riokedrager	941.
Raarsforel	1618.	Rattebyldeurt	596.	Sjollefvamp 89	5,941.
Sagicaras .	146.	Kattefod	750.	Liorugræs	445.
Rabbelege	539•	Lattefot	750.	Kjørvel 169,27	9,280r
Rabbeleie 50	8, 539.	Kattegræs	55.	282.	-
Rærbunte	65.	Kattehale 454	, 456,		215.
Ralgras	485.	701.		Rirl egaarbib	i. i mol
Kalme	333.	Ratteflagv.	326.	718.	
Ralmereb	333.	Katteklever	659.	Kirr	4 1.
	8, 353.	Kittelnst	549.	Kirlebær 401	. 4 7.
Kalınusflæg	333.		, 559.	468, 470.	
Kalffrey	756.	Kattesfices 2	9, 49.	Rifegras	161.
		•	,	Z)	utto

Regifter over de latinfte og danfte Plantenavne. 961

jutftbaft 3	80.	Anoppegræs .	118.	Kortmoft	931.
		Anopf	633.	Korn	111
		Anop i Kornet	519.	Kornblomft	775-
		Knoptang	925.	Korneelf, riebar	143.
			775.	Rornel 122,	
		Rona	940.	Rornmonte	553.
		Anubrot	586.	Rorn : Gubra	388.
	31,	Enuffegaas	940.	Kornviffer	677.
132.		Rnutfjempe	54.	Korpebær	468.
		Anpl . Golei	583.	Korsbær	291.
infehær 4	02.	Enntaras	451.	Korsbærtern	223.
lafeftjerm 166, 1	60,	Roebielde .	524.	Korsblom	912.
275.	774	Roedtommer	529.	Korsblomfter	853.
		Roedrævler 175,		Korsgræs	485•
	35.	Reedriver 160,	183.		551.
leverblabe 686, 6	87.	Koedrøvel	183.	Rordurt 653,	757.
levbumle 5		Rocs	58.	Koreved 122,	291.
linte 403, 4			575.	Rortneb	279
lit 108, 4	44.		576,		548.
	73.	577•	370,	Kortne	
		Roemule	42.	K aaga	4931
***************			120.	Rraageber	927.
locr 895, 9			120.	Kraarfot 505,	877•
lestmaal 591, 6	10.		503.	903.	901,
leviratic 3		Kocsimmer	183.	Rraagefotgræs	***
				Kraagefotmos	505.
lover 648, 6	00	Koglear 29, 39 Kofbo ved	741.	Rraage oetblom	901.
		Roffeurt	765.	Kraagefit	
			513.	Rraanelav	901.
			QO3,		935.
loffe 163, 194, 1		607.		Kræfturt	935.
		K ollagras	219.		439.
		Kolleurt Kommen 160,	512.	Kræge 462,	4071
				472.	
lunger 488, 7		Kongegræs	566.	Aragefryffe	877.
innger 463, 4		Kongefiær	207.	Kræfebær	877.
862, 889.		Kongelis 161,	207,	Arafeling	877.
	18.	209.			862,
nægræ6 118, 4		Rengepen 701,		877	
451.		Kong Dendrik	758.	Kragefod 464,	504,
		Rong Salat	174.	535, 903, 91	9.
		Rongfalverod	179.	Kragefloer	693.
		Rongsafe	207.	Kragtioe 634,	047,
		Kongstæl	900.	657.	
	•	Konig Coning	566.	Arageliin -	919.
	,	,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,	566.	Krageldae	607.
		Ronnungsstaft	869,	Kra jetder 139,	5351
		Connungsvidir	170.	693.	658.
		Korbær	491.	Aragetorn	
		Koriander Conf	276.	Krampeg-æ8	633.
	,,	Rort	931.	Krompreddit.	633.
nopbæger 7	75.	Korfa V v v	930.	Kranlop Krai	
		, % PP		સા મા	

. 962 1. Regifter over de latinfe og banffe Plantenavne

Augustis	•	Guttuttan		0	•
Kransblad 796,		Kulfulfer 158,		Papuelene	835•
Krandsborke	543,	Rulfufferrod	179.	Laspefrytle	34:+
565.		Lumina	285.		# 73C.
Krap	136.	Kummen	285.	Lap. Golen	632.
Aratficome	13.	Rummertroft	16.	Laserpitium.	167,
Aravie	614.	Rummeeblom	183.	268.	
Krebefloe 508,	522,	Runeblom	437-	Laftrase	638.
862, 889.	-	Rurle	790.	Lathres 54	578-
Rreigebær 472,	877.	Aurvetarre	927.	Lathyrus 647	7,668.
Rrefinng .	379.	Kulop	939.	Eatod	493•
Rreplang.	191.	Lutang	925.	Laufasmare	395-
Krigskonggræs	669.	Lutung	476.	Laufe	315.
A rinar	65.	Kveisuaras	446.	Laurbætpii l	865.
A rinavie	867.	Roit. Simmer	525.	Lauster	269.
Kronlegras	326.	0			, 929.
Krofjugreas	673.	Laadent Gras	78.	Lavandula 54.	, 550-
Ktosbær	375.	Laaden Tiereurt		Lavendel 540	
Rroblinger.	375.	Laadfrone	185.	Lavend loiil	875-
Krosfingbæt	375.	Laatmonte	553.	Lareblomfer	718.
	599.	Laamat	493.	Larvie	871.
	673.	Laamanat	913.	Pragræs	202.
Arofrap	78.	Laattarotgræs	134.	Leaved	222.
Arontorn	149.	Lactuca 702,	716.	Legelog	72.
Strop 28, 34,		Labbot	493.	Lepmae	14.
	760.		546.		v 405.
Arcemadra 133,	124.	Lægdfvingel	79.	Leerfincl	755.
Krośped	291.	Lafia . Golei	539.		7,49.
Rrudtlæffer.	808.	Læfomsbiaafu	138.		7, 49.
Krumbals 158,		Pangffora	139.	Leer frepte	755.
Krusbær	230.	Lathanre	99.	Lemmite	14.
Rrufemonthe.	552.	Lafriz 648, 679,		2	805.
Krustæla.	913.	Laftut 702, 716,	718	Leontodon 70	718.
Rrutbrænner.	781	Lambablom -	414.		, 565.
Kruus Berfille	290.	Lambagræ6	430.		600.
Arnofrotle	340.	Lambabolurt	430.	Lerfeliim	451.
Arpparas	384.	Lambaflutta	213.	Lerfetræe	\$55.
Erophavre .	99.	Lambjedla	917.	Petgull .	772-
Ernphuvendel	786	Lamium 541,	557.	Leucoi 306	310.
Erppbviine	62.	Lammefnopper	297.	Leucojum 306	
Arypfiosa	62.	Lammeleger	297.	Leverblom#	297
Kryptnop	441.	Lammetarme	192,		2971
Kropinure	499.	392.	-7-1	523.	-711
		Landbaure	99.	Leverivamp.	896.
Krnpfolei 529, Krnpfter	812.	Langarve	189 •	Liaagræs	325.
Kryppie	-	Langbladet Dug		Pibraad 6	0,68.
Kualubbi	872. 939.	aræs	304.		
Aubiolle .	524.	Lanafienberob	658.	Lifrarzurt	929-
Anefimmer .					297-
	183.	Langslangre	793.	Lifiagras	20.
Auglefrone 121,		Langtiela 58 Langnæb	280.	Liguster	7,9.
Kututtaal	779.			Ligustrum 16:	
v. #1411441	443.	rangrap	79•		7≠9• iiw•
				£	11 Ma

1. Regifter ober de latinffe og banffe Plantenabne 963

hafa e iin	244	Qåemmak(am	***	Quanma	
impamp	942.	Loenrugblom	597.	Puopmo	754
in 299,		Loen , Golei	534.	Lusalnng	877.
inbænd	451.	Loentfriergras	581.	Lusebær	393-
inbændel	451.		312.	Luseblad	932.
inbænge	451.		548.		3451
	157.	Lon 365,		520, 578, 9	
infilte	147.	Lona . Golei	537.	Lusehat	520.
infforv	147.	Longuefle	337.	Lufelommer.	903.
inurt	584.	Loeffilk 168,	269.	Lutglime	428.
ila - Madra	131.	Lovblad	755.	Lutflot	73.
	320.	Lovefod 123,		Lunt	272.
iliekonval 3281			718,	Lychnis 403,	445.
	320.	719.		Lycoperdon	896,
imonurt	298.	Lovling	515.	942.	
	588.	Loofilt	269.	Lycopodium	893,
ind 506,		Lotasjoder	574•	901.	
indetræe	516.	Potaffodsbrodir	572.	Lycopsis 158,	181.
	676.		106.	Lycopus 8 Lycopus 8	, 23.
.innæa 545,	588.	Lombardiff Afp	885.	Ponoira	205.
innæa 545,	588.	Lomfrætling	406.	Loffeblæffie	689.
inneithe	588.	Lonicera 163,	221.	Lpng 363,	377-
unneiurt .	588.	Lontmosse	918.	, rongrop	377.
inum 157;	172,	Loppegræs	385.	Lysimachia 179,	188.
299.		Loppeixv	44.	Lusebrand 207,	208.
inugue `	377.	Loppeurt	385.	Lyfefiv	334.
liomegræ\$	531.	Loppogreas	255.	Luffan	\$34.
lionsfloe!	146.	Lotus 649,	693.	Enftervie	865.
ionstumma!	146.	Lonfill	269.	Lythrum 454,	456.
!ionslappi	146.	Lubstilt '	270.		
ithospermum	158,	Lucerne	694.	Maanerube	900
175.		vufttidfte!	737.	Maanesab	513.
Litrorella 798,	833.	Lugtnefle	585.	Man .	36.
littla . Gejgur	430.	Lugtgras		Mal	239.
l:tunargréas	638.	Lugthits	57.	Marte 168,	189,
? tunarmoff 930	931.	Lugtfilre	415,	272, 275.	•
Liung	377-	Lunbærgræs	903.	Maiblomme	328.
Liuppebærliung	408.	Lummer	405.	Maigras	546.
tingræ6	139.	Luipmerlang	406.	Maimaaneds.	
lo .	935.	Lumrot	903.	. blomft	328.
Lobelia 162,	202.	Lunaria 591,	609.	Mairose	4.5.
tobbaure	90.	Lundfaal	787·	Maifterurt	270.
løbelilie	222.	Lundrap	79.	Malaxis 778,	792.
loberose	222.	Lungegras 207,		Maltemose	919.
loeblomft	36.	732.	-	M: lurt	744-
Poeblind	368.	Lungerod	207.	Malva 634,	643.
Løbstill	270.	Lungefotrob	207.	Mandeblod	698.
ledna fora	755.	Lungefotgtæ8	207.	Manbeltræe 462	,465.
leenftot	677.	Lungeftot	209.	Mandehjelp 257	
Esentnop	440.	Lungeftyrte	177.	Mandered	501.
Loenfraagefot	901.	Lungeurt -158,		Mandstroe 166,	257;
Leenmonte	553.	178-	• • •	258.	•
		P pp 2		ପ ନ	an,

964 1. Regifter over de tatinffe og danffe Plantenadne.

	•	
Mangeblomf 427.	Mariffore 128.	Mislnebær 408.
Mangelov 905.	Mariog '151.	Mielbar 408.
Mantob 512, 513.	Marau 764.	Mjert 485.
Mannegras 88.	Mariog 151. Marau 764. Marto Viol 204.	Mirtjadlut 927.
Marchantia 894, 922.	Marue 23, 563.	Misme 805.
Marhalm 5.	Marube 542, 564.	Mispel 463, 477.
Marebalm 32, 108.	Marubium 542, 564.	Murt 485.
Marentiarne 927.	Matiet 5.	Mordul 565.
Marentjarne 927. Marctorn 149. Marevidie 873.	Matrem 706.768.	Mogen 36.
Marenidie 873.	Matricaria 706, 770.	Mofrofar 944. Molfoor 908.
Mariebreaner 905.	Mau \ 564.	Molfoor 908.
Marie . Fiegra 132.	Mais 797, 809.	Molfoor 908. Molfoorblom 908. Molfoortilg 901.
Marie . Flor 792.	Medicago 649, 694.	Molfoortilg 901.
Marie · Guldtoffer	Meelbar 400, 407,	Moldebær 493. Molter 493.
693.	408.	Molter 493.
Marie : Haand 701,	Mcelbærriis 408.	Monotropa-400, 424.
782.	Mcelflump 494.	Montia 32, 119.
Marie Raabe 644.	Mcelflump 494- Meiran 566. Megia 36. Melampyrum 544,	Montia 32, 119. Montie 32, 119.
Marie - Motlebaand	Megia 36.	Meorrødder 261. Morbær 841.
183.	Melampyrum 544,	Morbær 841.
Marie: Myfyl 183.	575.	Morbærtræe 798,841.
Marie : Dien-	Meltasol 512.	Morgenfrue 709,768.
taare 303.	Melde 165, 239, 241.	777•
Marie, Gengefoer	Melica 30, 71. Meloftof 135.	Mortel 896, 920.
767.	Melditof 135.	Morretter 261.
Marie . Sengebaanb	Melissa 543,570.	Morns 708 . 841.
297.	Manage 20.	Morus 798, 841. Morigras 485.
Marie . Gengehalm	Melfløbe 130.	Messalung 407.
142, 568.	Melflube 130. Melfgiver 653. Melfurt 646, 653. Melix - 108.	Mossilre 414, 418,
Marie, Lidfel 737.	Melfurt 646, 653.	420.
Marie. Bondur 253,	Melur - 108.	
255.	Mentha 504, 55%.	Moure 132, 134.
Marie Bonds 369.	Menyanthes 160,173.	Moureblom 134-
Marinras 782.	Mercurialis 864,888	Mourt 485.
Marigras 71.	Merian 543, 568.	Mucor 896, 943.
Marigras 71. Mariauld 758.	Mespilus 463, 477.	Mut 69.
Marciur 782.	Mefter Dendrik 758.	Muldninger 408. Multebar 493.
Maritaabe 146.	Meffertiene 878.	Multebar 493. Mundfaalerod 501.
Marillo 782.	Meitertiene 878. Mevondaras 485. Mittelskijera 146. Mittelsbar 374.	Mundstaalerod 501. Munke 162, 201.
Mariinfiur 900.	Mittelsstjora 146.	Munfcfands 204.
Marislegras 588.	Miffelsbær 374.	Munfefands 804.
Maristat 1,46.	Miliegras 30, 57.	Munfehoved 718. Muntefrone 706,
Marith-Mialfat 147.	Miliegras 30, 57. Milium 30, 57.	
Mariustat 146.	Milturt & 366, 401,	769, 770.
Marfantie 894, 922.	9 19.	Mura 497.
Markebunke 66.	Minkelgræs 326.	Muromofi 917.
Marfebu 746.	Miensurt 485.	Murriffat 146.
Markefentle 345.	Miedurt 463, 484,	Murrigræs 497.
Martenie 869.	485.	murte 3.0.
Markerap 77. Markrubbig 564.	Miedonaras 485.	Murklar 940.
Martrubbig 564.	Misimossa 932.	Murro . Colei 497.
-	•	Mu.

1. Regifter over de latinfte og banfte Plantenabne. 965

		in a h a
Auscat - Hyacinth	Myrfræfling 377.	Matsvänd 443.
332.	Mprfurel 792.	Maur 381, 383-
Rusebid 655.	Mpriop 47.	Mavleurt 412.
Ruscerter 67.3.	Mprmjelfe 371.	Megleurt 417, 596.
Rusegras 754.	Mprmjøldke 371.	Melde 798, 842, 860.
Ruschale 172, 304.	Mormose 917.	Rellike 401, 422,
Dufcore 173, 722.	Mormour 130.	423, 424, 447.
Ruferumpe 304.	Morfav 41, 42.	Melliferod 464, 502.
Rufeurt 751, 752,	Mprffiæm . 47.	Nepeta 541, 549.
753.	Mpritury 340.	Nicotiana 160, 212.
Muffu 129.	Mprivelve 336.	Miterofe 515.
Ruttul 440.	Morftuur 852.	Rjupeklong 488.
Ruurfrud 145.	Mortidftel 736.	Minvetorn 488.
Ruurrube 914.	Mprufifa 47.	Roglegr 83.
	Dipruld 47.	Nogleblom 183.
Ruusrumpe 54, 304.	Myrvale 671a	Rogne Joinfruer 357-
Ruusrumpegræs 55.	Myfifte 122, 129.	Refart 395.
Duuspiffe 671, 673.	Mysse 796, 805.	Roffrotle 341.
Myagrum 591, 565.	Mpgrbuft . 42.	Roffeblomfter 515,
Rychær 493.	Mpyrbuffing 42.	516.
Mottenorel 437.		Mordhuvendel 784.
Monte 540, 551,	Maalebæger 164,	Moreigras 435.
565, 566.	233.	Moretlegras - 588.
	Maalereim 371.	Moriflegræs 146,588.
Myosurus 172, 304.	Naalesov 43.	Morfilre 418.
	Maaleurt 37'.	Norft Balfamin 202.
	Naatsave 7,26.	
Myrafinnunge 336.	Næpe 625.	Morfete 255.
Myraf 39.	Mælde 843.	Not 845.
Ryra: Golei 297.	Næste 843.	Notgras 202.
Myratak 505.	Ravepeser 371.	Mosle 843.
Myrblom 805.	Maten . Defferumpe	Rotle 843.
Myrbrod 356.	899.	Notrugras 843.
Myrduun 47.	Nafenmand 781.	Rotue 843.
Mprebær 376.	Mafebærl 494.	Murumbeine 42.
Mprebrod 326.	Napholdegræs 1666.	Nymphea 507.
Anrebutien 185.	Marciffe 306, 311.	Roper 488.
Mpretonge 185, 526.	Narcissus 306, 411.	Mnpetorn 488.
Mnrempate 553.	Nardus 29, 49.	Myrfilre 415.
Myresiv 42.	Nariflegræs 588.	Dinfeblad 328.
Mprestaar 46.	Rarrelappe , 780.	Noseblomme 765.
	Narteticum 309, 356.	Moscaras 945.
	Maffurtium 257	Mnserod 508, 538,
	Natsiol 7.79.	946.
	Natfaultiftel 739.	Roseurt 779.
ana .	Matins 365, 367.	21410400 //90
	Nat og Dag 145,	Ocymum 542, 571.
	576.	Odvare 389.
	~	Obesvamp 89% 943.
845. Myrfæf 518.	Natiave - 443.	Diehar 374.
400 A 4	Ratskingge 152, 215.	Dienblomft 410.
Unpriol 47.	nenefendbe 1341 213.	Dien:
		Spirit.

966 1. Regifter over de latinfle og banfe Plantenabne.

Diengræs 309	3, 362,	Orobanch			Peplis	306,	358.
410.	,	Orobus		665.	Perefen	-	698.
Dienrod	33.	Osmun ia	893	900.	Periton	697,	698.
Dientroft 431	1,544,	Osmunde		9001	Perlegras		388.
573, 574.		913, 9	15.		Perlelog		312.
Dienblom	297.	Oprofia		578.	Perli		340.
Plitoite	520.	Oxalis	403	443.	Perfile	170,	278,
Olfal	572.		•	666.	288.		• •
Difonge	765.	Orel	_	482,	Peffilengu	rí	757.
Oenenthe 16	0, 295.	Orendrive	t	183.	Peftinat		283.
Oenothera 36		Oremule	_	922.	Peterfillie	_	289.
Orehorn	235.		538,	706,	Petersfole		504.
Prnesie	721.	767, 70	9•		Pencedani	t a	167,
Offugræs	5 <u>7</u> 4.	Dreote		524.	267.	_	
Ørelbær	482.	Oretunge	159,	176.	Peziza	896,	941.
Dgenbeiff	191.	Paaffetil		,	PferBentre		465.
Ohr Olai Stjæg	840.	T dairent	IE	311.	Phace	648,	682.
Dlai Bart	914.	Paddebær		510.	Phalaris	29,	50.
Olavs Stjæg	914.	Paddefrott	E	340.	Phallus	896,	940.
Diber Other	913	Dadderof	,892,		Phascum	893,	917-
A	229.	Padderotte		898.	Phaseolus	647,	652.
St. Dies Boll	841.	Padderoffe		898.	Phellandri	um.	169,
St Old Stin	792.		rie	144.	277.		
St. Dies Stjæ		Bæt		42.	Philadelph	8	462,
Disuthat	920.	Pæon		519.	465.		
Dlufs Sura	224.	Pæonia	507,		. Phteum	29,	54.
	354,	Pæretiæe		478.	Physelis	162,	215.
955. Oluis Syra		Palmevidie	¥73,		Phyteuma		
Dade Urter	354.	Palmi Panienm		874-	Pibaa		560.
	768.		29	, 52.	Pibegræs		559
Onopordum	657.	Papaver Papaver	500,	512.	Dibebvene		59.
739.	704,	Parabellta		513.	Piterenfer		72.
	841.	Parietaria		927.	Pibeved	462,	465.
Ophioglossum		Paris		145.	Pibbuing		59.
899.	893,	Parnassia	366,	393.	Pibmoffe		833.
A.1	, 787.	Pastinaça	† 71,	297•	Picris	702,	712.
Duffreed Fagre	132.	Pastinat	170.	283.	Digable	160,	
Orch	778.	Patæter	170,		Diigtorn	~~	880
Origanum 543	566	Patienstaa	•	2!7.	Biil 859,	861,	863.
Ormeblom "	901.	Pannaus		349.	885. Piilblad		
Ormeblomvinge	OOT.	Pebermante		927. 554.		799,	
Ormegræs 510,	782	Deberrod		606.	Pillgras		384-
Ormefrud	744.	Debertræe		380.	Pilegræs Vueurt		385.
Ormemos	932.	Pedersurt	145.	780.		164,	308
Drmeflaat	901.	Pedicularis	- 7 <i>) </i>	(1 Y •	366. 38	>/ 840	>
Orment	586.	Dengeblad	-47/	189.	Villedrager Pilnleria	893,	910.
Ormoie	180.	Pengegras	57A-	600	Pilularia	473 <i>1</i>	916.
Ornithogalum .	301,		189,		Pinninelle	170,	² 87•
321.		Benningagi	eas	207.	Pimpinella	70,	780.
Ornichopus 649	680.	574-		-	Vimpinella Bine	141,	780.
				•	*****	Mi-	926,
						Pini	h <u>a</u>

1. Regifter over de latinfte og danfte Plantenabne. 967

	Municipal Too	Opitrollife 773.
Bindbat 940.	Præfiefaal 730.	Dviiteveis 525.
Bindsvamp 896, 940.	Præftetone 718.	Dviittnop 442.
Pinosvinknop 797,	Præftetrog 767.	Dviften 118.
808.	Præftefrul 767, 773.	
Pinguicula 7, 20.	Præftefrave 773.	Ovitter 117.
Dinfternaffelrob 283.	Pragtstierne 403,	Oviffetage 118.
Dintfelilie 311.	445, 862, 889.	Ovifferoot 118.
Pinus 801, 852.	Prenanthes 702,718.	Ovifredder 117.
Bione 519.	Primler 183.	Oviffener 117.
P paa 561.	Primbla 169, 183.	Quindefryd 297.
Dipergras 386.	Provinterofe 487.	Qvitaam = 39.
Biptiosa 59.	Prunella \$42, 572.	Ovidtab 39.
7.7.	Drunelle 542, 572.	Opitau 546.
Pisum 647, 601.	Prunus 462, 467.	Dvitbu 746.
Plantago 122, 138.	Pteris 892, 912.	Dvitbaa 557.
Platan 891, 849.	Puggepeber 534.	Ovithau 786.
Platanus 801, 849.		Dvithu 786.
Poa 31, 73.		Quitmoblette 737.
Polemonium 161,	Pulmonaria 158, 177-	
193.	7 41101101111	Z
Polen 555, 556.	Pungeurt 603.	Ovitrap 78.
Polfte Biffer 673.	Pungier 427.	Ovitsei 362.
Polft Hvede 116.	Punapang 925.	Qvitkiann 19.
Polytrichum 894,	Puntalaftrage 66,	Qvit Golel 531.
919.	Burgeerliin 303.	Quonn 271.
Polygala 646, 653.	Burbaure 85.	o
Polygonum 366, 384.	Burteroot 388.	Raduttegræs 897.
Polypodium 8921	Burfetort 715.	Ragter 192.
	Purlog 318.	Raapaa 388.
904. Doppel 884, 889.	Purpurablomffer 369.	Raape 388.
Doppel 884, 889.	Untibug 767.	Radelov 892, 913.
Poppelpiil 864, 884,	Physiapang 925,	Radiola 123, 157.
885.		
Poppeltræe 885.		Ræpestaar 898.
Populus 861, 883.	Pyrethrum 706, 768.	24 4
Porcelain Blom.	Pyrola 400, 409.	
fter 415.	Pyrus 453, 478.	
Portroot 484, 497.	0	Navehlommer 447.
Porre 312.		
Porreleg 312.		
Dors 860, 879.	Quafter 147.	
Portulacca 454, 457.	Overson 443.	375, 897.
Portulat' 454, 457.		Mæblingbær 877-
Dofeblom 379.		Ravrumpegræs 51,
Poselæbe 778, 783.		56.
Poseurt 753.	Ovaf 291.	Ravsilre 416.
Post 400, 403, 879.		
Potomoraton 104		
Potomogeton 124	Dvanred 271.	
150,		
Potentil 464, 496.		20
Potentilla 464, 496.	Quaisegras 255.	
Poterium 799, 846,		01
Prasteblom 620, 757.	Ovette 272.	Raudløv 9152 Rands
		Dimito.

968 1. Regifter over de latinffe og banffe Plantenabne.

	-1 11 1 -4	
Randnyper 486.	Rhodiola 861, 887.	Rednorel 438.
Manglegræß 573.	Rhus 171, 294.	Redpungernille 141.
Ranunculus 509,528.	Ribes 164, 226.	Redvors 565.
Manuntel 509, 528.	Ribs 164, 226, 861,	Rodffrappe 351.
Rape 840.	Ribstorn 226.	Rodfleik 261.
Rapgræ s 31, 73.	Riccia 895, 923.	Rodfockgræs 447-
Rapirer 36.	Riccie 895, 923.	Rodinares 510.
Rapung: [34, 162,	Ridarbirle 392.	Redrager 865.
195, 200,201,367.	Ridderfpore 507, 519.	Redvier 865.
Raphanus 593, 632.	Rus 113.	Reficeme 18.
Rapfaat 624.	Rifebng 113.	Rocgras 903.
Napfxd 624.	Riispling 377.	Roaubel 456.
Ras 673.	Ringefand 745.	Roflint 444.
Raffel 573.	Ringormgulb 459,	Rollite 497, 708,
Malii '574.	460.	773•
Rarbialb 503.	Ningormgraes 303,	Ron 462, 476.
Raudaa 558.	459, 460,	Ronfer 745.
Ravl 44.	Ringtræe 222.	Ronnetræe 476.
Raplure 354.	Riffa 937.	Ror. 31, 101.
Ravnefod 139, 592;		Nergræs 29, 50, 51.
607.	R:fi 338, 343. Riupnaloug 504.	104.
		Rerfiese 59.
	Riupnalpng 504.	Rorfonge 445-
	River 159, 180.	
•	Roaldink 315.	Rerivamy 896, 939.
Meensolei 531.	Roberburk 640.	Restjælling 377.
Reensvinfling 91.		Rosling 377.
Reentiftel 737.	Robinie 649, 678.	Roflet 807-
Recesivel 751.		Repelbonne 385-
Messhali 54.	Rodfrone 357.	Rogn 476.
Regnblad 443.	Rodjuber 144.	Rognafald 477, 482.
Regnfand 705, 744,	Noe 625.	Rognebartrae 476.
773.	Robarve 190.	Mognegræ6 273-
Reidnigras 185,	Kedau 560.	Rognetræe 476.
Meigneblom 410.	Redbar 375.	Roinfand 745.
Reigras 673.	Rorbede 246.	Roit 101.
Meinbær 144.	Rodbine. 355.	Rofambol 313.
Reinfand . 744, 745.	Rotbone 350.	Roffel 89%.
Reinssure 762.	Rothunke 350, 351.	Nomegræs 326.
Rendeballe 648, 662.	Redbue 358.	Romerfe Kameel=
Rendednrmos 334.	Redetopper 750.	blomfter 77%
Menselgræs 528.	Redbue 560,	Monegras 897, 898.
Reseda 454, 458.	Rodhvene 59.	Rootfilre 416.
Reverjamne 931.	Redfaal 687.	Rosa 463, 485.
Reviegras 534.	Robfige 261.	Rosegrêas 903
Meinir 476.	Rodfiesa 59.	Rosbærlong 377-
Ababarbet 396, 397.	Rodfnæe 355.	Rose 463, 489.
398.	Rodflever 687-	Rofenreb 861, 887.
Rhabur 351.	Redfnop 128.	Rosing 377.
Rhamnus 163, 223.	Redleg 316.	Rosmarin 406, 407.
Rheum \$96, 397.	Rodine 501.	Rosmarinvie 873.
Rhinanthus 544, 573	Redmos 893, 917.	Roffabær 492.
The second of th	21.1400 G331 A114	Stoffe Stoffe
•	•	A14.64

1. Regifter over de latinfe og banfe Plantenavne. 969

Rotböllia 31, 108. Salomond Segl 329, Rotbollie 31, 108. 330. Rotbollie 31, 108. 330. 165, 247. Rottethale 29, 51, 54. Galtard 185, 357. Rottethale 29, 51, 54. Galtard 185, 357. Rottethale 29, 51, 54. Galtard 4, 357. Rottethale 29, 51, 54. Galtard 4, 247. Rototethale 29, 51, 54. Galtard 3, 4, 241, Scorzonera 702, 71 Rototethale 29, 51, 54. Galtard 3, 4, 241, Scorzonera 702, 71 Rototethale 29, 51, 54. Galtard 3, 4, 241, Scorzonera 702, 71 Rototethale 246. Galtard 3, 4, 241, Scorzonera 702, 71 Rubiffe 564. Galtote 24. Sambucus 171, 292. Rubiffe 587. Sambucus 171, 292. Seedum 402, 431 Rubiom 596. Gamel 162, 221. Seedum 402, 432. Seenere 81 Rubus 463, 489. Gamel 162, 221. Geentag 32 Rubus 403, 489. Gamelethale 477. Gegleflever 69 Rugard 108. Gambarb 477. Gegleflever 69 Rugard 108. Gambarb 164, 231. Gegleflever 69 Rugard 108. Gambarb 164, 231. Gegleflever 69 Rugard 108. Gambarb 164, 231. Gegleflever 69 Rughioming 90. Gambarb 164, 231. Gegleflever 69 Rumbbarle 634, 647. Gambarel 426. Gambarel 426. Gambarel 426. Gambarel 426. Gambarel 427. Gegleflever 56 Ruppia 124, 156. Rambootel 872. Gelionn 51 Ruppia 124, 156. Rambootel 873. Gelareic 13 Ruppia 124, 156. Rambootel 874. Gambarel 874. Gelareic 13 Ruppia 124, 156. Rambootel 874. Gelareic 13 Ruppia 124, 156. Rambootel 875. Gelionn 51 Ruppia 124, 156. Rambootel 876. Gambare 402. Galtone 876. Gelice 168, 26 Ruppia 124, 156. Rambootel 876. Gelice 28 Ruppia 124, 156. Rambootel 876. Gelice 29 Rofferst 99. Gare 591, 609. Gar 541, 548. Gelice 168, 26 Ruppia 357. Gareemorfe 378. Gempervivam 45 Gartang 897. Saureiga 541, 548. Gelice 707, 75 Gempersib 455, 46 Garbootel 587. Gaul 927. Sesleria 31, 77 Garbootel 587. Gau			•			
Rotbollia 31, 108.	Roffblad	405.	Salix 850,	861.	Soendierie	309,
Rotbeste 31, 108. 330. Schoenus 28, 3	Rotböllia a				255	• •
Rottehale 29, 51, 54.				, ,-,,	Schoenne 2	R. 18.
Rottethale 29, 51, 54. Rotterumpe 54. Rotterumpe 54. Rotterumpe 54. Rotgerife 118. Rouddersif 745. Roigréad 26. Rubia 121. Rubiffe 564. Rubia 121. Rubiffe 564. Rubious 463, 489. Rubus 463, 489. Rude 400, 404. Ruid 32, 110. Ruggred 58. Rugfjess 58. Rugfjess 58. Rugfjess 58. Rughbære 58. Rughia 32, 110. Ruggred 108. Ruggred 108. Rugfiess 58. Rughbære 340, 447. Gandbære 108. Rugfiess 58. Rughbære 340, 447. Gandbære 108. Rughbære 340, 447. Gandbære 108. Rughbære 634, 647. Gandbære 164, 233. Gandbære 168. Ruppebæresyng 408. Ruppia 124, 156. Ruppia 124, 156. Ruta 400, 404. Rutta 574. Gandbære 574. Gandbære 575. Gandbere 812. Gandbære 812. Gelidom 510. Gandbære 99. Sanicula 166, 259. Ruspebære 90. Gandbære 401, 421. Gæbeurt 401, 421.				247		
Rotterumpe 54. Galting 4, 357. Scorzonera 702, 71 Rotquiffe 118. Galturt 3, 4, 241 Rouddersif 745. 247. Scrophularia 54 Rubia 121. Salvia 8, 24. Secala 32, 11 Rubiffe 564. Galvie 8, 24. Secala 32, 11 Rubiom 596. Gamel 162, 221. Secdum 4C2, 43 Rubiom 596. Gamel 162, 221. Geentag 32 Rudus 463, 489. Sambucus 171, 292. Secala 32, 11 Ruiks Gjeedg 866. Samdetning 673. Secentag 32 Ruiks Gjeedg 866. Samolus 162, 221. Geentag 32 Ruiks Gjeedg 866. Samolus 162, 221. Geentag 32 Ruiks Gjeedg 866. Samolus 162, 221. Geentag 32 Rugivimling 90. Gambare 108. Geiffibe 41 Rundex 309, 348. Gambare 108. Geiffibe 41 Rundex 309, 348. Gambare 108. Geiffibe 41 Rundex 309, 348. Gambare 108. Geiffibe 426. Gambare 164, 233. Geilden 51 Rundes 634, 647, 659. Rundelife 426. Gambare 437. Gelabon 51 Ruppia 124, 156. Gambail 873. Gelabon 51 Ruppia 124, 156. Gambaile 873. Gelionie 51 Ruppia 124, 156. Ruta 400, 404. Rutta 574. Gambaile 873. Gelice 812. Gelionie 51 Ruppia 124, 156. Gambaile 873. Gelice 168, 26 Rutta 400, 404. Rutta 574. Gambaile 873. Gelice 168, 26 Ruppia 124, 156. Gambaile 873. Gelice 168, 26 Ruppia 124, 156. Gambaile 873. Gelice 168, 26 Ruffestor 99. Saniula 166, 259. Gempervivam 435. Gelice 27 Ruppia 124, 156. Gambaile 873. Gelice 27 Ruppebare 408. 141. Gapalaf 673. Gempervivam 45 Ruffestor 591, 609. Gar 541, 548. Genpervivam 45 Gæbeurt 401, 421. Gapalaf 673. Gempervivam 45 Gæbeurt 401, 421. Gapalaf 673. Gempervivam 45 Gæbeurd 403, 742. Gaufimte 525. Genpervivam 778. 785. Genpervivam 778.		SI4 SA.				. 420
Roudderste	Motterumne				Scorzonere 700	74200
Roubbersiff					Scrophularia	
Rubia 121. Salvia 8, 24. Secala 32, 11 Subieffe 564. Salvia 8, 24. Secala 32, 11 Salvia 8, 24. Secala 32, 11 Salvia 8, 24. Secala 32, 11 Secal	Woudher@f			241,		
Rubieffe 564. Salvia 8, 24. Secala 32, 11 Rubieffe 564. Salvia 8, 24. Sedum 4C2, 43 Subiositer 587. Sambucus 1771, 292. Geener 81 Rubios 463, 489. Sambucus 162, 221. Geener 32 Ruks - Gjeedby 866. Samolus 162, 221. Geentagstod 32 Ruks - Gjeedby 866. Samolus 162, 221. Geentagstod 32 Ruks - Gjeedby 866. Samolus 162, 221. Geentagstod 32 Rugiosia 58. Gandarb 437. Gegleffever 369 Rugiosia 58. Gandarb 164, 233. Geitagstod 32 Rugiosia 58. Gandbure 108. Grifibe 41 Rugiosia 58. Gandbure 108. Grifibe 41 Rumex 309, 348. Gandbure 164, 233. Grifibe 41 Rumex 309, 348. Gandbure 426. Geiturt 56 Rundbusse 634, 647. Gandbusse 426. Geiturt 56 Rundbusse 634, 647. Gandbusse 426. Geiturt 56 Ruppia 124, 156. Gandbusse 873. Gelaccie 13 Ruppia 124, 156. Gandbusse 873. Gelidon 51 Gelidon 51 Ruppia 124, 156. Gandbusse 874. Gelidon 51 Gelidon	Roigrand		• •			,
Rubiese 564. Salvia 8, 24. Sedum 4C2, 43 Rubioser 587. Sambucus 171, 292. Geenet 81 Rubus 463, 489. Samolus 162, 221. Geentag 32 Rude 400, 404. Samolus 162, 221. Geentag 32 Rude 400, 404. Samolus 162, 221. Geentag 32 Rugioser 108. Samolus 162, 221. Geentag 32 Rugioser 108. Samolus 162, 221. Geentag 32 Rugioser 108. Samolus 162, 221. Geentag 32 Geentag 32 Rugioser 108. Samolus 162, 221. Geentag 32 Geentag 32 Rugioser 108. Samolus 162, 221. Geentag 32 Geentag 32 Rugioser 108. Samolus 162, 221. Geentag 32 Geentag 32 Rugioser 108. Samolus 164, 233. Geileser 69 Rugioser 108. Gandbare 108. Griptofrod 32 Rugioser 6164, 233. Geileser 56 Rundbarse 6164, 233. Geilon 51 Geilon 5						
Rubioslet 587. Sambucus 1771, 292. Geenet 32 Rubus 463, 489. Samel 162, 221. Geentag 32 Rube 400, 404. Samolus 162, 221. Geentag 32 Rube 5, 6jeedg 866. Samolus 162, 221. Geertag 32 Rugaras 108. Samolus 162, 221. Geertag 32 Rugspissa 108. Samolus 163, 233. Geispissa 108. Geispissa 108			Salvia 8	1, 24.		
Rubus 463, 489. Rude 400, 404. Ruke Gjeedg 866. Rug 32, 110. Ruggaræs 108. Rugsjøfa 58. Rugsjøfa 402. Rugsjøfa 403. Rugsjøfa 404. Rugsjøfa 403. Rugsjøfa 404. Rugsjøfa 58. Rugsjøfa 404. Rugsjøfa 405. Rugsj			Salvie !	3, 24.		
Rubus 463, 489. Samfletning 673. Rube 400, 404. Samolus 162, 221. Rufks, Sjeedg 866. Samolus 162, 221. Rugaræs 108. Sandarv 108. Rugaræs 108. Sandarv 108. Rugfisia 58. Sandarv 108. Scipple 41 Rugfisimling 90. Sandfart 164, 233. Rugfisimling 90. Sandfart 237. Rumex 309, 348. Sandhaft 426. Sciput 56 Rundbarte 634, 647, Sandhoret 437. Sciurt 56 Ruppebærting 408. Sandhoret 437. Sciatur 56 Ruppia 124, 156. Sandhoret 812. Sciidon 51 Ruppia 124, 156. Ruta 400, 404. Rutta 574. Sandvaaner 402, Selicin 168, 26 Rufteblom 908. Sandiel 879. Selicin 168, 26 Rufferblom 908. Sanicula 166, 259. Selinum 168, 26 Ruftegræs 82. Sanicula 166, 259. Semmervivum 45 Rufteblom 908. Sanicula 166, 259. Semmervivum 45 Rufteblom 908. Sanicula 166, 259. Semmervivum 45 Rufteblom 908. Sanicula 167, 259. Sempervivum 45 Sædehvenn 283. Saponaria 401, 421. Sædehvenn 283. Saponaria			Sambucus 171,	292.		812.
Rude 400, 404, Samolus 162, 221. Seete 32 Seete 32 Samolus 162, 221. Seete 3437. Seete 32 See			Samel 162,	221.	Geentag	329.
Rufe 400, 404, 806, Samolus 162, 221. Seete 37 Ruffe Sejeebg 866. Rug 32, 110. Sandarb 437. Segleffever 69 Rug 32, 110. Sandarb 108. Seigleffever 69 Rugfissa 58. Sandbave 108. Scifftbe 41 Rugfissin 90. Rumex 309, 348. Sandbave 108. Scifftbe 42 Rundbæste 634, 647, 659. Sandbave 108. Scifftbe 42 Ruppia 124, 156. Sandbill 873. Selares 12 Ruppia 124, 156. Sandbill 873. Selares 12 Ruppia 124, 156. Ruta 400, 404. Rutta 574. Sandbave 871. Selive 168, 26 Ruppie v 404. Rutta 574. Ruffeblom 908. Sandbill 879. Selinum 168, 26 Ruffestes 82. Sandbill 166, 259. Sempervivum 45 Ruffeblom 908. Sanicula 166, 259. Sempervivum 45 Ruftestes 82. Sandares 673. Sempervivum 45 Ruftestes 82. Sandares 673. Sempervivum 45 Sæbeurt 401, 421. Sapalas 673. Sempervivum 45 Sæblom 390. Sanicula 166, 259. Sempervivum 45 Sæblom 791, 609. Saricula 166, 259. Sempervivum 45 Sæblom 390. Sanicula 166, 259. Sempervivum 45 Sæblom 791, 609. Saricula 166, 259. Sempervivum 45 Sæblom 390. Sauceja 541, 548. Sempervivum 45 Sæblom 390. Sauceja 541, 548. Seence 594, 612 Sæblom 390. Sauceja 541, 548. Seence 594, 613 Sæblom 594,						
Rulks Steed 800. Rug 32, 110. Rugsteed 108. Gandgræs 108. Gandgræs 108. Gandgræs 108. Gandbare 108. Griftste 32. Rugstiess 309, 348. Rundbæse 634, 647, 659. Runteliede 246. Ruppia 124, 156. Ruppia 124, 156. Ruta 400, 404. Rutta 574. Rutta 574. Rusta 575. Rusta 637. Rusta 576. Rusta 6407. Rusta 576. Rusta 657. Rusta 577. Rusta 578. Rusta 578. Rusta 579. Rusteere 99.					Geere	373.
Rugfred 108. Sandgræs 108. Scipulofrod 328. Rugfvimling 90. Sandlaukt 357. Scientefe 347. Scientefe 348. Sandheilise 426. Rundbæsse 634, 647, 659. Runpebærsyng 408. Sandheilise 879. Runppebærsyng 408. Sandheilise 879. Rutta 400, 404. Rutta 400, 404. Rutta 374. Sandheilise 879. Ruffryste 377. Ruppebær 408. Sandheilise 879. Sempervivum 45 Sandheilise 901. Sandissorba 121, Sandheilise 901. Sandissorba 121, Sandheilise 901. Sandissorba 121, Sandheilise 901. Sandheilise 901					Gegleklever	695.
Rugfiela 58. Gandhave 108. Grifiste 41 Rugfiela 58. Ganderob 164, 233. Grifiste 32 Rugfiela 58. Ganderob 164, 233. Grifiste 32 Rundwale 634, 647, Gandonelite 426. Grifiste 56 Ruppedartong 408. Gandielite 426. Grifiste 13 Ruppedartong 408. Gandielite 872. Grifiste 13 Ruppia 124, 156. Gandbaaner 402, Grifiste 87 Ruppia 124, 156. Ruta 400, 404. Rutta 574. Gandbuile 879. Grifiste 377. Ruppedare 99. Gandbie 879. Grifiste 377. Ruppedare 408. Sanguisorba 121, Grifiste 37. Rupfeste 408. Sanicula 166, 259. Gelsempe 27 Rupfeste 82. Ganifel 166, 259. Gempervivam 45 Ruftegræß 82. Ganifel 166, 259. Gempervivam 45 Ruftegræß 82. Ganifel 166, 259. Gempervivam 45 Ruftegræß 837. Garremorfe 378. Genecio 707, 75; Gæbehvønn 283. Saponaria 401, 421. Genegræß 49, 10 Gæbehvønn 283. Saponaria 401, 421. Genegræß 49, 10 Gæbehvønn 283. Savierja 541, 548. Genecio 707, 75; Gæbehvønn 283. Savierja 541, 548. Genece 594, 61; Senecio 707, 75; Gæbehvønn 283. Garremorfe 378. Genece 707, 75; Gæbenvøljølle 587. Gaul 927. Sesleria 31, 74. Gaftan 28, 35, 742. Gaufimte 525. Genece 594, 61; Serracula 704, 73; Gaftan 28, 35, 742. Gaufimte 525. Gevermoß 92; Gaftara 29, 41. Gibbalbie 172, 30; Gablpiil 874. Gadalottelog 315. Gibbalbie 172, 30; Gablpiil 874. Gadalottelog 315. Gibbalbie 172, 30; Gablpiil 874. Gadalottelog 315. Gibbalbie 172, 30;					Geja Smeara	686.
Rugfvimling 90. Gandlaft 357. Get vill 863, 87 Rumex 309, 348. Gandnellike 426. Get vill 863, 87 Rundelibeke 246. Rupbedærking 408. Ruppia 124, 156. Gandbaaner 402, Ruppia 124, 156. Ruta 400, 404. Rutta 574. Gandbuik 879. Gelike 168, 26 Ruftyle 377. Sanguisorba 121, Gelkompe 27 Rupfebærk 408. Sanguisorba 121, Gelkompe 27 Ruppiebær 408. Sandiel 166, 259. Rufteblom 908. Sanicula 166, 259. Rufteblom 908. Sanicula 166, 259. Gempervivam 45 Ruftegæs 82. Ganikel 166, 259. Gempervivam 45 Gæbehvenn 283. Saponaria 401, 421. Gæbenæk 49, 10. Gæbehvenn 283. Saponaria 401, 421. Genegææ 49, 10. Gæbehvenn 283. Saponaria 401, 421. Genegææ 49, 10. Gæbehvenn 283. Saponaria 401, 421. Genegææ 49, 10. Gæbenæk 439. Sagiraria 794, 73. Sesleria 31, 73. Gæbehven 439. Sagiraria 794, 73. Sesleria 31, 73. Sesleria 31, 73. Sagiraria 7994, 846. Scirpus 29, 41. Gibbalbie 172, 30. Gæblpiil 874. Gædalotteløg 315. Giberiff Høt 30.		108.			Geifylde	412.
Rugsvimling Rumex 309, 348. Rundballe 634, 647, 659. Runfelbede 246. Ruppebarlyng 408. Ruppia 124, 156. Ruta 400, 404. Ruta 400, 404. Ruffentle 377. Ruffentle 378. Samicula 166, 259. Semperviva 45 Selina 168, 26 Semperviva 45 Semperviva 45 Semperviva 45 Seponaria 401, 421. Senecio 707, 75 Senecio 707,	Rugfjesa				Geintofrod	328.
Rumex 309, 348. Sandiellite 426. Seinut 56 Rundbælle 634, 647, Sandnorel 437. Seladon 51 Runfelsede 246. Sandhorel 873. Selarese 12 Ruppia 124, 156. Sandhorel 812. Selidonie 51 Ruppia 124, 156. Ruta 400, 404. Rutta 574. Sandhorel 879. Selinu 168, 26 Rufta 574. Sandhorel 871. Selinum 168, 26 Ruffentle 377. Sandhorel 871. Selinum 168, 26 Ruffentle 377. Sandhorel 871. Selinum 168, 26 Ruffentle 377. I41. Sanguisorda 121, Selinum 168, 26 Ruffegræß 82. Sanicula 166, 259. Semperviva 455, 46 Ruffegræß 82. Sanicula 166, 259. Semperviva 455, 46 Ruffegræß 82. Sanicula 166, 259. Semperviva 455, 46 Ruffegræß 83. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 75; Sædehvenn 283. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 75; Sædehvenn 283. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 75; Sædehvenn 283. Savereja 541, 548. Senecio 707, 75; Sædehvenn 399. Sautemorse 378. Senecio 707, 75; Sædehven 399. Saudamergo 191. Serratula 704, 73; Sævebjolle 587. Saul 927. Sesleria 31, 75; Sagira 28, 35, 742. Sauffarel 619, Serratula 704, 73; Sagira 123, 156. Scandix 169, 279. Sibbaldia 172, 30; Sagirearia 7994 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30; Sagirearia 7994 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30; Sagirearia 7994 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30; Sagirearia 7994 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30; Sagirearia 7994 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30; Sagirearia 7994 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30; Sagirearia 7994 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30; Sagirearia 7994 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30;	Rugfvimling	90.			Gei Diil 861.	
Rundbakle 634, 647, 659. Runfeloed 246. Ruppia 124, 156. Ruppie 124, 156. Ruta 400, 404. Rutta 574. Thypebare 99. Salicula 166, 259. Rypebare 408. Salicula 166, 259. Ryftegræs 82. Salicula 166, 259. Sali	Rumex 400					565.
Ruppebærtyng 408. Ruppia 124, 156. Ruppia 124, 156. Ruta 400, 404. Rutta 574. Gandvill 879. Rupebært 99. Gandvill 879. Ruppebært 99. Gandvill 879. Ruppebært 99. Gandvill 879. Ruppebært 408. Ruta 400, 404. Rutta 574. Gandvill 879. Gandvaner 402, Gelie Afald 485. Ruta 400, 404. Rutta 574. Gandvill 879. Galdvill 879. Galdvill 879. Galdvill 879. Gelie Afald 879. Ge	Rundballe 63	4. 647.	Ganomente			510.
Runfelbede 246. Ruppedærigng 408. Ruppia 124, 156. Ruppia 124, 156. Ruta 400, 404. Rutta 574. Rufta 574. Rupebavre 99. Ruffrytle 377. Rypebave 408. Sandvie 871. Sanguisorda 121, Selivam 168, 26 Ryffeblom 908. Sanicula 166, 259. Ryffestæs 82. Sanicula 166, 259. Sapak Geike 901.		17 - 167				119.
Ruppia 124, 156. Sandrer 812. Selionie 518. Ruppia 124, 156. Ruta 400, 404. Rutta 574. Sandvie 871. Seline 168, 26 Ruffeptore 99. Sandvie 871. Semective 458. Andrew 408. This semective 458. Sandvie 871. Semective 458. Sandvie 871. Semective 458. Andrew 408. Sanicula 166, 259. Sempervivum 458. Sandvie 82. Sandvie 673. Sempervivum 458. Sempervivum 45		246.			Gelidon	510-
Ruppia 124, 156. Ruta 400, 404. Rutta 574. Rutta 574. Rutta 575. Ruffentle 377. Rhipebave 99. Rhiffentle 377. Rhipebave 408. Rhifegræs 82. Sanicula 166, 259. Sempervivam 45. Ræbeurt 401, 421. Sæbehvenn 283. Saponaria 401, 421. Særbæger 591, 609. Sæt 541, 548. Særling 357. Sætureja 541, 548. Særling 397. Sætureja 541, 548. Særnev 594, 617. Sævbjolle 587. Sændamergo 191. Særratula 704, 73. Særbehven 399. Sændamergo 191. Serratula 704, 73. Særlinga 401, 412. Selleria 31, 77. Særbehven 399. Sændamergo 191. Serratula 704, 73. Sælfræn 439. Særlinga 401, 412. Sherardia 122, 123. Sagina 123, 156. Scandia 169, 279. Sibbaldia 172, 30. Sagittaria 7994 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30. Sibbaldia 172, 30. Seberia 30.				_	Gelihanie	510.
Ruta 400, 404. Ruta 574. Gandbuide 879. Rypebare 99. Ryppebær 408. Ryftegtæs 82. Sancula 166, 259. Ryptegtæs 82. Sancula 166, 259. Saponaria 401, 421. Saponaria 401, 421. Saponaria 401, 421. Saponaria 401, 421. Sæbehvønn 283. Saponaria 401, 421. Sæbehvønn 283. Saponaria 401, 421. Sæfbæger 591, 609. Sættuag 897. Sættureja 541, 548. Sættureja 541				_		
Ruta 400, 404. Rutta 574. Sandvidie 879. Selinum 168, 26 Richter 99. Sandvidie 871. Selinum 168, 26 Richter 28 Rolfeptle 377. Ryppebær 408. 141. Sanguisorba 121, Selinum 168, 26 Richter 28 Ryfieblom 908. Sanicula 166, 259. Sempervivum 45 Sandfegtæs 82. Sanicula 166, 259. Sempervivum 45 Savethvønn 283. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 75; Sæbehvønn 283. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 75; Sæbehvønn 283. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 75; Sæfting 357. Saureja 541, 548. Senece 707, 75; Sætureja 541, 548. Senece 707, 75; Sævehlom 399. Sauremorfe 378. Senece 594, 61; Senecio 707, 75; Sævehlom 399. Sauremorfe 378. Senece 707, 75; Sævehlom 399. Sauremorfe 378. Senece 707, 75; Sævehlom 399. Saufmare 525. Senece 707, 73; Sesleria 31, 75; Sagita 28, 35, 742. Saufmare 525. Sevemos 92; Sagitaria 799, 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30; Sagitraria 799, 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30; Sagitraria 799, 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30; Sablpiil 874. Scheriff 907			Sandvaaner	402,		
Rutta 574. Sandvie 879. Selinum 168, 26 Ryftrytle 377. Sanguisorba 121, Seelfondppe 27 Ryfteblom 908. Sanicula 166, 259. Semmelfivil 75. Hyfteblom 908. Sanicula 166, 259. Sempervivum 45, 46 Sangting 357. Sanguisorba 121, Senecio 707, 75. Sedebyvenn 283. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 75. Sexturaj 357. Satureja 541, 548. Sexturaj 362, 623, 630. Sexturaj 399. Saudamergo 191. Serracula 704, 73. Sexturaj 708, 75. Sexturaj 709. Saufitratel 619, Sexturaja 704, 73. Sagitraria 799, 846. Scirpus 29, 41. Sibbalbie 172, 30. Sagitraria 799, 846. Scirpus 29, 41. Sibbalbie 172, 30. Sagitraria 799, 846. Scirpus 29, 41. Sibbalbie 172, 30. Sagitraria 799, 846. Scirpus 29, 41. Sibbalbie 172, 30.			435		Galina 60	
Rychare 99. Sandvie 871. Gellerie 28 Ryspedare 408. 141. Semmessischen 27 Rypedare 408. Sanicula 166, 259. Semmersiv 455, 46 Rystegræß 82. Sanicula 166, 259. Sempervivum 45 Sabeurt 401, 421. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 75; Sædehvenn 283. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 75; Sædehvenn 283. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 75; Sæsting 357. Sarvenja 541, 548. Senecio 707, 75; Sætutag 897. Situreja 541, 548. Senapias 748, 79; Sævblom 399. Satureja 541, 548. Serapias 748, 79; Sævblom 399. Saudamergo 191. Serratula 704, 73; Sævblosse 587. Saul 927. Sesleria 31, 7; Saftran 28, 35, 742. Saussmet 525. Severmoß 92; Saftran 28, 35, 742. Saussmet 549, Serifraga 401, 412. Sherardia 122, 123 Sagina 123, 156. Scandix 169, 279. Sibbaldia 172, 30; Sagitraria 7994 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30; Safteris 7994 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30; Sablpiil 874. Schaltelog 315. Siberis 50t			Sandpidie	879.	Stime 108,	204.
Rosepter 401, 421. Sanguisorba 121, Seemmelstvil 75. Rypkebar 408. Sanicula 166, 259. Semmersiv 455, 46. Ryskegræs 82. Sanicula 166, 259. Sempervivum 45. Saponals 673. Saponaria 401, 421. Sanicula 673. Senecio 707, 753. Sebehvenn 283. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 753. Senecio 7					Geffen 4	
Ryppebær 408. 141. Semmelkvil 75. Ryfteblom 908. Sanicula 166, 259. Sempervivam 45. 461. Sendethvønn 283. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 75. Sexbehvønn 357. Saxitureja 541, 548. Sexpiras 784, 623, 630. Sexbehvønn 399. Satitureja 541, 548. Sexpiras 784, 79. Sexbehvønn 399. Saulametgo 191. Serracula 704, 73. Sexbehvønn 399. Saulamete 525. Sexbehvøn 92. Sagitararia 7994, 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30. Sagitraria 7994, 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30. Sagitraria 7994, 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30. Sagitraria 7994, 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30. Sablpiil 874. Scharift 987. Sciberiff 987.						288.
Rysteblom 908. Sanicula 166, 259. Sempervivum 455, 46 Rystegræs 82. Sanicula 166, 259. Sempervivum 45 Sapak Geiste 901. Senecio 707, 75 Sabeurt 401, 421. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 75 Sædehvenn 283. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 75 Sætling 357. Sarremorse 378. Senecio 707, 75 Sætling 357. Senecio 70				,		277.
## Spiftegtæb						752.
Sapina 123, 156. Scandix 169, 279. Sagirtaria 7994 846. Scirpus 29, 41. Sciberiff Hoff Top 100. Sagirtaria 7994 846. Scirpus 29, 41. Sciberiff Hoff Top 20. Scib						
Tabeurt 401, 421. Sapolale 673. Senecio 707, 75 Sabchvenn 283. Saponaria 401, 421. Senecio 707, 75 Satbager 591, 609. Sar 541, 548. Senecio 707, 75 Sating 357. Sarremorse 378. Senecio 707, 75 Sating 357. Sarremorse 378. Senecio 707, 75 Sating 37. Sarremorse 378. Senecio 707, 75 Sating 357. Sarremorse 378. Senecio 707, 75 Sating 37. Sarremorse 378. Senecio 707, 75 Sarbina 37. Sarremorse 378. Senecio 707, 75 Sarbina 37. Sarremorse 378. Senecio 707, 75 Sarremorse 378. Senecio 707, 75 Sarremorse 378. Senecio 707, 75 Sarremorse 378. Senecio 378. Senecio 378. Sarremorse	Mytegræs	82.				4550
Sagina 123, 156. Scirpus 29, 41. Seketeks 49, 10. Sagitearia 7994 846. Scirpus 29, 41. Seketeks 49, 10. Seke	$\boldsymbol{\alpha}$.					
Sagina 123, 156. Scirpus 29, 41. Seketeks 49, 10. Sagitearia 7994 846. Scirpus 29, 41. Seketeks 49, 10. Seke	Debeurt 40	1/421.				
Gælfing 357. Garremorfe 378. Gennep 594, 617. Gæb 897. Situreja 541, 548. 623, 630. Gæb 42. Satyrium 778. 785. Serapias. 748, 79. Gæblom 399. Gaudamergo 191. Serratula 704, 73. Gæbloffe 587. Gaul 927. Sesleria 31, 77. Gaftræf 439. Saxifræga 401, 412. Sherardia 122, 123. Sagira 123, 156. Scandix 169, 279. Sibbaldia 172, 30. Saxifræra 7994 846. Scirpus 29, 41. Gibbaldie 172, 30. Gabloiil 874. Schalottelog 315. Giberist Hot 30.	Schochaguu	283.			Genegræs 49,	105,
Satutag	Sæfbæger 591	1, 609.		548.		5.
Satyrium 778. 785. Serapias 748, 796			Garremorfe	378,		617,
Satyrium 778. 785. Serapias 748, 796	Sætutag	897.	Situreja 541,	548.	623, 630.	• • •
Gavblom 399. Saudamergo 191. Serratula 704, 73. Savblom 399. Saul 927. Sesleria 31, 75. Saftra 28, 35, 742. Saulimte 525. Severmos 92. Saftra 28, 35, 742. Saulimte 525. Severmos 92. Sagina 123, 156. Scandix 169, 279. Sibbaldia 172, 30. Sagitraria 799, 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30. Sagitraria 799, 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30. Sablpiil 874. Schalottelog 315. Siberist Host 30.			Satyrium 778.	785.		793.
Garbiolle 587. Saul 927. Sesleria 31, 71 Saffor 35, 703, 742. Saufimte 525. Severmos 922 Saffor 439. Saxifraga 401, 412. Sherardia 122, 122 Sagina 123, 156. Scandix 169, 279. Sibbaldia 172, 302 Sagirearia 7994 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 302 Sablpiil 874. Schalottelog 315. Siberiff Hot 302	Sævblom					
Gafor 35, 703, 742. Saufimte 525. Severmos 92: Safran 28, 35, 742. Savinarel 619, Sherarda 122, 123 Sagina 123, 156. Scandix 169, 279. Sibbaldia 172, 30: Sagirearia 799, 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30: Sabloiil 874. Schalottelog 315. Siberif hor 30:	Sæpebioffe					
Saftan 28, 35, 742. Savifage 401, 412. Sherardia 122, 121 Sagina 123, 156. Scandix 169, 279. Sibbaldia 172, 30. Sagitearia 799, 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30. Sablpiil 874. Schalottelog 315. Siberif Hot 30.		2.742				922
Sagina 123, 156. Scandix 169, 279. Sibbaldia 172, 30: Sagittaria 799, 846. Scirpus 29, 41. Sibbaldia 172, 30: Sahlpiil 874. Schalottelog 315. Siberist 98t 30:	Gafran 28. 20	740				129.
Sagina 123, 156. Scandix 169, 279. Sibbaldia 172, 30: Sagittaria 799, 846. Scirpus 29, 41. Gibbaldie 172, 30: Gablpiil 874. Schalottelog 315. Giberif hor 30:	Saftaræs		Saxifraga AOT			•
Sagittaria 799, 846. Scirpus 29, 41. Gibbalbie 172, 30. Sahlpiil 874. Schalottelog 315. Giberif hor 30.			Scandix 160.		~ 44 4 4 4 4	
Sablpiil 874. Schalotteleg 315. Siberift Bor 30		. 046				
	Schlniil 199					301.
		716.		JUY/		
Salicornia 3, 4. 356. Sidno 32	A differential	31 4.	\$704		AINIA , WIV	32.
Siccol .					© 160	rv u

970 1. Regifter over be latinfte og banfte Plantenabne.

Sieedg Stjero 871.	Starmynte 566.	Storpionsurt 173.
Sienffora 146.	Starntyde 167, 263,	Sfore 451, 90%.
Sigdflever 695.	277, 281.	Storjenere 702, 711.
Bigriblom 767.	Gtariete 252.	Stovavl 480.
Sigtturrob 329.	Stavgræs 899.	Stovbæger 933.
Silene 402, 422.	Stavreit 899.	Stovbrandenot 462.
Silene 402, 428.	Steat 107.	Stoverter 671.
Sillie 874.	Stedeblad 358.	Stopflot 638, 640.
. Silphilblomme 412.	Stedefnæe 384.	Stonfrier 579.
· Simmer 686.	Steeurt 603.	Stopfugleurt 674.
Sinapis 594, 630.	Stiag 107.	Stov Galdetand 562.
Sindopsgræs 329.	Stixanellife 422.	Storbat 520.
Singron 161, 234.	Stjælrod 543, 576.	Stophyld 291.
Sinufinnunge 49.	Stixtion 937.	Stoptarse 758.
Sieblad 150.	Stjæne 28, 35, 38.	Stoufattefot 751.
Giogras 156.	Stjantong 38.	
		7,00
	Stige 704, 733, 736.	A
	Stianfada 107.	
Sjosev 44.	Stiatfede 252,	Stovinicutt 378.
Sjougreas 298.	Stiat 107.	Stormerte 129.
Sjouliare 638.	Stjafffar 814.	Sformante 555.
Sjouffjære 638.	Stialler 544, 573.	George 562.
Giribrod 905.	Stiefte 899.	Stoonellite 445.
Sisenbrand 549.	Stielne 574.	Stoneie: 638.
Sison 168, 275.	Stierbreane 408.	
Sison 168, 275.	Stjermlife 168, 275.	Stopprod 362.
Siffelrod 905.	Stjerre 840.	Stoprosmarin 405.
Sittologogreas, 54.	Sfille 307, 324.	Stonfenner 615.
Sisymbrium 594,614.	Stimmel 896, 943.	Stovslut 271.
Siutmoblomft 207.	Sfindgræs 118.	Stovinel 897.
Sium 168, 272.	Sfindrotter 374.	Stonkjerne 364 362.
Giura 354.	Sfjorbugefnopper	Stovince 443.
Sjusoveren 129.	440.	Stoutidiel 148.
Sib 41, 44, 308, 333.	Slierbugeurt 603.	Gtraa 573, 603.
Sivgræ6 5, 49, 68,	Stjerjeffe 910.	Stradeforn 573.
337•	Stjolddrager 542.	Sfræder 743.
Staael 884.	571.	Straldgræs 374.
Gfaat 146.	Stjorpgræs 329, 336.	Stralle 603.
Staatergræs 146.	Stjuriav 935.	Stranglegræs 573.
Staallille 941.	Stoerem 171, 295.	Stratte 603.
Staalmegræs 674.	Stog. Eppel 408.	Strenbu 746.
Staalmetarm 927.	Stoggræs 46.	Streppe 308, 309,
Staaretonge 566.	Stogmonthe 566.	348, 730, 7556
Stabiose 121, 127.	Stogpry 362.	844, 861.
Staburt 68, 128.	Stoasvinnel 193.	Ofruhvippa 903.
Stahns 128.	Stollafinger 903.	Strubbar 144.
Statenger 207.	Stollafotur 897.	Strugnefife 447.
Stadeneil 460.	Stollarcip 492.	Stugegræs 346.
Stampion 937.	Stolmegras 675.	Stuggreas 41.
Starfalaal 603.	Stor 127.	Stumnellite 427,445.
Startatfe 622.	Cfordium 548,	Sturgras 898.
		Stutt

1. Regifter over de latinfe og danfte Plantenavne. 971

2					
Hurr	147.	Smallote .	252.	Goeblad	515.
Sturohætte	937-	6mediufal	435.	Geeblommer	515.
Staggetnop 894	918.	Smelle 402,	426,	Goebonner	211.
Blaaen	472.	862, 889.		Goebunte	64.
Blaaentoen	472.	Smelleblomft	427.	Geegræs	3894
Blaapebær	472.		427.	Geerug	108.
Blaaper	472.	Smelpunger	427.	Gen	927+
Blaattafal	574.	Smillie .	84.	Gellblab	927.
Blana	940.	Sminterod 175,		Gelgtæs	437.
Blangeboveb	158,	Smerballer .	538.	Gelbapre	100.
181.	-,0,	Smerbollet	538.	Selvaras	437•
Blangemprber	711.	Smerblomfter	535,	Selppoppel	883.
Glangerod 778,	795.	718.	,,,,	Serbuvendel	779•
Blangetunge	894.	Smerbug 439,	997.	Softergræs	887-
899.	022.		686,	Settonge	252.
Slangeurt	388.	687.	0,00	Setnoper .	485.
Sleavat .		Smorleger	535.	Soelbær	229.
<u> </u>	924.	= · · · ·			-
Glimgras	20.	Smornyper Can	486.	Sociblom#	516.
Slorte	271.		535,		, 303.
	271.	539.			, 535,
Slotia	272.	Smulfiv	334.	538.	
Glothamp	880.	Snaptaal	619.		774•
Slottemand	574.	Enaplaarel	619.	Soblhvipver	533-
Cluigii	924.	Gnarbandel	192.	Gol 926	927.
	· 37•	Suecholler,	291.		215.
Smaabandel .	192.	Onerflotte	310.	Golemblom	535.
Smaabjæl .	16.	Snesilre .	413.	Golja	5394
Smaablom 913,	914.	Sneetitting	532.		762.
Smaaburre .	135.	Sneetittinggræs	532.	Golen 530, 535	539.
Smaafaof	641.	Gneglebælle 649	,694.	Goleptonge	531.
	194.	Snelgræs	897.	Golsequia	503.
Smaamader	129.	Onerle 161,	192,	Sommerbyg	111.
Smaamelde	296.	392.		Commerceg	847.
_	•	Snerp .	135.	Sommerhylb	292.
Smaamour	131.	Onerpegræs	135.	Sonchus 703,	714.
Smaamjolter	371.		130,	Goolbar .	229,
Smaampute	568.	135, 192,193		Gov	940.
Smaarov	559.	Onerreblomft .	229.	Sorbus 462,	476.
Smaafmelbe	129.	Gnerte	392.	Gort 201	224,
Smaafnerre	192.	Oniadlu biabla			877.
Smaainert .	131.	Snioblouifter	414.	Sorthapre	97.
Smaaværve	449.	Onitbonne	649.	Sortogrêas	638,
Smaavie	871.	Snitlea	318.	Sortulnng	408.
Smaavinnel .	192.	Snotehvonn	272.	Sotmoffe .	918.
Smældgræs	574.	Snoltegræs	147.	Son Source	926
Smærer 686,	687	Onniteged 365,	400-	Soudstimmer	686.
Smat	294.	404.	400/		762.
Smalflesme	15.	Sogafiu-Stierre	840	Soufonge 84,	103.
Smalheimnlb	351.	Sodaurt 165,		Sou Opra	305.
Smalmjørne	•	Sobe 103,	252.	Soupatter	379
Smalligorn and	244,	9910 9		Southatter	
Smalstjerp 329,	2304	ant AA	252,		897.
				,	Aff.

972 1. Regifter over be latinfte og banfte Plantenabne.

ř					
Souffiare	638.	Sprut	272.	Stiftelgræs	277
Soufmelle	330.	Sprutffo f	272.		9,236
Sousmalte.	574.	Spndblad	846.	Stifle 169	277
Soufpring 409	410.	Squaldertaal	290.		316
Soutunge .	148.	Squatram .	405.	Stiflegræs	326
.Covbar	216.	Staaderins	207.	Stingar	557
. Sourot		Stachys 541		Stinggræ\$	255
. Spaadomsgræs		Stafra	56.	Stingurt	255
. Spratifiel	736.	Star	814.	Stinfgras	211
. Spæflinte	175.		810.	Stintgmeliffe	563
. Spærtifiel	734.	Stærfmandeur		Stiogras	405
. Spanftgræs	108.	Stajearmosfi	931.	Stor 108	
. Spanft Davre	108.	Star 39, 797,	810,	Stanbold	942
Spanft Syben	486.	859.	6.0,	Stovfferne	929.
. Spanft Ajervel			297.	Stoffetarre	
Spanft Leg	316.	Steenbær	402.	Stoffpar	927. 765.
Spanst Spre	355.	Steenbiffel	175.	Stolt Dendeit	703.
					173,
Sparganium 797	//808.	Steenbregnemo		236, 757. Storkenab 634,	446
Spartium' 646,		.Steenbrat 175			
Spelt	116.	401, 412, 48	-	Storboun	776.
Spenath	236.	Steenbonte.	746.	Storfjet	261.
Spergel 172,	403/	Steeneeg	848.	Stormhat 507,	
451.		Steenfree 158,	175.	Storffierm 179,	283.
Spergula 403,	451.	Steengræs	812.	Storfeit	261.
Sphagnum 893,		Steenhirs	175.	Greadar	376.
	120.	Steenflinte	175.	Strange	926.
Spidebeimuld	351.	Steenmoft	931.	Strandarde 178	1435,
Spidssiffe .	419.	Steenolder	840.	452.	_
Spidsffreppe	351.	Steenpifte	440.	Strandbær	376.
Spideffrandgræ	6357.		439.	Strandboe 798,	833.
Spidsspte 351,		Steenrude	914.	Stranderter	665.
	882.	Steenfeverurt	922.	Gerandgræs 5,	108,
Spinat 860,	882.	Steenffiane	38 ⋅	140.	
Spindnellit	439.	Steenfode	905.	Strandhvede	108.
Spinkfrytle	336.	Steenfoterob	905.	Gtrand Isop	233.
Spiræa 463,	484.	Steenurt 175,	•	Strandfaal 609	761C.
Spirce	484.	439.	4/	Strandfarle 140	,609.
Spiriflaat	.908.			Strandflevet	6850
Spjutvia	867.	Steffensurt !		925.	
Splachnum 894	918.	Stellaria 402,		Gtrandfragetæ	F1 39.
Sporgel	451.	Sterklinte	175.	Strandfryber	223.
Sprætte	835.	Stjerneblomme		Strandmalurt	746.
Spregner .	224.	Stierneblomfter		Strandmandse	•
Sprengrod	27Ž•	Stiernegræs	431.	troe	257.
Spriikvippa	903.	Stiernefnop	920.	Strandmelde	241,
Springfroe	202.	Stjernerublom.		244.	
Springflap 122,	494	Stierncurt 431,	471.	Strandmielne	242,
611, 622		Stifmodersblom	II.	244.	,
Springfnap 122	145.	207.		Grandpeberrob	615.
Springforn	202.	Stifmoor .	207.	Strandpeterfilli	27O.
~	203.	Stiffel	257.	Strandportulat	
			- ,	Stra	
,	_			,,	

1. Regifter over de latinfe og danfe Plantenavne. 973.

itrandrug.	108.	Svalbefaal 290.	Spfesgras 325, 356.
trandliv	45.	Svalerod 164, 235.	Spitgræs 357.
trandfingræs	357.	Spaleurt 506, 515,	Symphytum 158,179.
trandffeeurt	761.	529.	Spnarp \ 146.
trandfreppe	35.	Svamp 940, 943.	Onre 354, 355.
trandirjerne	761.	Spartbeer 565.	Sprene 6, 9.
itrandipre	352.	Spartdull 877.	Sprgræs 5545
trandtidfel	257.	Spartfrotle 346.	Syringa 6.9.
itrandvaaner	591,	Sparthjuga 786.	Spffelrod 905.
609.	• • •	Goarthjutblom 786.	Spoffiær 638.
itranneblom	584.	Sparthou 786.	
tratiotes 508,	522.	Spart Rattefot 752.	Taagmilde 134.
itrequelle 649,	681.	Spariftar 820.	Kaar 677.
itridemænd	139.	Sveltarv 395.	Saarnfenep 622, 623.
itudefnæe 897	899.	Svendborgerurt 768.	Caarnipidse 622.
itufa	127.	Swertia 165, 256.	Egarnurt 593, 622.
itumptand	550.	Spertie 165, 256.	Tachenas 377.
tuggræs	638.	Sviinhaure 99.	Tachnasal 377.
iturgræs	326.	Gviinfaal 630.	Sadder 389, 677.
cuut	897.	Svindsotgræs 640.	Eagebar 492.
itnggræs	211.	Gvinearv 296.	Tæggræß 118.
ubularia 591,	596.	Spincbar 144, 388.	Eaflegras 20, 21.
suctop	687.	Svineblom 757.	Eælg 901.
jueurt	686.	Svineblomft 757.	Tælgblom 901.
Sufferahorn	382.	Svinceild 714, 715.	Eunge . 715.
bufterbede	246.	Gvinegræs 350, 388.	Exitegras 303.
iutterbrød	687.	Svinefaal 244, 29%.	Eng 870.
iufferrod .	274.	Svinekarse 607.	Laggras 118.
iummardai	758.	Svinemelde 244.	Laggrut 727.
	6, 88.	Svinemelt 703, 714.	Taglog 461.
nodnabaine	12.	Spineoie 703, 728.	Laglev 461.
uranter	354.	Sninerumpe 157.	Lagftræne 919.
ure	354.	Svinerod 329, 563.	Kaffamahaf '886.
urot	586.	Svineffrub 144, 179.	Taffetlap 592, 609.
urtareple	897.	Sbinetang 925.	610.
ut	440.	Svinetidsel 715.	E alaim 520.
uunie	835.	Svineurt 216.	Talg 901.
uuræbletræe	450.	Svingel 31, 84, 107.	Camariff 171, 295.
uurappel	450.	Svinmelbe 237.	Tamarix 171, 295.
uurgulb	771.	Svinrot 586.	Lamgræs 56.
uurfaal	354.	Svobeurt 270.	Tanacetum 705,744.
uurflever	443.	Spoulieja 539.	Candbæger 542.
untramper	354.	Sportmose 933.	Tandgræb 420.
uurtorn	346.	Spoplrod 167, 267.	Candfaaret 619.
vaalublom	575.	Svuinaqven:	Sandlostaarel 619.
vaalugrad	683.	nut 535.	Ranoroo 287, 404,
pælgfrands	428,	Grulustet 806'.	594, 611.
vælgpose 535,		Svulugræs 510.	Candeurt 420, 578.
pær-græs	36.	Grussblad 207.	Landværfegras 211.
pærdilie	37.	Spelblad 591, 596.	Lang 1, 5, 916, 924.
vertevæld	823.	Spastnop 789.	Kangbandel 5.
			Lan.

974 1. Regifter over be latinfe og danfte Plantenavne.

	4.0	Grintulat .		Camet Samban Backs
antegræs	698.		205.	Træct Fanden flacke
annepingræs	287.		736.	Geiten ved 223. Eræfblomket 525.
ansie	744-		389. 388.	
aralm arebl ab	520.		300. 380.	
	927.		380. 212.	Eraplettone 201. Tragopogon 702,
arralæg	A27.		358.	710.
affeurt	927. 603.		775 .	Erampegræs 389.
atterbut	139.		788.	Tranchals 639.
ar 862,	1 99.	Todefinnuger	49.	Trealamost 919.
artræe	890.		520.	Erebælg 29, 32.
	890.		520.	Erefingergrad 417.
cicbær	492.		726.	Erefoldigbeds-
eif	910.		503.	blomft 207.
eltebær	375.		520.	Erehage 309.
elifaur	440.	- A	938.	Erefleft 705, 750.
enal	135.		224.	Eremelfsbiomf 539.
eng	927.		526.	Tremella 896, 942.
enne	145.		621.	Trientalis 361, 362.
epperob	501.		443.	Krip Diadam 412.
erpentingræs	698.	- 1. F	340.	Erifflinger 385.
encrium 540	548.	~ . * . * . * . * . · . · . · . · . · . ·	237.	Triticum 32, 115.
eucrium	16.		843.	Erivelse 689.
halictrum 508	,525.	• •	520.	Erodegræs 439.
bee	901.		501.	Troblefamper 908.
hesium 164	233.		385.	Trodfte 534.
	602.		520.	Eronagras 934.
	567.	-	914.	Tredftebat 291.
jæregræs	445.		914.	Ereft 715.
	445.		913.	Eroldbær 215, 291,
jærnellif.	445.		732.	393, 408, 410.
ixrugras	445.	Eurhat	520.	Troldblom 910.
jarnaelting	8 98.	Cormentil 463,	501.	Troldgræs 25.
ible\$ 308,			463,	Eroldbæg 224.
idse 859,		501.		Eroldbat 520, 939.
idiel 704,		Cornblad 634,	646.	Eroldiæiffe 910.
jerpot	355.	654.	-4-,	Eroldfiærling 768.
erpfore	355.	Cornfnop	257.	græs 95.
ilg	901.		488.	Eroldijerrinahæg224.
	516.	~ ~ .	400. 583.	Erol-fierringhat 120.
	157.	Torfemund 545,	707.	Eroldfonesffoe 718.
	157.		715.	Erolitonensleger718.
Merod	501.		715.	Troldmand 578.
ilman btil	501.		734.	Eroldmantefet 638.
	366,	2	588.	Eroldmandsutt 718.
567.			757.	Ereldmolfoor 910.
mmeltære	722.		566	Krolddominalf 460.
indboin	880.	Traadbund 161,	191.	Brolburt 545, 578,
nner	235.	Eraadfrone 752,	753.	754.
irildshatur	718.		827.	Trollins 508, 538.
rildtunge	693.		336.	Tropsolum 365.367.
		•		Eron

1. Regifter ober be latinfe og banfte Plantenaone. 975

roufvingel	88.	11	Balbng 112
rudseithe	26.	UadelBundeurt 546.	Baldneb 800, 851.
roffel	942.	lidiatona 718.	Bald Sat 356.
ronbæt	492.	ligleblad 393.	Valeriana 28, 33.
rnfle	529.	Ulbar 46.	Baleriane 33.
ubsearces	340.	Uldblomft 185.	B a:gras 179.
.udfelps	582.	Uldborre 177.	Balfar 326.
udleurt :	750.	Uldbætte 919.	Balbomle 503.
Luchv	42.	Ulex 646, 657.	Ba.bummel 773.
infices	42.	Ulfsbær 393.	Baffarsura 384.
lufsrap	77•	Ulfroffetræe 291.	Dalmsiftar 779.
iufffar	822.	Ulmetræe 2491	Balmue 506, 512.
iulipa 308,		Ulmus 248.	Band Alloe 522.
iulipan 308,	320.	Ulva 895, 924.	Band Angeli 271.
ungefurt	900.	Ulvefiis 942.	Bandarbe 14.15,119.
Jurnips Juritis 503,	622.	Ulvesod 893, 901.	Bandar 124, 150.
		Ulvegab 181.	Vandgræß 73.
Eurte Eusindblad 799	715.	Ulvefrop 291.	Pandgroeblad 358.
		Ulvelim 737.	Bandhaar 895, 928.
tufinddyd 219,		Ulvemell 459, 460.	Pandbinde 895, 921.
Eusindfryd 706,		Ulveurt 461.	Dandhumle 887.
Eufindgylden	161,	Ulveren 291, 457.	Bandhyld 291.
219. Lufindforn	445	Ulvveed 291.	Band Ingefær 805.
Luffebær	200	Umfebningsgras 673.	Bandfarfe 612, 613.
	393.	Undafivil 722, 723,	Bandfragetæer 288.
Tussilago, 700, Eusped	480.	724.	Bandfryber 306, 348.
Euunflot	636.	lingerft Davre 97.	Bandleverutt 922.
Euunfrntle	340.	Uroe 202.	Bandlemmite 15.
Epærfnebur	526.	Urtica 798, 842.	Bandmærfe 188,264,
	456.	Uflærgagreas 22.	530.
	7,20.	Utricularia 7, 22.	Vandmarue 23.
	557.		Vandmos 9'18.
Endft Piil 863,		Baarbrod 26.	Bandinnte 553.
875, 876.	00,,	Baarbng 111.	Wandnavle 166, 258.
Entblad	439-	Baarficome 19.	Band . Paffinat 272,
Enitebær	375.	Baarfaal 529.	277.
Epmian		Vaarlyst 183.	Band Deber 385,386.
Enndrav	79.	Baarurt 524.	Band Pebertod 615.
	807.	Vaccinium 365, 373.	
Entiff Bonne	659.	Baderod 201.	AN 14
Enrtif Græs	108.	Badno 271.	Band. Steenbraf275.
Enrtiff Saure	97.	Dæger 868.	Bandficene796, 802.
Enrtiff Spede	809.	Wæflot 669;673,677.	
Enrueed	380	Pagtralgras 601.	M 10 1 4
Ensbost	380.	Bærfurt 329, 330.	Band : Eroldurt 362.
Enftiræe	224.	Bæle 652.	
Enspech	380.	Parar 58.	
Entling.	375.	Barvelmonte 565.	Bargflab 187.
Enttebær	375.	Bættergroe 343.	Bargmiolt 450.
Enthie	870.	Vaid 591, 608.	AN
Zavecd	380.	Balbirk 381.	Vargslappe 903.
** • · * · * · ·	,	,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,	Das.

976 1. Regifter over de latinfte og banfte Plantenavne.

•••••				© 'n4ananan
	296.	Beronica	15.	Bintergren 230, 400,
Wasfiol	399.	Verratrum ·	945.	409.
	516.	Beste	146.	Binterhaffel 277.
Basgren	358.	Wesselarv	394.	Binterlillie 409.
Wasquple	451.	Besselien	157.	~
Disflover `	185.	Vesselfaape	147.	Vinterfice 393.
Baspapper	386.	Vesselvie	872.	Bintertiftel 736.
Basvaftinaf.	272.	Wesslegro	588.	Biol 163, 203.
Basportulat	348.	Besilevipva	902.	Viola 163, 203.
Basrollite	845.	Vetralblom	414.	Pippegræs 903.
Bastor .	101.	Betrarlaufr	409.	Biptel 388.
Wall - Snel	898.	Beiardram	440.	Viscum 850, 878.
Daff Genep	615.	Dibeag	319.	Biss 646, 655.
Maffemerte	264.		, 20.	Bistilre 415.
Bas Golei	537.	Bibende -	222.	Vitis 163, 231.
Wasffut	898-	Viburnum 170,		Bivang 215.
Nasværme	451.		676.	Bivendel 222.
Wasviol.	187.	Bidie 866, 870,	8741	Beifur 334.
Baterer	101.	875.	0-4	Boidhumle 691.
Batterblob	150.	Bic 867, 868,	874,	Boldmynte 555, 568.
Wartula	492.	875.		Voldsare 356. VoldsSolei 535.
	458.	Bicliesbalve Zei		
	230.	Biebindesurt	297. 526.	Bolverlei 707, 765.
Deentorn	233.			
Dejarve	448-	Biegupel	456.	Bor Frues Raabe 146.
	128.	Wiftebng	113.	Bor Fruci Man.
	128	Biigretorn Biinbar .	223.	Fietter 192. Bor Krued Roffe
Weier Waiandnan	440.	Biinranfe 222,		
Beierdran ,	440.	Biinribs	231.	Bor Fruck Sart 192,
	734.	Biinfteenmoffe	936.	
Beiftof	673.		231.	193. Bor Frues Scw
	388,	Bitte 647, 667,		
389.		Bitdbalfamin	202.	gehalm 568. Bor Herres Bred
Beibvene	58.	Bildbyg	114.	503, 687.
Beipilleter	140.	Bilde Drue	222.	Warteered and Ass
Beirurt	524.	Bilibapre	99.	Vortegræs 103, 440. Vortemælk 459, 460.
Beisenep	617.		108.	Vorteurt 455, 459.
Weisstesilre	418.	Bild Corneltrae		
Beivarna .	448.	Bildlet	315.	
Belandurt	33.	Wildmunte	555.	Brietorn 163, 223, 860.
Beldingb	43.	Wildeng	108.	~
Delftbonne	676.	Bilofpinat	193.	
Belfbarce	•	Bilges . Speedg	377	A3
Beitebase	77• 33•	Bimelgras	192.	
Bendingfurt	33.	Vinagras	783.	X inthium 599, 844.
Bentoull	563.		234.	Dpcrn 249.
Benustrace	66.	Binterbirt	410.	Z nichellia 796, 802.
Benusvogn	521.	Binterbng	113.	Zanidellia 7.6, 802.
Verbascum 161,		Bintereeg	848.	Zei 707, 802.
Verbena 542,	550.	Binter-Endivie	731.	Zei 797, 809. Zostera 1, 5.
Veronica 7		Bintergjat	310,	Shiadna 940.
4.41 ANION ()		~100003140	7.0,	2. R
	•			24 Db. *

2. Register over Konstorbene.

	'	
Tabent Blad xxxvi abent Spola xxvi		
+abent Blad xxxvi	Arelblad xxxix	Blomfterknop xxviit
	Arelblad over	Blomfferfrande xxviit
abne Grene xxiv	Biadet xxxix	Blomferplet xxix
arelos Blad xxxiv	Arelblad under . ,	Blomsterifand xxvt
aret Blad xxxiv	Bladet xxxix	Blemfterftile xix, xxv
arig Rod xviit	Arîtik xxvı	Bolget Blad xxxix
arleddede Grene xxv	TR · ·	Boriteiormigt
Cinus LIII	Bacca spuria Lv Barger ' xlii	Straae xxv
tuieus xt	Bacca spuria Lv	Bractea xxxix
Spredte Grene xxiv	Bager xlii	Brantt falleds
blefrugt Lu, Lin	Bægerles Blomf xui	Bager Lini
igformig Rrone xLvii	Bægerformigt	Brandplettet Arel-
gformigt lancet.	gnot . Lvi	blad xxxix
formigt Blad	Bælg xuii, xliii	Bruffagtigt Ba-
IIIVXXX	Balle Lii, Liv	ger Rliit
Igformigt Blad xxx	Balletapfel Lit	Bruffrandet
fbidt Blad xxix	Bar III, LIII	Blad xxxit
fbidt Rod xvii	Baragtig Kapfel Lin	Buddife Lii, Liv
ffaldende Arelo	Barantig Steens	Budt Blab xxix
blab xxxix	frugt Liii	Budtfantet Stæn-
ffaldende Bager xLII	Barformig Stul-	gel xx
ffortet Bæger xLiii	DE LIV	Bueformia Bolle Liv
flangt Blad xxx	Barba / Liv	Buget Ur xxvt
ffumpet Blad ' xxix	Beftandigt Arel-	Bugt xxxviit
ftagende finnede	blab xyxix	Bugtet Stænget xxiii
Blade xxxvii	blad xxxxx xxxxx dolding	Buffagtig Stæn:
la XLVIII	Bibele xxxix	gel xxiv
lmindelig Brugt-	Blad xxix	_
bund Lvi	Bladagtigt Mr Li	Calcar XLIX
mentum xxviii	Bladduft - xxxiv	Calyptra · LIV
mpulla xL	Bladet Stangel xx	Calyx XLI. XLIE
	Madfiær 1.v	Calyx communis xLIV
nnulus xLI	Bladles Blomft xL1	Capitulum xxviii
nthera L	Bladles Stangel xxx	Capsula LII
nthodium xLH, xLIV	Bladfilt xix	Capsula spuria Lv
pophysis LIV	Blab veb Blom.	Carina XLVIII
t LI		Carina xLVIII Caulis xVIII, XIX
rillus Lv	fteret xxxiv Blære xl	Celleformig Frugt-
rista XL	Bledpigget Stæn-	bund Lvi
rret Rob xvIII	ael vyn	Cirrhus XL
bue Tail	Blomfter - xLI	Columella Lu
vneagtigt Inot Lvi	Blomferblad xxxix	_
bnet Rod xviii	Blomfterdæfte xui.	
T XXVI	Arii	Cormus xviii
- 2241	22	Con

Rirebladet Barger xt# XLI. XLVI Cenblomftet Corolla xxvi . Birebladet Ginna-Corona XLVI, L **Smaaear** Cenfreet Bor Cortina XLI LIII traad Eenfroet Raviel LII MirebobedeBlabe xxxv 'Corymbus XXXII Firebiernet Stangelaz LVI Eenfiernet Steens Costa Bireradede Blade xxxv Corviedones t.v frugt I.U.I Eenflappet Balg xLiv Bladborfet Stes Cucullus XLIX Genlabet Erone xLVII Culmus XIX ael XXVII Genrummet Bolle Liv Rladfravet Ba. Cyma Cenfidiat Ar aer XLIII Datte Cenfidig Rlafe XXVII XLI Riadfravet Grove xLIV Enent Bager XLIV Klad Stierm Deelt Bornet XLII Claffiff Rapfel Deelt Blad XXXII Flad@iold LTI Sladtroft Stangel xix XLII Enfelt Arelblad xxxix Discus Bfadtroft Blad Entelt Blad DissepimentumLII.LIV XXXIV IVE Dobbelt Bager Enfelt Blomft XLII XLI fleeraarig Stan. Enfelt falleds Boe. Dobbelt falleds Fleeraarig Red xviir Væger XLIV XLI Bleerbladet BagerxLII Enfelt grugtbund Lvi Dobbelt : finnet Enfelt Rod Ricerbiadet Stone xLvi Blad ' XXXVIII XVI Dobbelt Raviel Entelt-fammenfat Ricerfroet Bar LIII LITT Alia Dobbelt:rundtaf. Blab XXXVII XXXVIII Rliact Blad fet Blad XXXIIE Entelt Stierm xxviii XXXII Dobbelt fammen, Enfelt Glongtraad xL Flos XLI fat Blad Erteblomft Flos masculinus XXXVII XLVIII L Dobbelt Stovenap Li Raaftraalet Ofierm Knot XLII, XLV, LV Fold-Dobbelt:tuffet XXVII Kalleds Bager Blad IIIXXX Roldet Die XLII. X L Dobbelt-tandet XLIV Foliolum XXXVII IIIXXX Rolleds Blomfer, Folium Miad Dobbelt : trefob. Folium caulinum ftilt XXV let Blad XXXVII Fane XXXIV XLVIII Karvet Borger Folium florale xxxiv Drupa LIH XLIII Drupa spuria LV Farvet Blab Folium radicale xxxiv VIXXX LVI F-sciculus Folium ramena xxxiv Dua MILLAXX Folium seminalexxxiv **∠Du**E MAVIII Faux XLIV Duunbaaret Stan. Kembeelt Qbaft xxvii Folliculus Rembobede Blade xxxv Fornix gel XXI XLW, XLIX Temtoblede Blas Fovea 'Eenaarig Stæn. Fremliggenbe Gtev XXXVII get XXVII. Memrabede Blade xxxv gel Fieret gnot Kric Steptraad LVI Cenbladet Bæger xLii Rierne Blade Tree XXXIV Eenbladet fallede Kierne Grene Krech lab XXXIV, LV XXIV XLIV Bacet -Builipaanformige Froctaffe LV Eenbladet Spl-Krøe Freehinde LV XLV Fiinbaaret Stan. Freebud LT Cenbladet Krone xLvi gel XXI Freeneb LV . Cenblomftret Dpl-Buntaffet Blab xxxiii Kroeuld LV fter XLV Filtet Stængel ginnet Blad XXI Frons EXXVIII Cenblomftret Blome XXXVII Frudus LI XXXVII Fructus spurius Singret Blad LV Trugt

		·		-	
ugt	LI	Palvbuffagti		Of	,
uywuno	LVI	Stængel	xxív	Zevn Stænge	I xxx
ugtleie	Lvi	Patodaffet H	nlsterxly	'Inducier imia	IVXXX (
ugtgjemme	LI	Dalvfinnet B	lad xxxii	Indrullet Die	XL
ilcra x	XXVIII	Palvfrands .	XXVIII	"thoulitter arm	gt Li
ıniculus umbi	ili-	Balvfuglefor:	mig	Inorrate Blac	XXIX
çalis	LV	O fjerm	XXVII	Innorescentia	XXVE
iret Stangel	XXI	halvffjerm	XXVII	Involucellum	XLV
1		Haiviveb	XLV	Involucrum x	LM, XLV
⁵ ab	XLVIII	Halvter Ste	CH\$	A .	•
abende Bæger	XLII	frugt	LIII	Ramformig, fi	nnet
abende Krone	XLVII	Palvtorumm	et 💉	Kilao.	XXXVIE
•	XLVIII	Bolle	LII	Rantet Bager	XLIII
	XLVIII	Balvttrind &	tan-	· Rantet Stange	l xx
eleeagtigt Lov		gel	xix	Rappe	XLIX
emma	XL	Dan	1.1	Rapfel	LIE
ermen	LI	Danblomft	XLI, LI	Rapfel overftag	aren
jennembladet		Sat	XLI	· paa Epers	LIIE
Stængel	xx	Seelrandet 3		Rapfel opfprin	aeu:
jennemborche	***	Seelrandet B		De i Spidfen	
Blade	xxxv	Senfaidende		Rapfel opfpring	
jegeblomftret	***	blad	XXXIX	be med Laag	LIIL
	XLVIII	Denfaldenbe		Satofidanniet &	
landulæ necha		ger	XLII	ne	XLVIIL
feræ	XLIX	Dielm	XLVIII	Reglebannet M	
lendula	XL	Sjerteformige		Rierne	LIII
Hat . glindfende		Blab	XXIX	Riernebuus	LILE
Stangel	ı XXI	Hilam	LV	Kjertel	XL
lat Stængel	XXI	Dindefrugt	LII	Rjertlet Bladf	
lindfende Ble		Dindet Blad	XXXVI	gel	XXX
pe Ste	XXXIV	Sindet Storn	777 T	Riildannet Blo	
1	XXVIII	Hierne	XXXVIII	Riedet Blad	VIXXX
1.	XLIII	Hillformig &		Kiedet Rod	, XVI
	XXXIII	Sovidannet 2		Riodet Stange	
ræstarfrugt Li		Sonninggjem		Klap xliv, e	
reen xviii,	11, 2111	Sonningtar	XLIX	Rlase	· XXVIÈ
	VIKKK	Donningfarre		Rlebrig Stæna	
renet Rob	XVI	fæbe	XLIX	Klettrende Sta	
renet Stange		Ponningtjert		gel	
riffel Ottenge	LI	Sanningtjetti	t XLIX	Klovede Sagr	XXIIE
rube		Ponningpore		Klovet Bager	XLE
MAE	XLIX	Ponningstiæ!			XLIE
)aandformigR		Sovedfill	XXVI	Rlotteformig S	
aandformigt	QUXVI	Pudagtigt to		ne Anæeboiet Sta	XFAIL
Blad.		Sunblomft	XLII		
Blay .	XXXI	Duul Rob	XVI	Anaeboiet Gtre	
	XLI	Duul Stange		Rnippe	HIVKK
aaret Stængel	[xxı	Duuit Blad	KXXVI	Anippedannet	
garformig Rob	XVI	Preivet Blad		Mod .	TIVK
aarformigt Bl		Phelpet Stjet		Anippede Blab	
Title and and are a	xxxt	Sonsbaaret @		Knoldet Rod	XVII
Tite xivi, xii		gel	xxi	Anudret Stul	r -
Attebe Froc	LV		mi, ara	Togie	LV.
		0 9 9	2		Ŕon,

Konfant Blad xxxiii	Lige falleds Ba-	Mosbæger xxii, Lv
Sortbartet State	ger xliv	Mosstangel xx
gel xx	Ligedannet Krone xLvi	Munding 127
. Korn Liii	Lige boie Grene xxiv	Duurfteeformige
Kornet Rob xviti	Ligula XL	25143 . xxx x
Kors armet Stæn.	Limbus XLVI	92
gel xxii		Naalebærende
Korsformig Aro-	#erplet xxix	Hille Arm
ue xraiii	Linieformigt Blad xxx1	Naalcformigt
Lorthaarct Stæn-	Liredannet Blad xxx11	Blad xxx
gel xxt	Lobus xxxviii	Næsten ægformigt
Rrands xxviii, e	Loculamenta Lii	Blad xxxviii
Rrandsformige.	Lodret Rod xviii	Naften bladles
Slade xxxiv	Lobret Stangel xx11	Stængel xx
Krandsformige .	Logdragende Stan-	Maple Lv
Grene xxiv	gel xxii	Mavlesnor Ly
ArandsformigtArxxvi	Logformig Rod xviii	Mablet Lob xxx11
Stabe XLVI	200 XXXVIII	Nectarium XII. XLIX
Krederundt Blad xxx	Lomentum Liv	Nectarium labii xux
Arogformige Haar xLi	·Luft Svælg xivi	Medboiede Grene xxv
Stone XLI, XLVI	Managrahar	Midbatet Blad xxxvi
Pronbarende Ba:	Mangebladet fol.	Medbeiet Stængel xx11
get xem	leds Bæger xliv	Medhangende
Tronede Tree Lv	Mangeberftet	Blad xxxvi
Kronet Spalg xivi	Spot XLV	Redhangende Grene xxv
grufet Blad xxxiii	Mangefroet Kapfel Lii	
Ernbende Rod xvin	Mangeklappet Rap.	Medliggende Stæn-
Erybende Stan.	fel Lii	gel xxii RedisbendeBlad xxxv
gel xx	Mangefantet Stan-	Nediantt Blad xxxvi
Rugleformig Aro:	gel xx	
ne xlvii	Mangerummet	Medfanft Stængel xix Regel xiviir
Rugleformia	Kapsel Lii	
Stierm xxv11	MarvetStængel xxui	Relifeblomitet Atone xuviir
	Mas Li Daffeert Krone alvii	Rerveloft Blad xxxiv
Laaben Storgel xLI		Meinet Bled xxxia
2444 LIV	Matte Blade xxxiv	Mittende Stan-
Lacinia xxxviii	fammen satte	
Lamina MLVIII	Blade xxxviii	Nob 111, 1111
Lancetformigt	Mellembrudt Ar xxvi	Negen Blomk x12
Blad xxx1	Mellembrudt fin:	Rogen Frugt Li
Langagtigt Blad xxx	nede Blade xxxvii	Nogen Arands xxvui
Pappe xxxviii	Membrana interna Lv	Rogen Stangel xx
appet Blad xxxi		Rogic Statight 11
Liv Liv	Medfatbladet Blom.	Regleformigt Er xxvt
Leddet Balle Liv	kerftilk xxvi	Nucleus Lini
- Legdet Blud , xxxvi	Modfatbladet Arel-	Nux Lim
Leddet Rod xvii	blab xxxix	Mpreformigt
Ledbet Stængel xx	Modiatfinnede	Blad xxix
Legnmen. / Liv	Plade xxxvii	4
Pigeblomftret	Modfatte Blade xxxiv	Die XL
Stjerin xxvii	Modsatte Grene xxiv	
		DE:
	•	₩.

umfattenbe &	ladxxxv	Plumula	LV	Rue Stængel	XXI
m Fedende M	rele	Pollen	LI	Rum .	LIL
blab	XXXXX	Pomum .	£111	Rummet Rob	1VX
mfebet Ble	h xxxv	Pori nestarife		Mundagtigt &	
mfebet Str		Drittet Blab	XXXIV	Rundagtig Bl	nm.
mvendt bier		Pruina	LVI	derplet	XXIX
migt Blad		Putlet Balle	LIV		~~.~
				Rundbugtet	~~~~******
)pblæft Bag		Puflet Blad	XXXVI	Blad	XXXIII
perculum	LIV	Putamen	LIII	RundPulpe	LIV
ohovnet Ba		Quaft.		RundtaffetB	
pret Blad	XXXVI	~ pate.	XXVII	Rynket Blad	XXXVIII
)pret Stæng		Þ		C ,	
)prette Gren		Racemus	HVXK	Samara	LII
)pfligende G:	tæn.	Rachis	XXVI	Sammenhobe	t
gel	XXII	Radii xxv	VII, XLII	Balg	XLIV
)rmformig I	lob xvii	Radik xv	i, xvii	Sammenbobe	t
berbladet B	lom.	Rafle	xxviII	Blomit	XLE
Rerftilf	XXVI	Ramns xv	III, XXIV	Gammentneb	ne
berfæbigt Q	_	Randhagret		Grene	XXV
ger	XLIII	Blad	XXXIII	Gammenlagt	Die xL
		Rante	XIX	Sammenrull (
alatum	XLVIII	Rauteformia ?	Rea xvii	Sammenfat	
aleg	LVI	Rantet Stang	tel xxiii	Blomft.	XLI
'anicula	XXVIII	Rant Stange		Cammenfat ?	_
'appus xLit		Rendet Blad	IIIXXX	Sammenfat	,,,,
Jarret Mreibi		Receptaculum		Stierm	xxvit.
larret - finne		Receptaculum		Sammentruff	
Blad	XXXVII	commune	LVI	Stængel	XIX
edicellus	XXVII	Receptaculum		Sammenvore	
	XIX, XXV				4 L
elta	LVI	. proprium Ribbe	LVI	Stortraad	_
		Richus	LVI	Sammenvore	
enselformigt			XLVIII	Blad	*XX*
epo	LIII	Riisbannet Gi		Sarmentum	XIX
erianthium		m gel	XXII	Saugtaffet	
erianthium		Ring	XLI	. Blad	XXXII
prium	XLIV	Mod .	XVI	Scapus	ХIX
ericarpium	LI	Rodblad	XXXIV	Scutellum	LVI
erichætium :		Rodfendende		Geglformig &	Balle Liv
eristoma	, TIA	Stangel	XXIII	Gerbobede 31	vxxx 96 0
etalum ,	. XLVI	· RobRydende		Giddende Mr	LIE
eriolus	XIX	Blad	XXXVI	Gibbende Bla	b xxxv
ibet Blab	IVXXX	Rodfill	XXVI	Gidbende Stje	
ig	ХL	Roeformig Re		Gibeffagenbe	
igget Frugtbund Lvi		Nor	XLVI	blab	XXXIX
igget Stængel xxii		Roret Bager	XLIII		•
lilformigt &	lab xxx	RorformigKro		Silicula	LIV
ileus	XLI	Rosenbladet &	ro.		LIII , LIV
ili	XLI	ne	XLVIII	Silkehaaret (-
istill um	XLI, LI	Rostellum	LV	, gel	XXI
lade	XLVIII	Rostrum	741	Sinus	KXXVIII
lant Blab	HIXXX	Rudeformigt	-	Staft	XIX
lica	XLIX	Blad	TXXX	Stal	LIII
•	r	. =	•		dfarp-

64. 4 • •		
Starpfantet	Spina xl	Strobilus LV
Stængel xx	Spore xlix	Stylns u
Stede - xxxix	Sporet Blab xxx	Surculus xu
Stedebinde xL	Spruffet Stængel xx	Sutura 17
Sticea . L	Squama xLII	Spalg xiv.
Stjægget Svælg xLvi	Squame nectarife-	Goalgfrands xxv
Stial xlii, xliv	ræ xlix	Sværdformigt
Stjællet Stængel xx	Stængel xviii, xix	· Blad xxxi
Skian Rod xviii	Stængelblad xxxiv	Spavende LopxxvIII
Stiar Stangel xx11	Stat xL	Soob XIII, XIV
Stjæbt Blad xxxvi	Staf i Spibsen Li	Svekformigt
Stierm xxvII	Staffet Anok Lv	Miad xxiii
Stildt 111, LVI	Staffet Stovinay L	Spommente xxIII
	Stat paa Ryggen xti	Blad xxxvi
Sfiold Lii, Liv	Star pag Apggen xli Stamen xli, L	Spammende xxxvi
Stiolddannet	Stainen xli, L Stamme xviii, xix	Stance xix
Stlad xxxv	Steenfrugt Lii, Liii	Spelformigt Bladxxx1
Stive xxxv		
Stivetron. Blomfix Liz	Sijeneformige	Tat Sfjærm xxvii
	_ 7 ''''	Ret Stongel xxvii
Storpet Lob xxxix	Stiernehobede vrrv	Eat Stangel xxiii
Strage Strage xxv	Blade xxxv	Eatte Blade xxxiv
Stulpe Lii, Liii		Exite Grene xxiv
Stulpe uden Klap Liv	Stiffende Blad xxix	SaglagteBlade xxxiv
Slap Stængel xxiii	Stillede Blade xxxv	Kaglagt fælleds
Clor XLI	Stillet Frugtfnude Li	Baget xliv
Sinngtraad xL	Stillfet Stjerm xxvit	Kandet Sled xvii
Sinaacar xxvi	Stipes xix	Kandet Rod xxx11
Smaablab xxxvii	Stipula XXXIX	Kapformig Red xvil
Smaakjerm xxv11	Stiv Stængel xxiit	Thalamus Lvi
Smaasfulpe Liv	Stivhaaret Stæng.xx1	Theca 1m
Smaastilt xxv1	Stotte . Lii	Thyrsus xxviv
- Smaatandet	Stea ri	Tilbageboiet BE
Blad xxxiii	Stovet Lov xxxix	ger Klin
Smalt tillsbende	Stondrager xLi, L	Kilbagebendt
Blad xxxi	Stovfnao L	Rrone ALVA
Snabel Lv	Stovfnap med Ram L	Tilbageruffet
Onegleformig	Sternaalformig	Blad xxxx
Balle Liv	Svælgkrands xiv	Bilbagernlet Die x
SnegleformigegreeLv	Stovtraad L	Lilfatuing rie ur
Snegleformigt Die xL	Stoppei XLI, bi	Kilfluttet Bæger xin
Snert xix	Stolo XIX	Lilfpidiet Blad xux
Snoet Stangel xxiii	Stof xix	
Snol,endeStongelxix	Storffjerm xxvii	
Comt Lii	Storffulpe Lin	Tilvoret Glad xxxv1
Sorus XXIX	Strage xix, xxv	Tilnoret siddende
Spadeformigt KAIX	Straalfronet	Slad xxxvi
Blad xxx	Stierm xxvii	Togarig Rod xvist
Spatha RLII, XLV	Straalblomfret	Robladet Spiker xLv
Spica XLII, XLV	Stragioiomfret	Robladet Glang
- 14 1 And 4	Straufer xrii	traad - xp
Spiralformig xxix		
	Stribet Stængel xxi	Lobladet Buget x221
Standet fi	Stroede Blade xxxiv	
	•	E:

Tobiomfret Blom. Rerftill XXV Soblomitret Smaa: Erefreet Rapfel XXVI Eodecit Sinnatraadx L Corbindet folleds Bager YI.IV LIII Tofreet Bar Eofreet Rapfel LII Rofiernet Steen. fruat LIII Koflappet Bælg xLiv Soflappet Rapiel Lii Colabet Barger xLII Colabet Rrone xLvii gaZ XXVIII Ropformigt falleds Bogger XLIV Torabede Bld. XXXIV. XXXV Loradede Grene xxiv 8.orn ХL Kornagtige Grenexxiv Rornet Blad xxxiii Zornet Storngel xxii Corummet Belle Liv Corummet Rapfel Lii Kraadformig Rod xvi Erzeagtig Stangel XXIV Kræet Rob XVI Rræet Stængel xxiv Ergathannet Ba-XLIII Brebladet Bæger xLii Erebiomfret Blom. fterftilt . xxv Ereblomftret Smaacar . Eredeelt Doaff xxvii Eredeelt Glyng. traad XL Eredeelt Stængel xxii Eredobbelt - finnet Blad xxxviii

Eredobbelt . tre.

Erefladet Stængel xx Erefreet Bar LIII LII Erebiornet Stan-ХX Trebobede Blade xxxv Eretlappet Rapfel Lii Eretoblet Blad xxxvii Erefornet Rapfel Liit Erefiernet Steen. fruat LIII Erenervet Blah xxxiv Ereradede Blade xxxv Cofornet Rapfel Lin Ererummet Rapfel Lu. Erefidet Blad XXXI Eretanbet Blab xxix Ereplet Rod XVII Ereplet Stangel xxiv Erind Stangel XIX Erindt Blad XXXVI Truncus XIX Tuberculum LVI Tubus XLVI Ennaebannet Prone XLVII Tungeformig . Blomft XLII Eungeformigt Blad XXXVII Tunica exterior LV Evengget Blad xxxvi Eveagget Stangel xx Evedeelt Stangel xxii Evetionnet BlomfixLii Abefnollet Rob xvii Evenibet Blad xxxvi Enfhindede Froe Lv Kond Raffe XXIX Umate Ber LV Uagte Brugt LV Uægte Rapfel LV Uægte Steenfrugt Lv Ubbredt Bæger xLIII Ubbredt Stængel xxii Ubbugtet Blad xxxii Udeelt Bager XLII Udeelt Blad HXXX toblet Blad xxxviii Ubeelt Stangel xxii

≺∞∞∞∞>

Ubrandet Blab Ubinærrebe Grene xxv Udfoærret fælleds Bæaer XLIV Ujenn Stangel. IXX Ulbet Stængel Uleddet Strage XXV Ulige Blad XXX Uligedannet Rrone Uligefinnet Blad XXXVII Umbella XXVII Umbella partialis Umbella universa-XXVII Umbellula XXVII Underbladet Blom. Aerftil**t** Undersadigt Bager XLIII Unguis . XLVII. Utriculus V_{ggina} XXXXX Balfeformig Rod xvil Balleformigt Bas ger Valvula KLIV, LIII Bandareen Baudret Blad xxxvi Bandret Rod HIVE Bedvarende Spls fter XLV Velum XLI Verricillus BerelvifeBlade xxxiv Begelvife Grene xxiv Berelviisfinnede -Made XXXVII Vexillum Binge XLVIII, LVI Bingefrugt Binget Stængel Disnende Bager xLii Bienende Dulfter xLv Volva Porte LII, LVI

3. Register over Planternes Unvenbelfe.

Mileer.

(Delm. Defietaffanie. Lind. Lon. Afp. 5.

Bieplanter.

Liauster. Sprene. Wrenpriis 1. 2. 5. 9. 10. 12. 15. Messbet. Sværtevæid. Salvie 1. Steffenburt. Guular. Baldrian 2. Safran 1. 3.16 2. Jomsvuesinger. Kixruld 2. Auglekrone. Larteboke 2. 3. Stabiose 2. 3. Snerre 7. 10. 11. Veibred 1. 3. Lorneel 3. Horsikebsad 1. Hortonie. Dretunge. 1. Hundetunge. Lungeurt. Bocago. Bustebsad 1. Hortonie. Fredsoff 1. 2. 4. Snerle 1. Alokse 3. 10. Rapunzel. Munke. Biol 2. 4. 8. Kongelys 3. 4. Tobak 1. 4. Ratskygge 1. Gedeblad 2. Brictorn 2. Ribs 1. 4. Sanikel. Angeslif 2. Kummen. Busmetker. Pyld 1. 2. Honsebid. Leverurt. Gjæk. Kuglemelk 2. Alsparges. Conval 3. 5. Gotraad 1. Raklys. Owerurt 1. 4. Bolle 1. 3. kyng 1. Pileurt 6. 9. 11. Milturt. Steensbruk 3. Rellike 6. Smelle 1, Silene 1. Kladsjerne 1. 2. Steensurt 1. 7. Gjøgemad 1. Pragtsjerne 2. 4. 5. Honsetau 4. Semperiv Manbelteær. Mjødurt 1. Klynger 1. Obtentil 2. 5. Reslikerod 1. Kragefod. Lind. Ridderspore 1. Akteleic. Ancumon 1. Rassurd 4. 6. Engblomme. Kabbeleic. kæbeløs 1. 3. Jeruurt. Rypare 3. 7. Korsknop. Kvetand 1. 3. Hanekroe 1. 3. Kandbæger. Marubel. Hartseffend. Krandsborke. Merian 1. 2. Kimian 1. 2. Frusnelle. Bartse 2. 4. Hjørnetlap 2. Kotleare 2. 3. 5. Korsknund 4. Brunrod 1. 2. Oodber 1. 2. Kotleare 2. 3. 5. Korsknund 4. Brunrod 1. 2. Ratost 1. 2. Jordrag 1. 4. Melsut 1. Spoel. Bisse 1. Kragestoc. Bisse 4. 6. 9. Gjøarsette. Afrægel 1. Llever 1. 4. Kjeslingetand 2. Hertson 1. 2. Gjedestiag 1. Storponer 1. Spiecensel 1. 3. Evokand 1. Degeurt 2. 4. 8. 11. 12. Lover 1. 4. Kjeslingetand 2. Hertson 1. Degeurt 2. 4. 8. 11. 12. Love 1. 4. Kjeslingetand 2. Hertson 1. Degeurt 2. 4. 8. 11. 12. Love 1. Gjordensel 1. 3. Edstel 4. 6. 10. Bisselfoder. Brondsel 1. 2. Hopet. Destehov 1. Mant 1. 5. Optsie 1. Soelskste 1. Snopurt 3. 5. Hornbrager 1. 3. Mysse. Birs. Piil 5. 13. Asp.

Brandfel.

Aff. Brietorn 1. Eim 1. Ling 1. Boft 1. Mifpel 1. Spel. Biffe 3. 4. Cornblad. Saffor, Birt 1. Bog. Piil 22. 34.

Sabrifplanter.

Dvene. Milie. Bunte. Mor. Dvebe. Cartebolle 1. Angelit 2. Siv. Lint. Gpbel. Dunhammer. Bog. Piil. Afp. Ears

Karbeplanter.

Liguster. Ærenpriis 1.9. Bibesidt 1. Slærerod 1. Sværteræld. Salvie 2. Safran 1. Iris 1.2. Koglear 7. Hvene 1. Stadiose 1.2. Snerre 1.3. 7.8. 10. Krap. Lovesod 1. Hvessiste 2. Snerre 1.3. 7.8. 10. Krap. Lovesod 1. Hvessiste 2. Sussiste 2. Hvessiste 2. Hvessiste 2. Hvessiste 2. Hvessiste 2. Ballamis 2. Hvessiste 2. Ballamis 2. Hvessiste 2. Ballamis 2. Hvessiste 2. Ballamis 2. Hvessiste 2. Lost 3. Hvessiste 2. Hvessiste 2. Hvessiste 2. Lost 3. Lost 3. Lost 2. Lost 2. Lost 2. Lost 3. Lost 2. Lost 2. Lost 2. Lost 2. Lost 3. Lost 2. Lost 2. Lost 2. Lost 2. Lost 2. Lost 3. Lost 2. Lost 2. Lost 2. Lost 2. Lost 3. Lost 2. Lost 2.

Roberneter.

Spergel 1. 2. Rundballe. Fladballe 1. 2. Diffe 6. 10. ginbfe 1. Efparfette. Rlever 1. 4. 5. Gneglebælle 1. 2. Spinat. Lav 8.

Krugter.

Korneel 1. Kinnger 1.6. Jordbar 1. Ribs 1. 3. 4. Biine tot. Berberiffe. Bolle 1.4. Mandeltrae. Mifpel 1. Krage 1.7, Mbil 1 . 3. Rofe 3 . 7. Morbærtræe. Balned. Daffel.

Garvning.

Mf. Galvie 2. Jris 2. Korneel 1. 3. Lovefod 1. Rulfuffer. Tobat 1.4. Bedbende. Smat. Camariff. Faareleger 2. Streppe 3.4. Destetastanie. Bolle 2 - 4. Lyng 1. Piteurt 6. Post 1. Reelbær 2. Kattehale. Agermaane. Mispel. Mjodurt 1. Rose 7. Jordbær 1. Potentil 1. 2. 6. Cormentil 1. Nelliferod 1. Kragesod. Aakande 1. Sat, Perikon 2. Evighebeblomft 3. 8. Kamille 1. Hirt 1. 3. Biber-nelle. Eeg 1. 3. Avn. Gran 1. 2. Galdebær 1. Piil 25. 34. Pors. Ajp 2. Gene. Engelsab 12. Lav.

Gavntræe. .

Aff. Alm. 1. 2. Con 1. 3.5. Lind. Robinie. Birt 1.3. Eeg 1.3. Platan. Bog. Avn. Balned. Gran 1 - 3. 5. Mfp. Cartree.

Giftige Planter.

Raigras 2. Bulmeurt. Pigable. Cobat 1.4. Galnebar. Natfingge 1. Starntyde. Klafeffjerm. Gifttyde halvfreb. Duulfveb Libles. Foldblad. Sjelberhals. Stormhat 1. 2. Anemone 4. kingerholle. Galdebær 1. 2. Mange Svampe.

Dor:

Serplanter.

Spalerod, Ber 1, 2. Lagrnurt 1. Govel. Rieber 1. Samp. Dunk.

Ristfenurter.

Ærenpriis 6. 7. Salvie 1. Balbrian 1. Arop 1. Safran 1. Butkeblad 1. Natstygge 3. Melbe 2. Bede 1. Gulerod. Nerke 4. Edriander. Kjørvel 1. 3. Pastinal. Dild 1. 2. Kommen. Persselle 1. 2. Log 1.3. 6. 8-19. Asparges. Streppe 1. 8. 10. Pileurt 98 11. Portulat Merian 2. Kimian 2. Karse 2. 3. Kokleare 2. 5. Sabetlap 1. Kaal 3. 4. Sennep 2. 3. Neddit 1. Gonne. Ert 1.3. Bitte 10. Linse 1. Giedestigg 2. Storzonere 2. Laktul 1. Ciforie 1. Arstistof 1. 2. Bynte 6. Soelsitte 2. Mais. Græssar. Agurt. Humle. Spinat. Bladsvamp 1. 3. 5. 6. Morkel 1. Foldsvamp. Bodis 1.

Rul.

MR. Brictorn. Elm. Ovaltved. Klynger. Lind. Birl. Bog. Mon. Saffel. Ufp.

Levende Gjerder.

Syrene. Corneel 3. Brietorn 1. Beenveb. Bim 1. Daaltveb. Santorn 1. Difpel 1. Birt 1. Saffel. Viil 1. 13. 33.

Enftsteve.

Ligufter. Sprene, Lorneel 1. , Berberiffe. Rrage 1. 200n 2. Sovet.

Eægeurter.

Liguster. Aft. Arenpriis 6. 7. 9. Aveber. Salvie 1. Salbrian 1. 2. Krop 1. Safran 1. Iris 1. 2. Have 4. Aug. Bog. 4. Hoche 6. Stabiose 1. Safran 1. Iris 1. 2. Have 4. Aug. Bog. 4. Hoche 6. Stabiose 1. Serrer 7. 8. Arcp. Reibred 1. 3. Gradurt. Kornel 1. Springtlap. Lovefod 1. Horfilte 1. 2. Christorn. Steenfroe 1. Ordinge 1. Hundetunge. Lungeurt 1. 2. Ausufter. Borago. Lookuct 1. 2. Fredlos 4. Arve 1. Viol 2. 4. 8. Kongelys 1. 4. Eodaf 1.4. Salnebær. Blærebæger. Natstingge 1. 2. Ausunghisen 1. 2. Gedelad 1. Brietorn 1. Utbs 1. 3. Bedbende. Blinstof. Singron. Svalerd. Bridutt 1. Gaalesod 1. 8. Alim 1. Entian 1. 2. 7. Mandstroe 1. Sankel. Harese 1. Gulerod. Sfarntyde. Seline 1. Svovstod. Foldstvee. Angeist 1. Merke 3. Koriander. Seiste. Gistryde. Kisrvel 3. Storkjerm. Bastinas. Dilb 1. 2. Kummen. Pimpinelle 1. 3. Bersille 1. 2. Hohd 1. 4. Kalimus. Verberist. Horn 3. Log 2. 8. Asparges. Conval, 1. 3. 4. Kalimus. Verberist. Steeper. 1. 2. 4. 7. 10. Liblos. Hestent. Solle 1. Kjelderhals. Hileurt 1. 2. 6. 8. 9. Rhabarber 1. 3. Host 1. Meelbær. Bienerson 5. Milturt 1. 2. Steenbræs 8. 11. Spysurt. Sædent. Steenurt 1. 3. Siegemad 1. Eveblad. Kattehale. Portulas. Agermadne. Porteurt 1. 3. Siegemad 1. Eveblad. Kattehale. Portulas. Agermadne. Porteurt 1. Jose 7. Klynger 1. 6. Jordbær 1. Potentil 1. Eod mentil 1. Svaleurt 1. Nose 7. Klynger 1. 6. Jordbær 1. Potentil 1. Eod mentil 1. Svaleurt 1. Halmus 1. 2. Kasapbe 2. Lind. Pione. Amemone 4. Ranuntel 4. Sar. Jsop. Jeenurt. Lavendel. Myntes. Hose. Stioldbrager. Dientross. Borstenund 4. Brunrod 1. 2. Fingerballe. Kindea. Karle 2. Hentross. Diertends. Stioldbrager. Dientross. Borstenund 4. Brunrod 1. 2. Fingerballe. Kindea. Karle 2. Hentross. Scholies. Scholes. Solies 2. So

1.4. Melkurt 1. Govel. Aragefloe 1. 2. Lafrin, Stregbælle. Alever 1. Berikon 1. 2. Gjebestigg 1. Storzonere 1. 2. Laktut 1. Lovetand 1. Hogeurt 2. Ciforie 1. 2. Hurre. Lidsel 7. Sastor. Regnsand 1, 2. Honste 4. 7. Haftesijerne 2. Hestehov 1. 4. Gylbenriis. Alant 3. Bolverlei 1. Austrem 1. Aamille 1. 2. Nollife 1. 2. Morgenstrue. Slangerod. Arum. Star 8. Morbærtræe. Melde 2. Galbebær 1. 2. Piil 2. Huglestim. 1. Hors. Hunle. Nosenrod. Bingelurt 1. Eue. Paddestoff. Osmunde 1. Ulvesod 1. Engelsod 1. Bremmelov 1. Jomstus baar. Lav 7.

Meelplanter.

Milie. havre. Rug. Bng. Hvebe. Natfingae 3. Saafefod 6. Smelle. Mjodurt. Galdetand. Taffeflap. Wiffe, Fladballe 1. Lindfe 1. Storzonere 1. Ciforie 1. Saldebar 1.

Polering.

Padderotte 6.

Salturter.

Salturt. Lang. Stabiofe 2. Bridurt 1. Sodaurt 1. Gaafcfod 10. Mandetroe 2. Trebage. Steenurt 1. Gjøgemad 1.3. Gabeflap.

Sandplanter.

Ratteffing. Norgræs 3. Erebælg 3. Rottehale 1. Svene 4. Bunte 7. Nor 6. 7. Marehalm 1. Svede 5.6. Beibred Mandstroe 1. Sip 5. Sandvaaner 1. 8. Gyvel. Biffe 1. Ert 3. Kjellingetand 1. Star 8. Pill 26. 28. Arakling. Tibse. Eene.

Thee.

Weenpriis 1. Salvie 1. Roedriver 1. Bintergron 1. Milturt 1. Jorbbær 1. Relliferod 1. Krandeborfte, Perifon 2. Birt 1. Pore.

Ulbbærende Planter.

Sjæruld. Rongelys. Dueurt. Stjær. Eidfel. Efelfober. Piil 29. 34.

Utbifordrivende Planter.

Kongelys 1. 4. 5. Bulmeurt. Natflingge 2. Beenveb. Lavenbel. Mlant 4. Rrofling, Port. Banbhaar.

Biirplanter.

Safran 1. 2. Iris 1. 3. Jomfrusinger. Nor 6. Forgjetmigel 1. Soxago. Koedriver 3. Blot. Clofte 5. 11. Biol 8. Natstygge 1. Gedeblad 1. 2. Singkon. Ovalfved. Hold 3. Lamarift. Faareleger 1. Gjæf. Leusci. Narcisse 1. 2. Keiserkonn 1. 2. Litie. Tulipan 1. 2. Buglemelk 5. Stille. Conval. Pyacinth 1. 4. Kidlos. Hefterafianie. Natschafs Rube. Steenbræf 8. Sæbeurt. Nellife 1. 2. 5. 8. Silene 2. Praatspierne 1. 2. 4. Kattchafe. Pibeved. Mandeltræe. Hovtorn 1. Mjodurt 1. Rosa 4. 5. 8. Klynger 3. Svaleurt 2. Walmue 4. Pione. Ridderspore 2. Stormhat 2. Akteleie. Anemone 1. 4. Abonis. Ranunkel 4. 7. 14. 16. Kabbeleie. Jop. Lavendel, Mynte 2. 3. Hjertensfryd. Bastisten, Torfes mund 6. Fingerbosse. Sækbæger, Hjørneltap 2. Aftensjerne. Storkenstyd. 4. 7. 8. Aktbe 2. Katof 3. Fladbælle 3. Bonnetræe. Robinie. Espassette. Safor. Regnsand. Synte 7. Kusinbstyd, Matrem 1. Soelstke 1. Knopurt 3. Morgenstrue. Hupdom,

Digitized by Google

4. Register over Planternes Blomstringstid.

Forgarsplanter.

Dil 1.3. 6. Mim 1.3. Grenpriis 5. 11.16. Anemone 1.6. Arum. Mf. Mfp 1-8. Avin. Balbrian 1. Barfvælg. Bingelurt 1. Birt 1-4. Blaacar. Bog. Bolle 1. 2. Brandbæger 1. Brunrod 3. Buffeblad. Bunte 8. Conval 1. 5. Desmerurt. Ceg 1-3. Cene. Engblomme. Catian 4. Fladfierne 2. Flipfrave. Anofurt 2. Borgietmigei 2. Sugletim. Bug- lemelt 1.5. Gaafemad 2. Galbebær 1. 2. Gedeblad 2. Gjædlingbiomit 1. 2. Gjæf. Gjogemad 1. Gran 1-3. 5. Guular. Saffel. Davtorn 1. 2. Defebor Deftetaffanie. Dogenet 4. Donfebib. Donfetarm 1.4. Dorndrager 3. 4. 6. 7. Duulfvob 1. Svenegrae 13. Spacinth 1. 3. Sorbetaffe 1. 3. Jordbar 1. 2. Jordrøg 1-3. Kaal 2. 3. Kabbeleie. Keiferfrone 1. 2. Ajærulb 1-4. Kjelberhald. Kjørvel 4. Klynger 5. Knavel 1. Koedriver 1-4. Ko-Cleare 1:3. Korneel 1. Rorsinop. Rrage 1:6. Rrafling. Krap 1. Rrumbals 1. Labelos 3. 4. Leucoi. Con 1-4. Lovefod 1. Lovetand 1. Lungd urt 1. 2. Mandeltræe. Milturt 1. 2. Mifpel 1. Montie. Morbarrene. Muschale. Mysite. Rarciffe 1. 2. Padderoffe 1. 2. 4. 5. Pill 1-15. 25-34. Port. Potentil 2. 5. Ravebale 1. 2. Ranuntel 4. 5. 12. 18.21. Rapgras 9. 13. 15. Ribs 2. 4. 5. River, Ron 2. Cafran 2. Cambrad. ner 1. Gennep 1. Sungrøn. Sip 21. 26. Stjælub. Sfille. Storjonere 1. Glangetunge. Gnegleballe 1. Gnerre 2. Spidegab. Springflap 5. 6. Star 1, 9:12, 15, 20, 21, 23, 31:33, 38:40, 56, 59, 64. Stenbief. Sandrod, Bartrae, Sible. Braadbund 2. Bulipan 1. 2. Enfinding. Tretand 1-3. Malnod. Bandftjerne 1. Bibefidt 1. Bitte 6. 8. Biol 1-3.

'Host= og Efteraarsplanter.

Brenpriis 2. 5. 12. 14. Alant 3. 4. Althee 1. Artiffof 1. 2. After 1. Bartste 2. Borft. Brandbæger 1. 2. Brondsel 1. 2. Bynte 2. Donburt. Entian 2. 3. 5-7 Evighedeblomk 7. Fliglwbe 5. Gaalesde 2.7. Galbebær 1. 2. Gylbenriis. Hogestjæg 1. Honsebid. Hordetak 3. Kamille 1. Katosk 2. Klotke 2. Koglear 8. kavendel. Leersie. kom urt. Lovetand. kyng 1. Wertan 1. 2. Montie. Mynte 1. 5. 7. 8. Nachtygge 2. Pientrost. Vileurt 2. 4. 5. 8. 11. Rapgræs 7. 9. Regusand 1. Rottehale 1. Safran 1. Stabiose 1. Smelle 2. Suegledæst. 3. Soelsiste 2. Springknap. Steenbert 6. Steenurt 1. 2. Lides. Eiblel 1. 9. 10. Borkemund 1. 3. Eusindstyd. Kusindgylden 2. 3. Band hieroe. Bebbende.

De svrige Planter blomftre om Sommeren, undtagen abffilige Lesboeplanter, fom blomftre om Binteren.

Forflaring over Robberne.

Tab. I.

- Fig. 1. Lugtende Guular. a en entelt Blomft. b Bægeret og c Kronen med Befrugtnings Rebffaberne forfforrede.
 d Frugtfnuden med honninggjemmet forfforret.
 - 2. Gee Roglear. a, b, c en entelt Blomft, med bens Dele forfterrede.
 - 3. Et enfelt Ar af gladbladet Riaruld. a en Bager. baig. b Frugtfnuden meb dens Ulb.
 - 4. Stivt Ratteffjæg. a en entelt Blomft. b famme forfferret.
 - 5. Eng Rotte bale. a de afflumpede Bægerbælge forffere rede. berugtinuden. c famme forfferret.
 - 6. An weboiet Ravchale. aen entelt Blomfi. b famme forftorret. c Trugtfnuden med Stopveien forftorret.
 - 7. Et Stoffe af Toppen paa ubbredt Miliegras. a Blomften uben Bager. b Bægerbælgen. c Frugtfnuben, alle forfterrede.
 - 8. En Deel af Coppen paa almindelig Svenegras.
 a Bageret. b Kronen. c Brugtknuden med Honninggjememet; alle forftorrede.
 - 9. Et Stuffe af Loppen paa graa Bunte lidet for meget udbredt. Blomften med dens fjosteformige Stat. b Krugtinuden; begge forfforrede.
 - 10. Et Stoffe af Loppen paa eenblomftret Flitterar.

 a, b, c Blomften og bens Dele. d Kronen med ben ufulbfomne Blomft. & Bægeret. f Frugtfnuden; de 3 fidste
 forforrede.
 - 11. Blodt heftegras. a, b, c Blomffen og dens Dele for-
 - 12. Et Stoffe af Koppen paa etaarigt Rapgræs. 2 Kronen. b samme forforret. c Frugtinuden. d samme forforret.
 - 13. Et Stoffe af Loppen paa almindelig Bevregræb.

 a en enfelt Blomfi. b. samme forfærret. e og d Frugtknuden med Stoppeien.

Tab.

Tab. 2.

- Fig. 1. Soas Sunbegras. a en entelt Blomft. b farmi forfierret. c grugtfnuben meb Stoppeien forfierrebe.
 - 2. Alminbeligt Ramgras. a Bageret. b Rrone
 - 3. Et Stoffe af Coppen paa Manna Svingel. a Annen. b Frugtinuden; begge forfforrede.
 - 4. Et Stoffe af Loppen paa blod heire. a Bagetet. ! Kronbalgen med en Stat neben for Spibsen af den en Klap. 'c og d Trugtknuben.
- 5. En Green af Loppen paa bei Savre. 2 Bageret. . Kronerne. c og d famme forfierrebe. e Frugtfnuben.
- 6. En Green af Loppen paa Lag Ror. a Bægeret med bets 3 Kroner. b famme forfteret. c Brugtfnuden.
- 7. Et Stoffe af Aret paa almindeligt Rangræs'. en en entelt Krone. b samme forfførret. c. d og e Frugttune den med Honninggjemmet.
- 8. Sand Marchalm. a Bageret med bets Rroner.
- 9. Sold Bng. a og b be enfelte Blomfer.
- 10. Doif hvede. a et entelt Ur forfierret. b grugtfnug ben meb honninggjemmet forfierret.
- 11. Lofe Giv. a, b og c en entelt Blomft og bens Dela forfforeede.
- 12. Buul Star. a, b, c, d, e en entelt Blomf og bend . Dele forfierrede.

Digitized by Google

